ANUL XXIV – NR. 26 (1047) – 5 IULIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

LUPTA CU INUNDAȚIILE, O MARE BĂTĂLIE NAȚIONALĂ

Biblioteca județeană

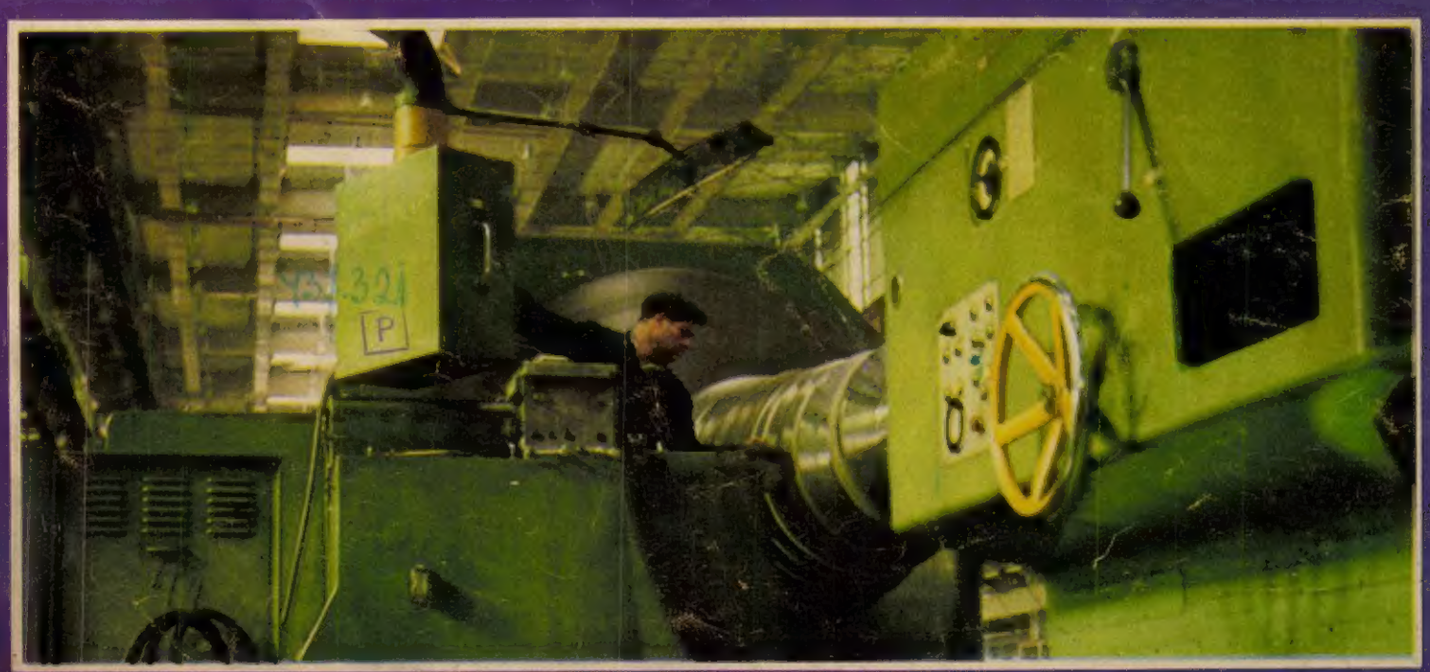

„ASTFEL VOM DEMONSTRA, PRIN MUNCA ȘI ACTIVITATEA NOASTRĂ, CĂ PUTEM ÎNVINGE ORICE GREUTĂȚI“

În ziua de 3 iulie a.c., în plină dezlănțuire a apelor, provocată de torentele ploilor abătute asupra noastră, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, consacrată examinării situației din zonele calamitate, stabilirii măsurilor pentru redresarea ei. În aceeași zi, la bordul unui elicopter, tovarășul Nicolae Ceaușescu a survolat cîteva din județele cel mai greu afectate de inundații (Ilfov, Ialomița, Prahova), controlînd la fața locului situația, stabilind măsurile ce se impuneau. În seara aceleiași zile, la posturile de radio și televiziune, tovarășul Ceaușescu s-a adresat întregului nostru popor — printr-un mesaj vibrant, emoționat, emoționant, al cărui ecou ne stăpînește și astăzi cugetele — chemarea de a lupta, de a acționa cu toate forțele împotriva calamității, pentru a înlătura cît mai grabnic efectele inundațiilor, pentru a asigura desfășurarea normală a vieții, a activității productive în toate domeniile. A doua zi, 4 iulie, ziarele au publicat pe prima pagină, sub mesaj, Decretul prezidențial — semnat de președintele Nicolae Ceaușescu — cu privire la instituirea stării de necesitate pe teritoriul Republicii Socialiste România.

Ziarele au publicat, pe spații largi, primele știri de pe frontul luptei cu apele. Știri despre catastrofe, despre pagube, despre dezastre. Dar și știri despre bătăliile muncitorilor, ale țăranilor, ale bravei noastre armate. Știri despre apărarea uzinelor, despre apărarea recoltelor, despre apărarea vieții. Cei ce se află sub prăpăd, spun aceste știri, îi fac față — la chemarea partidului, a tovarășului Ceaușescu — cu tot ce pot. Cu piepturile, cu bărcile, cu mecanizatele, cu șansa istorică de a ne fi edificat o industrie care dă ciment cu priză rapidă, plăci de beton, parapete metalice, ambarcații militare amfibii, tîrnăcoape, excavatoare, benzi rulante, buldozere, organizare, precizie, disciplină, grefate toate pe eroismul nostru, pe un străvechi eroism popular, pe invulnerabilul nostru eroism de constructori ai socialismului și comunismului.

Să fim — ne dau a înțelege aceste știri — lucizi! Sînt pagube și încă vor mai fi. Se cer și mai cu seamă se vor cere eforturi mari, eforturi intense. Tot ce s-a păgubit, tot ce s-a dărîmat, trebuie refăcut, reclădit, reconstruit.

Ne oprim deci, la ora cînd dăm tiparului aceste rînduri, la această realitate a eroismului, a conștiinței noastre — patriotice, comuniste — în acțiune. Ne oprim la această realitate care se vede atît de bine, ca și uscatul care iese din ape, ca și pămîntul pe care — în ciuda apelor — călcăm. Nu este încă ceasul socotelilor, al considerațiilor generale — lupta cu apele continuă încă! — dar se impune, sub izbitura încă nedecantată a evidențelor, acest adevăr: răspundem și vom răspunde, toți ca unul, chemării partidului, chemării secretarului său general, luptînd cu toată ființa împotriva oricărei calamități, pentru a apăra acest pămînt al nostru. Pentru a apăra acest pămînt pe care îl iubim, îl smulgem valurilor, încrezători în forța noastră, în viitorul nostru, în renașterea noastră continuă.

«Astfel vom demonstra, prin munca și activitatea noastră, — cum spunea tovarășul Ceaușescu, în mesajul din seara zilei de 3 iulie — că putem învinge orice greutăți, că sîntem ferm hotărîți și vom asigura înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, dezvoltarea economică socială a patriei, ridicarea țării noastre pe noi culmi de progres și civilizație.»

ILIE PURCARU ■

Bucuria de a-l avea din nou în mijlocul lor pe secretarul general al partidului.

dacă n-am fi avut noi această mîndrie, altfel spus, această conștiință...

S-ar putea spune, exagerînd foarte puțin, că mai toți ziariștii țării au trecut prin Hunedoara. Era să spun că au trecut prin botezul de foc al Hunedoarei, orașul acesta devenind un fel de punct de referință în biografia lor profesională. Și fără îndoială că mulți dintre ei nu vor fi uitat nici astăzi șocul pe care l-au resimțit întîlnindu-se nu doar cu uriașul clocot al oțelului incandescent — metaforă, desigur, la îndemînă, dar exactă — cît întîlnindu-se cu acei oameni aflați într-o continuă devenire, ca întreg orașul, ca țara întreagă dealtfel.

Aflate în permanentă ascensiune, cotele oțelului hunedorean erau consemnate și comentate în toate buletinele de știri ale ziarelor sau ale radioului, egalînd, ca regularitate, vestita cotă a apelor Dunării.

Și toate astea se întîmplau acum 10-15 ani!

Însă, de o bună bucată de timp, șuvoaiele de oțel șuieră și în imensele convertizoare ale Galațiului și ale Tîrgoviștei, dar mai ales vor șuiera pe malul Dunării, la Călărași, viitoarea cetate a siderurgiei românești. Nu-i vorbă, oțelul mai șuieră și în alte cîteva recente orașe metalurgice, în cuptoraşe de numai două sau cinci tone, un fel de degetare, unde tot oțel se produce.

Așa s-a întîmplat că, fără voia nimănui, poate numai pentru că noul era și este insistent căutat, Hunedoara a fost oarecum ocolită de către ziariști. Numai că, peste tot, ziariștii au avut surpriza să-i întîlnească în chiar fruntea luptei cu focul pe aceiași oameni de mai demult ai Hunedoarei, aceiași oameni aflați într-o continuă devenire. Ei sînt oamenii care, stăpîni pe tainele străvechiului Hefaistos, s-au reîntors la locurile lor de baștină, devenind iarăși eroi de reportaje, readucînd în dezbatere, la un alt mod, spiritul și tradiția Hunedoarei.

Recunoscîndu-i-se din acest punct de vedere incontestabilele sale merite, dar mai ales pentru claritatea cu care este punctat saltul calitativ al viitoarei Hunedoare, reproducem din ampla cuvîntare pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o la 19 septembrie 1974, cînd a ținut să omagieze prin prezența sa jubileul siderurgiei hunedorene, cei 90 de ani de la aprinderea focului la primul furnal: «*Sigur, dumneavoastră, ca vechi siderurgiști, sînt convins că veți merge să lucrați și la punerea în funcțiune — cel puțin în primii ani — a noului combinat pe care îl vom construi la Călărași. Dar veți avea și aici, la Hunedoara, multe de făcut. Va trebui să ridicăm valoarea producției prin sporirea oțelurilor special aliate, de înaltă calitate, printr-o prelucrare superioară a lor. Va trebui să trecem aici și la producerea de utilaje siderurgice. Avem în vedere ca Hunedoara să devină și un centru de construcții de mașini, mai bine-zis, de construcții de utilaje siderurgice, folosind experiența muncitorilor de înaltă tehnicitate, a tehnicienilor și inginerilor hunedoreni*».

Atunci, în urmă cu nici un an de zile, la Hunedoara se aflau în plină construcție cîteva importante obiective care confirmau spusele secretarului general al partidului nostru. Era și este vorba de noua fabrică de oxigen, uriașul complex de depozitare și omogenizare a minereurilor, extinderea capacităților de încălzire la blumingurile de 1300 și 1000; se finalizaseră electrofiltrele la coșurile cuptoarelor 7 și 8, prevăzute fiind anul acesta și electrofiltrele pentru cuptoarele 1 și 2, rezolvîndu-se în acest fel unul din marile neajunsuri ale Hunedoarei, fumul. Dar mai ales începuseră lucrările laminorului de sîrmă numărul 2, laminor care în prima decadă a lunii iulie va intra în proba de caid, după care va urma producția propriu-zisă, adică sporul de 280 000 tone laminate la producția totală de laminate din Hunedoara.

Și pentru că producția de laminate este prima treaptă de valorificare superioară a oțelului, se cuvine să spunem că vechile uzine ale Hunedoarei dispuneau doar de un singur laminor, bătrînul și romanticul laminor de 800. Prin 1958 a început producția blumingului de 1 000, alături de care au început să apară ca de la sine, vreau să spun ca o necesitate, laminorul de 650, apoi laminorul de sîrmă cu trei fire, adică numărul 1, apoi laminorul de profile fine și mici, și-n sfîrșit laminorul de semifabricate, apoi blumingul de 1 300. Foarte curînd, așa cum am spus, va intra în probe laminorul de sîrmă numărul 2, apoi este prevăzut un alt laminor, identic cu numărul 2, precum și alte două laminoare, unul de semifabricate, un fel de copie a laminorului de semifabricate numărul 1. Tot în viitorul cincinal sînt prevăzute și ridicarea furnalului numărul 10, precum și o nouă oțelărie electrică, probabil lîngă noile laminoare.

Și poate că, expusă așa, în linii generale, viitoarea dezvoltare a Hunedoarei ar lăsa impresia că ea va decurge de la sine. Într-un anume fel, lucrurile chiar așa se și prezintă. Dar, vorbind cu oamenii pe care i-am întîlnit în aceste zile pe liniile de montare ale noului laminor de sîrmă, am avut prilejul să constatăm — ca și alți ziariști, acum, sau altădată — că nu este vorba doar de a munci, pur și simplu, ci este vorba de a trăi prin și pentru muncă, de a învinge greutăți de tot felul, cum ar fi, doar un exemplu, faptul că în proporție de 90 la sută noul laminor este o realizare a întregii industrii românești la care se adaugă experiența, ambiția și ingeniozitatea recunoscută a laminoriștilor de aici.

Cu o sinceritate frapantă, maistrul principal laminator Dumitru Ionescu, secretar al Comitetului organizației de partid, ne întreabă:

— Ați venit să ne lăudați sau să ne criticați? Vreau să vă spun că se poate și una și alta, dar avem și noi, ca să zic așa, păsurile noastre.

Și pînă să apucăm noi să explicăm pe îndelete subiectul reportajului nostru, maistrul Ionescu se așterne la vorbă, un fel de monolog întrerupt din cînd în cînd de întrebările noastre pe care nu le mai reproducem deoarece, oarecum, ele pot fi subînțelese.

— Dealtfel, tot ceea ce spun eu sînt sigur că poate fi spus și de către colegul meu, maistrul principal Viorel Matei, sau de către maistrul cu instalațiile hidraulice, Mihai Bokor, sau maistrul mecanic Ioan Sfetcu, sau șeful de echipă Vasile Bocoș, ori inginerul Ștefan Mociofan, despre care ați și scris în revistă, sau inginerul Iosif Tămaș, plus încă mulți alții, dacă vreți chiar și din conducerea Combinatului, sau chiar și de către tovarășul inginer Silviu Samoilescu, inginerul șef al uzinei nr. 4, adică al laminoarelor (cu unii dintre ei chiar am și discutat, cu alții, deși n-au fost amintiți de aprigul nostru interlocutor, am discutat întîlnindu-i pe liniile de montaj, aceștia fiind electricianul Ilie Bardac sau maistrul Cornel Borontici și colegul său Ludovic Nistor). Să spun mai întîi ceva despre mine? Păi ce să spun? Am început meseria asta la laminorul vechi, cel de 800, și pînă în ziua de azi tot cu așa ceva mă ocup și cred că n-am să mai fac altceva, nici nu doresc, în următorii cîțiva ani pe care-i mai am pînă la pensie. De la 800 am trecut la blumingul de 1000, apoi am lucrat la sîrmă, la numărul 1. Este o meserie pe care eu și alți colegi de-ai mei, printre care vi i-am spus doar pe cîțiva, cu adevărat o îndrăgim, altfel nu văd de ce ne-am fi apucat mereu de un lucru nou, adică de un nou laminor care nu se ridică așa, bătînd din palme. Vedeți, hala asta uriașă are sute și mii de repere care la o simplă apăsare pe buton sau mișcare de manetă trebuie să meargă toate exact ca un ceas. La laminorul de 800 lucrurile erau clare. Știam tot ce se putea ști. La blumingul de 1000 și apoi la sîrma 1 am fost ajutați de cîțiva străini de la care, cum spun bătrînii, am furat meseria. Și să știți că mulți dintre ei se mirau cît de repede ne intră lucrurile în cap. Mai mult decît atît, după ce au plecat ei, noi, prin oamenii noștri, cum sînt inginerul Mociofan, sau maiștrii Constantin Petrucă și Viorel Matei, precum și încă mulți alții, au adus o serie de îmbunătățiri care au corectat și au ridicat parametrii acelor laminoare. Nu vă pot spune cîte nopți nedormite, cît chin și zbatere. Și toate astea pentru ce? Ca să ne îndeplinim sarcinile, dar și ca să ne demonstrăm nouă înșine că sîntem în stare. E adevărat, spuneți că mă laud, dar oare din cele doar cîteva lucruri pe care le-am spus ar reieși cumva că nu avem cu ce să ne lăudăm? Păi, dacă e așa, dacă n-am fi avut noi această ambiție și această mîndrie, altfel spus conștiință, am fi acceptat noi, cei mai bătrîni, dar și cei mai tineri, să plecăm de la laminorul 1 unde am făcut ce-am făcut și să venim aici unde toată lumea știa că numai pe puf nu se stă? Sau credeți cumva că noi nu știam despre întîrzierile sau chiar și neglijențele unor întreprinderi care nu trimit la timp piesele contractate și astfel dau peste cap planul altora? Sau nu știam noi despre felul cum vin uneori proiectele unor institute de proiectare? Credeți că am îmbătrînit degeaba? V-aș putea da exemple cîte vreți. Noroc că sîntem prieteni buni cu constructorii, icesehașul, adică Întreprinderea de construcții siderurgice din Hunedoara, cu care ne împărțim și amarul și bucuria. În acest sens, atît la ei cît și la noi, organizațiile de partid duc o muncă de zi cu zi, chiar de minut cu minut, cu fiecare om în parte, reușind să-i convingem pe toți că este în joc prestigiul Hunedoarei, al industriei noastre, prestigiul nostru. În orice caz, noi sîntem cei mai în măsură să vă spunem că nimic nu se face repede, doar cît ai bate din palme. Vreau să spun că așa sîntem noi, știa care înțelegem lumea și necazurile, lupta, și ambiția, și dragostea de meserie, pasiunea adică, pasiune pentru care laminorul ăsta ne-a îmbătrînit cu cel puțin 5 ani, dar, deși s-ar putea să cam ies la pensie, parcă văd că mă apuc și de-al treilea laminor, tot cu două fire, ca ăsta, adică următorul, cînd deja vom avea o experiență mai mare, atît noi, cît și întreprinderile care ne trimit piesele, cît și proiectanții de la IPROLAM. Și pentru că m-am luat cu vorba, să vă răspund totuși la o întrebare pe care mi-ați pus-o mai întîi și întîi, dar, cum să vă spun, întîi omul, apoi fierul, deși pentru fier ne batem noi. Față de laminorul 1, acest laminor de 2 fire, plus celălalt care se va face, vor avea un grad mai ridicat de complexitate tehnică pe care noi o traducem în productivitate mărită. Altfel spus, vom mări viteza de prelucrare a materialului, de la 26 metri pe secundă la 45 metri pe secundă, obținînd mai multe laminate cu aceleași agregate. Apoi vom realiza o răcire dirijată a sîrmei, ceea ce duce la o substanțială îmbunătățire a calității produsului. Și ar mai fi vorba și de o nimica toată, mare totuși, tăierea în flux a capului și a cozii, adică a materialului rău, dar recuperabil, operație care la laminorul 1 se face manual, pe cînd aici, ca și răcirea dirijată, treaba asta o vor face niște instalații speciale. Dar să adăugați la toate astea și faptul că noi, hunedorenii, avem și noi mîndria noastră și vrem să demonstrăm întregii țări că în curînd vom deveni ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu ne și îndeamnă: viitori constructori de utilaje siderurgice.

VICTOR NIȚĂ ■
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

LUPTA CU INUNDAȚIILE, O MARE BĂTĂLIE NAȚIONALĂ

Chiar și în aceste condiții, prima urgență este recoltarea

«Mai aveam numai vreo zece metri pentru a termina digul de protecție împotriva apelor viielioase — povestește căpitanul de rangul III, Ioan Tănăsescu, un fost marinar de profesie, deci acum comandant al Gărzilor patriotice din Urziceni. Deodată, ne-a izbit viitura. Am abandonat digul, am plecat în oraș și am început evacuarea». Oamenii l-au văzut atunci pe fostul marinar Tănăsescu înfruntînd apele, spre dimineață, cînd înotînd trăgea după el o plută nu numai foarte grea, dar și plină cu oameni. Maistrul militar Nicolae Domnaru a fost, de asemenea, alături de soldații pe care îi comanda, în primul front al luptei împotriva apelor. «Împreună cu soldatul Kelemen am evacuat mai întîi două familii, care locuiau chiar lîngă rîu. Apoi, m-am întors și am văzut lumină la geamurile unei case. Și zgomote am auzit — mi-am dat seama că omul se apucase să bată ușa în cuie, să nu intre apa, zicea! Alături de mine era o fată, Adelina Farkaș parcă îi zicea, care s-a oferit imediat să meargă cu mine, prin apă, la casă. Bine, am zis, dacă tu vrei, hai. Am scos mai întîi copiii din pod — eu am luat doi în brațe, ea tot doi și am ieșit cu ei afară, deși părinții protestau. Alți cetățeni, care au venit și ei acolo, au mai scos doi copii, eu m-am întors și am vrut să-l iau și pe băiatul cel mare, dar mama n-a vrut să-mi dea voie. Oamenii sînt speriați în asemenea cazuri, nici nu mai știu ce să facă mai întîi, și noi am avut destule greutăți pînă am reușit să-i scoatem pe unii din case. Pînă la urmă am luat-o cît am putut de binișor de braț și i-am scos pe toți afară.»

Noaptea de 3 spre 4 iulie a anului acestuia, cetățenii Urziceniului n-o vor uita ușor. Bătrînii susțin că numai bunicii lor povesteau de ceva asemănător. Între zece și douăsprezece rîul Ialomița, și alături de el Sărata, și lacul Cotorca, și încă vreo două s-au umflat pînă apa a atins cota de 7,43 metri, deci cu doi peste cota maximă de siguranță! Cei patru kilometri de diguri ridicate în numai două zile (peste 5 000 de cetățeni au muncit ca la cot cu militarii, cu gărzile patriotice) s-au dovedit un obstacol minor pentru furia oarbă a apelor. Apa a lovit mișelește orașul, a mușcat aproape jumătate din el, a distrus însemnate bunuri materiale de stat și cetățenești. Oare ce trebuia să se facă mai întîi?! Pentru oamenii Urziceniului timpul liniștit, al siguranței confortabile a pîinii, dispăruse. Se oprise în loc. Începea timpul luptei — desigur al unei lupte inegale cu stihiile naturii dezlănțuite, contracronometru aproape. Mai repede ca valurile, mai repede ca viitura dacă se poate, mai repede, cît mai repede! La moară s-au urcat sacii de făină și porumb în pod, la fabrica de pîine s-a încercat același lucru (cu mai puțină reușită), o garnitură de tren a plecat, a venit, iar a plecat și iar a venit aducînd din satul învecinat, Bărbulești, zeci de familii, la fabrica de zahăr s-au evacuat oameni, utilaje ale constructorilor (camioane, excavatoare, buldozere, macarale). «De două ori era să mor astă-noapte, spunea directorul stației de utilaj și transport din cadrul Trustului de construcții industriale agrozootehnice, inginerul Andrei Constantinescu. O dată s-a răsturnat autoamfibia, iar a doua oară era să ne ia viitura cu ea și să ne arunce în Ialomița»...

Apoi, dimineața a venit parcă mai repede decît de obicei, dar parcă și mai așteptată. A sosit la fața locului tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, omul pe care țara l-a avut întotdeauna în mijlocul evenimentelor ei, în momentele cele mai grele ale existenței noastre de zi cu zi. Tovarășul Ceaușescu s-a interesat mai întîi de oameni, i s-a raportat că nu există victime, a criticat că fabrica de zahăr a fost atît de nechibzuit amplasată, pe un teren expus inundațiilor, și apoi a dat o serie de sfaturi și indicații prețioase, pe care oamenii Urziceniului, în frunte cu primarul Ion Nedelcu, devenit șef al Comandamentului pentru lupta contra inundațiilor, s-au grăbit să le pună în aplicare.

În cadrul Comandamentului s-au format cinci colective: pentru salvarea populației încă aflată în zona inundată; pentru cazarea ei în cămine și la școli; pentru aprovizionarea populației; pentru salvarea bunurilor materiale; pentru recuperarea bunurilor materiale proprietate de stat. Orașul Urziceni devenise un oraș înconjurat de ape, aproape izolat. S-au adus însă 14 tone de pîine de la Buzău, abatorul a pus imediat pe piață o cantitate suplimentară de două tone de carne, s-au adus ouă de la combinatul avicol și peste 20 de tone de legume proaspete în piață. Unitățile alimentare au început să lucreze în două schimburi, menținînd permanența vînzării între orele 5 și 22. De la București s-au trimis doctori și cantități suplimentare de medicamente — cloramină, pentru apa de băut, și gammaglobulină, pentru vaccinări, în special.

Apoi, am văzut cu ochii noștri oameni aduși mai întîi cu bărcile și apoi cărați în brațe de militari — copii și bătrîni în special. Ochii lor înceau de lacrimi și ai noștri la fel, copiii semănau fantastic de mult cu orice copii din țara în care trăim, cu ai noștri, cei de acasă chiar, iar femeile acelea puteau fi mamele noastre, bunicile noastre. Bătrîna Laura Lazari a cerut mai întîi un pahar cu apă — «N-am mai băut de o zi și-o noapte nimic». A salvat-o Gheorghe Dițescu, bucureștean, șofer la OIFPCA-Ilfov, un adevărat erou al ultimei nopți, care apoi, numai în chiloți, a plecat din nou în mijlocul apelor. Stere Condu și Valeriu Dumitrescu s-au hotărît abia într-un tîrziu să se dea jos din pod și au avut grijă, zic ei, să-și ia actele măcar cu ei, adică lucrul pe care-l considerau cel mai de preț. «Apa intra pe o fereastră și ieșea pe cealaltă, zicea Stere Condu. Șifonierul începuse să plutească în mijlocul camerei. Cînd am plecat am avut grijă să încui ușile, măcar să nu ia apa mobila de tot, că abia vreo două rate am apucat să plătesc!»

Case sub apă. Bunuri sub apă. Mii de hectare sub apă. Dar și oameni printre ape, luptînd cu apa. Urziceniul luptă pentru viață, înconjurat de ape. Dar va reuși să învingă — tocmai pentru că sînt acolo oameni, sînt comuniști, sînt români care știu că întreaga ființă națională e alături de ei.

DUMITRU GRAUR ■

Într-un asemenea moment limită, se verifică unitatea unui popor și forța sa de a-și conserva demnitatea în furtună

Meteorologii de serviciu din noaptea de 1 spre 2 iulie lansează un comunicat neliniștitor: **«Instabilitatea și înnorările foarte accentuate din ultimul timp s-au datorat unui contrast puternic de temperatură, care a fost de peste 15 grade, contrast înregistrat între zonele de aer din vestul și estul țării»**... Și e limpede pentru toată lumea, urmărind hărțile de precipitații ale Europei, că intrăm într-un proces de metamorfoză care afectează jumătate din continent și-l proiectează în zona ruperilor de nori. **«Aceste diferențe de temperatură** — continuă comunicatul — **au dus la dezvoltarea unor nori care au atins înălțimea de 7 000-9 000 metri, dînd naștere la ploi cu caracter torențial, însoțite de grindină și de intensificări ale vîntului».**

Într-adevăr, simțim căzînd din cer oceane de apă și dormim cu grijă... E departe deocamdată de noi gîndul că s-ar putea repeta dezastrul din primăvara anului 1970. Și totuși, dincolo de preocupările noastre mărunte, întrerupte adeseori de rafalele ploilor, de neliniște stîrnită pe străzi în căutarea unor mijloace rapide de deplasare ca să ne punem la adăpost de intemperii, o îngrijorare plutește ca un abur în dialogurile cotidiene. Ne întrebăm ce se întîmplă dincolo de zidurile orașului, ce se întîmplă cu ovăzul, cu orzul, cu grîul, ce fac țăranii, cum privesc ei pe cer și mai ales ce simt că se petrece în pămînt? Pentru ca brusc, în cursul zilei de 3 iulie, să realizăm proporțiile catastrofei. Și toate acestea în împrejurarea în care România e una din țările cu debit mic de ape, cu rîuri repezi și zbuciumate, decantîndu-se prin geologii telurice și liniștindu-se în cîmpii largi, aflate la ora aceasta în faza primelor secerișuri. Inundații de proporții catastrofale se înregistrează pe harta țării în județele Sibiu, Vîlcea, Harghita, Dîmbovița, Ilfov, Alba, Cluj, Argeș... Pretutindeni sînt invadate de ape sute de așezări omenești, sînt parțial afectate orașe aflate pe itinerarul rîurilor țării, sînt asediate întreprinderi, uzine, instituții, sînt blocate barajele unor hidrocentrale care estompează temporar procesele tehnologice ale unor sectoare de activitate; apoi intră sub apă sate și culturi, sînt sfărîmate porțiuni imense de șosele, sînt smulse poduri.

● **La Alba Iulia Mureșul a crescut la 7,40 metri, depășind cu peste 3 metri cota inundabilă. Apa este în creștere și a pătruns în partea de jos a orașului.**

● **Furia apelor s-a abătut și asupra orașului Copșa Mică. Viiturile au afectat cele două mari întreprinderi din localitate și cartierul de locuințe.**

● **Din cauza nămolului și cantității impresionante de impurități, de bușteni etc., centrala electrotehnică Govora și-a redus activitatea, ceea ce a avut urmări similare asupra Combinatului de produse chimice Govora și asupra Combinatului chimic Rm. Vîlcea.**

● **La Odorheiu Secuiesc sînt scoase din funcțiune Fabrica de ață și filatură, Întreprinderea Tehnoutilaj, Fabrica de mobilă, Fabrica de pîine, iar în Cristurul Secuiesc, Filatura de fire și sfoară și Topitoria de in.**

● **Schelele petroliere Găești, Tîrgoviște, Titu și Moreni plutesc într-un ocean de apă.**

În aceste condiții, în aceeași zi de 3 iulie, are loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ședință care a examinat situația critică creată în unele județe ale țării. Se constată că: **«Inundațiile au dus la mari pierderi materiale: a fost afectată activitatea productivă a unor întreprinderi industriale, au fost provocate pagube însemnate în agricultură, transporturi și telecomunicații, pre-**

O ZI ÎN CARE SOAREL

A APUS LA 20,04 ȘI A L

E A RĂSĂRIT LA 4,32,

Noaptea fusese caldă, și pe Rădoi Ștefan, care dormise afară, pe prispă, primele semne ale dimineții l-au aflat la fîntînă, înviorîndu-se cu apă rece și multă, în timp ce soția sa pregătise deja pachetul cu hrană rece. Pe băiatul lor, Florin, l-au lăsat să mai doarmă. A terminat de curînd clasa a VI-a, a fost chiar premiant, așa că — și-au zis părinții — merită să se mai odihnească. Au rupt o foaie din caietele de școală ale copilului și i-au lăsat un bilet pe masă, lîngă mîncare: «Să vii după noi, la arie, cu vaca». Apoi au plecat la cîmp. În ziua aceea, soarele a răsărit la ora 4 și 32 de minute. Un evantai de purpură s-a desfăcut peste lunca Dunării, s-a strecurat prin perdeaua de salcîmi de pe malul stîng al Argeșului și a coborît peste sat. Ziua a venit brusc.

La ora la care, în orașe, funcționarii semnează condicile, satul părea pustiu. Prin ogrăzi nu mișca nimeni și singurul loc mai animat era grădinița, unde vreo 80 de copii se jucau sub supravegherea educatoarei Lidia Exarcu, iar bucătăreasa Zoe Petrescu începuse să le pregătească masa din acea zi. Din cînd în cînd, cîte un camion încărcat cu saci trecea către baza de recepție Oltenița. Termometrul de la sediul C.A.P.-ului arăta 26 de grade la umbră, iar președintele era la cîmp. Acolo l-am și întîlnit. Ședea, împreună cu primarul Manea Lazăr, la capătul unui lot pe care intraseră patru combine C-3. Păreau puțin îngrijorați. Luau de pe brazdă cîte un spic, îl alegeau boabele în palmă și nu știau ce să facă. Cel mai bun lucru ar fi fost poate să oprească combinele, ceea ce au și făcut, pînă la urmă. «A dat ieri o bură de ploaie pe aici, pe locul ăsta, și combinele, oricît de bune ar fi, nu reușesc să treiere totul. Mai rămîn boabe, și asta e rău, că noi pierdem.» După cum aflu, în comuna Chirnogi secerișul grîului a început însă, concomitent, în nouă locuri, așa încît combinele acestea au putut fi repede detașate în altă parte pentru a lucra din plin și cu mai mult folos. La locul numit de săteni «Puțul cu două găleți», denumire rămasă și azi, cu toate că puțul a fost de mai mult timp astupat, am văzut șase «Glorii». Rabatoarele trăgeau firele spre eder, spre masa de tăiere, și grîul apuca într-o clipă pe căile întortocheate ale interiorului mașinii.

«Aici e mult mai bine, e tocmai cum trebuie, zice președintele C.A.P.-ului «8 Martie», Stănimir Gheorghe. Acum e vremea cea mai potrivită, grîul nu e nici umed, ca să nu-l curețe combina, și nu e nici prea uscat, ca să se scuture. După cum vedeți, trebuie să știi despre grîu ceva mai mult decît niște metafore, tot așa cum trebuie să cunoști cînd este gata pîinea, cînd nu este nici arsă și nici crudă, tot așa și grîul...»

Inginerul-șef Ștefan Tuhar îmi spune că recolta din acest an poate fi considerată destul de bună, grîul fiind încă din toamna trecută bine răsărit și nepermițînd, astfel, apariția prea multor buruieni. Din analizele luate grîului transportat la baza de recepție de către cele 9 camioane și 8 tractoare cu remorci s-a constatat că numai 2 la sută reprezintă «corpuri străine». Un procent, se zice, destul de bun. Tot de la inginerul șef mai aflu că, la cîteva ore după începerea secerișului, a fost confirmată obținerea unei producții medii de 3 500 de kilograme la hectar. Fapt îmbucurător, bineînțeles, deși oamenii știu că dacă la începutul acestei luni nu ar fi plouat atît de mult ar fi putut obține în jur de 4 000 de kilograme. Ploile, mi se spune, le-au mai adus un necaz: pe vreo cîteva zeci de hectare cultivate cu soluri mai tîrzii — Aurora, Lovrin, Caucaz — a apărut așa-numita «rugină» a grîului, rugina brună și chiar cea neagră, precum și fuzarioza, destul de dăunătoare și ea plantei. Se adaugă apoi că în urma ploilor și a vînturilor puternice care au bătut în ultimele zile grîul s-a învălmășit, s-a încîlcit, paiele parcă s-au împletit între ele și au format vîrtejuri deasupra pămîntului, iar în fața lor combinele rămîn de cele mai multe ori neputincioase. Singura soluție rămîne tot mînuirea, cu o îndemînare neuitată, a clasicelor seceri, operația aceasta fiind lăsată în grija a 50 de oameni. Alți 150 se ocupă cu «eliberarea terenului»: strîng baloții de paie, îi încarcă în remorci și-i transportă în sat, în gospodăria C.A.P.-ului, de unde mai tîrziu vor fi duși la Combinatul de celuloză și hîrtie de la Călărași.

Aproape de ora 11, la vremea «prînzului mic», oamenii căutară cîte un colț de umbră și așternură să mănînce. Combainerii Mușat Ștefan, Negoiești Ion și Toma Florea se așezară la umbra, mai largă, a unei «Glorii». Veniră acolo și un grup de săteni, întinzîndu-și masa lîngă roata de cauciuc, încinsă, a combinei, și cîtva timp se lăsă liniștea. La sfîrșit băură apă din sticle și discutară despre un anume Paraschiv, singurul din sat care și-a cumpărat termos și vine cu el la cîmp. Bărbații trecură apoi peste drum, în vecinătatea unui lan de porumb, și-și aprinseră o țigară, mai vorbiră de una, de alta, și se dovedi cu această ocazie că pe mecanizatorul Toma Florea nu-l supără prea mult faptul că mașina lui intră direct în viteza a doua. «Dar diseară tot trebuie să văd ce are», zise el. Și oamenii trecură iarăși la lucru.

În comuna Chirnogi-Ilfov sînt, de fapt, două C.A.P.-uri. Unul, după cum spuneam, este «8 Martie»; celălalt se numește «Stupinele» și cuprinde mai ales pe cei din vatra nouă a satului. Dar amîndouă au președinți care nu și-au mai luat concediu de cîțiva ani buni și la amîndouă, în egală măsură, cooperatorii spun că, mai cu seamă acum, vara, e «oboseală de nu poți să dormi». N-o spun ca să se vaite, ci pentru a înțelege oricine străduința lor de a munci și folosi din plin pămîntul. Ceea ce-mi spunea și Ghioca Constantin, care la cei 76 de ani ai lui vîntura neostenit grîul cu o lopată cît toate zilele, una dintre acelea cu care se curăță zăpada: «Vorba ceea că-ți fuge pămîntul de sub picioare se potrivește și pentru mîini. Să nu-ți fugă pămîntul de sub mîini! Dar el nu fuge, că n-are încotro; doar să-l muncești». Dovadă că țăranilor din Chirnogi le-a plăcut să muncească pămîntul este, după cum arată ei, faptul că mai multe familii care au beneficiat de împroprietăriri s-au strămutat pe alte meleaguri. De la contabilul Gheorghe Paceagiu aflam că «8 Martie» are de recoltat grîul de pe aproape 900 de hectare. O suprafață care, adăugată celei de aproape 500 hectare aparținînd C.A.P.-ului «Stupinele», înseamnă cam vreo zece zile de muncă întinsă, bineînțeles, cu condiția ca timpul să rămînă prielnic. În afara acestui gînd, dar și a temerilor legate mai ales de primejdia ploilor de scurtă durată care se abat, în vara aceasta, pe neașteptate deasupra lanurilor, nu trebuie să ne mirăm că în comuna Chirnogi secerișul grîului, și chiar prima zi de seceriș, n-a fost sărbătoare și nici prilej de efuziuni sentimentale și cuvinte mari despre simbolica — și atît de adevărata, totuși — pîine, ci o zi normală de muncă, o zi întru totul obișnuită. S-a terminat secerișul orzului, a început secerișul grîului! Atît.

Sigur că da: nimic neobișnuit. Și totuși: ar putea fi oare indiferent cuiva că media la hectar va fi în acest an, aici, mai mare cu 500 de kilograme față de anul trecut? Fără îndoială, pentru cei din Chirnogi este o noutate de care n-au cum să nu țină seama: vor avea grîu mai mult. După cum nu este lipsit de importanță nici că îl vor avea mai bun, mai curat. I-am văzut bucurîndu-se de pe acum chiar și la gîndul că-l vor avea mai repede, întrucît, aflam, campania de recoltare a început cu vreo 10 zile mai devreme decît aceea din vara lui 1974. Înțelegem, astfel, că recoltarea grîului este în fiecare an un eveniment surpriză și, evident, prilej de sărbătoare. Dar nu neapărat una cu invitații și convocări în sala de spectacole a căminului cultural. Ci una poate chiar mai adevărată și mai frumoasă, dusă în inimi și-n vorbe de oameni harnici și împăcați de munca lor. O sărbătoare a grîului, cel aflat dincolo de imaginea ușor idilică a macilor și a florilor roșii-învăpăiate, de «sîngele-voinicului», risipite prin lanuri...

Grîul prin el însuși!

Unic, covîrșitor în realitatea lui teribil de vie. Acolo unde se afla atîta soare-n cîmpie de parcă eram într-o cîmpie din soare...

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

UMINAT GRÎU ȘI OAMENI

LUPTA CU INUNDAȚIILE, O MARE BĂTĂLIE NAȚIONALĂ

cum și bunurilor populației din zonele respective.» Tîrziu, seara, după ora obișnuită de închidere a emisiunilor de televiziune, la cuvîntul, profund afectat de dezastrul natural care traversează pentru a doua oară istoria ultimilor noștri ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Vorbește rar și grav, cu tristețea gospodarului care se vede nevoit să înregistreze pînă în cele mai intime detalii pierderile suferite, dar și cu hotărîrea de neclintit a comunistului, a omului care nu se lasă copleșit de tragediile hazardului; vorbește ca în momente de mare cumpănă, de mare durere și de eroism: **«După cum vedeți, dragi tovarăși și prieteni, ne aflăm într-o situație care impune măsuri hotărîte din partea tuturor cetățenilor patriei noastre, din partea fiecărui om al muncii, indiferent de naționalitate, pentru a asigura desfășurarea în cele mai bune condiții a activității productive, îndeplinirea planului în industrie și în agricultură, astfel încît să nu fie afectată cu nimic dezvoltarea economico-socială a patriei în urma inundațiilor catastrofale care au avut loc.»**

Și înțelegem că țara întreagă devine un șantier încordat, un front de luptă împotriva diluviului, că fiecare om are de apărat nu numai viața sa și avuția sa personală, ci fondul principal de investiții al întregii comunități, fondul principal al națiunii noastre socialiste, indestructibilă în fața oricăror vicisitudini. Pentru că într-un asemenea moment limită, cînd, din senin, ne simțim atacați de forțe oarbe și ne aflăm în epicentrul unor situații neprevăzute, cînd se precipită geologii, se dezlănțuie norii grei, amenințători, agresivi, se verifică unitatea unui popor și forța sa de a-și conserva demnitatea în furtună. De la primele ore ale diluviului, oamenii, trecînd peste surpriza momentului trec la acțiune. Pe Tîrnava Mare, pe Olt, pe Cibin, pe Mureș, pe Hîrtibaciu, Sadu, Steaza, pe Doamnei, pe Argeșel, pe Topolog, pe Vîlsan, pe Arges, pe cursurile Amaradiei, Tismanei, Jiițurilor, Sohodolului, Gilortului, pe Arieș, pe Someș, pe apele Rîului Negru, pe Slănic, Buzău, și Cîlnău, pretutindeni unde trăiesc oameni, se lucrează la apărarea pămîntului, la ocrotirea recoltelor, la zăgăzuirea apelor.

La început se supraetajează diguri, se evacuează utilajele și aparaturile electrice din unitățile amenințate de ape, se organizează aprovizionarea cu alimente și apă potabilă a localităților izolate, se lucrează la refacerea rețelelor electrice și telefonice spulberate de viituri, se concentrează pompe și motopompe pentru eliminarea apelor care au pătruns în hale industriale, în ateliere, în unități comerciale și de interes public, se deplasează populația sinistrată, animalele amenințate în grajduri, se desfundă șanțurile, se sapă canale și rigole pentru înlăturarea apei de pe terenurile agricole...

Cine sînt oamenii care pun în funcțiune imensul angrenaj al ieșirii din naufragiu? Salvatorii sînt oameni ai muncii din întreprinderi, din uzine, din fabrici, de pe ogoare și membri ai gărzilor patriotice, cetățeni care din spirit de solidaritate își oferă inițiativa, curajul și forța necesare orelor de luptă și de veghe. Oameni ai «stării de necesitate»!

Simțim adînc, înăuntrul ființei noastre, chiar dacă rămînem de gardă la telefon și înregistrăm știrile, ciocotul acestei lupte. Știm ce înseamnă nesomnul de cîte 48 de ore sau mai mult, știm ce înseamnă epuizarea fizică în această dramatică încleștare umană cu imensitatea nefirească a diluviului, știm ce înseamnă îngrijorarea celor de acasă pentru cei plecați pe diguri, știm ce înseamnă să lupți adeseori cu lopeți și hîrlețe, cu saci de nisip, cu stîlpi de lemn și nuiele împletite la parapeți, știm ce înseamnă teama pentru fiecare viitură, ca și cum am înregistra disperați cum urcă și coboară temperatura de spital a unui om drag. Pe toate acestea le știm din celălalt an de zbucium hidrologic, din cealaltă epopee națională a luptei cu hazardul apelor care visează încă în adîncul lor, poate, Marea Sarmatică.

Și iată sună mereu telefoanele:

— Potrivit unei informații primite de la Regionala C.F.R.-Brașov, au fost redate circulației liniile feroviare Brașov—București, Sf. Gheorghe—Ciceu, Reghin—Tg. Mureș, Războeni—Sibiu—Copșa Mică, Ciceu—Ghimeș, Dumbrăvioara—Reghin. În prezent se lucrează la restabilirea legăturii cu Tg. Mureș.

— În cele 40 de localități situate în apropierea rîurilor Argeș, Neajlov, Ialomița, Sabar, Prahova, Dîmbovița, Ciorogîrla ale căror ape au depășit cu mult cotele de inundații, s-a reușit ca prin măsuri energice să fie evacuate la timp populația, animalele, utilajele și alte bunuri.

— Se acționează la repunerea în circuitul productiv a unităților industriale din zona Găeștiului, întreprinderi care de trei zile și-au întrerupt activitățile. Sînt revizuite instalațiile de alimentare cu apă și energie electrică, se curăță de mîl și de alte impurități agregatele care pînă astăzi au fost sub apă. De asemenea, se restabilesc fluxurile tehnologice între secțiile și sectoarele de bază, se fac aprovizionări de materiale și materii prime.

— Ministerul Sănătății a inițiat o serie de acțiuni de urgență pentru prevenirea îmbolnăvirilor sau apariția epidemiilor în zonele care au avut de suferit de pe urma inundațiilor. S-a dispus începerea imediată a vaccinării antitifoidice a populației și administrarea de gammaglobulină copiilor din aceste zone.

— Încă din noaptea de miercuri spre joi s-au expediat de la Sibiu la Sighișoara mai mult de 100 000 sticle de apă minerală, zece tone lapte praf, 40 tone făină, însemnate cantități de conserve, biscuiți și alte alimente.

— Echipajul elicopterului pilotat de Marcel Grigorescu a transportat două femei gravide din comuna Chiciureni, județul Prahova, la maternitatea din Vălenii de Munte.

*

E tonic, e reconfortant să afli, consemnînd aceleași informații transmise de corespondenții de presă, că, de pildă, în sudul județului Ilfov, județ grav atins de diluviu, în unitățile agricole care nu au fost afectate de inundații, mecanizatorii și țăranii cooperatori continuă lucrările de recoltare, că aceeași operație se petrece în nordul și nord-estul județului Ialomița «cu eforturi sporite». Toate acestea ca o replică eroică la travaliul zbuciumat de a dejuca revărsările apelor din zonele sinistrate.

Proporțiile catastrofei din primele zile ale lunii iulie '75 nu au fost încă evaluate și, după cum se precipită cotele unor ape, va fi greu să tragem concluzii imediate. Viiturile au lovit în spațiul pe care îndeobște îl numim Cîmpia Română! Ei bine, în numele acestui scump Bărăgan, al pîinii de care se leagă istoria noastră, începînd de la Herodot și pînă la reporterii plecați pe teren în plină campanie de recoltare și surprinși acolo de furtună, să facem tot ce e omenește posibil pentru a demonstra, pe măsura chemării lansate de tovarășul Nicolae Ceaușescu joi seara la televizor, **«că putem învinge orice greutăți, că sîntem ferm hotărîți și vom asigura înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, dezvoltarea economico-socială a patriei, ridicarea țării noastre pe noi culmi de progres și civilizație».**

Chiar dacă natura ne supune la încercări dramatice. Sau poate tocmai de aceea.

A. DOHOTARU ■

«Apa trece, pietrele rămîn. Ici-colo nu rămîn nici pietrele, rămînem noi»

— A trebuit să trecem și prin asta — ne spune Cornel Mihăiescu, șeful Secției de drumuri naționale-Ploiești.

Discuția are loc într-un punct al șoselei naționale Ploiești-Buzău (drumul 1 A), lîngă satul Blejoiu, lîngă podul de peste Teleajen.

— Și trecem?

— Trecem.

— Apa trece...

— Apa trece, pietrele rămîn. Ici-colo nu rămîn nici pietrele, rămînem noi.

Teleajenul e o apă mică, nu e nici Mureș, nu e nici Olt, dar iată-l însemnînd, în aceste zile, o geografie a pustiului. S-a obținut într-adevăr, aici, în răstimpuri de zile și ore, o modificare a geografiei pentru care, zice interlocutorul nostru, ar fi trebuit detonate zeci de tone de trotil sau o muncă faraonică. Albia îngustă a rîului s-a transformat, aici, într-un fel de vale a Amazoanelor, cuprinzînd întreg orizontul. În linie dreaptă, cît vezi cu ochii, numai apă, kilometri de piatră. Marele pod de piatră de la Blejoiu (cel prin care se face legătura între Ploiești și Buzău) a fost rupt. O ruptură de cîteva zeci de metri, ca o prăpastie, ca o gigantică falie prin care, de jos, cerul se vede vast și adînc, ca între două versante alpine.

S-a întîmplat în ziua de 2 iulie, după-amiaza, la orele 16. Un om din Blejoiu, nea Piorel, care-i cu casa în marginea satului, chiar lîngă pod, a auzit rîul urlînd, apoi a auzit ceva ca o prăbușire, ca un cutremur, ca un tunet. A alergat la pod, ploua, și, prin rafalele ploii, a văzut prăpădul. Priveliștea l-a năucit. Teleajenul, adînc aici de 50-60 cm, se ridicase, umflat, pînă la linia podului, pînă la 5-6 metri, mușcînd din trupul de beton o halcă gigantică, la culeea dinspre Ploiești. Spre podul frînt se îndrepta un camion (șoferul, orbit de ploaie, nu văzuse despicătura podului, se năpustea în prăpastia ei), nea Piorel l-a oprit, apoi a dat alarma.

Stăm de vorbă, acum, la trei zile după catastrofă, cu cîțiva dintre participanții la bătălia pentru refacerea podului. Lîngă Cornel Mihăiescu e un tînăr cu barba nerasă, cu trăsăturile obosite, căzute, dar, lucru ciudat, zîmbitor, cu un aer chiar degajat și nonșalant. E stropit de nămol pînă-n albul ochilor, dar surîde. «Ei, ce-a fost greu s-a dus, chiar dacă mai e de furcă»... Acest tînăr, inginerul Gheorghe Sandu, șeful sectorului de drumuri în perimetrul căruia se află podul, n-a dormit, n-a ațipit nici o clipă, din ziua de 2 iulie. Și ca el, cîteva zeci de oameni. Zeci de oameni, 50 de basculante, un încărcător de mare capacitate (cu cupa de 3 metri cubi), un buldozer, sub o ploaie torențială, în apele unui rîu transformat în diluviu. Oamenii au intrat și intră, într-adevăr, în apă, pînă la brîu uneori, alteori pînă la piept, înarmați cu rîngi, prinzînd anrocamentele basculate de sus, de pe țărm, potrivindu-le ca să dreagă podul. Secvențe dramatice, eroice, se succed și se amestecă încontinuu. Se luptă cu valurile, se luptă cu piatra, timpul de azi, cel de ieri și cel de alaltăieri se amestecă și curg mai departe, fără somn, spre mîine. Muncitori terasamentiști ca Ion Pleșa, Constantin Cănăilă, șoferi de camioane ca Gh. Mărășoiu, Ion Neagu, n-au ațipit, nici ei, de trei zile și două nopți. Nămolul, torențele ploii, talazurile împiedică deseori intervenția mașinilor, speranța rămîne omul. Ici-colo, salvatorii podului (îi vom numi și așa, «salva-

torii», fiindcă dacă nu repară la timp spărtura e în pericol întreaga construcție!) sînt și ei în primejdie, ici-colo cei salvați îi ajută să se salveze pe salvatori.

Ce s-a obținut în aceste trei zile și două nopți? Ceea ce se vede. S-a umplut albia rîului cu anrocamente (peste 400 de metri cubi), și reconstrucția podului continuă, de jos, din apă, spre înălțimi, sper cer. **S-a obținut deci ceea ce, mîine, n-o să mai spună ochiului nimic.** Urmele adînci lăsate de jur-împrejur de roțile camioanelor, ale buldozerului, vor fi la fel de nevorbitoare, de nerevelante, ca și întăriturile unui fost cîmp de bătaie. Podul acesta peste Teleajen, din care apele au rupt cîteva zeci de metri, desenează exact, cînd e teafăr, forma anatomică a unui mușchi, surprins în clipa unui suprem efort. Dar uite, ne spune un alt interlocutor (Ion Cristian, șeful districtului de drumuri Blejoiu), uite, există o blestemată, o neașteptată secundă, cînd mușchiul acesta elastic al podului, devenit rigid prin miile de tone de piatră care îl țin încordat, poate ceda. Secunda aceasta (care poate fi secunda unei ploi torențiale, umflînd apele unui rîu) intră, desigur, dacă nu în calculele proiectantului, cel puțin în ordinea posibilului. Oamenii însă refuză s-o primească. Iată ce înseamnă, pe scurt, să aperi sau să refaci un pod.

ILIE PURCARU ■

De la starea de necesitate la starea de putere

Gara de Nord, vineri, 4 iulie 1975, ora 14,00. Sala de așteptare clasa a II-a. Mai ales în jumătatea din stînga ei sînt adunați oameni din comuna Moldoveni, de pe lîngă Urziceni. Bărbați, femei, copii și boccele. Îi întreb cum a fost. Îmi răspund cu replici scurte, întretăiate, complementare:

Aurica Boboca: Ieri după-amiază, pe la trei jumătate, apa era în casa mea de jumătate de metru. În jos, înspre pădure, era de vreo patru metri. Ialomița și Godeanu zici că-s Dunărea. În casele din Satul Nou apa e pînă la piept. Vreo șapte comune-s în situația Moldovenilor.

Alexandru Săndulescu: Nu eram acasă cînd a început, sînt muncitor aici, la Întreprinderea «16 Februarie». Am auzit și m-am repezit acasă. Am nouă copii. Am apucat să-i urc în tren. Acu-s aici. Eram, ieri, mai mulți, azi unii care au neamuri s-au dus la ele. Noi n-avem. Unele case s-au prăbușit, a noastră a rămas în picioare. Dimineața, noi, bărbații, am fost cu trenul pînă acolo. Sînt remorci la gară care-i duc, pe cei care vor, prin sat. Dar nu mai e de găsit nimica din ce-am avut.

Angela Ion: Am cinci copii. Am muncit toată primăvara și vara. Din greu. Și acum, toată recolta...

Plec, în timp ce copiii din Moldoveni, mulți copii din Moldoveni, cu o seninătate și o veselie greu de priceput pentru noi cei maturi, pur și simplu se joacă, alergînd în jurul coloanelor sălii de așteptare.

II

Gara de Nord, ora 14,40, biroul tovarășului inginer **Iulius Năstase,** șef coordonator al stației. Discuție concisă; bunul-simț a creat un fel de consens al eliminării vorbelor de prisos, un consens al respectării timpului și faptelor concrete și imediate.

— Dacă socotim Gara de Nord a Capitalei ca un puls al circulației feroviare, cum bate acuma?

— Încet ca înaintea unei furtuni. Vin trenuri puține, pleacă puține, nici o problemă în ceea ce ne privește direct. E adevărat, cam o treime din personalul gării, adică acei care locuiesc în zonele inundate, n-a venit la serviciu și am oameni care lucrează de 36 de ore. Le-am aranjat o cameră să se mai odihnească. Ce merită de spus e că **ei au înțeles** și-au stat fără nici cea mai mică vorbă de lămurire. E adevărat, timp de 24 de ore am găzduit — în sala de așteptare a stației București Nord Basarab — 40 de familii refugiate de la Boteni, de lîngă Titu, și apoi pe cele din comuna Moldoveni, care s-au suit în tren cu ce au putut lua și au venit aici. Acum sînt mai toți cazați ca lumea. E adevărat, aseară, văzînd un mare număr de călători care vroiau să ajungă la Brașov, am făcut apel — firește, prin conducerea ministerului care ne tutelează și pe noi și pe ei — am făcut apel, spun, la I.T.A. și zece autobuze i-au luat pe cei care de 12 ore așteptau să plece pe o linie care de trei zile era închisă la Comarnic. Din punctul de vedere al Gării de Nord, punctul Comarnic a fost cel mai critic pentru că ne întrerupea legătura directă cu Transilvania. E adevărat, de asemenea, că în funcție de situațiile din diferite momente ale acestei perioade,în care deplindem de cotele apelor, ne străduim să facem programe de funcționare a trenurilor care pot pleca de la noi, programe pe care le afișăm și le anunțăm. De asemenea, ne străduim să-i liniștim pe oameni, care vin și ne spun: «Știu că la mine acasă o să inunde; cum să ajung mai repede?» Le spunem posibilitățile optime de a ajunge acolo unde le e casa, dar le mai amintim că familia lor nu e singură acolo, că în întreaga țară s-a organizat întrajutorarea. Mai trist e cu trenurile aflate în circulație care, dacă apele cresc, se duc și se întorc, încercînd, în funcție de situația căilor ferate, să ajungă totuși la destinație. În sfîrșit, tot adevărat e că am înființat trei locuri unde se pot face vize de întrerupere și că facem astfel de vize chiar și pentru 3-5 zile. Dar, repet ce-am spus la început: față de locurile fierbinți ale țării, pentru noi acum e liniște. Greul va fi cînd vor începe să vină vagoanele, trenurile; cînd vor începe problemele de exploatare a rețelei de căi a stației; cînd ne vom zbate pentru intrarea în normal, pentru readucerea circulației la grafic. E un greu special al nostru, pentru care sîntem pregătiți și care, cinstit vă spun, dorim să ne vină cît mai repede. Pentru că vrem să fie, cît mai repede, Gara de Nord un puls al unei circulații năvalnice. Nu-s vorbe aranjate, ci gîndurile nerostite, dar care știu că sînt în conștiințele ceferiștilor mei, care, v-am spus, muncesc încontinuu de 36 de ore încoace.

III

Gara de Nord, la etaj, biroul Comandamentului ad-hoc al regionalei C.F.R.-București, ora 15,10. Interlocutor: tovarășul inginer **Gheorghe Stoentel,** șeful Biroului linii căi ferate.

— Pe peroane, foarte multe sute de oameni așteaptă trenuri care să vină sau să plece. Aveți o privire de ansamblu asupra situației; într-un cuvînt: cum stăm?

— Pe 1, 2 și 3 s-a muncit pentru deschiderea liniei Predeal și Titu. Acum, la 13,30, s-a deschis, e adevărat doar un fir, dar s-a deschis, linia Titu. De aseară, de la ora 17,00, ponderea greului s-a mutat la Urziceni și Vidra-Grădiștea, deci pe linia București-Giurgiu. Noi avem peste tot echipe puternice și, de asemenea, în toate stațiile, materiale. Dacă e cazul, cum a fost la Predeal, ne ajută și armata. Toată problema e-n funcție de ape: unde se retrag, noi, în două-trei ore, reîncepem circulația.

■

Mai 1970, iulie 1975. Zile și nopți de durere și încercare pentru poporul nostru. Însă zile și nopți de fapte directe și puternice.

Nu numai o stare de necesitate se oglindește într-un reportaj fără ciornă, ci și o stare de putere.

NELU IONESCU ■

Alo! Alo! Vă rugăm să ne puneți la dispoziție un elicopter!

În noaptea de 2 spre 3 iulie pe la ora 4 a zbîrnîit primul telefon la Comandamentul aviației utilitare.

— Alo! Alo! Aci Comitetul județean de partid Mureș. Vă rugăm să ne puneți la dispoziție un elicopter, la Sighișoara trebuie salvați oameni, apele Tîrnavei cresc...

Apoi, din cele mai îndepărtate colțuri ale țării au început să se succeadă apeluri, cereri de ajutor; în anumite situații magistralele albastre ale văzduhului sînt singurele accesibile.

Iată în ce condiții Detașamentul mixt de elicoptere pentru misiuni aviochimice și-a schimbat brusc sfera de activitate și s-a format un comandament compus din colonelul comandant Mihail Popa, inginer Constantin Ivanovici, directorul «Aviasan»-ului, inginerul-șef Gheorghe Hulubescu, locotenent-colonelul Constantin Stanciu și maiorul Francisc Vanicec. Aceiași oameni care, cu o zi înainte, contemplau senini stegulețele înfipte în harta țării care indicau executarea diferitelor misiuni agricole, privesc azi îngîndurați aceeași hartă, aceleași stegulețe, dar frămîntați de cu totul alte preocupări.

S-a ordonat ca la elicopterele aflate în județe să se demonteze rezervoarele de insecticid, să se monteze scări de salvare, pentru ca să fie gata pentru a intra în acțiune.

Pilotul Marcel Grigorescu și tehnicianul Constantin Iordănescu au zburat spre Brazi-Ilfov, unde, coborînd pînă la o jumătate de metru deasupra pămîntului inundat au tras cu brațele șase săteni cărora apa le ajunsese pînă la piept. Întorși la bază, o nouă misiune îi aștepta. La Mineci-Prahova două cazuri disperate la casa de nașteri: o lăuză pierdea sînge masiv, iar o altă femeie nu putea naște în condiții normale. Doar transportarea promptă la spital le putea salva viața.

Pilotul Grigorescu mai efectuase asemenea misiuni sanitare urgente la Mineci și, ca să spunem așa, cunoștea drumul: a aterizat pe micul stadion din Mineci, unde, de regulă, se aduceau bolnavii pentru «Aviasan». De astă dată însă stadionul era pustiu, casa de nașteri fiind practic izolată din cauza apelor. Atunci elicopterul și-a luat din nou zborul, peste deal, aterizînd — nu fără emoții — în imediata apropiere a casei de nașteri. Împreună cu moașa bolnavele au fost urcate în aparatul care le-a transportat la Vălenii de Munte.

Cîteva ore după episodul relatat mai sus Comandamentul aviației utilitare a primit mulțumiri telefonice din partea Ministerului Sănătății pentru intervenția salvatoare «în extremis».

În registrul proaspăt deschis, intitulat ad-hoc «Activități de zbor pentru intervenții de salvare în urma inundațiilor», se înșiruie tot mai multe asemenea acțiuni. Elicopterul pilotat de Alexandru Moroianu a transportat alimente și medicamente în comune izolate din județul Harghita. Deși se părea că s-au rupt zăgazurile cerului și că numai de apă nu duceau lipsă bieții oameni totuși deoarece exista pericol de infecții, a fost necesar să se trimită pe calea aerului sticle de apă minerală.

La cererea organelor de partid ale județului Covasna elicopterul pilotat de locotenentul Liviu Biță a fost îndreptat spre Brașov pentru a i se monta instalații de salvare, urmînd ca după aceea să se întoarcă urgent în Covasna. Merită consemnată, în acest context, operativitatea de care a dat dovadă conducerea întreprinderii de construcții aeronautice-Brașov — tovarășii ingineri Șilimon, Casagrande, Diaconu, Biliș — care au mobilizat pe muncitori, asigurînd deservirea tehnică rapidă a elicopterelor.

Misiunile de zbor continuă... Elena Bulgaru, una din puținele femei-pilot din țara noastră, parașutează, de la bordul unui bimotor, sînge conservat la Alexandria, în timp ce pilotul Matache Ruse execută o misiune similară la Feteşti. De aterizare nici vorbă nu poate fi.

Tovarășii din comandament nu au alt gînd, altă grijă, decît să dirijeze cît mai operativ și mai eficient operațiile de ajutorare, dar n-au altă dorință decît să revină cît mai curînd la activitățile lor pașnice, de la care i-a sustras urgia apelor.

Să nu deduceți însă din cele de mai sus că pentru moment asemenea preocupări legate de producție ale aviației utilitare au încetat cu totul. În aceste zile în județele Tulcea, Suceava, Bihor, Satu Mare, Botoșani, la Cotnari și la Murfatlar elicopterele își văd mai departe de treabă de... stropitul viilor, la fel ca înainte de catastrofă.

Nici transportul aerian intern de pasageri nu a fost afectat de calamitățile din ultimele zile — ne asigură, la 4 iulie, comandantul adjunct al aeroportului Băneasa Gheorghe Văduva. «La noi, totul e normal».

Ar trebui precizat: mai normal decît normal, întrucît în unele direcții au fost introduse curse suplimentare. Asemenea curse au funcționat, la 4 iulie, spre Tîrgu Mureș, Cluj-Napoca și Oradea. Așadar, aeroporturile spre care își iau zborul avioanele TAROM de la Băneasa funcționează ca de obicei. Aceasta nu exclude, ci dimpotrivă presupune, o maximă concentrare a forțelor din partea personalului navigant și a celui de pe sol.

LIONEL NIȚESCU ■

la tensiunea înaltă a muncii, sondorii de la intervenții retrăiesc mituri

— Sîmbăta trecută ajunsesem acasă. Era ora 15 și 30 de minute. «Hai, Costică, la masă», îmi zice soția. Dar eu nu mă duc. Mă întind puțin pe pat și stam așa. Parcă intuiam ceva. Și nici nu am închis bine ochii că și aud bătînd la ușă. Mă ridic și deschid. Era Zincă, șoferul de la dispecerat. Venise cu un bilet. «Erupție?», îl întreb. «Nu, zice Zincă, ceva mai blînd». Dispecerul de serviciu îmi scria că sonda 57 se «manifestă». Ca să înțelegeți dumneavoastră, asta înseamnă că oamenii sondei au descoperit infiltrații de gaze în fluidul de foraj. Treaba nu e bună. E chiar periculoasă: poate să scape sonda, adică să erupă, și să n-o mai poți stăpîni. M-am sculat și am plecat... Sau, nu mai departe, azi-noapte: pe la ora 2, un motor de mașină s-a oprit în dreptul casei. Am crezut că e pentru mine, m-am sculat și am ieșit în curte. Era mașina vecinului. Vedeți, așa e la noi; pune omul capul pe pernă și nu știe pentru cît timp îl pune.

— Zece ani la rînd am fost șofer de serviciu. Ne chemau ca pe Salvare. Dispecerul îmi dădea nota cu oamenii pe care trebuia să-i anunț și doar atît îmi spunea: «Nea Niculae, pe mine așa mă cheamă, Niculae Ion, intervenție; ia nota și-mi vii cu oamenii». Și eu mă suiam la volan și plecam. La unii găseam poarta încuiată. Săream gardul și băteam la geam. Omul deschidea, mă vedea și știa despre ce este vorba. Odată mă duc la Ivan Gheorghe. Era ora unu noaptea. Am bătut, a deschis și doar atît m-a întrebat: «E mai grav?» Trebuie să «omorîm» o sondă, îi zic. Soția, necăjită, îmi strigă: «Iar mi-l iei, nea Niculae, că luna asta n-a stat două nopți întregi cu mine». Păi, ce să-ți fac eu, taică, parcă ți-l iau eu? Ți-l ia datoria. Dar ceea ce-mi place mie mai mult și mai mult la oamenii de pe echipaje e că în zece ani nu l-am auzit pe unul care să spună «nu merg». Și cred eu că niște oameni conștiincioși așa trebuie să arate. Dumneavoastră ce credeți?

«Oricît de bine am cunoaște lecția sondelor, înainte de intervenție noi așa procedăm: ne consultăm cîteva minute.»

*

Astrul zilei arde puternic aici, în Valea Grătiei. Văile și dealurile Boldeștilor sînt bogate. Din ele se «extrage» vin și se extrage și țiței. Echipajul compus din Ion Săndulescu, operator I, Alexandru Pană, șofer, și Marin Șerban, operator III, a fost chemat aici de urgență să execute o operație de spălare. În coloana sondei s-a format un dop de nisip și țițeiul a încetat să mai iasă la ziuă. Rîul de aur al pămîntului s-a întrerupt pentru un timp. Și aceasta înseamnă pierdere, înseamnă că sonda nu mai produce la capacitate. De aceea echipajele întreprinderii de cimentări, operațiuni și transporturi speciale—Ploiești aleargă zi și noapte, ca salvările. Pleacă pentru cinci ore și stau cîte zece zile. Pentru că nici nu termini

«Chiar dacă e mare efortul acum, vara, încă e bine, dar să vii iarna și să simți briciul vîntului pe obraji...»

(Continuare în pag. 14.)

LUPTA CU INUNDAȚIILE, O MARE BĂTĂLIE NAȚIONALĂ

Abnegația și vrednicia unor oameni simpli

La școală apa a ajuns pînă la ferestre. Ceva mai mică este dincolo de drum, la telefoane și la miliție. Umblăm anevoie prin comună, cocoțați pe coviltirul unui tractor, impresionați de rîvna cu care oamenii, scăpați de-acum de lovitura sub centură a riului, lucrează prin bătătură, dregînd ceea ce mai e de dres. Strada «Horia» e o vălmășie de ape și acoperișuri. Din cabina tractorului, Florea Chiriță se orientează după o meserie bine învățată și după garduri, ținînd volanul pe firul apei. Străbătînd-o, brigada lui Gheorghe Miu, șase bărbați de la Teleconstrucția, veniți să restabilească legăturile telefonice, «le facem cu bridă, provizoriu, dar sigur», înaintează cu greu, ducînd apa pînă dincolo de cizmele prinse la brîu. Cu casca pe frunte și cu ochii înconjurați de cearcăne, Pantelimon Mohora găsește răbdarea dintotdeauna a românului pus față în față cu violența naturii și ne explică: el și fiarții săi n-au lipit geană de geană de două nopți. În primul rînd, îl auzim, din cauza lucrului, în al doilea rînd, din cauza grijilor. Pînă să vină aici, brigada a tras cablul telefonic subteran la Lehliu, muncind cu abnegație și încercînd să uite de ce-o fi pe la casele lor, în Buzescul Teleormanului, unde la asemenea ocazii Vedea se revarsă adesea peste maluri.

De la primarul Dumitru Dima, aceleași cizme de cauciuc și aceleași ochi pămîntii, aflăm că Ciorogîrla nu i-a găsit pe oameni nepregătiți, cu mîinile încrucișate și basca pe-o sprînceană. Veghea lor a început mai demult. Au consolidat digurile din raza comunei, le-au înălțat și cercetat fără răgaz, dar apa, cum spuneam, a bufnit mai sus, izbind pe la spate.

Primele ore, spune, au fost într-adevăr grele, dar nu ne-am pierdut capul. Plutoanele gărzilor patriotice au trecut imediat la evacuarea oamenilor și a animalelor, nici o suflare n-a pierit la Ciorogîrla, am reușit să salvăm pînă și ultima găină. Am scos din calea furiei apei, în ultima clipă, cîteva mii de kilograme de roșii. N-o spune dînsul, ci o spune chipul său neras și obosit: primarul n-a dormit de patruzeci și opt de ore, interval în care nici n-a apucat să mănînce ceva, ultima sa masă compunîndu-se dintr-o bucată de brînză și o roșie, înghițite în fugă și pe un colț de birou. La un asemenea necaz, zice, nu e timp nici de dormit și nici de mîncare, e numai timp pentru muncă și pentru veghe. De cînd au bătut clopotele de alarmă, miercuri noaptea, la patru, nu știu să fi pus vreun om de-aici capul pe pernă și aș putea să zic că abia acum am avut ocazia să-mi verific cu adevărat consătenii, chemîndu-i să muncească din răsputeri și să apere binele comunei, care este, înainte de toate, binele lor. Cu toții au trecut acest examen de bărbăție, unul n-a refuzat, pentru că trăiesc aici, la Ciorogîrla, numai români adevărați, oameni pe care nimic nu-i poate speria.

A fost la început, desigur, oarecare panică. Ea a fost însă repede reprimată. Copiii din casele inundate au fost transportați, în plină noapte, la căminul liceului agricol Unii, cum ar fi Nicolae Chitu, din clasa a șaptea, n-au vrut să se adăpostească de apă și de ploaie, ci au dat o mînă de ajutor la întărirea digului din marginea fabricii de mobilă, întreprindere care — grație eroismului general al locuitorilor — a lucrat fără întrerupere, depășind în toate aceste grele zile sarcinile de plan. În zorii zilei, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, magazinele din comună și-au deschis ușile, iar aprovizionarea a fost la înălțime, locuitorii din Ciorogîrla simțind lîngă rîvna lor brațul zdravăn al țării. Au sosit șase camioane cu pîine, mai mult decît de obicei, carne proaspătă și chiar răcoritoare, la ora vizitei noastre puțind să bei un suc la «Legume-fructe», cu condiția să știi să înoți, căci în fața magazinului apa se înălța pînă la șoldul unui om.

Cînd ne pregătim să părăsim comuna, lucrează de zor, pe strada «Gheorghe Doja», o echipă de intervenție a I.R.E.B.-ului, mașina 33-B-5800, căutînd să redea curentul electric întregii așezări, chiar și caselor celor mai năpăstuite de furia riului. Motopompele, minuite de bărbați la fel de nerași și la fel de neobosiți ca toți cei întîlniți la Ciorogîrla, scot apa din preajma serelor, serios afectate de inundație. Ducem cu noi pilda abnegației și vredniciei unor oameni simpli, români adevărați, comuniști care au învățat multe în viață, dar care n-au învățat să dea înapoi și pe care, cu siguranță, nimic nu-i poate speria și înfrînge.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Să facem tot ceea ce se poate face!

De-abia ieșisem, la numai cîțiva kilometri, din Ciorogîrla, de unde cred că n-aș fi fost în stare să scriu poate nici un rînd, pentru că prea am auzit și prea am văzut multe și, fără să par prea sensibil, aș zice că m-am lăsat cuprins de neliniștea a zeci și sute de oameni în casele cărora apa, vijîind necruțătoare și înspăimîntătoare, intrase pînă la brîu. Așa că mă îndreptam spre Bolintin cînd, în fața noastră, cu mîna ridicată, un om ne face semn să oprim.

— De aici încolo, gata, stop, nu puteți trece mai departe, e pericol, n-aveți voie, doar dacă...

Ni se arată coloana de mașini care așteptau în dreapta noastră. Ar fi trebuit să ne așezăm la rînd pentru a fi remorcați de o autoamfibie sau de un tractor și, mai mult plutind, să fim trecuți dincolo, la Comandament. Profit de faptul că tocmai se remorca un I.M.S. arhiplin și urc în cabina tractoristului. Pornim. Înaintăm încet, cu precauție. Apa trece chiar și de burta mașinii. Cît se vedea cu ochii, numai apele Sabarului umflat de apele Argeșului, un adevărat fluviu hălăduind spre Crivina. A fost destul să spun că-i mare prăpăd și mare jale și tractoristul Vasile Ciobanu, mecanic la S.M.A.-Bolintin Vale, se pornește la vorbă. O voce domoală, de om obosit.

— N-am dormit de două zile și o noapte și nu cred că dorm nici în noaptea asta care vine, că e multă treabă de făcut. De-abia am apucat să trec pe acasă unde alții au reușit să-mi salveze porcul și găinile și toate celelalte lucruri, vreau să spun mobilă și alte macaturi. Îmi pare rău că mi-a luat apa toate rațele și gîștele și doi metri cubi de lemne, dar ce importanță mai poate avea o asemenea pierdere! Muncesc, trag cît pot aici, la volanul tractorului, și nici n-am timp să mă gîndesc că apa mi-a intrat în casă pînă la brîu și că a stricat toată zidăria și stă gata să se prăvale. De la spital am salvat doi oameni, o fată și un băiat care nu știu cum de au ajuns într-un pom, că ei nu erau bolnavi, bolnavii au fost urcați la etaj și nu e nici o problemă cu ei, chiar eu le-am dus pîine și medicamente. De la kilometrul 26, adică Sera 30, cum îi spunem noi, am luat 20 de copii, și altceva ce să spun că mai fac, doar se vede, car oameni, mobilă, haine, animale, bunuri, remorchez mașini, fac de toate și nici nu știu cum trece timpul, am ajuns să nu mai simt oboseala, probabil că am trecut de acel timp critic cînd îți se închid ochii și te cuprinde o dulceață de somn. Ni s-a spus că e nevoie de noi aici, la postul nostru, să nu care cumva să-l părăsim și să plecăm pe la casele noastre, că totul e în ordine și aud și văd că totul e în ordine pentru că fiecare face ceea ce trebuie să facă și nu ce-i trece lui prin minte. Vreau să spun că eu cred în ordinea asta, mai ales că pentru cele mai grele situații sînt veniți și băieții ăștia, militarii cu autoamfibiile lor. Cînd îi vezi, parcă îți mai vine inima la loc.

La Consiliul popular, la Comandament, îmbrăcat în uniforma gărzilor patriotice, gîlgîind dintr-o sticlă de apă minerală, un om în vîrstă. Se numește Constantin Dumitrescu, este tehnician la Trustul de petrol Bolintin Deal și îmi spune că de-abia s-a întors din misiune și că e gata să plece din nou, dar își mai trage puțin sufletul.

— De ieri de la ora 17 am urcat pe o autoamfibie, i-am însoțit pe tinerii ăștia, militarii. Ceilalți din Comandament sînt pe la Crivina. Am auzit la radio că totul este în regulă acolo, la Crivina. Despre militarii mei, că așa îmi vine să le spun acum, numai cuvinte de laudă, își fac datoria din plin, așa cum au primit ordinul cei mare, așa cum cred că și-o fac și băieții mei, unul fiind la școala de ofițeri, iar celălalt elev în anul IV și-l-a prins practica la Tîrgu-Mureș. O întîmplare deosebită? Mai repede aș vorbi despre un om deosebit pe care pînă ieri nu l-am prea cunoscut, adică îl știam doar așa, din vedere. Omul acesta ne-a ulmit pe toți, pur și simplu. Este șofer și mi se pare că lucrează la construcția unui canal pe aici, prin apropiere. Îl cheamă Nicu Bîrî. S-a urcat pe autoamfibie și a fost tot timpul alături de noi. Este un om înalt, solid. A lucrat dezbrăcat. Intra în apă, înota, ne îndruma pe noi, cei de pe mașină, făcea de toate, mai ales cînd a trebuit să forțăm apa între comuna Mihai Vodă și pădurea Tîntava, că dacă nu era el, cred că ne răsturnam și acolo rămîneam. Cum să vă spun, omul acesta s-a oferit el singur, ca voluntar, spunea că militarii nefiind de prin părțile noastre n-au cum să cunoască terenul. Cred că plutonierul Nicolae Savei și sergentul major Constantin Gheorghișor și, bineînțeles, că și ceilalți militari au pentru șoferul Nicu Bîrî numai cuvinte de mulțumire. Altceva ce să mai spun? Cuvîntul de ordine este peste tot același — să facem tot ceea ce se poate face. Aici, la noi, se face, iar eu, ca și ceilalți, termin o treabă și mă apuc de alta.

VICTOR NIȚĂ ■

POATE CĂ FIECARE GENERAȚIE ARE ȘI UN LIMBAJ AL EI SPECIFIC; A-L RECUNOAȘTE ÎNSEAMNĂ A-L ÎNȚELEGE

Macheta Întreprinderii de conductori emailați din Zalău conține, cum se obișnuiește, jos, în dreapta, principalii indicatori: Suprafață incintă, Suprafață construită (o treime), Drumuri asfaltate, Capacitatea de producție și alții. I-am văzut pe planșetă și i-am văzut aievea în fabrica de la marginea platformei industriale, vizavi de un deal pe care, din biroul directorului Nicolae Maier, se vede iarba și copacii răzleți și clipa cînd norii se adună spre oraș, haite grăbite, cum nu s-au adunat nici acum cinci ani, în timpul inundațiilor.

Nu se vede în schimb Zalăul. Orașul. O altă ipostază a platformei industriale. O ipostază în care muncitorul Grigore Moldovan, care face naveta dintr-o comună, învață la seral, inginerul Ion Sitaru predă cursul despre calculatoare la Casa de cultură, iar directorul Nicolae Maier n-ajunge decît rar. Despre Zalău, Grigore Moldovan afirmă: peste cinci ani, cînd mă voi întoarce de la facultate, nu-l voi mai recunoaște; e bine să se înțeleagă că Zalăul este un șantier, cine înțelege trăiește mai direct, mai plin; în ce-l privește nu dorește decît puțină destindere, iar destinderea presupune un morcov, un pătrunjel, un pom sub care să poți gîndi. Grigore Moldovan este seralist, după cum am mai spus, viitor tată și viitor inginer, dacă va reuși în vară la facultate, nu atît pentru că ar dori postul pe care l-ar putea ocupa după aceea, ci pur și simplu pentru cunoaștere; soția i-a spus: dacă te simți în stare du-te unde crezi tu că e mai bine pentru noi. El n-a întrebat-o pe ea dacă vrea să urmeze mai departe: de ce? Cînd?... Au pus bani deoparte pentru eventualitatea că va reuși. Și pentru copil. Va reuși, desigur. De ce să nu reușească?

Directorul Nicolae Maier, tînărul inginer de la Cîmpia Turzii și Buzău, directorul fără alură de director, mai degrabă cu alură de student în excursie sau în practică de vară, nu-și amintește dacă Grigore Moldovan sau un alt tînăr ca el a plîns cînd din greșeală a fost menționat în gazeta locală printre codași. Acest moment este destul, sau chiar foarte important pentru evenimentele ce vor urma și vă rog să-l rețineți.

Din această altă ipostază a platformei industriale a fost întrerupt într-una din seri maistrul Iosif Dan, luat de la aparatul său de radioamator și dus la întreprindere unde directorul Nicolae Maier i-a spus: depindem cu toții de dumneata; se defectase agregatul fără de care fabrica stă (și chiar stătea), piesa trebuia adusă din import și la fel ca și în celelalte povestiri moderne despre uzine și meșteri, Iosif Dan nu numai că a reparat agregatul, dar l-a reparat în așa fel încît să funcționeze cu un procent mult mai ridicat de siguranță decît este trecut în prospectul din străinătate. Înainte fusese decorat cu Ordinul Muncii. Spune: «M-am legat de Zalău mai mult decît de orașul natal fiindcă Zalăul mi-a recunoscut munca și m-a apreciat, ca om. 18 ani la Cîmpia Turzii, 8 ani la Buzău, 2 ani la Zalău.» De la Cîmpia Turzii a plecat după șeful de secție care altfel n-ar fi putut război în ridicarea unei uzine noi; la Zalău a venit fiindcă de-acum cunoștea ce înseamnă o nouă uzină fără oameni de înaltă calificare. Spre deosebire de Grigore Moldovan, care face naveta dintr-o comună apropiată, Iosif Dan s-a stabilit în Zalău după 26 de ani; două ipostaze ale aceluiași om: muncitorul din Zalău. Grigore Moldovan dorește să se întoarcă de la facultate pe același post de-acum, dar cu o altă înțelegere a vieții. Iosif Dan a venit la Zalău unde nu-l așteptau nici părinți, nici copii, cu toate că retribuția era mai mică fiind în conformitate cu gradul întreprinderii.

Nici un efort nu contează în fața înțelegerii.

«Această mică dificultate: retribuția inferioară, confirmă directorul Nicolae Maier, provenea și din faptul că ea era inferioară într-un oraș el însuși dezavantajat de propriul său trecut: legături la tren proaste, apă insuficientă, aprovizionare greoaie; zalăuanii trăiau în viitor, în viitorul orașului în care la un moment dat se resemnaseră, cu înțelepciune și prevedere, erau imuni la prezent. Cocioaba cu scară exterioară din fața hotelului nou? Care cocioabă? Am făcut un test: din memoria zalăuanilor cocioaba dispăruse înainte chiar de demolarea ei, cu toate că treceau în fiecare zi pe lîngă ea; pentru ei acolo era Institutul de proiectări: zalăuanii conviețuiau într-o realitate pe care, la scara întregului județ, o ridicau zi și noapte demni și anonimi, realitate și vis, teritorii vecine contopindu-se într-o nouă realitate care nu era nici frumoasă, nici extraordinară, era a lor, pentru ei și pentru copiii lor. Dar nouveniții? Cei care nu sosiseră încă? Pentru ei viitorul Zalăului era un trecut la care puteau să se întoarcă sau să rămînă, apărați de influența în Centrală a directorului general, de interesele orașelor de unde trebuiau să plece. De ce ar fi venit într-un început dintr-alt început, s-o ia de la capăt cu o remunerație mai mică? Această mică dificultate, retribuția inferioară, reconfirmă directorul, devenise piatra de încercare...

Găsise aici, la Zalău, cîțiva ingineri stagiari inimoși, însuflețiți de frumoase idealuri, dar atît, deocamdată, ei aveau nevoie de meșteri de întreținere, care să-i poată urmări investiția, să hotărască, să ia decizii rapide, aveau nevoie cu alte cuvinte de oameni pe care nu-i putea găsi într-un Zalău unde, la naționalizare, în întreg județul se găsiseră doar două fabrici de cărămizi, avea nevoie de oameni pe care îi lăsase în Buzău, prietenii lui de 15 ani, pentru care, la rîndul lui, părăsise Cluj-Napoca și se mutase în orașul Drăgăicii; avea nevoie de acel nucleu fără să se gîndească la faptul că în acest fel se năștea o nouă tradiție: colonizarea cu purtători de civilizație industrială și spirit muncitoresc?...

Au venit pentru el, la chemarea lui, fără nici un avantaj material, pentru ideea de necesitate — gest simplu și frumos, frumusețea generozității: «Ce-am fi putut urmări pentru noi?» Au venit fiindcă așa se obișnuiește, ei, care la Cîmpia Turzii, veche cetate a sîrmei, învățaseră să iubească înainte de toate stabilitatea. Fără nici un avantaj material și fără nici un gînd ascuns lucrurile au fost rostite pe șleau, ca între meșteri mari, cu vorbe puține, vorbe inutile cînd ceri să ți se recunoască orgoliul de a-ți fi închinat viața altora.

Legămînt îndeplinit literă cu literă de director; pe merit, pe dreptate și cinste, primii evidențiați erau meșterii mari, meșterii mici, meșteri străluciți și talentați, cînd a izbucnit în plîns Grigore Moldovan sau altul, la fel de tînăr ca și Grigore Moldovan; pe negîndite deci stagiarii crescuseră, necalificații se calificaseră, mai demult tinerii îmbătrîniseră în aceleași structuri și forme de relații ca și la început; mie, revolta interioară a tinerilor mi se pare dreaptă, după cum răspunsul meșterului în vîrstă mi se pare pur și simplu omenesc. Mai mulți tineri au demontat un agregat ca să-i descopere defecțiunea; timp de mai multe ore s-au căznit fără a care

Angajamentele asumate pentru 1975 au fost îndeplinite în primul semestru, sau un colectiv de muncitori fără absenţe nemotivate.

ajutorul maistrului sau al muncitorului mai în vîrstă de alături; preţ de aceleaşi ore maistrul sau muncitorul în vîrstă i-a urmărit fără să intervină, i-a lăsat de capul lor adică, după care s-a îndreptat spre ei, orgolioşii, ei, un alt orgolios, şi cu şurubelniţa, cu vîrful şurubelniţei a refăcut contactul şi asta a fost tot. Gestul bătrînului mi se pare, cum am mai spus, nu frumos ci omenesc. Eu îl văd: cele cîteva ore transpirînd de emoţie, neîndupleca în mîndria lui, străduindu-se să pară absent; de ce? Ca să arate el mai tîrziu că orice s-ar întîmpla şi oricît de frumoasă ar fi tinereţea nu poţi înlocui aşa uşor o viaţă de om, o jumătate de secol rămîne o jumătate de secol. Dreptul la orgoliu se dobîndeşte ca şi dreptul de a te ridica primul de la masă şi de a primi ca pe un lucru ce ţi se cuvine salutul tandru al nepoţilor, sărut' mîna tataie.

Nu întîmplarea este aici lucrul ce ne interesează, ci ceea ce anunţa ea, ceea ce prevestea: nevoia de a se interveni în natura raporturilor de muncă, nu pentru a o modifica, ci pentru a-i adăuga noile date survenite, de a o potenţa cu valenţele de muncă şi de viaţă apărute pe parcurs. Iată momentul cel mai dificil, se naşte o potenţială contradicţie.

Între timp, oraşul Zalău, o altă ipostază a platformei industriale în care inginerul stagiar Ion Sitaru, tînărul orădean venit de la Craiova, nu chiar la cerere, contrar inimii sale care-l îmboldea mai mult spre casa părinţilor de la Oradea unde dealtfel s-ar fi găsit şi destule locuri de muncă; n-a încercat să plece deoarece deşi tînăr cunoaşte multe întreprinderi; nicăieri sentimentul plenitudinii nu este atît de concret: realizare profesională, o inovaţie nu atît datorită neastîmpărului său creator, cît mai ales faptului că la un moment dat, un moment de maximă urgenţă, a fost nevoie de acea inovaţie, atmosferă sănătoasă, competiţie autentică a valorilor, prietenii lui, muncitorii tineri din Zalău, dotaţi, deosebiţi, iar uneori chiar bizari ca subalternul său Puşcaş, tînăr simplu, mare admirator şi cunoscător de artă, colecţionar, şi ca ei mulţi alţii pe care-i cunoaşte de la Cercul de calculatoare pe care l-a iniţiat şi condus la Casa de cultură a oraşului. Se întîmplă ca multe idei de care are nevoie să i le furnizeze tocmai ei, tinerii muncitori, care, aşa cum a spus, sînt foarte dotaţi, talentaţi, deosebiţi, iar uneori bizari. Pe cei în vîrstă îi stimează, poate că fiecare generaţie, spune, are şi un limbaj al ei, specific, a-l recunoaşte înseamnă a-l înţelege: între timp deci oraşul Zalău, o altă ipostază a platformei industriale, creştea, acumula fapte, nu numai de muncă, ci în primul rînd de viaţă, de viaţă autentică pentru o altă viaţă a unui oraş complet refăcut, a unui mare şantier cum îi spune Grigore Moldovan.

Am redeschis această paranteză fiindcă oraş-întreprindere, două faţete ale aceluiaşi fapt fundamental: munca, nu pot fi despărţite; dacă directorul Nicolae Maier a reuşit să depăşească ameninţarea, care la un anumit moment părea de netrecut, acest lucru se datorează şi oraşului, oamenilor lui, tradiţiilor locului, spiritului împămîntenit; pe de altă parte, dacă oraşul creşte sănătos şi lipsit de false dramatisme acest lucru desigur se datorează şi colectivului de muncitori din Cîmpia Turzii care au adus aici un climat potrivit firii harnice a zălăuanilor, au adus aici spiritul unui colectiv muncitoresc, un colectiv fără absenţe nemotivate, cu tot alaiul de consecinţe şi semnificaţii, prezente ori viitoare, pe care-l presupune.

Nicolae Maier, directorul cu alură de student în practică de vară, tînărul şi neobositul director din Zalău, a găsit cheia cea mai potrivită pentru a uni calităţile oamenilor pe care el i-a adus cu cele ale celor pe care i-a găsit şi crescut în întreprindere: competiţia, întrecerea; adică, ar spune Grigore Moldovan, directorul a ştiut să stimuleze doar fapta, lucrul concret, realizarea, restul s-a produs de la sine: selecţia, stimularea, aprecierea cuvenită, inclusiv gîndul că destinderea înseamnă un morcov, un pătrunjel, un pom sub care să poţi gîndi pentru cine are nevoie şi care acest lucru? Deşi n-a fost doar o simplă formalitate să intervii în raporturile deja consolidate, să ajustezi ce era de ajustat, cînd este vorba de oameni sămînţa aruncată dăduse rod bun, zămislise alţi eroi, exemplul primilor, al meşterilor mari, al meşterilor mici, viaţa lor exemplară crease o nouă măsură a lucrurilor. Şi peste toate astea, dincolo de ele, temerea directorului: A fost bine — a fost cum trebuia?

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografii de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

(Urmare din pag. 10)

treaba la o sondă și te cheamă la alta. Și tu trebuie să te duci, că e vorba de țiței. Iar țițeiul înseamnă...

*

— De ce ai albit, Petre?

— Poate de balamale, tovarășe; poate de tensiunea muncii; poate că așa mi-e felul.

Petre Dumitru conduce echipajul 1650. La 27 de ani a sesizat primele fire albe. Acum are 39.

— Veneam noaptea tîrziu de la sonde, abia așteptam să sosim acasă, dar cînd ajungeam la întreprindere, portarul nu ne deschidea să garăm autoagregatul. La Țintea, sau în cutare alt loc e erupție, zicea el, și nu avem mașini. Du-te, Petre, la erupție, că nu-ți deschid porțile. Nouă, deși ne părea rău că nu ajungem acasă, ne îndreptam spre alte intervenții și rîdeam de portarul acela, care de voie, de nevoie, vorbea la fel ca odinioară muma lui Ștefan cel Mare.

Numai că de data aceasta, cei care puteau, prin asprimea muncii lor, să demitizeze legenda, erau sondorii de la intervenție.

— Dar zău că nu-mi pare rău că am albit. Am văzut țara asta toată, am băut apă din toate izvoarele ei și am mîncat pîine și de la Arad, și de la Brăila, și de la Beba Veche și de la Galați.

— Cum adică, te-au albit balamalele?

— Balamalele, ca să știți dumneavoastră, sînt niște articulații metalice de mare presiune — 300 la 1000 de atmosfere — care amortizează șocurile produse în linia de pompare, de către instalațiile autoagregatelor. Ele sînt des folosite. Plouă, ninge, le iei în brațe (are 25-30 kilograme una) și alergi cu ele prin noroi să le montezi la instalație.

Munca sondorilor de la intervenții e mai aspră decît a acelora de la foraj sau extracție. Cel puțin așa ne spune maistrul Alexandru Panaitescu:

— Uite, sondorii din primul schimb pleacă, au terminat opt ore, iar noi rămînem să mai lucrăm încă opt ore cu cei din schimbul doi. Uneori se întîmplă să plece și cei din schimbul trei, iar oamenii noștri se schimbă între ei. Și acum, vara, e bine, dar să vii iarna, să simți briciul vîntului pe obraz, iar tu să stai sus la manometru, să urmărești presiunea autoagregatului, să nu-ți spargă coloana. Și, dacă mai poți, să rîzi cînd îi auzi pe alții că îți spun «trucară» sau «nomazii» de la cimentări. Pentru că, la veniți să vă arăt, aici, la rastelul mașinii, purtăm cu noi toată bucătăria. Avem oale, crătițe, linguri. Așterni masa colea, pe iarbă, iarna pe zăpadă, mănînci din briceag și asculți cum bate ceasul țițeiului sub tine.

Și să trăiești așa o viață și atunci să te mai miri de ce îți spun copiii nene, cum i-au zis lui Minzicu. «Așa mi-au zis cînd erau mici. Că eu nu am 40 de nopți dormite acasă. Luna asta am stat 15 zile la Oprișănești și 15 la Leordeni. Am mers din graniță în graniță, iar alții au mers și peste graniță. Îmi place meseria asta și n-aș mai schimba-o să mă tai cu furtunul». Gheorghe Minzicu are 48 de ani, are doi copii care îl iubesc și-l prețuiesc ca tată că a alergat în toată țara pentru ei. Și-a ridicat casă nouă, magazie și fînar. Acum băiatul o să plece militar, iar fetei îi face nuntă în august. S-a pregătit și pentru una, și pentru alta. În loc de 39 de operații planificate, la sonde, echipajul lui realizează și cîte 45-50 pe lună, dar în cartea lui de muncă e înscrisă o singură operație: «angajat la cimentări, la 14 mai 1951».

*

La sonda 799 se face o operație de acidizare: 20 de mii de litri de acid clorhidric este diluat cu 4 vagoane cu apă. 3 vagoane au fost pompate de echipajul lui Gheorghe Minzicu. Acum acesta se odihnește și operațiunea a fost preluată de echipajul lui Petre Dumitru. Vor turna și ei 3 vagoane. În unele sonde de prin Gorj s-au turnat și 15 vagoane. Parcă ar fi înghițite de un stomac imens. Privesc și am impresia că pămîntul se clatină sub tălpile mele, îmbătat cu acid clorhidric. De ce e nevoie de atîta soluție? Canalele prin care se adună țițeiul în gaura de sondă s-au astupat și inima aceea nevăzută nu mai poate pompa țițeiul la suprafață, din noaptea ei milenară. Inginerul Constantin Carpen, omul care se trezește la zgomotul unui motor, ne spune că sondorul de intervenție trebuie să vadă cu mintea ce se petrece acolo, la 2000 sau 6000 de metri adîncime. Ce se petrece acum în sonda 799, ne spune Vasile Negoiță, operator sondor din tată în fiu:

— Cu ajutorul acidului clorhidric diluat transformăm marnele calcice în marne bazice, iar prin aceasta producem o drenare a canalelor perforate, prin care se adună țițeiul în gaura de sondă.

— A zis bine Negoiță, tovarășe inginer?

— Negoiță știe lecția de la tatăl lui.

Constantin Geavlete are mîinile pline de motorină pînă la coate. A șters cabina autoagregatului. Are 27 de ani și e cel mai tînăr dintre sondorii celor două echipaje. Odată, în satul lui, s-a săpat o sondă. Atunci l-a văzut pentru întîia dată pe sondori lucrînd. Altădată l-a auzit vorbind despre locurile pe unde cutreieraseră. A plecat acasă gînditor și a doua zi nu s-a mai dus la blocuri, unde lucra. A venit cu echipajul acela la Ploiești și a depus cerere de angajare la ICOTS. Acum e operator trei, dar va ajunge cu siguranță șef de echipaj. În februarie a avut nunta, iar peste o lună va avea cumetrie. Geavlete ar dori o fetiță, dar dacă va fi băiat tot așa îl va iubi. A învățat treaba asta de la sondorul Ion Săndulescu: avea două fetițe și pe al treilea îl dorea băiat, să-l lase urmaș la sonde. Cînd l-a născut nevasta, inginerul Carpen a dat telefon la maternitate, s-a interesat de starea sănătății mamei, a copilului și pe urmă l-a căutat, tot cu telefonul, prin Bărăgan.

— Ioane, zice, ți-a născut soția.

— Ce am, tovarășe inginer?

— Ghici?

— Băiat, să-mi trăiască!

— Ai trei fete Ioane, îl potolește inginerul.

— Hai că rîdeți de mine.

— Nu rîd, dar nici nu te plîng; sînt bune și fetele, Ioane.

— Bune zic și eu, tovarășe inginer...

*

Va fi o adevărată premieră. O asemenea lucrare de intervenție nu a mai avut loc niciodată: o garnitură de tren cu 32 de vagoane de amestec — ciment și apă — va fi înghițită numai într-o oră de sonda 8001. Directorul Marin Ungureanu, inginerul Ion Aldea, secretarul comitetului de partid, Nicolae Ibală, chiar și maistrul Stoica Gheorghe, care mai are puțin pînă la pensie, trăiesc în fierbințeala emoțiilor. Oricît de bine ar fi pregătită intervenția, procedeul nou prin care se realizează, utilajele noi, lasă loc totuși și unui oarecare neprevăzut. Cimentul se va transporta în conteinere și se va combina pînă la 50 la sută cu cenușă de furnal. Cimentarea se va face cu autoagregate de pînă la 1050 de atmosfere, realizate de Întreprinderea «1 Mai»-Ploiești, pe o coloană de $13^3/_8$ țoli, la 3000 de metri adîncime. Eficiența economică e mare: se vor economisi saci de hîrtie, eforturile manuale ale oamenilor, se înlătură risipa de ciment și se scurtează timpul de operații la o oră. Efortul e mare, dar sondorii au curaj și o îndelungată experiență. Rezultatul acestei operații se va concretiza într-un fel de săgeată uriașă de beton înfiptă pînă la 3000 de metri adîncime în pămînt. Scopul? Mărirea afluxului de țiței în sonde. Dumneavoastră credeți că vor reuși? Noi sîntem siguri.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

— omul potrivit la locul potrivit —

cu ajutorul vieții proprii în slujba idealurilor despre viață

Grafomanilor desconspirați cît și celor în activitate — mă refer, firește, la cei cuprinși în activitatea literară sau ziaristică — nu le-ar strica din cînd în cînd să viziteze Combinatul de celuloză și hîrtie-Călărași unde ar putea vedea că foaia de hîrtie are deja o viață, cu alte cuvinte ea este rezultanta unui proces de muncă asiduă care cuprinde în fiecare etapă oameni. Viața acestora trebuie cunoscută și, în acest sens, cea a maistrului Medeșan Emanoil se înscrie în zodia acelora care au trăit-o din plin, și după cum bine se știe, a trăi viața din plin nu înseamnă neapărat a fi mereu fericit sau mulțumit.

«Sînt născut în comuna Adîmuș, satul Cornești, locuri în care părinții mei au fost cooperatori și nu mai trăiesc la ora actuală. Prima dată mi-a murit mama și din această cauză aș minți dacă aș spune că am rămas atașat de locurile natale. În aceeași ordine de idei, dacă idee se poate numi lipsa de mamă, pot să spun cinstit că, lipsit de afecțiunea pe care întîiul părinte ți-o dă, am fost nevoit să mă descurc în viață numai singur și din această cauză venirea mea aici, la Călărași, de la Combinatul chimic din Tîrnăveni, nu are în ea nimic dramatic și nimic spectaculos. Acolo, la Tîrnăveni, am făcut o școală de maiștri, am absolvit-o cu foarte bune rezultate, dar întors în producție mi s-a refuzat un post corespunzător noii mele pregătiri. Fără să mă supăr, fără să tac caz, am cerut ministerului de resort să fiu transferat la un combinat similar din Chișcani deși nu cunoșteam locul și nu aveam nici un fel de date să afirm că aceia care plecaseră înainte pe malurile Dunării o duceau bine sau foarte bine. Am și primit un răspuns dar nu acela pe care-l așteptam. Mi s-a spus că da, am dreptate, dar ce-ar fi adică dacă eu, Medeșan Emanoil, m-aș duce nu la Brăila, ci la Călărași, unde m-așteaptă un post de maistru neocupat și oameni dornici să mă cunoască. Sigur că da, asta însemna, la urma urmei, că știam destul de vag unde este Călărașul și evident acolo nu cunoșteam pe nimeni.»

Astăzi are 42 de ani, este maistru și principalul său merit este acela că, secretar al Comitetului de partid fiind, lucrează și în producție cu tot ceea ce înseamnă asta. Cei despre care scriem la această rubrică sînt deja cunoscuți ca oameni punctuali, conștiincioși, mereu preocupați de buna desfășurare a procesului de producție și nu de puține ori autori de invenții și inovații. Așa că reliefarea unor asemenea lucruri nu cred că mai este necesară.

Prima coală de hîrtie la care a lucrat efectiv a fost dată gata la 22 august 1964 și a doua zi un grup de muncitori de la combinat au defilat la București avînd o lozincă înscrisă chiar pe hîrtia de el produsă. Cum Medeșan Emanoil a fost și este conștient că de la lozincă la faptă mai e totuși un drum, nu chiar ușor de străbătut, îmi spune că în munca cu oamenii se gîndește de cele mai multe ori nu numai la educarea sau reeducarea lor, ci și la promovarea acestora în funcție, aceasta însemnînd și o retribuție mai mare și se mai gîndește și la faptul că aceia pe care-i conduce au nevoie de locuințe corespunzătoare, de mașini confortabile și potrivite care să-i aducă și să-i ducă la și de la locul de muncă. Îmi spune o grămadă de nume de oameni care au fost ajutați să-și facă opt clase sau liceul, să devină maiștri sau chiar ingineri. Este convins că atît politic cît și profesional are o mare putere în combinat și mai este convins că această putere trebuie oportun, judicios și omenos folosită. În acest sens, nepotismul și desfacerile contractelor de muncă nedrepte sînt lucruri extrem de grave pentru un conducător, că acestea afectează starea morală a unui colectiv.

Procedînd astfel, omul despre care scriu se bucură, datorită bunei sale pregătiri profesionale, de o incontestabilă autoritate, că prezența sa în combinat este eficientă, concretă, iar la sfîrșitul acestei prezentări se va putea vedea că însuși orașul Călărași îi datorează foarte mult.

Am plecat deci de la Tîrnăveni, îmi spune, înaintea vagonului cu mobilă pe la ora șase dimineața. Vorbisem la telefon cu ei și mi se pregătise o cameră la blocul nr. 3 «Progresul». Am ajuns împreună cu soția pe la 2 noaptea, am ieșit, după ce ne-am odihnit cîteva ore, să vedem orașul și dat fiind că eram într-un loc nou, simțeam că trebuie să ne placă. Am și luat masa la un local în centrul orașului, din discuțiile celorlalți am aflat că în apropiere e o pădure și ne-am bucurat deoarece știam precis că vom avea ce face duminicile. Mă refer, firește, la acele duminici în care nu obișnuim să lucrăm. După două zile mi-a venit și vagonul cu mobilă, l-am descărcat, aș putea spune singur, și nu mi-a trebuit mult să-mi dau seama că îmi lipsește un televizor. Pe vremea aceea erau destul de puține și de aceea în mai puțin de doi ani m-am grăbit să-mi cumpăr și eu unul. Primul meu prieten din oraș, afirmă, a fost maistrul Neagu, un bărbat puțin mai înalt decît mine, lucrînd în aceeași secție și având, firește, despre viață concepții înaintate și luminoase. El locuiește pe strada Gheorghe Gheorghiu Dej, blocul 7, scara 3, apartament 32 și împreună, după ce terminăm de discutat esențialele probleme ale procesului de producție, jucăm cîte o tablă sau împreună cu soțiile mergem la film.

Grație muncii maistrului Medeșan Emanoil și a altora ca el situația combinatului s-a redresat foarte mult, astfel că în 29 aprilie 1975 s-a realizat cincinalul, iar pentru acest an planul este realizat și depășit la toți indicatorii. Hîrtia aici produsă are parte de tot mai puține reclamații, ea ajungînd un produs necesar atît pe piața românească cît și pe unele piețe străine. Oamenii s-au atașat tot mai mult procesului de producție iar situațiile acelea care păreau firești, acelea în care de Revelion sau de alte sărbători oamenii uitau de locurile lor de muncă, sînt acum tot mai rare deși trecerea de la un an la altul este în continuare sărbătorită.

Asta o face și Medeșan Emanoil al cărui ultim copil, Tiberiu-Liciu, are un an și opt luni, a început să vorbească, fără îndoială în limbajul local, pentru că numai așa se explică faptul că bunicilor săi le spune mamaia și tataia, pe cînd dacă ar fi rămas la Tîrnăveni, li s-ar fi adresat cu «bunico» și «moșule».

În ceea ce mă privește am o mare admirație pentru acei eroi care printre alte merite îi au și pe aceia de a fi și în viață. Într-una din zile, un vagon, avînd înăuntru clor lichid, s-a spart și pericolul împrăștierii substanței în aer părea iminent. A intervenit însă, cu adevărat eroism, Medeșan Emanoil și pericolul a fost înlăturat cu desăvîrșire. Despre fapta sa, pe hîrtia de el produsă, a scris pe larg ziarul județean «Tribuna Ialomiței», lucru care l-a bucurat pe acela venit din Tîrnăveni deși referindu-se la munca redactorilor de la organul de presă amintit susține că aceștia ar putea trece mai des pe la combinatul lor. Se poate afirma că nu de puține ori orașe mai vechi, cum ar fi Călărașul, au nevoie de oameni noi, de oameni înaintați în sensul pur și exact al cuvîntului, de oameni care, uite, își părăsesc meleagurile ce le-au fost cîndva natale, de oameni care odată ajunși aici muncesc frumos și corect, au fără îndoială idealuri despre viață și uneori își pun chiar și viața în slujba acestora.

EUGEN SECELEANU ■

un avanpost al luptei pentru menținerea echilibrului biochimic

Îl caut mult pînă să-l găsesc.

La șaptezeci și trei de ani, pe care i-a împlinit cu cîteva luni în urmă, profesorul doctor docent Simion Oeriu nu stă o clipă locului. Aleargă și iscodește, mînat de demonul unei curiozități profesionale devenite de-acum proverbială. Compară, citește și cercetează. Muncește după un program întocmit cu strictețe și respectat cu sfințenie, orar la care îl obligă nu numai neastîmpărul său tineresc, cît și însărcinarea de a conduce colectivul de chimioterapie de pe lîngă Institutul de științe biologice.

L-am găsit disponibil într-un tîrziu, după multe eșecuri și multe amînări, amabile dar ferme, încredințate telefonului într-o dulce limbă moldovenească, vălurată ca o obcină. Blîndă: «Nu poci acuma, astăzi duc de lucru». M-a primit nu într-o bibliotecă împovărată de cărți, cum m-am așteptat, acolo se zugrăvea, ci m-a primit sub un nuc, pe un petic de grădină, la răcoare. S-a arătat mirat de cererea de a scrie despre dînsul. M-a sucit pe-o parte și m-a întors pe cealaltă, mai mult amuzîndu-se decît ironizînd sau tratînd de sus, dornic să afle ce cunosc despre viața și munca sa, întrebător înainte de a fi întrebat, curios înainte de a satisface curiozități.

Scriind acum ceea ce i-am răspuns, ca să justific o opțiune și ca să probez o documentare, nu fac altceva decît să intru în subiect și să amintesc că Simion Oeriu, doctor în farmacognozie, Viena, 1930, și doctor în științe chimice, București, 1935, a lucrat vreme de aproape patru decenii în cadrul catedrei de biochimie a Facultății de medicină generală din I.M.F.-București, în laboratoarele acesteia și ale Institutului «Ion Cantacuzino», în incinta căruia a condus vreme îndelungată secția de chimioterapie. Membru corespondent al Academiei Române, din 1948, și membru titular al Academiei de Științe din New York, din 1968, profesorul Oeriu este socotit un deschizător de drumuri în disciplina biochimiei românești, pe care a reprezentat-o cu demnitate și cu substanțiale contribuții științifice la zeci de congrese și reuniuni internaționale de specialitate, începînd cu Copenhaga, 1956, și terminînd cu Mainz, 1975, cu prezențe de prestigiu în tot acest răstimp la Roma, Moscova, Viena, Praga, Berlin și așa mai departe.

Trebuie să recunosc că mai mult n-am știut. Cînd am tăcut, au sosit dulceurile, servite tacticos, după ritualul ospitalității și al bătrîneții. Dulcețuri și compoturi. Apoi a sosit un vraf de cărți și de manuale semnate Simion Oeriu. Cursuri universitare și lucrări științifice. Vreo patru sute. Brevete de invenție, românești și străine, rodul unei activități neostenite, al unei serioziități profesionale și al unei perseverențe fără cusur. Ca să înfățișez, în două vorbe, acest bilanț mîndru, am să reproduc aici cîteva brevete ale doctorilor Simion și Ion Oeriu, tată și fiu, biochimiști români de reputație mondială, cele mai importante, rînduite în ordine cronologică, cinci din cele zece hîrtii cu antet alese dintr-un dosar voluminos:

Denumirea brevetului	Nr. brevet OSIM	Nr. dosar Rominvent	Brevete în statele		Cerere de brevet
Compoziție și procedeu pt. stimularea creșterii plantelor	51945/ 1967	5431	Austria Belgia Anglia Franța Italia	Elveția S.U.A. India Japonia	R.F.G.
Compoziții și procedeu pt. stimularea creșterii animalelor	51949/ 1967	5432	Anglia Austria Belgia Franța	R.F.G. Elveția S.U.A. Japonia	Italia
Procedeu pentru creșterea producției plantelor folositoare	58040/ 1969	5570	Anglia Franța Canada Japonia Israel	S.U.A. Elveția Italia	R.F.G.
Procedeu pt. combaterea sterilității la animale	58039/ 1969	5634	Anglia Canada S.U.A.	Israel Japonia Elveția	Italia R.F.G. Franța
Procedeu de preparare de noi acizi tiazolidin carboxilici cu proprietăți biologic active	59781/ 1969	5781		Elveția Canada	Anglia Franța R.F.G. S.U.A. Japonia

Fotografie de GHEORGHE AMUZA ■

A obținut primul brevet «de invențiune» prin 1936-1937, nu-și mai amintește exact și nici nu l-a păstrat. Era ceva în legătură cu vitamina B_1 din drojdia de bere, o îmbunătățire menită să vitaminizeze această băutură și să facă din ea un produs mai hrănitor. Crede că a izbutit ceva, ce putea la vremea aceea, cînd cercetările erau limitate și banii ușor de numărat prin buzunare, dar mare scofală n-a fost. Nu i-a adus nici satisfacții și nici notorietate. Ciția ani mai tîrziu a atras atenția asupra să înaintînd o teorie nouă în domeniul mecanismului biochimic al bacilului tuberculos, concepție folosită astăzi, cu adăugiri și perfecționări, în întreaga lume medicală, referindu-se la legarea chimică a mai multor substanțe cu acțiune bacteriostatică în stare să acționeze pe căi diferite îngreunînd adaptarea germenului. A urmat apoi realizarea unor hidrazone inedite, a unor substanțe chimice mai active și mai puțin toxice decît hidrazida, conținînd-o pe aceasta legată de cetone, de acele cetone, cum zice, care joacă un rol cheie în organism, aflate fiind la răspîntia proceselor metabolice.

S-a preocupat o viață întreagă de biochimia procesului de îmbătrînire, căutînd să stabilească o bază științifică tulburărilor echilibrului organismului uman. După ani de căutări înfrigurate, de experimentări pe animale și cercetări de amănunt, colectivul condus de Simion Oeriu a izbutit să fundamenteze științific, valabil și coerent, o nouă concepție, în conformitate cu care echilibrul biochimic al organismului se dereglează datorită acumulării în timp a unor substanțe cu grupări disulfidice. Fără să intrăm în intimitatea mecanismelor, trebuie amintit că dereglările de îmbătrînire se accentuează, socotește profesorul Oeriu, după instaurarea unei punți de sulf între două enzime SH aflate în prezența grupărilor sulfidice. Instalarea punții de sulf conduce la mutilarea proceselor biochimice desfășurate sub oblăduirea enzimelor SH, ceea ce explică scăderea numărului de vitamine, a cantității de hormoni etc. Pentru refacerea echilibrului biochimic, urmărind deteriorarea punții de sulf, laboratorul profesorului Oeriu a introdus în circulație o substanță, Folcisteina, care se adresează dereglărilor hormonale amintite, diminuîndu-le sau chiar anulîndu-le. În condițiile unei cereri de Folcisteină mereu sporite și al unui interes internațional tot mai activ, profesorul nu abdică de la modestia omului de știință autentic și nu încearcă vanități inutile: «Substanța aceasta nu întinerește, ci reglează. Ea ajută unui bătrîn să aibă o viață mai normală, mai echilibrată, dar nu va face niciodată dintr-un om de șaizeci de ani un flăcău tocmai bun de armată. Dealtfel, gîndesc că un asemenea elixir ar zăpăci de tot omenirea, dînd un alt sens trecerii noastre pe pămînt, îngustîndu-i frumusețea».

Extins la plante și la animale, procedeul a condus la obținerea brevetelor menționate mai sus, asimilate în numeroase țări ale lumii, specialiști de pretutindeni apreciind, într-un moment în care foamea de proteine ridică tot mai multe probleme, rezultatele spectaculoase ale Folcisteinei Oeriu Plante și Animale în mărirea sintezei proteice. Aplicabilă fără prea multe pretenții la plante, prin tratarea semințelor sau prin stropirea culturilor, o substanță gîndită și realizată de chimistul român poate mări considerabil recoltele, la cartofi cu aproximativ douăzeci la sută, la porumb cu cincisprezece la sută, la grîu cu doisprezece la sută, la soia cu douăzeci la sută etc., lucru posibil numai în măsura în care, speră profesorul, extinderea viitoare a procedeului va urma drumul justificat de deosebita sa eficiență economică. Un drum mai puțin sinuos ca pînă acum.

S-a făcut noapte de-a bineleа. Nu mai văd să notez. O fantomă de vînt cutreieră bucățica de grădină, răcorindu-ne. Profesorul vorbește mai departe. Domol și măsurat, de parcă ar spune o poveste repetată de zeci de ori. De parcă aș auzi o poveste venită din undeva din noapte, istorie începută în urmă cu șaptezeci și trei de ani, la Iași, în familia unui lucrător chivernisit, relatarea unei vieți mîndre și demne, în cursul căreia printre bucurii și poticneli un cuvînt l-a ajutat să răzbată și să aibă încredere. Munca. «În cercetare, îi ascult, nu trebuie să ai limită. Se cere să lucrezi cît e nevoie, nu după orar, ci după interesul experimentului. Cînd ajungi undeva, la capătul unui fir, la o satisfacție, la o reușită, totul devine frumos într-o clipă și lumea se grăbește cu felicitări și cu șampanie. Dar cîți cunosc cît de întortocheat e drumul pînă acolo? Cîte sacrificii presupune? Cîte eșecuri? Puțini știu acest lucru. În cercetarea științifică nimic nu e mai greu decît să te apuci dimineața de treabă cu mintea limpede, după ce, cu o seară înainte, ai rupt totul. Adică s-o iei foarte des de la început. Să ai atîta putere și atît optimism. Într-o viață de om am fost silit să fac așa de mîi de ori, dar dacă aș putea s-o iau de la capăt, tot drumul acesta l-aș alege».

Pentru academicianul Oeriu o viață de om înseamnă mult mai mult decît am putut eu să adun într-o pagină de revistă. Comunist din 1930, a fost condamnat cîndva la douăzeci și cinci de ani muncă silnică pentru activitate politică. A funcționat nu numai la catedră, oficiind cu blîndețe și prietenie, ci și ca redactor-șef al unor tipărituri, a lucrat ca activist de partid. Pînă la urmă, convins că existența sa nu se poate împlini decît între pereții laboratoarelor sau ai amfiteatrelor, s-a retras către biochimie, disciplină în care s-a făcut cunoscut lumii, ca reprezentant al școlii științifice românești de bogată tradiție și înaltă ținută.

E o noapte caldă, cu cerul presărat de stele. Profesorul mă invită la o cafea. Refuz. E prea tîrziu pentru așa ceva. Dînsul zîmbește, ridică din umeri și cere cuiva din casă o cafea tare. Fără zahăr. «Mai am ceva de lucru» zice.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

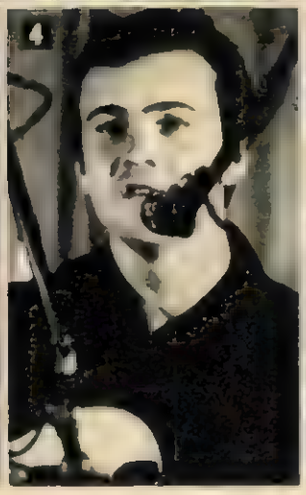

cronica (77, 78, 79, 80, 81, 82, 83)

Ideea unui festival pe litoral la sfîrșitul lunii iunie a părut unora exagerată. Nu veți avea spectatori, nu veți avea elevi și studenți pentru că sînt ocupați cu bacalaureatul sau cu examenele și reexaminările de urgență, nu veți avea timp frumos și va trebui să suspendați spectacolele sau, în cel mai bun caz, să le țineți sub umbrele, așa cum s-a cîntat de curînd într-un teatru în aer liber din Franța Simfonia a IX-a de Beethoven!

De fapt, emoții aveam și noi, organizatorii, care nefiind profesioniști în materie, necunoscînd dedesubturile impresariatului artistic, calvarul organizării de spectacole și difuzării biletelor, a propagandei pentru fiecare manifestare în parte și neavînd, de pildă la dispoziție o stație proprie de radioemisie, un avion sau un elicopter din care să parașutăm fluturași sau... vedete cu chitarele în mînă ca să ne facem reclamă, ne-am temut că vom urca pe scenă în fața unor săli goale. Înainte de a porni în această aventură cu chitare reci sau electrice, cu instalații complicate de captare a muzicii, cu difuzoare Marschal elegante ca niște vitrine de sunete cîntărind 1000 de kilograme și acoperind aproape spațiul unui vagon de poștă, ne-am gîndit să invităm la festival cele mai bune formații de muzică folk, pe cei mai buni baladiști ai momentului și pe unii actori consacrați în fața publicului nostru obișnuit de luni seara sau la marea bursă a spectatorilor de teatru din țară.

În tren ne-am dat seama că sîntem atît de mulți încît aproape nu ne ajunge un vagon. Compartimentele au devenit neîncăpătoare pentru siluetele strălucitoare ale chitarelor cu șase și douăsprezece corzi atinse cu degete obișnuite să smulgă sunete limpezi, acorduri tulburătoare. Se poate spune că primul spectacol al Festivalului de vară Flacăra 1975 a avut loc în tren și că pe distanța București-Costinești s-au interpretat multe cîntece în premieră absolută. Evident însă că primele dureri de cap le-am avut cu transportul instrumentelor formației Phoenix care urmau să constituie, prin extraordinara lor sensibilitate în redarea sunetului, punțea noastră firească de legătură cu publicul. Instrumentele s-au împotmolit undeva, prin vagoane de marfă, prin vagoane poștale, prin gări cu magazii supraîncărcate și prin trenuri cu unii funcționari de poștă transpirați și sastisiți. Venise deja ziua de duminică 22 iunie, orele 17, cînd instrumentele au ajuns la Constanța după aproape 76 de ore de la expediere, și după intervenții spectaculoase la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Dar cum să deplasezi aceste instrumente de pe peronul gării Constanța pînă la Teatrul de vară din Eforie Sud, unde urma să susținem primul spectacol, cu începere de la orele 20? Unde să găsești în Constanța, duminică după-amiază, în somnolența unei zile de odihnă și de promenadă, un camion, o camionetă, o furgonetă sau măcar o trăsură cu cai în care să încapă 1000 kilograme de aparate electronice? Printr-un subterfugiu de ultim moment, prin amabilitatea celor de la Întreprinderea de transporturi comunale din Constanța, le-am încărcat într-un autobuz de călători și la orele 19, maestrul de sunet al formației Phoenix, Calboreanu, cunoscut printre specialiști sub numele de Schwartz, cu aerul său de muezin, a început instalarea lor în teatrul de la Eforie Sud. Cu vînzarea biletelor stăteam duminică destul de prost, ceea ce ne-a cam subțiat moralul. Pe urmă, aproape de ora începerii, s-a stîrnit un vînt care a transformat copacii din jurul teatrului într-un fel de mare zburătoare, cu valuri agitate. Și totuși, în fața a cinci sute de spectatori, la care pe parcurs s-au adăugat profitori de ultimul moment, am lansat primele acorduri ale Festivalului cu un Nicu Alifantis în formă bună, de gladiator, cu un Doru Stănculescu, oficiindu-și apariția pe scenă (alături de Sorin Minghiaș și Ion Oagăn), ca «Zarathustra», coborît din sferele înalte ale meditației, cu un Mircea Vintilă candid și surîzător ca un spadasin care și-a învins dușmanii atingîndu-i doar cu o floare, cu un Dan Chebac imperturbabil și «anglo-saxon», zîmbind ca pe ecran (în delirul admiratoarelor), cu un Valeriu Sterian de melopee, dar insinuant, și ironic, și crud, cu un Adrian Ivanițchi, baladist al versurilor categorice, în care accentele politice cad ca niște sentințe și «conștiințele sparte» ale lumii se prăbușesc ghilotinate, cu un Florian Pittiș — cronicar al evenimentului cotidian și editorial de ultimul moment, evadat de pe o scenă unde se joacă Shakespeare, cu un Mircea Diaconu, foarte grav și jignit în fața hohotelor de rîs asemenea lui Buster Keaton în casa logodnicei sale bogate din filmul mut de odinioară etc... Și, în sfîrșit, cu grupul Reflex Flacăra aruncînd grenade îndopate cu pulbere de bună dispoziție, dezlănțuind spectatorii și invitîndu-i pe plajele umorului gras, cu Eugen Cristea care a prezentat două numere de pantomimă imitativă aplaudate la scenă deschisă. Marcela Saftiuc a venit, a privit, a surîs cu aceeași candoare de fată coborîtă dintr-un postalion prăfuit, dar cu botinele curate și batista imaculată, care întinde mîna să-i fie sărutată. N-a acceptat condițiile impuse de rigorile festivalului și ale cenaclului și s-a retras încă înainte de a fi interpretat primul cîntec. (S-a retras fără regrete undeva, în același poștalion în care un tînăr înalt, cu alură de profesor de limbă latină, îi ține chitara pe genunchi.) Prima seară a fost un eșec pentru formația Emina din Botoșani, care a debutat cu un lapsus inacceptabil. La fel s-a întîmplat cu formația Helicoidal care a adus pe scenă un umor involuntar și dezagreabil. A cîntat foarte bine Larisa Lucaci, un glas făcut pentru disc și despre care probabil vom mai auzi.

Publicul a început prin a fi atent la zgomotul de fond al arborilor: a fost rece și prea puțin dispus să iasă din poziția comodă de așteptare, de plajă, de digerare molcomă a unui program de agrement, pentru ca pînă la urmă să participe efectiv la spectacol, să intre în atmosfera lui ca interlocutor și chiar ca element de atitudine față de una sau două exclamații grosiere ale unor fluierături de bulevard, cuceriri rămase la nivelul primului sistem de semnalizare amendate pe loc.

La Eforie Nord, prezența la spectacol a fost mai numeroasă, cerul mai senin, briza mai blîndă, dialogul cu publicul mai cald, mai lejer, receptarea mesajului artei noastre mai adecvată. Străinii care se aflau în rîndurile din față au rămas chiar cuceriți de melodicitatea, de valoarea textului (tradus discret la ureche de către ghizi) lansat în cenaclu. Orchestra Phoenix, aici ca pretutindeni, cu apariția sa bizară, cu amplificatoarele reglate la maximum, cu acea voluptate inegalabilă de a cînta, de a dezlănțui toate secretele acorduri și armoniile de la ... le fine pînă la cele care imită decibelii existenței cotidiene, ai poluării sonore a secolului XX, a copleșit nu numai teatrul în aer liber de la Eforie Nord, dar și pe auditorii involuntari din hotelurile vecine. Este totuși surprinzător cum conducătorul formației, Nicu Covaci, acceptă acel kitsch supărător în costumația colegilor săi (influență străină preluată fără discernămînt, în pofida faptului că se afișează morga seriozității și competenței profesionale și în acest sens, adică plastic); de asemenea, e surprinzătoare incapacitatea de a înțelege că muzica, din cauza amplificatoarelor reglate la paroxism, scoate uneori formația din sfera esteticului și o proiectează în abis. În rest, program excepțional ales, excepțional interpretat, cu doi instrumentiști de valoare europeană: Günther Reininger și Ovidiu Lipan și mai ales cu un animator autoritar și inspirat în spațiul muzicii pop: Nicu Covaci.

Celor care nu au participat la spectacolul de la Mamaia le vor aminti cîteva elemente necesare

PREMIILE FESTIVALULUI DE VARĂ FLACĂRA 1975

MARELE PREMIU: Dan Chebac, absolvent al Institutului politehnic București; Mircea Vintilă, inginer; Gelu Colceag, actor; Formația Phoenix

PREMIUL SPECIAL: Dumitru Fărcașu, taragotist *(pentru remarcabila interpretare a folclorului românesc)*

PREMIUL CREAȚIEI: Doru Stănculescu, student *(pentru cîntecele sale poetice, militante și revoluționare)*

PREMIUL CONSACRĂRII: Nicu Alifantis, tehnician; Adrian Ivanițchi, decorator; Valeriu Sterian, student

PREMIUL DE INTERPRETARE: Gabriel Iancec, actor; Stefan Sioboda, actor

PREMIUL ÎNCREDERII: Romeo Ghiur, tehnician; Eugen Cristea, student; Adina Dimitriu, studentă

MENȚIUNE PENTRU DEBUT Formația «Columna» din Tg. Jiu

de decor: vreme splendidă, răcoare dulce, o instalație de reflectoare cu policromie, o acustică de catedrală, o lună plină, venețiană colorînd panourile de ceramică fină dintr-un albastru ultramarin ale teatrului și peste 1 200 de spectatori.

În schimb, spectacolul de la Saturn a fost dezamăgitor. Sala improprie, fără reflectoare, publicul neavertizat de caracterul spectacolului, la care s-a adăugat o eroare organizatorică (reprezentația fusese anunțată cu o jumătate de oră mai devreme, fapt pentru care sîntem vinovați și noi), au făcut ca totul să se destrăbăloare la început sub tensiune, fără entuziasm, în lipsa de formă a unor cîntăreți, în bîzîitul coleopterelor, în mirosurile supărătoare ale unor îngrășăminte naturale depozitate cine știe unde...

Pentru spectacolul din 26 iunie, de la Sala

fenomenul muzicii folk a cîștigat noi adepți, că pentru mulți spectatori s-a lămurit, în sfîrșit, ce înseamnă Cenaclul Flacăra și care e arta pe care o afirmă. De fapt, noi nu facem o altă artă, nu am descoperit o nouă artă; am încercat și încercăm în continuare să împrospătăm mijloacele de exprimare, să ne adresăm mai direct publicului, să renunțăm adică la prejudecăți și la conformism. Într-o societate în care pulsează spiritul tînăr, spiritul nou, este firesc ca arta noastră să fie revoluționară.

A. DOHOTARU ■

P.S. Întîmplarea a făcut ca unul din spectacolele festivalului nostru să se desfășoare la Mamaia. Acolo unde peste cîteva săptămîni va avea loc Festivalul anual de muzică ușoară. Ne gîndim, printr-o firească asociație de idei, să propunem organizatorilor includerea celor mai buni cîntăreți afirmați în Cenaclul Flacăra și a cîntecelor reprezentative pentru gustul tinerei generații în programul festivalului. Ar fi un gest care ar demonstra receptivitatea la nou, o dovadă în plus a recunoașterii valorii politice, etice și estetice a muzicii tinere.

Începînd de la 1 iulie Cenaclul Flacăra intră în vacanță. Data reluării o vom anunța la timpul potrivit.

sporturilor din Constanța, biletele erau aproape epuizate. Peste două mii de oameni ne așteptau în jurul estradei montate acolo ad-hoc. La Sala sporturilor nici nu am apucat să intrăm bine în scenă că au izbucnit aplauze și urale cum — spuneau organizatorii — nu s-a mai întîmplat la un spectacol de artă în acest edificiu. Trebuie să mărturisim că deși am susținut spectacole în fața unui public extraordinar la București, la Craiova, la Drobeta-Turnu Severin, Gh. Gheorghiu-Dej sau Arad nu am întîlnit nicăieri o sală care să-i fi primit cu atîta bucurie pe membrii Cenaclului Flacăra. Într-un entuziasm de nedescris Dumitru Fărcașu, acompaniat de Gheorghe Mureșan, a trecut prin taragotul său cîteva din acordurile cele mai scumpe ale folclorului nostru, ca într-un album pentru casa de discuri Electrecord! Au fost melodii (Desteaptă-te Române!, Hora Unirii, Trei culori) la care întreaga sală s-a ridicat în picioare și a cîntat împreună cu noi. De fapt, de-a lungul întregului festival, publicul, de cele mai multe ori, a intrat în rezonanță cu arta propusă de membrii cenaclului, a cîntat împreună cu ei acele balade care au atins corzile sensibile ale conștiinței lor patriotice și militante, dar și pe acelea privind destinul zilnic, uneori mărunt și aparent efemer al vieții. Au și recitat împreună cu noi, ca într-un superb cor antic, atît de potrivit decorului teatrelor în aer liber.

În spectacolul de la Sala sporturilor din Constanța unde publicul a spulberat avertismentele — se pare justificate pînă atunci — ale unor organizatori locali («Aveți grijă, aici vine un public eterogen, imposibil de controlat, care fluieră tot, care bate din picioare, care urlă și care poate fi educat foarte greu»), ne-am dat seama încă o dată că muzica și poezia pe care le promovează cenaclul nostru fac adevărată educație politică, patriotică, militantă, revoluționară, printr-un cîntec simplu cu un text de valoare ce sensibilizează omul, îl convinge, îl face să adere la programul nostru estetic și etic, îndemnîndu-l să fie mai bun, mai demn, mai civilizat.

Premiile le-am acordat totuși așa cum intenționam de la început (după pledoaria insistentă a conducerii Complexului turistic pentru tineret și studenți și a conducerii Biroului de turism pentru tineret de a nu renunța la spectacolul programat în ziua de 27 iunie 1975) la Costinești, într-un teatru în aer liber luat cu asalt de aproximativ 3000 de tineri, dintre care unii cățărați pe balcoanele cu orga de reflectoare, pe cabina aparatului de proiecție, pe ecranul cu ramă de metal, pe scenă, sub scenă, prin copaci, pe iarbă etc. A fost seara în care Doru Stănculescu și-a redresat glasul după guturaiul de la Saturn. Dumitru Fărcașu i-a transformat din nou pe spectatori într-un singur cor, într-o singură voce, ca și Mircea Vintilă, ca și Dan Chebac. Nicu Alifantis a fost fenomenal. Acest cîntăreț de o extraordinară vigoare, cu texte de sublimă inspirație, cu melodii tulburătoare, cînd se află la microfon are vehemența unui mesager.

În cursul nopții și zilei următoare membrii cenaclului Flacăra au dat autografe pe plajă, pe malul mării, în mare, la cantină, pe ringul de dans; unii au cerut să li se scrie autografe ca tatuajele, pe brațe, pe umeri, pe piept, pe spate, pe bluze, pe tricouri. Desigur, exagerări juvenile cărora li s-a răspuns cu un surîs și cu o invitație la cafea sau la pepsi-cola sau chiar la recitaluri generoase de muzică folk pe faleză. Timp de șapte zile Costineștul a fost de fapt o tabără de creație pentru cei mai reprezentativi cîntăreți ai muzicii folk.

La Neptun, ultimul popas de pe litoral al Cenaclului, s-a desfășurat un spectacol elevat, cu ținuta unui concert — o propagandă bună a muzicii noastre tinere printre turiștii români și străini. Și astfel, Festivalul de vară Flacăra 1975 i-a găsit aici pe mulți din oamenii care ar fi dorit să ne vadă sau care au aflat de cenaclu întîmplător, pe litoral; după succesul repurtat credem că i-am convins de valoarea artei pe care o promovează cenaclul nostru și de încărcătura ei de idei. De-a lungul festivalului, 8000 de oameni l-au aplaudat pe delicatul Mircea Vintilă, pe acel cîntăreț plin de candoare și de suavitate care este Mircea Vintilă, pe dezlănțuitul Dan Chebac, baladistul «cailor liberi», al haiducilor și al «vînării de vînt», pe cîntărețul care vine parcă printre noi cu toată durerea spațiului tragic din Miorița și care este Doru Stănculescu (ca și pe micul Pan cu flaut de argint aflat întotdeauna în umbra sa — Sorin Minghiat), pe explozivul Nicu Alifantis al cărui glas sună ca o trîmbiță între paradis și infern, sau pe subțirele poet cu aer din deceniile I, II sau III care învîrte în cîntecele sale caruselul lumii moderne și care este Valeriu Sterian.

Mă întreb cîți din aceștia au propriu-zis statut de artiști profesioniști? Nici unul. Sînt ingineri, tehnicieni, studenți, într-un cuvînt oameni ai muncii, ai studiului. Dar ce artiști sensibili, ce farmec personal, ce pasiune și dăruire în tot ceea ce fac!

Să rememorăm faptul că în fiecare zi, spre seară, regăseam cu o bucurie explicabilă și cu o admirație demnă de consemnat pentru operativitatea gazetărească de care s-a dat dovadă de-a lungul întregului festival, imagini-foto, comentarii elogioase la adresa spectacolului sub semnătura reporterului Arcadie Strahilevici, în ediția specială cotidiană «Litoralul» a ziarului «Dobrogea nouă». E și aceasta una din dovezile de atenție cu care am fost înconjurați din partea forurilor de organizare mulțumirile noastre pentru ospitalitate, înțelegere și apreciere îndreptîndu-se în mod special către Comitetul județean Constanța al P.C.R.

Experiența capitală a acestui lung maraton de poezie și muzică se traduce prin aceea că

1-2-8-11 De această dată Cenaclul Flacăra a acordat patru **MARI PREMII ALE FESTIVALULUI DE VARĂ** lui Dan Chebac (1), Mircea Vintilă (2), Gelu Colceag (8) și formației «Phoenix» (11).

3. PREMIUL SPECIAL pentru extraordinara interpretare a folclorului românesc i s-a atribuit taragotistului de faimă mondială Dumitru Fărcașu.

4-6-7. O deosebită impresie au produs în festival Nicu Alifantis (4), Adrian Ivanițchi (7) și Valeriu Sterian (6), deținători ai **PREMIILOR CONSACRĂRII.**

5. Primul din dreapta este Doru Stănculescu, deținătorul PREMIULUI CREAȚIEI pentru cîntecele sale patriotice, militante și revoluționare.

9. PREMIUL ÎNCREDERII a fost adjudecat între alții de Romeo Ghiur.

10. Singura MENȚIUNE PENTRU DEBUT a fost acordată formației «Columna» din Tîrgu Jiu.

12. Potrivit o oglindă alături de această fotografie și veți avea imaginea aproximativ completă a amfiteatrului în aer liber de la Costinești, vineri, 27 iunie 1975 în orele 20,30, cînd s-au acordat premiile Festivalului de vară Flacăra.

Fotografii de ELENA GHERA și EMANUEL TÂNJALĂ ■

Prima întemeiere a comunei Dioşti, din vechea cîmpie a Romanaţilor, s-a petrecut, spun bătrînii, acum trei veacuri şi încă trei sferturi de veac. Ctitorul satului ar fi fost însuşi Mihai Viteazul, spărgîndu-se astfel «clişeul şcolar» (cum ne spune unuia dintre bătrînii locului, venerabilul învăţător pensionar Ion Tatomir), care-l vede pe voievod nu zidind, nu durînd, ci într-o veşnică goană a morţii şi a prăpădului, într-o continuă şi impetuoasă ofensivă de suliţe. Se spune că pe vatra de astăzi a satului, acoperită pe atunci de stejari, s-ar fi înfruntat două oşti («di-oşti»), cea a voievodului şi cea a turcilor ieşiţi după pradă. Mihai decizînd apoi, în amintirea luptei şi a victoriei, întemeierea Dioştiului. Se confirmă legenda? Se confirmă şi se infirmă în acelaşi timp, proba istorică dovedindu-se oarecum ezitantă. În perimetrul desenat de legendă a avut loc, într-adevăr, în anul 1599, o luptă, adică o manevră a voievodului menită să-i înspăimînte pe turci, să-i îngheţe la Dunăre, astfel încît, spune cronica, el să poată avea «mînă liberă în Transilvania». Istoricii aşază bătălia nu la Dioşti, ci la Caracal, deci la 24 de kilometri spre răsărit, ceea ce, pînă la o probă plauzibilă contrarie, nu-l poate convinge deloc pe localnic. Istoricii, zice el, au trecut pe hărţile lor Caracalul, fiindcă acesta era o localitate mai însemnată, cu un nume mai rezonant.

A doua întemeiere a Dioştiului s-a petrecut în anul 1939. În 1938, un incendiu a ars satul din temelii. 80 la sută din Dioşti, spun documentele, «s-au făcut cenuşă». Faima Dioştiului, în epocă, era însă mare, ceea ce a dat evenimentului implicaţii şi consecinţe deosebite. Seminţele legendei pluteau aio deasupra unui pămînt curat şi nobil. Date istorice certe, nemistificate, netransfigurate de religia admiraţiei, de strălucirea legendei, dovedeau existenţa, în această vastă cîmpie de lut cu buza pierdută în Dunăre, a celei mai sudice insule de moşneni din ţară, post înaintat de viaţă românească liberă, nucleu şi «via sacra» (cum scria un istoric al vremii) ale vechimii acestui neam.

A treia întemeiere a Dioştiului s-a săvîrşit după război, în anii noştri, şi se continuă şi astăzi.

În căutarea primarului, a tovarăşului Amza Marin (care-l pe cîmp, ni se spune, se ocupă de seceratul grîului), străbatem un sat pustiu

A TREIA ŞI A PATRA ÎNTEMEIERE

Oamenii sînt plecaţi. Satul robust de moşneni, marea şi agitata «insulă» a veacurilor care s-au dus, pare azi o aşezare oarecare, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mişcăm pe uliţi goale, ciocănim la porţi dincolo de care nu latră cîini, însoţitorul nostru (Ilie Marin, funcţionar principal al primăriei, tînăr, voinic, înalt de aproape doi metri, timid ca o fată) se opreşte mereu, priveşte în toate părţile, se întoarce, îşi caută umbra. Da, oamenii sînt plecaţi, satul, sub aurul rece şi iritant al dimineţii, amirosind încă a lună, a stele, a ierburi ude de rouă, a floare de tei, pare că doarme. Femeile sînt la cîmp, bărbaţii, cei mai mulţi, la oraş. Din cei peste 4 000 de locuitori ai comunei («Patru mii şapte sute zece», precizează Ilie Marin), peste o mie sînt slujbaşi, muncitori la noile întreprinderi ale Caracalului. Scena satului deci e goală, ne mişcăm într-un decor fără viaţă, care, în schimb, netulburat fiind de nimic, se vede bine, iar această vedere a sa răsplăteşte. Casele sînt superbe. Zeci de vile rustice, în arhitectură tradiţională, înconjurate de mari grădini. Cerdacuri largi, cu stîlpi de stejar sculptaţi, deasupra pivniţelor boltite, mari cît să încapă în fiecare un deal cu vie. Pe uliţa mare (pietruită recent), tei bătrîni se ţes unul de altul. Între ei, astupînd toate golurile, tufe de trandafiri roşii ca sîngele. Ici-colo totuşi cîţiva oameni. Cîţiva bătrîni, lîngă porţi, primindu-ne cu ochi albi defilarea. Păsări întîrziate în această lagună a liniştii, amirosind nostalgic a flori de tei, a trandafiri şi a viaţă veche, prea ostenite ca să mai ia calea migraţiei.

Da, Dioştiului de astăzi e un teritoriu al liniştii. Prima întîlnire cu el a fost, într-un fel, o deziluzie. O deziluzie faţă de spectacolul său tăcut, faţă de lipsa totală de spectacol. Pentru ce am venit aici? — se întreabă colegul meu, fotoreporterul, aproape decis s-o şteargă înapoi. Din fericire, nu se poate. Nu se mai poate. Maşina noastră a plecat în căutarea primarului. Trebuie să stăm, să aşteptăm. Pe de altă parte, din fericire, iată, la o poartă, un bătrînel, cu baba lui, care ne zîmbesc, care ne invită din ochi să-i abordăm, să stăm de vorbă.

Discuţie cu cei doi bătrîni (cei din fotografia noastră; nu le dăm numele, fiindcă povestea lor nu e a lor, ci e a satului, e a tuturor, deci ei se pot chema foarte bine şi Oprea, şi Voiculescu, şi Drăghici, şi Ciocănescu, ori cu alte nume de gospodari ai locului). Au, evident, copii, copiii sînt la oraş, au rosturi acolo, mai vin pe-acasă doar cînd şi cînd. Ei, bătrînii, stau singuri în casa cea mare cu stîlpi sculptaţi şi pivniţă uriaşă, grea şi întunecată ca o bolgie. Copiii i-au chemat să stea cu ei, dar ei nu se duc. Ce-i leagă de sat? Ar fi, desigur, pe un fund de ladă de zestre, şi nişte zapise ale strămoşilor moşneni, ar fi, desigur, şi cimitirul în care dorm toţi cei ai lor, şiruri lungi de moşneni petrecuţi sub lut, avînd la căpătîie stîlpi sculptaţi. Stîlpi ciopliţi din lemn de stejar, stîlpi încrustaţi ca şi cei ai casei. Semnul originar, anterior creştinismului, semnul unic, comun, prin veacuri, de la căpătîiul miilor şi răsmiilor ce s-au dus. Ar fi, desigur, toate acestea, şi ar mai fi încă ceva.

Intrăm, pe nesimţite, într-o poveste nouă. Este povestea celei de-a treia întemeieri a Dioştiului. Ea începe prin anii '50, cînd a luat fiinţă cooperativa agricolă de producţie (prima din cele trei ale comunei de azi), marchează un moment de răscruce în 1962 (anul încheierii cooperativizării Dioştiului), urcă de atunci şi se lărgeşte mereu spre ziua de azi, ca un izvor ce devine Olt.

Ca să ne introducă în această nouă poveste a satului (care, se pare, a decis în ultimă instanţă rămînerea celor doi, ca şi a altora, în nişte case fără copii), interlocutorul nostru, aparent nepăsător şi «obiectiv», aşa cum stă rezemat alene de uşorul sculptat al porţii, procedează de fapt cu subtilitate, cu artă. El procedează, de fapt, la deparazitarea noastră de prejudecăţi, la o discretă descuamare a conştiinţelor noastre de coaja falsă a impresiilor despre sat, pe care le-am receptat pînă acum, la o apropiere treptată de tainele fierbinţi ale acestei vetre de oameni, ale istoriei ei din ultimii ani. Sînt, cum spuneam, trei cooperative agricole în comună, două în satele aparţinătoare, în Radomirul şi în Ciocăneşti, una aici, în satul-reşedinţă. Cea de aici, spune bătrînul, are (putem nota, dacă vrem, el nu se supără dacă notăm ce spune) vreo 11 milioane de lei avere obştească. Anul acesta, dacă preşedintele Gheorghe a' lui Tache nu minte, va avea o producţie de 16 milioane de lei, din care 12 milioane din venituri. Asta, la un teren de 2 500 de hectare, muncit de 310 oameni, mai exact femei. El, bătrînul, e acum pensionar al C.A.P.-ului, dar mai dă cîte un ajutor, nu la cîmp, că acolo-i greu, mai mult la sera de roşii (un hectar şi jumătate, care a dat în primăvara asta un milion de lei) şi la ferma de vaci cu lapte. Cooperativa a început cu două viţele. Acum au 430 de vaci cu lapte, în 1980 vor avea 560. Deci el, bătrînul, dimpreună cu baba lui, stau în Dioşti fiindcă pot bea lapte pe săturate şi pe plac. Adică stau fiindcă sînt vechi moşneni, fiindcă firele vieţii lor duc în pămîntul în care dorm, sub stîlpi, toţi cei ai lor, o lume de cîteva cruci şi de cîteva mii de stîlpi, o păginătate eternă care urcă din era lemnului şi din vîrsta pietrei. Lui şi babei lui le place laptele, beau acum, de cînd cu cooperativa şi de cînd cu zootehnia, pe săturate. Se mulge la Dioşti un lapte cum nu se mai află.

— Vreţi să-l gustaţi?

Ni-l aduce din pivniţă, într-un pahar brumat. E rece şi e gras ca un unt. Şi cu un fel de iz părelnic de floare, parcă de trandafir, parcă de tei.

— Frumoasă casă aveţi — îi zicem. Eraţi aici la incendiul din '38?

— Eram aici, da...

— A avut şi partea lui bună. S-au făcut case noi.

— Cel mai bine a fost că au mai ars şi din bordeie.

— Bordeie?!

— Da, cum auziţi, bordeie.

— De pămînt?

A DIOȘTIULUI

— Da' din ce? Sigur că din pămînt. Săpate în pămînt, acoperite cu paie și cu coceni, peste care iar se punea pămînt, așa, ca la vreun metru. Erau cin'șpe bordeie în '38. După focul ăl mare au rămas numa' opt. Astea au rămas așa, cu oameni în ele, pînă hăt, după război. Atunci, cînd satul s-a întemeiat din nou, n-a mai rămas nici unul.

*

Case frumoase, mîndre, case-vile, tăcînd solemn și vechi sub umbră teilor și sub bolți de flori. Se construiește încă în Dioștiul de azi? Trecem, într-adevăr, pe lîngă construcții noi, pierdute ca și celelalte printre arbori bătrîni și tufe gigantice de trandafiri glorioși. («Avem pepinieră de trandafiri în comună, ne spune tînărul funcționar care ne însoțește. Am plantat în primăvara asta vreo șase mii, pe ulițe și pe șoseaua națională»...) Cea mai impunătoare și cea mai nouă este clădirea, cu etaj, a «complexului comercial comunal» (brutărie, alimentară, cofetărie, croitorie, tricotaje, confecții, textile, încălțăminte, librărie etc.), cele mai frumoase sînt stațiile, tot noi, de autobuze, lucrate numai din sticlă, într-o arhitectură aeriană de litoral marin. Acestea toate, ca și alte noutăți urbanistic-edilitare (electrificare, canalizare și alimentare cu apă potabilă, încălzire centrală în plină extindere etc.), țin de «a treia întemeiere a satului», operă, într-un fel, făcută «din afară», prin grija statului. Dar oamenii? Se mai construiește încă, de către oameni, în Dioștiul de astăzi?

Poposim la o curte în care se improvizează un șantier. O casă în construcție, aproape gata. Cîțiva oameni cioplesc lemn, cu topoarele și cu barda. Lemn pentru stîlpii pridvorului. Intrăm în vorbă.

— Cam cîte parale vă costă casa asta?

Unul din meșteri, mai în vîrstă, ne măsoară.

— Păi... destul. Aveți loc? Aveți lemn? Problema-i lemnul. Că, dac-o vreți ca p-asta, cu stîlpi crestați, costă ceva... Asta-i artă.

— Dumneata ești gospodarul?

— Nu, eu îs meșterul. El e — și ni-l arată cu mîna pe gospodar, un tînăr de vreo douăzeci și ceva de ani, care cioplea un ușor, retras undeva, în spatele celorlalți, cu un aer sfios de ucenic

— Vă dă mîna să vă faceți casă «cu artă»? — îl întrebăm.

— Ei, am strîns și eu. .

— Lucrați la C.A.P.?

— Nu, eu lucrez la Caracal, la întreprinderea aia nouă de vagoane, poate-o știți... Nevastă-mea lucrează la C.A.P.

— A adus și dînsa bani pentru casă?

— Păi da' cum? 42 de lei ziua-muncă, basca retribuția suplimentară. A muncit și-a adus. Ce femeie-i aia care n-aduce bani pentru casă?

— Dar dumneata, dacă te-ai rostuit la Caracal, de ce-ți mai faci casă în Dioști?

Tînărul a lăsat ușorul pe care-l cioplea, s-a ridicat, a făcut cîțiva pași, s-a oprit în fața unui trunchi masiv de arbore pe care l-a degajat dintre celelalte lemne. L-a măsurat cu ochii de-a lungul, l-a pipăit cu palma, i-a ciocănit miezul la retezătură.

— Așta-i bun de stîlp de poartă — a conchis, gînditor. Și către noi: Adică de ce-mi fac casă aici? Ei, am eu planurile mele...

— Doar n-o să te întorci aici!

— Ba poate c-o să mă-ntorc!

*

Se va întoarce, într-adevăr, se va întoarce și el, se vor întoarce și alții, fiindcă, dincolo de glasul acestui loc, care e glasul pămîntului și al sîngelui lor, și care-i cheamă, se mai întîmplă ceva. Se mai întîmplă — se va întîmpla în curînd — cea de-a patra întemeiere a satului.

Ce va însemna această întemeiere?

«Va însemna o mare fabrică», ne spune primarul Amza Marin, întors, în sfîrșit, din cîmp, de la seceriș. (De la secerișul care, oricum, pînă la viitoarea fabrică, e «baza», și baza asta «merge bine»: «O să isprăvim în zece zile». «Cu femeile?!» «Ba avem și forță tehnică. Avem la ceapeul de centru zece combine «Gloria», încă opt de-alea vechi...»). Satul, așadar, se va moderniza, pe pămîntul lui va răsări o mare fabrică de preparate din lapte, cu vreo cinci sute de lucrători. «Avem lapte bun, l-ați gustat?» Deci arhaica insulă a moșnenilor, leagăn al străvechimii noastre, va deveni o oază a noului, o mare oază industrială în vasta cîmpie de lut cuprinsă între Olt, Jiu și Dunăre. E firesc, spune primarul (care nu e un venetic, care e om al locului, care deci are dreptul, consfințit de șirurile de strămoși cu stîlpi pe morminte, să decidă ce e firesc și ce nu pentru satul lui, pentru lumea acestui sat). E o iluzie, zice el, să crezi că satul, în timpul nostru, se va păstra neatins de aripa acestui timp, ca și un ulcior sau un ceaun dacic ascuns sub pămînt, departe de aer. Satul se schimbă și trebuie să se schimbe, vatra lui, de fapt, de cînd se știe, ieri ca și azi, s-a înjghebat și se înjghebă nu pe pămînt, sau nu atît pe pămînt, cît în sufletul oamenilor, pe aspirațiile lor.

Bem, la plecare, încă un pahar cu lapte. «Cînd o să mai veniți, peste cîțiva ani, o să gustați din preparatele fabricii».

Va fi totuși, sub ambalajele poleite, lapte de-al lor, muls de la vacile lor, din pămîntul lor.

Chiar și sub imperiul modernității, al celei de «a patra întemeieri», zice primarul, se va vădi încă o dată că veșnicia s-a născut la sat.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

În imaginile noastre: Dioști — un sat străvechi, un fel de Pompei al satului românesc, un sat pe ulițele căruia, astăzi, te întîlnești doar cu bătrîni și cu copii. Generația de mijloc, generația maturilor, generația celei de-a treia și de-a patra întemeieri a Dioștiului, e plecată — din zori — la muncă.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

«Fotografia de mai sus (ne scrie *Kelemen Alexandru*, din orașul Cluj-Napoca) reprezintă personalul ce deservește cantina stațiunii balneoclimaterice Buziaș — personal ce pregătește și servește de trei ori pe zi masa la circa 700-800 bolnavi în medie (în sezonul de vară cifra atingînd 1800-2000 oameni, cum s-a petrecut, de pildă, în jurul datei de 15 iunie!). Felul de a servi, precum și comportarea acestui colectiv, sub îndrumarea organizației de partid și a conducerii unității, a reușit să-și cîștige un binemeritat prestigiu, bucurîndu-se de toată aprecierea tuturor acelora ce au servit masa la această stațiune».

*

Primim din partea Întreprinderii de transport București următorul răspuns adresat *Alexandrinei Demeter*, care, adresîndu-se revistei noastre, ne sesizase faptul că îi fusese transferată la un depou aflat la mare distanță de casă, dînsa avînd o serie de greutăți cu întreținerea copiilor: *«Referitor la adresa dv. numărul..., privind pe angajata noastră... vă facem cunoscut următoarele: tovarășa Demeter Alexandrina a fost detașată pentru nevoile întreprinderii noastre, pentru o scurtă perioadă de timp, de la depoul Dudești la depoul Alexandria, după care a fost readusă în cadrul aceluiași depou pentru considerentele pe care dînsa le-a menționat în scrisoarea adresată dumneavoastră.»* (revistei FLACARA — n.r.)

*

Un grup de locatari domiciliați în strada V.I. Lenin, bloc 5, municipiul Piatra Neamț, ne sesiza că în vecinătatea blocului respectiv sînt depozitate materiale, gunoaie etc. Am trimis scrisoarea Consiliului popular al municipiului, din partea căruia am primit un răspuns din care redăm:

«...vă informăm că s-au luat măsuri de ridicare a materialelor rămase de la construcție, iar locatarului Brehuț Vasile i s-a pus în vedere să-și mute cotețele de păsări și porci, din preajma blocului, în spatele imobilului proprietate personală. Scrisoarea a fost cercetată de tovarășul Florescu Gheorghe, tehnician la Sectorul de gospodărie comunală și locativă».

*

Municipiul București, Consiliul popular al comunei suburbane Chitila — Biroul executiv. Către redacția revistei FLACĂRA:

«În nr. 19 din 17 mai 1975 la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a apărut o sesizare a tovarășului Finică Ion, privitor la unele probleme privind spațiile comerciale și aprovizionarea din comuna Chitila. Noi ne-am străduit să organizăm și să punem la dispoziție toate spațiile comerciale existente, luînd măsuri de construire a altora în locurile adecvate. Astfel, în cartierul Chitila, pînă la sfîrșitul acestei luni va fi dat în folosință de către C.A.P.-Chitila un chioșc pentru legume și zarzavaturi. Pentru aprovizionarea acestui chioșc, deoarece C.A.P.-Chitila nu are în planul său decît un sortiment restrîns de legume, s-a luat legătura cu conducerea Oficiului nr. 1 Î.L.F. și s-a stabilit ca, după posibilități, să trimită și la acest chioșc diferite produse pe bază de mandat dat vînzătorului C.A.P. În ceea ce privește spațiile comerciale, acestea ar putea fi suplimentate dacă Direcția Regională C.F.R.-București ar permite ca la parterul blocurilor pe care le construiește în Chitila să se amenajeze unele încăperi corespunzătoare desfacerii diverselor mărfuri de către cooperativa de consum sau de unitățile comerciale din sectorul 8. Noi am propus această soluție, însă nu am primit acordul C.F.R. Poate că prin intermediul dumneavoastră acest lucru va fi realizat... Am dori să vă informăm că în sesizarea corespondentului dv. Finică s-a mai strecurat o eroare... deoarece tovarășul știa exact care este situația. Astfel, C.A.P.-Chitila are cea mai mare parte a produselor sale contractate cu statul, dispune de un sortiment restrîns și nu trimite produsele spre toate piețele Capitalei. Tot ceea ce nu se livrează la contract se desface prin cele două puncte de vînzare din Chitila și din cartierul Chitila».

*

«...avînd în vedere că există disponibilități în ceea ce privește posturile de economist în București, vă rog a mă ajuta a fi încadrată la un loc de muncă de acest gen, încît să am posibilitatea de a locui împreună cu soțul meu» — ne scria nu demult *Georgeta Tuță* din Sighișoara. Iată și răspunsul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, referitor la acest caz:

La adresa dv. nr...., privind scrisoarea numitei Tuță Georgeta, vă comunicăm că aceasta s-a rezolvat favorabil, în sensul că a fost transferată la Întreprinderea de prefabricate «PROGRESUL» din București.

*

Primim o scrisoare nostimă din partea cititorului nostru *Cornel Vlad*, aflat în trecere prin București, din care reproducem:

«Nu știu cine și cînd a spus că orice se poate pe lumea asta, dar eu abia acum am constatat că e foarte adevărat. Și am numai 22 de ani — deși nu despre asta e vorba. Știți, nu sînt din București, dar vin cel puțin o dată pe an aici. Și ce mi-a plăcut mie cel mai mult în București anul acesta au fost... cofetăriile! Nici nu vă dați seama ce *plăcut* surprins am rămas cînd, intrînd într-o cofetărie (nu contează care, în mai toate am constatat același lucru) am văzut — și aici începe de-a dreptul să-mi bată inima! — lîngă pachete de ciocolată și alte dulciuri, la fel de frumos aranjate, pachete de țigări!!!? Aproape că n-am mai știut ce să cer: un pachet de ciocolată «super-long» sau un pachet cu țigări de ciocolată cu lapte?! Nu de alta, dar ca să nu rămîn cu impresia că am căzut de pe altă planetă, lămuriți-mă și pe mine: ce ne rămîne acum, să intrăm în tutungerii pentru a căuta dulciuri?!»

*

Mă numesc *Carmen Muscă* și sînt elevă în clasa a IX-a a Liceului «M. Kogălniceanu» din Galați. Duminică 15 iunie a.c. am fost împreună cu cîțiva colegi în pădurea Gîrboavele, în drumeție. Ajunși în pădure am căutat o poiană unde să stăm cînd, din față, a apărut un autoturism «Dacia 1300» cu nr. 1-GL-5371. Noi mergeam pe stînga, corect, mașina cu o viteză destul de mare — 70-80 km/oră — astfel că s-a produs accidentul a cărei victimă am fost eu; dar nu la asta vreau să mă refer: după accident, șoferul nu a coborît decît pentru a ne insulta, necatadicsind nici măcar să vadă ce s-a întîmplat. Pe mine m-au ridicat colegii și tot ei mi-au dat primul ajutor, el, șoferul, a plecat mai departe. Părinții mei nu au vrut să apeleze la miliție (știu că pentru părăsirea locului accidentului șoferul Varvare V. este pasibil de pedeapsă), deoarece familiile noastre au fost prietene, iar fiica șoferului, Liliana, mi-a fost cea mai bună prietenă (ea spune că nu a fost atunci în mașină, deși eu am văzut-o). Rănile pe care le am la mîna dreaptă și la o coastă se vor vindeca, desigur, rămîne însă veșnic regretul unei prietenii rupte din cauza lipsei de omenie a unuia ce merită, cred, oprobriul. Vă rog mult să publicați această scrisoare, pentru a afla și alți oameni — și poate chiar și alți părinți — la ce poate duce inconștiența agresivă, indiferența cuiva.

Nu demult am primit la redacție o scrisoare prin care numitul *Ciobeică C. Constantin*, din Vaslui, solicita sprijin în obținerea unui program de opt ore, în tură inversă cu soția, pentru a-i da posibilitatea să-și ajute astfel familia în creșterea și îngrijirea copilului. Am trimis această scrisoare Consiliului popular al județului Vaslui, primind acum, din partea Întreprinderii de Construcții montaj din județ următorul răspuns:

«Motivați de adresa dv. nr., ...privind plîngerea numitului Ciobeică Constantin ce se referă la stabilirea programului de 8 ore în tură inversă cu soția... vă comunicăm următoarele: cu adresa nr. 3689 din 12 iunie 1975 i s-a acordat transferul în interesul serviciului la șantierul nr. 1 Construcții-Vaslui din cadrul întreprinderii noastre... Din convorbirile avute cu dînsul a reieșit că este mulțumit de rezolvare». Semnează director ing. E. Cojocaru și șef birou ec. I. Săvescu.

Cu mai mulți ani în urmă (ne scrie profesorul emerit doctor *Constantin Simionescu*), văzînd că prin cine știe ce act de demență spada spătarului Mihai Cantacuzino, reprezentat prin statuia din fața Spitalului Colțea, a fost distrusă, la 13 iunie 1956 am înaintat redacției ziarului «Informația Bucureștiului» o sesizare în care, printre altele, aminteam și de «cazul spătarului cel fără de spadă», scriind: «Nu știu din ce cauză, spătarul a rămas fără spada pe care-și rezema mîinile. Prin atitudinea sa actuală el pare să schițeze o grațioasă figură de balet». Credeam că de atunci lucrurile au revenit la normal. Iată însă că, spre surprinderea mea, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din nr. 24 anul curent, am citit și nu-mi venea să cred, scrisoarea tovarășului G. Penescu din București, tot în legătură cu spada spătarului, în care susținea că «e păcat să-l lăsăm, ..post-mortem'', fără sprijin, și e și mai mare păcat să lăsăm ciuntită una din podoabele statuare (și așa destul de puține!) ale Capitalei». Știind statuia restaurată, și neființd vorba de vreo păcăleală de 1 aprilie, am constatat că într-adevăr spada lipsește din nou. Adresîndu-mă tovarășului Gh. Arsenie, directorul administrativ al Spitalului Colțea, dînsul mi-a declarat că de aproape un an spada lipsește și că s-a intervenit la Fondul plastic pentru restaurare dar, din cauza unor greoaie formalități, lucrarea a întîrziat; curînd însă spătarul va avea pe ce să-și rezeme mîinile. Ca încheiere aș sugera să se execute mai multe spade — ca rezerve, pentru orice eventualitate — și reamintesc vechea propunere de a se degaja statuia de zăbrelele gardului din fața ei care o fac puțin vizibilă, fiind și ascunsă printre arbori, întocmai ca și statuia Lupoaicei din piața Dorobanți, pentru care am făcut de mai multe ori propunerea să fie mutată la capătul aleii ce pornește din Piața Romană și duce spre Piața Victoriei.

*

După cum se știe — ne scrie *Nicu Sbuchea*, din orașul Hațeg, județul Hunedoara — gara C.F.R. din Subcetate, așezată la o distanță de circa 4 kilometri de Hațeg, deservește și acest oraș, deoarece linia ferată principală Simeria–Petroșani–Craiova nu trece prin gara Hațeg. Deci, cine vrea să călătorească cu trenul de la Hațeg, fie spre Petroșani–Craiova–București, fie spre Simeria–Deva–Arad sau Timișoara, este nevoit să se deplaseze pînă la gara din Subcetate. I.G.C.L.-Hațeg a pus în circulație autobuze pe ruta Hațeg–Subcetate, făcînd legătura cu toate trenurile de călători ce trec prin această gară. Din păcate însă, la un tren se face excepție! Este vorba de acceleratul nr. 242 care are plecarea din Deva la orele 13,42, continuîndu-și călătoria pînă la București. La acest tren, conducerea I.G.C.L.-Hațeg nu a programat autobuze. Cu alte cuvinte, un călător care, de pildă, a parcurs de la Timișoara la Subcetate circa 200 kilometri în trei ore și jumătate, *trebuie să aștepte în Subcetate două ore pentru numai patru kilometri cît îl despart de Hațeg!* Credem că, indiferent care ar fi motivele invocate de I.G.C.L.-Hațeg, aceasta ar trebui să programeze un autobuz și pentru atît de folositul accelerat.

*

Primim din partea Comitetului Executiv al Municipiului Buzău, în legătură cu scrisoarea locuitoarei Marina Cristea, prin care aceasta sesiza redacția revistei noastre că mama sa este impusă la plata cheltuielilor de întreținere pe timpul cît îi îngrijește copilul, domiciliind astfel la o altă adresă:

«...Din verificările făcute, cît și din discuțiile purtate cu Cristea Marina și cu împuternicitul Comitetului asociației de locatari, s-a constatat că mama petiționarei nu stă pentru îngrijirea copilului decît maximum 10 ore zilnic și, conform statutului tip al asociațiilor de locatari, nu trebuie să plătească întreținere decît acolo unde locuiește. Față de această situație s-a dat indicația Comitetului asociației de locatari ca pentru viitor să nu mai fie trecută pe listă pentru plata întreținerii în spațiul de locuit pe care-l deține Cristea Marina. Scrisoarea a fost rezolvată de tovarășul Voicu Gheorghe, șef sector organizatoric al Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal Buzău».

*

Un grup de cetățeni ne sesiza că în urmă cu trei luni, prețul unui bilet de autobuz între orașul Hațeg și localitatea Răchitova era de 6,50 lei, corespunzător cu distanța de 18 kilometri ce separă sus-numitele localități. Odată cu apariția căldurii, distanța s-a dilatat pesemne — constatau cu amară ironie membrii acestui grup — prețul fiind încărcat cu 1,50 lei...! Am trimis scrisoarea Consiliului popular al orașului Hațeg. Biroul executiv, din partea căruia am primit următorul răspuns:

«Referitor la..., din cercetări au rezultat următoarele: s-a luat legătura cu conducerea Autobazei Hațeg — tovarășul Valea Gheorghe, șeful autobazei — stabilindu-se ca pe distanța Hațeg–Răchitova să rămînă același tarif de 6,50 lei, cît a fost înainte; acest lucru a fost confirmat și de către Consiliul popular al comunei Răchitova».

«Aș dori foarte mult ca prin intermediul revistei «FLACĂRA» să fie pusă în discuție o problemă legată de cămășile din tricot pentru copii și bărbați, mai exact numai de gulerele acestora. În ceea ce privește coloritul și croiul cămășilor de acest tip eu mă declar mulțumit, dar aș mai dori ca fiecare cămașă să aibă un guler de rezervă la vînzare, deoarece este elementul care se degradează (chiar și numai prin spălare manuală, conform prospectului) înainte ca uzura cămășii în rest să ajungă la un grad, chiar modest, de abandonare. Aș fi foarte bucuros să citesc răspunsul forurilor competente (de exemplu: fabrici producătoare, factori de răspundere din cadrul M.I.U. sau cumpărători etc.) în această problemă căci, după părerea mea, ar fi ușor și rapid de rezolvat — considerînd în același timp că voi găsi adeziunea și a altor cititori». (*Ioan Lungu*, student, Cluj-Napoca).

POȘTA REDACȚIEI

Constantin Rad — Orăștie. Ne întrebați dacă, absolvind un curs de fotoamatori, puteți colabora cu fotografii la revista noastră; desigur, vă așteptăm — ați remarcat, desigur, apariția în ultima vreme în chiar această pagină a unor ilustrații foto — cu o singură condiție: subiectele alese să fie interesante, iar în ceea ce privește calitatea fotografiilor să nu avem ce vă reproșa.

Mihai Prăjescu — comuna Gropnița, județul Iași. În legătură cu solicitarea dumneavoastră de a vă interna fiul bolnav într-o unitate corespunzătoare, Direcția generală asigurări sociale, pensii, asistență socială și control din Ministerul Muncii ne-a informat că doleanța dumneavoastră s-a rezolvat în mod favorabil, unitatea la care urmează a apela fiind Căminul pentru deficienți necuperabili din comuna Păstrăveni, județul Neamț.

Nicolae Andronic — Ploiești. Frumoase gînduri, calde sentimente pentru orașul dumneavoastră natal, pentru noile construcții de aici. Din păcate, textul trimis redacției noastre este mult prea lung pentru spațiul pe care îl avem, iar vederile color — prin însăși natura lor și tirajul în care sînt trase — nu au menirea de a fi reproduse în vreo publicație.

Maria D. Irimia — Brăila. Ne întrebați dacă de pensia de urmaș, ce se împarte în familie, beneficiază și părinții persoanei decedate (într-un accident, în cazul pe care ni-l relatați). Da, beneficiază.

Marioara Rotaru — comuna Buituri, județul Hunedoara. În chestiunea ce vă preocupă, necăjindu-vă peste măsură, credem că cel mai indicat este să vă adresați direct Radioteleviziunii Române, singura în măsură să sporească numărul minutelor de transmisie video sau fono acordate muzicii populare.

H.P. ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

RACUL

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 66

ANTON DRAGOS

AUREL STEFAN ALEXANDRESCU

SORIN POSTOLACHE

MIHAI PÎNZARU-PIM

GH. D. CONSTANTINESCU

DEBUT LA RACUL AL. IFTODE

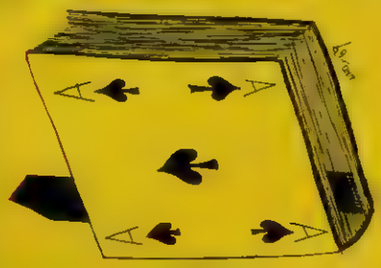

Grupaj realizat de SORIN POSTOLACHE

VASILE CRĂIȚĂ MÎNDRA

DENEȘ MOLNAR

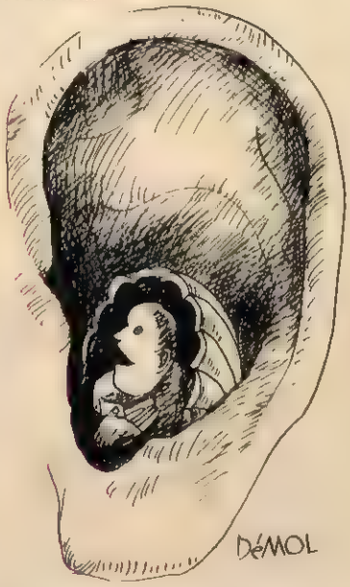

CONSTANTIN MARINESCU

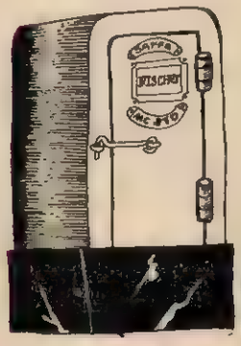

ION DOGAR-MARINESCU

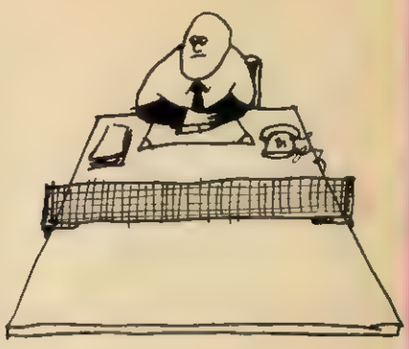

ANTON AVRAM

MIHAI BOACĂ

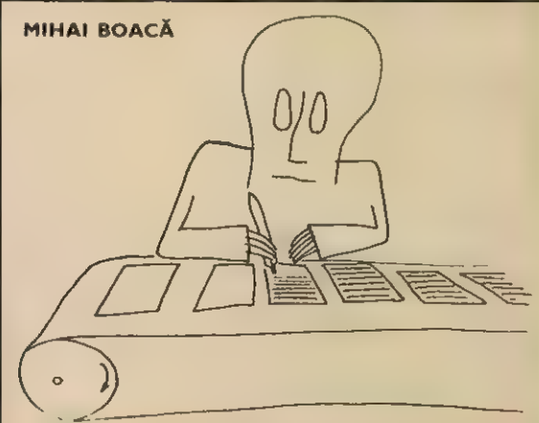

Grupaj realizat de ION DOGAR-MARINESCU

POȘTA SPORTURILOR

„dau tot farmecul și restul...“

● «Mă numesc **Suciu Ștefan**, stau pe Calea Văcărești, unde se odihnește Arghezi. De 52 de ani merg la fotbal, dau tot farmecul și restul pentru un meci frumos și un arbitraj bun. Am un singur păcat: iubesc **Rapidul**. Mi-e dragă echipa de la Podul Grant din anul 1936 și nimic pe lume nu mă face să mă despărțesc de acești copii teribili ai școlii din Giulești. Îmi aduc aminte,de parcă a fost ieri, ultimul gol al lui Bogdan, în minutul 90 al partidei Rapid-Ujpest (4-0), din anul 1939. L-am iubit pe Dumitru (Liță) mai mult ca pe un copil al meu. Mergeam cu cutia cu fondante sau cu jeleuri la club, la toți jucătorii le dădeam câte una, lui Liță îi dădeam două, că e mic și trebuie să mai crească...» Nu vă citesc mai departe, că-mi pică lacrima pe hîrtie și, vorba celula, se-ntinde cerneala. Cît privește poezioara pe care-o dedicați giuleștenilor — s-o lăsăm numai albumului dumneavoastră personal, plin cu gînduri și simțiri frumoase dedicate fotbalului și fotbaliștilor, cei atît de îndrăgiți de mii și milioane de oameni din toată țara. Și cînd te gîndești că, nu demult, i s-a năzărit unui fost internațional (el însuși intrat într-o frumoasă legendă, ca semn al prețuirii maselor de microbiști) să-și exprime în ziarul de specialitate părerea că, la noi, fotbaliștii sînt socotiți niște... maidanagii! Aș da, vorba dumneavoastră, «tot farmecul și restul», să știu ce gîndesc despre o asemenea categoric nedreaptă aserțiune, dacă nu toți fotbaliștii din țara noastră, măcar cei pe care-i antrenează acest fost internațional cărula — desigur, numai din ingratitudine și desconsiderare! — ne-am obișnuit să-i spunem «Profesorul». Măcar să fi vorbit altul despre chestia asta, stimate tovarășe Constantin, cine v-a ales tocmai pe dumneavoastră drept «material exemplificativ» a brodit-o precum personajul cu oistea, din zicătoare ● **Nicolae A. Drăgan**, Dealul Florilor, bl. D 11, ap. 13, Dej. Vă plîngeți că sînteți nedreptățit prin nepublicare, ca autor de versuri despre sport. Cît de frumos vă formulați lamento-ul: «N-am reușit să le public. Sincer să fiu, nu prea înțeleg de ce sînt mereu refuzat. Nu sînt suficient de modest și obiectiv? Trebuia să mă refer neapărat la fotbal? Am fost împiedicat, consider că nejustificat și regretabil, să-mi exprim un gînd sincer. Care este opinia dumneavoastră?» Ce mai contează opinia noastră (chiar dacă vă exprimați încrederea «în amabilitatea care ne caracterizează!») cîtă vreme avem la îndemînă versurile! Să le lăsăm deci să-și piedece ele însele cauza. Titlul: **«Rugbiștii români campioni ai Europei»** Versuri: **«Că rezervele de carburanți s-au dus/ Se explică,/ S-a tot luat și... nu s-a pus!/ Dar cînd «XV»-le face de energie... risipă/ E un cîștig, e glorie pentru ECHIPĂ!»** Eu nu spun nimic, eu — amabil de! — v-am publicat. Dar dacă dumneavoastră vă dă mîna să dați ochi în ochi cu «XV»-le nostru campion european, după ce i-ați dedicat asemenea versuri, vă privește. Și ce frumos le ziceți în proză!... În altă ordine de idei. 1. Nu sînt filatelist (timbrele de pe plicurile **Postei Sporturilor** le dau unui puști din echipa de fotbal a ansamblului unde locuiesc, cu condiția ca băiatul să nu primească nici un cartonaș galben; pînă acum n-a primit). 2. Nu colecționez autografe fe drept că am rătăcită pe acasă o iscălitură de-a lui Napoleon Bonaparte, dar e atît de indescifrabilă, încît nu vrea nimeni să creadă că e chiar semnătura împăratului). Asta e — sau cum foarte just ziceți dumneavoastră în încheierea epistolei: **Dixi et salvavi animam meam!** ● **Ing. Fleșeriu Dragosin**, str. Muncii nr. 14, Sinaia-Prahova. Jeleuri, amintiri din '38, versuri, dor de timbre și de autografe, citate latinești... Numai **sunetul muzicii** lipsea, ca să fie într-adevăr bogată în teme de voioasă omenie Poșta noastră de azi. Acest sunet îl aduceți dumneavoastră întrebînd: «De ce nu avem și noi cîntecele noastre pentru reprezentativele naționale, pentru echipele de cluburi, cîntece care să însuflețească pe ai noștri și să răzbată dincolo de zidurile de beton ale stadioanelor, atunci cînd se joacă fotbal, handbal, volei, rugbi, cînd se desfășoară partide internaționale sau întreceri obișnuite?» Nu avem asemenea cîntece, stimate corespondent, pentru că de ani de zile atît de mult s-a vorbit și se vorbește despre necesitatea lor, încît... problema pare perimată înainte de a fi fost rezolvată. Amintirea cîtorva cîntece reușite, gen «Zboară mingea peste plasă» strigătele de dată recentă, cu sacadare mai degrabă adormitoare, inventate de biata tribună cum s-a priceput și ea, ca și «niște versuri puerile pe melodia Speranța», cum ziceți dumneavoastră, nu pot suplini cîntecul **de masă scris anume**, de către **profesioniști**, vizînd electrizarea combatanților, înfrumusețarea actului sportiv, unirea publicului, nu sub semnul răcnetului primitiv sau al lehăielii mediocre, ci sub acela al muzicii **de calitate, imediat eficiente.** În această situație, propunerile dumneavoastră năzuind către o acțiune amplă și, mai ales, **organizată**, ni se par excelente: «1. C.N.E.F.S. să organizeze un concurs de cîntece — compoziție și text. 2. Primele 5-6 lucrări premiate să fie programate frecvent la stațiile tuturor stadioanelor. 3. Să se recomande de către federație fiecărui club realizarea — prin concurs — a unui marș propriu. 4. Publicațiile de specialitate și de tineret, buletinul Pronosport, emisiunile sportive de radio și televiziune să difuzeze toate aceste cîntece. 5. Profesorii de educație fizică, în colaborare cu cei de muzică, să învețe pe elevi, obligatoriu, cîteva cîntece sportive... Astfel, sînt convins că stadioanele vor răsuna în permanență de cîntece frumoase, nu de huiduieli și fluierături. Poate e un vis prea mare, dar nu imposibil de realizat». Nu vă faceți probleme, stimate corespondent, nici un vis, oricît de mare, nu e imposibil de realizat. Să ne gîndim, de pildă, la marele vis al Politehnicii-Iași de a învinge pe Dinamo-București. Cine l-ar fi crezut concretizabil? Nici măcar Brașovul, care a văzut multe la viața lui (de exemplu, un 1-10, cu Dinamo, într-un meci de demult). și totuși cît de frumos s-a împlinit visul ieșean, cît de frumos, cît de frumos, cît de frumos!... Aproape la fel de frumos ca izbînda studenților din Cluj-Napoca la Satu Mare... Sau ca alte mîndre împliniri de vise similare petrecute în recent încheiatul campionat, toate în tema acestei corespondențe. Adică toate cu cîntec, cu cîntec, cu cîntec, cu cîntec... Opriți banda, vă rog!

PETRE DRAGU ■

PERFORMANȚA SĂPTĂMÎNII

ÎN ȚARĂ

Dobîndirea celui de-al cincisprezecelea titlu consecutiv de campion național la lupte greco-romane, categoria 100 kg, de către dinamovistul Nicolae Martinescu. Ispravă, probabil, fără egal în istoria sportului mondial!

ÎN LUME

Păstrarea centurii supreme în boxul profesionist de către Cassius Clay, învingător la puncte în fața englezului Joe Bugner, după cincisprezece reprize, la Kuala Lumpur, în Malayesia. Să creadă cine vrea că se va retrage Clay...

LOVITURĂ LIBERĂ

O mare nedreptățită: echipa Steagul roșu-Brașov

Cea mai bună apărare a campionatului! (Doar 30 de goluri primite.)

Golaveraj (+9) egal cu cel înregistrat de A.S.A. (locul 2) și mai bun decît al Sportului studențesc (—1; locul 4)!

Ați citit paradoxurile cu care a retrogradat echipa brașoveană Steagul roșu. De ce a fost totuși posibilă această retrogradare?

Simplificînd lucrurile și alegînd doar unul din mai multele răspunsuri valabile: pentru că în penultima etapă s-a nimerit ca stegarii să joace la Rm. Vîlcea, iar Universitatea Cluj-Napoca la Satu Mare. Dacă brașovenii ar fi jucat ei la Satu Mare și clujenii ar fi evoluat la Rm. Vîlcea, «U» era azi cu siguranță în divizia B. Drumul prin Satu Mare era o garanție a supraviețuirii pe prima scenă fotbalistică.

Un mare ghinionist: Constantin Teacă

Echipa sa a făcut — se zice — cele mai frumoase meciuri ale campionatului și a prestat fotbalul cel mai modern, mai spectaculos.

Cu toate acestea...

...a pierdut Cupa — sau măcar semifinala ei, ca să fim foarte exacți — din cauza unui tușier, Gelu Popovici.

...a pierdut locul 4, pe care i l-a luat Sportul studențesc, adică tocmai echipa care la sfîrșitul primăverii îi smulgea Stelei un punct neprețuit (scor 4-4), după ce fusese condusă cu 3-0 (!). Atunci studenții bucureșteni se luptau cu disperare să scape de amenințarea... retrogradării! Cum e viața: același punct, punctul luat Stelei, poate să însemne mîine înscrierea echipei studențești (și tocmai în locul Stelei!) în Cupa U.E.F.A. (dacă Universitatea Craiova va învinge în finala Cupei României).

S-a văzut și de la Rm. Vîlcea: Politehnica Iași era evident mai bună

Ce vezi, crezi.

S-a văzut negru pe alb, totul era foarte clar, de o evidență care-ți sărea în ochi.

Duminică, la Iași, Politehnica din localitate a făcut o demonstrație publică — avînd un public de ordinul milioanelor de telespectatori — în care și-a dovedit o incontestabilă superioritate în fața triștilor săi adversari. Sîntem însă convinși că pînă și suporterii din Rm. Vîlcea, care priveau meciul la televizor, și-au dat seama că Politehnica este mai bună decît Chimia lor. (Un cvartet Romilă-Simionaș-Dănilă-Costea poate juca, după părerea subsemnatului, în orice echipă din țară). Că vîlcenii știu prea bine că alte echipe, cum ar fi bunăoară echipa universitară din orașul de pe malul Someșului, nu-s cu nimic mai puternice decît echipa lor, asta e altă poveste. Dar ce să zică atunci brașovenii?

MARIUS POPESCU ■

gheorghe micloș

— Tovarășe arbitru Micloș, ce s-a întîmplat acum două săptămîni la Calafat?

— Tovarășe reporter, am 43 de ani, de 12 sînt în arbitraj, mă cred om serios; ce s-a întîmplat însă la Calafat, pe cuvîntul meu, a fost de-a dreptul scandalos. Acuma, desigur că meciuri «trucate» am mai văzut în viața mea, la fel ca și dumneata, bănuiesc, că ești om de fotbal, dar la meciul cu pricina a fost «pe față» și am simțit cum îmi vine șingele-n cap!

— Mai concret...

— Prima repriză a fost așa cum mă așteptam să fie, joc «tare», ambiție deosebită din partea gazdelor pentru victorie, public înfierbîntat. Dunărea a și deschis scorul destul de repede. În a doua repriză însă a început «circul». Oaspeții egalează în primul minut al reprizei. Echipa gazdă pare legată de picioare: greșește toate pasele, nu ajunge decît rar în terenul advers, iar în apărare, ca să mai vorbesc, oaspeții trec printre fundașii Dunării fără nici un efort. Al doilea gol al MEVA-ei a fost de fapt o consecință firească a excelentei pase a apărătorului Onicica adresată unui... atacant advers, chiar în careu! Publicul și-a dat seama imediat de ce se întîmplă și a început să fluiere, să huiduie chiar și să strige în cor «vîndeți meciul, hoților, ca anul trecut cu Rovinarii; dați-ne banii înapoi!» În aceste condiții, m-am simțit dator să chem căpitanii, antrenorii și delegații ambelor echipe în fața mea și să le atrag atenția că dacă jocul va continua în felul acesta voi fi obligat să-l întrerup. Nici vorbă să mă bage însă cineva în seamă. Astfel încît, în minutul 77 — atunci cînd la șutul excelent al unui jucător localnic, care a făcut să tremure bara transversală, acesta a fost înjurat ca la ușa cortului de doi dintre coechipierii săi, pe nume Stingulescu și Dumitru, care au avut tupeul să urle în gura mare cum că «meciul e aranjat, țîmpiților!» — am fluierat lung de două ori și am plecat la cabină, cu tușierii după mine. Simțeam că plesnesc de ciudă, nu alta...

— Din păcate, actul dumitale — desigur de curaj, de probitate și omenește foarte ușor de înțeles — nu are acoperire integrală în regulamentul fotbalistic...

— Asta e adevărat. Se spune că ar fi trebuit, cum-necum, să termin jocul mai întîi și apoi să fac un raport detaliat înspre federație. Sau să închid ochii, să termin meciul și să nu mai fac nici un raport — că nu m-ar fi durut capul! Nu am putut face nimic din toate astea. Mi-aduc însă bine aminte că la cursul de perfecționare a arbitrilor divizionari A de la Sibiu, din vara anului trecut, la care a luat parte și tovarășul general locotenent Marin Dragnea, președintele C.N.E.F.S, dînsul a spus clar că de-abia așteaptă să vadă un arbitru care să ia atitudine fermă, să întrerupă un joc și să indice vinovații — să se poată lua în fine măsuri cum se cuvine. Multă vreme n-a trecut de atunci!

— Și ce măsuri a luat federația?

— M-a exclus pe mine din lotul de arbitri divizionari A și a hotărît ca meciul să fie reluat din minutul în care l-am întrerupt, cu o altă brigadă de arbitri...

— De necrezut!

De necrezut, desigur, și mă gîndesc ce o să spună opinia publică și care o să fie reacția publicului din Calafat — care mi-a făcut o manifestare de prietenie cum n-am mai avut niciodată pînă acum: am fost aplaudat, mi s-au scrîns mîinile, toată lumea m-a asigurat că «bine le-am făcut escrocilor care și-au bătut joc de spectatori și de banii lor»...

— Totuși, ceva tot nu e de înțeles. Să admitem că arbitrul Micloș trebuie pedepsit pentru că a luat o măsură nepreconizată de regulament! Dar, deschizînd același Regulament de organizare a activității fotbalistice, citim la paragraful *Obligații de sportivitate*, articolul 86, negru pe alb: «Echipa sau echipele participante la același joc, care nu joacă la adevărata lor valoare și cedează jocul sau uzează de mijloace ilicite spre a-l cîștiga, vor pierde jocul cu 3-0 și vor fi excluse din competiția respectivă»... La ședința respectivă a Comisiei de competiții și disciplină nu s-a discutat și acest «aspect» al problemei?

— Eu de unde vrei să știu?

Nu am fost chemat decît la Colegiul central al arbitrilor, unde am fost «săpunit» — eu și cei doi tușieri — numărul unu! Dacă aș fi fost prezent și la ședința Comisiei de disciplină, aș fi demascat fără îndoială și vizita pe care o adevărată delegație de la Calafat mi-a făcut-o la serviciu, cu numai o zi înainte de ședință, și în cadrul căreia mi s-a propus — am martori — să susțin contrariul celor scrise de mine în raportul înaintat federației:cum că meciul s-ar fi desfășurat adică normal și că numai oboseala jucătorilor localnici, să zicem după o nuntă pînă-n zori, i-a făcut pe aceștia să joace așa de slab. Pentru acest serviciu mi s-a spus că au adus în microbuzul cu care veniseră pește și... să nu mai stau mult la vorbă că se strică peștele! Am refuzat, bineînțeles, am făcut imediat un raport suplimentar la federație, dar nefiind invitat sau chemat, probabil că delegații din Calafat au negat totul. Deocamdată — mai exact pînă ce federația va efectua ancheta promisă — vinovații, hoții dacă vreți, sînt arbitrii, cu Micloș în frunte...

DUMITRU GRAUR ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

tristețea întrebării „de ce?“

Există în munca noastră, a celor ce sîntem numiți «oamenii legii», satisfacția luptei pentru dreptate, satisfacția de ocrotitor al valorilor scumpe tuturor, care cumpănesc asupra tensiunii interioare născute din desele momente de copleșitoare răspundere, zilele lungi și chiar nopțile de muncă îndîrjită; dar mai există uneori și o anumită tristețe care te face să îi invidiezi pe cei care trăiesc senzația datoriei împlinite simplu, firesc, adică fără ca ea să fie înundată de amărăciunea care sălășluiește în conul de umbră al întrebării: «De ce?» De ce mai există unii oameni care asemeni lui Ianus mai posedă o față ascunsă, o față a răului, a viciului, a invidiei, lenei, calomniei, violenței, setei de parvenire și căpătuială? De ce mai avem de suferit din cauza acestor oameni care trec printre noi, purtînd pe față masca de sărbătoare, mască menită a ne înșela, a beneficia de încrederea și omenia noastră? Uneori acest «De ce?», sau «Cum a fost posibil?» te consternează, te copleșește cu amărăciune.

Într-o asemenea stare ne aflam în după-amiaza aceea de vară cînd ședeam cu colaboratorul meu, unul în fața celuilalt, în fotoliile din care abia se ridicaseră ultimii martori ai anchetei, fără să ne spunem nimic, știind însă că ne gîndim la același lucru. Descheindu-se la uniformă — gest pe care căpitanul și-l permitea foarte rar în prezența mea — a spus mai mult pentru sine: «Nu credeam că o să mai văd în viață și una ca asta...» Nu i-am răspuns fiindcă nu era cazul să îi confirm că nici mie nu mi-a trecut prin minte că aș putea întîlni o asemenea întîmplare stupidă. «Nenorocita de bătrînă», a continuat căpitanul în același stil de monolog, în timp ce eu îmi aminteam de cel care a provocat prima emoție a bătrînei bolnave.

Era un angajat al spitalului care deservea morga. Spre seară a fost chemat de medicul de gardă care constatase un deces. I-a spus să ducă la morgă bolnava din salonul cinci, patul patru. Cum omul avea însă o ținere de minte cam slabă, s-a dus în salonul patru, la patul cinci. În acel pat dormea o bătrînă bolnavă de inimă, acoperită cu un cearșaf alb (era cald). Omul nostru a învelit-o mai bine în cearșaf și a înșfăcat-o ca pe un balot.

— Unde mă duci, maică?, l-a întrebat bătrîna, gîndindu-se poate că e dusă în acest mod ciudat la analize sau la raze.

— Păi, unde să te duc? La morgă!

În acel moment bătrîna s-a cam speriat. Nu a protestat, fiindcă avea impresia că omul care o transportă atît de ciudat are chef de glume. De aceea, a spus și ea, mai mult în glumă:

— Da di ce să mă duci la morgă, maică? Doar n-am murit încă.

— Apăi nu îi știi dumneata mai bine ca doctorul cîte zile mai ai de trăit! Doar dumnealui mi-o zis să te duc!

În acest moment bătrînica s-a speriat de-a binelea, a început să țipe, să se zbată. Celelalte bolnave care au urmărit scena au început și ele să protesteze și astfel, cu greu, omul a fost convins că a săvîrșit o eroare de cifre. Cînd a reașezat bătrîna în patul ei, aceasta abia mai respira, fiindcă o înspăimîntase teribil argumentul că doctorul știe prea bine cîte zile mai are ea de trăit. Cum alarma a ajuns pînă la medicul de serviciu, acesta i-a administrat niște întăritoare și i-a spus tot felul de cuvinte de încurajare.

A doua zi, în timpul anchetei, cînd am stat de vorbă cu cei care greșise salonul și patul, susținea sus și tare, în contradicție cu depozițiile tuturor celorlalți martori, că doctorul i-ar fi dat indicații greșite. «Bine, omule, i-am spus că să curm discuția, dar dumneata nu ai văzut că bătrîna nu era moartă?» «Ba am văzut io că mișcă, mi-a răspuns, dar dacă o zis doctoru' s-o duc. Și-apoi ce mare lucru s-o întîmplat, că doar n-am chiar dus-o?»

Bătrînei nu i-a fost dat să scape doar cu emoțiile perspectivei de a fi dusă de vie la morgă. Vestea despre întîmplarea stupidă s-a răspîndit repede prin întreg spitalul. Și, mai ales, se ridea de întîmplare. Se ridea copios, inconștient, stupid, fără ca să se gîndească la spaima și emoția pe care a trăit-o bătrîna.

În mintea uneia dintre asistentele medicale care făcea cel mai mare haz pe seama întîmplării a încolțit ideea unei glume macabre. Cînd lumea prin saloane adormise, a făcut rost de o luminare, a intrat tiptil în salonul bătrînei, a fixat-o pe noptiera de la capul acesteia și a aprins-o. S-a reîntors la colegele sale, cărora le-a promis rîzînd o scenă teribilă. S-a drapat într-un cearșaf alb, trăgîndu-l și pe cap, în formă de glugă, astfel ca să arate ca o stafie și le-a invitat să o urmeze. La ușa salonului bătrînei a început să cînte o melodie din slujba morților. Apoi, cu un gest larg, a deschis ușa salonului, intrînd cu gesturi legănate, de... stafie, cîntînd lălăit. În salonul unde ardea luminarea era însă o liniște ciudată. Caraghioasa care se maimuțărea în cearșaf aștepta ca bolnavele celelalte să izbucnească în hohote de rîs, să o aplaude, sau să chicotească măcar, dar, în loc să guste gluma, acestea se uitau la ea de parcă ar fi vrut să o pironească cu privirile. Ultimele cuvinte din cîntecul cu care a intrat în salon: «... în loc luminos... în loc de verdeață...» le-a rostit mecanic, mai mult șoptit, fiindcă în semiîntunericul ondulat doar de pîlpîirea luminării aprinse de ea ochii bolnavelor o fixau ciudat. Dintr-o dată, o întrebare cumplită l-a străbătut întreaga ființă ca o săgeată de gheață. A simțit cum în brațe i se înfig degetele unei colege, care o strîngea cu disperare. Alta a țipat și abia atunci a avut tăria să întoarcă privirea spre patul bătrînei bolnave de inimă, care privea fix, cu pupilele dilatate, spre flacăra luminării. Colega a cărei mînă s-a crispat pe brațul ei a eliberat-o din strînsoare și a ieșit strigînd: «Medicul!.. Medicul!...»

A doua zi, în timpul anchetei, asistenta medicală care a avut sinistra idee de a aprinde luminarea la capul bolnavei mă privea ca năucă și parcă nu înțelegea întrebările mele. Am întors capul spre colaboratorul meu, întrebîndu-l cu privirea: «Crezi că face pe nebuna?» Căpitanul mi-a răspuns scrîind pe un bilețel. «Se pare că abia acum își dă seama cît de gravă îi este fapta și a cuprins-o spaima, teama de consecințe. Frică, frică e în ochii ei.» Iar eu i-am scris pe spatele bilețelului: «Da, frică... dar, oricum, nu poate fi comparată cu groaza pe care trebuie să o fi trăit bătrîna cînd a văzut luminarea aprinsă pe noptiera ei...» Căpitanul și-a clătinat capul a amărăciune. Parcă ar fi vrut să îmi mai spună ceva, dar a renunțat, întorcînd o privire tristă și oarecum nedumerită spre vinovată. Am revenit și eu la întrebări.

— Dumneavoastră, i-am spus, ați terminat o școală sanitară. Presupun că v-ați ales singură această profesiune care implică dăruire pentru alinarea suferințelor celor bolnavi, devotament în îngrijirea lor.

— Da...

— Vă simțiți prin ceva atașată față de bolnavii pe care îi aveți în grijă?

— Da...

— Dar față de bătrîna aceea bolnavă ați resimțit măcar milă?

— Da...

— Atunci cum de ați putut-o considera drept obiect de bătaie de joc, drept țintă pentru asemenea glumă sinistră?

— ...

— Cum de ați putut face asta?

— ...

— Dacă cineva ar fi ucis, printr-o asemenea glumă criminală, pe mama dumneavoastră?

— ...

Asistenta medicală mă privea îngrozită, fără a-mi răspunde, de parcă ar fi avut gura încleștată.

Căpitanul a intervenit fără a-mi cere permisiunea (ceea ce se întîmpla doar rareori)

— Era o bătrînă blîndă, neajutorată și bolnavă... Cum de i-ai putut face asta?

Întrebarea spusă cu voce adîncă a căzut apăsătoare, grea.

Fără să primească răspuns, ea a rămas printre noi și după terminarea anchetei, ca o imensă greutate pe care cineva ne-ar fi așezat-o pe umeri. **EMIL POENARU** ■

secvențe critice

DIMINEAȚA NOULUI VENIT e un roman al condiției de scriitor. De unde și dificultatea scrierii lui. Inevitabil, autorul se exprimă pe sine. Aparent, el se transpune într-un «erou», care, la rîndul lui, se confruntă cu jurnalul lui Andrei Grozea. Un eșafodaj de artificii. Va reconcilia totuși pînă la urmă realitatea cu ficțiunea? Andrei Grozea își trăiește și scrie, în același timp, viața. Eroul nostru (autorul) procedează la fel. Mai întîi din mimetism, apoi din vocație. Manuscrisele lui Andrei îl atrag din ce în ce mai mult. Viața lui trece în acest *maldăr de hîrtii*. Cum s-a ajuns aici? La început a fost un simplu accident: renunțarea la căsnicie și stabilirea în Brădeni. Aproape întîmplător, el nimerește în gazdă la părinții lui Andrei Grozea, mort de curînd în împrejurări misterioase etc. Va să zică, pentru ca un individ să ajungă scriitor (la conștiința de scriitor) a fost nevoie de moartea altuia și de opera celui mort (adică *vinovat*). Concluzia e că existența de artist culpabilizează.

Materia cărții nu pare deci lipsită de interes. Evenimente există, dar mai mult absorbite în planul al doilea, simbolic. Romanul se încheagă lent. Niște descrieri de vise, ciudățeniile casei Grozea, mania tatălui, dau senzația de irealitate și absurd. Sînt totodată germeni de proză fantastică. Prezența, fie și disimulată, a autorului-analist întreține dispoziția pentru eseu. Notațiile prea «liricoidale» din jurnal anemiază însă epicul, textura obiectivă a romanului. Ironia ar fi poate aici salvatoare. În orice caz, tehnica ni se pare îndrăzneață. E citat de cîteva ori și Camil Petrescu.

În căutarea formei obiective, proza lui Horia Gane nu e deocamdată suficient elaborată epic. Romancierul mai are de meditat încă asupra celei mai potrivite formule. Poetul va ceda atunci definitiv în fața prozatorului. Romanul total (către care aspiră și Horia Gane) e mai întîi roman și numai în subsidiar toate celelalte. Oricum, efortul de limpezire rămîne considerabil și trebuie apreciat în sine. Avem în față un debut și lucrurile vor mai evolua. Totul depinde, bănuim, de autor; de încrederea lui în realitatea imediată, în viața trăită (nu în cea scrisă). Cine mai scrie azi doar din dorința de a face literatură.

■

DE LA MACEDONSKI LA ARGHEZI este o apariție singulară la noi, un dicționar de literatură, științific întocmit, în care figurează toți scriitorii olteni. «Scriitorii» e prea mult spus. Cuvîntul nu are întotdeauna acoperire. Dar, în astfel de împrejurări, puțină exagerare nu strică. E normal deci să se țină seama de criterii valorice mai generoase. Îndeosebi oamenii cu dragoste de cultură, folcloriștii, animatorii de carte și poezie nu puteau lipsi dintr-o operă așa de reprezentativă pe plan local.

Citind lucrarea lui Fiorea Firan ne punem desigur problema existenței unui spațiu mental aparte; oltenismul ca determinare geografică și psihică — sublimată în creație. Arghezi a cochetat și el cu o asemenea idee, într-o tabletă. Fiorea Firan a ținut să o așeze neapărat în fruntea volumului. Este argumentul sentimental și cel mai convingător al cărții.

Fiorea Firan mai vorbește undeva de *vocația originii*. O observație justă. Legătura cu pămîntul, cu oamenii de acolo, se menține încă puternică la scriitorul și intelectualul român, provenit de jos. Tiparele colective nu s-au subțiat cu totul. *La Lilieci* și *Niște țărani* sînt opere în care e greu de stabilit cînd anume vorbește autorul și cînd el se resoarbe în gîndirea obștească. Un motiv în plus ca lucrarea de față să nu fie considerată doar ca o inertă colecție de fișe biobibliografice, oricîtă savanterie ar încorpora în ele. Firește, pentru specialist ea rămîne în continuare un prețios instrument de lucru. Și încă unul foarte onest și riguros. Dincolo de aceasta însă cartea e ca un manifest de conștiință. Căci în ea se vor regăsi, în primul rînd, cei evocați, aparținînd unei comunități culturale în «expansiune». Iar prin ei, toți congenerii lor olteni, mîndri (mai e nevoie să-o spunem?) de cei care îi reprezintă în universalitate: de la Dionisie Echesiarhul, ultimul cronicar muntean și pînă la atîtea alte voci de mare prestigiu contemporan. De unde, un nou îndemn la creație, o ambițioare sporită în sfera culturii românești.

■

SUBLITERATURA DE MASĂ. În discuție este proza istorică. Nu în totalitatea ei, se înțelege. Oricît de îndepărtat în timp, evenimentul politic, adus în actualitate, a inspirat multe opere de valoare. Din păcate, de la o vreme, unii autori mediocri, răsfățați de edituri, s-au instalat *comod* într-un teritoriu al artei, care nu admite mai ales comoditatea. Genul istoric a decăzut, la aceștia, în fabulație minoră, în povestirea de tip duios-romantic, adevărului cît de cît autentic substituindu-i-se o mitologie convențională, de care nu mai are azi nimeni nevoie. Nici vorbă să raportăm aceste subproducții la criteriul estetic. Am pretinde prea mult. Ele sînt pur și simplu false ca documente de viață și umanitate, într-un cuvînt ca ideologie.

Un prim exemplu l-ar constitui romanul *Luntrașii lui Vlad Vodă*, de Ion Aramă, amestec de platitudine și enormități ce lignesc pînă și bunul-simț elementar. Autorul, furat de poveste (foarte leșinată, dealtfel), uită complet logica istoriei și-i pune pe Murad, temutul padișah, să milogească pace lui Vlad Dracul (acesta fiind captiv încă, împreună cu cei doi fii ai săi). În același timp, o iscoadă a lui Iancu de Hunedoara săvîrșește multe fapte de un eroism îndoielnic. Ajunge chiar și în cortul sultanului, care pe lîngă satanicul Hasan, comandantul cetății Giurgiu, pare mai degrabă un om de suflet etc., etc. Un alt roman, *Logofătul Dragu* (de Vasile Mănuceanu) e și mai rău scris. Are stil greoi, pretențios-filozofard, cu lungimi obositoare. Vrînd să dea adîncime psihologică personajelor, face din Radu de la Afumați și logofătul Dragu niște firi «problematice». Rezultatul e, bineînțeles, ridicol.

Cui servește asemenea pseudoliteratură? Ea se adresează — din cîte am înțeles — școlarilor. Preocupați îndeosebi de speculații financiare (al doilea roman a apărut în 45 400 exemplare!), autorii în culpă și cei care-i țin în brațe au mizat probabil pe bunăvoința și naivitatea cititorilor. O mentalitate care n-ar mai trebui tolerată. Și așa literatura bună ajunge greu la copii și adolescenți. S-ar putea invoca de către unii teza patriotică, educativă. Nimic mai eronat. E drept că eroii rostesc din cînd în cînd fraze mari. Dar ele nu conving, deoarece contextul le compromite. Efectul este deci invers decît cel scontat. Cu astfel de mijloace «educative» avem toate șansele să creștem încă o generație insensibilă la problematica adevărată a istoriei. Să nu mai vorbim de gustul artistic. Oare acesta e chiar așa, un factor neglijabil al educației tinerilor? Ne vor da poate un răspuns și cei care l-au suprimat, în acest an, din programa de bacalaureat pe Ion Barbu.

CORNEL MORARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Buciumași de la Casa Tineretului (județul Suceava); instalație de la Întreprinderea de mașini grele din București (fotografia de jos).
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Casuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

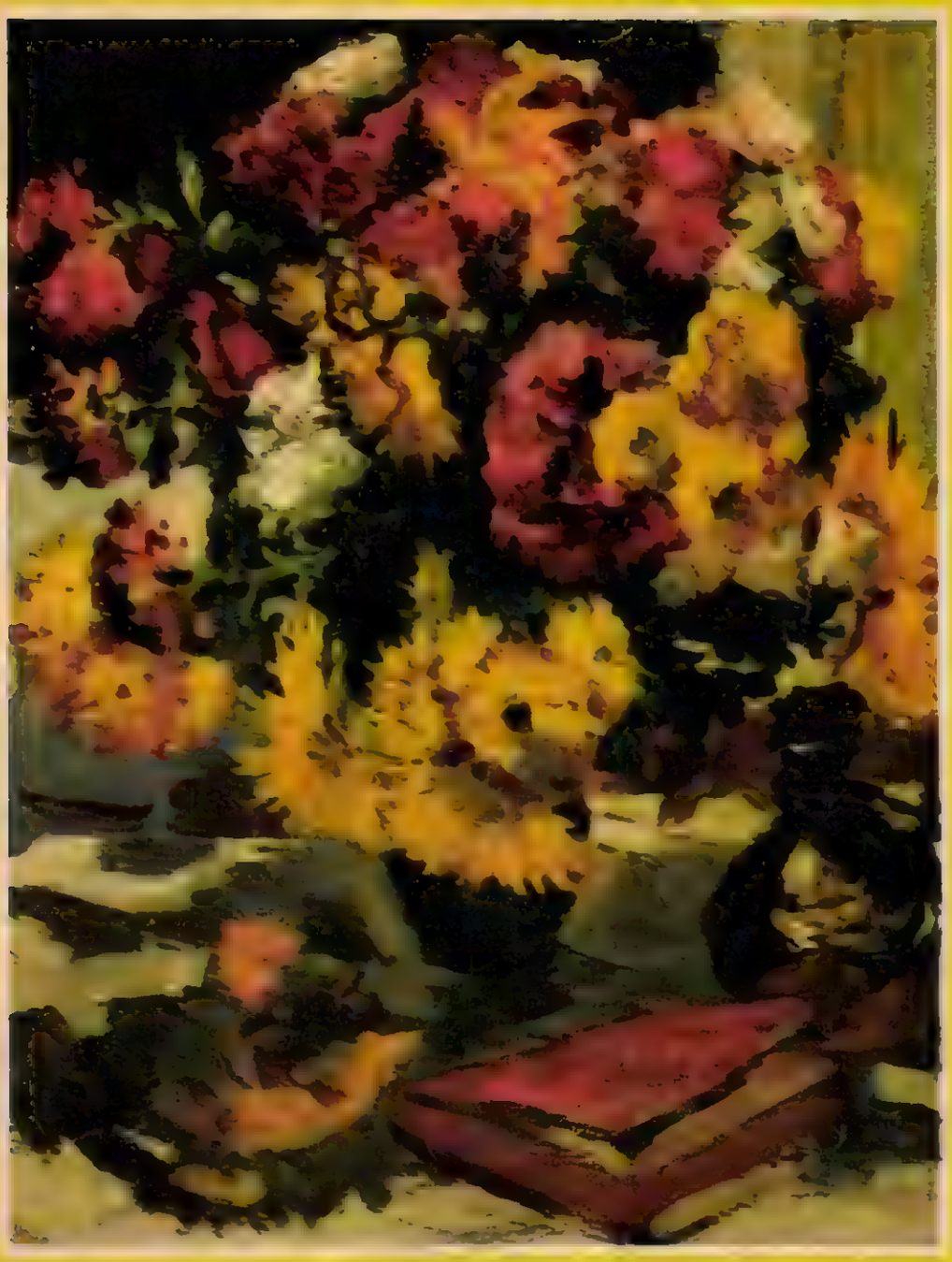

galbenul — pasiune și obsesie

Pictorul Nircă este un taciturn, un creator care preferă anonimatul și liniștea monahală. Se ascunde, parcă, în spatele bărbii stufoase și al șepcii trase totdeauna peste ochi. Cînd vorbește însă despre arta sa, lucrurile se schimbă. Fața-i devine expresivă, ochii — sticloși.

Liniștea și-o găsește numai în atelier, aflat pe o stradă retrasă de la Băneasa. Amprenta preocupărilor sale e prezentă chiar de la intrare. Pe un perete se află o pictură murală de circa 15 m², care pare că te atenționează că ai pășit în casa unui artist. Pictura este replica lucrării sale de diplomă, expusă la Piatra Neamț, lucrată în fier forjat. Artistul a ținut să reexecute lucrarea la el acasă, din dorința de a se confrunta mereu cu ea, cea de la început, care a însemnat totul, la capătul unei clipe esențiale: terminarea institutului.

Intrarea în atelier e cel puțin bizară: o scară foarte puțin înclinată te solicită la prudență. La capătul scării, un chepeng. Dincolo de el, atelierul lui Constantin Nircă, cu nedezmințita dezordine.

Pe pereți, pe jos, în rafturi, lucrări de ieri și de azi, expresii ale diverselor genuri abordate de artist: pictură, grafică, acuarelă, pictură pe lemn, ceramică.

Ceea ce te surprinde atunci cînd privești lucrările pictorului Nircă este faptul că în pictura pe pînză artistul este sobru și reținut în folosirea gamei cromatice; cînd abordează lemnul este exploziv și dinamic, pentru ca în acuarelă să aibă culori și transparențe inefabile.

— De ce această lipsă de unitate, meștere Nircă?

— În pictură îmi place să abordez teme realiste. Nimic din memorie, nimic din inspirație. Sînt într-un permanent dialog cu modelul pe care l-am ales. Îl privesc îndelung, îl filtrez prin Eul artistului și-l aștern pe pînză. Îmi frînez pe cît posibil imaginația. Culorile sînt mai reținute, mai închise. Am o teamă în special față de galben. Există și o explicație: socot că acel pictor care stăpînește la perfecție galbenul este un mare artist. Galbenul este vesel, galbenul schimbă întreaga cromatică a tabloului, dar îți cere — așa cum am mai spus — măiestrie desăvîrșită. Mai am răbdare, mai am timp.

Gîndurile îmi zboară spre acel neînțeles al timpului său, marele Van Gogh, care a știut să folosească cu atîta patimă galbenul încît multe picturi de-ale sale par pur și simplu înflăcărate, datorită științei și dragostei cu care pictorul se apropia de galben. . .

— Atunci cînd pictez lemnul, sînt tentat să filozofez. Caut o interpretare modernă a plasticii tradiționale a vechii picturi românești. Personajele devin hieratice, cromatica — vie și nervoasă, linia compozițională — verticală. Aici dau frîu liber gîndurilor, lumii amintirilor, lumii viitorului. Toate se leagă într-un subiect, într-o idee.

Ceramica — pe care o vreau cît mai apropiată de cea de Delft — îmi dă multă bătaie de cap din cauza condițiilor deosebit de precare pe care le am de întîmpinat. Este vorba — în speță — de lipsa cuptoarelor pentru ars.

Acuarela are o tehnică specială care îți cere foarte multă hotărîre și spontaneitate. Aici nu mai poți reveni. De cîte ori lucrez cu acuarelă sînt altul. Procesul de elaborare aici este înlăturat.

În ciuda faptului că atelierul pictorului este spațios, deci există destul loc pentru a-i privi operele, după cîteva ore de admirație simți că ai obosit. Este acel «rău de atelier» pe care-l încerci nu o dată atunci cînd grăbit vrei să vezi totul.

Iată de ce am părăsit atelierul lui Nircă cu regretul de a nu-l fi cunoscut îndeajuns, dar cu speranța unei grabnice revederi.

DAN BÎRLĂDEANU ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 27 (1048) — 12 IULIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

NE CHEAMĂ PÎINEA!

Ne cheamă pîinea! Ori, mai bine spus,
În fiecare zi ne dă poruncă.
Nimic nu e ca pîinea mai presus,
Iar pîinea-nseamnă muncă și iar muncă.

Ne cheamă pîinea! Frunte de țăran
Plecată peste seceră sau coasă.
Apelul pîinii cine-l face-n lan
Stă cu dreptate-n fața ei la masă.

Ne cheamă pîinea! Nici un bob măcar,
Nu trebuie lăsat urgiei vamă!
Și orice clipă scursă în zadar
E-un bob în fața căruia dăm seamă.

Ne cheamă pîinea! Apele, puhoi,
De le-nfruntarăm neclintiți ca munții,
Să nu uităm că pîinea-aici, la noi,
Se plămădește cu sudoarea frunții.

NICULAE STOIAN ■

SUFLETUL MEREU TREAZ AL ACESTUI POPOR S-A NUMIT NICOLAE CEAUȘESCU, ALĂTURI DE CARE NE-AM AFLAT NOI TOȚI, ÎN ACESTE ZILE, CONSOLIDÎND CU FAPTE DECIZIILE SALE

Imaginea care, nu mă îndoiesc nici o clipă, îmi va reveni de fiecare dată în minte de cîte ori voi avea de gînd să-mi reamintesc la proporțiile reale chipul și personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, va fi aceea înregistrată de retină în seara zilei de sîmbătă, 5 iulie 1975. Peste ani, mă voi strădui să reproduc și copiilor mei, tuturor celor care n-au avut șansa de a trăi măcar cîteva clipe în preajma președintelui acestei țări pe nume România, aceeași imagine-simbol ce poate sintetiza pe spațiul de timp al unui singur bliț fotografic o personalitate ieșită din comun, o putere de muncă titanică, o grijă părintească pentru pămînturile străbune pe care trăim.

Deasupra apelor tumultuoase, pe o subțire punte metalică integrată în acest ultim obstacol de rezistență al Capitalei, stăvilarul Ciurel, în fața colosalelor forțe fluide oarbe — președintele Nicolae Ceaușescu, prezent ca întotdeauna în mijlocul oricărui zbucium major al națiunii române, aducea și de această dată clarviziunea și înțelepciunea sa, puterea deciziei în fața unor momente limită. Aducea cu el adevărate arme — calm, siguranță, încredere —, aducea certitudine în speranța salvării unor însemnate valori materiale și umane dintr-o întinsă zonă a Capitalei.

Secretarul general al partidului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu activiști de partid și de stat din Capitală, cu specialiști, a examinat modul cum se desfășoară lucrările de consolidare a digurilor, a indicat să se ia măsuri pentru liniștirea viiturii în fața stăvilarului Ciurel prin lărgirea malurilor în amonte, a dat ordin pentru ancorarea stăvilarului în vederea prevenirii ruperii acestuia și a inundării unor zone ale Capitalei în care se află importante obiective economice și social-culturale. De asemenea a indicat deschiderea unui nou canal de scurgere a apei spre o zonă laterală, unde pagubele provocate sînt infime, obținîndu-se în schimb o reducere a presiunii apelor în zona stăvilarului. «**Să facem totul** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — **pentru a stăpîni și reține apele în această zonă, pentru a nu da voie viiturii să pătrundă cu violență în București**».

Timp de cîteva ore, sub directa supraveghere a tovarășului Ceaușescu, cele cîteva sute de muncitori de la «Semănătoarea», din alte unități economice dimprejur, împreună cu militarii și cu cele două batalioane ale gărzilor patriotice au acționat energic pentru temporizarea și stabilizarea apelor, lărgind malurile, consolidînd digurile. În timpul acestei dramatice încleștări cu apele, locuitorii acestui cartier l-au înconjurat cu dragoste pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresîndu-i vii mulțumiri pentru acțiunile și măsurile pe care le-a luat personal în vederea salvării vieții și avuturilor lor. L-am văzut apoi pe electrocaristul Marin Ivan de la «Semănătoarea» și pe sergentul major Ilie Stoica, coborînd scările stăvilarului pînă aproape în mijlocul apelor pentru a elibera trunchiuri de copaci care amenințau să blocheze una din gurile de scurgere ale regulatorului de debit. Tovarășul Ceaușescu i s-a adresat șefului stației de la stăvilar, Daniel Filip, comandînd coborîrea batardourilor cu încă 15 centimetri în scopul degrevării conductelor de canalizare ale orașului. La indicația tovarășului Ceaușescu s-au înălțat diguri de protecție din saci cu nisip și pămînt, îndeosebi în jurul întreprinderilor amplasate pe malurile mai joase ale Dîmboviței — la «Semănătoarea», la Grozăvești și în alte cîteva unități economice din zonă.

«Prezența tovarășului secretar general în mijlocul nostru — îmi spunea Gheorghe Apostol, șef de serviciu la întreprinderea «Semănătoarea», acum comandant al unui batalion de gărzi patriotice — a fost un deosebit imbold pentru noi toți, pentru mii de oameni ai muncii, militari, lucrători ai Ministerului de Interne, alți cetățeni ai orașului care au vegheat la consolidarea ultimului obstacol împotriva năvălirii apelor în Capitală. Numai în timpul în care am fost noi aici — vreau să vă spun că muncitorii de la «Semănătoarea» au lucrat dimineața în întreprindere și apoi, la mobilizarea generală, au răspuns cu toții prezent și în fața apelor — deci numai în după-amiaza aceasta, tovarășul Ceaușescu a fost cel puțin de șase ori la stăvilar!»

Urmînd exemplul cu adevărat viu al președintelui republicii, oamenii care au luptat pentru integritatea Bucureștiului nu s-au dat bătuți. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în zilele de grea cumpănă ale inundației — pentru a aminti doar lupta din jurul Capitalei — la canalul de aducțiune de la Dragomirești, la stațiile de epurare de la Roșu și Arcuda, la Chitila, precum și la stăvilarul de la Ciurel, în toate cartierele bucureștene afectate mai mult (Crîngași) sau mai puțin (Abator) de apele revărsate ale Dîmboviței. A fost de fapt peste tot, de mai multe ori! Tovarășul Ceaușescu, președintele țării, nu a cunoscut oboseala. Bucureștiul nu s-a predat nici el. A luptat cu îndîrjire. Bucureștenii, mobilizați toți ca unul de cel mai puternic și dîrz om al țării, au trecut cu **foarte bine** peste una dintre cele mai grele încercări ale ultimelor decenii.

Prin șansa meseriei pe care o practic, mă pot simți mîndru că am văzut cu ochii unul dintre momentele-cheie ale acestei reușite. Urma să scriu un reportaj despre eroismul muncitorilor, militarilor și cetățenilor în luptă cu apele la Ciurel. Îl scriu, rememorînd prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, alături de tovarășa Elena Ceaușescu, de ceilalți conducători de partid și de stat, în mijlocul oamenilor, deasupra apelor, înfruntîndu-le parcă, sfidîndu-le forța oarbă — căutînd soluții, dînd indicații strălucite, curaj și siguranță tuturor celor din jur.

Președintele Ceaușescu, pe o subțire punte metalică suspendată la peste zece metri deasupra torentului, printre stropi și vapori, în mijlocul apelor aproape — iată imaginea care e și simbolul acestei lupte a națiunii române din vara anului 1975. Imagine de neuitat, de luat aminte, de povestit și chiar, peste ani, de repovestit copiilor noștri...

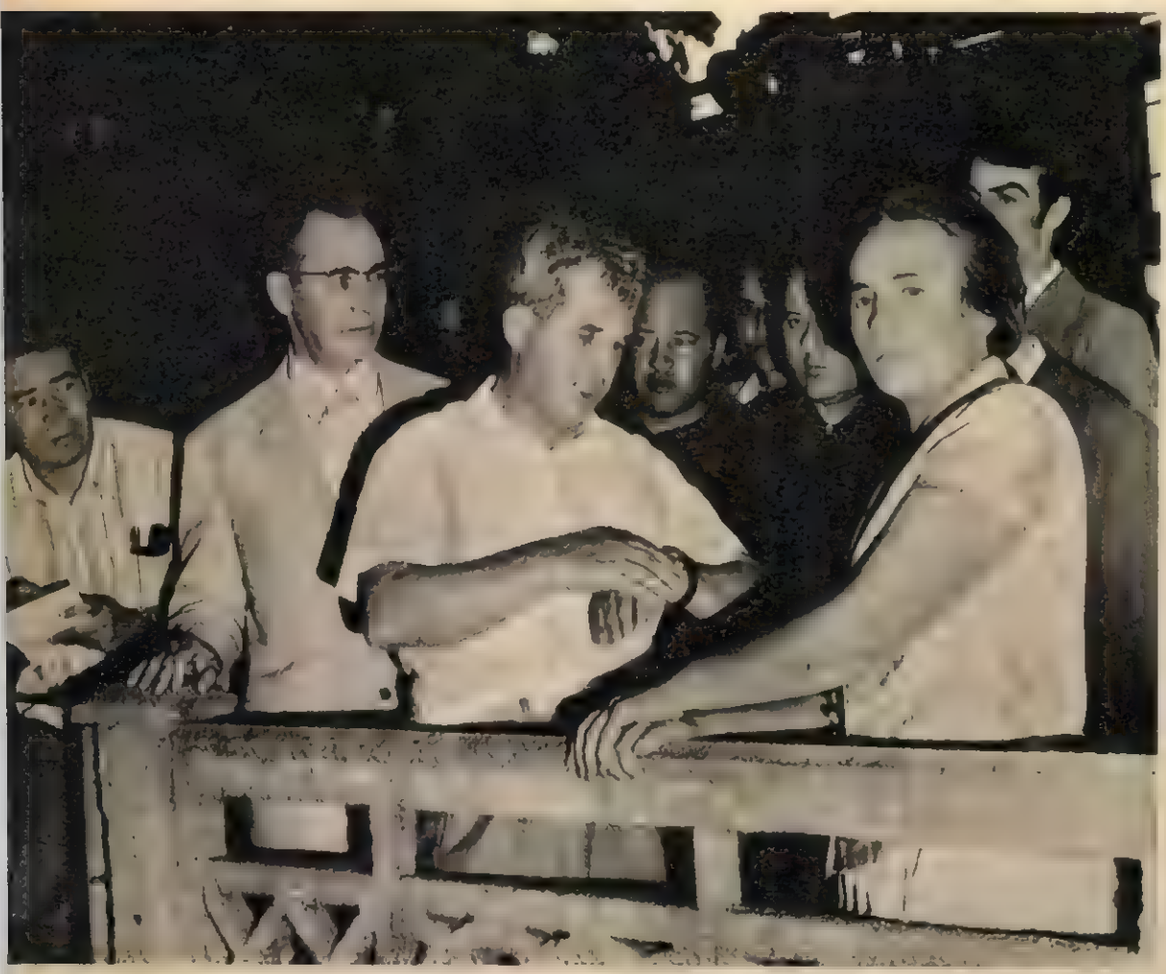

DUMITRU GRAUR ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

PREȘEDINTELE NOSTRU, EXEMPLUL NOSTRU

MEREU TREAZ, MEREU DE VEGHE, MEREU PESTE TOT ÎN PATRIA NAȘTERII, RIDICĂRII ȘI SUPREMEI SALE RESPONSABILITĂȚI, PREȘEDINTELE CEAUȘESCU NE-A DAT ÎNCĂ O DATĂ EXEMPLUL PATRIOTISMULUI SĂU

În împrejurările grave provocate de inundații și ploi, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat alături de cetățenii din zonele calamitate, organizînd munca, îmbărbătînd oamenii, fiind personal o pildă de abnegație, curaj și dăruire. În chiar primele ore de la ședința Comitetului Politic Executiv de joi, 3 iulie, președintele țării survolează, la bordul unui elicopter, văile rîurilor Ialomița, Teleajen, Prahova, Argeș. În total 4 000 de kilometri pătrați, continuați a doua zi, în vizitele consacrate examinării situației create în alte zone din județele Ilfov, Ialomița și Prahova și în vizita de la Urziceni. În cursul nopții de vineri spre sîmbătă, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în zonele din vecinătatea Capitalei (au fost clipele de grea încercare cînd Dîmbovița amenința să inunde Bucureștiul) pentru ca în primele ore ale dimineții de sîmbătă secretarul general al partidului să fie în mijlocul oamenilor muncii și al militarilor care acționează pentru apărarea unor cartiere și obiective industriale din București. În cursul aceleiași dimineți de sîmbătă, la bordul unui elicopter, tovarășul Nicolae Ceaușescu a controlat o mare zonă cuprinsă de ape sau amenințată de viituri din apropierea Capitalei și la locul de pătrundere a rîului Dîmbovița. Traseul cuprinde: comuna Dragomirești-Vale, Ciorogîrla, stăvilarul Ciurel; un nou survol asupra zonelor Dragomirești-Roșu-Nord, cartierul Ciurel, iar spre amurg, elicopterul prezidențial survolează din nou zona stăvilarului. Duminică dimineața sînt reluate traseele «fierbinți» din ajun: zona canalului de scurgere Arges-Ciorogîrla, la Dragomirești-Vale (unde vineri spre sîmbătă și sîmbătă toată ziua tovarășul Nicolae Ceaușescu a organizat munca de zăgăzuire a apelor din fața Bucureștiului). Apoi: Slobozia, după ce mai înainte se vizitase comuna Dragoș Vodă. Și pentru a doua oară, în decurs de numai 48 de ore, Urziceni. Luni, o nouă zi, un nou traseu: zonele din preajma Capitalei, județele Ilvof, Dîmbovița, Argeș, Vîlcea, Olt și Teleorman. Prima escală: Roșu-Ciurel. Se survolează apoi văile Dîmboviței, Argeșului, Oltului, precum și o parte a Dunării; escală în comuna Brezoaia; apoi în Conțești; vizita de lucru continuă pe Valea Argeșului spre Pitești, pînă la Merișani, Pitești, Combinatul petrochimic, Rîmnicu Vîlcea, Combinatul chimic, Slatina, Întreprinderea de aluminiu, Alexandria, Întreprinderea de rulmenți. Marți, 8 iulie: de-a lungul văilor Ilfovului, Colentinei, Dîmboviței și Sabarului. Ziua cea mai lungă, miercuri, 9 iulie: președintele României examinează situația provocată de inundații în 7 județe ale țării: Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Cluj, Alba și Sibiu.

Travaliul imens depus în aceste zile de secretarul general al partidului, pilda sa de muncă, dăruire și eroism au unit și mai mult forțele națiunii noastre socialiste în jurul partidului, au sporit sentimentele de încredere în capacitatea poporului strîns în jurul partidului de a birui în orice împrejurare, sentimente manifestate de oamenii muncii pe tot itinerarul de lucru al președintelui României.

NICOLAE CRISTACHE ■

MEREU LA DATORIE, MEREU PREGĂTITĂ DE ORICE SACRIFICIU, ARMATA ROMÂNĂ APĂRÎND PATRIA, CARE PENTRU EA NU E O ABSTRACȚIUNE, CI E O REALITATE CONCRETĂ, CU PĂMÎNT, CASE, CU OAMENI ȘI CU TOATE FAMILIILE LOR, CU CIVILIZAȚIA TIMPULUI NOSTRU ȘI CHIAR — IATĂ! — CU APE CARE TREBUIE ÎNVINSE

«STĂM AICI PÎNĂ SCĂPĂM DE NECAZ. CÎT O FI NEVOIE. O ZI. DOUĂ. O SĂPTĂMÎNĂ»

București, simbătă, 5 iulie, ora 16,30. Se vede după mirele înfipte în apă și se vede cu ochiul liber: Dîmbovița crește vertiginos, amenințînd să iasă din matcă în mai multe locuri, între Uzinele «Timpuri noi» și Abator. După spusele inginerului Gheorghe Corneliu, care conduce o echipă de intervenție a gărzilor patriotice și care nu s-a mișcat de pe pod de o zi și o noapte, au trecut pînă acum, cu bine, trei viituri. La 10,30, la 12,30 și la 13,20. Dar grosul, pericolul cel mare, se comunică prin radiotelefon, abia vine, din amonte, unde cantitatea de apă depășește posibilitățile de reținere.

Ora 16,40. În preajma celor trei poduri, aplecați peste parapete și făcînd eforturi să nu cadă în apă, militari și civili, înarmați cu cîngi și prăjini, veghează cursul Dîmboviței, împiedicînd depunerea de crengi, formarea de dopuri. Se scot din viitoare răgălii, cioate, trunchiuri de copac și chiar traverse de cale ferată. Electricianul Vasile Taciuc se află aici de dimineață, de cînd a ieșit din schimb. De douăsprezece ore n-a apucat să mănînce, n-a ajuns să telefoneze acasă că întîrzie, îi e foame și îi este sete, dar nici nu-i trece prin gînd să plece de la post. Stăm aici, zice, pînă cînd scăpăm de necaz. Cît o fi nevoie. O zi. Două. O săptămînă.

Ora 16,50. În ciuda tuturor măsurilor luate și a unei încleștări omenești extraordinare, Dîmbovița continuă să se umfle. N-a ieșit încă din matcă, dar a început să se reverse prin canalizare. Pe strada «Grigore Ventura» pe malul drept, la numărul 9, apa a inundat pivnița. Mustește și la parter. O femeie înspăimîntată se apropie de una din echipele de intervenție și cere ajutor: vrînd să cerceteze nivelul infiltrațiilor, soțul i-a căzut în apă. Cîțiva militari aleargă la fața locului. O bătrînă plînge, trei copii privesc cu ochi mari și speriați la tot ceea ce se întîmplă în jurul lor. Cu lumînări în mîini, curentul electric s-a întrerupt de cîteva ore, militarii coboară treptele și-l readuc pe gospodar la suprafață. E ud pînă la piele și înfricoșat. Peste cîteva clipe, o motopompă sosită prompt începe să scoată apa din pivniță.

Ora 16,55. Intrările străzilor «Tăbăcarilor», «Între gîrle» și «Avalanșei» sînt protejate cu saci de nisip. Se lucrează repede și în tăcere, într-o disciplină îndîrjită, oamenii sesizînd gravitatea momentului. Mai sus, la Întreprinderea de încălțăminte «Dîmbovița», producția se desfășoară normal, sfidînd puhoiul care se pregătește să năvălească. Se ridică baraje de protecție. Pe platforme înălțate în grabă se pun la adăpost zeci de mii de perechi de pantofi. Alături, la «Pionierul» sînt îndepărtate din calea eventualei furii a apei cîteva vagoane de talpă. Militari și civili muncesc cu repeziciune, așezați în lanț, trecîndu-și unul celuilalt pachetele. Fiecare execută aproape mașinal două mișcări: primește coletul și-l dă mai departe. Nimeni nu privește în lături, nimeni nu-și permite un ritm irosit. Nimeni nu vorbește. Nimeni nu fumează.

Ora 17,00. Apa continuă să crească. Veștile sînt contradictorii și, în marea lor majoritate, se va vedea, neadevărate. S-a inundat Piața Unirii... S-a inundat Opereta... S-a inundat... Vorbe. Vorbe. Vorbe. Nici o ureche nu se apleacă să le asculte. Se aduce un nou transport de saci cu nisip. Pe malul drept se înalță noi baraje protectoare. Pompierii militari de pe Mărășești aleargă dintr-o parte în alta, răspunzînd tuturor solicitărilor. Cineva zice că n-au dormit de două zile. Judecînd după rapiditatea mișcărilor și după exactitatea lor, s-ar părea că omul exagerează. Nu exagerează cu nimic.

Fotografie de ADRIAN SPÎNU ■

Militarii armatei noastre, trup din trupul poporului, au luptat cu eroism și abnegație împotriva apelor dezlănțuite și la limitarea consecințelor inundațiilor, înscriind pagini emoționante de bărbăție și devotament.

Ora 17,15. Pericolul devine pe alocuri realitate. Tot prin canale se inundă strada «Călugăreni».

Ora 17,30. Se pare că viitura a trecut și se pare că ea a fost ultima amenințătoare. Încet-încet, apele încep să scadă. Ștefan Aurica, muncitoare la secția de platine a Fabricii de ace, stă cu geamantanele la scară, dar cu plita încinsă. Pe la ora zece i s-a spus să se pregătească de evacuare. A venit miliția nul și a bătut în poartă. Dînsa a crezut că este depanatorul venit pentru televizor. Nu era depanatorul, așa că s-a apucat să stringă cîte ceva din casă, înghesuind cîteva haine în valize. Apoi, văzînd la colțul străzii atîția bărbați și atîta muncă, și-a dat seama că apa nu va trece și s-a mai liniștit. Acum gîndește să facă de mîncare pentru soldații care nu contenesc să rînduiască saci cu nisip pe malul Dîmboviței, pe stînga, în dreptul Bazei I.C.M.-Berceni. Le-o fi foame, zice, de o zi și o noapte nu s-au urnit de aici, mînca-i-ar mama, ca să ne ocrotească nouă casele. Li s-a adus hrană, dar m-am gîndit să le mai gătesc ceva, ce-oi găsi prin cămară. Mazăre cu carne.

Ora 18,30. Se vede după mirele înfipte în apă și se vede cu ochiul liber: Dîmbovița scade. Pericolul a trecut. Radiotelefoanele confirmă. Apar primele zîmbete. Se încheagă primele discuții, se leagă prietenii între oameni care muncesc cot la cot de zeci de ore fără să fi schimbat o vorbă. Cîțiva se îmbrățișează. Se aprind primele țigări.

Marele examen de bărbăție și solidaritate umană de pe malul Dîmboviței a fost trecut de toți cei prezenți.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

LÎNGĂ PODUL GROZĂVEȘTI S-A LUPTAT PENTRU PÎINEA ȘI APA NOASTRĂ DE TOATE ZILELE

Simbătă după amiază, pe la orele 18, lîngă podul Grozăvești. Erau clipele cînd ochii tuturor exprimau aceeași neliniște — cresc sau nu cresc apele Dîmboviței?

Pe malul stîng, la 20 de metri de podul sub care apa mai avea de urcat doar 30 de centimetri, urmînd apoi să transforme toată zona într-un adevărat lac de acumulare, la Fabrica de pîine «Spicul», nereușind să-i găsim pe directorul Ion Grigore sau secretarul de partid Aurel Saghel, discutăm cu inginerii Ștefan Manoliu, Tudorel Baltă, cu economistul Andrei Chitic și cu contabilul șef Constantin Dragomir. Din relatările dînșilor ni se confirmă că *oricare ar fi situația* (în acele clipe apa intrase deja pînă la refuz în tunelele cu benzile transportoare ale pîinii și era evacuată cu ajutorul a patru motopompe), *pîinea nu va lipsi*. Au fost luate absolut toate măsurile pentru depozitarea și salvarea sigură a sacilor cu făină, a prafului de ouă, a zahărului, a mierii și a altor materii prime care intră în compoziția pîinii, a biscuiților, a cornurilor, a pastelor făinoase. După coacerea ultimei cantități de preparație, 15-20 tone de aluat, activitate care se desfășura într-un calm relativ, pentru că apa bolborosea la picioarele cocătorilor și aproape de gura cuptoarelor, rămînea ca întreaga producție să se mute pe Calea Plevnei, la sediul întreprinderii. O parte din oamenii schimbului doi se și aflau acolo, urmînd ca schimbul trei și celelalte, în continuare, să lucreze tot acolo, asigurînd producția obișnuită, adică 110-115 tone zilnic. Ni se spune că printre oamenii care n-au precupețit nici un efort în aceste clipe de grea încercare se numără bătrînul pompier Ion Șerban și mai tînărul său coleg Gheorghe Vrabie, mecanicul Ștefan Pîrvan, cocătorul Dumitru Mocanu și brigadierul Victor Circiu.

De partea cealaltă a podului, la Dispeceratul uzinei Grozăvești, sosește vestea că Dîmbovița a scăzut cu cinci centimetri. Altădată, o asemenea veste n-ar fi produs nici o impresie. Ion Mureșanu, directorul general al I.C.A.B., cu o voce stinsă și răgușită, de parcă ar fi frecat două bucăți de pîslă, se străduia să strige și să-l convingă pe inginerul Ion Nimereală, directorul cu exploatarea apei, că teama cea mare a dispărut, dar inginerul Nimereală n-avea curaj să primească o asemenea veste, că și în aceste condiții cînd apa, zice-se, scade, ea se menține amenințător în subsolurile tehnice, avînd numai 20-25 de centimetri pînă să inunde pardoseala din sala mașinilor, moment în care, datorită pericolului pentru instalațiile electrice, stația de apă Grozăvești este obligată să-și întrerupă activitatea, caz în care ar intra în lucru una din cele cîteva variante tehnice prevăzute. Dar astea, continuă inginerul Nimereală, sînt situații în care apele, care acum scad, ar crește din nou. Pînă una-alta, stația noastră merge din plin, n-am primit nici un fel de reclamație din partea beneficiarilor, dar eu n-am cele mai potrivite cuvinte ca să-i laud pe oamenii de aici, oameni care cu prețul unor mari eforturi au reușit să mențină în funcțiile coloana de 45 de metri, singura capabilă să împingă apa pînă la cele mai înalte niveluri. Și poate că lumea nu știe cu exactitate cu cine și cu ce luptăm, iar eu, ca specialist, trebuie să spun că nimeni nu s-a gîndit vreodată că în doar două zile vor cădea 200 litri de apă pe metru patrat, ceea ce reprezintă exact jumătate din cantitatea de ploi a unui an întreg. Este o cifră aproape incredibilă! Mai mult decît atît, am văzut rîul Argeș curgînd cu un debit de 1900 metri cubi pe secundă, ceea ce reprezintă debitul unui fluviu ca Dunărea la cota minimă. Este, orice s-ar spune, imens!

Între timp apele au mai scăzut cu alți cinci centimetri. Este rîndul meu să nu găsesc cele mai potrivite cuvinte pentru a descrie bucuria cu care a fost primită această veste.

Obosit peste măsură, ca și toți ceilalți de altfel, ud din cap și pînă-n picioare, inginerul Gheorghe Nițulescu îmi spune că ieri seară, adică vineri, alci, la Grozăvești, a fost luată o importantă măsură și s-a înregistrat chiar și un record datorită căruia apele n-au pătruns în sala mașinilor.

— Este adevărat, toată operația a fost condusă de un bătrîn maistru principal, Vasile Alexandru, care lucrează la Grozăvești de prin 1939, dacă nu și de mai demult, și care de doi ani ar fi trebuit să iasă la pensie, i s-a întocmit chiar și dosarul, dar omul mi-a spus că dacă ar ieși din ritmul ăsta, al muncii, s-ar îmbolnăvi. Despre ce a fost vorba? Păi, era clar pentru toată lumea că apa Dîmboviței se va infiltra în subsolul tehnic numărul 2 și de acolo în subsolul numărul 1 și apoi în sala de mașini. Bătrînul Alexandru a propus să luăm de la stațiile de pompare din cartiere cîteva grupuri de pompare verticale. Sigur că da, e simplu, numai că nici stațiile din cartiere nu puteau rămîne descoperite. Totul trebuia făcut cu o anume socoteală, iar socoteala asta o știa mai ales bătrînul Alexandru. Au fost aduse grupurile de pompare și, sub îndrumarea maiștrilor Constantin Avram, pentru partea electrică, și a lui Dumitru Sevcenco, pentru partea hidraulică, au fost montate într-un timp record, numai o oră și 15 minute, cînd pentru montarea lor sînt prevăzute 3-4 ore! Cu aceste grupuri care acționau din plin am scos în fiecare oră peste 1 000 metri cubi de apă infiltrată, încetinind astfel creșterea apelor în subsoluri și mizînd pe ceea ce s-a anunțat acum, scăderea Dîmboviței. Alături de acești oameni trebuie să-l amintesc și pe maistrul principal de la hidrofoare, Ion Miclea, dar parcă m-aș simți dator să spun: toți, absolut toți oamenii noștri au fost tot timpul prezenți, la datorie, luptînd pentru o parte din apa potabilă a Capitalei.

VICTOR NIȚĂ ■

UMĂR LÎNGĂ UMĂR, VOINȚĂ LÎNGĂ VOINȚĂ, VOM PUNE LA LOC TOT CEEA CE S-A RISIPIT DIN MAREA ZESTRE A ȚĂRII

Așa le place să li se spună celor de la Întreprinderea de pompe «Aversa» din București: «oameni care aduc ploaie». Ceea ce corespunde exact stării de fapte de aici sau, ca să fim mai exacți, profilului întreprinderii «Aversa» — pentru că prin pompele lor își fac drum, atunci cînd sînt chemați de voința omului, binefăcătorii stropi. Peste 60 la sută din producția acestei centenare întreprinderi — distinsă în 1963 cu «Medalia de aur» — este acoperită cu pompe destinate lucrărilor de irigare și desecare din agricultură, deci vieții normale a pămîntului, împlinirii roadelor sale. În ultima săptămînă însă oamenii «Aversei» au retrăit ceasurile grele ale primăverii lui '70, au fost obligați să muncească cu gîndul nu numai la ploile rîvnite, ci, în primul rînd, la rîvnitoarele ape, la puhoaiele hulpave încercînd să pună stăpînire peste ceea ce nu le este dat să le aparțină și nici nu le va aparține vreodată. De vinerea trecută, aici, la «Aversa», au început să zbîrnîie telefoanele din toate colțurile țării: alo... Argeșul are nevoie de patru pompe Brateș, Dîmbovița cere..., Alba așteaptă... Un comandament special, al «stării de necesitate», a dirijat toate operațiunile de întrajutorare a celor amenințați sau calamitați.

În toată această săptămînă de încordare și efort ce au angajat conștiința și dîrzenia unei întregi națiuni, munca obișnuită a întreprinderii nu s-a abătut de la ritmul ei. De fapt, aceasta este o primă și nu îndeajuns de nuanțată concluzie a reporterului. De dragul nu numai al nuanțelor, ci al adevărului întreg și frumos, trebuie să subliniem că a existat... o abatere: s-a produs mai mult decît era prevăzut în sarcinile de plan. «Vom avea un bilanț care ne va face cinste, la sfîrșitul acestei luni», îmi spune secretarul Comitetului de partid, Constantin Neagu. Tot dînsul îmi derulează filmul emoționant al unei splendide solidarități de luptă și dăruire: «duminică a fost zi de muncă, conform planificării noastre aveam nevoie de 1 200 de oameni, ne-am trezit cu 1 500. Mulți au cerut să lucreze voluntar, nepontați: brigăzile turnătorilor Tudor Simoiu, Aurel Matei, ale strungarilor Petre Bunea, Marin Ioniță, Erou al Muncii Socialiste. Duminică după amiază, cei care ieșiseră din schimb au plecat acasă, să se odihnească puțin. Cum știți, pe la 7 seara a început să plouă iar. După un sfert de oră i-am văzut din nou intrînd pe poarta fabricii. Au venit la mine, dar nu m-au întrebat cît trebuie să stea, o noapte, două, ci cum să ne orînduim munca și forțele mai cu spor».

Acasă la ei, la Întreprinderea de pompe, pulsul bate normal. Dar dacă vrem să cunoaștem într-adevăr oamenii «Aversei», nu trebuie să-i căutăm doar acolo, în frumosul lor domiciliu industrial, tot numai sticlă și lumină, de peste drum de Obor. Unii, cei care știu să manevreze mai bine pompele de desecări, constituiți în zece echipe, au plecat în zonele urgisite, în Alba, în Mediaș, pentru ca, umăr lîngă umăr, voință lîngă voință, să pună la loc tot ceea ce s-a răpit în aceste zile, din marea zestre a țării. Alte echipe de cîte 10—15 oameni, conduse de șefii montori Dumitru Stancu, Marin Dumitru, Matei Aurel, au fost mobilizate în zonele amenințate ale Capitalei, în Piața Operetei, Piața Unirii. Comandamentul «stării de necesitate», de care am amintit mai la început, a înființat un dispecerat — format din ingineri, specialiști, printre ei se află și directorul întreprinderii, Dimitrie Grecov — pentru a putea răspunde prompt chemărilor din țară. «Știți — îmi spune Constantin Neagu — am trimis zeci de pompe fără a cere bani, fără a întreba de bani. Ne vom socoti abia după ce va trece greul, după ce vom ști salvată recolta și bunurile oamenilor».

MAGDA MIHĂILESCU ■

întrebarea apelor a fost amenințare, răspunsul tinerilor a fost curaj

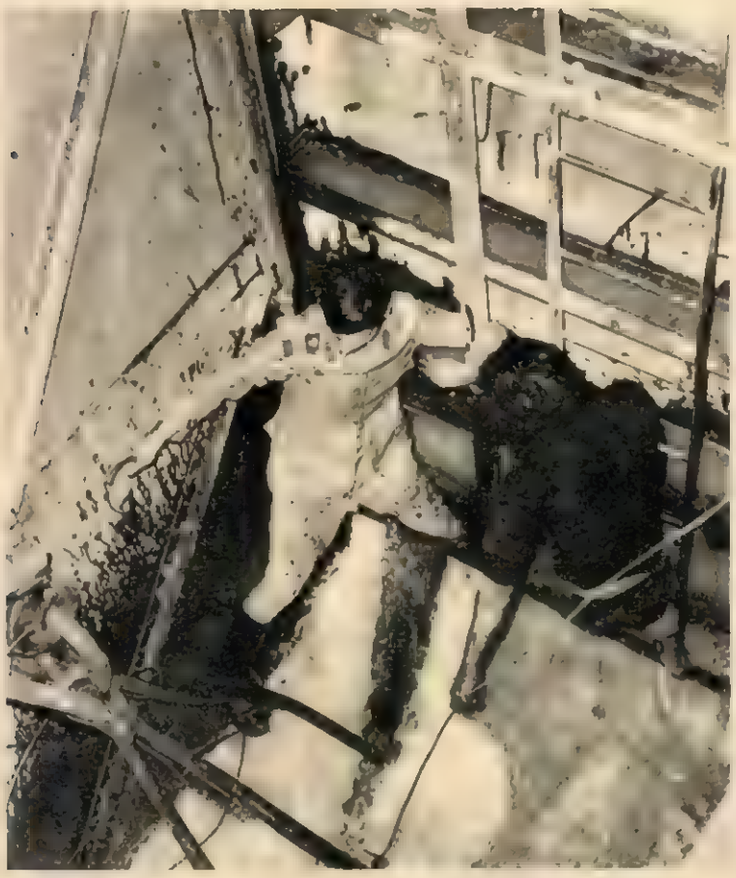

STARE DE NECESITATE, DE NESOMN ȘI DE PRODUCȚIE ÎN PLIN

Inginerul Radu Stelian (director adjunct al întreprinderii «Timpuri noi»), nedormit de mai bine de 30 de ore, nu ezită să-mi spună cu fraze care parcă dor, într-o ordine de circumstanță următoarele: «Odată cu decretarea stării de necesitate am înființat un comandament și am înțeles că va trebui să apărăm întreprinderea noastră și să răspundem la chemările orașului în care muncim și trăim — București. Sîntem amplasați într-o zonă în care turnătoria, stația trafo și secția montaj au de suferit și cînd plouă torențial. Am înconjurat deci cu saci de nisip întreg perimetrul uzinei. De unde nisip? De la turnătorie și din cele cîteva grămezi lăsate în față, de cîteva zile, de către I.T.B. N-am întrebat pe nimeni nimic, n-am cerut nici aprobare; l-am luat și folosit pur și simplu. Am format o echipă urgentă compusă din 100 de oameni ai muncii. Azi noapte jumătate au lucrat, pînă la 4, în zona abatorului. Am mobilizat pe loc o macara și două mașini carosate, iar o altă macara am trimis-o în aceeași zonă, cea a abatorului. Ieri, între orele 17,30 și 18,00 am fost nevoiți să întrerupem lumina; am demontat motoarele electrice și le-am urcat pe mașini. Punctul maxim al viiturii pentru noi, aseară la 23,00 a coincis cu ieșirea apei prin canale. Turnătoria, bancul de probe și prelucrătorul erau în mare primejdie. Urgent am construit 2-3 ziduri de cărămizi pentru a nu inunda secțiile de care vorbeam, ca și stația trafo. Atunci cînd apa a început să scadă, pe la 4 dimineața, alți 60 de lucrători, dacă nu cumva au fost aceiași, au pornit din nou la abator reușind — ajutați de alți oameni — să lărgească lățimea apei și să deblocheze căile de acces. Ce să vă spun? S-a reușit. Astăzi, la 6,30, schimbul întîi a venit normal și moral deci la lucru și s-a trecut imediat la remontarea motoarelor electrice. Treaba aceasta, vădind un înalt grad de rapiditate și tehnicitate, este executată de oameni de la serviciul mecanic șef. Așa se face că — în condițiile apei crescute — lucrează forja și o parte din liniile tehnologice ale secției prelucrătoare. Credem, adică ce să mai credem, sîntem convinși că mîine va lucra la întreaga capacitate și secția turnătorie. Cei pe care i-ați văzut lucrînd precis, exact, chiar dacă obosiți, sînt Păduraru Nicolae, muncitor specialist la secția montaj, Nedelcu Cornel, de la prototipuri, Anton Dumitru de la sculărie. Cred că ajung, mai ales că sînt realmente primii muncitori la care chiar și să vrem nu putem renunța. Ne-am gîndit, da, și la produsele finite pentru export. Nu trebuiau furnizate acum, dar le-am protejat urcîndu-le ieri în mijloacele noastre de transport. Azi dimineață, trecînd cît de cît pericolul le-am descărcat».

EUGEN SECELEANU ■

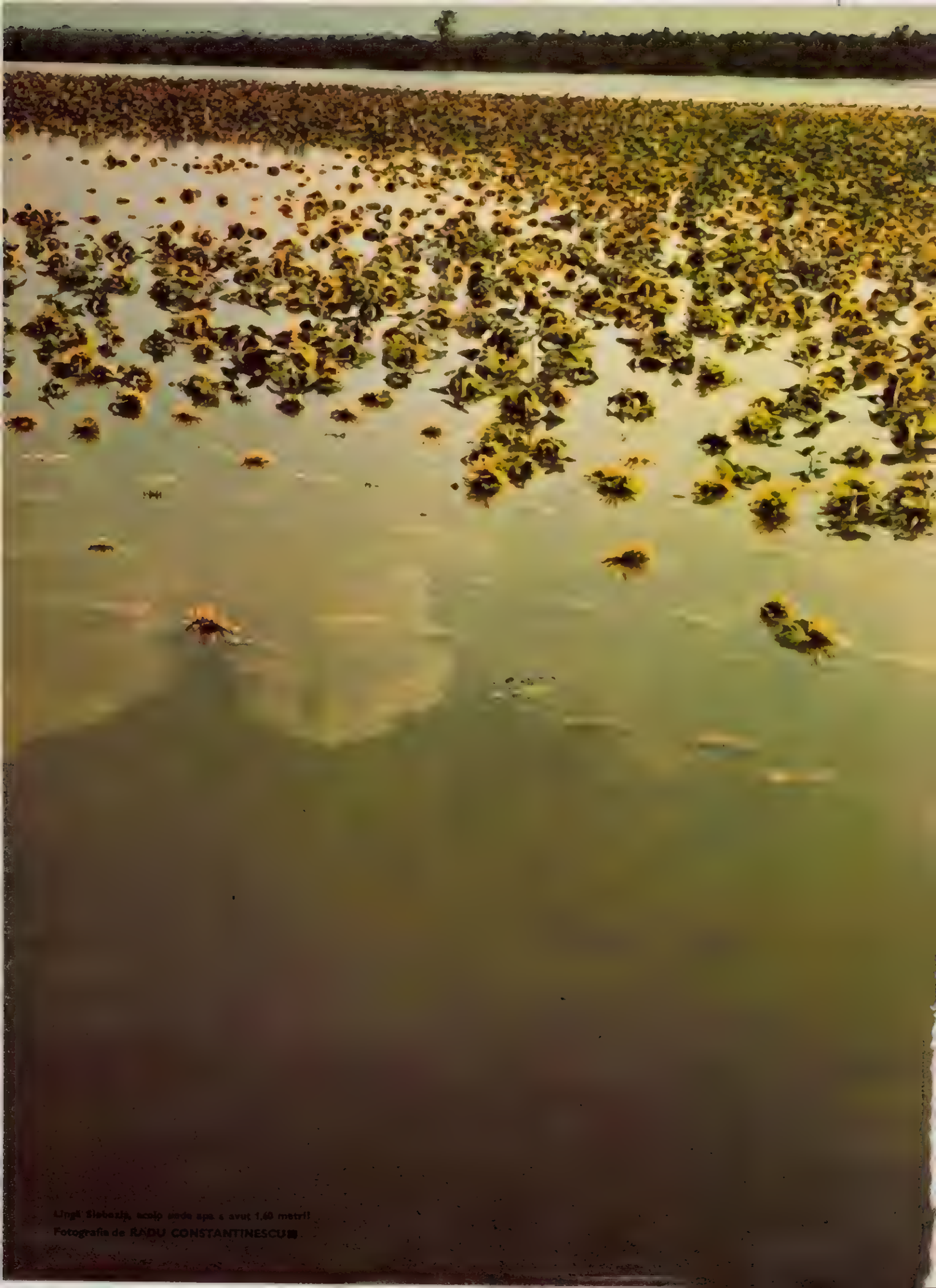

Lângă Slobozia, acolo unde apa a avut 1,60 metri!
Fotografia de RADU CONSTANTINESCU

În Sighișoara pustiită de calamitate, la chemarea secretarului general al partidului, răspunsul limpede și prompt al tuturor: munca pînă la sacrificiu

ORAȘUL REZISTĂ, SE REGRUPEAZĂ, RENAȘTE

Sighișoara, 5 iulie, 1975

Prin Vînători, ne continuăm drumul spre Sighișoara. Pietre kilometrice indescifrabile. Jos, pe trunchiul plopilor de pe marginea șoselei, s-a adunat o coamă de larbă și fin înnămolit. La Albești, mîlul uscat și fărîmițat de roțile mașinilor ridică trîmbe de praf. Pe alocuri, prin pulberea aceasta înecăcioasă, stratul de nisip face să le alunece șoferilor volanul din mînă. Coborîm, și ceea ce vedem îndreptățește brusc mînia, altfel poate ridicolă, a regelui despre care se zice că ar fi poruncit să fie biciuită marea. Pentru că drama, acesta este cuvîntul, se întinde și se descoperă în toată cutremurătoarea ei realitate. Cine nu vede, nu crede, într-adevăr. Ceva mai jos de întreprinderea «Nicovala», Tîrnava și-a uzurpat propriile-i maluri, săpînd adevărate defilee în pămînt. Redusă la dimensiunile ei, firești, plutește acum, în adîncul lor, tulbure încă, vinovată și inconștientă. Pe buza prăpastiilor de lut pe care le-a deschis, gospodării în ruină și oameni încercînd să salveze ce se mai poate salva.

În centrul orașului, pe strada Gheorghe Gheorghiu-Dej, mîlul a fost de 60 de centimetri. Într-o singură zi oamenii au reușit însă să degajeze trotuarele și mijlocul străzii, astfel încît, deși anevoie, se poate circula.

Ocolim o tablă indicatoare răsturnată: «Sibiu, 91 km, Mediaș, 37 km». Alături, amestecate cu noroiul, zeci de pachete de ciocolată și de țigări. Intrăm într-un bloc unde urmele apei se văd pînă dincolo de primul etaj. Apartamentele sînt goale, oamenii și-au scos toate lucrurile afară și le-au întins la soare. Ciubotaru Vasile, abia întors de la Țesătoria de mătase, unde a lucrat la spălarea unor mașini «jacquart», o ajuta pe soția sa să pună rînduială în gospodărie. Nu poate să uite minutele acelea cînd țipau sirenele peste oraș de-ți țiuiau urechile. La rîndul său, Bertalan Ion, magazioner la industria locală, strînge de pe parchet varul căzut și-l duce afară. În lustrele dormitorului său apa a rămas ca în niște cupe neclintite. În fața blocului, într-o aripă a podului de ciment stă sprijinit vestitul pod de lemn al Sighișoarei, monument istoric, deplasat de viitură cu vreo 200 de metri mai jos. Podul de fier, cu care de asemeni sighișorenii se mîndreau, a rămas imobilizat în lung pe mijlocul rîului. Apa a adus cine știe de unde niște covoare și l-a învelit în cîteva locuri.

În ceea ce-mi spune Chiriac Matei, secretar al Consiliului popular, nu ocolește cuvîntul «dezastru». După aprecierea sa, «pierderile sînt incomparabile cu ce a fost în 1970». Aproape 60 la sută din suprafața orașului s-a aflat sub ape. Au fost inundate — în ciuda unor măsuri de regularizare și îndiguire a Tîrnavei — 47 de străzi cu 2380 de case, dintre care 153 grav avariate iar 19 distruse. «Dar cad încontinuu!» Au fost afectate, mai notez, circa 70 de unități economice și social-culturale, printre care cinci întreprinderi republicane. Amintesc: Țesătoria de mătase, Întreprinderea de stofe, Întreprinderea de produse ceramice. Pînă acum s-au primit ajutoare de la toate ministerele, care au trimis echipe și delegați pentru a contribui la refacerea vieții orașului. În urma diluviului, numeroase brigăzi lucrează în întreprinderi la curățirea utilajelor, la rebobinarea motoarelor electrice, la uscarea materialului lemnos și sortarea materialelor recuperabile. După eliberarea șoselelor și a drumurilor de acces s-a trecut la repararea lor. A început, de asemeni, operația de curățire a unităților alimentare și, în general, a tuturor instituțiilor de primă necesitate ale orașului.

La Sighișoara inundația a venit printr-o sincronizare a apelor crescute atît ale Tîrnavei cît și ale pîraielor din jur. În '70 a fost doar Tîrnava. Acum am fost realmente încercuiți de ape. Apele au venit din toate părțile

Sighișoara își revine. Greu, foarte adevărat. Într-o liniște în care s-au pietrificat, parcă, sufletele oamenilor. Ale oamenilor care au mai văzut inundații, care au mai fost învinși de către Tîrnavă, dar care au știut să aibă întreagă speranța, răbdarea, puterea de a învinge în cele din urmă. Orașul rezistă, se regrupează, renaște.

De fapt, toată valea Tîrnavei se reîntoarce la viață. Se reîntoarce prin ocolul lung și obositor al acestor ultime zile de luptă cu apele. Pămîntul, în convalescență, se însănătoșește. Tîrnava Mare parcă încearcă să-și recîștige puritatea. În urma ei, știu, am văzut, sînt oamenii, oamenii unei mari voințe de a rămîne.

DUMITRU ELIADE ■

BUDEȘTI: DOUĂ MII DE SĂTENI, TOATE VÎRSTELE, TOT SATUL LA STRÎNSUL RECOLTEI

Satele comunei Budești-Ilfov par părăsite; toate magazinele, atelierele, restaurantele sînt închise, cu două excepții: farmacia și atelierul de bobinaj, prima — pentru neprevăzutul oamenilor, celălalt — pentru neprevăzutul mașinilor agricole. În frunte cu primarul, Nicolae Olteanu, două mii de săteni, bătrîni și copii, bărbați și femei, medicul Trifonița Moraru și gestionarii a cincizeci de unități comerciale, profesorul Gheorghe Filipescu și elevii săi, toți sînt pe cîmp

La Grindu, printre lanuri, trei umbre albe se opresc din loc în loc, doar pentru o clipă, în fața fiecărui lucrător, apoi se grăbesc mai departe. Sînt oficianții sanitari Ana Matei și Constantin Pepenel, însoțiți de îngrijitoarea Elena Bădărău, care fac vaccinări antitifos paratifos la întreaga populație, mic și mare.

Tocmai mulțumită acestei mobilizări exemplare recoltatul manual al grîului progresează destul de rapid: adevărat, cu mașinile se recoltau 60 de hectare pe zi, iar manual numai 25, dar avînd în vedere condițiile grele, proporția pare pe deplin mulțumitoare.

La Grindu, în vale, cooperatorii lucrează cu apa pînă la genunchi. Mai spre șosea purcoaiele de grîu se usucă la soare. Dacă ești atent poți auzi, literalmente, cum se zvîntă spicul: sună de parcă ar cădea nevăzute picături de ploaie. De fapt, aceasta e marea problemă: dacă umiditatea spicului depășește 18 la sută nu mai poate fi depozitat în siloz, se strică.

Viorica Mușat, șefă de fermă, și inginerul șef Ion Stroe, de la C.A.P.-Gruiu, ne spun: «Oamenii au scos grîul din apă salvînd recolta. Cu pierderi, dar au salvat-o. În unele locuri nu vom recolta nici jumătate ca în alți ani. Vîntul a suflat atît de puternic încît un camion încărcat cu muncitori a fost proiectat de pe șosea în cîmp, ca o biată cutiuță de chibrituri. Acum totul depinde de umiditate. Umidometrul nostru indică 23 la sută, dar în cîteva ore, dacă nu plouă, spicul poate reveni la normal. Cred că în patru, cinci zile terminăm recoltatul. Campanie grea.»

Pe tarlalele I.A.S.-Buciumeni, directorul, inginerul Dumitru Cîrstea, studiază și el, preocupat, umidometrul. În spatele lui combinele Gloria C-12 lucrează din plin. Tocmai de acolo e mulțumit: «Spuneți-mi și mie unde ați mai văzut prin jur recoltare cu mașinile! La noi, pe tarlaua Achimescu, lucrul acesta a fost posibil. Poate nu-i lucrare inginerească, tractoarele patinează, înaintăm cum și pe unde putem, dar îl dăm înainte.»

Cînd plec din Budești plouă cu găleata.

«Nu-i nimic, și mîine e o zi — se consolează primarul Nicolae Olteanu, avem forțe de muncă suficiente, oamenii pun tot sufletul, e pîinea lor, e pîinea țării. O parte din grîu l-am și recoltat. După cum merg lucrurile, și dacă mai prindem și puțin soare între două ploi, ca să se usuce spicul, cred că tot vom termina printre primii în zonă. Dar e o campanie grea.»

LIONEL NIȚESCU ■

STIHIILE TREC SAU VOR TRECE, NEALTERA

SOLIDARITATEA, C

LA FĂGĂRAȘ A TRĂDAT OLTUL DAR N-AU TRĂDAT OAMENII

Filmul încleștării. Berivoiul era un pîriu care trecea pașnic, de sute de ani, prin centrul orașului. Pe 1 iulie 1975, în mod cu totul și cu totul neașteptat, el vrea să treacă peste centrul orașului. La orele 17,30, cînd atenția tuturor era îndreptată spre apele învolburate ale Oltului în creștere, viitura afluentului său, surprinzătoare, năvălește în curțile și în casele oamenilor. În 30 de minute 17 imobile sînt complet inundate. Într-o oră „pașnicul» pîriu crește cu 1,50 metri, rupe gardurile, năvălește pe geamuri, pe uși, tîrăște la vale mobilă, frigidere, animale. Cîteva străzi se transformă în tot atîtea albii ale Berivoiului. Pe loc se organizează primele măsuri: evacuarea locuitorilor, a bunurilor obștești și personale, astfel că încă de la început pagubele sînt reduse. ● A doua zi — pe 2 iulie — reacție hotărîtă, promptă și organizată a oamenilor; se instituie un comandament orășenesc de luptă, măsurile capătă un caracter tot mai generalizat; muncitorii de la șantierul de construcții, de la combinatul chimic, sute de tineri se prezintă voluntar la comandament într-o impresionantă și unanimă dorință de a fi de folos; se constituie primele echipe de intervenție ● Oltul ieșit din albie e în continuă creștere, dar digurile construite după inundațiile din '70 rezistă. Surpriza o produce tot Berivoiul, care se ridică cu 60 cm peste cota primei zile de inundație. Oamenii sînt evacuați din calea puhoiului furios. Dar, apa trădătoare lovește pe la spate. Oltul umflat rapid pînă la 3 iulie orele 16,00, cînd atinge cota maximă de 5,65 metri (cota maximă din '70 fiind de 4,82 metri), rupe totuși undeva lîngă oraș și năvălește pe străzi și în curțile oamenilor, prin spatele digului. ● **Ceea ce au putut să facă Oltul și Berivoiul la confluența lor... în mijlocul orașului** — ne mărturisește Radu Chirovici, vicepreședintele Consiliului popular orășenesc — **mosii și strămoșii noștri n-au pomenit niciodată.** Apa mătură totul, transformă în insule plutitoare casele din cartierul Galați, și acoperă ori distruge multe din bunurile obștii. Primul bilanț: peste 1 120 imobile inundate, mai multe anexe smulse de apă, cinci case dărî-

TE RĂMÎN TRĂSĂTURILE ETERN UMANE:

URAJUL, OMENIA

mate. Posturile de transformare decuplate și întregul cartier în întuneric.

Au fost evacuate și cazate cele peste 100 de familii rămase fără adăpost, apoi chiar excursioniștii și turiștii. Vor rămîne de neșters în memoria făgărășenilor acțiunile de salvare decisive, pline de abnegație, ale militarilor, aflați ca întotdeauna în frunte: caporalul Răducanu, plutonierul major Ciocan, echipajul amfibiei comandate de căpitanul Moga, ori ostașii din subunitățile comandate de colonelul Oprea. ● Stradă îngustă, fără repere, apă repede. Echipa de utecișți de la secția a doua a combinatului chimic, conduși de comunistul Ion Tănăsescu, au sărit în apă, au ancorat autoamfibia militară de stîlpul de înaltă tensiune, au improvizat un podeț și, dîndu-i din mînă în mînă, au scos toți copiii adunați într-o casă amenințată. ● Peste 40 de familii s-au refugiat și au rămas izolate pe cuptorul de cărămidă Hofmann. Sub pericolul antrenării în puhoiul apelor, autoamfibia se apropie prudentă și le îmbarcă ● Secretarul Comitetului orășenesc U.T.C., **Ștefan Hurdulet**, citează numele cîtorva utecișți care s-au distins în acțiunea de salvare a fondului de cărți al bibliotecii orășenești. **Dumitru Dan, Ilie Marin, Gheorghe Dumitru, Nicolae Parparea...** ● Prin curtea combinatului chimic curge acum Berevoiul. Alături — pîrîul Racovița. Sub amenințarea pericolului unei grave și catastrofale explozii, în cazul în care apa ar fi pătruns în anumite secții, întregul colectiv, după două zile și două nopți de încleștare cu furia apelor dezlănțuite, în condițiile în care activitatea productivă nu s-a întrerupt, a izbutit să îndepărteze pericolul fără nici o pierdere. **«Au contat aici și măsurile, luate din timp, de regularizare a cursurilor celor două pîrîuri, dar important s-a dovedit atașamentul profund al acestui minunat colectiv față de partid — vibrantul ecou la chemarea tovarășului Nicolae Ceaușescu»**, ne-a declarat **Victor Iovu**, secretarul comitetului de partid din combinat.

NICOLAE SPIRESCU ■

C.A.P. Găești-Dîmbovița, începutul refacerii.

Vin apele.

● Armata s-a aflat permanent la datorie, în primele rînduri, în bătălia pentru salvarea Capitalei de furia apelor. Astfel, la punctul nr. 2, în dreptul întreprinderii «Abatorul», unul din punctele cele mai periclitate din oraș, patru nopți și patru zile ostașii nu s-au odihnit o singură clipă. Au gura amară de oboseală și de sete — spunea comandantul frontului de lucru, locotenent-colonelul Ion Isticoaia dar nu au dat înapoi. Au intervenit cu toată forța și ostașii și ofițerii din comandamentul pompierilor. Motopompele lor trăgeau apa de pe ambele părți ale Dîmboviței. Nici un moment de panică, de derută.

Apele au bătut în retragere. ● Kilometrul 107 pe linia ferată Cîmpulung—Golești. Alături de feroviști s-au aflat la datorie colonelul Bodogai, maiștrii militari Chiru și Bădărău, maiorii Gavriș și Ciutea, colonelul Lepădătescu, maiorul inginer Pislaru, ostași simpli, o grupă de «sonetari», toți au muncit din răsputeri pentru a da «lumină verde» primului tren care a trecut spre București, după inundații. Ei au făurit «puntea peste apă».

● Slobozia, Ialomița. La comitetul județean de partid, un telefon fulger: Comuna Ciochina amenințată grav de apa. Un pod plutitor a fost surprins chiar cînd se lucra la demontarea lui. Trebuie intervenit urgent. Altminteri, toate podurile în aval de oraș riscă să fie rupte cu pericol de blocare a Ialomiței și de inundații catastrofale. Ordin: «Luați pe cei mai buni ostași, luați voluntari. Ostașii să-și facă datoria!»

Și, evident, ostașii și-au făcut datoria.

● Piloții civili ai Aviasan-ului și-au unit forțele cu piloții militari, fapt ce au realizat doi din aceștia din urmă doar într-o singură zi: locotenentul Ionel Aliman a salvat 12 vieți omenești cu elicopterul pe care-l pilotează; locotenentul Constantin Stanciu a zburat 14 ore, transportînd medicamente, apă, alimente.

UN MONUMENT AL EROISMULUI, FIECARE BOB DE GRÎU SALVAT

urgența urgențelor

ÎN LUNCA IALOMIȚEI MAȘINI ÎNCĂRCATE CU GRÎU ȘI CU OAMENI IES DIN DILUVIU CU MOTOARELE ÎMBALATE LA MAXIMUM

O șosea de asfalt spre Slobozia, în lunca Ialomiței, mașini încărcate cu grîu, cu oameni, cu vite, cu bărci. La dus, cîmpul e un cîmp ca oricare altul. După cîteva ceasuri, la întoarcere, apele trec șoseaua, satele Perieți și Stejaru sînt moarte, cu balta mîloasă la ferestre, aparent moartă și ea, aparent resemnată la marginea ferestrei. Lîngă comuna Gh. Doja, o agitație teribilă. În dreapta, chiar pe malul riului, se află marele complex intercooperatist de 50.000 de porcine. O avere. E 8 iulie dimineața și averea aceasta e în primejdie. S-au făcut diguri, dar apa a venit din toate părțile, s-au zidit ușile și zidurile s-au mutat. De două zile militarii, pescarii de la Țăndărei, sătenii din Gh. Doja tot scot pe dig animalele. Cu bărcile, cu brațele. Dificultatea, bizara dificultate, vine de acolo că porcii crescuți în fermă au picioarele de lut; nu știu să meargă, nu vor să meargă. Nu au avut nevoie niciodată să iasă din țarcul lor. Șeful fermei piscicole din Țăndărei, Costică Andronescu, un bărbat uriaș, ostenit, cu ochii bulbucați de efort, venit aici cu cei 23 de pescari ai lui, la fel de nedormiți fac drumuri după drumuri. Palmele lor de pescari sînt arse de truda pe lopată. Militarii și țăranii, aproape goi, intrați pînă la piept în apă, fac un culoar viu pe unde, buimăciți de toate, de zgomot și de soare, mii, zeci de mii de porci uriași, animale mari din gospodăriile de oameni harnici, sînt împinși spre șosea. Ultimele mii, scroafe în gestație, sînt scoase, în sfîrșit, din ferme. Unele nasc în bărci, în mașini, pe drum. E încă nevoie de oameni! Un ceas mai tîrziu, la Comandamentul județean Ialomița, primul secretar al Comitetului județean al P.C.R., Marin Vasile, ordonă: din Gh. Doja și din comunele apropiate să iasă urgent echipe de bărbați, numai bărbați, numai oameni voinici, în stare să care și să reziste la greu.

Aici, la comandament, din cele cîteva rețele de radio ale județului, știrile vin una după alta. Rele și foarte rele, dar cele mai multe bune. La Vlădeni s-a cules grîul de pe 600 ha. La Mihai Kogălniceanu, I.A.S. Slobozia, de pe alte sute de ha, de asemenea. Practic, pe tot cîmpul unde e așteptată revărsarea, grîul e cules. Cum s-a putut? Iată cum: comuna Săveni, din lunca joasă a riului, are patru sute de ha de grîu. Sîmbătă dimineața, 33 de combine «Gloria» au intrat în lan. Combinele comunei și altele, venite din Brașov și Botoșani. Au lucrat o zi și o noapte șnur. Duminică seara cîmpul era gol și pîinea la adăpost.

În această comună a cărat grîu cu mașina șoferul Dumitru Bîrsan. Șoferul Bîrsan trecea cu treburi spre Constanța, dar s-a oprit cîteva ore și a întrebat cu ce poate fi de folos. A dus la hambare 120 de tone de grîu bun.

TUDOR OCTAVIAN ■

STAREA DE VEGHE A NAȚIUNII: A ACTIVITĂȚII DE PREVENIRE ȘI LIM

NOI LUCRĂM AICI, PĂRINȚII ACOLO. NE VOM FACE DATORIA.

Sacii pentru îngrăşăminte sînt plini cu pămînt, căruţele recoltei cu oameni, drumul ţăranului spre Slobozia trece prin apă, drumul ţăranului spre grîu prin noroi. (stînga) Cînd tot rostul lucrurilor s-a stricat, ceea ce contează e voinţa oamenilor. Iar oamenii vor să-şi apere oraşele, să-şi salveze pîinea, să reaşeze lucrurile în firea lor. (dreapta)

Inginerul Cornel Rilă, directorul staţiei de 12 balastiere pe Argeş, îmi relatează ce s-a întîmplat pe 1 şi 2 iulie la Piteşti şi în vecinătăţi. Dacă de douăzeci şi cinci de ani, spune, de cînd tot scoatem pietriş din albia rîului nu l-am fi adîncit cu cîţiva metri şi nu l-am fi lărgit pînă la o medie de o sută de metri, Argeşul ar fi fost azi un rîu de coşmar. Pentru noi, cei care lucrăm de obicei în albia lui, pentru cei care se găseau atunci la microcentrala din sudul oraşului, a fost, şi în aceste condiţii, un rîu de coşmar. În 1970 s-a înregistrat un debit maxim de 700 mc/sec. Ei bine, de astă dată a ajuns la 1450 mc/sec. Viteza apei a trecut de 5 m/sec. Nu dormim de trei nopţi.

Nu e nevoie s-o spună. Are pungi grele sub ochii injectaţi, vorbeşte nervos, agitat chiar. Ştiţi, continuă, noi lucrăm exact în mijlocul rîului. În cîteva ceasuri, cu apa după noi, am reuşit să salvăm toate utilajele. De pe o dragă refulantă am luat ultimii cinci oameni cu elicopterul. Buni oameni. Dacă nu munceau aşa cum au muncit pierdeam trei sferturi din utilaje. Pîinea şi meseria noastră. Minunaţi oameni, credeţi-mă. Am s-o spun mereu: ţara asta numai zei n-a născut!

Ajung, cîteva ore mai tîrziu, la podul de cale ferată peste rîul Doamnei spre Cîmpulung Argeş. O sută de metri de oţel şi beton. Pe 2 iulie, seara, o pilă de beton de 250 de tone e smulsă din pămînt odată cu tronsonul metalic pe care-l poartă. Aceasta s-a întîmplat alaltăieri. Acum e 4 iulie şi s-a trecut deja la refacerea podului. Sub comanda colonelului Florian Bodogai, o brigadă de militari feroviari va ridica, într-o săptămînă, un pod pe piloţi de lemn. Maşini grele descarcă bărci metalice (se cheamă bărci biragău). Odată montate, pe ele se aşază platformele cu sonete. Militarii, arşi de soare, lucrează goi pînă la brîu. Nu fac deloc impresia unor atleţi. Un locotenent, care sondează fundul rîului, raportează că nu dă încă peste pila de beton. Trebuie să fie mai la vale, acoperită cu nisip. Îmi repet că blocul de beton era înfipt şase metri în fundul rîului şi cîntărea 250 de tone! Şi mă gîndesc că apele care l-au smuls, cum smulgi un cui dintr-o şipcă, au lovit mai apoi case, semănături, fabrici. Cu aceeaşi forţă, amestecate cu trunchiuri de copaci, cărînd la vale cheresteaua din cîteva depozite devastate. Militarii care lucrează la pod au fost convocaţi urgent de pe mai multe şantiere. Îi întreb dacă au familia în judeţele sinistrate, în localităţi inundate. Unii, da. Trece şi asta, spun. Noi lucrăm aici, părinţii acolo. Ne vom face datoria.

Ora 16. La Comitetul judeţean Argeş al P.C.R. e convocat întreg activul de partid de la sate, secretarii de partid din întreprinderile judeţene, tovarăşi cu munci de răspundere în diferite sectoare productive. Participă ministrul apărării naţionale, general de armată Ion Ioniţă, primul secretar al Comitetului judeţean Argeş, al P C R., Ion Dincă, activişti de partid şi de stat. Se vorbeşte numai de 24 ore de muncă din 24. Vor da către stat atîtea zeci de mii de tone de cereale cîte s-au angajat.

Au făcut următorul calcul: dacă la cele 52 000 ha cu grîu semănate au nevoie de 8 oameni/zi muncă, de cules grîul cu secera, înseamnă că în trei zile vor putea recolta tot grîul, cu numai o sută de mii de oameni. Dar nu e cazul peste tot să intre ţăranul cu secera. Vor lucra şi maşinile. Aşa că, forţe sînt. Primarii vor mobiliza la strîns recolta şi pe elevi, şi pe muncitorii care fac naveta la oraş. Şi ei mănîncă această pîine. Activul judeţean merge pe teren. Şi se întoarce la Piteşti atunci cînd va putea să raporteze că recolta se găseşte în hambare, că au fost înlăturate consecinţele inundaţiilor.

E sîmbătă seara. Comandamentul pentru inundaţii primeşte din tot judeţul date privind strîngerea recoltei. Au ieşit pe cîmp, la cules, 42 000 oameni. Mîine e duminică şi e o zi normală de lucru.

TUDOR OCTAVIAN ■

ORGANIZARE TEMEINICĂ ITARE A EFECTELOR INUNDAȚIILOR

ÎN ACESTE ZILE LA BOTENI SE SECERĂ

S-a rupt linia la Chiajna, s-a rupt, și pentru scurt timp prin gara Titu trec (ocolit, e drept) ca altădată toate trenurile de nord. De aceea șeful stației, Ilie Crăciun, mai mult pleacă decît vine să stăm de vorbă. Între două veniri sau două plecări își amintește cu ajutorul altora numele celor care au reînnodat linia ferată, ruptă de ape la Ghergani, într-un timp neînchipuit de scurt. Numele lui nu și-l amintește, dînsul are în primul rînd răspunderi, meritele le au cei care, cu chin și curaj, au muncit pe terasament: inginerul Marin Stancu, Constantin Georgescu, Constantin Ilie, Marin Musăloiu, Vasile Năstase și alții, nu neapărat numai de pe această linie, București-Titu. Lor le datorăm drumurile noastre, necesare nu numai pentru rezolvarea problemelor noastre imediate, ci și pentru regăsirea sentimentului de siguranță și de liniște pe care ți-l dă gîndul că nimic nu te poate împiedica să mergi unde dorești în țară.

*

150 de elevi de la liceul industrial și 80 de la școala de mecanici agricoli din Titu au salvat, împreună cu militarii și muncitorii în seara zilei de 2 iulie, cu apa pînă la brîu, pe întuneric și fără ventilație, 60 000 de păsări de prăsilă ale «Avicolei» din Titu. Mulți dintre ei muncesc în aceste zile în locul celor care, izolați fiind în comunele apropiate, n-au putut veni la locurile lor de muncă. Astfel se explică modul în care întreprinderea a putut avea o producție normală, acoperindu-și livrările interne și externe. 120 de tineri de la IAEI-Titu s-au mobilizat pentru a evacua apa și repune cît mai grabnic în funcție întreprinderea. La Electroaparataj, tot datorită abnegației cu care s-a muncit zi și noapte, în numai 36 de ore secțiile de bază își reluaseră activitatea.

— Cu toate că au fost niște zile care ne-au pus greu la încercare, am reușit să arătăm, bine îndrumați, că sîntem capabili să le facem față. Tinerii de aici, din zona aceasta din sudul județului, bătută de apele Argeșului, Sabarului, Șuței și Dîmboviței, au cerut ei singuri să muncească ziua și noaptea, în întreprinderi și în C.A.P.-uri. Au cerut și au muncit, dovadă că și azi peste o mie dintre ei sînt la eliminarea apei de pe cîmp, la secerat și la recoltatul de mazăre.

Toate acestea îmi sînt spuse de secretarul comitetului U.T.C. orășenesc, Cristache Nica, care încă nu a avut timp să-și aducă lucrurile din vecini acasă.

*

Podul dintre satele Potlogi și Pitaru s-a sfărîmat, nu rupt. Fleacul de apă care se mai cheamă și Sabarul s-a închipuit într-o noapte mai mare decît este și a ieșit din albie. 48 de ore n-a dormit nimeni aici, apa era cît se vedea cu ochii, numai 200 de case din Potlogi nu fuseseră inundate. Primarul, Ștefan Neagu, și plutonierul Grasa Ștefan au scos din apă, într-o noapte, cu brațele, 33 de copii. A fost salvată și ferma.

— Acum, zice Ștefan Neagu, lupta noastră este să recoltăm, că ne-a prins apa chiar la început de campanie. Dar să mă credeți, chiar de-ar fi să rupem grîul cu mîinile și tot nu-l lăsăm! Acum, că au venit și militarii, cu pontonul, nu mai sîntem izolați. Pontonul făcut de militari și de membri ai formațiilor gărzilor patriotice traversa Sabarul. Muncitorii din Potlogi puteau merge la lucru. Sau cum spunea primarul orașului Titu, tovarășul Ion Badea:

— Ne redresăm rapid, fiecare începe să-și vadă de treaba lui, și sîntem siguri că așa cum am știut să luptăm să nu ne fure apele prea multă agoniseală, tot așa vom ști acum să recuperăm ce-am pierdut. În primul rînd grîul, pîinea, tovarășe reporter, pîinea!

IULIAN NEACȘU ■

ÎN LUPTA CU APELE, NOI AM ÎNREGISTRAT, DESIGUR, MULTE ȘI DUREROASE PAGUBE. DAR NOI AM ȘI CÎȘTIGAT ACUM, DIN NOU, UN LUCRU DE MARE FOLOS MORAL: CĂLDURA INIMILOR NOASTRE UNITE, ÎN EXERCIȚIUL TERIBIL AL BĂTĂLIEI PENTRU ȚARĂ, PRECUM ȘI ÎNĂLȚIMEA REALĂ A SOLIDARITĂȚII NOASTRE NAȚIONALE

Alertă pe Dunăre. Pe frontul de sud, în bătălia cu apele sînt concentrate importante forțe umane și utilaje. Mii și mii de oameni ridică în aceste zile diguri de-a lungul marelui fluviu.

VALEA TÎRNAVEI ÎȘI VINDECĂ RĂNILE ȘI PRODUCE

Valea Tîrnavei — Odorheiul Secuiesc, Cristurul Secuiesc, Sighișoara... Odorheiul a fost inundat în proporție de 80 la sută. Au fost afectate aproape 1500 de case, în special cele din cartierul Simbătaș. Deși nivelul apei a depășit pe cel din primăvara anului 1970, pagubele au fost, după cum spun oamenii, mai mici.

Acum, viața orașului reintră în cursul ei firesc. Cu unele poticneli, totuși. O primă urgență: apa de băut. Uborni Mihai, primarul municipiului, îmi spune că astăzi, de pildă, timp de 7 ore Odorheiul nu a avut apă. «Alimentarea se face la noi cu două pompe, așezate pe malul Tîrnavei, dar inundația le-a distrus și ne trebuiau piese de schimb. Dealtfel, una dintre ele a căzut de tot. Muncitorii noștri au demontat-o însă și, cu toate că nu știau nici cum și nici din ce material e făcută, au reușit, parcă într-un moment de inspirație, să facă piesele de schimb necesare. Acum situația s-a îndreptat».

În mai multe locuri se lucrează la refacerea terasamentului căii ferate. Apa a trecut prin unele părți cu atîta furie încît a săpat adînc, căutîndu-și un loc mai bun de trecere pe sub șinele care au rămas suspendate. Un detașament de soldați cară cu tărgile pietriș și-l strecoară printre traverse. Într-unul din aceste locuri îl întîlnim pe Țăran Petru, secretar cu probleme organizatorice al Comitetului județean Hargita al P.C.R., de la care aflăm că, în total, au fost afectate cîteva orașe și 35 de comune cu 65 de sate aparținătoare. După o primă evaluare a pagubelor s-a constatat că au fost inundate aproape 4000 de case, dintre care aproape 700 avariate. Au fost, de asemeni, avariate și distruse 138 de poduri, 225 de podețe, 74 de kilometri drumuri județene și comunale, tronsoanele de cale ferată Ciceu-Ghimeș, Ciceu-Brașov și Odorhei-Sighișoara, pe o lungime de doi kilometri. Se lucrează acum la refacerea lor. La Cristurul Secuiesc, cîțiva oameni legau între ei, cu sfori, copacii de pe marginea drumului. Alții, în urma lor, veneau și așezau pe sforile acelea maldăre de cînepă. Erau vreo 200, în frunte cu inginerul Lungu Virgil, directorul Filaturii de in și cînepă. Întreprinderea avea nevoie de materie primă, a doua zi urma să-și reia activitatea. «Dacă va fi nevoie, și dacă vom avea noroc de soare și vînt, vom merge așa pînă la primul sat, pînă la Beteștii», îmi spunea directorul. Aici s-au revărsat mai întîi pîraiele Chedia și Goagiu. Nivelul apei a fost mai mare cu un metru și jumătate decît în 1970, la podul de cale ferată ajungînd la cota de 8 metri. În seara zilei de 2 iulie a venit și Tîrnava, ducînd cu sine pînă și podul de beton lung de 50 de metri. Acum, lumea începe să se spele de noroi. Orașul are ochii roșii de nesomn, dar e pe cale de a-și recîștiga respirația normală. Pentru mai multă siguranță, 1200 de oameni au primit vaccinul împotriva tifosului. Pompele gîfîie scoțînd apa din fîntînile care urmează a fi dezinfectate, pentru că este știut, în urma inundației apare teribilă, crîncenă, de neînțeles, setea. Dincolo însă de grijile lor, ale celor din Cristur, în ceea ce văd, în ceea ce aud, deslușesc un cald și cuprinzător sentiment de solidaritate. Cu o zi înainte, spune Palla Laurențiu, secretar al Consiliului popular, cei de aici au trimis la Sighișoara 4000 de kilograme de pîine.

DUMITRU ELIADE ■

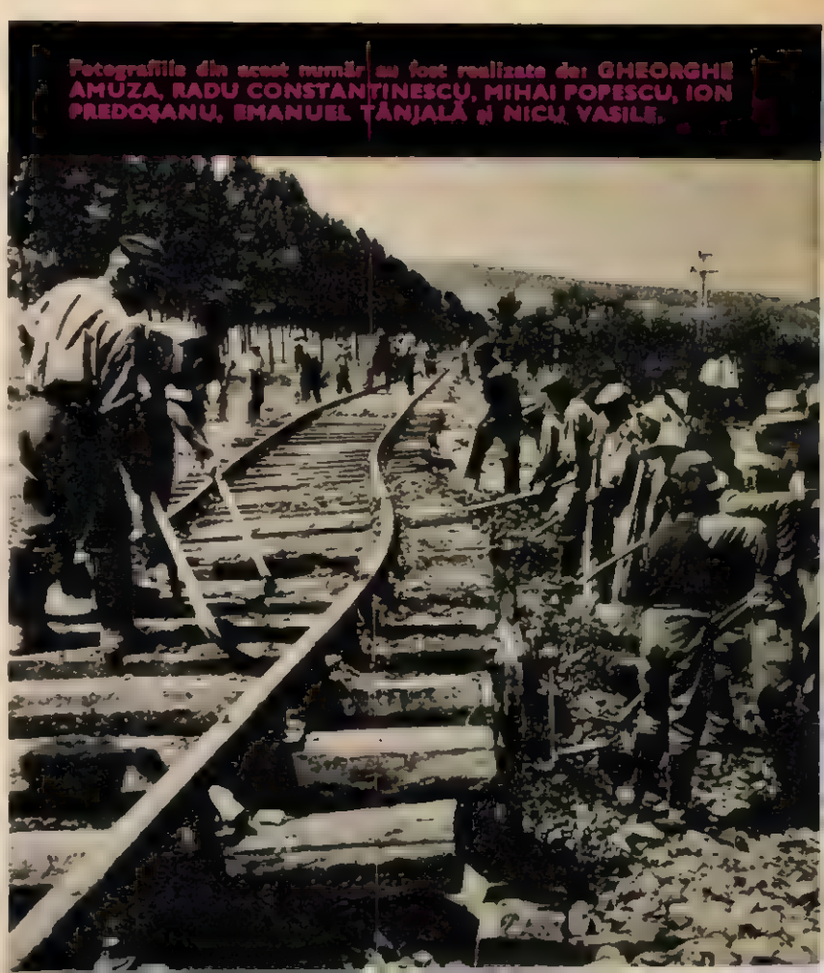

Fotografiile din acest număr au fost realizate de: GHEORGHE AMUZA, RADU CONSTANTINESCU, MIHAI POPESCU, ION PREDOȘANU, EMANUEL TÂNJALĂ și NICU VASILE.

«CERNE NISIPUL ȘI AI SĂ VEZI CE NU-I AL NOSTRU»

Prima ediție de vară a Festivalului Flacăra 1975, desfășurată recent în stațiunile de pe litoral, a prilejuit reunirea la Costinești, într-o veritabilă tabără de creație, a unora dintre cei mai reprezentativi interpreți și creatori ai muzicii noastre tinere. Folkiști ori interpreți de muzică pop, actori-recitatori de poezie — cu toții au făcut un util și fructuos schimb de opinii, au cîntat și au recitat împreună, au improvizat, s-au ascultat unii pe alții și s-au comentat — uneori critic — în raport cu ultimele lor creații.

În acest cadru pitoresc și romantic, într-o atmosferă de laborator, am solicitat pentru cititorii paginii noastre interviuri de la cei mai mulți dintre participanții la tabăra de creație a festivalului. Prezentăm în acest număr opiniile taragotistului Dumitru Fărcașu, laureatul premiului special pentru excepționala interpretare a folclorului românesc, și pe cele ale folkiștilor Nicu Alifantis, Valeriu Sterian și Adrian Ivanițchi, cîștigători ai premiului consacrării, urmînd ca în numerele viitoare să publicăm și celelalte interviuri — toate urmărind să creioneze cît mai exact o posibilă hartă sentimentală a momentului actual în muzica tînără românească.

– e greu să cînți la taragot, Dumitru Fărcașu? – e ca o respirație normală, atunci cînd ți-e dragă viața și cînd aerul e curat și parfumat

Pe Dumitru Fărcașu nu e greu să-l abordezi. Cînd află că vreau un interviu, îmi zice: «Hai mai bine și-om bea un Pepsi și-om sta de vorbă, pe urmă dacă vrei să scrii ceva, n-ai decît, dar nu mă pune pe mine să vorbesc și tu să notezi, că nu-mi place». Ce să fac, mergem la bar, la un Pepsi (în tabără la Costinești orice fel de băutură alcoolică e interzisă) și stăm de vorbă, îndelung, gospodărește.

Discuția debutează, vrînd-nevrînd, cu întrebarea la modă acum printre condeieri:

— Cine ești dumneata, Dumitru Fărcașu?

— Sînt un om la 37 de ani, solist instrumentist la taragot și dirijor al Ansamblului folcloric «Mărțișorul» al Centrului universitar Cluj-Napoca. Eu sînt acela care se duce oriunde e chemat să cînte un taragot.

— Anul acesta, de pildă, cam pe unde ai fost chemat?

— Anul acesta... S-o luăm metodic: în ianuarie-februarie în Elveția cu Florian Economu și alți 20 de instrumentiști.

— Cu Fărcașu cap de afiș, îl întrerup eu

— ...sub titulatura «Virtuoșii României», continuă el fără să țină cont de întreruperea mea; în februarie-martie cu formația Radu Simion tot în Elveția. De succes nu ți-aș mai vorbi. Am cîntat apoi prin țară, multe concerte, la multe festivaluri, la unele am participat cu ansamblul din Cluj-Napoca, la altele cu «Virtuoșii României». După cum vezi, vin întotdeauna cu plăcere la Festivalurile Flacăra. Acum mă pregătesc pentru un turneu în Belgia, Olanda și Elveția, în august, cu «Mărțișorul». În septembrie-octombrie am în plan un alt turneu european cu formația Radu Simion, iar în perspectivă o deplasare la Montreal (Canada) cu o formație proprie pe care acum încerc s-o cristalizez. Aș vrea să fie alcătuită numai și numai din virtuoși, dar și din artiști adevărați cu respect pentru cîntecul nostru folcloric, pentru stilul și autenticitatea lui. Nu am nevoie în formația mea de instrumentiști pentru care virtuozitatea constituie un scop în sine

— Ești mulțumit de dumneata?

— Cum o să fiu mulțumit?! Aș vrea să cînt la taragot astfel încît să plîngă publicul, cum mi s-a întîmplat deseori — ultima dată la Festivalul «Maria Tănase» de la Craiova — dar cum nu mi se întîmplă întotdeauna. Exersez zilnic la instrument și îmi dau seama că mai are destule taine pentru mine, deși ziariștii ori impresarii caută să mă asigure de contrariu. Sînt mulțumit, da, de ansamblul pe care-l dirijez de 12 ani, ansamblu care a participat între timp la șase ediții ale concursurilor naționale studențești obținînd tot de atîtea ori premiul întîi și titlul de laureat. Apoi atîtea și atîtea alte premii și distincții la diverse concursuri și festivaluri internaționale. Numai la Festivalul de la Dijon (Franța), ca să vă dau un exemplu, am cîștigat următoarele trofee: *Ciorchinele de aur* din partea Asociației franceze de muzică recreativă, *Colierul de bronz* din partea Comitetului de Burgogne, *Discul de aur* al Academiei Charles Cross, cu o dedicație specială pentru Dumitru Fărcașu, *Medalia de aur* a Bijutierilor din Dijon pentru cel mai bun șef de orchestră al festivalului în ediția 1972.

— E greu să cînți la taragot, Dumitru Fărcașu?

— E ca o respirație normală, atunci cînd ți-e dragă viața și cînd aerul e curat și parfumat, ca în vîrf de munte. E ca și cum ai vorbi cu cineva care ți-e scump și ai multe-multe de spus. Vedeți, taragotul nu e un instrument spectaculos, cum sînt naiul, vioara ori țambalul. La prima vedere mulți îl confundă cu clarinetul, doar că taragotul e conic, iar clarinetul cilindric. Însă prin posibilitățile lui timbrale, prin multitudinea efectelor acustice, taragotul se apropie de cornul englez, de fagot, de clarinet, de saxofon chiar. El are din toate aceste instrumente cîte ceva și încă altceva pe deasupra. Sunetul lui e melodios, adînc, penetrant, dar și dulce în același timp. E foarte apropiat de vocea omenească. Cred că e instrumentul cel mai uman din cîte au făcut oamenii.

— Care este istoricul acestui instrument?

— La origine, taragotul era un instrument «războinic», servea pentru chemarea sub arme a oștenilor. La noi în țară a fost adus de Luță Ioviță după primul război mondial. Mai întîi s-a răspîndit în Banat, apoi în Transilvania, dar numai în zona Munților Apuseni. Fără să mă laud, dar cred că am și eu un rol în răspîndirea lui în Transilvania, în Maramureș, ba chiar și în restul țării. Eu am învățat să cînt la taragot, înainte de conservator, pe cînd eram angajatul Ansamblului Maramureșul din Baia Mare. Dealtfel, nici în perioada studiilor nu m-am ocupat oficial de taragot pentru că am terminat conservatorul la clasa de oboi. Pot spune deci că la acest instrument, singurul la care cînt acum, sînt un autodidact.

— Am impresia că taragotul e tot mai rar în lume și că numai la noi în țară se cîntă în mod obișnuit cu el.

— Într-adevăr, așa este; numai la noi în țară se întîlnește frecvent, ca instrument de orchestră (există chiar formații alcătuite exclusiv din taragotiști în Banat), ori ca instrument solistic, după cum mă străduiesc de atîția ani să conving lumea.

— Care sînt, după părerea dumitale, instrumentiștii și cîntăreții de muzică populară de mare valoare astăzi?

— Preferințele mele sînt desigur pur subiective. Îmi plac Ion Drăgoi, Al. Țitruș, Efta Botoca la vioară, Luca Novac și Dorin Cuibaru — taragotiști, Gheorghe Zamfir atunci cînd cîntă autentic și nu cînd face exhibiții, Radu și Sanciu Simion la nai, Gheorghe Drosu din Iași la clarinet, Tudor Marcel din Timișoara și colaboratorul meu Gheorghe Mureșan din Cluj-Napoca, o mare speranță, la acordeon, Toni Iordache și Ion Miu la țambal. Dintre cîntăreți îmi plac Gheorghe Turda, care a fost elevul nostru timp de cinci ani la Cluj-Napoca, și Maria Apostol, amîndoi tineri soliști la Rapsodia Română (vedeți deci că nu mă refer la cîntăreții consacrați), precum și un dirijor ca Paraschiv Oprea de la același ansamblu, muzician serios, profesionist cu mare putere de muncă și artist de mare spectaculozitate.

— Ce-ți dorești, Dumitru Fărcașu?

— Să fiu sănătos și să pot cînta la taragot, să se bucure și să plîngă lumea și să se poată spune odată că în țara asta au fost cîțiva mari taragotiști: Luță Ioviță, Iosif Milu, Ion Murgu-Bănățeanu și... Dumitru Fărcașu.

CONSACRAȚII AU CUVÎNTUL

Am adresat laureaților PREMIULUI CONSACRĂRII la FESTIVALUL DE VARĂ FLACĂRA 1975, Nicu Alifantis, Valeriu Sterian și Adrian Ivanițchi, patru întrebări cu rugămintea de a răspunde pe scurt:

1. Cum și cînd ai debutat?
2. De ce cînți? Ce vrei să spui prin cîntec?
3. Ce texte preferi pentru compozițiile tale?
4. Cum apreciezi nivelul muzicii folk românești la ora actuală și care este viitorul acestui nou gen poetico-muzical la noi?

NICU ALIFANTIS:

1. Mi-a plăcut să cînt dintotdeauna, dar mai serios am început să cînt pe scenă din 1967, la Brăila. Activam într-un cerc al elevilor pe lîngă Teatrul municipal «Maria Filotti», cînd am apărut în primul recital de muzică și poezie, cu cîntece pe texte proprii. De atunci m-am îndreptat mai mult spre teatru, spre poezie. Am cîntat în muzica de scenă la piesele «Philadelphia ești o mea» de Brian Freil în '70, apoi în piesa «Furtuna» de Ostrovski și în această stagiune cînt în «Micul prinț», adaptare după Antoine de Saint-Exupéry.

2. Cînt pentru că simt nevoia să o fac, așa îmi exprim eu destinul. Nu m-am gîndit și nu am știut că, de fapt, ceea ce fac eu se cheamă folk sau altceva. Eu îi zic muzică liberă, simt și știu exact ce vreau să cînt. După debutul în Cenaclul Flacăra în '74 — adus de Gelu Colceag — am înțeles aici, în atmosfera cenaclului, curentul și orientarea **muzicii tinere**. Deși nu consider că muzica mea e întotdeauna folk, încerc să exprim muzical, vocal și instrumental sentimentele inspirate de versurile poeților preferați: Tudor Arghezi, George Bacovia, Leonid Dimov. Cu aceasta cred că am răspuns și la întrebarea numărul trei.

4. Consider că la noi au apărut cam prea mulți folkiști și că există o oarecare dezorientare în ceea ce fac ei. În contextul în care noi nu facem folk că la Bob Dylan» cred că muzica unor Stănculescu, Chebac, Sterian (ori a Phoenicilor ca manieră pop) se adresează cu adevărat tinerilor. Viitorul acestui gen la noi este legat indisolubil de faptul că folkul trebuie să reflefeze, să transmită gîndurile noastre curate, sincere, modul nostru de a vedea lumea. Prevăd genului un viitor frumos, mai ales dacă cei care cîntă își ridică nivelul profesional și nu se rezumă doar la harurile cu care l-a înzestrat natura.

VALERIU STERIAN:

1. Am debutat ca baterist de muzică **pop** în timpul liceului, iar ca folkist în 1973, în cuplul **Vali și Carmen** la Festivalul «Primăvara baladelor», unde am obținut premiul pentru compoziție. Am cîntat de atunci prin cluburile din București, am fost în turnee prin țară cu formații ca: Sfinx, Mondial, Venus, Catena și altele. Am cîntat la Teatrul Bulandra cu Sfinx și acum la Teatrul de comedie în «Noaptea la Madrid»

2. Muzica pe care o cînt aș vrea să fie de atmosferă, adică să trezească oamenilor aceleași sentimente, aceleași gînduri și senzații pe care le încerc eu pe scenă. Aș vrea ca muzica mea să fie ascultată și să placă prin simplitatea și acuitatea mesajului. Ascult multă muzică folk și încerc să creez în spiritul ei, evitînd în același timp asemănările cu muzica ușoară (așa cum, din păcate, nu reușesc să fac unii dintre colegii mei).

3. Cînt de obicei pe texte proprii care cred că mă exprimă integral. În ultima vreme am preluat cîteva din poeziile unor poeți consacrați care se apropie mai mult de concepția mea poetico-muzicală. Cred însă că nu trebuie să se abuzeze în acest sens, adică în a se transfera în zona muzicii poezii care reprezintă ele singure o mare valoare.

4. Folkul românesc se apropie încetul cu încetul de torța pe care o are acest gen de muzică în lume. Generația actuală de cîntăreți de la noi este foarte puternică — se spun lucruri frumoase, se cîntă muzică bună — dar se insinuează și cîțiva intruși care nu au sesizat stilul folk. Ei trebuie ajutați să înțeleagă cu adevărat spiritul cîntr al acestei muzici. Și pentru ca muzica folk de la noi să se impună și mai mult, nu numai noi, interpreții, trebuie să facem eforturi, ci și cei care se ocupă de destinele muzicii în general. Mă refer la Uniunea compozitorilor și la criticii muzicali care ar trebui să-i asculte mai mult pe cei care cîntă folk, să-i sprijine, să-i încurajeze și să-i îndrume cînd e cazul.

ADRIAN IVANITCHI:

1. Am debutat în spectacolele organizate de Liceul nr. 1 din Sighișoara prin 1963. În 1965, la Școala tehnică de arhitectură din București cîntam într-o formație al cărei baterist era Stefan Sloboda Între 1966-1968 am efectuat diverse turnee cu formațiile Coral, Sideral și Sfinx, iar în 1969-1970 cu grupul Tarabostes din Sighișoara.

2-3. Cîntecele mele, în marea lor majoritate, sînt compuse pe texte unor poeți pe care îi îndrăgesc și cu a căror orientare estetică mă identific. Alături de **Deocamdată, nu, Tu, gîndul bun** și de **Țara**, cîntate mai des în ultima vreme, **Republica** de Claudiu Iordache ori poemele lui Leonid Dimov, exprimînd o atitudine socială de stringentă actualitate și străbătute de un înflăcărat patriotism, sînt piesele mele de rezistență. Uneori compun cîntece pe texte de Emil Brumaru, Nichita Stănescu sau, mai rar, pe texte proprii

Pentru că poeziile care îmi inspiră compozițiile sînt diferite ca formă și conținut, cîntecele mele diferă, evident, de la unul la altul. În ceea ce fac există — încerc să afirm — un stil, dar acesta ține mai mult deocamdată de tehnica instrumentală, de anumite rezolvări ale frazei muzicale sau de inflexiunile specifice ale vocii în raport cu fiecare dintre cîntece.

4. Cred în această muzică românească tînără care a dat deja cîteva cîntece memorabile. Cred și în cei care o fac: Doru Stănculescu, Mircea Vintilă, Dan Chebac, Valeriu Sterian dar și Phoenix, Sfinx, Pro-Musica, Dumitru Fărcașu, Alexandru Mica, Maria Dragomiroiu, Corul Madrigal... lista ar putea fi mai lungă; sînt tineri care indiferent de gen cîntă frumos despre evenimentele și întîmplările vieții lor și ale noastre. Folkul românesc pare a se afla în atenția publicului, dar invazia de cîntăreți folk din ultimul timp nu anunță neapărat și un moment de vîrf calitativ. Există, bineînțeles, și tineri de valoare ca Nicu Alifantis, Romeo Ghiur, Adina Dimitriu, dar în general noul val nu ia aminte sau poate nici nu cunoaște creațiile reprezentative ale genului. Viitorul muzicii tinere românești ar putea fi foarte bine avertizat prin textul unui cîntec de Doru Stănculescu: «Cerne nisipul/ și ai să vezi/ Ce nu-i al nostru!»

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis.
2. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «tarafu!» său.
3. **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
4. **Cîntec între ape** *(Doru Stănculescu — Constantin Sănătreanu)* — Doru Stănculescu.
5. **Aspida și Vasiliscul** *(Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
6. **Balada morții** *(Dan Chebac — George Topîrceanu)* — Dan Chebac.
7. **În fiecare zi ne batem joc** *(Tudor Gheorghe — Romulus Vulpescu)* — Tudor Gheorghe.
8. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu.
9. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian.
10. **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivanițchi.
11. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur.
12. **Cunoașteți voi** *(Paul Țenchea — Adrian Frățilă)* — Grup «Columna».
13. **Minecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.

Pagină realizată de NICOLAE SPIRESCU

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Țara Maramureșului, pe lîngă pitorescul munților ce o înconjoară, constituie o adevărată celulă spirituală prin bogăția folclorului, a obiceiurilor, a interesantelor obiecte de etnografie și artă populară. Pentru strîngerea, păstrarea și valorificarea acestor comori inestimabile, create de geniul poporului de-a lungul veacurilor, regimul nostru socialist a luat unele măsuri eficace prin îmbogățirea, an de an, a muzeului etnografic maramureșean și a muzeului de arhitectură populară în aer liber, în curs de organizare, din municipiul Sighetul Marmației, cu noi piese. Dar pe lîngă aceste măsuri oficiale de a se face o cercetare rațională, științifică a culturii din această parte a țării, prin muzee, relevăm inițiativele lăudabile particulare, izvorîte din nobile pasiuni, ale unor intelectuali localnici, de a aduna, ca albinele nectarul din flori, obiecte de etnografie și artă populară din satele Țării Maramureșului. În fruntea acestor pasionați strîngători de obiecte ce atestă cultura populară maramureșeană se situează soții Maria și Nicolae Pipaș, învățători din satul Tisa-Maramureș. Casa lor este un adevărat muzeu. Pe pereți sînt atîrnate icoane pe sticlă provenite de la vechea școală din Micula (Cluj), vase vechi din ceramică de la centrele Săcel și Iza (Maramureș), obiecte de podoabă (zgărzi scumpe de coral și zgărdane), ștergare vechi pentru icoane, traiste alese, tablouri și sculpturi de C. Baba, H. Catargi, Vida Gheza, A. Ciupe, Ion Irimescu, V. Kazar, A. Jiquidi, S. Bălașa. Dintre colecțiile interesante ale altor pasionați iubitori de artă se relevă, mai ales, covoarele maramureșene, confecționate de dînșii, cu vechi motive tradiționale: geometrice, florale, zoomorfe sau antropomorfe. Dar ceea ce este important în confecționarea covoarelor de către soții Pipaș este faptul că ei au reușit, după o muncă perseverentă, să renască, cel puțin în parte, vechile culori vegetale, care erau o mîndrie și un secret al vestitei industrii casnice feminine maramureșene.

«Lucrez la confecționarea covoarelor maramureșene de 10 ani, mărturisește Maria Pipaș. Ne-am hotărît, împreună cu soțul meu, să folosim, în coloritul firii, culori vegetale care sînt mai frumoase, mai rezistente. Bătrînele din diferite sate, pe care le-am întrebat de aceste culori, nu-și aduceau aminte de tehnica coloritului, ci numai de numele plantelor din care se extrăgeau aceste culori. Ne-am apucat să facem mai multe experimentări, unele cu surprize, altele cu eșecuri, pînă ce am ajuns la culorile folosite în covoarele făcute de noi. Astfel verdele deschis l-am obținut din ramuri tinere de frasin, verde închis din solovîrf; galben din muguri de răchită, frunze de urzică și rădăcini de păpădie; negru din scoarță de arin și stejar». Încercarea învățătorilor Pipaș de a renaște aceste culori vegetale constituie un act de mare interes pentru care merită felicitări. Pînă acum dînșii au confecționat peste 50 covoare maramureșene, cu culori vegetale, ce împodobesc încăperile locuinței lor și cu care s-au prezentat și la diferite expoziții, pe plan județean și republican, fiind mult apreciate de publicul vizitator. *(Petre Lenghel-Izvanu — Sighetul Marmației)*

•

În ultima vreme, cercul nostru de speologi amatori «Piatra Craiului» din Cîmpulung-Argeș a anunțat descoperirea unei peșteri pe care a botezat-o «Posada» și care se află în perioada de cercetare pentru care primim un sprijin prețios din partea Cercului de speologi amatori «Emil Racoviță» din București. În ziua de 15 iunie a.c., după ce am muncit o noapte întreagă în peștera «Posada», uzi din pricina apei ce curgea din tavan, am încercat un divertisment vizitarea unei mici peșteri tot în zona Rucăr, unde se află și peștera «Posada», dar în punctul numit Pieștile Peștera, cunoscută de foarte multă vreme, sfîrșea după 48 de metri cu un fundal de scurgeri parietale de un alb imaculat. Uneori întîmplarea joacă un mare rol, întîmplător am purtat cu noi și un ciocan geologic și, bătînd fără intenție în peretele final acesta a sunat a gol. Tovarășul inginer Vasile Giurgiu a propus să spargem peretele, după aproape două ore de muncă am avut satisfacția să descoperim în spatele acestui perete gros de peste 30 centimetri un gol de același profil ca și galeria ce ne purtase pînă aici. Imediat ce spărtura a ajuns de gabaritul unui om, m-am strecurat primul, urmat de inginerul Vasile Giurgiu și de coechipierul meu Bleonț Picu. O lume mirifică, o lume de basm într-o suită succesivă s-a deschis privirilor noastre: o galerie de peste 150 metri lungime, cu ambii pereți drapați din tavan pînă la sol pe care un firav pîrîiaș își purta apele limpezi — un tablou din «O mie și una de nopți» coralite în înfloreșcențe bogate, falduri, stalagmite, stalactite — unele asemenea unor buzdugane — o adevărată galerie de artă migălită în adîncuri și nești de nimeni... În partea finală, o sală de dimensiuni mari, plină de stalagmite de 0,50—1 m înălțime — o adevărată pădure incremenită ce ne-a încîntat ochii și ne-a umplut inima de bucurie. Am denumit-o, după zonă, «Peștera de sub Pleașă» și ne propunem a o pune tot la dispoziția Consiliului popular-Rucăr pentru a îmbogăți zestrea turistică a regiunii, după o mică amenajare, ea urmînd a se integra în circuit *(Ion Dobrescu — Cîmpulung-Argeș)*

•

Vă scriu în numele locatarilor blocului 42 B, cartierul Craiovița Nouă, municipiul Craiova. De mai bine de un an de zile ne-am mutat aici dar, spre deosebire de alții, noi nu beneficiem de condițiile unui cartier civilizat. Lipsește din cartier spațiul comercial strict necesar aprovizionării noastre cu produse alimentare și industriale. Este adevărat că e prevăzută construirea unui bloc turn cu un complex comercial la parter, numai că blocul acesta turn nu se urnește din loc. Mai mult, șantierul de construcție, aflat în față de săpături, ne aduce mari neplăceri: noroaie, lipsa unui trotuar pînă la stația autobuzului etc. Grădinița de copii, prevăzută a se construi în apropierea cresei existente, cu termen de execuție 1 septembrie 1975, nici măcar nu a început să-și profileze fundațiile, iar viitorul spațiu verde din jurul grădiniței este, deocamdată, un teren viran, cu totul impropriu pentru joaca micuților. În fine, tot din pricina întîrzierii în realizarea construcțiilor din acest cartier, sîntem lipsiți și de alte instalații de interes edilitar, și în primul rînd de legături telefonice cu orașul. Înainte de a încheia, vreau să fac precizarea că în acest cartier trăiesc 30 000 cetățeni. *(Ion Alexandru — Craiova)*

•

«Subsemnatul *Ion Mingheraș* din București vă rog să popularizați în paginile revistei dumneavoastră o stare de lucruri pozitivă constatată la Cineclubul «Film 16» din cadrul *Casei de cultură N. Bălcescu*, avînd ca director pe tovarășul Eufrosina Cîrnaru. Un grup de tineri conduși de instructorul regizor Gelu Mureșan, avînd colaboratori apropiați pe Dumitru Croitoru, Ion Trandafir, Tudorache Alexandru și Dan Stănciulescu, neprecupețindu-și timpul liber, ajutați fiind de către Televiziune și studioul Animafilm, au reușit să obțină rezultate deosebite, filme absolut remarcabile, răsplătiți fiind în anul trecut cu Premiul I al Festivalului U.T.C. al filmelor de amatori. Sînt niște tineri minunați, eu i-am cunoscut de curînd, astăzi mă număr printre nenumărații lor prieteni».

•

«Am 23 de ani, sînt căsătorit, îmi iubesc soția, viața, meseria aleasă. Totul ar fi fost bine, formidabil pentru mine, dacă un accident stupid nu ar fi curmat brusc firul tinereții mele: am pierdut vederea la un ochi, nemaiputînd lucra la strungul meu. Am fost operat, am urmat diverse tratamente, dar vederea nu mi-a mai revenit. Mai aveam o singură speranță: o nouă operație, pentru care m-am prezentat la oftalmologul de renume din Sfîntu Gheorghe, județul Covasna — doctorul Tihanyi Ladislau. Dînsul m-a internat în secția lui și după o perioadă lungă de observație, cu calm, omenie și conștiință profesională deosebite, a hotărît operația. M-am supus intervenției liniștit, capătasem încredere în acest om. Operația a reușit, acum văd perfect cu ambii ochi — am devenit din nou un om integru al societății noastre, nu peste mult timp mă voi întoarce printre foștii mei tovarăși de muncă. Acasă, bucuria soției și părinților mei nu cunoaște limită. Aș dori să rog redacția revistei «Flacăra» ca, prin intermediul atît de solicitatei pagini «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», să-mi publice aceste rînduri în semn de adîncă mulțumire și recunoștință pentru acest om, doctorul Tihanyi Ladislau — le merită din plin» *(Liviu Ciglăneanu — Brașov)*

•

«Ca mulți tineri iubitori ai frumuseților patriei, mi-am luat concediu în luna iunie, hotărît fiind să mi-l petrec în cea mai mare parte în zonele de munte ale țării. După ce am vizitat mai multe puncte importante, precum Făgărașul, Bucegii etc., m-am îndreptat în ziua de 22 iunie spre Ceahlău, ajungînd la Bicaz, unde m-am oprit spre a-mi petrece noaptea la cabana «Baraj» din imediata apropiere a barajului de la Bicaz. Am închiriat o cameră la această cabană în jurul orei 14, m-am dus apoi să vizitez împrejurimile, iar la întoarcere — gîndindu-mă că voi petrece o noapte de neuitat — am găsit, la cabană, o nuntă în plină desfășurare!... Am crezut că petrecerea va dura cel tîrziu pînă la orele 10, din păcate nunta a durat pînă a doua zi la ora 6, ce s-a întîmplat peste noapte cred că vă puteți închipui! M-am trezit de cel puțin opt ori cu cheflii în cameră, nu mă puteam închide pe dinăuntru, pe lîngă toate astea mai fiind nevoit să fac și o foame teribilă: bufetul funcționa numai pentru nuntași, nu și pentru noi ăștia, bieții excursioniști. Am plecat a doua zi mai obosit decît venisem. Oare este firesc ca o cabană situată într-un punct turistic extrem de solicitat să devină un local de desfășurare a nunților, în loc să fie un veritabil loc de odihnă, de liniște? În plus, am fost informat că asta nu a fost prima nuntă organizată a cabana «Baraj» *(Mihai Vieru — Iași)*

•

Primim din partea Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului Brăila:

«*La adresa dv. nr. ..., prin care ne înaintați scrisoarea numitei* Damian Minca *din Brăila prin care aceasta solicită sprijin în obținerea unui spațiu, vă facem cunoscut următoarele: în ședința Comitetului Executiv din 13.06.1975 s-a aprobat petentei un spațiu de locuit compus din o cameră de 16 mp, o cameră de 12 mp, antreu de 7 mp și dependințe comune pe str. Galați nr. 20*» (semnează prim-vicepreședinte Anton Lungu și secretar Aurel Radu)

•

În ziua de 23 VI a.c., ora 13, în autobuzul 104 R un tînăr — nu depășea 20-30 de ani — a jignit taxatoarea cu nr. 38348. Tovarășa taxatoare a afirmat că începutul discuției se datorește faptului că i-a cerut tînărului să-i achite șaizeci și cinci de bani, costul biletului pentru traseul respectiv. Tînărul — se numește Ivan Dan — a jignit-o. Nu a auzit nimeni nimic, probabil a folosit un ton coborît și a plecat spre ușa din față. Taxatoarea — 25-30 de ani, nu prea înaltă, destul de slăbuță — s-a ridicat, a trecut prin spațiul dintre scaune, l-a ajuns din urmă și a început să-i dea palme peste față, să-l tragă de păr, lovindu-l cu pumnul în spate etc., aducînd ca suprem argument al «metodelor» folosite: «să nu mă mai jignești în timpul serviciului!». Tînărul nu a reacționat în nici un fel la palmele primite. Încerca să-și ferească ochii. Cele scrise mai sus sînt reale, nu am exagerat sau adăugat nimic. Furia taxatoarei a fost oprită de o călătoare, probabil mamă, impresionată de palmele date. Nu scuz greșeala tovarășului Ivan Dan. Nu am auzit nimic, dar cred că a jignit-o pe încasatoare. Știu că mai sînt tineri lipsiți de bunul-simț, pentru care a jigni o femeie e ceva lipsit de importanță. Dar greșeala lui nu scuză greșeala tovarășei taxatoare, iar dacă noi pretindem atenție și grijă din partea unui bărbat, atunci cu atît mai mult sîntem obligate ca prin corectitudinea purtării noastre să impunem. Eu știu că munca taxatoarelor este dificilă, mulți călători își descarcă nervii — adunați în timpul așteptării în stație — folosindu-le drept paratrăsnet, dar de la a asculta niște acuzații spuse pe nedrept din partea unui călător și pînă la a-ți face dreptate cu pumnii — este o mare distanță. Vă rog să cereți sancționarea tovarășei taxatoare și nu-l ocoliți nici pe tovarășul Ivan Dan — și el trăiește într-un colectiv de muncă, CONECT, la capătul lui 104 și 106, pe platforma Pipera — conflictul l-a început el, este tînăr și, cred, receptiv la o discuție într-o organizație de tineret — explicîndu-i-se în ce constă greșeala. Poate cele relatate de mine sînt lucruri minore în comparație cu alte întîmplări, dar nu credeți că indiferența cu care trecem astăzi pe lîngă astfel de momente penibile mici va genera mîine ceva mai rău? *(Eugenia Andreescu — București)*

•

Vonica Mihai, din Novaci, județul Gorj, ne-a scris că fiind angajat ca lăcătuș la I.J.I.L. Tg. Jiu, secția Novaci, nu reușise să intre în posesia banilor cuveniți pe perioada concediului de odihnă efectuat legal în anul care a trecut. Am trimis scrisoarea Consiliului județean al sindicatelor Gorj, de la care am primit următoarele:

«*La scrisoarea trimisă cu adresa dv. nr. ..., privind pe tov. Vonica Mihai, vă comunicăm următoarele: se confirmă faptul că petiționarul, deși a efectuat concediul de odihnă în luna septembrie 1974, nu a intrat în posesia indemnizației cuvenite. După mai multe intervenții, la data de 28 mai tov. Vonica Mihai a primit suma de 740 lei de la totăl său, care a ridicat banii de la casierul unității cu mult timp înainte. S-a atras atenția conducerii unității de a achita fiecărui angajat sumele datorate și nu prin intermediari, așa cum s-a procedat în cazul lui Vonica Mihai*»

•

«Sînt profesoară și locuiesc în comuna Buturugeni, județul Ilfov, împreună cu familia. Vă cer sprijinul într-o problemă pe care singură nu reușesc să o rezolv: este vorba de telefonul pe care l-am instalat de 4 ani, dar care ne produce nenumărate necazuri. La ora cînd vă scriu, telefonul nu merge de 8 zile, am reclamat aproape în fiecare zi nefuncționarea acestuia, mi s-au făcut promisiuni, iar astăzi, 26 iunie, mi s-a spus că pur și simplu nu are cine se deplasa pentru a repara firele, aparatul etc. Menționez că sîntem cuplați cu următorii: casa Măgureanu, casa Ilie, casa Popovici, dispensarul uman, C.A.P. Buturugeni, fiecare plătim abonamentul integral — 40 lei lunar. Oficiul P.T.T. de care aparținem este Grădinar. Vă rugăm mult ajutați-ne să rezolvam această situație anormală, care ne produce o serie întreagă de întîrzieri în rezolvarea unor probleme zilnice de serviciu sau ținînd de activitatea noastră casnică» *(Maura Măgureanu, Buturugeni, județul Ilfov)*

POȘTA REDACȚIEI

Elena Vrînceanu — comuna Filipești de Pădure, județul Prahova. Din cîte ne informează organele locale de stat, situația dumneavoastră și-a găsit rezolvarea, în sensul că veți rămîne alături de soț, continuîndu-vă și serviciul în acest timp. Salutăm — și în cazul dumneavoastră — victoria rațiunii asupra rămășițelor unor mentalități învechite.

Anton Popa Paraschiv — Beclean, județul Bistrița-Năsăud. Vă amintim și dumneavoastră — așa cum am mai făcut-o în nenumărate rînduri — că, pentru a încerca să vă soluționăm problema în care solicitați sprijinul revistei noastre, este **absolut necesar** să ne scrieți exact denumirea instituției sau întreprinderii în care activați, precum și adresa acesteia. Vă rugăm să reveniți în acest sens.

Cornelia Guță — Cobadin, județul Constanța. «...vă rog frumos să-mi trimiteți și mie artiști. Aș dori printre artiștii să se afle următorii artiștii:...» (am reprodus **textual**; urmează o interminabilă listă cu numele unor actori români și străini — N.R.) Dacă ați fi urmărit revista noastră, ați fi știut desigur că nouă nu numai că **nu trimitem artiștii** de film sau teatru, dar nici măcar fotografiile acestora, la care probabil ați vrut să vă referiți.

H.P. ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

PODIUMUL DE ONOARE AL FOTBALULUI ROMÂNESC

1. **DINAMO BUCUREȘTI.** Datorită, mai ales, unui lot remarcabil, pentru a opta oară campioană a țării. Va juca în Cupa campionilor europeni cu Real Madrid, primul meci în deplasare.
2. **A.S. ARMATA TÎRGU MUREȘ.** Locul doi în campionat și semifinalistă a Cupei României, datorită perseverenței și omogenității formației. Adversar în Cupa U.E.F.A. — Dynamo Dresda, prima partidă la Tîrgu Mureș.
3. **UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Poziția a treia în campionat și eventuala dobîndire a Cupei, finala cu Rapid urmează să se dispute, ar reprezenta cea mai bună performanță din istoria clubului craiovean. În funcție de rezultatul meciului de astăzi cu Rapid, va juca în Cupa cupelor cu Anderlecht, prima confruntare în deplasare, sau în Cupa U.E.F.A. cu Steaua roșie Belgrad, primul meci la Craiova.

POȘTA SPORTURILOR

„să trăiască viața noastră!..."

● **EMILIAN SERGHIE, str. Paltini nr. 18, Timișoara.** Transcriu din scrisoarea dumneavoastră un fragment definitoriu pentru cele opt file mari, scrise și pe-o față și pe alta (lungime pentru care v-am iertat, dat fiind conținutul demn de tot respectul). Ziceți: «Se tot caută aiurea modele de urmat de către sportivii noștri. Unde ar putea ei afla mai bine un asemenea model decît la ei acasă, în exemplul pe care îl-l dă însăși țara, în modelul oferit de popor, prin felul cum a înfruntat și înfruntă în aceste zile calamitățile naturii. Exemplu de luptă și de spirit de echipă (o echipă cît întreaga națiune). Exemplu de bună pregătire fizică și, mai ales, moral-volitivă. Exemplu de dăruire și curaj, de demnitate în înfruntarea cu un adversar — care se pretinde — superior. Exemplu de rezistență la efort și de învingere a durerii în numele victoriei finale. Care trebuie să vină. A și venit.» Nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc împreună cu cititorii pentru asemenea simțite rînduri și să exclam odată cu dumneavoastră. «Fie ca toți cei care au de reprezentat culorile patriei să-și amintească, în clipa cea mai grea a competiției, de curajul și măreția muncii noastre — Țara — să afle puteri în acest gînd și să învingă.» Fie!● Învățător pensionar **I.T. UNGUREANU, Deleni-Iași.** Scrisorile dumneavoastră sînt totdeauna tonice prin molcomia și cuviința lor de zare moldavă, senină la suflet chiar și atunci cînd stă «Politehnica» cu un picior în B. Darmite cînd nu mai stă astfel!... Atunci se iscă pe la Delenii Ieșilor abur acidulat, de controversă (ca de zarzără începînd să se macereze, etilic, dar blînd, la talpa pomului, în iarbă), și iată ce-mi grăiți așa, pe nemîncate: «Cu Iorgulescu putem merge mai sigur în meciurile internaționale decît cu Răducanu. Răducanu a fost **bun în Mexic**, Iorgulescu a fost **foarte bun în Danemarca.**» Sublinierile îmi aparțin. Le-am făcut tocmai pentru a se vedea ce argumente fără drept de apel aveți în susținerea următoarei firești concluzii: «Să fie Iorgulescu titular și Răducanu rezervă!» Nu eu voi fi acela care să împiedice o asemenea măsură, dacă va voi cineva s-o ia. Eu, cel mult, aș putea să propun — numai spre a nuanța cît de cît controversa — să-i pună pe amîndoi deodată titulari. Or, pe amîndoi deodată rezerve. Or, tot pe amîndoi deodată să nu-i pună deloc... Că zău așa, tovarășe Ungureanu, nu portarii sînt hiba națională noastre. Ia gîndiți-vă olecuță.

● **COLECTIVUL DE IUBITORI AI SPORTULUI DE LA ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ DIN RÎMNICU VÎLCEA** Vă respect durerea retrogradării. Vă salut argumentele de nezdruncinat (nici eu, care mă pricep la argumente, n-aș fi găsit unele mai solide, dacă, să bat în lemn, îmi retrograda echipa preferată: «Răsăritul»-Caracal) și, de asemenea, vă prețuiesc stilul de certă valoare epic dramatică învestit în epistolă. Dar, sincer să fiu, mai mult prețuiesc acest spațiu tipografic și nu vreau să-l umplu cu discuții evident inutile acum, la spartul tîrgului. Ce s-o mai lungesc: mortul de la groapă nu se mai întoarce. Așa că, vorba folclorului vîlcean, «lăsați-l să rămîie unde-a-nserat»! Apoi trageți aer în piept și luați-o de la capăt. Mai precis: chemați-l pe Gică Nuțescu să vă bage-n A, cum a mai făcut-o (acum precis e pe liber omul, că tocmai a readus pe «Gloria»-Bistrița în B și nu mai e nevoie de el în «subgăletele» bistrițean) După tipic!... Oricum, folosesc prilejul spre a-l felicita pe acest prim-sufletist al antrenorilor români, cu vorbele care-i sînt cele mai dragi: «Să ne trăiască viața, nea Gică!» Știu ce-o să-mi răspundă: «Mai bine să trăiască fotbalul, că noi nu contăm!» Filozof acest nea Gică. Dar nu de asta are el mînă bună la promovări.

PETRE DRAGU ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

„nu vă puteți imagina"

— Nu vă puteți imagina ce înseamnă o asemenea situație!, îmi spunea interlocutorul meu, strivind și tot frămîntînd între degete o bucată de piele pentru șters ochelarii, sau ceva asemănător. Nu vă puteți imagina, a continuat, ce înseamnă să îți fie groază de orice clipă de singurătate, să îți dorești mai mult decît orice în viață cîteva momente de liniște... Teribil ce mult înseamnă în viața unui om clipele de liniște... Nu vă puteți imagina ce înseamnă o obsesie care revine mereu, în momentele și situațiile știute, dar atunci cînd te aștepți mai puțin... Oare vă puteți imagina ce înseamnă să îți fie teamă să te privești într-o oglindă?

Se întrerupse privindu-mă insistent, frămîntînd între degete bucata aceea de piele gri, așteptînd să îi spun și eu ceva, dar m-am mărginit la:

— Știu eu?

— Vă spuneam că mi-e groază să mă privesc în oglindă. Da, mi-e teamă, fiindcă odată, privindu-mă în oglindă nu m-am văzut pe mine, ci l-am văzut pe el, pe profesorul F., așa cum arăta atunci, demult, tînăr, cu părul ondulat, cu ochi negri și sprîncene dese. Mă privea din oglindă, adică se privea pe sine, fiindcă el era cel care se reflecta în oglindă, mirat. Da, nu era în privirea lui decît mirare. Poate se mira și el că se vede în oglindă în locul meu.

Din nou s-a întrerupt și mă gîndeam că trebuie să îi spun ceva, dar nu știam ce.

Avea vocea uscată, de aceea s-a întrerupt din nou. Mă gîndeam că cel mai potrivit lucru este să nu îi spun nimic, să nu îi întrerup cumva șirul destăinuirilor, fiindcă eram convins că va ajunge la ceea ce așteptam din partea lui, adică la o mărturisire. O teribilă recunoaștere a vinovăției lui, pe care speram că o va face acum, la mai bine de treizeci de ani de la săvîrșirea faptei. A continuat tot cu obsesia lui, dar și mai ciudat:

— Cea mai teribilă imagine a profesorului F. mi-a apărut atunci cînd l-am văzut ultima dată într-o oglindă. V-am spus că mă tem de orice oglindă, mai exact de ceea ce pot vedea privindu-mă în ea, dar, ciudat, cu toate acestea, parcă simt o atracție irezistibilă, ceva mai presus de voința mea, care mă duce pînă în fața oglinzii... Așa am simțit și în noaptea aceea... Era furtună. Fulgera la intermitențe scurte, dar ploaia parcă avea o anumită greutate, o anumită durere ca aceea a nașterii, care o oprea să se dezlănțuie. Simțeam că mă înăbuș. Am aprins lampa de pe noptieră și, parcă împins din spate, m-am dus în fața oglinzii. Mi-a apărut el, într-o înfățișare ciudată... Parcă avea păr lung, dar nu era părul lui, erau fire de salcie curgîndu-i despletite pe umeri, iar în spate, o!, asta e îngrozitor, în spate ceva ca un miner de lemn îi înfrunzise și dăduse ramuri, ramuri cumva încolăcite, noduroase, ca rădăcinile crescute deasupra solului, care se chircesc, căutînd să se afunde în pămînt... De pe genele lui, din părul lui și de pe umerii lui își luau zborul fluturi de noapte, fluturi de molii, mici, în roiuri, fluturi mari, cap de mort, care tremurau o clipă din aripi și apoi porneau să se izbească în becul aprins, ca într-o pornire dușmănoasă față de lumină... Fața și pieptul gol îi erau brăzdate de niște urme cleioase, ca și cum s-ar fi tîrît melci... Nu vă puteți închipui...

Deveni tot mai ștearsă, tot mai uscată, vocea interlocutorului meu s-a stins. A înghițit de cîteva ori în sec, ca apoi să spună dintr-o răsuflare:

— Știu că nu mă veți crede, dar nu eu l-am ucis.

Nu îl credeam. Cu atît mai mult nu îl credeam după ce îmi povestise aceste coșmaruri pe care le trăiește numai un vinovat. De ce ar readuce în amintirea lui figura celui ucis, pînă devine obsesie și calvar, dacă nu ar fi vinovat?

*

Totul a pornit de la o anonimă. O anonimă care m-a dus la unul dintre dosarele acelea foarte vechi, trecute prin multe, foarte multe mîini de anchetatori, marcate cu ștampila «Autori necunoscuți». Cu toată dificultatea unor anchete care se reîntorc la fapte petrecute cu zeci de ani în urmă, am reușit să rezolv împreună cu colaboratorii mei cîteva dintre ele. Dosarul la care se referea anonima mi s-a părut însă cu totul lipsit de șanse. Era în situația pe care o numeam «înfundată». Faptele s-au petrecut în timpul războiului. Într-o cabană din apropierea orașului s-a iscat o ceartă între un profesor de sport și trei tineri. Motivul era o fată care venise în compania tinerilor și pe care profesorul o cam asaltase cu insistențele sale. Cînd profesorul a cerut-o din nou la dans, unul dintre tineri l-a refuzat cam obraznic, iar profesorul i-a răspuns cu o pereche de palme. S-au invitat afară pentru «explicații». Cum profesorul era și antrenor de box, a împărțit cîțiva pumni rapizi și puternici de i-a răsfirat pe tineri prin iarbă. Dar, după aceea, a fugit spre pădure. Se pare că a căutat scăparea prin fugă în momentul în care a observat că unul dintre tineri a scos un cuțit. Nu se știe exact ce s-a întîmplat în această fază a altercației, fiindcă la toate interogatoriile (și au fost multe) nici unul dintre tineri nu recunoștea că ar fi avut cuțit sau că l-ar fi văzut pe altul dintre ei cu cuțit. Recunoșteau că l-au pus pe fugă pe profesor, dar că nu l-au urmărit și că s-au despărțit și s-au întors spre oraș. Cert este că a doua zi profesorul a fost găsit mort, în urma unei lovituri de cuțit primită în spate.

Trecuseră de atunci mulți ani, fapta era prescrisă, deci nu mai prezenta nici o semnificație sub aspectul consecințelor penale, dosarul îngălbenise în raftul lui, și cum încercările de a relua cercetările făcute de antecesorii mei eșuaseră, părea că nimeni nu îl va mai reactualiza, cînd, iată, anonima. Mai întîi cuprindea o relatare extrem de exactă a altercației, dovadă că cel care o scrisese a luat parte la ea, și apoi, un amănunt surprinzător. Și anume faptul că unul dintre tineri avusese cu el un cuțit de excursie, pe care l-a scos de sub haină, după ce a fost culcat la pămînt cu un pumn.

— Ce facem Bogdane?, l-am întrebat pe colaboratorul meu, după ce i-am citit anonima.

— Ce să facem? Noi am notat tinerii cu A.B. și C. În anonimă se scrie că C. a avut cuțitul.

— Deci, anonima a scris-o A., sau B., și, deci acum vor fi dispuși să spună mai mult decît au spus la vremea aceea, în anchete. Poate pentru faptul că știu că a intervenit prescripția.

— Prescripția a intervenit de mult... Știu eu? Poate fi așa, poate fi altfel... Cînd am citit dosarul am avut senzația că judecătorul de instrucție insistase mai mult cu întrebările asupra lui B., ca și cum l-ar fi bănuit pe acesta sau ca și cum ar fi bănuit că el știe mai mult decît spune. Poate să fie așa cum spuneți dumneavoastră, adică B. să fi scris anonima. . Om vedea.

— Eu încep chiar azi cu B., fiindcă trebuie să dăm întîietate presimțirilor judecătorului de instrucție de acum mai bine de treizeci de ani

Pe cel numit B. l-am găsit după orele de serviciu la birou. Spunea că nu are nici o grabă să meargă acasă, fiindcă are ceva neînțelegeri familiale și se simte mai bine la birou. Anonima? Ce anonimă? Nici nu i-a trecut prin minte să scrie vreo anonimă. Nici poveste să știe că C. ar fi avut asupra lui un cuțit de excursie. M-a invitat să îi examinez scrisul și să îl compar cu cel al anonimei. Era furios pe faptul că îl bănuiam că el ar fi scris anonima. Am încercat să discut cu el despre întîmplare, dar a refuzat, prevalîndu-se de dreptul de a nu îmi răspunde la întrebări.

Pe A. l-am găsit în grădina casei lui, văitîndu-se că ploile mult prea abundente din primăvară i-au compromis recolta de căpșuni. Cînd i-am explicat scopul vizitei mele, pe față i-a trecut o umbră de întristare. Apoi, m-a invitat în casă și mi-a răspuns cu amabilitate la tot ce l-am întrebat, dar nu spunea nimic în plus decît ceea ce declarase întotdeauna și nici poveste să fi scris el anonima. Nici gînd să fi știut că C. ar fi avut un cuțit de excursie la el, ascuns sub haină.

*

Astfel am ajuns la C., care după relatarea coșmarurilor sale, mi-a declarat totuși că nu este vinovat. Ba, mai mult, îmi servește a doua surpriză:

— Anonima v-am trimis-o eu.

Mai că am sărit de pe scaun.

— Dar asta înseamnă că te-ai autodenunțat! În cuprinsul acelei anonime se scrie că. .

— Da, am scris că eu am avut un cuțit de excursie sub haină, că eu l-am scos după ce am fost trîntit la pămînt de un pumn al profesorului boxer. Asta am scris, fiindcă asta e adevărat, și nu am declarat în anchetă atunci, demult, dar, adevărul este că în clipa în care m-am ridicat de la pămînt, profesorul mi-a mai tras una de mi-a sărit cuțitul din mînă și am rămas k.o.

— Și de ce nu ai declarat asta, dacă nu ești vinovat?

— Fiindcă mă temeam că vina ar fi căzut pe mine.

— Ciudat... Cred că te-ai înțeles cu ceilalți doi, fiindcă nici unul dintre ei nu au declarat nici atunci și nu spun nici acum că ai fi avut cuțit. Or, nu este posibil ca nici unul dintre ei să nu te fi văzut.

— Tocmai asta e! Unul dintre ei a ridicat cuțitul meu și a devenit criminal. De aceea tace.

— Dar dumneata, care ai tăcut atîția amar de ani, de ce nu îmi spui măcar acum, dacă ești sincer, cine a preluat cuțitul?

— Vedeți, nu pot face asta, fiindcă nu știu. Vă spun că profesorul m-a lovit foarte puternic, poate tocmai pentru faptul că devenisem periculos, cu arma mea. Cînd m-am trezit din amețeală, nu mai era nimeni în jurul meu...

— Vrei să îți spun care este părerea mea sinceră?...

— Da ..

— Ei bine, nu te cred. Nu ai fost sincer pînă la capăt. Trăiești intens coșmarul vinovăției și de aceea ai scris anonima. Ca destăinuindu-te, să scapi de acest coșmar. Numai că nu ai dus mărturisirea dumitale pînă la capăt... Sau, mai știu eu, în coșmarurile pe care le trăiești vrei atît de mult să nu fii vinovat, încît îți imaginezi cu adevărat, ca o salvare a propriei conștiințe, că actul criminal l-a săvîrșit altul.

Mi-a răspuns tîrziu, privindu-mă trist.

— Greșiți... Dacă e adevărat că v-am scris anonima fiindcă am speranța că aflarea adevărului mă va face să suport mai ușor coșmarul meu, nu este adevărat că sînt atît de vinovat cît credeți dumneavoastră. Sau, credeți oare că nu este o vină suficient de mare aceea de a fi avut și de a fi scos la iveală arma crimei? Nu este o vină suficient de mare ca să mă chinuie remușcările?

Nu mai știam ce să îi spun, așa că după cîteva cuvinte precipitate, am plecat.

...La birou mă aștepta colaboratorul meu. I-am povestit discuțiile avute cu cei trei, încheind cu: «No, acum, ce zici, bătrîne?»

— Ce să zic?, mi-a răspuns căpitanul. Ce să zic? Pe A. nu l-am bănuit niciodată. El a primit palmele de la profesor în cabană și la ieșire tot el a primit primul pumn. Și, fiindcă voia să se asigure că acesta nu îl va mai deranja în socotelile lui cu ceilalți doi, l-a trăsnit bine, de la făcut k.o. Și apoi, își trăiește viața prea senin și prea mulțumit, ca să aibă ceva pe suflet. E rău de gură, dar nu e capabil să facă rău cuiva. În ce îl privește pe B., care e un ursuz și se înțelege greu cu cei din jurul său, acesta poartă o povară, dar e numai vina tăcerii. Fata pe care o asaltase cu insistențele sale profesorul era logodnica lui, și cumva a avut impresia că C. a luptat pentru ei. De aceea nu a vorbit și de aceea, cînd bea ceva mai mult, plînge și spune că are pe inimă o greutate... Rămîne C., cu viața lui însingurată, amară, searbădă, plină de coșmaruri. Peste treizeci de ani, trăiți în groază și spaime... E prea mare povara pe care o duce, ca să fie vinovat numai de atît cît recunoaște el... În fond...

— Ai dreptate, bătrîne... În fond, hai să ne întoarcem la treburile noastre «la zi», fiindcă în acest dosar prescris nu mai căutăm decît adevărul, de dragul adevărului, or, adevărul lui e în coșmarul vinovăției, care pedepsește mai crunt decît legea.

EMIL POENARU ■

LUMEA DE MÎINE

există un „șoc al viitorului"?

În mult citita lucrare a lui Alvin Toffler, «Șocul viitorului», se menționează exemple de reacții paradoxale ale indivizilor și mediilor sociale la schimbările bruște ale condițiilor de viață, ce presupun înlocuirea formelor sociale tradiționale cu stilul și tehnicile de existență anunțînd viitorul. Astfel, se arată cum populația insulei Manus, aflată la nord de Noua Guinee, și trăind în modul de viață al epocii de piatră, a putut apropia, în decurs de o singură generație, mentalitatea, deprinderile și structura societăților din secolul XX. Această surprinzătoare putință de adaptare a unei populații «nedezvoltate», dar intactă sub raport biologic și psihologic, este însă negată de instabilitatea, suferințele, cazurile multiple de nevroză și incapacitatea de adaptare a numeroși indivizi trăind în societățile industrializate, la suprasolicitările senzoriale impuse de adaptarea la ambianța tehnică și socială, anunțînd o evoluție rapidă înspre societatea de mîine.

Paradoxul nu este, în realitate, decît aparent. El are explicații firești, de ordin psihologic și social, și este în raport direct cu gradul de integrare și echilibru al personalității: indivizii robuști, sub raport corporal și sufletesc, suportă fără dificultate «șocul viitorului», schimbarea bruscă a condițiilor de viață, sau, așa cum observă judicios Toffler, își creează anume tehnici de apărare față de suprastimularea impusă de trepidanța unei vieți sociale, cu ritm de evoluție accelerat. Într-un cuvînt, acești oameni se **adaptează** noii vieți, elaborîndu-și, conștient sau instinctiv, «strategii», ce le îngăduie să-și mențină echilibrul și, în același timp, să participe cu entuziasm la noutate și schimbare, anticipîndu-le chiar, din nevoie sufletească.

Indivizii din această categorie se sustrag periodic zgomotului și frămîntării exterioare; ei își creează refugii, oaze de liniște și reculegere în meditație și calm, în cercul familiei, în evadări întăritoare în ambianța naturii sau liniștea bibliotecilor, alternînd regulat munca și odihna, evitînd zgomotul, trepidația și incoerența unei existențe dereglate. Acești oameni rămîn **ei înșiși**, prin mijloace de apărare față de formele deletere ale mediului poluat, menținîndu-și anumite deprinderi statornice. Ei acceptă schimbarea, refuzîndu-se versabilității; au curiozitatea noutății, nelăsîndu-se invadați de zgura unei vieți sociale cu ardere intensă; reușesc, în acest fel, nu numai să se adapteze, dar să și lucreze creator, contribuind la pregătirea viitorului.

Cu totul alta este situația celor care, lipsiți de rezistență interioară sau nedestoinici de a-și crea apărări față de suprasolicitările mediului, ajung la stări nevrotice, eșuează în deprindere alcoolică, în drogare sau vagabondaj: sînt învinșii vieții sociale, așa-zișii «declasați» ai tuturor timpurilor, numiții «clochards», trăind o viață în margine și care ajung clienți ai spitalelor psihiatrice.

Aceste victime ale vieții de metropolă, pe care, personal, i-am cunoscut bine, ca medic psihiatru, cu decenii în urmă, mai cu deosebire la consultațiile infirmeriei speciale din Paris, reprezintă un fenomen general tuturor civilizațiilor. Nu ne aflăm în fața unui efect specific al «șocului viitorului», ci în fața unui fenomen mult mai general, în care «șocul viitorului» se integrează ca un caz particular.

«Șocul viitorului» reprezintă, așadar, un fenomen individual și social esențial selectiv. Indivizii robuști și orînduirile sociale echilibrate nu-l cunosc. «Șocul viitorului» este o manifestare a instabilității și dezechilibrului personalităților slabe și un fenomen de psihopatologie socială.

ION BIBERI ■

COPERTA NOASTRĂ

Episod din bătălia pentru recoltă la C.A.P. Produlești-Dîmbovița.

Fotografie de GH. AMUZA ■

FLACĂRA: Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Casuța poștală 41 12. cf. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

ISTORIA ROMÂNILOR VĂZUTĂ DE ȚĂRANUL GHIȚĂ MITRĂCHIȚĂ

Puțini artiști naivi practică pictura de inspirație istorică. Dar, și la noi și pe aiurea, aceștia sînt dintre cei buni. Cît despre Ghiță Mitrăchiță, el a aflat calea dreaptă și cea mai luminată spre porțile istoriei neamului.

Mitrăchiță e un țăran vîrstnic din Bărca, județul Dolj. Pune pentru prima oară mîna pe niște culori la șaizeci și unu de ani ca să spună astfel ce crede el despre Horia, Cloșca, Crișan, despre lupta lui Vlad Țepeș cu dușmanii țărilor românești, despre marele Ștefan. La vîrsta asta, vă asigur, un țăran are credințe ferme. El nu exprimă impresii și păreri. Pentru Mitrăchiță unul e domnul Horia, iar Ștefan e Ștefan și e cel mai mare. Fermitatea gîndirii sale apare exemplar în tablouri. Dialectica lui nu e foarte întinsă dar are o calitate de luat în seamă: se sprijină pe idei bine așezate în conștiința țăranului. Ai noștri, zice Mitrăchiță în imagini, sînt falnici, sînt bărbați, sînt haiduci. Inamicii sînt cruzi și mulți, au privirea pieziș și mersul furișat. Toată istoria e o glorie și o luptă. Totul, acum ca și odinioară, este istorie. De aceea, cînd pictează scene contemporane Ghiță Mitrăchiță simte nevoia să compare pe unii cu alții, prezentul cu trecutul. Rezultă din asta niște curioase dipticuri, unice în toată arta naivilor, cu o pictură stîngace dar sugestivă, iară și patetică, slujind o naratiune elementară însă viguroasă, inocentă și totuși adevărată. Pe Mitrăchiță concetățenii lui, țăranii, îl vor pricepe întotdeauna mai ușor ca orășenii.

Lucrările de rezistență sînt compozițiile pe temele unor balade scrise de un Bolintineanu și portretele eroilor naționali. Privindu-le atent, vom găsi aici o excepțională intuiție a puterii ritmurilor în artă. Faptul că, bunăoară, copacii stau în cadru zvelți și viu,ca niște personaje, comunică emoție. Să privim cu ochi de geometru reproducerea tabloului «Tudor Vladimirescu». Totul se poate reduce lesne la serii de linii drepte și paralele, la curbe așezate agitat peste acestea. Sigur, nu de geometrie ne vorbește Mitrăchiță, ci de Tudor Vladimirescu, prins între săbiile rele. Dar ce sigur stau în pagină trunchiurile conice ale copacilor, ce viclean se mișcă fierul, ce formă albă demnă și dreaptă e figura lui Tudor.

Meritul de pictor al lui Ghiță Mitrăchiță e că ajunge solitar să dea tablouri, el vrînd,de fapt, să fie dascăl de istorie.

TUDOR OCTAVIAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 28 (1049) — 19 IULIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

CUVÎNTUL DE ORDINE AL ACESTEI SĂPTĂMÎNI: TOTUL PENTRU CONTINUITATEA NORMALĂ A PRODUCȚIEI, A VIEȚII

Atmosferă caldă, prietenească în timpul discuțiilor oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al statului Trinidad-Tobago, Eric Eustace Williams.

În timpul convorbirilor oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și cancelarul federal al Austriei, dr. Bruno Kreisky.

Întîlnire între tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu și tovarășa Dolores Ibarruri.

Președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe Alteța Sa Regală Hassan Ibn Talal, prințul moștenitor al Regatului Hașemit al Iordaniei.

Moment din timpul discuțiilor oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și delegația Uniunii Socialiste Sudaneze.

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, cu tovarășul Schafik Jorge Handal, secretar general al Partidului Comunist din Salvador.

SĂ PUNEM BAZELE UNEI ORDINI ECONOMICE NOI, CARE SĂ ASIGURE O COLABORARE EGALĂ, STABILITATE ECONOMICĂ, PROGRESUL FIECĂREI NAȚIUNI, BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA FIECĂRUI POPOR

Ziarele de sîmbătă au publicat pe prima pagină două imagini alăturate. Prima înfățișa o secvență din timpul convorbirilor oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și cancelarul federal al Austriei, dr. Bruno Kreisky. Cea de alături surprindea un moment al discuțiilor oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al statului Trinidad-Tobago, Eric Eustace Williams. Ipostaze obișnuite ale politicii externe a unei țări care, privind cu optimism și încredere desfășurarea viitoare a vieții internaționale, își intensifică eforturile și acțiunile îndreptate spre instaurarea unui climat de încredere și colaborare în lume, a unei noi ordini economice și politice, care să ofere condiții pentru ca toate statele să se poată afirma și dezvolta conform intereselor și aspirațiilor lor fundamentale.

La interval de cîteva zile, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, primește pe prințul moștenitor al Regatului Hașemit al Iordaniei, Hassan Ibn Talal, și delegația Uniunii Socialiste Sudaneze, condusă de El Rashid El Taher, membru al Biroului Politic al Uniunii Socialiste Sudaneze, președintele Adunării Naționale Populare din Sudan.

Schimburile largi de păreri dintre părți au reliefat, cu aceeași reciprocă satisfacție, concordanța punctelor de vedere asupra unui mare număr de probleme importante ale contemporaneității, au evidențiat noi posibilități de conlucrare multilaterală, mai presus de orînduirea politico-economică a țărilor respective, ilustrînd cu fapte de domeniul evidenței justețea aprecierii Partidului Comunist Român, potrivit căreia raportul de forțe pe plan mondial se schimbă în mod radical și deschide noi perspective afirmării voinței popoarelor de a trăi într-o lume mai dreaptă și mai bună, de a-și făuri o viață așa cum o doresc, fără nici un amestec din afară.

Necesitatea conjugării și intensificării eforturilor tuturor forțelor democratice, progresiste, ale tuturor popoarelor pentru înfăptuirea unei reale securități în lume, în general, și în Europa în mod deosebit, a fost subliniată de asemenea în cadrul schimbului de vederi între tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, pe de o parte, și tovarășa Dolores Ibarruri, pe de altă parte. Desfășurată în atmosfera de înțelegere și solidaritate militantă ce caracterizează relațiile dintre cele două partide, întîlnirea cu reprezentanta Partidului Comunist din Spania a reliefat dorința comună de a dezvolta în continuare raporturile de prietenie între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania, în folosul luptei forțelor antiimperialiste pentru pace, cooperare și progres social.

Într-o atmosferă caldă, tovărășească, s-a desfășurat de asemenea întîlnirea între secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și secretarul general al Partidului Comunist din Salvador, Schafik Jorge Handal. Relațiile de activă solidaritate ale partidului nostru cu partidele comuniste și muncitorești din întreaga lume reprezintă o nouă contribuție la cauza unității și solidarității mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

NICOLAE CRISTACHE ■

În Insula Mare a Brăilei — analiză a măsurilor de protecție, indicații privind însămînțarea culturilor succesive.

La Galați — un zid trainic, de nădejde, protejează de ape orașul și șantierul naval.

MUNCA EXEMPLARĂ ȘI SUSȚINUTĂ A ÎNTREGII NAȚIUNI — CHEZĂȘIA RECUPERĂRII ÎN ÎNTREGIME A PAGUBELOR PROVOCATE DE CALAMITĂȚILE NATURALE

În județul Dolj se controlează cei peste 100 de kilometri de diguri dispuse de-a lungul malului Dunării.

Joi, 10 iulie 1975, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a continuat călătoria de lucru în zonele din vestul și sudul țării. Secretarul general al partidului a fost din nou prezent în mijlocul oamenilor care au avut de suferit din cauza inundațiilor, la Sibiu, Deva, Arad, ajutîndu-i în acele clipe cu prezența și exemplul său, analizînd profund și oportun situațiile create, dînd indicații precise pentru traducerea în viață a prevederilor Decretului Prezidențial privind instituirea stării de necesitate și a Hotărîrilor Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R

Secretarul general al partidului a examinat apoi la fața locului situația din zonele de-a lungul Dunării. Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit la Moldova Nouă, Orșova, Calafat, Corabia, Turnu-Măgurele, Giurgiu. Uriașele și complexele lucrări aici înfăptuite sînt apreciate de secretarul general al partidului care atrage totuși atenția ca ele să fie terminate în 2—3 zile, astfel încît să stăvilească unda de viitură. Se accentuează obligația ca fiecare cadru de conducere să fie pe cîmp la strîngerea recoltei, muncitorii să lucreze 8 ore în fabrici și uzine și alte patru la strîngerea recoltei, și fiecărei instituții să-i fie repartizată o suprafață de teren agricol. Aceasta în condițiile cînd în industrie trebuie realizate angajamentele de depășire a planurilor de creștere a exportului și de reducere a importului.

Sîmbătă, 12 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în zone care au avut de suferit de pe urma inundațiilor sau unde se iau măsuri de protecție pentru a stăvili unda de viitură a Dunării, în județele Buzău, Galați și Brăila. Peste tot s-au controlat riguros măsurile de protecție pentru prevenirea revărsărilor Dunării, s-au dat indicații ferme și direcții precise pentru cea mai bună organizare a strîngerii recoltei, pentru reluarea activității productive normale.

Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la majorarea suplimentară a retribuției tarifare a tuturor categoriilor de personal și corectarea unor prețuri, dată publicității duminică 13 iulie, apreciază că aplicarea în viață a acestor măsuri — al căror sens este creșterea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii — cere eforturi susținute și permanente, abnegație și pasiune revoluționară din partea fiecărui locuitor al țării.

Întrunit în ședință în ziua de 16 iulie, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a examinat modul în care s-au aplicat prevederile Decretului cu privire la instituirea stării de necesitate, în vederea combaterii inundațiilor și înlăturarea efectelor lor. La chemarea conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu — se subliniază în Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la măsurile ce se impun în continuare pentru înlăturarea cît mai grabnică a efectelor inundațiilor — comuniștii, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, și-au mobilizat și folosit capacitățile în vederea desfășurării normale a întregii activități productive. S-a apreciat modul exemplar în care și-au îndeplinit misiunea unitățile Ministerului Apărării Naționale și ale Ministerului de Interne, formațiunile gărzilor patriotice. Aflat de fiecare dată în mijlocul oamenilor calamitați, sau al celor care au luat măsuri de protecție împotriva viiturilor Dunării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a condus nemijlocit acțiunea de înlăturare a consecințelor inundațiilor. Forța politică și morală a primului bărbat al țării a făcut posibilă mobilizarea tuturor forțelor astfel încît, acum, se poate aprecia că în țară, cu excepția unui număr mic de locuri, situația normală este cea la ordinea zilei. Pornind de aici, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. hotărăște încetarea stării de necesitate, cu excepția județelor limitrofe Dunării, ca și unele măsuri ce se impun în continuare. În județele limitrofe Dunării trebuie să se vegheze în permanență la întărirea și înălțarea digurilor, conform planurilor de apărare împotriva inundațiilor. Muncind exemplar pentru repunerea în funcțiune a tuturor capacităților de producție, oamenii muncii din industrie trebuie să recupereze pierderile, să realizeze producții suplimentare la produsele cerute în mod deosebit la export, cît și pe piața internă.

Sarcini de mare importanță revin comitetelor județene de partid, consiliilor populare care, în conformitate cu Legea privind organizarea producției și a muncii din agricultură, sînt obligate să ia măsuri pentru organizarea în bune condiții a tuturor lucrărilor agricole, un mare accent punîndu-se pe întărirea disciplinei în fiecare comună și sat. În acest scop trebuie să se asigure funcționarea fără întrerupere a tuturor mașinilor agricole, organizarea cu forțe locale a reparațiilor mașinilor agricole și producerea pieselor de schimb necesare.

În fiecare județ trebuie luate în continuare măsuri de refacere, întărire și extindere a digurilor de apărare, realizarea lucrărilor de regularizare si adîncire a albiei rîurilor. De asemenea, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor va prezenta un program de consolidare și protecție a căilor ferate, precum și de suprainălțare a drumurilor și de lărgire a deschiderii podurilor.

Prin eforturi susținute ale întregului popor, se arată în Hotărîrea din 16 iulie a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., este posibil ca, pînă la sfîrșitul anului, să fie recuperate în întregime pagubele datorite calamităților naturale. Adică o chestiune de demnitate și bărbăție a unei națiuni care, strîns grupată în jurul partidului și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dovedește și în acest an o forță cu totul ieșită din comun.

EUGEN SECELEANU ■

UN DECENIU AL RAȚIUNII, DEMNITĂȚII ȘI DEMOCRAȚIEI PLENARE

1965-1975:

Se împlinesc astăzi zece ani de la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, moment dominant în istoria patriei socialiste, cu largi și profunde implicații în destinul colectiv al poporului nostru. Am trăit un deceniu cu totul remarcabil prin vigoarea, dinamismul și amploarea progesului multilateral, zece ani în care am văzut cu ochii noștri redescoperirea României prin marea capacitate a comuniștilor de a ridica la scara realității cele mai nobile virtuți ale socialismului.

Împlinirea unui deceniu de la cel de-al IX-lea Congres al comuniștilor români se impune astăzi inimii și cugetului nostru în primul rînd prin vibranta sinteză și interpretare a drumului parcurs, al unui răstimp istoric atît de bogat în evenimente și confruntări politice și sociale. Am cunoscut și am trăit un adevărat deceniu de reînnoire istorică din care astăzi putem desprinde un adevăr cu valoare axiomatică: poporul român, condus de detașamentul comuniștilor, a dovedit nu numai că a înțeles sensul dezvoltării sale sociale ci, totodată, că a devenit creatorul propriului său destin, prin elaborarea unor opțiuni, fondate și validate istoric, prin făurirea unui program metodic de transformare revoluționară a societății. O istorie făurită conștient, fundamentată teoretic la Congresul al IX-lea, și ulterior la cel de-al X-lea și al XI-lea Congres al partidului și la cele două Conferințe naționale din 1967 și 1972, momente cruciale în viața partidului și statului nostru, momente decisive în desferecarea energiei, talentului și puterii novatoare a unei întregi națiuni, în accelerarea ritmului general de dezvoltare social-politică, economică și culturală a țării. O retrospectivă care aduce în atenția noastră, a tuturor, rolul decisiv pe care secretarul general al partidului l-a avut în fundamentarea strategiei și tacticii partidului nostru, la temeinicia opțiunilor și soluțiilor preconizate prin permanenta confruntare dintre teorie și practică, prin aplicarea creatoare la condițiile concrete ale României, a principiilor și legilor generale ale socialismului științific. Teze de o însemnătate deosebită, teoretică și practică, inițiate în spirit creator marxist-leninist de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, au trasat noi orizonturi gîndirii teoretice, au impus elaborarea promptă a unor soluții practice în dezvoltarea multilaterală a construcției socialiste, îmbogățind în același timp tezaurul teoretic și practic al marxism-leninismului, al luptei revoluționare mondiale.

La temelia progresului neîntrerupt, partidul nostru a materializat în tot acest răstimp axioma civilizației contemporane: crearea unei economii stabile și prospere, bazată pe o consecventă politică de industrializare a patriei, principala garanție a succeselor multilaterale a independenței și suveranității naționale. Un stat puternic cu ample propulsări în toate compartimentele vieții sociale și economice, în toate zonele țării și care a determinat evoluția continuă a concepțiilor și formelor de viață, a promovat progresul științei și culturii, a adîncit continuu democratia socialistă, a provocat schimbări profunde în structura socio-profesională. O politică economică în strictă concordanță cu interesele vitale ale poporului român, o concentrare a principalelor eforturi pentru progresul întregii societăți, pentru ca întregul front al construcției, al înfăptuirilor materiale și spirituale să se subordoneze scopului suprem al socialismului, țelului suprem al politicii partidului: îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului român, creșterea gradului de civilizație și bunăstare a întregii națiuni.

Un deceniu al cutezanței, omeniei și rațiunii în care am fost deopotrivă martorii dinamismului politicii externe a partidului nostru, zece ani dintr-o istorie milenară în care am devenit cetățenii unei țări cu un remarcabil prestigiu internațional, înconjurată cu admirație și îndreptățită speranță pentru promptitudinea și justețea politicii sale interne și internaționale. Creată și aprofundată de către Partidul Comunist Român, sub directa îndrumare a secretarului său general, în concordanță cu aspirațiile întregului popor și în acord deplin cu interesele fundamentale ale tuturor țărilor și națiunilor, politica externă a României reflectă astăzi atributele și trăsăturile dominante ale unui stat socialist independent și suveran. Numeroasele vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în diferite țări ale lumii, contactele politice, încheierea unui număr însemnat de tratate, acorduri, înțelegeri și convenții au determinat extinderea sensibilă a raporturilor de colaborare cu cea mai mare parte a statelor globului pămîntesc, au adus în mod nemijlocit o contribuție remarcabilă la promovarea unei noi ordini economice, la stabilirea unui climat de pace, destindere și colaborare internațională.

Am trăit un deceniu al unor confruntări aprige și ireconciliabile dintre bine și rău, dreptate și injustiție, al permanentei remodelări a sufletului omenesc. Un teren fertil pentru afirmarea deplină a însușirilor tradiționale ale poporului român: hărnicia, omenia, curajul și înaltul său patriotism, stima și respectul pentru ființa și crezul altor popoare, unitatea de monolit în momentele de cumpănă ce reclamă sacrificii și eforturi supraomenești.

Un deceniu al cutezanței, al rațiunii, al demnității și democrației plenare, născut pe temeliile solide ale Congresului al IX-lea al partidului. Un trunchi viguros pe care vor prinde viață în continuare năzuințele și spiritul unei națiuni, pentru care astăzi, mai mult ca oricînd, partidul comuniștilor a devenit autoritatea supremă, tezaurul înțelepciunii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității României Socialiste.

Un strălucit jubileu al istoriei naționale și o oră de bilanț ce ne îndreptățește să fim siguri de izbînzile zilei de mîine, al unui viitor prefigurat cu rigurozitate și clarviziune în documentele Congresului al XI-lea, moment crucial al istoriei naționale, al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, al edificării comunismului în România.

LIVIU TIMBUS ■

ORELE CHIBZUINȚEI EXEMPLARE, ALE MUNCII FĂRĂ PREGET, UNEORI ALE NESOMNULUI

Pămîntul, răbdătorul pămînt, poate fi surprins, uneori, neînstare să îndure atîta apă; oamenii însă nu vor putea fi găsiți niciodată nepregătiți să înfrunte chiar și atîta apă, urmările ei. Ne-am convins, o dată mai mult, în zilele acestea de trudă și nesomn, de încordare și splendidă solidaritate de luptă și efort, în numele unei singure cauze: cauza țării, a refacerii, a recuperării grabnice a tot ceea ce a fost nimicit, deturnat de la rosturile firești. Un capitol pilduitor al biografiei noastre din ultimele două săptămîni îl constituie viața locurilor pe unde nu au trecut apele, dar care s-au simțit, încă din primele ore ale stării de necesitate, responsabile în fața greului cu care avea să se confrunte patria, datoare să țină cumpăna economiei naționale, atît de încercate. S-a răspuns cu fapte, cu estimarea lucidă a posibilităților de a suplimenta producția, cu corectări ale unor cifre de plan, cifre care, mai mult decît oricînd, își revendică dreptul la coloanele acestui reportaj pentru că, mai mult decît oricînd, acum nu e timp de fraze. Oricum, și în orice condiții, pe vorbăreți nu la *Uzina 23 August* m-aș fi dus să-i caut dar, cum spuneam, mai mult decît oricînd, calculele exacte «atît trebuie să facem noi acum, atît vom face» au cuvîntul.

«E drept că nu au ajuns apele la noi, îmi spune locțiitorul secretarului Comitetului de partid, Nicu Stănescu, dar au ajuns la mulți dintre partenerii noștri din țară, care au fost siliți să întîrzie expedierea unor subansambluri. Iată de ce, dincolo de angajamentele colectivelor noastre, trebuie deslușit și efortul aparte de a face față întîrzierilor, de a ne respecta cuvîntul dat altora, cuvînt atît de necesar echilibrului economiei noastre». Răspunzînd chemării partidului, a secretarului său general, colectivele fabricilor care constituie această puternică unitate numită *23 August* au pus mîna pe creion, cu conștiința că, la sfîrșitul acestei luni, se vor descoperi mai puternici. Vor avea toate motivele, întrucît, în pragul intrării în august vor fi dat, peste cotele prevăzute inițial, o producție globală în valoare de 7,5 milioane lei. Secția compresoare-piese va avea, în contul ei, 2 piese de 150 tone forță și un compresor tip 144, toate obținute peste plan; cei de la motoare s-au prins să realizeze, în aceleași condiții de muncă suplimentară, un motor cu 6 cilindri, iar secția locomotive-uzinaj — să asigure uzinarea unei locomotive diesel hidraulice de 1250 cai-putere care, altfel, ar fi venit pe lume doar luna viitoare. O remarcă binevenită a locțiitorului secretarului Comitetului de partid: «Luna iulie este destinată producției pentru export, așa că, vă rog să notați, a realiza o locomotivă suplimentară, dintr-o altă gamă, înseamnă un efort mult mai mare decît cel pe care îl putem bănui inițial»

Trecînd de la «rece» la «cald» (se înțelege, în interiorul terminologiei industriale) consemnăm aportul secției forjă: iulie se va încheia cu un spor de 15 tone matrițe, 10 tone oțel rapid forjat în bare, iar întregul an — cu o producție globală suplimentară în valoare de 2 milioane lei. La rîndul lor, turnătoriile au dat replica suplimentării: 300 000 lei la producția globală, 500 000 la cea marfă, 50 tone piese bune la livrare (turnătoria de fontă); 750 000 lei, 300 000 lei, 50 tone piese (în aceeași ordine a indicilor) la turnătoria de oțel, și ultima, dar nu cea din urmă, turnătoria de neferoase cu 400 000 lei la producția globală și 100 000 lei la cea marfă.

S-a aflat alăturî de oamenii de la «23 August», în încordarea pentru a smulge orelor maximum de ceea ce pot da ele, și colectivul de concepție al uzinei, *I.C.P.-Faur*. Ideile reproiectărilor și ale asimilării în țară a unor subansambluri de import au permis reducerea efortului valutar cu 400 000 lei valută peste cifrele prevăzute; de asemeni, proiectul unei linii de ciment destinată străinătății va fi realizat în afara orelor de plan, după cum tot «celor de la concepție» le aparțin inițiativa reducerii consumului de metal cu 500 de kilograme la locomotiva de 800 cai-putere pe trei osii sau realizarea, prin autoutilare, a unui agregat de eboșat osii.

Din aceste ceasuri ale chibzuinței exemplare, ale muncii fără preget, uneori ale nesomnului (oamenii din spatele noianului de cifre din rîndurile de față se duc, zi de zi, și la strînsul recoltei în comuna Dobroiești) se nasc bunurile de care are nevoie țara și, deopotrivă, certitudinea că, în orice clipă, noi nu putem fi decît egali cu noi înșine.

MAGDA MIHĂILESCU ■

COMUNA GROZEȘTI ȘI-A REDOBÎNDIT AVUȚIA ȘI LINIȘTEA

Comuna Grozești din județul Iași are vreo 3 000 de locuitori și o mulțime de necazuri cu Jijia, rîul care numai în acest an le-a inundat, de cîteva ori, peste o mie de hectare. În ciuda digului pe care sătenii l-au ridicat pentru a-și apăra pămînturile dintre această apă și Prut, viiturile s-au revărsat totuși peste grîul lor, scuturîndu-l, amestecîndu-l cu țărîna. Opt milioane de lei pe care cei din Grozești i-ar fi putut cîștiga, dacă apele ar fi rămas la locul lor, s-au pierdut. Aceasta era situația, cel puțin pînă duminica trecută, cînd comuna a ajuns să aibă 13 000 de oameni și, în mod sigur, mai puține necazuri cu Jijia.

Zece mii de ieșeni au venit în acea zi în ajutorul celor din Grozești pentru a supraînălța și consolida digul de 18 kilometri. A fost o zi de muncă plină, începută de dimineață și terminată la apusul soarelui. O zi de muncă încordată, de strădanie colectivă, pe parcursul căreia, sub coordonarea tovarășului inginer Vasile Jitar, vicepreședinte al Consiliului popular județean, au pus umărul la treabă mii de muncitori de la Trustul de construcții industriale, Întreprinderea metalurgică, Combinatul de fibre sintetice, Întreprinderea «Tehnoton» și cea de rețele electrice. Erau prezenți, de asemeni, sute de funcționari, și nu au lipsit nici artiștii Iașului. Și, desigur, ca pretutindeni în aceste zile de-a lungul și de-a latul țării, și-au făcut simțită, hotărîtor, prezența.. militarii. Pierduți la început, în acest iureș, în această mulțime de oameni, cei din Grozești și-au găsit repede locul. Nici nu era greu, acțiunea fusese chibzuită în detaliu, fiecare știind de unde și pînă unde precum și ce are de făcut. Cu o zi înainte se știa cine va merge la dig, cine va merge la secerиș. Aflam aceasta de la Ștefan Mihalache, secretarul comitetului comunal de partid, care, în trecere pe la punctele de lucru ale ieșenilor, situate între Balta Stejarului și comuna propriu-zisă, spunea că, la acele ore chiar se recoltează ultimele suprafețe de grîu. Grîul de pe circa 60 de hectare, ce fusese scos cu secerile, cu coasele, dacă nu smuls de-a dreptul cu mîinile de sub apă! În cursul aceleiași zile, mai aflam, legumicultorii munciseră în așa fel încît, la întoarcere, ieșenii să aibă o cină din care să nu lipsească roșiile proaspete...

La sfîrșitul zilei, cînd soarele dispărea dincolo de comunele Răducăneni, Bohotin, Gorban, cei din Grozești l-au condus pe ieșeni la coloana de mașini și le-au mulțumit, recunoscători, pentru gestul lor de adîncă omenie, în urma căruia un sat întreg cu oamenii lui își recîștigaseră încrederea și liniștea aceea pe care dintotdeauna o dă siguranța pîinii, sentimentul acela de a nu munci în zadar, ci de a munci cu folos pentru tine, pentru toți.

GHEORGHE GHINDA ■
ANDREI BRATU ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

macaraua

Am mai scris, în paginile revistei noastre, despre cartea de școală. O redeschidem acum, în vacanță, înainte deci de căderea frunzelor, fiindcă atunci cînd frunzele vor cădea, cînd totul va mirosi a crepuscul, cînd va foșni prima filă întoarsă a cărții de școală (cînd cad frunzele, cînd totul miroase a crepuscul, se întorc, ne amintim, nu numai înviorător, dar și definitiv, marcînd definitiv memoria unei vîrste, primele file din cartea copilăriei...), va fi prea tîrziu. Va fi prea tîrziu ca să mai schimbăm ceva.

Îi îndreptăm în fiecare toamnă pe copiii noștri către această carte, uitînd, în vacanțe, s-o mai citim, s-o mai revizuim, lăsînd perimabilul să se perpetueze, lăsînd desuetudinea (și uneori chiar eroarea) să se transforme în imuabil.

Ieri dimineață, fiică-mea (opt ani, școlăriță, a trecut într-a treia) a plecat la joacă. După un ceas, cineva a adus-o acasă de mînă. Acest cineva era un «nene mare» și furios, îmbrăcat într-o salopetă. O ținea strîns pe fiică-mea, roșie toată, care se smucea. Atitudinea ambilor acuza o beligerantă încă nerezolvată.

— Șefule! — s-a răstit omul — ține-ți puștoaica acasă! Dă-i să citească asta! (Mi-a băgat sub nas o broșură: «Norme de Protecția muncii»). Și citește și dumneata!

Fiică-mea, natură aplicativă, ca toți copiii acestui veac, încercase, după cum aveam să aflu, să se cațere pe macaraua condusă de tovarășul în salopetă (o macara care lucrează în vecini, la construcția unui bloc), nepărîndu-i deloc nefirească această joacă. În cartea ei de citire (cartea de clasa a doua) există o povestioară despre un băiețel și despre prietenul lui, macaragiul, care-l ia sus, pe macara, în cabina suspendată sub cer, și de acolo îi arată orașul. Numai că — pedagogii noștri n-o știu — o astfel de faptă este strict interzisă de lege, strict interzisă de Protecția muncii. Un astfel de gest se pedepsește sever.

Ca părinți, ne bucură și ne încîntă ardoarea cu care copiii noștri cred în cartea de școală, cred pînă într-acolo încît vor s-o aplice chiar și în joaca lor... Dar ce facem cu Protecția muncii?

Cele spuse în aceste rînduri, departe de a vrea să ultragieze instituția autorilor de manuale (ei sînt pedagogi, ei sînt scriitori, ei nu sînt specialiști în Protecția muncii), departe de a vrea să știrbească cu ceva dreptul sfînt al unor înalte necesități educative, țin totuși de dreptul subsemnatului, ca părinte, de a nu-și pune copilul în dezacord cu legile țării.

E vacanță, mai e încă timp de acorduri metodologice între aceste necesități și aceste legi, mai e încă timp să coborîm băiețelului din macaraua pe care s-a cățărat — sau în care a fost cățărat — cu o inocență, ca să nu-i zicem altfel, sublimă.

ILIE PURCARU ■

SECERIȘUL:

STAREA DE NECESITATE A

GRÎULUI

În spate, Sabarul. În față, miriștea, pe unde cu două săptămîni în urmă era tot Sabarul. La capătul tarlalei «Spiridon», pe care pămîntul încă mustește de apă, o combină C-3. Un val de pulbere se răspîndește din încheieturile mașinii și se răstîră greu în ziua care se numeri să fie albă, fără pic de vînt. Foale Gheorghița și Constanța Alpida intrară în norul de praf, în spatele mașinii, pentru a scoate paiele. Altele, Ionel Elena, Ristea Florica, Maria Dobrișan, îmbrăcate în negru, cum poartă femeile-n vîrstă, continuară să aducă în furci snopii, să-i dezlege și să-i arunce pe grătarul combinei. «E pămînt mult, se plînge mecanicul Moise Leonte, e pămînt mult peste grîu». Se-nfundă și tobele mașinii de-atît pămînt, dar are el grijă, de asta e-aici. Chiar și boabele ies murdare cîteodată. Nu-l lasă inima atunci și le treieră iar. Ies mai curate a doua oară...

Dincolo de șoseaua asfaltată, pe o altă tarla, numită «La Plopi», se seceră încă. Într-o oră, două se va termina. Pînă-n seară, îmi spune combinerul Ciobanu Vasile, grîul acesta va fi și treierat. Treierat «staționar». Acum lucrează aici 100 de oameni. Cea mai mare parte, aflu de la economistul Mincu Ion, secretarul comitetului U.T.C. pe comună, sînt de la Trustul de petrol. Inginerul Grosu Constantin, geologul Coliu Elena, topograful Marin M. Marin, fochistul Oancea Aurică. Alături, cîțiva săteni. Unii, din cele 800 de familii care au fost afectate de inundații. Mustățea Ioana, de pildă, are 76 de ani. Casa ei, casă de chirpici, a fost distrusă. Locuiește acum într-o clădire a cooperației. I s-a dat acolo o cameră. Pionierii au ajutat-o să-și rînduiască noua gospodărie. Dacă a ieșit lumea la cîmp, a ieșit și ea. O viață întreagă a secerat grîul ca să-și poată tăia pîinea, în liniște, pe masa ei. Acum o taie pe masă străină. Putea să n-o albă nici pe asta, zice, și iarăși îi vin lacrimile-n ochi, gîndindu-se la cîți prieteni și de cîte omenie a avut parte dintr-o dată. De șase zile a fost la secere. De șase zile același program. Magazinele se deschid la 6 seara, pînă la 22. Pe la ora 8-9 vine și ea și cumpără pîine. Se întoarce în camera ei, mănîncă, se culcă devreme. Se trezește înainte de-a se face bine ziuă și pleacă iarăși la treabă. Azi, ultima zi de secerîș. Mîine o să i se spună încotro să se ducă și ce să facă.

În comuna Bolintin-Vale pămîntul a fost împărțit pe norme, pe echipe. Fiecăruia i-au revenit 10 ari. Mobilizarea a fost totală, în perfect consens cu starea de necesitate. Toate mașinile ITA, toate mașinile instituțiilor, toate mașinile particulare au fost puse la dispoziția comandamentului. În plus, fiecare instituție a scos la recoltat, zilnic, cîteva sute de oameni. Trustul de petrol, cooperația, școala. S-a secerat pe pămîntul de pe care abia se retrăseseră apele, s-a secerat în lanuri unde apa era încă la genunchi, s-a secerat, în sfîrșit, pe pămîntul rămas teafăr, cu cele opt «Glorii». Grîu care a luat drumul bazei de recepție. Se obișnuiseră bolintinenii cu grîu curat, cu spic lung și des, cu bob mare și plin. A trebuit să se obișnuiască și cu grîul acesta treierat odată cu pămîntul care l-a crescut...

Doar 40 de hectare culeseseră înainte de a veni apele. Abia au avut timp să pună grîul acela la adăpost. Fugeau camioanele spre baza de recepție, încărcate cu saci, și apele după ele. Argeșul, în primul rînd. Dincolo de Palanca, spre Florești, mai sus de Bolintin, a făcut joncțiune cu Sabarul. Peste comună s-a abătut un front de 4 kilometri de apă. Ck patru Dunări! Într-o jumătate de oră apa a ajuns să aibă un metru și jumătate. Le ședea oamenilor sub bărbie, zice Niculescu Anghel, primarul comunei, de la care mai aflu că din 510 hectare grîu au fost acoperite 310. Din 710 de porumb, 300. Din 200 floarea-soarelui, jumătate. Iar două treimi din cele 60 de hectare lucernă au fost compromise total. Nutrețul a fost luat cosit gata. Era, asta, a doua coasă. «Ce pierderi ați avut la grîu, tovarășe primar?» «Ne propusesem să facem 3 000 de kilograme la hectar. Au ieșit vreo 2 000». «Celelalte culturi sînt pe cale de a se redresa?» «Porumbul arată bine. Floarea-soarelui, la fel. E drept, ni s-au uscat cîteo sută de hectare, dar planul o să-l îndeplinim în mod sigur. 3 200 kilograme și, respectiv, 1 400. Avem porumb mare, sănătos, mai înalt decît omul. Cred că nici nu va mai fi cazul să-l prășim iar». «Am văzut că în unele locuri se ară...» «Avem în plan culturi duble, 100 de hectare. Cum pregătim terenul, însămînțăm. Punem peste tot numai porumb masă verde, pentru că e mare nevoie de furaje. Vreo 200 de tone, ck adunasem la prima coasă, ni s-au dus și ele pe apa asta O să ne mai ajute și vecinii noștri de la Buturugeni, așa că sperăm să ieșim cu bine din această încurcătură. Cele 500 de vaci și juninci care au stat pînă deunăzi pe terenul de fotbal al comunei, ba unele le-am adus chiar aici, în curtea consiliului popular, unde după cum se vede au tocit de tot iarba, s-au întors la locurile lor. Rămăsese mîiul în grajduri de 50 de centimetri». «Ce s-a întreprins aici în urma inundațiilor din 1970, potrivit hotărîrilor cu putere de lege privind organizarea mai bună a muncii și apărarea terenurilor agricole? Știu că v-ați evidențiat, de exemplu, ca formațiune fruntașă pe județ în acțiunea de desecare». «Mai mult decît atît, pot să vă spun, în 1973, în satul Crivina, am făcut un dig. Are aproape un kilometru. N-aș zice despre el decît că, dacă n-ar fi fost, satul acesta ar fi dispărut pur și simplu. Comuna ar fi rămas fără un sat. Ei bine, și digul ăsta care a rezistat — săracul, a rezistat — a scos din primejdie și 50 de hectare tutun, 150 de porumb, 50 de grîu. Același lucru s-a întîmplat și la Malu-Spart, tot un sat al nostru, în care apa n-a intrat decît în două case. Satul a fost protejat de un dig de 800 de metri, la prelungirea căruia se lucrează acum. Tot digul ăsta a salvat și vreo 50 de hectare, loturile în folosință ale oamenilor»

Bolintin-Vale, județul Ilfov. O comună în care s-a încheiat secerișul. Secerișul dramatic al acestei veri neobișnuite. Din fața grîului s-au retras apele. Din fața oamenilor se retrage și grîul. Dar nu ca o armată învinsă, ci ca o armată care a luptat și a supraviețuit.

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

DE-AICI REÎNCEPE VIAȚA LUI: O FEMEIE, UN COPIL, O PERECHE DE PANTOFI CU ȘIRETURILE NEDESFĂCUTE...

ȘI CE NU POATE CUPRINDE O FOTOGRAFIE: HOTĂRÎRE, ARDOARE, DRAGOSTE DE VIAȚĂ. ACELE CALITĂȚI CARE, CÎND IMAGINEA DE FAȚĂ ESTE ÎNCREDINȚATĂ TIPARULUI, VOR FI ÎNVINS DUREREA ȘI SINISTRUL. CĂCI ELE APARȚIN VIEȚII, CONSTRUCȚIEI, OAMENILOR.

Fotografie de MIHAI POPESCU ■

ÎN FAȚA VOINȚEI, DAR MAI ALES A MUNCII OAMENILOR, APELE SE LINIȘTESC ȘI VIAȚA ÎȘI REAFIRMĂ DREPTUL

Zilele grele ale Mediașului vor trece numai cu prețul unor mari eforturi făcute de fiecare și numai pe frontul luptei cu consecințele inundației

Așa după cum se știe, Mediașul a fost inundat în noaptea de 3 spre 4 iulie. Pagubele sînt imense. 12 întreprinderi, dintre care nu puține de profil republican, au fost inundate și și-au încetat deci pentru un timp mai lung sau mai scurt activitatea. Mii de locuințe au fost inundate, avariate sau distruse. Au fost, de asemenea, inundate unități comerciale, obiective social-culturale și mari depozite. Aceasta în condițiile cînd după inundațiile din 1970 populația orașului, resimțind fără îndoială efectele acesteia, a trecut hotărît și serios la refacerea vieții și la reluarea producției. Mai mult decît atît, producția fiecărui obiectiv industrial a înregistrat în actualul cincinal creșteri spectaculoase. Astfel, la «Automecanica» producția a crescut de patru ori; la «Tîrnava» de 2,3 ori; iar la «Emailul roșu» producția s-a dublat. Dealtfel, «Automecanica» și-a îndeplinit sarcinile actualului cincinal în 6 martie, «Emailul roșu» în 21 mai iar «Tîrnava» fără aceste inundații ar fi raportat același lucru în chiar primele zile ale lunii iulie. Trebuie remarcat că față de 1970 producția globală a orașului s-a dublat aproape în acest an, ceea ce înseamnă de fapt o capacitate echivalentă cu aceea a unui județ întreg, firește unul mai puțin dezvoltat.

Nu doresc să fac aici un inventar al pagubelor suferite de municipiul Mediaș. De asemenea, descrierea sentimentelor de durere ale mai tuturor oamenilor îmi pare și imposibilă și inoportună. Spun «inoportună» deoarece la Mediaș chiar și în aceste zile principalul cuvînt de ordine, acum după ce apele s-au retras, este munca. Și există loc și există necesitatea de a se munci foarte bine, lucid și rațional pentru refacerea cît mai grabnică a orașului, pentru ca viața oamenilor să-și dobîndească ritmul normal. Atît la Comitetul municipal de partid cît și în fabricile pe care le-am văzut există convingerea că este vorba de o muncă de durată, de o întreagă perioadă în care va trebui luptat cu greutăți prevăzute și neprevăzute, în care un gest strălucitor de muncă pălește în fața altuia statornic. Analiza serioasă și realistă a situației, asta în condițiile unei atmosfere de muncă absolut evidentă, estimează că în jurul lui 1 august producția industrială a orașului va ajunge la parametrii dinainte de inundații. Fabricile neafectate, «Vitrometan», cea de geamuri și cea de șuruburi, lucrează normal și pînă la sfîrșitul lunii vor da o producție suplimentară de 10 milioane lei. În cele afectate s-a lucrat zi și noapte pentru evacuarea apei, pentru spălarea și gresarea pieselor fiecărui utilaj și în momentul de față se poate afirma cu certitudine că în oraș nu există nici un obiectiv industrial care să stea. Întreprinderea mecanică produce deja cu 80 la sută capacitate, «8 Mai» are toate secțiile în lucru și realizează de asemenea 80 la sută din producție. În zilele documentării mele, 12 și 13 iulie, «Automecanica», «Emailul roșu», «Tîrnava» au deja și ele secții care funcționează.

Dacă refacerea orașului se desfășoară în condiții bune, aceasta se datorește și unor factori subiectivi de maximă importanță. Cetățenii orașului au fost mobilizați în aceste zile grele de exemplul strălucit de dăruire al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În vizita întreprinsă în oraș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat ca sarcină urgentă recuperarea tuturor pagubelor, repunerea în stare de funcționare în cel mai scurt timp a tuturor obiectivelor industriale, reintrarea în normal a vieții oamenilor, a tuturor sectoarelor care o deservesc.

Trebuie să ținem seama că ne aflăm în fața unui oraș cu vechi și temeinice tradiții de muncă, un oraș în care hărnicia și priceperea au situat orașul în rîndul celor puternic dezvoltate industrial, cu serioase opțiuni la o viață civilizată. Astfel, din 61 de mii de locuitori, 31 de mii sînt încadrați în muncă. Mai apoi, experiența inundațiilor din 1970 și-a spus și ea cuvîntul. În aceste condiții mobilizarea exemplară a tuturor locuitorilor municipiului la muncă prelungită nu a întîmpinat dificultăți.

La «Automecanica», după cum spuneam, unele secții au intrat în activitate. În celelalte se lucrează, în condiții deloc ușoare, la demontarea motoarelor, la curățarea lor și apoi la remontare. În apropiere, militari ai forțelor noastre armate, al căror sprijin în zilele grele de inundație a avut o importanță cu adevărat excepțională, lucrează la un nou dig care, nu ne îndoim, va fi mai durabil decît acela din 1970. Chiar în dreptul acestei uzine, în 4 iulie apele Tîrnavei Mari au trecut peste dig, au inundat absolut toate secțiile și apoi cartierul din vecinătate. Cum spuneam, acum se lucrează gol pînă la briu și cu cizme de cauciuc, noroiul este încă prezent și a întrerupe un om din muncă pentru a-l întreba ce face sau cum se simte mi se pare cel puțin nepotrivit.

Ajung la «Emailul roșu» după ce străbat străzi în care urmele apei sînt evidente: somiere și dulapuri scoase la uscat ca și cînd ar fi cearșafuri, haine și alte obiecte de îmbrăcăminte așezate pe garduri. Biblioteca «Emailului roșu» n-a avut prea mult de suferit în sensul că imensa majoritate a cărților au putut fi ferite de efectele inundației.

Însoțit de inginerul Aurel Mohan, locțiitor al secretarului comitetului de partid, văd că în secția 1 mecanică, unde apa a fost de 1,80 metri, se execută spălarea, gresarea și petrolarea unor utilaje în timp ce altele, oricît de incredibil pare, lucrează încă din 10 iulie. Fără să-și piardă capul nici o clipă, muncitorii de aici au spălat utilajele folosindu-se de chiar apa adusă de inundații ceea ce a economisit munca a aproximativ 200 de oameni. Alături de ei sînt specialiști și muncitori de înaltă calificare din București, Sibiu și Brașov. În orice caz, mai peste tot se aude zgomotul muncii, un zgomot cumva aparte în sensul că este mai slab ca altădată, dar și liniștitor: utilajele trăiesc. La secția email, apa a provocat de asemenea pagube însemnate. Cu toate acestea cinci din cele șase cuptoare sînt în faza de uscare a zidăriei. Întreb ce se va întîmpla în continuare și primesc următorul răspuns: «După 6-8 zile, constatăm cum arată și dacă totul e în regulă începe temperarea. Ea durează de regulă 28 de zile dar vom face tot ceea ce omenește este posibil să scurtam și aici termenele.» Afectată și ea serios de inundații, instalația de fabricare a emailului — unică în țară — funcționează totuși încă din 9 iulie și deci livrează email. Mult îmbunătățită este situația sectorului 2 «ideal» unde printre altele se produc cărucioare pentru copii. Aflate pe undeva, pe lîngă poarta întreprinderii, mai toate lucrătoarele de aici spală vasele peste care a trecut apa și fără îndoială că nici una dintre ele nu va mai reuși să spele atîtea nici în 50 de ani de căsnicie.

În toate întreprinderile pe care le-am văzut se lucrează mult, oamenii au nu de puține ori ochii înroșiți de oboseală iar tristețea le este evidentă. Au avut totuși timp să afișeze la aproape toate sectoarele de muncă grafice ale refacerii, frumos desenate ca și altădată și stai totuși și te întrebi de unde mai au putere să se mai ocupe și de asemenea lucruri. Caracteristic pentru starea de muncă permanentă a întregului oraș mi s-a părut a fi întrebarea inginerului Aurel Mohan:

— Ce zi e azi? Vineri?

Îi răspund că nu, că este sîmbătă și cred că este evident pentru toată lumea că o afirmație de genul «avem un singur calendar — cel al muncii» are deplină acoperire în fapte.

Pentru acest inginer ca și pentru alți oameni este clar că zilele acestea grele pentru municipiul Mediaș vor trece numai cu prețul unor mari eforturi făcute de fiecare și numai pe frontul luptei cu consecințele inundației. Nu este timpul unor gesturi spectaculoase, de moment, ci este timpul în care omul își poate dovedi din nou că poate ieși învingător din lupta cu orice fel de calamitate.

Grav lovit de ape, Mediașul trăiește totuși și produce. În fața sa stau sarcini și importante și dificile. Reintrarea în funcțiune a tuturor capacităților industriale, realizarea și depășirea planurilor în ceea ce privește exportul, reintrarea în normal în absolut toate sectoarele. Este de la sine înțeles că sarcinile de producție sînt prioritare, că de existența fabricilor Mediașului se leagă direct existența fiecărui om din oraș. Alimentarea cu apă potabilă a decurs și decurge în bune condițiuni, iar alimentele nu lipsesc. O parte dintre cei sinistrați mai locuiesc în școli și internate, pe la prieteni și pe la rude. Copiii orașului, cei trecuți de 12 ani, merg și ei zilnic pe cîmp, la cartofi, altfel spus, mobilizarea e într-adevăr generală. Sacrificiile care se cer orașului înseamnă de fapt asigurarea existenței sale demne și civilizate, înseamnă de fapt că Mediașul și după inundațiile din 1975 are dreptul la viață.

EUGEN SECELEANU ■

CUVÎNTUL DE ORDINE
TOTUL PENTRU CONTINUITATEA

În Turda, unul dintre cele mai încercate orașe în timpul inundațiilor, pagubele materiale vor fi recuperate pînă la 22 august

Cetățenii orașului Turda au trăit o noapte a marilor catastrofe. Oamenii s-au trezit brusc izolați, într-un întuneric de nepătruns, aproape geologic, fără posibilitatea de a răsuci comutatorul și a redescoperi lumina, de a forma numărul de telefon al unui serviciu de urgență, al unui prieten sau chiar al unui vecin, fără apă potabilă, fără gaze... Și, dintr-o dată, apele invadînd străzi, cartiere, fabrici, întreprinderi, atacînd perfid, prin învăluire, ocolind digurile ferme de pe Arieș, răzvrătindu-se dinspre Abrud, Cîmpeni, pe unde ruperile de nori s-au ținut lanț și ploile s-au desfășurat torențial, catastrofal. Și, dintr-o dată, apele pătrunzînd în casele oamenilor prin uși, prin ferestre, prin pereții lor atît de perisabili, invadînd mai întîi subsolurile și apoi halele Fabricii de ciment, scurtcircuitînd de fapt întregul flux tehnologic, suspendînd producția de ciment, de var și de calcar. Cîteva minute mai tîrziu, acest infarct tehnologic s-a repetat la Întreprinderea «Chimica». Au căzut laboratoarele de preparare a leșiei de sodiu și potasiu, carbonat de potasiu, de policlorură de vinil și de insecticide. La Întreprinderea de materiale de construcții au fost scoase din circuit liniile de producție ale prefabricatelor de beton armat și de beton simplu, a tuburilor de presiune pentru irigații și aducțiune de apă, a tuburilor de canalizare, a produselor de izolație cu pînză asfaltată, cu împînzitură bituminată, a cărămizilor, a țiglelor etc. La Întreprinderea de sticlărie, care a suferit ultimul șoc, au fost scoase practic din priză atelierele unde se preparau fiole, borcane și sticle automate, articolele și instalațiile complicate de laborator și mai ales cele în care se execută produsele de sticlărie fină, celebre în lume.

«Inventarul ar putea continua. El ne oferă imaginea pagubelor dramatice suferite nu numai de anumite întreprinderi, ci chiar de economia națională. Se află aici fluxuri tehnologice care produc anumite elemente de civilizație în exclusivitate sau în proporție covîrșitoare pe ansamblul economiei. Puteam oare să ne lăsăm pradă sentimentului dureros de frustrare, de nedreptate, cum să vă spun, teluric a naturii dezlănțuite, de disperare, de înfrîngere? În cîteva ore, în cîteva zile, rînd pe rînd, liniile tehnologice și-au redobîndit vitalitatea. Oamenii au refăcut totul cu energie, cu furie chiar, cu un sentiment de responsabilitate, cu o conștiință ale cărei cote, vă rog să mă credeți, nu le-am bănuit niciodată atît de înalte. Au fost oameni care, deși fuseseră informați că li se află casa sub apă, n-au părăsit întreprinderile pînă cînd nu le-au redat circuitului economic». (Ion Vedeanu, prim-secretar al Comitetului municipal de partid Turda).

Muncitori, tehnicieni, ingineri, activiști de partid, militari, oameni simpli de pe stradă, elevi conduși de profesorii lor au intrat în aceeași undă de rezonanță. Orașul cu străzile sale sparte, inundate, înnămolite, cu instalațiile întreprinderilor principale încremenite, ca în timp de front rupt, de asediu, nu a fost totuși luat prin surprindere. Ștafete neobosite, cu mașini, cu biciclete sau în echipe de maratoniști, au bătut la porțile caselor, în noapte, au lansat avertismente pentru cei amenințați de viitură, i-au ajutat să se evacueze, au chemat la lucru pe digurile întreprinderilor, la pompe sau pentru demontarea utilajelor și transportarea lor urgentă pe planșeele aflate la înălțime. Oamenii n-au mai ieșit din schimb. La Întreprinderea «Chimica» au cărat utilajele în brațe scufundați în apă, chiar fără cizme, fără echipament special. Alții au încărcat în grabă imense cantități de carbid în vagoane și le-au expediat departe de șocul viiturii. La Fabrica de ciment oamenii au coborît în subsoluri, prin nămol, nacliați de motorină și de uleiuri, într-un aer poluat peste limitele suportabile, ca să salveze instalațiile electrice. În vreme ce muncitorii de la Întreprinderea de materiale de construcții evacuau din casele apropiate familiile sinistrate, încartiruindu-le în birouri, în sala de ședințe și, în cele din urmă, pe acoperișurile halelor, unde au trebuit să rămînă toată noaptea. Mulți dintre membrii acestor familii au lucrat și în zilele următoare, împreună cu muncitorii întreprinderii, la curățarea mașinilor, piesă cu piesă, și la reasamblarea lor.

La Fabrica de ciment există un inginer, șeful secției mecano-energetice, care începînd din dimineața zilei de 2 iulie pînă duminică 13 iulie a dormit doar 13 ore! El a condus direct acțiunea de repunere a fabricii în circuit. Inginerul se numește Liviu Vonica: «Eram conștienți că pentru refacerea digurilor distruse în celelalte colțuri de țară, pentru repararea șoselelor, a drumurilor județene și comunale, a podurilor și podețelor, a canalelor, pentru reconstruirea unor unități industriale și a locuințelor cetățenilor este nevoie de cimentul ăsta credincios și cu atîta tărie de caracter».

La data de 13 iulie, cetățenii orașului Turda încă își spălau străzile, piețele și parcurile de straturile imense de nămol, își uscau la soare lucrurile puține rămase întregi după scăderea apelor. Unele case aminteau ruinele rămase din război. Cu o zi în urmă, în ședință de Comitet Executiv, se hotărîse repartizarea unui număr de 60 apartamente familiilor sinistrate, urmînd ca ulterior, în diverse etape, să se rezolve situațiile celorlalți. În întreprinderi, oameni obosiți, încă nebărbieriți, vorbeau despre inundații ca despre un eveniment grav, dureros, ca o boală care trecuse. Orașul se afla în convalescență. Nu producea încă în ritmul de dinainte de diluviu. Practic însă devenise o chestiune de ore intrarea în ritm de performanță. Responsabilii economici ai municipiului se gîndeau, de asemenea, la îndeplinirea angajamentelor la export, Turda fiind, prin întreprinderile sale, un oraș aflat într-un contact permanent cu multe state ale lumii: China, S.U.A., Anglia, R.F. Germania, Olanda, Danemarca, Grecia, Portugalia, Suedia, Brazilia, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Liban, Israel, Irak, Iran etc. Angajamentele urmează să fie respectate cu strictețe. Iar pagubele recuperate pînă la 22 august.

A. DOHOTARU ■

AL ACESTEI SĂPTĂMÎNI: NORMALĂ A PRODUCȚIEI, A VIEȚII

La 22 km de Titu, un oraș cu destin asemănător: Găești

Două pîraie cu aspect inofensiv acum, Potop și Răstoaca, pe care le poți trece de obicei cu piciorul fără ca apa să-ți ajungă mai sus de glezne, au inundat la 2 iulie mii de case din Găești. N-a existat locuință din oraș în care apa să nu fi pătruns măcar vreo cîtiva centimetri. Zeci de case s-au și dărîmat. Pe autostrada București-Pitești apa curgea ca un fluviu vijelios.

După cum îmi spune Nicolae Șendroiu, primarul orașului, cei 13 000 de locuitori s-au bătut exemplar cu apele. După retragerea puhoaielor ei n-au socotit lupta încheiată și nu au rămas cu brațele încrucișate. Celor sinistrați li s-au dat 28 de apartamente. Un bloc de 46 de apartamente, care avea ca dată de dare în folosință 30 decembrie, va fi gata pînă la 23 August, datorită angajamentelor suplimentare luate de constructori. Va fi astfel rezolvată și situația celorlalți sinistrați, adăpostiți acum la rude sau în localul școlii. În momentul de față se lucrează la întărirea digului din jurul orașului, dig care a cedat în patru locuri. Zilnic, spune locotenent colonelul Nicolae Șontea, cam 700 de oameni, cu cazmale, cu lopeți, ajutați și de 2 dragline și patru buldozere robotesc la acest dig lung de 5 kilometri și înalt de 2 metri față de albia de curgere. Mai devreme de sfîrșitul lunii, lucrarea va fi gata. Se lucrează, de asemenea, cu toate forțele la un canal cu o lungime de 8 kilometri pentru deversarea pîraielor Potop și Răstoaca în rîul Argeș. Astfel, pericolul de inundare a orașului Găești va fi înlăturat definitiv peste aproximativ o jumătate de an. O echipă de 15 oameni, continuă primarul Nicolae Șendroiu, repară gardurile smulse de viitură. Sute de oameni ai muncii din Găești merg la recoltarea grîului. S-au cumpărat în acest scop 500 de secerători.

După cum mă informează Sandu Matei, șef atelier la secția compresor la Întreprinderea de frigidere-Găești, numai două zile activitatea a fost întreruptă. La nouă zile de la inundații, activitatea se desfășoară absolut normal.

Întreprinderea de utilaj chimic-Găești, în ziua cînd am vizitat-o, lucra cu aproximativ 80 la sută din capacitate. Directorul Nicolae Zegheru, directorul adjunct Ion Negru și Ion Scodrea, secretarul Comitetului de partid din întreprindere, îmi evocă lupta dusă cu stihiile de muncitorii de aici, care știau că apa nu va afecta doar producția lor, ci și pe cea a vecinilor de la «frigidere», deoarece întreprinderea le furnizează acestora aerul și aburul necesare pentru desfășurarea procesului tehnologic. Stația de 6 KV a fost inundată, precum și alte instalații din subteran. Au fost afectate importante compartimente ale întreprinderii. Electricienii au dus o muncă fără să se cruțe și au reușit să restabilească într-un timp record circuitele. Se cuvine să le menționăm numele: inginerul Mihai Biolan, electricienii Ion Mușoiu, Radu Mihalache, Gheorghe Mândrican, Gheorghe Enache, Florin Constantin. Chiar dacă pagubele au fost mari, colectivul de aici e ferm hotărît să-și realizeze planul și dacă va fi aprovizionat în mod corespunzător cu materialele necesare, chiar să-l și depășească.

Orașul Titu luptă pentru refacerea producției și a vieții

Titu, 13 oameni mobilizează într-o singură noapte 2500 de locuitori; Se iau măsuri urgente de apărare împotriva puhoaielor din Dîmbovița revărsată. 40 de tractoare cu remorci, 60 de camioane și basculante salvează oameni, materiale și utilaje, bunuri ale cetățenilor. Elicopterele culeg pe sondorii de la Schela Titu. 9 oameni de la Centrul de protecție a plantelor se luptă eroic pentru a evita o catastrofă de proporții.

La Întreprinderea avicolă de stat, directorul Marin Lungulescu cheamă în ajutor 100 de elevi. 40 000 de pui sînt salvați de la înec. După o bătălie dîrză cu apele, la Întreprinderea de aparataj electric și de instalații apa pătrunde în cîteva secții. 30 de oameni de aici salvează utilaje în valoare de 60 milioane lei valută. La Întreprinderea de industrie locală 5 secții își întrerup activitatea.

În 1200 de locuințe din oraș a intrat apa. Cîteva zeci de case se dărîmă. Se lucrează de zor la canale, la baraje. O singură fabrică de pîine produce 60 de tone de pîine zilnic, și în contul celorlalte 6 inundate. Pe fîntînile din Titu Tîrg, Fusea, Plopu, Hangioaica apar tăblițe cu inscripția «Apă otrăvită» Secția chimică de la Întreprinderea de aparataj electric și instalații reintră în activitate. Se lucrează la repararea motoarelor electrice de la cele 60 de sonde afectate de inundații. Cadre medicale sub conducerea directoarei spitalului din localitate, Adela Teodoru, asigură asistența medicală necesară și încep o bătălie nu împotriva apelor, ci pentru apă. Se iau periodic prelevări de apă din fîntîni și sînt trimise la laboratorul de igienă din București. Soarta cîtorva sute de fîntîni se va decide în curînd.

Cele 60 de sonde care au fost inundate lucrează normal, recuperează pagubele, ba mai mult, dau peste plan 50 de tone de țiței. Alexandru Marin, Constantin Stelian, Ilie Pătruică și tovarășii lor de la Întreprinderea de aparataj electric și instalații realizează zilnic peste plan, în cadrul schimburilor prelungite, o producție în valoare de 400 000 lei, astfel încît pînă la sfîrșitul lunii să recupereze pierderile și să dea peste plan o producție suplimentară de 1 milion lei. În magazia de produse finite, 40 de tineri sortează marfa degradată de apă de cea bună. Zilnic, 30 de muncitori merg în satele învecinate și ajută la repararea locuințelor. Cîte 200 de tineri pleacă în fiecare zi la strînsul recoltei.

Colectivul de la Centrul de protecție a plantelor îngroapă la mare adîncime ultimele reziduuri de substanțe toxice degradate de apă. Cisternele asigură populației din Titu Tîrg necesarul de apă potabilă.

În întreg orașul, activitate febrilă, de refacere.

GEORGE ARION ■

După înfricoșătoarea trecere a apelor Buzăului este vorba, acum, de o intensă activitate de degajare a terenului aglomerat

Rîul Buzău și principalii săi afluenți n-au fost socotiți niciodată niște rîuri obișnuite, furia pustiitoare a revărsărilor lor fiind de multă vreme simțită și trăită, motiv pentru care oamenii au ridicat de-a lungul timpului importante lucrări de protejare și stabilizare a malurilor aflate nu doar sub permanenta amenințare a apelor, cît și sub semnul unor mișcări seismice frecvent semnalate în această parte a țării. Numai că în zilele acestui năpraznic iulie, respectivele lucrări s-au dovedit a fi — nu din cauza oamenilor, bineînțeles — niște simple jucării în fața unui Buzău devenit un zid de aproape 10 metri înălțime, un zid de ape prăvălindu-se cu o viteză de 70 de kilometri pe oră! Și n-a fost să fie doar forța de izbire a acestui înspăimîntător tăvălug de ape, cît uriașa cantitate de bușteni, bucăți de stîncă desprinse din maluri, fragmentele de ziduri și poduri și case, plus cîteva zeci de mii de tone de nisip și mîl, elemente care au potențat incredibil puterea de distrugere a viiturii. Mai mult decît atît, deși s-ar părea că nimic nu mai poate fi adăugat, după ce a rupt malurile în numeroase locuri, ba a urnit chiar și cîteva poale de dealuri, Buzăul a binevoit să-și instaleze apele într-o albie nouă. Pentru a se așeza în această nouă albie, rîul a măturat de pe fața pămîntului sute de case, a sfărîmat cîteva poduri uriașe, poduri care păreau făcute pentru o veșnicie, și a pulverizat, pur și simplu, pe întinse porțiuni calea ferată și drumul național, căi de acces care pînă mai ieri erau paralele cu vechea albie, dar care acum atîrnă ilustrativ și înfricoșător deasupra învolburatelor puhoaie oarecum liniștite. Nu mai vorbim de sutele de hectare de grădini și culturi pomicole acoperite de nisipuri sau măturate de parcă nici n-ar fi fost. După un asemenea prăpăd, doar în cîteva locuri se mai poate vorbi de o refacere sau reconstrucție, în rest fiind vorba mai ales de o intensă activitate de degajare a terenului aglomerat cu o imensă cantitate de lemne și piatră, adică ar fi vorba să se demareze cam de la zero și în spiritul unor măsuri și soluții la elaborarea cărora participă specialiști din diverse domenii chemați să conlucreze pentru regularizarea definitivă a acestui rîu care străbate sălbatic și pustiitor un peisaj tulburător de frumos și cu o mare perspectivă economică.

Într-un asemenea context, ca să înțelegem ce uriaș volum de efort se depune pe o întindere de peste 100 de kilometri, de-a lungul Buzăului, să consemnăm că în numai două zile, pentru consolidarea provizorie a podului de la kilometrul 49-230, au fost cărate 9 000 de tone de balast și anrocamente, urmînd ca în primele ore din dimineața de luni să fie transportate alte 3 000 de tone.

— Și nu e vorba doar de acest singur pod sau ruptură de drum, ne spune vîrstnicul inginer Nicolae Chișca de la Direcția de drumuri naționale, cît și de alte 12 puncte în care trebuie să intervenim cu maximă urgență, pentru că în actualele condiții existența drumului a devenit o problemă vitală de prim ordin.

Iar la podul de la Robești, unde am poposit mai întîi și am putut sta de vorbă mai pe îndelete cu oamenii, aflăm că podul, deși a fost puternic avariat, a scăpat totuși printr-un fel de minune care s-a datorat faptului că mai sus, prin dreptul podului C.F.R. de lîngă Măgura, apele au rupt un deal și au luat-o de-a dreptul prin sat, ocolind podul, dar măturînd cîteva zeci de case și grădini.

— Deși a fost oarecum un fel de șansă, dar o cumplită lovitură pentru sătenii din Pîrșcov, podul a fost la un pas de prăbușire. Cu o putere incredibilă, apa a ros temelia podului la culee, partea de rezistență pe care se sprijină tablierul. Culeea a fisurat și la ora actuală podul se sprijină miraculos pe presiunea pe care culeea, prin greutatea ei, o exercită asupra primului cuzinet de unde această presiune se exercită mai departe, prin propagare, la ceilalți patru cuzineți. Dacă, să zicem, culeea ar fi cedat, refacerea podului ar fi durat pe puțin 3 luni de zile de muncă asiduă. Acum, că apele au scăzut, lîngă culee avem o adîncime de 8 metri pe care trebuie să-i umplem cu anrocamente, iar la baza culeii răsturnăm sute de gabioane, acești bolovani, anrocamente adică, prinși într-o plasă de metal care, la rîndul ei, este legată cu fier-beton. Urmează apoi ca luni să intrăm sub culee și să o subzidim. Aș mai vrea să spun că, deși sîntem puțini la număr, deși treaba asta o facem doar de cîteva zile, pentru că în momentele critice noi am luptat cu viitura de la Cătina, unde a trebuit să apărăm o porțiune de numai 30 de metri peste care veneau apele și depuneau tot felul de pietre și lemne care amenințau să rupă drumul sau să creeze un baraj extrem de periculos, toți oamenii noștri, acolo și aici, au dat dovadă de adevărat eroism, zece zile au fost continuu în toiul luptei. Dintre ei țin totuși să-i remarc pe fadromiștii Constantin Cojocaru și Vasile Sora, precum și pe colegul lor, care a rămas acum la Cătina, Francisc Matei. Dar, ca să fiu în ton nu doar cu alți conducători de șantiere, cît cu însăși realitatea, trebuie să spun că marele ajutor ne-a venit din partea armatei, adică din partea acestor tineri militari pentru care nu se vor găsi niciodată cele mai potrivite cuvinte de laudă și mulțumire.

Apoi, inginerul Ștefan Dragu, șeful șantierului de la podul Robești, autorul părerilor consemnate mai sus, și mai tînărul său coleg, inginerul Florin Weber, din cadrul aceleiași Direcții județene de drumuri și poduri, s-au scuzat că, fiind extrem de obosiți, trebuie să ne părăsească.

— Știți, e duminică, e ora 14, mergem să mîncăm, să dormim și luni o vom lua din nou de la capăt, pînă terminăm.

VICTOR NIȚĂ ■

COTA VIITURII DUNĂRII NU VA ABNEGAȚIEI ȘI A DĂRUIRII DE SINE ALE

Un oraș cu ochii pe Dunăre și mîinile pe seceră

Giurgiu, duminică 13 iulie. Se pare că pericolul inundației s-a îndepărtat, nu numai datorită Dunării, cît și datorită strădaniei oamenilor care au înălțat, în trei nopți și patru zile, kilometri întregi de dig, ridicîndu-i cota pînă aproape de nouă metri, așezînd, lopată lîngă lopată, sac lîngă sac, peste trei mii de metri cubi de pămînt.

După cîteva zile de încordare, astăzi Giurgiu s-a mai liniștit, buletinele hidrologice și chiar apa Dunării, în ușoară scădere, oferindu-le dacă nu o liniște totală, măcar un bob de zăbavă. Aceiași oameni care au lucrat în ultima săptămînă după un program prelungit, înăițînd utilajele pe rampe și capre, consolidînd diguri și astupînd legăturile cu Dunărea și canalul Plantelor, au ieșit astăzi la cîmp, fiecare instituție a orașului luînd în lucru, în conformitate cu indicațiile secretarului general al partidului și cu nevoile de moment ale țării, o suprafață agricolă. Cu totul, se află pe cîmp mai bine de șapte mii de giurgiuveni. O mie de bărbați și femei de la «Dunăreana» seceră zona repartizată cu grîu în incinta C.A.P.-ului «9 Mai», patruzeci de hectare, cultura aflată de-acum pe un teren solid, grație activității fără răgaz a oamenilor și motopompelor. La I.A.S. Giurgiu, la I.A.S. Vedea, pe terenurile din zona comunelor Slobozia, Daia, Frătești și Drăghiceanu, oameni ai muncii din întreprinderile orașului Giurgiu lucrează la recoltarea fasolei.

Pentru că pericolul nu este în întregime exclus, trei șlepuri și două sute de vagoane de cale ferată așteaptă în rezervă, gata să preia două mii de tone de grîu, iar industria orașului lucrează cu toate forțele în plin, înregistrînd depășiri ale planului cu patru-cinci procente. Întreprinderea de prefabricate, așezată cel mai aproape de Dunăre și serios afectată de inundațiile din 1970, produce în aceste zile un milion de lei peste plan, furnizînd sute de metri cubi de grinzi și elemente din beton armat pentru zonele lovite de furia apei, pentru Chitila, Chiajna, Dragomirești și așa mai departe. Astăzi, în cadrul unei zile de duminică pe care giurgiuvenii o numesc record, s-au realizat peste două mii de tone de nutrețuri combinate, patruzeci de mii de metri cubi de țesături crude, patruzeci de tone de conserve și cinci tone de acid citric.

Către seară, datele din teren încep să se clarifice și aflăm de la secretarul cu problemele organizatorice din Comitetul municipal de partid, Silviu Tudor, că recolta strînsă cu o duminică în urmă, douăzeci și șapte de tone, a fost astăzi depășită, că tot grîul din zona de luncă, unde nu mai există de-acum suprafețe bălțite, va fi strîns în două-trei zile.

Deși pericolul pare să-i fi ocolit pe giurgiuveni, veghea pe malul Dunării nu încetează. Funcționează comandamente pe fiecare întreprindere, luînd în considerație nu numai prevenirea, ci și posibilitatea nedorită a unei inundații. Prin stații radio se ține legătura cu digurile pe o distanță de zeci de kilometri. Două șalupe patrulează fără odihnă, zi și noapte, una în amonte, cealaltă în aval, urmărind digurile și malurile, gata să dea semnalul de alarmă.

După o zi — calendaristic — de sărbătoare în care a muncit cu secera în mînă, grijuliu, prevenitor, avînd în spate experiența multor inundații și multor necazuri, Giurgiu se reîntoarce cu ochii la Dunăre, fără somn, hotărît să nu schimbe ritmul unei munci pline de răspundere și abnegație.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Protejați de un dig înălțat pe o lungime de un kilometru, lucrătorii întreprinderii de prefabricate muncesc fără răgaz, furnizînd sute de metri cubi de grinzi și elemente din beton armat pentru zonele afectate de inundații.

Fotografii de GHEORGHE AMUZA ■

PUTEA DEPĂȘI COTA EROISMULUI, OAMENILOR DE LÎNGĂ MALURILE EI

La cota maximei atenții, a luciditățiI și răspunderii oamenilor

Turnu Măgurele.

S-ar putea ca Dunărea, prin creșterea debitului masei enorme pe care a dobîndit-o, să-și încordeze trupul, să devină inflexibilă. Fluviul s-ar ridica înaintea Oltului asemenea unui baraj, iar rîul, sufocat, neavînd unde curge înainte pe albia lui firească, s-ar dezlănțui în dreapta și-n stînga, cotropindu-și propriile-i maluri. Pregătirile au început, avîndu-se în vedere o asemenea posibilitate. Adică ele s-au declanșat de undeva de la cota maximei atenții, a luciditățiI și răspunderii oamenilor.

Orașul propriu-zis e greu inundabil, fiind așezat pe o terasă. Combinatul chimic, situat și el pe o platformă dar așezat în imediata vecinătate a apei, era mai expus pericolului de inundație. Tocmai de aceea, începînd cu 10 iulie, digul de lîngă NAVROM a fost refăcut. În plus, 300 de metri au fost acoperiți, unindu-se digul construit în 1970 cu platforma naturală și cu digul ce se prelungește spre Zimnicea, pe distanță de 50 de kilometri. Ziua și noaptea, digul este supravegheat. În zona combinatului Dunărea curge mai repede în adînc. Sînt, de fapt, două etaje de apă. Cel de dedesubt alunecă mai repede. Pericolul ar fi fost erodarea digurilor. Partea dintre apă și dig este împădurită. Dar oamenii știu ei ce știu, rămîn la datorie, mai ales cînd văd că în josul Dunării trec arbori cu rădăcini cu tot, siluete simetrice — coroanele verzi, înainte, rădăcinile negre, rămuroase, în urmă.

•

Alături, zeci de camioane încarcă piatră și se îndreaptă spre Islaz, locul de vărsare a Oltului în Dunăre. Aceiași șoferi, mi se spune, fac cursa aceasta de trei zile. La Islaz, și mai ales în dreptul satului aparținător Moldoveni, Oltul a mâcinat malul care-l despărțea de dig și a început să bată la temelia acestuia. S-au unit aici peste 18 000 oameni, ajutați de 90 de camioane, 67 tractoare cu remorci, 5 grupuri electrogene, 5 motopompe. Țăranii, care știau că spargerea acestui dig înseamnă practic ștergerea satului lor de către Olt, au adus sape, cazmale, lopeți, și s-au alăturat soldaților geniști aflați la posturi. Într-o asemenea împrejurare, îmi spune colonelul Titus Crețu, simțindu-se nevoia unei disciplinări a acestei mulțimi de oameni, s-a luat măsura de repartizare a sătenilor, ca «eșalon doi», în cadrul plutoanelor de militari. Astfel, îmi spunea la rîndul său primarul Marioara Iordan, cei din Islaz și Moldoveni s-au dovedit buni executanți ai ordinelor...

În plină desfășurare a luptei cu apele secerișul continuă. C.A.P. «Cetatea» din Turnu Măgurele a terminat recoltarea celor 400 de hectare cu grîu din Lunca Dunării. Acum atenția se îndreaptă spre comunele suburbane, în primul rînd Islazul, unde se menține încă pericolul inundației. În schimburi prelungite, în ore de muncă voluntară, în zile care altfel ar fi fost de vacanță, toată lumea a redescoperit îndeletnicirea de a secera. Și, așa după cum țăranii au fost repartizați printre militari, pe plutoane, la apărarea digurilor, tot astfel funcționarii, medicii, profesorii și elevii orașului — peste 3 000 de oameni zilnic — au fost repartizați printre țărani, pe echipe, la culesul grîului.

DUMITRU ELIADE ■

Pentru a feri orașul lor de eventuala furie a Dunării, tulcenii nu precupețesc nici un efort, consolidînd diguri în calea apei.

Brăila: viața decurge normal și, cînd este nevoie, eroic

Pentru recoltare au fost mai întîi organizate și concentrate forțe în zonele limitrofe revărsărilor. S-a lucrat de dimineață pînă dimineață, cu toate mașinile în lan, dar și manual, cu secerile, acolo unde era apă. În insula Mare a Brăilei, «Platforma agricolă» cum i se spune, 9 600 de hectare cu grîu au fost recoltate în 5 zile. În comuna Zăvoaia, munca pentru o săptămînă a fost terminată, cu ajutorul combinelor sosite din alte localități, într-o singură zi. După recoltare, zona a fost inundată...

La Surdila-Găiseanca, în zilele recoltării, pe cîmp, la grîu, erau peste 3 000 de cooperatori și încă tot atîți care participau la săparea canalelor pentru evacuarea apei. Munci legate între ele, astfel încît, pe măsură ce apa era gonită, grîul era strîns și din zona calamitată. Cînd aici s-a terminat recoltarea, cooperatorii au trecut mai departe să muncească în alte comune din zona lor sau chiar s-au urcat în mașini și au plecat spre locuri îndepărtate. Dealtfel, în zilele recoltării, camioane cu lucrători pentru ogoare au străbătut toate drumurile județului. La Scorțaru Nou, de pildă, au venit oameni din trei comune — 8 000 de zile-om la recoltatul grîului și evacuarea apei. La Jirlău, 800 de cooperatori din Galbeni, Dragoș și Vișani i-au ajutat pe localnici. Cifre de acest gen se înmulțeau zilnic, exprimînd în limbaj sintetic uriașul și dîrzul efort colectiv. La ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului s-a împlinit deja o săptămînă de la încheierea recoltatului de pe cele 83 200 hectare cultivate de I.A.S. și C.A.P. în acest județ. Imediat după recoltarea grîului, 500 de combine au plecat spre județele limitrofe. Acest ultim fapt pe care-l consemnăm se înscrie firesc printre acelea ce dovedesc inițiativa și capacitatea de efort unit ale oamenilor în momentele de grea încercare.

Pe cel de-al doilea front al brăilenilor, ca importanță tot primul, efortul este de asemeni la aceleași dimensiuni umane și materiale. Brăila, portul, întreaga zonă industrială, zona Vărsătura (nume primit în timpul unor vechi revărsări), zona Chișcanilor sînt acum ocrotite de un dig lung de 13,5 kilometri. Lucrarea, rod al spontaneității fierbinți, dar și al calculului ingineresc, a fost realizată în trei zile și trei nopți. Întîi la cota de 650, apoi la cea de 700 — o măsură de siguranță în plus. În părțile mai joase, pe circa 4 kilometri, digul a fost căptușit cu cherestea și bîrne, iar pe un kilometru și jumătate cu piatră cubică. Ca măsură de prevedere au fost totuși evacuate produsele din depozitele aflate în zona portului, iar gurile de canalizare — uitate de mulți «gospodari» din alte orașe — au fost înălțate cu tuburi de beton.

Două sute de mii de oameni au participat cu mașinile, cu lopețile sau doar cu brațele la alcătuirea acestui baraj în calea apelor. Acum, la dig se stă de veghe. Brăilenii, de la mic la mare, sînt gata să-și apere orașul.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Sighișoara. Ceea ce a trebuit luat de la capăt, a fost luat de la capăt. Ceea ce a putut fi continuat, a fost continuat. Era luna iulie, 1975...

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

o terapeutică milenară și un strălucit reprezentant al ei: medicul DUMITRU CONSTANTIN MÎRGHIA

Dumitru Constantin Mîrghia a considerat încă din vremea studenției că pentru a deveni un bun medic este nevoie să-ți completezi cursurile universitare cu studiul particular al filozofiei, al fizicii, al cibernetichi, domenii absolut indispensabile muncii de cercetare. După terminarea facultății alege ca specialitate neurologia, considerînd că această ramură medicală poate oferi în modul cel mai complex înțelegerea universului biologic, a proceselor nervoase guvernatoare, a existenței umane. Încercînd să îmbunătățească mijloacele terapeutice date de medicina clasică occidentală ajunge să se preocupe de medicina tradițională extremorientală, tînărul medic se dedică terapiilor prin acupunctură și yoga.

În răstimpul celor șase ani de studii consacrate acestei terapeutici milenare medicul Mîrghia (azi în vîrstă de 37 de ani) realizează lucrări științifice, preconizează procedee terapeutice noi. În 27 decembrie 1974 medicul neurolog Dumitru Constantin Mîrghia își susține doctoratul cu lucrarea «Valoarea terapeutică a acupuncturii în patologia sistemului nervos», lucrare primită cu un viu interes în cercurile științifice. Înaintea acestui examen mai susține un altul în sala de operații: efectuează împreună cu medicul O.R.L.-ist Mircea Mărcuș prima amigdalectomie cu analgezie prin acupunctură din țara noastră. Este de reținut că această premieră națională a fost realizată cu aparate speciale de acupunctură, și ele în premieră, concepute și construite de un colectiv animat de inginerul Ion Bratu.

Autorii operației nu au ținut pentru ei secretul tehnicii de lucru, datele științifice și mijloacele de realizare ale ei fiind prezentate unui larg auditoriu în cadrul Societăților de științe medicale. Ceva mai tîrziu, în cadrul simpozionului «Știință și tehnică», organizat de Academia de științe medicale în colaborare cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, a fost deschisă în Sala mică a Palatului R.S.R. o expoziție de aparatură medicală în care inginerul Ion Bratu împreună cu doctorul Dumitru Constantin Mîrghia au expus două aparate de acupunctură, noutăți pe plan internațional. Primul, «Aparat pentru detectarea punctelor de acupunctură», primise validarea pe masa de operație cînd pacientului F.B. i s-au extras amigdalele fără ca acesta să aibă vreo durere în timpul operației sau în perioada postoperatorie. Și toate acestea fără nici o anestezie medicamentoasă. Cel de-al doilea aparat prezentat în cadrul expoziției, «Generator de impulsuri electrice pentru anestezie prin acupunctură», primise botezul focului, tot pe masa de operație, însă ceva mai demult, atunci cînd în cadrul simpozionului «Progresul științelor tehnice și influența lui în medicină» medicul Dumitru Constantin Mîrghia susținuse lucrarea «Electropunctura». În această lucrare se prezintă pe larg tehnica și metodele de stimulare electrică a punctelor de acupunctură cu ajutorul curenților de înaltă frecvență. În prezent cele două aparate au fost acceptate de către O.S.I.M. și se așteaptă brevetarea lor. Pe lîngă meritul concepției originale, trebuie menționat în mod deosebit faptul că aparatul pentru detectarea punctelor de acupunctură folosește un procedeu științific complet nou care se bazează pe vizualizarea punctelor epidermice de acupunctură. Este știut faptul că reușita unui tratament sau a unei anestezii prin acupunctură depinde în mod esențial de stabilirea cu precizie a zonei de acupunctură care are o suprafață de cîțiva milimetri pătrați.

Aportul doctorului Dumitru Constantin Mîrghia nu se limitează numai la cele relatate pînă acum. În anul 1974 trimite Congresului mondial de acupunctură din Italia lucrarea «Noi puncte de vedere privind mecanismul de actiune al acupuncturii» și lucrarea «Rolul punctelor electrodermice în schimbul de informație și energie dintre organism și mediu». Cele două lucrări văd lumina tiparului în revista franceză LE MENSUEL DU MÉDECIN ACUPUNCTEUR (18 februarie 1975.) Aceste lucrări evidențiază pentru prima oară modalitatea de influențare a unor organe de către erupțiile solare, ele permițînd avansarea unor originale ipoteze asupra homeostaziei informaționale, reglată în funcție de nivelul intern și extern al organismului.

Doctorul Dumitru Constantin Mîrghia, membru a numeroase cercuri și asociații științifice, se preocupă actualmente de studiul unei noi metode terapeutice, îmbinare între acupunctură, yoga și alte tehnici clasice. Mi-a mărturisit că experiențele efectuate pînă în prezent îi dau convingerea reușitei, ceea ce va însemna ridicarea performanțelor psiho-fiziologice ale omului în limite nebănuite. Ce ne-am putea dori mai mult în acest secol al exploziei informaționale, al ultratehnicizării?

Tot ce am scris pînă acum despre lucrările doctorului Dumitru Constantin Mîrghia nu reprezintă decît un foarte succint rezumat al muncii sale pe tărîmul cercetării teoretice, și, pentru că este medic, iar tot ceea ce studiază aplică în practică am să prezint în rîndurile următoare cîteva exemple extrase din lucrarea comunicată la cercul de acupunctură — ședința iunie 1975

Pacientul B.N., în vîrstă de 18 ani, suferea de un enurezis (pierderea involuntară a urinii în timpul nopții) rebel la medicamentația clasică. După trei ședințe de acupunctură fenomenele enuretice dispar. Pentru consolidarea efectului se mai aplică încă trei ședințe. În prezent B.N. are 22 de ani și... nu mai are enurezis

Pacientul P.C., în vîrstă de 26 de ani, suferind de impotență totală instalată de luni de zile, încearcă tratamentul prin acupunctură ca pe o ultimă șansă. La interval de două zile i se aplică o terapie prin acupunctură, uzîndu-se de procedeul moxă (încălzirea acelor la roșu). După șapte ședințe este vindecat. În prezent are copii și duce o viață normală.

Pacientul Z.L., în vîrstă de 48 de ani, suferind de o enzemă cronică, nevindecabilă prin tratamentul clasic, se prezintă doctorului Dumitru Constantin Mîrghia. Opt ședințe de acupunctură sînt suficiente pentru dispariția tulburării.

Sînt oameni însă asupra cărora această terapie nu dă rezultatul scontat, sînt cazuri de afecțiuni care nu se pot trata prin acupunctură. Pentru toate aceste motive ar fi bine să nu considerăm acupunctura ca pe un panaceu universal, bun pentru oricine și pentru orice. Exemplele citate anterior sînt poate cele mai spectaculoase din activitatea de acupunctor a medicului Dumitru Constantin Mîrghia, care însă a ținut să precizeze încă o dată că, pe lîngă reale succese, acupunctura, chiar și în țările de origine, nu rezolvă și nici nu poate rezolva totalitatea bolilor și afecțiunilor cunoscute pînă în prezent. Doctorul Mîrghia speră însă că alianța dintre medicina occidentală și medicina extrem-orientală ar putea lărgi mult frontul investigațiilor și terapeuticii actuale

SORIN ENACHE ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

nu trebuie să ne dea de gîndit!

Semn bun, se discută destul de mult în ultima vreme despre recenta promoție de absolvenți a Institutului de artă teatrală și cinematografică (I.A.T.C.) «I.L. Caragiale» din București. Numai că, în contextul acestor discuții, se fac auzite și unele glasuri care, fără a-și reține entuziasmul aprecierilor față de talentul noilor speranțe ale scenei românești, nu pot să nu-și arogе un ton de dădăceală, deopotrivă față de maeștri și față de învățăcei. Ceea ce-i deranjează pe «mentorii verbali» ai teatrului românesc e că laboratorul nostru scenic dă gir unor «produse» care nu corespund rețetei lor preconcepute. Mărturisesc — în paranteză fie zis — că unul căruia i-au stat la inimă anii îndelungați problemele formației universitare a noilor generații de intelectuali, inclusiv de artiști, că și pe mine m-au preocupat exigențele pe care trebuie să le întrunească un repertoriu într-un sistem pedagogic de teatru. Cum, de asemenea, știu cît de important este pentru producția noastră scenică și cinematografică să dispui de un efectiv de actori și regizori capabili să onoreze aspirații artistice dintre cele mai diverse și de ținută. Fiind de acord cu un asemenea deziderat principial, nu pot să nu observ că nici măcar la un învățămînt foarte pozitivist nu e posibil uneori să satisfaci atît de exact anumite valențe ale solicitărilor. E cu atît mai dificil să întruneșți totdeauna o astfel de performanță cînd e vorba de învățămîntul de artă, adică să stabilești cu exactitate cîți comedieni, tragedieni sau interpreți universali valabili, reversibili, se pot **furniza** în fiecare an. Nu excludem, desigur, o cît mai lucidă evaluare a lucrurilor în acest domeniu, dar de aici și pînă la o «administrativizare» a evoluției unor talente e un drum destul de lung. Ideea că selecția ar putea evita, ab initio, în mod hotărît, surprizele în vocația unor viitori oameni de teatru, oricît de recomandabilă ar fi, nu e totdeauna realizabilă.

Dar, dincolo de orice considerații teoretice pe această temă, evident susceptibile de amendamente, atîta timp cît eu nu-mi propun o asemenea dezbatere, o constatare extrem de fericită se impune: sîntem în anul acesta martorii afirmării uneia din cele mai promițătoare promoții pe care le-a dat, în ultimul deceniu cel puțin, școala noastră de teatru din București. Nu numai noi profanii, dar chiar unii dintre cronicarii de specialitate care arborează astăzi măști sceptice au salutat cu entuziasm la timpul cuvenit producții de teatru care rar au putut fi aplaudate pe primele scene ale Bucureștiului. Nu mai insistăm asupra faptului că, chiar pe unele din aceste scene sau în pelicule de valoare, discipolii «Casandrei», cum se cheamă tradițional rampa oficială a I.A.T.C., absolvenți din această promoție artistică au apărut ca protagoniști de primă mînă.

Atunci, de ce să ni se strepezească verbul, cînd, dînd în lături postura noastră de exegeți, ni se umflă palmele aplaudînd într-o întreagă suită de spectacole actori de pe acum de mare viitor, precum Horațiu Mălăiele, Maria Ploaie, Gheorghe Dănilă, Rosina Cambos și încă alții? De ce trebuie, neapărat, «să ne dea de gîndit» și să invocăm fortuit **primatul calității** dacă acești tineri manifestă disponibilități pentru comedie? Chiar ne dau afară spectacolele de comedie din sălile de teatru și cinema?

Iată, nu demult, pe ecranele noastre a început să joace o comedie tonică, cu multe carențe ca scenariu, «Toamna bobocilor». De ce se înregistrează o adevărată afluență de public la acest spectacol dacă nu pentru faptul că înainte de toate putem aplauda savoarea inimitabilă a unor recitaluri actoricești ca acelea a doi mari comedieni cum sînt Draga Olteanu — de la Sonia Cluceru, evident cea mai mare artistă a genului — și Marin Moraru?

Avem, așadar, motive să ne facem și să facem reproșuri unor merituoși pedagogi pentru faptul că au știut să ofere posibilități largi de afirmare unor talente de excepție, cu care rar ne întîlnim chiar în cazul unui tineret atît de dotat pentru teatru cum e al nostru?

Considerațiile mele au mai ales un ton interogativ înainte de toate pentru că, prețuindu-i pe comentatorii care formulează asemenea puncte de vedere deloc îndreptățite, nu pot să-mi refuz bucuria sinceră de a saluta în admirabili debutanți de azi de pe scena «Casandrei» pe exponenții de mare înzestrare ai școlii de teatru românești. Comedia îndeosebi, dacă l-am avea în vedere fie și numai pe Horațiu Mălăiele, cîștigă noi și talentați slujitori. E, de aceea, oare vreun motiv să facem o dramă în comentariul nostru teatral din această?

Succesul pe care-l urăm celor mai tineri slujitori ai Taliei, mai ales cînd aceștia au făcut proba deosebitei lor dotări în a-și lua rolul profesional în serios, să fie rostit cu toată gura și din toată inima, fără reticențe și crispări de circumstanță. Absolvenții promoției de teatru din acest an o merită cu prisosință, fiind siguri că în aplauzele noastre ei vor deslușì implicit exigența cu care vom urmări afirmarea lor pe marea scenă a teatrului românesc.

NICULAE STOIAN ■

ABSOLVENȚII

Ingineri de mină și ingineri sociali, pediatri și violoncelişti, specialişti în calculatoare electronice și în română veche se îndreaptă spre marile șantiere, spre școli, instituții, întreprinderi — oh! cîte întreprinderi! — la capăt de drum, la început de drum. Ce înseamnă, ce surprize ascunde pentru ei acest moment solemn care se cheamă REPARTIZAREA ÎN PRODUCȚIE?

«Stimați colegi...» Niciodată nu mi-aș fi închipuit fiorul emoțional pe care-l pot stîrni aceste două simple cuvinte într-o sală plină pînă la refuz. Aceasta pentru că în acea dimineață însorită de 1 iulie 1975 nici ocazia, nici «colegii» nu erau obișnuiți. În marele amfiteatru al Institutului de arhitectură «Ion Mincu» din Capitală sute de tineri absolvenți care și-au legat de viitoarea lor profesiune visurile lor de realizare plenară în calitate de cetățeni, tehnicieni și, aș îndrăzni să spun, artiști — fără această triplă împlinire nobila îndeletnicire a arhitectului apare ciuntită — s-au văzut astfel caracterizați de către profesorii lor de pînă mai ieri, *colegii* lor de azi. Prorectorul institutului, profesorul universitar Tiberiu Benedec, le cere să vegheze și de acum încolo la bunul renume al institutului și al profesiunii. Urmează repartizarea absolvenților în producție

Deoarece acum cîteva săptămîni presa a scris mai pe larg despre noile norme de repartizare, nu credem necesar să le reluăm în amănunt. Raidul-anchetă întreprins într-o serie de institute de învățămînt superior, discuțiile sincere cu zeci de studenți, înainte și după repartizare, cu profesori și conducători de institute, cu reprezentanți ai asociațiilor studențești au relevat — nu pe baza unor considerente abstracte, teoretice, ci pornind de la experiența practică decurgînd din repartizările din vara aceasta — că actuala reglementare îmbină în modul cel mai adecvat interesele generale cu cele personale; cointeresînd pe studenți într-o bună pregătire profesională și, în același timp, evitînd, în măsura posibilului, repartizarea în localități diferite a soțului și a soției sau îndepărtarea neîntemeiată de locurile de baștină. Firește, noile norme nu reprezintă decît un anumit cadru. Intervin, uneori, neprevăzutul, alteori delăsarea; pe scurt, nu totul se întîmplă ca la carte.

...În marea sală de la parter a Institutului de construcții din București telespicherul se suprapune vacarmului. Se repartizează centralizat, pe țară, absolvenții facultăților de construcții și cei ai facultăților de utilaj tehnologic, secția subingineri.

...Aci Timișoara, academicianul Domșa,... aci Iașul... aci... Vă rugăm să notați la Iași: poziția 127, pagina 7. Mai sînt două locuri.

...Completări: poziția 29, soția lucrează la Deva și are un copil. Deci schimbați ordinea de prioritate...

Fiecare caz în parte este examinat cu atenție, nimeni nu se grăbește cînd în joc este viitorul tinerilor care se perindă emoționați prin fața comisiei.

Apar și cazuri ieșite din comun.

— Aci stă scris Mănică Elena. Dv. sînteți... Elena?!

— Nu, eu sînt Ilie, soțul.

— Și atunci? Soția nu s-a putut deplasa personal? E bolnavă?

— Da și nu.

— Cum vine asta?

— A născut ieri și mi-a dat mie mandat s-o reprezint.

Un absolvent șoptește agitat:

— Liza, la IMUT e mai frumos, la Întreprinderea de construcții e mai simplu, acolo se montează prefabricate, tehnologiile sînt arhicunoscute. Alege IMUT, unde e mai frumos.

Liza (Biță Elisabeta) optează totuși pentru prefabricate. Văzîndu-mă cu blocnotesul în mînă și crezîndu-mă «concurent» — mai probabil, tatăl unui concurent — mă avertizează sever:

— Nu mai notați, Întreprinderea de construcții am luat-o eu.

Alt solicitant reclamă: «O hartă, o hartă!» — una cît mai detaliată. Se interesează în dreapta și în stînga: «Ați auzit dumneavoastră de vreun sector Chituc?»

Un rege al Angliei, după o bătălie pierdută, striga și el: «Un cal, un cal, un regat pentru un cal!» Absolventul l-ar fi putut parafraza cu succes, dar ce-ar fi putut el oferi pentru o hartă?

Cîteodată și șefii de promoție au emoții. Nu de alta, dar nu știu la ce să se oprească, din lipsă de informație. Grigut Gămanlupulescu, 9,809 (notați mîinea, contează și ca, căci se pare că sînt doi absolvenți cu 9,80), de la Facultatea de construcții civile, industriale și agricole, oftează:

— Am ales Întreprinderea de confecții și tricotaje -București. La urma urmei, tot șantier e. Chiar cînd ești în capul listei alegerea pare un rău necesar: nu alegem în cunoștință de cauză, totul e destul de vag pentru noi. O simplă listă nu spune tot.

Aceasta cînd n-ai norocul lui Dan Stoica, de la aceeași facultate.

— Eu am cerut comisiei să mă repartizeze la Secția de întreținere C.F.R., regionala Craiova. Tata lucrează tot acolo, așa că de mic sînt familiarizat cu specificul muncii. Dar cei care n-au tată ceferist, iar postul apare criptic indicat? De fapt, cu aceasta atingem una din problemele principale desprinse din numeroase discuții cu absolvenți, înainte și după repartizare.

Dănuț Stanciu, 9,33, Cornel Radu, 8,75, Cristina Medianu, 8,00, Institutul de arhitectură.

— Puneți-vă în locul nostru. Pe listă apare, de pildă: 1 post Grup șantier construcții C.F.R., șantier Drobeta-Turnu Severin. Ce va face acolo arhitectul? Va «proiecta» cantoane? S-ar putea foarte bine ca munca să fie pasionantă, dar nouă nu ni se spune nimic în plus decît G.S.C.C.F.R. Nu e vorba, din partea noastră, de o atitudine boierească, înțelegem mai bine ca oricine altul că un arhitect se poate dovedi util în orice muncă, dar nu considerați oare normal ca înainte de a alege, după cum ne dă dreptul legea, primul loc de muncă din viața noastră — și cu o asemenea alegere ești confruntat doar o dată — să știm mai precis despre ce e vorba, ce ni se va cere? Nu ne trebuie un torent de explicații, doar cîteva cuvinte.

— Credeam că în sală se află reprezentanți ai ministerelor productive interesate, care vă pot da indicațiile necesare.

— Reprezentanți? Poate or fi, dar noi n-am văzut nici unul.

— Dealtfel, prezența acestora ar fi utilă nu numai pentru lămuriri tehnice, ci și pentru un minim de informații privind condițiile de viață la noul loc de muncă — este de părere Dănuț Stanciu. Nu e vorba de comoditate personală. Eu am un copil și trei-sferturi, vreau să spun că peste o lună voi fi pentru a doua oară tată. A merge la un loc de muncă împreună cu un copil de douătrei săptămîni implică o anumită răspundere. Ce condiții de locuit se oferă familiei, vreau să spun sugarului? De ce să ignorăm asemenea «fleacuri»?

Din nou la Institutul de construcții, asist la un moment grotesc: un absolvent, într-un moment cînd se credea neobservat, aruncă cu banul — la doi-trei metri în fața comisiei! — și apoi, apropiindu-se de masa plină cu hîrtii, își anunță alegerea. Gabriel Preoteasa nu manifesta lipsă de respect nici față de comisie, nici față de solemnitatea momentului, și nici, la urma urmei, față de propriul său viitor. Are medie generală peste 8, e apreciat de profesori. Dar:

— Am dat cu banul fiindcă nu dispuneam de informații suficiente pentru o alegere fundamentată. Adevărat, acum cîteva zile am asistat la o ședință de orientare cu reprezentanți ai Ministerului Construcțiilor Industriale, dar ni s-a vorbit la modul general: «Măi băieți, aveți grijă cînd alegeți. De pildă, Grup șantier Galați nu înseamnă că veți locui la Galați; doar sediul se află acolo, dar veți putea foarte bine să lucrați la Urlați.» Asta știam și eu. Anul trecut, un coleg mai vîrstnic, oltean, a ales TCIF-Craiova, unde își avea familia, pentru ca să constate că de fapt trebuia să meargă undeva pe un șantier din Dobrogea, care doar din punct de vedere administrativ este legat de Craiova. Dar nu aceasta e problema principală; pe mine, pe noi ne interesează *conținutul* muncii viitoare, de care va depinde, poate, însuși cursul vieții noastre, fiindcă în cadrul aceleiași profesiuni poți avea înclinații sau chiar o pregătire mai bună pentru un anumit sector. Dar pe cine să întrebăm? Oamenii dau din umeri și ne arată lista, un rînd, o inițială.

Elena Ene, 8,73, se decide pentru CHIMPEX-Constanța. «Se decide», un fel de a vorbi.

— Să vă spun drept, am ales orașul, nu întreprinderea. Dumneavoastră ați auzit de CHIMPEX? Eu nu. Mă întreb de ce o fi avînd nevoie de un constructor.

Și la A.S.E., Facultatea de cibernetică economică și statistică, la care repartizarea s-a desfășurat în condiții foarte bune, s-au ivit unele semne de întrebare. Decanul, conferențiar doctor Gheorghe Vasilescu, ne-a relatat că pe lista posturilor ce urmau să fie repartizate absolvenților figurau și: PRETIM Timișoara, AMIT București, ETICART București. Pare incredibil, dar comisia — nu din vina ei — nu a fost în măsură să lămurească solicitanților nici măcar semnificația *titlului* întreprinderii în care cei repartizați — în funcție de alegerea lor — aveau poate să-și petreacă o bună parte din viață.

Unul din absolvenți a emis și o «ipoteză de lucru», cum spun fizicienii: «Probabil că PRETIM se află *lîngă* Timișoara, nu în oraș, de asta îi spune PRETimișoara.» «Dar ETICART?» «O fi ceva în legătură cu cărțile sau cartonajul?» În ceea ce privește AMIT bezna cea mai deplină a domnit pînă la sfîrșitul sfîrșitului. Nimeni nu s-a încumetat să ghicească profilul întreprinderii, despre care se ignora totul afară de inițiale.

Cînd te gîndești că studenții învață cinci ani, că statul investește sume considerabile în pregătirea lor, că repartizarea în producție ar trebui să însemne «lumină verde» spre activitate creatoare într-un domeniu cît mai apropiat specializării, subspecializării și înclinațiilor absolventului tocmai pentru ca productivitatea și eficiența muncii sale să fie mai mari, iar acesta se poate trezi în fața unui criptic AMIT, întreprindere, fără îndoială, onorabilă și utilă economiei naționale, dar... ce-o fi însemnînd? Ce-ați face dumneavoastră, stimați cititori, dacă ați fi obligați să alegeți între ETICART și AMIT?

S-ar putea replica: tot cibernetică o fi, din moment ce figurează pe lista facultății respective. Adevărat, deși ni s-a citat și cazul singular — petrecut anul trecut — al unei absolvente cu medie în jur de 9, repartizată la Brașov ca ciberneticiană și care s-a trezit

la un ghișeu C.E.C., cu sarcina de a completa carnete de economii. Muncă utilă și vrednică de stimă într-un totul, dar care nu necesită un analist de sisteme, un specialist în calculatoare electronice cu cinci ani de învățământ superior, ci doar un absolvent de liceu.

Dacă situația cu C.E.C.-ul brașovean a fost un caz extrem, rezolvat pe parcurs, lipsa de

Alegem ce-i mai frumos sau ce e mai usor?

de sociologie indică o mutație semnificativă, o nouă înțelegere din partea ministerelor productive a necesității organizării științifice a producției prin cercetări interdisciplinare privind elementul de bază al producției materiale: *Omul*. Așadar, în vara anului 1975 au absolută nevoie de sociologi (citâm din listă): Centrala industrială pielărie, cauciuc, încălțăminte, Centrul pentru protecția și igiena muncii, ROMARTA, Uzinele de țevi «Republica», Trustul de con-

Repartizările se fac de două ori: oficial, pentru absolvenți, neoficial, și pentru părinți. Și unii, și alții au așteptat cinci ani această clipă solemnă.

vor duce și în acest nou domeniu de vitală importanță pentru economia națională, bunul renume al școlii noastre de matematică,

noul vostru drum în viață, drum greu și plin de neprevăzut, dar care va fi, fără îndoială, presărat și cu satisfacții și împliniri profesionale și cetățenești. Veți pune umărul la ridicarea generală a țării ca ingineri constructori pe marile șantiere sau ca matematicieni în încăperile cu aer condiționat în care zumzăie calculatoarele electronice, ca ingineri sociali la Întreprinderea de vagoane din Caracal sau în vreo mină îndepărtată, ca pediatri sau violoncelișți. Pretutindeni

suficientă informație pentru absolvenți în momentul repartizării nu îmbracă însă, cum am văzut, un caracter de rarisimă excepție. Altfel cum s-ar explica, de pildă, faptul că la repartizarea ultimei promoții a Facultății de cibernetică economică — serie excepțională, 83 de medii generale peste 9 — din 18 ministere interesate în primirea absolvenților în unitățile subordonate lor, 11 ministere — inclusiv Ministerul Industriei Usoare, care solicitase cel mai mare număr de locuri — *nu* au trimis nici un reprezentant care să asiste la repartizare. Și încă, cibernetica s-a aflat, din acest punct de vedere, într-o poziție privilegiată: la repartizarea absolvenților altor institute de învățământ superior, proporția de ministere reprezentate a fost, în unele cazuri, mult mai mică... Cum să ne explicăm această situație? Repartizările se efectuează centralizat pe întreaga țară, o dată pe an, la București și în alte cîteva centre universitare. Ele se fac, de regulă, eșalonat pe universități și pe specialități, așa că același reprezentant poate urmări mai multe facultăți în care ministerul respectiv este interesat. Acești reprezentanți ar putea furniza cu ușurință acel minim de informații în care absolvenții sînt vital interesați. Se pot găsi desigur și alte soluții pentru a împlini această legitimă dorință, soluții care ar reclama un efort suplimentar infinitezimal în raport cu investiția totală de mijloace materiale și energie reclamată de pregătirea unui viitor specialist pe parcursul a patru sau cinci ani de învățământ superior. Esențial este ca cel în cauză să nu se mai pomenească, în fața unui mitic AMIT.

Firește, există și cazuri fericite, cînd forurile tutelare sau chiar întreprinderile direct interesate nu lasă să meargă lucrurile de la sine, nu se mulțumesc să aștepte ca absolvenții să sosească, pachet, «Loco Fabrică».

Ion Ionescu-Argeș, proaspăt absolvent al Facultății de filozofie, secția sociologie, a Universității București, ne spune:

— Anul acesta, pe lista posturilor oferite sociologilor au figurat și unele întreprinderi mai puțin cunoscute sau situate în zone mai izolate, de pildă Schela de extracție Zemeș-Bacău, întreprinderile miniere Deli-Hunedoara și Moldova Nouă — Caraș-Severin și altele. În unele cazuri reprezentanți ai întreprinderilor s-au deplasat la București sau au făcut cunoscut pe alte căi că absolvenților li se vor asigura condiții adecvate, că după perioada de stagiu, și în limitele prevederilor legale, vor beneficia de retribuții similare cu cele ale personalului tehnic (se știe că în trecut situația sociologilor era cam vitregită din acest punct de vedere) și că, în general, se va pune semnul egalității între ei și ingineri. Iată-ne deci considerați «ingineri sociali», termen des folosit în literatura de specialitate, care își găsește aplicare și în viață.

În adevăr, simpla lectură a posturilor care s-au oferit în acest an absolvenților secției

Chiar cînd ai 9,63 și ești cap de promoție ai probleme... (Alexandru Vasiliu, arhitect)

structii-montaj-București, I.T.B., Liceul industrial pentru exploatarea lemnului Piatra Neamț, Întreprinderea de gospodărie comunală Ploiești, Ministerul Turismului — Centrala Litoral, șantierele navale Constanța și Tulcea, comandamentul flotei de pescuit maritim Tulcea, Centrul de îndrumare a creației populare Ialomița, numeroase comitete județene de cultură și educație socialistă și direcții pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Întreprinderea de vagoane Caracal etc., etc.

Ne bucură faptul că anul acesta ROMARTA va utiliza sociologi — probabil pentru a-i antrena la sondaje menite să stabilească științific gustul cumpărătorilor; că aportul lor este solicitat și pe litoral, spre a investiga problemele specifice ale *loisir*-ului, cu multiplele sale implicații economice și sociale; că problemele complicate ale pescarilor care lipsesc cu lunile de acasă și sînt obligați, prin natura profesiunii, să muncească vreme îndelungată în condiții de cvasiizolare, vor fi abordate și prin prisma sociologiei; și că lucrurile au ajuns la un punct încît pînă și pentru Întreprinderea de vagoane din Caracal a bătut ceasul sociologiei.

Aceeași «presiune» a producției asupra învățământului, aceleași mutații, aceeași ridicare continuă a ștachetei exigențelor, oglindind dezvoltarea accelerată, an de an, a economiei și a întregii noastre societăți, o vădește și repartizarea absolvenților facultăților de matematică (este doar un exemplu).

Cine are nevoie, în 1975, de matematicieni? Iată cîțiva solicitanți mai puțin obișnuiți: Întreprinderea de sticlă și faianță Timișoara, Întreprinderea de porțelan Curtea de Argeș, Uzinele textile Cisnădie, Întreprinderea de spume poliuretanice Timișoara, Întreprinderea de ciorapi Timișoara, Întreprinderea navală de elice și piese turnate neferoase Galați, Întreprinderea de șuruburi Brașov etc. «Marea majoritate a absolvenților noștri, circa trei pătrimi, merg în producție — ne declară decanul facultății bucureștene, profesorul universitar Ionel Bucur. Această cerere masivă de matematicieni de înaltă calificare — subliniez, e vorba de absolvenți a cinci ani de învățământ, nu de cei repartizați după încheierea a patru ani — reflectă ascensiunea informaticii, a tehnicii și centrelor de calcul electronic în țara noastră. Anul acesta furnizăm pentru prima oară cadre și liceelor de informatică, institute de învățământ tot mai solicitate. Alt fapt, și mai semnificativ: tot anul acesta Institutul central de informatică ne-a pus la dispoziție un număr masiv de locuri, circa 60, profilîndu-se deci, și pe această cale, ca for coordonator al informaticii din țara noastră. Sîntem convinși că absolvenții

al facultății și al profesiunii noastre.»

Iată deci că încheiem acest articol în aceeași notă ca la început. Nu este potrivească gazetărească, viața însăși a potrivit-o.

Așadar, stimați colegi, vă urăm succes în

— M-am hotărît

unde veți trudi, unde veți crea, unde veți visa și acționa spre mai bine, succes!

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Sfîrșit de drum, început de drum, în fața Comisiei de repartizare a absolvenților Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini (Institutul politehnic-București)

ȚINUTUL LOVIȘTEI

Țara Loviștei, țară străveche, țară tînără, ținut în care, de mii de ani, viața curge fără oprire, ca un izvor proaspăt și viu.

Prin Țara Loviștei, «cea vecină cu apa Lotrului» («Terra Loystha, ab aqua Lothur», cum o descrie un document din veacul al XIII-lea), am anexat spiritualității noastre o lume, o «țară» frumoasă, stranie și nebănuită, o țară din străvechimile ființei noastre. Ea se întinde — de unde oare, geografic și în timp?

Ne-am pus această întrebare la ceasuri cînd, în inima acestei «țări», lîngă șantierul marii hidrocentrale a Lotrului, i-am cunoscut pe oamenii locului, am cunoscut satele lor, care-și conservă și astăzi farmecul ancestral, socotindu-și clipele vieții pe firul fusului răsucit din furcă, socotindu-și distanțele în pasul turmelor de mioare. La un pas de cea mai impunătoare creație tehnică de pe apele interioare ale țării, una din cele mai mari ale continentului, trăiesc ei, aceștu țărani și ciobani ai Loviștei, oțeni și nu prea, mai curînd o spiță mîndră a mărginimii sibiene, care, însușindu-și perfectul simplu, n-a renunțat la tichia neagră, nici la straiele alb-negru de o demnitate voievodală.

Este, spuneam, un univers străvechi, o Dacie Felix strămutată peste secole, o lume a basmului și a legendei, a negurosului și a asprimii, a etnograficului pur și a psihologiei primordiale. Conturul acestei țări îl acopereau cîndva, cu arcanul, haiducii și faimoșii «lotri» ce și-au dat numele apei și munților. Nu este o «țară» mare (geografic: la distanță egală între Sibiu și Rm. Vîlcea și la aceeași egală distanță între Sibiu și Curtea de Argeș), are mai curînd proporțiile unei cetăți, ca și înfățișarea acesteia, fiind așezată în miezul celui mai grandios masiv al Carpaților, în Făgăraș, într-un sublim alpin de univers adamic, de Mioriță de cuimi stelare. Piatra pe care o ia în copitele calului țăranul Loviștei, cînd se duce să-și viziteze ogorul (ogor din «arsuri», cum se zice pe-aici, ogor spart cu plugul în golul munților), este tocită de pasul omului și al calului de mii de ani. În peșterile Boișoarei, în centrul Loviștei, s-a descoperit ceramică meșterită cu două milenii înainte de era noastră. Cei care au aflat-o căutau, de fapt, o comoară, legenda ascunzînd aici, sub piatra inexpugnabilă și sub veghea unui balaur cu solzi de aur, tezaurul dacilor, îngropat de oștenii lui Decebal. Pe aici a trecut Traian, «ducînd cu sine armatele și istoria», întărind cetatea alpină cu propriile sale cetăți și castre. În această cetate a munților se pătrunde prin numai trei porți: prin defileul Coziei, prin Sălătrucul Argeșului, prin Boița Vîlcei. Ele se deschid, ele s-au deschis (cînd s-au deschis!) spre un spațiu fremătînd dintotdeauna de viață, cu crînguri de neamuri păstorești străbătîndu-l în toate direcțiile, în toate părțile, cu oameni teferi, mîndri, voinici, venind nu din amurgul istoriei, ci de-a dreptul din miezul ei.

Într-un hrisov din iulie 1451 al lui «Io Vladislav Voevod, domnul Țerii Românești», se întărește stăpînirea peste un trup de moșie al Loviștei și peste munții care-l împrejmuie a unui anume Dumitru Ruhat din Boișoara «și a feciorilor lui, lui Ion și Vlăcul, și a nepoților lui, lui Dragomir și lui Tatul cu feciorii sei»... După mai bine de cinci veacuri, în aceeași comună a Boișoarei, într-o amiază din luna iulie 1975, stăm de vorbă cu Ion Ruhat, descendentul moșneanului din hrisovul lui Vladislav. De mai bine de cinci veacuri, neamul Ruhaților trăiește aici. De mai bine de cinci veacuri, stirpea bărbătească a neamului nu s-a stins niciodată.

— Ai băieți, nene Ruhat?

— Am. Am șase

Ion Ruhat are 65 de ani. E înalt, cu ochi adînci și chip negricios, ascuțit ca un strigăt, dar cu umeri largi și piept de piatră. E celebru în șapte sate: iernile, în ianuarie, intră gol în apa rîului Boișoara, face o baie de gheață «ca să-și vie în fire», ca și un urs trezit o clipă din hibernare, și rîde de uluirea celor din jur.

De meserie, e săpător de fîntîni.

Și are șase băieți, pe care-i cheamă ca și pe el: Ruhat.

•

Cum trăiesc oamenii, astăzi, în Țara Loviștei?

Primarul comunei are 35 de ani. E un tînăr nu prea voinic, cu mîini delicate, ca de femeie, pătate din belșug cu cerneală. (Cum are o clipă de răgaz, e cu cartea și cu stiloul în mînă: învață, se pregătește să dea examen de admitere la facultate, la Academia «Ștefan Gheorghiu»). Îl cheamă Mircea Popa și, deși numele familiei sale nu-i de găsit în hrisovul lui Vladislav, vechimea ei, zice el, trebuie căutată tot pe-acolo. Casa în care a locuit pînă nu demult, casa sa bătrînească, a fost datată de specialiști în jurul anului 1600. Casa a fost donată «Muzeului satului» din Rm. Vîlcea. Împreună cu soția, copiii și mama (mama are 81 de ani), Mircea Popa s-a mutat într-o casă nouă. Una din cele peste 70 de case nou construite în ultimii ani în Boișoara.

Căutăm cu ochii, din fața primăriei, casele noi ale satului. Primăria e pe o măgură, ca pe un promontoriu, și, de aici, satul se vede ca-n palmă. E amiază, e cald, e soare, e o zi cînd, cum spun bătrînii locului, cei plecați dintre noi se împacă tărăși cu lumea, revărsînd asupră-i o lumină de eden. Dar lumina, aici, are valori, creșteri și pierderi neașteptate. Mase grele de umbră și de răcoare închid orizontul din toate părțile, întîlnindu-se cu cerul compact acolo unde ghicim creasta granitică a Făgărașului. Și mai grele mase de umbră definesc văile ce se pierd, sub picioarele noastre, în abisuri în care apele nu se văd, dar se simt, se deduc mai bine-zis, alegîndu-se din cerul negru — lăptos de dedesubt, străbătut de roiuri palide și intermitente de fulgere. Cîndva, pe măgura ce se ridică drept în fața noastră, dincolo de o astfel de vale, măgură care se cheamă și azi «La cetățeaua», era, se spune, o cetate țărănească, după modelul celor din Transilvania, în care se refugia tot satul în vremuri de războaie și de primejdie. Acum satul e răsfirat, ocupă peste 2 600 ha și 10 munți. Ca să-i ajungi la una din margini, care-i la doi kilometri de Topolog, în Argeș, trebuie să faci călare șapte-opt ceasuri. Case ciobănești, mocănești, case cu prispe de lemn și ziduri groase, de fort, se cațără pe unde nu te aștepți. Vreo șaptezeci dintre ele, ne spune primarul, vor trebui luate cu totul și coborîte mai înspre vale, în perimetrul prevăzut de schița de sistematizare

a Boișoarei. Iată și casele noi, ușor de ales din priveliște, fiindcă sînt cele mai mari și fiindcă, cele mai multe, sînt grupate într-o anume zonă. Este vorba de zona Bumbuieștiului, sat aparținător Boișoarei, în care condițiile de teren au îngăduit, încă din anii '50, întemeierea unei cooperative agricole de producție. Cei din Bumbuiești, continuă primarul, sînt astăzi cei mai bogați, dau recolte record (au dat și 16 000 kg de cartofi la hectar!), cresc cele mai multe oi, au amenajat o pășune model de 500 ha, au plantat cu meri și cu pruni peste 300 ha, au plantat cu porumb și cartofi chiar și curțile grajdurilor, cucerind astfel încă vreo șase-șapte hectare pentru recolte. Șase-șapte hectare e un nimic pentru alții, dar aici e mult.

sînt porțile noastre de țară — s-au instalat, așadar, noutățile, schimbările. Nu vom idiliza, vom fixa doar momentul, acest moment de tranziție către o nouă civilizație rurală, pe care satul îl trăiește din plin. Casele noi sînt doar o parte din aceste schimbări. În ultimii cîțiva ani, în Boișoara s-au zidit trei școli generale, un dispensar cu casă de nașteri, un cămin cultural, o brutărie, un magazin universal (un altul se zidește acum), s-au desființat podețele de lemn, s-au construit mari poduri de beton peste apele ce străbat din toate părțile, s-au construit kilometri de drumuri noi.

În ce timp se află astăzi Țara Loviștei? Mai exact, cît timp cuprinde iumea acestei

în cor), sub îndrumarea artistică a unui profesor de muzică, Ionică Piloiu. Ionică Piloiu profesează la Rîmnicu Vîlcea, dar, boișorean de fel, neputîndu-se înstrăina mai mult de o zi-două de satul lui, se întoarce mereu acasă, luînd ca pretext al acestei slăbiciuni ocupațiile sale de mentor artistic al Boișoarei.

Stăm de vorbă cu profesorul boișorean despre noua concepție de viață, despre noua mentalitate a satului.

Păcat că n-am venit într-o duminică, zice, să vedem cum se înghesuie oamenii la cămin să vadă ansamblul sau să asculte o conferință! Cel puțin cînd vine cîte un scriitor (s-a întîmplat de cîteva ori și asta!) nu mai ai unde azvîrli un ac. Se mai sparge, din cauza

existență voit transformată într-o ipostază conștient artistică. Șezătoarea, de pildă, contopește aceleași registre spirituale (mitic, ritualic, artistic), dar după o nouă «legitate», cea a spectacolului. Șezătoarea, care cîndva era «viață», dictată de viață, de nevoile muncii, este acum spectacol. Legendele, fabulosul, pe care omul le amesteca pînă nu demult cu realitatea, într-un univers ce-i scăpa înțelegerii, rămîn astăzi doar niște povești frumoase, golite de sensuri sau funcții magice. «Traiul folcloric spontan» s-a pierdut. Mentalitatea mitică a cedat și cedează, înlocuită cu o viziune realistă asupra lumii. Bătrînii rapsozi, povestitori de legende în care cred (mai sînt cîțiva, în vîrstă de peste 80 de ani), sînt niște îngeri decăzuți într-o

Pe aceste pășuni alpine cerul e foarte aproape, îl poți atinge cu mîna.

Au fost la noul magazin universal din Boișoara, și-au umplut traistele cu cumpărături și acum se întorc acasă, în casele risipite prin munți, prin văi.

C.A.P. din Bumbuiești are cu totul numai 125 de hectare agricole. Restul, ca pretutindeni în Țara Loviștei, este piatră sau e pășune. Chiar și aceste cîteva hectare de pămînt de recoltă dau mult de furcă. Ca să ridici, aici, un etaj vegetal deasupra țărinei — porumb nu pînă la creștet, ci pînă la brîu sau pînă la piept — trebuie să muncești cumplit, să închipui lanurile tulpină cu tulpină, căutînd pentru fiecare locul cel bun, să le zidești cu grijă între pămînt și piatră, să le dobori cu brațul și-apoi s-o iei de la capăt. Munca asta, la Bumbuiești, o fac mai cu seamă femeile, fiindcă bărbații sînt ciobani, ei pleacă de-acasă cu lunile, colindă țara din Baia Mare pînă la Dunăre. Dar munca asta aprigă a pămîntului, mai aprigă aici ca oriunde (fiindcă pămîntul ăsta de țară de piatră, scăpat o singură clipă din mîini, lăsat o singură dată de capul lui, anevoie se mai întoarce la harul fertilității), este făcută bine, dovadă casele noi ale Bumbuieștiului. Asta, în ce privește Bumbuieștiul. Case noi, multe încă la roșu, se văd destule și în Boișoara, se văd destule și în Găujani, celălalt sat al comunei, fiindcă oamenii muncesc, au bani, au început să trăiască bine. Cam 20 la sută din bărbați sînt ciobani, restul, adică marea majoritate, sînt muncitori la oraș, cei mai mulți la Sibiu, de unde se-ntorc cu bani frumoși.

În această vale a Boișoarei, spre care privim, în această vale adîncă, amețitor de adîncă, deschisă spre adîncuri de timp ca și o fîntînă, primitoare ca și o poartă — cum

țări? Aparent, ea se află, după o metaforă a lui Ion Barbu, care a reconstituit cu alte mijloace un univers similar, «într-o slavă stătătoare», contururile vremii, ca și ale geografiei, fiind înghițite cu veșnicia. Munții sînt neschimbați, oamenii se îmbracă și astăzi în straie ca ale strămoșilor, hora care se ține duminicile este aceeași de veacuri, strigăturile ei sînt la fel, dar ea se ține în fața unui cămin cultural, unde, spre seară, oamenii intră să vadă un film. În fiecare an în iulie, în satul Perișanilor, vecin Boișoarei, e, ca și în vechime, «bîlciul cel mare» al Loviștei, «bîlciul de două țări», bîlci în care, ca și în vechime, se schimbă vite, se petrece, se cunosc flăcăi și fete, se pun la cale nunțile toamnei. Totul durează, totul s-a păstrat, însul de astăzi reprezintă, viu, întreaga istorie a speciei, a familiei, a obiceiurilor, a ritualurilor. Dar însul de astăzi scoate recolte-record în C.A.P.' sau, muncitor într-o modernă uzină sibiană, aduce acasă, serile, instalat confortabil pe bancheta capitonată a unuia din cele zece autobuze care fac drumul orașului, nu numai o năframă de nailon pentru nevastă, ci și o nouă concepție de viață.

■

Există la Boișoara, de cîțiva ani, un ansamblu folcloric, «Țara Loviștei», devenit celebru cu prilejul festivalurilor «Vocea Oltului». Responsabilul ansamblului e primarul cel tînăr (care-i și dansator, și cîntăreț

înghesuielii, și cîte un geam, mai ieșină și cîte o babă, copii sufocați între broboade și sumane trec din mînă în mînă pînă pe scenă, iar de acolo afară, dar, oricum, chiar de i-ai ține zece ceasuri, oamenii vor rămîne pînă la unul, pînă la ultimul cuvînțel adresat atenției lor încordate. Rar, zice profesorul, oameni mai receptivi, mai cu toate ferestrele cugetului deschise către cunoaștere, oameni mai disponibili față de bucuria de a afla ceva! Sînt preferați scriitorii, acești extravaganți răsăditori de pomi pe meleagurile imaginației, fiindcă răsăditorii de meri și de pruni din Bumbuiești, din Găujani și din Boișoara trăiesc, de cînd se știu, ei înșiși în lumea imaginației, a basmului, a legendei, a mitului, vatra Loviștei fiind, de fapt, o uriașă vatră folclorică, o rezervație sau o antologie de folclor. Acum cîțiva ani, o echipă de cercetători ai Institutului de etnografie și folclor din București, condusă de profesor doctor Mihai Pop, împreună cu mai mulți folcloriști vîlceni, a cules de aci un bogat repertoriu de legende mitologice, de legende despre oameni și locuri, păstrate din moși-strămoși într-o stare de puritate vecină cu însăși nașterea lor. S-a mai observat însă, cu același prilej, un fapt. Vechiul om din popor (după cum avea să consemneze, ulterior, într-o interesantă comunicare dedicată «Evoluției funcționale a șezătorii în satul loviștean», cercetătorul vîlcean Gheorghe Deaconu) trăia nemijlocit în ambianța folclorică, ducea «spontan» un trai folcloric; astăzi însă, pentru același om, viața folclorică este o

lume care-i refuză, pentru care nu mai au instrumente de supunere sau de integrare. Ei sînt niște smulși din rădăcini, niște viforîți ai istoriei, ei sînt ultimii dintr-un univers acum pierdut.

Ceva s-a pierdut, dar ceva a rămas. A rămas, printre oamenii Loviștei, în inima lor, în conștiința lor, secretul cel mai mare ai dăinuirii, secretul cel mare și milenar al vieții lor pe aceste pămînturi. Este un mod al cunoașterii, un mod de integrare a universului și de relație cu lumea care a existat cîndva, o cosmogonie care le oferă — pe un alt plan — cheia de aur a legendelor, astăzi pierdută. Acești oameni supun mai departe natura, o supun, de fapt, pentru prima oară acum, cu instrumentele moderne ale veacului. Ei cresc cartofi mari cît pepenii, ei înfloresc dealuri sterpe cu mari plantații de meri și pruni, ei dau la o parte sălbăticii și mărăcinișuri ca să creeze pășuni-model, ei zidesc drumuri, ei zidesc poduri, ei zidesc case, ei fac copii, mulți copii, băieți mai ales, ca să le poarte prin veacuri numele.

— Ai băieți, nene Ruhat?

— Am. Am șase.

Ion Giupana (stîrpe de vechi «jupani») are zece. Alții au și mai mulți.

În casa sa nouă (pe cea veche, care a dăinuit aproape patru veacuri, a dăruit-o muzeului), Mircea Popa crește un băiețel de un an și jumătate.

Istoria Țării Loviștei este încă la început.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

festivalul muzicii de cameră – brașov 1975

Aflat la cea de-a șasea ediție a sa, Festivalul muzicii de cameră are de acum o bogată biografie și, fără prea multă reclamă, a devenit una dintre manifestările cele mai serioase în viața muzicală a Brașovului și a țării. S-au înregistrat anul acesta în primul rînd progrese simțitoare în promovarea muzicii românești, printr-o mai accentuată diversificare repertorială, prin nivelul calitativ la care au fost prezentate lucrări ale genului camerai aparținînd unor reputați compozitori cum sînt Zeno Vancea, Dumitru Capoianu, Radu Paladi, Mircea Chiriac ș.a.

Într-un bogat context valoric — aici s-au cîntat și opusuri de Bach, Beethoven, Brahms, Mozart, Haydn, Rossini, Prokofiev — festivalul brașovean a înscris ca un moment de înaltă virtuozitate o seară dedicată marelui compozitor român George Enescu, la care și-au dat concursul soprana Emilia Petrescu, Valentin Gheorghiu (pian), Ștefan Gheorghiu (vioară), George Popovici (violă) și Cătălin Ilea (violoncel)

Dintre celelalte evenimente ale festivalului notăm prezența Operei de cameră din Varșovia cu *Pimpinone* de Telemann, recitalurile prezentate de cunoscutul violonist sovietic Victor Tretiakov, cele două recitaluri de lieduri Zara Doluhanova (U.R.S.S.) și Florin Diaconescu, apoi reîntîlnirea iubitorilor muzicii de cameră cu formații românești a căror faimă a trecut de mult granițele țării, corul «Madrigal», cvartetul «Philarmonia», cvartetul «Academica», cvartetul «Napoca», cvartetul «Muzica».

Este, să recunoaștem, un regal muzical pe care acest festival — probabil unic, după știința noastră, în genul său în lume — îl oferă melomanilor brașoveni, recunoscuți prin cultura lor muzicală, prin discernămîntul actului audiției.

Am participat la ultimele două zile ale festivalului (și implicit ale concursului de interpretare adiacent, destinat formațiilor studențești de cvartete de coarde și de trio cu pian) și am rămas impresionat de înaltul profesionalism al manifestărilor, de atmosfera de mare sobrietate și de solemnitate, aș zice, pe care o conferă acest străvechi centru de cultură românească fiecărui concert, fie el susținut la Castelul Bran, la Bastionul țesătorilor ori în sălile obișnuite ale orașului

Am mai apreciat la actuala ediție, desfășurată între 28 iunie și 6 iulie, masiva participare a formațiilor orașului–gazdă. Astfel, alături de cunoscutele formații «Cantus Serenus» și orchestra de cameră a Filarmonicii «Gh. Dima» publicul a avut ocazia să asculte tinere talente, programate într-o seară specială, intitulată «Noi afirmări ale școlii interpretative brașovene», și să vadă tinerii dansatori ai Teatrului muzical într-un Studio de balet contemporan, avînd bine-înțeles specific cameral.

Concursul formațiilor studențești, mult superior, prin nivelul său valoric și prin încadrarea în tonusul general al festivalului, similarelor concursuri bianuale ale formațiilor artistice din institute și facultăți de artă, a avut drept laureați (în această ordine) trio-urile conduse de Marica Șerban, de Steluța Radu, de Adriana Bera, de Mariana Sarc și de Dan Atanasiu și, respectiv, cvartetele conduse de Ildiko Line, de Monica Hölszky și de Horia Tudor (premiul special al Uniunii compozitorilor pentru cea mai bună interpretare a unui cvartet românesc).

Festivalul muzicii de cameră de la Brașov, ediția a VI-a, 1975, a demonstrat cu prisosință, dacă mai era nevoie, popularitatea în țara noastră a acestui gen muzical de esență și oarecum mai de elită, nivelul calitativ la care se practică muzica de cameră aici în țara lui Enescu, aici în orașul în care a triumfat Porumbescu.

doru stănculescu: pe mine nu mă iubește publicul

— Să rememorăm împreună etapele debutului tău, Doru Stănculescu.

— Am debutat în calitate de cîntăreț folk în iarna lui '67, cu cîntecul *Ion Crișmarul* în emisiunea TV, la modă în acel timp, «Bună seara fete, bună seara băieți»; au urmat în aceeași iarnă mai multe concerte la «Student Club», pentru ca, între '67 și '69, Studioul de poezie al Radiodifuziunii să constituie unul dintre locurile preferate unde îmi prezentam cîntecele

— Cum cîntai pe vremea aceea?

— La început nu eram eu foarte lămurit cam ce înseamnă folkul; nu-mi găsisem, cum se spune, matca. Eram ușor romanțios, lucru explicabil poate prin vîrsta fragedă și prin dorința de a opune cîntecele mele stilului beat. Cîntasem în timpul școlii într-o astfel de formație beat — chitară armonie și voce — iar acum socoteam total depășită faza.

Odată cu primul festival folk organizat la *Clubul 303* — manifestare care a însemnat foarte mult pentru mine — acele elemente cu adevărat originale și specifice stilului folk, sesizabile pînă atunci doar în unele din compozițiile mele, s-au cristalizat, au condiționat, dacă nu o manieră componistică, oricum o concepție clară în virtutea căreia să-mi axez orice nouă piesă pe coordonatele unui stil personal. Am luat contact atunci cu mai multe direcții de dezvoltare a acestui nou gen poetico-muzical, folkul, fiecare dintre participanții la festival, fie Mircea Florian, Marcela Saftiuc, Bebe Paraschivescu sau Gabi Căciulă, avînd de cîștigat de pe urma confruntării, lămurindu-și unele dintre problemele care-i frămîntau. Desigur, mulți dintre cei care au cîntat la *Clubul 303* au dispărut între timp, nu au avut forța ori curajul să continue

— Ce rol a avut publicul, cum te-a ajutat el în evoluția ta?

— Publicul nu m-a plăcut prea mult de la început. Sau și mai exact zis, m-a plăcut foarte puțin. Dealtfel, niciodată n-am avut un public al meu, pe mine nu mă iubesc ascultătorii, admiratoarele nu-mi trimit scrisori cu floricele. Muzica mea nu cîștigă inimile, se adresează mai degrabă, dacă vreți, inteligenței, rațiunii, creierului. Desigur, în ultima vreme simt că sînt apreciat, respectat pentru muzica pe care o fac dar, repet, nu sînt iubit, simt așa, o răceală din partea marelui public. M-am ambiționat, am încercat cu niște cîntece mai ușoare, (de pildă *Circul*, ori parodiile după tangouri celebre) să cîștig publicul pentru ceea ce am eu cu adevărat de spus, în cîntece ca *Ai, hai, Avram Iancu, Ioan Vodă Cumplitul, Eu, tu, el, Fără petale*... Am izbutit? N-am izbutit?

— De ce cînți, Doru Stănculescu?

— N-am reușit niciînd să dau un răspuns adecvat la această întrebare. Cel mai sincer ar fi să spun că «îmi place să vorbesc... cîntînd». De la 12 ani am avut chitară și pînă pe la 16 am zăngănit inconștient din ea. Inițial am dorit să cînt la vioară și probabil de aceea nu m-am apucat mai serios de chitară Mi-am luat gîndul de la vioară, pentru studiul căreia mi-ar fi trebuit un profesor, și de la 16 ani am început cu asiduitate, cu încăpățînare chiar să exersez la acest instrument, care a ajuns o părticică din ființa mea.

— Ce model ai avut?

— N-am avut nici un model. Eram cam singuratic chiar printre colegii de pionierat. Eu aș fi vrut să mă apropii de ei, dar eram un timid, apoi nu aveam nici discuri, nici benzi — motive plauzibile de... împrietenire. Nici cu cine să discut problemele muzicii la modă n-am avut, din această pricină. Am lucrat așa, de capul meu.

— Cînd crezi că te-ai afirmat definitiv?

— În 1971, cu *Ecou de romanță* — care a făcut vogă — am început să fiu recunoscut. Galele revistei Săptămîna, precum și festivalul «Primăvara baladelor», prima ediție, cînd am obținut Marele premiu — 1972, cu *Ai, hai* și *Rică* după Miron Radu Paraschivescu, au însemnat, cred, consacrarea mea definitivă. Cenaclurile Flacăra — participi încă de la primul cenaclu, din 1973, sînt, cum s-ar spune, membru fondator — au însemnat o nouă etapă. Am găsit în acest cadru o atmosferă de creativitate, de entuziasm, certitudinea că muzica este folositoare și că este receptată, că ne putem impune. Am avut de la început, în cenaclul Flacăra, și am încă sentimentul că mă aflu acolo unde trebuie să fiu. Cenaclului îi datorez unele dintre cîntecele la care țin mult; *Shambala*, *Cum se naște un mit*, pe versuri proprii, ori *Cîntec între apele țării*, pe versuri de C. Săbăreanu. Tot în atmosfera cenaclului am mai scris și alte versuri, am mai compus și alte melodii — aflate acum în lucru.

— ...Așa cum este probabil cîntecelul tău *Cerne nisipul*, care ne place atît de mult.

— Văd acest cenaclu ca o încununare a activității tuturor cîntăreților folk, a tuturor celor care slujesc muzica tînără. Și pentru că această muzică a depășit granițele unui grup restrîns de ascultători, căpătînd acces în categorii tot mai largi ale publicului, intuiesc în cenaclul Flacăra un posibil model pentru un viitor festival național al muzicii tinere folk și pop, așa cum este cel de la Mamaia pentru muzică ușoară.

— Care crezi că este nivelul atins de muzica folk la noi astăzi?

— Folkul n-a ajuns încă la apogeu la noi, dar au și apărut unele elemente noi care, aș zice, periclitează dezvoltarea sa în continuare. Din dorința de afirmare rapidă, unii cîntăreți neînțelegînd spiritul autentic, direct, viu, al acestei muzici, neavînd nici chemarea și nici mijloacele de a converti această chemare în materie de expresie muzicală recurg la imitații, mimează stări sufletești pe care nu le trăiesc ori apelează la poezii consacrate pe care dacă le-au pus pe o înginare «melodică», fac, vezi doamne, muzică folk.

— Exemple...

— ...Alții apelează în textele lor la teme mari, lupta pentru pace, poluarea, teme pe care lipsa mijloacelor de expresie adecvate le compromite. După părerea mea, muzica folk, toată muzica tînără, e o muzică de mesaj. Nu neapărat direct mobilizator, declarativ. Nu. Prin ancorarea sa în realitatea imediată, încandescentă a trăirilor de zi cu zi, a bucuriilor și tristeților, a victoriilor sau înfrîngerilor noastre, muzica folk se face însă seismograful sensibil al entuziasmului nostru, al nivelului nostru de maturizare civică. Este deci o muzică angajată în slujba exprimării celor mai înalte idealuri — etice, sociale, politice — ale tinerei generații și angajantă prin forța mesajului său, prin capacitatea de a angrena resorturi dintre cele mai intime în spiritul acestor idealuri.

O SCRISOARE

Primim la redacție multe scrisori referitoare la cenaclu sau la pagina de muzică tînără. Cei mai mulți cititori își arată într-o formă sau alta admirația pentru Cenaclul Flacăra, manifestare social-artistică *sui-generis* în peisajul nostru cultural, sau doresc amănunte despre un cîntăreț sau un actor, despre condițiile unei posibile colaborări, ori invită cenaclul în instituția sau orașul lor. Alții (în special altele) se arată indignați (indignate) că am îndrăznit să-l «criticăm» pe Demis Roussos ori pe cutare sau cutare cîntăreț, preferatul domniilor lor... Cîțiva neagă totul, și cei mai puțini laudă totul. E uimitor cîtă pasiune, cîtă patimă poate trezi muzica noastră tînără! Oricum, în afara sträduințelor noastre de a răspunde gusturilor cît mai variate, promitem cititorilor noștri o mai susținută poștă a paginii.

Pînă atunci publicăm integral scrisoarea tovarășului *Nicolae Berteanu* din București, str. Tudor Arghezi nr. 44, sectorul 1, scrisoare în care domnia-sa prezintă cîteva propuneri pline de interes pentru cenaclul nostru. Așteptăm, pe aceeași temă, și opiniile altor cititori, indiferent de vîrstă.

Unii bătrîni spun cu prea multă ușurință «tinerețul de azi» în sens de depreciere a acestuia.

Luni, 16 iunie pe la orele 13 treceam de la școală prin fața muzeului sporturilor de la Stadionul «23 August» București. Un paznic scrîu cu părul cărunt se zbenguia la un grup de tineri care încercau să se organizeze pentru o mută: «Cărați-vă de aici», «Vagabonzilor», «Derbedeilor»... Un rîs general a întîmpinat avalanșa de injurii. Neputinciosul pazvic se îndrepta agresiv spre muzeu, bodogănind. Văzîndu-mă că zîmbesc și apreciindu-mi dimplele cărunte ca o probabilă solidaritate, a reizbucnit «derbedeii», ca să vezi, domnule, tineretul nostru de azi». La care nu m-am putut stăpîni fără să-i spun în trecere: «Sînt copiii noștri, sînt excelenți, rîd și e bine să știu să rîdă, ar fi urît dacă și ei ar injura și ar jigni». A amuțit sau poate că în urma mea mă va fi injurat și pe mine.

Voiam să văd expoziția 303 cu fiică-mea și am nimerit în plin cenaclu. La început n-am înțeles acest lucru, zăpușeală, înghesuială. Deși trecut de 50, m-am simțit de 17 ani. «Formidabilo», mi-a spus fiică-mea. Nu v-am urmat invitația. Zău, nu minimalizez valoarea lucrărilor prezentate în expoziție, pe care le-am văzut a doua zi, dar programul, atît cît l-am văzut, ne-a creat o atare stare de euforie încît nu am vrut să amestecăm impresiile lăsate de programul cenaclului cu cele ce mi le-ar fi produs imaginile tov. Mihailopol.

Antrenarea celor prezenți la recitarea poeziei mi s-a părut punctul culminant al programului.

Printr-o întîmplare, a doua zi, am cumpărat de la anticariat «Poezia, mod de existență» a lui Ion Biberi. În prezența fiicei mele care descoperindu-mi trăsături de Hagi Tudose nu m-a crițat: «O cumperi fiindcă te costă 3 lei?» «Tu zici. Poate că o cumpăr și fiindcă am impresia unei cărți interesante și că-ți va folosi la liceu».

Am citit la pagina 23: «Poezia din epoca paleolitică... era o mărturie a existenței transcotidiene, rezervată momentelor privilegiate, de ceremonial magic, de unde structura particulară a acestor vorbiri cîntate, profund diferită de comunicarea obișnuită între oameni». Am transcris pasajul acest pasaj pentru că pare să asistăm din întîmplare la un «moment privilegiat». Mi-a plăcut mult, mi se pare că e prea puțin și chiar zgîrcit spus. Mi se pare că am luat atîc de mult încît aș dori să împart tuturor. Nu știu să-mi explic propunerile ce mi-au venit în minte și pe care vi le adresez fără să am pretenția de a fi categorice.

M-am gîndit că aș putea da o mai mare amploare cenaclului Flacăra. Înmulțind numărul «momentelor privilegiate». Cum? Cred că s-ar putea utiliza în fiecare lună sălile caselor de cultură sau cluburilor instituțiilor, întreprinderilor, grupurilor școlare cînd este timpul ploios, tribunele teatrelor de vară sau potcoavele stadioanelor pe timp frumos.

Nu ar fi lipsit de o anume savoare să organizați cenaclul Flacăra într-un cadru natural, pajiștile din jurul unor cabane turistice, din jurul unor lacuri alpine, din apropierea unor rîuri, curțile interioare ale unor monumente istorice, pe locurile unde s-au petrecut măreațe fapte din istoria acestui pămînt etc.

De asemeni, am saluta cu toții prezența cenaclului dumneavoastră într-unul din frumoasele noastre teatre în aer liber, dintre care unele fie că nu sînt intens folosite, fie că sînt închiriate unor manifestări artistice submediocre, incropite, situate în afara unui spațiu al valorilor artistice și educative. Bunăoară, Arenele Romane ar putea fi o desăvîrșită gazdă poeziei și muzicii de alessi simțire și substanță promovată de membrii cenaclului

N-ar fi rău dacă s-ar organiza concomitent în localități diferite cenacluri Flacăra.

Și ca maestru instructor m-am gîndit că ar fi foarte potrivit ca în timpul practicii de vară la cluburile unor mari grupuri școlare să organizați cenaclul Flacăra, de asemenea în taberele școlare și studențești

Ramîne ca dumneavoastră să cîntăriți și să apreciați propunerile în ce măsură se pot realiza.

Eu vă mulțumesc pentru bunăvoința de a mă fi ascultat cîtind rîndurile unui bătrîn, care a dat în mintea celor de 18 ani

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis.
2. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «tarafu» său.
3. **Păt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
4. **Cîntec între ape** *(Doru Stănculescu — Constantin Săbăreanu)* — Doru Stănculescu.
5. **Vasiliscul și Aspida** *(Iosif Kappl — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
6. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu.
7. **În fiecare zi ne batem joc** *(Tudor Gheorghe — Romulus Vulpescu)* — Tudor Gheorghe.
8. **Balada morții** *(Dan Chebac — George Topîrceanu)* — Dan Chebac.
9. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian.
10. **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivanițchi.
11. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur.
12. **Cunoașteți voi** *(Paul Țenchea — Adrian Frățilă)* — Grup «Columna».
13. **Minecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.

Pagină realizată de NICOLAE SPIRESCU

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim la redacție o mulțime de scrisori în care cititorii noștri se declară de deplin de acord cu campania ce se duce la ora actuală în țara noastră și peste hotare împotriva consumului abuziv de alcool și tutun, mulți dintre ei aducînd și propuneri sau sugestii în scopul reducerii consumului acestor atît de nocive «alimente»; spicuim două dintre ele:

«Mă numesc *Vasile Dascălu*, de profesie muncitor, locuiesc în Piatra Neamț... am 35 ani și fumez de 20, cînd eram mai mic simțeam un fel de mîndrie că am o țigară în gură, în prezent mă chinuiește însă o tuse destul de persistentă, cu toate că nu depășesc un pachet de țigări pe zi — ba sînt hotărît să las viciul ăsta, reducînd treptat numărul țigărilor. Sînt de acord cu campania începută împotriva fumatului și alcoolului, iar ceea ce m-a făcut să vă scriu este articolul din «Flacăra» nr. 24-21 iunie 1975. O serie de cadre medicale arată la ce rezultat duce consumarea tutunului și alcoolului. Deseori ne mîndrim cu medicii noștri în multe domenii ale sănătății publice, cred că ne-am mîndri însă și mai mult dacă am ști că și în țara noastră se fac cercetări pentru descoperirea unor metode — medicamente — și pentru cei ce doresc să se lase de fumat sau de alcool. Există așa ceva?»

«...a început, așadar, o nouă campanie împotriva fumatului și sînt de acord cu ea. Mă întreb însă: fabricile de țigarete ce au de spus? Ele se simt implicate în vreun fel? Cred că o măsură binevenită ar fi renunțarea la producția țigărilor super-long, încercînd să se introducă — constituind o treaptă intermediară, pînă la renunțarea definitivă — țigările *mini*, adică avînd mărimea la jumătate, chiar și mai puțin, a țigărilor obișnuite. E o chestiune de psihologie, cred, statul trebuie să facă primul pas în acest sens. Altfel întreaga această campanie poate deveni o simplă formalitate, rămînînd fără obiect!» (*N.M. Ioan*, București, sector 6)

«Noi, locatarii domiciliați în blocurile J1, J2 și J3, din jurul restaurantului «Dacia», cu terasă, din cadrul Complexului comercial cartier Valea Roșie, Craiova, situat în zonă de locuințe, considerăm că se impune imediat desființarea acestui local din nenumărate motive, dar în primul rînd pentru că fiind amplasat în apropierea locuințelor noastre este un permanent focar de tulburare a liniștii, odihnei noastre, de măcinare a sănătății noastre, transformîndu-ne viața într-un coșmar. Acest restaurant organizează petreceri cu nuntă de două ori pe săptămînă, sîmbăta și duminica. La aceste nunți se aduc muzicanți cu diverse instrumente, unele extrem de stridente, stațiile de amplificare sînt folosite la maximum de intensitate sonoră, toate acestea, împreună cu chiotele cheflilor, poluînd fonic o zonă întinsă pe sute de metri; lăsăm la o parte faptul că în fiecare seară, după închiderea restaurantului, diverse persoane în stare de ebrietate prezintă un spectacol degradant, folosind cuvinte și făcînd gesturi obscene. Sîntem în situația să căutăm uneori, noaptea, unde putem merge să dormim! Este dureros de constatat că în loc să fi luat ființă în acest cartier un cinematograf sau o casă de cultură, s-a mai întins o capcană tineretului și unor cetățeni maturi, îndemnîndu-i să se producă în spectacole degradante. Cerem desființarea urgentă a acestui local și reprofilarea acestuia într-un, de pildă, magazin modern de zarzavaturi, legume și fructe, ce lipsește acestei zone. Menționăm că la intervențiile noastre repetate pe lîngă organele de conducere — Direcția comercială, Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică — ni s-a răspuns în scris că aspectele sesizate de noi sînt juste, dar nu s-a luat pînă în prezent nici o măsură (semnează, în numele unui numeros grup de locatari, *Forni Knizel*, din Craiova).

«În comuna Butea se apropie de faza finală construcția localului destinat funcționării Dispensarului uman. Lucrările, începute în vara anului trecut, sînt executate prin muncă de locuitorii comunei. Dintre aceștia se evidențiază în mod deosebit Ioan Agiugiugulesei, Petre D. Demeter, Petre V. Lucaci, Mihai Dumitru, Ioan Ianoș și alții. Alături de vîrstnici, un aport substanțial și-au adus și membrii organizației de pionieri precum și tinerii U.T.C.-iști din comună (*Dumitru Păpușoiu*, Tg. Frumos, județul Iași)

Primim din partea Ministerului Muncii, Direcția generală asigurări sociale, pensii, asistență socială, contabilitate și control financiar:

«La adresa dv., cuprinzînd scrisoarea ce v-a fost adresată de tovarășul *Tudoran Decebal*, domiciliat în comuna Gura Ialomiței, județul Ialomița, prin care acesta — fiind invalid — solicita sprijin în obținerea, contra cost, a unui autoturism «Trabant Hycomat», vă comunicăm că respectiva cerere a fost aprobată. În acest sens, cererea a fost înaintată la «Întreprinderea pentru difuzarea materialelor sportive»-București. În prezent, aceste autoturisme nu sînt în depozit; la data cînd vor sosi, întreprinderea sus-menționată va anunța pe solicitant să se prezinte pentru întocmirea formalităților de livrare a autoturismului» (Semnează Director general adjunct dr. Gh. Popescu).

La sfîrșitul lunii iunie, într-unul din saloanele pentru oaspeți ale restaurantului «Trocadero» din București, s-au întîlnit o bună parte dintre cei care au absolvit în anul 1926 Liceul «Ion Maiorescu» din Giurgiu. Prilejul s-a datorat nu numai faptului că din 1971 membrii acestei promoții au luat hotărîrea să se întîlnească *anual* — inițial se hotărîseră a se întîlni din zece în zece ani, apoi, din 1956 din cinci în cinci — cît și aceluia că la anul, respectiva promoție de absolvenți ai liceului din Giurgiu — astăzi oameni vîrstnici, cu familii, cu copii și nepoți — își va sărbători semicentenarul. În acest scop, obișnuita întîlnire anuală ce a avut loc acum, dincolo de reîmprospătarea firească a unor amintiri, sau transmiterea celor mai recente noutăți — obișnuita întîlnire așadar a avut un veritabil caracter de lucru. În ea fixîndu-se în detaliu toate punctele programului — care va dura două zile, sfîrșind cu o excursie cu vaporul pe Dunăre — ale întîlnirii de la anul și de la Giurgiu, întîlnire ce va aduna de pe toate meleagurile țării pe acei care în 1926, tineri fiind, au absolvit un liceu cu tradiție. Profesorul Kandel Mauriciu a evocat momente din anii petrecuți cu foștii săi elevi — astăzi, unii, profesori alături de dînsul; inginerul Petre Hristea și-a sărbătorit tot cu această ocazie și ziua sa onomastică; tot acum s-a stabilit ca semicentenarul din anul viitor să aibă loc în luna mai, participînd la sărbătoare și promoția paralelă a fostei «Școli Comerciale din Giurgiu» — astăzi reprezentată printre noi de către pensionarul economist Anghel Dumitrescu. În sfîrșit, puțini și-au putut stăpîni o lacrimă, atunci cînd, în încheierea întîlnirii, acești oameni virstnici au cîntat totuși puternic, tinerește: Gaudeamus igitur. (*Vasile Perițeanu*, col. rezervă, București)

«Am citit în numărul 25 din 28 iunie a.c. al revistei la pagina *Flacăra la dispoziția dumneavoastră* un răspuns adresat tov. Rozalia Popescu din Drobeta-Turnu Severin care solicitase un aparat auditiv. Soțul meu, Ștefan Grecu, de la adresa mai jos menționată, a primit un astfel de aparat prin intermediul Ministerului Sănătății, la recomandarea profesorului Dănilă Cîncă de la Policlinica «Colțea». Înainte de a primi aparatul respectiv, a urmat un tratament în urma căruia i-a fost redat auzul, astfel că proteza nu a fost folosită deloc. Cum noi nu cunoaștem adresa exactă a cititoarei care s-a adresat dumneavoastră, vă rugăm să-i aduceți la cunoștință — sau să ne trimiteți adresa dînsei — pentru a-i pune la dispoziție aparatul auditiv, cu toate accesoriile sale». (*Natalia Grecu*, str. Ion Roată nr. 7, Tg Neamț, județul Neamț).

N.R. — apreciind la adevărata valoare gestul dumneavoastră umanitar, vă comunicăm adresa tovarășei Rozalia Popescu: *Cartierul Crihala, bloc E. 2, scara 1, Drobeta Turnu Severin, județul Mehedinți, cod 1 500.*

«Stimați tovarăși, mă numesc *Georgescu I. Irina*, din comuna Albești de Argeș, județul Argeș, satul Pămînteni. Țin să vă mulțumesc călduros pentru binele ce mi l-ați făcut și ajutorul pe care mi l-ați dat de a rezolva situația dosarului de pensionare a soțului meu Georgescu I. Ion».

Într-o scrisoare adresată redacției, *Mihai Mihailide* din Urziceni, județul Ilfov — în numele unui grup de muncitori — semnala unele aspecte improprii bunei circulații pe distanța Urziceni-București și retur; redăm, din răspunsul trimis revistei noastre în acest sens de către Biroul circulație călători din cadrul Departamentului Căilor Ferate:

«...urmare scrisorii tov. Mihailide Mihai, înregistrată la dv. sub numărul,... vă comunicăm: călătoria cu trenul accelerat 835 se face pe baza abonamentului și a suplimentului de viteză conform reglementărilor tarifare; garniturile trenurilor 835 și 8 101 au fost sporite cu cîte un vagon clasa II-a; la trenul menționat de dv. nu se va mai rezerva compartiment de serviciu la clasa I; combinarea trenurilor 6 002 și 7 004 se face datorită lucrărilor ce se execută sub circulație, neexistînd alte posibilități — după terminarea lucrărilor, trenurile respective vor circula conform graficului».

Pe cît de cutremurată, pe atît de îndîrjită, întreaga țară — toți oamenii muncii de la orașe și sate, bărbați, femei, copii, tineri, militari — întregul nostru popor a luat și la parte în continuare la eroica muncă de reconstrucție a zonelor lovite de calamitățile naturale de considerabile proporții ale acestui an. Revista noastră a publicat și continuă să publice în acest sens diverse relatări de la fața locului, fotografii etc. Totodată, la redacție sosesc, din toate colțurile țării, știri sau imagini ilustrînd proporțiile stihiei. Am ales din numeroasa corespondență a acestor zile cîteva fotografii expediate de către *Constantin Barabaș*, din Alba Iulia, intitulate «Orașul — 4 iulie».

«Dragă redacție,

În aceste clipe de profundă mîhnire, în această vară cenușie cu surîs dureros, în care cuvintele mari și sentimentalismul sînt de prisos, vă trimit cîteva rînduri închinate celor alături de care am trăit zile și nopți pe baricadele de apărare împotriva turbării Mureșului. N-am căutat vorbe pe ales, ci doar cuvinte care să poată cinsti într-un fel pe cei care n-au mai simțit nici somnul, nici oboseala în clipele de amenințare a apelor învolburate. Ca tînăr muncitor, student și poate puțin poet al acestui oraș, am simțit îndemnul să pun și eu umărul la apărarea lui. Zile și nopți n-am știut ce e odihna sau o farfurie fierbinte cu supă. Zile și nopți am știut că apa nu trebuie să invadeze orașul, că acest oraș este visul, bucuria și speranța noastră. Că acest oraș trebuie să reziste, să trăiască. Și am fost mai tari. Totdeauna noi, localnicii, am fost tari. Cred că nu există fericire mai mare decît atunci cînd solidaritatea oamenilor, a inimilor învinge. Da, forța teribilă a Mureșului a fost învinsă de eroismul soldaților și muncitorilor arădeni. Blestemul ploilor și trista răzvrătire a Mureșului noi le-am învins cu fruntea sus, cu încrederea că totul e posibil cînd sîntem uniți.

La ora cînd vă scriu aceste rînduri, orașul nu mai e pîndit de nici un pericol. Orașul e liniștit, rămînînd însă cu gîndul, acum, la alte orașe; iar unul ca mine, și ceilalți, militari, muncitori ne gîndim și am dori să aflăm numele tinerei, acelei frumoase tinere care în seara de 6 iulie orele 21 ne-a adus o sacoșă cu caise, biscuiți și țigări. Gestul ei ni s-a părut la fel de eroic ca și dăruirea noastră pentru salvarea orașului, cu atît mai mult cu cît a ținut să-și păstreze anonimatul. Întrebată de un tovarăș maior cine este, ne-a răspuns doar: o fată de pe aici. Poate într-o zi, careva dintre noi o va întîlni, poate o va invita la cinema sau îi va dărui flori. Poate chiar dumneavoastră veți afla odată numele ei, făcîndu-l cunoscut. Cine se gîndește la oameni, merită întotdeauna un semn din partea inimilor lor.» (*Ioan Iustin Purza*, Arad)

«...La Sebiș a existat un tren-miniatură care făcea transportul spre Moneasa, într-un splendid peisaj cu dealuri încărcate cu miresmele florilor de cîmp, cu păduri umbroase și poene... Recent, am căutat din nou acest trenuleț numit de localnici «Mocănița». Am aflat că Mocănița a murit de mult, că locul ei este luat de încinse și prăfuite autobuze, și o umbră s-a cuibărit undeva, într-un «colț» al gîndului frumos ce-l purtam pentru miniaturala jucărie ferată ce transporta pe linie îngustă, deopotrivă, turiști în vagoane de clasă și marmură roșie în celelalte, pe ruta Sebiș-Moneasa. Am căutat cu îndărătnicie drumul care-l făcea «Mocănița» și am găsit doar pietrele de terasament, singura mărturie ce mai poate atesta fosta ei existență... Întreprinderea forestieră Sebiș, de care aparținea «Mocănița», este de părere că trenulețul nu ar mai fi rentabil — și poate are dreptate. Oricum, dacă pentru I.F. Sebiș nu este rentabil, ar putea fi pentru C.F.R. sau o altă instituție — aceasta cu atît mai mult cu cît, dincolo de interesul strict turistic, autobuzele folosite în prezent consumă un combustibil mereu mai solicitat, neasigurînd nici confortul și curățenia pe care ar aduce-o — din nou pe aceste locuri — simpatica «Mocănița». (*Dumitru Istrate*, Arad)

POȘTA REDACȚIEI

Scarlat Brotac — comuna Lipnița, jud Constanța. Dorința dv. a fost... îndeplinită: mărturie, însăși prima scrisoare pe care ne-ați adresat-o. Calitatea de corespondent voluntar al revistei Flacăra o poate îndeplini oricare cititor, cu condiția să ne relateze, în corespondențele trimise, fapte semnificative din munca și viața celor în mijlocul cărora își desfășoară activitatea.

Căpățînă Nicolae — comuna Prigoria, Gorj. Adresa Editurii «Litera» este: București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1 (**telefon 17 60 10 — interior 1233**).

Ștaub Mihai — București. Lăudabilă preocuparea dumneavoastră, studiile întreprinse pentru a vă satisface curiozitatea și a vă completa cunoștințele pe tema acestui fenomen — des discutat azi — **poluarea**. Opiniile pe care le înserați în articolul trimis denotă o informație vastă dar din păcate ei nu poate fi folosit în coloanele revistei noastre avînd un caracter prea general. Poate că revista «Magazin»...?!

Dolinschi Alexie — Alba Iulia. Răspunsuri la multiplele probleme în care ne solicitați — avînd un caracter strict medical — vi le poate oferi numai o revistă de profil. Adresați-vă, așadar, de pildă, revistei «Sănătatea».

Vlad Ilie — Cluj-Napoca. Ministerul Educației și Învățămîntului vă informează că absolvenții unei facultăți pot urma a doua facultate fără concurs de admitere numai la învățămîntul fără frecvență. Facultățile menționate de dv. nu au organizat învățămîntul fără frecvență. **H.P.** ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

POȘTA SPORTURILOR

doresc ca micile mele rîndulețe...

Stadionul din Deva acoperit de ape.

● *Către toți cei cărora nici nu le-am deschis plicurile în aceste ultime două săptămîni.* Nu le-am deschis, pentru că, pur și simplu, nici nu le-am văzut. Treburile de reporter de cotidian m-au purtat pe urmele puhoaielor, de la Miercurea Ciuc la Odorheiu Secuiesc, de la Cristur la Sighișoara, de-aici la Tîrgu Mureș și Mediaș, la Copșa Mică, Alba Iulia și în alte cîteva locuri. Ce-am văzut, ce-am simțit, ce-am gîndit, oprindu-mă în aceste locuri, veți fi aflat, poate, din reportajele pe care le-am trimis ziarului la care lucrez. (Zic *poate*, pentru că, o știu, în asemenea împrejurări de trudă continuă, cetățeanul parcurge ziarul în fugă, oprindu-se asupra evenimentelor cu caracter oficial, parcurgînd în fugă știrile de pe frontul luptei cu calamitățile și... sărind peste reportaje — materiale mai lungi — pe care și le rezervă pentru o clipă de răgaz de mai tîrziu. Care trebuie să vină!) În orice caz, veți înțelege, omenește, de ce n-am scris, în acele reportaje, nici un rînd despre treburile pe tema cărora dialogăm săptămînal în acest colț de pagină. Cu toate că, pe drumurile luptei cu apele, am întîlnit destui sportivi încercîndu-și experiența de performeri fie la greutăți (de saci de pămînt, pentru diguri: smuls, împins, ridicat și... aruncat), fie la *înot* (unii ducînd pe umeri cîte un vițel al IAS-ului), fie la alte *probe* (citiți cuvîntul și în sensul lui moral) impuse de crîncena înfruntare în care este angajat întregul nostru popor... Acum, cînd vă scriu aceste rînduri, pe care le veți citi peste 5—6 zile, mă aflu pe Drumul Național 14, undeva mai sus de Tîrnăveniul încă înconjurat de apă, dar unde, la Combinatul chimic, greu lovit, s-a și aprins flacăra productivă. Poate doar flacăra olimpică mai cuprinde în ea atîta noblețe umană, atîta simbol al luptei și biruinței întru *omenie*, ca aceste flăcări productive care se aprind în aceste zile, cu trudă, în atîtea greu lovite vetre românești. Dacă aș putea, aș smulge, precum poetul, o tărîmă din această flacără și aș alerga să v-o arăt... Dar nu de gesturi patetice e nevoie acum... Și, dealtfel, revenind la descrierea locului de unde scriu cele de față, pot să vă spun că mă aflu pe o șosea pe care se înaintează cu greu, printre camioane și buldozere, printre greifere și excavatoare, printre atîtea alte puternice mașini ale industriei, puse în slujba apărării, salvării, refacerii... Și pentru că înaintăm încet — pe alocuri aproape stăm — am vreme să văd, în stînga drumului, între două «capete de loc» bălțit, din care oamenii smulg grîul cu mîinile, un alt loc, un *altfel* de loc, care fusese păstrat pleșuv — ca să servească drept stadion comunal. E și acest teren acoperit cu apă (acum e doar de vreo două palme, dar pe barele porților se vede urma valului cel mare, înscrisă sus, către vîrful cam pe-acolo pe unde n-ar ajunge nici Rică Răducanu) *Un stadion inundat!* Este și acesta un loc tragic. Pentru că, și aici, apa oprește esențialul: mișcarea umană... Sincer să fiu, abia văzînd acest maltratat teren de fotbal, mi-am adus aminte de dumneavoastră. Și uite-așa m-am apucat să vă scriu, cu carnetul pe genunchi... Doresc ca micile mele rînduleț să vă găsească la treabă: pe cîmp, în hale, în cartiere... Mai tîrziu va veni și vremea reînvierii arenelor... Atunci, sper, îmi veți scrie amănunțit — și cît mai mulți — despre felul cum ați contribuit la această reînviere... Iată, vi se oferă prilejul să vă dovediți *concret* dragostea pentru sport, despre care-mi tot scrieți săptămînă de săptămînă. Dovediți-o!... Doresc ca micile mele rînduleț... **PETRE DRAGU** ■

O echipă cu zîmbetul pe buze: Rapid București, pentru a noua oară în posesia Cupei României.

De sus de la stînga la dreapta: antrenorul secund Vasile Copil, Mihalache, Niță, Manea, Fl. Marin, Petcu, Savu, Marin Stelian, Roșca, antrenorul principal Motroc, N. Rainea, Rădoi, Ioniță, Grigoraș, Iordan, Neagu, Pop, Rișniță

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

nicolae martinescu

— Acum, după ce ai cîștigat recent, la Timișoara, cel de-al cincisprezecelea titlu de campion al țării la lupte, sînt convins că-ți faci o reală plăcere, rugîndu-te să-ți amintești de primul.

— Am dobîndit cel dîntîi titlu național în 1961, la Craiova, pe cînd împlineam douăzeci și unu de ani de viață și doi ani de lupte, începute la Galați, cu antrenorul Ștefan Babin. În ciuda victoriei surprinzătoare de atunci, campion la categoria grea, mi-amintesc că am ajuns la București, tocmai venisem la Dinamo, abătut și certat cu familia.

— Certat cu familia?!

— Da, întrucît la Craiova îl învinsesem în finală pe fratele meu mai mare, Mihail. Cînd am sosit acasă, am găsit o scrisoare de dojană de la tata, din Vișanii Brăilei, de unde ne tragem noi, Martinești, în care, printre felicitări, mă bestelea că l-am întrecut pe nenea!

— Cînd s-a aplanat conflictul?

— Poate e prea mult spus în orice caz, lucrurile s-au lămurit în anii următori, cînd mi-am întrecut din nou fratele, devenind campion. Mihail a renunțat la lupte acum șapte ani, la aproape patruzeci, ceea ce demonstrează că longevitatea sportivă în neamul nostru este o realitate. Astăzi lucrează ca economist.

— După titlul de la Craiova au urmat alte paisprezece, și unsprezece medalii, între care aurul olimpic de la München și cel de la Europenele de la Essen. Vrei să ne povestești cum a fost la München?

— Am cîștigat titlul olimpic, mîndria oricărui sportiv, învingîndu-l în finală pe sovieticul Iakovenko, cel care mă învinsese la București, în 1967, la campionatele mondiale. Victoria de la München am visat-o multă vreme, pîndindu-l, ca să zic așa, pe Iakovenko, cel care mă făcuse de rîs la București, în fața spectatorilor noștri care așteptau, desigur, victoria mea.

— Nicolae Martinescu, cum se explică acest lung șir de izbînzi care însoțesc cariera dumitale sportivă?

— Se explică printr-o muncă asiduă, printr-o viață cumpătată care a exclus — și exclude — tutunul și alcoolul. Se mai explică prin aceea, cred eu, că nu m-am lăsat niciodată orbit în focul luptei, gîndind fiecare mișcare și suplinind uneori diferența de forță prin răbdare și iscusință.

— Ai întîlnit vreodată adversari mai puternici ca dumneata?

— De foarte multe ori. Și nu o dată i-am înfrînt. Bulgarul Radev, campion olimpic la Tokio și Mexic, era o adevărată forță a naturii. La fel, sovieticii Abasidze și Karmațki, care au fost însă nevoiți să plece fruntea în fața mea. S-ar putea crede că, în lupte, forța este decisivă, dar nu este adevărat. Victoriile lui Berceanu, ca să iau primul exemplu, sînt grăitoare.

— Știu că ești student în anul al III-lea la I.E.F.S. și mai știu că nu demult ai devenit antrenor de categoria I. Pentru ce vei opta după retragere: spre catedră sau spre antrenorat?

— Deocamdată nu aleg nimic, pentru că nu mă retrag. Là treizeci și șase de ani, cîți voi avea la Montreal, mă consider încă tînăr pentru a-mi păstra medalia olimpică. Apoi voi vedea. Dacă voi izbuti la Montreal, cred că mă voi ambiționa ca să demonstrez că e posibil să devii campion olimpic și la patruzeci de ani!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

DE LA O SĂPTĂMÎNĂ LA ALTA

● Un nou succes de rezonanță pentru sportul românesc: încununarea Ecaterinei Stahl cu laurii de campioană mondială de floretă. La zece ani după dobîndirea titlului suprem la tineret, scrimera de la «Steaua» se reîntoarce pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. Frumoasă izbîndă, a muncii și perseverenței fără răgaz. ● Unul dintre cei mai buni jucători ai finalei Cupei României, rapidistul Alexandru Grigoraș, intenționează să joace din sezonul viitor la Universitatea Craiova, depunînd în acest sens, marți la amiază, o cerere de transfer la Federație. Deși datorez multe antrenorului Motroc și clubului giuleștean, ne-a declarat, vreau să merg la Craiova și să joc alături de Boc, care-mi va fi, sper, un bun dascăl în ale fotbalului. ● Ne uitam la televizor și nu ne venea să credem: tînărul student constănțean Ilie Floroiu depășea cu peste șaizeci de metri pe belgianul Puttemans, recordmanul mondial al probei de cinci mii!! Acest lucru se petrecea la Torino, în cadrul semifinalelor Cupei Europei la atletism, competiție în cursul căreia Floroiu și-a adjudecat și cursa de zece mii. De cînd a intrat pe mîinile antrenorului Nicolae Mărășescu, fondul românesc a intrat pe mîini foarte bune. Felicitări. ● Tenis: Virginia Ruzici și Mariana Simionescu au cîștigat semifinalele Cupei «Annie Soisbault» de la București, neiăsînd redutabilelor adversare din Olanda și Australia nici un set! Cu aceeași ocazie, la Progresul, a fost inaugurat un modern lăcaș destinat sportului alb. ● Trei opinii despre arbitrajul sub orice critică prestat de bîrlădeanul Nicolae Rainea în finala Cupei României. Profesor Ion Ionescu, antrenor la Jiul Petroșani: «Rainea a făcut exces de zel, arătîndu-se ostil echipei din Craiova»; Coloman Braun Bogdan, antrenor federal: «arbitraj slab. Cum înaintea meciului, Limona a fost premiat drept cel mai bun arbitru al anului, mai normală era delegarea lui pentru finală»; profesor Gheorghe Ola, antrenor: «de patru ori am văzut la televizor situația din care studenții au marcat golul anulat de arbitru. Pot să declar fără nici o reținere că faza a fost perfect regulamentară». ● Chiar dacă ziarul de specialitate n-a suflat — de ce oare? — nici o vorbă despre arbitrajul părtinitor al lui Nicolae Rainea, care sub masca onestității a mutilat sensul și rezultatul meciului, prin decizii luate anapoda (a anulat Craiovei un gol perfect valabil, a dezechilibrat, din motive suspecte, raportul de forțe din teren, l-a eliminat pe Neagu la o fază în care fusese vinovat... Pop! etc.) și printr-un teatralism de prost-gust, sîntem convinși că federația va judeca de urgență gravele greșeli comise de arbitru, dictînd o drastică suspendare. De cînd fostul internațional Ion Alexandrescu, secretar general al federației, răspunde direct de problemele legate de arbitri, s-a instaurat acolo o atmosferă de adevăr și responsabilitate, de la care trecerea cu vederea a infracțiunilor comise de Nicolae Rainea ar însemna o regretabilă abatere. Așteptăm măsurile forului federal, pedepsirea exemplară a arbitrului care a dat peste cap cel mai important meci al sezonului. ● 6,38 m la săritura în lungime pentru eleva brăileancă Gina Panait, cea mai bună performanță europeană a sezonului! Campioană mondială școlară la Poitiers, junioara Gina Panait confirmă drumul ascendent pe care s-a angajat. Sperăm că la Europenele de la Atena nu se va dezice bucurîndu-ne cu o medalie ● După o lungă perioadă de derută, voleiul feminin vine să ne descrețească frunțile cu o victorie detașată, șase meciuri = șase victorii, în prestigiosul «Trofeu Tomis». Iată că se poate... ● Performanța săptămînii: rîvna cu care sportivii români, campioni sau anonimi, au lucrat în zonele amenințate de inundații, împotriva furiei apelor și pentru limitarea consecințelor revărsărilor. Alături de toți cetățenii patriei, sportivii n-au precupețit nici un efort, demonstrînd încă o dată că stadionul nu reprezintă numai un spațiu al competiției, ci și o școală a adevăratelor caractere.

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

subiect pentru un scenariu de film

Vă propun deci să privim împreună un film documentar despre oamenii aflați la cota sau ceasul stării de necesitate, adică atunci cînd își relevă mai evident tăria cu rădăcini milenare care îl face capabili să convertească tragicul în eroic și eroicul în sublim; despre oamenii acestui pămînt în formă de pîine, în formă de horă, în formă de soare, unde moșii și strămoșii au împietrit în straturi suprapuse, devenind păduri, cîmpii, stînci, izvoare. Îi putem vedea pe acești oameni asemeni unor litere pentru cuvinte ca: solidaritate, dăruire, curaj, omenie — cuvinte pentru capitolul cărții de istorie, ce îl scriem astăzi. Îi putem vedea în ipostaze cînd s-au contopit cu toții în «noi», părînd că au același nume, ca meșterii cei mari din legendă, ce purtau cu toții numele celui întîi la jertfă, Manole. Îi putem vedea astfel îngenuncheați, ținînd cîte un sac cu balast în brațe, legați unul de altul spre a rezista izbirii viiturii, îi putem vedea astfel împărțindu-și frățește alimentele, sau sprijinind cu piepturile acele diguri pe care le-au ridicat cu mîinile lor, sau ridicînd privirile spre cer spre elicopterul ca o uriașă albină albă, de pază, știind că întîiul bărbat, întîiul om dintre oamenii minunați ai acestui pămînt e cu ei, pentru ei

Cum un film, chiar documentar, trebuie să localizeze, să alegem o zonă, dintre atîtea multe posibile, și anume, pe valea Oltului, în plaiurile făgărășene. Să ne oprim și asupra unor personaje. Iată-le deci înainte de intervenția neprevăzutului în viața lor.

Mai întîi tractoristul din satul Cincșor, care în seara zilei de 2 iulie se reîntoarce la bază, verifică prin cîteva lovituri de picior presiunea în cauciucurile înalte, și își părăsește tractorul cam nemulțumit de modul în care s-a comportat motorul său. Trecînd prin fața dispensarului îl observă pe medicul Tănase, care tocmai pleca și el, și îl salută respectuos. Într-o casă din satul Toarcla, părinții unui copil de șapte luni sînt îngrijorați. Prea plînge și prea se întîmplă ceva neobișnuit cu copilul lor. În Făgăraș, medicul pediatru E. Creangă se reîntoarce acasă de la un consult. Se întîlnește cu un grup de elevi aflați în practică, băieți și fete, cam zgomotoși, unii îmbrăcați cam fistichiu, unul dintre aparatele de radio portative ale acestora transmite o melodie veselă și doctorul clatină din cap privind în urma lor, cam a dojană dar și a înțelegere. În fine, în comuna Voila, plutonierul adjutant Comănici Gheorghe, șeful postului de miliție, un bărbat care merge spre cincizeci de ani, încule dulapul în care așezat dosarul cu o neînțelegere dintre niște vecini, culminată cu acte de lovire și insultă. Cum naiba o să îi împace pe ăștia care se tot dușmănesc și își fac șicane din tată în fiu?

Înnoptarea cuprinde cerul îngreunat de nori întunecați. Clopotele bat a vreme mare. Alarmă! Apele cresc vertiginos!

În satul Cincșor, șeful de post aleargă la sediu, la telefon, la primele măsuri. Tractoristul, la fel ca medicul, pleacă unul spre garaje, iar celălalt spre dispensar, îngrijorați, nevenindu-le că creadă că pîriul Cincu, pe care îl puteai trece cu piciorul, năvălește peste cîmpuri, ajunge de dimensiunile unui fluviu, tîrînd copaci, dărîmînd grajduri, inundînd case. În Făgăraș, apa izbește în pereții caselor, trîntește ușile și sparge geamurile, năvălind în case, răsturnînd stîlpii de telegraf, făcînd ca totul să cadă în întuneric. În timp ce primele grupuri de ostași încep operațiunile de salvare, medicul pediatru E. Creangă ajunge la spital, iar elevii aflați în practică sar din paturi, cam speriați, dar rapid gata echipați. Profesorul lor nu trebuie să repete ca de obicei, ceea ce le spune. Parcă ar da ordine militare.

Prin mulțimea de vești, comunicate, apeluri, ordine, o veste trece pe firul telefonic de la o localitate la alta. Copilul de șapte luni din Toarcla e foarte grav. Are nevoie grabnică de ajutor. Dar ce pot face în aceste situații și în plină noapte, mașinile salvării din Făgărașul unde pîriul Berivoi a inundat o parte a orașului, ca apoi, Oltul, rupînd pe la spate, să inunde cartierul Galați, întîlnind apele pîriului în centrul orașului. Și totuși, ceva trebuia făcut pentru copilul acela de șapte luni. Din Cincșor, tractoristul pleacă spre Toarcla în plină noapte, știind că are de străbătut un drum de mai mulți kilometri, majoritatea prin apele revărsate. La lumina farurilor observă cum apele cară la vale cele mai ciudate obiecte. Cînd aduc tăvălind un copac falnic, smuls cu rădăcină cu tot, trebuie să tragă la limită de volan, încleștat, ca să evite răsturnarea. Cînd valurile încep să spele farurile își continuă drumul pe dibuite, din instinct, fără a mai putea avea vreun punct de reper. Luînd în cabină mama cu copilul bolnav în brațe își dă seama că răspunderea lui pentru reușita întoarcerii e și mai mare. Mai ales că apele cresc, cresc mereu. Își dă seama că pe o anumită porțiune adîncimea apelor a devenit atît de mare încît doar ambalînd motorul la maximum și creînd astfel un fel de pîrtie, va putea străbate. Și motorul îi răspunde mugind ca un animal biciuit, disperat, dar îl ajută. Se împotmolește într-o adunătură de crengi, dă rapid înapoi, pornește și mai brusc și trece prin obstacol ca un tanc. Ajunge la dispensar, mama coboară cu copilul în brațe, medicul care îi aștepta îl consultă, dar se pare că drumul temerar a fost zadarnic. Medicul își freacă mîinile emoționat. Nu e pediatru, nu știe ce ar mai putea face. Doar dacă... Dar cum să poți transporta copilul la spitalul din Făgăraș, noaptea, peste Oltul mai larg decît Dunărea. Doar dacă ar primi un sfat... Dar telefoanele sînt suprasolicitate. Îi explică situația telefonistei care spune colegelor ei pe fir: «Tu, fetelor, nu înțelegeți că un copilaș e pe moarte?» și astfel, pînă dimineața medicul de la dispensarul din Cincșor a primit sfaturi de la colegul pediatru din spitalul din Făgăraș.

Tractoristul nu a mai asistat la lupta medicului Tănase pentru salvarea vieții copilului, fiindcă a pornit cu tractorul său spre casele satului care se cufundau în apă, spre oamenii refugiați pe acoperișuri, prin copaci. La un moment dat, în lumina farurilor tractorului său îl vede pe plutonierul Comănici care aducea în brațe prin apă pe Lazea Augustin, bolnav, surprins de ape în casa care purta numărul 111. Îl ajută să îl ducă la dispensar.

Grupul de elevi și eleve aflați în practică sînt găsiți de lumina dimineții umplînd saci cu nisip și apoi, încărcîndu-i în autobasculante. Au botezat acele autobasculante «Moby Dick» (cea mai mare), «Paradita» (cea mai veche) și «Rapida», cea care avea un șofer în stare să circule și pe două roți. În același timp, medicul pediatru de la spitalul din Făgăraș pune jos receptorul cu o undă de mulțumire pe față, dar, apoi, privind pe geam se crispează, își schimbă rapid halatul în salopetă pentru a participa la salvarea medicamentelor din încăperile unde pătrunde apă. Bolnavii sînt strămutați în saloanele de la etajul clădirii.

În același timp, în satul Cincșor, tractoristul, la lumina zilei efectuează cu dezinvoltură treceri temerare peste zone de apă, remorcînd, acționînd ca un buldozer, transportînd apă și alimente. În timp ce oamenii încarcă remorca, are răgazul să își plece o clipă fruntea pe volan. Răgazul e scurt. E trezit de cineva care îi spune că peste cîteva minute poate porni. Discret, își privește una dintre palme, unde volanul tractorului i-a făcut o adevărată rană. Apoi, coboară spre a examina motorul, e în ordine, vrea să verifice presiunea cauciucurilor cu gestul cunoscut de a lovi în ele cu piciorul, dar se oprește și pune palma pe cauciucuri, cu un gest asemănător călărețului care își mîngîie pe gît animalul ascultător.

Printre cei aproape două sute de oameni din comuna Vișlea care astupă spărtura făcută de ape în dig se află și plutonierul șef de post. Se observă că în ultimele zile și nopți nu prea a avut răgaz pentru odihnă. Odată lucrarea terminată, se alătură cu toții celor care munceau la salvarea recoltei. Îl roagă pe unul dintre vecinii reclamanți să lucreze împreună cu el și își alege locul lîngă celălalt reclamant. «Ce ar fi să te împaci?» îi spune unuia dintre el. Acesta începe să îi înșire motivele discordiei, dar plutonierul îl întrerupe. «Bine că nu începi de la Adam și nu îmi înșiri toate necazurile mașilor?!» Cei din jur îi privesc, atenți. Vecinul celălalt se apropie, are un gest de ezitare și, apoi, tăcut, întinde mîna spre primul. Cum și acesta ezită, se pare că mîna i-a rămas în aer și parcă îi devine grea. Încăpățînatul simte asupra lui privirile concentrate ale celor ce asistă la scenă și la fel de tăcut primește strîngerea de mînă.

Undeva în hotarul comunei Toarcla, un șir de oameni sapă un canal pentru scurgerea apelor care bălțesc peste culturi. E un șir lung. De la capătul lui, din om în om trece vestea: «Copilul a fost salvat!» Cînd ea ajunge la tatăl copilului, fața acestuia se înseninează. Apoi, scuipă în palme și reluînd lopata continuă munca. Ciudat, vestea nu se oprește la el, ci merge mai departe, pînă la capătul șirului de oameni, ca un vînt de primăvară, ca o bucurie a tuturor.

Medicul pediatru a spus soției sale la telefon că va rămîne la spital și în această noapte și acum se odihnește o clipă în picioare cu fruntea rezemată de geam, privind cum în stradă oamenii curăță strada de mîl și impuritățile aduse de ape. Grupul de tineri și tinere, care lucrează la încărcat saci cu balast pentru autobasculante și la curățitul șoselei, se întorc spre internat. În rînduri, ca niște elevi cuminți. Oboseala se vede atît în modul în care pășesc, cît mai ales în felul în care își duc lopețile, mai mult tîrîndu-le după ei. Careva începe să cînte și se aude imnul «Trei culori...» intonat de voci tinerești răgușite, istovite. Un bătrîn se apropie de bordura trotuarului, se descoperă și, deși plouă mărunt, rămîne astfel drept, privind trecerea lor. Îl imită și alți trecători. Tinerii găsesc puteri să cînte tot mai puternic. În vocile lor străbate acum o undă de fericire, de sinceritate tinerească, de mîndrie.

Plutonierul Comănici străbate o stradă unde apele s-au retras, a fost curățată, dar curțile și casele poartă pecețile viiturii pustiitoare. Îl surprinde faptul că în fața mai tuturor caselor, în drum, sînt așezate cele mai diverse obiecte, scaune, lăzi, cutii, jucării, scînduri, ferestre, uși, ca într-un ciudat bazar, și se oprește în fața lor, oarecum mirat. Intră în vorbă cu un moș care lucrează în fața unei case cu pereții dărîmați, scoțînd niște obiecte din locul unde a fost grădina de flori din fața casei, fapt ce se deduce din tufele de trandafiri pe care cineva le-a dezgropat și le-a spălat.

— Moșule, nu vrei să te ajut să bagi lucrurile astea în casă? Ori în curte? îl întreabă plutonierul.

— D-apăi de bună samă că nu! îl răspunde moșul, privindu-l la rîndul său mirat pe plutonier. Doar deia le-o fost scos în drum să steie acolo... Să steie pînă le-o găsi.

— Cine să le găsească?

— A cui îs, că cine știe de pe unde le-o fost furat apa. Vin oamenii din străzile de mai din sus, se uită și care își găsește cîte ceva își ia acasă.

— Va să zică asta-i treaba cu lucrurile scoase în stradă, se dumirește plutonierul, privind cu părere de rău spre căsuța dărîmată. Văd că ți-au dărîmat apele căsuța.

— Apăi, vezi dumneata, asta nu-i casa mea. Io stau acolo, mai în capu străzii, vecin cu Hanți, ăsta care așază cărămizile, sasul ăsta cu șurță, că știi cum îs sașii, pînă nu își pun șurță în față nu îs buni la treabă. Ne-am socotit noi să îl ajutăm mai întîi pe Vasile, că a lui îi casa, a lui Vasile care lucră la fabrică cu muierea lui și are copiii împrăștiați pe la oameni, acuma-s numa io cu Hanți, da cătră sară ne adunăm toți și începem, că să știi că Hanți ăsta cu șurța lui de muiere se pricepe și la zidărie. Întîi o gătăm pe asta, apoi merem toți la alta...

EMIL POENARU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

modestia

Nimeni nu se mai îndoiește cu privire la meritele modestiei în definirea unei personalități, după cum nimeni nu mai pune la îndoială frumusețea gestului de a recunoaște meritele colectivului din care faci parte ca ființă și expresia propriei tale personalități. Modestia este o calitate morală fundamentală, ea înscrie personalitatea umană într-un context anume al valorilor etice și nu vom înceta niciodată în a pleda pentru noblețea comportamentului învestit cu atributele modestiei. Dar dacă despre această accepțiune a noțiunii de modestie nu mai este cazul să insistăm, atunci am fi ipocriți dacă n-am pune în discuție caracterul ipocrit și păgubitor pe care noțiunea îl capătă în accepțiunile nu rareori întîlnite în contextul oportunismului agresiv sau al lichelismului fardat cu apeluri interesate la principialitate.

— Dacă prin modestie se înțelege — cum se mai înțelege uneori, din nefericire — vîrîrea unor hîrtii pe sub ușa șefului ca să nu pari, chipurile, îngîmfat că sînt propria ta producție, hîrtii de care apoi nu răspunde nimeni personal, fiindcă sînt emanația modestiei confundate cu impersonalitatea și, pînă la urmă, cu lipsa curajului de a-ți asuma răspunderea — atunci această modestie ipocrită este foarte păgubitoare și n-avem nevoie de ea.

— Dacă prin modestie se înțelege — cum se mai înțelege cîteodată, din nefericire — lipsa de pecete personală a cîte unui funcționar devotat orbește tocului, și peniței, și călimării, și alfabetului, fără nici un punct de vedere personal, fără opinie, de tipul: «Domnule, e un băiat bun, ascultător, modest, niciodată n-a ieșit în față, nu se aude, nu se vede», atunci în mod sigur modestia respectivă este păgubitoare, pentru că nimeni n-are nevoie de «băieți buni» care nu ies niciodată în față prin nimic, preferînd locul călduț al acoperirii de către alții.

Modestia este o trăsătură de caracter nobilă a personalității, nu a impotenței, nu a neisprăvitului care pe ce pune mîna nu se cunoaște fiindcă el este modest, nici cînd calcă nu se aude. Într-o împrejurare anume cineva se sulemenea foarte fericit cu modestia lui, cu trecerea lui prin lume ca un ulei prelins pe o sticlă, și nu se sfia să se laude acum cu o totală lipsă de modestie: «Toată viața mea mi-a plăcut să fiu modest, la locul meu, mai mic e mai bine, nici prea în față, dar nici prea în spate, ca omul modest, să nu supăr, să nu scot ochii nimănui, să nu rîd prea tare, să nu se zică vreodată că, uite, domnule, ăsta se bucură».

Iată cea mai periculoasă formă de modestie, iată ipocrizia cea mai perfectă, mascată de apelul la modestie, iată neputința și oportunismul agresiv, cu ghearele ascunse în blana modestiei, iată lichelismul înflorind în umbra unor nobile principii.

În astfel de cazuri se cuvine să discutăm mai atent despre modestie, se cuvine să meditățm mai stăruitor asupra noțiunii, se cade să fim chiar mai vigilenți.

Modestia nu este și nu poate fi justificarea mediocrității, modestia nu este și nu poate fi acoperitoarea, cum se mai întîmplă, a neputinței de a te ține în față în viață, nici argumentul neputincioșilor care în ura lor față de cei ce pot se baricadează cu noțiunea aceasta pentru a-și apăra scaunul neputinței.

Modestia este una din cele mai nobile trăsături ale personalității umane, dar ca să se manifeste trebuie ca mai întîi să existe personalitatea.

DINU SĂRARU ■

COPERTA NOASTRĂ:

«Pigmalion», pictură (fragment) de SEVER FRENȚIU ■
Reproducere color de V. MĂNECAN ■
Zid împotriva Dunării. Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. cf. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

VEDERI DIN CÎTEVA CĂLĂTORII IMAGINARE

Anume cărți de estetică tind să prezinte gustul unor epoci și al unor persoane spre opera cu caracter marcat decorativ ca pe o stare de regres artistic. Se ignorează faptul că viziunea decorativă trădează firi înclinate spre contemplație, dispuse să ia detaliile vieții, particularul, lucrul rar și chiar lucrul bizar cu încîntarea cu care alții văd esența, structurile. În opera făcută cu inocență și pasiune, țesătura decorativă nu e niciodată adaos la ceva, cum nici decorul unei piese nu e un adaos, ci actor, pus să joace un rol special, să creeze ambianță, să aducă nuanțele unui mediu așa cum le-a trăit autorul dramatic. Foarte mulți pictori naivi, deși încearcă în fața motivelor din natură un punct de plecare realist, se lasă furați curînd de jocul unor impresii, adaugă la real impresii din toate vremurile, amestecă simțirea copilăriei cu a maturității, plutesc pe valul dulce al imaginației, al mirificului, a ceea ce nu există. Creația lor e o suită de vederi din cîteva călătorii imaginare, vederi decupate parcă dintr-un mare și unic tablou, fiindcă detaliile se repetă, fiindcă pe toate cele văzute pictorul pune aceeași stare, cu aceleași mijloace.

Un astfel de pictor e **Alexandru Savu**, din satul Poenari, județul Ilfov. Își cîștigă existența ca pictor de case ori alte clădiri, lucrînd la comandă figuri și peisaje, la cererea țăranului care vrea să-și facă locuința mai frumoasă, dar mai cu seamă la cererea inimii sale. Vederile din Constanța pe care le reproducem conțin un dram de observație a realului și foarte multă poveste. Avem aici impresiile unui om care află la mare întîlnirea Orientului cu Occidentul, dar impresiile unuia care din voiaj, din lecturi, din filme, din toate informațiile care-i ajung nu se alege decît cu lumina amăgitoare a bazarurilor, a promenadei mulțimilor, a locurilor de agrement, a jocurilor de artificii. Dar pentru că trăirea senzației e puternică, pentru că uimirea pictorului e sinceră, completă, euforică, tablourile șochează și găsesc ușor un public, luat din toate straturile culturii. Pînzele lui Alexandru Savu, ca și acelea ale orășeanului din Giulești pe nume Emil Pavelescu, sînt făcute să deschidă pereți pe care sînt așezate spre grădinile suspendate ale iluziei, ca frescele de pe zidurile caselor fără ferestre, odinioară la Pompei.

TUDOR OCTAVIAN ■

Reproduceri color de V. MÎNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV - NR. 29 (1050) - 24 IULIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

ACUM
ÎN DICȚIONARUL MUNCII,
UN CUVÎNT
DE O ASPRĂ
ȘI NOBILĂ REZONANȚĂ:
RECUPERAREA

UN MARATON
NUMIT
ADMITERE

EXPORTUL
DE
INTELIGENȚĂ

DIN NOU
DESPRE CAZURILE
DOCTORULUI IUBU

DOUĂ EVENIMENTE DE O DEOSEBITĂ IMPORTANȚĂ PENTRU DESTINUL COLECTIV AL POPORULUI NOSTRU

Începutul acestei săptămîni a fost marcat de două evenimente de o importanță deosebită, cu largi și profunde implicații în destinul colectiv al poporului nostru.

După cum se știe, în dimineața zilei de luni, 21 iulie, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost deschise lucrările Plenarei comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României. Ampla cuvîntare rostită în încheierea lucrărilor de către secretarul general al partidului nostru, analiza profundă, temeinică, realizată în concordanță strictă cu cerințele și interesele vitale ale poporului nostru și în conformitate cu politica marxist-leninistă a partidului nostru, rămîne pentru toți comuniștii României, pentru toți cei care trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri, o carte mereu deschisă, obiect permanent de meditație și un eficient instrument de lucru.

Dînd o înaltă apreciere efortului general desfășurat pentru îndeplinirea înainte de termen a actualului plan cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou marea capacitate și puterea novatoare a întregului nostru popor, forța transformatoare a politicii partidului nostru care aplică în mod creator principiile generale ale socialismului la condițiile concrete ale României.

Analizînd bilanțul recentelor inundații, secretarul general al partidului nostru și-a exprimat și de data aceasta convingerea că prin înaltul patriotism al oamenilor muncii, prin marea lor capacitate de muncă și de dăruire, prin efortul comun al tuturor celor care au prins trup și suflare din pămîntul acestei țări — vom reuși într-un timp scurt să recuperăm prin muncă toate pierderile provocate de calamitățile naturale. Au fost adresate, de asemenea, critici îndreptățite tuturor celor care, în aceste momente de cumpănă, nu au depus toate eforturile pentru stăvilirea naturii dezlănțuite.

Rezervînd cea mai mare parte din spațiul cuvîntării sarcinilor și obiectivelor prioritare pentru înfăptuirea cincinalului 1976-1980, reliefînd căile și metodele ce vor asigura înaintarea fermă a României pe drumul progresului și civilizației prospere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat cu un profund discernămînt critic atît situația existentă în momentul de față în domeniul economiei și vieții sociale, cît și sarcinile actuale și de perspectivă ale activității productive, ale muncii de concepție, de organizare, efortul pertinent pentru alegerea acelor opțiuni în stare să garanteze structura modernă a întregii vieți politice, economice și sociale. Planul pe următorii cinci ani, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, «creează toate condițiile pentru dezvoltarea în continuare, în ritm intens, a tuturor ramurilor economiei naționale, valorificarea la un nivel superior a resurselor naționale, introducerea largă în economie și în viața socială a cuceririlor științei și tehnicii moderne, creșterea eficienței economice a producției materiale, ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al întregului popor». Un proiect măreț, legat indisolubil de visele și năzuințele intime ale poporului nostru, dar care reclamă nu numai eforturi deosebite, o permanentă și eficientă investiție de inteligență, abnegație, dăruire și înnobilarea sufletului omenesc, ci, deopotrivă, o luptă necruțătoare împotriva lipsurilor existente, o acțiune fermă împotriva celor certați cu munca, disciplina și legile țării. Semnalînd lipsurile constatate cu ocazia numeroaselor vizite de lucru și criticînd cu severitate munca unor cadre de conducere din diverse compartimente ale economiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat că remedierea grabnică a acestor neajunsuri trebuie să fie înscrisă pe agenda de lucru a activităților noastre cotidiene.

Viitorul plan cincinal va asigura creșteri apreciabile în toate domeniile vieții productive, dar în același timp pentru atingerea acestor deziderate oamenii muncii de la orașe și sate sînt datori să depună toate eforturile pentru lichidarea risipei de materii prime și energetice, pentru reducerea substanțială a consumurilor specifice, pentru extinderea utilizării în producție a deșeurilor. Cincinalul revoluției tehnico-științifice reclamă de asemenea eforturi deosebite pentru utilizarea intensivă a capacităților de producție, pentru ridicarea calității producției, înnoirea și modernizarea produselor, creșterea productivității muncii sociale. Este necesară de asemenea — a precizat secretarul general al partidului — să se treacă în mod riguros la o mai bună gospodărire a pămîntului, la continua perfecționare a muncii în unitățile agricole de stat și cooperatiste. Va trebui să facem din agricultura țării o variantă a activității industriale, un sector capabil de a înfrînge toate capriciile naturii, de a smulge pămîntului roade din ce în ce mai îmbelșugate, de a face ca în anul 1980 producția de cereale a țării să atingă cifra de circa 23 milioane tone.

Viitorul luminos al României va fi asigurat de asemenea — a arătat în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu — prin modernizarea rețelei de transport și comunicații, printr-o mai judicioasă politică de investiții, prin sporirea rolului științei și învățămîntului, prin realizarea unui comerț exterior echilibrat, prin promovarea în continuare a unei politici de pace, colaborare și prietenie cu țările socialiste, cu toate popoarele lumii.

O etapă nouă fără precedent în istoria națională a României, în care toate înfăptuirile materiale și spirituale sînt subordonate scopului suprem al socialismului, creșterea gradului de bunăstare și civilizație al întregii națiuni: «Putem privi cu încredere realizarea cu succes a viitorului plan cincinal, ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație, străbaterea unei etape noi pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, spre comunism» — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în încheierea cuvîntării.

Miercuri, 23 iulie 1975, în conformitate cu hotărîrea Biroului Marii Adunări Naționale, au fost reluate lucrările în plen ale primei sesiuni a celei de-a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Evenimentul a fost consemnat pe larg prin intermediul televiziunii, radioului și slovei tipărite. El a constituit o nouă dovadă a participării active a oamenilor muncii la rezolvarea treburilor statale și obștești, o nouă expresie a adîncirii continue a democrației socialiste, a însuflețitei aderiuni pentru politica internă și externă a partidului și statului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

SOLUȚIONAREA ÎN INTERESUL ȘI CU PARTICIPAREA TUTUROR POPOARELOR A PROBLEMELOR LUMII CONTEMPORANE, ÎN FOLOSUL CAUZEI PĂCII, SECURITĂȚII, ÎNȚELEGERII ȘI COOPERĂRII ÎN LUME

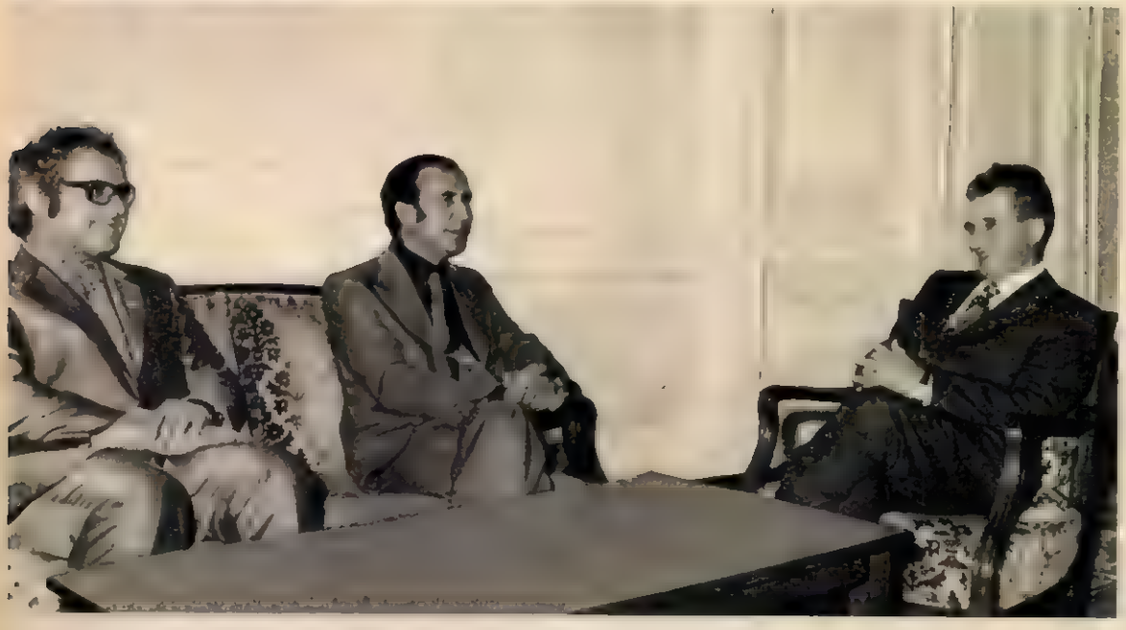

În direcția aplicării consecvente în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român de dezvoltare a relațiilor cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială, această săptămînă diplomatică a înregistrat noi dovezi care atestă contribuția consecventă a României la cauza păcii, la promovarea principiilor noi în relațiile dintre state, la creșterea rolului țărilor mici și mijlocii, al țărilor în curs de dezvoltare și al tuturor țărilor neangajate la soluționarea în interesul și cu participarea tuturor popoarelor a problemelor lumii contemporane, în folosul cauzei păcii, securității, înțelegerii și cooperării în lume.

Subliniind însemnătatea deosebită a Declarației solemne comune a Republicii Socialiste România și Regatului Hașemit al Iordaniei, semnată la Amman, la 16 aprilie 1975, de șefii celor două state, convorbirile oficiale între președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și prințul moștenitor al Regatului Hașemit al Iordaniei, Hassan Ibn Talal, au scos totodată în evidență evoluția favorabilă a relațiilor româno-iordaniene, precum și modalități concrete de extindere a lor pe temelia trainică a principiilor universal valabile ale dreptului internațional; în acest sens a fost semnat un Program de lucru referitor la realizarea proiectelor și programelor încheiate pînă-n prezent.

Dorința de a atribui noi dimensiuni raporturilor bilaterale aflate într-o neîntrerupta ascensiune între România și Libia a fost reliefată în timpul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu a ministrului agriculturii și reformei agrare din Republica Arabă Libiană, Mahomed Ali Tabou.

Convorbirile, acordurile și înțelegerile convenite cu reprezentanții acestor două țări arabe constituie o expresie grăitoare a modului în care popoare, aparținînd unor state cu orînduiri sociale diferite, pot colabora și conlucra fructuos atunci cînd sînt animate de dorința de a-și asigura dezvoltarea economico-socială independentă, de a contribui la cauza destinderii și păcii în lume.

În aceeași zi cînd la Geneva s-a încheiat cu succes — prin aportul concret și principial și al țării noastre — cea de-a doua fază a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în discuțiile purtate cu tovarășii Haralambos Drakopoulos și Haralambos Theodoridis — primul: secretar al Comitetului Central, cel de-al doilea membru al Biroului C.C. al Partidului Comunist din Grecia (interior) — necesitatea soluționării pe cale politică a problemei cipriote în interesul cauzei păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în întreaga lume, relevîndu-se în același timp necesitatea unirii eforturilor tuturor forțelor democratice, progresiste, revoluționare, antiimperialiste în lupta pentru consolidarea și adîncirea cursului spre destindere, securitate și cooperare în Europa, pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, pentru triumful cauzei progresului social, democrației și păcii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Împrejurarea a făcut ca, așa după cum prea bine cunoaștem cu toții, vizita de lucru în Moldova a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a avut loc vineri, 18, și sîmbătă, 19 iulie, să se desfășoare în contextul acestor zile de exemplară abnegație comunistă, de muncă pînă la sacrificiu, de conștiință împăcată pentru tot ceea ce s-a făcut pînă acum pentru înlăturarea urmărilor inundațiilor, de conștiință neîmpăcată — continuă mobilizarea de forțe — pentru tot ceea ce rămîne de făcut. Ca pretutindeni, înconjurat de stima și prețuirea oamenilor muncii cu care împreună, direct, tovărășește, desparte ceea ce este bun de ceea ce este rău, în numele ideii scumpe nouă, tuturor, de a face totul pentru țară, pentru bunăstarea, pentru fericirea ei, vădind aceeași competență și aleasă intuiție, secretarul general al partidului a determinat pe parcursul vizitei sale în județele Bacău, Vaslui, Iași, Botoșani, Suceava și Neamț, prin intervențiile sale la obiect, luarea unor neîntîrziate măsuri cu caracter practic. Astfel, la Vaslui, tovarășul Nicolae Ceaușescu a stabilit împreună cu specialiștii unor ministere și cu comitetul județean, o concentrare a platformei industriale, ce va duce la economisirea a peste 200 hectare teren și la economii de investiții deosebit de importante. Este un exemplu. În afara caracterului ei direct, de maximă aplicativitate, de discernere și alegere a soluțiilor optime de rezolvare a unor probleme, vizita, datorită puterii ei de cuprindere, a dobîndit, putem spune, un caracter total, prin grija manifestată în egală măsură unor probleme de larg interes social și cetățenesc. Analiza unor schițe de sistematizare ale orașelor constituie o grăitoare dovadă. Mai mult decît atît: un rost de temeinicie, un gînd al duratei, de soliditate, de dăinuire, adică tot ceea ce poate fi opus provizoratului, a vibrat în cuvintele secretarului general: «Nu e destul să punem întreprinderile una lîngă alta — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu luînd în discuție amplasarea unor noi obiective industriale în municipiul Botoșani. Asta e numai o latură a sistematizării. De ce să revenim și să cîrpim, cînd se poate construi de la început după o concepție unică?»

Desfășurîndu-se în contextul unei acțiuni de dimensiuni naționale, de reevaluare a tuturor posibilităților existente, atît în industrie cît și în agricultură, de puternică mobilizare a tuturor organelor și organizațiilor de partid, a tuturor oamenilor muncii în vederea îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan, pentru obținerea unor producții suplimentare necesare atît pieței interne cît și exportului, pentru recuperarea în întregime a pierderilor suferite de economia națională în urma calamităților naturale, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Moldova a reprezentat un puternic factor stimulator pentru oamenii din această parte a țării. La adunarea populară din municipiul Suceava, secretarul general al partidului sublinia: «Am citit comentariile unor ziare străine; se întrebau cum de-ar mai putea România să-și realizeze planul. Doresc ca de aici, din cetatea de scaun a lui Ștefan cel Mare, să le răspund acestora că gravele calamități nu ne vor abate cu nimic de la înfăptuirea programului nostru. Cincinalul actual va fi realizat înainte de termen! Ritmul de creștere a producției industriale va depăși 14 la sută. Sîntem ferm hotărîți ca și în agricultură să recuperăm pierderile prin culturi suplimentare, astfel încît să asigurăm pe deplin aprovizionarea populației în cele mai bune condiții».

Cuvinte de un robust optimism. Cuvintele secretarului general al partidului, cuvintele țării. Cuvinte în curs de acoperire cu fapte!

DUMITRU ELIADE ■

VIZITA DE LUCRU ÎN MOLDOVA:

DOUĂ ZILE DE CUNOAȘTERE NEMIJLOCITĂ A REALITĂȚILOR ȚĂRII, DOUĂ ZILE DE ANALIZĂ, DE MEDITAȚIE, DE DECIZIE

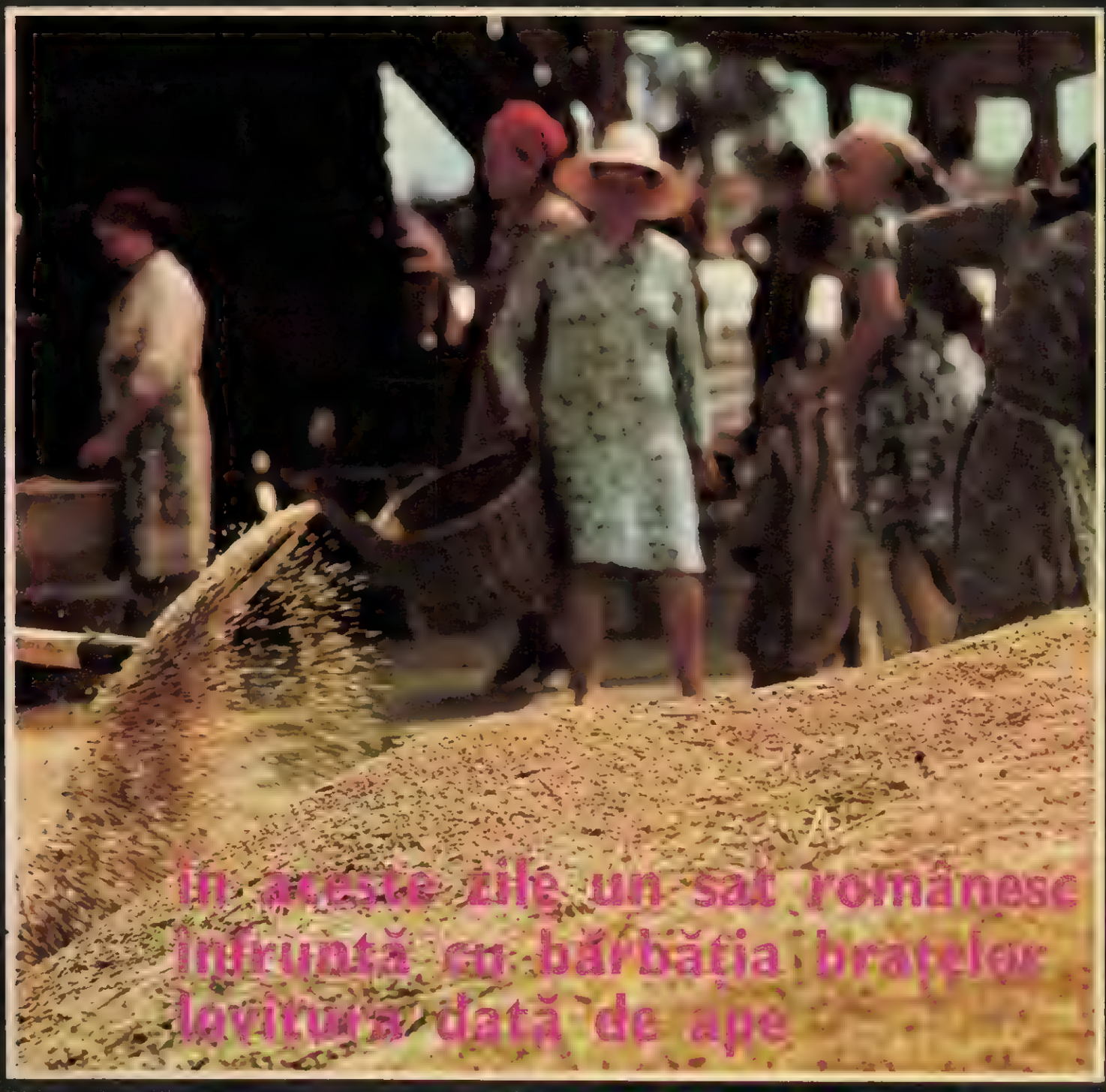

În aceste zile un sat românesc înfruntă cu bărbăția brațelor lovitura dată de ape

Din cele 9 sate ale comunei Conțești, trei au fost îmbăloșate de apa mîloasă a Dîmboviței: Boteni în întregime, Cringași și Heleșteu în parte. Și celelalte sate însă au avut de suferit destul din pricina ploilor care au urcat pînza freatică deasupra lanurilor. Pagubele sînt mari, apa afectînd numai în această comună peste 50 la sută din suprafața agricolă și 134 de gospodării individuale. Cooperatorii din cele două C.A.P.-uri, Conțești și Bălteni, nu-și ascund mîhnirea de a fi pierdut, în ciuda eforturilor lor de recuperare, o mare parte dintr-o recoltă ce se anunța mănoasă. Cîteva cifre încă umede sînt zguduitoare prin nefirescul lor: ■ din aproape 1 000 hectare de grîu peste 700 hectare au fost invadate de apă, astfel că acolo unde se spera o recoltă de pînă la 3 000 kilograme boabe la hectar, astăzi va fi doar jumătate; ■ la porumb pierderile ating circa 500 hectare din cele 600 hectare cultivate; ■ la cartofi jumătate din recoltă este afectată total sau parțial ■ la ceapă, la tutun... Pagube de milioane, la care se adaugă și mîhnirea celor 134 de familii care sînt adăpostite la școală, la grădiniță, ori la rude.

Toate aceste cifre stăruie în memoria primarului, tovarășul Moise Lăzăroiu, drumeț neobosit în zilele acestea de grea încercare pe tot perimetrul comunei care are nu mai puțin de 54 kilometri pătrați. Obosit, nervos cînd trebuie și cu cine trebuie, aleargă de la podul rupt la tarlalele pe care se seceră, ori se scot cartofii, uitînd, nemaiavînd cînd să țină minte că astăzi, 18 iulie, fiica lui așteaptă cu înfrigurare rezultatul examenului de admitere la facultate.

— Au fost și ploile, zice, a fost și Dîmbovița, dar a fost și vina unora dintre noi, pățiți încă din '72 cu altă inundație. Cu ploile, ce să zic? zice. Ele sînt ploi. Dîmbovița însă, dacă ar fi regularizată de la Moara Nouă la Lunguleţu, n-am mai avea necaz din partea ei. Mergem pe dig, apa tulbure a Dîmboviței și-a mutat iar albia, mușcînd încă 10 metri din pămîntul oamenilor. Acum, în cotul ei cel mai amenințător un «Kirov» descarcă stîlpi de beton pentru consolidare.

— Dacă s-a făcut dig pe malul ăsta sting, zice Vasile Matei, membru în comandamentul de prevenire a inundațiilor și recoltare, care a răspuns direct de consolidarea lui, va trebui neapărat să ne gîndim să facem unul și pe malul drept, unde acum a intrat apă de 1-1,30 metri.

Podul atîrnă ca o aripă de pasăre frîntă. Dincolo, pe pereții unității de industrie locală se vede sus urma noroioasă a Dîmboviței. Sudorul Soare Ion este sigur că pînă joi puntea de legătură între cele două sate, Conțești și Boteni, va putea fi trecută cu piciorul. Pînă atunci caută un joagăr, cel de la «drumuri» pare-se că-și mai uită uneltele pe acasă, lăsînd totul pe seama localnicilor.

Străbatem pe jos o parte din capătul de sus al comunei, acolo unde viitura a rupt digul în trei locuri, năvălind peste terasamentul căii ferate.

— Podul cel nou de la linie, zice primarul, are deschizătura mai mică decît cei vechi, și pe urmă, cînd au lucrat la linia nouă, au astupat podurile de scurgere de pe vechea linie, așa că apa s-a ridicat și-a trecut.

Oamenii încă își mai usucă lucrurile pe acoperișuri. În multe gospodării se lucrează la refacerea clădirilor avariate.

— Majoritatea au început să și le reconstruiască, vin înapoi în ele. Nume ar fi: Costache Constandin, Barbu Gheorghe, Svetcovici Elena, Tudorache Al., Paraschiv Al., Tache Elena... și ar mai fi mulți. E drept că nu ne înțelegem cu cîțiva care vor să profite și vin la mine să le dau adeverință ca să se mute în Titu ori la București, prin întreprinderi.

O luăm cu șareta prin cîmp, după ce ni s-a spus că peste 800 de brațe de muncă, marea majoritate femei, muncesc zilnic, de dimineața pînă seara, la recoltare, pregătirea terenului și cultivare.

— Păi, nu se poate altfel, că de aici luăm, oftează Maria Grigore mocirlind

«Toată săptămîna am muncit să avem și noi, și poporul de unde să luăm.»

«Oamenii care vor să se întoarcă în casele lor sînt ajutați de oamenii care sînt în casele lor.»

«Pe aici au fost cartofi...»

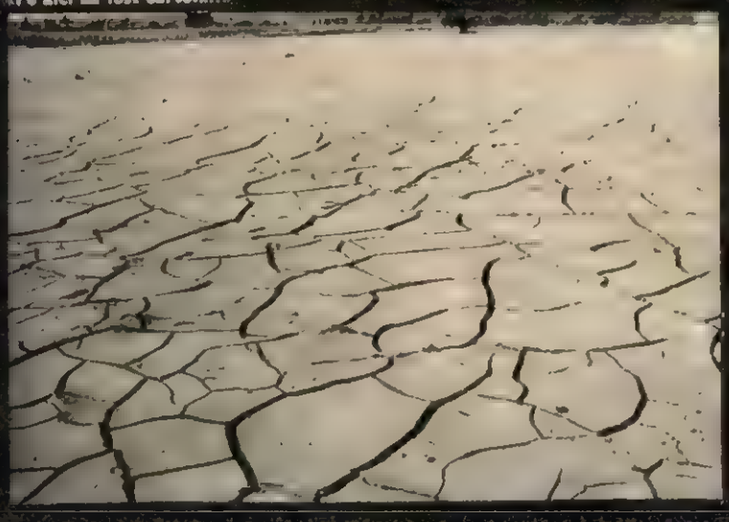

rădăcinile răsadului de varză. Toată săptămîna am venit, la secere am venit, la combine am fost, bre, și pe mașină la gară, bre, ce să-i faci, să avem și noi și alții de unde să luăm.

Toată lumea muncește, de la copiii în frunte cu profesorii pînă la bătrînii comunei, zi de zi, în aceste săptămîni fără duminici.

— Dacă e cald, e bine. Pînă luni terminăm seceratul, 30 de hectare am secerat în apă, zice președintele C.A.P. din Bălteni, sat nu degeaba numit așa. Avem 2-3 cazuri (n.n.-familii) care n-au ieșit, dar de azi nu-i mai iert. Și dacă ați ști ce cartofi am avut aici.

Se seceră. Acolo unde se poate se recoltează cu combinele «Gloria 12». Una e însă în pană (directorul Intercoopului Nicolae Ghinea, «agricultor de cînd se știe, dar care locuiește la țară», îl asigură pe primar că rezolvă el treaba asta), alta e așteptată de la Buzău. Pînă acum, cele două C.A.P.-uri au transportat în bază peste 400 tone de grîu, aceasta însemnînd pîinea grea muncită de țăranii din Conțești oferită țării.

— Pînă miercuri terminăm, zice primarul. Am pregătit și terenul pe 150 ha pentru culturile duble și în special pentru legumicultură. Am avut pierderi, sigur, cu secera și cu coasa se pierde, nu? dar ce s-a putut am salvat, gîndindu-ne la ce ne-a spus tovarășul Ceaușescu, atunci cînd a fost aici și a intrat primul cu secera în lan: «Salvați recolta!»

În aceste zile fierbinți, cînd soarele frige, iar norii par opriți în marginea cerului, țăranii din Conțești înfruntă cu bărbăția brațelor o nenorocire nemeritată, rememorînd în luciul îndîrjit al ochilor încercănați o istorie îndelungată căreia i-au supraviețuit cu demnitate.

IULIAN NEACSU ■

Și cartofii aceștia care ne-au rămas sînt frumoși».

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

în aceste zile cînd se muncește pentru ca viitorul țării să nu-și întîrzie sosirea

Pîrîul de la picioarele noastre se numește Nadoș. Acum e firav, grăiește parcă ceva vesel. *Boroș Arpad*, directorul Întreprinderii miniere Căpeni, Erou al Muncii Socialiste, zice, arătînd spre firul umed și argintiu *«vara are doar atîta apă cît să-ți poți spăla cizmele, dar de data asta și-a bătut joc de noi»*. Umflat ca o noapte, pîrîul a trecut peste parapetele mai înalte decît fuseseră vreodată apele lui în ultima sută de ani, înecînd mina de lignit de la Căpeni. Într-o pungă a pămîntului, Nadoșul a vărsat o sută de mii de metri cubi de apă, în alta, șase sute de mii. În puține ceasuri mina de la suprafață dispăruse cu utilaje cu tot, în locul ei se vedeau două lacuri pustii și murdare. Pompe de mare capacitate și oameni de mare capacitate, minerii de aici de la Căpeni au dat atunci năvală în apele invadatoare. Au fost strădanii și chinuri deosebite, ajunse azi pe terminate. Un pămînt unsuros, devenit nămol gros și acaparant, înfunda picioarele oamenilor și mașinile. Trei buldozere abia puteau să tragă o pompă, trebuind să fie înlocuite pe rînd fiindcă se înțepeneau prinse în brațele viscoase, moi, ale pămîntului Țevi grele cîntărind 400 de kilograme erau purtate în mîini prin locuri în care cismele intrau ca un hîrleț. Așa avea să fie omorît aici zeul apelor. Din bălțile zănatice întinse pînă departe a mai rămas doar un buzunar. Se montează chiar acum pompele și țevile care îl vor sorbi și pe el. Un uriaș excavator e încă dispărut sub ape, se vorbește despre el ca de un prieten aflat în suferință. Au trecut 2 săptămîni de cînd bîntuiau puhoaiele, năzuințele permanente ale oamenilor au puterea și măsura lor obișnuită. În subteran se scoate cărbune în cantitățile prevăzute, de poimîine planul va începe să fie iar depășit. În cariera de la suprafață cantitățile de cărbune ale lui iulie vor fi mai mici decît cele stabilite, dar minerii au cerut ca obligațiile lor să fie transferate în seama lunilor următoare, încît pe întreg anul ce-au gîndit ei frumos în legătură cu cît cărbune trebuie oferit țării să fie respectat întocmai. Boroș Arpad se uită din nou la pîrîul care se zbenguia la soare și spune ca despre cineva nesigur, capabil oricînd să te lovească: *«de el o să avem noi grijă; îl vom curăța și vom reface taluzurile, ridicîndu-le cu încă 80 de centimetri»*. Prin fața noastră trec mașinile care aduc pămînt pentru viitorul dig peste care dansul nebun și hrăpăreț al apelor să nu mai treacă. Iată cum oamenii de la Întreprinderea minieră Căpeni *«cu tradiție de 105 ani»*, cum zice cu un blînd orgoliu Arpad, acest general de pe frontul cărbunelui, au izgonit stihia apelor și își văd în continuare de treburile lor înalte.

*

Satului Alta Mare Oltul i-a pricinuit mult rău, furînd de trei ori recoltele de pe 64 de hectare. Imre Arpad, inginerul șef al Cooperativei agricole, are în minte datele cînd s-au întîmplat aceste trădări. *«Pe două mai ne-a luat orzoaica, am reînsămînțat, pe patru iunie ne-a luat porumbul pentru siloz, am reînsămînțat, pe trei iulie, ne-a luat porumbul masă verde. Muncă de Sisif în fiecare an, cu diguri locale nu putem să ne împotrivim Oltului, dar acum se vor construi diguri rezistente la orice minie»*. O parte a satului a fost lovită tare de către apele nomade. Casele,și curțile, și fînțînile,și grădinile sînt rănite, peisajul e încă buimac. Văd, de pildă, un loc destul de întins plin de aluviuni, de copaci morți, de bolovani, de bucăți de ziduri, loc în care s-a petrecut o mare sminteală și cineva susține că aici era o grădină întinsă, îngrijită ca o fată foarte frumoasă, și mi-e foarte greu să-l înțeleg. Prin curți se vede rareori cîte cineva. Oamenii și-au reparat cîte puțin casele și fînțînile, dar au ieșit pe cîmpuri să recolteze fînul care nu poate să aștepte, e vremea prînzului și sînt acolo, fiindcă de reparat gospodăriile, zice unul dintre ei, va fi vreme și ceva mai tîrziu.

*

Prin mijlocul satului lareș trece pîrîul lareș cu albia lui strîmtă și întortocheată. În perioadele cînd nu dă buzna, umflat de ploi și de furtuni, e subțire de-ți vine să-i compătimești. De curînd a făcut însă prăpăd, repezindu-se în casele care-i însoțesc malurile, mușcînd din ele. Oamenii s-au apărat cum au putut, din loc în loc calci acum peste niște cabluri groase de sîrmă, un fel de ancore în care țăranii au prins atunci arbori întregi, trunchiuri și coroane, să mai bareze în acest fel calea berbecilor lichizi. Un pod de piatră zace sfărîmat în mijlocul albiei, rupt cu două luni înainte de inundații, ar fi trebuit scos de acolo, așa zic sătenii, dacă ar fi fost îndepărtat la vreme, puhoaiele s-ar fi scurs mai lesne, nu cum s-a întîmplat cu două săptămîni în urmă, cînd ruinele podului au împiedicat trecerea apelor provocînd ieșirea lor furioasă dincolo de matcă. De cîteva zile se lucrează la consolidarea malurilor. Lucrează bărbații satului și militari. Malurile rupte sînt cîrpite cu pietriș, din loc în loc o mașină a armatei bate niște stîlpi solizi în funcție de care se vor ridica adevărate baricade. Amenajările au fost concepute de către tehnicieni.

Albia pîrîului avînd coturi numeroase ce intră ușor în conflict cu apa, țăranii spun că, după capul lor, ei ar fi netezit-o, ar fi îndulcit mai întîi unghiurile. Pluguri enorme se zbat sincronizat să scoată din mijlocul pîrîului sfărîmăturile podului de piatră. Un țăran cu barba țepoasă lucrează chiar în fața casei lui din care puhoaiele i-au retezat camera soacrei, vorbind cu un altul: *«Bă, noi avem aici cel mai bun nisip, de-l scot din carieră ăștia de la Bazaltul* (n.n. e numele întreprinderii), *da să mai fi controlat și ei din cînd în cînd podurile, malurile, că păcat de comuna noastră, orășel nu alta, ce nisip dă, ori măcar să fi scos podul rupt de acum două luni, le-am tot zis mereu să vină, da parcă nechemați au rămas»*. De la ei am aflat părerea oamenilor din sat„ îi cheamă Ion Fulea și Gheorghe Pușcoi. Primul avea să mă întrebe la un moment dat: *«De unde ești dumneata»*? I-am răspuns. *«Hm»* a mormăit el, arătînd spre Gheorghe Pușcoi. *«Și dînsul are pe cineva la București* (apoi după o pauză), *are o sord, chiar în minister»*. Atît a zis, fără să-mi spună în care minister, de parcă toată lumea ar ști în ce minister de la București lucrează sora lui Gheorghe Pușcoi, sau de parcă ar exista un singur minister. Minunați sînt acești țărani care așază satul lor undeva în centrul lumii, considerînd lumea drept ceva care trebuie neapărat să le cunoască satul și pe ei și pe rudele lor și unde lucrează fiecare. Tot aici am aflat o mică întîmplare excepțională, semnificativă pentru inteligența, noblețea și ironia țăranului român. Un delegat de la oraș venise nu demult în sat cu treburi oficiale. Dintr-una într-alta, un țăran l-a întrebat: *«Ai copii»*? *«Am,* i-a răspuns delegatul, *un băiat, îl cheamă Constantin Aurel»u Rozvan Octavian. Dar dumneata, bade»*? *«Am și eu, cinci,* a zis țăranul, adăugînd după puțină tăcere: *De cîte ori îmi place un nume, eu mai fac un copil»!*

*

La marginea satului Comandău, acolo unde începe spectacolul de vis al pădurilor de fag și molid, aceeași emblemă a muncii pentru refacere. Prin aceste locuri, regatul unor întreprinderi forestiere, au fost distruse în zilele siute ale inundațiilor 32 de poduri și 317 metri de cale ferată pentru trenurile care se cațără pe munți. Aici la marginea Comandăului, pîrîul Bisca, afluent al Buzăului, a pus la pămînt un pod cu grinzi de 10 tone, ridicîndu-le și îndoindu-le ca pe niște brațe subțiri de femeie. Au măturat și o bucată de cale ferată. Sus în pădure, oamenii lucrau normal, dar lemnul nu mai putea fi transportat și nici acolo nu era bine să rămînă, aerul umed făcînd lemnul să putrezească. Azi e sîmbătă, 19 iulie, podul e gata, i se face parcă un fel de ultimă toaletă. Satul a sărit în ajutorul muncitorilor forestieri, sătenii și doborîtorii de copaci din păduri se cam confundă aici, de-aia au venit toți bătrînii satului să ajute la căratul pietrii. E vremea prînzului, muncitorii tocmai au mîncat cîte ceva acolo pe podul nou cu traverse curate, care n-au simțit încă îmbrățișarea roților de locomotivă, și pornesc să facă aproape o sută de metri de cale ferată îngustă. E ora 12, ei spun că pe la 4 după amiază va trece trenul după două săptămîni de întrerupere. Mi se pare ciudat cînd văd crăpătura de aproape o sută de metri fără șine și mai sînt doar patru ceasuri pînă cînd zic ei că va trece trenul, toți se poartă însă foarte convinși, zicînd că altfel putrezește lemnul și că ei sînt mulți și că au forță. Albert Ugron, șeful secției de exploatare, explică de ce pentru ei nu e cine știe ce problemă să facă aproape o sută de metri de cale ferată îngustă în patru ore. *«La noi, șmecherii nu stau, vin și în cel mult o săptămînă se duc. Cine rămîne e om,și e harnic,și liniștit,și blînd și aspru la nevoie și învățat cu greutățile, și n-ar fugi de aici pentru nimic în lume pe vreun șantier de construcții. Toți oamenii care au lucrat podul și se opucă acum de calea ferată sînt vechi la noi, sînt dintre cei care au rămas.»*

ROMULUS BALABAN ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

după zile și nopți de nesomn în care apele păreau să nu se mai sfîrșească, mai mult ca oricînd mîinile oamenilor hotărăsc viitorul

În comuna Atid pîrîul, mai bine-zis șanțul Cușmed, a ieșit de patru ori, surpînd case, rupînd drumuri și poduri, înecînd peste 1 000 hectare de teren agricol. Împreună cu aceste «șanțuri», în care de obicei nu poți înmuia nici degetul, patru riuri care izvorăsc de aici, Mureș, Olt, Tîrnava și Homorod au crestat adînc pămîntul afectînd aproape întreaga suprafață a județului Harghita, județ în care oamenii, aflați în calea primelor viituri, pot fi surprinși mai ușor decît în alte părți de dezlănțuirea buimacă a apelor.

Răspunsul lor în fața vitregiei apelor a fost alcătuit din fapte, multe dintre ele eroice, fapte de muncă atît ale celor loviți de puhoaie, cît și ale celor care, solidari, li s-au alăturat, peste 2 000 dintre aceștia din urmă fiind pur și simplu tineri veniți să se odihnească în stațiunile județului. Iată deci: ● în numai 3 zile s-au refăcut cei 2 kilometri de cale ferată care izolaseră Odorheiu Secuiesc de Sighișoara; ● furnaliștii din Vlăhița nu numai că nu și-au stins cuptoarele cînd se luptau cu apa, ci au și dat peste plan 100 tone de fontă; ● în acele zile la fabricile de spirt și de amidon din Sînsimion, producția nu s-a oprit, deși o parte din muncitori nu au putut ajunge la locurile lor de muncă; ● la Cristuru Secuiesc, la Filatura de fire și sfori au mers toate mașinile în timp ce muncitorii din celelalte schimburi, ajutați de militari, au evacuat apa și au recuperat materia primă; ● la UFET-Gheorghieni numai într-o duminică s-au realizat 305 000 lei producție, creîndu-se premise pentru depășirea planului producției globale cu 4 000 000 lei.

Odorheiu Secuiesc, spune primul secretar al Comitetului municipal de partid, Ubornyi Mihai, a fost puternic lovit de revărsarea apelor Tîrnavei Mari, suferind mari pagube materiale. Apa a intrat atît în întreprinderile din oraș (Întreprinderea de apă și filatură, Tehnoutilaj, Întreprinderea de confecții, Fabrica de mobilă și Abatorul), cît și în peste 1 700 de case, am suferit de sete și de întuneric, ne-am temut de boli.

Totul a început în ziua de 2 iulie, cînd a inundat pîrîul Varga, după ce la cinci după masă plouase torențial. Pînă să vină Tîrnava s-a salvat tot ce s-a putut, au zidit ușile, au pus saci de nisip în porți. La «Ață» au fost ridicate deasupra mașinilor 75 tone de ață, au fost demontate toate motoarele electrice, la fel la Tehnoutilaj, nu s-a mai ținut seama de schimburi, între muncitori și directori, ingineri și funcționari nu puteai face nici o deosebire, toată lumea a scos apa și nămolul.

Pe urmă, continuă primarul municipiului, obiectivul nostru a fost să repunem în producție în cel mai scurt timp toate unitățile și la asta au participat toți cei care puteau mișca un deget, deși un timp n-am avut nici apă și nici lumină. S-a hotărît în toate întreprinderile să se lucreze în schimburi prelungite de 10, chiar 12 ore, ca să recuperăm stagnările și, uite, pare de necrezut, dar în prima decadă din iulie față de aceeași decadă din iunie, deși am fost tăiați de Sighișoara, avem depășire de plan la export.

În Odorheiu Secuiesc, în ziua de 5 iulie, după o zi și jumătate de la viitură, întreprinderile au început să funcționeze (unele dintre ele depășind chiar planul zilnic), toate ajungînd la capacitatea normală de producție în ziua de 8 iulie. La Întreprinderea de ață și filatură, pierderile din producție de circa 3 milioane lei vor fi recuperate, după cum declară directorul întreprinderii, Veres Carol, cea mai mare parte încă în această lună. La Întreprinderea de confecții, prin participarea eroică a muncitorilor la lucrările de limitare a inundației (Delne Jozsef a muncit 32 de ore în șir cu apa pînă la brîu) în zilele de 4 și 5 iulie planul zilnic a fost îndeplinit, iar duminică, 6 iulie, pagubele au fost recuperate integral, obținîndu-se chiar un avans echivalent cu producția unui schimb normal. La Fabrica de mobilă, din 2 milioane, jumătate a fost recuperat.

Întreprinderea «Tehnoutilaj» are în țară peste 1 000 de beneficiari, participînd în colaborare și la export. Ea furnizează piese de schimb pentru utilajele agricole, cît și utilaje pentru industria alimentară. Apele unui pîrîu și pe urmă cele ale Tîrnavei au năvălit pe poarta uzinei atingînd pe tot perimetrul o cotă medie de jumătate de metru. Este greu pentru cine nu a fost în uzină în acele zile cumplite să-și imagineze acum, după ce apa s-a retras, acest lucru. Pe zidurile halelor însă s-a întipărit ca o cicatrice linia de noroi. Fețele muncitorilor de aici sînt parcă albăstrii, liniile frunților par să se fi adîncit în zilele și nopțile de nesomn în care apele păreau să nu se mai sfîrșească. Au luptat din greu să-și pună mașinile la adăpost (peste 300 de motoare au fost demontate înainte de a fi venit apa), să curețe pe urmă uzina de apă și nămol și să remonteze utilajele (80 de motoare în 24 de ore!). Ei știu că s-a creat un gol de producție echivalent cu 4 milioane de lei, însă tot ei știu că au făcut tot ce s-a putut pentru ca pierderile să nu fie mai mari, iar cele care sînt să fie recuperate în cel mai scurt timp.

— Am recuperat, îmi spune directorul Iuliu Petreș, peste un milion de lei, astfel că sîntem siguri că ne vom respecta angajamentul, luat acum cîteva zile chiar în fața tovarășului secretar general, de a acoperi integral paguba pînă la sfîrșitul lunii și de a produce pînă la sfîrșitul anului o producție suplimentară față de planul cincinal de 160 milioane lei. Însoțiți de maistru mecanic Iacob Endre merg prin întreprindere, fac noi cunoștințe, mi se spun multe nume, numele celor care au rămas și rămîn în primele rînduri, oameni care înțeleg nu numai ce au pierdut, dar și că în acest început de vară mîinile lor hotărăsc o parte din destinul nostru, al tuturora. În curte văd gazeta întreprinderii, «Uzina vie», și niciodată titlul povestirii lui Al. Sahia nu mi s-a părut a fi mai teribil de adevărat!

IULIAN NEACȘU ■

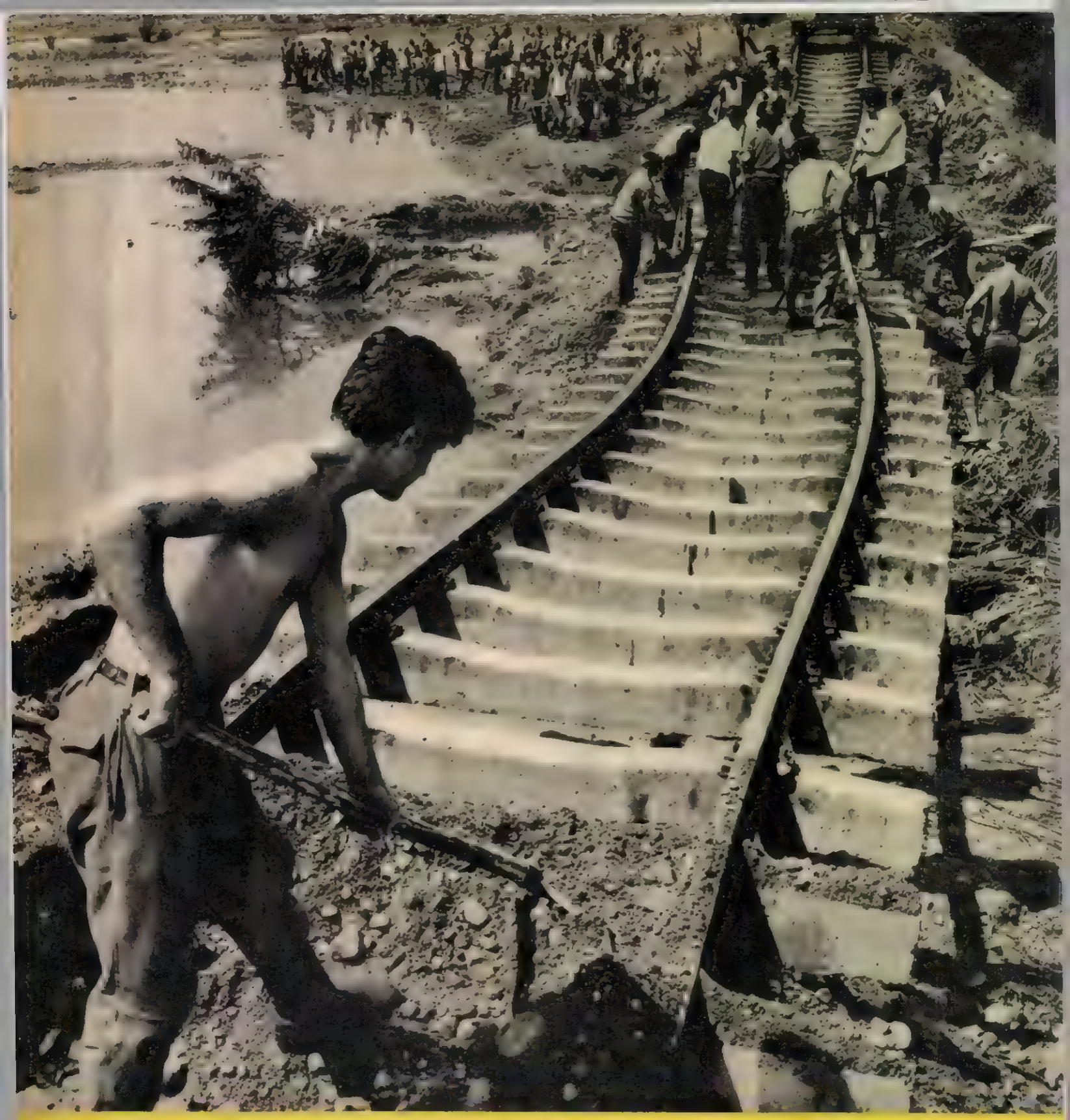

Drumul de la un oraș la altul, drumul de la un om la altul

La un moment dat, în primele zile ale inundațiilor, dacă am fi privit harta drumurilor țării, așa cum arătau ele în acele ore de urgie, am fi avut, poate, pentru o secundă, sentimentul — atît de străin nouă — că sîntem niște oameni singuri, izolați: marele arc de drumuri naționale și căi ferate venind din vestul țării, traversînd centrul și coborînd apoi în sud, era părăduit de ape pe mari distanțe.

Conștiința solidarității noastre ne-a ajutat să ne scuturăm de restriște și să reconstruim, la modul propriu, căile care ne leagă pe unii de alții. A fost o muncă în fața căreia, singurul cuvînt ce se încumetă a-i face față este *titanică*. Mii de oameni s-au aflat împreună, zi și noapte, dar apele, perfide, și-au găsit și ele aliați, în versanții și terenurile nestabile care, alunecînd, au înmormîntat, pur și simplu, căile de acces. În zona Nehoiași-Siriu (Întorsura Buzăului) teritoriu al celei mai mari catastrofe (din punctul de vedere al mijloacelor de transport) apele au smuls drumurile cu cale ferată cu tot, pe o bucată de cîțiva kilometri, după care au pornit bezmetice pe o albie croită la iuțeală peste terenurile ce s-au prăvălit dintr-o parte și din alta a șoselei. Numai în acest punct au fost necesare 200 000 metri cubi de material de umplutură pentru refacerea drumului național, din totalul de 500 000 de tone de material puse în mișcare în prima săptămînă a stării de necesitate. Acolo unde apele nu au putut chema ajutorul deșănțat al dealurilor, au pornit să înlănțuie din toate părțile unele localități, cum a fost Slobozia, bunăoară, cu toate cele patru șosele care duc spre ea înecate, singura cale accesibilă rămînînd, în acele zile, drumul comunal de la Lehliu. Biografia dureroasă dar nu disperată a ultimelor săptămîni a consemnat dezastre feroviare inimaginabile: pe calea ferată Blaj-Praid s-au înregistrat 54 de breșe în terasament, cu lărgimi între 50 și 380 metri și adîncimi de la 1 la 3 metri. Între Comarnic și Sinaia, datorită acelorași breșe în terasament (adînci de 10-12 metri), Prahova și-a schimbat cursul. Arieșul, ieșit și el din mîngi și din matcă, și-a croit un alt drum, și acela tocmai în amplasamentul liniei ferate Plăieși-Moldovenești (linia Turda-Abrud).

Multe-multe astfel de pete ale distrugerii au împînzit harta țării, în zilele diluviului. Din fericire, nici o forță nu este atît de mare încît să ne împiedice să ajungem unii la alții. Nevăzutele punți ale solidarității noastre nu pot fi dislocate. Încă din primele zile, cîteva mii de oameni, lucrînd în cîte trei schimburi, deplasînd, la rîndul lor cîteva mii de utilaje grele (basculante, buldozere, excavatoare, dragline, autoîncărcătoare de mare capacitate) au lucrat, din răsputeri, eroic, la refacerea drumurilor

Practic, în ceasul de față, cu excepția cîtorva linii înguste, circulația pe șoselele și căile ferate ale țării și-a recăpătat pulsul normal. Arterele care ne leagă în spațiu, unii de alții, sînt din nou continue, neîntrerupte, solide. Asemenea rețelelor care unesc conștințele, voințele, sentimentele.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

În Iași, pe strada Palat, a fost dată în folosință încă de acum trei ani o foarte frumoasă clădire ce găzduiește competițiile sportive desfășurate aici. Această clădire însă nu prezintă nici o inscripție, nici o firmă sau ceva asemănător, din care vizitatorul sosit pentru întîia oară în frumosul oraș așezat pe șapte coline — sau chiar și un localnic, necunoscînd în întregime multiplele zone pe care s-a construit și se construiește permanent — să poată deduce destinația ei. I se spune, general, «Sala sporturilor», dar pentru noul venit ea nu reprezintă decît o clădire, o clădire frumoasă, e drept — dar numai o obișnuită clădire construită în stil modern... Vă rog să publicați aceste rînduri în revista dumneavoastră, la rubrica noastră, a cititorilor: poate că în acest fel organele în drept vor găsi de cuviință să fixeze o placă indicatoare în acest sens. Vă mulțumesc. *(Mihai Vieru*, Iași).

*

Anul acesta am absolvit Liceul «Gh. Lazăr» din Capitală. La acest liceu am învățat într-o clasă specială de chimie, fiindcă practica în laboratoarele facultății de profil de la Universitatea din București. La sfîrșitul ultimului an am susținut obișnuitul examen de atestare în profesia de laborant chimist. Pînă aici, totul în regulă! Numai că, de la data acelui examen (pe care l-am luat, altfel nu aș fi putut susține bacalaureatul) și pînă azi, nu am primit încă atestatul cuvenit. Între timp, am susținut bacalaureatul și deși formalitățile necesare la întocmirea diplomei de bacalaureat sînt mai complicate, pe aceasta am primit-o — dar atestatul nu!... N-aș vrea să credeți că eu sînt un caz izolat. Nu, nici unul din absolvenții clasei a XII-a din acest an nu a primit atestatul respectiv. Unii dintre noi doresc să se angajeze în producție — or, cum putem face asta din moment ce nu posedăm încă actul necesar respectiv?! *(Ion Marian-Nicolae*, București).

*

Eram în criză de timp, obosiți, ne era foame, cînd am intrat în renumitul restaurant «Postăvarul» din Brașov, duminică, 6 iulie a.c. Sigur, de mîncat, am mîncat pînă la urmă dar după o lungă așteptare și cu nervi. Și de așteptare, și de nervi, vinovată s-a dovedit a fi cea care de fapt ar fi trebuit să ne servească rapid și cu politețe așa cum ne-au obișnuit de ani de zile ospătarii din restaurantele de la poalele Tîmpei. Din păcate, de această dată, renumita ospitalitate brașoveană a fost deziso, și iată cum s-a întîmplat. Ne așezăm la o masă liberă și, normal, așteptăm să vină ospătarul. Trece unul, trec doi, dar nimeni nu ne acordă nici o atenție. În stînga, o nuntă, în dreapta, o masă tovărășească. Înțelegem... Cînd, în sfîrșit, vine tovarășa ospătară — o tînără înaltă, voinică — ne întreabă pe un ton răstit «Ce vreți?» «Bună ziua» am întîmpinat-o noi. «Să vă servească atunci *bună ziua*, căci eu nu vă mai servesc», a ripostat fata îmbufnată și timp de o jumătate de oră n-a mai dat pe la masa noastră. În sfîrșit, după intervenția responsabilului unității, tov. Stroe Gheorghe, o altă tînără, Lupu Nicuța, ne-a luat comanda. Ce se întîmplase cu prima ospătăriță? Își dăduse doar cu o zi înainte examenul, ne spune responsabilul și probabil fiind nou numită, văzută deci în postul mult rîvnit, nu găsise altceva mai bun de făcut decît să-și repeadă clienții, pesemne pentru a se impune astfel odată pentru totdeauna. Nu a vrut să-și spună numele, l-am aflat însă tot de la responsabil: *Veronica Motoc*. Oare în examenul dat cu o zi înainte nu existase nici măcar o singură probă de politețe, înțelegere, de bun-simț, la urma urmei? *(Gh. Stănescu*, București.)

*

Mă numesc *Alupoaiei Sanda*, sînt operator chimist la Întreprinderea de mase plastice «Viitorul» din Oradea, oraș în care domiciliez. Vă relatez o întîmplare care, mărturisesc, m-a pus în încurcătură: în ziua de 2 iulie, aflată în halta Vadul Crișului, am așteptat zadarnic în dreptul ghișeului de eliberare a biletelor de călătorie C.F.R., care a rămas închis chiar și la sosirea trenului în stație (ora de plecare a trenului — 11 45). Am fost nevoită să mă urc în vagon fără bilet de călătorie... firesc, controlorul m-a considerat contravenientă, supunîndu-mă la plata unei amenzi. Consider totuși că nu eu sînt cea vinovată, ci respectivul lucrător din halta care nu a deschis casa de bilete conform orarului de funcționare. Iată-mă, așadar în postură de contravenientă — eram obligată să plec cu acel tren, avînd de rezolvat niște chestiuni ce nu sufereau amînare — mă întreb, totuși: dacă eu am fost obligată să suport consecințele faptului comis (oricum, culpa rămîne culpă!), la fel se va petrece și cu acel casier, sau casieriță, care din comoditate, sau pur și simplu din neglijență, repetînd «gestul», poate aduce și pe alții într-o situație similară?

*

Am citit în numărul 27 al revistei Flacăra din 12 iulie a.c. o scrisoare despre cabana Baraj Bicaz în care se sesizau niște aspecte negative. Este adevărat că pe data de 22 iunie 1975, fiind duminică și neavînd turiști *(?! — n.r.)* s-a organizat o nuntă pentru care am avut aprobarea Consiliului popular al orașului Bicaz, de funcționare între orele 8-24. Aprobarea a fost însoțită de autorizația nr. 6328 din 18 iunie 1975. Nuntașii au solicitat încă trei camere pentru a fi găzduiți în continuare la cabană neavînd posibilitatea ca după orele 24 să plece la domiciliu. După ora 24,30 a venit un control din partea miliției oraș Bicaz, găsind unitatea închisă și muzicanții plecați. Totuși, am fost criticați de tovarășul Mihai Vieru că s-a făcut gălăgie toată noaptea și nu a avut ce să mănînce. Verificînd chitanțierul cabanei și cartea de imobil, am observat că nu figurează nici un tovarăș cu numele de mai sus, de aceea rog redacția să-mi comunice adresa exactă. *(Diaconu Ion*, cabanier, cabana Baraj).

N.R. — adresa cerută este următoarea: strada Oancea nr. 32, Iași.

*

Primim din partea Consiliului popular al sectorului 5, București:

«Urmare scrisorii tovarășului Leoveanu Nicolae, care s-a adresat redacției revistei Flacăra sesizînd neplăcerile pe care le întîmpina datorită zgomotului produs de mașinile frigorifice ale Întreprinderii «Abatorul», vă facem cunoscut că s-a luat legătura cu conducerea întreprinderii respective, aceasta obligîndu-se să ia măsuri astfel încît staționarea mașinilor frigorifice încărcate să fie cît mai scurtă pentru ca zgomotul agregatelor să nu mai influențeze asupra liniștii locatarilor din vecinătate».

*

În ziua de 10 iulie, în jurul orei 15, un troleibuz al cărui număr nu a putut fi reținut a trecut în viteză cu ușile deschise prin dreptul străzii Academiei, avînd călători pe scara din spate. Din troleibuz a căzut o tînără care, din fericire, a scăpat neatinsă de roțile acestuia. Primele ei cuvinte au fost: «Nu mai e nici o speranță, nu mai ajung!»; avea examen la ora 15, iar în troleibuz îi rămăseseră buletinul și legitimația de intrare la concurs. Conducătorul troleibuzului, deși anunțat de strigătele celor aflați de față, nu a oprit, continuîndu-și drumul cu aceeași viteză. Tînăra putea fi accidentată, pe șofer nu l-a interesat. În ajutorul ei au sărit doi tineri care, găsind un taxi la repezeală, au pornit în urmărirea troleibuzului. Nu știu cine e fata, dacă a mai ajuns sau nu la examen, nu știu nici numele șoferului — este vorba, așadar, de niște anonimi — nu-i cunosc nici pe cei doi tineri care au sărit prompt în ajutorul fetei. Anonimi cu toții deci dar cu distincția ce se cere făcută: anonim ca șoferul, om pentru care cele mai grele cuvinte nu ajung să-i poată caracteriza; anonimi ca cei doi tineri, cărora li se cuvin numai cuvinte de laudă! *(G. Rogojanu*, București).

*

Am primit la redacție scrisoarea expediată din Buzău de *Elisabeta Cîrmaciu*, în care solicita unele lămuriri în ceea ce privește prevederile legale referitoare la acordarea concediului fără plată pentru creșterea unui copil mic. Adresîndu-ne în acest sens Ministerului Muncii, primim următorul răspuns, pe care îl reproducem, considerînd că poate fi util mai multor cititoare:

«...Potrivit prevederilor art. 9, alin. 2 din Legea nr. 1/1970, persoanele care încetează activitatea pentru a-și crește copii în vîrstă de pînă la 7 ani beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate dacă se reîncadrează în aceeași unitate, sau la o altă unitate dacă nu sînt necesare acesteia, pînă la împlinirea unui termen de 90 de zile de la data cînd copilul ajunge la vîrsta de 7 ani. În consecință, unitatea a procedat legal atunci cînd exprimîndu-vă dorința de a înceta activitatea pentru a crește copilul v-a solicitat o cerere în acest sens și a luat act de încetarea contractului de muncă potrivit articolului 135 din Codul muncii coroborat cu art. 9, alineat 2 din Legea nr. 1/1970. Dacă dumneavoastră doriți să vă reîncadrați în muncă, ținînd seama că vîrsta copilului este sub 7 ani iar unitatea unde ați lucrat nu vă poate reprimi, neavînd locuri libere și nici o obligație legală în acest sens, urmează a vă elibera o adeverință care să ateste această situație, cu care să vă prezentați la Oficiul forțelor de muncă pentru a vă repartiza la o altă unitate, unde veți beneficia de vechime neîntreruptă în cîmpul muncii.»

*

Primim din partea Consiliului popular orășenesc — Negrești:

«La adresa dumneavoastră,... prin care ne trimiteți spre rezolvare scrisoarea numitei *Peneș Maria* din orașul Negrești, județul Vaslui, vă comunicăm următoarele: cele sesizate de sus-numita sînt juste. În trimestrul IV a.c. comitetul executiv îi va repartiza un apartament la bloc.»

*

În orașul Bacău, pe strada Mărășești la nr. 8, în subsolul clădirii în care își are sediul Direcția județeană de poștă și telecomunicații, funcționează de mai mulți ani un bufet care deservește atît lucrătorii respectivei direcții, cît și pe cei ai serviciului financiar din cadrul Consiliului Popular, din clădirea învecinată. Nu știm dacă putem numi bufet acea cameră întunecoasă, umedă, care în permanență miroase a mucegai și mîncăruri alterate, acea cameră nu credem să fi avut vreodată ferestrele deschise pentru aerisire. În aceeași stare se află și bucătăria și magazia bufetului, ambele într-o încăpere. Aici se distribuie bere începînd de la ora 8,00, oră de la care cetățeni din întreg orașul invadează realmente localul. Noi, beneficiarii de drept ai acestui bufet, în pauza rezervată mesei, stăm mult și bine la coadă, suportăm toanele acestor consumatori, ca și atitudinea gestionarei, mereu pusă pe harță. Ne-am adresat dumneavoastră fiindcă nu știm exact de ce organizație comercială aparține bufetul, poate ne veți ajuta în vreun fel ca să avem și noi un bufet curat, bine aprovizionat și beneficiind de o deservire civilizată. *(Popa Dan* — în numele unui colectiv de lucrători ai D.J.P.T., Bacău)

*

Un grup de muncitoare de la spălătoria mecanică a întreprinderii ROMVARED ne semnala într-o scrisoare adresată redacției unele neajunsuri și abuzuri săvîrșite de către șefii spălătoriei. Am trimis această scrisoare întreprinderii în cauză, de la care primim următorul răspuns:

«...Din verificările întreprinse a rezultat că sesizările făcute sînt în mare parte reale, acestea fiind generate de comportarea necorespunzătoare a celor doi șefi de unitate — Marin Ion și Stoenescu Rada — care au încălcat normele eticii și echității socialiste. Cei doi au fost sancționați disciplinar».

*

Din Ploiești, *Constantin Burlacu* ne-a solicitat sprijin pentru procurarea unor accesorii strict necesare funcționării aparatului medical pe care îl folosește avînd o afecțiune deosebită. Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale din Ministerul Sănătății căreia i s-a adresat redacția noastră, ne răspunde:

«...urmare adresei dumneavoastră nr., vă comunicăm că s-a expediat pe adresa tovarășului Burlacu Constantin din Ploiești, prin Oficiul poștal nr. 45, cu factura nr. 3247/5. VII. 1975 și chitanța 65 din aceeași dată, contra ramburs, cantitatea de 200 pungi din polietilenă, de dimensiunile..., de care are nevoie».

N.R. — ca și în alte împrejurări asemănătoare, asociem mulțumirile noastre adresate acelor oameni de inimă ai instituției respective, gata să sară în ajutorul celor aflați în împrejurări deosebite.

Sîntem *un grup de mame* din municipiul Alba Iulia. Ne adresăm dumneavoastră în speranța că ne veți ajuta în rezolvarea unei situații: după ce vreme îndelungată am așteptat deschiderea unei creșe de copii în apropierea cartierelor în care locuim, în urmă cu două luni, în sfîrșit, aceasta a fost dată în folosință pe strada Ampoiului, în vecinătatea fabricii de încălțăminte «Ardeleana». Nu după mult timp, cu toate că asupra utilității respectivei creșe nu mai e cazul să insistăm, aflăm că s-a pus problema transformării ei în cămin. Sîntem nemulțumite de acest lucru, pentru că nouă sediu al creșei, amenajat într-o clădire fostă locuință particulară, se află la o mare distanță și nu oferă condiții bune îngrijirii copiilor noștri. Multe dintre noi vom fi astfel nevoite să ne descurcăm cum putem, ținînd copiii acasă deoarece ne este foarte greu ca pe orice anotimp să ducem în brațe copii mici pînă la trei ani. Am dori ca măcar o parte din clădirea inițială să rămînă în continuare destinată funcționării creșei.

*

Mă numesc *Constantinidis Petre* și lucrez la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». De șase luni mă aflu internat la spitalul Elias, la secția chirurgie. Datorită intervenției și îngrijirii depuse de către doctorii Pascu și Turbatu, cît și a întregului colectiv medical, dorec ca prin revista dumneavoastră să aduc caldele mele mulțumiri acestor oameni minunați în halate albe care, prin îngrijirea lor, m-au redat societății și familiei mele. Aceleași calde mulțumiri le aduc și secției de terapie intensivă, doctorilor Tarote și celorlalți medici, tuturor celor ce activează aici.

*

Vă relatez cu stupoare un fapt petrecut zilele trecute — fapt ce, sînt convins, a întristat zeci și zeci de oameni, redactori, muncitori, tipografi ș.a., activînd în cadrul Combinatului poligrafic «Casa Scînteii» din Capitală. Din dispoziția nu știm cui, cîțiva oameni instalați pe schele portabile au distrus, smulgînd, cuiburile de rîndunici aflate sub colonadele exterioare. Încercînd să aflăm motivul acestei acțiuni, ni s-a răspuns, destul de imprecis, că distrugerea cuiburilor atît de îndrăgitelor viețuitoare ar fi o «măsură de curățenie», ele dăunînd esteticii edificiului. Considerăm că măsura a fost samavolnică, cuiburile în cauză fiind instalate sub capătul superior al coloanelor, adică, practic, invizibile pentru un neavizat. Nu credeți că uneori — ca și în acest caz — se iau măsuri nu numai pripite, dar dovedind o nepermisă indiferență față de natură, față de acești nevinovați prieteni ai omului care sînt păsările? *(Pop Melania*, București).

POȘTA REDACȚIEI

Sinca C. Vasile — Cîmpina, județul Prahova. Pentru stingerea litigiului între dumneavoastră și cooperativa de credit «Mălurele» din comuna Aluniș este necesar să restituiți acesteia carnetul de membru cooperator, după care vă va fi virat fondul social în termenul prevăzut de instrucțiunile în vigoare.

Neguț Mihai — comuna Corbii Mari, județul Dîmbovița. Întîrzierea soluționării dosarului dumneavoastră privind înscrierea la pensie s-a datorat faptului că acesta era incomplet întocmit; Consiliul popular al județului Dîmbovița ne comunică rezolvarea favorabilă a cererii dumneavoastră — acordarea unui ajutor social — începînd cu luna februarie a acestui an.

Vasile P. Dumitru — sat Inotești, comuna Colceag, județul Prahova. Vă sfătuim să vă adresați Direcției generale de asigurări sociale, pensii, asistență socială, contabilitate și control financiar din Ministerul Muncii.

Maria Ene — comuna Grebănu, județul Buzău. Hotărîți-vă pentru ce facultate optați și adresați-vă decanatului respectiv expunînd amănunțit situația dumneavoastră concretă. Succes.

Ungureanu Dumitru — Focșani, județul Vrancea. Cererea dumneavoastră a fost rezolvată favorabil: Întreprinderea de produse ortopedice și protezare vă va confecționa mijlocul de transport solicitat.

H.P. ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

O «microproducție» de milioane de lei!

IDEILE GÎNDIRII ORIGINALE, „ÎNLOCUITORI" AI CHELTUIELILOR VALUTARE

«Adevărul este că importăm. Importăm foarte mult și, bineînțeles, asta ne costă foarte mult. Echipamentele centralelor termoelectrice au, după cum știți probabil, o valoare deosebit de mare. Sînt foarte scumpe, iar noi le cumpăram pînă acum cîțiva ani aproape în totalitate. Dacă vreți un procent, vi-l pot da: aproximativ 90 la sută!» Inginerul Popovici Teofil, directorul Institutului de cercetări și proiectări echipamente termoenergetice-București, continuă: «Tot aproximativ 90 la sută reprezintă astăzi echipamentele care se fac în țară. Am ajuns, după cum vedeți, pur și simplu la o inversare a situației. Care a însemnat o MASIVĂ REDUCERE A EFORTULUI VALUTAR și, în același timp, situarea noastră prin industria constructoare de mașini în rîndul țărilor cu industrie dezvoltată — subliniez: țări cu industrie dezvoltată — în domeniul mașinilor energetice».

I.C.P.E.T. face parte din categoria «institutelor mari». Prin natura — complexă — a îndatoririlor — numeroase — raportate direct la economia națională. Prin numărul de oameni. Prin structura colectivului, care reunește specialiști din toată țara. Așa cum este inginerul Cărdu Mircea, șeful secției proiectare turbomașini.

De fel din Orăvița, meseria l-a făcut pe rînd reșițean, timișorean și, de cîtva timp, bucureștean. Știe că împreună cu fetița sa, Dana, de 9 ani, și soția, farmacistă, alcătuiesc și acum o familie de bănățeni, și mai știe că munca de la institut îi ia prea mult timp pentru a se mai întreba dacă s-a obișnuit într-adevăr cu Capitala.

«Pînă nu demult, se poate spune, cele mai mari grupuri termoenergetice românești erau cele de 50 MW. Economia românească avea nevoie și de grupuri termoenergetice mai mari. S-a cumpărat licența pentru turbogrupul de 150 MW. Contribuția cercetării și proiectării din țara noastră a fost importantă, constînd în special în realizarea de materiale care să satisfacă cerințele impuse de proiect precum și în adaptarea unor aparate și instalații. S-a reușit astfel ca gradul de integrare să fie foarte apropiat de 100%. Ce aș vrea să rețineți este că, în urma experienței acumulate, am trecut la realizarea în concepție proprie a unor grupuri de mare putere, cum este cel de 150 MW, pentru termoficarea urbană, unul singur asigurînd încălzirea unui cartier de circa 15 000 de apartamente. Primul grup de acest fel va fi instalat la Palas, lîngă Constanța.

În ce măsură încercările institutului de reducere a efortului valutar al țării sînt vizibile și în domeniul asigurării turbogrupurilor necesare echipării centralelor nucleare-electrice pe care le vom construi?

«Am abordat această temă, fără experiență și fără licență. Am pășit plini de curaj, dar cu tact și sînge rece, pe teren necunoscut. Am să vă mărturisesc, și fac asta cu satisfacția pe care e ușor să v-o închipuiți, că urmărea a fost reali-

varea problemei, soluționînd unele dificultăți majore chiar pentru producători cu tradiție și prestigiu în materie. Institutul a făcut, astfel, posibilă evitarea importului licenței sau a importului a două grupuri de 220 MW.»

Ați acordat, după cum se observă, o mare atenție producerii grupurilor energetice de mare putere. În ce privește pe cele de capacitate mai mică, munca de cercetare a adus ceva nou?

«Tocmai vroiam să vă spun că n-avem o preocupare exclusivă pentru «giganți». Cercetările au continuat și în domeniul turbinelor mici (între 2,5 și 12 MW), necesare alimentării cu abur și energie electrică a platformelor industriale. Noutatea este că le realizăm acum într-o concepție tipizată, care permite reducerea timpului și a efortului de asimilare a lor de către industrie. Concomitent s-a obținut o micșorare a prețului de cost al produsului. Prin aceasta, economiile valutare nu rămîn numai în sfera eliminării unor importuri ci au fost, totodată, create condițiile ieșirii pe piața externă cu resurse optime de onorare rapidă a contractelor și de competitivitate. Exportăm în URSS, în RDG, în Turcia, R.P. Chineză, Egipt etc.»

Orice institut de cercetare dispune de o bază materială, și mă refer nu la dotarea lui ci la spațiile de producție cu ajutorul cărora ideile ce prind viață pe planșete se transformă în produse, în cazul dumneavoastră: în utilaje și instalații energetice. În acest sens, ICPET pare a avea o situație dintre cele mai bune.

«Într-adevăr, dispunem de baze de producție pentru care alții ne-ar putea invidia. E suficient să amintesc, cred, întreprinderea de mașini grele, deși nu e singura. Se pune însă mare accent la noi — și e păcat că a început această acțiune tîrziu — pe micro-producție. Despre importanța ei voi căuta să vă conving printr-un exemplu. Odată cu licența turbinei de 330 MW, am luat și una pentru sistemul de reglaj electrohidraulic, dar execuția acestuia am hotărît s-o facem în institut, jos, la subsol, unde și așa era un spațiu disponibil. Sistemul de care vă vorbesc este, vă rog să vi-l închipuiți, foarte sensibil, el este cu adevărat — cu o expresie uzată sau nu — creierul mașinii, și tocmai de aceea am preferat să-l facem aici, în condiții de laborator, unde sînt mai mari garanții de calitate decît într-o întreprindere. Pînă acum am lucrat trei piese din acestea — și zic «piese» pentru nespecialiști — iar economiile obținute cred că sînt destul de mari din moment ce una singură, dacă am fi cumpărat-o, ne-ar fi costat mai multe milioane de lei.»

Ce vă reține atenția acum?

«În prezent lucrăm la definitivarea proiectului pentru turbina de 30 MW, contractată în timpul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Filipine. Grupuri de 50 MW am mai făcut pînă acum, dar toate erau pentru rețeaua de 50 Hertzi, care există în Europa, Africa și o parte din Asia. De data aceasta trebuie să se țină seama că rețeaua filipinelor — ca și a Americii sau a Japoniei, de pildă — este de 60 de Hertzi. În loc de 3000 de rotații pe minut vor trebui 3 600. Vor fi, de asemeni, create paletele adecvate funcționării mașinii la noua rețea și vor fi reproiectate toate instalațiile auxiliare, de exemplu motoarele electrice pentru acționarea pompelor. Totodată, avem în vedere că răcirea acestor instalații se va face cu apă de mare, deci vor fi necesare măsuri speciale de protecție împotriva coroziunii. Și toate acestea în termene extrem de scurte. Pînă acum au fost deja predate constructorului proiectele pentru primele operații la piesele primare, cu ciclu mai lung de fabricație.»

Știu că institutul a încheiat cincinalul cu 19 zile mai devreme față de angajamentul inițial: 4 ani și 5 luni. Timpul care rămîne pînă la sfîrșitul anului este, așadar, un timp cîștigat. Prin ce anume?

«Anii care au trecut ne-au adus satisfacții deosebite, exprimate scurt dar foarte cuprinzător prin faptul că țara noastră a intrat, în ceea ce privește producția de echipamente energetice, în rîndul țărilor cu industrie dezvoltată. Despre compartimentul meu v-am spus cîteva lucruri. De la colegii mei din compartimentul de proiectări cazane și arzătoare sau electrofiltre, ați fi putut afla amănunte despre cazanul de abur de 520 tone pe oră cu combustibil de șisturi bituminoase, despre cazanele recuperatoare de la Siobozia, Reșița și Oțelu Roșu, sau despre instalațiile de desprăfuire electrică de la Galați și Doicești, succese obținute cu importante scurtări de termene, ce au totalizat în cadrul compartimentului 2776 om zile. Dar, indiferent de compartimentul din care facem parte, încheind la 12 mai cincinalul 1971—1975, ne-am propus ca pînă la sfîrșitul acestui an calendaristic să realizăm o producție suplimentară la lucrări de cercetare și proiectare de 45 de milioane pe ansamblul Institutului. O cifră pe care o punem de fapt în contul aceleiași idei: de reducere a efortului valutar.»

DUMITRU ELIADE ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Cercetători, dar și muncitori cu înaltă calificare.

cum va arăta, sub aspect fizic, omul viitorului

Mi-am amintit adesea, în cursul anilor, nedumerirea avută cu mulți ani în urmă, cînd am vizitat primul muzeu istoric de arme: am deosebit acolo, cu surprindere, o seamă de armuri, de talia unor adolescenți. Neputînd admite participarea nevîrstnicilor la lupte, m-am întrebat, fără să aflu răspuns, dacă în cursul secolelor media înălțimii oamenilor nu a prezentat o creștere progresivă. Observațiile metodice făcute în ultimii ani aduc, în această privință, răspunsuri.

Într-un studiu apărut în anul 1966, Vladimir Vlastovsky observă, în adevăr, că în ultimii două sute de ani creșterea copiilor a prezentat o accelerare, iar înălțimea adulților s-a mărit simțitor: în ultimii 30-40 de ani, talia nou-născuților a crescut cu un centimetru, creșterea fiind mai accentuată către vîrsta de 14-16 ani. Autorul arată, de pildă, că o comparație, în Uniunea Sovietică, între băieții de 15 ani din școlile profesionale actuale și băieții care lucrau în industrie în anul 1822 înregistrează, în medie, o creștere de 19,5 centimetri în înălțime și 16 kg în greutate.

Modificările biologice ale fetelor prezintă o schimbare tot atît de evidentă, pubertatea acestora scăzînd de la 16 sau 17 ani la 13-14 ani.

S-au semnalat, de asemenea, în medie, modificări ale perioadei de creștere, care pare terminată, în general, în prezent către vîrsta de 17-18 ani, în comparație cu deceniile anterioare, cînd aceasta era situată între vîrsta de 18-20 ani. Examenele metodice, săvîrșite în diferite țări, confirmă faptul: statura tinerilor din epoca pubertății este în prezent cu 15-20 cm mai înaltă decît a celor de la mijlocul secolului trecut.

Schimbări sensibile au fost remarcate și la vîrstele mai înaintate: astfel, prezbiția nu apare, în prezent, decît cu 5-8 ani mai tîrziu, în raport cu secolul trecut.

Geneticianul Nicolai Dubinin confirmă procesul, referindu-se, dealtminteri, și la unele din armurile medievale, care impresionează, prin dimensiunile lor reduse, pe vizitatorii muzeelor istorice.

Cauzalitatea procesului pare obscură: intervin determinisme de ordin genetic, prin fuziunea grupurilor de populații (Dubinin), sau intră în joc factori de ordin social și igienic? Are acest proces un caracter progresiv, sau este oscilant, așa cum ar vădi anume observații, care arată că dacă apariția pubertății a rămas aproape neschimbată din antichitate pînă în secolul al XV-lea, aceasta a prezentat o întîrziere pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, pentru a se defini printr-o schimbare în sens contrar, începînd din anul 1830?

Cercetările continuă, iar întrebarea stăruie: care va fi sensul evoluției staturii și corpului omenesc, în cursul deceniilor și secolelor viitoare? Ne putem aștepta — conform legii biologice a lui Cope, valabilă la unele mamifere — la o creștere progresivă a dimensiunilor corpului uman, pînă la statura unor uriași? Presupunerea este fantezistă. În orice caz, unii biologi, ca Nicolai Dubinin, o înlătură.

Dacă însă nu se pot face anticipări cu caracter de mare probabilitate într-un răstimp mai depărtat, va trebui să arătăm totuși că rezultatele obținute pînă acum pot avea un interes practic, de ordin juridic, medical, pedagogic și, fără îndoială, în legătură cu moda vestimentară sau cu mobilierul școlar: este util de știut, de pildă, că dantura definitivă la copii apare în medie cu un an mai devreme decît în urmă cu cîteva decenii, că dimensiunile băncilor și mobilierului din școli vor trebui adaptate creșterii în înălțime a mediei școlarilor și că, mai ales, dezvoltarea mentală a copiilor este mai precoce în prezent decît în trecut.

ION BIBERI ■

„am nevastă și copii, duminica mă recreez la ceapă și la trandafiri, și în urma mea las case, multe case“

— Am început-o pe Traian în sus, apoi am luat-o pe Leonte Filipescu, pe Mărășești, apoi în cartierul Ceair, pe Craiovei, în Trivale; acum iată-mă în centru.

Pare o simplă plimbare de duminică. tihnită și agale, el, ea, ei, copiii, pe străzile Piteștiului. Ne mai oprim pentru o înghețată, mai sorbim o cafeluță și încheiem cu o raită în parc. Lui Aurel Pușcașu această plimbare nu i-a luat o duminică, ci 27 de ani, răstimp în care a pus umărul la construirea a 20 000 de apartamente din cele 30 000 cîte s-au ridicat în ultimii ani în orașul de pe Argeș. În acești 27 de ani Aurel Pușcașu a prelucrat 25 de milioane tone de oțel-beton.

Mă feresc de cifre. Mi-aduc aminte— fie-mi iertată paranteza — de vizitarea cu ani în urmă a unei faimoase galerii de artă americană, una din cele mai mari din lume. Ghidul comenta indiferent pînzele maeștrilor expuse acolo, însă nu uita să precizeze cu venerație costul în dolari al fiecăreia dintre ele. Citeodată cifrele nu fac decît să ocolească esențialul, dar la fierarul-betonist din Pitești, de la care am pornit, milioanele de tone prelucrate spun totul, condensează o viață și o concepție de viață.

— În limbajul nostru «a prelucra» înseamnă a modela fier-betonul pentru a fi pus în structura de rezistență. El ne este livrat pe șantier în bare sau în colaci, din care se confecționează carcasele, fără de care blocul n-are, cum îmi place să spun, suflet de rezistență.

Modelarea aceasta are doar ca punct terminus fier-betonul. Ea începe, de fapt, cu însuși sufletul omului, infinit mai greu de pliat. Și tocmai fiindcă de-a lungul celor 27 de ani de șantier Aurel Pușcașu s-a preocupat permanent nu numai de structurile exterioare, care se văd, ci și de cele invizibile, interioare, pur umane, îl socot activitatea exemplară. El pune în gardă:

— Unii maiștri și muncitori nu se gîndesc decît cum să cîștige mai mult. Totul depinde de conștiința omului, fiindcă, să știți de la mine, pe un șantier de construcție controlul cu punct și cu virgulă este, pur și simplu, imposibil. Iată un exemplu. Nouă, echipelor de fierari-betoniști, ni se dau în primire și bare drepte, și colaci, pe care trebuie să-i modelăm. Evident, barele drepte se lasă prelucrate mai lesne decît colacii, care trebuie întîi «descurcați». Dacă m-aș gîndi numai la bani, m-aș ocupa mai mult de bare și mi-aș bate joc de colaci. Totdeauna poți găsi un motiv ca să-i duci pe aceștia la fier vechi; la urma urmei, există și așa-numitele pierderi admisibile. Legal, ești perfect acoperit, dar eu cred: nici o pierdere nu e admisibilă, fiindcă, în fond, pierderea tot pierdere rămîne. Prefer să cîștig cu o mie de lei mai puțin pe lună, dar fără pierderi. Și apoi mai e chestia cu etrierii...

— Etrierii?

— Sînt «fîrele» acelea subțiri cu un diametru de cîțiva milimetri care înconjoară barele de oțel ale armăturii și creează legături în masa betonului, făcîndu-l mai rezistent. Să luăm, de pildă, un stîlp de 3,5 m. La el se pun 14 etrieri, la care poți da 2, 3 și 4 legături. Or, inginerul, cu 300 de muncitori în subordinea sa, nu poate controla dacă fiecare a pus exact atîtea legături cîte trebuie. Totul depinde de conștiința omului. Unii trag chiulul, nu visează decît la bani.

— Au fost și în echipa dumneavoastră din aceștia?

— Și la mine, și la alții. Erau doi Drăgan, Ion și Alexandru. Nu urmăreau decît să cîștige, să facă vechime în cîmpul muncii, n-au plecat să construiască. Altul, Brebu Dumitru, cînd îl învățam de bine, răspundea țîfnos: «Vedeți-vă de familia dumneavoastră. Ce vă băgați peste mine?» Prin familie el înțelegea *echipa* noastră. Și uite că ne-am băgat, am vrut ca *familia* să ne rămînă curată. Să nu pățim și noi o rușine cum s-a întîmplat pe șantierul hotelului «Muntenia», cînd s-a început aripa nouă: s-au găsit acolo armături îngropate în pămînt — armături mai greu de prelucrat pe care muncitori fără inimă au preferat să le arunce, decît să-și bată capul cu ele. Dar astea sînt excepții. Noi trecem prin cartierul Furtuna și vedem blocuri ca perlele. Am dori ca oamenii să-și zică peste ani: aci a muncit brigada de fierar-betoniști a lui Pușcașu.

Pentru Aurel Pușcașu construcția capătă atribute umane, o personalitate, o viață proprie, misterioasă și tulburătoare.

— La ce am făcut noi n-au apărut niciodată fisuri. Nu e voie! Dacă am ști că s-a întîmplat așa ceva n-am putea dormi noaptea. Cînd bați un cui într-un perete nou și cuiul cade, cade ceva și din sufletul blocului. Blocurile noastre trebuie să reziste și în comunism! Dacă le construim de mîntuială, ce am realizat? Noi, echipa noastră, cînd lucrăm ne gîndim și la Meșterul Manole. Vă rog să mă credeți, nu-mi plac vorbele mari, dar ăsta-i adevărul: noi ne zidim dragostea de constructori, ne zidim tinerețea, poate chiar copilăria, fiindcă cel puțin eu, personal, nici nu știu cu adevărat ce este aceea copilărie. Am plecat din Moldova înfometată în 1945 împreună cu tata, maistru fierar de foc, și am colindat țara pentru o bucată de pîine. Pînă la urmă tata a intrat, tot ca maistru fierar de foc, la o întreprindere de construcții din Pitești; și eu am început să lucrez tot pe șantier, unde am prins dragoste de meserie. Copilărie senină n-am cunoscut. La 16 ani îmi aveam de acum brigada mea de tineret, și de atunci, tot șef de brigadă am rămas. Căsuța mea de la marginea Piteștiului eu, cu palmele mele crăpate, am renovat-o. Am nevastă și copii, duminica mă recreez la ceapă și la trandafiri, iar în urma mea las case, multe case. Vă întreb ce-și poate dori omul mai mult?

Spuneam că sub mîinile lui Pușcașu și ale echipei sale blocurile capătă o viață proprie. Nu e o metaforă: între constructor și creația sa se înfiripă sentimente ciudate, care n-au nimic de-a face cu fierul, cu betonul, cu etrierii. Pușcașu se desprinde greu de blocurile pe care le-a terminat; el și ai săi se întorc «la fața locului», de nimeni chemați și în afara oricăror sarcini de serviciu, pentru ca să se convingă că n-au uitat nimic. Ce să uite? Veți vedea. Au loc scene ciudate, și am fi fericiți să aflăm că ele se repetă nu numai la Pitești, cu echipa lui Pușcașu, ci și în alte colțuri ale țării.

Șeful de echipă și băieții săi intră în blocul A 1 și sună la Vasile Andronache, la Alexandru Fina, la Gheorghe Luca, la medici și croitori, la profesori și gospodine, și-i întreabă: «Măi, oameni buni, cum vă simțiți în noua dumneavoastră locuință, cum sînteți mulțumiți de munca noastră?»

Profesorul Mihoc, de la Institutul pedagogic, surprins de insolita delegație, intră la idee.

— Aoleu! Nu cumva vă știți vinovați că ați pus armături mai puține la apartament și ați venit să vedeți dacă rezistă?

— Nicidecum. Am venit fiindcă ăsta-i obiceiul nostru, să ne întoarcem pe unde am lucrat.

Medicului pediatru Schiteanu i se pare și lui curioasă vizita:

— Probabil că vreunul din voi are un copil bolnav? Aveți poate nevoie să vă ajut? Vreo internare, bunăoară.

Doctorul e plin de bunăvoință, animat de cele mai bune intenții.

Oamenii zîmbesc

— N-am venit pentru un copil bolnav, ci pentru rezistență.

Interlocutorul se lămurește, zîmbește larg și servește cafele.

Nu totdeauna vizitele se termină cu bineturi.

La blocul D 12, din cartierul Papucești, «delegației» nu i se oferă dulceață, ci o pată mare de apă pe peretele dinspre nord. De reținut, echipa lui Pușcașu nu lucrase în acest sector al blocului, ci într-o altă aripă, dar, aflîndu-se la fața locului, s-a interesat și de alte apartamente, nu numai de cele «proprii».

— De unde apăruse apa?

— Nu-i făcuseră izolația cum trebuie. O rușine.

Avem și lipsuri. Din fericire, avem și oameni ca Pușcașu, care o țin într-a lor: conștiința omului. Asta sună mîndru, nu-i așa?

În prezent, Aurel Pușcașu lucrează la ultimele blocuri de pe Strada Industriei, la ultimul milion de tone care va da centrului orașului conturul final. De pe culmile blocului de zece etaje fierarul betonist are prilejul să privească la prima construcție la care a lucrat cu aproape trei decenii în urmă, o casă cu un singur etaj. Cele două construcții, cea de ieri și cea de azi, sînt separate de doar cîțiva metri, de o viață de om, de experiența unei generații.

— Stau și mă gîndesc cum lucram noi atunci... Doi ani încheiați a durat construcția acestei case cu un etaj. Și nu-i de mirare, munceam cu samarul, cu scripetele și cobilița, cu dalta și ciocanul. Casa aceea parcă ar fi un pitic al timpurilor vechi. Mă uit la ea și-mi zic: altă lume.

— Și acum, dacă ați terminat cu centrul, încotro?

— A mai rămas destul de construit la Pitești.

Și parcă-l văd pe Aurel Pușcașu refăcînd în sens invers circuitul care, după decenii, l-a adus pe Strada Industriei, îl văd luînd-o din nou pe Traian în sus, pe Leonte Filipescu, pe Mărășești, apoi în Ceair, pe Craiova, în Trivale, construind, înfrumusețînd, extinzînd, contemplînd, înălțînd edificii care vor trebui să dăinuie în comunism fără pete de apă pe pereții dinspre nord, el, fiul maistrului fierar de foc, care a înțeles cît de greu și de nobil este să modelezi nu numai fier-betonul cel mai dur, ci și omul și conștiința sa. **LIONEL NIȚESCU** ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

CUM SÎNTEM,
CUM VREM SĂ FIM,
CUM TREBUIE SĂ FIM

anton și cerbii

A ieșit la pensie un om pe care-l cheamă Anton — Anton Cernuta. Un om care de cînd se știe, s-a ocupat de cerbi. S-a ocupat, zice el, așteptînd Marele Cerb.

Fiu de pădurar, nepot de pădurar, pădurarul Anton Cernuta a veghiat, vreo cîteva decenii, într-o pădure de fag și stejar, o rezervație. Rezervația se află lîngă comuna Luncoiu de Jos, între Arad și Deva, ocrotind, pe vreo o mie de hectare, cerbi: cerbi carpatini, cerbi lopătari, căprioare, dați în grija pădurarului Anton. Ca să-i hrănească, să-i îngrijească, să-i ajute, să le mențină agonia ca specie, triumfalul amurg biologic, ca să nu-i stingherească nimeni în epocile de dragoste, ca să le păzească taina, ca să-i încurajeze să trăiască și să facă dragoste, ca să-i ferească de lupi, de rîși, de pisici sălbatice, de neliniștile pădurii, de primejdiile ei, de neputința lor de a trăi în această pădure, în această lume a noastră care nu mai este de mult a lor, a cerbilor. Anton a trăit deci, de decenii, lîngă aceste superbe făpturi despărțit de răsuflarea lor doar printr-o mînă întinsă, în care acestea își așezau botul umed. Cerbii și căprioarele locului i-au simțit deci, de decenii, cu nările lor mirosind a lapte, degetele mirosind a tutun, numai rareori a praf de pușcă. Dar uneori, și a praf de pușcă. («Prin 1967, povestește Anton, se pripășise prin rezervație un rîs uriaș. L-am căutat și l-am hărțuit zile și nopți, umblam după el ca un apucat, nu mai dormeam, nu mai mîncam, mi-era frică să nu-mi omoare vreun cerb... Apoi l-am găsit și l-am împușcat. Am trimis trofeul la București, cei de-acolo l-au trimis la Expoziția internațională din Novi Sad. Am primit pentru el Medalia de aur»...)

Pușca lui Anton n-a detunat niciodată decît pentru fiarele care vatămă. Acum, Anton a ieșit la pensie, locul lui l-a luat un pădurar mai tînăr.

Nu, nu-i o poveste întîmplarea care urmează, întîmplarea cu care vom încheia aceste rînduri. «Cînd am aflat ascunzătoarea acelui rîs uriaș, continuă Anton, și cînd l-am trăsnit cu pușca, un cerb bătrîn s-a luat după mine. Era și el un uriaș, poate era chiar Marele Cerb, pe care visează să-l întîlnească toți pădurarii, toți vînătorii... S-a luat după mine și, n-o să credeți, a venit după mine pînă acasă. Legea lui ar fi fost să-l omoare rîsul, mai curînd decît să se ia după om. Eu zic că i-a trebuit o sforțare mai mare să se ia după mine, decît să aștepte să-l ucidă fiara. Cum zic, s-a luat după mine pîn-am ajuns acasă. Am intrat în curte, am lăsat poarta deschisă. El a venit după mine, încet. Am luat-o spre staul, el după mine. Am spart poarta staulului cu securea, ca să-i încapă coarnele, și el a intrat... M-am dus să mă culc. În zori nu mai era, plecase. Dar cred că într-o zi o să vină iar»...

Sigur că o să vină, fiindcă Anton Cernuta e printre cei puțini — printre cei aleși — care merită întîlnirea cu Marele Cerb. **ILIE PURCARU** ■

DIN NOU DESPRE

CAZURILE DOCTORULUI IUBU*)

- **În trei luni – zece mii de pacienți**
- **Aproape 500 bolnavi de rinită alergică au plecat vindecați de la Turda!**
- **O interesantă soluție de rezolvare a cazurilor de enurezis nocturn**

De curînd, la Turda, în urma unei intervenții chirurgicale efectuate de doctorul Mihai Iubu, un tînăr în vîrstă de 19 ani și-a recăpătat vederea. Miraculoasa vindecare nu aparține unui oftalmolog, ci unui otorinolaringolog, unui medic care, așa cum am avut prilejul să o arătăm și cu alt prilej, obține succese spectaculoase în domenii ale medicinei care depășesc cu mult limita strictei sale specialități.

Am revenit la Turda și, pentru început, m-am transpus în postura unui pacient.

Solicit de la «Fișier» un număr de ordine și mi se răspunde că la doctorul Iubu nu se dau numere de ordine. Primește pe toți cei ce vin.

— Bine, dar cîți?

— Uneori 150, alteori chiar pînă la 200 pe zi!

— Cîți bolnavi au venit anul acesta pentru tratament sau consultații?

— Foarte mulți. Aproape 10.000 numai în primele trei luni!

Pe masă, în incinta cabinetului, un maldăr de scrisori. Toate încep cu «Am citit în revista Flacăra....» O studentă din București îi scrie doctorului Iubu că încet-încet își pierde auzul; un fiu despre mama sa care și-a pierdut auzul în urma unei răceli; un tată, Ilie Gherghel, din Sibiu, despre fiica lui, Violeta, care are grave tulburări de auz și vorbire. Iată un fragment dintr-o emoționantă scrisoare trimisă de Zamfiroiu Oprea, șef de șantier la Direcția județeană de drumuri și poduri Vîlcea:

«Am un subordonat în vîrstă de 46 ani cu trei copii minori. Este un om de o corectitudine rar întîlnită și este foarte iubit de toți muncitorii în mijlocul cărora își desfășoară activitatea. La vîrsta de 7 ani s-a îmbolnăvit de scarlatină în urma căreia și-a pierdut auzul, apoi graiul.... În cazul că aveți bunăvoința și bineînțeles posibilitatea de a ne ajuta, comunicați-ne ce am putea să facem pentru el...»

— Și ce puteți face pentru acești oameni, doctore Iubu?

— Cred că pentru mai mult de jumătate din cei ce mi-au scris vom putea găsi soluții. Unele cazuri le-am rezolvat deja, altele sînt în tratament, iar pe alții care mi-au scris îi aștept conform unei riguroase planificări pe care am făcut-o deja pînă spre sfîrșitul anului. Sînt și unele cazuri în care cu toate bunele noastre intenții nu vom putea face nimic...

— Am aflat că la începutul acestui an, pentru reușita dumneavoastră în vindecarea unor cazuri de rinită alergică ați fost felicitat public în ședința ținută cu întregul personal medical din municipiul Turda...

— Da, a fost una din marile bucurii pe care mi le-a adus munca. Știți, în evul mediu, cînd nu se putea ști ce boală are pacientul, se spunea că a intrat «necuratul» în el. Azi se pare că rolul «necuratului» îl joacă alergia despre care medicina știe foarte puțin și obține la fel de puțin, cu toată puzderia de antialergice ce apar mereu în lume...

— Și totuși, dumneavoastră cum ați «răpus» acest... «necurat» modern? Oamenii aceștia, cu necazul lor, au bătut, mînă au venit la Turda, la atîtea uși...

— Cu vreo 10 ani în urmă a venit la mine o tovarășă de la televiziune care nu-și mai putea îndeplini munca din pricina abundenței secrețiilor nazale însoțite de strănuturi permanente. Am încercat atunci o mică intervenție chirurgicală în fosele nazale și un tratament antialergic general, pornind de la ideea că alergia este în primul rînd o boală a întregului organism. Intervenția a reușit iar mai apoi, în urma unei scrisori de mulțumire publicate de pacienta mea în «România liberă», au început să mă caute oameni din toată țara. Tratamentul pe care-l aplic eu durează 7-8 zile și cred că numărul cazurilor rezolvate se apropie de 500...

În vremea studenției mele se știa că în situațiile de rinită alergică nu se operează. Mulți ani n-am operat nici eu, dar apoi m-am decis să încerc.

— Cînd și cît trebuie să riște un medic?

— Rar și numai atunci cînd experiența acumulată îl îngăduie acest lucru!

— Am stat mai devreme de vorbă cu o femeie venită dintr-o comună din județul Sibiu. A venit la dumneavoastră cu un copil de 5-6 ani care urinează noaptea în pat. E tot o chestiune de O.R.L.?

— În termeni medicali boala aceasta se numește enurezis nocturn. Dacă tratarea ei ține de specialitatea noastră? Povestea e și amuzantă și interesantă. Cu ani în urmă s-au prezentat la spitalul din Turda doi acrobați de circ. Fetița lor era cam de aceeași vîrstă cu copilul adus astăzi de femeia din județul Sibiu, era acrobată și suferea tot de enurezis nocturn. I-am îndrumat atunci la urologie. Au urmat discuții și mi-am dat seama că, prin turneele lor, părinții consultaseră tot felul de specialiști, iar la urologie, cu toate insistențele, nu au putut găsi rezolvarea. Deși aș fi dorit să-i ajut m-am văzut neputincios. M-au rugat cel puțin să le indic ceva pentru rinofaringitele pe care fetița le prezenta recent. Le-am recomandat scoaterea amigdalelor, a vegetațiilor adenoide. În mod cu totul neașteptat, după cele două operații, mica pacientă n-a mai prezentat fenomenul de enurezis nocturn. Faptul acesta ne-a îndemnat să alcătuim la Turda un colectiv de pediatri și O.R.L.-iști pentru a studia acest rezultat spectaculos. Am depistat 100 copii care urinau noaptea în pat, le-am asanat infecția de focar adenoamigdalian și întîmplarea cu fetița ne-a condus spre o metodă de tratament. Din cei 100 de copii, 84 s-au vindecat, 11 s-au ameliorat, iar în 5 cazuri tratamentul n-a avut efect. Aceste rezultate le-am comunicat la Societatea de pediatrie a Facultății de medicină din Cluj-Napoca și la Congresul internațional de la Istanbul din septembrie 1968, unde a fost primită cu un deosebit succes....

— Doctore Iubu, în reportajul anterior, «Flacăra» a consemnat pentru prima oară și preocuparea pe care o aveți pentru vindecarea impotenței sexuale. Ba, mai mult, am aflat că de curînd ați încercat și rezolvarea unor cazuri de frigiditate...

— Mi-au venit și azi două cazuri. Colaborez intens și fructuos cu cîțiva specialiști în neuropsihiatrie prin intervenții de «stress nazal» pe care le execut în cele trei suprafețe erectile sau sexuale ale fosei nazale. De fapt, prin intervenția pe care o executăm pe aceste suprafețe erectile, asemănătoare cu cele din penis, noi facem o agresiune, iar răspunsul organismului constituie «stressul». Prin mecanismul simpatic-parasimpatic și prin glandele cu secreție internă, suprarenala varsă în final un val proaspăt de hormoni sexuali.

— Care sînt rezultatele de pînă acum?

— Anul trecut am spus că rezultatele sînt încurajatoare. Acum pot să afirm că sînt excelente. Colaborez în continuare cu neuropsihiatrii în vederea stringerii unui material mai complet în intenția de a publica cît de curînd rezultatele în revistele noastre medicale.

— Cîte cazuri ați rezolvat pînă în prezent?

— Cam 40. Pentru astfel de operații este necesară internarea și am deja acoperite locurile pînă spre sfîrșitul anului, ținînd cont de faptul că o jumătate de an eu nu pot opera, neavînd program în spital, ci numai la policlinică. Este destul de neplăcut să amîni oameni veniți poate de departe, dar n-am ce face. La spitalul din Turda avem pentru O.R.L. numai 10 paturi de adulți și doar două pentru copii. Față de solicitări cred că nici 100 de paturi n-ar fi suficiente....

— Mi-a părut modestă și dotarea, doctore Iubu!

— E adevărat. Spitalul nostru e de categoria a III-a și de fapt la noi nu există secție O.R.L. În privința dotării, de pildă, de ani de zile vrem să aducem la Turda un esofagoscop. Pentru că sîntem de categoria a III-a nu-l putem însă primi, deși sincer vorbind avem vechi și serioase preocupări pentru salvarea bolnavilor care nu se mai pot alimenta. Fără esofagoscop nu putem însă realiza nimic, iar bolnavii în loc să fie tratați ajung în fața unor operații mutilante...

— Am întîlnit mai multe cazuri în care dumneavoastră ați redat vederea unor oameni. Nu este o «imixtiune» în teritoriul oftalmologilor?

— Nu. Eu nu sînt specialist de ochi, însă colaborez foarte bine cu oftalmologii și fac unele operații care sînt, dacă vreți, la limita O.R.L.-Oftalmologie, poate mai apropiate de specialitatea noastră, și care, pentru mine, constituie o preocupare mai veche. Eu trepanez sinusurile posterioare sub «șaua turcească», pe unde trece nervul optic...

— Ce înseamnă să operezi, doctore Iubu?

— Pentru mine, enorm! Operația e viața mea: e și bucurie, e și plăcere, e și mîndrie, e și pasiune... O jumătate de an, cît nu operez, pentru mine e un chin. Abia aștept să-mi vină rîndul, prin rotație, la spital... Cînd am cazuri că nu pot fi, așa cum doresc, în slujba pacienților mei, pur și simplu nu pot dormi...

— Apropo de somn... Am auzit că adesea începeți operațiile la ora 5 dimineața sau chiar mai devreme. E adevărat?

— Așa-i. În zilele cînd operez la specială mă scol la ora 4 și plec la Turda.

— Sînteți clujean. Cum ajungeți la Turda la o asemenea oră?

— De regulă, plec cu prima cursă; adesea însă, cînd sînt cazuri urgente, plec cu «ocazii». De peste un deceniu, de cînd fac această navetă, am obținut un privilegiu: la casa de bilete se păstrează în fiecare dimineață pentru mine locul numărul 13...

— Credeți că locul 13 e norocos?

— Aș dori să fie norocos pentru pacienții mei...

— Cam cîți oameni au fost pacienți ai dumneavoastră?

— Cred că e imposibil a răspunde la această întrebare. Vă pot spune însă că printre pacienții mei au fost numeroase personalități ale vieții științifice și cultural-artistice. Aș enumera doar pe Lucian Blaga și D.D. Roșca, academicienii Leon Daniello și David Prodan, pe Coca Andronescu, Ana Roja-Vasiliu, Teodora Lucaciu, Elena Vătafu, Marioara Voiculescu, Ștefan Ciubotărașu, Dumitru Sopon și alții.

— Am auzit că între preocupările dumneavoastră literare (în reportajul anterior am amintit despre piesele, scenariile cinematografice și povestirile pe care le-ați scris) este și aceea a interferențelor literaturii cu medicina. Am aflat, de pildă, că aveți suficiente rețineri în privința documentelor ce le posedă literatura noastră referitoare la cauzele morții lui Eminescu...

— Făcută după atîția ani, nu încape îndoială că «reconstituirea» este destul de inexactă și suficient de controversată. Probabil că documentele și sursele informaționale de care au dispus cei ce s-au preocupat de aceasta au fost sărace. Eu am avut un mare prieten, pe poetul Lucian Blaga. Pentru a nu se ajunge peste ani într-o situație de aproximări și inexactități asupra morții sale am încheiat recent un studiu complex pe care îl voi pune la dispoziția revistei Flacăra și a Tribunei din Cluj-Napoca pentru a-l publica.

— Ce visuri aveți, doctore Iubu?

— Să pot face cît mai mult bine oamenilor; să-i pot primi pe toți la consultații și tratament și, peste cîțiva ani, cînd se va termina noul spital din Turda, a cărui construcție am aflat cu bucurie că va începe curînd, voi putea realiza și aceasta prin înființarea primei secții O.R.L. la Turda. Aș mai dori să trăiesc momentul în care marea mea iubire pentru Clubul «U» va fi împlinită de un titlu de campioană națională. Știu că e greu, poate irealizabil, dar dacă m-ați întrebat de dorințe ea este foarte sinceră. Să știți că de ani de zile, la rău sau la bine, acasă sau aiurea, am fost mereu alături de «șepcile roșii», m-am bucurat, dar adesea am și suferit...

*

...Toamna aceasta, în septembrie, doctorul Iubu va lipsi cîteva zile din Turda pentru a participa la Congresul național de O.R.L. de la Piatra Neamț. Cu acest prilej va comunica rezultatele privind tratamentul impotenței sexuale și a metropatiilor hemoragice rebele prin «stress nazal». Pînă atunci însă are foarte multe probleme de rezolvat. Zilnic 150 sau chiar 200 de oameni vin la cabinetul său cu speranța recîștigării sănătății.

— Nu este totuși obositor acest travaliu, doctore Iubu?

— Atîta vreme cît acești oameni au venit la mine, înseamnă că au încredere în competența mea, că așteaptă să-i ajut și în astfel de ocazii eu consider că n-am dreptul să-i dezamăgesc. Obligația mea morală e să fac tot ce este omenește posibil pentru a-i ajuta. Și cînd faci ceva cu pasiune și dăruire, eu consider că nu poți obosi.

Anul acesta am primit peste 1000 de scrisori, multe dintre ele sosite prin intermediul revistei «Flacăra». Prin ele oameni în grea suferință îmi cer ajutor sau mulțumesc pentru interesul pe care eu și colaboratorii mei l-au depus pentru vindecarea lor...

— Cine-s colaboratorii dumneavoastră, doctore Iubu?

— Am foarte mulți! Psihiatri, psihologi, oftalmologi... În domeniul specialității mele, aici la Turda, în afara unor cadre cu pregătire medie, n-am pe nimeni. Și atît de mult aș fi dorit să am alături de mine tineri confrați de care să mă ocup pentru a le transmite cîte ceva din tainele acestei meserii, căreia i-am dedicat toată viața mea.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

*) *Sub titlul «Cazul și cazurile doctorului Iubu», revista noastră a publicat la sfîrșitul anului trecut un reportaj despre activitatea doctorului Iubu.*

UN MARATON NUMIT ADMITERE

DE LA ZERO CANDIDAȚI PE UN LOC LA HARPĂ, PÎNĂ LA 20 CANDIDAȚI LA BIOLOGIE ȘI PSIHOLOGIE, MAREA COMPETIȚIE CU LINIA DE SOSIRE ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR A CUPRINS, ȘI ANUL ACESTA, UN MARE NUMĂR DE PARTICIPANȚI: 120 322. SOARTA LOR ESTE O PROBLEMĂ DE INTERES MAJOR PENTRU ȚARĂ. CUM AU FOST SELECȚIONAȚI? CUM SE REALIZEAZĂ EGALITATEA DE ȘANSE PENTRU TOȚI? CE TENDINȚE SE PREFIGUREAZĂ?

«ADMITE, admit, vb. III. Tranz. A primi ca bun... A primi, a înscrie pe un solicitant, pe un candidat. — Fr. *admettre* (lat. lit. admittere)».

Ce simple, ce banale par aceste rînduri din Dicționarul limbii române contemporane, pagina 10, și totuși ce simplu și ce incredibil de complicat: a primi ca bun. Cum să faci ca în adevăr din cei buni, cei mai buni să fie primiți, cum să selecționezi din cei 120 322 tineri care s-au prezentat la examenul de admitere în învățămîntul superior în iulie 1975 pe cei mai apți să ocupe locurile disponibile, adica pe viitorii specialiști în analiza matematică și în prelucrarea peștelui, în psihologie și în tractoare — exploatare și reparare, în limba spaniolă și în tehnica protezelor fixe, în istoria României și în electronică (am citat din broșura «Admiterea în învățămîntul superior 1975»)?

Firește, examenul propriu-zis reprezintă, în primul rînd, o experiență individuală, îmbrăcînd însă aspectele cele mai felurite. Tălăzuirea cohortelor de părinți în fața portilor monumentale ale Facultății de medicină din București sau masa resemnată care, ore în șir, străjuia Academia de studii economice, făcînd să crească tensiunea șoferilor de pe 31 Rapid și pericolul de accidente. Candidata la Arhitectură care a prezentat o contestație, declarîndu-se nemulțumită de nota obținută la matematică, pentru a se descoperi apoi că de fapt primise nota 10, după cum și apăruse pe lista afișată! Cu alte cuvinte, contestația fusese redactată încă *înainte* de afișarea rezultatelor, așa, ca să fie — și cazul nu e singular.

Unii candidați slăbesc vertiginos, unul din cei cunoscuți de mine aspirînd la titlul de campion, pretinzînd că după examenul de chimie pură, deci în decurs de trei ore, a dat jos două kilograme. Performanța n-a fost omologată, dar cei puțin nici contestații n-au fost.

La Conservatorul din Cluj-Napoca, *allegro vivace*. La Violoncel, Contrabas, Flaut, Clarinet, Oboi, Percuție o serie de candidați au întrunit un număr egal de puncte. Pînă aci nimic neobișnuit, dar cînd acestora li s-au aplicat așa-numitele criterii de departajare, folosite curent în cazuri de «baiocaj», s-a văzut că nici pe această cale nu pot fi selecționați cei mai buni dintre egali: pe toată linia, egalitate absolută. S-a bătut depeșă la București, s-au obținut locuri suplimentare și toată lumea a fost mulțumită. Singurul motiv de mîhnire pentru melomanii clujeni a constat în faptul că anul acesta nu s-a prezentat nici un candidat pentru specialitățile Harpă, Corn, Trompetă. Pe mine personal m-a afectat mai mult problema harpei. Să fie oare timpul nostru prea bărbătesc pentru seraficul instrument? Dacă peste cîțiva ani un compozitor, poate în cinstea mileniului care bate la ușă, va crea o simfonie pentru harpă, corn, trompetă și orchestră, cine o va interpreta?

Din nou la Arhitectură, un fapt ciudat, surprinzător, pe care nimeni, dar absolut nimeni, începînd cu rectorul și terminînd cu secretarele, nu-l poate explica: din primii 22 admiși 20 sînt băieți, procentaj nemaiîntîlnit în istoria institutului și dealtfel dezmințit de bunele performanțe ale fetelor arhitect. Și deodată bomba, zdrobitoarea predominanță a sexului tare. Simplă întîmplare sau tendință de rău augur? Să așteptăm la anul!

Am putea ușor desfășura firul anecdotic, dar nu acesta este caracteristic pentru admiterea '75, ci graiul statisticii, de la care aflăm multe despre ridicarea continuă a nivelului și apetitului de cultură al tinerei generații, despre dorința ei de a merge mai departe». Astfel, față de 1974, cînd în medie s-au prezentat trei candidați pe un loc, anul acesta cifra a sărit la 3,4.

Pe domenii, situația se prezintă astfel: învățămîntul superior tehnic 2,3 candidați pe un loc față de 1,7 în 1974, învățămîntul medical 6,5 față de 5,8, învățămîntul economic 3,8 față de 3,6, învățămîntul universitar-pedagogic 4,7 față de 4,3, învățămîntul artistic 6,5 față de 2,3. Un loc aparte îl ocupă agronomia: 3,3 în 1975 față de 5,1 în 1974. La explicarea acestei situații care aparent merge împotriva curentului vom reveni mai jos. Record absolut în sesiunea '75: 20 candidați pe un loc la Biologie și la Psihologie. Pe locul 2: 14,5 candidați la Farmacie.

Cifrele de mai sus, chiar făcînd abstracție de extreme, nu totdeauna foarte semnificative, vădesc dezvoltarea continuă a învățămîntului mediu (anual numărul absolvenților de liceu sporește cam cu 10 000), ceea ce determină implicit și îmbulzeala crescîndă în fața porților institutelor de învățămînt superior. Cine trece poarta în 1975?

Să exemplificăm cu Arhitectura. „În lumea noastră — observa tovarășul Cezar Lazarescu, rectorul Institutului de arhitectură «Ion Mincu» — nu se mai pune accent pe capacitatea de memorizare, liberul și instantaneul acces la informație devenind tot mai lesnicios, de pildă grație calculatorului electronic. Ceea ce ne interesează pe noi, profesorii, este, în primul rînd, procesul de gîndire la candidat, ne interesează nu «toci-

larii», ci oamenii inteligenți. Și nu ne mai preocupă nici așii la desen, din rîndurile cărora se recrutau un mare număr de studenți la Arhitectură cu ani în urmă. Să mă explic. În sesiunea iulie 1975 proba de aptitudini — care se înscrie pe linia unor experimentări și realizări de pionierat în țara noastră — nu face apel decît în minimă măsură la cunoștințe tehnice, nu necesită nici un fel de calcule, fie ele cît de elementare. Noi dorim să evaluăm puterea de judecată, spiritul de observație, ingeniozitatea candidatului. Firește, am avut și probe speciale de matematică și de desen tehnic, care reclamă cunoștințe solide, dar introducerea în paralel a testelor la care mă refeream înainte dă o nouă dimensiune examenului de admitere. În ceea ce privește desenul, nu cu mulți ani înainte se punea un accent exagerat pe această probă care dealtfel diferea prea puțin de cea de la Institutul de arte plastice. Dar persoana care desenează frumos este adesea furată de forme, de imagine. Desigur, arhitectul rămîne un vizionar al formelor, un artist, dar el trebuie azi să cunoască și calculul matematic la nivelul unui inginer, să știe să utilizeze calculatorul electronic și, în același timp, să fie sociolog, psiholog, ecolog. De ce? Fiindcă dacă ieri arhitectul făcea case exact așa cum îi comanda clientul, azi clientul este întreaga societate, și arhitecții trebuie să satisfacă, în cel mai pur înțeles al cuvîntului, comandamente sociale. Noi trebuie deci să ne recrutăm studenții nu neapărat dintre aceia care se laudă cu meșteșugul artistic (am avut cazuri cînd părinți iritați veneau să ni se plîngă: «Cum e posibil ca fiul meu să cadă la admitere, el, mititelul, care desenează atît de frumos, să vă arăt planșele!»). Să nu înțelegeți din aceasta că talentul la desen ar fi, în 1975 și în anii care vor veni, un dezavantaj pentru candidați. Am vrut doar să explic de ce partea de desen a probei de aptitudini în sesiunea iulie 1975 a avut doar menirea să facă dovada, din partea celui în cauză, că nu are mîna de lemn, că nu e «blbîit» la arhitectură. Restul va veni pe parcurs, școala îl va învăța să deseneze — la fel cum îl va învăța și celelalte discipline, presupunînd că există premisele."

Accentul pus pe gîndirea creatoare a candidatului, pe orizontul lui larg, și nu doar pe memorie, exemplificat cu admiterea la arhitectură, suferă tot felul de adaptări, în funcție de specialitate, de la o facultate sau alta, dar ideea în sine trebuie reținută ca definitorie pentru admiterea '75.

O altă trăsătură fundamentală a constat în reducerea la maximum a elementelor de subiectivism, în aprecierea nivelului de pregătire a candidaților, urmărindu-se acea egalitate cvasiabsolută de șanse care înseamnă, de fapt, transpunerea principiilor de echitate socialistă și în această anticameră a învățămîntului superior.

Obiectivitate 100% — ideal greu, chiar imposibil de atins. Poate doar în măsura în care admiterea s-ar realiza la *toate* specialitățile pe bază de teste-standard, cu zeci de întrebări — candidatul trebuind să bifeze răspunsurile incorecte — s-ar putea vorbi de obiectivitate integrală. În acest caz evaluarea ar cădea în sarcina unui calculator electronic, care ar face față mai bine și mai rapid decît omul. Se știe însă că nicăieri în lume selecționarea candidaților nu se face computerizat la toate specialitățile (chiar cu excepția evidentă a învățămîntului artistic și a altor cazuri speciale). Ceea ce trebuie reținut la noi, la admiterea '75, este însă ponderea mult sporită a examenului scris față de cel oral. În adevăr, în acest an probele la admiterea în învățămîntul superior tehnic, economic și medico-farmaceutic s-au dat doar în scris. Un început în această direcție a fost făcut și în anii precedenți, dar în 1975 sistemul a cunoscut o substanțială extindere, marcînd pentru A.S.E. și I.M.F. o adevărată premieră. Nu trebuie uitat că în acest domeniu există o valoroasă tradiție românească: înainte de război la Politehnică se intra numai prin probe scrise, cu întrebări și subîntrebări precis etalonate — ponderate, cum spun matematicienii. Candidatul întrunea un număr de puncte, mai mic sau mai mare, nu o simplă notă, în funcție de cunoștințe. Deunăzi am discutat cu un inginer care a fost primit la Politehnică în 1939 cu 130 puncte. În momentul de față greutatea specifică tot mai importantă a testelor și în general a lucrărilor scrise constituie o tendință clară pe plan mondial.

Acest sistem comportă avantaje multiple, unul din cele mai însemnate constînd în aceea că asigură, în mai mare măsură decît îmbinarea scris-oral, egalitatea șanselor între

candidați. În adevăr, la oral întrebările alternează după cum «cade» biletul, deci o sursă de inegalitate: unii candidați răspund la o întrebare, alții la alta ș.a.m.d. Pe de altă parte, la oral însăși aprecierea este mai labilă, subiectivismul natural al examinatorului căpătînd posibilități mai largi de manifestare. Nici nu ne mai referim la faptul că tocmai la oral «pilele» pot funcționa cel mai bine, pentru că aci, în anumite limite, examinatorul este suveran. Chiar dacă au existat cazuri rare, nesemnificative, cînd parțialitatea examinatorilor s-a făcut simțită la oral, trecerea integrală, în anumite ramuri, la probe scrise constituie un bun cîștigat, noul sistem dînd o grea, poate chiar decisivă, lovitură intervenționismului. Un alt element: substituirea oralului cu proba scrisă elimină inegalitatea decurgînd din gradul diferit de emotivitate al candidaților care, de regulă, apare mai des la oral decît în fața hîrtiei albe. În fine, recursul doar la probele scrise înlesnește stricta aderare a examenului la programa analitică, venind în ajutorul candidaților care n-au beneficiat de meditații particulare.

— La admitere, teste, lucrări scrise și nu examen oral, la cît mai multe specialități, aceasta e tendința — ne declară doctorul în științe Moise Ienciu, conferențiar la Institutul politehnic din București, secretar al Comitetului de partid al Centrului universitar București. Chiar și în învățămîntul umanistic cred că acest sistem va cunoaște o răspîndire din ce în ce mai largă, deși există încă unele păreri contrare, explicabile în parte și prin dificultățile obiective. O altă cale cu perspectivă de dezvoltare în paralel o reprezintă, după părerea mea, lucrările scrise cu subiecte mai scurte dar mai numeroase, un fel de teste dezvoltate, care prezintă avantajul că plimbă candidatul prin toată materia și dau posibilități de notare mai obiectivă. Firește, pentru anumite specialități, de pildă pentru un viitor profesor de română, sînt necesare anumite calități fizice, o dicțiune perfectă etc., calități care se revelă prin confruntarea directă cu cel în cauză, la oral. Mă întreb însă dacă o asemenea verificare nu s-ar putea realiza pe calea unei preselecții, oarecum similare cu cea din învățămîntul artistic, urmînd ca examenul propriu-zis să constea doar din probe scrise. E o părere personală și o avansez doar ca bază pentru viitoare discuții. Pe mine însă mă «deranjează» persistența oralului la un mare număr de discipline la examenul de admitere. Repet, aceasta este o chestiune pe care o va lămuri viitorul.

Perfecționarea sistemului de selecție și de apreciere va continua. E vorba de un proces continuu de îmbunătățire și, în acest context, aș sugera ca toți cei doritori să facă propuneri de îmbunătățire privitoare la conținutul și modul de organizare a examenului de admitere în învățămîntul superior sa ne scrie pe adresa: Comitetul de partid al Centrului universitar București, bd. Bălcescu 29.

Procesul de îmbunătățire permanentă a admiterii și-a găsit expresia, în 1975, și într-o serie de premiere, de natură diversă, interesînd doar o specialitate sau alta, dar care merită consemnate. Să explicăm, cu acest prilej, și aparentul regres, în 1975, al învățămîntului superior agronomic. De fapt este vorba de cu totul altceva: 1975 este primul an în care, la zi și la fără frecvență, la specialitățile Agricultură, Horticultură, Zootehnie s-au putut înscrie la examen doar candidații care posedă permis de conducere a tractorului sau adeverință de absolvire a unui asemenea curs de conducere. Dintr-o singură trăsătură de condei au fost astfel scoși din cursă, ca să folosim limbajul sportiv, acei candidați orășeni care dădeau admiterea la agronomie chipurile fiindcă acolo ar fi mai ușor, fiindcă — socoteau ei — important e să pătrundă în facultate, oricare ar fi, și pe urmă «vedem noi». Noile prevederi avantajează pe absolvenții liceelor agricole, pentru care conducerea tractorului nu mai prezintă taine, operîndu-se astfel o selecție sui-generis: «omul potrivit la locul potrivit». Ceea ce nu înseamnă — nici în fapt, nici în intenția celor care au elaborat regulamentul — că orășenii ar fi aprioric excluși de la agronomie. Dimpotrivă, printre candidați s-au aflat și absolvenți ai liceelor cu profil neagricol, care s-au prezentat mai mult decît onorabil. Pe această cale s-a asigurat doar o mai bună îndrumare și s-au închis porțile păsărilor călătoare. Așa se explică, după unii, și afluența la Farmacie, unde una din probe coincide cu cea de la Agronomie: biologia generală. Dacă la Agronomie nu mai merge, de ce nu Farmacie?!

În sesiunea iulie 1975, în învățămîntul superior tehnic, specialitatea Tehnică piscicolă, s-a introdus pentru prima oară o probă preliminară eliminatorie de rezistență fizică. Aci, problema este mai vastă, depășind potențial sfera pisciculturii. În prezent, în general vorbind, calitățile fizice ale candidaților la examenul de admitere trec pe planul III (chiar și această apreciere este eufemistică).

Apoi: contează și sexul. Bunăoară Tehnică piscicolă nu înseamnă numai pescuit sub clar de lună pe un iaz, ci și pescuit oceanic, o stare prelungită de izolare, luni și luni de zile pe mare, an după an. Cum poate o femeie să reziste unei munci atît de bărbătești? Unele vor putea, altele nu. Nu demult, la repartizarea în producție a absolvenților de la Tehnica piscicolă se pare că s-a ridicat o asemenea problemă. Or, nu e mai rațional ca ea să se pună chiar la admitere și nu după patru ani, cînd e cam tîrziu de descoperit America? Fără să mai menționăm faptul că un inginer piscicol, chiar și în condiții obișnuite, trebuie să posede o bună condiție fizică. El nu trebuie numai să comande, să îndrume sau să stea aplecat deasupra microscopului în tihna laboratorului, ci să înfrunte intemperiile și chiar să pună mîna pe rame dacă situația o cere. Iată de ce considerăm că introducerea probei de rezistență fizică la care ne-am referit mai înainte reprezintă doar un început de abordare frontală a unei probleme mai vaste, constînd în detectarea acelor criterii de apreciere a aptitudinilor candidatului care să țină seama în mai mare măsură decît pînă acum, de condițiile materiale, fizice, în care acesta va avea să-și ducă activitatea după absolvire.

O altă îmbunătățire la admiterea '75: pentru prima dată candidații la specialitățile tehnice, secțiile de subingineri, curs seral, s-au prezentat pentru examen chiar la sediul institutelor respective și nu la locul de producție, în fața unor comisii deplasate ad-hoc. Noua prevedere concură la asigurarea acelei egalități cvasiabsolute a candidaților sub semnul căreia a stat întreaga sesiune iulie 1975.

În cele de mai sus nu am putut surprinde decît aspecte fragmentare ale acelui moment solemn care se cheamă admiterea în învățămîntul superior. «Problemă vitală pentru o jumătate din popor», aprecia tovarășul secretar Moise Ienciu. La drept vorbind, problemă de interes major pentru toți cetățenii, indiferent dacă ei înșiși, fii sau nepoții lor sînt personal afectați, deoarece de rezultatele examenului, de felul cum sînt selecționați candidații depinde, într-o măsură deloc neglijabilă, însuși viitorul țării.

Tinerii și tinerele care în această vară fierbinte a anului 1975 au trecut, frămîntați de emoția primului contact cu învățămîntul superior, porțile universităților vor parcurge din nou aceeași traiectorie, în sens invers, peste patru sau cinci ani: cu capul sus, senini, murmurînd poate, după Whitman și nu fără o undă de ironie:

M-am săturat pînă-n gît de cei patru pereți,
și de cărți, de circotașele critici,
Puternic și voios ies în drumul mare.

Pentru ei acest drum mare va duce spre marile șantiere, spre laboratoare, spre cetățile industriei, spre ogoare roditoare. De calitățile lor intelectuale, morale și — de ce nu? — fizice vor depinde, în mare măsură, chipul de mîine al României, ritmurile înaintării noastre spre comunism. Că pe această poartă care duce spre Drumul Mare al țării nu vor păși mîine decît cei care au fost azi, în iulie 1975, «primiți ca buni» — după cum glăsuiește explicația verbului tranzitiv de conjugarea a treia ADMITE — este un truism care nu ni se pare totuși inutil de repetat, fiindcă îndeamnă la reflecții.

Nu încape îndoială că admiterea '75 — cu toate lipsurile încă existente și asupra cărora nu ne-am oprit fiindcă nu sînt caracteristice — așadar, admiterea '75, considerată ca etapă într-un proces continuu de perfecționare, a marcat un real progres pe linia alegerii celor mai buni dintre cei buni. Îi felicităm pe cei admiși; celor căzuți le amintim, ca slabă consolare, că și cei mai iluștri conducători de oști au cunoscut înfrîngeri temporare; iar dinspre partea noastră ne exprimăm speranța că la admiterea '76 se vor găsi candidați și pentru locul de harpist. Nu știm de ce, dar o admitere fără harpiști parcă n-are haz.

LIONEL NIȚESCU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

EXPORTUL DE INTELIGENȚĂ

un drum pe care am pornit cu dreptul

În curs de realizare, locuințe în Nigeria, stații meteorologice în Iran, universități și programe de învățământ superior în Algeria, studiate și proiectate de specialiștii români.

Honein Sehnaoui, președintele Consiliului de Administrație la Société Libanaise des Industries du Bois Agglomeré, SAL Beyrouth: «ne face plăcere să transmitem mulțumiri pentru munca și competența specialiștilor ROMCONSULT-ului, ca și pentru promptitudinea cu care s-au ocupat de onorarea contractului».

Inginer Cristinel Vâlciu: «nu mai ieșim pe piața externă numai cu utilaje și mână de lucru. Oferim inteligența românească, operații care cer tact, discernământ și multă atenție».

Mulți dintre locuitorii ce se vor muta într-o asemenea casă nouă, modernă și funcțională, proiectată de ROMCONSULT în Liban, vor avea un cuvînt de mulțumire pentru ingeniozitatea specialiștilor români.

Destinatarul acestei scrisori laudative, Institutul Român de Consulting — ROMCONSULT — desfășoară o amplă activitate de consultanță, oferind și prestînd peste hotare avize și servicii inginerești, elaborînd proiecte și supervizînd lucrări, ocupîndu-se de pregătirea personalului străin și vînzînd licențe și brevete românești. Îi recomandă nu numai titulatura, ci și munca plină de răspundere a lucrătorilor proprii și atrași, care acoperă printre altele aria construcțiilor, metalurgiei, construcției de mașini, petrochimiei, industriei lemnului, industriei alimentare, învățămîntului superior și formării de cadre. Directorul Institutului, Cristinel Vâlciu, consideră că lucrătorii proprii manifestă, prin pregătire și experiență, vocația spre economicește necesară valorificării optime a inteligenței românești, căutată și prețuită astăzi în lume.

Se cuvine să precizăm că specialiștii ROMCONSULT vin cu idei și soluții în întîmpinarea promotorilor din investiții, începînd cu studii de prefezabilitate și sfîrșind cu întocmirea caietelor de sarcini și cu analiza ofertelor, lăsînd pe beneficiar să hotărască cui îi va fi încredințată lucrarea respectivă. Pentru a lămuri lucrurile e necesar să amintim că, prin definiție, activitatea de consultanță asigură o totală imparțialitate, în legătură cu avizele date și cu serviciile prestate, fiind independentă de orice furnituri sau executări de lucrări. Imparțialitatea amintită e o prevedere fundamentală a statutului Federației Internaționale a Inginerilor Consultanți, FIDIC, care din principiu refuză afilierea unor întreprinderi de stat, tocmai pentru caracterul de subordonare aferent dependenței de interesele statului respectiv, ceea ce poate altera imparțialitatea pe care trebuie să o dovedească orice organizație de consultanță. Pe lîngă faptul că ROMCONSULT a fost invitat și a participat la recentul congres al FIDIC-ului, acesta a acceptat prin excepție să examineze în viitorul apropiat primirea în FIDIC a organismului român de consulting, ceea ce trebuie interpretat ca o mărturie de necontrazis a seriozității și a competenței profesionale de care se bucură specialiștii ROMCONSULT.

ROMCONSULT constituie un pas înainte față de celelalte întreprinderi de comerț exterior, fiind acum vorba nu numai de oferirea peste hotare a unor bunuri sau mărfuri, a executării unor lucrări sau chiar a mîinii de lucru, ci de valorificarea superioară a inteligenței românești, prezentată străinătății pe canale mult mai largi și în forme cît mai variate. Aceasta înseamnă că întreprinderi străine, unele chiar din țări cu înalt nivel tehnic ca Statele Unite ale Americii, Franța

Fotografii de
GHEORGHE AMUZA ■

Republica Federală Germania, Anglia, Italia, execută astăzi ceea ce au gîndit și proiectat specialiștii români.

Evident, cîștigarea unui loc sub soarele consulting-ului, în condițiile concurenței cu oferte venite din țări cu recunoscută tradiție tehnică și industrială, nu a fost o operație simplă. Se poate însă aprecia că stadiul de început a fost depășit, specialiștii ROMCONSULT-ului fiind în prezent solicitați în tot mai multe țări ale lumii, îndeobște în cele în curs de dezvoltare la care nu puține din problemele ce așteaptă soluționare se aseamănă cu cele prin care a trecut la vremea sa România. Astfel, la cererea Guvernului Federal al Nigeriei, experții români au primit sarcina exclusivă de a întocmi un studiu preliminar — deosebit de pretențios — pentru implementarea unui vast program de locuințe în statele Federației. Mobilitatea și adaptabilitatea în gîndire, ca și ingeniozitatea soluțiilor tehnice și economice propuse de specialiștii români, au determinat autoritățile nigeriene să aprobe cu elogii acest studiu preliminar și să adopte integral recomandările făcute. Ca urmare, programul de locuințe al Guvernului Federal al Nigeriei pentru perioada 1974-1990 se realizează în conformitate cu studiul preliminar și în baza studiilor subsecvente, elaborate sau în curs de elaborare, întocmite de specialiștii români. În Iran, ROMCONSULT se ocupă de modernizarea și lărgirea pe noi baze, funcționale, a sistemului meteorologic național. În Algeria, pe lîngă alte acțiuni, ROMCONSULT a preluat dezvoltarea învățămîntului superior în perioada 1974-1985, organizarea laboratoarelor de științe și de tehnologie în 13 ramuri și proiectarea unui număr important de alte institute de învățămînt superior. Cu aceeași exigență, specialiștii ROMCONSULT au elaborat studii și au prestat servicii de consultanță în Liban, Chile, Sudan, Senegal, Iran și Turcia.

Precizînd că pentru cucerirea pieței externe de consulting se cere tact, discernămînt și multă atenție, nefiind vorba de mărfuri la care mostrele sînt bine conturate, concrete și palpabile, ci de oferirea și de valorificarea ideilor la care mostrele nu au măsuri certe de comparabilitate și deci pot fi mai ușor eliminate din competiție, în acerba înfruntare cu concurența internațională, inginerul Vălciu menționa bună propagandă făcută în lume științei și tehnicii românești de munca fără răgaz a specialiștilor ROMCONSULT-ului, a căror seriozitate și solidă pregătire profesională a fost subliniată în repetate rînduri de partenerii străini. Vorbele directorului sînt încărcate de un dosar întreg cu scrisori de mulțumire venite din diferite colțuri ale lumii, dosar voluminos din care am ales la întîmplare rîndurile cu care am deschis acest reportaj.

Vizitînd Institutul am stat de vorbă cu lucrătorii lui. Întorși de pe meleaguri îndepărtate, cu mai multă experiență de meserie și de viață și cu impresii bogate și diverse, ei au revenit cu convingerea că prestigiul României este în continuă creștere, ca o consecință firească a realizărilor cu care știința, tehnica și cultura noastră se înfățișează lumii, obligînd-o la stimă și respect.

Prin intermediul ROMCONSULT-ului, căile de valorificare cît mai eficientă a inteligenței românești s-au lărgit și diversificat. Evident, acest drum al afirmării se află numai la început, el este lung și cumpănit, dar modul în care a fost deschis, cu deosebită competență profesională, oferă garanțiile unei reale impuneri pe plan internațional.

OVIDIU IOANITOAIA ■

SÎNT NECESARE MAI MULTĂ GRIJĂ ȘI PREOCUPARE ÎN PRODUCȚIA DE BĂUTURI RĂCORITOARE

Interviu cu tovarășul RADU ABAGIU, adjunct al ministrului comerțului interior

— Tovarășe ministru, o anchetă a revistei noastre, făcută la centrele de răcoritoare, la cei care produc băuturi răcoritoare, ne-a ajutat să înțelegem că sînt multe lucruri bune în legătură cu răcoritoarele, dar, din păcate, sînt și multe lucruri nesatisfăcătoare. De fapt, care e situația răcoritoarelor la noi?

— Pînă la începutul acestei veri desfăceam anual o cantitate de băutun răcoritoare de aproximativ 20 de mii de vagoane. Apreciem că această cantitate era departe de a fi suficientă. Necesarul minim ar fi de 30 de mii de vagoane. Dar nu numai cantitatea în care se produceau aceste băuturi era insuficientă, ci și sortimentul lor era, și mai este încă, destul de sărăcăcios, iar calitatea unora mai lasă încă de dorit. Apoi, mai există tendința din partea unor producători de a le realiza numai pe baza unor extracte din import. E drept, au existat la unele județe preocupări pe linia de introducere a unor sortimente noi din plante și din fructe indigene.

S-au produs în țară aproximativ 50 astfel de sortimente. Printre județele care stau bine în această privință sînt județele Mureș, Dolj, Brașov, Timișoara. În celelalte județe însă, precum și în Capitală (unde nu se găsesc decît **Pepsi, Cico Sintonic**), astfel de preocupări au lipsit.

— Apropo de **Cico**. Mulți se întreabă de ce această băutură nu mai are calitatea de acum cîțiva ani.

— Pentru că nu se mai respectă întru totul rețeta de fabricație.

— Ce ne puteți spune despre sucurile naturale?

— Aceste sucuri (din fructe de livadă și pădure, sucuri din legume și sucuri din legume cu aromă de fructe) nu erau, de asemenea, produse în cantități îndestulătoare, astfel încît nu se putea face o aprovizionare eficientă a unităților de alimentație publică și a unităților alimentare. Necesarul la acest capitol era acoperit numai în proporție de 15-20 la sută. Extrem de puțin. Totodată, nu se asigurau unități corespunzătoare de siropuri și specialități din lapte (iaurt, lapte bătut, sana, chefir), deși trebuie remarcat că stăteam mai bine la acest capitol decît în anii precedenți.

— Cine se face vinovat de lucrurile necorespunzătoare din domeniul răcoritoarelor?

— Problema răcoritoarelor a fost lăsată să fie rezolvată pe plan local. Adică, fiecare județ să se gospodărească așa cum crede de cuviință, după posibilitățile fiecăruia. Dar, după cum se vede, este necesară o preocupare mai serioasă la nivel central. De ce să nu recunoaștem? Problema băuturilor răcoritoare nu a constituit pînă în prezent o preocupare de bază a tuturor direcțiilor comerciale.

— Ceea ce nu se va mai întîmpla, desigur, în continuare.

— În vederea transpunerii în viață a indicațiilor recente date de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la creșterea rolului social al alimentației publice în țara noastră, au fost analizate împreună cu reprezentanții direcțiilor comerciale ale consiliilor populare județene și ai direcției comerciale a municipiului București posibilitățile de îmbunătățire a acestei activități. Ministerul Comerțului Interior împreună cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum, Comitetul pentru problemele consiliilor populare și Ministerul Agriculturii, și Industriei Alimentare au elaborat un program special în legătură cu răcoritoarele. Se prevede în anii următori sporirea și diversificarea producției de răcoritoare, care va crește de circa 2,5 ori față de anul 1975, dezvoltîndu-se în special producția băuturilor răcoritoare pe bază de materii prime indigene, plante aromate etc. Pentru creșterea vînzărilor la astfel de băutun se va introduce sortimentul minimal obligatoriu de băuturi răcoritoare, în toate tipurile de unități ale alimentației publice, inclusiv chioșcuri și puncte de vînzare pentru comerț stradal. Acestea din urmă, în număr de 3 300 astăzi, sînt desigur prea puține.

— Dar pentru anul în curs ce se prevede?

— O creștere a producției cu 20%, în semestrul al doilea al anului peste cantitățile prevăzute. Se vor pune în vînzare cu 44 milioane litri mai mult decît se prevăzuse inițial. Din această cantitate, 17 milioane litri se vor realiza în unitățile de producție ale comerțului. La sirop vor mai livra 2 600 tone peste plan, la sucuri naturale 6 600 litri, se vor produce în plus 1 milion litri de sana, chefir, iaurt și din păcate numai 600 tone de nectar și 200 tone de sucuri de legume.

— Ce se întîmplă cu băuturile tradiționale, cum ar fi braga? Sînt convins că s-ar consuma cu plăcere și în alte locuri decît la Constanța și Galați.

— Aveți dreptate. Deși braga nu place tuturor, ea este totuși solicitată de mulți consumatori. Vom face în așa fel încît ea să se găsească și în unități alimentare din alte județe ale țării.

— Ancheta întreprinsă de revista noastră a constatat că există cîteva băuturi răcoritoare foarte apreciate de către consumatori, ca de exemplu băutura «Bembem», produsă la Tîrgu-Mureș. Cum să facem să găsim «Bembem» și la București?

— Într-adevăr, «Bembem» e o băutură excelentă, o reușită a Grupului de întreprinderi de industrie locală din Tîrgu-Mureș. O posibilitate ar fi ca întreprinderea să-și extindă producția. O altă modalitate ar fi asimilarea și de către alte întreprinderi a produsului respectiv.

— În Capitală s-au asimilat noi sortimente de băuturi răcoritoare în această perioadă?

— Dacă la 1 iulie 1975 în Capitală se produceau lunar 250 mii sticle în trei sortimente, acum se produc 390 mii de sticle în 10 sortimente. Printre acestea se numără vermutina, sucul de struguri, de vișine, de fragi, zmeură.

— Care e situația băuturilor răcoritoare în mediul rural?

— Cooperația produce în prezent cantități insuficiente. În cincinalul următor se prevede o dublare a capacității de producție.

— Tovarășe ministru, în încheiere vă rog să ne spuneți cîteva cuvinte în legătură cu dotarea.

— Numai în Capitală, în semestrul al doilea al anului, pentru îmbunătățirea dotării rețelei cu chioșcuri, tonete și dotarea corespunzătoare a actualei rețele de alimentație publică s-au alocat 28 milioane lei fonduri din investiții suplimentare. Au fost deja comandate circa 100 de chioșcuri de răcoritoare unde se servesc și dulciuri, înghețată sau chiar gustări.

În cadrul fondurilor de investiții alocate pentru cincinalul 1976-1980 se va proceda la înlocuirea treptată a utilajelor depășite sau cu un grad ridicat de uzură, cu utilaje moderne care au o productivitate ridicată și la completarea echipamentului tehnic din unitățile de producție.

Aceasta este o problemă a ministerelor producătoare care vor urmări introducerea de utilaje și ustensile în vederea proiectării și asimilării în țară de utilaje la nivelul tehnicii moderne și vor lua măsuri pentru organizarea activității de producere a utilajelor specifice dotării rețelei de alimentație publică în cadrul întreprinderilor de reparații de utilaje comerciale de la județe.

GEORGE ARION ■

retrospectiva stagiunii operei române

Ce a însemnat în viața noastră artistică stagiunea recent încheiată a primei scene lirice? Ce a adus ea nou unui public a cărui constantă fidelitate pare a fi în suferință de pe urma lipsei acute de evenimente care să mai învioreze un repertoriu prea mult marcat de seninătatea fără de griji din balada ducelui de Mantua?

Toate turneele noastre în străinătate de-a lungul anilor (unde sînt turneele de altădată!) au acreditat unor critici muzicali europeni, cîțiva de faimă, ideea etichetării teatrului liric românesc drept exclusiv un «rezervor de voci». De atunci, mulți directori de operă și-au propus să răstoarne această imagine puțin măgulitoare pentru inteligența și creativitatea românească... Dar, fapt de notorietate, cariera de director de operă nu se acordă cu longevitatea, astfel că nici unul dintre aceștia, fie ei de talia unor Brediceanu, Marin Constantin, Octav Enigărescu ori Mircea Horia Simionescu, n-au avut la îndemînă timpul fizic necesar unei întreprinderi de asemenea amploare. Să rămînă această grea sarcină pe umerii muzicologului Petre Codreanu, actualul director?

Rolul său e cu atît mai dificil cu cît nici rezervorul de voci nu mai e chiar un rezervor, căci eufemistic vorbind s-a tot luat și nu prea s-a pus la loc (Petre Brîncuși, rectorul conservatorului bucureștean,ne vorbea deunăzi, întristat, de cîteva elemente foarte valoroase, absolvente de conservator, care-și caută împlinirea aiurea, prima scenă de canto refuzîndu-le accesul). Nici repertoriul mult prea îmbătrînit, mult prea axat pe Verdi și pe Puccini nu permite afirmarea unui stil înnoitor în regie, atîta timp cît Mozart se cîntă atît de rar și de timid, cînd Monteverdi, Haendel, Gluck, Purcell lipsesc cu desăvîrșire, cînd Weber e ignorat, cînd Debussy vede atît de rar lumina rampei, ca toată muzica franceză dealtfel, iar Wagner se cîntă din politețe și neconvingător. Ca să nu mai vorbim de opera contemporană, față de care s-a dus o nefericită politică de discriminare. Nu se cîntă la noi *Wozzeck* de Alban Berg, nu se cîntă *Zborul de noapte* ori *Prizonierul* lui Dallapiccola, nu se cîntă *Porgy and Bess* de Gershwin. Tot așa, lipsesc lucrările unor Gian Carlo Menotti, Wolf - Ferrari, Francis Poulenc, Schönberg, Richard Strauss, ș.a. Mai grav e că din repertoriul Operei Române, prima scenă națională de gen, sînt excluși compozitorii români contemporani, a căror operă e apreciată ori chiar cîntată în străinătate și nu aici la noi,cum ar fi normal: Aurel Stroe, Cornel Țăranu, Corneliu Cezar. Un repertoriu care nu fructifică opera *Zamolxe* de Liviu Glodeanu, distinsă cu Premiul Uniunii compozitorilor și care se cîntă doar la radio, ori operele *Prometeu* (dispărută de pe afiș împreună cu *Galileo Galilei*) și *Mariana Pineda* de Doru Popovici, cîntate la radiodifuziunile din străinătate iar la noi imprimate pe discuri, un repertoriu care a întîrziat atîta montarea operei *Hamlet* de Pascal Bentoiu și care uită operele lui Jora *(Hanul Dulcineea)*, Sabin Drăgoi *(Năpasta*, ce ar trebui reinclusă în afișul permanent, și celelalte), Dimitrie Cuclin *(Soria, Traian* și *Dochia* ș.a.) și care oferă publicului tot mai rar contactul cu *Oedip*-ul enescian nu poate fi numit un repertoriu cu adevărat național. Aceasta trebuie să fie prima grijă a conducerii Operei Române, «autohtonizarea», și mai apoi echilibrarea repertoriului cu titluri valoroase preclasice, clasice, romantice ori contemporane, din literatura universală a genului, care să țină trează atenția publicului, să-l atragă prin noutatea și prin calitatea dramaturgiei muzicale și a viziunii regizorale. Pentru că numai astfel repertoriul poate deveni un veritabil act de cultură, numai astfel se poate face operă de educație.

Cît privește baletul, unde lucrurile stau mult mai rău, tinerii noștri dansatori neputîndu-și valorifica integral talentul datorită unui repertoriu inadecvat și unor coregrafii vetuste, ne rezervăm dreptul unei intervenții ulterioare.

Așadar, cu ce a răspuns această stagiune exigențelor repertoriale exprimate mai sus? Mai întîi trebuie consemnate premierele a două lucrări originale, *Bălcescu* de Cornel Trăilescu și *Dreptul la dragoste* de Teodor Bratu, amîndouă inspirate din tematica revoluționară, lucru lăudabil atît pentru compozitorii înșiși cît și pentru teatru, care s-a străduit să ofere toate condițiile unor montări cît mai valoroase, mai adecvate. Din păcate, o critică mult prea dulceagă și de serviciu s-a sfiit să sancționeze — ceea ce a devenit de notorietate și ceea ce criticii înșiși afirmă în particular — nivelul mediu de realizare muzical-dramatică la prima operă, ori chiar mediocru la cea de-a doua. Căci, se știe, numai bunăvoința nu poate impune în teatrul muzical, cu exigențele sale, tematica dorită, ba chiar, prin nereușite artistice repetate, o poate compromite.

În sfîrșit, să mai amintim premiera uneia dintre primele opere ale lui Carl Orff, *Luna*, reprezentată foarte-foarte rar însă, cooptată într-un diptic cu *Gianni Schicchi* (Puccini !) și cam atît, restul forțelor Opera dispersîndu-le în diverse mici turnee, recitaluri, spectacole festive... bineînțeles necesare și ele dar care, retrospectiv, nu pot adăuga nimic concret unui bilanț, astfel destul de subțiat. În materie de balet — o premieră «pe jumătate», cu *Coppelia*, un *Studio* semnat de V. Marcu chiar la închiderea stagiunii, nevalorificat integral, un alt *Studio* semnat de Alexa Mezincescu, aminat pentru la toamnă. Și un turneu, de două săptămîni, cu *Lacul lebedelor* și alte cîteva lucrări mici, în Italia.

Într-o discuție cu muzicologul Petre Codreanu, directorul instituției, am primit asigurări că stagiunea viitoare va fi mai atractivă, mai substanțială; ni se promite astfel deschiderea stagiunii, probabil, la 1 octombrie, cu mult așteptata premieră scenică a operei *Hamlet* (regie, *George Teodorescu*, dirijor, *Paul Popescu*, decoruri, *Roland Laub*, costume, *Elisabeta Benedek*), urmează premiera unei opere veriste, *Andrea Chenier* de Umberto Giordano (regie, *Hero Lupescu*, dirijor, *C. Trăilescu*, decoruri, *Paula Brîncoveanu*,) și apoi un nou spectacol wagnerian cu *Walkiria* (Jan Rînzescu-C. Petrovici-R. Laub). Se vor reface *Faust* și *Cavalerul rozelor*. Repertoriul coregrafic va fi și el îmbogățit cu două spectacole mari — *Spartacus*, de Haciaturian (coregrafia, *Vasile Marcu*, dirijor, *C. Trăilescu*) și *Esmeralda* de Pugni *(Oleg Danovschi — C. Trăilescu)*, precum și cu *Studiourile* semnate de Danovschi și Alexa Mezincescu. Cu observația că *Spartacus*,superproducție de redusa valoare strict coregrafică, nu răspunde în nici un caz necesităților reale ale baletului românesc, intențiile sînt lăudabile și le dorim împlinite integral. Mai ales dacă vor fi asociate cu o acțiune energică de reîmprospătare a diverselor montări prăfuite (garnituri de interpreți, decoruri ș.a.), astfel încît fiecare spectacol al Operei Române să devină un eveniment artistic prin calitatea montării (coregrafiei) ori a interpretării muzicale (dansante) Viitoarea retrospectivă va fi atunci, cu siguranță, mult mai bogată.

de la ICECHIM

Primim de la **Momirlan Magdalena** — cercetător științific, **Victor Dumitriu** — — cercetător științific principal, **Lucreția Dracea** — inginer, **Mircea Monu** — fizician, **Marian Constantin** — fizician, **Cornel Simu** — fizician, **Mircea Beldiman** — chimist și **Marian Rădulescu** — subinginer, semnînd în numele unui grup de cercetători de la ICECHIM, Splaiul Independenței 202, București, următoarea scrisoare:

«Sîntem un grup de cercetători de la ICECHIM, care după multe deliberări îndrăznim să vă scriem în urma faptului că de acum (adică în urma cenaclului oferit de revista Flacăra angajaților de la institutul nostru) sîntem cunoștințe vechi. Contactul cu muzica și poezia, sau muzica tînără cum îi ziceți în revistă, a fost pentru noi, oameni obișnuiți cu munca de cercetare, o adevărată revelație.

Totul, atmosfera sinceră, tinerească, fără gumă și fără ticuri profesionale, muzica folk atît de proaspătă — pe care mulți o ascultăm pe viu pentru prima oară, apoi versurile patriotice înflăcărate, umorul prezent tot timpul, chiar micile improvizații, totul deci, repetăm, ne-a încîntat peste măsură.

Am simțit cu adevărat că este un spectacol dedicat nouă, ne-am simțit mîndri că sîntem români și că putem repeta în cor, cu toții, versuri patriotice.

Vă mărturisim că nu ne-am fi putut închipui vreodată că vom recita noi înșine versuri împreună cu autorul lor într-o adevărată sală de spectacol. Seara de luni, 2 iunie 1975, va rămîne neștearsă în amintirea noastră și asta datorită unor veritabili artiști și oameni de spirit: Mircea Diaconu, Reflex Flacăra (regretăm că nu le știm la toți numele, în afară de Perșa, Iencec), Tudor Gheorghe, Dan Chebac și alții. Le mulțumim din inimă tuturor. Chiar și acelor simpatici cam pietoși de la Phoenix le mulțumim pentru muzica lor antrenantă, fără sofisticare.

Trebuie să vă mărturisim că mulți dintre noi am început, în urma acestui spectacol, să căutăm revista Flacăra și s-o citim cu multă atenție, devenind cititori permanenți și nu sporadici, ca pînă acum.

Am citit și comentat cronica de cenaclu și am fost flatați de cuvintele adresate nouă. De acum înainte vă propunem să vă comunicăm impresiile noastre despre articolele publicate în revista Flacăra. Am descoperit cu uimire și satisfacție pagina de muzică tînără și, în afara faptului că ne-a bucurat existența ei, în sine, existența unei pagini special dedicate muzicii, ne-a bucurat să găsim aici un articol reușit despre Demis Roussos, cîntăreț pe care noi am fost să-l ascultăm cu interes. Tinem să vă comunicăm că sîntem cu totul de acord cu cele scrise despre concertele lui Demis Roussos. Și noi am fost dezamăgiți și am fi preferat să-l ascultăm pe acest cîntăreț la modă numai pe discuri, sau cum, atît de plastic spune eleva aceea, «numai la ceaiuri» Mulțumim deci pentru acest articol atît de competent și cinstit, care ne dă atîtea informații despre Demis Roussos.

Pe aceeași pagină însă — să ne scuzați că avem impresia aceasta — un alt articol îl criticăi prea aspru pe Mircea Florian. Noi l-am ascultat de cîteva ori și ne-am fi așteptat să-l ascultăm și la Herăstrău, atunci, în cenaclu. Oare el a fost unul dintre acei excluși?

Rămînem în continuare prietenii revistei și cenaclului Flacăra și ne vom permite să vă mai scriem, conform dictonului «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Cu stimă și mulțumiri pentru atenția acordată».

*

Ne scrie de asemenea, pe aceeași temă, doctor farmacist chimist **Marius Cioica**, tot de la ICECHIM:

«Nu sînt ceea ce se numește un spectator asiduu al spectacolelor gen estradă (fie-mi iertată alăturarea...), tocmai prin faptul că se caracterizează, în marea lor majoritate, printr-o abundență de banalități și improvizații nereușite și, de ce să n-o spunem pe față, deseori penibile.

Vă mărturisesc cu sinceritate că am avut plăcuta surpriză de a asista, în cadrul cenaclului Flacăra din 2 iunie 1975, la un adevărat **act de cultură**, în care, fără nici o exagerare, pot spune că trăsătura caracteristică a fost CALITATEA, dublată de autentice talente.

Îmi permit să salut din toată inima această inițiativă, prin care tineri și mai puțin tineri iau contact cu texte ce, în sfîrșit, SPUN CEVA...»

La premiera operei Don Juan — în imagine, soprana Magda Ianculescu, baritonul Dan Iordăchescu și basul Constantin Gabor — am sperat într-un reviriment al creației mozartiene pe prima scenă lirică a țării.

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «tarafu» său.
2. **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
3. **Cîntec între apele țării** *(Doru Stănculescu — Constantin Săbăreanu)* — Doru Stănculescu.
4. **Vasiliscul și Aspida** *(Iosif Kappl — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
5. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu.
6. **În fiecare zi ne batem joc** *(Tudor Gheorghe — Romulus Vulpescu)* — Tudor Gheorghe.
7. **Balada morții** *(Dan Chebac — George Topîrceanu)* — Dan Chebac.
8. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian.
9. **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivanițchi.
10. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur.
11. **Spini și crini** *(Ionela Copaciu — Mihai Beniuc)* — Ionela Copaciu.
12. **Cunoașteți voi** *(Paul Țenchea — Adrian Frățilă)* — Grup «Columna».
13. **Mîncile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.

cîntecele Oltului '75

Municipiul Rîmnicu Vîlcea organizează sub această titulatură un Festival al ansamblurilor folclorice care reprezintă principalele zone etnofolclorice de pe Olt (Harghita, Covasna, Brașov, Sibiu și Olt), în spectacole tematice, transpunînd scenic datini și obiceiuri, valorificînd fondul muzical-coregrafic local. Criteriile avute în vedere: autenticitatea populară, specificul zonal și calitatea artistică fac din acest festival un laborator de valorificare creatoare a folclorului.

Programul festivalului, aflat acum la a șaptea ediție, cuprinde o gamă variată de manifestări ce se vor desfășura în perioada 1—3 august: spectacole la sediu și în deplasare, în celelalte stațiuni balneoclimaterice; colocvii și dezbateri privind problematica valorificării scenice a creației populare; parăzi ale portului popular și expoziții de artă populară; concursuri de muzică populară și recitaluri ale unor artiști consacrați; sărbători folclorice cu petreceri populare în stil tradițional și altele.

Pagină realizată de NICOLAE SPIRESCU

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 67

MIHAI PÎNZARU-PIM

ANTON DRAGOȘ

LEONTE NĂSTASE

Debut la Racul

IOAN COSTOPOL

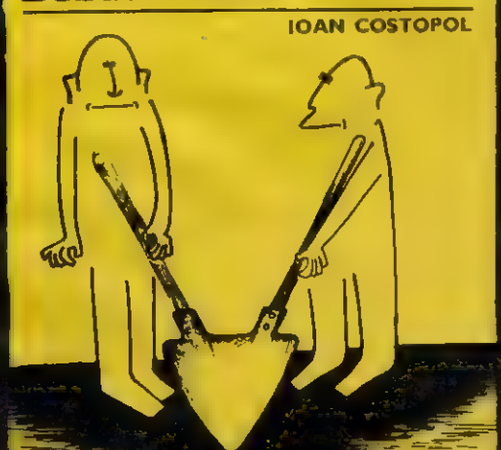

Grupaj realizat de SORIN POSTOLACHE

MOLNAR DENEȘ

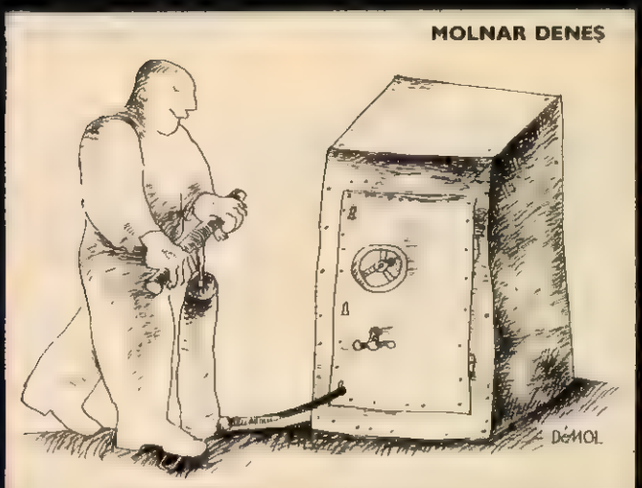

JO

BOUR

I. DOGAR-MARINESCU

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ

MIHAI BOACĂ

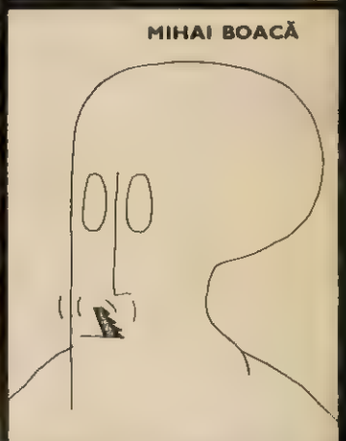

CONSTANTIN MARINESCU

Grupaj realizat de ION DOGAR-MARINESCU

golul anulat craiovei
A FOST PERFECT VALABIL!

Revenim astăzi cu elucidarea uneia dintre cele mai fierbinți și mai clare faze ale finalei Cupei României, trofeu dobîndit, după cum se știe, de Rapid, învingătoare la limită în fața Universității Craiova. Este vorba de situația din care craiovenii au înscris primul gol al meciului, anulat de arbitrul bihîdean Rainea din motive obscure. Din cîte sîntem informați, Nicolae Rainea o dictat anularea golului luînd în considerație un imaginar henț comis de Balaci, infracțiune evident infirmată de imaginile de sus. Căutînd să explice strania hotărîre a arbitrului, o parte a publicului a fost tentată să descopere acolo un ofsaid, inexistent — după cum reiese clar din fotografiile de jos — datorită plasamentului lui Grigoraș. Imaginile din această pagină, documente de necontrazis, indică exact că nu a fost vorba nici de henț, nici de ofsaid, ci de un gol perfect regulamentar, prin anularea căruia Nicolae Rainea a schimbat sensul și rezultatul partidei. Supunem aceste documente judecății cititorilor noștri și, mai ales, judecății Federației de fotbal, de la care opinia publică așteaptă imediată luare în discuție a arbitrului. Sprijinindu-se pe documentele alăturate, analiza arbitrajului finalei Cupei României va conduce, avem această convingere, la exemplara sancționare a lui Nicolae Rainea, sancționare drastică, pe măsura gravelor comise.

POȘTA SPORTURILOR

vă propun un armistițiu

● **Livia C., Bereşti, Galaţi.** Nici n-aţi apucat să vă formulaţi bine dubla dorinţă şi ea s-a şi îndeplinit: a fost publicată şi poza echipei campioane, şi aceea a lui Dudu Georgescu alias **Făt-Frumos-Gheată-De-Aur,** însoţită de un concludent interviu. Ce v-aţi putea dori mai mult! Urărilor de bine pe care le adresaţi «tuturor cronicarilor sportivi» (rarisimă generozitate!) nu li se poate răspunde decît prin urări similare din partea tuturor acestor cronicari către dumneavoastră. Îmi iau nobila misiune de a fi, din oficiu, interpretul sentimentelor lor atît de etc., etc. ● **Ţîfrea Nicolae, anul IV, Facultatea de navigaţie, Institutul de Marină, Constanţa.** «Doresc să transmit bucuria mea profesorilor liceului Topliţa, judeţul Harghita, care au avut-o elevă pe Maria Cengher — căsătorită Enache — din echipa naţională de volei a României, care a luat, recent, premiul I pentru cea mai bună jucătoare la competiţia «Trofeul Tomis», la care au participat cele mai bune echipe de volei din Europa, trofeu cîştigat de echipa României. Am fost la toate meciurile susţinute de echipa noastră şi de fiecare dată, aplaudînd în tribună, spuneam cu mîndrie prietenilor mei că Maria mi-a fost colegă de liceu şi de internat». Frumoasă expresie a sentimentului colegial. Nu mă îndoiesc că şi talentata sportivă se mîndreşte, la rîndul ei, cu faptul că dintre foştii colegi topliţeni, unul a coborît pe Olt pînă la Dunăre, apoi pe fluviu pînă la Mare, ancorînd în portul superbei profesii de navigator. Vînt bun în toate cursele pe care le veţi avea de întreprins în profesie şi în viaţă! ● Iată, deci, că şi rubrica de azi capătă — cum s-a mai întîmplat, din fericire, în destule rînduri — aspectul unui teritoriu al cordialităţii. Ca să nu-i alterez cu nimic frumosul ton, să mi se îngăduie să dau unui şi acelaşi răspuns **tuturor persoanelor sau grupurilor care — mai scrisnind din peniţă, mai lăcrămînd din cerneală — continuă să deschidă tot felul de procese unor întîmplări din recent încheiatul sezon fotbalistic.** 1 Majoritatea observaţiilor dumneavoastră sînt juste. Am îndreptat scrisorile respective forurilor (a)vizate. 2. Îmi îngădui să observ că tonul acestor scrisori — cu puţine excepţii, pe care le vom lua în discuţie în săptămînile viitoare — este cu totul inconform unei dezbateri publice cu finalitate creatoare. Procesele de intenţie, neacoperite de probe concrete, acuzaţiile de rea credinţă neargumentate, sentinţele «capitale» fără drept de apel, nu pot duce la încheieri utile domeniului despre care este vorba. (Mai ales cînd se pierde simţul proporţiilor, precum şi acela al umorului! E drept, şi subsemnatul a formulat, în acest colţ de pagină, o serie de observaţii critice la adresa unor incorectitudini care săreau în ochi. Dar a făcut-o folosind tonul «hazului de necaz», al aluziei glumeţe, al «bătăii în şa» ca să priceapă cine trebuie şi există speranţa — poate prea optimistă? — că acest «cine trebuie» a şi priceput. De aici, însă, pînă la «a scoate săbiile pe gazon» — cum zice încorigibilul meu tîz Petre Deselnicu — este o distanţă cu a cărei acoperire nu se va însărcina niciodată această «Poştă a sporturilor»). 3. Ca o concluzie la cele de mai sus, îmi îngădui să-mi fac publice preferinţele personale în materie de echipe de fotbal de club: Dinamo, Rapid, ASA, Universitatea Craiova. Sînt formaţiile care urmează să ne reprezinte în competiţii internaţionale şi nu cred că are vreun rost — dacă avem dorinţa sinceră să le ajutăm să obţină performanţe cît mai bune — să o tot facem pe procurorii vizavi de unele aspecte neplăcute dintr-un trecut recent. Avem datoria să credem că toate aceste echipe s-au bătut să ocupe locurile fruntaşe nu doar aşa, de florile mărului, ci cu gîndul la confruntările internaţionale. De asemenea, pînă la proba contrarie, trebuie să fim convinşi că echipele respective se pregătesc aşa cum trebuie spre a ne reprezenta cu cinste pe arena continentală... Iată de ce vă propun să reluăm discuţia — fie şi la tonul propus de scrisorile dumneavoastră — abia după ce aceste echipe vor fi susţinut primele partide în întrecerile internaţionale... Dacă realitatea va fi «pe bune», vom zice şi mai frumos; dacă va fi... la din contră — atunci: Vae victis! Sau, pe româneşte: să te ţii, Pîrleo!... Pînă atunci: zîmbet şi floare; adică: armistiţiu.

PETRE DRAGU ■

...ecaterina stahl

— Ecaterina Stahl, a fost greu la Budapesta?

— Trebuie să fi fost foarte greu, devreme ce am ieşit prima din o sută treizeci şi nouă de concurente, devenind campioană a lumii la floretă, la exact zece ani după obţinerea titlului suprem la tineret.

— Cum se explică, în două vorbe, această spectaculoasă revenire?

— Mi-e mai dificil să explic în două vorbe, dar pot s-o fac în trei: muncă, încredere în capacităţile proprii, stăpînire de sine. În scrimă, ca să pătrunzi sau ca să te menţii, e nevoie de foarte multă muncă şi de foarte multă sudoare, dar la nivelul elitei mondiale toată lumea munceşte pe rupte, aşa că pentru a învinge trebuie să ai alte argumente.

— Care?

— Personal, am arătat la Budapesta o stăpînire de sine extraordinară, rămînînd eu însămi, adică un om cu un calm proverbial, pe toată durata campionatelor, chiar şi atunci cînd nu mă aflam pe planşă, aşteptînd rezultatul confruntării dintre poloneza Wysoczanska şi sovietica Sidorova, care avea să decidă eventuala suplimentare a finalei cu un baraj. După cum, desigur, se ştie, deşi accidentată, trăgătoarea poloneză a învins, eliminînd posibilitatea barajului şi înlesnindu-mi oarecum calea spre medalia de aur. Chiar şi acolo sus, pe podiumul de premiere, am rămas imperturbabilă, deşi nu mă sfiesc să recunosc că am plecat la Budapesta numai cu gîndul să mă calific în finală, neîndrăznind să sper la mai mult.

— Cum a fost în finală? Totul a mers struna?

— Ce rost are să mai despicăm firul în patru?! Am intrat foarte calmă şi mi-au convenit adversarele. La 4-0 pentru mine în întîlnirea cu campioana mondială de anul trecut, maghiara Bobis, am avut un răgaz de o clipă şi mi-am trecut privirile peste sală. Deodată, m-am simţit foarte emoţionată: toţi se uitau încremeniţi, publicului nu-i venea să creadă că favorita lui a fost învinsă. Aceea a fost prima mare emoţie legată de campionatele de la Budapesta. A doua oară m-am pierdut în Gara de Nord, cînd am fost gata-gata să plîng de bucurie, văzînd atîta lume venită să ne aştepte.

— Deşi aşa s-ar înţelege, victoria dumitale n-a apărut ca o mare surpriză în cercurile specialiştilor.

— Într-un fel nu, într-un fel da. Nu, dacă ţinem seama că anul trecut am intrat mereu în finale. Da, dacă punem la socoteală că împlinesc douăzeci şi nouă de ani şi că fetiţa mea, Gabriela, se pregăteşte să meargă la şcoală. Într-un sport ca scrima, zece ani de întreceri înseamnă multă uzură nervoasă. De aceea, exceptînd-o pe sovietica Zabelina şi, acum, pe mine, nimeni n-a mai reuşit în scrimă o revenire atît de spectaculoasă: un nou titlu mondial după aţchia ani.

— Ecaterina Stahl, încheierea de rigoare: planuri de viitor?

Titlul mondial mă obligă la o medalie la Jocurile Olimpice. Rămîne de văzut din ce metal va fi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

cotele și contracotele apelor dunării

Multă vreme, mărturisesc, mi s-a părut oarecum de prisos nelipsita emisiune de la prinz a posturilor noastre de radio intitulată «Cotele apelor Dunării». Mă întrebam, de multe ori, de ce e necesar ca totdeauna, plouă sau ninge, crainicul să ne țină la curent, zi de zi, cu debitul apelor marelui fluviu. Pînă într-o primăvară, ce-i drept destul de abundentă în ploi, cînd s-a întîmplat să mă aflu timp de cîteva săptămîni pe decindea Dunării. Am observat atunci că, indiferent de locul unde se găseau — la sediul unităților agricole, în cîmp, pe tractor, sau cu vitele în baltă — oamenii Dunării erau cu urechea pe radio la ora cînd se transmitea aceastăemisiune.

Circula apoi, de la om la om, ca o nevăzută ștafetă, vestea creșterii sau descreșterii apelor Dunării. N-am putut să nu observ atunci că, ori de cîte ori mișcarea apelor era prevestitoare de vreo năpastă,oamenii se puneau imediat în gardă. Erau scoase în pripă vitele din zonele inundabile, se controlau digurile sau gardurile de la bălțile cu pește, se puneau la adăpost recoltele de posibilele viituri. Pînda aceasta stimulată de avertizările radiofonice era pentru toți normală, intra în felul lor de a fi. Emisiunea care mie îmi părea un joc de prisos al undelor avea pentru ei ceva din curgerea fenomenelor naturale — răsărirea soarelui sau a lunii, cîntatul cocoșilor sau bătaia poștelui în lunile primăverii

Tot pe Dunăre, în zona dintre Brăila și Galați, m-am aflat mai multe zile din cealaltă eroică încleștare cu apele dezlănțuite, din miezul primăverii anului 1970. Trenul cu care intenționam să ajung la Galați trebuise să facă întoarsă calea din fața Barboșilor, datorită revărsării furioase a Siretului la confluența sa cu Dunărea. Sub ochii mei o casă, de pe celălalt mal al Siretului, în cîteva ore o văzusem înghițită de ape, metru cu metru. Oamenii nu dezarmaseră însă în fața prăpădului. De aceea cînd citesc astăzi relatările de pe frontul bătăliei cu Dunărea la Galați sau în Insula Mare a Brăilei îmi amintesc acele zile de Mai, încrîncenate dar victorioase, în care oțelarii din marea cetate de foc a Galațiului, iscusiții constructori de mașini de la puternica uzină Progresul din Brăila țărani din acel colț de Bărăgan sau studenții veniți de la facultățile bucureștene, neadormiți pe meterezele înălțate, nu scăpau din ochi nici o mișcare a fluviului, astupînd, aș putea zice, cu piepturile chiar, orice breșă făcută de ape în fortificațiile ce se întindeau pe zeci de kilometri.

Experiența eroică a acelor zile, întăriturile întreprinse în anii următori au un greu cuvînt de spus în acest miez de vară cînd mai firesc ar fi fost ca pe valurile albastre ale fluviului, în bătaia razelor lunii, să plutim cu bărcile în legănarea baladei frumoasei Chira Chiralina. Dealtfel, într-un asemenea alai de sărbătoare aveam să și revăd Dunărea la acest început de vară ca oaspete al vrednicilor țărani din Gîrla Mare, această «capitală a grîului românesc». «Sărbătoarea fiilor satului și a grîului» petrecută aici nu se putea încheia mai frumos decît printr-o preumblare pe ape, pînă sus la palatele luminii de la Porțile de Fier. Și iată că, la numai vreo zece zile, aceeași Dunăre avea să-i oblige pe girleni să stringă într-un timp record bogata lor recoltă care însă datorită căderilor pricinuite de ploi și știțăvirii ce i-a urmat avea să fie adusă de la o superproducție la una de an normal. De unde se așteptau — iar eu văzusem această minune la jumătatea lunii iunie — la un record de peste 5 500 de kilograme la hectar, acum, cu numai cîteva sute se vor depăși 4 000. Președintele Ilie Bărăitaru, de care cu greu am putut da în aceste zile, întrucît mai mult ca oricînd i s-a luminat și i s-a înnoptat pe cîmp, e parcă mai negru la față, nu numai de arșița soarelui, ci și de mînie împotriva vremii care i-a năpăstuit. El care se bucura ca nimeni altul de fiecare strop de ploaie căzut la timp pe ogoare a ajuns să privească la Dunăre și la cer cu un fel de dușmănie surdă. Are însă conștiința împăcată că girlenii săi au fost mai iuți decît apele și practic nici măcar niște materiale de construcție care se aflau în pericol de a fi înghițite de ape n-au fost abandonate. Dacă are în vedere că pesemne recolta de porumb sau floarea soarelui o să compenseze recordul ratat la grîu, se poate spune că bătălia cu Dunărea a fost cîștigată. Mai mult îl îngrijorează soarta recoltelor de pe tarlalele de la Dunăre ale vecinului său, președintele Bădița de la cooperativa agricolă de producție din Salcia, unde în aceste zile s-a pus o stavilă încordată apelor în permanentă creștere, gata oricînd să se reverse.

Tot cu greu l-am găsit în aceste zile și pe vechiul meu prieten Gheorghe Dindere, președintele Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție din județul Dolj. Deși de vreo două săptămîni ziua și noaptea îl afli pe digurile de la Bechet, în fiecare răgaz dintre ronduri mai dă un ocol prin cîmpurile județului, la recoltă. Știe bine că acest an putea fi unul record pentru întreaga producție de grîu a țării și se întunecă la gîndul că numai o asemenea calamitate nesăbuită ne lipsește de bucuria acestei izbînzi.

În ce-i privește pe dunărenii Bărăganului meu, înainte de a se lupta cu Dunărea, ei a trebuit să țină piept furiei dezlănțuite a viiturilor de pe Argeș, Dîmbovița, Ialomița, fiind la această cumpănă de vară printre cei mai greu încercați oameni ai acestui pămînt. Însă gospodarii celui mai mănos pămînt, chimiștii de la Turnu Măgurele și viitorii constructori ai hidrocentralei proiectată a fi amplasată aici, ca și viitorii oțelari de la Călărași sau făuritorii de nave de la Oltenița, au ridicat un adevărat baraj viu în fața Dunării, amintind de legendarul «Pe aici nu se trece».

Cotele apelor Dunării au primit în aceste zile, în replică neuitată, contracotele bărbăției oamenilor, contracote care nu vor trece, efemere, odată cu valurile.

NICULAE STOIAN ■

se poate învăța circulație și privind mormanele de fiare torsionate!

Nu a trecut decît puțin timp de la terminarea verificării tehnice anuale a autovehiculelor și în mod normal toate mașinile care au trecut prin «filtrul» acestei operațiuni ar trebui să se prezinte ireproșabil sub raportul viabilității și eficienței în primul rînd al sistemelor și mecanismelor de care depinde siguranța circulației.

Din păcate nu peste tot această operațiune importantă s-a făcut cu toată răspunderea. Rezultatele «înțelegerii» între unii mecanici «verificatori» satisfăcuți că fără bătaie de cap și-au putut «face planul», încasînd costul «operațiunilor» efectuate (și chiar cîte ceva în plus), și proprietarii mașinilor dornici să posede doar dovada de verificare, nu să aibă mașinile puse la punct, proprietari care în final au dovedit că nu țin nici măcar la viața lor, ies acum în evidență sub două forme: prima, cu prilejul controalelor formațiunilor de circulație cînd sînt depistate defecțiunile la frîne, lumini, direcție etc. și se previn potențialele accidente grave (vinovații fiind bineînțeles sancționați) și a doua cînd vinovații se autosancționează, așa cum se vede în fotografie.

Despre ce e vorba:

În ziua de 13 iulie a.c., Rață Gheorghe se afla la volanul autoturismului nr. 9-B-2807, proprietatea sa,pe șoseaua Periș — Butimanu în apropierea pasajului de trecere peste calea ferată București — Ploiești, R.G. încearcă să reducă viteza mare cu care se apropia de locul cu pricina (pe sectorul de drum respectiv se află și o curbă), dar constată că pedala de frînare se duce pînă la podea fără a realiza reducerea vitezei autovehiculului.

Autoturismul nestrunit se îndreaptă ca un bolid spre pasajul de nivel unde chiar în acel moment trecea un tren de marfă. Forțează bariera și pătrunde pe platforma liniilor unde este agățat de un vagon, răsucit la 180° și proiectat într-un stîlp de beton. Loviturile năprasnice produse autoturismului au drept rezultat moartea pe loc a bătrînei Luxița Stîngă. Vasilica Rață, soția conducătorului auto, moare în drum spre spital, iar Maria Stîngă este grav rănită.

Șoferul și încă doi ocupanți scapă fără nici o vătămare.

Verificarea tehnică a mașinii scoate în evidență că instalația hidraulică de frînare a mașinii era lipsită de lichid, iar frîna de mînă era total ineficientă.

Cooperativa meșteșugărească nr 5 cu profil auto-moto din Buftea este autoarea «verificării» anuale a autovehiculului în cauză, iar cei care au eliberat la această unitate dovada cu nr. 540 vor fi chemați să răspundă pentru... lipsa de răspundere.

Posesorul mașinii — de profesie tinichigiu auto, deci care toată ziua umblă cu mașinile (atît în ele cît și la ele) ar trebui să știe mai multe despre autovehicule decît un șofer oarecare. Zilnic doar sînt aduse la unitatea unde lucrează mormane de fiare torsionate foste cîndva mașini frumoase (rezultatul slăbirii prudenței și al ignorării regulilor de circulație).

Putea să reflecteze și să învețe doar privind la ele.

Colonel VICTOR BEDA ■

COPERTA NOASTRĂ:
Zîna grîului — pictură de GERMAINE STERIAN; reproducere color de V. MĂNECAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE ■

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

un țăran din banat : VIOREL CRÎSTEA

În satul Ghilad din județul Timiș trăiește un tînăr pictor țăran pe nume Viorel Cristea. Un om tăcut, retras. Merge ca melcul, nu atinge nici un lucru, vine într-un loc și nimeni nu-și mai amintește să-l fi văzut. A fost de mic cam firav. Are o privire lungă, care se așază pe obiecte ca o ceață. Cînd se ridică ceața aceasta de pe ele, oamenii încep să le vadă cu adevărat. Dar cu ochii lui Cristea, bineînțeles. Un contemplativ.

Studiul sistematic al picturii îl obligă pe profesionist să fie activ față de realitate, să se bizuie în demersul său pe instrumentele și rezultatele analizei. La naivi, chiar și la cei dotați cu o mare minuție a privirii, contemplația întrece analiza. Montaj din chipurile vizibilului fac, pînă la urmă, și unii și alții, dar dacă profesioniștii dau o sinteză din cele ce știu cu cele de curînd aflate, naivii spun întotdeauna numai ce cred. Între a ști și a crede, distanța e mare. În fond, două metode deosebite de a considera realitatea. Metoda în sine nu dă garanții asupra calității unui lucru de artă. Contează originalitatea și vigoarea analizei ori a contemplației. Cînd contemplă o scenă de viață pentru a o trece pe pînză, Viorel Cristea nu-și pune grele probleme de culoare sau compoziție. E o oglindă îndreptată către motiv. Numai că și oglinzile se deosebesc între ele. Cea de care se slujește pictorul din Ghilad e turnată din materiale foarte fine. Puțini naivi care să poarte în opera lor atît de complet, atît de armonios caracterele genului și mai puțini acei la care contemplația să se apropie așa de bine de extaz. Pictură compusă cu multă naturaleță, deci fără stîngăcii, cuprinsă în game calde, tihnite, trecute prin filtrele unei alese discreții. Chiar și alaiurile de nuntă au, văzute de Cristea, o anume cuviosă exuberanță. A învățat să picteze cu acuarele pe carton, fără îndrumarea nimănui. «Trăind în sat — zice — nu am avut cu cine să mă consult în privința tehnicii în ulei». Îl descoperă un jurist din Timișoara și-l îndeamnă să ia legătura cu cercul de artă plastică al Casei pentru creația populară a orașului. O face, dar prea multe el, Cristea, nu prea are de învățat. Nu pentru că sînt oameni care se nasc deodată învățați ci pentru că, croindu-și absolut singur drumul, i-ar veni greu să renunțe la lucruri descoperite în solitudine, devenite de-acum ființă. E un om care o duce greu la frig și la arșiță, la trudă ca și la odihna dezmățată. Nu-i plac excesele de nici un fel. «Pictura îmi dă liniștea sufletească de care am atîta nevoie. Am și eu, ca oricare, momente de nervozitate. Ca să-mi treacă, încep să pictez».

Nu e prea productiv, dar spre deosebire de mulți naivi, prinși de amăgirea competiției, ceea ce dă e de calitate. Încă un detaliu interesant: are conștiința faptului că se poate vorbi de o pictură a bănățenilor. («Vreau să lucrez numai în stilul meu specific bănățean»). Se văd frapante similitudini de acord între tablourile sale și cele ale unor artiști din zonă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 30 (1061) — 2 AUGUST 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

PE ȘANTIERUL NAȚIONAL GIURGIU-RĂZMIREȘTI

DIN NOU DESPRE APELE MINERALE

O PRIORITATE ROMÂNEASCĂ DE ULTIMĂ ORĂ

ELECTRONOGRAFIA

un mare pas în cunoașterea lumii vii

UN EVENIMENT ISTORIC ÎN VIAȚA EUROPEI

IDEALURILE CU CARE PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU A PARTICIPAT LA LUCRĂRILE CONFERINȚEI PENTRU SECURITATE ȘI COOPERARE ÎN EUROPA SÎNT IDEALURILE ÎNTREGULUI POPOR ROMÂN

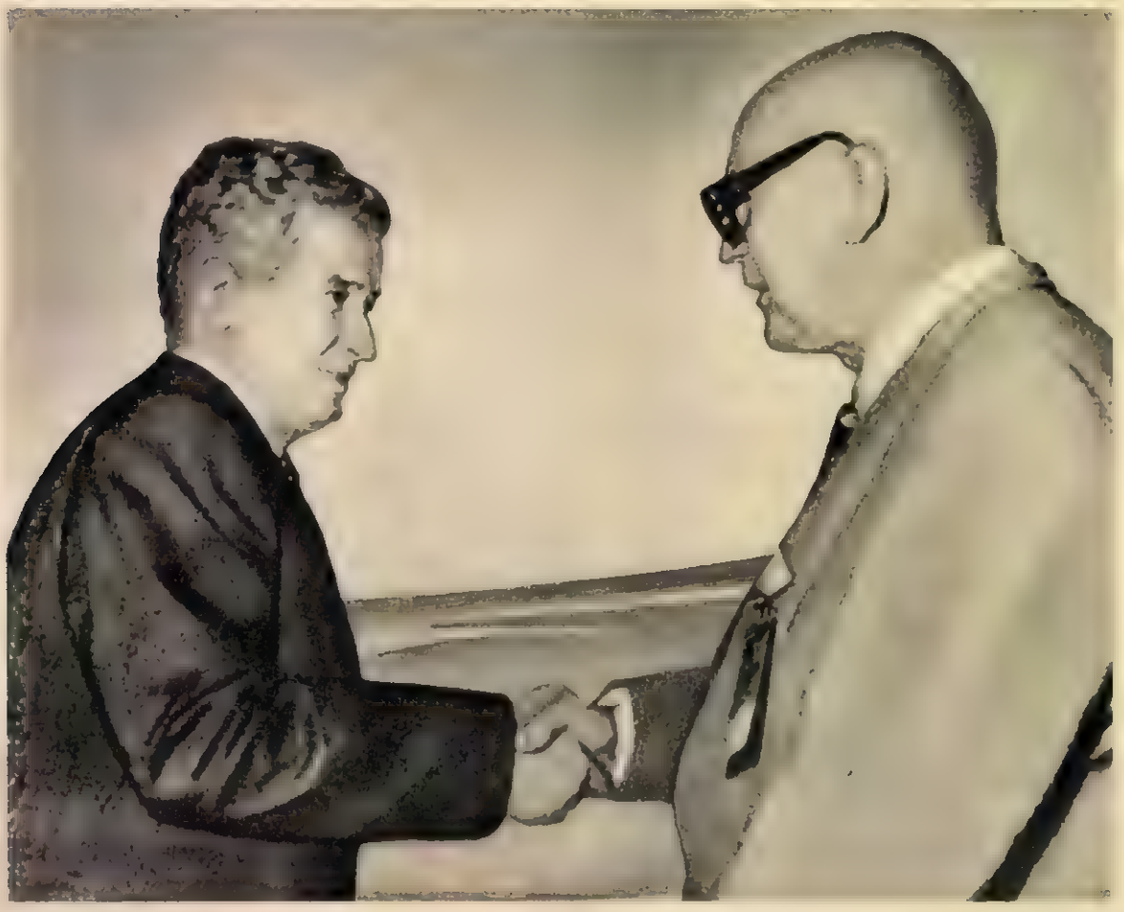

Un călduros salut de bun venit din partea președintelui Finlandei, Urho Kekkonen.

Simbătă, 26 iulie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, în stațiunea Neptun, pe Jacques Chirac, primul ministru al Republicii Franceze, care a făcut o vizită în țara noastră la invitația primului ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, tovarășul Manea Mănescu.

Împărtășind șefului statului român întreaga gratitudine pentru întrevederea acordată, oaspetele francez a arătat că președintele Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing, i-a încredințat plăcuta misiune de a înmîna președintelui Nicolae Ceaușescu un mesaj scris și a-i transmite expresia sentimentelor sale de caldă prietenie, de înaltă apreciere, stimă și considerație, iar poporului român cele mai bune urări. În cursul convorbirii s-a manifestat dorința comună pentru intensificarea și diversificarea colaborării reciproce în domeniul politic, în ramuri de vîrf ale economiei și cercetării științifice, în sfera învățămîntului, culturii și artei, în folosul celor două popoare.

Duminică, 27 iulie, tot în stațiunea Neptun, președintele Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu președintele Republicii Senegal, Leopold Sedar Senghor.

Reluînd schimbul de vederi avut în luna iunie a acestui an la Dakar, cei doi președinți au exprimat hotărîrea comună de a acționa în continuare pentru extinderea și adîncirea relațiilor în toate domeniile de activitate — politic, economic, cultural — în folosul ambelor popoare, al cauzei cooperării și înțelegerii între națiuni.

A fost evidențiată voința ambelor țări de a-și aduce contribuția la întărirea frontului antiimperialist, la instaurarea unei noi ordini politice și economice, la statornicirea unui climat de pace, securitate și cooperare, la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

Luni, 28 iulie, la amiază, s-au încheiat convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și Bülent Ecevit, președintele Partidului Republican al Poporului din Turcia

Cu această ocazie a fost exprimată hotărîrea Partidului Comunist Român și Partidului Republican al Poporului din Turcia de a acționa pentru dezvoltarea relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale româno-turce. S-a exprimat convingerea că promovarea acestor raporturi este în interesul întăririi prieteniei și conlucrării dintre cele două popoare, al cauzei păcii, cooperării și înțelegerii în Balcani, în Europa și în lume.

Convorbiri între președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al Franței, Jacques Chirac.

Delegația română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în sala de ședințe.

O încununare a activității politice și diplomatice din această săptămînă, a afirmării tot mai plenare a României în lume, a idealurilor noastre de pace și largă cooperare cu toate națiunile lumii, a fost participarea președintelui Nicolae Ceaușescu la lucrările fazei a treia, la nivelul cel mai înalt, a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, de la Helsinki.

La sosirea pe aeroportul din Helsinki, președintele Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat și salutat cu deosebită cordialitate de președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen, și de alte personalități. Răspunzînd solicitărilor unui mare număr de ziariști, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **«Aș dori să folosesc prilejul de a mă afla din nou în Finlanda — de data aceasta cu prilejul Conferinței general-europene — pentru a adresa poporului prieten finlandez un salut și cele mai bune urări de prosperitate și fericire.**

În ce privește Conferința general-europeană, sper că semnarea documentelor va deschide o bună perspectivă pentru realizarea unor relații noi, bazate pe egalitate, pe respectul independenței și suveranității, pe renunțarea la forță și la amenințarea cu forța.

În ceea ce o privește, România apreciază pozitiv rezultatele de pînă acum ale Conferinței, dar știm că mai sînt multe probleme de soluționat și că de abia după semnarea documentelor trebuie să înceapă o activitate intensă pentru transpunerea lor în viață, pentru înfăptuirea prevederilor acestor documente».

Idealurile președintelui Nicolae Ceaușescu sînt idealurile de secole ale poporului român iubitor de pace și înțelegere în lume. Semnăturile pe care șefii de state și guverne le-au pus, în încheierea întîlnirii de la Helsinki, pe «Actul Final», conferă acestui document valoarea unui angajament solemn al popoarelor, de a asigura respectarea și traducerea în viață cu fidelitate a prevederilor sale, de a acționa în continuare pentru înfăptuirea deplinei securități și cooperări în Europa.

•

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit, marți seara, cu președintele Partidului Comunist Finlandez, Aarne Saarinen.

Au fost evocate, cu deosebită satisfacție, bunele raporturi dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Finlandez, s-au abordat probleme principale ale actualității internaționale, îndeosebi cele privind încheierea la nivelul cel mai înalt a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

Miercuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit, la reședința sa din Helsinki, cu arhiepiscopul Makarios, președintele Republicii Cipru.

De ambele părți s-a exprimat satisfacția față de evoluția raporturilor dintre România și Cipru, manifestîndu-se dorința de a se acționa în continuare pentru dezvoltarea colaborării pe multiple planuri, în interesul celor două popoare, al cauzei păcii și securității în regiune și în lume.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

La sosirea în sala de ședințe.

Întîlnirea cu Bülent Ecevit, președintele Partidului Republican al Poporului din Turcia.

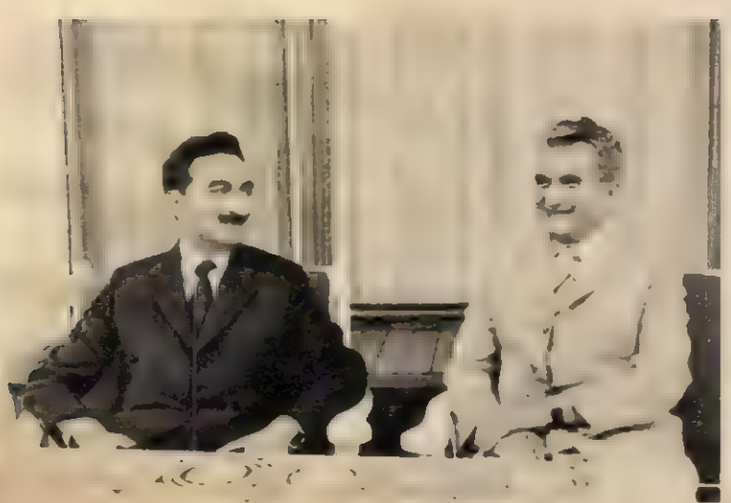

În stațiunea Neptun au avut loc convorbiri cu Leopold Sedar Senghor, președintele Republicii Senegal.

CEEA CE SE CUVINE MUNCII: NEODIHNA, ÎNCORDAREA, DĂRUIREA DE SINE

Cu două luni în urmă, plecasem dintr-o Alba Iulie sărbătorească, pregătită să aducă aminte întregii țări bimilenara ei existență, să rememoreze acel moment de slavă al neamului, cînd Mihai Viteazul, călare pe un cal alb, intra pe poarta cetății. Le trebuiau flori, multe flori, albaiulenilor, și aveau de unde să le ia: casele, străzile, parcurile erau pline. Se pregăteau și cîntecele zilelor de mîndrie, iar dintre ele nu lipseau nici cele închinate Mureșului, frate cu istoria.

Trec acum peste pod, văd apa pocăită, citesc într-o doară «rîul Mureș», și omul de la volan, secretarul cu probleme organizatorice, Gheorghe Lăncrănjan, suduie: «Mai dă-l în foc!» Oamenii nu-l vor blestema însă cît îi veacul, îl vor ierta, și primul semn de împăcare cred că este însăși osîrdia, eroismul cu care au luptat să șteargă urmele lui bezmetice de pe chipul orașului, să-i asigure acestuia pulsul normal, să recîștige ceea ce au pierdut. Practic, la ora de față, doar dungile hide, înălțate dincolo de 2 m pe case, pe trunchiurile copacilor, mai amintesc, în centrul orașului, de năvala apelor. Trotuarele au fost spălate cu peria și furtunul, kilometri de trotuare. Au fost aduse alte flori în grădini. Resemnarea de a trăi, fie și vremelnic, într-o cetate mutilată le este străină oamenilor, orașul și-a recăpătat zîmbetul, îi simți respirația sănătoasă și îndîrjită. Sînt îndîrjiți cei de pe aici; iată un semn — deocamdată exterior — unul dintre multele: după ce au curățat vitrinele magazinelor, au reașezat frumoasele cuvinte cu care, cum spuneam la început, au sărbătorit acum două luni o lungă istorie a vredniciei și a demnității: «Vivat, crescat, floreat»: «Să trăiască, să crească, să înflorească». În aceste ceasuri, la Alba Iulia, ca în întreaga noastră țară, se muncește tocmai pentru a putea trăi în numele creșterii și al înfloririi. «Nu sfîrșitul anului, ci sfîrșitul lunii iulie trebuie să ne găsească mai puternici și mai înzestrați — îmi spune primarul municipiului, Nicolae Roșu. Cu toate greutățile pe care le-am avut, unitățile noastre au suplimentat planul cu două milioane și jumătate. La fiecare loc de muncă, muncitorul, maistrul, întreaga suflare are propriul său grafic de recuperare și depășire. Se știe exact ce revine fiecăruia, în marele și solidarul efort de a nu amîna cu nici o clipă finișul unui an pe care l-am planificat al biruinței și va fi al ei.»

La «Ardeleana», aceiași oameni care, în zilele negre ale acestui iulie, au demontat mașinile bucată cu bucată și le-au ridicat în sus, în locuri ferite (pînă și tablourile de comandă, cu rețeaua lor țesută din nu mai puțin de 240 de fire!), aceiași oameni care, îmi spune directoarea Maria Vădeanu, au lucrat 24 de ore din 24, au izbutit să ajungă din urmă cele cîteva zile în care producția a stat. S-a luptat pe două fronturi: în timp ce schimbul I lucra normal, pe fluxul tehnologic, celelalte schimburi reasamblau mașinile. Mii de perechi de încălțăminte sînt acum la locul lor; vom avea, la timpul sorocit, toate încălțările făgăduite de «Ardeleana», recuperate, adică redobîndite pe drept, cu trudă, cu disciplină, cu rigoare matematică și dragoste.

▪

Așezată, ca o sfidare, în coasta Mureșului, una din întreprinderile de marcă ale județului, «Porțelanul», pare a nu fi dat piept cu stihia. Pare, numai. Digul din față a fost ridicat însă într-o noapte amenințătoare, iar la stația termică, la cea de apă, ușile mai poartă urma tencuielii, a zidirii lor, pentru ca apa să nu se poată strecura nici cît o geană de lumină. «Problema era așa: viață sau moarte, astfel o numește directorul Silvestru Moldovan; nu știam cît va fi viitura, știam doar că și cît un munte de ar fi fost nu trebuia să intre la instalațiile noastre. Un cuptor scos din funcțiune însemna un an de muncă dat peste cap. Așa, datorită întreruperii alimentării cu apă, a curentului, nu am pierdut, una peste alta, decît trei zile, recuperate pînă la decada a II-a. În plus, pentru a nu dezechilibra angajamentele centralei noastre, am suplimentat planul cu 8%, și pentru că nu muncim numai cu gîndul la noi, ci la familia mai mare căreia îi aparținem, am mai adăugat un supliment tot de 8%, un spor pentru rotunjirea producției județului nostru. Asta înseamnă, dacă vreți un echivalent, valoarea a patru zile muncă; cu cele trei recîștigate fac șapte, ceea ce înseamnă că iulie a fost, așa cum s-a angajat «Porțelanul» și cum veți găsi peste tot scris în fabrică, o lună record. Pînă la sfîrșitul anului, pe lîngă cotele incluse în sarcinile de plan, vor pleca de la noi încă 500 000 de produse».

O lună record, dar nu numai a cantității, ci și a calității. Și cu cine poți schimba o vorbă mai potrivită despre «frumusețe, translucidități și darul de a fi ușor» (am numit cele trei condiții ale porțelanului) decît cu un controlor de calitate! Numai că maistrul în cauză, Petru Pepelea, m-a invitat să citesc în dreapta și stînga, pe pereții secțiilor, la turnătorie ca și la sortare, la modelaj ca și la decor. «*Eu produc, eu controlez, eu răspund*». Un singur subiect, trei predicate. Un singur om, o singură conștiință, trei angajamente. Muncitorul (mai exact muncitoarea, pentru că, în fabrică, femeile ating procentul de 73%, și mai exact — tînăra muncitoare, pentru că, la «Porțelanul», media de vîrstă este de 22 de ani), el este primul său controlor. Stă scris sus, deasupra mașinilor, stă pecetluit și în angajamente, scrise și ele, cum este cel lansat de șefa de echipă Irma Albu. Dealtfel, am impresia că aici, la «Porțelanul», unde se lucrează cu forme fragile, sînt prețuite cuvintele exacte, precise, cele care izbutesc să răsfrîngă tocmai prețul acelei fragilități, al travaliului convertit în frumusețe. Mai mult decît oricînd, acum, cînd a gospodări materia producătoare de bunuri înseamnă a fi atent de la prima pînă la ultima ei picătură, eventualității rebuturilor i se opune o adevărată strategie; nimic nu este considerat de neluat în seamă, nici măcar o modestă scrumieră: «Prin rebutarea unei scrumiere se pierd bani», aflu de pe peretele din dreapta al secției Fasonare prin turnare, ca să nu mai spun că, mutindu-mi ochii pe cel din stînga, descopăr că dacă pisica botezată «Muserre» nu iese cu tot dichisul — banii se duc pe apa sîmbetei. Serviciul de nuntă, cel de toată ziua, cănuța de lapte a puștilor, cățelul Zdreanță, tot ceea ce înseamnă caolin, nisip, feldspat, plus energie umană, își strigă valoarea.

▪

Dealtfel, chiar dacă nu m-aș fi dus la «Ardeleana», la «Porțelanul», tot l-aș fi întîlnit pe cel care muncesc aici, l-aș fi găsit — ceea ce s-a și întîmplat — în comunele suburbane ale municipiului Alba Iulia, la Ciugud, la Oarda de Jos, în apă pînă mai sus de genunchi, secerînd grîul. Ciugudul, la ora amiezii, pare un sat părăsit. Cîțiva bătrîni, o mînă de copii. Primarul Aurel Munteanu, pe cîmp. Cîmp, un fel de a spune; mai degrabă o baltă din care au răsărit, ciudat, spice de grîu. Și mai stranii par oamenii plutind cu barca pe cărările de apă făcute printre ceea ce au fost cîndva lanuri. Numai așa poate fi adus grîul la mal și pus la uscat, lopătînd. «Dacă n-ați fi văzut cu ochii dumneavoastră — îmi spune Gheorghe Lăncrănjan — poate ați fi crezut că vă povestesc filme... Cu barca la secerat. Vedeți, se cîștigă timp, se cîștigă soare, deja se află la uscat, pe brîiele de pămînt din jurul satului, rodul a 100 de hectare. Concomitent, pe locurile eliberate de recoltă se ară și se însămînțează. Astăzi trebuie să mai vină 30 de oameni de la Ardeleana».

Primarul mă îndeamnă să iau un spic în mînă, să-i pipăi bobul: «Nu vă uitați că nu are paiul auriu, bobul este sănătos și uscat.»

Ființa cea de toate zilele își urmează destinul ei firesc, cum firească ni se pare munca și tot ceea ce se cuvine ei, neodihna, încordarea, dăruirea de sine.

MAGDA MIHĂILESCU ■

ZIUA MARINEI -

o sărbătoare a întregului popor

Mîine, prima duminică a lunii august, se serbează tradiționala **Zi a marinei** — eveniment major și, în același timp, prilej de bogate bilanțuri. Ar fi desigur o greșeală de a include între sărbătoriți numai pe supușii Zeului Neptun, efectivul încercat de furtuni al marinei noastre comerciale — pentru că alături de ei, împreună cu ei, se află zi de zi, adeseori cot la cot, constructorii de nave, hidrotehnicienii, macaragiii și alți muncitori portuari, militarii flotei noastre grănicerești. Într-un fel, **Ziua marinei** este a lor, a tuturor, bucuriile și mîndria unora fiind împărtășite în egală măsură de toți ceilalți, aflați în slujba uneia dintre cele mai vechi meserii ale lumii.

Anul acesta, **Ziua marinei** vine să încunune un răstimp deosebit de fructuos scurs de la precedenta sărbătoare, an în care marina românească a început să se apropie mai mult ca niciodată de năzuințele și visurile spre o flotă de dimensiuni mondiale ale bătrînilor navigatori de acum cîteva decenii, ale acelora care acum exact 80 de ani inaugurau între Constanța și Istanbul prima linie românească regulată de călători și poștă. Este vorba în primul rînd de lansarea la apă a mineralierului românesc de 55 000 tdw — performanță care atestă gradul ridicat al industriei românești, capabilă de a fabrica — prin efortul conjugat al ramurii industriale siderurgice, al celei constructoare de mașini, al celei chimice electrotehnice, electronice etc. — produse de înaltă performanță. Anul acesta înseamnă în același timp, începerea construcției giganticului petrolier de 150 000 tdw care în 1977 va ieși din docurile șantierului naval de la Constanța purtînd numele de «Independența».

La Galați, tot în cursul acestui an, a fost turnată cea de-a 3 000-a elice românească de către colectivul condus de tehnicianul Mircea Roibu

Tot anul acesta a adus încheierea lucrărilor la primul doc uscat din țară, cel de la șantierul constănțean, a mai adus intensificarea extinderii portului Constanța înspre Agigea, lucrare de mari proporții care, odată încheiată, va duce la situarea primului port al țării între cele mai mari ale lumii, ca și începerea construcției celui mai nou șantier naval al țării, cel de la Mangalia.

La sfîrșitul ultimului an al cincinalului actual flota comercială română va totaliza cu mult peste un milion de tone capacitate de încărcare, alinind sub pavilion tricolor peste o sută de nave. În viitorul cincinal capacitatea flotei noastre va crește de aproximativ 2,2-2,4 ori. Premisele unei asemenea spectaculoase creșteri s-au pus în actualul cincinal, iar ultimul an al său înseamnă cu adevărat o încununare și dreptul la cele mai îndrăznețe visuri legată de ce, pentru toți acești oameni care au contribuit și vor contribui nemijlocit la afirmarea marinei române, această zi de sărbătoare capătă semnificații deosebite. **Ziua marinei '75**, sărbătoare a întregului popor, un bilanț de fapte grăitoare și o certitudine a viitorului.

DUMITRU GRAUR ■
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Oameni și mașini la «rampa din groapă».

Fotografii de GHEORGHE AMUZA ■

LOVIȚI PE LA SPATE DE FURIA APELOR, NEHOIENII S-AU ÎNTORS REPEDE LA RITMUL UNEI VIEȚI DE MUNCĂ

Ne învîrtim prin centrul civic al comunei și avem senzația, dacă nu certitudinea, că ne aflăm la oraș. Nu punem la socoteală lumina electrică. Nu punem la socoteală nici trotuarele aliniate și nici asfaltul care leagă, peste munte, Buzăul de Brașov, spart în mai multe locuri de recentele inundații și refăcut ca peste noapte, ci punem la socoteală puzderia de blocuri cu o arhitectură aparte. Fiecare alt fel. Terminat către cer cu un acoperiș pieziș, după obiceiul localnicilor de a dura în lemn și în timp. Blocuri cu zece etaje, aici, lîngă pieptul muntelui și la confluența Buzăului cu cele două Bîsce, neapărat Mare și neapărat Mică, după cum se învață încă din școala elementară, blocuri cu zece etaje într-o zonă care era cîndva mai mult a foamei decît a îndestulării, teritoriu al caselor înalte cît o pălărie și al grijilor fără sfîrșit.

În spatele acestei realități care se cheamă Nehoiu stă industrializarea comunei, adică extinderea Întreprinderii forestiere de exploatare și transport, unitate complexă rezolvînd întreg alfabetul muncii cu lemnul, migală care începe în pădure, prin tăiere și transport, și care se termină în comună, într-una din cele trei fabrici ridicate aici, de prelucrare, de plăci aglomerate și de mobilă.

Ce va fi fost aici, la Nehoiu, pe cursul zbuciumat al Buzăului, în urmă cu, să zicem, douăzeci de ani, ne-am întrebat, dar n-a fost mult de umblat și nici de iscodit pînă să aflăm. Nu era mai nimic. În urmă cu șaptesprezece ani, cînd au sosit primii trei ingineri forestieri din istoria așezării, trei proaspeți absolvenți pe numele lor Neagu, Costache și Bogdan, nu existau aici decît un parchet forestier și o fabricuță. Mare cît un atelier, veche și demodată ca o moașă comunală. Directorul ei nu terminase altă școală decît pe cea a vieții și n-a găsit atunci răgazul să stea de vorbă cu noii veniți. Fiind o zi ploioasă, în care norii se plimbau prin comună braț la braț cu oamenii, directorul le-a transmis răspicat și prin secretară că are nevoie de soare și nu de ingineri.

Astfel primiți, muiați pînă la piele și cu gleznele adînc înfundate în noroi, tinerii nu s-au dat bătuți, ci au cerut un loc de muncă, oricare, unde va fi fiind mai greu, convinși din prima clipă că vor avea de luptat mai puțin cu ploaia și cu lemnul, cît cu mentalitatea și ignoranța. S-au așezat în pădure, ca ajutori de maiștri. La cioată, de unde an după an, împărțind experiență și acumulînd experiență de la oamenii pădurii, au urcat treapta după treaptă, unul dintre ei, Nicolae Costache, ajungînd astăzi director al întreprinderii.

Deși Nehoiu înseamnă un loc puțin, atît de întins încît poți arunca dintr-o latură a lui în cealaltă cu o piatră, inginerul Costache e greu de găsit. Aleargă cît e ziua de lungă, de la pădure la fabrică și de la fabrică la pădure după un orar care nu mai este de mult al celor opt ore, ci care este al necesității producției, o producție în continuă extindere, cifrată astăzi la cîteva zeci de milioane de lei beneficiu. Îl găsim într-un tîrziu și îl invităm la o discuție, nu numai despre întreprindere și oamenii ei, ci la o discuție despre comună, despre acest Nehoi pe care multe hărți îl ignorează, dar în care directorul s-a stabilit de mult, însurîndu-se și ridicîndu-și casă de piatră.

Cu nostalgie își reamintește de epoca lămpii cu gaz și a cizmelor de cauciuc înalte pînă la șold, de epoca sculatului la patru dimineața și a folosirii boilor la transportul lemnului din pădure. De fapt, relatările sale nu urmează fidel călcătura timpului, a unui timp obișnuit să se scurgă la Nehoiu cu încetineală, urmînd socotelii că dacă oamenii sînt trecători, pădurea e eternă. Le amestecă. Sare de la una la alta. Vorbește cînd despre greutățile începutului, cînd despre confortul și curățenia de pahar a cantinei abia inaugurate. Despre cosmeliile care existau la sosirea sa și despre blocurile de astăzi, cu încălzire și balcon. Despre rezerva oamenilor față de tehnica modernă, despre greutățile pe care le-a întîmpinat cînd a introdus primul funicular peste munte și despre calamitatea din 1970, cînd Buzăul și-a ieșit din matcă și a măturat într-o noapte mai bine de două sute cincizeci de kilometri de cale ferată forestieră. Aceeași sudalmă a naturii s-a pogorît peste Nehoiu săptămînile trecute, cînd Bîsca Mare și-a respectat numele și a venit mare, producînd ravagii de nedescris, silind apa Buzăului să iasă din matcă și s-o apuce aiurea, făcîndu-și albie pe șosea, peste asfalt, ca și cum pe acolo ar fi curs de cînd lumea. Zeci de case au fost măturate. Două depozite de mobilă și tone întregi de bușteni au fost cărate de viltoare și în mare parte compromise. Neavînd apă, fabrica de mobilă n-a lucrat trei zile, dar rîvna nehoienilor, care n-au lipit geană de geană vreme de multe nopți, a învins, și pagube de proporții au fost recuperate. În zonele cele mai lovite de sinistru, alimentele au fost transportate cu un funicular improvizat, o lădiță metalică circulînd peste munte, iar apa potabilă a fost adusă prin trei furtunuri de incendiu întinse, ca o mînă de ajutor, peste vechea albie a Buzăului.

Despre zilele acelea grele, nehoienii vorbesc cu zgîrcenie. Nu le place subiectul. Nu cred că munca lor fără odihnă și solidaritatea lor au însemnat un act de eroism. Nu și-au făcut, zice directorul Costache, decît datoria de oameni și de comuniști, luptînd cu puhoiul și întorcîndu-se la producție și depășiri de plan după numai cîteva zeci de ore de la inundații. Apoi schimbă firul discuției.

Susține că a înțeles din prima clipă că singura cale spre izbîndă, adică spre viața de astăzi, o constituie convingerea oamenilor. Înfrîngerea mentalității falsificate că mașinile moderne răpesc din bani și din frumusețea sufletească a oamenilor. Și-a ales lucrătorii după două calități, mînă pentru lemn și suflet pentru cinste, i-a ales și a făcut tot ce i-a stat în putință să-i fixeze, după cum la Nehoiu s-a fixat el însuși.

Atît cît a putut, a rezolvat problemele lucrătorilor din subordine, probleme ale oamenilor, dar și ale comunei în același timp, așezare în care munca și seriozitatea se găsesc la loc de cinste și în care n-ai să afli pe nimeni, cum zice țapinarul Constantin Martac, privind pe lîngă statura omului, ci numai în ochii lui, ca semn că cel privit trebuie să aștepte înțelegere și ajutor.

Fixînd oamenii, apropiindu-le inima de inima întreprinderii, făcînd nehoieni nu numai din absolvenții de facultate repartizați aici, ca inginerii Ioan Pop sau Ion Gradea, care au lăsat Brașovul pentru Nehoiu, ci din toți meseriașii din zonă, țapinari, încărcători sau fasonatori, dornici de muncă fără răgaz, Nicolae Costache și-a închegat un colectiv harnic și perseverent, ale cărui succese de prestigiu i-au întărit credința că n-a greșit atunci, în ziua aceea ploioasă, cînd a hotărît să rămînă și să ia în piept muntele și greutățile.

Ca să-l cunoaștem pe Constantin Tacea, de meserie sortator, cel care i-a zis, primul,

Timp de cîteva zile, apa potabilă a fost problema numărul 1 la Nehoiu. Dar munca și inventivitatea oamenilor au rezolvat-o într-un timp record.

bună-ziua actualului director, trebuie să trecem o apă și un munte și să ajungem la locul numit de geografi Trestia și de țapinari «rampa din groapă». Aici, cot la cot cu Neculai Zota, Gheorghe Edec și Traian Buzea, fostul maistru Tacea muncește cu sîrguință și cu o singură mînă, cea stîngă, așteptînd ca la fiecare zece minute un metru cub de lemn să coboare cu funicularul. Peste apa Cașeocei, din înălțuri, de la Măcieșu Constantin Tacea lucrează la pădure nu numai de la doisprezece ani, ci și din neam în neam. Ceea ce vrea să însemne că bunicul și tatăl său au fost cherestegii și că, într-un fel, cherestegiu a rămas și fiul său, Dumitru, numai că pe patru roți. Ca șofer la transportul bușteni

Ca bătrîn forestier ce se află, își iubește meseria ca pe cei doi nepoței, un băiat și o fată, cu pasiune și devotament, convins că nu există alta mai frumoasă pe suprafața pămîntului. După ce ne povestește cum și-a pierdut mîna, ca într-un blestem, la două săptămîni după întoarcerea de pe front, acceptă că vor mai fi fiind și alte meserii zdravene pe lume, dar ca a sa cu siguranță că nu... Cînd s-au introdus mașinile de tăiat, oamenii au strîmbat din nas. Astăzi, tăiem pădurea din picioare, mecanic, am uitat de joarde și de statul în genunchi care ne aduceau bani puțini și, firește, reumatisme multe

Îl rugăm să-și aducă aminte de prima întîlnire cu inginerul Costache. Povestește același lucru. Crede că l-a învățat multe pe actualul director, dar mai crede că a învățat și dînsul, om bătrîn și trecut prin ale meseriei, de la inginer, bărbat pe care localnicii îl iubesc ca pe un frate, pentru că-l simt alături și pentru că de la el au deprins să se privească fățiș și să nu ascundă nimic după frunte.

Ne reîntoarcem în comună. Admirăm un hotel modern și o sumedenie de cămăși cadrilate, despre care aflăm că sînt la modă la Nehoiu. Mai aflăm că mobila închegată aici se pregătește să iasă la export și că productivitatea muncii este în spectaculoasă creștere, după ce toate mașinile-unelte din fabrici au fost comasate într-o singură unitate și trimise pentru reparat într-un atelier central.

Deși sîntem însoțiți de director, discuțiile sînt aprige și deschise. Nimeni nu se teme să-și înfățișeze opiniile, iar directorul nu se teme să le audă, cunoscîndu-le de mult în amănunt, așa cum îi cunoaște pe oameni, pînă la unul, pe numele lor mic, care se numește, corect vorbind, prenume.

Pentru împlinirile vieții lor, nehoienii n-au precupețit nici un efort în timpul și imediat după inundațiile recente, muncind cot la cot la limitarea consecințelor acestora. Pentru adăpostirea familiilor sinistrate, rămase nu numai fără acoperiș, ci și fără vatra caselor părintești, s-au oferit imediat vecinii de sub munte. S-au înălțat diguri. S-a lucrat, zi și noapte, alături de militari, la refacerea șoselei și a căii ferate, la întinderea unor noi poduri și la recuperarea a mii și mii de metri cubi de cherestea împrăștiată de

Nicolae Costache la ora amintirilor: «Cînd am venit aici ploua și mi s-a spus că e nevoie de soare, nu de ingineri».

puhoi. Revăzînd comuna la cîteva săptămîni de la revărsări, sinistrul care a făcut din Nehoiu, timp de cîteva zile, prin deteriorarea drumurilor de asfalt și de fier, unul din cele mai izolate locuri ale țării, ai zice că nu s-a întîmplat mai nimic. Cu repeziciune și abnegație, locuitorii s-au întors la ritmul de fiecare zi, ritm al muncii și împlinirii tuturor angajamentelor. Doar sufletele lor au rămas, pe ici, pe colo, rănite de moarte. Inginerul Neagu relatează cu voce joasă: a venit apa și mi-a luat tot. Desigur, îmi pare rău după agoniseala unei vieți, dar cel mult îmi pare rău de colecția de viori la care muncisem vreo douăzeci de ani. Aveam de gînd să deschid o expoziție cu cele treizeci și cinci de viori migălite de mine. La începutul lui iulie, atîtea aveam Azi mai am numai una

Una peste alta, s-ar putea crede că, avînd în spate realizările edilitare pe care le au, nehoienii așteaptă cu sufletul la gură ca străvechea lor așezare să fie declarată cît mai repede oraș. Am putea spune că mai degrabă ei nu se zoresc spre o asemenea certificare a vredniciei și străduinței lor. Altele sînt problemele comunei: refacerea totală, apa potabilă, extinderea hotelului, construirea de noi apartamente și așa mai departe. Dacă ungerea Nehoiului ca oraș nu va întîrzia, și e aproape sigur că nu va întîrzia, localnicii, obișnuiți să se situeze de partea progresului și deci și de partea proceselor ireversibile, o vor primi cum se cuvine, cu toate bucuriile și, mai ales, obligațiile din aceasta decurgînd. Pînă atunci însă există la Nehoiu un colț pe care oamenii gîndesc să-l conserve ca amintire. Cîteva case pitice, în care broasca putea lesne intra pe fereastră. Două felinare cu gaz O bucată de trotuar din lemn. Aceasta este, simplist vorbind, istoria de ieri a comunei, trecut pe care neobositul primar Gheorghe Popescu ține să-l păstreze intact, ca sub un clopot de sticlă, pentru a-l transmite copiilor de astăzi ai comunei ce cresc răsfățați și fără necazuri în blocuri înălțate pînă la etajul al zecelea.

Ca să ia semn și să fie mîndri că părinții lor, comuniștii, au transformat așezarea ca peste noapte, printr-o muncă și o seriozitate fără răgaz, prin obiceiul acela sănătos de a-i privi pe oameni în ochi, ca să-i deslușească și să le sară la nevoie în ajutor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

zile de luptă

Cu două săptămîni în urmă am dat o fugă pe-acasă, în satul meu din margine de Bărăgan, Vărăști, nu departe de București Trecuse ceva timp de cînd ziarul îmi adusese trista veste că ținuturile mele natale luaseră printre primele lovite de calamitățile acestei veri. Numai că nu puhoaiele vreunui rîu se abătuseră dușmănos asupra cîmpurilor împovărate de rod, căci chiar fata morgana a Mostiștei acolo abia își arăta la suprafață luciul apei în cîte o primăvară mai ploioasă. S-a năpustit însă, odată cu prima ploaie din iulie, o grindină cum nici cei mai bătrîni consăteni nu-și amintesc să fi văzut vreodată, mare cît nuca necojită Dacă în sat a spart țiglele de pe case sau a găurit chiar tabla acolo unde aceasta a fost mai veche, în cîmp, mai ales, a făcut ravagii. Copilărind la țară, m-a prins și pe mine nu o dată în cîmp cîte o sfoară de grindină. Bulgărași de gheață erau adesea cît ouă de vrabie și ne făceau cucuie în cap dacă nu aveam prin apropiere nici un copac sub care să ne adăpostim. Foile porumbului erau sfîșiate, pepenii uneori sparți, iar fructele plesnite. La aproape două săptămîni de la dezastru, în acest an, porumbul arăta însă de parcă ar fi fost fir cu fir bătut cu ciomagul. Nici urmă de legume, iar fructele, cîte mai rămăseseră, toate erau pline de cicatrice. Grîul, făcut una cu pămîntul, fusese însă adunat aproape pai cu pai, iar un porumb abia răsărit la ora venirii grindinei ajungea acum la piept. Pe alte tarlale, unde grîul abia fusese strîns, se semăna încă

Președintele Vasile Preda, care îmi relatase, cu vocea sugrumată parcă de plîns, la cîteva ore după năpăstuire proporțiile pagubelor, era în așteptarea unei teleconferințe asupra acțiunilor la zi pe frontul refacerii în poarta cooperativei, ca de obicei la sfîrșitul zilei, se comentau întîmplările din cîmp, eforturile și perspectivele de redresare a recoltelor

Ceea ce mă uimea la toți acești oameni care văzuseră distrugîndu-se sub ochii lor o bună parte din munca acestui an — căci ei, ca toți țăranii, așa numesc recolta — era bărbăția aspră, demnă, cu care știuseră să înfrunte calamitatea ivită pe neașteptate. Ferindu-se parcă să dea cu ochii de porumbii zdrelîți de grindină, prea puțin dispuși să istorisească întîmplările petrecute în ziua de tristă amintire, ei își recăpătaseră deplin acea încredere dintotdeauna în destinul lor invincibil, înscris în palmele lor aspre prin care a trecut de decenii fiecare lujer crescut pe acele cîmpuri. Pe cît de mult le înțelegeam durerea pricinuită de pagube, pe atît de mult creșteau în sufletul meu prin demnitatea cu care se străduiau să depășească momentele grele. Eram mîndru că, din acest punct de vedere, semănau atît de bine cu toți oamenii acestui pămînt, pe care îi cunoscusem în alte locuri luptîndu-se vitejește cu apele. Ca după ce le-au învins să ia totul de la capăt uneori: să reînsămînțeze cîmpul înundat, să repună în funcțiune mașina în care a gîlgîit nămolul, să ridice peretele dărîmat, să redea căii ferate geometria paralelelor

Mulți dintre colegii mei de verb, indiferent dacă le-a fost lovit sau nu satul sau orașul unde s-au născut, dacă a trebuit să ajungă pe căi ocolite la părinții bătrîni aflați într-unul din locurile în pericol, au fost în permanență la post în această bătălie. În cotidianele noastre, în săptămînale. În emisiuni vibrante de radio sau televiziune, la rubricile de actualitate ale revistelor literare au probat încă o dată acea vocație a scrisului românesc de a fi întotdeauna cronica eroică a evenimentelor aspre care au încercat acest neam de-a lungul anilor. A fost un moment care, ca să zic așa, ne-a reforjat verbul, ne-a amintit încă o dată că sîntem exponenții unei literaturi care nu trebuie niciodată să-și adoarmă veghea pentru destinele poporului.

Înclinați, mai mult sau mai puțin, uneori spre efemer și pueril, spre jocul gratuit al metaforei sofisticate și absurde, iată, asemenea momente ne cheamă la ordine. Sigur, sufletul omului acestui pămînt e infinit de bogat în sensibilități și nuanțe, în nostalgii și tandrețe, dar tonalitatea primordială a vibrației sale rămîne aceasă bărbăție fără seamăn, a felului său de a aborda viața, istoria, natura însăși. Ne trebuie un verb barbatesc, pe măsura acestor zile de luptă, pe toate fronturile marii bătălii în care angajată cu năzuințele și ambițiile sale cele mai temerare patria a cărei cinstire o înălțăm în cîntec.

NICULAE STOIAN ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sînt *Ștefănescu Mircea* din Pitești, profesor pensionar. Am absolvit fosta școală normală din Șendriceni-Dorohoi, județul Botoșani. La 10 august anul acesta, promoția noastră se va reîntîlni. Și atunci, așa cum mi-am așternut gîndurile în poezia de mai jos, vom spune toți într-un glas:

«...Trecut-au ani pe firul vremii
Azi iar ne cheamă Șendricenii ..
La semicentenarul absolvirii
Din cîți am fost, azi cîți mai sînt?
Ne lămurește legea firii...»

În satul Inotești, comuna Colceag, județul Prahova, avem un cămin cultural care ar putea asigura, prin activitățile sale, petrecerea timpului liber al tinerilor din toate cele trei sate: Inotești, Colceag și Vîlcele. Numai că nu rareori se întîmplă să găsești căminul închis. De pildă, în seara zilei de 21 iunie a.c., chiar dacă prin afișe era anunțată o activitate cultural-distractivă, tinerii din cele trei sate, după ce au parcurs cîțiva kilometri buni pe jos, au fost nevoiți să se reîntoarcă la casele lor, dat fiind că ușa căminului era închisă. Credem că este necesară ceva mai multă inițiativă atît din partea tovarășului director al căminului cultural, cît și din cea a Consiliului popular comunal. *(Coman Ion*, comuna Colceag, județul Prahova)

*

În noul cartier de locuințe din orașul Hațeg, județul Hunedoara, numărul blocurilor și, implicit, al locuitorilor este în continuă creștere. Numai că lucrătorii constructori — șantierul aparține de Trustul de construcții din Deva — s-au gîndit tîrziu la o serie de dotări necesare cartierelor. Este vorba în primul rînd de centrala termică, mai corect spus de puterea și capacitatea de a asigura căldură și apă caldă sutelor de apartamente de curînd date în folosință. Extinderea centralei termice a fost ca un semnal de bucurie pentru locatari. Iată însă că, datorită unor deficiențe de construcție, cele patru cazane montate nu funcționează. Să nu existe oare nici o posibilitate de remediere? *(Nicu Sbuchea*, Hațeg, județul Hunedoara)

*

Mă numesc *Speteanu Șerban* și locuiesc în noul cartier de blocuri din perimetrul Șoseaua Giurgiului — Drumul Găzarului — Brîncoveanu. S-au spus și scris multe cuvinte de laudă la adresa constructorilor. În București, ca și în întreaga țară, mii și mii de apartamente poartă cartea lor de vizită pe care este înscris calificativul de recepție «foarte bine». Totuși... există încă un aspect al muncii constructorilor mai puțin lăudabil. Este vorba, pe scurt, de starea în care rămîn drumurile, căile de acces, locurile din jurul blocurilor după ce constructorii se mută pe alt șantier. Dar să exemplific. Noi, locatarii cartierului amintit, dacă vrem să trecem prin strada Drumul Găzarului, trebuie să facem o adevărată echilibristică pentru a evita gropile, mormanele de pămînt și resturile materialelor de construcție, gurile de canalizare deschise și nemarcate, bucățile din ceea ce a însemnat pavajul trotuarelor pentru pietoni. Menționez, această stradă este unica posibilitate de acces spre Șoseaua Giurgiului. O altă stradă, Riul Șoimul, este total impracticabilă. Întreb pe această cale, nu era în obligația constructorului să refacă pentru circulație drumurile și trotuarele distruse? Sigur, noi putem, și trebuie, prin muncă patriotică, să amenajăm și să înfrumusețăm locurile din jurul blocurilor. Dar aceste lucrări de strictă specialitate — pavaje, canalizare, iluminat — sînt de competența edililor municipiului. Îi așteptăm și oricînd le vom da o mînă de ajutor.

*

În revista Flacăra, numărul 26, la pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», am citit propunerea studentului Ion Lungu din Cluj, vizînd punerea în vînzare a gulerului de rezervă la cămășile bărbătești. Sînt de acord cu această propunere, doresc însă să menționez că problema s-ar putea realiza într-un mod mai economicos, în sensul ca gulerele cămășilor să fie astfel cusute încît să se poată întoarce atunci cînd fața exterioară devine uzată vizibil. *(Semenic Ilonă*, Oțelu Roșu, județul Caraș-Severin)

«...mă raliez cererii studentului Ion Lungu, aceea de a fi puse în comerț gulere de rezervă; doresc totodată să adaug că ar fi bine dacă modelele cămășilor s-ar realiza în serii mai mici, apar prea multe la fel, desenul și coloritul devenind astfel, prin repetare, uneori monotone». *(Alexandru Ostafi*, Dorohoi)

*

Locuiesc într-un bloc nou de pe frumoasa arteră Pantelimon și vreau să vă relatez un fapt mai puțin frumos: în ziua de 21 iulie, împreună cu soția, am fost în mai multe magazine de desfacere a mobilei, pentru a cumpăra un pătuț. Fetița mea are opt luni. Precizarea o fac cu intenție. După multă umblătură am fost îndrumat la magazinul «Apartamentul». Într-adevăr nu mică ne-a fost bucuria văzînd mult căutatul pătuț. Imediat am scos banii, dar vînzătorul mi-a răspuns scurt: «Pătuțul din vitrină este unicat și nu se poate vinde; dacă vreți unul la fel, vă fac un contract și *peste un an* îl veți avea». Stau și mă întreb dacă peste un an fetița mea va mai avea nevoie de un astfel de pătuț, sau cu... moda acestor contracte, vom fi nevoiți să-i cumpărăm de-a dreptul un studio! *(Gerea Mihai*, București)

Ion Vițelaru din Iași ne-a adresat o întrebare la care ne-a răspuns Ministerul Muncii, prin Direcția generală asigurări sociale, pensii, asistență socială, contabilitate și control financiar. Întrucît este o problemă de interes general — redacția noastră a mai fost solicitată în acest sens — reproducem integral acest răspuns:

«La scrisoarea adresată redacției revistei Flacăra prin care vi se cer precizări dacă pensionarilor cărora li se reține 2% din retribuția tarifară, pe timpul cît sînt încadrați în muncă, li se restituie contribuția în cazul cînd nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea pensiei suplimentare, vă comunicăm următoarele.

Articolul 73, alineatul 4, din Legea nr. 27/1966 cuprinde o dispoziție tranzitorie potrivit căreia angajații care pînă la data pensionării n-au dreptul la pensie suplimentară fiindcă au contribuit mai puțin de 12 luni la fondul pentru acest fel de pensii, li se restituie, conform alineatului 5 din același articol, sumele plătite cu titlu de contribuție. Din cele arătate mai sus, rezultă că art. 73 alin. 4 și 5 din lege nu include și pensionarii care s-au încadrat în muncă ulterior pensionării, cărora li s-a reținut pe timpul cît au muncit contribuția de 2%. Precizăm că reglementarea la care ne-am referit mai sus are la bază principiul mutualității dintre persoanele încadrate în muncă, principiu care stă la baza instituirii pensiei suplimentare.» (Semnează director general adjunct, *I. Stroescu)*

*

Mă numesc *Tomescu C. Anghel* și locuiesc în comuna Trivale-Moșteni, județul Teleorman. Vă scriu cu rugămintea de a mă ajuta să rezolv o problemă pentru care am umblat zile în șir, fiind trimis de nenumărate ori de la Ministerul Educației și Învățămîntului la diferite școli, deoarece școala la care am absolvit — Școala profesională 29 construcții din București — s-a unificat cu o altă școală necunoscută mie. La absolvire am fost repartizat în cîmpul muncii pe baza unei adeverințe fără a mi se elibera și certificatul tip din care să rezulte anii de studiu și calificarea obținută. În momentul de față nu am un act legal de absolvire a școlii, și iată de ce pe șantierele unde aș putea lucra ca dulgher nu pot fi încadrat decît ca muncitor necalificat. Poate că prin publicarea acestor rînduri, forul competent va lua măsuri în sensul rezolvării problemei mele.

*

Dragă redacție, sînt pionier, mă numesc *Cezar Mituș* și locuiesc în orașul Sibiu. Sînt un îndrăgostit de cea de-a 7-a artă și am participat nu demult la cel de-al VI-lea Festival al cinecluburilor pionierești organizat de Consiliul Național al Pionierilor la Bucșoaia în județul Suceava. Vă scriu aceste rînduri pentru că mi-au plăcut foarte mult filmele prezentate de colegii mei de la Casa pionierilor din Cluj-Napoca. Ei au obținut dealtfel premiul special al juriului și premiul pentru cel mai bun scenariu. Într-adevăr, filmele «1 000 de vieți într-o conștiință» și «Patru pilule» au meritat cu prisosință recunoașterea și aprecierea juriului, pentru că sînt lucrate cu multă măiestrie. Mie mi-au plăcut foarte mult și mi-au întărit încrederea că și noi, copiii, ne putem înscrie cu majuscule numele pe genericul unor creații cinematografice.

*

Gara Zorleni de lîngă Bîrlad prezintă o curiozitate vegetală rar întîlnită: o frumoasă viță-de-vie, plecată dintr-o singură tulpină avînd diametrul tulpinii unui copac, împodobește fațada gării. După afirmația șefului gării, vița-de-vie ar avea aceeași vîrstă cu clădirea, adică peste 80 de ani, fiind sădită de un acar. Cu toată vîrsta înaintată, vița-de-vie — care, cred, poate fi considerată un veritabil monument al naturii — dă roade în fiecare an, iar frunzele ei mari și frumoase umbresc plăcut peronul. Dar cei 84 de ani au început totuși să lase urme: tulpina prezintă din loc în loc putreziciuni, roadele sînt mai rare. De ce vă scriu toate acestea? Pentru ca apelul meu publicat în coloanele revistei să găsească un ecou în rîndul specialiștilor viticoli ai zonei noastre, în sensul de a interveni, ca oameni experimentați, pentru revitalizarea frumosului ornament vegetal. *(Lupu Bucholtz*, Bîrlad)

*

Mă numesc *Tudor Octavian* și locuiesc în Timișoara. Doresc să vă semnalez un aspect negativ, mai bine-zis o mostră de cum nu trebuie să se facă simțite spiritul și inventivitatea lucrătorilor din comerț. Pe căldurile acestei veri toride, dacă vrei să bei un pahar cu apă minerală, un suc sau Pepsi la bufetul plajei din Sag, poți să aștepți mult și bine, întrucît cei de aici au hotărît — cu de la a cui putere?! — să nu servească pe cei însetați decît cu condiția ca să cumpere și ceva de mîncare. Este de neînțeles această măsură. Oamenii vin să facă plajă, baie, este vorba de o destindere, mulți își aduc mîncare la pachet — nu e deci un local de consumație care să justifice o astfel de măsură. În sfîrșit, chiar și astfel, gîndiți-vă că la plajă omul consumă o mare cantitate de lichid. Ce s-ar face dacă pentru fiecare sticlă sau pahar consumat ar fi nevoit să consume și o cantitate de mîncare corespunzătoare?

*

Un nou, frumos și modern complex hotelier — «Dorobanți» — domină intersecția străzii M. Eminescu cu Calea Dorobanților din Capitală. Locuiesc în cartier și, firesc, la început din curiozitate, cu timpul din necesitate, am încercat să beneficiez de avantajele unui astfel de complex, dar... În frizeria hotelului, un singur lucrător, suprasolicitat; trebuie așadar să dispui de mult timp și multă răbdare. Terasa recent dată în folosință pune la dispoziția cumpărătorilor răcoritoare... calde. În restaurantul cu autoservire, insuficient aerisit, sînt frecvente scenele în care comportarea consumatorilor depășește limitele firești ale bunei-cuviințe, fără ca lucrătorii din personalul localului să intervină în vreun fel. Ar mai fi multe de sesizat, din păcate în același ton neplăcut și cred că un cuvînt hotărîtor îl poate avea nu numai conducerea acestui complex, ci și echipele de control obștesc. *(George Mordrel*, student, București)

*

Am citit în revista dumneavoastră, printre altele, și despre unele nereguli privind transportul în comun pe traseele I.T.A. Arad. Cred că pentru conducerea respectivei întreprinderi deficiențele semnalate sînt destul de neplăcute, cu atît mai mult cu cît ele par a fi devenit, aici, o regulă. În acest sens, vă relatez și eu o întîmplare petrecută în ziua de 19 iulie a.c. pe traseul Gurahonț — Pleșcuța. Mă aflam în autobuzul 31-Ar-1064 pe ruta Ineu — Brad. Șoferul își făcea conștiincios datoria — taxatorul, în schimb, a *întîrziat* voit cu împărțirea biletelor de călătorie, așteptînd — firește, la «mica înțelegere» — să-i «pice» și lui ceva. Iată însă că am fost opriți de un control (I.M.S. 1-Ar-5893). Taxatorul nostru nu a mai apucat să vîndă, în grabă, decît trei-patru bilete. Spre surprinderea tuturor, el a început să dea vina pe... călători. Intrigat, am intervenit în discuție, luînd apărarea celor ce urmau să fie amendați absolut pe nedrept. Spre surprinderea noastră (pot cita printre martori: Rada Ioan, Negru Marioara — din Gurahonț; Brinda Nicu, Crainic Viorel, Gomoi Marioara — din Pleșcuța etc.), controlorii — erau doi — mi-au ripostat violent, în termeni vulgari și dînd dovadă de inculturâ ostentativă, luînd în schimb apărarea taxatorului vinovat. Sînt indignat pentru această lipsă de bună-cuviință, și chiar dacă ceea ce mi s-a întîmplat mie și celorlalți călători poate părea un lucru minor, asociat cu altele asemănătoare, despre care a mai scris revista «Flacăra», el devine, cred, un motiv de a pune pe gînduri conducerea I.T.A. Arad. *(Popovici Mihail*, comuna Gurahonț, județul Arad)

Într-o scrisoare adresată redacției, Andrieș Ion, din Lugoj, electrician, semnala lipsa unor materiale de construcție, cît și transportarea unor stîlpi, destinați Lugojului, la Arad. În legătură cu acestea, primim din partea Întreprinderii de rețele electrice din Timișoara — întreprindere de care depinde șantierul în cauză:

«Referitor la sesizarea nr... trimisă de dv., vă comunicăm următoarele: cele arătate de tovarășul Andrieș sînt juste și se datorește faptului că Șantierul construcții montaj al I.R.E. Timișoara la sfîrșitul trimestrului II a întîmpinat unele greutăți obiective în asigurarea frontului de lucru al unor formații, printre care și cea din care face parte corespondentul dv. Menționăm că am avut contractați stîlpii respectivi pe trimestrul II 1975 cu Întreprinderea de prefabricate Timișoara care nu ne-a onorat contractul cu peste 1 000 de stîlpi. În ceea ce privește trimiterea stîlpilor de la Lugoj la Arad, sesizarea este de asemenea justă, această operație fiind făcută de șantier pentru a acoperi necesitățile de stîlpi pentru alte echipe care stagnau, iar formația din care face parte tov. Andrieș Ion, în acea perioadă era asigurată cu front de lucru.» (Semnează director, inginer *Zaberca Ilie)*

*

Din partea *Consiliului popular al municipiului Constanța:*

«La adresa dv. nr... prin care ne trimiteți scrisoarea adresată redacției de Mărilă Elisabeta, vă comunicăm: cazul a fost rezolvat favorabil, acordîndu-i-se locuință în Constanța, bulevardul Tomis numărul 133».

POȘTA REDACȚIEI

Gheorghe Beleanu — Tg. Mureș. La intervenția noastră, Consiliul popular al județului Mureș ne-a informat că s-a luat legătura cu Consiliul popular comunal Pogăceaua, prin comisia județeană pentru ocrotirea minorilor, pentru a se întocmi dosarul de internare a fratelui dumneavoastră la leagănul de copii Tg. Mureș. La Casa de copii preșcolari din Luduș nu a fost posibil, pentru că nu îndeplinește condiția de vîrstă. Surorii dumneavoastră, Beleanu Maria, avînd vîrsta de trei ani, i se vor întocmi formele necesare pentru a fi internată la casa de copii preșcolari Luduș.

Mariana Oros — Zalău. Pentru obținerea unui certificat de traducător este necesar să participați la concursul ce va avea loc în septembrie. Informații privind condițiile de participare puteți obține adresîndu-vă comisiei de traduceri de pe lîngă Centrul de perfecționare a cadrelor, București, sector 1, Calea Dorobanților nr. 99 A.

Lucia Preda — Moinești. Ne-ați solicitat sprijinul în găsirea unui loc de muncă, ceea ce am și făcut, adresîndu-ne în acest sens Consiliului popular al județului Bacău, care prin biroul forțelor de muncă din Moinești v-a invitat pentru a fi plasată în muncă la centrul de legume și fructe, dar nu v-ați prezentat.

Georgeta Dragomir — comuna Provița de Jos, județul Prahova. «Trăiesc într-un sat apropiat orașului Cîmpina. Are și el oamenii lui și case risipite printre dealuri, copii și flori, și cîntecele lui... În satul meu nu a venit de la vreo redacție nimeni. Aș vrea să se scrie și despre satul meu». Am reprodus doar un scurt fragment din foarte frumoasa scrisoare a dumneavoastră. Vă promitem, tovarășă Dragomir, că îndată ce va fi posibil vă vom îndeplini rugămintea.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

un veritabil show melodia și romanticii

Am ascultat cîteva orchestre sovietice de jazz și am rămas plăcut impresionat de subtilitatea pătrunderii unui stil care oricum le e străin *ab originem*, de capacitatea recreării acelui *swing* atît de specific. Orchestrele sovietice de jazz sînt astăzi printre cele mai bune din Europa.

Alaltăieri am ascultat însă o formație de concert, de muzică ușoară cum i se spune pe la noi, *Melodia*, care împreună cu o formație vocală, *Romanticii* (cei care au făcut afișul au greșit anunțînd doar grupul instrumental) au oferit spectatorilor bucureșteni un veritabil *show*, cu pagini orchestrale parodice, cu multe melodii rusești populare ori de estradă, cu șlagăre din filme cunoscute și la vocal, Igor Vasiliev, prezență scenică agreabilă, a cucerit publicul, la rîndul lui, prin interpretarea de mare forță a cîtorva cîntece rusești, dintre care «Ochii ciornîie» și «Kalinka» ne-au sunat atît de familiar.

Celelalte atuuri ale *show*-ului s-au numit *Romanticii*, trei băieți și o fată, toți patru foarte tineri, cîntînd și dansînd, orchestra compusă din 5 membri — 3 chitare, orgă electrică și baterie — precum și cei doi dansatori care au pigmentat plăcut concertul cu numere de dans și pantomimă.

Romanticii, încă de la prima apariție, pe întuneric complet, cînd vocile lor curate, frumos armonizate, transmiteau la lumina lumînărilor atîta fierbinte credință în cîntec

nol, cu dans «modern» și orgă de lumini, într-un cuvînt, un spectacol de acută modernitate, viu colorat, pasionant în evoluția sa ascendentă, de un bun-gust desăvîrșit.

Plasat sub semnul unui înalt profesionalism și al respectului față de public, *show*-ul *Melodia-Romanticii* a constituit o veritabilă surpriză în peisajul atît de arid al stagiunii estivale bucureștene.

Mai întîi l-am ascultat pe Vladimir Gorodnici, voce amplă, patetică, culminînd în acel atît de cunoscut «Serile împrejurul Moscovei» al lui Soloviov-Sedoi; apoi ne-a impresionat Tatiana Erkaeva, voce de soprană specific rusească, făcută să răsune parcă peste întinsele stepe, care a cîntat absolut fantastic «Katlușa» și o melodie din filmul copilăriei noastre, *Băieții veseli*, cu Liubov Orlova; în sfîrșit, al treilea solist

și pînă la supermodernitatea dansului lor proectat fantastic, prin jocul de lumini, într-un amețitor caleidoscop de *flash-back*-uri, serioși ori gravi, sfioși ori zburdalnici, s-au făcut ecoul problemelor care frămîntă tînăra lor generație. Ei cîntă, dacă vreți, un fel de muzică folk rusească.

La rîndul ei, orchestra este una din cele mai bune, în genul ei, fiecare instrumentist stăpînindu-și la perfecție instrumentul, iar cei doi dansatori, Tatiana și Serghei Smetanin, au dovedit că au multe calități specifice școlii sovietice de balet: pregătire academică, ținută și elevație, expresivitate, toate puse în slujba unor dansuri ușoare, revuistice.

Un ultim cuvînt despre prezentatorul Evgheni Buriakov, care, în limba română s-a dovedit a fi un artist antrenant.

maravilla de florida

Un singur concert dat la București, mai multe în țară, pe litoral. Spectatorii români au avut astfel ocazia să asculte și să vadă pe viu una dintre cele mai originale și mai antrenante formații vocal-instrumentale din Cuba, *Maravilla de Florida*. În românește, titulatura formației s-ar traduce «Minunea din Florida». Este probabil, la origine, un supranume dat de concetățenii entuziasmați, mari amatori de dans, precum se știe, ai acestor 13 bărbați, buni muzicieni, buni dansatori, care nu stau o clipă locului, fie că au în față un microfon, fie pe umăr o vioară electrică. De la început pînă la sfîrșit, ei cîntă și dansează cu egală dezinvoltură, parcă ar sporovăi, și îți vine să dansezi cu ei, iar sfîrșitul concertului, granită impusă de rigorile oricărei scene, oricărui turneu, îi surprinde în egală măsură, ca și pe spectatori, și le pare rău și ar mai cînta și ar mai dansa, deși apa le curge șiroaie pe față, din cămășile din costumele ușoare, de tergal, frumos călcate la începutul concertului. Într-adevăr «maravilla».

Concertul lor relevă aceeași pasiune pentru ritm și pentru melodie. Și totuși parcă ritmul e cel care te copleșește, cel cu care pleci în suflet din sala de concert. Ritmuri *guiro*, *bolero*, *son*-ul, *guajira*, *cha-onda*, *guachitupa* — iată, spre exemplu, ritmurile diferite, prezente numai în prima parte a concertului, fiecare relevat de cîte o melodie specifică, cu titluri expresive pentru un mod de a trăi, de a concepe lumea și viața

Lasă-mă să trăiesc în pace, *Departe de tine*, *Așo joc eu*... Să mai amintim renumitele *Guantanamera* și *Siboney* care au făcut înconjurul lumii, leitmotivul *Rica mulata* (Frumoasa mulatră) ori cîntecele părții a doua, *Frunzișul arborelui siguaraliu*, cîntec muntenesc, *Juan cel bețiv*, cîntec satiric, *Vastele alei*, dedicat memoriei lui Salvador Allende, *Nu-i vina mea*, închinat bogățiilor Cubei: zahărul, tutunul, cafeaua, ori o altă melodie specifică de dans, o *cha-cha-cha* intitulată *Nu știu de ce încerci să te întorci* și vom avea o imagine cuprinzătoare a unui repertoriu cultivînd melosul folcloric, varietatea ritmurilor cubaneze ori africane și propunînd o tematică diversă, oglindă a preocupărilor pasnice ale unui popor liber, iubind munca, muzica și dansul în egală măsură.

Cei 13 membri ai formației sînt muzicieni talentați, fiecare cîntînd la două-trei instrumente (ori bătînd pe rînd din instrumentul acela străvechi de percuție, african, numit *güiro*, un fel de dovleac preparat special, cu mărgele și alte auxiliare și cu un sunet fascinant) astfel că ne facem o plăcută datorie de a transcrie aici numele lor: *Eladio Terry*, dirijor și violonist, *Fernando Cabrera*, dirijor secund și violonist, *Marino Castillo*, vioară, *Orlando Bèltran*, flaut, *Nicolas Mena*, *Lazaro Aparicio* și *Jose Hernandez*, soliști vocali, *Jose Boladeres*, orgă, *Norvelto Valdes*, chitară bas, *Alfredo Echemendia*, *Dalio Vento*, *Alpelto Espinosa* și *Reynaldo Guintana*, percuție.

evenimentul săptămînii...

...l-a constituit mutarea sau, mai bine zis, reînvierea spectacolului de estradă *Un băiat de zahăr ars* la grădina Boema, vizavi de grădina Cina. Credeam cu naivitate că, în urma intervenției noastre (vezi Flacăra nr. 19 din 17 mai a.c.) direcția teatrului satiric-muzical «C. Tănase» are să scoată, odată pentru totdeauna, de pe afiș această mostră penibilă de prost gust, de virulență a umorului involut de tip suburban, a muzicii înțeleasă ca încropeală și a dansului țopăitor. Cînd colo, «băiatului» care nu mai e de mult de zahăr... ars, ajungînd scrum sadea, i s-a găsit un nou acoperiș estival. Turiști străini care tot nu știu «limba», bucureșteni toropiți de căldură mare, provinciali grăbiți, cine să mai stea să vadă cît de amar a ajuns «dulcele băiat»?!.

Așteptăm o măsură în acest sens din partea Comitetului municipal de cultură și educație socialistă, unde se vorbea deunăzi cu atîta convingere de exigențele stagiunii estivale bucureștene.

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
2. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «tarafu» său.
3. **Cîntec între apele țării** *(Doru Stănculescu — Constantin Săbăreanu)* — Doru Stănculescu
4. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu.
5. **Vasiliscul și Aspida** *(Iosif Kappl — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
6. **Un și o** *(Tudor Gheorghe — Al. O. Depărățeanu)* — Tudor Gheorghe.
7. **Rar** *(Dan Chebac — George Bacovia)* — Dan Chebac
8. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian.
9. **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivanițchi.
10. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
11. **Minecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.
12. **Cunoașteți voi** *(Paul Țenchea — Adrian Frățilă)* — Grup «Columna».
13. **Spini și crini** *(Ionela Copaciu — Mihai Beniuc)* — Ionela Copaciu.

Pagină realizată de NICOLAE SPIRESCU ■

curier muzical

Mariana FLUNDRA — Timișoara: «Marei simpatii» îi puteți scrie pe adresa Teatrului de comedie, unde George Mihăiță este angajat. **Dan TAREAN — Nădlac:** Splendidă scrisoare; vom reveni cu siguranță la Arad. **Sigma — București:** Pentru «cei care v-ați bătut pentru un bilet la Circ, la Sala Palatului și nu ați găsit», o veste bună: nu peste multă vreme Topul Cenaclului Flacăra va putea fi reascultat la radio București. **Nicolae VIRGOLICI — București:** Zvon neconfirmat. «Tinerii membri ai Uniunii scriitorilor» Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu nu au solicitat încă să facă parte din Cenaclul Flacăra. **Ion CIONTU — Balș:** De acord. Vom publica partiturile unor cîntece din top. **Marius MORARU — Timișoara:** Într-adevăr atitudinea solistului respectiv este reprobabilă. Împărtășesc, cu titlu strict personal, doar unele dintre opiniile exprimate în partea a doua a scrisorii. Nu cred că publicul nostru ar avea nevoie de o pregătire specială pentru a recepta folkul de valoare. **Mădălina POPESCU, Liliana NICOLESCU, Mircea POPA — București:** Oricine poate deveni membru al Cenaclului Flacăra, dacă are **ceva de spus** semenilor săi prin mijloacele artei. În fiecare miercuri la sediul redacției Flacăra se organizează vizionări și audiții în vederea selecției. **Jenica MOSOR — București,** mamă a doi copii «inFLĂCĂRAți»: mulțumim pentru frumoasele aprecieri **Cristian DAVID — București:** Formația Phoenix nu este formația permanentă a Cenaclului Flacăra. Apreciindu-i nivelul artistic, am solicitat mai des în ultima vreme colaborarea cu această formație îndrăgită de dumneavoastră, tot așa cum vom apela și la alte formații pop și folk românești, valoroase. **Liana IONESCU — Tg. Jiu:** am predat scrisoarea lui Mircea Vintilă. **Dan CRISTESCU — Slatina:** Ne acuzați de exclusivism. Probabil nu ați citit ultimele numere ale revistei. Ne vom strădui în continuare să vă infirmăm convingerea. **Camelia SOBARU, Adriana RUSU, Camelia HOLINGER, Ștefan ENACHE, Sorin TUDOR, Trűnken IRENKE și ceilalți topiști:** Mulțumim pentru topurile dumneavoastră; așteptăm topuri complete. **Octavian FLOREA — Pitești:** Avem în vedere grupul Rod Folk atît pentru debutul în cenaclu, cît și pentru o viitoare prezentare în revistă. **Prof. Gh. MORARU — Blaj:** Trimiteți. **Constantin VLĂDULESCU — Craiova:** Am făcut primele demersuri la Direcția muzicală a Radioteleviziunii și o veți putea asculta, sperăm în curînd, pe solista dumneavoastră preferată de muzică populară. **Marius SÎRBU — Lugoj:** Mai scrieți-ne. **Manuela DOCAN — București:** V-ați speriat degeaba. Cîntărețul dumneavoastră simpatizat, Mihai Constantinescu, e bine sănătos și l-ați putut asculta, credem, la Festivalul de la Mamaia. **Fetele din serviciul administrativ al întreprinderii textile Timișoara:** «Sîntem convinse că acest cîntăreț (Demis Roussos, n.n.) merită să fie ridicat pe culmile cele mai înalte». Colaboratorul nostru N. Colibași nu e chiar de aceeași părere. **C. GEORGESCU — București:** «Nu, a fost prea feeric, prea fantastic și poate tocmai **de aceste motive** o parte din oameni au plecat dezamăgiți, așteptîndu-se poate la alte gesturi și cîntece mai vulgare (precum dorește majoritatea tineretului bucureștean) neînțelegînd finețea sufletească a lui Demis Roussos. De ce să ne ridicăm pînă la el obosindu-ne din cale afară cînd el a avut bunăvoința de a coborî pînă la noi». Chiar așa să fie? Nu este oare exagerat să catalogați majoritatea tineretului bucureștean ca incapabilă de a-l recepta pe Demis Roussos și dornică de vulgarități atunci cînd realitatea noastră culturală infirmă zi de zi această falsă opinie? Uitați-vă prin sala de la «174» pe Calea Victoriei, și să-mi spuneți cîți tineri se văd la «Un băiat de zahăr... ars», ori la «Uite că nu tac»? În schimb ați observat cîți tineri populează sălile la concertele lui Elvin Jones ori la Ateneu, ori la Operă chiar?

M.T. ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

ACEASTĂ MARE VALOARE N-AM VRUT S-O SCHIMB ÎN BANI MĂRUNȚI

Francisc Vas este inginer, inovator, șeful secției proiectări mașini-agregate și mecanizări din cadrul Întreprinderii de autocamioane Brașov. S-a născut la Aninoasa, acum 50 de ani, a făcut Facultatea de mecanică la Timișoara. Este de 20 de ani pe post, în același loc de muncă. Din capul și mîinile lui și ale colaboratorilor apropiați s-au născut peste cinci sute de proiecte de mașini speciale (sau agregate). Are vreo șapte sau opt invenții și inovații brevetate, fără a pune la socoteală gama foarte largă de elemente tipizate avînd caracter de noutate în țară și de negăsit chiar prin publicațiile de specialitate, dar pentru care n-a cerut brevetarea. Cîteva titluri ale unor elemente tipizate și invenții: «Aero-comparator pentru măsurători de precizie», «Construcție nouă pentru saboții de frînă», «Mașină de rectificat scaun de supapă», «Mașină pentru prelucrarea suprafețelor toroidale ale cuplajelor omocinetice» etc.

Pe Francisc Vas l-am întîlnit prima oară în primăvara acestui an, la festivitatea anuală devenită tradițională sub Tîmpa, cu numele «Lauri brașoveni», în care sînt sărbătoriți și premiați inventatori, cercetători, proiectanți, oameni de cultură, conducători de unități economice din raza județului — toți cu rezultate deosebite în ultimul an de activitate. Inginerul Francisc Vas era prezent, alături de colaboratorul său inginerul Dezideriu Horacek, cu invenția al cărei nume l-am amintit ultimul pe lista selectivă prezentată mai sus. Am aflat atunci că mașina respectivă este folosită la prelucrarea articulațiilor care antrenează roțile motrice ale autocamioanelor, amănunt care nu ar fi poate așa de impresionant dacă n-am aminti că fără această invenție însăși construcția autocamioanelor brașovene ar fi pusă sub semnul întrebării. Sau, mai exact, întreprinderea ar fi fost nevoită să cumpere din străinătate două mașini executate după unul din cele cinci brevete de acest gen existente în lume (trei americane, unul englez, altul francez), pe baza unei comenzi speciale ce ar fi trebuit onorată cu cîteva milioane bune de lei-valută. Înaintată severei Comisii de patente a S.U.A., invenția inginerilor români Vas și Horacek a primit — după o atentă comparație cu brevetele cunoscute — titlul de *potent*, certificînd noutatea în lume pentru rezolvarea uneia dintre cele mai grele probleme din domeniul construcțiilor de mașini și dreptul de a împiedica timp de 17 ani orice producător american «să fabrice, să folosească ori să vîndă» invenția fără a cădea mai întîi la înțelegere cu deținătorii brevetului. Țin minte încă de atunci, acum cîteva luni deci, un amănunt care mi s-a părut semnificativ, anume că Francisc Vas nu socotea invenția amintită un copil mai altfel al gîndirii și mîinilor lui, sau încununarea muncii de-o viață, ci pur și simplu o reușită la fel cu celelalte între cele peste 500 de agregate proiectate.

L-am regăsit, de curînd, în biroul pe care-l ocupă de douăzeci de ani, ca șef al unui colectiv ce a ajuns la peste o sută de oameni, dar pe care îl consideră totuși prea mic pentru rezolvarea cît mai operativă, disciplinată, fără urgențe cu iau locul unor lucrări mereu amînate, a numeroaselor probleme ridicate de întreprinderea la care lucrează și de a cărei producție secția pe care o conduce este nemijlocit legată. Activitatea de proiectare din cadrul unei întreprinderi constructoare de mașini se împarte în două mari sectoare: cel al proiectării propriu-zise a vehiculelor (autocamioane, automobile etc.) și cel al proiectării unor mașini speciale, care se mai cheamă și agregate, strict specializate în producerea pieselor necesare vehiculului. Francisc Vas conduce o secție din al doilea sector amintit, cel care proiectează «sculele» necesare pentru asimilarea în fabricație a noilor creații ale primului sector de proiectare.

«Tocmai de aceea sînt atît de multe proiecte cu caracter de noutate tehnică, zice Francisc Vas. Mașinile speciale, spre deosebire de cele universale desigur, care au o gamă foarte largă de piese prelucrate, se construiesc pentru execuția unui singur tip de operație, maximum două, necesare într-un anumit stadiu de dezvoltare a producției. Odată cu depășirea acestui stadiu, prin apariția unor idei noi de concepție și execuție, sînt necesare alte mașini-agregat, corespunzătoare noilor tipuri de piese lucrate».

În 1954, cînd s-a hotărît pentru fabrica de la Brașov profilarea pe construcția de autocamioane, brașovenii lucrau numai pe mașini-unelte universale — strunguri, mașini de găurit, freze etc. Ele au însă un preț de cost ridicat, și e normal să fie așa de vreme ce sînt făcute pentru execuția unei game foarte largi de produse — dar e păcat să ții blocată o asemenea mașină pentru o folosință unilaterală. Un an mai tîrziu a luat ființă secția de proiectări de mașini speciale condusă de destul de proaspătul inginer Francisc Vas, pentru că, zice dînsul, «ne-am dat seama că acesta este viitorul în construcțiile de mașini».

«Era desigur greu, nu aveam nici un fel de experiență în materie — dar problemele trebuiau rezolvate, cu toate că urma să ne descurcăm fără nici un fel de documentație — să-i zic de inspirație. A trebuit să învățăm singuri — astfel de mașini se făceau pretutindeni în lume, dar cine oare ar fi acceptat să-ți acorde cel mai mic sprijin?! Ne-am frămîntat, am dat drumul fanteziei — o fantezie cît mai aproape de parametrii realizabilului, adaptabilă condițiilor noastre — și am reușit în cele din urmă. Primul agregat după concepție proprie a fost pus în funcțiune în anul 1956 — era vorba doar de o mică linie de găurire, dar apoi am trecut la proiectarea unei serii de mașini care au format linia de execuție a primului bloc motor de construcție românească, pentru camioanele S.R. 110. Am mai proiectat — vorbesc desigur de colectivul pe care-l conduc — încă patru linii de fabricație a blocului motor și a chiulasei: pentru camioanele S.R. 210, apoi Diesel de 135 și Diesel de 215 cai putere, care se află acum în execuție, plus alte trei linii al căror beneficiar a fost întreprinderea «Tractorul». O astfel de linie are o complexitate mult mai mare decît o simplă mașină prelucrătoare (pe o linie se execută între 20 și 50 de operații diferite), care adesea are, la rîndul ei, un caracter de noutate și poate deci solicita brevetarea. Astfel de agregate, să le zic «individuale», am făcut și noi — de exemplu linia de punți spate, agregatele pentru butucii de roți, cele pentru trompe, pentru axe planetare, pentru cutii de viteze, pentru carcase de diferențial etc., etc. — dar aproape pentru nici una n-am solicitat brevetarea. De ce? Știu eu?! Poate pentru că așa era orientarea pe vremea primelor noastre inovații, poate dintr-o modestie desigur nejustificată... Sau poate, da — mai curînd așa — din cauză că această mare valoare — aprecierea muncii noastre, evidența utilității ei prin integrarea imediată, cu cele mai bune rezultate, în producție — n-am vrut s-o schimb în bani mărunți! Personal n-am zeci sau sute de invenții și inovații cu care să mă mîndresc, dar faptul că munca noastră, a tuturor din secție, se vede în ateliere mi se pare un lucru mai important. Dealtfel, vreau să vă spun că aici, la noi, sîntem cu totul legați de producție, avem unde să ne verificăm ideile și intențiile, mai cerem un sfat executanților — dar, mai ales, nu ne iartă nimeni pentru nerespectarea termenelor. Sîntem nevoiți să rezolvăm cît mai operativ problemele încredințate de colectivul de conducere al întreprinderii — nu-i ușor, tocmai de aceea am proiectat zeci, sute de mașini speciale și agregate individuale, dar pînă la urmă tot am reușit să ducem la bun sfîrșit ce începusem să facem!»

Asta se cheamă, după un termen la modă, integrarea cercetării-proiectării cu producția. Pentru a împlini un triptic ideal (adăugînd învățarea) tot mai folosit de-a lungul și de-a latul țării, să amintim că la întreprinderea brașoveană studenții Facultății de mecanică locale lucrează alături de proiectanți la problemele curente ale activității secției de proiectare — o acțiune nu numai binevenită dar și printre primele din țară. Pentru Francisc Vas, noțiunea de integrare nu este deloc nouă. «Am făcut facultatea la Timișoara, între 1946 și 1952. Lucram în același timp la uzina «Electromotor» — desigur cu plăcere, dar și de nevoie. Munceam, ca să zic așa, în două schimburi — în primul, cel de dimineață, învățam, iar în al doilea eram la uzină. Era desigur foarte greu, dar mi-a ajutat enorm. Atunci m-am calificat, pentru că, oricum, una este proiectul-școală și altceva proiectul ce trebuie aplicat imediat în atelier. Aș spune că gîndirea mea s-a verificat în practică, încă din timpul formării mele ca inginer proiectant. În întreprinderea noastră studenții nu formează o secție aparte, nu au o sală separată pentru «practica în producție», așa cum există în majoritatea unităților din același domeniu, cel al construcțiilor de mașini, ci lucrează cot la cot cu proiectanții. Am introdus sistemul cu puțină teamă, e adevărat, dar acum putem să ne mîndrim de reușita noastră».

Cînd l-am întrebat pe Francisc Vas dacă se consideră într-adevăr un om potrivit la locul potrivit n-a reușit să spună nimic despre *om*. Mi-a vorbit însă foarte frumos despre *loc*. «Fiecare om are nevoie de un loc pe care-l caută uneori toată viața unde să-și poată dezvolta personalitatea, să-și pună în valoare toate valențele sale, să-și poată împlini aspirațiile. Eu am avut șansa de a găsi aici, la Brașov, foarte repede un astfel de loc — și cred dealtfel că la Întreprinderea de autocamioane există cele mai bune condiții pentru împlinirea deziderateelor amintite. Omul, dacă vreți cu tot dinadinsul o explicație, nu face decît să se adapteze»...

Cu toate acestea, pe cînd mă îndreptam din nou — după «bun rămasul» cuvenit — spre poarta întreprinderii, un gînd mi-a spus că vorbele lui Francisc Vas, deși foarte frumoase, nu spun chiar totul. Cred, dealtfel, că și locurile acestea într-un fel ideale pentru realizarea visurilor de care vorbea dînsul, cele situate între coordonatele muncii făcută din pasiune, au nevoie de oameni pe măsură. Tocmai pentru astfel de oameni, sînt sigur a fost instalată la ieșirea din întreprinderea brașoveană o fotincă, cred, de un tip mult mai eficient decît alte îmbolduri la muncă susținută: «Vă mulțumim pentru rezultatele bune pe care le-ați obținut astăzi în producție!»

DUMITRU GRAUR ■

anticipație în trecut

Cînd și cînd trecutul — mai apropiat sau mai depărtat — se proiectează în actualitate cu vigoarea celui mai proaspăt eveniment. Este și cazul lucrărilor de restaurare a Curții domnești din Cîmpulung, acțiune recent începută și care va continua pe parcursul cîtorva ani. Cercetările arheologice vor precede, pas cu pas, opera de restaurare propriu-zisă, aducînd la lumină, poate, surprize al căror interes va depăși cercul strîmt al specialiștilor. Aceasta pentru că, după fericita expresie a unui istoric, atunci cînd privim Cîmpulungul parcurgem însăși istoria țării.

După cum bine se știe, la Cîmpulung și la Curtea de Argeș — care au constituit, într-o anumită epocă, cele mai importante centre politice, sociale și culturale ale Țării Românești — s-au păstrat monumentele cele mai interesante și mai numeroase din această parte a României, care pot fi puse în legătură cu însăși viața țării de la începuturi pînă azi. Dacă la Mănăstirea Dealu la Cozia sau la Snagov se află doar monumente izolate, ilustrînd un moment sau altul al istoriei noastre, la Cîmpulung regăsim o adevărată *suită* de monumente, ilustrînd o evoluție, istoria în mișcare. Iată de ce una din lucrările mai noi consacrate culturii medievale românești, «Cetăți de scaun ale Țării Românești» de Pavel Chihaia, oprindu-se asupra Cîmpulungului, își concentrează atenția asupra reconstituirii spiritualității și vieții social-politice a întregii Țări Românești prin prisma monumentelor arhitectonice, pe care autorul le consideră drept «documente figurative» la fel de importante ca și cele scrise.

— Cum se vor desfășura lucrările de restaurare? — l-am întrebat pe tovarășul arhitect Cristian Moisescu, directorul adjunct al Direcției patrimoniului cultural național.

— În momentul de față se lucrează la cercetarea arheologică a bolniței și a casei zidite din porunca lui Matei Basarab; în 1976 cercetarea se va extinde asupra incintei bisericii și, paralel, va începe restaurarea turnului clopotniței și a aripei brîncovenești. În perioada următoare lucrările vor cuprinde, treptat, întreg complexul, urmînd ca acțiunea de restaurare să se încheie, după cum ne-am propus, în 1980. Este de menționat că întreaga acțiune de restaurare și punere în valoare a acestor vestigii a fost inițiată de organele județene de partid și de stat.

— Cum va arăta Curtea domnească în 1980?

— Noi ne gîndim, în primul rînd, la ceea ce am putea numi *beneficiile morale* ale restaurării, la aportul pe care aceste lucrări îl vor aduce educației patriotice, prin încorporarea în circuitul turistic național a unei vetre românești, important centru politic social și cultural. Acțiunea trebuie privită în contextul mai larg al lucrărilor similare care se desfășoară la Tîrgoviște, la Cetatea Sucevei, precum și în alte părți. Pentru a reveni la Cîmpulung: după restaurare, în Casa Matei Basarab și în turn se vor deschide expoziții permanente privind istoricul acestei Curți domnești; în aripa brîncovenească se va organiza o expoziție de artă feudală, urmînd ca tot în cadrul complexului să funcționeze o expoziție cu vînzare de artă populară locală. Subliniez: locală. Nu o simplă unitate de desfacere a produselor cu iz folcloric ale cooperației meșteșugărești ci un cadru, cum nu se poate mai adecvat, de prezentare a vestitei arte populare muscelene. Firește, de pe urma restaurării Curții domnești va beneficia și turismul, atît cel național, cît și cel internațional. Cîmpulungul nu se află oare pe vechiul drum comercial care ducea peste munți, spre Rucăr, Bran, Brașov? Turismul și istoria se interferează! — conchide surîzînd interlocutorul nostru.

Iată, așadar, cum se configurează metamorfozele viitoare ale Cîmpulungului și îndeosebi «beneficiile morale» — căci mărturisim că în primul rînd la ele ne zboară gîndul — legate de restaurarea Curții domnești.

Casa Matei Basarab, unul din cele mai vechi și mai bine păstrate exemplare de arhitectură civilă și monastică din Țara Românească. După restaurare, aci se va deschide muzeul consacrat Curții domnești din Cîmpulung.

Un «bloc-turn» al evului mediu: așa va arăta, după restaurare, faimosul turn al clopotniței, cel mai înalt turn din Țara Românească: 35 metri înălțime, cinci niveluri.

Așa arăta (stînga) și așa va arăta (dreapta) după restaurare biserica bolniței mănăstirii Negru Vodă. După cum se știe, bolnițele mănăstirești au fost primele instituții spitalicești din țara noastră. Arcadele pridvorului, cu profiluri caracteristice epocii brîncovenești, redau aspectul inițial al bisericii.

Vizitarea a ceea ce poate fi denumit, de acum înainte, șantierul Curții domnești din Cîmpulung emoționează profund, plasînd parcă într-o nouă perspectivă orașul însuși, care-și poartă dăltuită în piatră mîndra sa istorie, trecute vieți de domni și domnițe și, mai presus de toate, însăși viața poporului de pe aceste meleaguri. Cîmpulung este cel mai vechi oraș atestat documentar al Țării Românești: o inscripție funerară păstrată pînă azi menționează că Laurentius Comes de Longo-Campo și-a încheiat aici zilele în anul 1300. Evident, orașul ființa înainte de atestare, dar de cînd? Dar nu argumente savante privind împrejurările întemeierii Cîmpulungului ne-au venit în minte vizitînd șantierul, ci frînturi de istorie, chipuri luminoase, înaintași. Cîmpulung, capitală și apoi temporar cetate de scaun, în acea perioadă cînd voievodul pleca împreună cu tot alaiul curții, cu cancelaria care emitea acte, pentru a se stabili, un timp mai lung sau mai scurt, în diferite orașe ale Țării Românești, desigur și la Cîmpulung, «scaun al domniei mele» (al lui Neagoe Basarab, în 1517).

Și apoi nu tot din acest oraș a pornit scrisoarea de taină a negustorului Neacșu către judele brașovean Hans Benkner, vestita scrisoare care și-a legat pe veci soarta de însăși istoria limbii române? Și tot aci, la mănăstire, a început să imprime vestita tipariță a lui Matei Basarab. Din Cîmpulung s-au îndreptat către toate colțurile țării tipăriturile domnitorului care, într-un cuvînt de introducere, spunea că țării îi este sete și foame, dar nu de apă și de pîine, ci de învățătură. Iar în 1669, «făcui domnia mea casă de învățătură, adică școală, în orașul domniei mele Cîmpulungul», școală pentru săraci «spre a-și da feciorii să se înțeleptească», după cum se spune într-un document rămas de la Antonie Vodă, domn obscur care merită să fie amintit fie și pentru aceste alese simțăminte care înfruntă senin veacurile.

Dar nu numai despre domni și cronologii e vorba — ar fi prea multe de spus, pe cine să pomenești, pe cine nu? — ci și despre pleiada de artiști, cărturari, oameni politici, care, drumețind spre Cîmpulung, și-au pus amprenta personalității lor pe aceste locuri, de la Negulici la Bălcescu, de la Kogălniceanu la Hasdeu, de la Slavici la Coșbuc, Iorga și cîți alții.

Dincolo de orice determinare istorică, dincolo de tiparnițe și cărturari, să nu ignorăm nici acea «poziție cu totul romantică», motiv de încîntare, cu multe decenii în urmă, pentru un călător transilvănean care și-a plimbat reveriile și visurile de mai bine spre acest colț de țară. Orice itinerar cîmpulungean devine, vrînd-nevrînd, și un itinerar sentimental. Acestui itinerar Curtea domnească restaurată îi va conferi un plus de «beneficiu moral», un plus de frumusețe, în acest sfîrșit de deceniu care oferă bătrînului Cîmpulung un prilej de insolită anticipație în trecut.

LIONEL NIȚESCU ■

ELECTRONOGRAFIA:

o prioritate românească de ultimă oră

un mare pas în cunoașterea lumii vii

PRIVIȚI CU ATENȚIE ACESTE FOTOGRAFII ÎNCREDINȚATE ÎN EXCLUSIVITATE «FLACĂRII». ELE ÎNFĂȚIȘEAZĂ PENTRU PRIMA DATĂ OCHIULUI OMENESC IMAGINI NECUNOSCUTE ALE STRUCTURILOR VII. DESCOPERIREA A FOST FĂCUTĂ CU AJUTORUL UNOR APARATE CONCEPUTE ȘI CONSTRUITE DE UN GRUP DE SPECIALIȘTI ROMÂNI, CONDUȘI DE DOCTORUL ION FLORIN DUMITRESCU.

NOUA METODĂ PERMITE DEOCAMDATĂ DEPISTAREA RAPIDĂ A CANCERULUI EXPERIMENTAL, DAR ÎN VIITOR, SÎNT DE PĂRERE SPECIALIȘTII, VA DEȚINE UN CUVÎNT DECISIV ÎN DIAGNOSTICAREA ÎNTREGII PATOLOGII UMANE.

Imaginea microscopică a unui țesut vegetal viu, realizată prin mijloace obișnuite (jos) și prin procedeul electronografiei (sus). Imaginea color reproduce nu numai structura celulară, ci și activitatea ei electrică. S-a putut constata astfel că gradul de activitate electrică (zonele albastre care urmăresc membranele sînt cele cu activitate intensă) diferă de la o celulă la alta.

Ne bucurăm de privilegiul de a prezenta în premieră cititorilor noștri una dintre cele mai recente și remarcabile descoperiri ale minții omenești. Fotografierea structurilor vii cu ajutorul unui electronograf, pe bază de curent de înaltă frecvență, reprezintă proprietatea intelectuală a unui grup de oameni de știință români, conduși de medicul Ion Florin Dumitrescu. Noua metodă, patent românesc, care aduce în patrimoniul științei universale o detaliată hartă electrică a structurilor vii,a fost perfectată pe parcursul a mai bine de zece ani de travaliu intens, de-a lungul a mii de zile și nopți albe, într-o luptă ireconciliabilă cu necunoscutul și — de ce să nu o spunem — cu neștiința, invidia sau scepticismul unor colegi de breaslă.

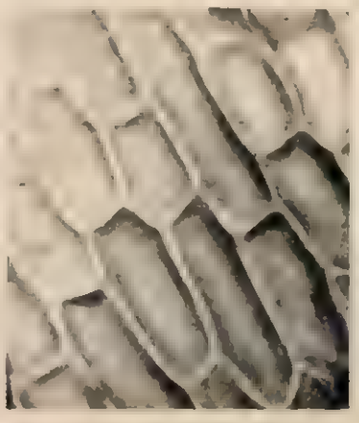

Nu ne declarăm specialiști în materie și lucrul acesta va fi spre folosul cititorului nostru, care, citind aceste rînduri, va afla ceea ce la rîndul nostru am aflat cu prețul unui efort notabil: acela de a-l determina pe doctorul F. Dumitrescu să-și convertească limbajul ezoteric în termeni uzuali, pe înțelesul tuturor.

De la bun început, o precizare: explorarea universului bioelectric al structurilor vii (plante și animale) constituie o preocupare mai veche a grupului de specialiști condus de doctor F. Dumitrescu care, pe baza experimentului, a putut ajunge la concluzia că orice proces intim al celulei vii își are un echivalent în manifestările electrice ale organismului. Prezența și interceptarea acestui univers bioelectric au permis de pildă lui Fries și Richter (1964) să efectueze studii de electrofiziologie cutanată care, între altele, au evidențiat modificările rezistenței electrice ale pielii pe ariile de proiectare și referință ale plămînilor în decursul evoluției cancerului pulmonar.

De un mare răsunet s-a bucurat în acest sens metoda sovieticului Kirlian. Preluat de tehnica medicală din S.U.A. și mai cu seamă de către un activ mecanism publicitar, efectul Kirlian a fost și mai este considerat unul dintre cele mai eficiente procedee pentru cunoașterea lumii biologice.

Electronografia pornește și ea de la studierea efectului Kirlian, dar ulterior cercetările medicului Ion Florin Dumitrescu au condus la nașterea unei metode profund originale, total diferită, atît ca tehnică, cît mai cu seamă ca rezultat final al investigației. Spre deosebire de efectul Kirlian, obținut în regim de radiofrecvență, noile imagini realizate de către cercetătorii români prin solicitudinea unui cîmp electric aduc în fața ochiului omenesc detalii de exterior și interior ale configurației și funcțiilor externe și interne ale organismului. S-au constatat astfel **pentru prima oară în lume** diferențieri din punct de vedere electric ale structurii celulare, rolul esențial al membranei acestora în corelarea fenomenelor intra și extracelulare. Și tot pentru întîia oară au fost evidențiate comunicațiile și aspectele electrice particulare ale celulei în procesul de necroză. Așa cum se observă și în suita de imagini alăturate, electronografia poate evidenția extrem de precis suferința unei celule sau a unei structuri biologice înaintea apariției leziunilor, ceea ce nu poate fi realizat cu nici un alt sistem de explorare electrofiziologică sau biochimică. Acest lucru va permite, între altele, **depistarea cancerului după scurt timp de la instalarea lui în organism;** deci nu atunci cînd procesul malign este evident și poate fi identificat prin mijloacele existente în clipa de față. Spre deosebire deci de aparatele «clasice» capabile de a reprezenta doar ecouri vagi ale fenomenelor bioelectrice (fenomene care la rîndul lor sînt, fatalmente, supuse unor interpretări subiective, cum este de pildă citirea unei electrocardiograme), terapeutica va avea la dispoziție imagini exacte ale celor mai ascunse perturbații ale celulei vii

S-a dovedit cu această ocazie că punctele luminoase obținute prin interacțiunea dintre cîmpul electric (furnizat de aparatul românesc) și energia bioelectrică creată de organism ne oferă o imagine clară a ceea ce este sau se întîmplă în interiorul sau exteriorul țesutului studiat.

Iată deci că întorcîndu-ne privirile asupra propriului nostru organism ne-am descoperit acest alter-ego «electric», această nouă imagine a funcțiilor și structurilor ce ne dau trup și viață. O amprentă energetică a fiecărei fracțiuni de secundă din traiul nostru zilnic, o oglindă fidelă a ceea ce este bine sau rău în lumea invizibilă a unui «microcosmos personal»

Sub raport strict sentimental, harta electrică a propriei noastre materii însuflețite ne oferă o imagine mult mai tonică despre noi înșine decît cea a radiografiilor care uneori ne dau și imaginea unui viitor implacabil

Electronografia reprezintă în principal creația grupului de specialiști, condus de medicul **Ion Florin Dumitrescu.** Este locul să amintim alci și numele principalilor săi colaboratori: inginerii **Carmen** și **Nicolae Golovanov,** medicul veterinar **Eugen Celan,** inginerii **Constantin Cojocaru** și **Anatol Terna** și tehnicianul **Haralambie Nițulescu.**

Dorim de asemenea să-i înștiințăm pe cititorii noștri că paginile de față găzduiesc doar o sumară, o extrem de succinta prezentare a invenției și descoperirilor realizate de acest colectiv. Cele mai numeroase amănunte aparțin unui domeniu de strictă specialitate, iar altele reprezintă, evident, secret profesional. Ele vor fi date publicității la momentul oportun și vor face obiectul unei ample comunicări. Nu putem, firește, nici noi și nici chiar autorii invenției să prevedem toate implicațiile electronografiei. Obținerea pentru prima oară în lume a unor microelectronografii (fotografii la nivel microscopic, și care permit studierea fenomenelor biologice celulare sub aspect electric) va conduce fără îndoială la o nouă cunoaștere a materiei vii și la clarificări fundamentale în etiologia unor boli, între care și cancerul. Metoda are o mare importanță economică, ce trebuie valorificată cît mai curînd. Ea întrunește toate premisele pentru construcția unor aparate capabile de a obține imagini asupra celor mai intime procese ale organismelor vii, iar în domeniul terapeuticii la depistarea promptă și precoce a unor numeroase maladii

După milenii în care ne-am văzut trupul doar în oglindă sau străbătut de razeX vom ajunge să ne privim și să ne studiem cu proprii noștri ochi, chiar celulele care ne fac să **privim, să studiem, să credem** și să **sperăm.**

LIVIU TIMBUS ■

Electronografia a două petale. Culoarea roşie a uneia din ele semnifică moartea structurilor vii care o compun.

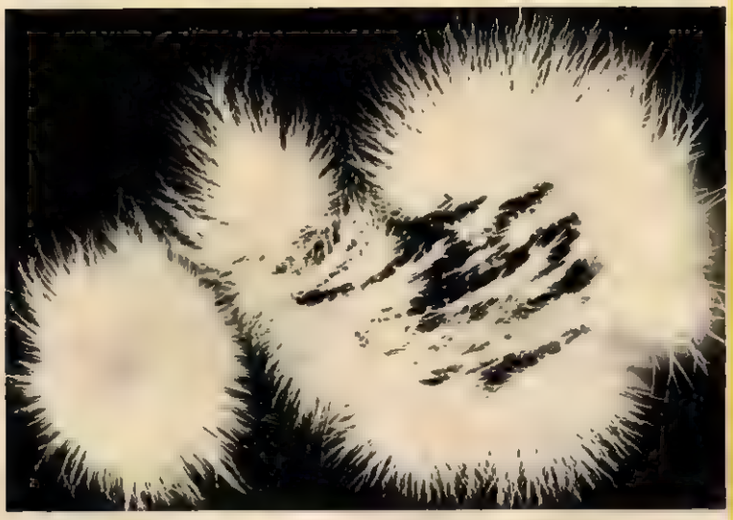

Unul şi acelaşi ţesut biologic fotografiat după metoda Kirlian (sus) şi procedeul original al autorilor români (jos). Reprezentarea electronografică se remarcă prin precizia şi mulţimea detaliilor atît în interiorul imaginii,cît şi în exteriorul acesteia.

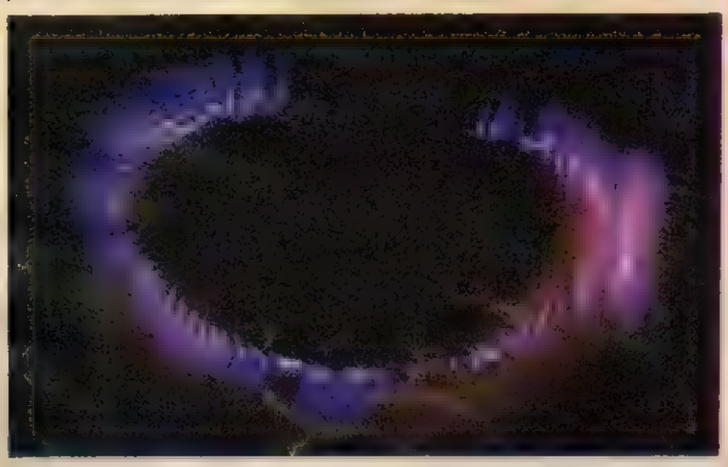

O amprentă digitală electronografică aparţinînd unei persoane sănătoase. În situaţia în care experienţe concomitente au avut drept subiect persoane sănătoase, bolnave sau cu intoxicaţii temporare, amprentele au prezentat, de la caz la caz, deosebiri frapante, imaginile electronografice permiţînd evidenţierea unor maladii sau afecţiuni.

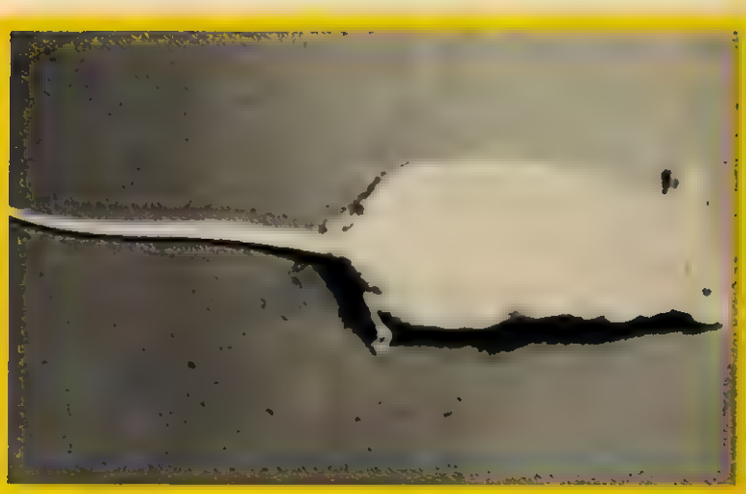

Această suită de fotografii, încredinţată pentru întîia oară unei publicaţii, vă prezintă caracterele electrice ale unui şoarece de laborator. 1. Şoarecele viu fotografiat cu un aparat obişnuit. 2. Imaginea aceluiaşi animal obţinută de data aceasta prin electronografie. Pelicula a reţinut cu fidelitate străpungerile fasciculare de lumină care reprezintă zonele de schimb electric ale ţesuturilor. 3. Clişeu electronografic înfăţişînd şoarecele îndată după moarte. Zonele luminoase încep să se estompeze. 4. Animalul la zece minute după moarte. Schimburile energetice dispar şi imaginea se întunecă.

S.O.S. APELE MINERALE

de multă vreme se tot spune că APA MINERALĂ curge nepermis de mult pe apa sîmbetei

În continuarea anchetelor și reportajelor apărute în revista noastră sub titlul «S.O.S. — Apele minerale», ne-am deplasat, așa cum era firesc, și în județul Harghita, județul cu cea mai mare pondere în producția totală de ape minerale. Am poposit la Miercurea-Ciuc, la Sîncrăieni, la Tușnad, dar mai ales în nordul fermecător al județului, adică în vechea și cocheta stațiune Borsec, localitate care, datorită calității și cantității de apă minerală pe care, dincolo de toate dificultățile, reușește totuși să ne-o ofere, s-ar putea numi pe drept cuvînt capitala apelor minerale din România.

În sprijinul acestei afirmații nu aducem doar argumentul de necontestat că apa minerală cea mai solicitată este Borsecul, motiv pentru care se găsește așa cum știm că se găsește, adică foarte greu, cît mai ales vă propunem patru cifre: în preajma războiului se îmbuteliau la Borsec 2 000 de sticle pe zi; în 1975 se îmbuteliază 250 000 de sticle pe zi, iar dacă pentru nu prea îndepărtatul an 1976 este prevăzută dublarea acestei producții, adică 500 000 sticle, pentru finele anului 1980 se prevede o producție de aproape 1 000 000 de sticle pe zi.

Fără îndoială că aceste cifre ilustrează saltul spectaculos pe care l-a înregistrat Borsecul cu precădere în ultimii ani. Dar parcurgînd aceste cifre, în raport cu producția altor izvoare de apă minerală, s-ar putea crede că, beneficiind de măsuri prioritare, Borsecului i s-a dat locul de frunte în ierarhia apelor minerale. Și-ntr-adevăr, chiar așa se și prezintă situația, numai că într-un studiu de bilanț executat în 1973-1974 s-a estimat că debitul potențial al izvoarelor din bazinul Borsec depășește impresionanta cantitate de 2 000 000 litri în 24 de ore, ceea ce dovedește clar ca este loc nu doar pentru mai bine, ci pentru mult, mult mai bine, mai ales că în această situație nu se află doar bazinul Borsec.

În județul Harghita, la Tușnad, sau la Borsec, sau, cum a reieșit din anchetele colegilor mei, și în alte locuri, problemele apei minerale sînt în esență aceleași, adică ambalajul, transportul, chiar și publicitatea plus aprovizionarea, iar deasupra lor tronează o îngrijorătoare lipsă de colaborare între cîțiva factori direct răspunzători care-și pasează unii altora, ca pe o minge de foc, responsabilitatea.

Întrebat fiind care este adevărul despre apele minerale, directorul comercial al I.J.I.L.-Harghita, Süzer Nagy Andor, consideră că nu este vorba decît de-un adevăr dureros, acela că foarte multă apă minerală (și odată cu ea, sănătatea multora dintre noi) curge degeaba.

— Citind articolele publicate în revista «Flacăra» — deși nu m-ați întrebat nimic despre ele — aș dori să spun că ați arătat nu numai necesitatea și posibilitățile existente pentru a mări producția de ape minerale, dar cred că mulți dintre cititori vor înțelege că apa minerală este o garanție în plus pentru sănătatea lor. În această ordine de idei, toți cei care luptăm pentru destinul apei minerale am fi foarte bucuroși dacă pe masa fiecărei familii ar ajunge zilnic cîțiva litri de apă minerală. Pentru a atinge această performanță se cuvine să analizăm problemele-cheie ale situației. Mai întîi și-ntîi, față de un trecut nu prea îndepărtat, consumul de apă minerală este în continuă creștere și poate că, dacă noi vom fi în stare să răspundem tuturor solicitărilor, vom înregistra salturi cu adevărat uriașe. Dar să o luăm, aș zice eu, metodic, să începem de la ceea ce se numește izvorul sau sursa de apă minerală. Pentru o captare și o îmbuteliere modernă se presupun, în actualul stadiu al tehnicii, investiții substanțiale. Nu trebuie să ne speriem de aceste investiții deoarece ele se amortizează într-un timp destul de scurt. Aici trebuie să spun că la posibilitățile noastre, la nivel de întreprindere județeană de industrie locală, dată fiind complexitatea desfacerii produsului, aș zice chiar și riscul acestei desfaceri, cu greu putem face față la asemenea investiții. Deși aparent minor, aspectul nu este totuși obstacolul cel mai important.

Apoi, ca să mă limitez la problemele noastre stricte, cele legate de transportul și recepțiile de ape pe care le trimitem în toată țara, v-aș spune că primim numeroase telexuri prin care ni se cere să sistăm livrarea pentru că dînșii n-au unde să depoziteze apa minerală existentă. Dar de ce o depozitează? Pentru asta o trimitem noi, să stea în depozite? Sau, în legătură cu transportul, v-aș spune că la fiecare vagon de apă minerală se înregistrează pierderi (spargeri de sticle) în valoare de 2 400 lei, adică 50 de lăzi a cîte 10 sticle fiecare nu ajung la destinație. Ni s-a recomandat ca pentru evitarea acestor anomalii să trimitem noi, I.J.I.L.-urile, oameni care să urmărească transporturile, dar de unde atîția oameni? Nu mai vorbesc despre haosul returnării ambalajului nostru, sau despre calitatea sticlelor care ni se trimit pentru reîmbuteliere. Nu exagerez deloc dacă spun că e ceva de speriat! Culmea culmilor este că pe foarte mulți îi auzi spunînd că e firesc să fie așa! Dar poate că la Apemin-Borsec veți înțelege mai exact acest cu adevărat cerc vicios pe care-l reprezintă ambalajul și transportul.

Idei și păreri oarecum asemănătoare au mai fost exprimate și de către Balogh Zoltan, contabilul-șef al I.J.I.L.-Harghita, sau de către inginerul Rakoși Zoltan, directorul adjunct al aceleiași întreprinderi, dar cele mai evidente neconcordanțe în legătură cu transportul și cu ambalajul ne-au fost semnalate de către directorul Apeminului, Eugen Costandi, care în d. cuțiile purtate a fost secondat cu patos și experiență de către inginerul Silvestru Călimănescu, doi oameni preocupați mai mult de soarta apei minerale decît chiar de propria lor viață.

— Cum n-aș fi supărat, cînd în alte țări care nici măcar n-au apă minerală, deci o importă, s-a ajuns la un consum de 30—40 litri pe cap de locuitor, iar la noi, unde curge un adevărat fluviu de apă minerală, dacă se tinde spre un consum de 10 litri! Care ar fi, ne întrebați, visurile noastre în legătură cu soarta apei minerale? Apoi, în actualul dezinteres, chiar că nu ne rămîne decît să visăm! Am dori ca noi, Borsecul, să ajungem să depășim milionul de sticle îmbuteliate zilnic. Mai mult, visăm și la exploatarea excepționalei ape de Bilbor, un fel de Borsec mai mic aflat la numai cîțiva kilometri de noi. Și ca să nu par egoist, pentru că nici nu sînt, mă gîndesc și la alte izvoare din țară, izvoare care sînt exploatate cu mult sub posibilități. Iar în legătură cu ambalajul și transportul, coșmarul nostru de cîțiva buni anișori, dorim și visăm să avem fie niște sticle deosebit de frumoase și elegante și neapărat standardizate după normele europene în vigoare, ceea ce ne-ar ajuta chiar și la export. Și pentru că vorbim de export, ne gîndim și la niște etichete aurite, iar peste capsă de ce să nu fie pus un manșon de staniol, așa cum se pune la șampanie?! Mă rog, deocamdată, visuri... Ce se întîmplă în realitate? Întîi și-ntîi pierdem foarte mult pentru că nu ne preocupă cu adevărat comerțul cu apă minerală. Toate măsurile care au fost propuse și aplicate pînă în prezent au fost doar niște compromisuri între tot felul de moașe care răspund de această avuție națională. Parcă n-ar fi vorba de apa și sănătatea noastră a tuturor, ci de apa minerală a diferitelor instituții și întreprinderi care țineau să se încurce reciproc. Iată, noi am zis că dacă litografiem etichetele, vom face o economie numai aici, la Borsec, de 40 tone de hîrtie. Pînă să ni se interzică procedeul respectiv, noi am litografiat cîteva mii de sticle tip Novissima pentru 1 litru și sticle tip Euro (singurele acceptate în străinătate!) pentru jumătăți de litru. Mai mult, ne-am gîndit că o sticlă litografiată este mai ușor de sortat de către I.C.V.A. Dar I.C.V.A. nici nu se gîndește să ne trimită sticle sortate. Dînșii ne trimit tot felul de sticle de tipuri diferite pe care noi nu le putem folosi. Mai rău, ne trimit sticle de ulei, de bere, de spirt, de oțet, de vin și de tot felul, sticle nepotrivite sau irecupebile, datorită cărora producția noastră este diminuată cu peste 15—20 la sută. Peste acest refuz de la I.C.V.A., a mai venit și interzicerea de a litografia sticle, motivîndu-se că nu mai pot fi folosite și la altceva, or, noi tocmai asta voiam, sticlele noastre să fie folosite numai de către noi. Ar mai fi și problema celuilalt ambalaj, lăzile, adică noi trimitem lăzi noi-nouțe, iar ceea ce ni se returnează sînt realmente niște putregaiuri, niște gunoaie pe care cred că le-ați văzut cum au făcut un adevărat munte în curtea Întreprinderii. Și, în sfîrșit, ceva despre transport — se recomandă insistent transportul transconteinerizat. Este un transport excepțional, iar dacă am dispune și de vagoane izoterme, am scăpa pentru totdeauna de periculoasele temperaturi de iarnă și de vară, temperaturi care ne provoacă mari greutăți și pierderi. Numai că nu înțeleg o chestiune — de ce este așa de scump un asemenea mijloc de transport? Pentru încărcarea manuală a unui vagon plătim 45 de lei, iar pentru încărcarea aceluiași vagon prin sistemul de transconteinere (sistem care decurge mult mai repede și fără spargeri) plătim 60 de lei. Cine pierde și cine cîștigă?! După cum vedeți și după cum știți, eu cred că știți deja foarte multe despre noi, deoarece am citit toată campania de presă pe care ați făcut-o, au fost realizați niște pași mari în exploatarea apei minerale, dar pentru că se poate și se cere, trebuie să facem încă multe lucruri, atît în folosul economiei naționale, cît și în folosul sănătății oamenilor. Ceea ce eu și alții considerăm că este neapărat necesar în această perioadă de așezare a problemei numite apă minerală ar fi un fel de consfătuire cu toți factorii de răspundere și apoi înființarea unui centru unic, un for superior de conducere, cu puterea de a rezolva o sumedenie de probleme pe care noi, aparținînd de I.J.I.L.-uri, nu le putem soluționa, pentru că sîntem prea mici. Altfel, apa minerală, așa cum de multă vreme se tot spune, curge nepermis de mult pe apa sîmbetei.

VICTOR NIȚĂ ■

OAMENI CARE ADUC NOUL ÎN LUMEA PETROLULUI ROMÂNESC

Roci care vorbesc despre petrolul din adîncuri.

Cercetătorii de la Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cîmpina sînt oameni care aduc noul în lumea petrolului românesc. Nu sînt acolo sonde, ci doar miniaturi ale lor și toate procesele de extragere a țițeiului sînt numai mimate cu ajutorul a noi feluri de aparate, cu care specialiștii pot să vadă cu ochii lor ce se petrece la mari adîncimi, acolo unde, dintr-un capriciu al naturii, s-a strîns în decurs de milenii zăcămîntul rîvnit de oameni. Și asta nu doar din curiozitate și nostalgia de a privi ce se întîmplă acolo, în acele străfunduri inaccesibile, cît mai ales pentru a înțelege cît mai exact cu ce trebuie intervenit pentru a smulge planetei una din bogățiile sale atît de necesare civilizației actuale. Și dacă această bogăție amenință să se sfîrșească, de parcă ar fi fost un tezaur din care s-a tot luat și nu s-a mai pus la loc, pricepem că munca acestor cercetători este îndreptată nu numai pentru găsirea de noi resurse, dar și de găsirea a noi soluții, pentru a le exploata cît mai bine pe cele existente.

Schimbările spectaculoase din lumea petrolului românesc se datoresc, de 25 de ani de cînd a luat ființă, și Institutului din Cîmpina. Dealtfel, într-unul din prospectele care îi prezintă activitatea, scopul său este exprimat limpede: «Scopul principal al Institutului constă în introducerea la maximum a rezultatelor științei și tehnicii în activitatea complexă a industriei extractive de țiței».

Cercetarea, neîngăduind apanajul unei anumite vîrste, în Institut întîlnești și tineri, ca Marius Cucuiatu, Puiu Comarga, Ana Ion, Mihai Orosz, dar și cercetători cu un număr de ani mai curînd apropiați de pensie decît de vremea stagiaturii. Inginerul chimist Filip Popescu îmi vorbește despre modul în care se împacă generațiile din institut. Și spune, așa cum dealtfel mă așteptam, că se împacă bine. Pentru că s-a reușit să se pună de acord entuziasmul tinerilor, elanul și puterea lor de muncă, nestăvilita lor curiozitate, cu experiența și cumpătarea celor mai în vîrstă. Și dacă activitatea de cercetare și-a pierdut acel caracter romantic, acea aureolă legendară care îi prezenta pe cercetători drept niște copii-minune, capabili să inventeze zilnic ceva nemaivăzut și nemaiauzit, ea nu și-a pierdut în schimb frumusețea, chiar dacă se repetă uneori în fiecare zi aceeași experiență, se efectuează uneori aceleași gesturi pînă la saturație, pînă cînd totul este pus la punct, verificat, cîntărit, ca să nu mai existe nici o îndoială în legătură cu modul în care se desfășoară vreun fenomen. Alcătuind echipe complexe, formate nu doar din petroliști, ci și din fizicieni, matematicieni, electricieni, bine pregătiți în domeniul lor, dar avînd cunoștințe și din alte domenii pentru a putea stabili un limbaj comun, cercetătorii de aici se dăruiesc cu toată frenezia acestei lumi spectaculoase care e lumea petrolului, o lume imprevizibilă, ce poate fi însă organizată, stăpînită și pusă în slujba omului.

Unii, ca de pildă inginerul Aurel Circoană, se întrebau la început ce legătură are meseria lor cu petrolul, și căutau să plece în altă parte, nebănuind că mai tîrziu își vor pune cu pasiune toată puterea de muncă în scopul găsirii de metode care să smulgă pămîntului cît mai mult țiței. Alții însă au știut de la bun început că viața lor nu poate fi despărțită de viața petrolului. Valentin Petcovici, șeful combustiei subterane, cînd avea patru ani își imita tatăl, sondor, și scormonea și el în țărînă, închipuindu-și că scotocește după țiței.

Vasile Truică, secretarul organizației de partid, îmi spune că în institut 20% sînt tineri, 40% sînt femei, 1/3 au pregătire superioară și adaugă că poate să-mi mai înșire astfel de statistici care însă nu pot vorbi prea mult despre institut, pentru că indiferent de vîrsta colectivului, toți se simt tineri și, indiferent de pregătire, toți au ambiția să răspundă cît mai bine sarcinilor și să știe cît mai multe, iar femeile nu sînt cu nimic mai prejos decît bărbații, zice și Vintilă Constanța, nu din orgoliu, ci pentru că așa și este.

Institutul a fost, în ultimii ani, de trei ori decorat pentru meritele sale. Anual, cam 10 brevete sînt rodul muncii cercetătorilor de aici. Cercetători care, deși absorbiți în mare parte de timpul de muncă lor, au totuși vreme să mediteze și la alte lucruri, ca de pildă directorul adjunct științific Nicolae Cristea, absolvent al liceului din Blaj, care deseori își pune probleme în legătură cu fenomenele lingvistice și regretă că în prezent tinerii nu mai acordă atîta importanță limbii latine.

Vizitînd Institutul, înțeleg că gazdele sînt nu numai ospitaliere, dar și ocupate pînă peste cap cu tot felul de probleme, unele de-a dreptul captivante. O problemă ca «Stabilirea perspectivelor de descoperire de zăcăminte de țiței pe platforma continentală a Mării Negre și la mare adîncime», lucrare de care se ocupă Institutul și asupra căreia mi-ar plăcea să revin mai pe larg altă dată, te poate lăsa visător. Aflu de la cercetătorul Aurel Circoană, șeful secției creșterea factorilor finali de recuperare că oamenii, de cînd s-a pus problema asigurării în măsură tot mai mare cu combustibil și energie, nu mai pot fi generoși, nu se mai pot juca lăsînd în adîncurile pămîntului rezerve imense de țiței. După cum se știe, cu energia naturală proprie a fiecărui zăcămînt, se extrăgeau cam 20% din țițeiul existent, iar restul rămînea în adîncuri. Dacă odinioară această avere uriașă mai putea fi lăsată acolo, astăzi nu ne mai putem permite să fim mărinimoși. Pînă vom dobîndi alte resurse de energie, petrolul își păstrează un rol esențial și de acea trebuie să nu ne mai mulțumim cu ce ne dă pămîntul de bunăvoie și trebuie să-l constrîngem să ne dea mai mult. Eforturile institutului de a mări acest factor final de recuperare s-au concretizat în realizarea unor recuperări de 40-50-60% la zăcămintele la care s-au aplicat injecții de apă și de gaze. Factorul final mediu de recuperare pe țară este acuma în preajma rezultatelor celor mai bune înregistrate de țările cu o vastă tradiție în extracția de petrol. Toate aceste metode inițiate de institut urmăresc ca prin agenți specifici introduși de la suprafață prin sonde, țițeiul din zăcămînt să fie împins din zonele în care a mai rămas spre sondele de producție. Printre aceste metode, care vor face ca în anii următori factorul final mediu de recuperare pe țară să crească încă, se numără dislocuirea miscibilă cu CO_2, injecții de soluții micelare, injecții de apă cu polimeri, injecții cu abur, care micșorează viscozitatea țițeiului, îl fluidifică, îi dau parcă aripi ca să se înalțe din tenebrele subterane la lumină. O altă metodă ar fi combustia subterană, despre care s-a mai scris în revista noastră și de acea nu mai insist asupra ei, însă din cele spuse de inginerul Petcovici rețin că atunci cînd se spune că se dă foc țițeiului, nu trebuie să ne îngrijorăm, pentru că de fapt nu arde decît 3-4% din zăcămînt ca un front de valuri de foc care se zbat sub pămînt, pălălăile împingînd spre libertate țițeiul încătușat de milioane de ani. Și mai notez că toate aceste metode sînt cunoscute și în străinătate, dar acolo sînt altfel aplicate decît la noi. În unele cazuri însă, cum ar fi cel al faimoasei combustii subterane, spectaculoasă și eficientă în același timp, românii dețin primordialitatea, avînd îndrăzneala să o aplice industrial la Suplacu de Barcău, Videle, Gura Ocniței încă din 1964.

Printre problemele care atrag în atenția institutului este și aceea a fluidelor de foraj. Filip Popescu, inginer chimist, îmi vorbește despre cele două tipuri de lichid de foraj apărute în ultima vreme, care s-au experimentat în laborator cu rezultate remarcabile, s-au aplicat și în șantier și acum sînt pe cale de extindere, permițînd sporirea vitezei de forare de 2-3 ori. Și, un lucru care nu trebuie uitat, fiind realizate cu produși sintetizați de institut, s-a redus substanțial importul.

Cercetătorul Gheorghe Ionescu îmi descrie colectivul pe care îl conduce. Un colectiv tînăr, ambițios, bătăios cînd e vorba de aplicarea unor idei, crîncen împotriva izolației și izbînzile și inerentele înfrîngeri. Tot el îmi spune despre optimizarea forajului de mare adîncime care face posibilă reducerea cheltuielilor de foraj cu circa 1,5 milioane lei pe sondă de mare adîncime. Inginerul Ion Bodea, șeful laboratorului de extracție, amintește că efectul Coandă și-a găsit aplicație și în domeniul extragerii petrolului. Un colectiv din institut a realizat un dispozitiv pe baza acestui efect. Tot în cadrul Institutului s-au perfecționat metodele de extracție prin gazlift cu impulsuri și s-au creat metode și dispozitive de prevenire și combatere a viiturilor de nisip prin a căror aplicare potențialul unor sonde s-a mărit de cîteva ori, ca de pildă cele de la schela Găești.

Lucrările realizate aici ar fi cu mult mai multe și trebuie remarcat că dacă o temă de cercetare se aplică înainte vreme după vreo 5 ani, acum ea se aplică imediat. Ceea ce vreau să spună că Institutul din Cîmpina este o lume în continuă frămîntare, care acceptă ca pe ceva firesc noul și se străduiește cu ardoare să-l promoveze.

GEORGE ARION ■
Fotografie de
FLORIN RĂDULESCU ■

PE ȘANTIERUL

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU

NAȚIONAL GIURGIU-RĂZMIREȘTI, EDUCAREA ÎN SI PENTRU MUNCĂ A TINERETULUI CONTINUĂ

Deschis în luna iulie anul trecut, Șantierul național al tineretului Giurgiu-Răzmirești a primit, în urmă cu cîteva zile, încă 500 de studenți și elevi, adică a doua serie, veniți și ei să contribuie cu avîntul și energia lor la realizarea scopului acestuia — construirea unui sistem modern și eficient pentru irigarea a 36 000 hectare din județele Ilfov și Teleorman. În două reportaje anterioare s-au precizat modalitățile esențiale de realizare a acestui obiectiv, faptul că el reprezintă concret atașamentul față de nevoile patriei al tineretului din România. Continuînd să fie un deziderat al tineretului și în ultimă instanță al întregii țări, educarea în și pentru muncă a studenților și elevilor se face aici cu lopata și cu sapa în mîini, începînd cu orele dimineții și terminîndu-se seara. Cu alte cuvinte, ultima noutate de la Giurgiu-Răzmirești sună în felul următor: se lucrează în continuare, se lucrează bine și cu folos.

Șantierul s-a integrat, aș zice statornic, în viața a 16 localități din județele Ilfov și Teleorman. Aceasta înseamnă că au muncit serios în timpul inundațiilor, iar apoi la înlăturarea consecințelor acestora. Sute de studenți și elevi au secerat, cot la cot cu țăranii, grîul C.A.P.-ului Pietroșani sau au recoltat legume la Bragadiru.

Departe de cele mai multe ori de locurile natale, lipsiți de unele privilegii ale vieții universitare sau școlare, de pildă, nefiind fete nu se dansează, în condițiile proprii ale muncii în ansamblul ei, studenții și elevii aflați aici vorbesc mai puțin despre ceea ce fac, ezită parcă să-și spună gîndurile despre muncă. Este cumva firesc: muncesc doar. Pe o întindere nu nesfîrșită, ci mare, se scot de sub apă pămînturi, se fac dale de beton și apoi se montează. Gesturile seamănă, limbajul muncii este același, de aceea mi-am propus nu atît o rememorare a unei zile de muncă oarecare, ci mai ales schițarea portretelor cîtorva elevi și studenți fruntași în muncă, exemplari în exemplara activitate numită Șantierul național al tineretului Giurgiu-Răzmirești. Din iulie 1974 și pînă în prezent studenți din centrele universitare ale țării, elevi din mai toate județele au făcut peste 213 km de canal, 62 000 metri pătrați de dale, au amenajat 1 500 de hectare, iar alte 4 000 sînt în lucru. Anul acesta, spune comandantul șantierului, inginerul Vlad Galin, se vor adăuga 300 km canal și 300 000 metri pătrați de dale. Dar ceea ce trebuie remarcat cu necesitate este faptul că Giurgiu-Răzmirești nu seamănă în aceste zile cu un șantier adevărat, ci chiar este.

Ca pe orice șantier, mai întîi au sosit constructorii. Anul acesta, odată cu deschiderea festivă din a doua jumătate a lunii iunie, propriu-zis o redeschidere, a apărut un grup de studenți de la Facultatea de hidrotehnică a Institutului politehnic din Iași. Întors de pe cîmp odată cu studenții, șeful de lucrări Ioan Mihail afirmă că «gradul de tehnicitate al actualelor lucrări este ridicat, dar deloc nepotrivit cu pregătirea și potențialul studenților. În canalele pentru irigare se lucrează cu o presiune între 8 și 10 atmosfere. Vă spun ceva aceste cifre? Nu prea mult? Ei bine, alimentarea cu apă a orașelor, mari sau mici, se face sub o presiune de *numai* 6 atmosfere. Lucrînd astfel, studenții mei își dovedesc spiritul de răspundere ce-l au, iar cei care nu-l au (de ce să ne facem iluzii? Unii au venit aici fără ca vreodată să-și fi făcut patul acasă), îl dobîndesc. Înzestrarea șantierului este cu adevărat modernă, iar spațiile rezervate odihnei, sportului, altor activități, întru totul corespunzătoare. Da, am fost și în 1974. Marele cîștig al experienței cîștigate anul trecut de către studenți este acela că acum ei execută lucrări și mai diverse și mai complicate. Un exemplu: betonările de canale, lucrare care solicită din plin simțul tehnic, priceperea și, firește, capacitatea de efort fizic a fiecăruia».

Cumva normal, gazda, inginerul Vlad Galin, pare sortită în cadrul acestui reportaj la un nemeritat anonimat. N-o să-i ghilimetez spusele ca, în cazul de mai sus, ale șefului de lucrări Ioan Mihail, pentru că a fost martorul, și nu de puține ori inițiatorul discuțiilor purtate, pentru că scriind despre complexul Giurgiu-Răzmirești scriu implicit și despre comandantul acestuia.

Petru Tudoran, deși bine construit, cu mîini de fierar-betonist, pare obosit după ziua de muncă, ceea ce nu-l împiedică să-mi spună că a trecut cu bine anul al II-lea al Facultății de drumuri și poduri. Dintre examenele anului întîi mai greu a fost cel de topografie, pentru că spera să fie ușor, iar la rezistență — acest celebru examen al constructorilor încă studenți — a trecut cu bine, acestuia știindu-i spaima încă dinainte de a intra în facultate, cînd lucra alături de tatăl său la «Ascensorul» București. Aici, pe șantierul Giurgiu-Răzmirești, spune că «munca e pentru toată lumea și este bună», că «un student avid de muncă poate face o dală într-o oră, bineînțeles dacă betonul este făcut». Cum se vede, munca nu face casă bună cu fanfaronada, cu cuvintele așa-zis mari, cu filozofia stupidă a acelor inși cărora munca li se pare doar demnă de descris și de scris.

Gîndurile noastre de viitori constructori, transcriu din spusele studentului Ilie Ion, nu trebuie să ocolească locuri ca acestea, care, cel puțin deocamdată, nu au un rol de seamă pe harta țării. Știam, desigur, că sînt acelea puncte fixe de lucru și puncte mobile de lucru, dar aici doar de noi depinde ca acelea «fixe» să fie depășite de cele «mobile». Cea mai mare bucurie de cînd am venit aici — brigada în care lucrez a făcut dintr-o zonă inundată una bună.

Sînt elev la Liceul de îmbunătățiri funciare din Craiova, iar de loc dintr-o comună al cărei nume trebuie să vă fie cunoscut din moment ce echipa de fotbal Steaua era gata-gata să se claifice în finala Cupei României. Comuna Teașcă. Cu munca sînt obișnuit, dar aici, comandant de brigadă fiind, învăț să conduc oamenii. Și principalul criteriu de apreciere a lor mi se pare munca. Mă scol primul și adorm, cred, ultimul. De multe ori nu visez nimic și nu-mi pare rău. Aici, o zi completă înseamnă atît de mult, încît legătura ei cu o alta la fel se poate face și fără ajutorul viselor. În ceea ce privește abaterile de la muncă și de la disciplină, n-am depășit stadiul mustrării la fața locului. Am 18 ani și mă numesc Novac Marin.

Dinu Ion, student la București, are tatăl ceferist iar mama casnică. Este din Fetești și speră ca la absolvirea facultății să se întoarcă în oraș. Zice: înțelegeți deosebirea? Anul trecut am venit să muncesc; anul acesta să-mi continui munca. Cu alte cuvinte, șantierul a devenit al nostru.

În urmă cu o zi, continuă, am avut alegeri U.T.C. și pentru prima dată am simțit însemnătatea și lipsa de dificultate a acestui act. Lipsa de dificultate? Da, pentru că aici cunoști cu adevărat omul. Iată, de pildă, Gavril Burcă, muncitor lucid și tenace, prietenos și răbdător, mereu convins că fiecare zi poate fi o izbîndă a seriozității, a fost ales în comitet.

Complexitatea lucrărilor aici desfășurate cere și oameni de meserie și ei există, dar tinerețea lor fizică, uneori spirituală, îi apropie de studenți și elevi. În fața mea stă Ioan Pleșca, proaspătul posesor al unui sombrero județean, fabricat, aflu, la Giurgiu. «Am venit din comuna Flămînzi, județul Botoșani, anul trecut în august, a doua lună de existență a șantierului și a opta a anului. Eram tocmai la dans la căminul cultural cînd s-a făcut o pauză și am fost anunțați de existența șantierului. Cine se oferă? M-am oferit pe loc. A, nu, aveam de lucru. Predam ca suplinitor geografia, româna și agricultura. Niciodată însă nu strică să începi o altă muncă, aproape de adevărurile aspre ale pămîntului și ale vieții. Este o mare șansă să rămîi tînăr muncind. Cu studenții ne avem bine, deoarece vor să muncească, știu carte și nu se țin departe de muncitori. Doar la fotbal ce ne mai bat deoarece vin cu extreme veritabile. Mă gîndesc cu plăcere la studentul Olteanu, bun băiat, aflat acum la lucru la

Pietroșani sau la Bragadiru. Este comandant de brigadă. Muncește bine? Întrebarea mea primește un răspuns imediat și de esență, sînt convins.

— Păi asta-i și normal.

Seară. Se joacă tenis, este ascultat Bob Dylan, se discută și reții replica: În muncă nu există lipsă de mijloace. Lîngă mine, Ioan Pleșca exclamă: Dacă vreodată voi mai preda geografia, mă voi gîndi mereu la geografia sufletească a noastră, a tuturor, a acelora care ne simțim oameni adevărați aici, la Giurgiu-Răzmirești.

Cîteva vieți. Vieți dăruite muncii, adevărata coloană vertebrală a existenței fiecărui tînăr. A fi tînăr în afara muncii este trist. Înseamnă de fapt în afara vieții. Or, aici, la Giurgiu-Răzmirești, tinerii dovedesc că totul se poate, că viitorul le aparține, dar cu o condiție: să-l muncească. Consemnez un ultim fapt și o fac pentru că vorbeam de viața autentică a șantierului. «Acum, mă numesc Vîrlan Rodica. Adică, precis, din 23 mai anul acesta. M-am căsătorit pe șantier. Dînsul este subinginer și venise pe șantier cu o lună înainte. Într-o zi, pe atunci geamurile nu aveau perdele, l-am văzut în curte și mi-a plăcut. Văzîndu-mă și el m-a plăcut și a fost prima nuntă utecistă. Ne dorim să se termine cu bine șantierul în mai 1976, să avem un băiat și să plecăm pe alt șantier, la Buhuși sau la Piatra Neamț».

Într-adevăr, se prevede ca în mai 1976, lucrarea tineretului de ampioare națională, punct de referință în activitatea comunistă, patriotică a tineretului țării, să se încheie. Privesc în jur și inginerul Vlad Galin se întreabă: oare ce o să rămînă în urma noastră? Din motive lesne de înțeles nu l-am răspuns nimic.

EUGEN SECELEANU ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

bine c-am scăpat

Traversez cheiul Dîmboviței acolo unde Podul Hasdeu, cu arhitectura lui greoaie și austeră, alunecă peste apele mereu tulburi și uneori urît mirositoare. De o parte și de alta, împotrivindu-se parcă scurgerii lenește, murdare, a canalului, a crescut o vegetație bogată care-și aruncă polipii verzi în aer mascînd intestinele orașului. E cald. Soarele se varsă în aer vîscos. E ora siestei de după-amiază. Circulația s-a calmat. Oamenii se retrag în interioare salvate de umbrele pereților, după ferestrele unde numai perdelele creează senzația de unduire în spațiul strîmb al curenților de aer. Pe undeva plutesc vag acordurile unui pian la care un începător exersează o partitură de Bach.

Brusc, în acest simulacru de liniște, ca un trăsnet, se aude frîna unui automobil care paralizează, care electrocutează rarii trecători din intersecție. Mă întorc cu nervii curenți de teamă, în panică, să văd ce se întîmplă în urma mea, ca și cum m-aș fi aflat direct sub amenințarea unei catastrofe. Surprind o secvență dintr-un film de groază în care sînt implicați cascadori cu nervi de oțel și incoruptibili. Înregistrez mai întîi, în cîteva fracțiuni de secundă, șocul automobilului alb Dacia 1300 (5-B-6479, număr aflat ulterior) care frînează la ieșirea de pe pod; apoi urmăresc explozia violentă, perpendiculară a unui automobil albastru, de același calibru, care execută un număr acrobatic de slalom virînd prin dreptul cheiului, ocolind un autocamion, un automobil și cîteva persoane aflate pe trotuar. Secvența următoare îl prezintă pe cei din automobilul alb prăbușiți la bord; un soț și soția sa ridicînd apoi palizi, desfigurați, privirile din întunericul clipei, aproape incapabili să reia firul brusc întrerupt al scurgerii timpului, nevenindu-le să creadă că sînt teferi. După un moment de recul bărbatul de la volan își revine, apasă pe accelerator și automobilul demarează, trece prin intersecție și oprește, cîteva zeci de metri mai departe, la stop. Șoferul de pe autocamion rămîne un timp interzis, cu motorul în infarct. Clatină din cap, își aruncă privirile în urma automobilului alb și, în sfîrșit, învîrte cheia în contact. Automobilul albastru cu acel șofer necunoscut care a evitat prin prezența sa de spirit și prin măiestria de virtuoz al volanului un accident foarte grav, redresează cei 54 cai-putere și își continuă goana în limitele legale de viteză pe cheiul.

N-a murit nimeni. Dar fiecare dintre noi, cei cîțiva martori ai întîmplării, am trăit mult timp după aceea cu senzația pericolului ca un imens gol de aer. Unul dintre noi și-a lăsat soția și copilul pe trotuar și a alergat spre cei din automobilul alb oprit la stop. «— Ce ai făcut, omule?» — «Nu știu, nu mi-am dat seama, am uitat să mă asigur, îi spuneam ceva soției, nu mi-am dat seama că am intrat în intersecție....» — «Era să fie moarte de om.» — «Da... aveți dreptate... bine că am scăpat.»

Într-adevăr, acest «bine că am scăpat», urmat de obicei de un oftat de ușurare cade ca o cortină în urma unei întîmplări de fapt divers cu un deznodămînt care timp de fracțiuni de secundă părea iremediabil confundat cu neantul. Sîntem atît de fragili.... Sigur, ne pîndesc zilnic atîtea pericole: un infarct miocardic, o embolie, un accident... dar este uluitor cu cîtă ușurință trecem uneori peste intersecția tragică a existenței noastre; cu o clipă în urmă puteam fi reci și livizi, cîteva clipe mai tîrziu îndrăznim să surîdem jenați, să ne cerem scuze pentru panica provocată celor din jurul nostru și îndrăznim chiar să uităm. Și gonim mai departe pe bulevard, schimbînd amabilități cu interlocutorii din automobil, furați de treburile mărunte care totuși ne sparg, la rîndul lor, în țăndări, lent dar inexorabil.

A. DOHOTARU

DOUĂ MÎINI

cu darul să simtă eroarea, chiar și de ordinul micronului

Pisconul are o construcție specială. E zvelt, rasat, metalul lucește ca sticla ori ca granitul șlefuit. Îl încerci cursa ușoară, ireală. E ca și cum ți-ai plimba degetele pe mătase. Piesa aceasta intră în alcătuirea unui aparat de măsură cu mari performanțe. Precizia prelucrării ei merge pînă la micron. Întreg procesul de producție al celor peste o sută de piese ale aparatului e realizat numai cu mașini noi, de ultimă oră, cu un program complex. În dosarul tehnic sînt inventariate cu minuție, odată cu seria de operațiuni, și sculele prelucrătoare. Într-un cuvînt, totul. Un singur amănunt nu e scris nicăieri: cum trebuie să fie mîinile celui care, montînd aparatul, simte mai bine ca mașina, la fel de fin ca microscopul, mai prompt decît aparatura de control, micronul de metal în plus, eroarea. Iată mîinile: nu atît mari, cît viguroase, cu fibra mușchiului trasă din oțelurile înalt aliate, pe care, de patruzeci de ani, le atinge zilnic, cu tensiunea și sensibilitatea acestora.

Are 55 de ani și alura unui atlet către sfîrșitul unui sezon cu multe curse grele. I se spune «Vogi». Îi spun «Vogi» cei din generația lui, fiindcă pe vremea cînd juca fotbal, în liga a doua, avea pasa exactă a celebrului inter. Tinerii însă, mulți dintre ei, sînt chiar convinși că-l cheamă astfel.

E muncitor din anul 1937. «Muncitor de mecanică fină». A lucrat, între altele, aparate pentru fotografie aeriană și o mașină de calculat, poate prima mașină de calculat produsă în secolul nostru cu «daltă și ciocanul». Asta prin anii '50. Un grup de meseriași care și-au făcut singuri sculele, singuri matrițele. Trei luni trăite în atelier, uitîndu-și familiile, halucinați de o idee.

Specialitatea lui, dacă se poate spune astfel, fiindcă a trecut prin fața mai multor mașini, lucrînd mai multe meserii decît oricare altul în uzină, e ajustor. Ultima freză la care a muncit înainte de a se ocupa de montajul complicatelor aparate de măsură de care răspunde azi e o freză de danturat cu program. Bunul mers al cuțitelor e controlat printr-o lunetă, calitatea piesei, la microscop.

E aici din anul 1953. Întîmplarea face să ne cunoaștem chiar în hala unde, cu o echipă de cîțiva muncitori, s-a pus la punct producția primelor comparatoare românești. O hală nici prea înaltă, nici prea largă. Prima impresie e că te afli în laboratorul unei școli.

Zgomotul uzinei pare să vină de departe, moale, prietenos. Muncitorii sînt tineri, multe fete. Lucrul e degajat, senzația e de grabă jovială. Într-un an, în doi ani tinerii culeg piesele minuscule din șetul de cutii din fața fiecăruia, abili ca zețarii. Ochiul controlează focul unde acestea urmează să fie montate, mîinile fac selecția instinctiv, precis. Comparatoarele sînt un fel de ceasuri care dau, în industria metalului, calitatea prelucrărilor pînă la o precizie de 20 de microni. Un om se califică pentru montajul celor cîtorva zeci de piese ale unui comparator în șase luni. Muncitorul bun, cu simțul performanței, care citește cărți de specialitate, ca să înțeleagă în amănunt treaba ce i se încredințează, care e ambițios și vrea să facă din asta un talent, poate să dea mult mai mult, pînă la două norme, chiar.

«Cantitatea, spune, nu înseamnă nimic dacă nu băgăm de seamă esența schimbării. Ceea ce se schimbă, în esență, e psihologia muncitorului. Tînărul poate să devină, în scurt timp, un excelent monitor al unui singur tip de aparat. Mulți se mulțumesc cu atît. Munca e astfel organizată încît să nu prea poți greși. Se formează, e drept, o serie de priceperi extraordinare. Axele aparatului, de exemplu, care trebuie să fie perfect perpendiculare, se pun în lagăre cu mîna. Ei bine, după cîteva luni de exercițiu, mîna ajunge să simtă cea mai mică înclinație a unui ax. La naștere, probabil, în creierul omului un fel de centru special, un fel de balanță a unghiurilor. Un om nu așază axul în lagăr oricum. Pentru că nu-l lasă inima, nu pentru că altfel nu funcționează aparatul. Meserie adevărată asta se cheamă. Piesele vin croite toate la fel, matrița odată reglată, produce piese absolut identice. Paradoxul situației constă în faptul că trebuie să obții și niște produse absolut identice, primul cu ultimul din serie, cu oameni dintre cei mai feluriți. Cîteva deprinderi capătă oricine. Esențial este acum să-i învățăm pe tineri să nu se mulțumească numai cu ele, dar să se instruiască în meserie pornind de la ele».

Trecem prin cîteva hale. Se oprește în dreptul unor mașini și, vorbindu-mi, ia — parcă indiferent — în mînă niște piese. Le cercetează fără să le privească, pipăind epiderma metalului. Două mîini care lucrează fără încetare, care caută de lucru în permanență, greoaie și stîngherе cînd nu au ce face, mîini care dezvoltă în creier un centru cu mult mai important decît acela al unor stări de echilibru, centru care, odată un lucru încheiat, naște o neliniște, dorința de a face ceva, de a se antrena chiar, pipăind astfel forma pieselor abia ieșite din strung.

Trebuie să precizez că trecem prin mai multe hale cu un scop limpede: el merge să controleze calitatea unor piese aflate în mașini și care, în final, ajung pe bancul de montaj al brigăzii sale. Nu e obligația lui să se intereseze de fiecare lucru. Piesa are o fișă tehnică, uzina a pus bine la punct drumul ei, secțiile au fiecare un plan pe care trebuie să-l respecte. El însă nu-și simte sigur pămîntul sub picioare dacă nu controlează totul, dacă nu vede și materialul care intră la strung. Un maniac, spun unii. S-ar putea să fie o manie. Unde duce? Iată unde duce: roțile acestea dințate, pentru care s-au cheltuit bani și muncă, sînt rebuturi. Deși proiectantul și-a făcut datoria exact cum spune cartea, deși frezorul a urmat la micron proiectul. Defectul lor îl pricepe numai el, muncitorul de la montaj. Roata dințată are o funcție dublă: să transmită mișcarea și, în același timp, să măsoare. E proiectată, ca orice roată de acest tip, cu un joc foarte subtil la angrenaj. Cîțiva microni doar. El, omul care montează și livrează aparatul, știe că cel mai mic joc poate «să cauzeze», că dintele trebuie să calce fix pe dintele roții angrenate. Un amănunt pentru care nimeni nu-i poate afla vină, dar unul care-i dă bătaie de cap, care-i pune în mișcare conștiința, obligîndu-l să returneze întreg lotul de piese. Încă un fapt care se cheamă meserie. Și încă unul să mulțumească acestor mîini de muncitor. Ele i-au adus totul. Cu ele și-a crescut copiii. Fata e dactilografă și termină liceul la seral, băiatul student la conservator. Pe băiat vrea să-l angajeze vara asta la comparatoare. Să vadă cu ce muncă i-a făcut mari, să știe ce-au lucrat mîinile tatălui și să le înțeleagă așa cum le-nțelege pe ale profesorului său de vioară ori de pian.

El se numește Gheorghe Nicolae și e muncitor și șef de brigadă la Întreprinderea de mecanică fină București. A intrat în partid imediat după eliberare, a fost distins recent cu «Medalia muncii». E unul dintre cei mai buni muncitori ai unei întreprinderi de cîteva mii. Sau, poate, cel mai bun. Criterii să măsoare calitatea muncii la micron nu există. Un «caz» totuși nu este. E numai «cazul» unui meseriaș excepțional, într-o profesiune care cere, ea însăși, unele însușiri deosebite. Însă cînd vorbesc despre el, cînd îi pronunță numele, cei care-l cunosc bine par a-ți simți de presimțirea unui miracol. Deși e foarte probabil ca mîinile sale să fie niște mîini obișnuite. Dar dacă lumea e convinsă că simte micronul în degete, dacă strășnicia cu care veghează condiția perfectă a fiecărei piese ce-i trece prin mîini naște legenda, e ca și cum Gheorghe Nicolae poate, realmente, să pipăie mărimile secrete ale infinitului mic.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografie de GH. AMUZA ■

PRACTICA STUDENȚILOR ȘI AL EI OBIECT: UNELTELE ȘI PREȚUIREA MUNCII

Dacă tot ne ies în cale coincidențele — sau, mă rog, ceea ce credem noi că sînt coincidențe — cel puțin să le spunem pe nume; scriind, acum, despre practica în producție a studenților (în speță, a brașovenilor), nu mă pot împiedica să nu leg un gînd de altul și să nu-mi amintesc că, în urmă cu 17 ani, eram o studentă la practica în producție (și încă ce producție, mereu prestigiosul ziar județean «Drum nou» din Brașov), al cărei prim «material» trebuia să fie un reportaj despre practica în producție (dacă un scenariu de film ar începe în halul ăsta, ar fi compromis din capul locului) N-am uitat articolul cu pricina: pe două coloane descriam foșnetul porumbului; pe ultima — doi băieți și o fată îmi vorbeau, la rîndul lor, de «poezia muncii». Cu acest debut în minte, răsfoiesc carnetul de notițe de acum, plin de mărturiile celor care au binevoit să participe la dezbaterea despre practică propusă de revista noastră; profesori, ingineri, maiștri, studenți, ale căror cuvinte se ordonau firesc în jurul idelor-pilot: integrarea învățămîntului, încadrarea în ritmul muncii uzinelor, respectarea contractelor. Sînt noțiunile unui alt timp, ale cărui exigențe impun cunoașterea timpurie și sistematică a uneltelor muncii și, deopotrivă, a temeiniciei și prețului ei. Sînt noțiunile unui timp care reclamă reconsiderarea responsabilă a angajamentului fiecăruia dintre noi față de societate, față de viață, anticiparea lucidă a obolului de efort, de rigurosă pregătire, de cinste profesională. Mai mult decît atît, sînt noțiunile acestui an, 1975, marcat de istoricele hotărîri ale Congresului al XI-lea al P.C.R. În Programul partidului se subliniază: «O atenție deosebită se va acorda îmbinării strînse a învățămîntului superior cu activitatea productivă și științifică. Întregul proces de pregătire în școlile superioare trebuie astfel organizat încît studenții și profesorii să participe atît la activitatea de învățămînt, cît și la cercetare și producție, facultățile devenind puternice centre de învățămînt, cercetare și producție, capabile să aducă o contribuție însemnată la dezvoltarea generală a societății». În acest spirit a fost concepută și organizată practica studențească a acestei veri. Care sînt, în chip concret, liniile de forță și centrii vitali ai unei astfel de activități complexe, menite să-i înarmeze pe tînărul student cu *cunoștința și, deopotrivă, cu conștiința meseriei?* La Brașov, centru universitar în care nu se meditează pe marginea noțiunii de *integrare*, ci se depistează toate resursele transformării ei într-o realitate a unor zile și ore de muncă, la Brașov deci, am adresat această întrebare — și altele — celor care au venit în uzine și celor care i-au primit.

*

VICTOR STĂNESCU, prorector al Universității din Brașov:

— Practica din acest an — continuare, în fapt, a unor începuturi de acum doi ani — poate fi numită o practică a responsabilizării, în comparație cu cele constatative, de observare, din anii trecuți. Angajarea studenților în producție, pe bază de contract, inițiată mai timid în 1973, continuată și amplificată cu efective mari în vara aceasta, este menită să inoculeze în studenți răspunderea meseriei dar și plăcerea ei. Una este să lucrezi cot la cot cu muncitorul, în aceeași echipă, să ai aceleași datorii și drepturi, alta este să-i studiezi doar gesturile. Sute de băieți și fete din facultățile noastre au muncit efectiv la «Steagul roșu», la «Tractorul», «Rulmentul», «Electroprecizia», «I.P.A.T.», în alte locuri din țară. Integrarea studenților în producție poate deveni însă o vorbă fără acoperire dacă se face la întîmplare, doar în numele prezenței la locul de muncă. Eficiența reală este asigurată de stabilirea riguroasă a unui cadru, a unui ciclu de succesiuni. Studentul trebuie prins în lucrări ce-și urmează logic una alteia, pentru a putea cunoaște toată gama necesităților producției. Practica a avut un plan de bătaie pus la punct încă din primăvară, ca să nu începem a alerga acum după locuri în producție, și cînd spun locuri mă gîndesc la cele corespunzătoare fiecărei specialități, anului de studiu, cele potrivite băieților, cele potrivite fetelor.

1975 a însemnat pentru noi și instituirea unei practici cu un caracter aparte: practica de conducere, inițiată la indicația Comitetului județean de partid. 65 de studenți din anii mai mari sînt repartizați pe lîngă conducători de ateliere, de secții, pentru a deprinde ceea ce o facultate de inginerie nu-ți poate da, oricîtă bunăvoință ar avea: lucrul cu oamenii, cunoașterea și înțelegerea lor.

*

PETRE SIMA, profesor de mecanică teoretică:

— Cunosc bine acest capitol de viață studențească de care ne ocupăm acum. De zece ani sînt unul dintre profesorii îndrumători de practică. Sistemul de pînă acum era șubred de tot, de fapt se făcea o practică formală, un fel de așteptare a trecerii timpului. Nu de puține ori directorul întreprinderii îi găsea pe studenți făcînd plajă, în curte. Începînd de anul trecut am experimentat practica angajării directe în producție Timp de o lună de zile, studentul este încadrat și retribuit conform pregătirii sale și lucrului făcut. Este om al muncii. Orice zi pierdută, dintr-un motiv sau altul, trebuie recîștigată. Ar fi și păcat, zic eu, ca într-un astfel de centru industrial cum este Brașovul, practica studențească să nu fie, realmente, o practică a muncii.

— Din cîte am aflat însă, nu toți studenții brașoveni își îndeplinesc acest stagiu în orașul în care învață. Sînt răspîndiți și prin alte colțuri de țară. Cum răzbat controlul și îndrumarea dumneavoastră pînă la ei?

— Este limpede că practica nu înseamnă doar o cauză a studenților. Angajarea lor nu este neangajantă pentru noi. De aceea s-au instituit anumite trasee de control, echipe de cadre didactice care să asigure peste tot respectarea sistemului, a obligațiilor sale

— Dumneavoastră sînteți unul dintre profesorii care au catedra chiar în uzină, la «Steagul roșu». Cunoașteți, deopotrivă, studenții și oamenii uzinei, reacțiile lor, ritmul lor de muncă și de viață. Cum au fost primiți, cum s-au acomodat studenții?

— Au fost întîmpinați cu tragere de inimă și s-a răspuns cu tragere de inimă, de la bun început. Desigur că mai există și cîte un ochi sceptic sau cîte unul care nu privește cu mare nădejde prezența unei fete într-o turnătorie. Are tot timpul să-și schimbe părerile. De altfel, îi puteți întreba chiar dumneavoastră, direct, pe ingineri, pe maiștri

Ceea ce am și făcut.

În secția turnătorie a uzinei «Steagul roșu», zece băieți și șase fete din anul I Mecanică au primit botezul focului De-adevăratelea, nu în chip de figură de stil Au început să învețe aici, la gura cuptoarelor, în vecinătatea flăcărilor, cum se toarnă reperele, cum se potrivește temperatura, cum se obțin piesele ce vor fi apoi expediate altor secții. Numără cu grijă fiecare bucată ieșită din mîinile lor, sînt mîndri că au trecut deja de cifra 15. Laurențiu Ciocea îmi mărturisește că a intrat pentru prima dată în viața lui într-o uzină atît de mare. Unii cunoscuți l-au întrebat «dacă-i prieste?» «Uite că eu nu asta m-am întrebat, ci dacă voi izbuti să muncesc așa cum se așteaptă de la noi, dacă nu ne vom face de rîs. Ne-am deprins deja cu un alt fel de disciplină, disciplina muncitorească. La ora șapte sîntem cu salopetele pe noi, la ora trei predăm schimbul»

Maistrul practicanților de la secția turnătorie, Augustin Codrea, căruia la început i s-au părut puțin străini băieții și fetele astea, veniți într-un sector atît de greu, între dogoare și zgomote, aproape că nu-i deosebește de muncitorii din echipă: «S-au acomodat mai repede decît mă așteptam Cred că vor pleca cu retribuții bune de la noi»

Unul dintre inginerii care i-au întîmpinat pe practicanți nu numai cu instructajele de rigoare, ci și cu zîmbetul încrederii, Gheorghe Blebea, își amintește — în fața bancului cu piese ieșite din mîinile studenților — caietele de practică de acum 10—12 ani

«Copiam ce scria în manualul de tehnologie, iar la primul contact adevărat cu fabrica, după absolvirea facultății, ne-am cam speriat Drept să vă spun, îi credeam mai timorați pe băieții și fetele de acum Oricum, nu e de glumă să lucrezi umăr lîngă umăr alături de cei mai buni muncitori, pentru că, trebuie să știți, au fost dați în echipele celor mai buni, nu au fost repartizați la întîmp are Lîngă muncitorul cel mai bun, studentul este stimulat să lucreze spornic și cu sîrg, nu uitați că se munceste în acord, și în cazul în care se lasă pe tînjală trage toată echipa înapoi. Lîngă un astfel de muncitor învață secretele celei mai bune mînuiri, deprinde drumul cel mai scurt și mai eficient de la o operație la alta. Am organizat, în acest mod, practica, nu dintr-un sentiment pater-nalist de ocrotire, ci din dorința de a face cunoscute, celor tineri, prețul efortului, al muncii, aprecierea exactă a unor operații. Nu i-am ferit de locurile mai grele ale uzinei noastre, căci, să nu uităm, în următorii ani, cînd calificarea muncitorilor va crește foarte mult, cînd se va amplifica procesul de mecanizare, inginerul va fi chemat să dea răspunsuri concrete acolo unde treburile vor fi mai complexe. Mai este o problemă: unul din necazurile inginerului, în primul lui an de muncă, este acela de a nu cunoaște oamenii, de a nu ști cum să se apropie de ei. Practica aceasta îi învață pe studenți rostul concret al muncii, al muncii retribuite după cantitate și calitate, dar și rostul omului».

*

La C.T.C. (Controlul tehnic de calitate) — imagine obișnuită: piese acceptate într-o parte, piese respinse-ntr-alta. Mai mari peste aceste operații de control — doi studenți din anul al III-lea al Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini, Gavrilă Singeorzan și Wilhelm Nagler. Cunoștința noastră a pornit de la o întrebare nu dintre cele mai măgulitoare — recunosc — pe care le poate adresa un ziarist cuiva care are, deja, orgoliul meseriei: «Cum vă convingeți că fiecare din șaibele astea își merită verdictul dat de dumneavoastră?»

— În primele zile le-am măsurat, înarmați cu toată știința unor proaspeți învățăcei Acum am deprins unele secrete, treaba merge mult mai repede. (Gavrilă Singeorzan)

Maistrul Constantin Pițu furnizează explicații lămuritoare: «După cîteva zile nu mai aveau nevoie de indicațiile mele. Le dau doar desenul și ei controlează piesa ca un adevărat muncitor calificat. Important este să nu fie considerați ca tolerați în uzină, priviți ca «azi aici — mîine cine știe unde», ci părtași cu toții — studenți, profesori, muncitori, ingineri, maiștri — ai unei singure cauze, cauza muncii».

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 68

ANTON DRAGOS

CONSTANTIN NITU

MIHAI PÎNZARU - PIM

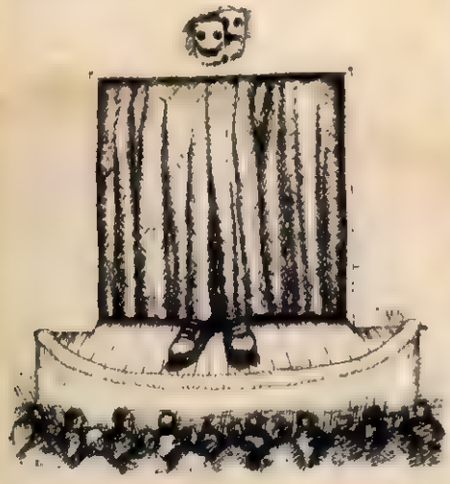

SORIN POSTOLACHE

Grupaj realizat de SORIN POSTOLACHE

CRĂITĂ MÎNDRĂ VASILE

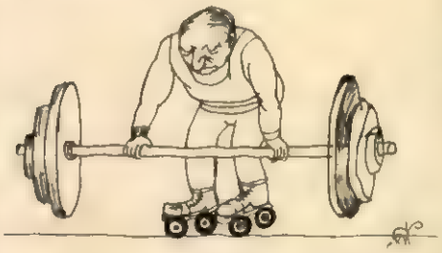

TONI AVRAM

CONSTANTIN MARINESCU

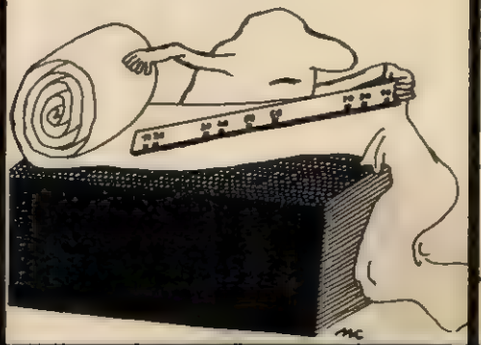

MIHAI BOACĂ

JO

BOUR

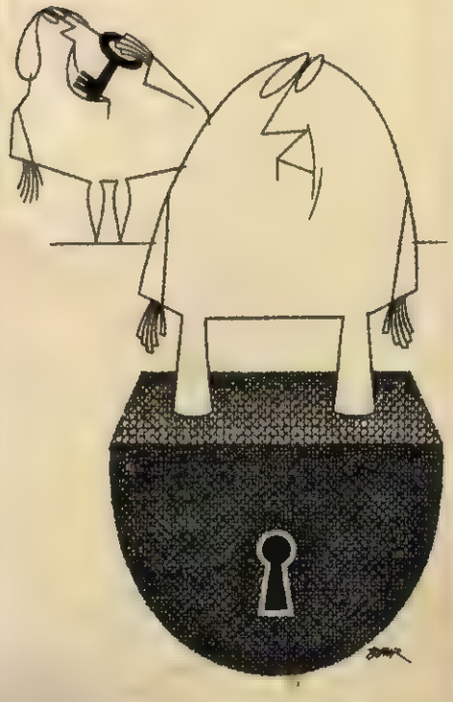

Grupaj realizat de ION DOGAR-MARINESCU

lumea satului crește din ea însăși

Au fost de față: Cristea Florea, primarul comunei Surduc, absolvent al Academiei de științe social-politice «Ștefan Gheorghiu»; Vale Todor, șeful sectorului minier din comună: «După mină, ortacii se destind pe cîmp, muncind în aer liber și vrînd-nevrînd tradiția circiumii a dispărut». Au mai asistat Ion Lazăr, absolvent al Institutului Politehnic, directorul SMA Surduc; Ion Moț, inginerul șef al CAP: «președintele nostru: o viață închinată unei idei»; Pavel Mihai, inginer, activist la UJCAP, și Teodor Cîmpan, președintele CAP Surduc, eroul neoficializat al agriculturii sălăjene; părea că ne strînsesem acolo o fostă grupă studențească într-o ședință a cercului de filozofie: cînd este un țăran fericit? Cînd este un țăran fericit, tovarășe președinte Teodor Cîmpan? Un țăran este fericit cînd cîștigă bine, plouă cînd trebuie și gospodăria îi merge strună.

Gospodăria țărănească. Condiție, scop și formă de existență. Aceasta este pe scurt teoria și justificarea vieții președintelui CAP Surduc.

— Gospodăria deci, tovarășe Teodor Cîmpan.

— Standardul de viață la țară este înfățișat nu de numărul banilor ci de spiritul gospodăresc, de gospodăria țărănească...

— Prin asta v-ați impus și ați rămas președinte peste 23 de ani?

— Acum 23 de ani altceva se impunea...

— De pildă?

— De pildă să înțelegi că nu există cale de mijloc; nici de întoarcere.

— Concret. Ce avea de făcut un țăran care înțelegea acest lucru?

— Să se pună pe treabă; socialismul, în fapt, interzisese procesul de însărăcire; restul ne privea pe noi, pe fiecare în parte, fiecare la treaba lui.

— Treaba dumneavoastră care era?

— Treaba mea? Eu reprezentam în ochii țăranilor cuvîntul partidului. Treaba mea era să obțin încrederea lor.

— Cum?

— Cum? Neînșelînd, respectînd promisiunile, apărînd dreptatea.

— Cum recunoșteați dreptatea?

— N-o recunoșteam; o simțeam: cînd omul, președintele și comunistul care eram gîndeam în același fel.

— Reușeați?

— Știți cum e sita nouă; la început mai lasă tărîțe.

— Cum le-ați înlăturat mai tîrziu?

— Ce anume?

— Tărîțele.

— S-au înlăturat de la sine; alteori mai aruncam și din făină odată cu ele.

— Ce vreți să spuneți?

— Cel mai greu a fost să înțelegem ce este o unitate socialistă; într-o unitate socialistă n-au ce căuta rubedeniile...

— Înțeleg.

— Astea nu sînt lucruri care se explică, ci se înțeleg sau nu se înțeleg; sînt locuri unde acest lucru a determinat însuși viitorul satului.

— Cînd n-ai ce minca se poate întîmpla să nu înțelegi!

— Cînd n-ai ce minca muncești; restul vine fără să te gîndești.

Primarul Costea Florea: **Valoarea producției globale a comunei în acest an este de 90 milioane, iar CAP-ul are o contribuție esențială.**

Ion Moț, inginer șef: **Cînd am venit, profesorul Bențe îmi spunea că nicăieri n-a mai văzut muncindu-se cît se muncește aici.**

Președintele Teodor Cîmpan: **Din cauza pămîntului. Podzol, terenuri accidentate, pante; numai un bun gospodar supraviețuia aici.**

— 90 milioane sînt o cifră impresionantă.

— Din lipsă de pămînt scoatem mai multe recolte și cultivăm tot ce se poate cultiva: cartofi, legume, plante tehnice, mazăre, porumb, grîu, și creștem vite; o vorbă românească spune că unde intră vita iese sărăcia. Anul trecut am livrat către fondul de stat: 55 vagoane de lapte, 15 vagoane de carne, 100.000 kg legume, 700.000 kg cartofi.

— Adică mult din ce-și poate dori un președinte de CAP.

— În viața mea am fost în concediu de două ori și de ambele dăți am fost la tratament la Mangalia; vreau să spun că așa am cunoscut Bărăganul; era visul meu; stăteam și mă uitam și nu-mi venea să cred că văd atîta pămînt. Măcar o mie de hectare să fi putut lua!

— La ce altceva visează un președinte de CAP?

— Dacii 1300 la capătul tarlalei și absolvenții de liceu pe combine și alte mașini strîngînd recolta...

Ion Moț, inginer șef: **Munca îl ține pe picioare, gîndul că pe umerii lui, uneori, ține toată comuna; munca unui președinte CAP este totală, tiranică și tiranică cu el însuși.**

— Sînt comune unde inginerii șefi au devenit președinți CAP.

Ion Moț: **Președinții de cooperativă trebuie să aibă vigoarea, autoritatea și puterea de dăruire ale unui Teodor Cîmpan.**

— Tovarășe Cîmpan, cum arată ziua de muncă a unui președinte?

— Mă scol la patru și jumătate, cînd trebuie. La cinci sînt la grajduri, asta fiind și ordinea urgențelor: vacile cu lapte; să văd ce s-a întîmplat peste noapte și ce trebuie făcut, apoi, împreună cu inginerul șef, despre care nu credeam că va face vreodată ceea ce fac și eu, ca oricare alt țăran de pe aici, mergem la secția de tractoare să vedem ce tractoare sînt, unde este nevoie de ele în primul rînd; pe la șapte jumătate-opt ajungem pe cîmp unde dăm peste primar; la formațiunile de lucru procedăm la ședințe scurte, acolo unde este nevoie; de fapt termenul de ședință aici n-ar fi cel mai nimerit; temele: întreținerea culturilor, acordul global etc. De pe cîmp mergem înapoi la grajduri unde verificăm programul de mulș, corectitudinea rațiilor, curățenia, schimburile, pînă vin îngrijitorii de noapte; cele mai multe griji aici le am și citeodată mă trezesc din somn ca să dau o fugă la grajduri; de regulă la opt-nouă seara sînt acasă unde îmi place să citesc istorie, mai ales istorie și beletristică: Sadoveanu, care descrie totul așa cum sînt viața și necazul omului.

— Și familia?

— Ce-am făcut am făcut în ochii lumii, n-am ascuns nimic, cine a vrut să vadă a văzut, dacă m-am gîndit în primul rînd la comună și la cooperativă am făcut-o fiindcă cineva trebuia s-o facă; comuna include familia, invers e mai greu.

— Am impresia că vă justificați.

— Am vrut să am cel puțin unul dintre cei doi fii inginer agronom; nu cîștig mă interesa, nici domeniul: agricultura, ci amîndouă la un loc. Eu n-am decît liceul; viitorul aparține științei inclusiv în agricultură; cea mai mare dorință a mea a fost să învăț; cît am putut singur nu m-am dat în lături. Citesc și acum cărți de agronomie, ziare, reviste, poate chiar mai mult decît se așteaptă cineva din partea unui țăran președinte de cooperativă. Într-o vară se strica porumbul, am întrebat pe cei mai în vîrstă, m-am adresat cărților mele, nu-i dădeam de cap; inginerul cel tînăr mi-a zis de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat: fiindcă s-a semănat după grîu; m-am gîndit ce-ar fi dacă acest lucru l-ar ști și ultimul țăran? Cîndului că n-am învățat cît trebuie, care, sincer de tot, mă roade cel mai mult, îi răspund că am făcut tot ce a depins de noi, că ne-am realizat integral condiția și uneori, cînd a fost nevoie, ne-am depășit-o chiar; după mine, după noi, vor veni alții mai buni, asta e sigur, și pentru ca ei, urmașii, să fie mai buni, gîndul că n-am avut parte să învăț cît mi-ar fi plăcut, dar și cît știu eu că m-ar fi ținut curelele, mă chinuie mai puțin. La noi, în Surduc, drumul nebătătorit e uneori mai greu, alteori mai greu este cel gata bătut, depinde unde vrei s-ajungi.

— Care ar fi, după dumneavoastră, punctul unde ați ajuns?

— Chiar și acum cîțiva ani se mai spunea uneori: cînd țăranul nu va mai vrea pămînt înseamnă că nu mai este țăran. Acum nimeni nu mai vrea pămînt, ogor pe care să-l muncească el și cu familia lui — și totuși tot țărani ne chemăm; a învins deci proprietatea obștească și nouă conștiință pe care o presupune; iată unde am ajuns noi, iată de unde pleacă cei de după noi, calea e bătută.

— Mi-aș întoarce la început pentru a vă ruga să precizați mai bine ce înțelegeți prin spirit gospodăresc.

— În cinci ani toate casele comunei vor fi noi, din cărămidă, înalte, aerisite; minerii din comună au deja casele ca niște vile. Toate astea în condițiile în care pămîntul ne este mai mult potrivnic decît prieten; lumea satului crește din ea însăși, din noi. O remunerație poate crește conform codului muncii; la țară venitul poate crește practic nebănuit prin intervenția îndemînării, spiritului gospodăresc și, așa cum am mai spus, prin intervenția științei.

În seara aceea, în singura seară cînd n-a plouat în Sălaj, ne strînsesem la sediul cooperativei din Surduc, ingineri, profesori, activiști, mineri, ca o fostă grupă studențească la ședința cercului de filozofie: care este destinul funcției de președinte de CAP? Care este, după dumneavoastră, tovarășe Teodor Cîmpan, destinul acestei funcții? Destinul acestei funcții? Destinul funcției de președinte de cooperativă, după părerea mea, este, știu eu? Nu știu. Eu, noi, ne-am făcut datoria noastră de oameni, președinți și comuniști.

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

POȘTA SPORTURILOR

criticul de colorado

● **Luchian Aurel, student arhitectură, anul III, Timișoara.** Iritat de o nedumerire exprimată în presă, dumneavoastră ne puneți întrebarea următoare: «Dacă Unirea Tomnatic a putut să învingă cu 5-0 pe Crișana-Sebiș, chiar acasă la ea, la Crișana-Sebiș, de ce s-miră lumea că a putut-o învinge și Oțelu Roșu pe Crișana-Sebiș, la ea, la Oțelu Roșu, cu 19-1?» Nu așa se pune întrebarea. Întrebarea se pune: Dar de ce să învingă co din Tomnatic numai cu 19-1? De ce nu cu 38-1? Sau cu 76-1? Căci, vorba ceea, unde a mers suta putea merge și mia. Mai ales că ar fi existat și o justificare științifică: un computer din Anglia a afirmat, fără drept de tăgadă, că într-un meci de fotbal pot fi marcate, teoretic, cîte două goluri în fiecare minut de joc. Teoretic! Din păcate, ne omoară practica, stimate tovarășe corespondent — și iată la ce banale rezultate ajungem: un prăpădit de 19-1... ● **Ioan Iustin Purza, str. Odobescu nr. 11, Arad.** În ideea «cele rele să se spele» — dar mai ales pentru **că scrii scrisori frumoase** — ce-ar fi să-mi trimiți o filă dedicată unui subiect (subiectel) sportiv? Dar să nu fie epistolă, că la stil epistolar sîntem toți rupți din osul vestitului tandem Alecsandri Ghica. Românul e născut... corespondent, așa s-a știi. Iată o mostră. ● **I. Mihai Cluj-Napoca.** Vă răspund așa cum se cuvine, la cele trei întrebări care, se vede, nu vă lasă să dormiți pe la Cluj-Napoca: 1. «Oare pe cei 2 000 de oameni despre care s-a scris că au dormit pe stadionul din Craiova, în ajunul unei partide importante, i-a numărat cineva — ca să știe că sînt tocmai 2 000?» Da, i-a numărat o comisie de inventar, investită cu toate prerogativele unei comisii de inventar. Adică: au pus respectivii investiți, seara, la poarta stadionului, o tăbliță cu «închis pentru inventar» și pînă dimineața au tot numărat: un oltean... doi olteni... trei olteni.(Cînd ajungeți la 2 000, să-mi spuneți și mie, ca să vă pot răspunde la întrebarea a doua). 2. «Cîți dintre ei au dormit pe gazon și cîți în tribune?». Din procesul verbal încheiat cu această ocazie reiese că, dintre cei 2 000, 1 437 au dormit pe gazon (dar dincolo de linia de aut, ca să nu strice locul de joc), iar în tribune au dormit 563 (faceți socoteala,vă dă exact 2 000). Suplimentar, vă pot informa că fiecare a dormit cu biletul de intrare pus lîngă cap, la loc vizibil, ca să nu fie trezit din somn de către comisie (pînă terminați cu miratul privind faptul dacă într-adevăr s-au pus biletul lîngă cap, eu mă pregătesc să vă răspund la întrebarea a treia). 3. «Permit regulamentele stadioanelor dormitul pe stadion?» Nu, regulamentele stadioanelor nu permit dormitul pe stadion. **Dar nici nu-l interzic.** Luați dv. orice asemenea regulament și dacă veți găsi măcar un cuvînțel privind această interdicție, să nu-mi mai scrieți niciodată. Ei bine, tocmai de această lacună s-au prevalat — oți nevoie mare — microbiștii care vă intrigă atît... Dar eu aș mai adăuga că ei au dormit noaptea pe acel stadion pentru că **ziua pe acel stadion nu se prea doarme**, ca **în alte părți** (să nu mă-ntrebați care sînt acele părți — că imediat vă și spun și pe urmă iar vă fuge somnul). Ziua, pe acel stadion vin cîte 5 000-6 000 de oameni să vadă un antrenament (cam cîți vin, prin **alte părți**, la o partidă oficială), iar în duminica meciului vin de zece ori pe-atîta (cam cît în zece etape, prin alte părți). ...Încît eu zic că fotbalul de-aceea merge bine pe unde merge bine — pentru că oamenii îl îndrăgesc atîta încît se mai chinuie și cîte-o noapte dormind pe beton sau pe iarbă de dragul lui. Iar fotbaliștilor care se văd înconjurați cu atîta atenție (poate exagerată, poate naivă, dar omenească și, mai ales, eficientă) nu le prea dă mîna s-o lase moale cu antrenamentele, să-și facă de cap în timpul liber sau să nu lupte din tot sufletul cînd vine întrecerea... Și iute-așa face omul sărac — cum zice o vorbă oltenească — și trăiește bine: nu tu necazuri că-ți beau fotbaliștii prea multă apă dimineața, nu tu probleme că nu dau ei totul pentru cetatea pe care-o reprezintă, nu tu vise urîte mai către partea a doua a rateurului... Că-mi vine-n minte, ca o concluzie la toate acestea, chiar și o maximă care poate fi și cugetare absolut spontană și emînamente originală. Mai bine să dormi tun pe gazon, decît să ai insomnii pe saltea de puf!... Așa că, dragă tovarășe corespondent din Cluj-Napoca, înainte de a pune întrebări «haioase» la adresa unor inimoși suporteri din alte părți, ar fi mai bine să vă întrebați, în numele microbiștilor de sub feleac, cum ați face să susțineți mai cu suflet echipele dv. Pe care vă lăudați că le îndrăgiți, dar pe care le «onorați» — dîtamai cetatea! — cu cîte 5 000-6 000 de plătitori la o etapă, de nu se vede om cu om în tribună. Întrebați orice antrenor, orice jucător din urbea dv. Întrebați orice pușți de la tineret sau orice glorios veteran din categoria distinsului dr. Luca. Întrebați marii sufletiști de tradiție, ca de pildă regizorul Victor Tudor Popa, sau poetul Alexandru Căprariu (a cărui recentă apariție pe gazonul cronicii sportive din «Tribuna» o salut cu un sentimental «hip hip ura!»). Întrebați-i — și vă vor spune, toți, că nimic nu poate fi mai folositor unei echipe decît un public fierbinte, prezent, mereu «pe fază», adică mereu lîngă echipă, pretențios și neiertător tocmai pentru că se dăruie cu generozitate echipei îndrăgite... Un public cum — hai s-o spun și p-asta, dacă e vorba de grațiozități — au avut cîndva «Șepcile roșii». Acum, cred eu, pe la Cluj-Napoca mulți «suporteri» sînt ca dv., cam cu nasul pe sus. Trăind din amintirea unei frumoase faime fotbalistice (care s-a cam dus). Preferind nu să pună umărul la treabă cînd echipa locală abia își vine-n fire, ci să facă «spirite de glumă» tocmai pe seama acelora care, cum-necum, dovedesc eficiență și prin asta ar putea fi luați drept exemplu... Dacă, punînd întrebările care au stîrnit aceste rînduri, ați vrut să fiți critic, ați izbutit. Dar un critic dăunător. În genul dăunătorilor de ... Colorado care se dau la cartof numai așa, ca să-l strice. Și-mi pare rău că ați omis (hm!) să vă mărturisiți domiciliul pe scrisoare, că v-aș fi scris și acasă. Încă pe-atîta!

PETRE DRAGU ■

post-restant

● Editura «Sport-Turism» a scos în 1975 de sub tipar broșura intitulată «**Organizarea activității fotbalistice**». Să fie oare vorba de retipărirea «**Regulamentului de organizare a activității fotbalistice**» ediția 1972? Acela pe care fostul președinte Mircea Angelescu l-a pus, pentru aprobare, în discuția unei ședințe speciale a **Comitetului federal** (forul suprem), după ce ani de zile au fost consultați separat și în ședințe publice (nu prin chestionare secrete) toți aceia preocupați de fotbalul românesc? Nu de altceva, dar suprimînd cuvîntul «regulament» federația crede că poate să împartă dreptatea după texte și articole care frizează ridicolul? Așa cum face, de exemplu, cu articolul 94 din vechiul regulament, schimbîndu-l acum în articolul 92, iată ce spunea art. 94: «Nici o modificare nu se poate aduce formulelor de disputare a campionatelor de orice categorie, decît dacă sînt anunțate cu un an înaintea anului competițional următor». Articolul nou 92: «Federația Română de fotbal și comisiile sale teritoriale stabilesc formele de disputare a campionatului, sistemul de promovare și retrogradare pe categorii, care vor fi anunțate la începutul fiecărui an competițional». De ce?

Ne facem datoria atrăgînd atenția — chiar referindu-ne la articolul 92 — că în noua broșură, la pagina 8, articolul 8, stă scris: Comitetul federal are următoarele atribuții — alineatul b: «dezbate și adoptă planurile de dezvoltare a activității de fotbal, precum și **sistemul competițional** (n.n. sublinierea ne aparține), pe care le supune ratificării C.N.E.F.S.» Atunci de unde abuzul federației?...

▪

A dispărut o echipă plină de merite (între altele, finalistă a Cupei României ediția '73-'74) — Constructorul Galați și a apărut, se pare, o echipă la Tecuci. Cum? De ce? Pe ce temei?

TUDOR COSTIN ■

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

... mitică antonescu

„MI S-A APROBAT O DEMISIE PE CARE NU MI-AM DAT-O !"

— Mitică Antonescu, cu ce treburi prin București?

— Nu cu treburi, ci cu necazuri pe care sper să le rezolv la federație, întrucît la clubul Universitatea Timișoara, unde sînt antrenor de rugby din 1966, simt că mi s-au închis toate ușile. Nu numai că mi s-au închis, ci mi s-au trîntit în nas, cu putere...

— Am citit în ziarul «Sportul» că ai demisionat, act care cred că a surprins întreaga lume a rugbyului românesc, dat fiind faptul că numele dumitale este intim legat de ascensiunea Universității Timișoara, echipă care a cîștigat, avîndu-te pe banca antrenorilor, primul titlu pentru provincie din istoria campionatului național de rugby. Ce te-a determinat să demisionezi?

— Nu mi-am dat nici o demisie. În ziua de 16 mai a avut loc o ședință a biroului clubului, la care a participat, între alții, rectorul Universității, care este și președintele clubului. N-am fost invitat la ședință am aflat ulterior că a fost comentată activitatea secției de rugby, apreciată ca necorespunzătoare. Am fost, însă, invitat după aceea în biroul rectorului și informat că mi s-a aprobat demisia.

— Care demisie?!

— Asta m-am întrebat și eu, căci nu-mi dădusem și nu mi-am dat nici o demisie. Văzînd că n-o pot scoate la cale cu mine printr-o demisie impusă, mi s-au întocmit formele de desfacere a contractului de muncă din motive de ordin disciplinar.

— De ce te-ai făcut vinovat, Mitică Antonescu?

— Dacă se poate zice așa, m-am făcut vinovat de multă patimă pentru rugby, am cea mai mare continuitate și vechime profesională dintre toți antrenorii români în activitate, și de puțină «orientare» în relațiile cu asistentul Petru Laichici de la Facultatea de fizică, membru cu greutate în Biroul secției de rugby. Avînd de ales între mine și opinia lui Petru Laichici, clubul a optat pentru a doua variantă, ștergînd cu buretele aportul meu la scrierea cărții de vizită a Universității, singura echipă de rugby din provincie care a urcat de trei ori, în 1970, 1972 și 1973, pe podiumul de premiere al campionatului.

— Poate că locul șapte, ocupat la sfîrșitul campionatului trecut, a atîrnat cel mai greu în balanță?

— Mă tem că asta este situația, deși am atras atenția în repetate rînduri că tot antrenîndu-ne pe zgură, prin parcuri și prin București va veni un moment de regres. Cu toate că a fost campioană, Universitatea Timișoara n-a avut o bază de antrenament nici măcar de nivelul diviziei secunde. Am atras atenția asupra acestui lucru și asupra imixtiunilor nepermise ale asistentului Laichici. Sinceritatea mea se vede că a deranjat.

— Mitică Antonescu, care este situația în momentul de față?

— Bat la ușile federației ca să găsesc dreptate. Contractul meu cu Universitatea n-a expirat și nici nu există motive ca el să poată fi atacat din punct de vedere juridic. În prezent sînt plătit, chenzină de chenzină, doar că să-mi dau demisia și se le iau unora o piatră de pe inimă. Așa ceva n-am să fac.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

mama, tata, sora fac injecții...

Meciul s-a jucat la Oradea, Automatica Alexandria-Flacăra Moreni 1-0 (1-0), și odată cu el s-a comis prima situație de substituire a unei echipe retrogradate cu o alta, pe care clasamentul «final» o așeza pe ultimul loc al salvării... Precedent neîntîlnit pînă acum în fotbalul românesc, de neimaginat chiar, acum însă creat și extrem de periculos pentru viitoarele ediții de campionat ale soccerului indigen.

Ancheta federației, bine condusă și chiar obiectivă, a reliefat fără putință de tăgadă culpabilitatea ambelor secții de fotbal implicate în barajul de la Oradea, ba chiar și pe a echipelor ce le serviseră ca adversare fără nici un fel de adversitate în meciurile din ultima etapă de campionat: Progresul București și C.S.U. Brașov. Există declarații scrise și semnate, mărturii indubitabile cu privire la vicierea rezultatelor, s-au descoperit elemente chiar bazii oarecum referitoare la procedura de viciere: un grup de cetățeni din Moreni a ținut legătură permanentă între stadionul din Alexandria și cel din orașul de baștină, comunicînd într-un limbaj ce se dorea cifrat numărul de «injecții» (a se citi goluri) pe care le primea tata (echipa oaspete) sau mama (echipa gazdă), aflate în directă legătură cu «injectiile» pe care urma să le administreze sora (echipa din Moreni). Nu întîmplător, jocul de la Moreni a început cu 16 (șaisprezece) minute întîrziere! Toate aceste certitudini au dus mai întîi la apariția în presă a unui Comunicat al F.R.F. în care se anunță nevalidarea rezultatelor de pe teren, ca fiind viciate, și măsura luată de federație, în speță obligativitatea disputării meciului de baraj...

Or, deschizînd broșura «Organizarea activității fotbalistice», citim, negru pe alb, mai exact la articolul care ar fi funcționat, cît de cît, ca bază regulamentară pentru măsura disciplinară luată: «Secțiile de fotbal care...: fac uz de căi și mijloace ilicite spre a asigura victoria echipelor proprii sau propun ori acceptă aranjamente în scopul falsificării rezultatelor oficiale și implicit a clasamentului se vor sancționa cu:

— anularea rezultatului jocului;

— retrogradarea din competiția respectivă a echipelor;

— excluderea din activitatea fotbalistică a echipei.

În scopul de a asigura competițiilor o perfectă regularitate, Biroul federal va putea interveni în toate cazurile în care apreciază că spiritul sportiv și principiile de etică sînt grav prejudiciate de comportarea dubioasă a unor conducători, antrenori și jucători, comportare care pune la îndoială sinceritatea rezultatelor jocurilor și loialitatea jucătorilor...»

Ceea ce, dealtfel, referindu-ne la ultimul paragraf, Biroul federal a și făcut. Ce n-au reușit nici federația de specialitate, nici C.N.E.F.S.-ul este însă aplicarea strictă a regulamentului în funcțiune, adică sancționarea conform literei regulamentare a vinovaților. Luînd o măsură care contravine normelor regulamentare în vigoare (nicăieri nu se stipulează posibilitatea organizării unui astfel de meci de baraj!), acceptînd un compromis care se pare că este definitoriu pentru activitatea sa, federația de fotbal n-a reușit decît să ne uimească, încă o dată, prin instabilitatea deciziilor sale, prin teama și lipsa de fermitate în fața unor momente-cheie. La urma urmei, care rămîne suportul moral și de autoritate al federației în fața echipelor pe care le tutelează și a oamenilor care le compun dacă nu este prima care încalcă regulamentele și-și calcă principiile? Mai pot surprinde oare încălcările de regulament comise de C.I.L. Sighetu Marmației sau Minerul Leurda?!

DUMITRU GRAUR ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

mamele presimt totdeauna

«Vă rog să mă credeți că noi, mamele, presimțim totdeauna nenorocirile ce se abat asupra copiilor noștri... Vă rog să mă credeți...».

Bineînțeles că o credeam pe femeia din fața biroului meu și cum era să nu cred ceva știut de cînd e lumea și de aceea am înclinat din cap în sens afirmativ, așteptînd să continue. Trebuia să fie ceva în legătură cu fiica ei, fiindcă avea un singur copil și eram curios să aflu ce s-a mai putut întîmpla cu ea, fiindcă această mamă mai avusese odată presimțiri triste și, în adevăr, fiica ei ne dăduse multă bătaie de cap.

Atunci, prima dată, cînd a venit să ne sesizeze, femeia mi-a povestit că de la o vreme o visează mereu pe fiica ei așa cum era înfățișată într-o fotografie din copilărie, adică avînd părul în zulufi lungi, care îi cădeau pe umeri și ținînd în brațe un porumbel alb, pe care se părea că îl ocrotește cu palmele, iar acel porumbel se cuibărea speriat la pieptul ei, părînd că e chiar sufletul ei. Și se făcea, spunea mama ei, că cineva voia să îi smulgă porumbelul acela, să îi împuște sau să îi facă rău, se făcea că s-a întîmplat ceva îngrozitor, nu reținea exact ce anume, dar ochii limpezi ai fiicei sale parcă lăcrămau, sau mai exact parcă lacrimile ei se transformau în picăturile de sînge ale acelui porumbel alb.

— Da, îmi spunea atunci femeia, am presimțit că e ceva rău cu ea și, iată, nenorocirea s-a întîmplat. Fiica mea a plecat de la București acum trei zile cu accelerat de dimineață, tatăl ei a condus-o la gară, dar ea nu a sosit acasă. Am așteptat-o în gară zadarnic, am așteptat vreo veste, dar nimic. Presimt că i s-a întîmplat ceva.

— Bine, i-am spus, dar e posibil să se fi oprit pe undeva pe la rude, pe la colege sau prieteni, în fine, să nu fie ceva grav.

— Am căutat-o telefonic la toate rudele și cunoștințele. Unde era să se oprească? E doar un copil. Abia a împlinit șaisprezece ani.

— Bine, îmi notez toate datele și vă promit că ne vom ocupa de acest caz, de urgență.

În ce privește urgența, e adevărat, am acordat cazului prioritate, dar nu am crezut într-o dispariție tragică, ci, mai degrabă, într-o hoinăreală a fetei fără știrea părinților. Mai cunoscusem asemenea cazuri cînd părinții se perpeleau și se văitau disperați, în timp ce copiii lor se distrau pe la cine știe ce cabane.

Iată însă că situația devenise tot mai serioasă, nu atît pentru faptul că mama fetei venea în fiecare zi să îmi povestească visurile ei tot mai stranii, cum a fost acela că fata s-a transformat într-un porumbel și cineva a tras în timp ce se rotea, cît datorită faptului că cercetările miliției nu duceau la nici un rezultat. Tatăl fetei confirmase că a urcat-o în tren, a instalat-o chiar în compartiment, că a văzut-o la geam făcîndu-i cu mîna în timp ce pleca, dar cercetările întreprinse în fiecare stație în care s-a oprit accelerat nu au semnalat nimic. Nici personalul acelui tren nu observase nimic neobișnuit. Au fost ascultați și o serie de călători, tot fără rezultat.

În această situație l-am rugat pe colaboratorul meu să își întrerupă celelalte lucrări. Și Bogdan a plecat «pe traseu». Învîrtindu-se prin Gara de Nord, fata care vindea înghețate fabricate de un aparat automat i-a povestit ceva interesant. Cum de i-a dat prin cap căpitanului să stea la taifas tocmai cu vînzătoarea aceea numai el știe, dar, era cert că ea văzuse o fată care semăna cu cea din fotografia înfățișată de Bogdan și care stătuse de vorbă cu o femeie blondă undeva prin apropiere. A fost o convorbire în șoaptă, dar încordată, femeia blondă încerca să o convingă de ceva, iar fata a plîns. Apoi, a venit un bărbat cu un geamantan, care întîrziase la ghișeul de bilete și au plecat toți trei spre peron. Cine era femeia blondă? L-am chemat imediat pe tatăl fetei.

— După cîte se pare, i-am spus, ați fost nesinceri cu noi. Ați ascuns că atunci cînd v-ați condus fiica la gară mai era și o altă persoană.

— Ce înțelegeți printr-o altă persoană? Cum adică o altă persoană?

Era evident că dorea să cîștige timp, și asta mă enerva, mai ales că în joc era interesul fiicei sale.

— Înțeleg printr-o altă persoană o femeie relativ tînără și blondă! Cine era?

— A!? Despre femeia aceea vorbiți? Era o cunoștință întîmplătoare.

— Numele și adresa ei, vă rog!

— Iertați-mă, dar nu cunosc... Nu știu. V-am spus că e o cunoștință întîmplătoare.

A doua zi, cînd mama fetei a venit să îmi povestească ultimul ei vis, i-am spus că nu mi se pare firească atitudinea lor de a-mi ascunde anumite aspecte care pot fi importante pentru găsirea fiicei. Nu am apucat să îi explic la ce mă refeream, fiindcă m-a întrebat:

— Vă referiți la situația noastră familială?

— Poate mă refer și la asta.

A oftat adînc și a început să îmi povestească. De cîțiva ani ea s-a atașat de un alt bărbat, iar soțul ei de o femeie din București. Așteptau ca fiica lor să se facă mai mare, ca persoanele cu care se încurcaseră să divorțeze și ele, ca apoi să se despartă și ei. Înainte ca fiica ei să plece la București, unde tatăl ei era detașat, i-a prezentat pe bărbatul care urma să îi devină tată. Soțul ei a aflat de aceasta și, la rîndul lui, ca ripostă, considerînd că ea a încălcat regulile jocului, i-a prezentat și el fiicei pe aceea care urma să îi devină noua mamă. Mi-a dat și numele și adresa blondei care trăia cu soțul ei.

Se pare însă că această dublă revelație a infidelității părinților ei, perspectiva divorțului lor au speriat-o sau au amărît-o pe fată în asemenea măsură încît și-a luat lumea în cap. Am reușit să dăm tîrziu de urma ei și într-o situație atît de tristă, încît legitima visele mamei.

Ne-a adus-o un ofițer de miliție care o reținuse la Eforie Nord. Din referatul prezentat de acel ofițer rezulta o poveste urîtă. A coborît din tren și făcînd semn unor mașini a ajuns pe litoral. O vreme s-a aciuit pe lîngă un bătrîn care a luat-o cu mașina, se pare un bătrîn de treabă care a tratat-o ca pe un copil, dar bătrînul a plecat și a rămas singură. Singură cu marea, cu soarele, cu plaja, cu grupurile de tineri veseli, cu dansul la discotecă, cu o anumită sete de evadare și de uitare. Ca într-o beție amară și stupidă, nu și-a dat seama de decăderea ei. Parcă orbise. Se comporta ca și cum nu mai avea nimic de apărat, ca și cum ar fi trăit o continuă răzbunare împotriva propriei demnități, propriei ființe. Referatul vorbea în termeni seci, judiciari, despre acte de prostituție. Ofițerul de miliție care ne-a adus-o a povestit însă un episod mai trist chiar decît visurile mamei ei. Spre a procura bani pentru ea și grupul cu care se distra, a acceptat să petrecă o noapte cu un tip dezgustător. Un barman gras și vulgar, care cheltuia ca un prinț. Dimineața, individul a luat un vraf de hîrtii de cîte o sută de lei și le-a rupt în două. I-a dat jumătățile, cu precizarea că va primi cîte o a doua jumătate în fiecare dimineață viitoare. Și ea a acceptat să vină și după celelalte jumătăți. «A fost revoltător, îmi povestea ofițerul. Îl urmăream pe tipul acela care cheltuia banii delapidați, banii oamenilor pe care îi înșela, și, în paranteză vorbind, pentru care am strîns suficiente dovezi ca să depun dosarul procuraturii, îl urmăream zic și cînd am aflat de gestul lui cu ruptul bancnotelor și am văzut-o pe fata asta atît de tînără și de frumoasă, doream ca totul să se oprească aici, să găsească în ea măcar atîta demnitate încît să nu se reîntoarcă, doream atît de mult acest lucru, încît în seara în care am văzut-o venind din nou la el la hotel, dacă nu mi-aș fi adus aminte că sînt ofițer de miliție aș fi oprit-o cu o pereche de palme.»

Fata asista la discuția noastră stînd în fotoliu și privind undeva dincolo de peretele din fața ei. La primele mele întrebări procedurale a răspuns cuminte, ca o școlăriță, apoi a tăcut. Părea că se învelise într-o carapace de indiferență. Cum intuiam motivul care a dus-o la acea răsturnare sufletească, la acea cumplită cădere, i-am vorbit despre iubirea și supărarea părinților ei. Nu mi-a răspuns nimic nici atunci, dar din modul în care a zîmbit cumva ironic, cumva cu înțelegerea superioară a ceea ce spun eu, mi-am dat seama că nu greșeam în presupuneri. Mai tîrziu, cînd lucrurile au revenit pe făgașul lor normal, întîlnind-o întîmplător, fata a ținut să îmi explice. Crezuse prea mult în sinceritatea, în cinstea părinților ei, ca acea bruscă aflare a unor altor fețe ascunse ale vieții lor să nu o facă să se îndoiască de toate spusele și sfaturile lor, să nu cadă într-o groapă întunecată a disperării și scîrbei de sine și de toate.

Acum, iată, după doi ani, aceeași mamă venea din nou la mine, cu aceleași presimțiri, cu aceleași visuri și cu aceeași sesizare despre dispariția fiicei ei. I-am cerut o declarație scrisă despre cele întîmplate, precizîndu-i că o previn ca de această dată să nu ascundă nimic. Nu am apucat însă să încep cercetările, fiindcă în aceeași zi a venit Bogdan cu o scrisoare adresată miliției. Era o scrisoare atît de frumos redactată încît era clar că fata chibzuise îndelung asupra celor scrise și, mai ales asupra celor ce a făcut. Ne indica adresa ei, locul ei de muncă și ne explica faptul că acum, fiind majoră, a hotărît să înceapă viața singură. De această dată altfel ca atunci cînd a greșit.

Cînd a venit mama ei, fără să îi mai ascult visul ultim și ultimele presimțiri, i-am întins scrisoarea fetei. A plecat tăcută. Am format numărul directorului de șantier unde se angajase fata și i-am povestit situația ei. Mi-a promis că va avea el grijă.

EMIL POENARU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

pietonul și alcoolul

Într-un articol anterior ne-am ocupat de implicațiile deosebit de grave ale conducerii autovehiculelor sub influența alcoolului. Trebuie să subliniem că și pentru cei care se deplasează pe propriile lor picioare, alcoolul este deosebit de periculos. Că este așa, o confirmă statisticile din care rezultă că un procent însemnat din pietonii care și-au pierdut viața sau au rămas cu grave infirmități ca urmare a accidentelor de circulație, erau în stare de ebrietate atunci cînd au fost loviți de vehicule.

Nu trebuie să credem că numai șoferii au nevoie de reflexe bune. Acestea sînt absolut necesare și pietonilor. Or, un trecător în stare de ebrietate cu reflexele grav alterate nu va putea reacționa la pericolele străzii. Alcoolul afectează atenția, auzul și vederea pietonilor. Chiar cînd nu sînt încă în stare de ebrietate, ci să spunem așa sub influența accentuată a băuturilor alcoolice, pietonii au dificultăți serioase la traversarea străzilor, după cum am văzut moment deosebit de important în circulație. Ei nu «nimeresc» zebrele, traversează la întîmplare, fără să se asigure, nu observă la timp apropierea vehiculelor, nu sesizează zgomotul produs de vehicule pentru a le evita. Mersul sinuos, nesigur al celor aflați în stare de ebrietate, faptul că greu își păstrează echilibrul, deseori cel mai mic obstacol întîlnit provocîndu-le căderea, constituie tot atîtea pericole pentru adepții nemotorizați ai lui Bachus.

Un lucru care trebuie luat în considerație în cazul pietonilor aflați în stare de ebrietate este durata mai mare de rămînere a lor pe partea carosabilă. Aceștia, mergînd nesigur, merg și mai încet, trebuindu-le deseori pentru traversarea unei artere cu două benzi nu 6-7 secunde, ci 9-10. Reacțiile lor neașteptate în fața pericolului, deplasarea tocmai în direcția în care șoferii intenționau să-i ocolească, întoarcerea din drum, oprirea și balansul în fața mașinilor ce se apropie, poticnirile și căderile pe asfaltul drumurilor la mică distanță de autovehiculele în mers, creează situații deosebit de primejdioase pe căile rutiere.

Au fost și cazuri cînd persoane aflate în stare gravă de ebrietate au căzut și apoi au adormit pe partea carosabilă a drumurilor. Neputînd fi observați din cauza «orbirii» șoferilor ori a condițiilor dificile atmosferice, ei au fost striviți de vehiculele care au trecut cu roțile peste corpul lor.

Pericolul crește substanțial atunci cînd autostopiștii sînt persoane în stare de ebrietate. Precipitîndu-se pînă în mijlocul șoselei, inconștienți de primejdia la care se expun, ei sînt cu greu ocoliți de vehicule.

Concluzia: *în epoca noastră de intensă motorizare cînd chiar și pietonul perfect sănătos și treaz este pus uneori în dificultate de aglomerațiile și problemele complicate ale circulației — ne imaginăm ușor că trecătorul în stare de ebrietate devine o victimă sigură cînd este prins în vîrtejul traficului rutier.*

Colonel VICTOR BEDA ■

COPERTA NOASTRĂ: Într-o însorită zi de iulie, în satul Dulcea, aflat pe Valea Giurgiuului.

Fotografie de EMANUEL TĂNJALA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. cf. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU ■

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

puterea tainică de a transmite emoții

Uleiurile și acuarelele Lolei Schmierer Roth ne amintesc de cel puțin cincizeci de ani din istoria picturii acestui secol. Privindu-le ne dăm seama că, dacă veacul a îmbătrînit, valorile lui artistice mai sînt tinere încă prin puterea lor tainică de a transmite emoții prin imagini. Și asta poate pentru că la vremea lor fiecare dintre aceste curente care au răscolit secolul a fost ca o lovitură de stat în regatul imaginii, un nou fel de a vorbi despre lume. Era deci firesc ca în tinerețe artista să fie atrasă de vraja lor și să experimenteze rînd pe rînd diverse modalități de construcție a imaginii.

Primele lucrări evocă un univers intim («Antretul», «Strada spre Brateș» etc.) nu atît reflexiv, cît mai ales descriptiv, în care realul își conservă armoniile prin acuratețea desenului și calmul descrierii. Urmărind apoi ordinea cronologică a operei descoperim, pe neașteptate, perceptibile deplasări ale realului, explicabile dealtfel prin biografia artistei, care poposind în ducatele fovismului schimbă modalitățile descrierii. Fără a nega valoarea aparențelor naturale, ea acordă o anumită prioritate emoției și se lasă tot mai mult cucerită de puterea expresivă a culorii («Strada Sf. Gheorghe», «Drumul spre poartă», «Conversație» etc.). Ea nu face altceva decît să se supună acelor sugestii care circulau în lumea artistică a timpului și care afirmau că realitatea nu ar fi nici ceea ce transmit simțurile, nici ceea ce ne învață rațiunea, ci un lucru pe care îl descoperim cu ajutorul imaginației. Ecranele devin astfel spații reprezentative ale unor senzații intime în care tonusul sentimental a fost accentuat. Tușa segmentată, curba rapidă a liniei, construcția spațiului prin culoare împlinesc această viziune emotivă.

După seria de lucrări care stau sub semnul lui Van Gogh, artista (parcă ascultînd de cuvintele lui Braque: «îmi place regula care corectează emoția») se supune rigorilor acelui cubism tardiv care practica moderat transcripția geometrică a figurilor și obiectelor, căutînd în alternanța planurilor o reprezentare mai rațională a volumelor («Băiețelul cu căciulă», «Fetiță văzută din spate»). Acum elanurile sînt temperate, totul se supune unei logici vizuale în care ordinea a alungat curgerile sinuoase, sentimentale, ale liniilor.

Va urma apoi în creația artistei o etapă remarcabilă, cînd renunțînd la modele ilustre va aborda cu ochi proprii realitatea naturii. Acuarelele din anii 1933-1934 («Sălcii», «Peisaj lîngă Barboși», «Drumul înspre Fileștii», «Ripa» etc.) descoperă un peisagist sensibil, care caută mereu acel unghi în care privelișteа își dezvăluie în cel mai înalt grad valorile lirice: ceruri înalte, orizonturi difuze, și mereu în prim plan forme de relief și o floră de o frumusețe neobișnuită, pasteluri ale tăcerii și ale solitudinilor odihnitoare. Aceleași modalități compoziționale directe vor fi folosite și mai tîrziu, cînd artista va deveni o biografă a Galațiului răvășit de război («Dărîmături înspre Dunăre», «Rînd de case părăsite» etc.). Străzi pustii, fațade răvășite, arhitecturi în ruină inundă acum ecranele, cu aerul lor de mister și tăcere. Sînt priviri în care adevărul monumentului e însoțit de un sentiment de tandrețe.

Ultima perioadă a activității artistei ne dezvăluie aceeași disponibilitate pentru formele noi ale artei. În consens cu epoca, dar beneficiind de asimilări anterioare, creația Lolei Schmierer Roth se conceptualizează. Ea nu mai mizează pe revelațiile descripției, ci pe puterea magică a semnului plastic, pe acele notații spontane, gestuale, capabile să închidă în traiectoriile lor sugestii și sentimente («Omagiu lui Altdorfer» (1971), «Tendințe pe verticală» (1970), «Peisaj» (1970) etc.) Astfel se împlinește ciclul unei creații care a fost mereu prezentă în bătăliile care s-au dus pentru schimbarea imaginii picturale.

CORNEL BOZBICI ■

Reproduceri color de V. MĂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 31 (1062) — 9 AUGUST 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

LOTRU, UN MARE ȘANTIER DE FORMAT OAMENI

O NOUĂ IZBÎNDĂ A BOICILULUI

CÎT TIMP ACORDAȚI EDUCAȚIEI COPIILOR DUMNEAVOASTRA?

MARTOR OCULAR ÎN CÎTEVA STAȚIUNI DE ODIHNĂ

BIOGRAFIA UNUI EROU AL MUNCII SOCIALISTE

ÎNTRE PATRU OCHI CU CONSTANTIN TEAȘCĂ

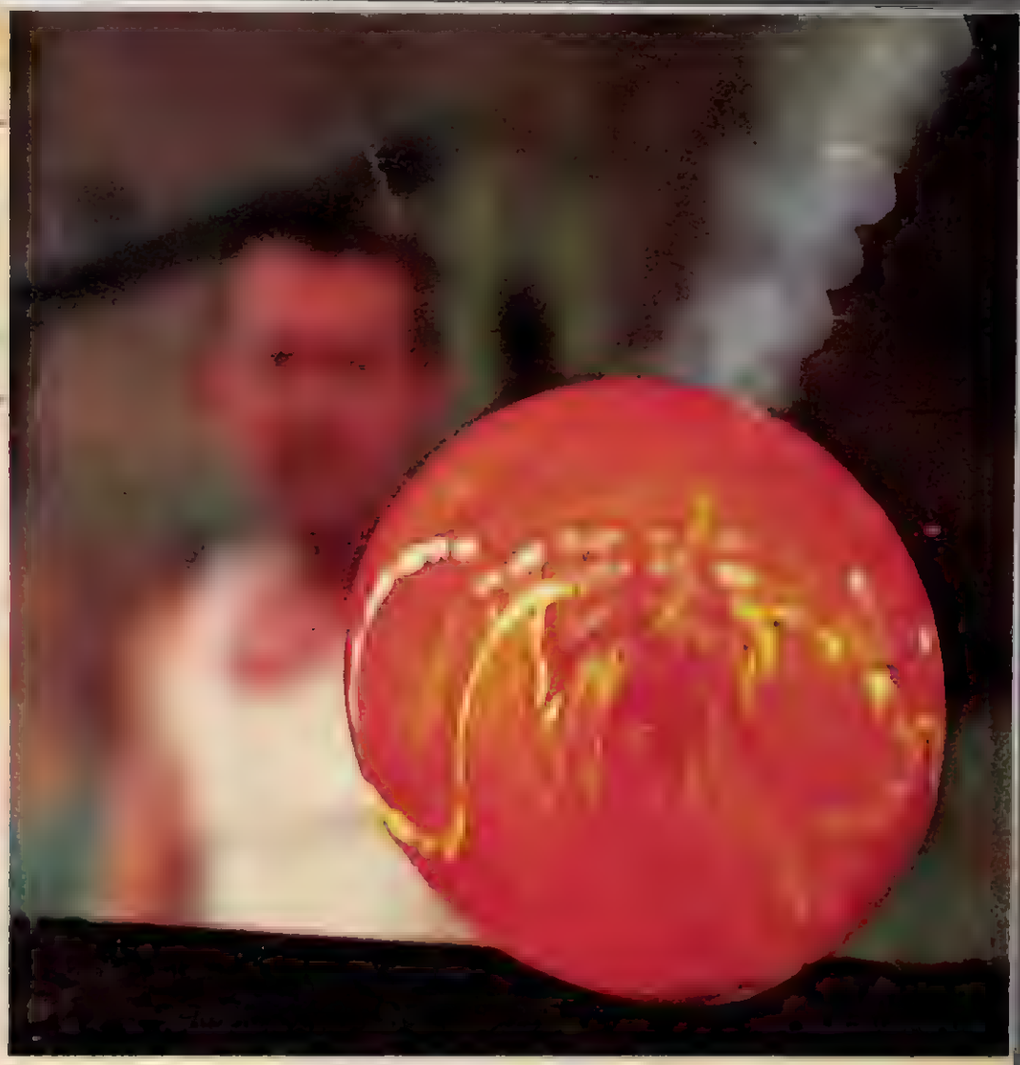

SEMNĂTURA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA HELSINKI ESTE EXPRESIA VOINȚEI NEABĂTUTE A ROMÂNIEI DE A ACȚIONA PENTRU PACE ȘI CONLUCRARE INTERNAȚIONALĂ, PENTRU ÎMPLINIREA SPERANȚELOR CONTEMPORANILOR NOȘTRI

Cuvîntul lucid și răspicat al popoarelor, forța lor de a acționa nemijlocit pentru o lume a liniștii și a unei demne conlucrări internaționale și-au găsit o strălucită întruchipare în semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, pecetluit la sfîrșitul săptămînii trecute la Helsinki.

Rod al demersurilor îndelungate și hotărîte ale statelor conștiente de imperativul securității și al cooperării pe pămîntul Europei — leagăn de străveche civilizație dar și declanșator al două conflagrații mondiale — Documentul de la Helsinki atestă, în fapt, marea forță constructivă ce o reprezintă voința de pace aflată în acțiune. Sînt binecunoscute importanța pe care țara noastră a acordat-o Conferinței general-europene în toate fazele sale, participarea sa efectivă la bunul mers și la eficiența dezbaterilor consacrate statornicirii securității și cooperării europene pe multiple planuri. Toate acestea au fost sintetizate, încă o dată, în chip magistral, în cuvîntarea președintelui Nicolae Ceaușescu rostită la înalta tribună a reuniunii de la Helsinki și salutată de întreaga noastră națiune, ca și de opinia publică internațională, ca un document de excepțională importanță ce afirmă din nou, cu putere, atașamentul activ al României față de marile cauze ale Europei, ale planetei în general. Prin cuvîntarea celui mai împuternicit reprezentant al națiunii noastre s-a făcut auzit încă o dată, în toată plenitudinea sa, punctul de vedere românesc în complexele probleme ale contemporaneității, caracterizat printr-o înaltă principialitate, simț al răspunderii, sinceritate, clarviziune atotcuprinzătoare. Analiza pătrunzătoare a eforturilor depuse pînă acum, definirea, fără echivoc, a obiectivelor comune, a căilor edificării unei securități reale pe continentul nostru și ale instituirii unei păci trainice în lume, proclamarea necesității imperioase a trecerii de la angajamente la fapte concrete, toate acestea conturează pregnant însăși condiția umană, politică, etică, a continentului nostru și a lumii căreia îi aparține; condiție care nu mai poate fi gîndită astăzi în sine — din unghiul estimărilor filozofice abstracte — ci doar în directă dependență de destinul fiecărui popor în parte și a aportului său la binele colectivității. Pentru a transforma Europa într-un ținut asupra căruia să nu mai plutească neîncrederea, teama, amenințarea, pentru a da popoarelor garanțiile sigure ale unei dezvoltări senine, sînt necesare măsuri hotărîte, constructive, care să împiedice orice tentativă de încălcare sau de știrbire a documentelor semnate la Helsinki. «După părerea mea — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — țelul activității noastre trebuie să fie crearea unei Europe unite, bazate pe națiuni independente, pe colaborarea pașnică și egală în drepturi între toate statele, fără deosebire de orînduire socială sau de mărime. Pornind de la acest deziderat suprem, România consideră necesară crearea unui organism permanent, care să asigure continuarea consultărilor în problemele majore ale relațiilor statelor europene, intensificarea conlucrării pentru înfăptuirea deplină a securității și păcii pe continent». Și, mai departe, se accentuează: «Nu trebuie să se creeze iluzia că putem sta liniștiți și în siguranță; dimpotrivă, trebuie să fim conștienți că urmează o etapă nouă, hotărîtoare pentru viața popoarelor europene, aceea a realizării în fapt a păcii, bunăstării și libertății».

În spiritul francheții și al realismului politic ce caracterizează întreaga activitate de militant internaționalist a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de la înalta tribună a Conferinței au fost cuprinse, într-o profundă, riguroasă analiză de perspectivă, toate laturile complexei activități de soluționare a problemelor internaționale. Nu se poate statua o securitate reală în afara unor măsuri hotărîte de dezarmare — și, în primul rînd, cele care au în vedere dezarmarea nucleară — fără lichidarea blocurilor militare opuse, desființarea bazelor militare și retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state în granițele naționale, reducerea armamentului, a cheltuielilor militare, fără o așezare pe baze noi a relațiilor dintre state, indiferent de situarea lor pe harta geografică, de participarea la blocuri, de orînduirea lor socială. De asemenea, dezideratul securității politice implică, într-o logică necesară, impulsionarea realizării unui program concret de acțiuni pentru lichidarea politicii de inechitate, care a dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, pentru instituirea unei noi ordini economice internaționale. Regăsim, în aceste aserțiuni, înțelesurile adînci ale unui umanism activ și generos, aliat prețios al întregii noastre politici de pace și conlucrare, proiectată lucid peste granițele ce despart prezentul de viitor. Într-un emoționant paragraf, adevărată scrisoare deschisă adresată conștiinței contemporanilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: «Trebuie să spunem însă că istoria va judeca nu numai documentele ce le vom semna și declarațiile făcute, ci și felul în care fiecare stat, fiecare guvern și conducător de stat sau guvern va acționa pentru realizarea acestor documente, pentru ca speranțele contemporanilor noștri să fie împlinite, pentru ca acțiunile guvernelor noastre să răspundă năzuințelor de bunăstare, libertate și pace ale tuturor națiunilor».

Palatul «Finlandia»: la tribuna istoricei reuniuni europene, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

O NOUĂ PAGINĂ ÎN ISTORIA UNEI TRADIȚII: DIALOGUL CONSTRUCTIV STATORNICIT ÎNTRE ROMÂNIA ȘI STATELE UNITE ALE AMERICII

La numai o zi după semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, România a înscris o nouă pagină în istoria fructuoaselor sale dialoguri la nivel înalt: întîlnirea președintelui Nicolae Ceaușescu cu președintele Statelor Unite ale Americii, Gerald R. Ford care, împreună cu doamna Elizabeth Ford, au fost oaspeții țării noastre, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

«Veniți în România — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în alocuțiunea de întîmpinare — a doua zi după încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Astfel, vizita dumneavoastră se înscrie în mod minunat în spiritul documentelor pe care le-am semnat împreună ieri, la Helsinki, și prin care am afirmat dorința comună, în numele popoarelor noastre, de a dezvolta colaborarea pe principiul deplinei egalități, al respectului independenței și suveranității, al neamestecului în treburile interne, al renunțării la forță și la amenințarea cu forța în soluționarea problemelor dintre state».

Etapă remarcabilă în dezvoltarea colaborării prietenești româno-americane, noua întîlnire dintre cei doi președinți a marcat mersul ascendent al relațiilor dintre România și Statele Unite ale Americii în multiple domenii, relații inserate într-un cadru propice, statuat de documente de importanță majoră, cum sînt «Declarația comună a președinților României și Statelor Unite ale Americii» și «Declarația comună cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnică». Li se adaugă, acum, încă un document de preț, «Comunicatul comun» semnat de cei doi președinți, ale cărui capitole fundamentează necesitatea intensificării acțiunilor militante pentru o ordine mondială justă și echitabilă, întemeiată pe respectarea strictă a principiilor suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, a dreptului sfînt al fiecărei țări, indiferent de mărime, sistem economic, politic sau social, de a-și hotărî soarta.

Prin vasta arie a problemelor abordate, acest document capătă și investitura unui act de valoare internațională, menit să sublinieze, încă o dată, noul curs al vieții politice mondiale, marcată de profunde schimbări.

«Faptul că la aceste schimbări — releva tovarășul Nicolae Ceaușescu — două țări cu orînduiri sociale diferite și deosebite ca mărime — ce să nu mai vorbesc de forța militară — au adus totuși o contribuție — desigur, în raport cu ceea ce reprezintă fiecare — demonstrează încă o dată că în lumea de astăzi colaborarea statelor și popoarelor, fie ele mari sau mici și indiferent de orînduirea lor socială, poate reprezenta un factor deosebit de important pentru cursul păcii, pentru asigurarea unei politici noi, de egalitate și respect între toate națiunile lumii».

În spiritul conlucrării fertile pe toate planurile, inclusiv în domeniul intensificării relațiilor economice, în timpul întîlnirii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Gerald R. Ford au fost semnate instrumentele de ratificare a Acordului privind relațiile comerciale dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii; în lumina acestuia, raporturile comerciale ale celor două țări sînt așezate pe o bază nediscriminatorie, schimburile reciproce sînt stimulate, esența lor fiind accentuarea pozitivă a întregului ansamblu de raporturi dintre România și S.U.A. În cursul vizitei s-a căzut de acord cu privire la stimularea unor acțiuni de cooperare, înființarea unor noi societăți mixte de producție și comerciale, precum și în ceea ce privește instituirea, în cel mai scurt timp, a tratativelor pentru încheierea unui acord de lungă durată în domeniul cooperării economice, industriale, tehnice, agricole, a unor proiecte de colaborare în domeniul energiei, inclusiv al energiei nucleare, protecției mediului înconjurător. În aceeași ordine a unei plurivalente cooperări, s-a fundamentat extinderea contactelor pe planul culturii, științei, învățămîntului.

Prin întreaga sa desfășurare, prin rodnicele sale rezultate ca și prin semnificațiile politice clare, noua întîlnire româno-americană — această proaspătă filă adăugată tradiției prețioase a unui dialog constructiv — relevă, încă o dată, inepuizabilele resurse militante ale României, credincioasă cauzei făuririi unei lumi a păcii și încrederii, a conlucrării și progresului, spre binele tuturor popoarelor.

MAGDA MIHĂILESCU ■

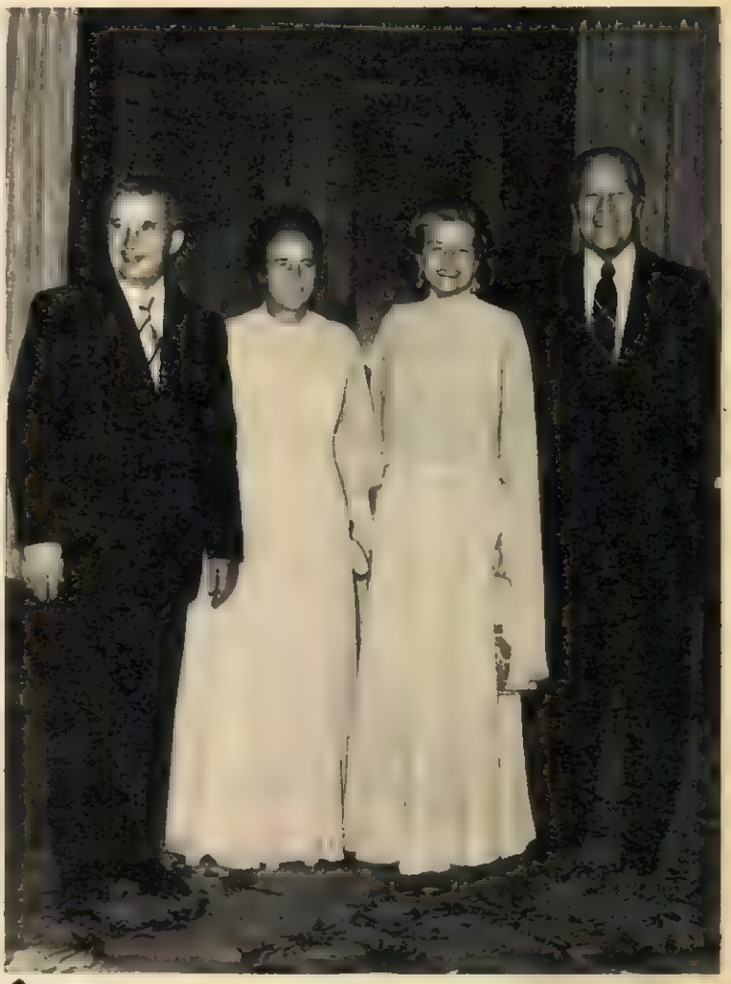

În timpul dineului oficial.

După semnarea documentelor oficiale româno-americane de către președinții Nicolae Ceaușescu și Gerald R. Ford.

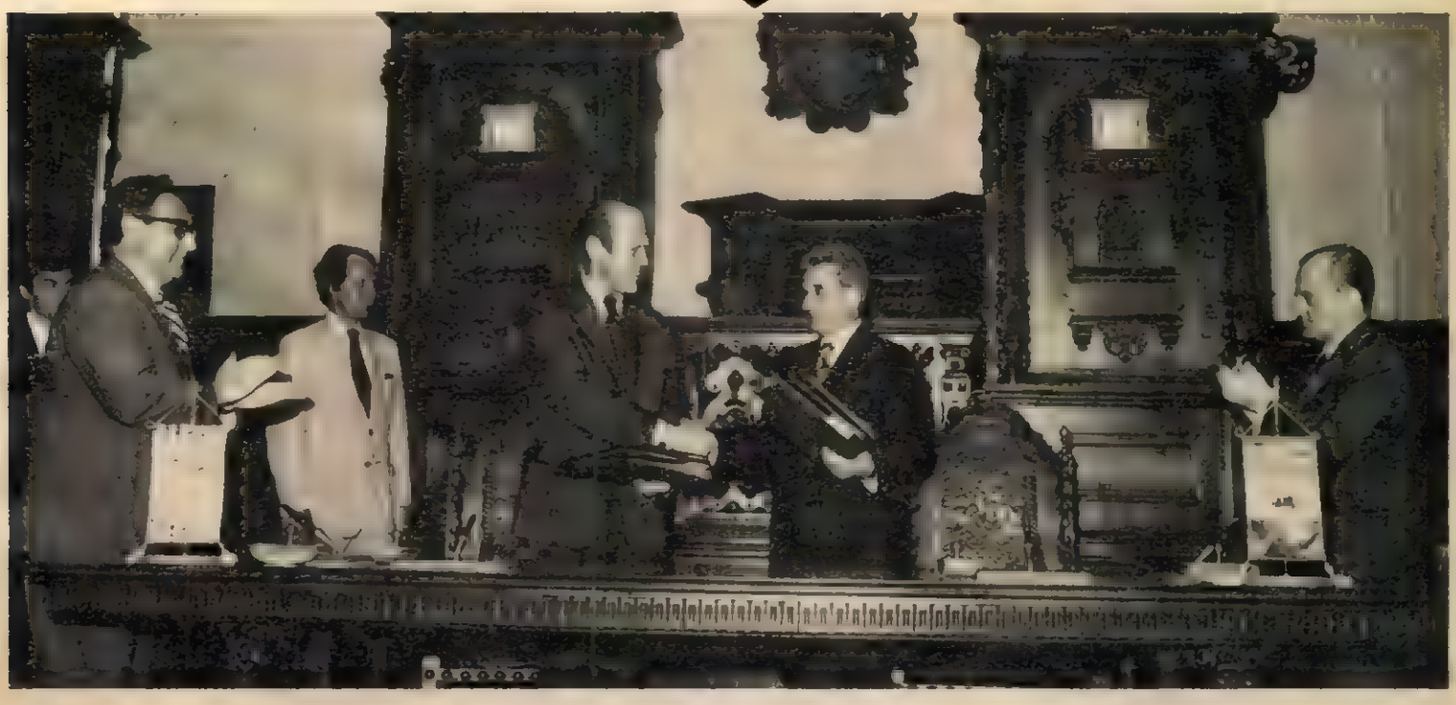

flacăra
REALITATEA ROMÂNEASCĂ

se extinde și se modernizează șantierul naval din mangalia

„noi sîntem aceiași, lucrarea este aceeași, numai sporul la treabă este mai mare"

De cîteva luni bune, o garnitură cu patru vagoane face zilnic legătura între Constanța și Mangalia, fără să fie trecută în orar. Pleacă din prima gară în zori și se întoarce către seară, transportînd cîteva sute de bărbați vînjoși și rumeniți de soare, lucrători ai întreprinderilor de construcții industriale și hidrotehnice din Constanța, tineri muncind în intervalul dintre cele două peroane la unul din cele mai noi și mai importante obiective economice ale țării: modernizarea și extinderea Șantierului naval din Mangalia. Urcăm într-unul din vagoane și trăim surpriza de a nu încheia noi cunoștințe, ci de a revedea cunoștințe mai vechi. Cu puține excepții, oamenii de aici sînt cei care au construit halele și docurile Șantierului din Constanța, același proiect, aceiași lucrători, ceea ce vrea să însemne, cu o altă vorbă, că se află prezenți, strînși pe aceeași banchetă, și frații Basmangiu, Constantin, Radu și Nicolae. Se recomandă toți ca unul, «lăcătuși — sudori, calificați în nouă luni la meserie solidă și bănoasă», apoi lărgesc discuția și o îndreaptă, firește, spre ceea ce muncesc astăzi, ca membri ai unui detașament de brigadieri uteciști. Noi sîntem aceiași, zice Nicolae, cu dreptul la cuvînt al celui mai mare dintre frați, lucrarea este aceeași, numai sporul la treabă este mai mare pentru că am învățat din unele greșeli făcute la Constanța. Am centrat mai bine, am axat mai exact, am sudat mai corect.

Coborîm în Mangalia și ne separăm de grup. Îmbarcați în autobuze, lucrătorii se îndreaptă spre șantier pe noua șosea care înconjură orașul, special construită pe o lungime de opt kilometri. Noi ajungem acolo pe drumul clasic, adică peste podul metalic ce leagă astăzi Mangalia de 2 Mai, pod care prin amenajarea navală la care se lucrează își va pierde sensul, pătrundem printre stîlpii care încheagă viitoarea hală corp și dăm cu ochii de inginerul Traian Ionescu, șef de lot și secretar al organizației de partid, o altă cunoștință de la Constanța. Între timp, la treizeci de ani, inginerul Ionescu a mai căpătat cîteva fire albe. Cîteva din ele, glumește numai pe jumătate, mi-au ieșit din cauza furniturii metalice venite de la Caransebeș. Venită la timp, nimic de zis, dar cu multe deficiențe, necesitînd remedieri și energie irosită.

Ne aflăm în locul în care vor fi întinse, într-un viitor mai mult decît apropiat, pardoseli speciale. În locul acesta, care va reprezenta patul de asamblare a blocurilor secției corp-nave, inginerul Ionescu ne mărturisește că la Mangalia a învățat nu numai să-și aprindă țigara pe vînt, ceea ce pare să fie o adevărată performanță în prezența unor rafale capabile să smulgă nu numai băștile înfundate pe ureche, dar și căștile de protecție, a învățat nu numai asta, ci și să muncească fără să se uite la ceas. După un orar care este mai puțin al celor zece ore, cît reprezintă regimul de șantier, și mai mult al necesităților imediate și al angajamentelor de deosebită importanță. Urmînd indicațiilor secretarului general al partidului, soluțiilor oferite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, «Construcțiile de la șantierul actual să le folosim pentru anumite preluări, apoi pe acest teren liber să organizăm debitarea, lucrările grele, platformele de beton pentru asamblarea părților de nave sub cerul liber...», și înregistrînd substanțiale depășiri de plan în cinstea zilei de 23 August, lucrătorii de pe șantierul din Mangalia au impus muncii lor un ritm rapid și calității acesteia un nivel înalt, propunîndu-și darea în folosință a uriașei hale, 320 m×84 m, cu aproape un an înainte de termen, cu douăsprezece luni înainte de lansarea la apă a mineralierului de 55 mii tDw, navă care se încheagă aici în paralel cu extinderea și modernizarea șantierului actual.

Munca este în toi. Brigada condusă de maistrul Șefket Islam toarnă beton pentru egalizări. Sus, pe vîrful unor stîlpi metalici care cîntăresc treizeci de tone, se sudează. Alături, la docul uscat, specialiștii I.C.H.-ului au terminat de turnat radierul și lucrează la pereții laterali. O macara BC cu o forță de cincizeci de tone în braț ajută la împlinirea acestei operații. Aici, dimensiunile par altele. Totul este mai mare decît în realitate, lăsînd senzația că lumea aceasta este mai degrabă o lume de gulliveri, manipulînd cu alte unități de măsură decît cele ale vieții de fiecare zi. Buloanele, un fel de șuruburi uriașe, sînt mai ușor de cuprins cu brațele decît cu mîinile. Se lucrează cu tona ca și cum s-ar lucra cu kilogramul. Se vorbește despre miile de metri cubi de pămînt, șantierul este amplasat pe stîncă, la vreo patru metri sub taluz, totul a fost excavat și pămîntul a servit la consolidarea a două diguri, ca și cum s-ar vorbi despre un camion încărcat cu piatră sau chiar despre o roabă. Numai ușile halei, ca să dăm un exemplu de grandoare, vor cîntări aproape trei sute de tone.

Ceea ce pare paradoxal aici, în incinta șantierului, se leagă mai puțin de muncă, ne-am obișnuit noi, reporterii, cu munca plină de abnegație a oamenilor acestei țări, și mai mult de cei care o prestează. Deși lucrători cu experiență, ducînd în spate realizarea halei și docurilor din Constanța, oamenii de pe acest șantier sînt cu toții tineri și foarte tineri. Aproape cinci sute din ei, adică o treime, fac parte din brigăzile de muncă patriotică ale U.T.C.-ului. Au venit aici de la Constanța, iar la Constanța au venit din toate colțurile țării. Dulgherul Toader Barna e din Tîrgu Mureș. Are cinci luni trecute pe șantier, cum zice, un pat încăpător în dormitorul pentru nefamiliști și o noptieră plină cu scrisori de la o fată cu care speră să se însoare. Viorel Lupu, «am fost zidar, dar m-am calificat betonist» vine din Săvinești și trăiește în aceleași condiții civilizate ca și Barna, doar că are în primire două noptiere. Una pentru el și cealaltă pentru soție, întrucît s-a grăbit să intre în rîndul bărbaților, cum glumește, și s-a însurat de la nouăsprezece ani. De cîteva luni, mai exact de trei, familia Lupu are și o fetiță, Cătălina, pe care părinții speră s-o crească într-un apartament nou, ceea ce nu pare deloc exclus, ca realizare imediată, dat fiind faptul că șantierul va primi numai anul acesta peste cinci sute de apartamente.

În momentul în care lucrarea despre care scriem se va încheia, Șantierul naval din Mangalia va avea de trei ori mai mulți meseriași decît astăzi, devenind obiectivul industrial cel mai puternic din zonă, factor activ în schimbarea profilului social și spiritual al orașului. Dar despre toate acestea, cu altă ocazie.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fotografii de **AUREL MIHAILOPOL** ■

o explicație a rezultatelor exemplare ale combinatului de fibre și fire sintetice-Iași, înțelegerea și respectul fiecărui om al muncii acolo încadrat

Investiția pentru acest combinat, a cărui producție globală este cea mai mare din județ, a fost aprobată în anul 1966 și tot atunci au început, cum se spune, primele săpături. Prima capacitate a fabricii — zece mii de tone de fibre poliesterice — a fost realizată la 1 aprilie 1969. De atunci și pînă în prezent au fost străbătute patru etape și în momentul de față produsele aici realizate echivalează cu fire a douăsprezece milioane de oi. Pe zi se produc trei sute de mii metri pătrați țesături bumbac și două sute de mii metri pătrați stofe. Atît directorul tehnic, Corneliu Stan, cît și secretarul comitetului de partid, Mircea Gheorghiu, sînt convinși că aceste cifre, fără îndoială remarcabile, nu ar fi putut fi obținute fără o autentică înțelegere acordată omului din producție. Condițiile de lucru sînt astăzi, datorită mecanizării și automatizării, foarte ușoare, dar, oricît de paradoxal ar părea, ocuparea unui loc de muncă aici se dovedește a fi foarte grea. Pentru că la Combinatul de fibre și fire sintetice-Iași se dă o atenție deosebită recrutării și selecționării cadrelor. Încă de la angajare se dă un test cu 15 întrebări iar răspunsurile primite sînt de natură să dovedească nu numai ce și cît poate face un om, ci și în ce măsură el poate evolua odată încadrat pe un loc de muncă în cadrul combinatului. Hotărîtor însă este faptul că aici se practică și încă destul de bine o mai veche formă: ucenicia la locul de muncă. Calcule precise sînt de natură să dovedească că din 100 de ucenici la locul de muncă, la început, situația lor este următoarea: 33 mediocri, 34 buni și 33 foarte buni. După o perioadă de un an și jumătate, lucrurile se schimbă după cum urmează: din prima grupă rămîn 10 mediocri; 17 devin buni, iar 7 foarte buni. Explicația unui asemenea rezultat o dă faptul că deși practică același număr de ore de muncă, ucenicii sînt plătiți diferențiat: cei mediocri cu 600 de lei, cei buni cu 750 iar cei foarte buni cu 900. Pînă a se aplica acest sistem, referindu-ne din nou la cei 100, lucrurile se petreceau în felul următor: cei foarte buni scădeau la 25-26; cei buni creșteau, dar foarte puțin (8), iar mediocrii se mențineau. De ce se întîmpla un asemenea lucru? Nu există cointeresare și fiecare lua cîte 500 de lei. Aceste fapte sînt de natură să dovedească că acolo unde există un interes real pentru om se pot găsi cele mai potrivite forme pentru a-l stimula, pentru a-l face să se simtă demn că lucrează în cea mai mare unitate industrială a județului și că tot ceea ce produce el se bucură de stimă și respect. Și se mai dovedește în acest fel că într-adevăr în munca desfășurată cu oamenii trebuie de fiecare dată inteligență și maleabilitate, ingeniozitate și, firește convingerea că fiecare om este capabil de perfecționare.

În acest proces de producție nu sînt cointeresați numai ucenicii, ci și muncitorii. Pe lîngă muncitorii mai buni există cîte un ucenic care este dator ca în doi ani să devină bun lucrător. Dar, rezultatele obținute la examenul de absolvire a ucenicului sînt hotărîtoare la realizarea sau nerealizarea unui cîștig suplimentar al lucrătorului-instructor. Dacă la acest examen ucenicul obține «foarte bine», cel care l-a instruit obține în plus cinci sute de lei: pentru bine — 300, iar pentru mediocru — nimic. În acest sens se realizează deci o cointeresare generală și de pe urma acesteia au de cîștigat atît producția cît și oamenii.

Tot aici, la acest combinat, grație studierii serioase a tuturor fenomenelor legate de producție s-a reușit crearea și a altor forme de natură să stimuleze interesul omului pentru producție. La timpul potrivit s-a observat că din cauza vîrstei medii scăzute a oamenilor (sub 23 de ani) categoria medie efectivă a muncitorilor se situează sub categoria lucrărilor din combinat (2,5 față de 4,5). A apărut deci necesitatea decontării echitabile a lucrului efectiv prestat de oameni. Începînd cu trimestrul IV-1973 s-a introdus munca în acord și astăzi toate secțiile lucrează în acest sistem. Acordul global a devenit deci un îndemn la muncă, la posibilitatea obținerii unui cîștig suplimentar de 17-18% peste retribuția tarifară. Cei care lucrează în acord global, îmi spune Mircea Gheorghiu, văd și ei că în procesul de producție se dă după merit și se ia după greșeli. Întreb dacă nu cumva acordul global frînează dorința omului de a i se mări retribuția tarifară. Nu cumva cîștigul suplimentar obținut anulează interesul omului pentru obținerea unei trepte la retribuția tarifară? Mi se răspunde că nu. Concediile de boală, cele de odihnă, detașările, delegațiile, sporurile de noapte, de toxicitate și de șef de echipă se acordă în funcție de retribuția tarifară.

Sigur că da, se pot spune vorbe așa-zis mari, pot fi reproduse multe discuții avute cu oamenii, poate fi chiar descris combinatul dar mie mi se pare important să subliniez o cauză majoră a faptului că aici se obține o producție atît de mare, fiecare muncitor producînd anual, mă refer la producția g'obală, nouă sute de mii de lei! Această cifră devine concretă dacă vom spune că pe țară media este de patru ori mai mică. Așa stînd situația, trebuie spus că la Iași, la acest combinat, perfecționarea și specializarea sînt aplicate integral și în plus se folosesc și niște forme adecvate acestui loc de muncă. Iată, de pildă, problema complexă a meseriilor înrudite. Ingineria chimică are un program în care s-au regăsit mecanica, electricitatea, economia, după cum la ingineria mecanică sînt prezente multe elemente de chimie pură. În acest fel personalul ingineresc conduce competent procesul de producție. În ceea ce-i privește pe muncitorii de categoria I și a II-a, adică aceia avînd o calificare și o experiență reduse, ei fac, folosindu-se de caiet și creion, în clasă, ceea ce obișnuim să numim perfecționare. Rezultatele se dovedesc a fi foarte bune, mai ales că în timpul acestei perfecționări omul învață și tehnologia locului de muncă aflat la stînga și la dreapta sa.

Nu sînt adeptul reportajelor care abundă în cifre, dar de această dată am considerat necesar să procedez așa. Degeaba aș fi scris că acest combinat este cel mai mare din județ, că obține producții foarte bune, că are oameni prieenuți și devotați, dacă nu aș fi încercat să înțeleg cum anume se obțin cifrele acestea. Este foarte ușor să pronunți cointeresare materială sau acord global, dar nu este la fel de ușor să le și practici, mai ales cu succes. Fără îndoială că în afara acestora există și alte metode, alte procedee, dar mie mi s-a părut că aici stă o parte din forța de care a dat dovadă întreaga conducere a acestui obiectiv industrial. Orice s-ar spune, a munci cu oamenii nu este numai frumos, ci și dificil și, după cum se știe, un om nu produce doar de dragul producției în mod exemplar. Combinatul de fibre și fire sintetice-Iași nu face altceva zilnic decît să pună în practică ferm și inteligent indicațiile economice ale conducerii de partid și de stat, ale secretarului general al partidului.

EUGEN SECELEANU ■

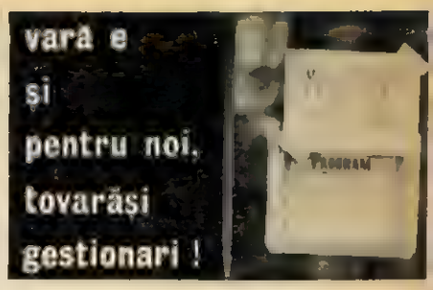

În ultima vreme au sosit la redacție mai multe scrisori exprimînd nedumerirea semnatarilor față de «epidemia» închiderii magazinelor pe motivul concediilor de odihnă ale gestionarilor.

Am luat urmele acestor scrisori și, vineri 25 iulie, am străbătut în lung și-n lat centrul comercial al Bucureștiului, la o oră dinainte de prînz, adică la o oră a solicitării maxime față de comerț. Spre surprinderea noastră, plecați în reportaj cu convingerea că gestionarii sînt oameni ai muncii ca toți ceilalți, ceea ce vrea să însemne că sînt lucrători cu drepturi legitime la concediul legal și de odihnă, am constatat că numărul magazinelor ferecate cu lacăte și dotate cu amabile anunțuri, «Personalul plecat în concediu», este mult mai mare decît cel din sesizările cititorilor noștri. În perimetrul străzilor Doamnei, Hanul cu Tei, Șelari, Covaci, Șepcari și Bărăției am găsit douăzeci și patru de unități închise din cauza concediilor gestionarilor. Dacă s-ar fi pus numai simpla problemă a numărului de magazine cu obloanele trase, situația n-ar fi fost prea neliniștitoare, întrucît în miez de vară fenomenul ar putea părea aproape normal, din motivul expus mai sus. Din păcate, magazinele închise nu erau tutungerii sau unități de Loto-Pronosport, ci puncte de desfacere cu mare dever și cu mare căutare din partea masei de cumpărători. Astfel, în zona amintită, trei unități de același profil, «Încălțăminte», își aveau gestionarii plecați în concedii, deși una dintre unități, strada Șelari, numărul 4, reprezintă un magazin recent extins și modernizat, «Bourul», foarte solicitat de public pentru articolele sale de încălțăminte și marochinărie. Pentru a demonstra că pătrunderea cumpărătorilor nu este oprită numai la magazine mărunte, cu încasări și funcționalitate reduse, vom menționa că obloanele erau închise și la unitatea de prezentare a produselor fabricii de ciorapi «Apollo», strada Șepcari 2, și la magazinul de chimicale din strada Șelari, colț cu Soarelui, unul din puținele de acest gen din țară, scoțînd la vînzare, între altele, mult căutatul email necesar remanierii și reparării autoturismelor. În fața lăcătului pus al magazinului am avut ocazia să stăm de vorbă cu economista Elena Stancu, contrariată de închiderea acestei unități specializate, la care venise după un litru de «Emaux» necesar unei rude din Craiova. Este de mirare, ne-a declarat dînsa, că s-a admis închiderea pentru aproape o lună a unei unități cu profil strict, în care oamenii găseau mărfuri nepuse în vînzare în altă parte. Ruda mea a cheltuit pe telefoane mult mai mulți bani decît ar fi plătit pe kilogramul de email necesar. Omul vrea să plece în concediu și n-are cum...

La terminarea raidului, am încercat să aflăm cauzele acestei stări de fapte de la directorul general al Direcției Comerciale a Municipiului, Nicolae Stanciu. Cu amabilitate, dînsul ne-a explicat că nu se află în concediu mai mulți gestionari decît de obicei, procentul de magazine închise nefiind mai mare decît cel normal, datorită faptului că eșalonarea plecărilor s-a făcut încă de la sfîrșitul anului trecut.

Evident, o asemenea explicație nu ne-a mulțumit pînă la capăt, pentru că ea se află în contradicție cu realitatea, cu zecile de anunțuri «personalul în concediu» și cu necesitățile imediate ale masei de cumpărători. Este neîndoios faptul că anumite închideri de unități se impun (inventare, sancționarea unor abateri, cazuri de forță majoră etc.), după cum este normal, ca gestionarii să aibă dreptul la concediu, dar de aici și pînă la o adevărată «epidemie» de închideri de magazine e un drum lung.

Un drum de-a lungul căruia explicațiile amabile nu ajută, din păcate, la nimic, neputînd clarifica o realitate vizibilă cu ochiul liber. În fiecare cartier, pe fiecare stradă. Chiar dacă vă aflați la Borsec sau la Sovata, ne permitem să vă aducem aminte, tovarăși gestionari, că vara e și pentru noi ceilalți, care obișnuim uneori să facem cumpărături, lovindu-ne de lăcătele și anunțurile dumneavoastră. Cel puțin deocamdată, aceasta este situația, reală, împotriva «bunei eșalonări» de la Direcția Comercială.

T. IORDĂCHESCU ■

flacăra
ANCHETA ECONOMICĂ

CÎTE MILIOANE AU ÎNCREMENIT, OARE, ÎN ACEȘTI MUNȚI DE DEȘEURI?

— Cît credeți că măsoară toată această suprafață?

— Eu zic să tot fie un hectar. Și acum sînt încă puține, dar alteori grămezile pe care le vedeți sînt mai înalte decît omul. Și costă bani grei, pentru că nu conțin numai materii și materiale, ci și muncă și uzura mașinilor. Uitați-vă numai acolo; sînt peste patru tone de sîrmă de cupru.

Stau, privesc și ochii mi se obișnuiesc greu cu imaginea. Se obișnuiesc e un fel de a spune, pentru că peisajul, șocant în realitate, aproape că se refuză privirilor. Mii de tone de cabluri: de forță, telefonice, plăci izolante din sticlă și textolit, tamburi din plastic și lemn cu elemente metalice, butoaie metalice, grămezi întregi de șpanuri etc. Un hectar de deșeuri! Deșeuri care însumează valori de milioane. Cum se valorifică ele aici, la Întreprinderea de cabluri și materiale izolante din București? Imaginea de față probează un fapt: deșeurile se valorifică încă destul de greu. «Pînă nu demult le dădeam foc, sîrma care rămînea o îmbalotam și o expediam la I.C.M. De cîtva timp, I.C.M.-ul nu ne-o mai primește. Am trimis zilele astea o mașină cu sîrmă de cupru, alumină și ne-au returnat-o. Au motivat că e mai multă cenușă. E adevărat că arzîndu-se, sîrma își pierde din calitate. Nici șpanul nu ni-l primește. Acum deșeurile stau și le acoperă pămîntul. Ceva nu e în regulă nici la mașini, acolo; vreau să spun că prea multe deșeuri vin aici, la groapă. Asta, după părerea noastră.» (Gheorghe Luca și Marin Călinescu, muncitori)

Astfel, miile de tone de deșeuri devin o povară nu numai pentru pămîntul care le suportă, ci mai ales pentru întreprindere. Deseori oamenii sînt luați de la treburile lor urgente și folosiți în curte, la depozitarea deșeurilor.

— Aveați multă treabă în atelier?

— Foarte multă, dar dacă am primit dispoziție am venit.

Șeful de brigadă Ilie Feșchiu împreună cu alți doi muncitori calificați lucrau și ei la depozitarea unor plăci de deșeuri. Apoi deșeurile ocupă suprafețe întinse de terenuri, le degradează. Șeful serviciului administrativ, care ne-a însoțit în această anchetă, ne spunea că se intenționează ca pe această suprafață să se construiască un depozit de materiale și carburanți și că trebuie descongestionată întreaga suprafață. Ne gîndim însă că dacă nu se vor lua măsuri de reducere a deșeurilor, rebuturilor — o parte deloc neglijabilă din «șerpii» care se văd în fotografie sînt produse rebutate — va fi nevoie să se smulgă pămîntului o altă suprafață.

De ce se produce totuși o cantitate mare de deșeuri?

— Lucrez în întreprindere de peste 14 ani de zile și pot să vă spun că multe se produc și din cauza sîrmei trefilate, subtensionate, gîituită pe alocuri; pe urmă și din cauza mașinilor care se dereglează, alteori din cauza calificării inferioare, a neatenției unor oameni. Sînt cazuri, în schimbul trei mai ales, cînd se mai scapă din supraveghere mașinile și cablul rămîne neizolat pe o porțiune oarecare. La control se respinge tot tamburul pe care se înfășoară cam 3 000 metri. (Ion Boghiu, muncitor.)

Aceeași părere o împărtășesc și Ion Caracaș, Marin Iancu și alți muncitori de la secția cabluri de forță: «Avem și foarte multe remedieri. Ele s-ar mai putea reduce printr-o urmărire mai atentă a procesului tehnologic, mai multă disciplină la locul de muncă, prin reglarea mai bună a mașinilor.»

Ne aflăm în secția de producție–cablu telefonic. Asistăm la desfășurarea normală a procesului de producție. Tînăra operatoare Cicica Pavel, angajată de numai două luni, poartă în brațe o cantitate de cablu sacrificat. «Am avut nevoie de un tambur și am tăiat cablu. Ducem lipsă de tamburе». Jos, într-un alt raft, cablul de pe un tambur este desfășurat, se poate oricînd încurca. «De ce ziceți că se pierde mult? Dumneavoastră știți cît este acolo? Cam 200 grame. Ce-am pierdut e tamburul. Și apoi, la atîtea tone se mai pierde. Noi însă ne încadrăm în consum; nu depășim coeficientul de 2 la sută pierderi planificate.» (Daniel Chibici, tehnician). La secția de materiale electroizolante, de fiecare dată cînd se schimbă tamburul pe care este înfășurată materia primă (pînza) care urmează să fie impregnată, se rebutează circa 15–20 metri, alteori chiar mai mult, pentru că înnădirea capetelor de pînză se face manual (se cos în 10–15 minute, timp în care pînza rămîne în uscătorul mașinii și se arde). Tovarășul Grigore Teodorescu, muncitor cu o îndelungată experiență, ne spune la fel: «sînt rebuturi de tehnologie».

Nu dorim să intrăm în contradicție cu.... acest coeficient al pierderilor planificate sau tehnologice. Într-adevăr, sînt situații, chiar și în întreprinderea în care am desfășurat această anchetă, cînd deșeurile tehnologice nu pot fi înlăturate în totalitate, sînt admise, cînd tehnologia fabricării unui produs nu este cea ideală. Dar aceste tehnologii se mai pot îmbunătăți, coeficientul mai poate fi și el micșorat, măcar prin acele fapte care depind de oameni, printr-o perfecționare a meseriei, prin urmărirea mai atentă a fluxului tehnologic, prin disciplină severă chiar, printr-o răspundere mai mare pentru fiecare gram de metal, fiecare centimetru de cablu. Și apoi, admițînd tot timpul un coeficient de pierderi mai mult sau mai puțin lejer, ni se formează *și un mod de a gîndi mai lejer, de împăcare cu o situație dată*, cu tine însuți.

«În condițiile actuale, cînd pe plan mondial problema materiilor prime capătă un caracter tot mai acut, cînd la o serie de produse prețul continuă să crească — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la Plenara comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României — *trebuie acționat cu toată fermitatea pentru reducerea substanțială a consumurilor specifice... se impune extinderea utilizării în producție a deșeurilor. Ministerele trebuie să acorde o atenție mai mare organizării și dezvoltării activității de recuperare a deșeurilor de la întreprinderi și de la populație, precum și punerii în funcțiune la termenele planificate și utilizării maxime a capacității de prelucrare a deșeurilor».*

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

LUMEA DE MÎINE

medicina anului 2000

Tabloul pe care o știință ca medicina, cuprinzînd numeroase discipline teoretice și tehnici aplicate, îl va prezenta peste cîteva decenii, este cu deosebire greu de întrevăzut, altfel decît în orientări generale și schematice. Se pot, în acest sens, desprinde cîteva călăuziri esențiale, ce se desenează, dealtminteri, în activitatea medicală actuală.

Datorită mulțimii imense a datelor fiziologice, patologice și terapeutice, care depășesc cu mult, încă de pe acum, putința de cuprindere a unui singur specialist — zădărnicind adesea chiar eficiența consultării mai multor medici — medicina de mîine va fi tributară mașinilor electronice cu memorie. Aceasta nu înseamnă însă suprimarea medicului. Calculatorul nu va fi decît un auxiliar, un fișier de date, pe care creierul uman nu le poate cuprinde în amănunțimea lor, iar diagnosticul și tratamentul unui bolnav vor reprezenta, după concluzia profesorului Jean Hamburger (1966), «un act de alegere, care nu comportă numai calități tehnice, dar și morale, sociale, umane, caracteriale, psihologice (...) într-un regim de libertate».

Tehnica electronică va interveni hotărîtor în activitatea medicală. Un exemplu: în ziua de 4 iulie 1966 s-a pus, într-un laborator din Washington, prin satelit, în răstimp de 15 secunde, unui bolnav din Franța, un diagnostic, cu ajutorul unui calculator cu memorie programată. Medicina clasică evoluează astfel către o inginerie biomedicală, asociindu-se matematicii și tehnicilor electronice. John Lenz, în periodicul Știința și Tehnica în S.U.A. (IV, 7, 1970), citează încă de pe acum rezultatele obținute: rinichiul artificial, valvule artificiale ale cordului, aparate pentru respirație artificială, stimulatoare ale impulsurilor cardiace, aparate pneumo-cord etc.

Medicina viitorului va opera schimbări biochimice în intimitatea celulei nervoase, tratînd așa-zisele «boli moleculare» ereditare, cu ajutorul enzimelor artificiale (Linus Pauling, American Journal of Psychiatry, decembrie 1956).

«Ingineria genetică», adică manipularea materialului ereditar, prin înlocuirea genelor defectuoase sau a pierderilor, adaosurilor anormale sau fracturilor ale acestui material, activitate aflată în prezent în stadiul experimental, va putea ajunge în cîteva decenii la o practică de rutină. Se vor putea trata în acest mod cele peste 1 500 boli ereditare, care afectează cam 3%-4% din populația generală prin infirmități și deficiențe mentale, fapt cu importante repercusiuni în viața economico-socială.

Totuși, date fiind implicațiile de ordin etic și social ale unora din aceste intervenții, ca, de pildă, predeterminarea sexului sau crearea de clonuri umane, de gemeni aidoma, multiplicați la infinit (care vor putea fi înfăptuiți, după profesorul Klein din Geneva, către anii 2020-2030), aplicațiile acestei microchirurgii genetice vor trebui statornicite și controlate riguros.

Mai eficiente, sub raport individual și social, vor fi aplicațiile cercetărilor asupra bătrîneții sau asupra echilibrului corporal și sufletesc al indivizilor de toate vîrstele, îngăduind oamenilor să-și mărească sau să-și mențină randamentul muncii și productivitatea manuală și spirituală.

Tot atît de însemnate vor fi: generalizarea folosinței o singură dată a întregii aparaturi chirurgicale, începînd de la seringă și sfîrșind cu întreaga încăpere în care se săvîrșesc operațiile; progresele obținute în tratarea alergiilor; a transplantelor de organe; a aplicațiilor numeroaselor cercetări biochimice, urmărite, în prezent, în mii de laboratoare.

Progresele medicale ale deceniilor viitoare vor aduce, de asemenea, contribuții hotărîtoare la modificarea comportamentului uman, prin acțiunea substanțelor psihofarmacologice, în acțiunea vaccinurilor, în combaterea bolilor infecțioase, în prevenirea bolilor vasculare; se vor săvîrși operații chirurgicale la distanță, imunizări contra maladiilor bacteriene și virale, grefe de organe din material plastic etc., etc.

ION BIBERI ■

Pămînt vitregit

◀ Pămînt «întors pe dos».

La jumătatea lunii iulie O.J.C.O.T.-ul Ilfov (Oficiul județean pentru cadastru și organizarea teritoriului) raporta că au fost scoase în mod legal din circuitul agricol diferite suprafețe totalizînd 111 hectare. Scoase definitiv. Firește, acestor măsuri trebuie să le urmeze — corespunzător — altele cu sporită eficiență privind recuperarea terenurilor agricole. Astfel, pentru aceeași perioadă trebuiau recuperate 76 hectare. Dintre ele abia trei hectare au fost reprimite în circuitul agricol. Cele cîteva cifre vădesc că balanța privind folosirea pămîntului se înclină în mod negativ. Iată ce declară inginerul Igor Berzan, directorul oficiului amintit, instituție autorizată să vegheze la respectarea legilor și normativelor cu privire la fondul funciar și, acolo unde este cazul, să sancționeze abaterile.

— Lucrătorii oficiului, împărțiți pe consiliile intercooperatiste din județ, sînt permanent pe teren și verifică modul în care este respectată Legea nr. 59, din 74. Spun asta nu pentru a arăta sistemul nostru de lucru, ci pentru a vă putea mărturisi faptul că aproape pretutindeni și zilnic avem necazuri. În județ există o sumedenie de șantiere și organizări de șantier care pe unde trec «se cunoaștex». Frecvent nu sînt respectate cotele inițiale pentru delimitarea zonelor de lucru; în special drumurile de acces sînt mai late decît este necesar și legal. I.R.E.B.-ul, T.C.I.F.-ul, unități ale Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei și chiar ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au asemenea șantiere care produc necazuri. G.S.I., de exemplu, organizație a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru un hectar în care sînt amplasate investiții scoate temporar din circuitul agricol cîte 5-6 hectare și aceasta pentru o perioadă destul de îndelungată. T.C.I.F.-ul, pe lîngă depășirea unor demarcări anterioare ale zonelor de lucru, întîrzie să predea în ciclul agricol terenuri pe care lucrătorii lui nu le mai folosesc.

— Se știe că T.C.I.F.-ul este o întreprindere chemată să realizeze multfolositoarea rețea de irigații. Cum poate ea, care ajută nemijlocit agricultura, să o și lezeze?!

— Vă spun concret. La șantierul Coșereni-Bărbătești, T.C.I.F.-ul nu a predat la termen 80 de hectare suprafață agricolă. Am aplicat amendă. În zona C.A.P.-Condeești trustul amintit a redat în mod necorespunzător suprafața folosită la organizarea de șantier, adică cu gropi, cu șanțuri etc. În timpul diluviului suprafața a fost inundată cu ușurință.

Am discutat aceleași probleme la Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție. Iată ce ne-a spus Ion Nițulescu, vicepreședintele U.J.C.A.P.

— Vrem ca pămîntul să fie ocrotit, să fie bine lucrat și întreținut, să obținem recolte mari. Este îndemnul recent pe care secretarul general al partidului nostru îl adresează tuturor lucrătorilor din agricultură, este datoria noastră de oameni ai pămîntului. Desfășurăm o acțiune continuă controlată și pe un front larg. Există inițiative pozitive în fiecare cooperativă, dar mă voi referi la aspectele negative, la efectele acestora. Unii cooperatori dețin încă în mod nelegal suprafețe agricole sau nu le folosesc cum trebuie pe cele care le sînt date în grijă. Am socotit că munca de lămurire, că discuțiile în general sînt procedee ineficace în momentul de față. De aceea am acționat pe calea aplicării legii, folosind chiar instanța judecătorească. Prin astfel de acțiuni au fost readuse în patrimoniul C.A.P.-urilor peste 200 de hectare; în 240 de cazuri, de la începutul anului pînă acum, s-au aplicat amenzi în valoare de 600 000 lei, drept despăgubiri pentru nefolosința pămîntului.

— În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Plenara din 21-22 iulie este criticat faptul, citez, că «s-au făcut lucrări de slabă calitate, că sînt goluri în culturi». Ce răspuns se dă acestei critici?

— A început din păcate să-și facă loc o mentalitate periculoasă. După unii cooperatori buna folosire a fondului funciar ar însemna doar readucerea în circuitul agricol a unor suprafețe mici de ici, de colo, din spatele unui grajd, la o curte prea mare, eliminînd un drum de acces. Am spus «doar», fiindcă în același timp despre suprafețele mari cel despre care amintesc aici vorbesc mai puțin, adică pentru recolta care trebuie obținută fac doar lucrările obișnuite. Uneori nici pe acestea. La C.A.P.-Vînătorii Mari sau la Colibași-Vidra culturile de porumb au rărituri, nu sînt prășite. Și exemplele pot continua. Firește și în aceste cazuri acționăm ferm în spiritul întăririi disciplinei, sancționînd lipsa de interes și pricepere.

— Se poate remarca faptul că în «casa dumneavoastră» încercați să puneți cît mai repede lucrările la punct, dar ce faceți în cazul că cineva vă intră în casă și vă deranjează (și i-am povestit despre cele aflate la O.J.C.O.T.)?

— Așa este. Remarcile făcute de către oficiu sînt reale. Pe alocuri, situația este și mai neplăcută. Eu, personal, sînt însă de părere că și O.J.C.O.T.-ul are o vină în perpetuarea acestei stări de fapt. Este prea blînd și puțin operativ în aplicarea sancțiunilor, nu reușește să creeze atmosfera de respect și disciplină în rîndurile celor care vin temporar să lucreze pe pămînturile cooperativelor. Duceți-vă la C.A.P.-Gogoșari și veți vedea de ce spun aceasta.

Am fost. C.A.P.-ul, condus cu pricepere de către președintele Dumitru Teodorescu, este o unitate fruntașă în județ, cu producții bune la hectar, cu rezultate privind recuperarea terenurilor prin reparcelări, defrișări etc. Am văzut aici un lan cu porumb (neirigat!) unde știuleții erau înalți și voinici ca un stat de om.

— Dacă mai dă și o ploicică, vom scoate 5 000 de kilograme la hectar — declară, nu fără mîndrie, președintele. Dar tocmai în acest lan ni s-au adus pagube.

Pagubele erau de fapt un dezastru. În acel lan de porumb plin de știuleți mari și zemoși, zilele trecute a intrat un agregat al T.C.I.F.-ului, șantierul Storobăneasa. A tăiat un canal lung de aproape un kilometru, omorînd de două ori tulpinile de porumb. O dată sub cupele elevatorului și a doua oară sub pămîntul excavat. Cîteva hectare deci smulse din circuitul firesc al vieții. După terminarea lucrării, mașina greoaie a întors prin lan doborînd din nou alt porumb.

Canalul trebuia făcut, era în plan, dar nu acum, ci după strîngerea recoltei — lucru firesc din punct de vedere al ocrotirii pămîntului și rodului său și chiar al planului de perspectivă a șantierului care, după cum se apreciază, abia în anii viitori va extinde aici sistemul de irigație.

— Nu v-au anunțat că sapă canalul?

— Nu, fiindcă nu le-am fi dat voie. Noi înțelegem: irigațiile sînt lucrări de primă necesitate în agricultură. Am auzit că sînt în întîrziere, au fost recent criticați pentru acest lucru. Am fi putut poate să-i ajutăm, dar nu în felul acesta. Lucrarea deschisă aici nu folosește încă. Și să nu credeți că este un simplu incident, mai degrabă este vorba de o mentalitate.

Mai tîrziu, președintele mi-a arătat parcela cu sfeclă. Drumul de acces al unei viitoare magistrale de apă fusese realizat dincolo de granițele stabilite în proiect, adică agregatele răpiseră în plus din cultura de sfeclă o fîșie lată de un metru, pe o lungime de cîțiva kilometri (gospodăria a pierdut aici, prin nerecoltare, cîteva zeci de mii de lei). Am răsfoit și unele însemnări anterioare. Poate că are dreptate președintele. Unele șantiere ale T.C.I.F.-ului, și nu numai ale acestei întreprinderi, procedează ca în povestea cu ciubărul cu lapte: varsă din el după ce l-a umplut cu destulă grijă.

VICTOR CONSTANTINESCU ■
Fotografiile autorului

Pe sute de metri o mașină a răscolit pămîntul ingropînd porumb înalt cît un stat de om. Beneficiarii acestui teren și, pînă la urmă, chiar autorii «isprăvii» sînt de părere că lucrarea trebuia făcută abia după recoltare. ▼

flacăra

OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

LOTRU

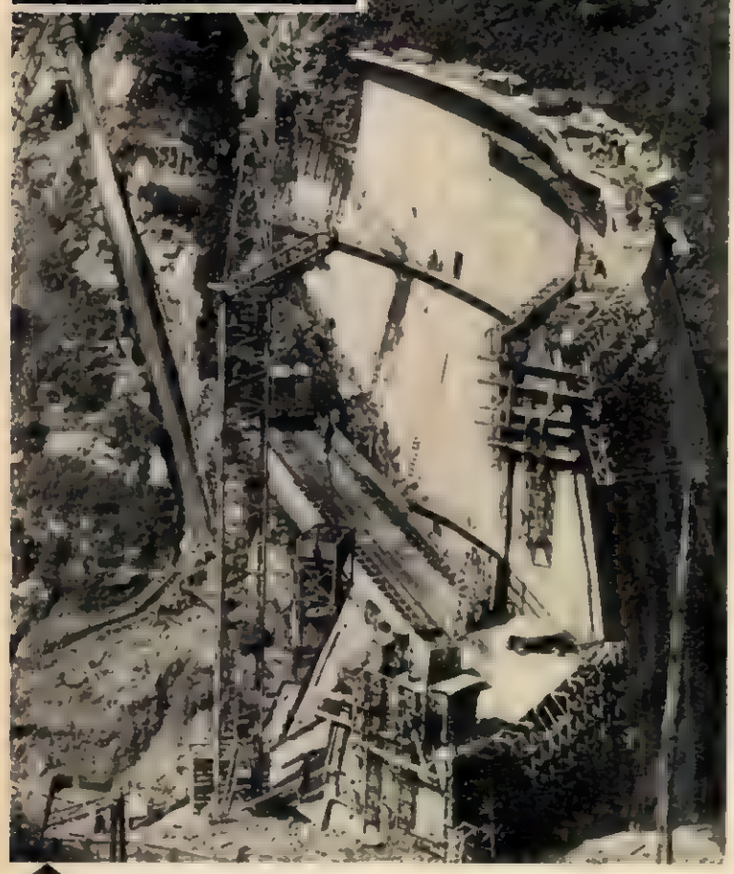

Lotul Jidoaia. Un baraj de 28 000 mc beton pentru apa unui pîriu cu un debit de numai 1 mc/sec. Energia electrică se obține la Lotru cu apa a 76 de rîuri și pîrîuri. La Lotru, fiecare picătură de apă are preț. La figurat, vorbind, dar mai ales la propriu.

Sîntem în 15 august 1950, dimineața, la Bicaz. O echipă de sondori — nouă meșteri mari, cu Ștefan Țîmpea zece — deschide primul program de foraje pentru studiul geologic al șantierului hidroenergetic. Este prima zi de muncă, de lucru cu brațele, din istoria care se cheamă astăzi Bicaz-Argeș-Porțile de Fier-Lotru.

Peste cîteva zile va fi 15 august 1975. Au trecut douăzeci și cinci de ani. Maistrul Țîmpea lucrează la Petrimanu, la una din multele galerii scobite în stîncă din vastul complex de amenajări hidroenergetice Lotru. Un sfert de veac slujbaș, cum s-ar zice, la aceeași întreprindere. În viața unui om schimbarea serviciului e un fapt important. S-ar putea crede că fidelitatea lui Ștefan Țîmpea indică o fire liniștită, legată de un loc și cîteva obiceiuri, mereu aceleași: soneria ceasului, tramvaiul, condica, opt ore de muncă, opt ore distracții, opt ore somn. O viață cumsecade, nu-i așa?

•

Ștefan Țîmpea, de profesie sondor-injector, căsătorit, un copil, un nepot, membru de partid din 1945. Tatăl său, sondor și el, «s-a căsătorit cu ocazia meseriei și a primului război mondial». Fiul, muncitor la sondă de la 7 ani, și-a cunoscut viitoarea soție «cu ocazia meseriei și a unei serbări dansante la Bicaz». Stăteau, cam de multișor, pe o bancă alături de o tovarășă pe care, la drept vorbind, n-o remarcase, cînd a venit la el secretarul de partid al șantierului, — printre altele, avea și sarcina să îndemne tineretul la dans — și i-a spus: «De ce nu vorbești și tu, măi, Fănică, două vorbe cu tovarășa?» I-a vorbit și, «cu ocazia Anului nou 1952», s-au căsătorit. Și-au întemeiat un cămin. Numai că unul umblător, fiindcă de atunci familia maistrului Țîmpea și-a schimbat de 16 ori domiciliul. O rată a schimbării de un an și jumătate! Mutatul, orice s-ar spune, e o schimbare, iar cînd trebuie să-și mute mobila de la un loc la altul, dintr-o colonie într-alta, pe drumuri repezi de munte, pe drumuri pe care urcă numai basculantele și «Almazo»-urile de 20 de tone, întîmplarea are importanță.

Ștefan Țîmpea a venit la Lotru în 1968. Pînă atunci a lucrat la Bicaz, de unde a fost «împrumutat» în mai multe rînduri hidrocentralelor de pe Argeș și Dunăre, ca specialist în injectarea cu ciment a fisurilor dintre roci. Mutîndu-se de 16 ori, și-a schimbat cam la trei șantiere odată mobila și lucrurile, descleiate, învechite cu zile.

Rata teoretică a schimbării turbinelor și generatoarelor de la Uzina hidroelectrică Ciunget-Lotru este de 25 de ani. Practic însă viața lor e dublă. În cincizeci de ani, uzina nu suferă nici o modificare importantă. Ce se schimbă însă rapid, brusc, cu mari urmări, e viața fiecărui om venit pe Lotru, ca Țîmpea odinioară să cîștige bani. Cîștigul și el se schimbă, adesea fără să-și dai seama. Sau, mai bine-zis, se transformă.

•

O mare parte din miile de oameni care au lucrat la Lotru, au venit de pe alte șantiere, organizați în echipe. Echipele acestea au fiecare o morală, care e — în principal — morala șefului lor. Maistrul Aurel Mateescu a ajuns pînă acolo cu educația oamenilor săi încît la chenzină casierul lasă grămadă de bani pe masă și oamenii lui își iau partea fiecare, ca la autoservire. La lotul Coșana, echipa îi recomandă unui membru de partid să-și completeze studiile. După ce se clarifică modul în care acesta va fi ajutat să învețe la seral, se înscriu la școală încă 21 de oameni.

Cealaltă parte se alege din oameni care se găsesc.

Un astfel de om e portarul de la uzina Ciunget. Poartă cămașă cu broderie albă și pălărie rotundă țărănească. La angajare i s-au spus o seamă de lucruri e drept, dar nimeni nu și-a închipuit că n-ar ști să vorbească la telefon.

«De ce n-ai spus, omule, că nu știi să umbli cu telefonul?», l-a întrebat directorul uzinei după o sumă de încurcături. A ridicat din umeri. Dacă spunea, poate că nu-l mai angajau.

Și atunci, pe cine angajezi? Mulți dintre cei care vin să învețe o meserie pe Lotru n-au dat în viața lor un telefon. Oameni de care se găsesc! Unul, pe nume Ion Tetreanu, s-a calificat destul de repede electrician la exploatare. Apoi a băgat de seamă că la constructor se cîștigă mai bine și a vrut să-și lase profesia, brățara lui de aur, să schimbe locul pentru bani. După un timp a revenit. Cineva i-a spus: la uzină ești ca instrumentistul dintr-o orchestră simfonică, dincolo ca un cîntăreț de taraf. Cinți după ureche. Ideea i-a plăcut, s-a mai gîndit la ea și a revenit. Un altul însă, tot electrician, Vangu, a făcut cu vaică-său o socoteală și le-a ieșit că ar cîștiga mai mult tot cu oile.

În fiecare dimineață, inginerul Gustav Rückert, șeful lotului Mălaia, trece prin fața unui chioșc cu dulciuri și țigări și-i spune fetei de acolo: «Învață, Maria, o meserie!» Inginerul e un lungan blond, suplu, cu o mustață galbenă, ușor căzută pe buze și un zîmbet moale, de artist de cinema. Dealtfel, toată înfățișarea lui e de actor pentru westernuri. În plus e dotat cu o voce joasă, spartă dar sonoră, cum rar se află. Vocea lui, chiar șoptită, se aude de la un capăt la altul al barajului. Gustav Rückert a venit la Lotru în 1966 și a plecat la Constanța la 1 septembrie 1970. «Un capitol încheiat», și-a zis. La o întîlnire a promoției a avut un adevărat șoc: colegele se îngrășaseră, colegii se împliniseră și ei binișor. Toți vorbeau despre ce-au ajuns și cît iau pe lună. «Nimeni nu pomenea de lucrurile făcute. Asta — zice Rückert — m-a scos din sărite. M-am întors la Lotru ca să fac un baraj și o microcentrală. Să le pot semnau». Locuiește auster în colonia muncitorească, mănîncă la masa cu muncitorii, vine la lot în remorca lor. Răspunde de lucrul a 140 de oameni. Zece dintre ei au experiență mare, zece sînt destul de pricepuți. Restul, aici se formează.

Ca și Țîmpea, la începutul tinereții lui, au venit cu iluzia unui cîștig

•

Țîmpea lucrează acum cu o echipă de 20 de oameni la străpungerea galeriei Înșiratelea-Castel. E o minune că mai trăiește, o minune și mai mare că mai lucrează. Și nu oriunde, ci la străpungeri, în galerii reci și umede, unde e nevoie de oameni sănătoși, siguri pe picioarele lor. La 4 august 1968 Ștefan Țîmpea a avut un accident cumplit, în cabina unei «Tatre». Ciocnindu-se cu o altă mașină, Țîmpea a fost strivit de la șale în jos. L-au scos dinăuntru după ce au tăiat cabina cu aparatul de sudură. Ajuns la spital, e trimis direct la morgă. Nu mai avea nimic din înfățișarea unui om viu. O soră îi pune, din obișnuință, oglinda la gură și vede că respiră. Stă, în stare de inconștiență, 41 de zile. Ciudat e faptul că cel mai greu a ieșit în clipa accidentului și a pornit de la sine în ziua în care și-a revenit. Pe masă a văzut mai multe zeci de sticle cu numele unor donatori de sînge. Le ține minte toate aceste nume. Trăiește, are anchilozată la toate încheieturile, cu excepția gîtului și a brațelor și singurul care-i mai dă o șansă să meargă e doctorul Octav Troianescu, șahistul. În trei ani de zile, pensionat cu invaliditate de gradul I, meșterul Țîmpea a învățat să meargă. Cum? E o istorie mult prea lungă. Într-o zi, pe cînd simțea că se stinge, nemaiavînd nici o treabă de făcut pînă la capătul vieții, e vizitat de directorul grupului de șantiere Lotru, care-i spune: «Nea Țîmpea, n-ai vrea să ne ajuți? Avem probleme la galeria Manoileasa. Nu-ți cerem decît să stai într-un scaun și să le spui oamenilor ce au de făcut. Pe dumneata știm că te ascultă cu sfințenie».

Acceptă, bineînțeles. Și într-un an el, omul în cîrjă și echipa pe jumătate schimbată, cu muncitori noi și de toată mîna, dă peste cap toate termenele. În decembrie 1974 primește «Ordinul Muncii».

•

Cine sînt oamenii schimbați de Ștefan Țîmpea?

În echipa lui Țîmpea vin mulți tineri care și-au cam șifonat onoarea prin alte părți. Aici sînt învățați să muncească și să prindă respect pentru nea Fănică cel aspru. Apoi tinerii, cu onoarea încregită, merg cu nea Fănică prin satele Bacăului, prin Nemeiași, Săucești, Valea lui Ion și se întorc la Lotru cu alți zeci de oameni de schimbat sau, pur și simplu, de înzestrat cu o meserie și cîteva schimbări importante în viață.

•

Totuși, ce este astăzi *Lotru*?

Apa unui pîriu de munte cu un debit de numai 1 mc/sec înseamnă 2 kW/oră. Și ce e realmente important, kilowați de energie ieftină. Șantierele de pe Lotru construiesc, pe o suprafață de 8 000 kmp de teren greu, cu vîrfuri de munți pe care nu a lucrat pînă acum nimeni, niciodată, baraje, lacuri de acumulare, galerii. Cea mai mare rețea de galerii din țară — peste 150 km — și una din cele mai mari din Europa. Rețeaua de galerii și lacuri adună apele a 76 rîuri și pîrîuri.

La Lotru muncesc cîteva mii de oameni, din județul Vîlcea și din țară. Din aceștia, jumătate vin necalificați, iar la plecare au o meserie și un rost bine făcut. Înainte de a fi un centru al producției de energie electrică, Lotru e un mare șantier de format oameni.

TUDOR OCTAVIAN ■

UN MARE ȘANTIER DE FORMAT OAMENI

Un proverb de șantier: «Sînt buni, cu adevărat, dulgherii și fierarii betoniști care pot să stea cinci minute în aer. Cum? Dacă sînt buni, asta-i treaba lor.»

Fotografii de PAVEL TĂNJALĂ ■

LA CULES SOARE

Din scrisoarea unor pionieri din Roiești-Vîlcea adresată ziarului local: «Sîntem într-un trimestru nou pentru noi, un trimestru în care, alături de părinții noștri, lucrăm pe cîmp la strînsul recoltei. Noi adunăm spicele așa cum am aduna boabe de soare. Astăzi, pe cîmp, ne-au adus pîine caldă de la brutăria din sat, pîine pe care am împărțit-o frățește și ne-am bucurat mult. Poate că grîul din acea pîine era cules de noi sau, oricum, așa ne-a plăcut nouă să credem. Era cea mai bună pîine.»

CABINE SPAȚIALE LA CRAIOVA

Inițiativa pe care dorim s-o remarcăm aparține întreprinderii de prefabricate din beton din Craiova. În cartierul Craiovița Nouă s-a construit un bloc de 80 de apartamente. Blocuri s-au construit multe în acest nou cartier al Craiovei, așa că nu din această cauză vrem să consemnăm evenimentul în paginile revistei noastre. Dar modul în care s-a executat această construcție reprezintă o premieră în țara noastră, fiind o nouă dovadă a priceperii și ingeniozității constructorilor români, a izbînzilor lor de prestigiu, prin care își înnobilează meseria. Blocul despre care vorbim, botezat S 1, este executat în întregime din cabine spațiale. Termenul este numai împrumutat din tehnica spațială, dar nu are nici o legătură cu aceasta. Cabinele spațiale nu sînt altceva decît apartamente complet finisate, formate din dormitor, sufragerie, baie, bucătărie, cu instalațiile electrice gata aranjate, cu caloriferele montate, încît pe șantier nu se mai face decît o asamblare a lor. Prin adoptarea noii tehnologii de lucru, 20 de apartamente sînt gata pentru a-și primi locatarii în 20 de zile, față de 60 de zile cît ar dura prin folosirea panourilor mari, sau față de 70 de zile cît ar necesita prin folosirea unei construcții de zidărie. Iar consumul de manoperă se reduce la jumătate, comparativ cu mijloacele tradiționale. Sînt deci suficiente motive pentru a felicita din toată inima colectivul de constructori, care a pus la punct această nouă tehnologie, și ne exprimăm convingerea că nu peste mult timp o vom întîlni și pe alte șantiere din țară.

UN «DOMN»

Tatăl, merceolog, își părăsește soția cu patru copii minori pentru a se instala la concubină, gestionară la O.C.L. «Pîinea» din Capitală. Soția îi scrie soțului că era însărcinată cînd el a părăsit-o. Concubina pune lucrurile la punct și răspunde la scrisoare. Citim din «documentul» păstrat într-un dosar al Comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul Popular al sectorului III, București, în fața căreia cazul a fost adus recent:

«Dragul tău a fost odată, acum este al meu, nu ai știut să îl păstrezi, și-ai bătut joc de el făcîndu-i copii, așa că ai greșit cu vestea ta, trebuia să îi trimiți un aeroplan cadou ca să îl bucuri... Dragul tău te-a înșelat de cînd v-ați luat, așa că, drăguțo, ia-ți adio de la dînsul, nu mai încerca cu nimic, are aici tot ce îi dorește inima, așa că te rog să îl lași în pace, față de tine este și a fost domn...»

Doi dintre copii s-au dus la domiciliul concubinei pentru ca tatăl să le dea bani de mîncare. Citim dintr-o declarație: «Am venit după tata ca să ne dea bani de mîncare fiindcă ne e foame... Tata era acolo, nu a venit afară... și ne-a bătut și a spus că ne omoară dacă ne mai prinde acolo».

Concubina îi face morală, în scris, soției legitime: «Dacă ai făcut patru copii, el nu e dator să îi-i crească. Este tînăr și trebuie să se distreze nu să aibă grijă de copiii tăi».

SE CAUTĂ UN COLUMB

În ultima vreme se vorbește mult despre «șocul viitorului», despre noua știință a viitorologiei. În ceea ce-l privește pe unii proiectanți sibieni, ei ar putea vorbi, cu egală îndreptățire, despre «șocul trecutului», deoarece se pot făli că au descoperit America cu oarecare întîrziere. Despre ce e vorba?

Comitetul municipal Sibiu al P.C.R. a inițiat recent o vastă acțiune în vederea reducerii importurilor, acțiune lăudabilă, soldată cu suplimentarea exportului cu 13,4 milioane lei valută și reducerea importurilor cu 31 milioane lei valută. Pînă aci, toate bune și frumoase, dar dezbaterile organizate în diferite întreprinderi, cu acest prilej, au scos la iveală și un «fapt diverș» care merită consemnat. În cuvintele tovarășului inginer Vasile Popa, secretar al Comitetului municipal: «Am constatat cu surprindere totala necunoaștere a ceea ce se realizează în țară, mai ales de către cercetători și proiectanți. Consfătuirea de la «Independența», de pildă, ne-a oferit niște mostre de-a dreptul incredibile. Un mare număr de aparate de măsură și control, pe care filiala Sibiu a I.C.P.T.S.C. le trecea în mod obișnuit la rubrica «importuri», se produceau la parametri apropiați, de ani de zile, fie la Centrul de cercetări și proiectări gaz-metan Mediaș, fie la I.C.E.M.E.N.E.R.G... Cine trebuia să realizeze informarea? Cine este cel interesat să-și prezinte produsele? Trebuie să se aștepte inițiativa unui organ de partid pentru ca proiectanții să afle niște lucruri pe care ar fi trebuit să le știe cei dintîi?»

REGULA VA CONFIRMA EXCEPȚIA

«Grupul școlar de lîngă întreprinderea de scule Rîșnov recrutează candidați, băieți și fete, pentru meseria de strungari, frezori, rectificatori și lăcătușiș» — «Școala de șoferi profesioniști Roman califică gratuit șoferi profesioniști». «Trustul de construcții Galați califică muncitori în următoarele meserii: dulgheri construcții generale, fierari-betoniști, zidari tencuitori. Înscrierile se fac la sediul șantierelor de construcții». «Cooperativa «Constructorul» recrutează absolvenți a opt clase, băieți și fete, pentru înscrierea în treapta unu de liceu pentru următoarele categorii: zidari, dulgheri, parchetari, mozaicari faianțari», etc, etc. Cît de numeroase sînt asemenea anunțuri de mică publicitate vădind foamea de cadre, la diferite niveluri, a economiei noastre naționale.

Iată și acest anunț: «Aeroportul Sibiu anunță înscrierea pentru concursul de admitere la cursul controlor trafic aerian cu durata de 11 luni. Probe de concurs: verificarea aptitudinilor psihofizice, lucrare la limba engleză, lucrare la matematică». Nimic mai natural — veți exclama — ca unui viitor controlor de trafic aerian să i se verifice și aptitudinile psihofizice. Dar de ce numai lui? Credem că nu ne îndepărtăm prea mult de adevăr dacă afirmăm că peste puțini ani, în anunțuri de mică publicitate ca cele de mai sus și, firește, în multe altele, verificarea aptitudinilor psihofizice va reprezenta regula și nu excepția.

MOLOZUL DIN VARZĂ

Înfierea unui copil implică deosebite responsabilități din partea părinților adoptivi. Citeodată însă... Iată un caz:

Băiatul adoptiv (16 ani) își surprinde mama cu un alt bărbat. De atunci, ea nu știe cum să se debaraseze mai iute de el. Tatăl asistă pasiv la persecutarea băiatului: nu intervine pentru ca să aibă «liniște» în casă și să nu-i fie tulburate tabieturile. Mama se adresează cu cele mai absurde reclamații Oficiului de autoritate tutelară. Odată se prezintă acolo cu o sacoșă plină cu cotoare de varză roșie. Cel de la Oficiu sînt nedumeriți: ce amestec are varza roșie în toată această penibilă afacere? Femeia exclamă:

— Băiatul vrea să mă otrăvească; nu vedeți molozul din varză?!

Altădată se plînge că i-au fost rupte perdelele și reclamă măsuri energice.

Este chestionat la Oficiu și «inculpatul», care explodează: «Mi-e foame, îmi aruncă un codru de pîine ca la cîini. Dacă nu-mi dă să mănînc o s-o bat».

În fața acestei situații intolerabile, Oficiul dispune internarea într-o casă de copii. Dar mai este un hai: «părinții trebuie să plătească întreținerea sa acolo: 300 lei el, 300 lei ea. Destul de ieftin ca să scapi de o belea, nu? Și totuși li se pare prea mult. Părinții îl iau înapoi pe băiat, ca să economisească banii. Oficiul face apel la miliție și băiatul este din nou internat. În prezent, el studiază, prin grija Oficiului, la un liceu industrial de mecanică. I s-a aprobat și bursă pentru buna pregătire la învățătură, fiind un element înzestrat, muncitor.

Și încă un amănunt, incredibil: tatăl, din cauza enervărilor a suferit o depresiune nervoasă. Așadar, pînă la urmă, tot n-a avut parte de liniște.

UNDE NU-I STUPAR, VAI DE ALBINE

Aflăm dintr-o rubrică de fapt divers că albinăritul este o îndeletnicire cunoscută și la Satu Nou, județul Constanța, și că apicultură avea și Cooperativa agricolă de producție din această localitate. Avea, pentru că nu mai are: din o sută de stupi nu au mai rămas decît cîțiva. Nu le-a priit albinelor la Satu Nou? Dimpotrivă. Explicația este una singură: lipsea stuparul. Acum se caută în locul stuparului un țap ispășitor.

S-a dovedit astfel că albinele din Satu Nou sînt mai harnice decît cei care ar fi trebuit să le poarte de grijă.

ULTIMA ORĂ LA GAZETA DE PERETE

Un confrate de la «Steaua roșie», organ al Comitetului județean Mureș al P.C.R. și al Consiliului popular județean, a întreprins un raid-anchetă în mai multe instituții pentru a constata cum sînt rezolvate sesizările cetățenilor. Pentru un gazetar e pîine sigură.

La U.J.C.A.P. el a constatat că însuși președintele nu este străin de întreaga problematică a sesizărilor, că este primul care citește scrisorile și răspunsurile. La cealaltă instituție vizitată, Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă, lucrurile nu stau tocmai așa. În registrul aflat la secretariat sînt urmărite doar intrările scrisorilor, nu și ieșirile, prin urmare nu se urmărește în mod eficient rezolvarea lor. Există și deficiențe la primirea publicului, cetățenii fiind obligați să bată de la o ușă la alta, să aștepte ceasuri întregi și să revină în mai multe rînduri. Un articol la gazeta de perete din interiorul întreprinderii incrimina tocmai acest aspect al lipsei de solicitudine față de cetățenii care populează inutil coridoarele în căutarea serviciului de resort, aducea critici modului birocratic al executării serviciilor și făcea propuneri de simplificare.

Poate vorbim cu păcat, de la București e greu să te declari expert în problemele unui I.J.G.C.L. aflat la cîteva sute de kilometri depărtare, totuși nu ne putem abține să ne exprimăm nedumerirea: în loc de un articol la gazeta de perete, în loc de a face propuneri (cui, lor însăși?) nu ar fi fost mai simplu ca tovarășii de la I.J.G.C.L. să remedieze situația? În fond, ce și cine-i împiedică?

DE DATA ASTA PROPĂȘIREA NU MAI E INTERZISĂ

Biblioteca municipală din Constanța a intrat recent în posesia unor colecții de o valoare deosebită: colecția completă a primului cotidian din țara noastră, «România» (20 decembrie 1837 — 31 decembrie 1838) și cea a revistei «Propășirea», 1844. Se știe că titlul acestei reviste a fost interzis, la vremea ei, de cenzură, ceea ce a determinat pe fondatori — Vasile Alecsandri, Ion Ghica și Mihail Kogălniceanu — s-o publice sub titulatura «Foaie științifică și literară».

NOUTĂȚI DIN TRECUT

Deunăzi vorbeam cu un om de știință român specializat în istoria vechiului Egipt. Omul, preocupat de ale sale, îmi tot repeta: «greu mai e să te ții la curent cu faraonii, mereu apar lucruri noi». Și avea perfectă dreptate: în orice specialitate, de la inframicroscopia electronică la problemele celei de-a XXXI-a dinastii de pe malurile Nilului, se publică mereu noutăți. Ne-am amintit de remarca acelui istoric citind acum cîteva zile despre săpăturile arheologice întreprinse la Craiova, la Fîntîna Obedeanu, care se află la ieșirea din oraș spre Ișalnița, și la Făcăi — două așezări autohtone datînd din secolul al VI-lea. Fragmentele ceramice de amfore bizantine descoperite în locuințele de la Fîntîna Obedeanu, împreună cu unele obiecte de bronz, atestă legăturile pe care le întreținea populația din aceste locuri cu Imperiul Bizantin din sudul Dunării. O nouă dovadă a faptului că după părăsirea Daciei de către romani, «populația daco-romană din nordul Dunării a fost în permanentă legătură cu romanitatea din sud — subliniază G. Popilian, cercetător principal la «Muzeul Olteniei» — procesul romanizării prelungindu-se mult mai mult decît răstimpul în care Dacia a făcut parte din Imperiul Roman».

Cultura materială a autohtonilor de la Fîntîna Obedeanu și Făcăi nu reprezintă decît o etapă a unei dezvoltări continue.

711 MESERII PENTRU FEMEI

Ministerul Muncii, Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Sănătății, în colaborare cu Uniunea Generală a Sindicatelor și Consiliul Național al Femeilor, au elaborat de curînd un nomenclator nou, cuprinzînd denumirea și descrierea succintă a 711 meserii, funcții și specialități ce pot fi exercitate de către femei, față de cele 640 existente în vechiul nomenclator.

NUME!?!

La Buzău există părinți care și-au botezat copiii Spartacus, Mannix etc. Rămîne de văzut ce vor spune, mai tîrziu, copiii.

BUCUREȘTIUL DE 1 000 DE ANI

Un cuptor de reducere a minereului vechi de peste o mie de ani a fost descoperit de curînd lîngă lacul Griviței din București.

STĂVILARUL

Grigore Bejan este tehnician-topo la O.I.F.-Ilfov, are 51 de ani și o fată, Angela, care abia și-a dat bacalaureatul. Un om cu o viață obișnuită, care, datorită corectitudinii cu care a trăit și muncit în mod egal, măsurîndu-și orele cu linia parcă, nu a impresionat niciodată pe nimeni în chip deosebit. Începutul lunii iulie îl găsește detașat în comuna Axintele, venit în sprijinul celor de aici împotriva inundațiilor provocate de Ialomița. Comandantul hotărîse evacuarea apei în marginea unei păduri, însă «apa, îmi spune Grigore Bejan, pleca încetinel, așa că trebuia deschis stăvilarul, singura cale de salvare a oamenilor cu apa de 2 metri în casă».

Pare un lucru simplu, așa cum e povestit acum, să deschizi un stăvilar, dacă nu precizezi că acesta nici nu se mai vedea sub vîlvîia de apă și că, în fiecare clipă, cel care plonja 3 metri în lungul lui risca să fie furat de șuvoi și înecat. Să ne mai gîndim că, străin de sat, om la 51 de ani și cu știința de a înota doar în zilele de concediu, o dată pe an, Grigore Bejan ar fi fost îndreptățit să aștepte venirea scafandrilor, dacă...

Omenia unui om se exprimă în cuvinte simple și puține, de cele mai multe ori omul de omenie se miră mai mult de mirarea noastră, decît de ce a făcut el frumos și cu curaj. «De ce să fi așteptat? Timpul trecea, casele se înmuiau, cădeau, recolta era sub apă. Așa că am luat niște băieți din sat, am trecut înot apa pe la pădure, 150 m, nu mult, dar era tare murdară, m-am urcat pe dig și am mers pînă acolo unde trebuia să fie stăvilarul, l-am căutat, mi-am dat drumul înot pînă am găsit una din manivele, și greu a fost pînă am rotit-o o dată».

Fără fringhii — n-aveau — mereu în pericol de a fi furați de brațele de caracatiță ale Ialomiței, cu ochii loviți de mîl, ieșind și intrînd în apă din minut în minut, Grigore Bejan și cîțiva băieți din Axintele au izbutit în cîteva ore chinuitoare să îndepărteze apa de oameni, punînd ca preț pentru aceasta însăși viața lor. O viață dintre cele mai obișnuite, în care nici unul nu se gîndise pînă atunci că ar putea muri pentru că i-ar fi lipsit un costum de scafandru.

Fotografie de ION PREDOȘANU

OAMENI CARE SE ȚIN DE CUVÎNT

Viața nouă industrială a Buzăului a influențat profund mentalitatea buzoianului, pînă nu demult indiferent la tot ce i-ar fi stricat liniștea, nedeprins cu îndeletnicirile tehnice, să zicem, ale brașoveanului. Într-un interviu acordat revistei noastre, tovarășul Ion Sîrbu, prim-secretar al Comitetului județean Buzău al P.C.R., imagina astfel portretul buzoianului din ultimul deceniu: «Toate uzinele acestea noi și frumoase, dotate cu o tehnică foarte înaltă, merg de minune sub mîna unor oameni dintre care cei mai mulți abia ieri le-au pășit pragul. Buzoienii muncesc cu seriozitate, seriozitatea e în firea lor. E o mare plăcere să vezi muncitori și muncitoare în unele uzine cu o medie de vîrstă ce nu depășește 22 de ani și care sînt de o seriozitate impresionantă».

Într-adevăr, deși nu atît de spectaculoasă, seriozitatea mi se pare prima și cea mai importantă calitate dobîndită în Buzău, odată cu primii țăruși bătuți la uzina de sîrmă în 1964. Astăzi, «uzina de sîrmă» este Întreprinderea de sîrmă trefilată și produse din sîrmă (ceea ce subliniază «extinderile» ei în nici zece ani de la darea în funcțiune), adevărat fanion al industriei buzoiene, mai precis imaginea sa cea mai adevărată, cu planul cincinal realizat în ziua de 20 iunie, conform angajamentului luat de directorul său, Leonid Cazacu, acum un an: «Uzina a fost proiectată la parametri astăzi cu mult depășiți. Planul cincinal la export e îndeplinit, iar angajamentul nostru de a tace cincinalul în patru ani și șase luni va fi respectat». Iată că așa s-a întîmplat, respectarea vorbei prin faptă fiind un act de seriozitate, înainte de a fi unul de entuziasm, garanție sigură a succesului în orice domeniu.

Poate că se vor mira unii de ce-am putea scrie despre o întreprindere fără o titulatură impresionantă, dimpotrivă, aparent ușor minimalizatoare (sîrmă, cuie!?) și tocmai în întîmpinarea mirării lor l-am rugat pe tovarășul Cazacu să-mi «traducă» pe înțelesul tuturor produsele I.S.P.S. ca importanță și eficiență.

— Să vedeți, am zis, toată lumea știe că într-o fabrică de pîine se face pîine, și cu pîinea cine nu știe ce avem de făcut? Dar cu electrozii pe care îi faceți...

— Electrozii de sudură făcuți la noi sînt folosiți la asamblarea construcțiilor industriale, a navelor maritime și fluviale, a «dieselor» etc. Am fost la Craiova și după ce am văzut cîte suduri se fac cu electrozii noștri mi-am închipuit un tren cu 45 de vagoane urcînd Valea Prahovei, fiecare bucățică a lui stînd într-o lipitură, înțelegi?

— Înțeleg catastrofa, dacă...

— La uzină fabricăm piasele sudate și sîntem singurii care avem producție de masă. Rîmnicene, zii tu, că ești constructor, la ce folosește asta?

— La armarea betoanelor, ceea ce reprezintă,pe lîngă economiile de metal și manoperă, și un progres tehnic în construirea locuințelor și în îmbunătățirile funciare.

— Așa că,dacă nu-s bune piasele astea, curg blocurile pe Pantelimon. Pe urmă, sîrma zincată pentru spalierele de struguri și pomi de ăștia, piersici, meri.... Pe urmă, sîrma moale neagră, peste 50% din producția din țară, și așa, c-am uitat, electrozii noștri sînt autorizați de registrele maritime internaționale.

I-am amintit tovarășului Cazacu de marea sa dorință de om care a intrat în metalurgie la laminorul Malaxa, a mai făcut două în țară, la Roman și Galați, de a nu ieși la pensie pînă cînd nu va avea și Buzăul unul.

— Încă de cînd am venit în 1964 mi-am zis că uzina trebuie integrată neapărat cu un laminor. De cîteva luni am deschis șantierul și iată că la anul vom avea metalurgie și pe meleagurile buzoiene, iar din buzoieni vom face metalurgiști buni. Ăsta-i secretul, să lucrezi cu cei de aici, și dacă țăranii buzoieni au reușit în două luni să facă sîrmă zincată de calitate, de ce să nu reușească să facă și metalurgie?

Oamenii, dacă au pentru ce, învață, «e greu la început, cum spune maistrul Mustață Gheorghe, majoritatea sînt din comunele județului, Pleșcoi, Pîrscov, Grăjdana, Maximu, vin de la cîmp sau de la oi, trebuie să stai lîngă ei, pînă deprind meseria, ca lîngă niște copii». Țarău Enache lucrează în construcții abia de 3 ani, are 45 de ani, «în C.A.P. e lume multă și pămînt puțin, un hectar de brață», în schimb Harpău Dumitru nu prea e mulțumit de cum merg treburile la Voetin și, cum are un băiat la liceul teoretic, a venit aici să cîștige ceva bani. Ca el și alții, pentru că, e bine, chiar dacă se știe, să se repete că pe șantiere se cîștigă bine și nici nu se mai trage din greu cu tîrnăcopul.

— Constructorul de azi a devenit un montor, el face lucrări dificile ajutat de utilaje moderne, confirmă inginerul-șef al șantierului, Liciman. Faptul că numai planul acestui șantier este cît planul a tot ce se construia pe întreaga platformă industrială și că productivitatea pe fiecare constructor a crescut de peste cinci ori exprimă tocmai această față nouă a șantierului.

Înainte de a califica muncitori, metalurgiști, să zicem, un șantier califică și constructori. Șeful brigăzii de montori, Gheorghe Codreanu, împreună cu alți lăcătuși și sudori, Puiu Sonel, Fătu Gheorghe, Dragomir Gheorghe, Tănase Avram ș.a (au lucrat de 11 ani numai aici, unde cînd au venit din satele lor s-au mirat de «iarba mare prin care se alergau dihorii cît clinii». De atunci tot construiesc, fără să mai prididească, trăgînd după ei și alți consăteni. Au de lucru cît pentru două cincinale, nu de asta s-ar putea văita, ci de necazurile inerente pe un șantier,care îi opresc din cînd în cînd din lucru, și de ochiul necruțător al beneficiarului, fost el însuși cîndva constructor de laminoare!

— Cum explicați încrederea cu care ați fost investit?

— Încrederea este și mai mare, dacă adăugăm laminorului extinderea electrozilor de sudură care mărește capacitatea uzinei de 1,5 ori.

Cei de aici sînt mîndri nu atît pentru faptul că vor implanta într-un loc, lipsit pînă mai ieri de veleități metalurgice, un laminor, cît pentru că de avantajele care decurg din aceste mari investiții se vor bucura cu toții pe merit, justificînd pe deplin încrederea acordată de conducerea de partid și de stat.

IULIAN NEACȘU ■

chezășie

Mereu sub vremi, o, țara mea română,
Ai tot trăit în viitor cu gîndul,
Dar iată că-ți veni și ție rîndul
Poruncă să-i dai clipei: să rămînă!

Schimbîndu-le și vremilor orîndul,
Trec anii, cărămizi din mînă-n mînă,
Ca soarele, adîncul din fîntînă,
Pre astăzi mîinele străluminîndu-l.

Stă în puterea ce din veac ne vine
De-a-i împlini chiar și pe «peste poate»,
E azi sorocul cel mai bun din toate

Și pentru hoide și pentru uzine,
Drept chezășie-a țării-ntru mai bine;
De-a dreptu-n comunism inima bate.

NICULAE STOIAN ■

flacăra
LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Nu departe de comuna Dofteana din județul nostru, într-un peisaj deosebit de pitoresc, Ciunget, străvechiul izvor își trece apele cu «puteri miraculoase» (debit: cam 10 000 litri în 24 de ore) fără ca instituții de profil să-i dea prea mare atenție. Valoarea terapeutică a apelor sale, îndeosebi în afecțiunile gastroduodenale, este confirmată. Propun organelor locale de resort să amenajeze zona respectivă ca un nou obiectiv de interes turistic și economic. (**Ion Colocaru**, Bacău).

•

Mă numesc **Vieru Mihai** și sînt originar din satul Gugea, comuna Bălțați, județul Iași. Am aflat că școala generală din satul nostru și-a închis definitiv porțile. Ne întrebăm de ce? Este prea vechi localul? Sătenii sînt gata oricînd să dea o mînă de ajutor pentru renovarea clădirii! Sau alte rațiuni privind organizarea rețelei de învățămînt pe plan județean au dus la această măsură?

•

Vă scriu în numele celor care lucrînd în Capitală fac zilnic naveta către comuna Săicioara și satul Rași, județul Ialomița, așezări aflate la circa 15 km de gara Lehliu. Transportul între gară și comune este asigurat de autobuzele I.T.A. ale căror ore de sosire și plecare nu sînt într-o corelație directă cu orele de sosire a trenurilor. Cred că intervenția conducerii I.T.A., în sensul apropierii orelor de plecare și sosire a autobuzelor în gara Lehliu de orarul prevăzut în mersul trenurilor, ar fi binevenită. (**Zamfir Ion**, București).

•

Subsemnatul jurisconsult principal la Consiliul Intercooperatist-Orbeasca, județul Teleorman, împuternicit de U.J.C.A.P.-Teleorman pentru cercetarea și rezolvarea sesizărilor formulate de tovarășul Dumitru M. Ion din satul Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman, adresate revistei «Flacăra», și trimise spre cercetare Comitetului județean Teleorman al P.C.R. m-am deplasat la C.A.P.-Lăceni și din cercetările făcute, audierea membrilor cooperatori: Soare Constantin, Cristea Aurel, Săndulescu M. și a legăturii luate cu contabilul șef Toporan Ion, cu actualul președinte Luca Marin, care în perioada cît a funcționat **Dumitrașcu Marin** ca președinte al C.A.P.-Lăceni era contabil șef, rezultă că fostul președinte Dumitrașcu Marin a săvîrșit mai multe fapte incorecte, așa după cum se arată în scrisoare, lucrînd de unul singur, fără avizul Consiliului de conducere, prin care a adus unele pagube cooperativei. Din verificările efectuate a rezultat că semnatarul scrisorii adresate revistei «Flacăra» are dreptate, cercetările s-au făcut de organele U.J.C.A.P.-Teleorman formînd dosarul nr., ... care se află la U.J.C.A.P. și care s-au soldat cu scoaterea lui Dumitrașcu Marin din funcția de președinte și din rîndurile membrilor cooperatori. Prezentul referat etc...» (semnează jurisconsult principal, T. Zamfir) referatul fiind trimis redacției de către Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție-Teleorman).

•

Drîmbu Năstase, din comuna Dumitrești, județul Vrancea, propune: să se schimbe profilul liceului de cultură generală din Dumitrești, în liceu de specialitate pentru îmbunătățiri funciare și hidroameliorații (în județul nostru nu mai există un liceu cu asemenea profil). Propunerea o găsesc îndreptățită prin faptul că, pe de o parte s-ar rezolva cuprinderea tinerilor de vîrstă școlară pentru treapta I de liceu din această zonă (circa 130-150 candidați anual), iar pe de altă parte, așa cum am înțeles din indicațiile conducerii superioare de partid o sarcină urgentă este trecerea imediată la efectuarea lucrărilor de regularizare a cursurilor de apă, de drenări, de împiedicare a alunecărilor de teren și alte lucrări de îmbunătățiri funciare. Aceste ample acțiuni impun crearea unor centre pentru formarea cît mai multor cadre de specialitate. Propunînd reprofilarea actualului liceu mă bazez și pe faptul că în comuna Dumitrești rețeaua școlară dispune de o puternică bază materială. În această toamnă, pe lîngă localul existent cu săli de clasă și internat cu 75 de locuri vor mai fi date în folosință încă 16 săli de clasă și laboratoare, un internat cu 120 de locuri și cantină».

•

Dincolo de tragicul situației, doresc în aceste rînduri să relev ce înseamnă omenia într-o împrejurare nefericită. În urma unui accident de circulație, doi copii, în stare gravă, au fost internați la spitalul din localitate. Pentru salvarea lor era nevoie de mult-mult sînge. Apelul lansat a găsit un larg ecou: peste 60 de oameni au răspuns prezent. Primul donator, Apetrei Constantin de la Cooperativa de consum. I-a urmat un grup numeros de tinere lucrătoare de la secția de covoare «Carpați», apoi alți, și alți localnici. Astăzi, cei doi copii sînt în afara oricărui pericol. (**Păpușoiu Dumitru**, Tg. Frumos, jud. Iași).

•

Mă numesc **Stabu Maria**, din orașul Moinești. Fetița mea, Carmen, elevă la Școala generală nr. 1, a fost nedreptățită, la sfîrșitul acestui an de învățămînt, modificîndu-i-se notele și media la desen. În urma acestor modificări nu a mai primit premiul I, care i se cuvenea. Sesizînd organele locale, acest fals a fost dovedit atît de către lucrători din partea Consiliului popular cît și din partea miliției. Crezînd că recurge la rezolvarea cea mai justă, tovarășa directoare a organizat în grabă o a doua festivitate în urma presupusei revizuiri a cataloagelor și a decernat premiul I copilului meu. Așadar, situația a fost rezolvată «onorabil». Oare așa să fie? Cum vor putea justifica acum cadrele didactice în cauză, în fața tuturor părinților și elevilor, fapta lor? Și ce garanții morale avem că astfel de fapte nu se vor mai întîmpla?

•

Riul Tîrgului, care străbate orașul, a fost îndiguit cu mulți ani în urmă pe o porțiune de peste 3 000 metri și pe o parte și pe alta. Digul a rezistat furiei apelor acolo unde el a fost întreținut și nu a dat dureri de cap nimănui. În unele locuri, încă din 1971—1972, din cauza eroziunilor, infiltrațiilor, au căzut niște plăci din acest dig. S-au creat niște plombe mici dar care, nereparate la timp, s-au tot mărit.

Atunci am tot ridicat mereu glasul, gîndindu-mă nu la calamități, ci la frumusețea orașului: tovarăși, am tot zis, digul apare ca gura știrbă a unui bătrîn, nu este lucru mare să se repare acele mici spărturi, costă destul de puțin, or, lăsate așa, ele se vor mări și vor costa mai mult.

Nu a fost nimeni receptiv și toată lucrarea nu ar fi costat prea mult. Dar a venit acel iulie năbădăios și rupturile s-au întins pe zeci și sute de metri! Costul reparațiilor se estimează acum a fi cu mult mai mare. Oare organele locale nu aveau și obligația de a fi receptive și la propunerile cetățenilor? (**Ion Dobrescu**, Cîmpulung-Argeș, str. P. Zamfirescu 13 B).

•

Sînt din Ploiești și mă numesc **Ioan Cristu**. Prin natura muncii și a obligațiilor profesionale străbat în lung și în lat județul Prahova. Așa am aflat despre inițiativa mecanicilor din atelierul S.M.A.-Ciorani, inițiativă demnă de toată lauda. Pe scurt, iată despre ce este vorba: după terminarea programului normal de muncă în atelier, mecanicii, care știu să conducă tractorul, s-au constituit într-un schimb suplimentar, participînd pe ogoarele cooperativelor agricole la arat și pregătirea terenurilor pentru semănatul culturilor succesive. Inițiativa lor a fost preluată și de mecanicii atelierelor S.M.A. din Pucheni, Înotești, Drăgănești, Bărcănești etc. Dacă veți găzdui corespondența mea în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» cred că rîndurile acestea vor fi un îndemn și pentru alți mecanici din stațiuni similare de pe întreg cuprinsul patriei.

•

De la spitalul clinic «Colțea» din București primim un răspuns privitor la dispariția spadei de la statuia spătarului Mihai Cantacuzino. În prezent spada este confecționată, montarea urmînd să se facă după îndeplinirea formalităților dintre Fondul plastic și Direcția sanitară a municipiului.

•

Mă numesc **Chitic V. Ionel**, domiciliat în orașul Bîrlad, bulevardul Primăverii nr. 21. În anul 1973 am absolvit Școala de specializare postliceală «Devize și măsurători în construcții» și am fost repartizat la Trustul de construcții industriale-Iași — șantierul 4 Vaslui, unde am fost încadrat ca muncitor laborant urmînd ca odată cu extinderea lucrărilor să fiu trecut pe un post corespunzător pregătirii mele profesionale, ca absolvent al amintitei școli de specializare. În februarie 1974 am plecat în armată, iar după satisfacerea stagiului militar m-am prezentat — în termenul prevăzut de lege — pentru reîncadrare. Acum însă mi se spune că nu există nici o posibilitate pentru a-mi relua activitatea. La insistențele mele sînt totuși încadrat ca muncitor necalificat într-o echipă de betoniști urmînd, din nou, promisiunea că pe parcurs să aștept ivirea unui post — de preferință în altă parte. Am plecat în altă parte. Cu sprijinul oficiului forțelor de muncă am încercat să obțin un post corespunzător pregătirii, însă zadarnic. Mă întreb dacă trustul respectiv nu are posibilitatea să mă încadreze corespunzător de ce nu se face o redistribuire a mea, ca și a altor absolvenți ai școlii postliceale. Consider însă că am deja o profesie, m-am zbătut pentru asta, mi-o iubesc și este absurd să renunț acum la ea din pricina actualei situații.

•

V-am scris pentru a face o propunere. Apelînd la primele condeie de azi ale scrisului românesc, cred că ar putea vedea lumina tiparului un volum de nuvele și povestiri inspirate .tocmai din încleștarea și măreția clipelor cînd omul a învins apele dezlănțuite. Ar rămîne mărturie peste ani — oameni și fapte memorabile. Și pentru că scriitorul este și trebuie să fie un om al timpului său, cred că ideea mea își va găsi un larg ecou. (**Prof. Nache Angela**, Brăila)

•

Am 76 de ani sînt pensionar și am lucrat la Uzina de anvelope din Florești-Prahova. Cu ani în urmă, lucrînd în uzină, am semnalat conducerii următorul fapt: deșeurile rezultate din procesul de producție, arse în aer liber sau în crematorii improvizate, poluau, și poluează încă, mediul înconjurător. Cred că un efort de gîndire tehnică ar putea da o soluție practică și economicoasă.

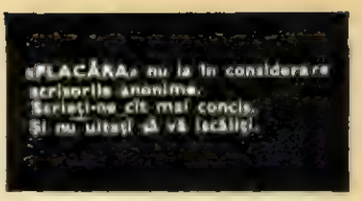

Temperatura rezultată din arderea deșeurilor, ar putea fi captată astfel încît energia calorică degajată să fie folosită la încălzirea apei ce urmează a fi distribuită spre cele cîteva blocuri de locuințe construite în apropiere.(**Ivanovici S.**)

Ion PÎRVU — Cîmpulung (Argeș). Consiliul județean al sindicatelor, în urma sesizării noastre, a reexaminat fondul de bilete, a făcut o nouă distribuire, repartizîndu-vi-se și dumneavoastră, pentru data de 18 august 1975, un bilet de tratament (nevroză-astenie).

Marioara TOADERE — București. Am fost informați că vi s-a schimbat repartizarea. De la dispoziția Ministerului Educației și Învățămîntului la catedra de limbă franceză a Școlii generale nr. 125 București.

Maria MIHAI — com. Scutelnici (Buzău). Prin dispoziția nr. 7 din 11 iulie 1975, Comitetul executiv al cooperativei «Arta populară» a reținut fostei primitoare-distribuitoare la centrul de primire suma de 258 lei, contravaloarea pardesiului dumneavoastră pierdut de către aceasta.

Constantin CHIHAIA — Botoșani. Consiliul popular municipal, în urma analizării situației existente a deservirii cu butelii de gaze lichefiate, a luat următoarele măsuri: suplimentarea depozitului cu un autocamion, astfel ca distribuirea de butelii să se efectueze numai la domiciliu în baza tabelelor întocmite la centrul de înscriere; cîte o zi pe săptămînă se vor distribui butelii și în comunele subordonate municipiului.

Nicolae TECA — com. Becșani (Vîlcea). Credem că la apariția acestor rînduri sînteți în posesia banilor. Cei vinovați de neglijență — întocmirea formelor de pensionare cu întîrziere — și-au recunoscut vinovăția și au fost obligați să vă plătească suma de 1 605 lei.

Colectivul de electricieni: *Vasile DERMENGIU, Radu PETRUȘ, Ioniță POPA, Ion DOBRE* și *Bodea COPILĂU* — Brăila. Ceea ce ați solicitat dumneavoastră, retribuirea în acord global, nu se încadrează în legislația în vigoare. Echipele pe care le deserviți, ca electricieni, sînt retribuite după forma «acord simplu». Ca urmare nu puteți fi retribuiți decît în regie. Dealtfel, am fost informați că vi s-a explicat de către forurile competente că formele de încadrare și retribuire sînt conform legilor în vigoare.

Năstase NICA — Nădrag. Vi s-a expediat diferența de retribuție, deci și diferendul avut cu I.P.G.G.H. s-a încheiat.

Mariana MOISE — Strei-Săcel. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din cadrul Consiliului popular al județului Hunedoara ne-a informat că ați fost repartizată la Fabrica de conserve — Hațeg.

Mihai TCACI — com. Padeș (Gorj), *Cornel BIAN* — Sebeș, *Dumitru IONESCU* — Ploiești. *Nicolae FICHITIU* — com. Mărgineni (Bacău), *Dumitru OETEANU* — București și toți ceilalți care ne-au solicitat adresa doctorului Dumitru Constantin Mirghia îl pot scrie pe adresa: București, sector 6, str. Dr. Herescu nr. 3.

MARGA NEDELEA ■

MARGARETA POGONAT, protagonista noului film realizat de Lucian Bratu, «Orașul văzut de sus».

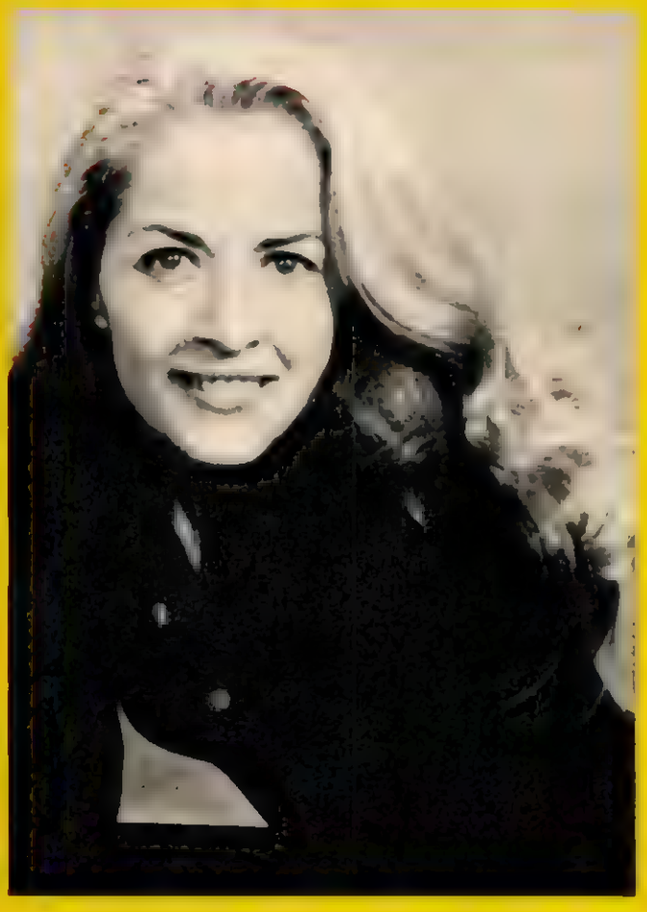

în absența celor de pe scenă

Am pîndit un spectacol de teatru în București timp de două săptămîni. Nimic. Aproape nimic. Stagiunea estivală s-a mutat pe litoral. Actorii fac plajă ziua și seara joacă prin teatrele de vară din Mamaia, Eforie Sud, Eforie Nord, Neptun, Saturn. Pe de altă parte repertoriile teatrelor pentru noua stagiune sînt încă neclare.

Prin unele scene și săli s-a așternut praful și se păstrează o răcoare binefăcătoare, ca în temple. În altele se lucrează la renovări, la finisaje. Afară e cald. Lumea teatrului așteaptă scurgerea lentă a anotimpului fierbinte și visează rumoarea sălilor parfumate dinaintea primului gong. Cînd cad și frunzele. Cu cine să stăm de vorbă despre teatru acum, în absența celor care fac jocurile pe scenă? Nu ne rămîne decît să apelăm la un dialog prin telefon, acum, la ora închiderii ediției, cu oameni ai muncii luați la întîmplare, după cartea de telefon. Să trecem peste replicile introductive, de prezentare, gen — Revista Flacăra la telefon — Cine? — Revista Flacăra. — Pe cine căutați? — Pe dumneavoastră etc., etc... Întrebarea pe care le-am pus-o tuturor miercuri seara, între orele 18 și 20, a fost următoarea: Ce așteptați de la noua stagiune a teatrelor?

Constantin Maximilian, doctor, (45 07 90): Sper într-o stagiune care să afirme un dramaturg român de excepție. Un dramaturg care să fie capabil să exprime prin literatura sa pentru scenă faptele de viață comune, aproape banale ale omului de rînd. Nu vreau să văd pe scenă numai oameni formidabili. Vreau să asist la spectacole în care oamenii se confruntă cu întreg cortegiul de probleme cotidiene care-i frămîntă, îi obsedează, așa cum sînt acești oameni, nu așa cum am dori noi să fie în virtutea idealurilor noastre. Nu vreau o dramaturgie care să bruscheze imaginația mea, să-i impună eroi artificiali, nu vreau o literatură dramatică mirosind dinainte de a urca pe scenă a fard, a mucava. Nu vreau să văd piese, cum să le spun, științifico-fantastice despre niște oameni perfecți, exacți, punctuali, invulnerabili, incoruptibili etc... Sper că tovarășii care conduc destinele teatrului românesc își dau seama că astfel de piese nu convin.

●

Constantin Negrițescu, inginer, (45 03 54): Nu prea m-am dus la teatru în ultimul timp. Am fost mereu prins de o seamă de treburi și am aminat. Dar dacă mă voi duce în anul acesta, în stagiunea aceasta, la teatru, vreau să aleg reprezentațiile-sîrbătoare. Nu mai accept, adică nu mai am timp pentru piese mediocre, hibride. Nici românești, nici străine. Dacă văd o piesă românească, vreau să mă simt întors pe dos, adică zbuciumat de ceea ce se întîmplă pe scenă. Pentru că orice element de fapt divers din ziarele noastre ascunde conflictul dramatic al unei piese adevărate, demne. Nu vreau să merg la teatru ca să mă simt jenat de rezolvările artificiale ale finalurilor, de timiditatea, de prudența, de falsa pudoare a autorilor care parcă nu îndrăznesc să dea frîu liber faptelor de viață pe scenă, de teama de a nu fi interpretați greșit. Ei bine, să nu fim crezuți proști, noi, cei din sală. Noi cunoaștem foarte bine realitatea vieții noastre de zi cu zi, nu avem nevoie să ni se explice totul, să ni se traducă excesiv, didactic, intențiile autorilor care își iau subiecte și teme ca să nu supere pe nimeni. Vreau un teatru fără prejudecăți, fără îngroșări dogmatice, care să dovedească însă că dramaturgii cunosc viața pînă dincolo de ea însăși, adică, aș spune, pînă acolo unde ea devine filozofie omenească.

Paul Iorga, student (21 07 97): Sînt un spectator credincios al teatrului. Sînt unul din acei spectatori care merg de două ori, de trei ori chiar la un spectacol. Caut să prind premiera și apoi reiau spectacolul în diferite etape ca să-i pătrund mai adînc sensurile.

Vreau să cred că noua stagiune ne va oferi întîlniri și mai frecvente cu dramaturgia românească. M-ar interesa mult frecvența în repertoriile teatrelor a unor piese-document. În conjunctura în care gustul publicului evoluează tot mai mult spre literatura faptului concret, a evenimentului real (de reportaj) cu implicații politice, sociale și etice ample, teatrul nu trebuie să rămînă în urmă. Dramaturgii ar avea în acest sens enorm de lucru, fie și numai evocînd pe scenă momente ale istoriei noastre din ultimul secol, pe baza documentelor, pe baza presei și a depozițiilor martorilor oculari. Dar, evident, dramaturgia nu înseamnă numai acest gen de teatru. Rămîn încă multe teme netratate sau rezolvate schematic în ansamblul dramaturgiei noastre. De pildă, tema raporturilor dintre generații. Sau tema luptei pentru realizarea aspirațiilor tinerilor, pentru impunerea punctului lor de vedere în existent. Apoi, tema eroismului și sacrificiului oamenilor în condițiile efortului nostru general spre edificarea unei noi civilizații. Tema intelectualului și a rolului său în dinamica progresului științific, economic și social. Toate acestea par abstracțiuni. Dar dincolo de ele se frămîntă o realitate. Sînt convins că stagiunea care urmează va consemna un nou succes în afirmarea dramaturgiei românești. Cu o singură condiție: să afirme adevărul vieții noastre de toate zilele, care nu e întotdeauna un adevăr roz-bombon.

●

Gheorghe Nicolau, tehnician (43 55 43): Sînt mai mult un cititor pasionat de literatură, și chiar de literatură dramatică, decît un spectator de teatru. La teatru mă deconcertează însă imensa convenție în care se complac nu numai autorii dramatici, ci și actorii. Sînt teatre unde se joacă încă foarte multe spectacole desuete ca concepție regizorală și ca interpretare actoricească, de la premieră. M-au dezamăgit în acest sens unele spectacole ale Teatrului Nottara, ale Teatrului Ion Vasilescu și chiar ale Teatrului Național. Ce se întîmplă? N-avem regizori? Nu mai avem regizori? Într-un teatru cum e Bulandra, care a montat spectacole de excepție ca «A douăsprezecea noapte» de Shakespeare, «Elisabeth R.» de Paul Foster sau, mai recent, «Azilul de noapte» de Maxim Gorki, am văzut două reprezentații penibile «Pygmalion» de G.B. Shaw și «Titanic vals» de Tudor Mușatescu. Ca să nu mai vorbesc că reluarea asta a lui «Titanic vals» prin diverse teatre a cam obosit publicul. E bine să lăsam uneori cîte o piesă să se odihnească, tocmai pentru a o redescoperi la o altă vîrstă mai proaspătă.

Cred că șacheta spectacolelor de teatru în noua stagiune trebuie să pornească de la prima categorie de reprezentații pomenite mai sus. Cred că regizori ca Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, Dinu Cernescu, Valeriu Moisescu, Horia Popescu, Dan Micu, Alexa Visarion, Aurelia Manea, Alexandru Tatos și mulți alții, pot fi mobilizați în vederea ridicării calității tuturor spectacolelor noastre. Și, la urma urmei, cred că e timpul să spargem bariera nefirească dintre scenă și stal și să jucăm mai des în mijlocul publicului!

●

Cornelia Alecu, profesor (45 82 87): Mie mi se pare îngrijorător de mic numărul premierelor unui teatru într-o stagiune. Nu sînt informată exact care e «norma» de spectacole, dar judecînd după armata de oameni care compun ansamblul unui teatru, cred că eforturile nu sînt bine concertate. Sînt spectacole cărora le trebuie pînă la 6 luni pentru a fi ridicate pe scenă. Și chiar mai mult, din cîte am auzit. Nu se poate. Oare tovarășii de la Direcția teatrelor nu cred că trebuie mărit numărul premierelor, cocmai pentru a ne înscrie în coordonatele de exigență ale muncii de educare, de informare și de formare a spectatorilor? În contextul eforturilor tuturor oamenilor muncii pentru a dobîndi un orizont larg de cultură, în teatre se lucrează încă prea încet, prea calm. Pentru că sînt teatre, în provincie, de pildă, la Cluj-Napoca, la Timișoara, care scot cinci sau șase premiere pe an. Publicul merge deci, eventual, de șase ori pe an la teatru. Nu e prea puțin? Eu cred că ritmicitatea premierelor trebuie să țină seama de nevoia impresionantă a oamenilor și în special a tinerilor de a merge seara la teatru și de a învăța ceva. Altfel, cu timpul, s-ar putea ca teatrul să-și piardă tinerii și să rămînă eventual, în cel mai bun caz cu «tinerii noștri bunici» cum se spune.

●

Elena Maria Voicu, proiectant (23 79 41): Spectacolul de estradă mi se pare încă deficitar. Nu numai ca text și ca muzică o și ca punere în scenă. Cred că la teatrul «C. Tănase», ca și la Teatrul «Ion Vasilescu», e necesar un spirit mai exigent, un suflu nou, tonic, care să atragă colaborarea scriitorilor, a dramaturgilor de valoare în realizarea unui repertoriu de calitate și a muzicienilor de talent care au forța necesară de creație pentru spectacolul de music-hall. Mai multă fantezie, mai multe idei! E necesară apoi trecerea de la umorul gros, ieftin, uneori vulgar, de la satira minoră axată pe fenomene sociale și etice periferice, nereprezentative, la un umor sănătos, inteligent, la gluma care delectează, nu jignește bunul-simț, la satira virulentă profilată pe fenomenele, întîmplările și gesturile incriminate care transformă anumite principii de etică. În «bezm»-etică. Ca să nu mai vorbesc de faptul că e necesar ca nivelul de cultură al spectacolelor, al interpreților să depășească limitele mediocrității, să-i ajute să treacă, pe aceștia din urmă, peste dovezile de cabotinaj ieftin și redus, afișate uneori pe scenă.

●

Viorica Frumosu, mecanograf (18 73 15): E necesară coordonarea repertoriilor profilate pe clasici ale teatrelor. Adică e bine să jucăm Shakespeare. Dar să jucăm, în sfîrșit, și textele mai puțin cunoscute, mai puțin jucate sau chiar nejucate la noi ale marelui Will. Vreau atît eu cît și colegii mei, să vedem, de pildă, spectacole cu piese aparținînd antichității grecești sau romane. În București, la ora aceasta se reprezintă un singur autor clasic grec, la Teatrul Național. Poate că ar fi interesant să solicităm colaborarea unor scriitori de valoare care să adapteze, să modernizeze, să actualizeze piesele ce au aerul că au fost năpădite de colb, de ruine. Să nu ne sfiim să facem această întreprindere. Prin alte părți sistemul a devenit curent. Apoi, dacă vrem să jucăm autori contemporani străini, să apelăm la cei mai reprezentativi. Sînt destule piese mediocre care aparțin unor autori de duzină. Vrem să vedem Durrenmatt, Miller, Albee, Pinter, Osborne etc. De ce nu se mai joacă O'Neill? De ce nu se mai joacă G.B. Shaw? De ce nu se mai joacă Pirandello sau Eduardo de Filippo? Și enumerarea ar putea continua.

●

Red. Nu ne rămîne altceva decît să așteptăm stagiunea, cu speranțe!

A. DOHOTARU ■

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
2. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «tarafu'» său.
3. **Cîntec între apele țării** *(Doru Stănculescu — Constantin Săbăreanu)* — Doru Stănculescu
4. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu
5. **Vasiliscul și Aspida** *(Iosif Kappl — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
6. **Un și o** *(Tudor Gheorghe — Al. O. Depărățeanu)* — Tudor Gheorghe.
7. **Rar** *(Dan Chebac — George Bacovia)* — Dan Chebac.
8. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian.
9. **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivanițchi.
10. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
11. **Mînecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.
12. **Cunoașteți voi** *(Paul Tenchea — Adrian Fruțilă)* — Grup «Columna».
13. **Spini și crini** *(Ionela Copaciu — Mihai Beniuc)* — Ionela Copaciu

«dar cine sînt băieții aceștia?» sau curajul simplității

Mă întreb și acum, asemenea binecunoscuților eroi cu ochi albaștri din «Butch Cassidy...» «Dar cine sînt băieții aceștia?» Am trecut, în ultimele luni, printre multe filme, am trecut, mai ales, prin viață, și în acest colț de revistă în care va fi vorba despre filme, și neapărat despre viață, nu pot să nu-mi spun: «Cine sînt băieții aceștia?» Ei, care au bătut la porțile cinematografului în acest an dar care nu și-au zdrelit pumnii și nici nu și-au spart glasurile strigînd «deschideți»; ei, care nu și-au înfofolit poveștile începutului în mantia vorbelor mari (unul din paradoxurile filmului, artă care, chipurile, și-a sărbătorit de mult emanciparea de sub sclavia cuvintelor, este tocmai aceea de a-și ascunde, uneori, neputința, tocmai la adăpostul vorbelor sforăitoare); ei care, din toate lecțiile de estetică și de curaj, au reținut în primul rînd, *«curajul simplității»*. Băieții aceștia, doi dintre debutanții lui '75, Constantin Vaeni și Andrei-Cătălin Băleanu, autorii *«Zidului»* și ai *«Munteluí ascuns»* — filme deosebite între ele, dar nu asta ne interesează acum în artă ca și în istorie, existînd momente cînd mult mai de preț se dovedește ceea ce leagă și nu ceea ce dezbină — băieții aceștia, spun, au sporit, fiecare cu puterile lui, cota adevărului și a autenticității în cinematograful nostru; i îndrăznelii de a desprinde ceea ce numim noi «probleme majore» din ținutul lor de sus și a le amesteca printre cele de toată ziua, pînă cînd, una peste alta, dau ceea ce este cunoscut, îndeobște, sub numele de viață (Desigur, cînd Vaeni face un film despre anii ilegalității («Zidul»), îl construiește cu conștiința că atacă una din temele mari și sfinte, lupta, sacrificiul, permanențe ale istoriei noastre, dar și cu încrederea că numai filmînd această luptă ca pe un destin uman asumat nu ca pe o stare de excepție, va lumina însuși adevărul interior al luptei. De aceea, într-una din cele mai frumoase metafore ale cinematografului nostru, eroul lui Vaeni (și, deopotrivă, al scenariștilor Dumitru Carabaș și Costache Ciubotaru, al operatorului Iosif Demian, al actorului student Gabriel Oseciuc) se zidește, de bunăvoie, într-o cameră fără uși, unde va culege, literă cu literă, «România liberă» ilegală. Aceasta era partea sa de luptă, de angajare, dar tot asta era și viața sa [illegible] pentru că între pereții aceia trebuia să culeagă plumbi dar tot acolo trebuia să și respire, să învețe a se obișnui cu aerul venit printr-un ochi de geam, cu crîncena singurătate, cu dorul de stradă, de cei dragi, de plimbările cu bicicleta, de tovarăși.

Desigur, făcînd un film despre viața de șantier, Andrei-Cătălin Băleanu («Munteie ascuns») i-a curmat conștiința clară că la Lotru nu se trăiește ca într-o centrală de calcul electronic, dar și cu convingerea că în nici unul din locurile fierbinți ale contemporaneității nu este, existența nu este o neîntreruptă strigare de «hei-rup», că peste tot unde trăiesc oameni firești sînt și încordarea, și neliniștea, și vremelnica înfringere. De aceea eroul său, tînăr abia ieșit din adolescență și el (proaspătul absolvent al I.A.T.C.-ului, Horațiu Mălăele), trăiește nu numai lîngă buldozere, ci și lîngă un bărbat căruia i-a murit nevasta, lîngă un altul atins în treacăt de aripa dezrădăcinării, iar din cînd în cînd chiar în preajma unor porumbei. Este o simplă coincidență că aceste suave înaripate trec și pe ecranul «Zidului» și al «Munteiui ascuns», altceva ce ar putea să fie, doar porumbeii nu au fost incluși în planul de producție al vreunei case de film! Mi se pare însă că dincolo, mai departe de aceasta coincidență a formelor, întrezăresc contururile aceluiași *curaj al simplității*

Gabriel Oseciuc în «Zidul».

Îi este dat cinematografului, forței sale elementare, să reamintească oamenilor că încă se mai poate vorbi doar cu jumătate de gură despre solitudine atîta vreme cît pe lume există, în afară de semeni și acele minuni ale firii numite, bunăoară, porumbei, cai sau păduri de mesteceni (vezi Tarkovski și Wajda), cîmpii (vezi Jancso), plaje și deșerturi care, uneori, pot fi chiar și roșii (vezi Fellini și Antonioni), dar toate însuflețite de prezența omului.

MAGDA MIHĂILESCU ■

CURIER MUZICAL

Cleopatra MEDVEȚKI — București: «Am 17 ani și sînt elevă. Precum mai toți tinerii de vîrsta mea, iubesc muzica tînără și, în special, muzica folk, care, prin faptul că de cele mai multe ori dă ocazia cîntărețului (în același timp și compozitor și textier) să-și exprime propriile idei și sentimente, e mai directă, mai sinceră. Nu mi se pare deplasat, totuși ca o compoziție de acest gen să fie cîntată și de altcineva în afară de autorul ei. Eu aș fi foarte bucuroasă să pot cînta melodiile preferate, evident pentru propria mea plăcere. Totul pare simplu însă pînă în clipa în care te aventurezi să cauți aceste partituri «pe piață» Nu încerc să descopăr cauzele pentru care ele lipsesc cu desăvîrșire (probabil că aș ajunge la concluzia nu prea încurajatoare că pe la Uniunea compozitorilor nu prea s-a auzit încă de acest gen de muzică, sau poate nu i se dă destulă importanță) și cred că nu e absolut necesar să vă trimit o listă amănunțită a magazinelor și bibliotecilor pe la care am fost în scopul mai sus-amintit Esențial este că entuziasmul meu a ieșit serios diminuat din această încercare.» Desigur, soluția ideală pentru rezolvarea problemei dumneavoastră, care nu e numai problema dumneavoastră personală, ea preocupînd foarte mulți tineri care îndrăgesc muzica folk, ar fi ca Editura muzicală a U.C. să publice, în afara atîtor vieți romanțate ale compozitorilor și cîntăreților celebri, de care sînt pline librăriile, ori în afara textelor de muzică ușoară, de care să nu mai vorbim, să publice deci partiturile unor cîntece folk. Ar fi în primul rînd o treabă foarte utilă pentru atîția tineri împătimiți, s-ar face implicit un act de educație, date fiind virtuțile folkului, și, în al doilea rînd, cred că ar fi rentabil și din punct de vedere financiar întrucît partiturile s-ar vinde ca pîinea caldă. Noi vom publica la rîndul nostru în paginile revistei partiturile unor cîntece folk prezente în topul Cenaclului Flacăra. **Rodica BALABANCIUC — Constanța:** Studiem împreună cu agenția A.R.I.A. Litoral posibilitatea desfășurării unui nou Festival Flacăra pe litoral, în cursul acestei veri. **Sergiu IONIȚĂ — Buzău:** În cazul în care nu vă puteți deplasa cu formația **Lotus**, din care faceți parte, la București, nu ne rămîne altă soluție decît să luați telefonic legătura cu redacția în vederea unei ulterioare deplasări a unui redactor în orașul Buzău, spre a vă asculta. **Mihai HĂULICĂ — Brașov:** După cum puteți observa și dumneavoastră a reapărut pagina literară a revistei, astfel că am predat poeziile redactorului de specialitate. Toți cei care ne-au trimis pînă acum poezii vor primi un răspuns la poșta literară. Cei care vor trimite de acum înainte producții poetice vor specifica pe plic «pentru pagina literară».

M.T. ■

NUME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

LUDOVIC SPIESS

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

«Pînă la premiera operei «Andrea Chénier» de Giordano, care va avea loc spre sfîrșitul lunii octombrie în București, voi participa la festivalul prilejuit de tîrgul internațional de la Leipzig (4 septembrie), voi cînta în rolul lui Rodolfo din «Boema» pe scena operei din München (19 septembrie), voi inaugura stagiunea de concerte a orchestrei B.B.C. din Londra (8 octombrie), interpretînd un ciclu de lieduri de Gustav Mahler sub bagheta dirijorului Rudolf Kempe și voi apărea într-un spectacol pe scena operei din Berlin (12 octombrie); în rest, spectacole obișnuite de stagiune la Opera română din București.»

CÎT TIMP ACORDAȚI EDUCAȚIEI COPIILOR DUMNEAVOASTRĂ ?

Aceasta este de fapt întrebarea cu care debutează pagina «Extemporal social». Pentru mai multă siguranță însă, am strecurat-o printre alte întrebări: Cît timp acordați vizionării emisiunilor de la televizor? Treburilor gospodărești? Altor activități? Am obținut astfel listele de priorități ale mai multor familii. Extemporalele următoare, în viitoarele două numere, vor avea ca teme: Care este ultima noutate pe care v-a spus-o copilul dumneavoastră? Ce reproșați copilului dumneavoastră? Ce calități apreciați la el?

Invităm cititorii să ne trimită răspunsurile din timp.

Răspunsurile la întrebările privind familia și educația copiilor vor fi comentate după epuizarea lor de un specialist sau, dacă va fi nevoie, de mai mulți specialiști, în cel de-al patrulea număr de la apariția primei întrebări.

Pentru a urmări mai ușor răspunsurile, transcriem ordinea exactă a întrebărilor din acest număr:

1) CÎT TIMP ACORDAȚI EDUCAȚIEI COPIILOR DUMNEAVOASTRĂ?
2) CÎT TIMP ACORDAȚI VIZIONĂRII EMISIUNILOR DE TELEVIZIUNE?
3) CÎT TIMP ACORDAȚI TREBURILOR GOSPODĂREȘTI?
4) CÎT TIMP ACORDAȚI ALTOR ACTIVITĂȚI?

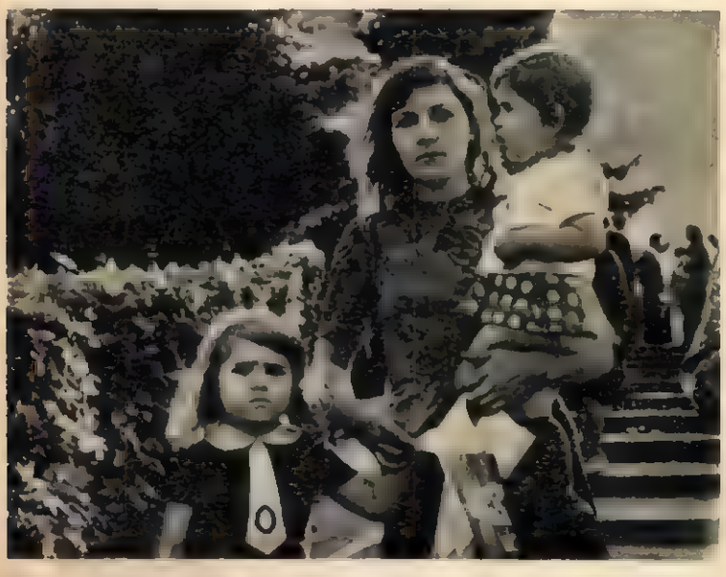

Fotografie de
RADU CONSTANTINESCU ■

Rociu Mircea — inginer proiectant:
1) Să zic o oră pe zi.
2) Atît cît fac «Telecinemateca» plus «Kojak».
3) Tot cam o oră. Fac piața.
4) Vreo două ore, după masa de seară: lectură.

Rus Luiza — arhitect:
1) Am doi copii, de 6 și 7 ani. Mă ocup de ei mai ales în concediu.
2) Programul de sîmbătă seara și de duminică.
3) Trei-patru ore pe zi fac gospodărie.
4) Nu prea e timp de alte activități.

Gheorghiș Maria — inginer:
1) Am un copil de 6 și unul de 8 ani. Cam două ore pe zi îes cu ei la plimbare, să vadă cît mai mult, să cunoască.
2) Pînă acum o săptămînă n-am avut televizor.
3) Treburile gospodărești nu-mi iau, în medie, mai mult de două ore. Am o rudă care mă ajută.
4) Tricotez. Uneori merg la cîte un spectacol, dar foarte rar.

Ghiță Pavel — inginer proiectant:
1) N-am timp de copii decît sîmbăta după-amiaza și duminica.
2) Zilnic, vreo două ore. «Telejurnalul», neapărat.
3) Cam un ceas pe zi. Eu sînt, în familie, cel care face aprovizionarea.
4) Nu știu...

Anton Maria — proiectantă:
1) Stau cu copiii tot timpul liber. Unul are 10 luni, așa că nu se pune problema educației, ci doar aceea de a crește și a fi sănătos.
2) Emisiunile pentru copii și «Mai aveți o întrebare?»
3) Destul de puțin timp. Mă ajută foarte mult soacra.
4) Duminica, mai întotdeauna, mergem pe Valea Prahovei.

Ciubancan Ion — proiectant:
1) Copilul are 10 ani. Citim împreună cîte ceva, ne plimbăm, discutăm. Uneori îl duc la cîte un film.
2) Patru-cinci ore pe săptămînă. Emisiunile de actualități, emisiunile despre tineret.
3) Aprovizionarea. Îmi ia, să zic, cam două ore pe săptămînă.
4) Duminica îmi place să ies din București. Bac toate împrejurimile.

Alecu Petre — economist:
1) Am două fetițe — una în clasa a VII-a și alta într-a II-a. Cam trei ore reușesc să stau zilnic împreună cu ele.
2) O oră pe zi. Revista economică, Teleenciclopedia, seriale, filme.
3) Fac cumpărături zilnic. Timp de vreo oră.
4) Rareori la vreun film, la vreun teatru sau în vizită la cineva.

Corina Nicolaescu — inginer:
1) Cam două ore pe zi mă ocup în exclusivitate de copiii mei. Băiatul are 7 ani iar fetița 4.
2) O oră pe săptămînă plus filmele pentru cei mici la care trebuie să citesc copiilor mei.
3) 4 ore zilnic.
4) De ce să mai am timp?

Niculina Gavrilă — ajustoare:
1) Am un copil de 1 an și 7 luni și altul de 4 ani. Stau cu ei, cel puțin 3 ore.
2) Miercurea, vinerea, sîmbăta cîte o oră,o oră și jumătate.
3) Noroc că mă mai ajută mama. Altfel nu m-aș descurca nici în cele patru ore cît îmi trebuie zilnic pentru curățenie, gătit.
4) Nu prea avem timp și de altceva. Cînd vine soțul meu plec eu și invers. Cu cine să lăsăm copiii?

Maria Bucur — ingineră:
1) Fetița mea, în vîrstă de 6 ani, stă la bunici. Mă duc zilnic s-o văd. Stau cu ea cam două ore.
2) Maximum o oră pe zi. De multe ori nici atît.
3) 3 ore zilnic.
4) Mă duc o dată pe trimestru la un teatru sau la un film.

Gheorghe Ciocazanu — șofer Getax:
1) Am doi copii. De obicei seara, cînd mă întorc acasă, îi ajut la lecții, atît cît mă pricep și eu. Le fac morală pentru vreo pozną.
2) Urmăresc mai ales știrile, apoi programul sportiv, indiferent de care, și — atunci cînd am timp — filmele.
3) Circa două ore pe zi. De obicei fac piața, ajut la curățenie cîteodată.
4) Nu am alt fel de activități.

Irina Prisăcaru — studentă la Institutul politehnic, anul III:
1) Am un băiețel în vîrstă de aproape trei ani; îl crește mama mea.
2) Urmăresc mai ales filmele. Zilnic, dacă e să fac o medie, petrec în fața televizorului cam două ore.
3) Cea mai mare parte a timpului numit «liber» gătesc, spăl, cos, învăț.
4) Fac din cînd în cînd sport, joc tenis. Și, de asemenea, mă duc la ștrand.

Florea Stan — electrician:
1) În fiecare seară o jumătate de oră.
2) Serialul «Kojak» «Telecinemateca», sport, film, unele documentare.
3) De gospodărie se ocupă mai ales soția mea, care e casnică.
4) O dată pe săptămînă merg la un film.

Lucreția Nicoară — funcționară:
1) Seara, cînd stăm la televizor împreună, îi explic tot ce el nu poate înțelege singură.
2) În fiecare seară urmăresc toate emisiunile pînă cînd se închide programul.
3) O ajut de obicei pe soacră-mea în treburile casnice.
4) Mă duc de două ori pe săptămînă la coafor și deseori la cosmeticiană.

Marcu O. Popa — șef de tură, C.A.P.-Amărăști (jud. Dolj)
1) Am doi copii majori, numai fata a rămas pe lîngă casă. Pe băieți i-am trimis la meserie.
2) Nu stau deloc la televizor.
3) N-am timp, nevasta ține toată gospodăria, eu plec de pe la patru de-acasă cu oile și mă întorc în șapte seara.
4) N-am alte activități, oile și duminica trebuie să pască.

Constantin Samotă — mecanic.
1) Am doi copii, obișnuiesc să-i scot pe amîndoi după-amiaza în curte, la aer și la joacă.
2) Sîmbăta stau mai mult la televizor. În rest, între un sfert de oră și două ore.
3) Sarcina mea principală în gospodărirea casei e să fac cumpărături.
4) N-am timp de alte lucruri. La mine trec cîteva săptămîni, o lună chiar, pînă reușesc să termin o carte.

Dumitru Păcală — mecanic de locomotivă
1) Am un băiat în anul doi la Institutul de marină. Al doilea băiat e în clasa a opta,îl învăț mai ales să aibă un scris cît mai ordonat.
2) Mă uit în special la filme și la meciurile de tenis.
3) Fac piața, ajut la scuturat covoare, la unele reparații prin curte.
4) Merg împreună cu soția la film.

Vladimir Popescu — depanator de televizoare:
1) Stau destul de puțin cu copilul, recunosc, cam o oră pe zi, poate două uneori.
2) Filmele, mai ales serialele, sportul, Emisiunea literar-artistică TV — în jur de două ore pe seară.
3) Mă duc după sifoane, fac uneori piața.
4) Merg aproape zilnic la cinema sau la teatru; îmi place să nu-mi scape nici unul din spectacolele importante.

Constanța Trifan — muncitoare:
1) De fetiță eu am grijă — atît cît îmi permite timpul, și asta pentru că soțul meu nu e aproape niciodată acasă. Împreună cu ea stau ore întregi, toată după-amiaza aproape, dar chiar foarte atentă la ce face nu prea sînt, că am multă treabă de făcut.
2) Urmăresc în special emisiunile pentru femei și pentru copii.
3) Cîteva ore pe zi am grijă de casă, de grădină și curte, fac piața.
4) Nu am timp pentru alte activități.

Alexandru Marinescu — inginer:
1) De copii are grijă în special soția — ea e mama lor!
2) Luni și sîmbătă seara văd aproape toate emisiunile la televizor.
3) O ajut din cînd în cînd pe soția mea la treburile casei — n-aș putea da însă o medie zilnică, n-am fixat un astfel de program.
4) În fiecare zi, cel puțin 3-4 ore le petrec în compania cărților.

Gheorghe Constantin — muncitor:
1) Cunosc abecedarul pe de rost. Îl ajut mai ales eu pe băiatul meu de 7 ani la lecții. Cam tot timpul liber stau cu el.
2) Telejurnalul. Numai de seară. Și filmele pentru copii.
3) Două ore după serviciu.
4) Alte activități n-am.

Constantin Nuță — maistru:
1) Cînd lucrez dimineața sau noaptea, fetița mea de patru ani stă numai cu mine.
2) «Telecinemateca» și meciurile. Cu excepția celor de rugbi. În unele săptămîni mă uit și cîte 5 ore. Cînd nu sînt meciuri, doar vreo oră pe săptămînă.
3) În afară de mîncare eu fac cam totul. Trei ore în fiecare zi.
4) Aș juca fotbal. Dar nu prea e timp.

Elena Pop — ingineră:
1) Băiatul meu are 7 ani iar fata 4. Zilnic două ore le dedic în exclusivitate lor.
2) O oră pe zi.
3) Bucătărie, curățenie, cumpărături — vreo 5 ore pe zi.
4) Rareori mai am timp și de altceva.

Olga Petrescu — țesătoare:
1) În ultima vreme m-am ocupat mai serios de băiatul meu care are 16 ani. Și cu fetița mea de 7 ani trebuie să stau multă vreme, dar aici sînt problemele altei vîrste. Vreo două ore trebuie să fiu pe lîngă ei.
2) În săptămîna în care lucrez dimineața sînt zile în care stau și două ore în fața televizorului.
3) Foarte mult. 3-4 ore.
4) Nu mai e vreme să faci și altceva.

Paula Roman — țesătoare:
1) Am două fetițe — una de 6 ani și alta de 9 ani. În timpul școlii îmi pierd destulă vreme cu cea mai mare. Dar și cea mică îmi dă destul de furcă. Stau cu ele zilnic vreo două ore.
2) O oră în fiecare zi.
3) Mă mai ajută mama, așa că mă descurc în vreo trei ore.
4) Ieșim cîteodată la un film.

Emilia Stan — laborantă:
1) Cu cei doi băieți ai mei — unul de 16 ani și altul de 8 ani — fac în așa fel să fiu începînd de la ora 19 în sus. Deci două-trei ore pe zi.
2) Mă uit și eu vreo două ore în fiecare zi. Cu excepția zilei de sîmbătă, cînd de obicei nu reușesc să stau la televizor din pricina treburilor gospodărești.
3) Nu gătesc, nu umblu după cumpărături în fiecare zi. Nu pierd mai mult de două ore zilnic. Iar duminica nici nu vreau să știu de gospodărie. Vreau să fiu liberă, așa că sîmbătă îmi fac toate treburile, chiar dacă ar fi să stau și pînă la 12 noaptea.
4) Mă plimb cu copiii prin parc, mă mai duc la vreun film cu ei.

Maria Marin — țesătoare:
1) Am trei copii — unul de 9 ani, altul de 7 ani și al treilea de un an. Nu stau la mine. Îi văd săptămînal cam 2 ore.
2) Numai la «Telecinemateca» și duminica două ore la prînz.
3) Aproape tot timpul. 5-6 ore
4) N-am ieșit la un film sau la un teatru de vreo șapte ani. Cînd intru eu pe ușă soțul meu pleacă la serviciu. Doar în concediu ce mai reușim să ieșim undeva împreună.

Gheorghe Manciu — ajutor maistru:
1) Fata mea are 11 ani iar băiatul 8. Cu verificarea temelor cu tot cam 2-3 ore zilnic stăm împreună.
2) Cînd lucrez în schimbul de dimineață, de la 19,30 la 21.
3) Eu sînt cu aprovizionarea. Cît mă învîrtesc prin piață sau prin magazine au și trecut 3 ore. Și așa în fiecare zi.
4) Mai ies cîteodată la pescuit. Dar atît de rar încît toți se întreabă de ce mai plătesc permisul.

Ne-au răspuns la acest «extemporal» 28 de persoane. După ce am citit răspunsurile, normal ar fi să tragem niște concluzii. Nu vom face lucrul acesta acum. Ne vom permite numai să atragem atenția că există o mare diferență între un răspuns la prima întrebare, gen «Cunosc abecedarul pe de rost...», și răspunsuri ca «De copii are grijă în special soția — ea e mama lor!» sau «în fiecare seară o jumătate de oră.» Pur și simplu vom constata, în treacăt și fără să reproșăm cuiva, că orele dedicate gospodăriei, televizorului, altor activități sînt **mai multe decît cele dedicate educației copiilor.** Desigur, fiecare își orînduiește viața cum crede de cuviință. Desigur, sîntem cu toții ocupați, încît cu greu ne găsim timp chiar și pentru copiii noștri. Și totuși... Dar iată, fără să vrem, sîntem tentați să devenim moralizatori și, după cum spuneam la început, nu avem intenția asta. Am dorit numai să comparați diferitele răspunsuri și să vedeți singuri că nu toți cei care au fost întrebați pot lua o notă mare la acest «extemporal». Și cine știe, poate veți încerca, într-o clipă de răgaz, să răspundeți și dumneavoastră la întrebările extemporalului. Poate veți afla ceva care o să vă dea de gîndit...

Pagină realizată de
GEORGE ARION ■
DUMITRU CONSTANTINESCU ■
DUMITRU GRAUR ■

O NOUĂ IZBÎNDĂ A BOICILULUI: UTILIZAREA LUI ÎN CIRCUITUL TERAPEUTIC AL SPITALELOR

flacăra INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

● ...«se impune o atentă supraveghere din partea corpului medical la administrarea produsului» ● Stephan Kungel din Chicago a venit să-și trateze reumatismul la Timișoara ● Solicitări sosite din toate colțurile lumii, din Japonia, Israel, Australia etc.

Convinsă că procedează la un act social important, revista noastră a subliniat succesele medicului timișorean Vasile Boici, a cărui descoperire, medicamentul Boicil forte, și-a arătat încă din faza experimentării marile calități terapeutice în tratamentul bolilor reumatismale. Numărul mare de bolnavi ameliorați sau vindecați, precum și cifra mereu în creștere a solicitărilor venite de la pacienți români și străini deopotrivă au demonstrat — și demonstrează — nu numai eficacitatea ieacului gîndit și realizat la Timișoara, cît și justețea drumului pe care s-au angajat toți aceia care s-au alăturat doctorului Boici în momentele de izbîndă (extinderea tratamentului în medicină veterinară, folosirea lui în traumatismele musculare ale sportivilor de performanță etc.) sau în cele de îndoială.

Revenim astăzi cu un nou articol, ocazionat de pătrunderea medicamentului în circuitul închis al spitalelor românești, utilizare dictată de ordinul IXC 3/545 al Ministerului Sănătății, instrucțiuni care urmează la scurt timp după intrarea Boicilului în farmacii, după oferirea lui în comerțul liber pentru marea masă de bolnavi. Trimis spre luare la cunoștință și conformare Direcțiilor sanitare județene, ordinul Ministerului Sănătății, stipulînd utilizarea neîntîrziată a medicamentului în circuitul spitalelor noastre, confirmă valoarea descoperirii medicului din Timișoara:

«Industria de medicamente a realizat produsul Boicil forte, fiole, cu efect antialgic cu indicații de administrare în special în boli reumatismale.

Acesta a fost pus în circuitul terapeutic la începutul trimestrului I a.c. Ținînd seama de faptul că ACEST PRODUS ESTE SOLICITAT DE BOLNAVI (subl. ns.) și că, pentru administrarea lui, potrivit indicațiilor din prospect, se solicită o tehnică specială, se impune o atentă supraveghere din partea corpului medical la administrarea produsului.

În acest scop vă rugăm să organizați și să urmăriți în unitățile sanitare modul de administrare, eficacitatea, precum și eventualele efecte adverse ale produsului Boicil forte. Observațiile vor fi centralizate la dumneavoastră și trimise Direcției farmaceutice și a aparaturii medicale din minister pînă la data de 20 septembrie»

Semnează secretar general dr. Nicolae Nicolescu

Chiar dacă oarecum întîrziată, pătrunderea Boicilului în spitale, cu recomandarea fermă de a fi folosit imediat, reprezintă deopotrivă o recunoaștere oficială a calității și eficienței medicamentului, cît și un act cetățenesc de importanță deosebită. Subliniind încă o dată oportunitatea măsurii luate de Ministerul Sănătății, față de care avem totuși unele rezerve, să ne ocupăm, preț de cîteva rînduri, de noutățile din sfera practică a Boicilului, înfățișînd ultimele vești primite de la Centrul experimental din Timișoara. Neavînd condiții confortabile de spitalizare, centrul acordă zilnic un număr impresionant de tratamente ambulatorii, urmînd unei liste de solicitări ajunse cu înscrierile către sfîrșitul anului 1978. Lucrînd numai cu trei medici, al patrulea se află în concediu, iar dr. Mateiciuc, perfecționat în metoda originală de injectare a Boicilului, continuă să funcționeze la o policlinică de alt profil din Caransebeș (!!), centrul se străduiește să satisfacă marele număr de cereri, primind de dimineață și pînă seara pacienți români și străini. În ziua intervenției noastre se prezentase la Timișoara pentru tratament un bolnav venit tocmai din Statele Unite, Stephan Kungel din Chicago, 2236 Melrose Street, adus la centru de un reumatism cronic și de renumele de care se bucură Boicilul în țara sa, nu atît ca urmare a popularizării făcute prin presă, cît ca o consecință firească a transmiterii efectelor sale remarcabile din pacient în pacient.

Bolnavi, instituții medicale și întreprinderi de comerț din întreaga lume continuă să manifeste un viu interes în jurul descoperirii doctorului Boici. Recent, ziarul vienez de mare tiraj «Arbeiter Zeitung» a publicat un amplu articol pe marginea efectelor miraculoase ale Boicilului, însoțindu-l de declarațiile unor pacienți reveniți de la Timișoara și de o fotografie a inventatorului. Se află în continuă creștere numărul amatorilor de tratament, sosiți din Iugoslavia și Israel. O reputată clinică medicală din Melbourne, Australia, și-a manifestat dorința de a primi și folosi medicamentul românesc. O întreprindere de comerț exterior din Tokyo a adresat inventatorului o amplă scrisoare, solicitînd amănunte despre încheierea modalității oficiale de a realiza importul de Boicil. Exceptînd scrisorile strict personale de mulțumire, restul documentelor au fost expediate întreprinderii de comerț exterior «ROMCONSULT», singurul far însărcinat, conform legislației noastre, să poarte tratative de acest gen.

Acestea ar fi, în cîteva cuvinte, noutățile legate de Boicil, medicament gîndit și realizat la Timișoara de un medic român, produs tot mai solicitat pe piața internă și externă, o dovadă de necontrazis a inteligenței românești în acțiune, a capacităților și inventivității oamenilor acestui pămînt.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

VOM AVEA VULPI ARGINTII ÎN PĂDURILE NOASTRE?

Dacă vă uitați în manualele de zoologie, veți afla că mîndra vulpe argintie și mai umila sa «soră», cea roșcată, fac parte din specii diferite. Cu toate acestea, la Stațiunea de cercetări zootehnice din Tîrgu Mureș s-a reușit încă din anul 1972 împerecherea celor două animale, dovedindu-se practic apartenența lor la aceeași specie. Performerii acestei noutăți sînt doi soți — inginerul Ovidiu Sava și cercetătoarea principală Speranța Sava. Ajutați de colaboratori din stațiune, cei doi specialiști au reușit să obțină un hibrid roșcat, capabil să producă în continuare și puii argintii! «Există șansa de a valorifica experiența noastră pe scară largă în țară — îmi spunea Ovidiu Sava. Printr-o tehnică bună, începînd cu lansarea unor astfel de pui mai întîi în rezervații, s-ar putea ajunge ca nu peste prea multă vreme în pădurile noastre să trăiască în stare de libertate vulpea argintie indigenă, aclimatizată perfect la condițiile de mediu. Acțiunea aceasta de înnobilare a faunei locale de vulpi ar fi în mod sigur foarte bine primită, între alții, și de vînători!»

Stațiunea de cercetări zootehnice din Tîrgu Mureș, cea mai veche fermă de acest gen din țară, crește și ameliorează patru specii de larg interes pentru producerea de blănuri prețioase: vulpea argintie, vulpea polară (sau albastră), nurca (sau vizonul) și nutria. Este în același timp unicul punct din țară în care se fac cercetări privind atît perfecționarea tehnicii de selecție și reproducere, cît și în direcția lărgirii și valorificării superioare a resurselor locale de nutriție. Nurcile crescute lîngă Tîrgu Mureș au fost astfel obligate să uite mirosul peștelui, hrana lor tradițională (folosită în alte țări pînă la 60—70 la sută din rația alimentară zilnică), dar acest lucru nu pare să afecteze superba lor blană sau prețioasa — vom vedea de ce — grăsime cu care își învelesc corpul, ba dimpotrivă. Materia primă pentru hrană e formată în mod curent din deșeuri de abator și deșeuri avicole — o sursă nevalorificată pînă în prezent. Hrana frumoaselor vietăți din stațiunea mureșeană este în acest fel extrem de ieftină, costă numai un leu kilogramul de pastă nutritivă finită, cantitate cu care se pot sătura pe o zi întreagă două vulpi sau patru nurci.

«Există deci posibilități mari pentru o dezvoltare a stațiunilor românești de creștere a animalelor cu blană prețioasă — susținea Speranța Sava — pînă la nivelul celor din țările cu tradiție recunoscută în materie: Canada, U.R.S.S., Statele Unite. Există în același timp posibilitatea aclimatizării perfecte la mediu; deși animalele pe care le creștem sînt de fapt animale nordice, în special vulpea polară, ele se simt perfect și în climatul țării noastre, desigur în zonele cu o medie mai scăzută a temperaturii. Stațiunile existente sînt plasate tocmai de aceea în zonele mai «răcoroase» ale țării — la Gilău, lîngă Cluj-Napoca, la Prejmer, lîngă Brașov, aici la noi, lîngă Tîrgu Mureș, dar aria ar putea fi mai întinsă. Nutria face parte din climatul tropical — este originară din America de Sud — dar aclimatizarea ei este de asemenea foarte bună».

În crescătoriile din România, am aflat, o vulpe polară naște 17 pînă la 20 de pui, la fel ca în țara sa de baștină — diferența esențială este însă că în stațiuni acești pui supraviețuiesc cu toții, în vreme ce în condiții naturale hrana insuficientă îi decimează. După părerea specialiștilor, ar exista posibilități de mărire a «producției» de blănuri prețioase de zeci-douăzeci de ori! Numai un semnal, mai multă înțelegere a avantajelor ce ar putea decurge din această dezvoltare și ceva sprijin — asta se așteaptă. Desigur, problema poate fi privită și ca o chestiune de ordin secundar pe planul priorităților economiei naționale. Sectorul rămîne totuși destul de mic, specialiști în materie avem prea puțini în țară, neexistînd nicăieri vreo instituție care să se ocupe de formarea cadrelor cu competența necesară. Dar, în nici un caz, n-ar trebui să uităm că beneficiile de pe urma creșterii și valorificării unui singur animal cu blană prețioasă sînt substanțiale. Crescătorii de animale cu blană scumpă se pot destul de ușor organiza pe lîngă C.A.P.-uri, I.A.S.-uri, organizațiile Avirom. — hrana fiind extrem de ieftină, ușor de procurat în acest caz.

«S-ar putea satisface în chip sporit necesitățile de frumos ale compatrioților noștri — accentua Ovidiu Sava. Blănurile sînt nu numai frumoase, dar au și o reală valoare de întrebuințare: sînt foarte durabile (o nurcă, bine întreținută, poate fi folosită peste șase sute de ani!), sînt călduroase, impermeabile, suple — deci ușor de confecționat, mulindu-se perfect pe corp.»

Am mai auzit de la inginerul Ovidiu Sava, care a făcut vreo șapte luni de specializare în Norvegia, că acolo, prin părțile locului, oamenii obișnuiau, după o tradiție populară fără origini cunoscute, să se dezbrace și să-și ungă tot corpul cu grăsimea nurcilor sacrificate pentru blană. La noi, pînă nu demult, această grăsime se arunca sau se ardea. De cîtva timp însă, cercetările conferențiarei doctor Adriana Popovici, de la catedra de tehnică farmaceutică a I.M.F. Tîrgu Mureș, și ale colaboratorilor ei prevăd acestui pînă acum «subprodus» un viitor aparte. Studiile s-au axat pe allarea unor constante fizico-chimice, a stabilității și a randamentului de obținere a grăsimii de nurcă, pe stabilirea compoziției sale chimice și a toleranței cutanate a produsului.

«Caracterul sezonier al metabolismului nurcii sau vizonului — cu accent pe întărirea și protejarea organismului pentru lunile de iarnă — creează condiții pentru depunerea unei cantități însemnate de grăsime în corp, spunea conf. dr. Adriana Popovici. Această grăsime posedă calități dermatofile recunoscute și un efect trofic și regenerativ asupra tegumentului cutanat, a unghiilor și a părului. Valorificarea sa ca excipient este utilă atît din punct de vedere terapeutic cît și tehnologic, ca suport pentru alte unguente — deschizînd perspective frumoase pentru realizarea unor noi și foarte eficiente preparate farmaceutice și cosmetice.»

Ce înseamnă la urma urmei toate aceste lucruri, desigur frumos spuse? Înseamnă că pentru prima oară vom fi în stare să înlocuim o serie de materii (excipienți, esteri și eteri sintetici) necesare laboratoarelor farmaceutice și cosmetice, aduse pînă acum din import, cu produse din țară. Înseamnă că în domeniul farmaciei vom avea noi unguente, spray-uri, emulsii formate din substanțe medicamentoase înglobate în suportul grăsimii de nurcă, mai exact produsul obținut de Adriana Popovici și colaboratorii săi, a cărui valoare se cifrează în jurul a numai 30 de lei pe kilogram. Pe suportul obținut din grăsimea de nurcă se pot asocia în scop profilactic și curativ diferite vitamine (A, D, F, B_6, B_{12}), antibiotice (eritromicină, cloramfenicol, tetraciclină etc.), hormoni, enzime și așa mai departe. Mai înseamnă că soțiile sau mamele noastre, ba chiar și noi înșine, bărbații, am putea avea în curînd la dispoziție o gamă indigenă și mai variată, ba chiar superioară calitativ, de preparate cosmetice. Materia primă, grăsimea de nurcă, s-ar putea produce din belșug, chiar în cantitățile necesare fabricării pe scară industrială a noilor excipienți. Există, deci, intenția de a extinde cercetările asupra grăsimii obținute de la vulpea polară și cea argintie, aflate în același crescători.

Sînt, iată, cel puțin trei motive care pledează, credem, suficient de convingător pentru încurajarea dezvoltării crescătoriilor de animale cu blană prețioasă în România, a măririi capacităților, dar și a numărului lor. A sporirii, în primul rînd, a cotei de interes..

DUMITRU GRAUR ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

flacăra
AȘA DA!

PLASTICO-ȘTIINȚIFICO-FANTASTIC

Acum, cînd mai toată lumea a dobîndit obiceiul ăsta, sigur că noi, locatarii blocului de la care a pornit totul, nu mai sîntem luați în seamă.

Nu mă bîntuie vanități de nici un fel și n-aș mai face caz, însă mă doare că a fost complet dat uitării acela de la care a pornit ceea ce gazetarii, cu afurisita lor înclinație de a spune lucrurile cele mai simple în chipuri aforistico-bombastice, au denumit ba «argumentul culoare, pacificator al relațiilor umane», ba «saltul calitativ al civilizației prin pictură», ba tonicul pentru viață lungă și trăire generoasă», ba... dar să mă opresc, pentru că, oricum, n-am să am unde înșirui toate vorbele care la urma urmei nu făceau decît să poleiască strident o idee prea puternică și prea frumoasă prin ea însăși ca să mai aibă nevoie de tam-tamuri verbale. Spuneam deci că n-aș fi început vorba dacă nu m-ar durea uitarea în care pur și simplu a fost lăsat să se ascundă exagerat de modestul autor al unei idei care, n-avem ce face, trebuie să recunoaștem, ne-a schimbat mult în bine viața.

Pentru sociologi, esteticieni, filozofi, ergonomi, economiști și alții, ideea lui a fost neplăcut de simplă, consistentă și adevărată. Omul spunea cam așa:

— Fraților, pe de o parte există numeroși pereți interiori bine luminați, de-a dreptul publici față de numărul de oameni care trec pe lîngă ei și, în sfîrșit, goi. Pe de altă parte, există în atelierele pictorilor adevărate depozite de tablouri, care rămîn ascunse privirilor oamenilor, nefiind suite pe o scenă-perete și, implicit, nu-și împlinesc rostul, menirea. Dacă pereții și tablourile ar fi scoși și scoase de pe traiectoriile astea paralele, dacă s-ar întîlni, viața noastră ar deveni mult mai colorată, mult mai blîndă și mult mai profundă. Noi, cei din comitetele administrative ale locatarilor din blocuri, cheltuim, cu bune intenții dar cu îndoielnice gusturi, sume de bani destul de consistente pentru înfrumusețarea holurilor și caselor scărilor, încadrînd în rame, adesea costisitoare, fotografii colorate tăiate de prin reviste ilustrate, ori agățînd obiecte de artizanat subartistice. Dacă am face un studiu economic comparativ simplu, la îndemîna oricui, am vedea că exact cu aceiași bani, însă investiți compact și mai rar, am putea cumpăra picturi adevărate. Pereții noștri s-ar împodobi mai încet, în timp mai îndelungat și cu tablouri mai puține, dar s-ar împodobi cu lucrări de o reală, de o autentică valoare artistică. Cu cheltuieli accesibile pentru punga noastră colectivă am putea deveni proprietarii unei, tot colective, colecții de tablouri.

Dimineața, responsabilul nostru de bloc era nici mai mult, nici mai puțin, decît un oarecare nituitor, sau cam așa ceva, la o întreprindere tot oarecare; seara însă omul se dovedea un formidabil propagandist.

Și că într-adevăr așa stăteau lucrurile o dovedește însăși realitatea că ideea lui a prins. Mai e nevoie să vă amintesc cursul faptelor?

Mai întîi s-au contaminat cei din blocul nostru. Au bîntuit cu furie și în grupuri relativ organizate, expozițiile, s-au interesat de nume de pictori și prețuri de tablouri, au constatat cu surprindere că există tablouașe de 20 de centimetri pe 35 care costă mai scump decît altele lungi și late de peste un metru, au făcut studiul ăla economic estimativo-comparativ care, într-adevăr, s-a dovedit «la îndemîna oricui de simplu», s-au certat aprig dar estetic și mai ales repetat, pînă la urmă însă *cu reținut* un tablou dintr-o expoziție.

Un tablou onest figurativ care — odată agățat în holul scării A a blocului — printre vecinii din alte blocuri n-a stîrnit decît aprecieri răutăcioase cu privire la «rafinații ăia cu originalul lor», adică noi, și un sfat de bun-simț: să punem o broască yale, iar după ora 22 să încuiem ușa de la scara A, nu de alta, dar dacă dispare tabloul e păcat de banii noștri din care — dacă avem bunul-simț să ne răzgîndim de la ideea pînăcotecii de bloc — poate, poate mai recuperăm ceva prin revînderea lui.

Atitudinea asta — birfitoare și totuși neartistică — a vecinilor nu ne-a demobilizat, ci ne-a înverșunat. Am făcut front comun în jurul responsabilului nostru, am cumpărat o broască yale și am comandat peste o sută de chei, dar totodată am început să alergăm, să ne facem socoteli și să ne certăm pentru «reținerea» unui al doilea tablou.

Odată cumpărat și expus la scara B, nu ne-am bucurat de alte aprecieri din partea «cetățenilor din afara blocului nostru», dar, spre surprinderea noastră, ne-am trezit că nouă nu ne mai pasă. Descoperisem, care va să zică, voluptatea misterioasă a celui neînțeles.

Apoi patima a pus stăpînire pe noi. Alergam mai puțin bezmetic, eram mai zgîrciți în socoteli și mai puțin gălăgioși, dar mai eruditi în certurile noastre.

Iar cînd am avut cîte două tablouri în holul de la parter al fiecărei case a scărilor și cîte un tablou la etajul I de la scările A și B a izbucnit molima. Toate comitetele de locatari din blocurile din jur au început să alerge prin expoziții, să facă studii economice comparative simple, să se certe și, în cele din urmă să rețină tablouri.

A fost o adevărată explozie, bineînțeles, colorată. Din blocurile de locuințe, nevoia de tablouri s-a extins în întreprinderi, școli, spitale, clădiri administrative și sedii de C.A.P.-uri. Dezvoltarea — căci era în fapt un proces de dezvoltare și al dezvoltării — avea loc sub semnul întrecerii. Cumva, ca în filatelie. Unii, de pildă, au căutat să fie originali, profilîndu-se pe producția unui singur pictor. Alții, tot de pildă, și-au făcut colecții tematice.

Firește, activitatea de colecționare a implicat fenomene și procese adiacente, cum, de exemplu, au fost: conferințele pictorilor în rîndurile colecționarilor, schimburile de tablouri, întocmirea de asociații ale colecționarilor, micșorarea timpului convorbirilor colective dedicate fotbalului, precum și vînzarea-cumpărarea unui produs nou — o broască yale cu seturi de cîte 100—150 de chei. Cu acest ultim fenomen s-a produs însă o contraciudățenie: brusc s-a constatat, pe de o parte, că în grădinile din noile cartiere nu se mai rup florile nici chiar de către copii, iar, pe de altă parte, că a apărut sentimentul onoarei de colecționar și, odată cu aceste două constatări, încuietorile yale au devenit de prisos.

În fine, trebuie să mai amintesc și acel, tot straniu, fenomen antinomic cu dublu sens: creșterea culturii, privind actul picturii, în mase și descreșterea creditului criticilor clasici în ochii ignoranților de altădată.

Iar acum, cînd am ajuns unde am ajuns, trista constatare: nu știm numele celui de la care a pornit totul. Cîtă măreție a discreției din partea sa și cîtă micime a ingratitudinii din partea noastră!

NELU IONESCU ■

P.S. Evident, mulți vor susține că reportajul sau retrospectiva mea plastico-științifico-fantastică e înțesată cu niște minciuni sfruntate. Dar nu se știe dacă viitorul nu ne va aduce ce pretind eu că am și descoperit în prezent și în trecut. Pentru că:

La Iași, colectivul de redacție al revistei «Cronica», de mai mulți ani a hotărît și transformat pereții interiori ai unor încăperi ale sediului redacției în suprafețele de expunere ale unei galerii de artă care și-a dovedit prestigiul și simpatia.

În București, la Spitalul Colțea sînt saloane în care deasupra paturilor bolnavilor există valoroase tablouri originale; de asemeni, pe culoarele clinicii de neurochirurgie de la Spitalul nr. 9

Tot în București, Școala generală nr. 108, din Berceni Sud II, este pedagogic-înfrumusețată și cu picturi-picturi, datorită inițiativei pictorului Acasandrei, fost profesor al școlii, precum și a actualei profesoare de desen a școlii, Niculina Florică. Istoria — potrivit relatării tovarășei directoare adjuncte Matilda Mincă — a fost, pe scurt, cam așa: Muzeul Simu a dat, cu șapte ani în urmă, în custodie școlii, un mare număr de tablouri; iar ulterior, constatîndu-se că ele au fost perfect păstrate, au fost chiar donate școlii. Simplu și frumos, nu?

Fără îndoială, școala generală nr. 197 din București — Drumul Taberei este condusă de niște excelenți gospodari și, totodată, de niște iubitori ai frumosului — imaginea alăturată face dovada. Tovarășul Mihai Timofte, directorul școlii, socotește că e un cîștig artistico-pedagogico-economic faptul că tot, dar absolut tot din ceea ce vedeți, este făcut de către elevii școlii. De asemenea, acceptă că, fără a abandona ceea ce s-a cîștigat, ceea ce se face, ar da profunzime educației elevilor achiziționarea de către școală a unor tablouri semnate de profesioniști talentați ai penelului. Făcînd rost de vreo o mie, o mie și ceva de lei pe an, pentru un singur tablou pe an, o generație de elevi poate absolvi școala cu imaginea unei colecții de zece tablouri care, oriunde vor pleca ei, va rămîne tot colecția lor, a conștiinței lor.

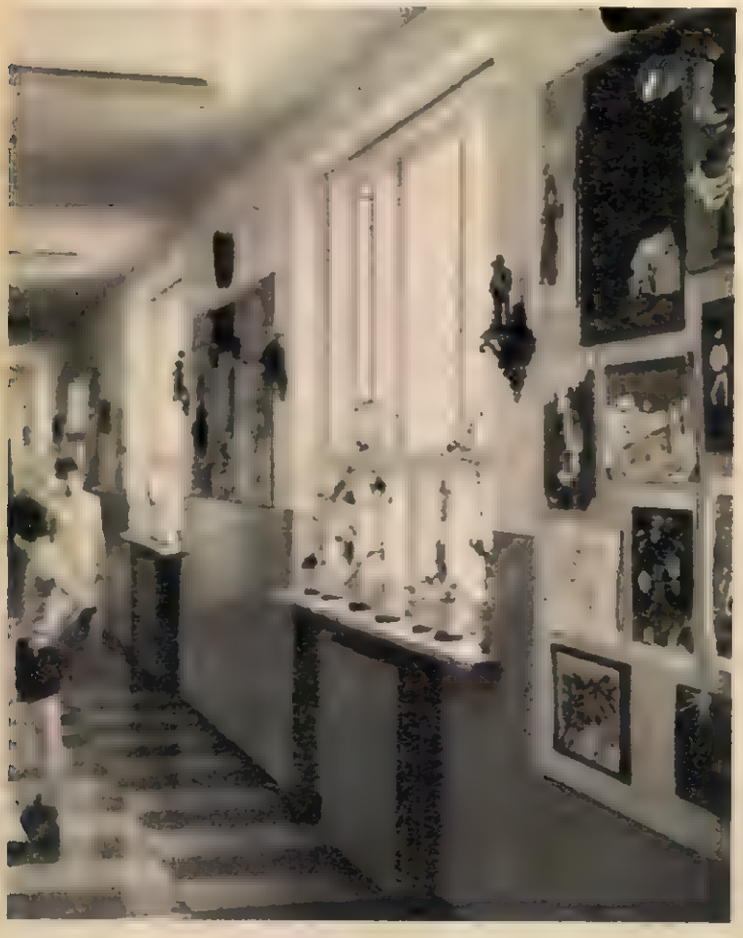

vacanțe muzicale și plastice la huși

Comitetul județean de cultură și educație socialistă-Vaslui a luat inițiativa de a organiza, în fiecare vară, «Vacanțe muzicale» și «Vacanțe plastice», la Huși, într-un cadru special amenajat, propice creației și odihnei. Beneficiarii acestor vacanțe sînt, începînd din acest an, studenți ai conservatoarelor și institutelor de arte plastice.

În perioada 7-20 iulie 1975, studenți ai Conservatorului «George Enescu» din Iași au organizat festivaluri muzicale în diferite localități ale județului, cursuri de dirijat pentru instructorii formațiilor de amatori, culegere de folclor, activități de educație muzicală și un simpozion cu tema «Caracterul militant al creației muzicale românești».

Se află în «Tabăra de creație» plastică, artiști din București, Iași, artiștii profesioniști lucrează și sprijină artiștii amatori, participă la manifestări de educare a gustului pentru artă.

povestea «unui ambițios de la administrație» și a peste cinci sute de oameni siliți să urce pe jos treisprezece etaje

«Tovarășe redactor șef,

Subsemnata Duță Cornelia, angajată la I.P.C.M., sectorul 8, str. Calea Griviței nr. 357, vă aduc la cunoștință următoarele: din cele trei lifturi care deservesc această instituție, două sînt oprite de mai bine de o lună, iar cel de al treilea, care la numai zece persoane, funcționează după un program riguros stabilit de către conducerea administrativă a Uzinelor «Griviței roșie» și nu la pe nimeni la coborîre.

În acest fel se creează o serie de neplăceri pentru a ajunge la locul de muncă. Personal, sînt pusă în situația să aștept la o coadă interminabilă, timp de 20–25 de minute, în curent și în picioare întrucît nu pot urca cele 13 etaje. Spun aceasta deoarece sînt gravidă în luna a șaptea și mi-e foarte greu să fac un asemenea efort zilnic, ca să fiu la timp la locul de muncă...»

Scrisoarea găzduită în deschiderea acestui reportaj a fost aleasă la întîmplare dintr-un dosar voluminos, expediat redacției de lucrători ai Institutului de proiectări pentru construcțiile de mașini și ai IPROCHIM-ului, filiale găzduite de o modernă clădire, cu treisprezece etaje, aflată pe Calea Griviței, la numărul 357, bloc aparținînd Centralei industriale de utilaj tehnologic chimic, petrolier și minier.

Am fost la fața locului și ne-am convins că semnatarii scrisorilor nu exagerează. Interdicția folosirii lifturilor la coborîre, dictată de administrația centrală, împietează asupra muncii și sănătății a peste cinci sute de lucrători, ca să punem la socoteală numai pe ocupanții ultimelor patru etaje, împiedicîndu-i pe oameni să-și exercite obligațiile profesionale și nu o dată îmbolnăvindu-i, silindu-i la concedii medicale.

În ziua vizitei noastre, două din cele trei ascensoare, aflate în dotarea clădirii, cu o capacitate de douăzeci de persoane, nu funcționau, așteptînd — ultimul dintre ele de mai bine de o lună — să fie reparate. Urca plin și cobora gol numai liftul de zece persoane, a cărui cursă, umplut, urcat, golit, dura — am cronometrat — în jur de trei minute. Socoteala nu e greu de făcut: la o cursă de trei minute și la un număr de solicitanți depășind cinci sute ultimii ar urma să semneze condica de prezență la două ore și jumătate după sosirea la parterul clădirii!!!

Evident, veți replica, neexistînd altă ieșire, oamenii vor trebui să urce și să coboare pe jos. Lucrătorii sănătoși și tineri chiar așa procedează. Dar ceilalți? Bătrînii? Suferinzii? Infirmii? Femeile însărcinate? Cei obligați să transporte volumele la expediție? Cei în sarcina cărora stă ducerea proiectelor la sediul centralei?

Am încercat să aflăm răspuns la aceste întrebări de la directorul economic al C.I.U.T.C.P.M.-ului, Vasile Dumitrașcu, cel mai în măsură să explice cauzele straniei decizii acuzate mai sus. Auzind de scrisorile adresate revistei «Flacăra» de lucrătorii IPROCHIM-ului și I.P.C.M.-ului, dînsul s-a supărat, afirmînd că nu e de acord cu un asemenea stil de muncă și că mai normal era ca petiționarii să se adreseze direct dînsului, pentru rezolvarea situației. S-au făcut intervenții la «Ascensorul» pentru repararea lifturilor defecte, ni s-a spus, dar despre interdicția de a chema ascensoarele la ultimele etaje nu știe nimic. N-a văzut și n-a auzit, deși coada care se lungește în fiecare dimineață în fața clădirii, pînă aproape de stradă, este vizibilă cu ochiul liber chiar de la Gara de Nord, darămite de la etajul întîi, unde lucrează directorul economic!! Aflu de la dumneavoastră că liftul nu poate fi chemat la etajele de sus, am auzit, iar nedumerirea noastră a crescut considerabil, întrucît în ziarul «România liberă» din 17 iunie, rugat să explice aceeași anormală stare de fapte, Vasile Dumitrașcu promitea remedierea imediată a situației datorată — citîm — unei măsuri luate de un ambițios al serviciului administrativ!!

Cine este acest «ambițios»? Asta dorim să aflăm, convinși că forurile în măsură vor analiza de urgență situația confuză creată pe Calea Griviței la numărul 357, vor analiza și dispune cea mai corectă rezolvare: *punerea ascensoarelor în serviciul lucrătorilor de la IPROCHIM și I.P.C.M.*

Așteptăm măsurile de rigoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OPINIA PUBLICĂ ÎN ACȚIUNE

există plată pentru un ochi pierdut?

25 februarie 1975, ora 16. În restaurantul «23 August», sectorul 3, s-a petrecut un fapt care a tulburat în mod brutal liniștea publică. Pensionarul Gheorghe Iordănescu, 69 ani, invalid de război, a fost luat cu forța de la masă, de către șeful unității, Gheorghe Boroda, ajutat de ospătarii Pavel Priemscaia și Ion Apetrei, a fost îmbrîncit și lovit pînă în biroul șefului, iar aici a fost lovit din nou. Motivul? Pensionarul Gheorghe Iordănescu avea în sacoșă șase sticle goale, primite de la cunoștințele lui, pe care urma să le valorifice. Responsabilul nu l-a crezut pe cuvînt și atunci, fără prea multe comentarii, i-a aplicat acest tratament de-a dreptul barbar.

În urma loviturilor primite, pensionarul Gh. Iordănescu și-a pierdut vederea ochiului sting. Afirmația noastră este bazată pe raportul nr. 23500 din 25 iunie, de constatare medico-legală a Institutului de medicină legală din București, din care citîm: «leziunea oculară s-a produs prin lovire cu un corp dur, datează din 26 februarie 1975 și necesită 90—100 zile îngrijiri medicale». Tot din raportul amintit desprindem că numitul Gh. Iordănescu a rămas cu infirmitate prin pierderea vederii la ochiul sting.

Stăm de vorbă cu Gheorghe Boroda, cu ceilalți care l-au ajutat în comiterea acestui fapt reprobabil și periculos nu numai pentru pensionarul G.I., ci și pentru opinia publică în general. Își recunosc și își regretă fapta. Mărturisim că în intimitatea gîndirii noastre s-a ivit și o astfel de întrebare: dar dacă G.I. este totuși vinovat, chiar dacă are părul albit, albit de mulțimea anilor? Răspunsul l-am căutat pe strada Trandafirul roșu nr. 25, unde locuiește G.I.

— Locuim aici de peste 20 de ani. De tot atîta timp îl cunoaștem și pe Gheorghe Iordănescu. E un om pașnic, foarte cinstit și la locul lui. Uneori, ca să-și mai alunge singurătatea, se duce și mai stă la o bere cu foști colegi de muncă. Nu vine însă beat și nu tulbură liniștea străzii. Acum, apele astea din ploi i-au inundat locuința. M-am dus la el într-o zi și l-am găsit plîngînd. I-am promis că o să-l ajut să-și repare locuința. (Soții Stan și Ecaterina Petre, strada Trandafirul roșu, 23)

— Iordănescu este un om cinstit și cumsecade. Îl cunosc de mult timp și chiar dacă nu veneați dumneavoastră, veneam eu să vă aduc la cunoștință acest fapt. Noi nu putem rămîne indiferenți cînd cineva, oricine ar fi acela, tulbură liniștea publică, ignoră legile țării și devine bătăuș și huligan. Ospătarii aceia, deși au fost îmbrăcați în haine albe, au avut, în frunze cu șeful lor, suflete negre, au devenit huligani și periculoși din momentul în care au lovit într-un mod atît de grav un om nevinovat. Acum am auzit că vor să spună că G.I. nu vedea cu ochiul sting nici înainte. Ba noi știm că vedea bine. (Soții Maria și Andrei Trofim, vecini).

— Fapta lui Boroda și a celorlalți ospătari este cu atît mai gravă, cu cît ei erau cei chemați să supravegheze și să asigure liniștea și ordinea publică în local. (Eduard Dobjanschi, 68 ani, pensionar)

Se întîmplă în viață să-i pierzi pe toți cei care îți sînt mai apropiați. S-a întîmplat și în cazul de față. S-a dovedit totuși că G.I. nu este chiar singur. Fiind un om a cărui cinste nu poate fi pusă la îndoială, prietenii, vecinii, vechii colegi de muncă, din uzina «Republica», îl înconjoară încă, și nu de puține ori îl ajută. Desprindem de aici și un generos sentiment de solidaritate umană, de omenie, ale căror izvoare sînt conținute în conștiința multora din locuitorii cartierului «23 August».

Ne-a interesat, firește, și opinia colectivului în care au lucrat Gheorghe Boroda, Pavel Priemscaia și Constantin Cuțumișu. Fapta lor este, într-adevăr, respinsă de întregul colectiv. «Chiar dacă bătrînul Iordănescu ar fi fost vinovat și tot n-ar fi procedat bine. Boroda trebuia să cheme organele de ordine. Dacă eu mă aflam lîngă ei nu se întîmpla astfel. (Anghel Glică, ospătar) «N-au procedat deloc bine. Fapta lor e foarte urîtă și ne e și nouă rușine că s-a petrecut aici». (Ion Fuia, barman) Sînt însă unii, ce-i drept foarte puțini, care îi caută lui Boroda scuze diferite. Actualul responsabil, Mihai Peltechi, este atît de «obiectiv» atît de bine a înțeles dînsul gravitatea faptei, încît are fantezia ridicolă de a «crede» că Boroda nici nu ar fi lovit și că, tot ce se poate, Iordănescu s-ar fi putut lovi în altă parte. Boroda are însă înțelepciunea din urmă de a-l contrazice pe fostul său coleg Peltechi. El recunoaște fapta: «...atunci i-am dat o palmă și l-a umplut sîngele l-am luat pleașa cu sticle. Priemscaia și Apetrei l-au scos în curte. Ce-au mai făcut nu știu» (Gheorghe Boroda).

Ce facem cu optica unui astfel de responsabil ca Mihai Peltechi? Mîine sau într-un alt timp nu vom fi nevoiți să revenim la același restaurant și să consemnăm fapte la fel de reprobabile? Și trebuie oare să așteptăm pînă mîine, pînă cînd un alt Iordănescu va fi mutilat?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

De la ușa care se vede în imagine pînă la lifturi mai sînt vreo treizeci de pași buni. Adăugați coada de afară și socotiți cam cîți oameni așteaptă la rînd, pentru a semna condica la timp.

Fotografie de **EMANUEL TĂNJALĂ** ■

de cine vă apărați, tovarășe domișan?

Luni, 28 iulie, orele 8,35. De un sfert de oră stau la biroul de informații de la Întreprinderea mecanică de material rulant «Griviția roșie». Foarte amabil, omul de la ghișeu telefonează de zor încercînd să găsească pe cineva din conducere care să-mi înlesnească accesul în întreprindere. Directorul lipsește. Inginerul șef de asemenea.

— Încercați la sindicate.

La sindicat răspunde chiar președintele sindicatului, tovarășul Domișan.

— Alo! Tovarășul Domișan? Aici e un tovarăș redactor de la revista «Flacăra». Vrea să stea de vorbă cu cineva... Să vină după 10 august cînd revine din concediu tovarășul secretar de partid? Da. Bine.

Și vrea să pună telefonul în furcă.

Intervin.

— Vreau să vorbesc atunci cu tovarășul Domișan.

— Alo! Zice că vrea să vină la dumneavoastră. Aveți ședință? Bine.

Și omul închide telefonul.

— Are ședință. Nu vă poate primi. Spune să veniți după 10 august.

— Dați-mi voie să-i vorbesc eu.

Telefonez. La capătul celălalt al firului, tovarășul Domișan.

— Alo! Aș vrea să vorbesc cu dumneavoastră. Numai cinci minute. De fapt, nu am treabă cu dumneavoastră personal, ci doar să-mi înlesniți accesul în întreprindere.

— Nu se poate. Veniți după 10 august.

— Dar e o treabă urgentă. Dacă redacția m-a trimis astăzi aici înseamnă că nu se poate amîna pînă pe data de 10.

— Ce treabă urgentă? Mai poate aștepta.

Și tranc! receptorul în furcă.

Rămîn perplex. Iau din mîna omului de la ghișeu legitimația mea pe care scrie «Posesorul acestei legitimații se bucură de toate drepturile și înlesnirile legale, în fața organelor de partid și de stat». Plec fără să-mi duc la îndeplinire sarcina redacțională. În urma mea, omul de la ghișeu murmură ca pentru sine:

— De! Fiecare se apără.

Așa să fie?

De cine vă apărați, tovarășe Domișan Și de ce?

GEORGE ARION ■

uzina de sănătate — în dosare și loco fabrică

Responsabilii cu odihna altora sînt oameni munciți, hărțuiți, neliniștiți: cînd le crește neodihna e semn sigur că numărul acelora care beneficiază de serviciile lor a crescut și el. Această relație matematică am verificat-o și la Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, unde compartimentul de resort are de lucru pînă peste cap. În adevăr, numărul sindicaliștilor trimiși anul acesta la odihnă și tratament balnear prin grija sindicatelor — deci cu acoperirea de către stat a circa 60% din cheltuieli — va spori cu 80 000 față de 1974, un adevărat salt. Odihnă binemeritată la capătul unor luni de muncă încordată, de luptă cu stihiile și premergînd, după această «haltă de reajustare» — reluarea marșului cu vigoare înnoită. Omul lucrează 11 luni; a 12-a — sau parte din ea — și-o petrece tot la uzină, dar la una de un fel deosebit, o uzină de sănătate, care trebuie să funcționeze tot atît de perfect ca una care produce șuruburi sau locomotive.

Cifrele spun multe, dar nu totul, ele indică tendința, dinamica fenomenului, însă uneori maschează amănuntul, și adesea tocmai acesta necăjește. Să luăm, de pildă, odihna la mare a sindicaliștilor. Hîrtii la dosar sînt berechet, cu luni de zile înainte stă clar scris în contractele dintre U.G.S.R. și Ministerul Turismului unde vor locui și unde vor mînca fericiții posesori, din Vașcău sau Calafat, ai «biletelor pe litoral». Odată sosiți acolo, aceștia sînt însă nevoiți să aștepte, în unele situații, ore în șir pînă se găsește camera potrivită pentru omul potrivit. Pînă la urmă lucrurile se aranjează, nimeni nu doarme pe plajă, dar de ce acest tribut nedorit al nervilor și așteptării? Ni s-a spus la U.G.S.R.: «Adevărat, acum Ministerul Turismului dispune și de un calculator electronic pentru litoral, dar nu știm de ce, atunci cînd e vorba de sindicaliști, calculatorul le cam încurcă sau se grăbește încet.»

O altă problemă în suspensie: insuficient confort la o serie de cunoscute stațiuni de munte — Borsec, Lacul Roșu, Tușnad, Cheia etc. — unde nu se pot obține decît cu mare greutate camere cu două paturi și unde, în general, înnoirile sînt cam lipsă la apel. Pe drept cuvînt observă tovarășii de la U.G.S.R.: «Odihna sindicaliștilor în camere cu 3 sau chiar 4 paturi nu mai este pentru timpul nostru. Ceea ce era foarte bun, să spunem, în 1950 sau 1955 nu mai poate fi astfel considerat în 1975.» Firește, nimeni nu pretinde ca să se găsească soluții radicale peste noapte și că fața unor stațiuni mai vechi să se schimbe de la o zi la alta, dar important este să se urnească lucrurile din loc. Or, se pare că în stațiunile montane care în tot cursul anului nu au un foarte înalt grad de utilizare — în jur de cel puțin 95% — Ministerul Turismului ezită să introducă, fie și treptat, modernizările necesare, invocînd lipsa de rentabilitate. Se prea poate ca pe plan pur economic ezitarea să fie justificată, dar cum rămîne conceptul de «uzină de sănătate»? Ne mulțumim să consemnăm existența problemei ca atare și să-i recunoaștem complexitatea, urmînd să revenim cu un alt prilej.

Pentru a nu rămîne la vederea de ansamblu, la dosare, la idei generale, ne-am îndreptat spre Călimănești-Căciulata, unde, după cum bine se știe, funcționează un impozant complex U.G.S.R. și unde, în general, ponderea tratamentului balnear față de odihna «pură» predomină în mod hotărîtor. Pe Valea Oltului ne-au interesat deci nu cifrele, ci oamenii, nu dinamica, ci ziua de azi, nu realizările de ansamblu, ci eventualele lipsuri concrete. Experți mai desăvîrșiți în materie decît cetățenii veniți pentru cură nu cunoaștem, drept care am procedat la un sondaj de opinie, pornind fără nici un fel de idee preconcepută. Nu avem pretenția de a fi epuizat problema pe această cale, dar, după ce ore în șir, pe bancă și la cantine, în sala de așteptare de la Hidroterapie și la izvorul numărul 14 am discutat cu Emanoil Constantinescu, șef contabil la Lehliu-gară, Elena Mercea din Timișoara și Lia Adela din Sighet, casnice, muncitoarea tipografă Maria Dumitru din Galați, maistrul-țesător din Cisnădie Nicolae Iagău, naznicul Gheorghe Lila din Huși, Vintilă Golea, pensionar C.A.P. din Plenița, județul Dolj, Ștefan Cojanu, profesor maistru metalurgist din Huși, soții Cornelia și Constantin Chirilă, profesori de școală generală din comuna Bosia, județul Iași, Adrian Popescu, analist de sisteme, Marian Popescu, de la cooperativa «Igiena», ambii din Craiova, și alții, credem că putem afirma cu împăcată conștiință de reporter că la Călimănești și Căciulata ce-i afară pe firmă și pe bilet, înăuntru-i viu și natural: o uzină de sănătate. Bineînțeles, în discuțiile noastre nu i-am evitat nici pe organizatorii de sănătate, pe Gheorghe Mămularu, medicul-șef al Policlinicii O.J.T.-Călimănești, Victor Botvinic, medicul-șef al Policlinicii U.G.S.R.-Căciulata, Constantin Predescu, directorul complexelor O.J.T. — sperăm că nu ne-o va lua în nume de rău că l-am trecut și pe d-sa în rîndul organizatorilor de sănătate — dar, repetăm, cele mai prețioase informații le-am culeș de la cei pe care economiștii îi denumesc «beneficiarii direcți». Vorba aceea: clientul nostru, stăpînul nostru.

Au apărut și unele necazuri, și în primul rînd faptul că izvorul numărul 1 Căciulata, regina apelor minerale din partea locului, a avut de suferit de pe urma inundațiilor. Undeva, sub pămînt, s-au produs nedorite infiltrații, și pînă cînd specialiștii chemați în mare grabă de la București și Rîmnicu Vîlcea le vor da de hac — problema nu este foarte simplă, deși sînt speranțe că își va afla o rezolvare în scurt timp — «închis pentru renovare»! Pînă atunci, pot fi folosite izvoare alternative. Merită citată și părerea specialistului balneolog doctorul Victor Botvinic, călimănștean prin buletin și înclinație: «Izvorul numărul 1, Căciulata, chiar făcînd abstracție de accidentul survenit din pricina inundațiilor, mi se pare a fi o regină cu o coroană cam ruginită și chipul ofilit: de peste o sută de ani de cînd funcționează neîntrerupt a obosit și există indicii că nu peste multă vreme îi va lua locul un izvor «tînăr», Cozia 2, cu un debit fantastic, o compoziție chimică foarte apropiată de Căciulata 1 — deci eficiență maximă în litiazele renale — și un avantaj important în plus: nu prezintă contraindicații în cazurile de ulcer.»

Să revenim însă la modul cum sînt tratați cei sosiți în aceste două stațiuni pentru a bea faimoasele ape.

DUREAZĂ MULT OPERAȚIUNILE DE CAZARE? STAȚI LA COADĂ?

Nicidecum. Indiferent de oră, ziua și noaptea, oamenii sînt primiți cu surîsul pe buze. Rarele certuri au un iz pur local.

— Dumneata taică, de ce stai la rînd?

— Păi, dacă așta mi-e rîndul ..

— Se poate, dumneata, invalid, să stai la coadă!?

— N-am știut, am crezut că așa se obișnuiește.

— La noi nu se obișnuiește.

Și pe dată, bătrînul invalid de război, care călătorise o zi și o noapte pînă la Călimănești — un pod fusese luat de ape — a fost proiectat de către recepționer, peste rînd, pe orbita cazării. Nu s-a supărat nimeni.

La Complexul 500, elegantul hotel U.G.S.R. de la Căciulata, au venit mulți sindicaliști peste plan, din cauza perturbațiilor pricinuite de inundații. Cei de la complex nu s-au pierdut cu firea, au preferat să transforme ad-hoc încăperi administrative în cabinete medicale, iar cabinete medicale — în camere de locuit pentru a face față cerințelor. Astfel, și asistentul medical șef s-a trezit mutat peste noapte în biroul Investiții, dar nici el nu s-a supărat.

CARE ESTE CALITATEA DESERVIRII ÎN MAGAZINE? LA CANTINE?

Personalul este atent, politicos. Mi s-a citat cazul unei vînzătoare de la Magazinul mixt care a alergat într-un suflet pe stradă după o cumpărătoare ca să-i înapoieze 15 bani rest. Și nu e un caz izolat!

Există unele nemulțumiri în legătură cu mîncarea. «Avem greutăți — confirmă directorul Constantin Predescu — în special ca urmare a inundațiilor.»

CUM SE COMPORTĂ PERSONALUL MEDICAL, MEDIU ȘI SUPERIOR?

Am auzit numai cuvinte bune de la bolnavi și, interesant de remarcat, fiecare vorbea de alt medic. Unii pacienți care își elogiau medicul îi ignorau numele. Spuneau, de pildă, «bruneța simpatică de la etajul III». Și atît. De ce acest anonimat? (Cînd e vorba de reclamații, nimeni nu uită numele...). Un pacient ne spunea: «S-a purtat cu mine ca o mamă, atentă, competentă, cu tact. Mi-a descoperit ceva la inimă». «Ca o mamă? Cîți ani avea doctorița?» «25». Cîteva nume de medici bine-pomeniți de pacienți: Pansela Mămularu, Minuș Mustăciosu, Nicolae Botvinic, Veronica Stoișor. Menționăm, în acest context, și titlul unei masive lucrări de specialitate pe care am zărit-o în biblioteca unui medic din Călimănești: «Cuvîntul, factor fiziologic și curativ». Lucrare citită, răscitită și cu grijă adnotată de «proprietar».

Și totuși, lipsuri oare nu sînt, nu trăim pe pămînt? Ba da iată cîteva sugestii. Prea puține terenuri de sport: volei, baschet, tenis de cîmp. Personal n-am văzut decît un singur teren de tenis, în fața băii populare, și acela neîngrijit (în loc de plasă, o frînghie de rufe.). Un tînăr localnic, muncitorul Bogdan Muja, ni se plîngea că din octombrie pînă în prezent nu s-au organizat decît două seri de dans la Casa de cultură. Să fie vorba de comoditate sau poate de ideea eronată — care acționează și în cazul terenurilor de sport — că absolut toți cei aflați în stațiune, indiferent de vîrstă și afecțiune, trebuie să stea nemișcați, în post și reculegere? Firește, dacă vrei neapărat să dansezi poți merge la un local de lux, unde dansul e pe gratis, dar consumația costă destul de mult.

Oricum, toate acestea sînt amănunte; în compartimentele esențiale uzina de sănătate de pe Valea Oltului funcționează din plin!

În 1868 apa de Căciulata era expediată la Paris împăratului Napoleon al III-lea cu o dihgență specială, ai cărei telegari se schimbau din 40 în 40 km. Astăzi distanțele s-au pulverizat, vin străinii la apele noastre și nu invers — am găsit acolo vizitatori din Elveția, Finlanda, Belgia, Republica Democrată Germană, Franța — dar, cum e și firesc, marea majoritate a celor aflați la cură o formează colectiviștii din Dolj și gospodinele din Sighet, muncitorii din Cisnădie și dascălii ieșeni. Și ce mai deplin motiv de satisfacție pentru organizatorii de sănătate decît această remarcă cu valoare generalizatoare rostită de un bătrîn — ghiciți dumneavoastră de unde — tolănit pe o bancă în fața pavilionului central: «Di și să spunem că-i rău dacă i bini?»

LIONEL NITESCU ■

eforturi mari, concrete, atît la sinaia cît și la predeal, pentru confortul celor 12 zile de concediu petrecute aici

Peste cîteva minute se va face 6 dimineața. Stațiunea Predeal are ca și pînă azi umiditatea scăzută, aerul bogat în oxigen, pîrtia de schi aproape de gară, două telescaune, va mai avea, pînă la sfîrșitul anului, două hoteluri cu 600 locuri, saună, piscină, trei terenuri de tenis, unul de minigolf și multe alte lucruri. Are și 4 110 oameni veniți la tratament și odihnă, cazați în vile, hoteluri, cabane, moteluri, campinguri și modul cum se simt în stațiune constituie motivul prezenței mele într-un Predeal care acum, la aproape 6 dimineața, nu te lasă totuși rece. La pensiunea «Predeal» nu facem cunoștință cu responsabila Elena Focșa pentru că nu a venit încă. Echipa de control obștesc, căreia m-am alăturat, cîntărește alimentele și destul de contrariată notează plusuri la cașcaval și untdelemn, minusuri la unt și zahăr. La untură totul este perfect. Nici plusurile, nici minusurile nu se referă la cantități mari, ci mici — sub un kilogram — sînt deci mărunțele găinării care însoțesc uneori parcă fatal viața unor lucrători din acest domeniu. Venită, Elena Focșa n-are o explicație valabilă și își face, parcă, o datorie de onoare din a se solidariza în rău cu personalul în subordine și în culpă. La pensiunea «Porumbița» bucătăreasa Sofia Neamțu a venit ultima oară la serviciu. Urmează să iasă la pensie. Într-un sertar a dosit 11 ouă, ceea ce dovedește că nu toți aceia care ies la pensie trebuie felicitați, îmbrățișați, făcuți posesorii unor basmale sau glastre cu flori. În rest, totul în regulă. La pensiunea «Meteor» au dispărut deja 700 de grame de ficat, iar normele de igienă n-au coborît de pe afișele existente în bucătărie. Există însă o anume inițiativă: la prînz se pune mai multă carne în mîncare decît se prevede, pentru că «așa ne-am obișnuit». Este răspunsul responsabilei Steliana Vitiuc, care altfel ne arată cu o mîndrie reținută carnetele de sănătate ale angajaților ținute la zi și în deplină ordine.

Primarul orașului, Nicolae Rozorea, declară că va lua măsuri și spune că toate aceste minusuri și plusuri, abateri sau nesocotiri ale unor regulamente în vigoare dovedesc și lipsă de educație, un nedorit mers alături față de acela al marii majorități a locuitorilor orașului. Dacă, în ciuda acestor cîtorva lucruri, cei veniți la odihnă și tratament în Predeal se simt bine dacă ei au motive de bucurie de la an la an sau chiar de la sezon la sezon, și dacă vrem ca frazele acestea să fie încărcate de conținut, trebuie să transcriu aici o parte din cele spuse de Nicolae Rozorea, primarul orașului: «Pentru mulți sîntem o stațiune, noi însă ne știm bine rostul. Oraș-stațiune. Nimeni nu se va simți bine la stațiune într-un oraș nemodernizat, rămas în urmă. Anul acesta vom construi 120 de apartamente, mai multe decît în perioada 1969-1974, o grădiniță cu 50 de locuri, și vom asfalta străzile Postăvarului, Eroilor, Mihai Viteazul. Chiar și locuitorii Predealului trebuie să se simtă bine în Predeal.»

Echipa de volei «Drapelul roșu» din Sibiu («multe mulțumiri pentru găzduirea ireproșabilă»), inginerul Camil Grossu («totul excepțional, personalul m-a încîntat pînă și prin gentilețea cu care servea suplimentul în caz de nevoie. Am fost nevoit să-mi prelungesc ședereа cu 10 zile»), Toma Ninel («nu pot pleca de aici pînă nu aduc mulțumiri conducerii orașului») și alții nu fac altceva, în stiluri diferite, decît să-și manifeste clar și precis recunoștința față de conducerea de partid și de stat a acestei țări.

Din cei veniți la odihnă la Predeal, 70 la sută sînt muncitori și țărani iar 30 la sută alte categorii; pentru tratament raportul este exact invers și singura concluzie valabilă și cumva eternă este aceea care se referă la plusul de vitalitate, longevitate al acelora care prestează muncă fizică.

Sînt, cum spuneam, în Predeal de toate pentru a te simți bine, incluziv un milion de flori, dar marea problemă este aceea a găsirii unui loc de odihnă. Conform Decretului 394 din 1973, circa 150 de cetățeni închiriază surplusul de spațiu depunînd declarații de impunere la serviciul financiar orășenesc. În acest fel, Consiliul popular realizează anual circa 40 000 lei. 85-90 la sută însă din aceia care închiriază — datele îmi sînt puse la dispoziție de Nicolae Ene, secretar al Consiliului popular — nu declară nicăieri nimic, pretindu-se la ceea ce se numește și pedepsește evaziune fiscală. Alianis Constantin, Spătaru David, Rohan Vasile, Vintilă Nicolae, Stuparu Ana sînt cîțiva dintre aceia care te iau în primire chiar de la gară, direct sau prin oameni de legătură, ei alcătuind o tristă armată de veseli speculanți ai frumuseții și sănătății orașului.

La vila «Alunis» din Sinaia, venit în vizită la soție, soacră și copil, Gheorghe Sauca mă asigură mai întîi că prețuiește atît de mult revista noastră încît de fiecare dată cumpără două exemplare. Mai apoi că familia sa se simte excelent. Soacra, femeie trecută prin viață și bucătării, zice că mîncarea este bine gătită, nici chiar ea nu simte nevoia să-i adauge ceva. La aceeași vilă împart o cameră trei fete: Maria Sava și Maria Vorsau de la Cooperativa «Sporul» din Focșani și Dida Voicu, sudor la Uzinele «Vulcan» din București. Nici una nu agreează punctul 13 din regulamentul stațiunii, în sensul că îl consideră jignitor și arogant. Iată-l: «Persoanele cazate în vilă sînt obligate să procedeze de așa manieră în colectivul persoanelor din cameră încît acestea să ia cunoștință și să vadă obiectele personale ce le-a adus cu sine, aceasta în scopul recunoașterii și atestării de către acestea, la nevoie, asupra existenței și dreptului de a reclama justificat dispariția bunurilor proprii atunci cînd survin asemenea situații». În ordinea în care le-am pomenit, cele trei prietene au plătit pentru biletul de odihnă 194, 192, 312 lei la fostele retribuții de 1172, 1168 și respectiv 1497 lei. Totul perfect, afirmă, exceptînd faptul că sînt prea puțini tineri singuri și de aceea excursiile sînt plictisitoare și durează mai puțin. S-au împrietenit pe o viață, zic ele, Mihai Claudia, educatoare la grădinița nr. 24 din București, Ioniță Vasilica, de la Uzina de medicamente tot din București, și Maria Pascalache, de la întreprinderea «Tînăra gardă». Plictisitor pentru cititori ar fi poate să transcriu cuvintele de mulțumire la adresa gazdelor acestor trei fete, deși — respectînd adevărul — se și pling că își așteaptă foarte mult rîndul la masă.

De la primarul orașului, Constantin Neagu, aflu că în viitorul cincinal orașul Sinaia va primi fonduri de investiții importante. Sînt aici condiții naturale într-adît de frumoase și de potrivite pentru odihnă și tratamentul oamenilor încît banii primiți vor fi folosiți la construirea a cinci hoteluri, de pildă. Totodată va fi asfaltată Calea Codrului, va fi terminat stadionul și în acest fel echipa de fotbal Carpați va începe să joace propriu-zis pe teren propriu.

flacăra
MARTOR OCULAR

— Tovarășe primar, nu este o noutate pentru dumneavoastră că orașul este plin de negustori de așa-zise amintiri, adică niște penibile însăilări care vor să amintească de arta populară. Nu demult, dealtfel, a părăsit orașul și se află acuma la Predeal o femeie care vindea cuțite care taie singure, paste pentru ascuțit briciul, scos petele, și împotriva reumatismului. Spuneți-mi, vă rog, care este perspectiva acestor indivizi?

— În ceea ce privește femeia aceea robot trebuie să știți că avea autorizație eliberată de Consiliul popular al municipiului-Pitești și singurul lucru pe care l-am putut face a fost s-o rog să plece. Cu negustorii de așa-zis artizanat am vrut să facem foarte mult, dar din păcate n-am reușit. Am vrut să-i eliminăm, producînd noi asemenea obiecte, firește întrunind cerințele estetice. Am invitat în acest scop un specialist de la Muzeul satului din București, rugîndu-l să ne dea detalii despre modul în care urma să le confecționăm. Întrucît nu ne-a ajutat, problema rămîne, ca să spun așa, în studiu.

— O parte din personalul care deservește vilele are în unele ocazii o comportare pe puțin spus nepoliticoasă. Nu credeți că procedînd așa, și eu vă exemplific cu Arghiriade Ruxandra, receptioneră la hotelul «Silva», se creează nu numai stări de lucruri neplăcute, ci și false impresii potrivit cărora turiștii români sînt niște dezavantajați?

— Da, aveți dreptate. În ultimul timp am introdus în comerț și în rețeaua de servicii a orașului copiii unor oameni care se îndeletnicesc prin împrejurimi cu păstoritul sau cu scosul pietrei din rîu. Fondul lor cinstit, deprinderile lor de muncă și acelea de corectitudine mă fac să cred că în timp oamenii la care vă referiți își vor căuta alte locuri de muncă, iar acea impresie de care vorbeați, falsă, bineînțeles, va dispărea cu desăvîrșire.

Înfățișînd faptele, nevoia de concluzii, sper, dispare.

EUGEN SECELEANU ■

„muzeul secret" de la piatra neamț

Vechi ținut românesc, hotar de nădejde — în adîncimea timpului — al istoriei noastre, ținutul Neamțului a plămădit valori spirituale și materiale pe care, oameni civilizați cum sîntem, dincolo de mîndria de a ști că ele au fost și că s-au păstrat, le-am vrea exprimate într-un eșantion semnificativ, inclusiv în vitrinele unui muzeu. Pentru a ne încînta sufletul, pentru a ne însenina ochiul, pentru a desprinde sentimentul de temeinicie și de adevăr din această carte vie de înțelepciune. Nu altul, cred, va fi fost și gîndul celor ce, în urmă cu doi ani, au avut inițiativa organizării în cadrul Muzeului județean de istorie a unei secții de etnografie. Vestea a surprins plăcut, oamenii s-au pus neîntîrziat pe treabă, dar, cu toate că entuziasmul nu le-a pierit, la ora actuală — cu toată sinceritatea vorbind — încă nu pot vorbi despre existența unei asemenea secții la muzeul amintit. Există în schimb o colecție și fără îndoială că este, acesta, un lucru îmbucurător, deși modul de cunoaștere, calea prin care publicul ajunge să vadă obiectele — numai cu ocazia unor expoziții — rămîn simple paleative. Care sînt, orice s-ar spune, insuficiente soluții de provizorat.

Aceasta este dealtfel și părerea conducerii și lucrătorilor muzeului, ca să nu mai vorbim de aceea a virtualilor vizitatori. Din ceea ce spunea directorul Cătălin Stîlpcanu rețineam că motivul este unul: lipsa de spațiu. Secția de etnografie a fost înființată fără a i se acorda și un loc adecvat de expunere. Cu toate acestea, colecția continuă să se îmbogățească, materialele etnografice se adună în cantități îmbucurător de mari dar îngrijorătoare, totuși, pentru că lipsesc nu numai locurile de expunere dar și cele de depozitare. Necazul este astfel, deocamdată, și acela că spațiile acestea de depozitare — improprii — nu asigură condiții prea bune de conservare. Țesăturile se păstrează în seifuri. Ceramica se află sub vitrinele muzeului. În sfîrșit, în podul clădirii care adăpostește muzeul județean se află strînse obiectele mai grele: lăzi de zestre, rîșnițe, oloinițe, pive.

Sînt obiecte vechi, de mare valoare, «replicile» pe care muzeografa principală, Florescu Elena, le smulge unui tip ce ar rămîne altfel, în fața noastră, pentru totdeauna tăcut. Fondurile secției în 1974 nu exprimă suficient de exact valoarea materialelor achiziționate, fie și numai pentru că țăranii se dovedesc de atîtea ori mărinimoși în a dărui, în a nu ține la *prețul* acestor obiecte. Intuiesc că e vorba aici de un «târg» în care intră și o parte de suflet. Iar faptul că, după cum aflăm, muzeografa în atribuțiile căreia intră alcătuirea colecției este destul de «strînsă», adică nu zgîrcită, ci pur și simplu cumpătată cu banii pe care-i are la dispoziție, nu dovedește decît că, într-adevăr, cu banii cheltuiți anul trecut au fost cumpărate lucruri cu o valoare, în mod cert, mai mare decît fondurile alocate în acest scop. Sarcina ei este destul de dificilă. Județul Neamț, zonă etnografică deosebit de interesantă, mai ales în zona văii Bistriței, a atras de mai mult timp pe specialiști, ceea ce a făcut — spune directorul muzeului — ca alții «să ia caimacul». Localnicii s-au trezit ceva mai tîrziu, cînd în satele de pe Bistrița aproape că nu se mai găsește o ploscă. Florescu Elena, de pildă, a trebuit să umble doi ani pînă a găsit un teasc din lemn de stejar. Se mai adaugă și faptul că oamenii au început să dea semne de oboseală, mai precis au început să se plictisească de atîția vizitatori, de atîția specialiști care au obiceiul de a le arunca priviri prea insistente prin case și prin ogrăzi. În satul Hlăpești, unde muzeografa a mers din casă în casă pentru a face rost de un set de țesături de lînă, a aflat că țăranii aproape că nu mai au nici ei obiectele care ar fi interesat-o, în urma trecerii pe acolo a specialiștilor sau numai a celor care încearcă să facă din arta populară o afacere. Cu atît mai mult, deci, se cuvine a fi stimat colectivul muzeului, care încearcă să salveze ce se mai poate salva, căutînd să-i convingă pe oameni că de data aceasta obiectele familiare vieții lor zilnice nu vor mai apuca pe căi lungi și întortocheate, ci se vor opri la Piatra și vor putea ei înșiși să le vadă, la muzeu, în timp ce se abat prin capitala județului.

O promisiune care, deocamdată, nu a fost îndeplinită. De la muzeograful principal doctor în istorie Virgil Bîrliba am mai aflat încă o dată că «nu e o soluție ce avem aici» și că au fost întocmite, în acest sens, și adresate Comitetului județean de cultură și educație socialistă cîteva referate. În ele se cerea spațiu de expunere și se arăta, de asemeni, că spațiile de depozitare au devenit — în urma creșterii colecției de etnografie — cu totul neîncăpătoare. Vicepreședintele Marcel Drăgotescu confirma primirea acestor referate și adăuga că problema este cunoscută foarte bine, dar rezolvarea ei întîrzie nepermis de mult, se lungește în timp și nu e departe de a produce starea aceea de perplexitate ce apare de regulă în fața unei șarade, a unei enigme de nepătruns. «Am încercat să forțăm mîna, să avem mai întîi material și apoi să cerem loc de expunere. Dar n-am reușit. Am reușit, în schimb, să nu mai avem nici măcar unde depozita aceste materiale!»

Încercări s-au făcut. Au fost avansate propuneri. Zadarnic, însă. Atenția s-a oprit la un moment dat asupra «Casei paharnicului», clădire întru totul adecvată pentru înființarea, în incinta ei, a secției de etnografie. E o casă veche, cu arhitectură specifică Neamțului, și cu spații destul de largi, folosite numai în parte de către berăria care a fost deschisă acolo pentru a fi închisă, cu cîtva timp în urmă, de către Sanepid. A mai fost propusă vechea clădire a muzeului, actualul depozit al teatrului. Tot în zadar. În sfîrșit, spații adecvate ar fi oferit și actualul sediu al trustului I.A.S., așezat chiar în centrul orașului, sau fosta casă Cantacuzino, unde se află acum spitalul de boli contagioase. Mai ales aceasta din urmă ar fi fost binevenită: prin amplasare, prin dimensiunile încăperilor, prin faptul că ar fi permis și organizarea unui muzeu în aer liber, atît de necesar funcționării în bune condiții a unei secții de etnografie (care presupune și expunerea unor obiecte mari, chiar a unor case reprezentative pentru această zonă etnografică).

În timp ce soluțiile acestea cădeau pe rînd, lucrătorii muzeului au început să aibă din ce în ce mai multe griji în privința conservării colecției. Un simplu amănunt, cum este cel al tratării cu formaldehidă a unor obiecte etnografice, a fost suficient să le dea dureri de cap, operația aceasta reușind să se facă la Durău, unde e o expoziție permanentă, dar fiind imposibil de întreprins la Piatra Neamț, unde materialele stau claie peste grămadă. Și este, numai un exemplu, întrucît măsurile speciale de protecție a acestor valori sînt mult mai numeroase.

Sigur, aceste obiecte nu se perimează nu se degradează în cîteva zile. Poate nici în cîteva luni. Dar în cîțiva ani, da; pentru că nu sînt făcute la urma urmei decît din lînă, in, lemn, și nu din oțeluri inoxidabile. Este ciudat, de aceea, că nu se găsește pentru ele un loc la Piatra Neamț, oraș nou, modern, în care s-a construit și se construiește enorm. De ce o problemă demnă de toată atenția — încă nu, dar pe cale de a deveni dramatică și, pînă una-alta, luînd și aspectul pierderii unor bani acordați de către stat — își croiește cu atîta greutate dreptul la audiență? Din cîte am aflat, toată lumea cunoaște, toată lumea înțelege despre ce e vorba, dar nimeni nu mișcă un deget.

E bine? E frumos? E drept?

DUMITRU ELIADE ■

flacăra SPORT

post-restant

■ **Sesizăm că de cîțiva buni ani-șori echipa noastră națională de juniori se antrenează împreună 10 luni din an — în țară și pe mapamond — și nu se selecționează, cum firesc ar fi, în ajunul competițiilor respective.**

Ultima «performanță» a juniorilor — locul VII la «Turneul prieteniei», 7 din 8 participante — vorbește sugestiv de slaba noastră pepinieră... de slaba muncă din acest sector...

■ **Cei puțin două sînt domeniile tehnice în care fotbalul românesc nu «vorbește» pe plan mondial: trasul la poartă din viteză fără preluare și jocul cu capul.**

■ **Luni, 14 iulie a.c. Federația a avut o consfătuire cu antrenorii divizionari A asupra pregătirii viitorului sezon. De trecutul sezon nu s-a mai interesat nimeni... Pentru a vă imagina cît de mult e interesată federația de soarta cluburilor noastre, citățm problemele de la ordinea de zi, așa cum le-a notat ziarul «Sportul»:**

1. Calendarul intern și internațional pe anul 1975-1976. Acest calendar a fost conceput — s-a spus — avîndu-se în vedere cele trei obiective ale fotbalului nostru — calificarea în turneul final al Campionatului Europei. Calificarea în turneul final al Jocurilor Olimpice de la Montreal și cîștigarea Campionatului balcanic. [17 etape de campionat, cîte un tur (de ce numai un tur, de ce nu două-trei, de unde atît de puțină încredere? — n.n.) în cupele europene, 17 jocuri amicale și oficiale ale reprezentativei A, tineret 23 ani și 21 de ani, la care s-ar mai adăuga posibile calificări în turul al II-lea al cupelor europene].

2. Organizarea trecerii normelor și testelor fizice obligatorii.

3. Probleme privind lotul reprezentativ.

Ce oare am mai putea adăuga pentru a vă convinge că pe federație nu o interesează mai deloc cluburile, viața lor? Deși numai unde sînt cluburi bune se poate naște și o reprezentativă bună!

TUDOR COSTIN ■

... constantin teașcă

— Stimate Constantin Teașcă, deși ești recunoscut ca fiind antrenorul cel mai imprevizibil, cu «mutări» și reacții care te lasă adeseori tablou, uluindu-te precum o fentă a lui Dobrin, îmi permit să te întreb — în numele celei mai nedisimulate surprize — două lucruri: 1) de ce ai plecat de la Steaua? 2) dacă ai părăsit binecunoscutul club bucureștean, de ce ai ales tocmai Șoimii Sibiu și nu o echipă mai cu greutate, de divizia A?

— Am plecat de la o echipă de vedete care refuzau să facă din Steaua o vedetă. De ce am ales Șoimii Sibiu? 1) Pentru că această echipă încearcă de mulți ani să atingă malul diviziei A și nu-i mai atinge tocmai atunci cînd a ajuns la trei vîsle de el, ca într-un vis blestemat. O echipă care vrea mult — vrea! — dar îi lipsește ceva...

— ...acel ceva pe care Teașcă-l are în valiză?...

—...în valiză, în cap și în inimă!

— ...frumos spus; care ar fi în continuare punctajul pro-Sibiu?

— 2) Am văzut Șoimii de cîteva ori jucînd. Echipa mi-a plăcut pentru disciplina ei în teren, disciplina tactică, formația mi s-a părut echilibrată, cu destulă personalitate. Într-un cuvînt: mi-a plăcut. 3) Cunosc de multă vreme conducerea echipei și cei care o compun mi-au lăsat o impresie de oameni temeinici, serioși, pe care poți conta nu numai la vorbe, ci și la fapte. 4) De ce tocmai Șoimii și nu o echipă cu «nume», de prima scenă? Pentru că sînt convins că la Șoimii n-am să întîlnesc fumurile atît de primadone răsuflate ale gazonului cărora nici Gerovitalul nu le mai poate ajuta să mai fie ce-și închipuie ele că au fost vreodată. Cred că șoimii mei — iată, rostesc deja cu dragoste adjectivul «mei» — vor fi cu adevărat niște șoimi cu care să ajung în divizia A unde, fie vorba între noi, sînt destule ciori...

— Ce crezi că are în plus Teașcă — 1975/'76 față de Teașcă antrenorul ultimului campionat?

— Hotărîrea de a reveni la mentalitatea «în fotbal totul pentru fotbal», mentalitate care l-a impus, de fapt, pe Teașcă în soccerul românesc, ceea ce înseamnă și angajamentul implicit de a nu mai accepta nici un compromis care să facă plăcere de dragul plăcerii unor chibiți-diletanți care roiesc de obicei în jurul echipei.

— Greșesc sau vorbele dumitale ascund — fără să reușească să ascundă cu adevărat - și o undă de regret? Regreți Steaua?

— Sîntem oameni și nu sîntem la teatru; da, regret Steaua — acest club cu nume, de marcă, în fotbalul nostru — adică regret splendidele condiții pe care le are această echipă, condiții pe care eu ca antrenor le-am visat toată viața; nu regret însă, fii convins, mentalitatea pe care am găsit-o și am lăsat-o acolo, o mentalitate de păcălire a fotbalului: «eu mă fac că joc, că mă pregătesc, tu te prefaci că ești mulțumit, că totul e în regulă, și-i păcălim pe «ei», pe «fraierii» din tribună, care nu se pricep.» Fals. Cacealma ratată. «Fraierii» din tribună se pricep, chiar și cei care știu mai puțin fotbal pricep oricum că e o păcăleală.

— Și ai ieșit din acest joc de-a cacealmaua...

— Sigur că da. Nu mă mai lasă părul cărunt, nu mă mai lasă timpul. Nu uita că am trecut de 50 de ani și vreau totuși să las ceva în fotbalul ăsta în care cred și-n care mă zbat de-o viață pentru a atinge un prag, un ideal — fotbalul-spectacol, fotbalul care să arunce tribunele în aer! — ideal pe care-l visez cum visa bătrînul lui Hemingway...

— Și care s-a întors la mal cu scheletul idealului său...

— Eu mai cred totuși în steaua mea...

— La care vrei să ajungi pe aripile unor șoimi, nu?

— Șoimii marilor mele speranțe...

MARIUS POPESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

„misterul peștelui din calafat" sau „autorecuzarea lui sherlock holmes"

Constat că invitația mea la sistarea ostilităților epistolare pe marginea unor evenimente cețoase petrecute la încheierea trecutului sezon fotbalistic («Vă propun un armistițiu», «Flacăra» de-acum trei săptămîni) n-a prea avut ecou. Eu nu descurajez și repet apelul. În consecință, tovarășii **Gh. Dianu, Postăvar 14, Brașov; ing. Djighit Alexandru, str. 1 Decembrie 14, Bistrița; Dună Constantin, bd. Republicii nr. 53, Drobeta-Turnu Severin; «Un oltean care suferă», București; I.M.S. București; ing. Nicolae Bogluț, Ucuriș nr. 258, Bihor; ing. Tîrziu Ion, Cal. București, bl. D2, sc. 4, ap. 8, Craiova; psiholog Nighini Adrian, str. Eliberării nr. 47, Bacău; Diaconu I. Marin, secția L4 C.F.R. Caracal; «Un grup de cadre didactice», Craiova; Vasile I. Năvodaru, Cal. Severinului, bl. 6, sc. 1, apart. 11, Craiova; Gheorghiu Tudor str. Crișan, bl. A3, sc. 1, Drobeta-Turnu Severin; Tudor Miciță, str. Iiului nr. 53, Craiova; Guță Mihai, str. Păcii, bl. 14, ap. 30, Petroșani — Hunedoara; Glăvan Eliade, ajustor mecanic, Dep. C.F.R. Craiova; ing. N. Cărjoescu, bd. Păcii 46-50, bl. 2, ap. 104, București și mulți alții**, fie dintr-o «tabără» fie din alta — eu i-am pus la un loc; doar-doar s-or împăca — știind cu toții, invitați la o atitudine ceva mai ponderată... Stimați tovarăși, o asemenea atitudine va fi utilă, desigur, nervilor dv. dar, mai cu seamă, unui bun climat de pregătire atît de necesar echipelor îndrăgite, în vederea grelelor confruntări care le așteaptă în campionat și mai ales în întîlnirile internaționale. Dacă ar fi să reproduc aici rezultatul epistolar al iritării dv, ar însemna să contribui, neîngăduit, la o stare de tensiune cu totul nefirească. Și spun nefirească, pentru că, puteți fi siguri, spre deosebire de dv., cei direct afectați — jucătorii celor două echipe — nici nu se mai gîndesc la ce-a fost. Ca vajnici luptători ce sînt, pentru ei numai bătălia care urmează are importanță. Ce-ar fi să procedați și dv. la fel și, ca niște adevărați suporteri ce vă pretindeți, să vă începeți pregătirile «specifice» pentru apropiatul sezon. Știți cu ce aș începe eu? Cu reimprospătarea carnetelor de susținători și a abonamentelor — singurele dovezi concrete și eficiente de contribuție a suporterului la bunul mers al echipei îndrăgite... Că, să nu zic vorbă mare, dar dacă m-aș apuca să vă întreb de respectivele carnete și abonamente, cei mai mulți dintre dv. ar da din colț în colț... Apropo de colț: mi-aș îngădui să vă invit să meditați nițeluș mai adînc la tonul folosit spre a vă afirma punctul de vedere sau spre a-l respinge pe al altora, la ușurința cu care împărțiți în dreapta și-n stînga calificative unul mai grav decît altul, învinuiri rostite de obicei numai în momente foarte dramatice ale vieții, acuze dintre cele care — după ce trece mînia și omul ar vrea să-și ia vorbele înapoi — cu greu mai pot fi retractate... Dar mie, sincer să fiu, cînd citesc toate acestea îmi vine să zîmbesc. Căci parcă văd, peste numai cîteva săptămîni, ambele tabere «suferinde», adică ținînd pumnii împreună ambelor echipe într-un succesul acestora în înfruntările cu Anderlecht și Steaua roșie... N-am nici o îndoială în această privință — și tocmai de aceea zîmbesc. La fel cum, desigur, zîmbesc, în focul antrenamentelor, și băieții celor două echipe. Ceea ce, vă invit, împreună cu ei, să faceți și dv. Mai greu se poate zîmbi însă la primirea unei scrisori ca aceea semnată de **Ioan Ardelean, str. Davila nr. 20, Arad**, care neconvenindu-i un anume transfer de jucător, pur și simplu își vărsă focul pe titularul acestei «Poște». Începută cu apelativul «Tovarășe...», epistola abdică repede de la tonul urban și se umflă, într-o neînțeleasă de mine furie, ca un poluant chimic lăsat în voia valurilor. Nu-mi rămîne deci decît să iau această scrisoare, de un colț, cu penseta, s-o vîr într-un plic și s-o returnez semnatarului ca să și-o încinereze singur. Problema ridicată ne interesează și am discuta despre ea, dar tonul este inacceptabil. Așteptăm cuvenitele scuze. **I.M. Savel, str. Biruinței, nr. 228, București.** Trei scrisori însumînd 15 pagini mari scrise mărunt — atît ne-ați trimis în ultima vreme. Ar fi cam mult dacă ele n-ar fi rodul unei autentice pasiuni pentru echipa căreia-i sînteți credincios de ani de zile. Dar nici simpla exprimare a pasiunii n-ar fi de ajuns spre a ne convinge să luăm în seamă atîta materie epistolară, dacă n-ar exista în scrisori și o foarte bine argumentată pledoarie pentru mai atenta sprijinire — de către forurile răspunzătoare — a respectivei echipe și a clubului căreia aparține. Ne-ați oferit, de fapt, un interesant material documentar, bună treaptă de pornire pentru o eventuală anchetă publicistică. Pînă atunci, mulțumindu-vă pentru frumoasele cuvinte de prețuire, vă urăm multă sănătate și cît mai multe bucurii suporticești, ceea ce, să nu fim ipocriți, ne dorim și noua. **I.T. Ungureanu, învățător pensionar, Deleni — Iași.** din finala Cupei — spuneți dv. cu acea blajinătate care v-a consacrat în cadrul acestei rubrici — s-au remarcat Manea și Oblemenco și mai ales portarul Ioniță, care poate fi luat exemplu de toate diviziile de fotbal din țara noastră.» Și mai spuneți: «Mă bucur că Politehnica Iași a rămas în divizia A. E drept că pe locul 13, număr, zice-se, fatal, dar pentru ea număr cu noroc. Mă bucur și că S.C.-Bacău a revenit în A. Amîndurora, ca moldovean ce sînt, le urez succes în noul campionat». Fără să fiu moldovean, de dragul dv. (și a celor nu mai puțin de șapte nepoți pe care mă mîndresc a-i avea la Iași), aceeași urare le-o fac și eu. Mai «pi șentruh» clasamentului, măi copchii! **Edith Vasiliu, București.** Vă mulțumesc pentru omenia cuprinsă în sincera dv. scrisoare (o mărturie exigentă despre fair-play, în raporturile interumane, este totdeauna utilă unui suflet de om). Cît privește catrenele, fără supărare: parcă altă dată le brodeați mai bine. Vă cer prea mult dacă vă rog să le «ciocăniți» ceva mai cu grijă. În primul rînd, pentru, așa cum spuneți, «bucuria dv. personală». **Radu Calomfirescu, Aleea Fulorului 14, București.** Nu deținem date care să ateste că jucătorul la care vă referiți ar fi inapt, din punct de vedere medical, pentru sportul de performanță. După cum singur ne reamintiți, atunci cînd au existat unele dubii a contribuit și «Flacăra» la înlăturarea lor. Oricum, faptul că vă interesați de cordul unui sportiv arată că sînteți bun la inimă. **N. Vergulescu, str. prof. Mitriță Constantinescu nr. 10, sect. 4, București.** În legătură cu incidentul de la Calafat (intrat în legenda fotbalistică sub denumirea de cazul Micloș), dv. întrebați federația de fotbal: «...dacă a făcut anchetă și dacă a aflat cumva cine a luat peștele?» Dv. ce credeți? Că e de ajuns ca federația să zică: «ia, ieși în față, tu,acela care ai luat peștele!» și acela atîta să aștepte ca să se prezinte!... Ehei, asta e treabă în fața căreia s-ar autorecuza pînă și Sherlock Holmes...

PETRE DRAGU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 69

nasul
și rolul lui în viața morală a individului

E în afara de orice îndoială că nasul joacă un rol uriaș în fizionomia morală a unui individ. De ce tocmai nasul a fost ales ca un fel de criteriu suprem e greu de spus, însă acum nici măcar sceptici nu pot nega semnificațiile adînci pe care nasul le implică.

Prin nas se exprimă caracterul, funcția lui morală e de prim ordin. Tendințele de îngîmfare, de megalomanie se manifestă în primul rînd cu ajutorul nasului de aceea el trebuie supravegheat cu atenție, trebuie să-l măsurăm, să-i luăm temperatura în fiecare clipă.

Unii indivizi sînt admonestați că nu-și văd lungul nasului. Nu e reprobabilă lungimea nasului, asta o hotărăște natura, ci incapacitatea sau chiar reaua voință în a-l măsura cu exactitate. Supraapreciindu-și forțele, unii indivizi nu-și văd lungimea exactă a nasului și-și închipuie despre ei tot felul de grozăvii. Se aruncă precum bezmeticii în treburi în care nu se pricep, își iau angajamente pe care nu le pot îndeplini, trăiesc sentimente carora n-au cum să le facă față și toate acestea pentru simplul motiv că nu-și văd lungul nasului. Nu trebuie să te uiți în oglindă pentru a avea o imagine realistă asupra dimensiunilor propriului tău nas, asta e o chestiune pe care fiecare o simte.

Nasul simbolizează și îngîmfarea peste măsură, nevoia de expansiune a prostănacului care vrea să iasă în lume. De aceea se spune că «și-a luat nasul la purtare». Asta se întîmplă cînd individul cu pricina nu e numai prost dar și convins de inteligența lui, își ridică nasul cît mai sus cu putință încît se creează o altă dificultate, «nu-i mai ajunge nici cu prăjina la nas». Prostănacul devine inaccesibil, nimeni nu mai poate intra într-un fel sau altul în contact cu nasul lui atotputernic.

Cu prăjina, desigur, nasul nu mai poate fi atins. Dar tehnica modernă ne-a venit și aici în ajutor, există mijloace perfecționate prin care un nas orgolios și ridicat și la o altitudine de 1000 m înălțime poate fi coborît la dimensiunea lui exactă.

De aceea e o datorie de onoare ca în fiecare dimineață după ce ne spălăm, după ce luăm micul dejun să ne măsurăm cu exactitate lungimea nasului.

TEODOR MAZILU ■

C. CIOSU

N. VIZITEU

punctul de vedere
sau
cum face vederea echilibristică pe un punct

«Se pictează uneori prea mult și numai în ateliere. Ne-o demonstrează unele expoziții prin «industrializarea» și producerea în serie a unuia și aceluiași gen de a lucra. Chiar și vara, deși tocmai acest anotimp cere artiștilor să iasă în natură»

Astfel începe un articol recent — Vara artiștilor — Puncte de vedere — semnat de Mircea Deac. Frazele citate vor să spună că: **«industrializarea» și producerea în serie a unuia și aceluiași gen de a lucra»** nu e bine. (Un caz mai rar al gramaticii, în care e face acord cu pleonasmul). Dacă **«industrializarea»... genului de a lucra»** parcă, parcă mai merge, **«producerea (lui) în serie»** e un păcat de care tot artistul trebuie să se ferească. Păcatul ăre loc mai ales cînd se pictează **«uneori prea mult și numai în ateliere»**. Prețul păcatului e mare, dar dacă artistul iese în natură, i se iartă o parte din vină, fiindcă tocmai vara e aceea care i-o cere.

Odată tema «punctelor de vedere» expusă, urmează demonstrația, care merge pe trei coloane de gazetă. Concluzia, întărind primele afirmații, cade la urmă: **«iată de ce îndemnul lui Tonitza** — de a picta vara, n.n. — **ar trebui urmat și chiar extins pe tot parcursul anului».**

În «Femeia», numărul din 1 august, aflăm un al doilea punct de vedere, apropo de cîteva prezențe feminine la recentul Salon de la Dalles. Pe acest punct încearcă să-și facă loc, dînd nervos din coate, cîteva fraze semnate de Sanda Faur. Despre Sultana Maitec se spune că **«nu obosește — dar ne obosește!** (remarcați radicalismul grațios al expresiei — n.n.) **făcînd și refăcînd aceleași mari pînze acoperite cu aceleași și aceleași aur «mușcînd» mereu din același soare!»** Mai departe aflăm că **«Monica Flămîndu folosește mina ei sigură într-o pictură de un abstracționism facil».** Sanda Faur e de părere că artiștii mizează prea mult «pe efecte «originale» **de mult folosite și răs-folosite în plastica mondială».**

Analiza operelor fiind astfel încheiată, cronicarul își face datoria să semnaleze **«aceste nedorite rătăciri»**, voind, spre binele tuturor, **«un univers artistic pe care-l dorim — și care poate și trebuie să fie — luminos, ferm, tonifiant...»**

Titlul articolului: «În căutarea ideilor pierdute»?

Din articol nu reiese. Cine caută idei pierdute? Cum procedează persoana care caută astfel de idei cînd obosește — dar nu ne obosește? La ce-ar urma să-și folosească Monica Flămîndu mîna ei sigură? Cît de mult pot mîzga artiștii noștri pe efectele răs-folosite ale plasticii mondiale? Care e calea cea mai scurtă către acel univers «luminos, ferm, tonifiant»?

TUDOR OCTAVIAN ■

CRĂIȚA MÎNDRĂ-VASILE

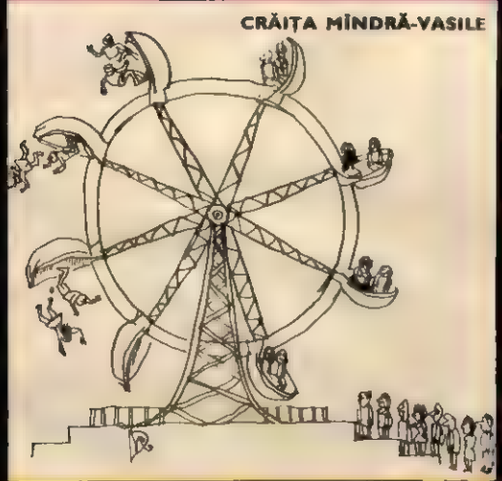

SALVATE DE LA COȘ

ADRIAN CURSARU

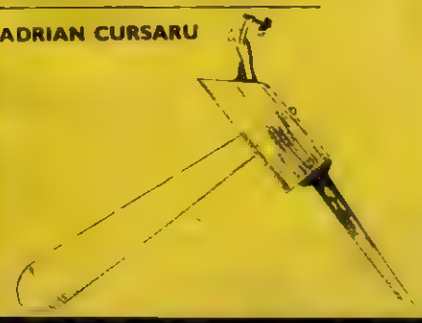

MALFORMAȚII

impostorul

E elegant, distins și atroce! Cultivator al unor plantații luxuriante de cancanuri și de orori; cascador printre obligații și sarcini profesionale, specialist în trucaje sentimentale, deturnător de intenții bune; prestidigitator de inițiative a căror finalizare e aruncată întotdeauna pe seama altora, mitoman și gargaragiu.

Îl întîlnești pretutindeni, malefică asimilare de snob și cosmopolit, acolo unde sînt întotdeauna prezenți oameni cu funcții mai mult sau mai puțin vulnerabile, înarmat cu o teribilă recuzită de arme pentru denigrarea muncii altora. Îl întîlnești într-un birou de proiectare, într-un institut de cercetări științifice, într-un serviciu de plasare a forțelor de muncă, la conducerea unei întreprinderi de marochinărie sau într-o unitate de comerț socialist, pe scena unui teatru sau pe culoarele unei redacții. Pretutindeni, mascat cu demagogie și cu prețiozități lingvistice.

Ar fi putut deveni, poate, un bun specialist într-un domeniu sau altul al vieții publice, dar în nici un caz acolo unde se află și unde i se încredințează uneori, din pricina astigmatismului nostru, funcții de răspundere! El este, de fapt, omul potrivit la locul potrivit... pentru altul!

Dar, cînd spunem despre om că a fost amibă, protozoar, pește, pasăre, maimuță întropoidă și că a devenit, în sfîrșit, om, se poate spune despre el că a devenit impostor, printr-o derogare nejustificată de la evoluția biologică.

Ce-i de făcut cu un astfel de individ incert și periculos al unei faune care proliferează cînd ridicăm din umeri și trecem nepăsători mai departe? El trebuie credem, trimis întîi și întîi la o școală de reeducare sau uneori chiar la o școală de corecție. Pentru că, la urma urmei, orice traiectorie se poate corecta, chiar și în spațiul cosmic, dar pe pămînt!?! Nu trebuie să așteptăm ca el să fie eliminat de la sine. S-au cunoscut mari impostori care au trăit în «suc propriu» pînă la adînci bătrînețe.

A. DOHOTARU ■

MIHAI PÎNZARU-PIM

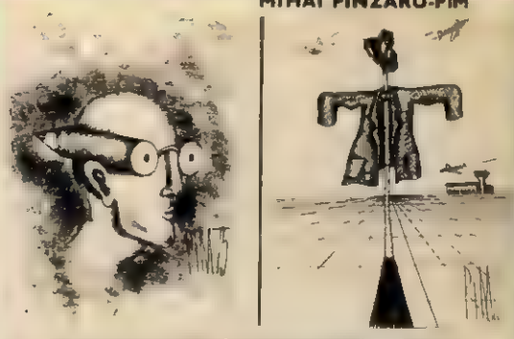

Nu uitați că deviza „RACULUI" este „RETRAGE-TE ÎNAINTE"

flacăra
SERIALE

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (I)

UN LOC SUB SOARE

vasile iscru, erou al muncii socialiste

Bărbatul acesta a fost cîndva condamnat la moarte. Mă privește deschis în ochi și fumează. Se înecă de atîta lumină. Ca și cum un pluton de execuție nevăzut ar trage în noi cu lumină prin ferestre. Tușește. Mă invită să fumez. Aprind o țigară.

— Da. Se poate spune că mi-am văzut moartea cu ochii. Aproape că mă împăcasem cu gîndul că trebuie să mor. Îmi așteptam plutonul de execuție. El putea veni imediat. El putea veni dimineața. El putea veni peste cîteva zile. Era încă noapte și priveam printre gratii cum se zbuciumă marea sub razele lunii. Și ascultam nisipul zuruind pe plajă, și glasurile santinelelor care mă vegheau. Și undeva, departe, exploziile minelor.

Toate acestea se întîmplau în ziua de 23 August 1944...

Nu cad întotdeauna stele la nașterea oamenilor pe pămînt. Nu a căzut nici la venirea pe lume a lui Vasile Iscru. Acum 58 de ani, undeva, sub cetini reci, la Tismana, unde se aud clopotele în somn și legendele gîlgîie prin sevele copacilor într-un peisaj fabulos care îndeamnă la reverie, la vis. În plin război mondial, cu mutilați de pe front și cu morți întorcîndu-se în sicrie de scînduri în cimitir.

Copii se nasc pretutindeni. Cine-i mai ține minte pe toți? Cine le poartă grija? Familia Iscru, de pildă, are nouă copii. Roiesc în jurul casei. Unde să-și mai facă fiecare din ei un loc? Trebuie să plece, pe rînd, în lume, să-și afle rostul, să-și facă undeva un loc sub soare. Așa, desculți, în zdrențe, flămînzi, mai ales flămînzi, cu ochii mari în care s-a strîns toată mirarea lumii

Acolo, printre cei plecați de acasă, se află și el, Vasile Iscru, moștenitor de nume și de tristeți. Atît. O identitate fragilă, ultrasensibilă, în clasa I a Școlii de arte și meserii din Baia de Aramă, oraș cu amurguri lungi prin ateliere de forjă. A existat oare la cineva atîta patimă pentru a învăța o meserie ca în copilul zbuciumat care visa prin somn mări și oceane de lapte ca să-și potolească foamea? Citea noaptea, la lumina lunii, pentru că nu avea bani nici pentru lumînări. Încăpățînat, hotărît să nu se întoarcă acasă cîtă vreme lumea asta are atîta nevoie de meseriași, de oameni pricepuți să repare ceea ce se strică mereu pe pămînt. Pentru că întotdeauna rămîne ceva de reparat pe pămînt.

Și dintr-o dată, moartea fulgerătoare a tatălui și a mamei, acolo, în comuna Tismana, sub streșinile pline de păsări sub stelele reci. E anul 1935 și Vasile Iscru trebuie să se retragă din școală pentru că nu mai are bani de taxe, de rechizite și de cămin. Dar copilul acesta isteț și întreprinzător s-a născut totuși sub zodie bună. Profesorii și maiștrii Școlii de arte și meserii din Baia de Aramă comit un gest extraordinar: fac lunar chetă pentru plata taxelor celui mai bun dintre elevi — Vasile Iscru. Premiantul întîi nu-și mai permite vacanțe. Lucrează două luni pe an la o fabrică de cherestea ca să se poată întreține, ca să poată supraviețui. Și, în sfîrșit, termină cele cinci clase de arte și meserii, cu diplomă de breaslă, cu statut de profesionist al muncii

Cineva îi promite un post pe șantierul naval din Turnu Severin. Adolescentul Vasile Iscru dă examen de capacitate și este primit pe șantier. Dar oamenii îl trimit să care tablă, să facă adică muncă necalificată. Ambiția îl determină să evadeze. Încotro? Nu îndrăznește să rasă din perimetrul așezărilor familiare. Lucrează un timp la secerat și la coasă în comuna Tismana. Pînă cînd își strînge bani de drum și se gîndește să-și încerce norocul la Tîrgu Jiu. Își ia rămas bun de la frați, de la surori, de la prieteni și se urcă în autobuzul hodorogit care face cursa pînă în orașul încă necunoscut de la capătul pămîntului... Acolo, oprindu-se într-un birt să-și tragă răsuflarea și să mănînce, aude o conversație care-i înflăcărează imaginația. Niște oameni povestesc că Malaxa proiectează să deschidă o nouă fabrică la Tohanu Vechi. Lasă mîncarea în farfurie și așa, în opinci, cu hainele roase și cîrpite, dar cu extraordinara ambiție de a munci, se repede la gară unde îl întîlnește pe delegatul lui Malaxa, se angajează și se urcă în trenul fantomă care-i transportă pe primii 3 000 de muncitori la Tohanu. Drum cu opriri prin toate stațiile pentru a strînge salahorii de care e nevoie pe șantier, făcînd concurență trupelor de circ și caravanelor gălăgioase cu saltimbanci și măscărici.

Așa ajunge Vasile Iscru, în toamna anului 1937, la Fabrica de muniții din Tohanu Vechi. Acolo totul e pustiu, e frig și plouă fără sfîrșit. Un lagăr imens înconjurat de sîrmă ghimpată. Barăci mizerabile prin care bate vîntul. Cu ferestre și uși vraiște. Pentru a doua oară, diploma de meseriaș a lui Vasile Iscru nu are nici o importanță. După patru luni de muncă grea, de muncă aproape silnică, plătită cu șapte lei pe oră, în regim de cazarmă, claustrați de teama sătenilor din împrejurimi cărora li se luase cu forța pămîntul pentru construirea fabricii, halele sînt gata. Încep să sosească trenuri cu instalații industriale. Maiștrul trimis de Malaxa pentru montarea fabricii are nevoie de meseriași. Aflat întîmplător în echipa care descarcă aparatajul centralei termice, Vasile Iscru atrage atenția maiștrului din București. Acesta îl cîntărește din ochi și-l repartizează la magazia de scule. Dar Vasile Iscru visează altceva. Nu o funcție de magazioner. El știe o meserie. Se simte în stare să monteze singur toată fabrica. Are în el neastîmpărul fremătător al tinereții care e în stare să spulbere toate barierele pînă la ținta promovării sale. Promovare care se petrece în primăvara anului 1938. Lucrează, în sfîrșit, ca montator la instalarea centralei termice. Lucrează efectiv, 10, 11, 12 ore pe zi, cu o voluptate care stîrnește admirația maiștrului său. Acesta se oprește într-o zi în dreptul lui și, fumînd, îl întreabă dacă nu are cumva intenția să vină la București și să se angajeze la Malaxa? Și astfel, pe data de 2 mai 1938, Vasile Iscru intră pe poarta uzinei despre care se vorbește că e cea mai modernă utilată din sud-estul Europei. E repartizat la secția de cazangerie. Aici se muncește în condiții dramatice. Nu se cunosc principiile elementare de protecția muncii. Nu sînt vestiare, nu sînt dușuri. Oamenii umblă de la o unealtă la alta, toropiți, năclăiți de sudoare.

Ne aflăm în Bucureștiul zgomotos, cu cîteva străzi luminate «a giorno» de reclame, unde prin cartiere lugubre, neluminate, necanalizate se strecoară cămășile verzi legionare. În aer miroase a mîlriște și a praf de pușcă. Războiul e aproape. Hitler, «hieblingu»-ul burgheziei reacționare germane, ține discursuri metalice la radio. Presa democrației avertizează împotriva pericolului fascist. Vasile Iscru e încorporat în noiembrie 1939. Ca meseriaș, conform articolului 72, face militărie cu termen redus. În decembrie 1940 e lăsat la vatră. Se întoarce la gazda lui în București. Țara e ocupată între timp de nemți. Întreprinderea Malaxa a trecut sub tutela trustului german «Rogifer». Militarismul prusac intrase cu pas de struț în halele de lucru. Șomajul e în floare. Oamenii umblă buimaci pe străzi. Se înregistrează cel mai mare procent de sinucigași. Vasile Iscru, refuzat de Malaxa, intră în marele convoi de proletari fără lucru care strigă cu înverșunare în fața porților uzinelor, întreprinderilor, instituțiilor și ministerelor lozinca disperării: «Loc, loc, faceți loc puterii noastre de muncă!». Într-adevăr, în Bucureștiul anilor '40 este greu să-ți faci un loc sub soare.

A. DOHOTARU ■

(Continuare în numărul următor)

RETEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (I)

crime descoperite și nedescoperite

Exact la ora 21 și 10 minute au fost auzite focuri de armă în partea de vest a cartierului Brooklyn, către depozitele, pustii, ale fabricilor de ciment din New York. În mai puțin de 5 minute, la fața locului erau trei autopatrule. Pe caldarîmul alb ca laptele al unuia din străzile de acces ale camioanelor cu ciment zăcea un om dinăr, bine îmbrăcat. Ucis pe loc. Identitatea? Nici un act, nici un indiciu. Cauza decesului, o salvă de pistol automat, calibrul 32 american. Brigada de măsurători, medicul legist, fotograful procurorului — toți și-au făcut datoria în 20 de minute. Detectivul J. Carter a transmis locotenentului prin telefonul portativ un raport succint. Locotenentul, cu o extraordinară (dar nu neobișnuită) perspicacitate, a expediat o brigadă mobilă pe a 11-a Stradă Vest, unde, într-un local, de multă vreme pus sub observație, au fost arestați opt gangsteri. Unul a încercat să scoată revolverul din holster. Sergentul Warren l-a văzut cu o zecime de secundă mai înainte de a fi prea tîrziu. A tras. Gangsterul a scăpat arma din mînă, i s-au pus totuși cătușele

Locotenentul a ordonat să fie îndepărtați reporterii

. . . . . .

Nici una din propozițiile de mai sus nu este adevărată Două-trei s-ar putea să fie, din pură întîmplare, verosimile — dar, desigur, în alt loc, în alt cadru, cu alte personaje. «Detectivul Carter», «sergentul Warren» și, mai ales .», «locotenentul» sînt eroii-tipici ai romanelor și serialelor polițiste, popularizați în zeci de milioane de exemplare și de emisiuni, cunoscuți, iubiți or detestați, după temperament și circumstanțe — amuzanți, plictisitori, inteligenți, stupizi, după inspirata echipei de scenariști care i-a imaginat și talentul actorilor ce i-au întrupat.

Sherlock Holmes, desigur cel mai mare detectiv din lume și din Anglia, polițistul care n-a dat greș niciodată, spaima criminalilor din Londra de la sfîrșitul veacului al 19-lea și chiar din primii ani ai secolului 20, investigatorul-savant care a descoperit toate metodele de antropometrie criminalistică, de psihometrie patologică și de tele-deducție fără greș, nu numai că n-a existat niciodată — dar dacă sir Arthur Conan Doyle, romancierul solitar și maniac din Edinburg, nu l-ar fi pus, de regulă, în fața unor mistere gata dezlegate pe ultima pagină a romanului, Holmes n-ar fi prins nici pe cel mai modest pungaș de buzunare din forfota capitalei britanice.

Holmes, Hercule Poirot, Maigret, James Bond, Colombo, Mannix, Kojak și fracele lui Stavros, cel încet la minte, șeriful de la New York și toți ceilalți, prea numeroși eroi ai fecunzilor romancieri de romane în lanț și de inepuizabile seriale c.v., descoperă, prind și arestează mii de infractori în mii de ipostaze neverosimile. Toți acești eroi imaginari ne dau sentimentul tonic de invariabil succes, dar «crimele» urmărite de ei sînt livrești, sînt confecționate de autori pe o schemă artificială, din a cărei logică simplistă victima nu poate evada niciodată.

Multe, incomparabil mai multe surprize autentice rezervă și oferă viața — mai ales faptele de viață din lumea aspră, tristă, implacabilă a celor ce rup, cu violență, limitele firești ale legilor omenești și sociale, scrise și nescrise. O lume de umbră și de încleștare, de patimi absurde și nepotolite, o lume asocială, gonind fără frîne către abis. O lume interlopă, subterană, dezorientată, a infractorilor, a inamicilor legii și ordinii — împotriva cărora, cu indulgență dar și cu inflexibilă fermitate, societatea ia măsuri de apărare, prin ea însăși, prin forțele ei, prin oameni chemați să asigure respectul legilor și liniștea necesară muncii. Acești oameni formează rețelele de poliție

După cum se știe, polițiștii au și ei aceeași înfățișare ca toți ceilalți oameni, vorbesc la fel, se mișcă la fel. Totuși, așa cum formele și culorile inspiră unor oameni transfigurarea realității în neprețuite tablouri, altora în emoționante povestiri și subtile versuri — oamenii ordinii legale capătă, prin școală, exercițiu și experiență, un simț al lor, special și eficace, un simț al adevărului, al **faptelor exacte**. În literatura de specialitate acest simț se numește «fler profesional» iar în romane și reportaje «perspicacitate». Cu mai multă modestie și mai firesc bun-simț, polițiștii înșiși (dacă, vreodată, sînt întrebați) răspund că nu-i vorba de nici un fel de «fler», ci de o minuțioasă perseverență, obositoare veghe — de o interminabilă atenție și de conștiința continuă a datoriei sociale.

Într-un interviu dat revistei «The New Yorker», Albert Seedman (57 de ani), șeful corpului de detectivi din marele oraș american, spunea, pe cel mai serios ton: *«Dacă infractorii și-ar da seama de cîtă insomnie suferă polițiștii, numărul crimelor și al jafurilor ar scădea cu cel puțin 50 la sută»*. Pînă și în literatura satirică, pe jumătate în glumă dar și pe jumătate în serios, «polițaiul» dormea «cu un ochi deschis», iar gardienii de noapte din toate orașele lumii strigau pe limba lor — ca să alunge somnul și pe spărgători, «Te văd! Te văd!», strigăt imprecator datorită căruia hoții dispăreau, se topeau în întuneric...

De fapt, Al. Seedman avea dreptate, iar «insomnia» permanentă a polițiilor și a polițiștilor este o simplă regulă de lucru: a sta de veghe, cînd alții dorm. O întreagă lume de surprize, de întîmplări speciale, para-logice și inconcerente, se naște și se desfășoară la adăpostul nopții, în periferiile, subsolurile și chiar «buildingurile», marilor orașe. Puternica rețea de poliție internațională pe care a constituit-o *Interpolul* se mîndrește cu faptul că *«nu doarme niciodată»*, fiind presărată pe aproape toate fusele orare ale planetei. *«A fi în contratimp»* față de programul normal de viață este regula comisarului parizian Jacques Genthial, șeful *Oficiului central de Represiune a Traficului de Ființe omenești*. «Clienții mei — spune Genthial — deschid ochii către miezul nopții și-i închid cînd răsare soarele. Ca lupii!» Un foșnet neîntrerupt, abia perceptibil ca trecerea unui șarpe prin ierburi înalte, aceasta este senzația pe care i-o dă polițistului traficul nocturn între cabarete și lupanare, pe străzi ale căror lampadare cad subit în pană, unde porți bine unse se deschid și se închid, se baricadează fără zgomot, unde «gardienii» traficanților, gorilele fără de lege văd pe întuneric, sub șoapte catifelate, pipăie mîini crispate pe revolvere.

Ani de-a rîndul poliția pariziană, la fel cu polițiile celorlalte metropole occidentale, rămînea departe în urmă în cursa inegală pe care o angaja cu «vînzătorii de oameni». Lipsa totală de scrupule, complicitățile surprinzătoare ale traficanților de carne vie, organizațiile lor de «spasă» — de trecere clandestină a frontierelor — garajele lor perfect utilate pentru camuflarea identității automobilelor și ambarcațiilor fluviale făceau iluzorii eforturile «tipice» și «corecte» ale brigăzilor de poliție — eforturi cunoscute perfect, pînă la ultimul detaliu, de «senzorii» și de «ilicuricii» gangsterilor. Acești «senzori» ai traficanților, instalați pe la cele mai frecventate încrucișări de drumuri internaționale, au fost echipați cu «talkie-walkie» — radiotelefoane portabile — aproape cu zece ani mai înainte ca asemenea admirabile mijloace de telecomunicare să fie introduse în dotația rețelelor de poliție. Aparatele traficanților, ele însele un fruct al fraudei, erau aduse clandestin de pe fronturile din Coreea și din Vietnam, unde serviseră agresiunii ca un fel de «surpriză a tehnicii moderne»

Polițiile sînt instituții foarte vechi, cunoscute cu 7—8 mii de ani în urmă, din civilizațiile sumeriene și faraonice. Dar formele de organizare și sistemele actuale de funcționare datează de relativ puțină vreme, «stilul» de lucru și tehnica de echipare sînt recente. Radiotelefoanele au apărut abia în 1963 în dotarea poliției americane și anume în rețeaua municipală din Chicago. Din 1968-69 au fost și în mîinile polițiștilor francezi și italieni, care se mirau, de multă vreme, găsindu-le în vizitinele contrabandiștilor din Alpi și din Pirinei. Pe atunci, micile, comodele aparate cu tranzistori semnalau prin simple sunete de greieri sau ciripeli de pasări apariția unităților de poliție, a vameșilor, a jandarmilor care nu înțelegeau nimic din «limbajul privighetorilor» și «scinteierile licuricilor» — care îndrumau, discret și precis, pe banditii care aduceau caravanele de femei răpite, expediate din Europa către alte continente sau convoaiele de muncitori de culoare, «sclavii secolului 20», trimiși din zonele secetoase ale Sahelului și din alte regiuni obscure ale Africii, pentru a fi «vînduți» traficanților ca mînă de lucru ieftină, necesară industriilor în criză

În toamna anului 1968 un «Inspector Anonim» din rețeaua europeană Interpol s-a strecurat în *«filiera franco-ibericâ»* sau *«cobra verde»*, organizație secretă care domina trecătorile din Pirinei și îndruma, în ambele sensuri, «coletele vii» aduse de traficanți pînă în gura unor văi neumblate.

Cu ajutorul unor cățărători și a unor scări de frînghii care dispăreau înaintea zorilor, femeile răpite din Germania apuseană, din Franța, din Italia, din țările scandinave dispăreau în necunoscut. Scriu — dacă mai scriau vreodată — din porturile Africii de Sud sau din localități exotice, cu nume bizare. În locul lor, «spasa» prelua, pe aceleași trecători periculoase, negri epuizați de foame, amețiți cu stupefiante, absolut inconștienți de locul unde erau mînați și de soarta ce-i aștepta

Timp de o toamnă lungă și frumoasă, apoi o întreagă iarnă cu zăpezi rare și geruri severe, «Inspectorul Anonim» a rămas în Pirinei, prefăcîndu-se în agent de legătură al contrabandiștilor. Prin «filiera» din care el însuși devenise «o verigă» au trecut zece duzini de femei albe către sudul Africii și mai mult de o mie de «robi» de culoare din Sahara și Sahel către necunoscutele destine. Inspectorul îi însoțea tăcut. Nu-și putea asuma nici un risc. Lucra fără acoperire imediată. Brigada Interpol căreia îi aparținea nu știa nimic despre el, pierduse orice contact. Într-o dimineață din vara anului 1971, «inspectorul» a revenit la suprafață la Marsilia. Avea barba de un cot, răni superficiale de cuțit și aducea cu el o cohortă ciudată: zece femei albe, slabe, cu privirile rătăcite; zece bărbați de culoare, palizi, ca în comă, alungați de foame și disperare către indiferent ce orizont al lumii. Această «brigadă a groazei» o zmulsese, o răpise, o salvase omul Interpolului din «filiera» Pirineilor. Astfel s-a deschis unul din cele mai interesante și pline de dramatism «dosare» cu ajutorul cărora *Interpol* a atras opinia publică mondială atenția asupra traficului de oameni.

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

testament cu ilustrații colorate

– M-a trimis șeful la dumneavoastră cu un testament cum nu ați mai văzut!, mi-a spus căpitanul Bogdan, lovind cu palma peste servietă cu un gest care voia să anunțe o surpriză colosală.

— Un testament?... Șezi.

La privirea mea neîncrezătoare și poate voind să îmi dovedească faptul că știe că primul meu studiu publicat a fost despre recunoașterea cuprinsă în testament, a continuat.

— Știu că sînteți «acasă» cu toate categoriile de testamente și cu toate ciudățeniile lor, dar unul ca ăsta nu ați văzut cu siguranță.

Cum introducerea lui prea lungă mă agasa, am întins palma deschisă spre servieta lui. A scos mai întîi ceva ce arăta ca ambalajul unui colet: «A fost ambalat ca un colet și trimis pe adresa miliției», apoi mi-a întins un caiet destul de gros.

— Ăsta-i?, l-am întrebat, răsfoindu-l. E cam gros, cam lung și cam ciudat, ce-i drept, am zis eu, privind ilustrațiile cu creioane colorate care întrerupeau din loc în loc textul caligrafiat cu grijă.

— Ce v-am spus?, m-a întrebat la rîndul lui căpitanul.

— Pare o istorie întreagă, dar dacă din cuprinsul lui reiese limpede voința testatorului, dacă este semnat și scris de mîna lui, nu poate exista nici un dubiu referitor la valabilitatea lui, cu toate ilustrațiile lui neobișnuite. A fost contestat de către succesorii legali?

— Nu. Mai exact încă nu, fiindcă nu s-a deschis procedura succesorală, dar e posibil să fie atacat, fiindcă îi dezmoștenește pe moștenitorii firești. Altul e însă necazul. Ciudat nu este numai modul de redactare a acestui testament, ci faptul că femeia l-a trimis miliției, ca și cum s-ar fi temut de posibila lui distrugere, și apoi mai ciudat e faptul că femeia care l-a scris a murit în ziua în care l-a pus la poștă, cu toate că era sănătoasă!

— Deci, vrei să spui că sînt suspiciuni de crimă?

— Suspiciuni poate e prea mult zis. Poate bănuieli, poate neclarități, mama dracului, nu știu nici eu. Vă rog să dispuneți autopsia ca să vedem mai întîi cauza morții. Vă las testamentul.

...A fost cel mai ciudat, dar și cel mai emoționant testament pe care l-am citit vreodată. Avea înfățișarea unui caiet școlar, era scris simplu, chiar foarte simplu, cu o tulburătoare sinceritate atît a cuvintelor și a ilustrațiilor care aduceau cu picturile naive conținînd înainte de exprimarea voinței testatoarei o îndelungă motivare, ba chiar și un fel de autobiografie.

Primul desen reprezenta un sat de munte din zona în care în loc de «o fată frumoasă» se spune «o băiată mîndră». O astfel de «băiată mîndră» a fost și semnatara testamentului, crescută într-un sat înconjurat de livezi și pășuni, într-o casă cu mulți copii, care au plecat pe rînd spre școli, spre orașe, ea fiind singurul copil rămas în casa cu pridvor umbrit de cireși bătrîni. S-a căsătorit cu cel care l-a fost hărăzit a fi «omul ei»; om așezat, harnic, de treabă, cu care a avut trei copii, care, la rîndul lor, au plecat pe rînd spre școli, spre orașe. Cum bărbatul ei era mai în vîrstă decît ea, a plecat primul spre dealul cu crucI care străjuiește satul — pictat de femeie într-un ciudat amestec de culori galbene, violete și albastre —, rămînînd singură în casa bătrînească, să ducă mai departe gospodăria, muncind în rînd cu cei mult mai tineri decît ea și trimițînd în fiecare toamnă copiilor ei lăzi cu mere, burdufuri cu brînză și pachete cu afumături. Acestea erau ceasurile ei de mare bucurie, cînd ducea la poștă pachetele grele, multe și grele, pe măsura hărniciei și inimii ei de mamă, cînd se gîndea la bucuria cu care vor fi primite «Chiar dacă au ce le trebuie — își spunea — nimic nu se aseamănă cu ceea ce primești de acasă.» Altfel, în zilele de sărbătoare colinda prin sat, se mai oprea ba la o casă, ba la alta, bucurîndu-se de veselia altora, povestind și ea despre copii ceea ce afla din scrisorile lor. În restul zilelor, se scula încă înainte de zori și aștepta răsăritul soarelui, așa cum s-a pictat, șezînd în privdorul casei, privind spre culmea dealului unde apăreau primele raze. Întotdeauna i-a plăcut să o găsească răsăritul soarelui în picioare, să simtă cu întreaga ființă trezirea întregii naturi la o altă zi, să cinstească fiecare dimineață, dar acum parcă aștepta altfel răsăritul. Începuse să se întrebe cum va fi atunci cînd. .

Poate datorită acestor presimțiri sau datorită unei senzații de singurătate, a hotărît să plece la copiii ei, lăsîndu-și gospodăria în seama unor vecini de care era despărțită cu un gard atît de simbolic și de fără sens separator încît îl puteau sări pînă și puișorii de găină.

...Trenul era desenat cu roșile mari, cu o locomotivă semănînd cu cele ale trenulețelor de jucărie și cu vagoanele ca niște cuburi colorate. În zare, a desenat orașul, o îngrămădeală de case cu multe, foarte multe ferestre. Era orașul fiului ei pe care îl știa om așezat, harnic și s-a bucurat că l-a găsit așa cum îl știa, cu nevastă vrednică, ținînd odăile curate ca luminarea, și mai ales a luminat-o veselia nepoților. Aceasta pînă într-o zi, cînd fiul ei a întrebat-o: «Mamă, cît stai la noi? Rămîi aici să ai grijă de casă pînă ne întoarcem din concediu?» I-a răspuns că ar vrea, dar nu poate sta atîta vreme; l-a mințit, fiindcă a durut-o întrebarea lui, deși îl înțelegea foarte bine și știa că a întrebat-o firesc, știind-o legată de casa ei, l-a mințit că trebuie să plece curînd și pentru faptul că abia atunci a observat că era cam strîmt în apartamentul lor.

Și a plecat la fiica mai mare, mai exact spre fiica mai mare, dar nu i-a deschis ușa, deși și-a întrerupt drumul, deși a coborît în gară, unde a rămas în sala de așteptare, muncindu-se între două gînduri și îndemnuri, fiindcă aflase că se despărțise de bărbatul ei, că trăiește cu altul și că se judecă pentru paternitatea copilului. Aici era ceva ce nu putea înțelege, sau, mai bine-zis, nu putea intra în inima ei: cum să te judeci ca să afli, sau, mai exact, să stabilești cine e tatăl copilului tău, să ajungi adică să aștepți ca judecata să dea un tată pentru copilul tău? A stat așa nehotărîtă în sala de așteptare printre oamenii grăbiți, despărțindu-se sau așteptîndu-se, și, cînd s-a simțit străină printre ei, a luat trenul care ducea spre litoral.

S-a minunat în fața mării și s-a bucurat că i-a fost dat să o vadă. (În desenul ei marea e argintie, atît de argintie încît abia o nuanță de culoare discretă o deosebește de nisipul plajei.) Era cald, foarte cald, dar printre oamenii aceia care vorbeau tot felul de limbi străine, cu tot felul de mașini și de obiecte colorate, din plastic, scurgîndu-se dimineața din hoteluri și înghesuindu-se ca într-un furnicar pe plaje, parcă i s-a făcut frig.

A găsit-o pe fiica cea mai mică îmbrăcată într-un halat roz, cu șurță și bonetă albă, curate și apretate, gătind niște mese în sala restaurantului. I-a sărit de gît și s-a bucurat zgomotos cînd a văzut-o. S-a cerut liberă de la șeful ei și a plîmbat-o prin toată stațiunea, arătîndu-i toate minunile acelea, dar ei nu prea i-a plăcut felul în care s-a îmbrăcat și s-a vopsit fiica ei pentru plîmbare și mai ales faptul că prea se cunoștea cu mulți care îi spuneau pe nume. A dormit în cămăruța ei de la hotelul-oficiu, de unde colega ei s-a mutat pentru a-i lăsa liber patul. Dimineața, în timp ce o ajuta să se gătească cu șorțul și boneta albe, a îndrăznit; a întrebat-o dacă nu vrea să se întoarcă acasă, să rămînă cu ea, în casa lor. Ea a rîs, a sărutat-o pe frunte și a fugit, spunîndu-i că întîrzie de la servirea mesei de dimineață. La prînz, responsabilul restaurantului a aranjat-o la o măsuță mai laterală și fiica ei, servind grăbită pe cei de la mese, găsea timp să mai fugă și pe la ea, cu ceea ce îi trimitea bucătarul. .Cînd a rămas doar de strîns mesele și de aranjat pentru cină, a întrebat-o din nou pe fiica ei același lucru. Nici de această dată nu i-a răspuns. I-a spus doar că ar fi mai bine să se plimbe puțin pe malul mării, pînă cînd ea va termina.

.Plimbîndu-se îndelung, cu picioarele desculțe prin apa călduță, călcînd nisipul fin, privind spre depărtarea fără sfîrșit a cerului și a mării, a deslușit mai bine semnele de toamnă pe care le avea încă de la plecarea din sat...

*

...Bogdan mi-a adus a doua zi raportul de autopsie. Nimic suspect. Moarte naturală.

— Era firesc, Bogdane. Se deduce asta și din testament.

— Dar, fiindcă erau unele ciudățenii, trebuia să verificăm.

— A trimis testamentul la miliție poate fiindcă așa a crezut ea că va fi mai sigură aplicarea lui... Deci, vrei, nu vrei, iată-te încărcat cu o chestiune civilă și te rog să mă ții și pe mine la curent cu procedura succesorală. În afara cotei moștenitorilor rezervatari, testarea este valabilă și doresc și eu ca să se împlinească voința femeii, adică în casa bătrînească să se așeze băiata aceea vrednică, a vecinului.

— Credeți că fiicele sau fiul vor ataca testamentul?

— Nu, nu cred, dar e bine să știm... Nu știu de ce, dar sînt aproape sigur că nu vor contesta voința mamei lor, deși e oarecum ciudată, oarecum de neînțeles pentru ei...

EMIL POENARU ■

CUMPENE ... DESCUMPĂNIRI

ultimul magellan

E după-amiază tîrziu. Stare de moleșeală și de confuzie. Răspund la telefoane doar femeile de serviciu. De la poartă sînt anunțat că mă caută un tînăr. Rog să fie lăsat să intre. Peste cîteva minute aud bătăi ușoare în ușă. Îl poftesc pe musafir să ia loc. E un tînăr înalt, uscat, declorofilat, cu ochi mari, cu o privire tenebroasă, cu părul aproape fără culoare, cum e ceaiul.

— Despre ce e vorba?

Mă surprind în postura rece a unui medic de cabinet de la o policlinică sindicală, obișnuit cu vizitele pacienților necunoscuți, a acelor pacienți care vin odată, o singură dată, împinși de rude, de prietenii apropiați și mai ales de incertitudinile care planează asupra stării lor de sănătate.

— Vreau să vă rog ceva...

Fac eforturi să înțeleg ce-mi spune. Vorbește aproape în șoaptă.

— Aș vrea să dau un anunț în revista dumneavoastră.

Sînt gata să-i spun că a greșit biroul.

— Știți, vă rog mult să nu rîdeți de mine. Vă rog ca înainte de a vă face o părere despre mine, să mă ascultați pînă la sfîrșit. Am douăzeci și trei de ani, sînt student în anul II al Institutului Politehnic din București, la facultatea de electronică...

Aici tînărul din fața mea face o pauză. Mă privește în ochi cu neîncredere. Îi dau curaj.

— Vă ascult. Și vă promit că n-am să spun nimănui nimic. .

Se luminează

— ..De cîțiva ani mă obsedează o călătorie în jurul lumii.

Îmi dau seama că-mi ascund prost surpriza și nedumerirea.

— Da. Da. Probabil că proiectul meu vi se pare utopic. Dar, înțelegeți, de cînd mă știu, de cînd sînt conștient ceea ce sînt, m-au pasionat geografia și astronomia. Am redactat deja două jurnale de bord ale unei călătorii posibile, pe apă, în jurul lumii...

Tînărul respiră adînc, își pune bărbia în piept ca pentru a-și lua avînt și eu aștept nerăbdător, neliniștit, să aflu unde vrea să ajungă.

— Nu vreau nimic altceva decît să mă ajutați să pun problema călătoriei mele în jurul lumii, acolo unde trebuie. Ca să fiu crezut. Pentru că pe mine nu mă crede nimeni. Pentru că mulți mă refuză dinainte ce a le face expunerea de motive

Devin prudent.

— Dar de ce tocmai o călătorie în jurul lumii, și de ce tocmai acum?

— Pentru că simt că acum e momentul să o fac. Sînt pregătit pentru ea. Și fizic și psihic. Cunosc pînă și cele mai neînsemnate elemente de neprevăzut care mi se pot întîmpla pe parcurs.

— Și cum aveți de gînd să călătoriți?

— Cum? Foarte simplu. Printr-o inovație: cu o barcă de cauciuc.

Îl suspectez cîteva fracțiuni de secundă că a venit aici ca să-și bată joc de mine. Dar ideea mă amuză.

— Vedeți?, zice tînărul. Zîmbiți. Era și firesc. Ce vă pot pretinde eu? Dacă ați fi fost un om de acțiune, de curaj, desigur n-ați fi rămas în biroul acesta. Ați fi făcut, cu mulți ani înaintea mea, călătoria în jurul pămîntului. Pentru că nu-mi vine să cred că nu v-ați imaginat așa ceva. Sînt convins că ați visat și dumneavoastră o călătorie în jurul lumii, mai demult, poate în copilărie, poate în adolescență. Poate că o visați și astăzi. Dar n-aveți curajul să porniți la drum

— E posibil, îi răspund. Dar avantajul meu în situația creată este că totuși vîrsta îmi permite să-mi dau seama că visul dumitale e imposibil. Și nu numai imposibil, e chiar absurd. Cum o să călătorești într-o barcă de cauciuc prin Oceanul Atlantic și mai departe prin Oceanul Pacific?!

— Vreau să încerc imposibilul. Și am convingerea că voi reuși. Pe ce vă bazați cînd credeți că nu voi reuși? Aveți dumneavoastră dreptul să credeți că nu voi reuși? Nu vă supărați, cu o mentalitate ca a dumneavoastră Thor Heyerdal n-ar fi ridicat niciodată ancora. Pentru că, nu uitați, la timpul respectiv și planurile lui au părut irealizabile, chiar ridicole.

Îl privesc mai atent. Omul nu glumește. Mă întreb dacă nu cumva e nebun. Nu pare.

— Aveți totul pregătit?

Acum tace. Pare stingherit.

— Păi, tocmai asta e, de aceea am venit la dumneavoastră. Vă vorbeam mai înainte că aș vrea să dau un anunț în revistă. Adică, vreau să lansez o chemare către toți tinerii de vîrsta mea, către toți oamenii care acceptă ideea călătoriei mele, să mă ajute să o pun în practică. Cum? Am făcut o socoteală și am ajuns la concluzia că dacă s-ar valorifica în contul meu sticlele goale dintr-un singur cartier din București, într-o singură zi, aș realiza suma care să-mi permită finanțarea călătoriei.

— Sticle goale?

— Da, sticle goale — îmi răspunde tînărul. Ce vi se pare anormal în asta?

— Dimpotrivă. Mă gîndesc că ar fi bine chiar să păstrați cîteva și pentru anunțurile disperate de S.O.S. pe care va fi nevoie să le lansați pe parcurs.

Eu îl privesc trist și grav. El mă privește lung, suspect, apoi, cu ochii în pămînt, cochetat, se îndreaptă spre ușă. A îmbătrînit sub privirile mele.

— Și totuși, cine ar fi crezut — îl aud vorbind — că Francis Chichester va putea traversa oceanul într-o coajă de nucă? Și totuși l-a traversat. Îmi pare îngrozitor de rău că nici măcar nu mi se acordă posibilitatea de a demonstra, de a încerca.

Închide ușa în urma sa și eu rămîn multă vreme nedumerit, descumpănit, aproape să rîd, aproape să plîng, între alternativele pe care mi le-a insinuat: de a rămîne un om comun, lipsit de imaginație, în masa de scriș, sau de a fi un om de excepție, ieșit din comun, abordînd imposibilul.

Îl las să plece. Încă tîrziu, după ce pașii lui s-au topit printre celelalte zgomote care compun fondul sonor al existenței noastre, sînt tentat să alerg după el și să-i promit ajutorul. Dar înainte de a comite gestul mă întreb: cine mă va lua și pe mine în serios? Și oare de ce — îmi spun — tînărul ăsta, băiatul ăsta făcut pentru a programa o mașină de calcul a trebuit să vină astăzi, aici, să tulbure echilibrul meu interior? De ce i-o fi trebuind o călătorie pe mări și pe oceane cînd încă sînt atîtea lucruri de rezolvat pe țărm?

A. DOHOTARU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, pf. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul-execuția la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

COPERTA NOASTRĂ:

Așa se naște cristalul de Medias. Fotografie de ION PREDOȘANU ■ Orașul meu — pictură de VIORICA PETROVICI din Vaslui — Reproducere color de V. MĂNEȚAN

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

înfățișări plastice care celebrează omul

Ioana Kassargian a absolvit în anul 1959 Institutul de arte plastice «Nicolae Grigorescu» din București, a fost prezentă cu lucrări în marmură și bronz la numeroase expoziții din țară și străinătate, a fost premiată. Artista a ajuns la acea maturitate care îi îngăduie să-și judece singură opera, să-i afle cu luciditate izbînzile și neîmplinirile. Ea nu-și împarte creația în mai multe etape, așa cum procedează alții cu propria lor operă dintr-un capriciu al modei, ci socotește că pînă acum a străbătut una singură, însuflețită de o încredere deplină în menirea artei de a transmite oamenilor un mesaj răscolitor de a stabili punți de legătură între artist și lumea înconjurătoare. Una dintre ultimele lucrări ale Ioanei Kassargian — *Armonie* — este o meditație asupra condiției dintotdeauna a artistului. În viziunea sculptoriței, artistul este închipuit ca o făptură cu pieptul deschis, fără teama de a-și lăsa scrutate tainițele sufletului.

Sculpturile Ioanei Kassargian nu fac concurență obiectelor și făpturilor din natură și totuși te bucuri, atunci cînd le contempli, că deslușești în ele forme familiare, gesturi și atitudini pe care le-ai văzut în repetate rînduri și pe care artiștii moderni, de cele mai multe ori, se feresc să le mai surprindă în lucrările lor, din prudența exagerată de a nu fi etichetați desueți, imaginîndu-și că numai cu prețul unei originalități excesive se mai poate cîștiga un loc de frunte în lumea artei. Mai mult încă, într-o vreme în care se crede că folclorul și-a epuizat resursele, Ioana Kassargian apelează la motive folclorice și le tratează într-o manieră personală, încununată deseori de izbîndă. Dacă *Inorogul* nu este mai mult decît reprezentarea unei făpturi fabuloase, *Soarele și Luna*, *Crainicii zorilor*, *Zburătorii*, opere de o mare simplitate și rafinament, nu mai sînt exerciții de virtuozitate, simple ilustrări ale unor motive tradiționale, ci se încarcă cu noi înțelesuri.

Sculpturile Ioanei Kassargian sînt lipsite de cele mai multe ori de dramatism. Marmura și bronzul capătă de obicei acele înfățișări plastice care celebrează omul, care celebrează universul în care trăim. Artista repudiază formele care s-ar traduce sonor printr-un țipăt de durere. Chiar și atunci cînd redă încleștarea dintre om și ape *(Oameni și ape)*, Ioana Kassargian adoptă o atitudine optimistă, triumfală și ceea ce inițial ar părea un moment de deznădejde se încheie cu un triumf, cu o sărbătoare a omului, a colectivității umane, capabilă să învingă prin solidaritate orice moment de cumpănă.

GEORGE ARION ■
Reproducere de VASILE MÂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra
ANUL XXIV NR. 32 (1051) – 16 AUGUST 1975
revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

«REPUBLICA», UN ADEVĂRAT ȘANTIER AL VIITORULUI

OCNA SIBIULUI ţărm de mare care-şi aşteaptă, cam de mult, descoperitorii

ce gîndesc părinţii despre copiii lor?

UN OM ȘI FAPTELE SALE: DOCTORUL IOAN PUȘCAȘ ȘI PACIENȚII SĂI VINDECAȚI

Am văzut zilele trecute zeci și sute de oameni suferinzi, venind cu speranța de departe de tot, de la Galați, de la Iași, de la Craiova, de la București, sus spre nord, la Șimleu Silvaniei, să se vindece la doctorul Ioan Pușcaș. «De departe de tot» este un fel de a spune, pentru că niciodată unui om care își iubește patria ea nu i se va părea prea mare. Dar nu nouă trebuie să ni se pară că Galațiul este departe sau Tulcea este departe de Șimleu Silvaniei, ci acelor oameni care, strîngînd din dinți sau sprijinindu-și pumnii de pîntece, urlă de durerea ulcerului care uneori îi mină zeci și zeci de ani spre o licărire de speranță ce întotdeauna este mai mare decît împlinirea ei. Și iată acest splendid bărbat tînăr, cu aerul lui distrat și cu gesturile lui largi, cu omenia lui extraordinară, acest Ioan Pușcaș, unul din Ioanii numeroși ai acestui neam de români, un Ioan care a avut norocul să ajungă la o școală și la o universitate și să învețe cum să lupte cu suferința și să descopere un medicament despre care el spune că nu este nici o minune, dar care și-a început deja cariera strălucită prin lumea noastră încercată de atîtea suferințe: Ulcosilvanilul.

Înainte de orice, Ioan Pușcaș îți va vorbi despre oameni și îți va vorbi despre medicii români pe care îi stimează, despre profesorul Fodor de la Cluj și despre profesorul Radu Păun de la București, despre prietenii săi din Oradea și despre doctorul Echeveria din Mexic, și aproape niciodată nu îi va rămîne timp acestui doctor să vorbească despre sine

Oricînd vei încerca să afli ceva despre el și să încerci să povestești și altora, el te va opri. La Șimleu Silvaniei toată lumea îl cunoaște și aproape toată lumea îl iubește. Muncitori și medici, șoferi și milițieni, directori și consăteni îl salută, s-au obișnuit cu el. Doctorul Ioan Pușcaș este ca o zestre naturală a Șimleului, unde s-a întors cu o formidabilă poftă de lucru și cu adevărată dragoste de patrie, de oriunde a fost plecat, inclusiv din Mexic, inclusiv de la Oradea.

Dar cineva trebuie să spună că există un medic român, un tînăr și fericit descoperitor care știe, care poate și care trebuie să vindece majoritatea — dacă nu chiar toate! — cazurile de ulcer cunoscute. În două săptămîni oameni cu suferințe cumplite de ulcer gastric au încetat de a mai fi bolnavi. Veniseră zdrobiți, cocoșați de durerile care îi săgetau și au plecat după două săptămîni sănătoși la locurile lor de muncă, la familiile lor. Ulcerul peptic post-operator se vindecă de asemenea cu Ulcosilvanil în două săptămîni. În trei săptămîni marea majoritate a ulcerelor duodenale încetează de a se mai manifesta și se vindecă. Mai mult de jumătate din stenozele pilorice se vindecă fără operație. Una dintre bolile veacului, ulcerul, și-a găsit literalmente vindecarea fără operație, omul rămînînd întreg și devenind teafăr, într-un timp foarte scurt. Cuvintele noastre sînt insuficient de fierbinți pentru a cuprinde acest adevăr emoționant: un medic român a rezolvat în mare măsură problema cumplită, spinoasă, a ulcerului. Se numește Ioan Pușcaș, trăiește la Șimleu Silvaniei, este cunoscut departe în America și aproape la Băile de la Boghiș de lîngă Șimleu, de dimineața pînă seara trăiește pentru a munci.

Mă uit la bolnavii săi. Din ulceroși ei devin sănătoși. Gîndirea li se eliberează odată cu sfîrșitul durerii. Sufletul le este plin de lumină. Ai realmente impresia, aflîndu-te la Șimleu Silvaniei, că ești într-o tabără de pionieri zgomotoși. Nimic din spectrul apăsător al suferinței fără rezolvare. Gîndul (obsedant pentru unii) că au cancer dispare repede, pentru că doctorul Pușcaș a descoperit și cea mai rapidă metodă de diferențiere a ulcerului de cancer.

Despre doctorul Pușcaș s-a scris. S-a scris și în ziarul local și în ziarul New York Times. A vorbit și revista Flacăra despre doctorul Pușcaș. Congresele de gastroenterologie s-au obișnuit cu fostul voleibalist, cu uriașul blond care a uimit pe toată lumea. Ioan Pușcaș, omul spre care vin 200 de pacienți pe zi, e viu, e sănătos, este printre noi. Acum face adînci și importante cercetări legate de boala coronariană. Își iubește profesorii, își iubește pacienții. N-a vrut să-și lege numele de medicamentul pe care l-a descoperit. L-a atribuit locurilor sale natale, Silvaniei, așa cum nu va putea trăi o zi fără să se gîndească la satul său, Treznea, și la tragicul Ip.

Cînd l-am auzit că-i păcat că nu am mers la el, la ai lui, și cînd l-am văzut arătîndu-ne de pe vîrful Mezeș satul său din vale, am simțit că am înaintea ochilor una din înfățișările cele mai exacte ale caracterului și ale conștiinței. Mintea lui bătea departe, spre toți oamenii, inima lui bătea acolo, în valea în care s-a născut. De la un asemenea om te poți aștepta să te scape de dureri. Să grăbim drumul spre deplina realizare al acestui om care a luminat prezentul nostru cu cîteva mii de oameni eliberați de suferință.

ADRIAN PĂUNESCU ■

La încheierea vizitei pe care a întreprins-o în țara noastră șeful statului senegalez, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Leopold Sedar Senghor își string mîinile cu cordialitate.

ÎN NUMELE CAUZEI ÎNȚELEG
PE CONTINENTUL NOST

În ziua de 9 august 1975, în cadrul ședinței comune a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a prezentat o informare în legătură cu lucrările fazei a treia, de la Helsinki, la nivelul cel mai înalt, a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, cu privire la activitatea desfășurată cu acest prilej și în legătură cu întîlnirile și convorbirile avute cu șefi de state și guverne prezenți în capitala Finlandei.

În comunicatul difuzat în legătură cu această ședință se spune: «**Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au dat o apreciere deosebită activității permanente desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în promovarea, pregătirea și desfășurarea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Totodată, Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și guvernul au dat o înaltă apreciere activității tovarășului Nicolae Ceaușescu la cea de-a treia fază a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, expunerii prezentate în fața înalților reprezentanți ai statelor participante.**»

În continuarea comunicatului se evidențiază participarea activă a Republicii Socialiste România, alături de celelalte țări, pentru convocarea, pregătirea și desfășurarea Conferinței de la Helsinki, eveniment de seamă în viața Europei, în viața lumii întregi, și eforturile constructive ale țării noastre pentru concepererea și semnarea unor documente care să afirme răspicat noi principii în viața internațională, pentru egalitate deplină între popoare, în scopul securității, cooperării și păcii pe continentul european, pe tot cuprinsul globului pămîntesc.

Cu prilejul ședinței comune a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri ale Republicii Socialiste România, s-a reafirmat dorința poporului român de a respecta întrutotul importantul document semnat de înalții reprezentanți ai statelor participante la conferință, în care se prevede destinderea în continuare a climatului politic internațional, rezolvarea oricărei probleme litigioase numai la masa de tratative, respectarea cu fermitate în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității, renunțarea la forță sau la amenințarea cu folosirea ei, pentru realizarea acestor deziderate fiind necesară întărirea colaborării și unității tuturor popoarelor, a tuturor forțelor progresiste iubitoare de pace, fără deosebire de convingeri politice, filozofice sau religioase. În comunicatul publicat cu prilejul acestei ședințe comune se arată cu claritate că «**interesele securității cer să se acționeze cu hotărîre pentru desființarea bazelor militare, pentru retragerea armamentului nuclear și trupelor străine de pe teritoriile altor state în granițele lor naționale, pentru reducerea armatelor naționale, a armamentelor și cheltuielilor militare, pentru dezvoltarea încrederii și colaborării care să ducă la lichidarea blocurilor militare opuse, la desființarea concomitentă a Pactului nord-atlantic și a Tratatului de la Varșovia.**»

În continuare, în comunicat se afirmă solemn că Republica Socialistă România nu va precupeți nici un efort pentru a traduce în viață hotărîrile Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și va intensifica legăturile cu diferite organizații și organisme internaționale, menite să sporească cooperarea între națiuni, va colabora și mai intens cu celelalte țări europene, cu toate statele lumii, va lupta pentru consolidarea rolului Organizației Națiunilor Unite și va milita pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii.

Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au apreciat că întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu înalții reprezentanți ai statelor participante la Conferința de la Helsinki au fost deosebit de fructuoase și au servit în mod real și eficient la cauza înțelegerii și colaborării pașnice pe continentul nostru și în întreaga lume.

În cadrul aceleiași ședințe, Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au examinat situația din Orientul Mijlociu și au constatat că în această regiune a lumii se menține pericolul reizbucnirii ostilităților militare.

În timpul convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveyda.

ERII ȘI CONLUCRĂRII PAȘNICE
RU ȘI ÎN ÎNTREAGA LUME

În continuare, a fost prezentată o informare cu privire la vizita oficială în România a președintelui Statelor Unite ale Americii, Gerald R. Ford, precum și o informare în legătură cu vizita oficială în țara noastră a primului ministru al Franței, Jacques Chirac, remarcîndu-se că aceste contacte diplomatice se înscriu în spiritul documentelor Conferinței pentru securitate și cooperare de la Helsinki.

S-a discutat, de asemenea, și s-a aprobat proiectul de decret privind colectarea, predarea, gospodărirea și valorificarea deșeurilor și a altor resurse secundare de materii prime și materiale. Comitetul Politic Executiv a analizat și concluziile rezultate din controlul efectuat cu privire la realizarea planului de produse zaharoase și aprovizionarea populației cu aceste produse în semestrul I al acestui an.

*

Continuîndu-și neobosita activitate pentru pace și colaborare între toate statele, dovedind încă o dată lumii întregi că România este ferm hotărîtă să respecte cu strictețe documentele de o importanță istorică semnate la Helsinki, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, a avut o serie de întîlniri cu reprezentanți ai vieții politice și economice internaționale. Simbătă, 9 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit în stațiunea Neptun pe Mohamed Zaki El Shafei, ministrul economiei al Republicii Arabe Egipt, președintele părții țării sale în Comisia mixtă guvernamentală de cooperare economică și tehnico-științifică egipteano-română, care a participat la cea de-a IX-a sesiune a acestei comisii, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București.

Cu acest prilej au fost examinate diverse aspecte ale colaborării economice dintre România și Egipt. Tot în cadrul întrevederii, care a decurs într-o atmosferă de caldă prietenie, specifică relațiilor dintre poporul român și cel egiptean, s-au discutat și probleme în legătură cu sesiunea Comisiei mixte guvernamentale, care va stimula cu siguranță legăturile economice dintre cele două state, va impulsiona schimburile comerciale, toate acestea contribuind în mod pozitiv la cauza păcii și progresului, la statornicirea în viața internațională a unei noi ordini politice și economice.

Luni, 11 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a reîntîlnit, în stațiunea Neptun cu președintele Republicii Senegal, Leopold Sedar Senghor. Convorbirile, desfășurate într-o atmosferă cordială, de înțelegere și respect reciproc, au fost un prilej de a analiza cîteva dintre problemele legate de dezvoltarea relațiilor româno-senegaleze, luîndu-se hotărîrea de a se găsi în viitor noi modalități pentru extinderea relațiilor politice, economice, culturale dintre cele două state. De asemenea, cei doi șefi de stat au trecut în revistă aspecte ale vieții internaționale, subliniindu-se necesitatea ca fiecare stat, indiferent de orînduire socială și mărime, să-și aducă propria contribuție la statornicirea unui climat de înțelegere și colaborare în lume. La dineul care a avut loc în aceeași zi, oferit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în onoarea președintelui Republicii Senegal, președintele României a spus: **«Am constatat cu satisfacție că, într-un șir de probleme ale vieții contemporane internaționale, țările noastre sînt animate de dorința de a se găsi soluții care să asigure progresul economic și social al fiecărui popor, lichidarea subdezvoltării, crearea unei noi ordini economice, realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei păci trainice, care să dea posibilitate fiecărei națiuni să se dezvolte de sine stătător, corespunzător voinței sale.»**

Președintele Nicolae Ceaușescu a mai primit, în ziua de 12 august, în stațiunea Neptun, pe primul ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveyda, cu ocazia vizitei sale oficiale în țara noastră.

Desfășurată într-o atmosferă de caldă cordialitate, de stimă și prietenie, de deplină înțelegere, întrevederea a constituit un cadru propice pentru un schimb de vederi în legătură cu dezvoltarea relațiilor româno-iraniene și a posibilităților de extindere a acestora, examinîndu-se noi programe și proiecte de colaborare și cooperare în industrie și în alte sectoare de importanță vitală pentru progresul economic și social al celor două state. Tot cu acest prilej au fost luate în discuție și o serie de aspecte ale vieții politice internaționale. Președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al Iranului și-au exprimat convingerea că problemele deosebit de complexe cu care se confruntă azi omenirea nu-și pot găsi o soluționare reală fără participarea egală și activă a tuturor statelor lumii.

GEORGE ARION ■

«REPUBLICA», UN ADEVĂRAT ȘANTIER AL VIITORULUI

Imediat după terminarea facultății, în 1940, inginerul Ervin Rînea s-a angajat la Uzina de țevi Mălaxa, astăzi «Republica» Acum mai are cîteva luni și iese la pensie Este de aceea, după 35 de ani de muncă neîntreruptă aici, unul dintre cei mai îndreptățiți martori ai istoriei acestei uzine cu nume de largă rezonanță în memoria multora, «Republica». Iată cîteva din constatările acestui om care și-a legat viața lui de viața laminorului de aici: ● De la înființare, mai 1938, și pînă în 1944, producția a fost foarte scăzută, vîrful ei din 1941, de 13 000 tone, fiind astăzi depășit într-o singură lună de 1,5 ori. ● Uzina, demontată de nemți și dusă lîngă Lugoj, a fost remontată în decembrie 1944 de către muncitorii români, în absența specialiștilor străini, fugiți. ● De la 600 de muncitori s-a ajuns astăzi la 4 500 (cu personal TESA cu tot), iar de la 12 000 tone țeavă anual la 220 000 tone. ● După naționalizare, odată cu îmbunătățirile din dotarea uzinei (noua linie de laminare, completarea utilajului, modernizarea celui vechi etc.), producția a crescut și s-a diversificat rapid, acoperind o largă gamă de produse destinate industriilor petroliere și chimice, prospecțiunilor geologice, industriei constructoare de mașini etc. ● Fiind multă vreme singura întreprindere care fabrica material tubular, aici, la «Republica», s-au format cadrele de muncitori, tehnicieni și ingineri care au contribuit la înființarea altor noi unități.

— Și să nu uit, se completează ceva mai tîrziu inginerul Rînea, toate aceste mari realizări ar fi pierdut din strălucire, dacă odată cu dezvoltarea producției nu s-ar fi schimbat total aspectul social al întreprinderii: creșă, cămin de zi pentru copii, cămine pentru nefamiliști, cantină, club, vestiare, teren de sport — în prezent sacrificat în favoarea extinderii, dar facem altul —, ...

Intrăm în secția de laminare la cald, șerpi roșii se răsucesc în jur, aerul este fierbinte, cuptoarele dogoresc, zgomotul este infernal, se muncește din greu, mai ales vara, cînd căldura de afară și cea dinăuntru sînt gemene.

— A fi laminorist e o muncă grea; din 100 de băieți, unul ce rămîne; astăzi cineretul se îndreaptă către alte meserii, mai curate, mai gîndite. Totuși, închipuiți-vă, cînd am venit eu aici barele de 400 kilograme erau mînuite manual! Și apoi cuptoarele atunci nu erau dintr-astea, rotative.

Într-adevăr, e greu să-ți închipui, văzînd cum este, cum era, sigur este că laminoriștii sînt făcuți, ca și minerii, dintr-un aluat aparte, care-i face să reziste într-una dintre cele mai grele meserii din cîte știu. Trecem dintr-o secție într-alta a întreprinderii, mirați, puțin derutați de schemele procesului tehnologic, vorbim tare, unul în urechea celuilalt, ne cățărăm pe pasarele și dacă nu ar fi scrîșnetul metalului am putea crede uneori că ne aflăm pe puntea unui vas gigantic zgîlțîit de furtună. Planul de investiții mari a început în 1967: modernizarea laminorului vechi, de 3 țoli, o nouă linie tehnologică de 600 țoli, proiectată și realizată în țară, o trăgătorie modernă de 43 000 tone pe an (cea veche producea doar 12 000 tone). Toate acestea au dat posibilitatea colectivului întreprinderii să fabrice materiale tubulare de înaltă rezistență destinate forajelor de mare adîncime, cazanelor energetice și schimbătoarelor de căldură necesare industriei chimice.

În actualul cincinal, «Republica» a dezvoltat o capacitate de producție de țevi sudate elicoidal, care reprezintă o creștere de 60 la sută peste capacitatea existentă. De asemenea au fost realizate o serie de completări pentru fabricația de țevi laminate fără sudură privind tratamentul termic, controlul nedistructiv, cu ultrasunete, care mijlocește realizarea de sortimente noi pentru foraje de mare adîncime (burlane extracții, țevi din oțeluri inoxidabile, prăjini cu racorduri sudate), țevi trase la rece destinate fabricației de cazane energetice. Toate aceste produse noi, pînă acum importate, au dus, numai în acest an, la realizarea unei economii de circa 50 milioane lei valută.

În februarie, anul acesta, în urma vizitei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprecîndu-ne rezultatele bune, experiența colectivului, și luîndu-se în considerare cererile imediate ale economiei naționale, s-a hotărît dezvoltarea aici a unei fabricații de aproape 50 000 tone țevi speciale pentru cazane, țevi din oteluri inoxidabile pentru industria constructoare de mașini, chimică, țevi la valoare de utilizare mare. La ora actuală se lucrează la întocmirea documentațiilor care să asigure prin asimilarea imediată o creștere a producției de țevi laminate fără sudură de circa 25 la sută. S-a întocmit un program realist care, prin punerea sa în aplicare în viitorul cincinal, să asigure satisfacerea necesarului de țevi pentru economia națională și o cantitate disponibilă pentru export.

Dezvoltarea acestei importante întreprinderi bucureștene, tehnologiile moderne aplicate sau în curs de aplicare («prin obținerea de consumuri reduse de metal și de combustibil vom ridica productivitatea muncii la un înalt nivel»), cît și hărnicia nedezmințită a metalurgiștilor sînt argumentele hotărîtoare de integrare totală în eforturile rodnice ale țării, de respectare a propriilor angajamente luate.

IULIAN NEACȘU ■

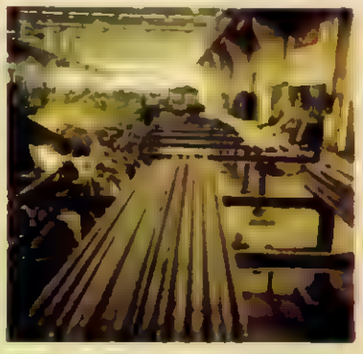

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sîntem surorile **Iulia** și **Maria Marchiș** din Satu Mare. În urma inundațiilor din primăvara anului 1970 am fost duse împreună cu alți copii la București și am fost găzduite la Casa de copii Nr. 4. Aflînd din ziare de noi, într-o zi a venit doctorul Vasile Ionescu-Moviliă și s-a interesat la directoare de situația surorilor gemene Iulia și Maria Marchiș, adică de noi. Ne-a adus în dar niște lucruri și apoi, cît am stat la București, venea zilnic și ne lua cu mașina la plimbare. Se purta cu noi cu multă blîndețe și înțelegere și nu vom uita niciodată bunătatea acestui om care, în momente de restriște pentru noi, ne-a adus mîngîiere, speranțe și încredere în oameni. De aceea, acum cînd am împlinit 18 ani și lucrăm și noi, ne-am gîndit ca primul nostru concediu să-l petrecem la București pentru a ne revedea cu omul care a adus atîta lumină în viața noastră.

*

Sînt absolventă a Școlii profesionale mase plastice de pe lîngă I.I.S. Victoria-București. Pentru calificare am făcut, timp de 2 ani, practică la Unitatea nr. 32 ca operatoare la mașini de injecție. La absolvire am fost însă repartizată la Unitatea nr. 31 profilată pe mașini de extrudere la care n-am lucrat niciodată. Așadar, trebuie s-o iau de la capăt pentru a învăța o meserie nouă. În acest timp, alte absolvente care și-au făcut practica la Unitatea nr. 31 sînt trimise în producție la Unitatea nr. 32. Cui îi folosește o asemenea harabaură în repartiția cadrelor calificate? (**Viorica Ștefan** — București).

*

Tot în legătură cu unele inadvertențe în repartiția absolvenților ne scrie și **Veronica Bîrzoiu** din comuna Padina — Buzău.

După absolvirea școlii generale de 10 ani din comună, m-am înscris la Grupul școlar Scăeni, Școala profesională de operatori geamuri, patronată de Fabrica de geamuri Buzău, încheind cuvenitul contract cu această întreprindere. În ce mă privește, mi-am respectat toate obligațiile contractuale, dar direcția întreprinderii ne-a anunțat (în situația mea mai sînt și alți tineri) că nu are locuri disponibile pentru noi. Ne-am adresat Ministerului Muncii, care a trimis scrisoarea noastră spre rezolvare altor foruri, dar nu s-a făcut nimic. Eu mă încăpățînez totuși să întreb: cui trebuie să-i cer să-mi asigure un drept cîștigat prin muncă și învățătură?

*

O scrisoare semnată **S. Faur** din Tg. Lăpuș semnala atitudinea necivilizată, certată cu disciplina și buna-cuviință, a unor tineri de pe un șantier al Trustului de construcții Maramureș. Spicuim din răspunsul primit din partea trustului:

«...Spre regretul nostru, ceea ce se afirmă în scrisoare este în cea mai mare parte adevărat. Este vorba de niște tineri nou încadrați, care încă nu s-au integrat în atmosfera de lucru caracteristică mai vechilor noștri muncitori... Cei vinovați au fost mustrați și avertizați în modul cel mai sever... Biroul organizației de bază U.T.C. și-a luat angajamentul ca prin tematica viitoarelor ședințe (doar?! — n.n.) să ridice nivelul de pregătire politico-ideologică al tinerilor, astfel ca pe viitor să nu se mai ivească astfel de abateri regretabile».

*

În cadrul sistemului de irigații Terasa-Corabia, județul Olt, a fost construit un canal magistral, paralel cu drumul comunal Vădăstrița-Vădastra. Pe o porțiune de circa 100 de metri, canalul întretaie o vale prin care se scurg ape de ploaie și din topirea zăpezilor. Barate acum de pereții canalului, apele s-au revărsat pe șosea, au băltit, făcînd impracticabil drumul tot timpul anului. Soluție tehnică există și nici nu e costisitoare — construirea unui tub de ciment sub nivelul canalului care să permită scurgerea surplusului de apă. Din păcate, rezolvarea problemei n-a depășit stadiul de cercetare în timp ce locuitorii așezărilor limitrofe suferă mult din cauza blocării principalei lor căi de comunicație. (**Vanță George** — comuna Vădăstrița-Olt)

*

Vă rog să-mi dați o mînă de ajutor să-mi regăsesc fratele, Girbea Adalbert, fiul lui Ioan și al Veronicăi, din comuna Ghimeș-Făget, județul Bacău. A plecat în luna decembrie a anului trecut din Miercurea Ciuc, unde muncea și domicilia, și nu știe nimeni încotro s-a îndreptat. În martie 1975 a mai scris o scrisoare din Constanța, dar de atunci nu mai știm nimic despre el. Poate că rîndurile acestea îi vor cădea sub ochi sau poate că vreun cunoscut i le va arăta și se va hotărî să dea o veste părinților și surorii amăriți și îngrijorați. (**Tanko Eva** — Ghimeș-Făget, județul Bacău)

*

Primim din partea Întreprinderii de prestări servicii «Casa Scînteii»:

«În numărul 29 al revistei a apărut, sub semnătura cititoarei Melania Pop din București, o notă cu referire la distrugerea cuiburilor de rîndunică aflate sub coloanele exterioare ale imobilului «Casa Scînteii»... Precizăm următoarele: nu s-a dat dispoziție să fie distruse cuiburile... În timpul curățirii plafonierelor, dintr-una din acestea a căzut un cuib, fără vina muncitorului electrician. De aici și pînă la concluzia că este o măsură «samavolnică» ne face să apreciem că la baza acestei afirmații nu se află informarea directă și este făcută fără simț de răspundere... Am apreciat și vom aprecia în continuare ajutorul pe care-l primim din partea presei... În cazul de față, considerăm că nota semnată de Melania Pop nu poate să ne fie de folos».

Nota redacției. E posibil ca informarea cititoarei noastre Melania Pop să fie incompletă. E foarte probabil că distrugerea cuiburilor de rîndunici nu este rezultatul unei măsuri deliberate și «samavolnice» Dar adevărul este — iar noi, cei din redacție, sîntem martori oculari, obiectivi și cotidieni — că ori de cîte ori se face curățenie în locurile amintite, odată cu desprăfuirea plafonierelor, din pricina neglijenței și nepăsării sînt distruse multe dintre amintitele și nevinovatele cuiburi.

*

Pornind de la ideea (justă!) că — în raport cu populația sa — Capitala are prea puține grădini pentru organizarea de spectacole cinematografice și teatrale în sezonul cald, **C. Voinea** face cîteva propuneri:

— redarea în exploatare a grădinii de vară din incinta Expoziției din Piața Scînteii, bine amenajată, cu locuri pe bănci cu spetează, instalații tehnice necesare etc. S-ar putea programa aici filme în premieră, evident cu asigurarea publicității necesare;

— reamenajarea cu mijloace simple a estradei din Parcul Herăstrău;

— refacerea ecranului și alte mici lucrări de punere la punct a unei admirabile grădini de vară.

*

A fost redat turismului și predat în grija unui cabanier refugiul «Iezer», loc de popas extrem de oportun celor ce vin să admire frumosul masiv Iezer cu celebrul său lac glaciar de la altitudinea de 2 165 m. Anunțînd această veste plăcută, nu putem trece peste tristă împrejurare că — ridicat în anul 1974, prin munca pasionată și dezinteresată a iubitorilor naturii din Cîmpulung Argeș — refugiul Iezer a fost obiectul unor adevărate acte de vandalism din partea unor așa-ziși drumeți, oameni irresponsabili, certați cu ceea ce se cheamă bun-simț și care au sustras din refugiu obiecte de cazarmament și veselă și au adus grave prejudicii construcției și instalațiilor. (**Ion Dobrescu**, Cîmpulung-Argeș).

Mă numesc **Viorel V. Buciumaș** și locuiesc la Bîrlad. Sînt elev la liceul din localitate și am dorit ca în timpul vacanței — așa cum am auzit că fac mulți tineri și din alte țări — să lucrez în producție. M-am lovit de tot felul de piedici și a trebuit să renunț. Aș vrea să propun organelor competente să studieze cu atenție această problemă pe care eu o socot de mare importanță pentru educarea prin muncă a tineretului, și să găsească căi pentru o reglementare corespunzătoare. Nu este greu!

*

Fără înfumurare, dar și fără falsă modestie, vrem să vă facem cunoscut că la apelul lansat pentru repunerea în funcțiune a Combinatului chimic-Tîrnăveni, grav afectat de inundațiile din iulie, printre cele 32 de unități aparținînd de Ministerul Industriei Chimice care au sărit în ajutor, s-a numărat și echipa de 21 de muncitori — lăcătuși, sudori, electricieni etc.— conduși de subsemnatul, trimisă de Șantierul III al Grupului de șantiere ale industriei chimice din Pitești. Am muncit bine, cred eu, cîte 12, 14 și chiar 16 ore pe zi. Cea mai mare satisfacție a noastră este însă faptul că la ora actuală marele combinat din Tîrnăveni lucrează din plin. (**Stamate Oprea** — Pitești)

*

De peste 12 ani, adică de cînd există, Sanatoriul balnear (i se spune «de recuperare») din Mangalia a avut un microbuz propriu pentru nevoile transportului bolnavilor (mulți cu infirmități grave) la și de la gară. La 1 ianuarie 1975 (frumos cadou de Anul nou!) de cînd sanatoriul a trecut de la Ministerul Sănătății la Consiliul popular județean-Constanța, microbuzul a fost retras. Ce-ar mai fi de adăugat? Atît doar: că distanța dintre sanatoriu și gară este de circa trei kilometri pe care oamenii în cîrje sînt invitați s-o parcurgă — eventual — pe jos. (**Căltun Florică**, Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej).

*

Mă numesc **Savin Constantin** și sînt absolvent al Facultății de științe economice Iași. La 11 iulie a.c. am depus la registratura Ministerului Educației și Învățămîntului o cerere de transfer de la Banca de investiții din Bacău la cea din Iași. Am însoțit cererea — așa cum se cuvine — de cinci acte dintre care unele **în original**. Odată cu cererea s-au pierdut și actele, inclusiv cele originale Reconstituirea lor, care presupune mult timp pierdut și cheltuieli, nu se poate face decît pe baza unei adrese a Ministerului Educației și Învățămîntului din care să reiasă că s-au pierdut actele. Dar ministerul refuză o asemenea adresă, pretinzînd că nu s-au pierdut actele ci doar s-au... rătăcit. O fi, dar eu cum ies din impas?

*

Un grup de patru profesori, animați de spirit patriotic, au redactat o monografie a comunei Domnești — Argeș, pe al cărei teritoriu se întîlnesc valoroase urme ale istoriei patriei noastre: casele domnești ale lui Negru Vodă, o fortificație de pe vremea lui Seneslau, piatra Doamnei, biserica din piatră și altele. De doi ani de zile manuscrisul monografiei noastre, trimis pentru tipărire, zace în sertarele Consiliului popular comunal. Și noi, naivii, care credeam că mai greu e cu documentarea și scrisul decît cu tipăritul! (**Prof. Luca Ionescu** — Domnești, Argeș)

*

În primul semestru al acestui an, cele 130 de secții de prestări de servicii către populație ale Cooperativei zonale Bîrlad, răspunzînd nevoilor cetățenilor din 18 comune, au realizat o producție în valoare de patru milioane de lei. E frumos, dar nu e totul! Necesitățile populației cer o intensificare a activității de creare de noi secții, de diversificare a serviciilor și îmbunătățirea lor calitativă. Este deci nevoie de noi eforturi și din partea consiliilor populare comunale interesate, datoare să asigure spațiile necesare și să ajute la atragerea în cooperație de buni meseriași. (**B. Lupescu** — Vaslui)

Există o zonă în cartierul II al Timișoarei — în care intră și strada Cîmpului pe care locuim noi — cam dată uitării de edili. Pe aici nu se găsesc unități comerciale strict necesare, drumurile de acces sînt desfundate iar în apa fostului pîrîu Subuleasa, care acum bălțește, se aruncă tot felul de resturi menajere și reziduuri chimice toxice și rău mirositoare ale unor întreprinderi din jur. Am sesizat de mai multe ori autoritățile municipale și sanitare. Au venit, au constatat, dar măsuri nu s-au luat. (Semnează **Ion Chișa, Trifu Heges, Nicolae Stanciu, Mano Iosif, Păun Traian, Bogdan Tiberiu, inginer Constantin Belea, inginer I. Ancotici**)

*

Sălceni-Tutova este o așezare de cooperatori harnici, oameni cu inițiativă. Case frumoase, bine gospodărite, modern mobilate, televizoare, radioreceptoare... În actuala campanie agricolă, sălcenenii au ambiții de fruntași pe județ. Cu un singur lucru nu se împacă: vechiul magazin sătesc, al cărui aspect contrastează puternic cu impresia generală de bună stare. Fără să aștepte mură-n gură de la județ, oamenii au strîns prin contribuție voluntară suma de 50 de mii de lei și au ridicat un magazin universal și un bufet, demne de adevărați gospodari fruntași. (**Lupu Bucholtz** — Bîrlad)

*

În legătură cu nota apărută în nr. 23 al revistei în care VIRGIL TUTUNARIU se plîngea că Autobaza Strehaia nu asigură transportul la domiciliu al celor care lucrează în schimbul II la S.M.I.L.-Strehaia, I.T.A. — Mehedinți ne răspunde că ar fi cu totul nerentabilă afectarea unui autobuz pentru transportul doar a 7 muncitori cărora, dealtfel, întreprinderea respectivă le asigură bune condiții de cazare.

*

Ne-am adunat de curînd într-unul din amfiteatrele Institutului politehnic din București, peste 100 de absolvenți ai Facultății de metalurgie, promoția 1965, împreună cu mulți din foștii noștri profesori. A reieșit limpede din întîlnirea noastră că inginer nu înseamnă doar o diplomă, ci că adevărata împlinire a frumoasei noastre profesiuni se face în focul muncii din uzine. Acolo e pusă ea să-și demonstreze virtuțile, în realizările economice ale unităților pe care le servește (**Ing. Ion Mihăiescu** — București)

POȘTA REDACȚIEI

Maria Dumitraș — București. În situația în care ați fost pensionată pentru invaliditate și ați devenit aptă de muncă, unitatea unde ați lucrat este obligată, conform prevederilor art. 133 din Codul muncii, să vă reîncadreze fie în munca avută anterior pensionării, fie într-o altă muncă corespunzătoare.

Dumitru Istrate — Bacău. Am apreciat intenția dumneavoastră de a relata cît mai multe aspecte din viața cotidiană locală. Vă recomandăm însă ca atunci cînd ne veți mai scrie să abordați un singur aspect, bine documentat, susținut cu exemple cît mai edificatoare și, dacă este posibil, însoțit cu imagini fotografice.

Maria Ghiță — Alexandria. În situația în care sînteți încadrată conform Codului muncii, avînd și contract de muncă, beneficiați de prevederile art. 125, precum și ale legii nr. 26/27 dec. 1967 privind concediul de odihnă al celor încadrați.

Virginia Tudorache — com. Cuca (Galați). Adresînd scrisoarea dumneavoastră Consiliului popular al municipiului Galați, am fost informați că vi s-au oferit mai multe locuri de muncă, dar le-ați refuzat. Vi s-a propus, de asemenea, să vă calificați într-o meserie și anume dintre cele solicitate de procesul de producție din întreprinderile economice din Galați, la care nu ați dat nici un răspuns.

Constantin Ciobanu — Crușețu (Gorj). Inspectoratul școlar județean a cercetat sesizarea dumneavoastră și a constatat netemeinicia ei. Sancțiunea aplicată este legală, conform art. 210 din Statutul personalului didactic.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

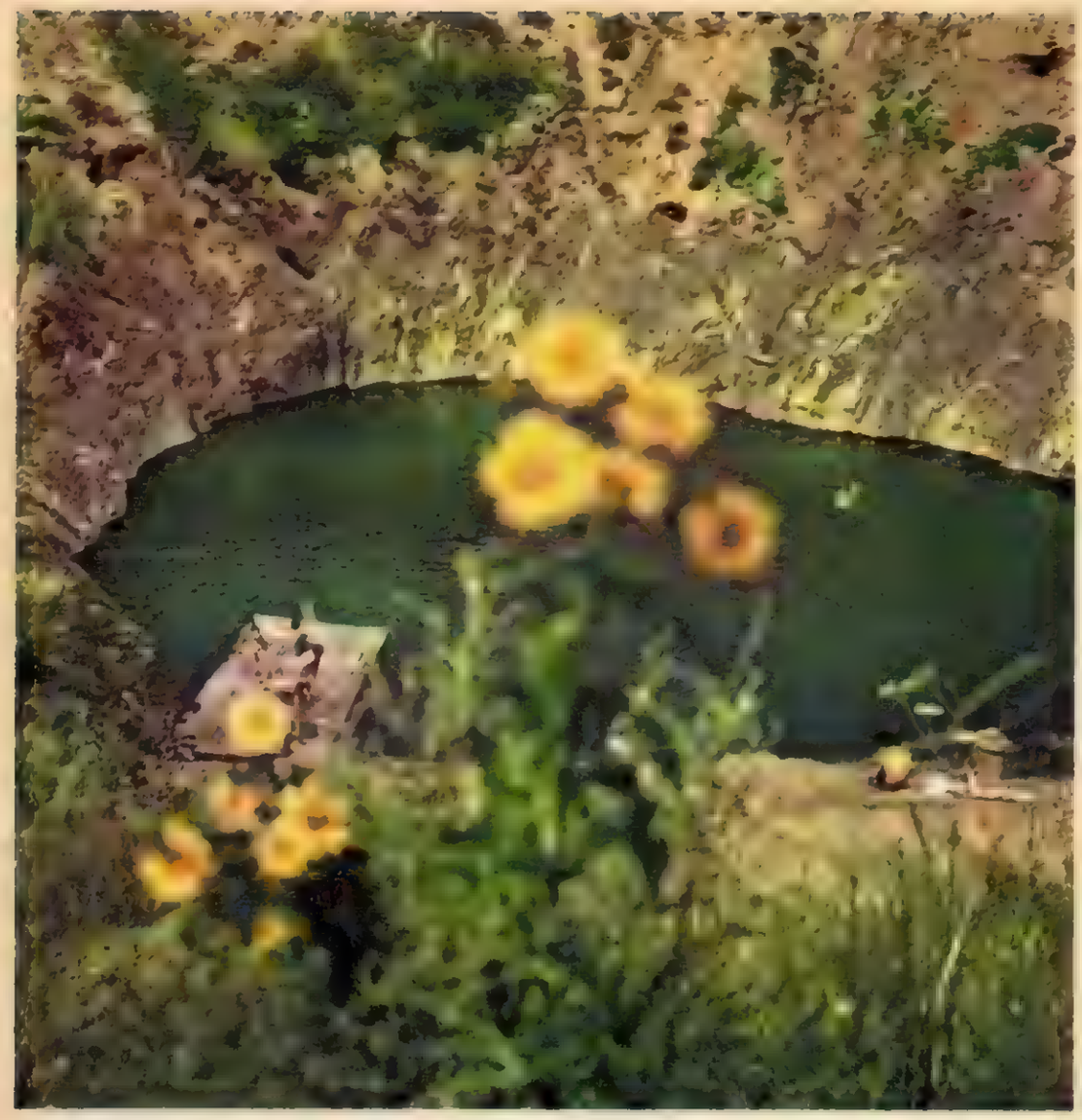

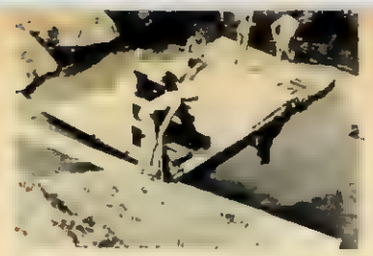

Echilibristică spre singura și șubreda «amenajare» de pe lacul Brîncoveanu.

O imagine a nepăsării.

OCNA SIBIULUI

ȚĂRM DE MARE CARE-ȘI AȘTEAPTĂ OASPEȚII CAM DE MULT DESCOPERITORII

flacăra
martor ocular

Ocna Sibiului este o stațiune care își păstrează veșmintele, amintind de începutul acestui secol. Clădirile, parcul, instalațiile, întregul decor te fac să crezi că ai descins într-un univers unde poți întîlni doamne cu rochii lungi de crinolină și purtînd în mîinile înmănușate evantaie, conversînd cu domni distinși, cu melon și monoclu, toți sosiți aici pentru a-și îngriji încheieturile betegite.

— La Ocna Sibiului se află lacurile cu apele clorosodice cele mai concentrate din țară, ne spune medicul Ion Pinciu. Apa de aici ajunge și la o concentrație de 20 de ori mai mare decît apa mării. Este una din stațiunile noastre de faimă, unde factorul terapeutic principal îl constituie apa sărată a lacurilor Horia, Cloșca, Crișan, excelentă pentru tămăduirea reumatismelor. Avem, de asemenea, instalații pentru inhalații și aerosoli, mecanoterapie și o sală de cultură fizică. Mai dispunem și de un șirand bine amenajat, cu 80 de cabine, vestiare, dușuri. Este deosebit de solicitat. În ziua de 29 iunie, o frumoasă zi de vară, au fost aici cam 8 000 de persoane, o dovadă elocventă a faptului că sîntem căutați și, ceea ce ne bucură, sîntem și găsiți. Lacurile noastre, aflate pe locul unor foste exploatări de sare cunoscute de pe vremea romanilor, au tămăduit sute de mii de bolnavi. Din păcate însă, locurile de care dispunem sînt insuficiente. Avem doar 460. Practic, cam tot atîtea cîte au fost la începutul secolului. E drept, mai sînt vreo 140 de locuri la campinguri și mai cazăm și prin O.N.T. la diverși cetățeni din oraș. Totodată, mai tratăm și în ambulatoriu cîteva mii de persoane.

— Problema spațiului de cazare este cea mai mare suferință a noastră, intervine directorul stațiunii, Petre Guran. Din 1906 nu s-a mai clădit nimic aici. Dimpotrivă, unele construcții vechi s-au deteriorat în așa măsură încît nici nu le mai putem folosi. Ce s-a mai făcut aici, cu o singură excepție, au fost reamenajări care însă nu au reușit să înfrumusețeze aspectul vetust al stațiunii, așa cum fardul pe un obraz îmbătrînit nu poate masca prea mult ridurile. Excepția de care vorbeam este darea în folosință a unei termocentrale care asigură încălzirea blocului alimentar, a clubului, a vilei nr. 10. Dar e foarte puțin. În vile e frig și vara și de aceea nu reușim să-i mulțumim pe oameni așa cum merită ei. Dacă ar fi apă caldă în stațiune...

La o azvîrlitură de băț de complexul balnear se află o salbă de lacuri sărate care au o binecunoscută acțiune binefăcătoare. Sute de ani, ele nu au fost valorificate în mod organizat. În urmă cu doi ani, primăria a hotărît amenajarea aici a unui șirand.

L-am vizitat într-o zi călduroasă de august cu sentimentul că asist la o mare farsă. Încă de la intrare, unde Savu Găvozdea împarte cu grație bilete de un leu de persoană, iar celor care vin cu autoturisme le mai percepe în plus trei lei, înțelegem că e ceva în neregulă. Pentru ce trei lei în plus dacă nu se asigură paza mașinilor? Savu Găvozdea spune că nu știe decît că trebuie să ia un leu de persoană și trei lei de mașină, de ce așa și nu altfel nu cunoaște, după cum nu cunoaște nici de ce i s-au dat bilete de 0,50 lei pe care cineva a scris deasupra prețului tăiat 1 leu.

Pe măsură ce înaintăm în cuprinsul șirandului avem senzația că pătrundem într-un teritoriu al nimănui. E vorba mai curînd de un țarc în care doar gardurile sînt făcute cu îngrijire, probabil pentru ca nimeni să nu se sustragă, din nebăgare de seamă sau dinadins, de la plata taxei de intrare. Puținele instalații și construcții din incinta șirandului, pe lîngă faptul că sînt inestetice, par că se vor prăbuși în orice clipă. Loc de vestiare ține un soi de baracă. Tăblițe cu diverse inscripții de nedeslușit ruginesc în tihnă. Trepte șubrede de lemn te coboară în apa lacurilor. Alteori, nu există nici acestea.

Victor Balteș, administrator la complexul balnear, ne explică una din cauzele care fac ca șirandul acesta să fie oarecum ocolit de oameni. Aceasta ar fi tocmai dezinteresul cu care e înconjurat. Oamenii preferă să se înghesuie acolo unde găsesc toate cele necesare, unde există niște gazde ospitaliere, preocupate să te simți în permanență bine. E drept, unora le place sălbăticia acestor locuri, ca de pildă soților Constantin și Maria Nicoară din Mediaș. Dar convin și ei că a bate cu nădejde niște stîlpi în pămînt și a pune un gard, numai pentru a percepe o taxă nu e suficient. În definitiv, tot un leu se plătește intrarea și la șirandul de la complex, dar acolo ești întîmpinat cu toată solicitudinea și nu ești lăsat să aplici principiul «Ai dat un ban, acum descurcă-te cum poți.» Apoi, ceea ce e de-a dreptul uimitor, este ușurința cu care s-a renunțat la folosirea lacului Brîncoveanu, lacul cu apele cu proprietățile curative cele mai bune. Motivul? Alunecările de teren. Desigur, e mult mai lesne să pui o tăbliță de interdicție decît să consolidezi terenul. Dar, sfidînd orice risc, amatori se găsesc destui pentru a intra într-o apă pe care poți sta culcat pe spate ca pe iarbă și poți citi ziarul fără să fii de nimic tulburat, fără să execuți nici una din mișcările recomandate de manualul de înot.

Am discutat cu mai mulți dintre cei care se bronzau pe malurile acestor lacuri care îți aduc aminte de mare. Toți și-au manifestat dorința ca amenajări corespunzătoare să ia locul celor făcute sub semnul grabei și improvizației. Dintre aceștia, juristul George Goga din Sibiu a spus în ordine și cu limpezimea cerută de meseria sa, ce ar trebui întreprins în continuare: «Tot ce e aici e lucru de mîntuială, nu e un lucru temeinic, așa încît nu poți beneficia în condiții bune de apele acestea miraculoase și de soarele care te bronzează ca pe litoral. Nu s-au făcut consolidările de teren necesare. Vestiarele arată cum arată; dușurile sînt insuficiente. Aprovizionarea chioșcurilor este deficitară. Nu s-au creat spații de joacă pentru copii, sau chiar și pentru cei mari, care ar dori și ei să bată mingea, însă fără a-i deranja pe ceilalți de pe plajă. Pe plaje, n-ar fi prea mare lucru să se aducă nisip fin. De asemenea, n-ar strica să se construiască un hotel. Condițiile naturale admirabile de aici ar atrage pe oameni, care dacă ar ști că sînt cazați cum trebuie și serviți ireproșabil nu ar întîrzia să vină într-un număr mare. Alta ar fi și viața orașului.

Organele locale s-au străduit, și au reușit într-o bună măsură, în funcție de posibilitățile pe care le-au avut la îndemînă, să întreprindă primele acțiuni menite să exploateze o bogăție care nu trebuie să se irosească. Rămîne însă ca Ministerul Turismului să intervină cu hotărîre, luînd mult așteptate măsuri care să transforme Ocna Sibiului într-o stațiune de prestigiu, în folosul oamenilor muncii, pentru sănătatea lor.

GEORGE ARION ■
Fotografii de ION PREDOSANU ■

flacăra
anchetă economică

ȘI NOI, CEI DE LA ÎNTREPRINDEREA DE PIELE, ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI MAROCHINĂRIE DIN SIBIU, FACEM COMERȚ EXTERIOR

«Trebuiau confecționate 10 000 de poșete cu ramă și mai rămâneseră doar 15 zile pînă la expirarea termenului prevăzut în contract. Colaboratorii noștri de la Întreprinderea «11 iunie» din Galați ne-au trimis ramele cu multă întîrziere. Beneficiarul extern ne presa să-i trimitem marfa. Dacă nu respectam termenul puteam să pierdem comanda. Și ca să pierzi o comandă nu e deloc simplu. Nu e vorba numai de faptul că întreprinderea nu încasează valuta respectivă. Mai intră în discuție și seriozitatea cu care ieșim în lume și facem comerț, cu care ne angajăm noi prin stipulațiile contractuale; prestigiul fabricii noastre, pe care vrem să-l impunem pe piața externă. În condiții normale de lucru sarcina nu mai putea fi însă realizată. Conducerea întreprinderii se manifesta cu multă îngrijorare. Și atunci am așteptat să se termine schimbul. Am adunat toată formația a șaptea, pe care o conduc, și le-am spus și lor ce v-am zis dumneavoastră. La urmă am hotărît cu toții că musai, trebuie să ne ținem de cuvînt. Cu voință, cu eforturi, cu orice preț. Am luat măsuri de organizare altcumva. Adică, în afară de faza planificată, fiecărui muncitor i s-a mai adăugat o fază de operații, pentru a putea mări ritmicitatea benzii. Timpul de lucru a fost și el prelungit — așa hotăriseră oamenii. Aurel Frățilă, băiatul de colo, deși are numai 23 de ani, a lucrat trei operații. Cît trei deodată. Maria Deac, Aurelia Vlădut n-au fost mai prejos. Producția formației s-a dublat: de la 240 de poșete pe schimb, am ajuns la 500 de bucăți, fără nici un rabat la calitate. Controloarea Aurelia Anușcă, severă dealtfel, n-a respins nici o poșetă. Recordul a durat exact o săptămînă. Beneficiarul a primit marfa la timp și a fost mulțumit. Noi am avut marea satisfacție a muncii noastre, dar mai ales a faptului că am rămas cu obrazul curat.» (Dumitru Șomu, maistru)

O astfel de concepție despre producție, despre responsabilitățile care revin unui colectiv chiar și în situații-limită, nu trebuie să mire pe nimeni. Și nici faptul că 70 la sută din producția secției de marochinărie a Întreprinderii de piele, încălțăminte și marochinărie «13 Decembrie» Sibiu este destinată exportului; că produsele confecționate aici obțin locuri tot mai de frunte, meritate, într-o competiție continuă și dificilă pe piața externă. Este un fapt care face dovada că oamenii întreprinderii posedă o înțelegere completă a poziției lor în acest complicat proces al producției de bunuri materiale. Această înțelegere s-a format printr-o luptă continuă și grea cu oamenii, prin înfruntarea unor practici deseori comode, a unor obiceiuri mai vechi. Faptul că azi fiecare muncitoare are posibilitatea dar și obligația să controleze operațiile executate de colegul din formație a dus la instituirea autocontrolului, a acelui principiu eficient dar și echitabil — «eu produc, eu controlez, eu răspund». Cele 70 de muncitoare din formația condusă de Elena Oțetea produc în exclusivitate pentru export, ceea ce înseamnă că lupta pentru respectarea întocmai a tuturor parametrilor nu este deloc ușoară: «Noi lucrăm, printre alte produse, truse diplomat. Pentru lipit folosim o soluție numită aderoplast. Dacă o picătură cît un vîrf de ac atinge materialul, îl degradează. Din neatenție, Elena Poșa a scăpat o picătură pe o trusă. Colega ei Maria Solomon a refuzat să o preia pentru fazele următoare ale fluxului: «N-o primesc, tovarășă Oțetea, pentru că e o trusă moartă; să fie și dînsa mai atentă». Și a avut dreptate. Dacă nu sîntem severi cu noi, cu colegii noștri, nu putem da produse competitive pe piața externă»

Diversitatea producției este o altă cale prin care colectivul întreprinderii sibiene încearcă să încheie noi contracte cu partenerii externi. «Au fost situații — ne spunea tovarășul inginer Gheorghe Priveghiu, adjunct șef secție — cînd s-au livrat 25 și chiar 30 de modele noi pe lună, ajungîndu-se să se producă pînă la 800-1000 de modele pe an». De ce o nevoie atît de mare de diversitate? Tocmai pentru a satisface cerințele multiple ale consumatorilor, pentru a livra totdeauna produsele cele mai moderne, utile și preferate. Această cerință a determinat, ca într-un lanț cauzal perfect, altele: a impus o mare mobilitate fluxului tehnologic, adaptării lui rapide la noile tehnologii (pentru că fiecare articol din cele aproape o mie înseamnă tot atîtea tehnologii, consumuri specifice, documentații, prețuri etc.) Așadar, fluxul s-a organizat pe benzi rulante și benzi cu deservire automată a locurilor de muncă. Aceasta permite executarea concomitentă a mai multor articole sau modele. Totodată se asigură o utilizare rațională și integrală a mașinilor și utilajelor. La rîndul lor, oamenii au depus eforturi să-și însușească toate aceste tehnologii, să le perfecteze, să-și perfecționeze profesia. Și lucrul s-a realizat cu atît mai ușor cu cît oamenii sînt tineri — media de vîrstă la secția marochinărie nu depășește 25 de ani —, dornici să învețe. Termenul consacrat aici este policalificarea. Ce înseamnă un muncitor policalificat? Unul care poate să lucreze mai multe grupe de articole pe aceeași linie tehnologică. Cu alte cuvinte un om bun la toate. Fiecare din cele 70 de muncitoare din formația Elenei Oțetea întrunește această condiție, este specializată în produsele de mică marochinărie, care cer îndeminare și multă migală. Cele mai bune? Aurelia Bîrsan, Cecilia Andreescu, Mariana Baciu, Elisabeta Drobotă, Maria Herbet, iar din formația condusă de Walter Reisenauer se impun evidențiate, chiar și după părerea Elisabetei Izdrăilă, controloare de calitate, Tavifta Munteanu, Elena Manea, Maria Frăcea, Maria Munteanu și altele.

Un creator de modele nu lucrează opt ore pe zi. Fiind vorba de o pasiune, aruncat în mrejele ei omul uită de sine. Este și convingerea lui Dumitru Gligore, creator specialist, șeful atelierului creație multiplicare. Dacă întreprinderea «13 Decembrie» a ajuns în prezent să-și vîndă produsele în peste 20 de țări ale lumii, se datorează și oamenilor de la creație. Peste 600 de modele noi pe an, realizate aici, astîmpără «foamea» de diversificare a consumatorilor. Cele mai multe sînt creații proprii. Roth Helmuth, 34 ani, unul din cei mai buni creatori, realizează cam 10 modele noi pe lună. De unde atîta inspirație? «O dată pe săptămînă merg la magazin și mă interesez cum se vînd modelele mele. Observ cum o persoană mînuiește poșeta la casă, cînd plătește. Asta pentru a-i urmări funcționalitatea, utilitatea, echilibrul ei. Apoi merg la aeroport, în gară, unde e un mare aflux de călători deci și un număr mare de modele de poșete. Mergem la Muzeul Brukenthal, Muzeul tehnicii populare, Muzeul satului, consultăm reviste, bibliotecile. Și dacă vreți vă zic și un secret: am permisiunea soției să privesc fiecare... poșetă, chiar și atunci cînd merg cu dînsa pe stradă. Unii clienți străini vin cu modele proprii și văzîndu-le pe ale noastre le abandonează pe ale lor și le solicită pe cele românești, care îmbină mai armonios frumosul cu utilul. Acum lucrăm la colecția de poșete a anului 1976, dar despre acestea mai tîrziu».

Constatăm însă că posibilitățile colectivului de la Întreprinderea de piele, încălțăminte și marochinărie «13 Decembrie» Sibiu nu sînt pe deplin fructificate. Mai întîi pentru că întreprinderea sibiană mai întîmpină greutăți din partea unor colaboratori, cum sînt întreprinderile «Metalo Globus» București și «11 iunie» Galați, ale căror materiale auxiliare — balamale, rame, încuietori, fermoare etc. — nu au calitatea cerută.

— În prospectarea pieței interne și externe noi am obținut unele rezultate — ne spunea tovarășul Ioan Botezan, inginer șef al întreprinderii; anual participăm la peste 20 de tîrguri și expoziții internaționale unde produsele noastre au stîrnit deseori interesele multor firme, care ne-au solicitat colecții de modele. Anul acesta am trimis în 16 țări un număr de 110 colecții, totalizîndu-se 1 650 de modele. În prezent, prospectăm piața în Australia. Peste 61 la sută din planul anual la export a fost realizat. Dar aceste rezultate nu sînt în măsură să ne satisfacă. Trebuie să prospectăm mai bine piața externă, să urmărim și să ținem cont mai mult de specificul unor țări. Aceasta cred că s-ar putea îndeplini și prin stabilirea unor contacte ale specialiștilor noștri cu firmele sau persoanele beneficiare. În prezent, delegațiile care ne reprezintă sînt formate mai mult din angajați ai Întreprinderii de comerț exterior «Arpimex», care nu totdeauna pot să cunoască posibilitățile concrete ale întreprinderii noastre. Noi producem obiecte de modă, care se solicită într-un anume sezon și de aceea procedura de încheiere a unor contracte trebuie să fie rapidă. Specialistul nostru ar fi, credem, cel mai în măsură să analizeze, în raport de posibilitățile întreprinderii, oportunitatea unei comenzi, eficiența unui contract. Să nu se înțeleagă că pledăm pentru deplasările specialiștilor noștri în străinătate. Interesul este mult mai important, el vizînd destinele întreprinderii. Credem că deplasarea unor delegații mixte, formate din delegați ai «Arpimexului» și specialiști ai întreprinderii într-un timp util, în sezoanele respective, ar aduce o rezolvare mai promptă problemelor care încă se mai ivesc, ar spori simțitor volumul contractelor».

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

revanșa omeniei

«Era în 13 februarie 1953. Am simțit că se apropie momentul să nasc și m-am dus la maternitatea din localitate, își reamintește învățătoarea Eugenia Pricâ din Geoagiu. Mai era acolo internată o femeie din satul Renghet, pe nume Stoica Elisabeta. Am născut greu, cu complicații, în aceeași zi de vineri după-amiază. Noaptea a născut și femeia din Renghet. Starea sănătății mele se înrăutățise, nici măcar nu-mi puteam vedea fata, nici nu puteam alăpta. Simbătă și duminică am trecut prin stări dificile, dar luni m-am simțit mai bine și am cerut copilul. Era așezat împreună cu fetița femeii din Renghet, în același unic pătuț din salon. Am văzut că moașa se bibliie. «Vă cunoașteți fetițele?», ne-a întrebat ea. Eu cum era s-o cunosc dacă n-o văzusem pînă atunci. Elisabeta nu și-o recunoștea nici ea, pentru că nici ei nu i se arătase încă copilul. A venit doctorul cu aerul că e sigur pe ceea ce știe și mi-a adus fetița. «Aceasta e», a spus el și și-a văzut de treabă. Am privit-o mult. Era sănătoasă și vioaie și mi se părea că seamănă cu sora mea mai mare. «Dar dacă nu aceasta e fata mea?», mă încerca uneori un gînd. Mă liniștea însă din nou părul ei negru și ondulat, cum îl avea și soțul meu. Apoi, zilele au trecut, găseam tot mai multe asemănări între fetiță și noi și uitasem cu totul incertitudinea de la maternitate».

Pînă într-o zi. Un lucrător de la Stațiunea experimentală horticolă din Geoagiu îi spune inginerului Dumitru Pricâ — cercetător la această stațiune: «Este la noi în sat, tovarășe inginer, o fetiță care seamănă leit cu dumneavoastră», dar el nu l-a luat în seamă, gîndindu-se poate la cine știe ce insinuări. Cîteva zile mai tîrziu însă țăranul acela se încăpățînează și iarăși zice: «Nu se poate, tovarășe inginer, trebuie să fie ceva că prea seamănă fetița de la noi cu dumneavoastră. M-am uitat și aseară la ea și e ruptă din dumneavoastră». Cînd s-a dus acasă, i-a spus soției că un om din Renghet îl tachinează mereu cu o vorbă. Drama se declanșează brusc. Soția îi spune că, la rîndul ei, nu demult, a fost oprită pe stradă, în Orăștie, de o femeie care o cunoștea, și i-a spus că fata ei adevărată ar fi cea care crește în casa lui Stoica Petru din Renghet. N-a luat-o nici ea în seamă și nu i-a spus pînă acum soțului. Hotărâse să meargă cu un pretext la școala din sat și să vadă fata. Chipul ei i-a consternat. Se suprapunea, într-adevăr, ca o copie peste chipul inginerului Pricâ. S-au tulburat profund. Au început coșmarurile. Fetița, pe numele din catalog Stoica Dorica, avea paloare în obraji și o proastă situație la învățătură. Era în clasa a doua dar încă nu știa să scrie. Învățătorul le spunea că fetița are reumatism la inimă iar acasă nu o poate ajuta nimeni la carte.

«Am început de îndată demersurile pentru a îndrepta o greșeală săvîrșită cu opt ani în urmă — povestește mai departe dr. ing. Dumitru Pricâ. Cum era firesc, ne-am dus mai întîi la familia Stoica. Nici n-au vrut să audă, poate nici nu realizau în concepția lor întreaga dramă. Aveau o fată, erau mulțumiți de ea și altceva nu-i mai interesa. Am apelat la ajutorul doctorului care făcuse încurcătura, dar în loc să ne sprijine încerca să ne convingă s-o lăsăm baltă. După ce fusese neglijent la naștere, devenise acum laș, ne refuza ajutorul. Ne-am adresat judecătoriei. S-au întreprins cercetări amănunțite, analize medicale de specialitate care au spulberat orice reținere, s-au ascultat martori. Fetița de la Renghet era fetița noastră cea adevărată...»

Fără îndoială, judecătorii de la tribunalul din Deva nu s-au mai întîlnit niciodată cu un asemenea caz și nici legislația nu-l întrevăzuse în toată complexitatea lui. O hotărîre dreaptă era greu de luat, deși la prima vedere părea simplă: fiecărei familii să i se atribuie propriul său copil, urmînd să-și ia un nume nou, cel adevărat, înscris la primărie. Procesul a durat mult, timp în care în cele două case se așezase nesomnul, frămîntarea. Familiei Pricâ i se putea restitui propria fetiță. Dar familiei Stoica? Accepta cealaltă fată, care crescuse la Geoagiu, în condiții dintre cele mai bune, să plece de la părinții în brațele cărora se trezise? Singurele ei sentimente erau legate de aceștia și în mintea ei de copil nu-și putea imagina, nu putea admite alți părinți, alți frați, altă casă, căci toate ar fi fost străine pentru ea. Întrebată de judecător, cînd împlinise zece ani, la care părinți vrea să stea, fetița a spus simplu și speriată: «Mă cheamă Pricâ Mioara, am zece ani, pe tata îl cheamă Pricâ Dumitru iar pe mama Pricâ Eugenia și nu plec nicăieri de la ei» (greu și abia mai tîrziu ea a trebuit să înțeleagă că o va chema alt fel de aici înainte.) Cu judecata lor limpede, Stoica Petru și Elisabeta își dădeau seama că adevărata lor fată nu îi se va mai atașa la această vîrstă, de aceea insistau să li se lase copilul pe care-l crescuseră. Dar judecătorul nu admitea această soluție. Încurcăturile pricinuite de un medic iresponsabil și o moașă asemeni nu mai puteau fi după atîția ani clarificate în așa fel ca ambele familii să fie împăcate. Și, atunci, judecătorul a hotărît cum a crezut că e mai bine pentru cele două minore: Mioara (Dorica) revine la părinții ei adevărați iar Dorica (Mioara) Stoica, la cererea familiei Pricâ, rămîne pe mai departe în răspunderea și educarea acesteia.

Cum s-a împăcat fetița crescută în căsuța adumbrită de viță sălbatică de la marginea satului Renghet cu gîndul că va trebui să aibă alți părinți? Drama care o răscolea nu putea fi ascunsă. Dar ceea ce era posibil pentru ea — adaptarea la o realitate nouă — nu era obiectiv posibil pentru cealaltă, decît cu riscul unor nebănuite traume. Învățătoarea Eugenia Pricâ îmi povestește acele momente ale primei întîlniri cu fiica ei adevărată. «Ne-a adus-o executorul judecătoresc acasă, am întîmpinat-o cu tot ce credeam că ar putea s-o atragă, dar ne privea încruntată și nu se atingea de nimic Ne-am urcat apoi în mașină și am pornit spre mare. Fetițele stăteau pe fotoliile din spate. Am pus lîngă Mioara hăinuțele pe care i le cumpărasem. Pe la jumătatea drumului am văzut-o cum începe să se dezbrace de cămășuța și fustița ei și să-și pună pe rînd rochițele și sandalele noi. Era primul semn că ne va adopta.» Familia din Geoagiu putea fi de acum fericită. În marea lor omenie și simțire părintească, soții Pricâ nu puteau uita însă că o altă familie rămăsese fără copil, îi fusese înstrăinat datorită unor împrejurări pentru care ei nu aveau nici o vină și atunci au făcut ce mai puteau face: le-au spus soților Stoica, împărtășindu-le durerea: «Să le fim și unii și alții părinți la amîndouă, să facem în așa fel ca ele să nu simtă cu nimic din durerea care ne-a întristat pe noi». Dar soții Stoica înțelegeau că de acum nimeni nu le mai poate da nimic. Doar ele, cele două fete — în prezent amîndouă studente — le vor putea compensa nedreptatea pe care legea acum n-o mai putea îndrepta: prima, care nu i-a cunoscut dar care s-a născut din ei, cinstindu-le numele pe care îl-i poartă, muncind, învățînd și comportîndu-se cu demnitate; cealaltă, păstrîndu-le pe mai departe sentimentele nepieritoare pe care toți copiii le au față de cei ce i-au învățat întîiul pas și întîiul cuvînt.

ROMULUS LAL ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

un subiect pentru dürrenmatt

Călătorim de patru ore. În vagonul restaurant e liniște. Cîteva ferestre deschise fac perdelele să fluture ca într-un decor suprarealist. Fețele de masă albe pe care cad razele soarelui par potrivite pentru un peisaj de iarnă în Bucegi. Bărbatul care a luat loc vizavi soarbe rar dintr-o cafea, pretext să întîrzie cu privirile pe fereastră.

Iată ce mi-a povestit.

«Cînd am citit «Pana de automobil» a lui Dürenmatt, m-a frapat asemănarea cu un caz pe care l-am cercetat eu cu ani în urmă. În timpul războiului, la Arad, este arestat un tînăr de 19 ani bănuit de legături cu comuniștii. E închis într-una din celulele penitenciarului. Întîmplarea a făcut să-l cunosc personal pe acest tînăr, dar cum eu însumi eram urmărit în perioada aceea pentru activitate antifascistă n-am reușit să aflu împrejurările în care a fost judecat și condamnat la moarte. Adevărul mi s-a relevat mult mai tîrziu, în situația în care judecam crimele comise în epoca dictaturii antonesciene. Ei bine, în momentul arestării sale, ca dealtfel în tot timpul războiului, trebuie să știți că penitenciarele erau populate de foarte mulți oameni dubioși. Mă refer în special la gradații însărcinați cu paza deținuților dar și la cei condamnați pentru tot felul de delicte de drept comun. Închisorile deveniseră un teren prosper pentru afaceri veroase, de corupție, de abuzuri. Aflînd de arestarea tînărului meu prieten, în după-amiaza unei zile de iulie a anului 1944, cei cîțiva gardieni de serviciu, în colaborare cu deținuții angrenați în atelierele de croitorie și de cizmărie din penitenciar, se constituie într-un fals complet de judecată și-l traduc în fața instanței. E scos din celulă conform ritualului obișnuit și invitat «sub pază» în boxa acuzaților din sala de ședințe prezidată de «procurorii» și de «judecători» întruniți ad-hoc și aleși dintre gradați și deținuți în travesti. Vă dați seama, unii din oamenii aceștia, trecuți la rîndul lor de mai multe ori prin instanță, judecați și condamnați pe diferite termene, cunoșteau aproape în detaliu procedura, în așa fel încît macabra punere în scenă are toate șansele să pară veridică. Se dă curs unui act de acuzare în care abundă învinuiri imaginare, coroborate cu unele date reale, cunoscute de oamenii din serviciul de pază. Borfașii, ca să folosesc termenul consacrat în limbajul de mahala, îl supun unui tir feroce de acuzații care îl îngrozesc pe inculpat. Imaginați-vă chipurile procurorilor și judecătorilor de ocazie în costume de ofițeri aflate pentru retușuri la croitoria penitenciarului. Imaginați-vă de asemenea panica celui acuzat, în atmosfera aceea crispată, severă, a «instanței», incapacitatea de a rosti măcar cîteva cuvinte întru apărarea sa. După o judecată sumară, urmează pronunțarea sentinței: condamnarea la moarte. Vă dați seama, încercați să vă reprezentați momentele dramatice prin care poate trece un om cînd, aproape nevinovat, se trezește condamnat la moarte, cu spectrul unei dimineți în care i se pregătește plutonul de execuție și cineva ordonă sec: foc!? Mie, personal, mi-e imposibil să mă proiectez în situația lui deși, în acele zile și în acele nopți de teroare, ne-am simțit cu toții, în repetate rînduri, niște condamnați la moarte cu sentința comutată întîmplător.

Ei bine, «condamnatul la moarte» este readus în celulă, sub pază, mut de durere, cu ochii scăldați în lacrimi, lăsat acolo, singur, timp de cîteva ore pentru ca «judecata să-și facă efectul». Mai tîrziu, ca totdeauna în cadrul acestor abile puneri în scenă, apare în dreptul celulei un «plutonier» căruia, pasămite, prin clemența gardienilor, i se permite să stea de vorbă cu condamnatul Acest plutonier are rolul să pună la cale un șantaj macabru. În șoaptă, privindu-l în ochi pe condamnat, îi insinuează eventualitatea achitării în schimbul unei mari sume de bani sau a unei cantități de aur. I se aduce la cunoștință condamnatului că vizitatorul său mărinimos e în relații strînse cu unii și cu alții dintre judecătorii care îi sînt profund îndatorați și care, la recomandarea sa, vor revizui procesul imediat. Cu o singură condiție: să i se dea adresa exactă a omului și a locului în care pot fi găsiți banii sau aurul. Tînărul meu prieten încă plin de candoare și de naivitate cade pradă escrocului și îl trimite la rudele sale, care nu au bani pe șin dar au aur în canatul ușii de la dormitor. Înțelegeți-l, vă rog. În disperarea aceea, a comis o trădare care poate fi iertată în fața morții. De fapt, el nu avusese niciodată nimic comun cu activitatea ilegală a comuniștilor din acea vreme. Era absolut nevinovat din punctul de vedere al autorităților, deși, cunoscîndu-i convingerile, pot depune mărturie post-mortem că îi ura pe fasciști și că ar fi putut fi, în felul său, un luptător adevărat. Într-adevăr, pe baza cîtorva rînduri scrise în grabă în celulă, rudele sale, oameni cu anumită stare în oraș, șantajați de plutonierul deghizat de această dată în civil și care a bătut la ușa lor conspirativ, cedează aurul promis. Cîte nu se întîmplă sub presiunea hohotelor de plîns ale unei mame care-și pierde cumpătul?

Plutonierul se ține de cuvînt. Condamnatul este readus în instanță în aceeași noapte, procesul este rejudecat, se retrag acuzațiile, sînt «găsiți» chiar cîțiva martori care declară că e nevinovat și pînă la urmă e achitat. Vă imaginați iarăși bucuria celui din boxă la pronunțarea sentinței. Oamenii spun că l-au văzut plîngînd cu capul dat pe spate, rîzînd și plîngînd în drum spre celulă, căci pentru eliberarea sa «mai sînt necesare unele formalități care nu se pot rezolva acum, orele fiind înaintate»

Dar dimineața, vin procurorii și judecătorii adevărați, în hainele lor cu trese aurite, cu cizmele lustruite cazon, unele mirosind încă a alcooluri și a parfumuri scumpe. Arestatul din după-amiaza zilei de ieri este condus din nou, de altă echipă de gardieni, în sala de ședințe. Și, vă dați seama?, pentru el cheile au sunat cîteva minute în semn de eliberare! Dîndu-și seama că procesul se reia, după noaptea aceea de coșmar în care a trecut prin fața morții și s-a întors la viață plin de speranțe, tînărul meu prieten, probabil, a înnebunit sau în orice caz și-a pierdut controlul, a avut un acces de nervi, desigur nerecomandabil într-o atare împrejurare. A strigat, a jignit instanța, a aruncat în fața judecătorilor săi cuvinte grele, a desconspirat adevăratele lui sentimente despre război, despre agresori, despre Antonescu. Și, de data aceasta, a fost condamnat la moarte definitiv. A fost condamnat la moarte cu furie! Se vede asta din redactarea sentinței și din graba cu care a fost executată.

Pe unii dintre autorii punerii în scenă i-am prins după evenimentele din August 1944. Pe alții i-am pierdut. În cimitirul din Arad există un mic monument de marmură cu următoarea inscripție: Radu Isac. 15 septembrie 1925 — 31 iulie 1944»

Și trenul gonește mai departe prin Cîmpia Română spre București. Ne uităm unul la altul fără să ne vorbim. Mă gîndesc că «Pana de automobil» a lui Dürrenmatt e un dulce accident de comis voiajor pe lîngă tragedia consumată cu 31 de ani în urmă la Arad.

A. DOHOTARU ■

flacăra literară

opinii

versul liber

Versul liber aproape că a gonit versul supus ritmului și rimei din arena poeziei contemporane. Am prea mare admirație pentru versul liber, pentru ca să folosesc expresia economistă după care marfa proastă gonește pe cea bună de pe piață. Dealtfel, eu însumi îl practicam frecvent în tinerețe și totdeauna am fost convins că e mai dificil de realizat decît versul «încorsetat». Între virtuoșii lui se înscriu nume celebre ca Apollinaire, Eluard, Pablo Neruda, Ianis Ritsos și atîția alții. Însuși versul antic, în general străin de rimă, prin faptul că folosește silabe lungi și scurte în metrica aparent severă se apropie de versul liber. Nu cunosc ebraica, dar poate și psalmii sînt concepuți în vers liber.

Totuși cred că în poezia contemporană se abuzează de versul liber, care prin abuz devine «așa zis...», pierzîndu-și substanța poetică, pornită nu din cuvinte ca atare, ci din acea reflectare, acel «joc secund» cum îl numește Ion Barbu, al realității, care constituie întruchiparea oricărei arte, precum și a altor moduri de manifestare ideațional-afective sau cogitaționale ale ființei umane, hipercefalizate istorico-social, fără să-și fi pierdut însă temeliile biologice.

Esența versului, deci a exprimării cifrate pe baza unui cod individual fie «liber», fie «încorsetat», este comunicarea unei atitudini afectiv-ideaționale din contactul cu realitatea, pregnant saturată senzorial, cu scopul de a stîrni prin inducție o atitudine, nu similară, ci proprie în subiectul receptor.

Poți să fii sau să nu fii de acord cu «Penes Curcanul» al lui V. Alecsandri ori cu «Scrisoarea a III-a» a lui Mihai Eminescu, dar dacă poetic nu ești afon, nu se poate să nu-ți stîrnească o anumită atitudine, pozitivă sau negativă, față de situația dată.

Dar vorba e de versul liber, care nu-i decît un **mijloc** de luare de atitudine și de comunicare **publică**, fie chiar și peste secole. Versul liber! Eu îl consider ușuratic, atunci cînd nu-și ia în serios misiunea pe care am exprimat-o: luarea de atitudine, firește din partea poetului, cu meșteșugul său.

Adeseori versul liber de azi se pierde în verbalism și parcă convine la numărătoarea rîndurilor.

Dar, cum am spus, versul liber mi se pare dificil ca realizare, o «libertate» care se izbește de aceleași greutăți în oricare altă artă. Ilia Ehrenburg cu care la Moscova ne vizitam des prietenește, reciproc, și care avea o splendidă colecție Picasso, mi-a spus următorul lucru: La început Picasso își desena foarte precis anatomic desenele și morfologic figurile. Abia apoi începea să cugete cum și ce. Știm, acuma, după moartea și colosala sa operă, cum și ce. Cu Picasso începe o, aș zice, planetară eliberare artistică a plasticei.

Revin, însă, la poezie, și anume la versul liber. Mă preocupă necontenit acest mijloc de realizare a poeziei, străvechi și mereu cerut să fie reînnoit.

Firește că studiez «fenomenul», greu pretabil la recitaluri și mai ales la cîntece. Mă voi referi la un singur caz din cele studiate, anume la al unui celebru poet austriac, Georg Trakl, mort în războiul din 1914. E un poet din al cărui vers, dacă nu și cuvînt, țîșnește poezia ca dintr-un izvor al Castaliei, pulsînd și palpitînd de originalitatea sub cupola tragismului existenței. Îi studiez opera de peste treizeci de ani. E inepuizabilă ca și a lui Apollinaire sau Maiakovski, deși n-a prins sfîrșitul tulbure al veacului nostru, ci doar începutul său tragic, pe care l-a gustat deplin prin propria moarte.

Ce voiam să spun? Acest poet, ca și Eminescu, scrie numeroase variante poeziilor sale, preocupat de orice vers. Am urmărit variantele 2, 3 și 4 ale diverselor sale poezii.

Un fenomen curios: de la prima variantă destul de severă prozodic poetul ajunge la ultima cu vers liber, de fapt cea mai realizată din punct de vedere poetic. Deci versul eliberat de servituțile vechii prozodii

Dar să ne-nțelegem: ritmul și rima rămîn baze ale poeziei, cum dovedește nu numai folclorul cu vechimea sa milenară, ci însuși faptul că marii poeți niciodată nu s-au desprins de marile tradiții folclorice ale poeziei care vor continua și după noi.

La noi în țară singur socialismul este îndreptățit, prin principiile și structura sa, să asigure tuturor desăvîrșită dezvoltare etico-socială și libertate spiritual-culturală.

Versul liber cred că-și va crea tot mai mult creditul în existența socialistă în măsura exprimării libere a conținutului vieții noi a țării. Sînt, în sensul trecerii prin canoanele tuturor formelor de versificație, pentru versul liber, bine chibzuit, ca expresie a socialismului din România, a socialismului care prinde rădăcini în toată lumea.

MIHAI BENIUC ■

înjunghiatul iulie

Majoritatea poeziilor primite la redacția noastră în luna iulie — «înjunghiatul iulie», cum se exprimă unul dintre corespondenți — au ca temă comună descrierea încleștării pe care am avut-o cu apele și eforturile pentru refacerea după inundații. Pentru cine vrea să scrie poezie patriotică, neputința de a rămîne în expectativă față de evenimentele majore prin care am trecut este un semn bun. Și trebuie remarcat că aceste versuri pe care le-am primit nu au fost însoțite, cum se întîmplă de obicei, de scrisori-ultimatum, prin care să fim somați să le publicăm imediat. Iată ce scrie, de pildă, **Ioan Iustin Purza din Arad** (ale cărui pagini conțin versuri notabile, ca «De la rîu ni-i graiul fagure de miere/ Da, rîurile lar ne dor/ și pîinea noastră plînge-n ape»): «Vă trimit alăturat cîteva poeme pentru revistă. Chiar dacă n-au nici o șansă de publicare. Important e pentru mine că le-am scris, c-am dat dovadă de răbdare patetică în acest iulie pe care nu-l mai vrem niciodată scuturat cu petale de tristeți în viața noastră.» La fel, **Octavian I. Ciucă, din București:** «Nu mă interesează publicarea, ci citirea lor cu dăruirea cu care le-am scris.» Ne-au mai trimis versuri, printre alții, **Leontina Anghel, Dafina Pop, Silviu Justinian,** toți trei din **București, I. D. S., din Sibiu, Liviu Poenaru, din Tîrgu Jiu, Constantin Ciubuc, din comuna Vișina, jud. Dîmbovița.**

Paginile acestea, scrise sub imperiul unei emoții reale și într-o stare de precipitare firească, au, firește, stîngăcii și neîmpliniri. Dar ele nu trebuie, în acest caz, judecate dintr-o perspectivă artistică, ci trebuie mai curînd privite ca niște mesaje ale solidarității tuturor oamenilor acestui pămînt al nostru. Izvorîte dintr-o suferință reală, ele au dramatism, au ce comunica. De aici poate începe poezia

cronica literară

lipsa de stare a poetului

Marin Sorescu a debutat cu un volum de parodii. Critica a extins concepția parodică și la restul creației. Diagnosticul e, firește, exact, dar l-a sugerat mai întîi poetul însuși. Nu ne putem limita doar la atît. S-ar părea că Sorescu scrie, în primul rînd, despre poezie. Sau chiar împotriva ei. Ceva rămîne aici ambiguu. Dacă poezia e dată dinainte (pentru a fi parodiată), atunci unde începe poemul propriu-zis? După cum invocarea structurii duale a poetului, sentimental și ironic (justă și această idee), menține interpretarea mai mult la suprafața lucrurilor.

Cînd confesiunea e întemeiată numai pe disimulare, poezia devine o succesiune de măști. Și cum Sorescu scrie și teatru, s-au găsit deja voci care să finalizeze lirica (umilind-o) în producția scenică. Referindu-ne la *teatralitate* ca atitudine estetică, observăm că la Sorescu aceasta nu constituie o soluție ultimă în fața vieții. Pînă și teatrul său e cu totul altceva: un teatru al sincerității totale. Rolul de actor (rolul rolurilor), în poezie, e mai degrabă persiflat: «Cei mai dezinvolți — actorii!/ Cu mîncile sufleca Cum știu ei să ne trăiască». Poetul e, desigur, ironic și continuă așa pînă la sfîrșit. În *Tușiți*, sub impulsul revoltei, se destramă iluzia spectacolului. Tonul ajunge la sarcasm: «Acum ai molipsit/ toată sala/ Piesa se petrece de la un cap la altul/ Într-o tuse măgărească...»

E greu de explicat nota de absurd (citeodată urmuzian) din lirica lui Sorescu, semnalînd pur și simplu sinteza de miraculos și cotidian. Ce-l determină, în fond, pe poet să accepte prozaicul, pentru a-l pune de acord imediat cu lirismul; cu alte cuvinte, ce se află în spatele acestei sinteze? Oricum, se face prea mare caz de *mecanismul* (ce-i drept, foarte subtil) care pune în mișcare materia poemelor. De vină sînt și unele compuneri mai anemice, de serie, ale poetului. Bănuim la Marin Sorescu o conștiință rafinată a scrisului, decantarea inteligentă a impresiilor brute. Și totuși poezia lui ne cucerește și pe altă cale. Ea ne face să vedem lucrurile, realitatea imediată, lumea; lumea de vis a sufletului. Direct sau alegoric ne sînt comunicate marile întrebări despre existență. Poetul e sincer și ascuns, tragic și euforic. Niciodată nu s-a mizat mai mult pe transparența sensului, fiindcă tot ce e grav și profund ține de «conținut». Are deci acoperire existențială.

S-a zis că Marin Sorescu e un fantezist. Așa se consideră și poetul, din moment ce a semnat cîndva o «cronică fantezistă». Putem vorbi la fel de bine și de starea de insomnie a conștiinței, adică de visul treaz, dureros de lucid. Iată corăbiile de vis ale poetului: «Și m-am găsit pe mine tolănit acolo pe nisip/ Și visînd corăbii/ Dar tocmai le terminasem de visat și le distribuisem dis-de-dimineață...» Aparența ludică ascunde o experiență gravă. Poetul pare istovit de povara tuturor lucrurilor și a tuturor aventurilor: «...Și-mi mai rămăsese lada aia imperfectă./ Și ei s-au aruncat în ea, așa cum e, ca erau tineri./ Și uite-i cum plutesc peste mine./ Și se îndepărtează, din ce în ce/ Și mă obosesc făcîndu-mi somn nou pentru alții.»

Cît de reală e spaima de moarte aflăm în *Halebardo*. Transfigurarea implicită a tabloului face, pînă la un punct, inteligibilă alegoria. Troleibuzul care merge întruna, fără oprire, reprezintă cursa vieții către moarte. Senzația e de absurd situațional: «Și șoferul ăsta nici nu observă/ El își face cursa și ce să-l intereseze:/ Duce pasagerii vii sau pasagerii morți — tot aia!/ Altfel nu-mi explic de ce nu oprește niciodată/ În nici o stație./ De ce nu face o haltă,/ Am putea să-l dăm jos pe criminalul ăsta ramolit...» Și de astă dată extraordinarul e deghizat în evenimentul obișnuit, cel mai banal cu putință. În final, ca poantă lirică, victima discută *politicos despre vreme* cu mesagerul morții. Vorbirea convențională provoacă, așadar, uitarea. E tocmai ceea ce vrea să denunțe poetul.

Am insistat mai mult asupra acestor două poeme, ale interiorității și visului (în care mai puternic este categoric sentimentul realității). Ele aparțin recentei culegeri de versuri a lui Marin Sorescu, *Norii* (1975), care actualizează aparții ceva mai vechi: ultimele ecouri ale unei formule ce părea de mai lungă durată, dacă nu inepuizabilă, în ciuda impresiei de manieră, acuzată uneori cu o dezarmantă lipsă de tact.

Cert este că poetul însuși a simțit nevoia unei primeniri esențiale. *La lilieci* (1973) și poeziile apărute de atunci prin reviste au impus o nouă formulă, nu mai puțin originală (și se înțelege, nu mai puțin soresciană). Considerăm că asemenea convertiri sînt firești la Marin Sorescu, artist extraordinar, cu vocația concretului. Tocmai starea de insomnie, de care am mai pomenit, și inteligența febrilă au făcut ca poetul să n-aibă *stare*. Stăpîn pe regulile jocului ce l-a inventat, el se agață mereu de un alt decor, prea relativ ca să-l exprime o dată pentru totdeauna.

În *La lilieci* s-a schimbat mai ales cadrul: extrem de insolit, cu aspecte pitorești, localizatoare în sens geografic. Poetul se regăsește pe sine, aproape despersonalizat, într-o lume debordantă, sublimă prin arhaitatea ei. Ordinea rurală (privită ca subiect, nu ca obiect), adusă în poezie, constituie fără îndoială o noutate. Replica lui Sorescu vine împotriva neosămănătorismului, prin vigoarea ei frustă, dar și printr-un plus de încifrare rafinat intelectuală, în genul idilei coșbuciene, care nu era pe gustul țăranului (Vladimir Streinu). Unele sugestii sînt probabil din direcția prozei realiste și de sondaj psihologic. Preocupat îndeosebi de autenticitate, în accepția cea mai riscantă (pentru poezie) a termenului, autorul nu mai evocă lucruri, evenimente ale eului, ci amintirile, gesturile, înțelepciunea unui suflet colectiv. E, într-un fel, revenirea la *matcă*. Rostirea poetului se identifică acum cu rostirea obștească. De limbaj ca simplu experiment, nu poate fi vorba.

Efectul, în totalitate, e desigur spectaculos, iar poezia se impune ca experiență de alt tip, cu rezonanțe sociale mai adînci. Punerea în scenă însă, tonul funambulesc și grav, improvizația ludică, dispoziția subtil narativă, obsesia poantei sînt cele dintotdeauna. Poetul a rămas (substanțial) același, dominat de neliniști și insomnii, care i-au scindat eul, după ce l-au rupt de lume, și care nu-i permite să se fixeze nicăieri. Ciclul devenirilor poetice e departe de a se fi încheiat.

CORNEL MORARU ■

manuscriptum, nr. 2/1975

Spațiul pe care îl avem la dispoziție ne constrînge să nu ne putem opri îndelung asupra tuturor contribuțiilor din revista care ne-au reținut atenția. Așa că nu ne rămîne decît să le semnalăm pe cele mai semnificative. Marin Sorescu prezintă două piese necunoscute publicului larg, «Jocul întunericului» de Adrian Maniu și «Huhurezul» de G.M. Vlădescu: «Avem de-a face cu două drame scrise cu talent, care dacă nu se ridică prea mult deasupra orizontului ar fi putut, intrînd în competiție, să creeze acel climat favorabil dezvoltării dramaturgiei românești și al dezvoltării dramaturgiei autorilor înșiși.»

De o mare importanță pentru cunoașterea modului în care a lucrat Camil Petrescu la piesa sa «Danton» îl constituie caietul-manuscris «Danton. Observații» din care sînt publicate cîteva pagini. Ele oferă o imagine grăitoare a scrupulului artistic cu care scriitorul și-a conceput capodopera.

Frumos eseul Alicei Voinescu — *Cuvînt pentru Hamlet* — care demonstrează finețea analitică a autoarei. În numărul de revistă luat în discuție se mai publică și cinci poezii inedite de Vasile Voiculescu și se continuă publicarea romanului autobiografic «Chemarea lupilor» de Lucian Blaga.

De un interes deosebit sînt fragmentele de jurnal (scris în limba franceză) semnate de Mateiu Caragiale și prezentate în traducerea de ținută a lui Tașcu Gheorghiu. De asemenea, de o valoare documentară deosebită sînt paginile consacrate lui Arghezi *(Legendă și adevăr în biografia lui Tudor Arghezi)*.

G.A. ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

o inimă de nisip care învață să trăiască

În sudul Olteniei, pe o suprafață de 240 000 de hectare, se află încă din vechime o mare de nisipuri, amintire a unei mări adevărate care își unduia aici apele odinioară, sau, cine știe, poate născută din aluviunile aduse de Dunăre și Jiu. Altădată, aceste nisipuri ocupau o suprafață mai mică. Cu timpul însă ele s-au extins, expansiunea lor fiind înlesnită de vînturile puternice care bat de la apus la răsărit în această zonă, în special în lunile martie, aprilie, mai. Acum arată ca o inimă de nisip înconjurată de sate ca Țimburești, Sadova, Lișteava, Bechet, Călărași, Dăbuleni, Ianca, Ștefan cel Mare, Amărăști, așezări vechi care n-au îndrăznit să intre mai adînc în deșert deoarece acolo nu huzurea, pe valurile de pulbere încinsă, decît ierburi și plante ca loboda, știrul, pirul, piciorul cocoșului, golimățul, obișnuite să reziste la temperaturi de +40° înregistrate la suprafața solului, încît puteai pune ou în nisip și peste cîteva minute îl aveai copt gata. Dacă odinioară oamenii care stăteau pe marginea acestei tipsii pline de pulbere se uitau la ea cu teamă, amenințați în repetate rînduri de furtuni pustiitoare, ce modificau peisajul, îl făceau de nerecunoscut, și se îndeletniceau cu pescuitul, cu creșterea animalelor sau cu cultivarea viței-de-vie, astăzi cei 32 000 de oameni aflați în preajma inimii de nisip sînt cei care o învață să trăiască, pentru că de viața ei depinde propria lor existență.

Oamenii și rondele nisipurilor

Una din tentativele hotărîtoare de a scoate din letargie deșertul a fost făcută la sfîrșitul secolului trecut. Spectacolul unor pulberi călătoare prin ceruri, poposind din loc în loc, pornind apoi iarăși, o fi fost poate frumos pentru cineva care nu trăia aici, care nu punea porumb și secară în pămînt, așteptînd ca să răsară, așteptînd să se coacă recoltele pentru ca să aibă de-ale gurii. Dar pentru cei care trudeau în arșiță pămîntul, forfota nisipurilor însemna o adevărată nenorocire, însemna de multe ori distrugerea recoltelor și deci însemna foamete. Așa că oamenii înimoși au hotărît să oprească vînzoleala fără rost a colburilor și să le disciplineze, să le silească să se așeze într-un loc odată pentru totdeauna. După cum îmi spunea inginerul Marin Popescu de la Inspectoratul silvic județean Olt, silvicultorii români, în ultimii ani ai veacului trecut, au început să planteze salcîmi pe direcția vînturilor. N-are rost să mai vorbim despre greutățile întîmpinate în strădania lor, de cîtă răbdare și perseverență au trebuit să dea dovadă pentru ca în cele din urmă, după ce unii puieți au fost apărați cu glugi de coceni, deoarece altfel vîntul i-ar fi smuls, după 30 de ani să se creeze două perdele de salcîmi. Una apără lanțul de sate Grojdibodu, Potelu, Ianca, Dăbuleni, Bechet. Cealaltă, satele Rotunda, Buciniș, Amărăști, Dobrotești, Celaru. Efectul acestor perdele de protecție de care se lovea vîntul și își descărca mînia s-a văzut numaidecît. Nisipul și-a încetat hoinăreala și nu a mai invadat la fel de pustiitor așezările oamenilor, ba, mai mult, s-a lăsat mai lesne cultivat. Prin împăduririle continuate în anii următori s-a ajuns la o suprafață de 30 000 de hectare, zona de aici devenind cel mai mare masiv păduros de salcîmi din Europa. Perdelele acestea străjuiau culturile și solurile împotriva nisipurilor, ca niște paznici de nădejde. Pulberile și-au încetat înaintarea. Frunzișul căzut schimba structura solului, îl îmbogățea, îl făcea mai apt pentru a fi cultivat. Oamenii au început să crească albine, pentru că nimic nu e mai curat și mai parfumat și mai dulce decît mierea obținută din floare de salcîm. Microclimatul era deosebit de plăcut. Pădurea atrăgea ploaia, purifica aerul, ca un imens rezervor de oxigen.

Oamenii de aici nu s-au mulțumit însă să fixeze mai bine aceste nisipuri, așezate pe alocuri în straturi de 30 de metri, ci au dorit să le transforme într-un ținut roditor, în-

Soare, apă, mierea... Apă, soare... Mult, mult bun... munci... multă, multă muncă...

martor ocular

tr-un ținut al belșugului. E drept, îmi spune conferențiarul doctor docent Petre Baniță, directorul Stațiunii experimentale Bechet, pe vîrfurile dunelor se cultivau pepeni, tutun, secară. Desigur, pe nisipurile din interdune, mai fertile, creșteau porumbul, fasolea, vița-de-vie. Dar acestea nu erau decît rudimente de agricultură. Dunele și interdunele împiedicau repartizarea uniformă a precipitațiilor, a îngrășămintelor și împiedicau efectuarea mecanizată a lucrărilor. Acolo unde nu pătrunde tractorul nu se poate face decît o agricultură așa cum am moștenit-o din străbuni, adică departe de necesitățile noastre actuale. De aceea terenurile slab productive sau necorespunzătoare au fost supuse unui asalt metodic și eficient. Au apărut aici buldozere, screpere, care au nivelat dunele, încît terenul a devenit neted ca-n palmă. S-au lăsat numai vreo 3 hectare în starea în care se găseau, pentru ca generațiile viitoare să înțeleagă, vizitînd această parcelă-muzeu, cît de uriaș a fost efortul necesar pentru redarea unor suprafețe imense agriculturii. Pe urmă s-a trecut la cultivarea terenului, dar nu oricum, ci după o tehnologie elaborată de Stațiunea experimentală Bechet, înființată special pentru ameliorarea nisipurilor. Totodată, prin crearea complexului de irigație Sadova-Corabia între anii 1969 și 1973, se potolește setea de milenii a acestui pustiu unde suma gradelor peste zero dintr-un an este de 4000. Fiecare metru pătrat de nisip din sistem poate fi irigat din 7 în 7 zile.

Paradoxal, nisipul, pentru că nu e bun pentru nici o cultură, poate deveni de fapt la fel de bun pentru orice cultură, numai să-i dai apă, îngrășăminte și să-l lucrezi cu răbdare. Pe el se pot obține două recolte pe aceeași suprafață într-un an. De pildă, după borceag de toamnă (30 de tone la hectar) iese o producție de porumb de 5-7 tone la hectar. După cartofi timpurii (8-10 tone la hectar) se pot obține 6-7 tone porumb boabe.

Nicăieri în agricultura noastră cercetarea nu și-a spus cuvîntul ca aici. Directorul Stațiunii Bechet, Petre Baniță, cercetători ca Alecu Tudor, Emil Vlădoianu care nu își mai concep viața decît legată de cea a nisipurilor, au contribuit la întemeierea în această zonă a unei agriculturi practicate la modul industrial.

Am fost prin cîteva sate în care oamenii se luptă cu nisipurile pentru a smulge din ele roade cît mai îmbelșugate. În Ianca, Potelu, Ștefan cel Mare, Dăbuleni, Călărași. Și am înțeles că oamenii de aici nu sînt niște oameni obișnuiți, din moment ce nu și-au părăsit și nu-și părăsesc ținutul deși au avut multe de îndurat din pricina nisipului, l-au și blestemat, dar, mai mult decît l-au suduit, l-au iubit. Uneori, îl mai suduie și acuma, cînd își face de cap și pornește brambura prin lume. Iată vorbele primarului din comuna Ianca, Andrei Dumitru: «Furtunile ne mai dau de furcă și azi, cînd, prin sistemul de irigație Sadova — Corabia, facem nu numai o agricultură modernă dar totodată și fixăm nisipurile, știut fiind că nisipurile umede nu sînt antrenate de vînt. Dar iarna nu facem irigație, cum dealtfel se poate bănui, iar dacă nu avem zăpadă, în primăvară, nisipurile sînt uscate, așa că lesne pot să fie puse în mișcare. De pildă, anul acesta, furtunile din 14 martie, 11 și 14 aprilie au fost deosebit de păgubitoare pentru noi. Vîntul a suflat cu zeci de kilometri pe oră, nu a găsit nici un obstacol în calea sa și s-a năpustit în nisipuri, le-a ridicat tocmai sus, în slava cerului. Șoselele au fost blocate de nisip. Nu se mai vedea om cu om, nisipurile zuruiau pe geamuri, intrau în casă, cîteva acoperișuri au fost smulse. Și noi nu puteam face nimic altceva decît să așteptăm să se potolească vijelia. Cîteodată ține o zi. Alteori, două, trei zile sau chiar o săptămînă. De fiecare dată cînd se termină ne punem mîinile în cap văzînd că truda noastră a fost de pomană și că trebuie s-o luăm de la început. În primăvara asta, sfecla de pe o sută de hectare a zburat cu rădăcini cu tot. De pe alte 60 de hectare cartofii au fost dezgoliți și a trebuit să-i acoperim de vreo cinci ori la loc. Nu mai vorbesc de canalele de irigație care au fost astupate și mii de oameni au lucrat la decolmatare, în loc să se ocupe cu altceva. La alte culturi, care au rezistat furtunii, frunzele în schimb au fost ciuruite de granulele fine de nisip, adevărate proiectile, și unele plante s-au ofilit.»

Oamenii de aici au puterea de a relua de la capăt totul, de a întemeia totul de parcă n-ar fi fost nimic la început, ori de cîte ori sînt loviți. Au tăria și încăpățînarea să pună și de cinci ori cartofii în pămînt, deși nici atunci nu știu dacă nu vor trebui să-i mai pună încă o dată. Agricultura pe nisip cere multă migală și cei de pe aici o au răbdarea aceasta sădită în firea lor. Au și prins din ce în ce mai multă, dat fiind că nu este chiar așa de simplu să pui semințele exact la locul potrivit, adică nici prea la suprafață, pentru că ți le spulberă vîntul, și nici prea adînc, deoarece neastîmpărul firelor de nisip ți le îngroapă pentru totdeauna. «Marea deosebire dintre noi, oamenii nisipurilor, și ceilalți țărani, e următoarea, îmi spune bătrînul Marin Coteț din Ianca. Ei au de la început un pămînt care abia așteaptă să pui ceva în el ca să crească. Noi, în schimb, trebuie să ne pregătim pînă și terenul pe care, dacă nu-l îngrijești, nu primește semințele și deci nu rodește».

Oamenii se schimbă necontenit. Locuitorii acestor ținuturi se schimbă și ei, în consonanță cu prefacerile vremurilor. Ceea ce nu dispare din concepția lor este statornicia față de locurile unde au văzut lumina zilei.

«Schimbările din conștiința călărașenilor și a altora aflați în situația lor se datoresc și nisipurilor, îmi spune cercetătorul Viorel Țiru.

Nisipul, pentru care căutăm ceva nou în permanență ca să-i smulgem roade în plus, îi învață ca să accepte ca pe ceva firesc nou. Ei se află în postura muncitorilor dintr-o întreprindere unde se lucrează unicate. În fiecare zi ei se confruntă cu ceva inedit. Nisipurile pe care stau, nisipuri care devin tot mai ferme și ascultătoare pe măsură ce știința și hărnicia oamenilor le îmblînzesc, le oferă această șansă de a întîlni în orice moment probleme cu care nu s-au mai întîlnit niciodată și pe care trebuie să le rezolve renunțînd la prejudecăți. Tot timpul trag cu ochiul la stațiune, să vadă ce facem noi ca să facă și ei la fel. Altădată, cînd le dădeam îngrășăminte le îngropau în locuri ferite, convinși că îngrășămintele ard plantele, le distrug. Sau dacă odinioară plantau via la 3 metri adîncime, acum execută lucrarea după metoda noastră și o plantează numai la 70 de cm. Asta înseamnă că via va intra pe rod cu un an, doi mai devreme.»

După cum îmi spune Mihai Onete, cu care am colindat mai multe ore prin comuna unde este primar, cele 3000 de ha de nisip stăpînite de călărășeni au început să dea recolte din ce în ce mai bune. Porumbul dă 6000 de kg la hectar, grîul 4000 kg la hectar. La vie se obțin 12 000 kg la hectar. Anul trecut, numai pe pepeni verzi s-au cîștigat 1,5 milioane lei Pînă în 1980 se vor planta cu piersici 800 de hectare.

Dacă plantele de aici se apără unele pe altele de suflarea vîntului (secara însămînțată toamna apără în primăvară porumbul sau, tot ea, se însămînțează în vie printre rînduri, ca să o țină la adăpost în primii ani, cînd e mai firavă), cu atît mai solidari sînt oamenii din aceste locuri, legați nu numai de meseria lor comună, agricultura, ci și de nisipurile care fierb în zilele călduroase ca într-o căldare uriașă. E drept, furtunile își mai fac de cap. Dar perdelele de salcîmi create și cele care se vor mai crea le vor stăvili, ca dealtfel și culturile de piersici și viile. Acestea, ajunse la maturitate, nu vor mai lăsa nisipul să se zbenguie după propria sa plăcere. De aceea, optimismul afișat de oamenii de aici nu e de paradă, ci se bazează pe certitudinea dată de știință.

Ion Dobrică, din Călărași, la 15 august numără 91 de ani.

«Mă mai duc uneori pe cîmpurile unde în veacul trecut umblam cu caii la păscut. Nu mă mai ajută trupul dar mă duc nepoții. Nu mai știu locurile. Văd porumb, văd grîu, piersici și vii. Înainte erau aici numai nisip și flori. Multe flori, fără miros. Zburam cu caii, nisipul fulgera în lumină, eram tînăr și puternic. Era o lume sălbatică aceea. Nu se va mai întoarce nici odată. E viața mea și nu regret nimic din ce am trăit, cu toate că am trăit greu. Dar azi sînt alte vremuri. Nepoții și strănepoții mei au pășit într-o lume în care eu chiar dacă nu mai am cum să pășesc prea mult dincolo de prag, cred din toată inima, pentru binele lor, că e mai bună decît lumea tinereții mele.»

GEORGE ARION ■

laptele vegetal pe bază de soia există, a primit aprecieri unanime, dar lipsește

Desigur, un *pediatru* este — înaintea ori cărui alt fel de medic chiar — mai ales un *umanist*. Iar doctorița Sonia Sanielevici Marinov, șef de lucrări la Institutul medico-farmaceutic, este atît pediatru cît și medic cu o înaltă conștiință umanistă. Creierul uman, am aflat, nu se dezvoltă decît pînă la patru luni de viață prin diviziunea celulelor sale — perioadă în care copilul are mai multă nevoie ca niciodată de hrană adecvată, bogată în proteine. Experiențe complexe și studii pe copii din unele țări subdezvoltate (din Africa, America Centrală), care nu primesc în primele luni de viață proteinele necesare, au dovedit că numărul celulelor cerebrale din creierul acestor copii e cu aproximativ 40 la sută mai mic decît cel al creierului unui copil normal...

Fără îndoială, nu aici este locul cel mai adecvat pentru a discuta despre «foamea» de proteine a lumii moderne, legată de numărul insuficient al «furnizorilor» de origine animală de pe glob. Vom aminti însă că atenția cercetătorilor a fost atrasă de cîtăva vreme tot mai mult de calitățile unei plante, oarecum subapreciate sau utilizate în mod unilateral. Este vorba de soia, ale cărei boabe conțin cea mai mare cantitate de proteine (cu o valoare biologică ridicată) dintre toate semințele plantelor oleaginoase: floarea-soarelui — 19 la sută proteine, susan — 22 la sută, arahide — 30 la sută, soia — peste 38 la sută!

«Proteina vegetală extrasă din soia — îmi spunea doctor Dumitru Boerescu, de la Institutul de cercetări alimentare — se ridică foarte aproape de nivelul biologic al celei animale, conținînd toți acizii aminați esențiali necesari dezvoltării și hrănirii organismului uman. De aproximativ cinci ani, avîndu-se în vedere caracteristicile deosebite ale soiei, s-au însămînțat plantații probabil printre cele mai mari din Europa, s-au întreprins și se întreprind investiții pentru construirea unor fabrici și secții pentru prelucrarea semințelor, în special pentru obținerea făinii de soia.»

Obiectul articolului de față îl reprezintă însă cercetările din domeniul asistenței medicale, loc în care de asemenea nu puteau trece neobservate calitățile proteice ale soiei. Astfel încît mai întîi de toate trebuie să salutăm realizarea unei frumoase inițiative românești — **crearea unui lapte vegetal pe bază de soia, care poate fi folosit cu succes atît ca medicament cît și ca substituent sau complement proteic.** «Ideea mi-a venit mai ales din neputință, din neputința mea, ca medic-pediatru, în fața problemelor extrem de dificile puse de acele enteropatii cronice ale sugarilor și copiilor de vîrstă mică, consecutive unor infecții intestinale — mărturisea doctorița Marinov. Boala, destul de des întîlnită din păcate, reprezintă o intoleranță la lactoză, adică la glucidele din lapte, cu sindrom de diaree cronică, ca urmare a atrofierii intestinului — care nu mai poate asimila polizaharide și dizaharide. Singura soluție pentru evitarea uriașelor neajunsuri legate de lipsa proteinelor în primii ani de viață rămîne utilizarea unei diete hiperproteice, lipsită de lactoză, bazată pe carne tocată sau lapte vegetal. Un astfel de lapte, fabricat din soia, pentru evitarea sindroamelor de malabsorție și malnutriție, nu mai există pe plan mondial decît în Statele Unite și Japonia. După comparare cu produsul american, laptele vegetal numit «Caseolact», realizat de doctorul Dumitru Boerescu, a primit brevetul de invenție».

De fapt, greul abia acum începea... Exista ideea doctoriței Sonia Sanielevici Marinov, exista chiar brevetul de invenție, în colaborare cu dr. Dumitru Boerescu — un lapte praf cu mare valoare proteică, mai exact o combinație între hidrolizatul proteic extras din semințele de soia și caseina lactică — dar cel mai dificil era de obținut girul severului Institut de control al medicamentelor. Bineînțeles, se cereau rezultate concrete, precise, îndubitabile — consecutive unor experimentări minuțioase. Tot bineînțeles, aceste experimentări... nu aveau cum să aibă loc, pentru că utilizarea unui medicament nerecunoscut ca atare se pedepsește conform legii! Și totuși experimentul a avut loc, rezultatele s-au dovedit excelente și «Caseolactul» a fost aprobat.

«Un an și jumătate am fost însă în afara legii — se confesa Sonia Sanielevici Marinov. Am experimentat laptele vegetal în șase clinici, în total pe vreo 600 de copii, dar pentru asta trebuie în primul rînd să mulțumesc pentru înțelegere profesorului Pătru Măilă, șeful Clinicii de pediatrie, și profesorului Dumitru Vereanu, șeful Clinicii de chirurgie infantilă, din cadrul Spitalului central de copii «Grigore Alexandrescu», unde lucrez dealtfel. Am riscat, cred, enorm — n-aveam voie să am măcar un singur eșec — dar frica abia după aceea am simțit-o. Acum, cînd mă gîndesc, îmi vine parcă să rîd — zic că un an și jumătate m-am purtat ca un «guérisseur», ca un vraci dacă vreți, administrînd parcă prafuri oarecum dubioase! Ar trebui găsită o soluție pentru ieșirea din acest cerc vicios.»

În toată această perioadă, țara noastră importa un produs Nestle numit «Eledon», bineînțeles prin mijlocirea unor serioase fonduri valutare. Dar «Eledonul» conține în jur de 40 la sută lactoză, adică zaharida care poate provoca la unii copii fermentații intestinale, în vreme ce «Caseolactul», acest produs românesc alcătuit jumătate din proteină din laptele de vacă și jumătate din semințele de soia, nu are decît neînsemnate urme de lactoză. Conține însă peste 60 la sută proteine — față de numai 20 la sută cît posedă 100 grame de carne, sau 34 la sută cît se găsește într-un litru de lapte obișnuit — are toți acizii aminați necesari organismului uman, plus adaosul de fier și vitamina C, adică elemente care lipsesc oarecum în laptele de vacă. La eforturile doctorilor Marinov și Boerescu, răspunsul părea a fi «de ce oare să fabricăm un produs românesc, cînd putem importa unul străin!» Calcul greșit, pentru că între timp firma elvețiană a scos din circuitul dietetic «Eledonul», considerînd nepermis de mare conținutul în lactoză. La orizont a apărut posibilitatea importului unui alt produs străin, olandezul «Nutricid», dar între timp «Caseolactul» primise girul oficial al Ministerului Sănătății.

«Prin laptele vegetal creat de noi — îmi spunea doctor Dumitru Boerescu — se consolidează bazele atît teoretice cît și practice ale nutriției autohtone moderne a copilului. Desigur, din punct de vedere tehnologic, reușita principală este solubilizarea caseinei, adică noutatea care ne-a adus și brevetul. Din alt punct de vedere însă, acela al necesității unui astfel de produs, greutatea cade pe eficiența deosebită a medicamentului, pe aportul nutrițional însemnat al «Caseolactului» în dieta sugarilor, copiilor și chiar a adulților.»

«Caseolactul» e un produs foarte ieftin — se estimează la aproximativ *doi lei* valoarea cantității de proteine necesară unui copil pe zi! — cu posibilități largi de folosire în geriatrie și poate chiar de export, mai ales în țările subdezvoltate, unde malnutriția face milioane de victime anual. Ce se mai așteaptă în momentul de față e numai... producerea lui. Ministerul Sănătății a autorizat Centrala industrializării laptelui să treacă la producerea în serie, lucru care nu necesită nici un fel de investiții suplimentare, dar în același timp nu a comandat decît o cantitate infimă (cinci tone) față de nevoile interne de proteină vegetală, cantitate socotită în același timp ca nerentabilă de către centrală. Doctorul Boerescu a devenit, alături de profilul de cercetător pe care-l are, și un funcționar foarte bun, are acasă mai multe geamantane cu acte de toate felurile, și va trebui probabil, îmi mărturisea, să devină și comerciant, pentru a se îngriji de reclama produsului... Dar necazul cel mai mare al celor doi cercetători de care am vorbit aici rămîne încă tot neputința de a pune pe picioare ființele acelea atît de fragile și de sensibile numite copii. Necaz cu atît mai mare cu cît leacul există, a fost încercat și apreciat ca atare, brevetat și autorizat de a fi produs în serie — dar încă inexistent pe piață și în spitalele de copii!

DUMITRU GRAUR ■

UNEORI FILMELE ÎȘI CAUTĂ AUTORII

A fost prezentă, cu acuitate, în mai toate filmele românești ale ultimului an, o temă în afara căreia ar fi greu să ne imaginăm arta contemporană, în afara căreia viața însăși ar sta, în mod laș, sub zodia trecătoarelor întîmplări: este vorba de tema numită a răspunderii; răspunderea în fața propriei conștiințe, a cauzelor colective, a cauzelor personale, a semenilor, a pămîntului căruia îi aparținem, a timpului căruia îi sîntem sortiți. Filme deosebite între ele ca factură, situate pe diferite trepte ale valorilor artistice, de la «Proprietarii» la «Trecătoarele iubiri», de la «Tată de duminică» la «Filip cel bun», de la «Un zîmbet pentru mai tîrziu» la «Zidul» încercau, fiecare în felul lor, să contureze chipul cinematografic al unui angajament moral mereu reînnoit.

În acest efort al artei de a-și găsi propria identitate, ni se par cu atît mai nefirești și mai triste încercările cîtorva filme de a fugi nu numai din fața răspunderilor etice și estetice, ci și a datoriei elementare de a-și spune numele cu toată gura, de a înfrunta cinstit judecata oamenilor, alintați uneori și cu numele de spectatori. Nu cu mult timp în urmă, o peliculă orfană de unul dintre părinți, se instala, spășită, pe ecrane: «Nu filmăm să ne amuzăm», comedie care, printre alte păcate, il săvîrșea și pe acela de a arunca în gura lupului, în mod nedrept, doar cîțiva dintre autori: regizorul Iulian Mihu, operatorii Gheorghe Fisher și Alexandru Întorsureanu, plus eternele victime, actorii. Scenaristul Paul Everac și-a retras semnătura de pe scenariul care, odată intrat în lucru, cu toată bunăvoința și talentul verificat al celor trei cineaști mai sus-amintiți, se încăpățîna să dea jinduitele semne ale unei viitoare străluciri. Și iată-l pe Mihu, unul dintre cei mai buni regizori ai noștri, artist pe care nu puțini dintre reprezentanții tinerei generații de cineaști l-au luat drept mentor și model, iată-l pe Iulian Mihu lăsat să răspundă singur pentru vini ce nu-i aparțin, după ce împreună cu Fisher și Întorsureanu împreună cu o inimoasă echipă de interpreți s-au străduit să aducă la suprafață corăbiile înecate ale scenariului.

Desigur, acum jocurile sînt făcute, Mihu s-a înhămat la treabă, a făcut tot ceea ce omenește a fost posibil pentru a plivi scenariul de vulgarități, deșertăciuni, incongruențe și, ne place, nu ne place, «Nu filmăm să ne amuzăm» s-a strecurat, pe ușa din dos, în filmografia unuia dintre remarcabilii noștri cineaști, coautor al «Vieții nu iartă», autor al «Enigmei Otiliei». Cu sau fără voia sa, aflat în fața unui generic care tace atunci cînd vine vorba de numele scenaristului, publicul atribuie toate slăbiciunile peliculei doar regizorului. Inutil să ne întrebăm dacă este drept, după cum tot atît de inutil este să ne întrebăm dacă se cuvine ca o întreagă echipă de cineaști — alta decît cea pomenită în rîndurile de pînă acum — să abdice din fața propriului ei travaliu, al cărui rod anemic nu au avut curajul să-l scoată în lume: filmul de debut (pe marele ecran) al lui Cornel Todea, după un scenariu al lui Fănuș Neagu («Adio, dragă Nela» sau, într-o altă variantă, «Întoarcerea fiului risipitor») zace, încă din primele zile ale nașterii sale, prin cine știe ce depozit. Se înțelege că nu pentru scoaterea lui la lumină pledăm acum, Doamne ferește (cel mai modest ecran ar fi umilit de pelicula în chestiune). Ne întrebăm doar dacă fantoma răspunderii, ca să nu zicem răspunderea însăși, dă tîrcoale celor care au împins pe apa simbetei investiții de muncă, de mijloace materiale, de neprețuit talent actoricesc.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Actorul cu o mie de fețe și un singur nume: Mircea Diaconu.

CURIER MUZICAL

Gina ENESCU — Bacău: «Oricît am rîde cu lacrimi la originalele interpretări ale lui Gelu Colceag sau Mircea Diaconu, nu putem trece cu vederea esențialului, nota politică a manifestărilor cenaclului, simburele de adevăr învesmîntat în diferite chipuri, cu fantezie și inteligență... Ca mine sînt mulți tineri care cred în victoria muzicii folk, înțeleg și acceptă acest fenomen, îl admiră și îl încurajează pe acei mesageri ai muzicii tinere care caută să se depășească cu fiecare nouă compoziție... Voce n-am, să pot spera vreodată îndeplinirea dorinței de a mă afla în mijlocul dumneavoastră. Și nici nu mi-e îngăduit de părinți să călătoresc în orașele în care vor avea loc următoarele ediții ale festivalului. Nu-mi rămîne decît să citesc și să recitesc în continuare «Flacăra» spre a afla noi vești în legătură cu noi succese și să sper că, începînd cu această toamnă, voi îl prezentă la toate manifestările cenaclului Flacăra din București.» Vă invităm cu plăcere, de pe acum, la viitoarele ședințe ale cenaclului și o arhitectă ca dumneavoastră (cum am înțeles din scrisoare că veți deveni) va putea colabora desigur cu cenaclul nostru în viitor, fie și numai cu idei noi în materie de scenografie. **Rodica TUICU — București:** «Cenaclul este o școală care îți aduce mereu aminte că pe lîngă explozia informațională mai există și literatură. Literatură română pe care sîntem datori s-o cunoaștem, s-o înțelegem și astfel s-o iubim». Tot așa de bine ne amintește că există și o muzică folk și o muzică pop românească pe care sîntem datori s-o cunoaștem, s-o înțelegem și astfel s-o iubim, ori un folclor românesc pe care mulți se fac uneori că-l uită. **Marius SÎRBU — Lugoj:** Foarte interesante unele dintre ideile vehiculate în scrisoarea dumneavoastră. Admitem că o revistă/fără scoli/asemănare tinerilor este foarte «gazetară» și că ar trebui să fie mai maleabilă, legată de același țel comun, muzica. Noi ne străduim în sensul acesta; poate ne ajutați și dumneavoastră cu unele propuneri concrete, în scrisori mai puțin criptice. Pentru că, să fiți [illegible] convins, «interesul [illegible] pentru muzică și [illegible] nostru». **Marcela TRONARU și Mihaela CÎRNICIU — București:** Relevabil atașamentul vădit față de cîntărețul respectiv (**Mircea Florian**). Dar criticul muzical are cu adevărat mai întîi datoria să vadă spectacolul, să asculte concertul și abia apoi să «scrie frumos despre încîntătorul»... cîntăreț. Oricît de mare ar fi renumele ori popularitatea unui interpret, criticul nu poate abdica de la această elementară datorie a sa. Să sperăm că spectacolul respectiv, pe care interpretul dumneavoastră preferat l-a promis solemn, va răsplăti pe deplin fidelitatea dumneavoastră care, tot atît de bine, poate deveni și a noastră. **Luminița LUNGU — București:** Puteți veni în oricare miercuri la sediul redacției (Casa Scînteii), și astfel, dacă aveți talent, do[illegible]

M.T. ■

POMUL LĂUDAT DIN GRĂDINA BUCURIILOR

La «Grădina Boemei» s-a reluat ultima premieră. În ordine cronologică, a Teatrului «C. Tănase», spectacol temporar întrerupt în timpul concursului de muzică ușoară de la Mamaia: «În grădina bucuriilor». Reprezentație specific estivală, adică fără prea multe pretenții revuistice, de fapt un concert-spectacol, străveche formulă uzitată în genul divertismentului, «În grădina bucuriilor» are marele merit că îi așază, cu microfonul în mînă, în fața publicului nostru pasionat, se știe, după muzica ușoară, pe cîțiva dintre cîntăreții săi preferați. Sătul de *play-back*-uri dizgrațioase, obosit de căutarea discurilor de autor ori de «cîntăret», publicul are de fapt la Boema o unică bucurie, aceea de a-i putea asculta pe viu, aplauda, ori bîsa pe Margareta Pîslaru, Corina Chiriac, Eva Kiss, Luigi Ionescu, Adrian Romcescu și Cezar Tătaru, acompaniați de formația «Romanticii», condusă de unul dintre cei mai buni profesioniști ai genului, Mircea Drăgan. Este o rețetă sigură de succes, de o mare simplitate și e păcat că A.R.I.A. ori teatrele specializate nu apelează cu mai mult curaj la ea. Cam de mult timp poveste cîntăreții noștri nu mai beneficiază de recitaluri personale și ne întrebăm în sarcina cărui for ar trebui să cadă organizarea unor astfel de manifestări atît de mult dorite de public și chiar de critici, sau, mai ales, de cîntăreții înșiși.

Revenind la «Grădina bucuriilor» trebuie spus că Margareta Pîslaru rămîne aceeași solistă de mare clasă la publicul de toate vîrstele (dublată de o compozitoare inspirată, stăpînă de acum pe tainele meșteșugului), că singurul produs notabil al «Stelei fără nume», Corina Chiriac, a devenit o profesionistă veritabilă care-și controlează bine vocea, care simte pulsul publicului deși ar face bine dacă ar renunța la degajarea și spontaneitățile studiate, dacă ar fi mai firească, mai simplă pe scenă, lucru care nu-i va fi, cu siguranță, foarte greu; că Luigi Ionescu are în continuare publicul său care ar căuta întruna numai parfum de lalele; că Eva Kiss confirmă speranțele puse în vocea sa, de calitate nedoielnică; că Adrian Romcescu își așteaptă o consacrare care întîrzie, iar lui Cezar Tătaru să-i recunoaștem ce-i al lui Cezar Tătaru, adică dezinvoltura apariției, naturalețea gestului cu care știe să la și să așeze microfonul pe stativ. Dar atît. Bine că n-am auzit în spectacol prea multe glume (în afara unui anumit Mircea Grigore care, după ce a imitat cîțiva actori de prim rang, și-a dat în petic alunecînd spre... bancuri)! Bine că n-am văzut balet! Pentru că risipa de inventivitate a acestui atît de talentat și multilateral actor Mihai Perța, secondat de două tinere și năstrușnice actrițe, noi «achiziții» ale teatrului, Ioana Cassetti și Maria Rotaru, nu este umor gratuit, în sine, ci un comentariu necesar, puțin ironic, agreabil, depășind cu mult condiția textelor semnate de Aurel Felea. Ce fac însă cele 8-10 fetișcane, unele mai frumușele, altele mai puțin, cu fustițe scurte, scurte rămase de la cine știe ce tablou vivant al vreunei superreviste de acum 15 ani — nu este balet, ci un fel de joacă de-a hoții și vardiștii. (Ilustrație coregrafică — Cristina Atanasiu.)

Un spectacol modest dar agreabil care, mai are avantajul de a nu fi relevat ostentativ mîna regizorului: Bițu Fălticineanu. Ceea ce înseamnă că e aproape bine.

NICOLAE SPIRESCU ■

ACTORI PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

Rodica Mandache, «Scufița Roșie» de la Teatrul Giulești, actrița unor roluri poetice sau comice asupra cărora filmul nostru încă mai meditează.
Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

actorul, alergătorul de cursă lungă și muncitorul de la cuptoarele siemens-martin

Vă mai amintiți probabil celebrele versuri cu tentă persiflantă la adresa actorilor, versuri care circulau odinioară pe buzele stîlpilor de cafenea: «Asta-i viața de artist,/ Noaptea vesel, ziua trist.» Ele reprezentau optica unei anumite societăți sau mai bine spus a unor categorii sociale care asimilau arta actorului cu boema deșănțată și cu degringolada morală. Vremea actorilor bolnavi de tuberculoză și sinucigași, a măscăricilor cu buzunarele prin care fluiera vîntul, a trupelor ambulante în pragul falimentului s-a consumat. Actorul a devenit un profesionist al scenei, un artist, dar și un meseriaș exemplar care se confruntă aproape seară de seară cu publicul; meseria lui implică eforturi uneori dramatice, eforturi de alergător de cursă lungă, o pregătire multilaterală pentru scenă, un antrenament zilnic, o cultură solidă, la zi, o muncă de observație fără repaus. Cine crede despre artistul de azi că duce o viață lejeră, că trăiește într-un fel de dolce farniente, se înșală profund. Nu mai e un secret pentru nimeni că fiecare gest, fiecare mișcare și mai ales fiecare cuvînt rostit pe scenă se șlefuiește de-a lungul unei munci de laborator adeseori titanice. Nimic nu este lăsat la voia întîmplării acolo, pe scenă. Improvizația se exprimă numai în anumite tipare, se subordonează unei concepții regizorale precise, ține cont de receptivitatea publicului și de participarea sa la destinele personajelor care se confruntă pe scenă.

Și iată că, parcă anume pentru a confirma, a oferi un suport științific, da, chiar științific, afirmațiilor de mai sus, ne parvine o știre de presă interesantă despre cercetările întreprinse de un grup de savanți asupra ritmurilor biologice implicate de eforturile actorilor pe scenă în raport cu ale celorlalte categorii profesionale. Astfel, se constată că actorul de teatru, cîntărețul de operă, instrumentistul dintr-o orchestră simfonică se consumă într-un spectacol cît se consumă un muncitor încadrat la «muncă grea», adică un tăietor de lemne sau un furnalist la cuptoarele Siemens-Martin. Studiul elaborat de oameni de știință pe mai mulți subiecți din instituțiile de artă vieneze ține cont de coeficientul de bioxid de carbon inhalat pe platourile de lucru ale meseriașilor enumerați mai sus, de tensiunea sub care își desfășoară activitatea, de efortul de concentrare, de consumul nervos, de ritmul cardiac și de consumul de proteine, de condițiile spectacolului în fața unui public aflat în continuă stare de veghe și care amendează orice greșeală.

Ați observat vreodată un muncitor care iese din schimb de la cuptoarele Siemens-Martin și un actor care se demachiază noaptea, tîrziu, în fața oglinzii? Ei bine, după statisticile oamenilor de știință gradul lor de epuizare este identic. Ați asistat vreodată la repetițiile unui ansamblu de teatru, de pildă la repetițiile actorilor care au dat viață personajelor spectacolului «Danton» de Camil Petrescu, la Teatrul Național? Ați urmărit, de undeva, din fundul sălii de la Grădina Icoanei, travaliul actorilor de teatru care repetau «Azilul de noapte» de Maxim Gorki, în regia lui Liviu Ciulei? Asemenea repetiții desfășurate de trei, de patru ori pe zi, în absența spectatorilor care vin numai la premieră ca la o sărbătoare, sînt plătite cu eforturi imense de actori. Și mă gîndesc acum, trecînd în revistă programul de spectacole și de repetiții al Teatrului Național din București, cît de binevenite au fost acele deplasări ale ansamblului în mijlocul oamenilor muncii din uzine, din fabrici. Era în aceste întîlniri o atmosferă care depășea cadrul unei reprezentații în afara sediului monumental al teatrului, și o perfectă armonie de sensuri, o înțelegere majoră, reciprocă a destinului de oameni ai muncilor grele în societatea noastră care apreciază munca și dăruirea exemplare.

Privindu-i pe scenă și pe stradă pe Radu Beligan, pe George Calboreanu, pe Irina Răchițeanu, pe Toma Caragiu, pe Amza Pellea, pe Ion Marinescu, pe Victor Rebengiuc, pe Margareta Pogonat, pe Clody Bertola, pe Petrică Gheorghiu, pe George Dinică, pe Marin Moraru, pe Ștefan Radov și pe atîția alți actori minunați ai scenei românești de astăzi se cuvine să-i stimăm atît pentru ceea ce reprezintă ei ca artiști, cît și pentru ceea ce sînt ei astăzi ca oameni ai muncii.

A. DOHOTARU ■

opriți-l pe bălălău!

Prima dată s-a cîntat în Tei. S-a întins, apoi, ca o pecingine. Prin restaurante mici, pe la nunți, botezuri, cumetrii, restaurante mari, spectacole. Și, dacă a ajuns aici, nu mai e nici o scăpare. Toată lumea l-a auzit, toată lumea îl știe, toată lumea îl cere: Bălălău — Bălălău. De concerte, să nu mai vorbim. Nu cred că la ora asta se mai poate ține un concert de muzică populară fără el. S-au auzit unele glasuri chemîndu-l și la pop-folk. Unii au știut să exploateze lucrul acesta. Multă vreme, prin provincie, Ion Dolănescu s-a confundat cu «popularul» erou într-un spectacol numit «Bălălău, băiatul mamii». Cine l-a aprobat? Cum și unde? Nu știm — noi am văzut doar afișele și fluturașii survolînd Iîn județele (plus rețedința) Argeș și Bacău.

Un afiș din Tîrgoviște ne anunță, prin luna mai, un concert de muzică populară cu cîțiva soliști prea puțin cunoscuți ca să umple o sală; nu exista deci un cap de afiș. Cineva **deștept** (se găsesc întotdeauna pe la organizarea spectacolelor) a pus un ștraif: «în acest spectacol se cîntă și Bălălău».

Cîțiva soliști de muzică populară s-au plîns că n-au ce face, că sînt obligați să-l cînte. Obligați de public!

Pînă la urmă, cine a fost acest Bălălău? Frate cu Iancu Jianu, rudă cu Andrii Popa? După cum spune «legenda», culeasă din chiar locul de unde a pornit cîntecul, se cuvine un amendament: Nu a **fost**, ci **este**. Este un borfaș, poreclit Bălălău, condamnat, pentru două violuri, la un număr mare de ani. Așa se spune. Cine a făcut cîntecul știa deci «legenda». Dar cei care l-au preluat și mai ales difuzat? Ba o cîntărește dintr-un local bucureștean îmi spune: „E un cîntec satiric, care ajută societatea noastră să meargă înainte, cum a fost și «Marinică, Marinică». "Bună găselniță. Așadar, cu versurile: «Lumea se duce la muncă/ Bălălău doarme pe lîncă./ Lumea se duce la treabă/ Bălălău doarme pe iarbă» mergem înainte. Versurile acestui cîntec sînt de un atît de perfect prost gust, încît dacă li s-ar aplica adjectivul «vulgare» li s-ar face o mare concesie. («Bălălău din Afumați face copii cocoșați/ Și după cinci ani de zile/, umple casa de cămile» sau «Bălălău, băiatul mamii/ ți-au mîncat fetele (am folosit un eufemism) banii»). Un cîntec parcă făcut pentru șușe — începutul său avînd o rimă destul de elastică, încît să poată acoperi mai multe zone geografice: «Pe drumul de la Buzău/ Mă-ntîlnii cu Bălălău». Evident, în locul acestui Buzău se pot pune multe alte locuri (în care se află, bineînțeles, solistul în concert) ca Bacău, Vașcău, Așău, Ineu, poate, mai puțin Glasgow.

Deși autorii marelui succes sînt anonimi (folclor! ar exclama unii binevoitori grăbiți) cine sînt ei în fapt se poate deduce, destul de ușor, și din versurile: «Bălălău e mandatar/ la Intercontinental/ și face friptura mică/ Să își ia mașină mică».

N-are rost să încercăm, în continuare, a demonstra nocivitatea acestui cîntec. Ar fi însă bine ca la restaurante și spectacole să fim scutiți de amenințarea acestei stafii pseudo-folclorice și în locul ei să ne bucurăm de figurile adevăraților eroi ai folclorului nostru. Să ascultăm cîntece frumoase, autentice pe care să le fredonăm oriunde și oricînd fără amenințarea unei obscenități crase, deloc specifice nouă.

GEORGE STANCA ■

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1 **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
2 **Cîntec între apele țării** *(Doru Stănculescu — Constantin Sălăreanu)* — Doru Stănculescu.
3 **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său.
4 **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcaș.
5 **Un și o** *(Tudor Gheorghe — Al. O. Depărățeanu)* — Tudor Gheorghe
6 **Vasilescul și Aspida** *(Iosif Kappl — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
7 **Rar** *(Dan Chebac — George Bocovia)* — Dan Chebac
8 **Poștalionul** *(Nicu Alifantis — Radu Stanca)* — Nicu Alifantis
9 **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian
10 **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivaniță
11 **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur.
12 **Minecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.
13 **Cunoașteți voi** *(Paul Tencheo — Adrian Frățilă)* — Grup «Columna».

● **Debuturi regizorale în lungmetrajul artistic: La Casa de filme Unu:** Carol Corfanta cu «Serenadă pentru etajul XII» (scenariul — Tudor Popescu); Mircea Daneliuc cu un film numit «Cursa»; Alexandru Tatos cu «Cercul magic», după cartea lui Nicolae Mărgeanu. **La Casa de filme Patru:** David Reu cu «Mere roșii» (scenariul — Ion Băieșu).

● **Reîntîlniri așteptate.** Savel Stiopul, după ce a spus adio cochetăriilor sale cu filmul polițist, se întoarce la prima și adevărata dragoste, filmul de actualitate. În pregătire — «Ultimele zile ale verii», în colaborare cu scenaristul Constantin Stoiciu. Un mai vechi vis al lui Mircea Veroiu, ecranizarea romanului lui Slavici «Mara», prinde viață: filmul se va intitula «Dincolo de pod».

● **Bilanț rodnic la Cinemateca Română.** Stagiunea octombrie 1974 — iulie 1975 s-a încheiat la capătul a 556 de titluri de lung-metraj și a altor 40 de titluri de scurt-metraj, proiectate din toamnă pînă în vară, ceea ce înseamnă că, pe ecranul de la «Union», au trecut mult mai multe filme decît au găzduit toate cinematografele pieței obișnuite. Dintre cele 556 de titluri amintite, 256 au fost premiere, iar restul de 300 — reluări de Cinemateca. Amintim cîteva dintre ciclurile de succes, dintre cele 24 în jurul cărora a fost structurat programul de adevărat maraton al culturii cinematografice asumat de Cinemateca: «Socialismul și personalitatea umană», «Lumea filmului în film», «Expresionismul german», «Melodrama deceniilor 4 și 5», «Curente și tendințe în cinematograful ultimilor 25 de ani».

CE GÎNDESC PĂRINȚII DESPRE COPIII LOR?

În funcție de gradul de generalitate la care aspiră o anchetă sociologică avînd tema «Ce gîndesc părinții despre copiii lor?» se poate realiza fie cu ajutorul unei armate de cercetători și al unui calculator electronic, fie iscodind vecinii de palier sau interogîndu-te pe tine însuți asupra propriului tău copil, și apoi extrapolînd, în mod nejustificat, constatările. Noi am ales o cale de mijloc: am vizitat un important institut de proiectări, IPROLAM-București, o mare uzină, întreprinderea de pompe, și piața Obor, astfel încît cei care răspund la întrebările noastre — 1) Ce calități apreciați mai mult la copilul dumneavoastră? și 2) Ce-i reproșați? — să provină din medii cît mai diverse. Așadar, «alegerea terenului» a fost voită, în rest ne-am lăsat conduși de hazardul cel mai absolut, tocmai pentru a spori șansele de obiectivitate. La IPROLAM am pus întrebările respective primilor întîlniți, de la ingineri la îngrijitoare, la întreprinderea de pompe ne-am oprit în fața acelor muncitori care, judecînd după riduri, ar fi putut avea copii între 18 și 28 de ani — limitele de vîrstă care ne interesau —, iar la piață, ghidați tot de acest unic criteriu, am discutat deasupra tejghelelor, printre roșii și cartofi. Nu am pornit de la nici o idee preconcepută, n-am vrut, aprioric, să dovedim nimic, ne-am mulțumit să ascultăm și să notăm cvasistenografic. Vorba cronicarului, «să nu gîndiți că doară pre voia cuiva sau în pizma cuiva, ce, precum s-au tîmplat, cu adevăr s-au scris». Părerile părinților sînt reproduse aci strict în ordinea în care au fost culese. Ar fi prezumțios, eufemistic vorbind, să atribuim suitei de microinterviuri caracterul unei investigații științifice. Este vorba doar, după cum titlul indică, de un extemporal dat de astă dată de părinți. Note nu am pus, dar unele concluzii, nu lipsite de interes, chiar dacă nu au — ceea ce nici nu putem pretinde — un caracter de noutate absolută, se pot trage. Dar iată, mai întîi, răspunsurile. Numele părintelui care dă răspunsul apare între paranteze, la capătul paragrafului respectiv.

•

Dan, 14 ani, clasa a VIII-a. — 1) E un om corect, de cuvînt. Nu are gașcă, ci prieteni. 2) Nu e stăruitor, îl atrag prea multe deodată: istoria, baletul, muzica. De ce nu științele exacte, așa cum mi-ar place mie să-i placă lui? (Gheorghe Enescu, economist.)

Cristian, 19 ani, student, anul I la Medicină. — 1) Se preocupă de probleme serioase. Cînd, împreună cu prietenii, organizează audiții de muzică simfonică, folk sau pop, se discută despre toate. Ca mamă, ca femeie, trag cu urechea: despre ce-or fi vorbind? Etică, filozofie, sfîrșind cu gospodărirea chibzuită a bugetului personal în viitoarea excursie în Piatra Craiului. 2) Nu știe să se distreze. La vîrsta lui eu mergeam la ceaiuri, dansam, rîdeam; el și prietenii lui pun magnetofonul și ascultă în tăcere, ca la priveghi. Cît despre dans, ce să mai vorbim: stau unul în fața altuia și se leagănă. Noi ne distram ale-fel. (Steliana Ocroș, calculator principal.)

Adriana, 16 ani, clasa a X-a. — 1) E ambițioasă în sensul bun al cuvîntului. La admiterea la liceul de calculatoare a fost concurență mare, dar fetița a intrat. Vreau să lupt din toate puterile, zice, ca să ies cineva. 2) N-are defecte; nici n-are cum: taică-su e foarte sever cu ea, asta-i albă, asta-i neagră. (Veronica Predică, operatoare heliografistă.)

Elen, 13 ani, clasa a VIII-a. — 1) E sinceră, nu agreează mincinoșii, nici la ea, nici la alții. Se indignează cînd o colegă se laudă: «L-am dus pe profesor». În plus, adoră sportul. 2) Nu e destul de perseverentă, nici la învățătură, nici la sport. (Dumitru Știr, inginer.)

Marius, 16 ani, clasa a X-a. — 1) Face sport, din clasa a V-a s-a apucat de scrimă. Îl admira pe Jean Marais și uite ce-a ieșit. Acum s-a înscris la «Steaua» și se ocupă serios de floretă. A avut-o ca antrenoare pe Maria Vicol. Învață binișor. 2) Îl găsesc foarte bun, nu-i văd nici un defect. (Gabi Chiriță, proiectantă.)

Daniela, 13 ani, clasa a VII-a. — 1) Studioasă, înghite totul, în special literatură, bine-înțeles, literatură bună. Înoată, joacă în echipa de volei. Premiantă. 2) Distrată, dezordonată. Să fie oare vîrsta? (Alexandrina Gogu, proiectantă.)

Marian, 12 ani, clasa a VII-a. — 1) Învață bine, face și sport, înoată la Clubul nautic studențesc. Ideea ne-a sugerat-o Dumitru Mircea, maestru al sportului, care vede în Marian o speranță a înotului românesc. Acum se află în cantonament, visează performanțe, concursuri. 2) Timid, izolat. Antrenorul îmi spune că nici măcar în sport nu e comunicativ. (Elena Stoicescu, desenator tehnic.)

Matei, 16 ani, clasa a X-a. — 1) Vădește o maturitate surprinzătoare. La școală e socotit un fel de arbitru, fiindcă are mintea limpede. Acasă îmi relatează indignat despre cazurile de neparticipare a colegilor la acțiuni comune. De exemplu, clasa lor trebuia să se prezinte la un cros interșcolar. Burnița și unii băieți s-au speriat, n-au venit. Matei a pus mîna pe telefon. Mi-a spus apoi: «N-am avut la mine destule monede ca să-i chem pe toți colegii lipsă la apel». 2) Se împrăștie în prea multe activități. Ar vrea să facă și aia, și aia, și aia, dar de fapt el trebuie să facă mecanica, îi plac motoarele. (Dan Hior, inginer.)

Gheorghe, 11 ani, clasa a VI-a. — 1) Avem casă proprie în comuna Voluntari. Gheorghe, deși băiat, are grijă de păsări, udă grădina; surioara lui de șase ani tot pe spinarea lui e, i-a fost un fel de dădacă. 2) Nu învață prea bine, a rămas corigent la muzică. Eu nu pot să-l ajut cu nimic la carte. Ce-am învățat eu nu se compară cu ce se învață azi. E greu. (Floarea Rădună, îngrijitoare.)

Marian, 10 ani, clasa a IV-a. — 1) El mi-a crescut copilul mai mic; cînd unul avea trei ani, celălalt împlinise șase luni. Eu și soțul, șablator la «Grivița roșie», sîntem amîndoi în producție. Pe copii îi încuiam în casă cînd plecam, și așa îl mare, Marian, l-a crescut pe îl mic și știe ce înseamnă răspundere. 2) Nu învață grozav și nu prea putem să-l ajutăm. Unde mai pui că soțul lucrează și în schimbul de noapte, cînd să ne ocupăm de copii? La citit e mai greu. (Alexandra Negru, îngrijitoare.)

Ion, 20 de ani, strungar. — 1) Foarte ascultator. Noi l-am îndrumat să facă și școală, și serviciu, să nu umble vagabond. 2) Nu vrea să ne ajute în gospodărie. Mare lucru nu era de făcut, că stăm la bloc, ne-a demolat. E drept că-l dăduserăm în trei schimburi, era greu și pentru el. Mai am un băiat:

George, 12 ani, clasa a VII-a. — 1) Învață bine, n-are nevoie de meditator. Dacă ar fi avut, i-aș fi pus meditator, dar îi place să se descurce singur. 2) Defecte n-are. (Constanța Stan, îngrijitoare.)

Mariana, 14 ani, clasa a VIII-a. — 1) E înfiptă, vrea să spun îndrăzneață, se descurcă în toate, și în treburile copilărești, și în cele gospodărești, și în cele școlărești. Are o fire independentă, sper să nu și-o piardă. 2) Însăși calitățile ei au un revers: nu prea acceptă să fie condusă, se crede singură în măsură să aprecieze ce și cum să facă. Mai am o fată:

Florina, 18 ani, clasa a XII-a. — 1) O preocupă admiterea la Cibernetică, face mereu exerciții de matematică, de aceea nici nu citește romane, nici de dragoste, de nici un fel, n-are timp. 2) Din ce în ce mai timidă. La școală știe lecția, dar n-are încredere în forțele ei. Așa va fi și în viață? (Maria Stepanov, contabil principal.)

Florentina, 16 ani, clasa a X-a. — 1) N-am avut probleme cu ea nici la școală, nici acasă. Îi plac lucrul de mînă, desenul tehnic, literatura. Citește și romane de dragoste. Seara, indiferent dacă este zece sau unu, nu se culcă fără să răsfoiască măcar cîteva pagini. Eu și soțul, proiectant, am insistat să urmeze liceul de cultură generală, dar fata nu și nu. Din clasa a cincea dorea liceul industrial. În preajma admiterii, a plîns două zile și a trebuit să cedăm, s-a dus la liceul de mecanică fină. Îi place. La practică a lucrat la manometre, treabă fină, feminină. Adevărat, la școală pila îi plăcea mai puțin. Mă refer la instrument, nu la ceea ce vă gîndiți dumneavoastră. 2) Fata mea, așa-i generația de acum, nu prea agreează gospodăria. Dacă-i ca să-mi fie mai ușor în casă, dar m-a chemat directoarea și mi-a spus: «Îi strici cariera băiatului». Acum se pregătește pentru admitere la Politehnică, la anul. Joacă și fotbal la «Steaua». 2) Nu mă deranjează nimic la el, am un băiat admirabil. (Nicolae Vătafu, lăcătuș.)

Florența, 20 de ani, studentă I.C.E.F. — 1) Fiica mea e Florența Mihai din echipa națională feminină de tineret la tenis de cîmp. 2) Să-i reproșez ceva?! Cine n-o cunoaște pe Florența Mihai! (Victor Mihai, lăcătuș.)

Dan, 14 ani, clasa a VII-a. — 1) Urmează liceul de fotbal de la «Mihai Viteazul». Cum facem noi meseria aici în fabrică, așa face și el meseria acolo, fotbal. 2) Zburdalnic, incapă ținat. (Nicolae Zamfirescu, lăcătuș.)

Mariana, 17 ani, clasa a XII-a. 1) Manifestă multă seriozitate, nu numai la școală, ci și în problemele de viață. Urmează liceul pedagogic, și cînd privește un program la televizor, de pildă, se gîndește imediat la aspectele educative. O ajută și pe maică-sa în gospodărie. Cumpărăturile ea le face, se pricepe la toate. Și e serioasă, nu e de acord cu minijupele. 2) N-am ce să-i reproșez. (Aurel Matei, șef de brigadă montaj.)

Petruța, 10 ani, clasa a V-a. — 1) Învață bine. Vede de gospodărie, de porc, de toate. La sapă n-o luăm, nu avem decît un singur copil. Îi place cel mai mult istoria. Prea exact totuși nu vă pot spune ce-i place; eu știu carte, dar nu ca acum, așa că nu vă pot spune. 2) Nu-i reproșez nimic. (Gheorghe Petru, C.A.P Brănești-Ilfov.)

Mihai, 10 ani, clasa a V-a. — 1) Îi place munca în agricultură, dă tîrcoale tractoarelor, la sapă merge cot la cot cu noi. 2) Nu-i place cartea. (Maria Stoian, C.A.P. Colibași-Ilfov.)

Stan, 28 de ani, matrițer. — 1) E ascultător, supus. Știți și dumneavoastră că partidul ne cere să rămînem mai puțini în agricultură; Stan e matrițer la «Electroaparataj». 2) Nu mă necăjește cu nimic, n-are el atîta necaz ca să mă supere. (Gheorghe Boțineanu, C.A.P. Cosereni-Ilfov.)

Valeriu, 14 ani, clasa a VIII-a. — 1) Îi plac fiarele, vrea să zic motoarele. 2) Nu-i place cartea, seamănă cu bietul taică-su. Valeriu se gîndește numai la fiare. Noi, bătrînii, ne ducem și el vrea să fie tractorist, șofer, orice, motor să fie. De ce? Să stai tăvălit în praf ca să repari, să-ți curgă uleiul în ochi? Știu, trebuie făcut și asta, e ca degetele unei mîini, fiecare cu treaba lui, de toate e nevoie, dar eu aș vrea ca băiatul să ducă o viață mai ușoară decît mine. Aș vrea să fie doctor, inginer. (Petre David, C.A.P. Radovanu-Ilfov.)

•

Iată, acesta a fost extemporalul. Cum se conturează imaginea copiilor creionată de părinți? Firește, nu era de așteptat din partea acestora din urmă o obiectivitate totală. Vă vor fi frapat și pe dumneavoastră răspunsuri ca: «N-am nimic să-i reproșez», «Copilul meu nu are defecte»; ba chiar un tată fericit făcea precizarea că «unul din cei trei îngeraș era Magdalena». La propriu, dar și la figurat, nu-i așa? Poate vorbim cu păcat, dar credem că tonalitatea generală care se desprinde din aceste microinterviuri este mai roză decît în viață. Aceasta nu înseamnă defel că ar lipsi temeiuri pentru un optimism real. Copiii noștri au un orizont larg, vor să facă «și aia, și aia, și aia», repară ceasuri, cîntă la chitară, migălesc poezii, mai presus de toate sînt dominați de mitul «fiarelor» — cum le definește țăranul din Radovanu — de tehnică, de cibernetică. Și chiar dacă se bîtlie în ritm de Memphis — «noi» ne distram alt fel — au timp să discute și despre filozofie, etică și bugetul vacanței. Ei știu, simt că doar munca, o profesiune, brățara de aur a meseriei, le pot asigura succesul. Mulți, lucru îmbucurător, au ambiția să iasă singuri la liman: «vreau să lupt din toate puterile ca să ies cineva», iar despre fiul ei o îngrijitoare remarca satisfăcută: «i-aș fi pus meditator, dar n-a avut nevoie, îi place să se descurce singur.» O fată plînge două zile ca să-și convingă părinții s-o lase la liceul industrial.

Un criteriu important în aprecierea odraslelor noastre în 1975: ajută sau nu în gospodărie. Unii băieți își cresc surioarele mai mici, devin dădace sui-generis, mătură, fac cumpărături, în timp ce alții, vai, se înduplecă doar împinși de la spate: dacă da, da, dacă nu, nu.

De remarcat și varietatea sporturilor practicate — la un lot relativ mic de persoane interogate — de la floretă la tenis de cîmp, de la fotbal la iahting.

Copiii rămîn copii, unii mai leneși, alții mai săritori, aleargă după doi iepuri deodată, nu se decid: chitară sau cibernetică? De asemenea, este clar că nu există încă posibilități perfect egale pentru, să spunem, un fiu de inginer de la IPROLAM și un fiu de îngrijitoare sau de colectivist din Brănești, pe care părinții pot să-l ajute mult mai puțin («eu știu carte, dar nu ca acum», oftează Gheorghe Petru). Totuși — și nu e noutate pentru nimeni — porțile învățăturii rămîn larg deschise. Dacă înainte vreme nici muncitorul Nicolae Vătafu și nici unul din cei 11 frați ai săi n-au putut păși dincolo de bariera fatidică a celor șapte clase elementare, azi,fiul lui Nicolae — și cîți alții de o seamă cu el! — se pregătește pentru admiterea la Politehnică. Tragem nădejde că va trece examenul. Doar e cel mai bun băiat din bloc, am întrebat și vecinii, după cum ne-a îndemnaz stăruitor tatăl său.

Firește, cele de mai sus sînt notații fugare, fragmentare, dar credem că reflectă o părticică din realitățile complexe ale României anului 1975.

S-ar putea aduce obiecții împotriva caracterului de sens unic al microanchetei noastre. Evident, există și o altă față a medaliei, un al doilea talger al balanței, «Ce cred copiii despre părinții lor», temă care ar merita să fie explorată într-un viitor extemporal social. Citindu-l, părinții vor afla, poate, unele noutăți.

LIONEL NIȚESCU ■

CÎNTĂ LA CHITARĂ, CITESC ȘI ROMANE DE DRAGOSTE, DAR VISEAZĂ CIBERNETICĂ, REPARĂ MOTOARE, VOR SĂ AJUNGĂ «CINEVA» PRIN MUNCA LOR. CUM ÎI AJUTĂM?

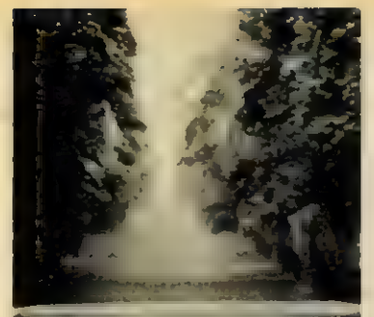

flacăra
inteligența românească în acțiune

RECUNOSCÎND pionieratul doctorului roxin, REPUNEM ÎN DREPTURI ADEVĂRUL

DESCHIZĂTOR DE DRUMURI ÎN TERAPIA SUPERFICIALĂ DERMATOLOGICĂ

Fotografie de GHEORGHE AMUZA ■

Radiolog de meserie, cu diplomă de medic obținută la Cluj, în 1937, doctorul docent Tiberiu Roxin, astăzi cercetător științific în cadrul Institutului de medicină internă «N.Gh. Lupu», a parcurs o întinsă arie de preocupări, funcționînd, pe rînd și peste ani, în serviciul de oncologie, ca secundar, în cel de dermatologie, ca primar, în endocrinologie și chiar în chirurgie. A adus cu sine în profesiune nu numai aplicația către medicină, ci și seriozitate și patimă. Un spirit neliniștit și iscoditor, materializat cu vremea în merite unanim recunoscute, în deschideri de drumuri și în invenții, într-o activitate de prestigiu la baza căreia a așezat, ca principiu neabătut, munca susținută și respectul pentru bolnav.

Scriind că, în multe privințe, doctorul Tiberiu Roxin s-a legitimat ca deschizător de drumuri, nu comitem nici o exagerare. După anii '58, imediat după întoarcerea de la un curs de specializare urmat la Moscova, a introdus, printre primii în perimetrul medicinei românești, tratamentul cu fosfor radioactiv în limfoanele maligne, obținînd rezultate remarcabile. Cam în aceeași perioadă a procedat la modernizarea și dotarea fostului Centru de dermatologie de la Colentina, abordînd probleme de radioterapie superficială dermatologică, prin utilizarea — pentru prima oară în România — a aparatului cu tub cu fereastră de beriliu. În acest punct al expunerii se cade să deschidem o paranteză, pentru ca, legat de contribuțiile medicului despre care scriem, să înfățișăm o exagerare. Nu demult, în numărul 921, din 31 mai, revista «Magazin» publica un foarte elogios articol, «O experiență deosebită», pe marginea unor așa-zise «contribuții românești în tratamentul bolilor de piele», revendicate de doctorul Petre Popescu de la Spitalul clinic dermatovenerian din București. Fără a insista, ne vedem obligați să subliniem că meritele pe care și le atribuie doctorul Petre Popescu, în fundamentarea unei metodologii proprii în ceea ce privește înlocuirea roentghenterapiei superficiale clasice prin folosirea metodei de tratament cu radiațiile moi ale aparatului cu fereastră de beriliu, reprezintă un act de gratuitate și o denaturare a adevărului. În 1975, metoda așa-numitelor radiații moi nu mai reprezintă sub nici o formă o noutate în terapia superficială dermatologică, doctorul Tiberiu Roxin utilizînd-o încă de acum cincisprezece ani și descriind-o, cu amănunte abundente și detalii așezate în afara oricărei bănuieli, în 1964, în cartea «Radioterapia funcțională și antiinflamatorie», T. Roxin, I. Tudosiu, V. Necula, Editura medicală, București, din care cităm:

pag. 434, «Radioterapia cu radiații cuprinse între 10-55 kV. În ultimii ani (n.n. — cartea a apărut în urmă cu mai bine de un deceniu!!) s-a făcut un progres important în radioterapia superficială prin construirea tuburilor cu fereastră de beriliu»...

pag. 450, «Dozele mici, de 10-30 r, sînt însă bine tolerate și rezultatele pe care le-am obținut la un număr apreciabil de bolnavi care au fost tratați în acest stadiu, după epuizarea și eșecul tratamentelor antiflogistice, vin să confirme aceste păreri».

Să ne întoarcem la relatările noastre. Experiența unei meserii împlinite cu seriozitate și profesionalism Tiberiu Roxin a adunat-o în două sute de lucrări și comunicări științifice, susținute în țară și peste hotare (Budapesta, Paris, Praga, Moscova, Atena, Istanbul etc.), precum și în mai multe monografii. Una am pomenit-o, extrăgînd din ea citatele de mai sus. O alta, alcătuită împreună cu R. Dumitriu, se intitulează «Tratamentul bolilor de piele», Editura medicală, București, 1970. S-ar mai adăuga listei «Radiodiagnosticul și radioterapia în endocrinologie», Editura medicală, București, 1961, volum tradus imediat la Jena, în Republica Democrată Germană, și «Practica limfografică în clinică», împreună cu Hugo Bujar, apărută în 1973, lucrare distinsă cu Premiul «Victor Babeș» al Academiei, pentru noutățile și contribuțiile ei în elucidarea unor aspecte sensibile din domeniul radioterapiei cancerelor ganglionare. Dincolo de spectaculoasele ameliorări înregistrate în tratamentul cancerelor cutanate și de buză, cu vindecări variind între 70 și 90 la sută, colectivul doctorului Roxin și-a propus perfecționarea practicilor străine în studierea limfoanelor maligne, îmbunătățind substanțial tehnica limfografiilor, cu alte cuvinte a metodei radiochirurgicale de punere în evidență a unor ganglioni abdominali profunzi, retroperitoneali, iliaci și lombaortici, lipsiți de orice altă expresie clinică. În cadrul serviciului de roentghenterapie al Institutului de medicină internă «N. Gh. Lupu» a fost pus la punct un aparat original de injectare, foarte exact ca finalitate și extrem de eficient în depistarea precoce a îmbolnăvirilor. Efectuîndu-se un număr foarte mare de asemenea examene, reduse ca timp pînă la două-trei ore, s-a creat posibilitatea unei urmăriri de lungă durată a maladiilor și s-a acumulat o prețioasă experiență, unică pe planul medicinei autohtone, la capătul căreia s-a fundamentat o contribuție românească dintre cele mai importante: determinarea raportului dintre durata de reținere în ganglioni a lipiodolului, lichidului ultraflux necesar limfografiei, și etapele evoluției bolii. S-a demonstrat, de-a lungul unei casuistici ample, că la o reținere mai scurtă a lipiodolului boala progresează mai rapid, ceea ce evidențiază importanța practică deosebită a examenului limfografic.

L-am vizitat zilele trecute pe Tiberiu Roxin la clinică. Lucra. Înconjurat de specialiști, dintre care trebuie menționat doctorul Hugo Bujar, colaborator de nădejde al radiologului și el însuși inventator de prestigiu, Tiberiu Roxin ne-a declarat că zăbovește în prezent asupra unei teme de cercetare minuțioasă «Asociația radioterapiei cu alți agenți fizici», în arta căreia urmărește utilizarea undelor scurte în scopul radiosensibilizării celulelor maligne. Nu s-a arătat, recunoaște n, prea încîntat de eventualitatea de a scrie despre dînsul în revistă. A insistat asupra meritelor colectivului, convins că în medicina modernă puține izbînzi pot fi concepute în afara muncii de echipă, a preocupării și perseverenței colective. A subliniat condițiile excelente de care s-a bucurat în tot decursul carierei, grija și ajutorul statului, fără de care n-ar fi realizat, este încredințat, nici unul din succesele aliate de-acum numelui său. Ajunși aici, se cuvine să facem o nouă paranteză, pentru a menționa că doctorul Tiberiu Roxin este totodată și un inventator remarcabil, autor al mai multor brevete și certificate de invenție. Cele mai importante împliniri pe acest teritoriu se intitulează «Material de protecție locală contra radiațiilor», realizat împreună cu chimistul Ion Irimescu, brevet de invenție nr. 44544 din 29 aprilie 1956, și «Negatoscop mobil și rotativ», împreună cu Hugo Bujar, brevet de invenție nr. 60067, din 23 mai 1969. Explicînd aceste titluri, să arătăm că este vorba, în primul caz, de o pastă de plumb, mulabilă, folosită în roentghenterapie pentru protecția țesuturilor sănătoase și, în al doilea caz, de confecționarea unui aparat pentru cititul filmelor, superior ca performanțe tehnice utilajului clasic, portabil și funcțional, a cărui extindere întîrzie, din motive ce depășesc puterea de înțelegere a inventatorilor.

Evident, nu se poate cuprinde într-o pagină de revistă activitatea de aproape patru decenii a unui medic care și-a dedicat toată inteligența și puterea de muncă îngrijirii bolnavilor și progresului medicinei. Știm asta și nu ne-am propus un asemenea scop. Înfățișînd aici munca și realizările doctorului Tiberiu Roxin n-am urmărit altceva decît să dăm un exemplu de profesionalism și seriozitate, unul dintre multele existente în perimetrul medicinei românești, și să restabilim totodată adevărul în ceea ce privește fundamentarea metodei de tratament cu radiațiile moi ale aparatului cu tub de beriliu, prioritate atribuită arbitrar unui alt specialist.

Conduita și izbînzile medicului bucureștean merită cu prisosință aceste cîteva rînduri.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

LA „METALURGICA" IAȘI EXISTĂ UN OBICEI: CÎND NU SÎNT TRADIȚII ELE SE FORMEAZĂ, NU SE IMPORTĂ

În ultimele 18 luni, producția întreprinderii «Metalurgica» din Iași s-a triplat, iar în ceea ce privește diversificarea două cifre sînt, cred, concludente: 1400 sorto-tipuri-dimensiuni în 1973, 3000 în 1975. Aproape în același timp au fost puse în funcțiune patru mari capacități de producție și astăzi, pe lîngă produsele livrate pieței interne, întreprinderea ieșeană trimite țevi în mai toate țările lumii. În aceste condiții, a fost nevoie de încă 1800 de oameni. Asta într-un oraș în care oțelarii existenți sînt în vigoare, nu au ieșit la pensie, deci tații n-au apucat să transmită meseria fiilor.

«Integrarea în producție a noilor veniți este problema noastră de bază. Trebuie s-o facem din mers, trebuie s-o facem de calitate, pentru că aici orice fel de greșeală se reflectă în nerealizări. La întrebarea dumneavoastră eu vă răspund în felul următor: nu avem nici un fel de metode speciale de integrare în producție. Ne sprijinim pe metalurgiștii mai vechi sau mai noi, pe aceia dintre ei care muncesc în așa fel încît se poate afirma deschis că reprezintă în muncă un exemplu concret, viu, de etalare a înaintatei conștiințe muncitorești, de care vorbim deseori. Așa că, discutînd cu aceștia, aflînd modul frumos și clar în care își gîndesc producția, veți scrie și un articol cinstit și vă veți îndeplini, cred, o obligație elementară. Aceea de a nu trece nepăsător pe lîngă muncă.» Cuvintele acestea mi-au fost spuse de directorul întreprinderii, inginerul Corneliu Parascan.

În anul 1963, luna martie, actualul maistru tehnolog Ioan Chiran s-a decis să părăsească industria locală. «Am venit aici știind precis că un adevărat bărbat, un cetățean al acestei țări, nu împarte meseriile în grele și ușoare, nu discută despre condițiile muncii, înainte de a munci. Îmi aduc aminte și astăzi ziua în care, atît mie cît și colegilor mei ne-a fost pur și simplu teamă cînd am văzut ieșind, cu o viteză mare, prima țeavă nesudată. Acum, desigur, sîntem stăpîni pe meserie și ținem foarte mult la reputația întreprinderii, mai ales că nu altcineva, ci noi am creat-o».

Sigur că da, la «Metalurgica» zgomotul nu este unul obișnuit, temperaturile sînt și ele ridicate, iar vitezele de lucru ajung foarte mari. Dar pe muncitorii buni și foarte buni ai uzinei lucrul acesta nu-i impresionează în mod deosebit deoarece ei știu că acestea și nu altele sînt elementele care te determină să te numești laminorist și nu altceva. De altfel, cei care lucrează aici au o stare materială prosperă și sînt preferați altora atunci cînd doresc să se însoare. Condițiile de lucru la care am fost foarte atent în tot timpul documentării mele sînt absolut civilizate, și întreprinderea ca atare este, oricît ar părea de neobișnuit, curată și spațioasă.

Vasile Canaragiu îmi spune că s-a angajat în întreprindere în anul 1965, pentru că i-a plăcut să umble în salopetă și să se poarte muncitorește. Zice și el că la început, cînd venea țeava, se abătea parcă asupra lor, și se uitau în sus și apoi unii la alții. Și acum ca și înainte are mult de lucru, are sarcini și planuri anuale sau trimestriale, dar are și apartament la bloc, copii sănătoși și dorința de a munci, dacă este posibil, și după ieșirea la pensie. Ține să mă asigure în încheiere că s-a obișnuit să se mulțumească întotdeauna cu rezultatele foarte bune obținute în muncă.

Prin luna martie, Sofia Ciobotariu lucra încă la «Arta modei» unde confecționa pardesiuri pentru bărbați și femei. Frații ei, care lucrau la «Metalurgica», au determinat-o să vină aici, a venit, și se simte cît se poate de bine. Munca în metalurgie, îmi spune, nu strică la frumusețe, creează deprinderi temeinice pentru viață, lucru de care eu, la cei 19 ani împliniți, simt că am mare nevoie.

Am să transcriu aici, cu destul de mare fidelitate, ceea ce mi-a spus Mihai Frunză, avînd 27 de ani și fiind unul dintre cei mai buni muncitori ai întreprinderii. «După părerea mea, un om este bucuros atunci cînd are un loc de muncă sigur și atunci cînd vede că munca sa este respectată și bine remunerată. Așa se întîmplă aici, la «Metalurgica». Lucram înainte în construcții, făceam blocuri în diverse localități din județ. Mă nemulțumea faptul că ne lipseau uneori materialele, că în cele zece ore se muncea efectiv prea puțin. De aceea, într-o zi am venit să vizitez această întreprindere și am luat relații amănunțite de la Gheorghe Cojocaru, care este mai în vîrstă și lucrează în schimbul A. După părerea mea, această fabrică ar trebui să fie cea mai mare din Europa. De fiecare dată un tînăr trebuie să meargă înainte. Îmi face plăcere că în orașul Iași, strada Lăpușneanu s-a mai golit de tineri care nu munceau și mai îmi place că în aceste timpuri se pune foarte multă bază pe om, pe ce poate da și gîndi el. În ziua în care un tînăr venit aici a fugit, sigur că da, am fost destul de trist. Dar cînd am aflat motivul am fost și, cumva, mulțumit. El spusese prietenilor lui că a văzut că la noi se chiar muncește».

Bineînțeles că în cadrul acestei pagini vom consemna performanțe, recorduri spectaculoase obținute în muncă. Dar nu avem dreptul să trecem pe lîngă munca obișnuită, aceea fără nimic senzațional în ea, aceea care începe de fiecare dată dimineața și se termină atunci cînd mîinile obosesc și conștiința este împăcată. Mi-a plăcut să văd că aici, la «Metalurgica», integrarea în producție este fără îndoială considerată un lucru greu, dar că ea se face zi de zi, muncind, și se face avînd alături oameni din rîndul cărora am scris doar despre puțini. Pentru că la urma urmei ne-am cam săturat de penibila milogeală și văicăreală care însoțește parcă fatal viața acelora care, așa cum afirmam la început, discută despre condițiile muncii înainte de a munci. Într-un mod aș spune exemplar aici, la «Metalurgica», neexistînd cine știe ce tradiții, ele se creează muncind și obținîndu-se rezultate absolut remarcabile.

EUGEN SECELEANU ■

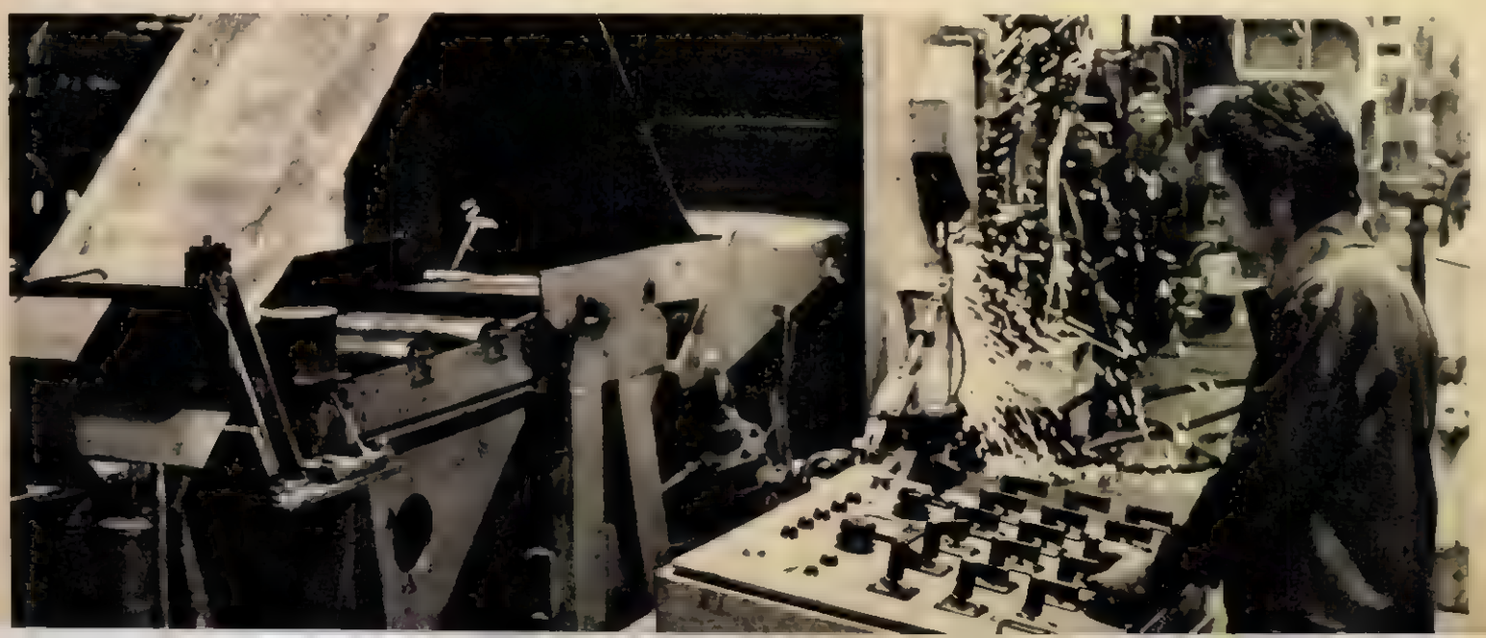

cuvîntul dat și semnătura

Evident, poate și ca urmare a predilecției omului modern pentru notificarea fiecărei acțiuni întreprinse, aranjamentele verbale, înțelegerile pe bună credință, girul cuvîntului dat au suferit o mare uzură morală, și-au restrîns tot mai mult valabilitatea în practica relațiilor interumane și cu atît mai mult în cele instituționalizate. Nefiind de meserie nici jurist și nici sociolog, nu e în intenția mea să întreprind o analiză a acestui fenomen și să-i explic apariția. Din punct de vedere al eticii sociale, observația mea este însă, din păcate, întrutotul întemeiată. Dacă din chiar restrînsa mea experiență de viață rurală, în care acționau, potrivit tradiției, legi morale nescrise, cunoșteam bine valoarea cuvîntului dat, de-a dreptul temerară mi s-a părut o practică a tranzacțiilor relatată de un om mai în vîrstă din Brăila: «Uneori — îmi spunea el — cumpăram grîu de la cîte un om pe care nu-l cunoșteam și uneori nici măcar nu mă vedeam la față cu el. Cu toate acestea, grîul corespundea pe deplin pretențiilor mele». «Dar dacă vă înșela, ce puteați face, neavînd nimic scris la mînă?» — m-am arătat eu contrariat. «Atunci, trebuia efectiv să părăsească orașul și să se lase de meserie fiindcă practic era supus oprobiului general și boicotat pe toată linia»

Să-mi fie iertat dacă invoc un asemenea exemplu de fair-play înainte de a aduce în discuție o întîmplare petrecută recent, al cărei protagoniști nu erau niște oameni cu o brumă de învățătură și un grad de civilizație destul de scăzut. Dimpotrivă, ca să zic așa, erau toți de carte, iar din punct de vedere al eticii sociale și profesionale ți-ar fi putut ține niște frumoase lecții de nivel academic pe această temă. Virtuțile oratorice le și admirasem, dealtfel, la începutul anului într-o importantă ședință, cînd deopotrivă, constructor și beneficiar, dăduseră asigurări că o anumită lucrare edilitară va fi gata la termenul prevăzut. Era vorba despre un hotel dintr-o stațiune — nu o numesc fiindcă nu e o situație singulară și aș restrînge astfel sfera de valabilitate a observațiilor noastre; hotel de a cărui dare în folosință, fiind vorba de o valoroasă stațiune balneologică, depindea satisfacerea unor importante solicitări atît interne cît și externe.

Iată-mă la două luni de la expirarea termenului garantat prin contract de cele două părți, și hotelul respectiv e practic aproape la roșu, cu toate că motivul esențial care este invocat pentru nedarea în folosință e lipsa liftului. Liftul însă nu poate fi montat, după o altă versiune, deoarece unul din planșeele pe care trebuie să se fixeze unele instalații nu este turnat reglementar și ca atare nu prezintă garanții de rezistență. Au trecut prin stațiunea respectivă și au «inspectat» amintita lucrare de atunci de cînd s-au dat asigurările amintite și s-a parafat contractul numeroși șefi, care de care mai mare în grad, inclusiv un ministru. Era de ajuns ca măcar unul ceva mai mititel să fi zăbovit măcar o oră-două pe schele, ca să-și dea seama că lucrarea, chiar dacă nu se surpa noaptea ce se zidea ziua, înainta cu viteza melcului. Puteau să-și dea seama de acest lucru între altele și după faptul că meșterii — urmînd exemplul unuia din șefii lor care cu casca de constructor în cap se înființa zilnic ore în șir la barul din hotelul alăturat — luau și ei cu asalt bufetul bine aprovizionat cu rachiu de chimion și de brad.

— Ciudat lucru — observa de-a dreptul disperat unul dintre gospodarii orășelului-stațiune cu pricina — nici unul dintre cei doi, constructor și beneficiar, nu prea își face probleme că termenul convenit prin contract și semnat a expirat de mult. Între timp, noi nu știm cum să mai ieșim cu fața curată apelînd la toți cetățenii care au spațiu disponibil de închiriat pentru a plasa pe turiștii și bolnavii veniți la tratament în număr mare, iar cei direct responsabili de această situație anormală sînt antrenați într-un adevărat concurs de fantezie în găsirea de motive obiective, de acte semnate și... parasemnate pentru acoperirea iresponsabilității.

Sub semnătură și asigurări date, sîntem martorii multor asemenea iresponsabilități, tărăgănări în îndeplinirea unor obligații legale, neglijențe, dezinformări. Fenomenul nu se explică deci numai prin insuficientа disciplină și răspundere dintr-o anumită localitate sau sector de activitate. Șeful statului însuși, cu înaltul simț al grijii față de soarta fiecărui act de civilizație pe care îl săvîrșim în această țară, și francheța morală desăvîrșită pe care i-o cunoaștem, făcea nu demult aspre observații critice referitoare la indisciplina manifestată de unii factori de răspundere, inclusiv la nivelul unor ministere. E inacceptabil într-adevăr ca oameni cărora și funcția și cinstea ce li s-a acordat le pretind o înaltă responsabilitate legală, socială, morală să-și permită să se joace cu cuvintele și semnăturile, să trateze cu atîta seninătate o obligație sau un angajament pe care și le-au asumat. Nu credem că ne hazardăm avansînd ideea că instanța morală în primul rînd, dar și cea legală, care judecă asemenea fapte, simt mult prea îndulgente. Ne bucurăm cu toții în această țară de toate drepturile, în afară de acela de a munci prost, irresponsabil, indiferent de postul pe care-l deținem. Nu e vorba numai de aspectul moral incalificabil al celui care își permite o asemenea tragere pe sfoară — să ne fie iertată expresia populară cam dură, dar exactă! —, ci și de ceea ce se cheamă o veritabilă civilizație a muncii ori pur și simplu civilizație. Marile ambiții de emancipare economică și socială de care sîntem în mod justificat, obligatoriu, animați, nu pot admite nici un fel de derogări de la un spirit de maximă responsabilitate, nu tolerează asemenea acte de indisciplină, indiferent cine le-ar săvîrși. Trebuie să punem pretutindeni ordine și disciplină — e un imperativ nu o dată afirmat cu tărie de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și unul din semnele sigure că pretutindeni s-au instaurat ordinea și disciplina e ca orice gir dat — cuvînt sau semnătură — să-și aibă deplină acoperire în fapte, adică în responsabilități reale, nu fictive. Folosim des — și e normal să o facem într-o societate ca a noastră — cuvintele încredere în oameni și oameni de încredere. Dar oameni de încredere, devotați cu trup și suflet idealurilor noastre de făurire a unei înalte civilizații materiale și spirituale, pot fi numiți cu adevărat numai aceia pe al căror cuvînt dat te poți bizui. Ca să nu mai vorbim de semnătura care nu face decît să întărească un act de conștiință a răspunderii înainte de toate.

NICULAE STOIAN ■

martorii unei întîmplări fără martori

Cele trei întîmplări care urmează se petrec noaptea, fără martori, pe șosele aflate în plin cîmp. La kilometrul 31, pe drumul național București-Ploiești, o mașină accidentează mortal un biciclist singuratic. Pe o altă șosea, spre Crevedia, o altă mașină accidentează mortal un om pe bicicletă. O a treia mașină trece aproape de Snagov peste un cetățean care traversează strada și-l omoară. În toate cele trei cazuri, șoferii părăsesc locul faptei, se grăbesc să ajungă acasă, șterg urmele de pe mașini. Cu toate acestea, sînt descoperiți în numai cîteva zile. Fuga de la locul faptei nu e doar o infracțiune, un act de lașitate a persoanei. Este un fapt antisocial. Omul care fuge nu are impotrivă numai echipa de anchetă, ci societatea — zeci, sute de oameni care, dintr-un motiv sau altul, se simt obligați să intervină, să vadă, să priceapă ce au văzut, să spună și altora ce gîndesc.

În toate cele trei cazuri, miliția pornește cercetarea de la cîteva aschii de vopsea albă rămase pe biciclete, pe hainele victimelor, pe asfalt. Analizele de laborator și experiența anchetatorilor duc la concluzia că cele trei mașini sînt: o Dacia 1100 albă, un camion Carpați, cu capetele barei de protecție din față vopsite în roșu, o altă mașină albă, după toate probabilitățile o autodubă. De unde vin? Unde merg? Cine sînt șoferii? La locul accidentului, nici un martor. Cu toate astea, în dreptul comunei Ciolpani, niște nuntași reții că o Dacie 1100 albă a trecut nebunește pe lîngă ei, gata să-i lovească. Unul din oameni e convins că numărul de înmatriculare începea cu «5-B-...» În al doilea caz cineva spune că I.T.B.-ul «Teiul Doamnei» are un parc cu 680 de camioane, toate cu capetele barei de protecție roșii. În cel de al treilea, un țăran fără somn fumează rezemat de poartă și se miră cum aleargă o autodubă pentru lapte, din cele cărora li se zice «vacă grasă cu trei țîțe». De obicei, își spune, sînt niște mașini cam domoale. O spune și milițianului care întreabă dacă cineva a văzut ceva. Cei care văd sînt mulți, mult mai mulți decît își poate închipui șoferul care fuge de la locul accidentului. Din cele 400 Dacii albe înregistrate în București, apare — după trei zile de anchetă migăloasă, stăruitoare, neobosită — cea în cauză. Din parcul de 680 camioane Carpați, iese la iveală unul cu bara de protecție vopsită abia de două zile. Oarecum asemănător se petrec lucrurile și cu autoduba. Acești martori care, practic, nu au văzut accidentul îi numim, de obicei, opinia publică.

TUDOR OCTAVIAN ■

flacăra
așa nu!

„vezi-ți de treabă!"

Una din zilele trecute. O alee din Cișmigiu, aceea de lîngă restaurantul «Monte Carlo». Oricui i-ar fi atras atenția zarva, ce părea să fie de fapt un adevărat scandal și venea dinspre insulă. În apropierea unui telefon public, înălțau vocea unul la altul și păreau să nu mai aibă mult pînă să se ia de revere, doi: un bătrîn, un tînăr. Bătrînul Mihai Văleanca era portarul restaurantului. Tînărul, care n-a vrut să-și spună numele, era un consumator. Zdrahonul acela de vreo 20 de ani venise să dea un telefon. Se rezemase, flegmatic, ca o peltea, de perete și nu se mai dezlipise de el vreun sfert de oră. Oricum, prea mult, prea mult pentru un telefon public, oricît de importantă ar fi fost convorbirea. Mai așteptau și alții la telefonul acela. Dar nimeni nu îndrăznise să-i atragă voinicului atenția. Probabil, contînd și pe bunul lui simț. Acela care ar fi putut să fie, dar n-a fost. Fapt este că scena avea să se continue exasperantă, ca o sfidare, chiar și involuntară, a celor de față: două femei în vîrstă, cu niște sacoșe, învîrtind de zor o monedă de 25 de bani, ca să fie la vedere, să priceapă cine trebuia să priceapă, și un copil. Portarul observase totul și intervenise. Dar acoperindu-l cu un potop de vorbe din care n-au lipsit nici «vezi-ți de treaba ta» și nici «poate-ți dau acum vreo două!» Bătrînul a răspuns și el așa cum a putut. Amintind, de exemplu, ceva despre «tineretul din ziua de azi», ireverențios și nu prea binecrescut. Și, tot la fel cum se iscase gălăgia, pe neașteptate, la fel de brusc ea a încetat. Amîndoi s-au îndepărtat: tînărul, cu mîinile-n șolduri, mergînd legănat probabil ca-n ultimul western văzut, portarul bombănind. Pe locul ostilităților se instaură calmul și copilul rugă pe cineva să-i pună fisa în telefon, el neajungînd pînă acolo. Și n-apucase să vorbească bine cu o anumită «tanti», cînd apăru responsabilul restaurantului, Tudor Panciulea. «Ce te bagi?, îi strigă portarului. Nu-i telefonul nostru, așa că nu te băga. M-ai înțeles? Vezi-ți de treabă!» Și bătrînul nu mai spuse nimic. După ce plecă «șeful», își scoase șapca aceea cu fireturi, își șterse cu palma chelia asudată.

Una din zilele trecute, mai precis miercuri 30 iulie, ora 17. O întîmplare, undeva în Cișmigiu, adică aici printre noi, în fața noastră. Cum să o comentăm? Să zicem că tînărul, avînd ani mai puțini, ar mai avea timp să «învețe». Dar «șeful» părea să aibă destul de mulți ani ca să fi «învățat» pînă acum. Indiferent de vîrstă: așa, nu!

DUMITRU ELIADE ■

așa nu, tovarășe stănică

Deși a dormit bine în noaptea de 23 spre 24 iunie, Gheorghe Ciobârcă, din strada general Budișteanu, numărul 16, a trăit a doua zi începutul unui coșmar: i s-a stricat frigiderul. Făcîndu-și omul socoteala că este vară și făcîndu-și-o și pe aceea că vara frigiderul este mai necesar decît oricînd, a deschis cartea de telefon, la pagina 1206, a luat receptorul și a cerut o mînă de ajutor din partea unității numărul 12 a Cooperativei Metalo-casnica, din Calea Vitan 273, telefon 21 16 55.'I s-a cerut să se prezinte cu frigiderul defect la sediul unității, ceea ce omul a făcut cu repeziciune, încărcînd agregatul într-un taxi și plătind rotunda sumă de cincizeci de lei.

Conform comenzii nr. 1102, din 24 iunie, cooperativa a luat în primire frigiderul, urmînd să-l repare și să-l încarce contra sumei de exact 237 de lei și 2 bani, după cum am putut constata cu proprii noștri ochi!! Acestea fiind zise, Gheorghe Ciobârcă a simțit că i s-a luat o piatră de pe inimă și că va putea să bea din nou lapte de la gheață, după maximum douăzeci de zile, cît i-a garantat Dumitru Stănică, responsabilul unității respective, că se poate lungi termenul de reparație.

La 11 iulie frigiderul s-a întors în strada Budișteanu, unul din lucrătorii cooperativei l-a instalat și i-a urat proprietarului să-l folosească sănătos. Din păcate, proprietarul n-a putut să-l folosească nici sănătos și nici altfel, întrucît, în loc să răcească, frigiderul a început să încălzească! Ca o sobă. Firește, omul s-a adresat din nou unității nr. 12, care a răspuns prompt la solicitare, trimițînd pe cineva să ridice agregatul defect, la care între timp, adică în răstimpul reparației, mai plesnise o țeavă și dispăruseră dopurile de la rezervor, după exact... o săptămînă, în ziua de 18 iulie! Nemaifiind nevoie să plătească transportul, Gheorghe Ciobârcă a plătit de data aceasta numai demontatul și montatul (evident, anticipat!!), preț de optzeci și opt de lei.

Din ziua aceea și pînă în 8 august, cînd proprietarul Framului s-a adresat redacției noastre, cooperativa n-a mai dat nici un semn de viață, răspunzînd incoerent și fără nici o finalitate repetatelor apeluri telefonice. Aceasta fiind situația, am luat legătura cu responsabilul Dumitru Stănică, de la care am aflat că, într-adevăr, termenul de reparație a unui frigider variază între cincisprezece și douăzeci de zile și că de data aceasta el s-a prelungit, dar din motive obiective pe care dînsul, în calitate de responsabil, nu le cunoaște în amănunțime, dar pe care ne roagă să le înțelegem. În orice caz, a continuat, e bine că omul a venit cu frigiderul la reparat în timpul verii, întrucît iarna sînt condiții mai grele pentru încărcat cu amoniac. Am mai priceput că frigiderul lui Gheorghe Ciobârcă este de-acum gata, dar că el se află în probe și că va ajunge la domiciliul proprietarului imediat ce unitatea va avea o mașină disponibilă.

Pînă atunci, neputînd să răcească mîncarea cu scuze și explicații, Gheorghe Ciobârcă fluieră a pagubă, făcîndu-și socoteala că au trecut, la data discuției noastre, patruzeci și cinci zile (!?!) de cînd a dus frigiderul la reparat. În orice caz, se liniștește dînsul, cînd mi-l vor aduce, mi-l vor aduce și îl voi putea folosi cum se cuvine... la iarnă!! Rămîne de văzut în ce măsură conducerea cooperativei Metalo-casnica se împacă cu o asemenea ironie și, mai ales, cu un asemenea stil de muncă al lucrătorilor proprii.

*

În ziua următoare intervenției noastre, frigiderul s-a întors la proprietar, reparat și bun de funcționare, cel puțin deocamdată. Vinovata promptitudine a cooperativei ne-a demonstrat — dacă mai era nevoie! — că nu frigiderul fusese de vină, ci dezinteresul lucrătorilor din Calea Vitan 273, obișnuința lor de a nesocoti răbdarea clienților.

T. IORDĂCHESCU ■

■ Șimleu Silvaniei se mîndrește cu excelentele băi termale de la Boghiș. Ar trebui, poate, ca toată lumea să cunoască mai multe lucruri despre aceste băi. Cine ne poate furniza informațiile necesare? ■ Șase foști mineri, maiștri și ingineri, de la exploatarea minieră Petrila, azi pensionari, au alcătuit, de curînd, o veritabilă brigadă de producție, au coborît în mină și au lucrat efectiv un schimb, înregistrînd rezultate ca în zilele cînd erau tineri. Numele lor: Ștefan Tenczler, Andrei Ignat, Simion Vesa, Ioan Muscă, Victor Groza, Iosif Coștean ■ Comerț ambulant cu floricele de porumb în Hunedoara. Sîntem curioși cît de toxice sînt acele floricele, împărțite cu mîini cam nespălate, la meciurile de fotbal, de exemplu. ■ Cînd în atîtea orașe din țară s-au închis «bombele» insalubre, unde oamenii își pierdeau vremea și se dedau beției, la Sibiu nu s-a închis aproape nici o «bombă». Nu era ce «bombă» să se închidă pentru că autoritățile județene și orășenești avuseseră inspirația de a nu deschide nici în trecut asemenea localuri. Poate acesta este și motivul pentru care Sibiul se poate considera campion al civilizației în comportarea oamenilor pe străzile sale. ■ Demonstrații de virtuozitate cu ultramoderne obiecte de uz casnic la magazinul bucureștean Victoria, acest Big între Big-uri, oale minune (se fierbe sub presiune, cu mare rapiditate și cu micșorarea pierderii de vitamine prin fierbere), cuțite de tăiat cartofii în spirală și alte «minuni», care fac mai ușoară viața gospodinelor. După demonstrație, spectatorilor și spectatoarelor li s-au servit alimentele preparate în fața lor, ca să se convingă de calitate. Erau delicioase. Aparatele sînt livrate de I.I.L. «Metalica», «Tehnometalica», «Inox» etc. Am întrebat dacă respectivele «minuni» pot fi găsite și în vînzare sau după demonstrație dispar. Ni s-a răspuns că da și nu, dar necazul cel mare este că se asimilează foarte greu grătarele electrice cu infraroșii, încălzitoarele de apă de la robinet, roboții casnici, care bat maioneză și macină cafea și cîte altele. Treaba asta pare să fie cam de multișor poveste, nouă este doar demonstrația. ■ Liliana Gavrilescu, revizor contabil la Cooperativa «Arta populară» din Brăila, a intrat în biroul contabilului șef al cooperativei pentru o discuție pe teme profesionale. Fiind vorba de o întîlnire între contabili, primul contabil, adică șeful, a lăsat pe masă 10 000 de lei pe care al doilea contabil, adică Liliana Gavrilescu, i-a revizuit imediat. După un timp, cu ajutorul Miliției, banii s-au întors pe masa contabilului șef, dar Liliana Gavrilescu a încetat să mai revizuiască. ■ Pădurile, prea mult și prea stăruitor bătute de vînători, pot conta, din această vară, pe 13 400 de fazani. Este meritul fazaneriei «Cobia» din cadrul Ocolului silvic-Segarcea că aproape 7 000 dintre ei au și luat drumul pădurii. ■ Bucurie ieșeană: au început, în ritm frenezit-nervos, lucrări pentru lățirea vechiului Pod Roș. ■ Cercetătorii Muzeului județean Satu Mare au descoperit, în hotarele comunei Lazuri, șapte cuptoare de ars ceramică. Respectivele cuptoare au aparținut dacilor liberi din secolele II-IV e.n. ■ Ca să transporte un pinion de cîteva zeci de grame (nu tone!) de la S.M.A.-Jidvei la S.M.A.-Tătîrlaua, județul Alba, trei mecanici în frunte cu șeful S.M.A.-Tătîrlaua au urcat pe un tractor și s-au pus pe muncă. Din surse autorizate aflăm că pinionul a ajuns cu bine. Bravo! ■ O expoziție de pictură în satul Rod, comuna Tilișca. Pictură modernă! Mai presus de aceste opere de artă, o operă morală: gestul pictorului Vasile Dobrian, care a dăruit satului numeroase tablouri, precum și gestul învățătorilor din sat, care sînt ghizii expoziției. ■ Responsabilului restaurantului Păltiniș, aflat la 1 400 metri de nivelul mării, pe vîrful Păltinișului, județul Sibiu, îi plînge inima după o altă meserie. Tovarășul Leabu Alexandru nu se simte bine în munca în care a fost pus. Se vaită, vociferează, servește (și dă ordine ospătarilor săi să servească după cum le vine în clipa respectivă) cam așa: Avem fripturi, n-avem fripturi, avem mititei, n-avem mititei, cînd avem, cînd n-avem, avem bucătar, n-avem bucătar, nu vă convine, mîncați în altă parte, avem platou rece, n-avem platou rece, ce crezi, puțin îmi pasă că o să mă reclamați! Cetățeanul Leabu s-a săturat de munca pe vîrful Păltiniș. Îi trebuie o muncă mai jos, de exemplu în agricultură, ca să înțeleagă și dumnealui că locul cel mai dificil de muncă nu este totuși bucătăria în care stă (cîteodată) și că nu se țipă la clienți și că nu se ascunde carnea după cum îi convine, cînd oamenii cer friptură sau, Doamne iartă-mă, chiar mititei. Un loc de muncă pentru tovarășul Leabu! Salvați un om de infernul alimentației publice! ■ De cîteva zile, deservirea în magazinul universal Bega din Timișoara se dovedește mai promptă și mai exactă decît de obicei. Personalului obișnuit al unității i se adaugă, săptămînile acestea, elevii Liceului economic aflați în practica productivă. Elevii întîlniți acolo, Traian Cojocaru, Maria Zegan sau Gabriela Popa, se declară hotărîți să devină lucrători model, animați de cinste și politețe, calități indispensabile comerțului socialist. ■ Un om căzut lîngă o șosea spre Sighișoara. Pare mort. O mașină oprește, cineva coboară, îl zgîlțîie de umăr și-l întreabă pe individ: «Ești lovit?», acela răspunde: «Sînt!» «Cine te-a lovit?» «Io, cine să mă lovească!» «Cum?» «Păi am căzut de pe picioare, din beutură. Am alunecat p'lîngă pahar» «Vrei să te ajutăm?» «Nu! Lăsați-mă unde sînt ca să mă-nvăț minte odată pentru totdeauna!» Și s-a întors pe partea ailaltă. ■ Cei care au urcat sîmbătă după-amiază în Accelaratul 832 din gara Constanța, cu bilete rezervate pentru numerele mari ale vagonului nr. 8, clasa I, au avut neplăcuta surpriză să găsească un vagon numerotat numai pînă la 60! Toți cei cu rezervări de la 60 în sus — vreo 35 de călători — s-au văzut nevoiți să stea în picioare pînă la București și să se mulțumească cu explicațiile conductorului: «Vagonul obișnuit s-a defectat și n-am găsit altul de aceeași capacitate pentru înlocuirea lui.» Cum rămîne însă cu contravaloarea tichetelor vîndute fără acoperire și cu respectul călătorilor? ■ Propunem înființarea unui nou serviciu telefonic, care să se ocupe cu trezirea telefoniștelor de la 09 din orașul Sibiu după orele 22.30-23. Ni se semnalează necesitatea înființării acestui serviciu telefonic în mai multe orașe ale țării. Poate se creează, la nivel central, un dispecerat pe bază de cofeină și dușuri reci. ■ 224 000 lămpi electrice cu incandescență — adică ceea ce cu toții numim becuri — reprezintă depășirea de plan pe care o raportează Întreprinderea «Steaua electrică» din Fieni. 224 000 becuri înseamnă tot atîtea lumini pentru locuințele pe care, în cinstea lui 23 August, le raportează peste plan constructorii. ■ Prin reproiectarea «din mers» a unor utilaje, Întreprinderea constructoare de mașini «Tehnofrig» din Cluj-Napoca a renunțat la importul unor materiale în valoare de aproape 800 000 lei. ■ Se naște o legendă pe Lotru: avînd urgentă nevoie de cîteva piese de schimb pentru unele mașini — piese care comandate ar fi venit după cîteva luni — inginerul Ion Fleacă a plecat prin țară, la colegii de facultate, cu piesele, cum s-ar spune, în buzunar. Și colegii de odinioară au fost din nou buni colegi. Inginerul a revenit într-o săptămînă cu toate piesele necesare. ■ La Sibiu, la chioșcul de ziare de lîngă hotelul Bulevard, un cetățean foarte supărat pe lume și deci foarte nervos dă informații eronate cu privire la ziua cînd vin unele publicații. ■ Pustiul de pe autostrada București-Pitești este cu atît mai copleșitor în vreme de caniculă. Nimeni nu întreprinde nimic? ■ La restaurantul Valea Oltului, aflat între Sibiu și Rîmnicu Vîlcea, se poate mînca excelent. Aceasta nu înseamnă că trebuie suportată în continuare vraiștea de la parcare, unde autoturisme, TIR-uri, autocamioane, căruțe, stau ca după cutremur ■ Agenția internațională TAROM de pe bulevardul Magheru a eliberat, pentru prima oară în «istoria» ei, un bilet de avion București — Wellington (Noua Zeelandă). De fapt, nu un bilet, ci mai multe, pentru echipa de rugbi care, în Noua Zeelandă, obține rezultate chiar foarte bune, dată fiind valoarea recunoscută a zeelandezilor. Să fi fost biletele cu noroc?! ■ Primo tempo la magazinul «Cristal» din Ploiești, 7 august, ora 15.35, adică în timpul afectat vînzării: «Ieșiți afară din magazin, primim marfă! Veniți cînd terminăm cu marfa». Secundo tempo, ora 20.25 fix, cînd se terminase primitul mărfii și mai era ceva timp, conform orarului, și pentru servitul clienților: «Gata, magazinul s-a închis. Mîine!» Ne recomandăm, dar în zadar. Vînzătorii ne spun totuși că le pare bine de cunoștință. Nouă, nu! ■ Conductorului vagonului de dormit clasa a doua de la trenul de noapte București — Iași — București i s-au repartizat doar 40 de sticle de apă minerală. Vagonul are vreo 30 de locuri și, de pildă, în noaptea de 10 spre 11 august, apa s-a isprăvit cu mult înainte de a ajunge trenul la Iași. La întoarcerea spre București, bineînțeles, căldură mare, dom'le și ioc apă, ioc suc! ■ Pe raza comunei Gurahonț, din județul Arad, se ridică, în ritm rapid, construcția unei noi stații meteorologice, dotate — se înțelege — cu tot ce este mai nou în materie de aparatură specifică. Crește probabilitatea unor mai mari certitudini în previziunea timpului probabil! ■ Fenomen nou în viața social-culturală a așezărilor noastre rurale: apariția muzeelor sătești. Începuturi modeste dar promițătoare în perspectivă! Exemplificăm: muzeul din Bănia (Dolj) frumos înzestrat cu mărturii ale trecutului istoric al acestor locuri, străvechi unelte de muncă, obiecte atestînd măiestria artiștilor populari etc. Realizatori: membrii cercului de etnografie și folclor de pe lîngă Școala generală din centrul comunal și o lungă listă de donatori entuziaști. ■ Un sat frumos în județul Olt: satul Colibași, comuna Strejești. Oameni harnici, primar așijderea. Luați cu treburi n-au observat poate mormanul de gunoaie care se adună zi de zi, sub ochii lor, chiar la intrarea în sat, pe unul din cele mai pitorești locuri, la «Aninii», acolo unde, de ani de zile, se făcea hora satului. Tot la Colibași, și tot la «Aninii», chiar sub cimitirul satului, așezat cum e obiceiul strămoșesc pe o înălțime, deasupra «Aninilor», gropi mari și urîte pătează pajiștea, degradează grav terenul. Oameni harnici, colibășenii vin pe înserat, ori chiar ziua în amiaza mare, sapă și-și duc acasă, pentru nevoile personale, căruțele încărcate cu pămînt negru. Nimeni nu le zice nimic. Datorită gropilor, cimitirul riscă să o ia la vale... Sat frumos Colibașiul, harnici colibășenii! Satul riscă însă să nu mai fie frumos, iar colibășenii să ajungă de pomină. Dacă primăria nu intervine de urgență ■ Unei sume de 300 lei expediați de urgență din București spre Constanța, prin mandat telegrafic, i-au trebuit nu mai puțin de trei zile ca să ajungă la destinație. Să se fi rătăcit poștașii pe plajă? Cert este că banii au ajuns la destinație prea tîrziu și s-au întors, ca un bumerang, cu ștampila: Retur! ■ Lîngă Baia Mare, cam în dreptul benzinăriei, făcea zilele trecute auto-stopul un echipaj ciudat: învățătorul Gheorghe Saba din comuna Borș împreună cu capra domniei-sale, Vica. Învățătorul se afla într-un lung voiaj prin țară și s-a gîndit, întreprinzător cum e, să apeleze la serviciile caprei pentru completarea festinurilor sale culinare, cu lapte proaspăt de capră. Cuplul era comic dar înduioșător. Și dacă ne gîndim că de-a lungul istoriei literare un cuplu asemănător a generat și o formidabilă creație a genului reportajului de călătorie prin Calistrat Hogaș, nu ne rămîne decît să așteptăm roadele acestei aventuri turistice într-o ediție nouă, semnată Gheorghe Saba. ■ De ce oare s-a desființat cursa aviatică București—Cluj-Napoca—Baia Mare și retur, București—Cluj-Napoca—Oradea și retur? Uneori ești, pur și simplu, nevoit, din motive de serviciu să străbați acest itinerar în cursul aceleiași călătorii și te trezești proiectat în situația de a coborî la Cluj-Napoca și de a parcurge restul distanței pînă la Baia Mare cu trenul în cinci sau șase ore! Cînd înainte îl rezolvai în 20 de minute. ■ Atenție! Sînt anumite ore în București cînd gradul de poluare atinge cote insuportabile. Ne gîndim la zonele intens circulate de pe bd. Magheru, Piața 1848, bd. Gh. Gheorghiu-Dej etc. Pînă deunăzi discutam vehement despre această stare de fapt... Amendabile în acest sens sînt desigur autobuzele cu anumite defecțiuni tehnice ca și carburantul folosit, de cele mai multe ori plin de impurități. Fiți mai atenți cu starea de sănătate a atmosferei în care trăim, tovarăși de la I.T.B.!

omul potrivit la locul potrivit

UN OM CARE N-A VRUT SĂ-L LINISTEASCĂ PE TĂTICU'

— Totul a pornit de la 20 grame de șuncă. Cînd te gîndești de ce atîrnă viața omului! Ne place să credem că marile hotăriri le luăm totdeauna după matură chibzuință, în deplină cunoștință de cauză, și uite că pentru mine toată această filozofie a fost răsturnată de o biată felie de șuncă. Adevărat, la 11 ani nimeni nu are pretenția să fie mare înțelept, dar eu un lucru îl înțelegeam și atunci foarte bine: nu ai voie să jignești un om. Era prin 1930, tata lucra la Abatorul din București, ca muncitor necalificat, și eram 12 copii în casă; lesne de închipuit cum o duceam. Eu n-aveam decît un gînd: să mă calific, și deoarece mă atrăgea meseria de tipograf m-am angajat ucenic la un atelier pe Sf. Ionică. Maistrul, unul Vasilescu, îi folosea pe ucenici la treburile lui personale și odată m-a trimis să-i aduc o sută de grame de șuncă. La magazin vînzătoarea m-a întrebat: «Băiețel, poate să fie 120, ca să nu mai tai o felie în două?» Am încuviințat și m-am înapoiat degrabă cu pachetul, care costase deci cu doi-trei lei mai mult. Vasilescu s-a făcut foc și pară. I-am replicat: «Sînt 20 g în plus, cintăriți» El: «Ți-am spus o sută, o sută să fie. De ce directori? Altfel nu stăm.» Așadar, aici e aici să se vadă directori dintr-o dată.

Și Nicolae Antonescu, de partea lui, se gîndea la anii lungi pe care i-a petrecut în comerț, la munca extenuantă de ucenic la «Socec», de dimineața pînă seara tîrziu, cu singura pauză, jocul de fotbal cu mingea de hîrtie (pentru una adevărată n-avea bani) în spatele magazinului, lîngă fosta Casă a anticarilor. Se gîndea pe atunci și la frații lui care se stingeau de oftică, la tatăl său care nu putea asigura traiul familiei.

După 23 August, el, fiul de muncitor, a intrat printre primii în rîndurile Partidului Comunist (face parte din «promoția» 1 Mai 1945) și, de pe baricadele comerțului, s-a alăturat elementelor înaintate care luptau împotriva necinstei și a corupției. Era vremea cînd negustorii particulari, croitorii de gang, speculanții de tot felul, intrau în marile magazine și cereau, fără să clipească, vreunui vînzător «înțelegător»: «Îmi trebuie o sută de metri de material de fîș, și din cretonul acesta 200». «Se face, coane.»

A urmat reorganizarea pe baze noi a comerțului, dar pe atunci — observă interlocutorul nostru — comerț însemna mai mult distribuție decît comerț propriu-zis, așa cum îl înțelegem azi: mărfurile erau atît de rare încît dispăreau cum apăreau. Practic, cei care vindeau nu aveau pentru ce să-și bată capul. Și apoi, începutul cu încetul, odată cu dezvoltarea economică a țării, cu ridicarea nivelului de trai, s-a schimbat pe nesimțite și fața comerțului, au apărut noi cerințe, a venit timpul cînd «comerciantul» *trebuia* să-și bată capul și aceasta era tocmai ceea ce-și dorea și își dorește Nicolae Antonescu.

Așa au trecut anii, așa s-a scurs o viață de om, și director tot n-a ajuns. După canoanele unora din elevii de la «Kretzulescu», a eșuat: nu numai că n-a început cu ceea ce trebuia să înceapă, cu funcția de director, dar nici măcar n-a terminat cu ea. A rămas doar un om al comerțului. A meritat?

În articolul de față ne referim, bineînțeles, la experiența personală a unui singur om, pe nume Nicolae Antonescu, dar implicațiile sînt mai generale, întrucît vizează o categorie de lucrători care vin în contact nemijlocit cu întreaga populație a țării. Cîți dintre noi, pe parcursul unei vieți, trecem porțile unei oțelării electrice, coborîm într-o mină de cupru sau pătrundem într-o centrală atomică? Dar cîți și de cîte ori intrăm într-un magazin sau altul? Răspunsul este lesne de dat și din el, evident, nu trebuie dedus că munca într-un magazin ar fi superioară sau inferioară celei din mină, bunăoară, ci pur și simplu că, în afara cunoștințelor profesionale, vînzătorul trebuie să posede și altele, să manifeste răbdare, înțelegere față de nevoile și psihologia cumpărătorilor. Cu aceasta n-am descoperit Americа, dar — se întreabă Nicolae Antonescu — de ce se întîmplă atît de des ca după ce cetățeanul aleargă ca la maraton după o piesă de radio greu de găsit, să i se răspundă sec: «N-avem»? Antonescu a mers în schimb de experiență în străinătate, a lucrat mai multe luni ca simplu vînzător la marele magazin parizian «Louvre» din Place Palais Royal. Acolo expresia «n-avem» era ștearsă din vocabular. Să-i fi cerut un cumpărător și pe Scaraoțchi în persoană, i s-ar fi răspuns: «Așteptați, vă rog, o clipă», șeful de raion ar fi scotocit în magazie, și dacă n-ar fi găsit acolo, ar fi telefonat la centrală și dacă nici acolo n-ar fi avut succes, ar fi obținut un Scaraoțchi de la alt magazin sau, în cel mai rău caz, i-ar fi propus cumpărătorului un alt drac, mai mititel, mai lesne de procurat, sau poate un trenuleț electric, un serviciu de porțelan, o balanță sau orice altceva.

«La ei, cînd plînge negustorul, capitalistul, plînge și vînzătorul. Noi n-avem negustori, n-avem capitaliști, dar de ce să nu plîngă vînzătorul?» — se întreabă Nicolae Antonescu, unul din cei care «plîng» și la noi, și e bine că e așa. Drept care, la «Electrotehnica» s-a introdus un caiet în care fiecare cerere nesatisfăcută e trecută și urmărită pînă în pînzele albe, la furnizor, iar cetățeanului i se spune cu precizie cînd să vină după răspuns. Așadar, organizare, spirit gospodăresc.

Altă însușire, răbdarea. Odată vine la șeful de magazin un vînzător exasperat «Nu mai pot, simt că înnebunesc, clientul n-ai luat un kil?!» Și mi-a ars o palmă pe care o țin minte și azi, după 45 de ani. Palma asta mi-a schimbat viața. Nesuportînd umilința, am părăsit atelierul, am renunțat la meseria de tipograf și, pentru a-mi cîștiga existența, m-am angajat ca ucenic-practicant la marele magazin universal «Socec-Lafayette», «Victoria» de azi. Și iată, aproape o jumătate de veac nu m-am clintit din loc. Adevărat, acum mă găsiți șef de magazin la «Electrotehnica» de pe Bulevardul Magheru și nu pe Calea Victoriei, dar magazinul nostru face parte integrantă din «Victoria», formăm aceeași unitate, deci cu oarecare justificare pot afirma că o jumătate de veac am rămas pe poziție, nu credeți?

Da, o viață de om Nicolae Antonescu a rămas pe poziție, a fost, este și va fi *un om al comerțului*. Ce gîndește despre profesiunea sa? Acum cîțiva ani exercita, pe lîngă funcția de șef de magazin, și pe aceea de profesor-maistru la o grupă postliceală de pregătire a cadrelor pentru organizațiile comerciale, grupă care funcționa pe lîngă Liceul «Nicolae Kretzulescu» din Capitală. Profesorul s-a apropiat de tinerii elevi, care apreciau în el pasiunea cu care le vorbea despre frumusețea viitoarei lor profesiuni. I-a întrebat: de ce au ales și ei această profesiune, de ce s-au înscris la aceste cursuri de specializare. Unii au răspuns: «Îmi place», «Și tata a lucrat în comerț», dar alții au mărturisit: „Am venit aci ca să-l liniștim pe tăticu'. Am căzut la admitere și ca să nu spună că stăm degeaba. Iată-ne la «Kretzulescu». Dar la anul încercăm din nou la admitere.“ Cîțiva aveau altă teorie, pe care au expus-o sincer: «Noi cu dragă inimă am rămîne în comerț, dar dacă absolvim cursul, ne promiteți că o să ne facă îmi scoate peri albi, fiindcă nu știe ce vrea.» Nicolae Antonescu are însă un cu totul alt principiu: «Clientul știe totdeauna ce vrea» — confirmat de experiența de o viață. Se duce deci personal să vadă despre ce este vorba. Erau doi cumpărători, mai bine-zis un cumpărător și un sfătuitor.

— Aș vrea un «Miraj». Am încercat cîteva, dar nu mă satisfac, la unul geometria imaginii nu e satisfăcătoare sau liniaritatea lasă de dorit ori zgomotul de fond e prea puternic. Pot să mai încerc alte aparate?

— Cîte doriți, dar nu mai multe de o sută Al 101-lea *trebuie* să-l luați. De acord?

— De acord

Aparatul următor s-a dovedit perfect satisfăcător.

— Îl iau. E minunat.

— Scuzați-mă, și celelalte «Miraj»-uri erau bune, le-am verificat chiar noi. Totuși, de ce nu v-au fost pe plac?

— Permiteți-mi să mă prezint: sînt inginerul Cojocaru de la Uzina «Electronica», proiectantul televizoarelor «Miraj». Dați-i voie tatălui să-și cunoască mai bine odrasla. Nu zic că nu erau bune dar, recunoașteți, eu ca proiectant eram obligat să-i recomand prietenului meu un aparat nu bun, ci perfect. Grație bunăvoinței dumneavoastră, l-am găsit.

Îl întrebăm pe Nicolae Antonescu ce crede despre cointeresarea materială a vînzătorului.

— Practic, pornim de la zero: cît vindem, atît cîștigăm. Oamenii sînt interesați să vîndă cît mai mult. Dar eu mă gîndesc: de ce vînzătorii să fie plătiți în funcție de devenirul raionului respectiv, de ce să nu punem accent mai mare pe valoarea individuală? Dacă X vinde mai mult ca Y din același raion, deci dispunînd de aceeași marfă, de ce să nu primească, la retribuție, mai mult decît Y? La urma urmei nu văd de ce un strungar — tot dintr-o întreprindere socialistă! — este apreciat exclusiv după numărul de piese pe care le lucrează, iar vînzătorii doar după performanța raionului și nu după cea individuală. S-ar putea găsi și soluții intermediare, adică să se ia în considerare, concomitent, ambele performanțe. Este o părere personală, asupra căreia însă, cred, merită reflectat.

Nicolae Antonescu este omul potrivit la locul potrivit. Fiindcă își iubește profesiunea, caută mereu noul, este conștient de rosturile sociale ale activității sale. Pentru el fiecare client e o problemă, un om viu, nu o abstracție sau, în cel mai bun caz, o simplă rațiune pentru încasarea retribuției.

— Adesea sînt întrebat: care e cel mai bun televizor, cu ecranul cel mai mare? Dacă ai o cameră de 12 metri pătrați n-are nici un rost să cumperi un televizor cu ecran de 55, trebuie unul mai mic. Alt exemplu: lustrele astea pe care le vedeți atîrnate peste tot. Cînd mi se solicită o lustră eu nu dau imediat ce-mi solicită clientul, ci întreb: unde o pune — în hol, în sufragerie, în dormitor? — cît de mare e camera, dacă preferă lumina proiectată în sus, ce mobilă are, ce culoare, dacă tavanul e înalt — fiindcă dacă la un tavan jos îi dau o tijă înaltă, îi cade lustra în cap! Și-l mai întreb...

..Și Nicolae Antonescu îmi vorbește despre Salonul luminii '75 din Sala Teatrului Național, deschis pentru public și reprezentanții organizațiilor comerciale, despre virtuțile psihologice ale luminii colorate în apartamentul modern, despre legătura dintre temperament și culoarea violet, despre dialogul mobilier-iluminat și despre globurile în cascadă. Efuziunea este curmată de un client care întreabă nervos, spasmodic:

— «Frigero», «Frigero», cînd vine «Frigero-Lux»?

— Am trimis un camion la Găești.

Și, *sotto voce*, șeful de magazin comentează:

— Uneori în loc să vină mărfurile la noi, mergem noi la ele.

Da, avem și lipsuri, dar important este că avem și oameni care știu să le înfrîngă. Unul din cele mai înalte ordine ale statului nostru, Steaua Republicii Socialiste România, recent acordat lui Nicolae Antonescu, răsplătește tocmai calitățile pur umane ale acestui om al comerțului care nu și-a ales profesiunea pentru a liniști pe babacu sau pentru a deveni director, ci pentru a vinde lustre optimiste și televizoare cu ecranul tocmai potrivit.

«Sînt fericit cînd sînt lăudat» — mărturisește cinstit. Dar ce fel de laude? Un client proaspăt căsătorit îi prezintă soția. Soțul îi șoptește acesteia: «Dragă, dumnealui e Antonescu. De la el sînt și aragazul și combina pe care le-am cumpărat înainte de... știi tu. Sîntem foarte mulțumiți. Acum vrem să cumpărăm un televizor. Care e cel mai bun?»

LIONEL NITESCU ■
Fotografie de ELENA GHERA ■

flacăra sport

universitatea craiova se supără și iese de pe teren !?!

Un meci amical desfășurat simbăta trecută la Rm. Vîlcea, în cadrul ultimelor pregătiri dinaintea reluării campionatului a adus pe teren două echipe binecunoscute, F.C. Chimia și Universitatea Craiova, iar în tribune peste trei mii de spectatori, dornici să vadă la lucru îndeobște formația vizitatoare, fostă campioană și, recent, finalistă a Cupei României. Din păcate, publicul n-a avut ocazia să urmărească decît o jumătate de oră de fotbal, deoarece înaintea minutului 30 al partidei, la scorul de 1-1 și la o fază litigioasă, formația din Craiova «s-a supărat», părăsind gazonul!! Revista noastră, care a subliniat de fiecare dată performanțele echipei craiovene — apărînd adeseori cauza, în numele dreptății și al adevărului, acestei echipe care de trei ani este, alături de Dinamo București, principala animatoare a campionatelor noastre — se vede obligată acum să înfățișeze opiniei publice atitudinea greu calificabilă a jucătorilor ei, în frunte cu căpitanul formației, Ion Oblemenco, capul răutăților în acest amical, și instigatorul scenelor penibile petrecute pe stadionul din Vîlcea.

De fapt, ce s-a petrecut? După ce vîlcenii au egalat dintr-o lovitură de penalty, acordată just de arbitrul divizionar Dinescu, pentru un fault comis asupra lui Cornel Nicolae, gazdele au izbutit marcarea celui de al doilea gol, în care craiovenii au acuzat o poziție de ofsaid a lui Boța, mingea fiind expediată în plasă de Constantin, cu un șut violent dinafara careului. Nemulțumit, Oblemenco a declanșat un val de proteste, injurii, apostrofări și scene penibile, demne de un maidan și nu de un teren de fotbal, atitudine terminată, după cum era și firesc, cu primirea celor două cartonașe de pedeapsă. Mai întîi cel galben, apoi cel roșu. La vederea cartonașului roșu, Oblemenco a părăsit terenul împreună cu întreaga echipă, sfidînd cele mai elementare norme de conduită sportivă și sfidînd prezența celor trei mii de spectatori care, chiar în condițiile unui meci amical, achitaseră costul biletului.

La o oră de la părăsirea terenului, sub presiunea spectatorilor care asediau vestiarele și la implorările organizatorilor, craiovenii, fără Oblemenco, au catadicsit să reia meciul, învingînd pînă la urmă cu 3–2 o echipă care — pe timpul întreruperii — jucase... cu garnitura de tineret-speranțe!!

Acestea sînt faptele, relatate de mai mulți martori oculari, oameni a căror bună-credință nu avem de ce s-o punem la îndoială.

Evident, amatorii de circumstanțe atenuante pot găsi unele scuze în favoarea fotbaliștilor oaspeți. Meciul era amical, faza fusese litigioasă, echipa are nervii oarecum uzați după ultimele evenimente, vezi finala Cupei, și după zbuciumul campionatelor trecute... Dar de la o fază discutabilă, cum a fost cea de la golul al doilea al Chimiei, la care n-ar fi fost exclus, acceptăm și această variantă, să fi existat un ofsaid nepenalizat, și pînă la comportarea cu totul și cu totul nesportivă a jucătorilor Universității Craiova este un drum foarte lung, pe parcursul căruia respectul față de regulile scrise și nescrise ale fotbalului a fost călcat în picioare.

Ajuns către sfîrșitul unei cariere pline de reale satisfacții, Oblemenco, despre care noi am scris adesea cu simpatie și stimă, cade în greșeală, dînd frîu liber nervilor, lăsînd iubitorilor fotbalului senzația unui final urît la o piesă care a fost atît de frumoasă''

Fără a avea totuși, după părerea noastră, un caracter izolat în manifestările pseudosportive ale acestei echipe — să ne reamintim de acele atitudini cu totul deplasate din finala Cupei — întîmplarea de la Rîmnicu Vîlcea repune în discuție lipsa de autoritate a antrenorului, Cernăianu, dominat după opinia noastră de capriciile jucătorilor, precum și a secretarului de club Dobrițoiu, factor spectator al unor situații care cer hotărîri ferme, măsuri eficiente luate de oameni competenți, care să acționeze cu responsabilitate, în interesul acestei atît de populare și de iubite echipe, căreia îi dorim un campionat frumos, pe măsura renumelui ei și a dragostei pe care i-o poartă cel mai generos public din țară, publicul oltean.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

POȘTA SPORTURILOR

„stilul e pistolar"

În legătură cu unele dintre observațiile critice pe care le-am formulat în ultima vreme, în perimetrul acestei rubrici, primesc: 1. **Edith Vasiliu, București:** «De la un timp — nu rar se spune —/ Și nu-nțeleg din ce pricină,/ Poștașul se întrece-anume/ Să ne găsească cîte-o vină». 2. **A. Borășteanu, din Deva, aflat la odihnă la Căciulata:** «Stimate tovarășe Petre Dragu, vă transmit felicitări pentru poziția critică ofensivă adoptată în ultima vreme de «Poșta sporturilor». Am vrea cît mai multe materiale de acest fel...». Acum, eu după cine să mă iau?... Iată o dilemă pe care o supun binevoitoarei atenții și atentei bunavoințe a cititorilor. **N. Portu, Novaci, Gorj:** «Propun ca finala Cupei României la fotbal să se dispute în acel oraș care în respectiva ediție de campionat a cîștigat «Trofeul Petschowschi». S-ar dărui astfel un premiu binemeritat celei mai sportive tribune. Iată o idee deloc «absurdă» — cum vă temeți dv. — și numai bună de luat în discuție. **Ioan Iustin Purza, str. Alex. Odobescu nr. 11, Arad:** Ce-ți spuneam eu acum două săptămîni? 1. Că escri scrisori frumoase». 2. Că n-ar fi rău să te cunoaștem și la «stilul neepistolar» și deci să-mi trimiți și o însemnărică despre un «subiecțel» sportiv... Ce-mi răspunzi d-ta, într-o epistolă de două pagini bătute la un rînd, ca să nu mă prind eu că, de fapt, sînt patru pagini — tactic nevoie mare! Începi prin a-mi da dreptate în privința a ce-ți scriam mai anul trecut și zici: «Da, e adevărat, cuvîntul pe mine mă duce-n ispită diridam și de-a-n-călare». Ceea ce, mai departe, ca nu cumva să-mi fi schimbat eu între timp părerea, îmi și demonstrezi Cum? Lăsînd naibii sportul — că ar fi prea banal și învechit să scriem despre sport la o rubrică de sport — și făcînd mărturisiri complete în privința unei... fete — necunoscută mie dar de la mine din județ — cu care te-ai iubit d-ta cîndva la modul «post-restant» și care ți-a făcut cadou un pisoi albastru, pisoi pe care în scurtă vreme, spui, «l-am vîndut pe «Moby Dick» și pe «Castelul» lui Kafka, fiindcă-mi șterpelea mîncarea» (pisoiul, nu Kafka, precizarea mea, P.D.). Ei bine, după o asemenea mărturie zguduitoare, nimic mai firesc (pentru d-ta) decît să te plîngi de tratamentul nedrept pe care ți-l aplic eu în răspunsuri, cînd, ci-că, te iau «după mălaiul piersicului». Abominabil! Și totuși, dacă ți-aș face numai atît, ar fi nimic! Te-ai simți ușor și în putere, încît, vorba d-tale despre d-ta: «cu puțin farmec și cu un pic de vin, l-aș putea face pe Jupiter să doarmă cu ușa deschisă și să capete guturai». Dar cum poți realiza d-ta performanța unui asemenea strănut în Olimp cînd eu îți fac ce-ți fac! Ce-ți fac? «D-ta, îmi scrii, prea scuturi merlele lunii ca să-mi plouă mie cu îngeri de dovleac în buzunare», încît «...ziua în care îmi răspunzi sfîrșește lîngă o ramura de cireș ciugulit de vrăbii sau ca un Șartre citit pe eșalod». Auzi-auzi, ce cruzime!... Din fericire, tocmai cînd să-mi vîr gîtu-n laț de remușcare, tot d-ta o-ntorci zicîndu-mi: «Norocul dumitale e că ești născut pe potecile dorului, ca și noaptea de Revelion, și chiar dacă m-ai urca pe rug, aș merge în pas de defilare fiind gata să angajez și doi lăutari la nevoie». Ei, dacă e cu lăutari, m-am mai liniștit și nici la rug nu te mai duc. Mai ales că, după cum te recomanzi — «Cred că sînt născut pe lumea asta ca un trandafir din dansul lui Zorba» — ne aflăm într-un vesel context muzical-coregrafic, incompatibil cu viziunile inchizitoriale. Așa că nu-mi rămîne decît să-ți țin isonul cînd zici că-ți dorești să-ți faci «de cap într-o toamnă de budincă dulce». Și poți fi sigur că, chiar dacă nu precizezi despre ce fel de budincă e vorba — de orez sau de macaroane —, eu nu pot decît să mă declar perfect edificat asupra conținutului de idei al scrisorii dumitale, altfel limpede ca apa de izvor încît nu era nevoie să te scuzi, către încheiere — «Mă fură cuvîntul iute» — că, la drept vorbind, îl furi dumneata pe el.

De fapt, lăsînd gluma la o parte, aici am vrut să ajung. La realele valori de spontaneitate și de fantezie pe care le are scrisul d-tale și, firesc, la invitația de a nu le lăsa să se piardă în exercițiii cvasiorale, în glumițe risipite pe atîta spațiu. Căci vădești și siguranță a limbii și omenie în idei și semne sigure de stil personal (pe ici, pe colo nițeluș Ionel Teodoreanu conjugat cu un piculeț de Fănuș Neagu se observă dar nu supără; dimpotrivă). Iar în materie de atins drept în «muscăa țintă scrisului bun, să știi că pistolarul cel mai sigur e stilul personal! (Stilul e pistolar! Na, că din cauza d-tale mi-a ieșit din peniță și porumbelul unui calambur!...) Apropo de stil epistolar: «Însemnărica» sportivă anexată scrisorii e bună și o vom publica. Fac această precizare ca să nu și se-ntîmple cine știe ce. Căci scrii: «Dacă nu mă publicați, mă veți sili s-o afirșesc trist și mercuțian lîngă fîntînile care-l strigă mereu cu disperare pe Michelangelo». Ce nevoie ai să strigi disperat lîngă fîntînă? Ia o gură de apă — și-o să fie bine Cu ocazia asta mai faci și o alternare cu vinul pe care-l tot evoci în scrisori, de parcă Poșta asta ar fi un curier al sporturilor... bachice și nu unul al temperanței

Hai noroc!

PETRE DRAGU ■

Dublă victorie românească, primul loc în clasamentul general masculin și feminin, la recent încheiata Balcaniadă de atletism. Între cei care au adus medalii și puncte prețioase culorilor noastre, alergătorul Gheorghe Cefan, în imagine, cîștigător detașat al probei de 3000 m obstacole.

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

...răducanu

— Necula Răducanu, spune-mi așa, ca între prieteni, care e situația ta?

— Nenică, să-ți spun drept, sînt negru ca smoala. Zău nu rîde, că nu sînt negru la față, ci sînt negru la suflet. Începe campionatul, toată lumea își probează echipamentul, numai Rică stă și-și face inimă rea. Vreau să plec de la Rapid, m-am hotărît, nu mă mai întorc nici cu arcanul, doar că Rapidul nu vrea să-mi dea drumul. Îmi pune bețe în roate.

— De ce dorești să pleci de la Rapid după atîția ani? Ce s-a întîmplat?

— De mai mult timp vreau să plec, dar mereu am cedat în ultima clipă. Acum, gata, s-a terminat. Mă antrenez cu Sportul studențesc și acolo rămîn chiar de-o fi să nu joc primele etape. Eu mai sper totuși să joc, și să găsesc înțelegere, că doar oameni sîntem, chiar dacă ne numim fotbaliști.

— Dar la întrebare tot nu mi-ai răspuns.

— Ei bine, nenică, plec de la Rapid pentru că nu-mi place atmosfera pe care mi-au creat-o. M-au acuzat că sînt neserios și că am vîndut cîteva meciuri. Mă despart greu de băieți, de Pop, de Neagu, de Manea, și chiar de Nelu Motroc, sufletiști cum nu sînt alții pe lume, dar mă despart pentru că nu mai merge și pentru că simt că a venit momentul să schimb ceva.

— N-o să te superi pe mine dacă voi spune că atmosfera ți-ai creat-o și singur. Nu crezi?

— Toată lumea zice așa, dar situația e cam alta. Să știi de la mine că dacă Rică ieșea din poartă pînă la centrul terenului, asta se întîmpla nu pentru că își pierduse el mințile, ci pentru că era nevoie. Să-ți mai spun o treabă. Nu te lua după faptul că Rapidul joacă bine în pregătiri, echipa va avea un an foarte greu și nu m-aș mira deloc să retrogradeze.

— Cred că nu se cade să vorbești tocmai tu așa.

— Nu vorbesc cu păcat, ci vorbesc cu durere, așa să știi. Nu spun o noutate cînd zic că Rapidul și-a făcut o faimă din a nu ști să-și păstreze jucătorii. Anul trecut norocul clubului s-a numit Motroc, care a pus mult suflet, dar matale cunoști cum e cu antrenorii în fotbal. Nu merge treaba vreo trei etape, salutare, neică, și vezi-ți de drum.

— Lumea zice că Rapidul nu știe cum să scape de tine.

— Voi fi împlinit eu douăzeci și nouă de ani la 10 mai, dar nici sfîrșit nu sînt și nici pe lonică nu mă dau, chit că băiatul e talentat și muncitor. Înainte de a pleca Rapidul în Grecia, a venit Nelu Motroc la mine, ne-am întîlnit la Baia centrală, și mi-a zis «Rică, uite pașaportul, hai cu noi». Nici n-am vrut s-aud. Nenică, eu de data asta în Giulești nu mă mai întorc.

— Și ce-ai să faci?

— O să apăr la Sportul, chiar dacă o să trebuiască să aștept și n-o să primesc drept de joc imediat. Sportul e o echipă tînără, marcă mult, dar și primește mult. Uite, numai în Cupa Bucureștiului a încasat opt goluri. Nu că trag eu spuza pe turta mea, dar cu Rică în poartă situația era alta. Rică știe să bage moral în apărare

— Cu echipa națională ce se aude?

— Sper s-o prind din nou, dar ca s-o prind trebuie să joc și ca să joc trebuie să am dezlegare. Antrenîndu-mă cu profesorul Angelo Niculescu, cred că am mai multe șanse să apăr în națională decît aș fi avut la Rapid.

—Suporterii Giuleștiului ce zic despre plecarea ta?

— Lor încă nu le vine să creadă, dar o să vadă minunea cu ochii deschiși. Unii din ei mă înjură, dar eu asta n-o prea pricep cum devine. Față de Rapid mi-am făcut datoria atîția ani, și-apoi n-am semnat nici pentru Dinamo, nici pentru Steaua, echipe pe care Grantul le iubește cum iubește șoarecele pisica.

— Ca jumătate de ziarist ce te afli de cînd scrii la «Munca», intuiești probabil că am ajuns la sfîrșit cu spațiul. Nu-ți mai pun decît o întrebare: cum să încheiem?

— Încheie cum vrei, numai ajută-mă. Scrie ceva de bine. A trecut timpul cînd eram tare și mare... Acum, Rică are nevoie de o mînă de ajutor ca să joace și de aceea te roagă să scrii ceva frumos, care să meargă la inimă.

O. I. ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 70

bani de buzunar

Blestemată invenția asta — «bani de buzunar»... Ceea ce mă deranjează și-mi dă un sentiment de panică e neclaritatea ei totală, care bani, cîți bani, de unde acești bani... Apoi buzunarul prin însăși soarta lui de buzunar nu sugerează o imagine riguroasă așa cum nu sînt doi oameni la fel, tot așa nici două buzunare la fel nu găsești. Unele sînt mai mari, altele mai mici, altele fără fund, altele cu...

Misiunea «banilor de buzunar» e totuși limpede, aici nu mai plutim în haos. În general e vorba de o sumă modestă, destinată nu achizițiilor de anvergură, ci unor modeste cumpărături de strictă necesitate. Termenul de strictă necesitate e și el foarte înșelător căci pentru un individ a cheltui 300 la un bar poate să fie ceva de strictă necesitate.

În orice caz, banii de buzunar nu aparțin de obicei celui care «cheltuiește», i se dau de către o altă persoană, cu precădere părinții sau mătușile cu idei liberale

Tînărul care nu vrea să muncească nu este îngrijorat, căci mama îi dă bani de buzunar. Adică, bani să meargă la un cinema, de țigări, de o excursie prin O.N.T. Carpați, de un pahar de vodcă și așa mai departe. Cînd trîntorul se îndrăgostește, familia mărește creditele, banii de buzunar sînt mai mulți, căci trebuie să meargă cu fata la un local sau să-i cumpere o atenție la periodicele ei zile onomastice. Unii sînt economi. Am văzut un tînăr care și-a cumpărat «din banii de buzunar» o Dacie 1300. Ca să vezi unde duce spiritul de economie...

Tînărul ajunge la 30 de ani tot trîntor și neîncadrat, și atunci banii de buzunar dați de părinți se măresc pe măsura schimbărilor intervenite. Are o soție care frumoasă, un copilaș de trei ani, grăsuliu și inteligent. Ăștia din ce să trăiască? Tot din banii de buzunar care îi dau părinții, eternii și bunii părinți.

Pînă la urmă, banii de buzunar, care păreau că abia ajung să-ți cumperi o înghețată, se dovedesc a fi un sac fără fund.

TEODOR MAZILU ■

umorul universitar

Un foarte sobru profesor de universitate — N.D. Pîrvu — autor, între altele, al unor «Studii de psihologia artei», genul acela de scriere gravă care îl complexează chiar și pe cel mai nărăvaș student, simte într-o bună zi că nu s-a realizat destul prin «Studii...» și, cu un curaj vrednic de toată simpatia noastră trece pe o uliță vecină și zice: «Durerea fu și cea din urmă;/ Îi chinuie și geme-n fiecare strofă./ De-aceea simț că fiecare vers/ Mătură-n neștire cosmosul!»

Nu e greu de înțeles că rimele conștm reacția foarte emancipată a unui distins universitar la un anume tip de producție poetică. Un alt dascăl de umanioare înalte — Virgil Șchiopescu — structurează, ca să ne exprimăm în termenii Academiei, o întreagă filozofie a vieții de familie în poezioara: «Nevastă-mea tot spunea/ Că am-i jumătatea mea./ De aceea nu-nțeleg/ De ce mi-a salariu-ntreg!» Un al treilea universitar — Ioan Marin — de spiță tehnică de astă dată glumește în tropi și mai repezi: «E entomolog Ilie/ Și i s-am defectele/ Dacă n-ar avea soție,/ L-ar minca insectele!» Un cronicar literar — Ion Maxim — om cu platformă de idei, verb adînc, vizionar, opțiuni, spirit analitic, spirit sintetic și în general, cu tot tacîmul trebuincios unei cărți de «Atitudini critice», lasă treburile urbane și se așază la colțuri ca să-i rată Sorin Titel în cale. Cum îl prinde, îi zice: «Oriunde ai ajuns/ Să te-ntorci este posibil./ Dar un singur neajuns / Să-l citești e imposibil!» În fine, un al doilea critic — Petre Bellu — osteneșt mult prin cele 70 de o carte de eseuri — «Blaga în marea trecere» — să ne arate cînd elevarea comice la confrați. Unul din acestea, închinat chiar lui Ioan Martin, merită să fie reluat aici: «Citindu-l, azi, retrospectiv,/ Cu dozo-i fină de venin,/ Mi-am spus în mine admirativ:/ Subtilă vulpe-i... moș Martin!»

Alcătuirile de mai sus au unele lucruri comune. Mai întîi un detaliu care, deși nu iese la iveală la prima lectură, le face vesele: semnul exclamării din coada ultimului cuvînt. Nu se află umor mai prosaic decît acela încins în ghilimele, puncte-puncte și semne de exclamare. Următorul element comun e că toate sînt tipărite. Și nu oricum, o într-o carte de 15 000 exemplare, trasă la Timișoara, sub titlul «Dansul săbiilor». Un tiraj care reprezintă încununarea firească a muncii de zi cu zi a cîtorva zeci de epigramiști, autori — numai în ultimii ani — a douăzeci sau treizeci de volume, în tiraje mari, mijlocii și mici, patronate de mai multe edituri voioase, de redactori sensibili [illegible] epigramei, autori mai puțin apoteotici, extravagant, aromat, armetic, titrat, paremiologic, rebel, suav și gnoseologic al epigramei cu semn de exclamare.

TUDOR OCTAVIAN ■

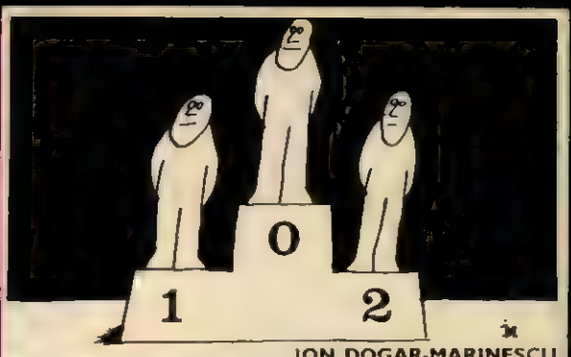

ION DOGAR-MARINESCU

UMOR (TOTAL) ABSURD

mîine vom avea curajul

Joi seara, Paul a venit acasă mai devreme și mai agitat. Ca de obicei, Valeria, în pat, spunea cu voce tare: Vegetația abundentă a savanei o impresionează plăcut pe amazoană — îmbrăcată toată în roșu și cu părul despletit intenționat. Mai la tot pasul calul se înclină: îi este mereu frică de crengi. Ah, fericirea imensă dată de spațiul mare și cald. «Paul, îți dai seama ce înseamnă fericire? Happy?»

Fiind de mic înclinat spre lucrurile practice, Paul înțelegea că niciodată fericirea nu poate fi obținută prin străini, la mari distanțe de domiciliu sau locul unde lucra. Așa că, în mod obișnuit, o privea cu destul de multă compătimire și, după ce în prealabil așeza un ziar, scotea din pachete parizer și costiță afumată, tăia pîinea în bucăți mari și mici și spunea: Iar ți-ai imaginat. Apoi: «Mănîncă, mîine e o nouă zi și trebuie să avem curaj.»

Din colțul patului, Valeria l-ar fi privit mustrător, dacă ochii nu i s-ar fi acoperit de o pînză deasă de lacrimi. «Mîine vom avea curajul?» Să desfacem pachetele sau să plătim întreținerea la bloc? Sau să cumpărăm tenișI pentru Paul și mie galenți? Gîndea plîngînd și în noapte visa savana, vegetația abundentă, calul, superbul cal, sărind prudent dintr-un loc plăcut în alt loc plăcut. Alături, Paul dormea odihnitor, ca-ntr-un cămin de băieți în care stingerea se dă de fiecare dată la timp.

Toate astea în mod obișnuit. Joi seara însă, Paul n-a lăsat să se înțeleagă cît de mult îl impresionase neplăcut cuvîntul «happy» auzit din gura soției sale Valeria. Simțea nevoia s-o consulte pe mama sa, Maria, dar aceasta era la Bazna, stațiune încă puțin cunoscută, dar eficientă și ieftină. «Cuvintele străine n-au ce căuta în tihnita noastră fericire. Totul aici și totul acum. Trebuie să-mi ajut soția repede și bine».

Vineri seara, întors acasă, Paul arăta obosit și triumfător. Cum a intrat în casă, a strigat tare și vesel «Happy», iar Valeria l-a privit umilă și s-a ridicat într-un cot.

— Privește, Valerio!

Și în fața ei a desfășurat un afiș, mai bine-zis jumătate din el. Într-un efort ce se cerea apreciat, cal și călăreț săreau, se pare, un obstacol. Dar în ce hal! Călărețului îi lipsea o jumătate din corp, cea inferioară. Calul era, de asemenea, mutilat. Paul, sau altcineva, făcuse călărețului barbă și mustăți folosindu-se de un creion chimic obișnuit. Zguduită de plîns, Valeria a părăsit domiciliul conjugal în aceeași seară. S-a întors însă chiar a doua zi cu primul troleibuz, udă la picioare. Paul nu era, firește, acasă, dar pe spatele jumătății de afiș, aceea cu calul și călărețul mutilați, caligrafiase ingenerește: mîine vom avea curajul.

EUGEN SECELEANU ■

teatru pentru surzi

LA POMPE FUNEBRE:

EL (intrînd împreună cu EA): Nu vă supărați, sicrie aveți?

VÎNZĂTORUL: Avem. De care doriți, vă rog? De molid, de stejar, de argint, de bronz? Vă sfătuiesc să luați de brad; miroase frumos.

EL: Sînt comode?

VÎNZĂTORUL: Foarte comode, vă rog. Unele au căptușeală de muselină, altele de mătase naturală, unele de molton, altele de cînepă. După preferințe. Unii doresc să fie îngropați simplu, modest, de-a dreptul pe scîndură.

EA: Ajung la destinație? Credeți că rezistă?

VÎNZĂTORUL: Vai de mine, se poate? Le garantăm pentru o mie de ani. Produsele noastre sînt mai rezistente ca niște corăbii. Ajung totdeauna la celălalt mal. Încercați doamnă.

EA: Și astea, accesoriile astea, ce sînt?

VÎNZĂTORUL: Buzunare pentru trusa de manichiură, pentru pedichiură, pentru apă de colonie, săpun de bărbierit, pastă de dinți...

EA (către EL): Ce facem, dragă, le cumpărăm?

EL (ezitînd): Ce putem face altceva? Doar n-o să plecăm pe ultimul drum într-un banal sicriu de lemn.

VÎNZĂTORUL: Încercați-le. Veți fi mulțumiți. Vă garantez.

EA (așezîndu-se într-un sicriu de formă circulară): Să mor dacă am stat mai comod vreodată într-un pat. Să mor dacă nu e mai bine în sicriu.

EL (repetînd același gest): Nu s-ar putea să le cumpărăm anticipat, eventual în rate? Ca să ne obișnuim cu viața de dincolo?

VÎNZĂTORUL (fericit): Cum să nu!

EA (către EL): Sînt un vis, nu alta. Din punctul ăsta de vedere nu înțeleg ce diferență e între viață și moarte. Ba, încep să cred că e mai bine mort!

VÎNZĂTORUL (trîntind cu un gest capacele sicrielor și blocîndu-i pe cei doi înăuntru): Alții la rînd!

EL și EA (bătînd cu pumnii în sicrie): Deschideți! Ajutoooor! Muriiiim...

VÎNZĂTORUL (frecîndu-și mîinile de fericire): He, he, credeți că sînt mulți proști ca voi care vor să moară din timpul vieții?! O să vă schimb pe doi care vor să trăiască încă din timpul morții!

În fața magazinului se opresc din nou un bărbat și o femeie.

— CAPACUL! — **D. ULMEANU** ■

FANTEZII

armăsarul

«Ah», spune el, scoțînd odată cu exclamația și pistolul Colt din vechea lui tașcă de piele. «Ah, mi-a scăpat din nou». Armăsarul trecu asemeni unui fulger pe lîngă el. Era un Mustang dintre aceia care ar fi făcut fala oricărui tip de Ford. Calul nechează scurt ca semnalul unui O.Z.N. Era alb de spume. Coama îi flutură în vînt ca o dantelă de plastic într-o feerie pentru copii. De astă dată armăsarul primi lupta. Făcu un lung ocol, scormoni iarba cu o copită și dădu apoi de trei ori din cap ca un premiant la un concurs preolimpic de dresaj. Și el se pregătise! Flutură lasoul în a cărui tărie avea mai multă încredere decît în ața cu care se cos pantalonii la «Arta modei». Lasoul descrise în aer o curbă ca un desen de candidat la Arhitectură. Apoi se așeză, ușor și inelar, pe gîtul lung al armăsarului care se împiedică și căzu ca un înaintaș în fața porții echipei de fotbal a Scoției. În cădere însă calul tîrî și omul la pămînt. Durerea fu lungă și grea, ca o listă de candidați căzuți la admitere la Institutul de teatru. Dar el știa ce are de făcut. Cu un gest scurt scoase unul din acele pumnale cu trei tăișuri, care nu există în comerț și pe care l-au născocit acum. Bătălia era încheiată. Calul zvîcni ușor și apoi se liniști. Iarba deveni roșie, ruginie, ca o poezie post-bacoviană! Armăsarul era învins.

.....

Noapte. El scoase un țipăt de spaimă. Nici o scăpare! Nici o armă de luptă! Își îngropă capul în palme și privi «animalul» setos de sînge, care zbura în jurul lui. În curînd, da, îi va da sîngele! De o lună căutase zadarnic în tot orașul un mijloc de luptă. .

«Ah, de-aș putea face din țînțar armăsar», mai spune el privind zburătoarea care își lua startul!

ALECU POPOVICI ■

ANTON DRAGOȘ

Nu uitați că deviza „RACULUI" este „RETRAGE-TE ÎNAINTE"!

RETEAUA DE POLITIE A LUMII MODERNE (2)

«ACȚIUNEA ANTICRIMĂ» LA CHICAGO. PROFESORUL ORS WILSON IESE DIN LABORATOR

În anii de după marea criză care a zguduit capitalismul nord-american (1929-1930) orașul Chicago, a doua metropolă-gigant a Statelor Unite, a primit, din partea reporterilor de «fapte diverse» prea puțin onorabilul titlu de «capitală a crimei». Pînă atunci îl deținuse, cu amărăciune, New Yorkul. Dar în 1933, odată cu extraordinarul «boom» al abatoarelor de pe malurile lacului Michigan, «goana după dolari» a contaminat pe aventurierii și declasații din centrul continentului american. Un val de escrocherii, de șantaje, de crime s-a revărsat peste noile cartiere din Chicago, abia construite, mai corect spus improvizate, pe terenurile «închiriate» de «sindicatul antreprenorilor», puternică asociație de gangsteri, condusă de un oarecare Macy, delegatul «miliardarilor anonimi» de la New York.

Numărul infracțiunilor penale înregistrate de poliția și procuratura din Chicago s-a dublat între 1932 și 1933 apoi a continuat să crească în proporții halucinante. «E mai prudent să te duci seara acasă pe jos prin jungla decît cu automobilul pe străzile din blestematul nostru cartier de vest», scria un reporter de la «The Chicago Tribune», în iarna anului 1935. Primarii au încercat, timid, să facă ordine, au mărit numărul unităților de poliție, dar timp de un sfert de veac orașul a continuat să poarte «sîngeroasa coroană» de capitală a crimei. «Corupția este singura lege din Chicago», a declarat unul dintre puținii primari care n-au aparținut «clubului» de gangsteri antreprenori

În 1958-1959 scandalul, scriau ziarele, «a luat proporții mondiale»! Un comitet cetățenesc, format în majoritate de femei, a declanșat, atunci, o acțiune energică de opinie publică, o zgomotoasă campanie prin presă, prin radio și prin cîteva posturi de televiziune mai puțin mercantile. — campanie în urma căreia un nou primar, Richard Daley, a hotărît, în dezacord cu «antreprenorii» și împotriva lor, să numească un nou șef al poliției: pe profesorul de criminologie de la Universitatea din California, Ors Wilson.

«The Old Wil», un uriaș în vîrstă de 51 de ani, cu o imensă claie de păr alb-auriu, era polițist de meserie. Debutase ca detectiv particular la Los Angeles, în «Babilonul de pe coasta Pacificului», apoi intrase în cadrele poliției municipale de acolo. Urcase, rapid, toate treptele ierarhiei datorită curajului, priceperii și, mai ales, corectitudinii sale. Era unul dintre puținii «incoruptibili» care puneau o pasiune eroică în duelul cu «sindicatele crimei»

„După 20 de ani de «mușchetariat» — spunea Wilson — m-am refugiat la catedră pentru a pregăti detașamente noi de luptători contra crimei"

Comitetul din Chicago îi cunoștea renumele. A stăruit mult pînă l-a convins să abandoneze catedra, să reintre în arenă, să declare război «Gang-ului Macy de pe Michigan» Ors Wilson a cerut lui Daley puteri nelimitate în materie de organizare a poliției — iar magistraților din oraș curajul «de a nu mai achita pe asasini de frica represaliilor»

I-au trebuit mai mult de cinci ani pentru a pune în aplicare, pe terenul acesta minat, teoriile lui criminalistice, imaginate în laboratoarele «școlii penale» din California. A format o brigadă de inspectori tineri, a invitat pe reporteri să urmărească vreo cîteva din cele mai grele acțiuni ale polițiștilor, a perseverat împotriva tuturor amenințărilor, a eșecurilor. Și...

...În seara zilei de 20 martie 1966 — după cum relatează ziaristul Karl Detzer de la «The Globe» — profesoara Emma Cronin, văduvă, în vîrstă de 70 de ani, se îndrepta spre locuința ei, o casă modestă de pe o stradă liniștită ce se termina, în pantă, către cheiul lacului Michigan. În momentul cînd își căuta, în poșetă, cheia de la ușa de intrare, Mistress Cronin nu s-a putut abține să arunce o privire către locuința vecinilor și prietenilor ei, familia Montalto, care stăteau în blocul de peste drum. Mirare! La una din ferestrele casei Montalto (la primul etaj) Emma a văzut, clar, fără posibilitate de îndoială, un bărbat *mascat*, care a tras în jos, cu o mișcare bruscă, storul.

Adevărul este că, în aceeași clipă, a fulgerat-o un fior de frică. Acesta a durat cît durează o clipă. Gestul imediat următor al Emmei a fost să descuie ușa, să urce scările din două salturi și să se năpustească asupra telefonului din vestibul. Pe măsuța acestui aparat salvator se afla, de multă vreme, un cartonaș alb cu chenar albastru pe care era tipărit indicativul PO 5-1313. Poliția de gardă. Poliția permanentă.

De ani întregi Ors Wilson și acțiunea «Crim-Stop» fixaseră în mintea Emmei ideea de a telefona, în caz de primejdie, imediat. Așa a făcut. La capătul firului direct, fără nici o centrală intermediară, agentul de poliție Jim Stone a răspuns, instantaneu:

«Vorbiți! Serviciul de pază vă ascultă!»

Emma Cronin și-a spus adresa și a comunicat în cîteva vorbe ce văzuse peste drum. De la începutul comunicării, Jim Stone apăsase, cu vîrful piciorului, butonul de contact radio care îl lega cu toate auto-patrulele din sectorul 6 West. 12 vehicule cu 24 de oameni, gata să intervină la cea dintîi chemare.

Îngăduiți-ne o paranteză. Pînă în 1962-1963 sărmana «metropolă a crimei» avea, în garajele poliției, mai mult de 30 de automobile echipate pentru intervenții, întrucîtva de tipul «mașinilor» de pompieri. «The Old Wil» a modificat complet echipamentul, a ridicat la o sută numărul automobilelor care, cu excepția ecusoanelor zugrăvite pe uși precum și a «lămpii clipitoare» de pe acoperiș, nu se deosebeau de autoturismele curente și se puteau deplasa tot atît de iute ca ele, dacă nu și mai rapid. Echipajele umane erau formate pe temeiul unor antrenamente de stil militar, severe, dure, cu exercițiu fizic — întărite însă de o atentă pregătire psihologică. Polițiștii erau, înainte de orice, buni cetățeni și oameni conștienți de seriozitatea misiunii lor sociale. Un gangster obraznic care oferise unuia dintre «copoii lui Wilson», în bătaie de joc, o sticlă de gin s-a pomenit cu flaconul în cap înainte de a reflecta asupra gestului. În 1965 auto-patrulele, distribuite în 8 sectoare ale orașului, puteau interveni oriunde și oricînd, 24 din 24 de ore. În 1966, în seara cînd a telefonat Emma Cronin, 9 din cele 12 auto-patrule din sectorul W6 erau libere, neangajate în intervenții urgente. În 4 minute, 4 echipe erau la fața locului

Casa locuită de Montalto părea că doarme profund Nici un zgomot, nici o lumină... O echipă de patru polițiști a urcat la etaj, s-a postat pe palier. Un sergent, cu arma în mînă, a apăsat butonul soneriei. După cîteva secunde de așteptare, a repetat gestul. Din apartament s-au auzit pași. Ușa s-a deschis. În prag a apărut un bărbat voinic și elegant, fără mască, fără revolver, în schimb cu un zîmbet curtenitor pe buzele subțiri.

— Bună seara, domnule polițist. Vă pot servi cu ceva? La ora asta... cînd tocmai mă pregătesc de culcare!

— Ridică mîinile și taci din gură! — i-a ripostat din umbră, alt polițist care se apropiase.

În ochii gangsterului a strălucit o scînteie de ură, dar mai înainte de a putea face ei vreun gest agresiv, mîini abile i-au scos din buzunare o mască de mătase neagră și un pistol P 38 cu țeavă tăiată, teribila armă ucigătoare în lupta de aproape, care făcuse *mii de victime* printre locuitorii și polițiștii din Chicago. În alte cîteva secunde echipa de intervenție a scos din camera de baie un complice al gangsterului, iar dintr-o cămară patru «colete vii»: soții Montalto și altă pereche — venită în vizită. Toți aveau gurile bine lipite cu «sparadrapo», banda adezivă uzuală, urechile în fel, ochii la fel, numai nările lăsate pentru respirația sacadată a victimelor pe jumătate epuizate de groaza morții.

Emma Cronin a stăruit pe lîngă ofițerii de poliție să fie primită în apartamentul prietenilor ei, a acceptat să fie fotografiată de reporteri, a povestit rapida desfășurare a faptelor, repetînd, de cîteva ori, că auto-patrulele au fost la fața locului «cu viteza gîndului».

Era, firește, o anumită exagerare în această apreciere, dar Ors Wilson a folosit-o pentru cea mai amplă popularizare a «cartonașului alb-albastru» cu indicativul PO 5-1.313! 750 000 de locuitori ai orașului — din nou, majoritatea femei! — au cerut «cartonașul», l-au atașat de firul telefonului ori l-au fixat undeva, în perete, sau pe noptiera pentru a fi imediat la îndemînă. Prima consecință n-a fost prea strălucită. Erau zile și în special nopți în care se înregistrau aproape 500 de apeluri!...

— Nu asta ar avea importanță — a declarat Ors Wilson într-un interviu televizat. Dacă din aceste cinci sute de semnalizări numai una s-ar dovedi eficientă, ar împiedica săvîrșirea unei crime și ar duce la arestarea unui gangster la locul infracțiunii, succesul acțiunii cetățenești «crim-stop» ar fi asigurat definitiv. Nimeni nu trebuie să uite că la Chicago se săvîrșeau prin 1950 cel puțin 11-12 atacuri banditești în 24 de ore, dintre care 8-9, în medie, pe noapte, adică de la 7-8 seara pînă la 5 dimineața, exact în «orele de poliție» acoperite cu noua organizare.

Într-un interval de trei ani, Wilson și echipele sale au trimis în fața tribunalelor 6 330 de dosare de asasinate, răpiri, atacuri hoțești, cu loviri grave. 20 de locuitori din Chicago au fost victimele răfuielilor dintre gangsteri, au fost uciși de rafalele trase de-a lungul și de-a latul străzilor de grupuri de criminali aflați într-un adevărat delir sanguinar. Un grup de locuințe noi a fost incendiat și distrus cu bombe de plastic din cauza rivalității între două bande de «antreprenori». Șeful uneia din bande, același Macy care cumpăra terenuri prin șantaj, a făcut apel la «protectorii» săi de la New York, a cerut întăriri urgente, împotriva brigăzilor de «copoi», a sugerat să se facă «orice» și să se plătească «oricît» pentru scoaterea lui Ors Wilson din Chicago, «indiferent de mijloacele folosite».

Atunci i-a venit lui Wilson ideea să asocieze la acțiunea «crim-stop» polițiști-amatori și detectivi din provincie. Succesul «amatorilor» a fost imens — a fost un semnal pentru întreaga populație a orașului, în frunte cu bătrînii și copiii. Din sudul statului au sosit la Chicago șerifi cu flinte din războiul civil, detectivi pensionari, «surzi», «orbi» și cu «infirmități fizice grele» — care, în realitate, știau karate, vedeau și noaptea, extrăgeau pistoale din mîneci, aruncau săbii și provocau poliției municipale complicații atît de mari, de ridicole, încît a fost nevoie de toată prețuirea și fermitatea «profesorului de criminologie» pentru a-i trimite la loc în orășelele și fermele de unde veniseră. Oricum, la Chicago, bătălia anticrimă obținuse un succes sigur. Dar un succes local. Rețelele de poliție mai aveau de luptat...

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (2)

UN CONDAMNAT LA MOARTE FĂRĂ DREPT DE RECURS

Vasile Iscru trăiește din nou sub spectrul mizeriei și foamei. Zilele care premerg rebeliunii legionare sînt pline de amenințări, de tensiuni, de ipocrizie. Marșurile discipolilor arhanghelului Mihail, manifestările lor zgomotoase îl umplu de oroare. Crimele lor îl indirjesc, îl revoltă. În sfîrșit, lucrează prin diverse ateliere particulare ca să poată supraviețui. Apoi, cu ajutorul primului său maistru, Sava Igrișan, se reîntoarce în uzinele Malaxa, dar e repartizat în halele unde se toarnă obuzele de tun. Exploziile repetate ale fronturilor de pe aliniamentele Europei se aud în România și trezesc oamenii din somn. Vasile Iscru e amenințat cu moartea de legionari pentru că nu împărtășește ideile lor E obligat chiar să se mute de la gazda sa care între timp devenise «rinocer».

În 1941, în septembrie 1941, e mobilizat și trimis pe front. Începe lungul calvar al marșurilor forțate prin teritoriile sumbre ale morții. Marșuri de soldați somnambuli, printre obuze, printre bombe, tîrîți prin praf, prin noroi, devorați de păduchi și de ploșnițe, cu stomacul ars de nemîncare, degerînd prin zăpezi, delirînd prin adăposturi improvizate sub pămînt, bolnavi de febră tifoidă sau de dizenterie, internați prin infirmerii aruncate în ținuturi lacustre. Soldatul Vasile Iscru trece prin cîmpii răscolite de bombe, printre ruine fumegînde, printre morți crispați în margini de drum, mirosind a pămînt, a sudoare tîrzie și a crini; cu același țărm al Mării Negre în dreapta sufletului, pînă aproape de fundul prăpastiei, într-o aventură care seamănă cu prăbușirea în infern. Începînd din 1943 se rup fronturile, Germanii se retrag. Vasile Iscru se reîntoarce în țară. Ajunge undeva lîngă Munții Măcin, în comuna Luncavița. Din acest moment identitatea lui Vasile Iscru devine prețioasă: Antonescu pune un premiu de o sută mii lei pe capul său. Ne aflăm în iunie 1944. Vasile Iscru împrăștie manifeste comuniste care chemă la luptă, la rezistență împotriva diviziilor de pe Rin. Intră prin casele oamenilor și-i convinge să pună mîna pe arme, să se pregătească pentru evenimentele care urmează și care vor duce la ieșirea din tenebre. Umblă zi și noapte prin păduri, prin lunci, prin grîne, pe drumuri de țară, în uniformă de ofițer român, induce în eroare santinele, detașamente, intră în legătură cu soldați și ofițeri din divizia a IX-a infanterie încartiruită pe malul mării, și-i mobilizează la atitudine ostilă împotriva nemților. Sînt nopți cînd plouă torențial. E nevoit să doarmă pe pămînt gol, mascat cu crengi și frunze uscate, prin păduri, prin șuri, prin poduri de case părăsite, prin șmîrcuri, pe fundul bărcilor, prin insule de stuf. Hăituit, adeseori nebărbierit, înfometat, căutîndu-și mereu noi tovarăși de luptă. În cîteva rînduri se trezește față în față cu patrulele germane. Evită întîlnirile prin șiretlicuri, în ultimul moment. Uniforma i s-a zdrențuit. Se îmbracă civil. Cutreieră delta trăind ca un haiduc în sălbăticia peștilor, cormoranilor, trestiilor și nuferilor. Mănîncă rădăcini și pește aproape crud. Nu poate aprinde focuri Pretutindeni, pe canalele de apă, patrulează bărci cu motor, șalupe, screpere, gabare cu echipaje germane la pîndă care controlează delta și o supun tirului armelor cu lunetă Zeiss. Deasupra, cer senin, dedesubt, ape, la orizont, moartea. La Măcin rămîne ascuns 24 de ore într-un boschet. E deajuns ca un cîine sau orice animal domestic, un soldat sau un ofițer, un copil care se joacă să dea din întîmplare peste el și prin tunelele săpate de gloanțe în trupul lui să se poată vedea cerul. Într-o noapte se tîrăște opt kilometri de o parte și de alta a șoselei aflate sub paza severă a trupelor germane în alarmă. Dimineața pătrunde în perimetrul unei gospodării. Vasile Iscru cere o cană de lapte Oamenii, firește, i-o întind spionînd împrejurimile. Apoi îl sfătuiesc să se ascundă. Un gospodar îl trece canalul într-o barcă și-l părăsește pe o insulă. E sfîrșit de oboseală. Știe că trebuie să se ascundă, dar picioarele refuză să-l asculte. Mai are putere să se trîntească undeva, într-o casă părăsită și adoarme aproape fulgerat. E atît de obosit încît nici cînd aude exploziile împrejurul său nu se poate trezi. Nemții supun insula unui tir disperat de artilerie. Din pricina oboselii nu a mai ajuns la liziera de copaci în care a fost sfătuit să se ascundă. Acum, artileria germană spulberă pur și simplu liziera aceea de copaci. Apoi, jandarmii năvălesc din șalupe pe insulă. Îl urmăresc cu cîini dresați. Timp în care Vasile Iscru abia se poate smulge din toropeala care l-a prăbușit la pămînt. E prins. E pus în lanțuri. Va fi predat unui post de jandarmi. Urmează interogatorii și schingiuiri. «Cine sînt comuniștii cu care ai intrat în legătură?» E bătut cu frînghia udă. E bătut la tălpi. Pus să treacă peste o podea de

ieratic. «Cine sînt comuniștii cu care trebuia să iei legătura?» E legat strîns în cătușe. Atît de strîns încît Vasile Iscru are și astăzi semnele lor la încheieturi. Nu scoate nici un cuvînt. Îl preia penitenciarul din Constanța. Urmează alte interogatorii. Dar Vasile Iscru, olteanul zvelt, cu ochii mari, beladonați, din comuna Tismana, de lîngă Padeș, nu are de gînd să vorbească, nu a învățat să trădeze. Nopțile rămîne treaz în celula sa și privește printre gratii marea. Nu i s-a părut niciodată atît de frumoasă. El nu a văzut marea decît sub tirul bombelor

Într-o dimineață e pus din nou în lanțuri, urcat în tren și transportat la Medgidia unde urmează a fi judecat de Curtea Marțială. După cîteva săptămîni petrecute în întuneric, într-un regim violent de teroare și foame, de tortură, e lăsat, sub pază, în plin soare, în curtea unei școli din Medgidia unde urmează să se întrunească judecătorii. Multă vreme nu poate deschide ochii. Lumina îl doare în tot trupul. Trec sute de oameni prin fața gardului școlii. Unii îl privesc în tăcere Alții cu milă. Unii îl încurajează. Vasile Iscru amețește sub soarele aproape negru de atîta durere. E împins în fața Curții Marțiale: un complet de judecată, de oameni cu figuri spectrale, buhăite de nesomn, de băutură, cu degetele arse de tutun, tremurînd printre filele dosarelor, ale actului de acuzare și ale sentinței pregătite dinainte. Îl apără, formal, un ofițer desemnat din oficiu. *E condamnat la moarte pentru trădare de țară și*, paradoxal, absurd, *la muncă silnică pe viață pentru activitate subversivă*. Se clatină. Și tace.

A. DOHOTARU ■

(Va urma)

ÎN ROLUL TITULAR : DOBRIN (1)

FOTBALUL E VIAȚA MEA

...L-am văzut pe Mircea scăpînd singur pe dreapta, doi apărători cehoslovaci se lansaseră deja, ca ulii, să-l încolțească în tușă, dar Mircea parcă nu-i zărea, nu-i simțea, o rupea înainte orbește. Era singur, nu avea vreun coechipier aproape, și alerga înainte ca un automat. Mi-am dat seama că viteza lui este un sacrificiu din care nu poate să iasă nimic, fundașii adverși urmînd să-l secere din clipă în clipă, judecînd după alura amenințătoare cu care se pregăteau să-i taie calea și, atunci, n-o să mă credeți, primul meu gînd a fost să-i sar în ajutor, un gînd de școlar care vrea să-și apere prietenul care e gata să fie luat la bătaie de mai mulți băieți...

Și unde eram pe la mijlocul terenului, am început să alerg cît pot în urma lui Mircea, uitînd de poartă și strigînd, din fugă, «Lucică, te ajut!», «Lucică!», «Vin, Lucică!» Aș fi ajuns la el în cîteva clipe, dacă nu aș fi înțeles ce are în cap, ce vrea să facă. Fentînd surprinzător spre mijlocul terenului, și-a aruncat cu o singură mișcare doi urmăritori în tușă, a ridicat capul și a privit spre careul advers, unde nu era nici unul de-ai noștri, m-a zărit, cred, pe mine sosind ca o torpilă și abia a avut timpul să evite un atac prin alunecare periculos ca o sabie. Și-a reluat cursa spre linia de corner, în timp ce eu, înțelegînd că vrea să centreze, m-am repezit spre careu, am pătruns în el și, cînd să mă uit ce face Mircea, am văzut, ca într-un fulger, mingea zburînd la vreo cîțiva metri în fața mea... Mircea centrase... M-am aruncat în disperare... Am simțit în aceeași clipă tîșnind spre mine o umbră, Viktor, portarul cehoslovacilor, a fost singurul adversar care a înțeles pericolul născut din senin și a sărit și el ca o panteră spre minge.

Dar mingea am atins-o eu cu fruntea, în momentul în care am primit și o teribilă lovitură în cap, — era pumnul lui Viktor care vroise să boxeze balonul —, o lovitură care m-a năucit, dîndu-mi cîteva momente senzația că m-am lovit de un dulap, că a căzut un dulap peste mine...

Eram K.O.

Visam dar eram și treaz, pentru că auzeam stadionul 23 August vuind, îl vedeam pe Mircea Lucescu pupîndu-mă ca un copil, pe obraji, pe frunte, îl vedeam pe Dembrovschi dîndu-mi palme — ca să mă trezesc — palme pe care nu le simțeam, dar îl auzeam strigîndu-mi la ureche «Bravo, Gică!, l-am bătut, să-ți trăiască copilașii, ești mare Gică!, bravo, tată!», toți mă strîngeau și mă pupau, întîi acolo, lîngă poartă, unde mă prăvălisem după plonjon și după contactul cu «dulapul Viktor», apoi sus, cînd mergeam ca pe sîrmă spre centrul terenului, mergeam cu picioarele mele pe care nu le simțeam, dar mergeam sprijinit, dus și strîns de coechipieri.

Să fiu sincer, pînă la sfîrșitul meciului n-am prea știut ce e cu mine. Am învins, asta era principalul, cu 2-1, și ne-am calificat în semifinalele campionatului european. Golul meu ne adusese victoria. Golul meu, construit însă de Mircea Lucescu, — după joc unii au uitat însă marea lui contribuție —, gol pe care eu, într-o clipă de nebunie și de inspirație, îl băgasem în plasă.

După meci am plîns de bucurie, și eu și Mircea. El ratase un penalty, dar făcuse golul victoriei semnat de capul lui Dobrin. Un cap care abia a doua zi și-a revenit complet în fire, nimeni neștiind cum am petrecut noaptea care a urmat acelui memorabil meci România-Cehoslovacia.

— Nimeni pînă sîmbătă, cînd cititorii Flăcării vor citi această mărturisire...

— Da, de fapt nu-i o mare chestie, am ținut-o minte pentru că nu mi s-a mai întîmplat niciodată așa ceva. În noaptea aceea după meci am mai marcat un gol!

— ?!?

— Am sărit la cap, am lovit mingea... și m-am trezit lîngă pat! Am visat, am trăit din nou, în vis, golul înscris în poarta lui Viktor.

... .

După cum vedeți, serialul «Fotbalul e viața mea» a început cam de la mijloc. Este dorința eroului lui, care n-are răbdare s-o luăm clasic, cuminte, pe rînd, copilăria, apoi adolescența, apoi...

— Niciodată n-am avut răbdare, mărturisește Dobrin. La 6 ani eram fotbalist nelegitimat, la 10 aveam carnet de junior — deși eram încă pitic — și jucam titular la Dinamo Pitești, la 14 ani — deși eram junior — am debutat la seniori, într-un meci cu «U», la Cluj-Napoca, iar la 17 ani am jucat primul meu meci oficial în națională mare a României, cu R.F.G.-ul, la Ludwigshafen, și sînt sigur că adversarul meu direct de atunci, renumitul Szymaniak, își mai aduce aminte de mine.

Toate acestea însă le vom relua în numerele viitoare. În paralel. O amintire mai veche și una mai apropiată. Ca să-l cunoaștem mai bine pe acest produs de excepție al fotbalului românesc.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

O RĂZBUNARE CIUDATĂ

«Poate mi se pare», mi-am spus, fiindcă îmi doream teribil de mult să nu fiu deranjat, dar nu, nu mi se părea, din nou am auzit în geam bătăile cu semnal ale căpitanului, adică cinci bătăi la intervale scurte, precipitate. «Aiurea! mi-am spus, am și eu dreptul la o noapte liniștită, ca tot omul. Vreun beție s-a urcat la volan, a provocat un accident de circulație și acum... Dar nu, mi-am spus în continuare, trebuie să fie ceva mai grav fiindcă bate din nou, ceva mai tare, mai insistent... În fond aș putea să nu fiu acasă... Nu?...» Bătăile în geam s-au repetat violent. «Ei, drăcia dracului, am spus, sărind din pat, te pomenești că este vorba de o crimă!» și, cînd am deschis geamul, l-am și întrebat pe căpitan:

— Ce-i? O crimă?!

— Nu. Slavă Domnului, nu... O fată pe care am reținut-o spune că vă cunoaște.

— Mă cunoaște!... Bine, vin imediat.

Pînă să îmi prezinte Bogdan domnișoara care nu voia să dea explicații decît în prezența mea, am răsfoit un dosar pe care l-a așezat pe birou, dar nu prea aveam chef să îl studiez, așa că m-am oprit asupra unei file care începea cu antetul protocolar: «Proces-verbal de constatare... Încheiat astăzi... De către noi...» Era vorba de o revizie contabilă efectuată asupra gestiunii bugetului unei echipe de filmare.

Fata reținută a fost introdusă în birou și, la un semn al lui Bogdan spre un scaun, a șezut, salutîndu-mă cu: «Bună seara», la care eu i-am răspuns apăsat: «Bună dimineața!», fiindcă era spre ziuă. Cum ea tăcea, uitîndu-se la mine și zîmbind de parcă toată situația ar amuza-o, am continuat:

— Domnișoară! Ați declarat că nu veți vorbi decît în prezența mea. Mă rog, iată-mă prezent. Cred că vi s-au adus la cunoștință faptele pentru care sînteți invitată să dați explicații. Vă ascult!

— Mă numesc... și sînt învățătoare în comuna...

Cînd a precizat comuna mi-am adus aminte de unde o cunoșteam. Da, ea trebuie să fie... La clubul intelectualilor din comuna ei s-a organizat o dezbatere pe teme de legalitate și etică, la care am fost invitat să particip, apoi a urmat un program artistic susținut de membrii clubului, unde ea a recitat, a recitat foarte frumos, atît de frumos încît în timpul seratei dansante cu care s-a sfîrșit programul acela am întrebat-o de ce nu dă admitere la institutul de teatru, iar ea mi-a răspuns că a încercat, dar a căzut. Între timp, fata își continua explicațiile:

— Vă spuneam deci că acum patru ani, cînd a venit la noi în sat echipa de filmare, interpreta unui rol de țărăncuță, o studentă de la Institutul de teatru, s-a accidentat. Nasul i se umflase și nu mai putea turna. Alarmați, au venit la noi toți; regizorul, actori și actrițe, cascadorii, administratorul, operatorul, mă rog, s-a umplut nu numai casa, ci și toată curtea și toți se văitau și rîdeau, cu gesturi teatrale și patetice, fiindcă așa reacționează ei la orice întîmplare Au băut și toată țuica cu care îi cinstise tata, dar nasul vedetei se umfla în continuare și ei erau foarte grăbiți să filmeze scena cu țărăncuța...

— Bine, bine, domnișoară, i-am spus, astea sînt interesante, dar ce legătură au cu învinuirile ce vi se aduc dumneavoastră?

— Vă rog frumos să aveți răbdare... Regizorul s-a uitat la mine, m-a rugat să le recit ceva, le-am spus cîteva poezii, toți m-au aplaudat, mi-au dat un text pe care l-am interpretat la prima lectură și, în entuziasmul tuturor, s-a hotărît să filmez eu... S-a întîmplat că am filmat bine, deși eram prima dată în fața reflectoarelor, așa că în timp ce vedeta stătea cu nasul umflat, eu filmam în continuare și în zilele următoare. Am plecat cu echipa în oraș, am primit și eu o cameră la hotelul de lux, toată lumea îmi făcea curte, mi se promitea un viitor strălucit, toată atenția era în jurul meu, asta pînă am terminat de filmat și scenele de la oraș, după care regizorul mi-a spus că mă pot întoarce acasă și că dacă îi voi trimite o dovadă de la școală că am filmat în timpul vacanței, îmi va trimite drepturile bănești. În clipa aceea am înțeles că în momentul în care s-au stins reflectoarele care au luminat ultima scenă în care a fost nevoie de mine s-au stins și visele mele, vise pe care ei mi le creaseră, mi le alimentaseră cu un decor de vorbe false, ca și decorul de mucava și carton în care filmam. La despărțire, regizorul, scenaristul și toți ceilalți mi-au promis că mă vor căuta, că mă vor solicita la prima filmare viitoare și altele de acest gen. Nu m-au chemat însă nici măcar la premiera filmului, iar numele meu a fost trecut undeva mic, mic de tot, înghesuit printre altele care avuseseră roluri mult mai mici... Poate orice revenire cu picioarele pe pămînt, după ce ai trăit un vis, este foarte grea. În sat, unii colegi au început să glumească pe seama așteptărilor mele de a mai fi solicitată, pe seama pasiunii cu care urmăream în toate ziarele orice informație despre vreun film care se face în țară.

— Dar ei v-au uitat și cu asta s-a terminat cariera dumneavoastră de actriță de film. Așa-i?

— Da... Dar ei au fost vinovați. Eu aș fi filmat pentru înlocuirea aceea chiar și fără complimentele lor și fără cascada aceea de promisiuni. De ce au făcut asta? De ce au creat în mine speranțe pe care știau de atunci cu siguranță că nu le vor onora, că nu se va împlini nimic din promisiunile lor?

— Poate s-au convins că nu aveați talent.

— Și? Dacă a fost așa, de ce nu mi-au spus la despărțire cinstit, frumos, că a fost cum a fost ceea ce am făcut, dar că nu vor mai apela la serviciile mele? De ce m-au mințit?

— Ce pot să vă răspund?

— Ei bine, tocmai pentru faptul că m-au mințit, că au adus atîtea elogii talentului meu ca apoi să mă ignore ca pe o cîrpă pe care o arunci după ce o folosești, am hotărît să mă răzbun...

Fata a cerut un pahar cu apă și în timp ce Bogdan o servea am răsfoit mai atent dosarul din fața mea. Mai că nu îmi venea să cred ceea ce citeam. Îmi imaginam scena și îmi venea să rîd.

Închipuiți-vă echipa aceea de filmare care tocmai termină niște scene undeva, într-un sat de munte, cînd se prezintă la ei o revizoare din partea cinematografiei. E o femeie cu părul puțin cărunt, poartă ochelari fumurii cu lentile groase, rotunde, mari, e cam tăcută și foarte acră. Cere mereu actele justificative pentru fiecare plată făcută, pentru fiecare obiect achiziționat, colindă pe la cei care au predat unele costume întrebîndu-i de prețul primit, pe la casele unde au fost găzduiți pentru chiria plătită, caută în evidențele I.A.S.-ului care a pus la dispoziție pentru filmări cai și căruțe, se interesează de modul în care s-au făcut unele clasări de piese de recuzită, cu alte cuvinte face tot ce trebuie făcut pentru o revizie serioasă și provoacă spaima tuturor. Regizorul, actorii, cascadorii, mai ales administratorul, toți încearcă să îi intre în voie, dar ea, tăcută, acră, refuză orice invitație. Aceasta pînă în ziua în care vine cineva de la București, din partea casei de filme, care e cam surprins de înfățișarea revizoarei, dă un telefon la București și, după ce primește răspunsul, dă un telefon la miliție. Așa apare căpitanul Bogdan, care se prezintă la ea, îi cere delegația și apoi, surprins și el, o invită la miliție.

— Fantastic!, am exclamat. Ce ți-a putut trece prin minte!?

— A fost răzbunarea mea.

— Tot nu îmi vine să cred! Doar te cunoșteau! Ai filmat cu ei!

— Am filmat acum aproape patru ani. Eram o tînără învățătoare de sat, care mai purta părul în cozi lungi, legate la capăt cu funde, ca la țară... Acum s-a prezentat la ei o domnișoară cu perucă, cu ochelari fumurii și... vedeți, din moment ce nu m-au recunoscut, înseamnă că le-am dovedit ceea ce doream! Că am talent! Că pot să îi induc în eroare, jucînd teatru, zile la rînd! Ghinionul meu a fost că a venit pentru o revizie adevărată a gestiunii tovarășul acela de la București.

— Altfel, ce aveai de gînd să le faci?

— Simplu... Îi convocam pentru o ședință de prelucrare a constatărilor reviziei și atunci le-aș fi demonstrat că mi-am bătut joc de ei, așa cum ei și-au bătut joc de visele și speranțele mele.

— Dar știi că ceea ce ai făcut dumneata se numește în drept substituire de funcție și se pedepsește?

— Știu... Dar fiindcă văd că tovarășul căpitan scrie tot ce spun, îl rog să scrie că nu regret... Cineva trebuia să le dea o lecție...

— Da, dar poate nu cu acest preț...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Produse care obțin locuri tot mai de frunte, meritate, într-o competiție continuă și dificilă pe piața externă.
Fotografie de ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

un pictor de veselii: ion măric

flacara arta naivă

Ion Măric sătean din preajma Bacăului navetist la oraș ca mulți de-ai lui, vine pe lume sub steaua Humuleștiului. Din zodia aceasta apar, cum se știe, din vreme în vreme, niște firi sucite, deștepte și darnice, mereu altfel decît se așteaptă omul, firi din acelea care știu parcă dintotdeauna să se măsoare semeț cu mărimile și prietenos cu umilii lumii, fără să necăjească nici pe unii, nici pe alții. Ambiția vieții lui de pictor este să împartă seninătate și să bucure. «În prezent — zice într-o autobiografie — pictez numai din plăcere, că nu fumez și mai este că sînt frumos foarte, de semăn cu o mască de carnaval». Cu toate că lucrează de mulți ani la niște mașinării într-o fabrică băcăoană, Măric e țăran și țăran are să stea chiar de va vrea să se mute în urbe, fiindcă treburile care-l interesează pe el cu adevărat sînt cele petrecute «acasă». Pictorul Ilie Boca, profesionist, sub a cărui mînă a învățat Măric ultima știință de care mai avea trebuință — să nu asculte sfatul nimănui la șevalet — e de părere că: «Ion al nostru e artist născut și nu făcut. El ară pămîntul, merge după obiceiul secolului zilnic la oraș, la muncă, și în ceasurile libere pictează cum cîntă pasărea cînd e fericită. Apare uneori la casa de cultură, ca să arate ce a mai născocit. Fiind harnic și avînd mare plăcere cînd pictează, nu știu ce s-ar mai întîmpla să nu aibă și grija hranei zilnice».

E adevărat. E atît de dotat acest Măric încît s-ar putea întîmpla multe cu el. Dar se și întîmplă. E cunoscut, apare într-un film — «În pădurea cea stufoasă» — tablourile sale umblă prin expoziții în țară și peste hotare. O selecție din cartoanele sale cele mai bune ar încînta, la o expoziție a artiștilor cu școală, un juriu cu simpatie la expresionism. Măric merge repede, drept și degajat spre țel. Trăiește hîtru și intens fiecare ceas al zilei. Avînd umor, este în afara oricărei subiectivități. E firesc, prin urmare, să picteze scene de petreceri, adică genul de situații unde toată lumea se încîntă și are dreptate. Sărbătoarea lumii de după cules, mai cu seamă, nu are nimic comun cu mizeria amiezelor de pahar din cîrciumile de la marginea orașului. Măric vine ca invitat la sărbătoare. Iată cîteva titluri de lucrări: «Așa i-dorinia», «Pregătire de ospăț», «Hora mireseî», «Plînge rîsul de astă-vară», «Alai», «Pieptănatul mirelui».

Știe să folosească frumos și cu belșug roșu' și brunul pe paletă — fapt temerar la naivi, dar fapt comun la expresioniștii din toate straturile culturii — desenează direct cu pensula pe carton, nu se scumpește niciodată la vopsele. Tușa lui nu-i nicicînd meschină. Măric îngroașă gesturile și privirile și nu ține cont de legea gravitației. Personajele picturii lui încearcă să se țină drepte pe o planetă care plutește. Privit în parte, fiecare tablou stă sigur în cadru. Privite împreună, lucrările par decupate toate dintr-o pictură de mari dimensiuni reprezentînd o petrecere pe cinste la țară.

TUDOR OCTAVIAN

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV - NR. 33 (1054) - 23 AUGUST 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

LUMINĂ CLARĂ

De e ceva în stare să ne doară,
Lîngă durerea mamei pe pămînt,
Țara și mama împreună sînt...
Copii, nu declinați cuvîntul Țară!

Acesta a rămas cuvîntul sfînt,
Cu care moșii noștri ne legară,
Curatul, inflexibilul cuvînt,
Cuvînt-destin, din rîvnă milenară.

Cuvînt pe care lumii i-l arăți,
Și inimii i-l dai, să se-ntărească,
Durută mamă, Țară Românească,
De răzvrătiri și de fragilități.

Ireductibil! Demn! Lumină clară!
Mamă la singular, pluralul — Țară.

ADRIAN PĂUNESCU ■

ZIUA NOASTRĂ NAȚIONALĂ

Istoria națională e atît de bogată în evenimente hotărîtoare pentru însăși existența noastră ca popor pe aceste meleaguri de la Dunăre și Carpați încît un calendar aniversar foarte fidel cu faptele demne de aducerea aminte a urmașilor ar trebui să înscrie cu litere de foc cîte o sărbătoare de rezonanță națională dacă nu în fiecare săptămînă, în orice caz în fiecare lună. Un asemenea calendar al gloriei noastre ar aminti grandioasa viziune asupra istoriei naționale din memorabila poemă a lui Marin Sorescu, «Bărbații»: Dar ce tot răsfoiesc eu cartea asta cu poze?/ Mai bine să mă uit în sus/ Fiindcă cerul nostru e zugrăvit/ Ca Voronețul/ Cu toată istoria românilor./ Deasupra Posadei/ E lupta de la Posada./ Deasupra Podului Înalt e lupta de la Podul Înalt./ Deasupra Călugărenilor/ E lupta de la Călugăreni.// Sînt bătăliile pe toți pereții/ Și în frîne și ocuite,/ Pe stele e chipul încruntat al bărbaților de demult...

Într-adevăr, dacă un astfel de calendar, pentru a sensibiliza memoria și ființa noastră de patrioți, ar însemna fie și numai «minutele mari», cum le numește Bălcescu (acelea «cînd o nație trebuie să piară sau, luînd inimă din suferința și desperarea sa chiar, printr-o tăcere mare și puternică, însuși să se mîntuiască»), iată, am putea înșirui locuri și date ca acestea Posada, Rovine, Vaslui, Alba Iulia 1600, 1821 — Revoluția lui Tudor Vladimirescu, 11 iunie 1848, 15 ianuarie 1850 — Nașterea lui Eminescu, 24 ianuarie 1859, 9 mai 1877, 1 decembrie 1918 — Desăvîrșirea unității naționale, 8 mai 1921 — Crearea Partidului Comunist Român, 23 August 1944, ZIUA ELIBERĂRII ROMÂNIEI DE SUB DOMINAȚIA FASCISTĂ, 6 martie 1945 — Instaurarea primului guvern democrat, 30 Decembrie 1947 — Proclamarea Republicii, 11 iunie 1948 — Naționalizarea și încă altele din perioada mai recentă, din ceea ce se cheamă istoria la zi.

Cine parcurge fie și scurta succesiune de mai sus a unor date memorabile din existența noastră națională nu poate să nu observe în ce constelație nemuritoare se înscrie cu cea mai vie strălucire Actul istoric revoluționar de la 23 August 1944. I-a revenit lui 23 August cinstea de a fi sărbătoare supremă a națiunii noastre, fiindcă ea întruchipează în cel mai înalt grad «acele virtuți ale momentelor cruciale» cînd un popor reușește ca «printr-o silință mare și puternică însuși să se mîntuiască.» Din toate punctele de vedere, inclusiv acela, cardinal, al cuceririi libertății naționale și sociale de către poporul INSUȘI, ELIBERAREA de la 23 August 1944 e o chintesență nu numai a «silințelor mari și puternice» de care a fost capabil acest popor de-a lungul veacurilor, ci și a capacității sale de a gîndi clarvăzător și salvator în momentele de răscruce. Ca să-l citez din nou pe Bălcescu, cel mai mare filozof vizionar al istoriei noastre naționale, «împrejurări favoritoare dinafară nu lipsiră la dorința oamenilor, nici OAMENI nu lipsiră împrejurărilor». Sublinierea noastră cu majuscule, care de fapt redă în plenitudinea ei ideea bălcesciană larg ilustrată nu numai în opera din care am citat, «Istoria românilor

NICULAE STOIAN ■

(continuare în pag. 9)

23 AUGUST 1975: NOI TOȚI – PREȘEDINTELE Ș

MUNCIND PENTRU PREZENTUI

Imagine din timpul primirii de către președintele Nicolae Ceaușescu a tovarășilor Tomio Nishizawa și Ichiro Sunama, membri ai Prezidiului Comitetului Central al Partidului Comunist din Japonia.

Să ne recapitulăm faptele din aceste șapte zile dinaintea sărbătorii noastre de August. Să le recapitulăm pentru că, indiferent de marea lor mulțime, ele spun, prin miezul lor, un singur adevăr. Dar adevărului acestuia să-i rezervăm rostirea în ultima frază. Nu de altceva, decît doar pentru a-l preceda — așa cum o cere orice judecată, orice concluzie onestă — de proargumente concrete.

Deci, în primul rînd faptele!

Faptele, pentru că însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — înainte de a cere națiunii, înainte de a ne cere fiecăruia dintre noi, conștiința nevoii de fapte — o conștiință nu doar ideologică, ci chiar materializată în fapte — realizează, continuu, parcă fără oboseală, fapte-esență, fapte-inițiativă, fapte-exemplu.

Joi, 14 august, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, președintele țării a lucrat și au lucrat — concret, direct și cu eficiență putem spune palpabilă — la îmbunătățirea proiectelor și machetelor de sistematizare și dezvoltare a municipiului Constanța, a stațiunilor Mamaia, Eforie-Nord, Neptun și Mangalia-Nord, a orașelor Alba Iulia, Zalău, Slobozia, Galați și Tulcea, implicit și a platformelor industriale care urmează a fi edificate atît în aceste centre cît și în județele respective în cincinalul următor; a lucrat — chiar la fața locului, acolo în incinta Combinatului chimic de la Năvodari — la examinarea căilor de dezvoltare a acestei întreprinderi; a lucrat — tot direct, pe teren — la alegerea locului optim pentru amplasarea unui nou și de anvergură combinat petrochimic.

A fost o zi de lucru pe care, ca s-o putem înțelege cu adevărat, trebuie să nu ne scape din vedere că nu s-au admirat machete frumoase, și nu s-au discutat generalități, ci s-au analizat cu minuție și gîndire limpede

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în mijlocul delegației Congresului S.U.A.

NAȚIUNEA—NE ÎNTÎMPÎNĂM MAREA SĂRBĂTOARE

ȘI VIITORUL ROMÂNIEI

Analiză minuțioasă înainte de a începe edificarea unor noi obiective industriale.

și profundă probleme de felul armonizării, în localități, a construcțiilor vechi și noi; evitării risipei de spațiu, de pămînt, evitării scoaterii terenurilor din circuitul agricol; promovării unei arhitecturi moderne, cu funcționalități multiple și fericit încadrată în natură; sistematizării căilor de comunicații și rețelelor de servicii publice; construirii platformelor industriale ca imediate componente ale orașelor; ridicării densității construcțiilor industriale și organizării lor într-un flux tehnologic cît mai eficient; conceperii unor platforme industriale care să beneficieze la maximum de dotări esențiale comune; ba chiar s-au analizat și probleme mai de nuanță, însă tot importante pentru progresul nostru economic, probleme de felul introducerii în circuitul economic a deșeurilor și resurselor secundare — cum ar fi cenușa de pirită ori fosfogipsul — cu rostul de a lărgi baza de materii prime și materiale, de a ridica gradul de folosire cu eficiență a acestora.

Am ținut să facem consemnarea, aproape inventaristică, de mai sus, tocmai pentru că, repetăm, trebuie să fim permanent conștienți că avem un președinte, un secretar general, care visează și muncește pentru realizarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul patriei noastre, în chipul cel mai revoluționar, însă, totodată, și în chipul cel mai realist, cel mai rațional, cel mai concret-precis-realizabil.

Vineri, 15 august, și sîmbătă, 16 august, alte fapte ale Președintelui, fapte de cu totul altă categorie dar închinate tot prosperității, renumelui și locului în lume al națiunii române.

Vineri — tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu primesc în stațiunea Neptun delegația Congresului Statelor Unite ale Americii condusă de Carl Albert, președintele Camerei reprezentanților, delegație aflată în vizită oficială în țara noastră în urma invitației Biroului Marii Adunări Naționale.

«E un fapt doveditor că între România și Statele Unite ale Americii s-au statornicit și se dezvoltă bune relații, că noi nu numai vorbim despre posibilitatea dialogului și a cooperării între state, indiferent de mărimea și orînduirea lor socială, ci chiar practicăm acest dialog, cu sinceritate, cu respect reciproc și cu finalități fructuoase și pentru noi și pentru acei care ne înțeleg spiritul realist și onest cu care noi, românii comuniști, înțelegem să ne adresăm tuturor popoarelor lumii.

Sîmbătă, tot în stațiunea Neptun, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășii Tomio Nishizawa și Ichiro Sunama, membri ai Prezidiului Comitetului Central al Partidului Comunist din Japonia, aflați în vizită în țara noastră în urma invitației Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Și acest fapt e tot doveditor, dar al unei alte realități contemporane: aceea că partidele frățești, chiar dacă, inerent, acționează în condiții deosebite, pot colabora pentru întărirea solidarității internaționale, pentru statornicirea unor raporturi de egalitate și respect între națiuni, pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, în care fiecare popor să fie stăpînul propriilor destine, să-și poată hotărî soarta de sine stătător, fără nici un amestec din afară.

*

Am amintit cîteva din faptele de muncă — pentru că, fără îndoială, fapte de muncă sînt ele și fapte de înaltă conștiință socialistă — ale secretarului general al partidului nostru, iar acum, logic și firesc, ar fi să exemplificăm, tot direct și concret, faptele-răspuns ale poporului nostru la faptele-chemare, la faptele-îndemn ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În aceste zile premergătoare celei de a XXXI-a aniversări a evenimentului de răscruce de la 23 August 1944, cu adevărat din toate colțurile țării sosesc sute, mii, o avalanșă de știri, sute, mii de rapoarte comuniste ale colectivelor de muncă, ale marelui colectiv al națiunii, din care rezultă un singur lucru, un singur fapt: că August — că și August, că mai ales August — a fost și este o lună record de muncă, o lună în care nenumărate unități economice și-au îndeplinit sarcinile cincinalului, o lună în care ne-am depășit în întrecerea cu noi înșine.

Fiindcă generalitățile nu-s în spiritul presei noastre, ținem să reproducem un fragment — care spune multe — din telegrama adresată, marți 19 august, Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Comitetul județean de partid al județului Maramureș, cu prilejul îndeplinirii — în acest județ — a planului cincinal la producția industrială:

«Rezultatele înregistrate în dezvoltarea economică au creat premisele materiale necesare ridicării continue a nivelului de trai al populației județului. În acest cincinal, în Maramureș s-au dat în folosință 10 074 apartamente, 463 săli de clasă, 2 150 locuri în creșe, grădinițe și case de copii, precum și alte obiective social-culturale. Toți locuitorii județului nostru vă adresează, cu nețărmurită recunoștință, cele mai alese mulțumiri pentru ajutorul permanent pe care îl primim din partea conducerii partidului, pentru indicațiile prețioase pe care ni le-ați dat dumneavoastră personal, mult iubite tovarășe secretar general, și care au contribuit în mod hotărîtor la obținerea succesului pe care vi-l raportăm astăzi».

*

Fapte, mulțime de fapte — care înseamnă muncă îndîrjită, oboseală, sacrificii, abnegație, dar și bucuria evidenței materiale a puterilor noastre, a voinței noastre, a tenacității noastre, a hotărîrii noastre de a ne construi pe pămîntul strămoșesc o civilizație materială și spirituală care să ne garanteze posibilitatea ca sărbătorile, cum este marea sărbătoare națională de la 23 August — să fie într-adevăr zile în care să avem de ce și cu ce ne bucura.

Fapte, mulțime de fapte — ale secretarului general al partidului și ale noastre, cei care alcătuim țara — fapte care spun un singur adevăr:

În România, toți — prin toți înțelegînd poporul și președintele Nicolae Ceaușescu — vor, muncesc, se zbat, se înverșunează să-și zidească o țară în care viața să fie trăită frumos și în fericire, îndestulat și cinstit, liber și cu prietenie față de toate țările acestui pămînt al oamenilor.

NELU IONESCU ■

o expresie a grijii partidului și statului față de sănătatea națiunii

practicienii români ai reginei artelor chirurgicale au acum o clinică pe măsura prestigiului școlii noastre de neurochirurgie

«Vedeți dumneavoastră, școala românească de arhitectură nu-și permite să construiască un spital doar așa, ca o «uzină de vindecat», cum se poartă în special în Apus, ci spitalul românesc trebuie să devină — și chiar este — o prezență urbană remarcabilă, o zestre arhitecturală a orașului. Astfel încît, dincolo de realizarea excelentă a funcției tehnologice, Clinica de neurochirurgie a Spitalului nr. 9 din București este în același timp o clădire cu reală funcție urbanistică, o reușită arhitecturală despre care am auzit de pe acum păreri de rău în legătură cu amplasarea ei atît de departe de centrul Capitalei!»

Sînt cuvintele arhitectului Anghel Marcu, șeful de proiect al celei mai noi perle a lanțului de dotări edilitare ale medicinei românești, construcție de o deosebită valoare socială, care atestă încă o dată uriașa grijă a partidului și statului față de sănătatea națiunii. Clinica de neurochirurgie, trebuie spus de la început, dublează în suprafață folosită întreaga arie a pavilioanelor vechi din cadrul Spitalului clinic dr. Gheorghe Marinescu. În același timp, cele unsprezece niveluri ale edificiului, care conțin paisprezece săli de operație, trei secții de neurochirurgie adulți, una de neurochirurgie infantilă și una de recuperare, numeroase laboratoare (8 săli de electroencefalografie, 8 de radiologie, altele de histopatologie, de experiențe pe animale etc.) și cinci sute douăzeci și șase de paturi, plus cele din serviciul de reanimare — toate aceste date conferă clinicii de neurochirurgie primul loc în lume. Primul, din punct de vedere al dimensiunilor, al capacității și poate — un vis ce are șanse să devină, într-un viitor nu prea îndepărtat, realitate — primul din punct de vedere al rezultatelor medicale, de investigație și diagnosticare, operatorii, de tratament, într-o disciplină aflată în mod sigur între cele mai grele din întreaga chirurgie.

Cu cîtva timp în urmă, profesorul dr. docent Constantin Arseni declara unui confrate: «Neurochirurgia românească e puternică, îmi dau perfect seama, valoroasă, excelentă ca tehnică, diagnostic, experiență. Sîntem printre primii, dar nu dincolo de toți. Mi-ar plăcea să fim înaintea tuturor. (...) Să fie înzestrat cum trebuie spitalul cel nou (atunci încă în construcție — n.a.) și să fac eu acolo ce-mi spune experiența de aproape 40 de ani. Aș duce neurochirurgia românească dincolo de oricare alta.»

Sigur, ridicarea noii clinici de neurochirurgie este strîns legată de numele și personalitatea profesorului Constantin N. Arseni, unul dintre cei mai renumiți practicieni ai meseriei în lume, autor a peste 250 de lucrări științifice publicate în țară și peste hotare, între care 13 tratate și tot 13 monografii. În «palmaresul» profesorului Arseni se află peste 10 000 de cazuri de tumori cerebrale tratate, cu un randament care a adus Clinicii de neurochirurgie renumele de instituția cu cea mai bună tehnică operatorie din lume. Astfel încît, cînd s-a hotărît construcția clinicii, arhitectul Mihai Enescu a venit mai întîi și s-a consultat cu profesorul, ba chiar au alcătuit amîndoi studiul tehnico-economic. Un an mai tîrziu, cînd Anghel Marcu a fost desemnat arhitect șef de proiect, cu funcție de dirijor a peste o sută de specialiști, ingineri, proiectanți, acesta a luat imediat contact cu profesorul Arseni, care l-a îndrumat pe calea cea mai apropiată de nevoile și necesitățile unui spital atît de specializat cum e cel de neurochirurgie. Mai tîrziu, profesorul Arseni și-a rezervat dreptul de a supraveghea destul de aproape lucrările constructorilor (Întreprinderea nr. 1 de construcții-montaj București) și chiar de a participa în fiecare joi după-amiază, timp de mai multe ore, la ședințele de Comandament ale edililor.

Rezultatele acestor colaborări sînt astăzi materializate într-o clădire ultramodernă de zece etaje, primele trei caturi fiind rezervate activităților de diagnosticare, operații, tratament, iar restul de opt pentru internări, camere cu patru și două paturi și rezerve cu unul. Sălile de operație sînt săli capsulate, în care pînă și aerului i se permite intrarea numai prin intermediul unui aparat special de sterilizare.

De fapt, Clinica de neurochirurgie există de foarte multă vreme, dar într-un spațiu oarecum restrîns — acela al minții profesorului Arseni. Povestea ultramodernului spital, astăzi în funcțiune, dacă ea ar fi scrisă vreodată, va trebui începută de la visurile a doi medici îndrăzneți, medici și doar atît, fără alte titluri pentru că erau prea tineri pentru a le primi, pe numele lor Dumitru Bagdasar și Constantin Arseni. Cel care avea să devină **profesorul Bagdasar,** adică adevăratul creator al neurochirurgiei românești, colinda țara cu instrumentele într-o valiză, se instala la un spital sau altul și opera. Nu exista nici măcar o secție de neurochirurgie în țară în acele vremuri (1928—1935). Prima secție a fost creată abia în 1935 și nu conținea decît șase paturi într-o clădire foarte ponosită. «De prin 1938, cînd am început să cred în viitorul neurochirurgiei românești, spune astăzi profesorul Arseni, mă tot gîndesc la o clinică cu adevărat modernă, cu dotare tehnică la cel mai înalt nivel mondial. Am făcut și cîteva proiecte, așa, după capul meu... În fine, iată, acum această clinică există — și mă simt mîndru că am reușit s-o fac!»

În 1946, cînd profesorul Arseni a devenit șeful secției, nu existau decît 80 de paturi pentru neurochirurgie. Condițiile de muncă ale medicilor erau mai mult decît grele, dar chiar în aceste condiții, cu anii, aici au avut loc adevărate minuni. Oameni a căror viață mai ținea parcă de numai un singur fir de ață — suferinzi de tumori cerebrale, tumori și traumatisme vertebro-medulare, traumatisme vertebro-craniene — s-au ridicat în picioare, au reluat viața, și-au regăsit familiile și copii. În ultimii ani, prin crearea subsecțiilor de neurochirurgie infantilă și de sterotaxie (tratament prin implantarea radioizotopilor în zonele de elecție a leziunilor), numărul paturilor a crescut la 235. «Secția se dovedea totuși prea mică — spunea medicul Alexandru Constantinescu. Noul sediu al clinicii, desigur mult mai încăpător, mai are o calitate esențială numărul mare de săli de operație, care permit intervenții chirurgicale mai prompte, reducînd timpul de spitalizare a bolnavilor. Bănuiți desigur că o operație neurochirurgicală nu este deloc simplă, ea durează de obicei cîteva ore. Cu toate acestea, numai în prima jumătate a anului în curs, înainte deci de a ne muta în noul local, colectivul condus de profesorul Arseni a efectuat peste 1 500 de operații!»

Poate fi socotită neurochirurgia o ramură cu prioritate între celelalte surori cu care se înrudește? Dacă-l ascultăm pe Grafton Love, atunci «neurochirurgia este regina artelor chirurgicale!» De obicei, un mare spital de neurochirurgie este doar unul pentru fiecare țară — astfel se poate concentra într-un singur loc atît aparatura cea mai costisitoare, cît și specialiștii cei mai renumiți ai țării. Cum profesorul Arseni este renumit pentru flerul de diagnostician și pentru mîna sa nu numai în țară, ci mult peste hotarele ei, constructorii au trebuit să prevadă, alături spitalului, și o pistă pentru elicoptere — loc de primire a bolnavilor cu pașaport de urgență. Profesorul Constantin Arseni pregătește, am aflat, un prospect după cele văzute în străinătate: prospect de prezentare a clinicii, de recomandare a medicilor și specialiștilor, a rezultatelor și așa mai departe.

Cu alte cuvinte, profesorul Arseni are acum clinica pe care o visează de aproape 40 de ani! Iar, dacă neurochirurgia românească și-a legat numele pentru întotdeauna de întemeietorul ei, profesorul Dumitru Bagdasar, noua clinică a Spitalului nr. 9 e pe cale de a se chema, în limbajul zilnic, «spitalul în care operează doctorul Arseni». Alături de colaboratorii și elevii săi, profesorului i se oferă acum șansa de a duce neurochirurgia românească dincolo de oricare alta în lume...

DUMITRU GRAUR ■

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

Trăiască minunatul nostru popor, constructor al socialismului, căruia îi dorim viață veșnică, liberă și independentă!

generații în august

La fiecare 23 August ni se perindă prin fața ochilor, într-un cerc sfînt de umbre, acea suită de mari bărbați, cu fețele străluminate de flacăra idealului, cu vocea transfigurată de suferința și aspirația națiunii întregi, care au proclamat în auzul lumii nașterea noii Românii, apartenența noastră la marea civilizație a socialismului și comunismului. La fiecare 23 August ni se perindă prin fața ochilor, într-o sublimă defilare, chipurile lor, ale eroilor comuniști, purtătorii făcliei speranței în lunga noapte ce s-a curmat în această zi.

Cîți dintre ei mai trăiesc, cîți, în tribunele sărbătorești ale zilei, primind defilarea noilor generații, primind raportul marilor noastre victorii, stau față-n față cu Opera al cărei ax, a cărei primă și nobilă certitudine trec de-a dreptul prin inima lor?

La prima noastră demonstrație de August, petrecută exact acum trei decenii, ei, cei mai mulți, cei cîți scăpaseră din anii prigoanei și morții, cei cîți scăpaseră din marea încleștare a insurecției, se aflau aici, lîngă noi. Ei se aflau, de fapt, în coloanele demonstranților, ei erau, de fapt, chiar aceste coloane, exprimîndu-le forța, sensul, direcția, desenîndu-le locul într-o istorie care abia începea. Ei nu purtau încă la tîmple sarea timpului și, la cadența fermă și zveltă a pasului lor nervos și tînăr, în ecoul ei profund și fierbinte, se limpezeau și se cristalizau conștiințe, tresăreau cugete, se încălzeau milioane de inimi într-un unison de năzuințe și vis, pe care aveam să-l traducem în fapte istorice, etapă cu etapă, an cu an.

Văzute acum, retrospectiv, din fereastra de lumină a lui 1975, primele noastre demonstrații de August, petrecute în primii ani ai Eliberării, par niște tumultuoase revărsări de ape, inundînd piețele și bulevardele cu vuietul lor. Privind fotografiile sau peliculele de cinema ale epocii ai senzația că asiști la revărsările de primăvară ale Dunării, iar această senzație se legitimează prin aceea că în urma apelor se deschid vaste pămînturi fertile. Aceste prime revărsări populare de energie, aceste prime demonstrații de forță ale poporului eliberat, în frunte cu comuniștii, au creat, de fapt, marele spațiu fertil al construcției noii noastre civilizații. Au răsărit, în urma lor, nu numai păduri, ci păduri de sonde și de turnuri industriale, nu numai ogoare, ci vaste lanuri cooperatiste, nu numai flori și culori feerice, ci orașe noi, cetăți de cultură, monumente ale frumosului.

Lucrurile însă, de atunci, s-au schimbat. Anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului au însemnat o profundă, o structurală schimbare, similară ca greutate și consecințe cu însuși actul Eliberării, înscriindu-se ca un suprem corolar al acestui act. Lucrurile s-au schimbat, și această schimbare a lucrurilor, a noastră, a țării, a locului nostru pe harta spirituală a lumii, o exprimă, simbolic, înseși demonstrațiile noastre de August, pornite la drum acum treizeci de ani. Demonstrațiile noastre de August curg altfel acum. Demonstrațiile noastre de August curg acum solemn, cu o altfel de grandoare, cu grandoarea împlinirilor, cu bucuria matură și lucidă a contemplării unui imens teritoriu fertil și fertilizat. Însăși această curgere a milioane și milioane de oameni, în frunte cu milioane de comuniști, a căpătat o estetică impunătoare, de feerie a mulțumirii obștești, cu ritmuri de poem și de bilanț. Altfel arată oamenii, fețele lor, hainele pe care le poartă. Altfel arată locurile prin care trec, cu marile edificii ale socialismului, cu noile bulevarde ale orașelor, cu satele renăscute, în ton cu fluxul solar al acestui August. Demonstrațiile noastre de August curg altfel acum, și estetica lor — ca și cifrele victoriilor înscrise pe panouri — impune printr-o nouă grandoare, printr-o nouă și amplă deschidere de orizonturi. Sînt orizonturile maturității noastre — politice, economice, sociale — și, deopotrivă, ale ambițiilor noastre, infinit mai mari ca în anii romantici ai începuturilor, infinit, desigur, mai realiste, cerînd, pe măsură, eforturi mai mari, eroism mai adînc, îndrăzneli mai durabile, programe de lucru ce traversează nu ani, ci epoci.

Țara e alta, ajunsă pe culmi de pe care viitorul se vede bine. Culmi de pe care, cînd le cucerim, se deschid succesiv alte și alte piscuri, tot mai înalte. Cine le-ar fi visat, în diminețile primelor noastre sărbători de August, ale primelor izbucniri populare de energie, de vreri, de visuri?

Și totuși, la fiecare 23 August, privind estetica impunătoare a coloanelor demonstranților, ascultînd uralele ce se ridică spre cerul țării, auzul îmi este cutremurat de niște valuri de urale care vin din adîncul istoriei. Ele vin de mai bine de o jumătate de veac, de la întemeierea partidului comuniștilor, salutat cu entuziasm de toată suflarea înaintată a epocii, ele vin din această adîncă istorie, zvîcnind de-a dreptul prin canalele mele sangvine și spărgîndu-se în inimă. Ca să reverbereze de aci, din inima prea plină și mai sonoră decît bronzul, în toată cuprinderea trupului meu confundat pentru o clipă cu trupul țării.

«Hai la lupta cea mare!...»

Ei, purtătorii făcliei speranței în lunga noapte ce s-a curmat în această zi, ei, cei care au cucerit această zi cu arma în mînă, ei, cîți mai trăiesc, poartă la tîmple sarea timpului. Sarea aceasta, o știm, are un gust amar. Dar în tribunele sărbătorești ale acestor ani i-am văzut, de fiecare dată, zîmbind. Le-am văzut fețele străluminate de bucuria că lupta lor, ideile, jertfele lor s-au împlinit într-o operă de nevisat. I-am văzut salutînd victoriile acestor ani — ale acestor ani ai congreselor IX, X și XI ale partidului — ca pe un corolar al revoluției, al marii insurecții din 1944.

De ce oare îi alătur lor, acestor ctitori ai României de astăzi, și pe luptătorii pașoptiști, și pe cei ai războiului din 1877, și pe Eminescu, și pe Vlaicu, și pe Meșterul Manole, și pe constructorii de la Lotru și Porțile de Fier? Întrebarea — trebuie să recunosc — nu-mi bate oricînd la porțile gîndului, ci mai ales în această zi, cînd șovăi să rup fila din calendar și sînt ispitit s-o pun lîngă inimă.

23 August, act istoric de căpetenie al existenței și al devenirii noastre, este în același timp un act definitoriu al spiritului românesc, unind sub efigia lui generațiile, luptătorii, visătorii, vizionarii, tot ce a avut și are mai bun acest popor, această țară. Legitimăm, prin acest act, niște însușiri ce s-au impus printr-o biruință istorică, desenînd locul nostru cel nou pe harta lumii. Profeții de spirite luminate, încercat cu arma de luptători, rîvnit de toată ființa și suflarea românească, acest act — care înseamnă libertatea și independența noastră, progresul patriei în toate domeniile — dă replică peste secole întemeierilor noastre prime ca neam, legitimîndu-se ca națiune de sine stătătoare, stăpînă pe prezentul și pe viitorul ei. De la răsculații lui Horia și pandurii lui Tudor, de la versurile incendiare ale poeților pașoptiști la luptele și jertfele comuniștilor și, de aici, la noi, cei de astăzi, toate generațiile, într-un fel sau altul, și-au dat obolul, și-au dat energia minților și a brațelor lor ca să aprindă pe cerul țării această zi.

Îi vom cuprinde deci pe toți sub un nume generic: Generația Eliberării.

Vom numi deci ziua de 23 August — ziua-pisc a istoriei noastre — Ziua Generației Eliberării.

ILIE PURCARU ■

coloanele demnității

M-am aflat din nou în spațiul geografic despre care am început să spunem — și o vom face cu o mereu mai sigură voce — că este tutelat de existența a două mari spirite, Arghezi și Brâncuși. M-am aflat din nou, în Gorjul Vladimirescului, cel ce rostit-a pentru veacuri «patria este norodul, nu tagma jefuitorilor».

Era o zi senină, vegheată luminos de soarele verii, cînd, împreună cu locuitori ai reședinței județului, mă îndreptam spre Curtișoara, o localitate așezată într-o zonă de un pitoresc aparte. Cu o intimă solemnitate, Paringul domină împrejurimile. Generoasă, natura a desenat aici, ca un artist genial, un inegalabil peisaj. Copacii par a se afla într-o competiție de originalitate, altfel fiind greu explicabile formele atît de diferite ale coroanelor, propunînd — dacă le privești atent — o infinitate de imagini zoomorfe. Un spațiu al frumuseții, un spațiu unde sufletul respiră amplu. După istorie, aceste locuri conservă memoria lui Litovoi. Simpla informație are darul de a tulbura pînă-n adîncuri ființa. Sub ierburi, la rădăcina arborilor, ei înșiși, generația mai nouă a unor trecute generații, sînt culcate pentru vecie sufletele celor ce, demult în vremuri, ne-au premers cu fapte de istorie ce nu se uită.

Și iată-ne acum asistînd cu emoție la un eveniment cultural demn de memoria prezentului, exprimînd prețuirea de fond pentru tradițiile vieții noastre spirituale. Aici, la Curtișoara, pe un piept molcom de deal, într-o vastă grădină, a început cu ani în urmă, la inițiativa organelor județene de partid, amenajarea unui **Muzeu de arhitectură populară din Gorj**. Cele, deocamdată, 28 de obiective muzeale vin să demonstreze generozitatea culturală a inițiativei. Case țărănești, conace, pivnițe, pătule, șopruri etc., cu arhitecturi specifice, strămutate și reconstruite cu minuție de ceasornicar, vin să propună, în acest spațiu de naturală frumusețe, o imagine concretă a vocației frumosului pe care o aveau în singe — anonimi azi, celebri ieri peste dealuri și văi —, meșterii populari. Pentru că nu se poate ca în simplitatea de mare rafinament, în demnitatea cu care aceste case te întîmpină să nu descifrezi tradiția de secole a unei arte ce exprimă deopotrivă harul și sufletul unui popor. Pentru că nu se poate ca în «stîlpii șerpuiți» ce împodobesc Casa Haringică, din Dobrița, ce datează din secolul trecut, în «ușile înflorate» ale Casei Anescu, din Piriu-Pripor, ori în «fruntarul înflorat» al Casei Colțescu din Cărbunești-sat să nu descoperi statornica pasiune pentru frumos, arta savantă și inteligentă a vechilor ctitori de case de țară, harul de a îmbina, fără excese și fără poticneli în grandomane orgolii, frumosul cu utilul. Aici, frumusețea pare a avea mai întîi numele modestiei. Și poate că pentru a sublinia respectul față de asemenea comori arhitecturale (mărturisit prin însuși faptul ctitoririi acestui muzeu a cărui însemnătate se va vădi tot mai mult cu trecerea anilor) e bine să mai notăm că la restaurarea Casei Popii Udrișteș, din Olari — casă ce constituie un inestimabil monument de arhitectură populară — descoperindu-se vechile ferestruici cît palma au fost acoperite cu băsică — «geamul» de altădată al acestor case. Inscripției de pe ancadramentul de la ușa pivniței, inscripție ce mărturisește dificultatea zidirii casei, efortul înălțării ei («Se-au început această(ă) pim(ni)ță din vremea neamțului în leat 7298 (1790) și se-au isprăvit în leatu 7311 (1803) cu toată cheltuiala popei Udrișteș talere pol. Și se-au isprăvit în zile(le) lui Alexandru Ipsilant voievodă») i se propune, peste ani, prin așezarea casei în acest muzeu, o replică de reală recunoștință.

Aceste case sînt veritabile poeme, acte doveditoare ale unei sensibilități inconfundabile. Sînt mărturii rostite în lemn și piatră despre sufletul solar al unui popor care a creat de-a lungul veacurilor o artă ce-l exprimă pe deplin. În aceste case-poem se poate citi, ca într-o oglindă, inima și sufletul poporului, setea sa de frumos și libertate, știința de a gîndi, trăi și crea în numele simplității și modestiei demne.

Privind «stîlpii» și «undreaua» de casă țărănească, expuse în încăperile culei — întărite la începutul secolului al XVIII-lea —, obiecte ce atrag atenția asupra unor stilizări de concentrată expresivitate ale bărbatului sau femeii, nu poți, ca în acest spațiu tutelat de geniul brâncușian să nu asociezi arta vechilor meșteri de arta Meșterului de la Hobița, descifrînd astfel semnele unei statornice continuități. Privind aceste case, ce rostesc cu simplitate despre frumusețe și demnitate, înțelegem o dată mai mult temeiurile acelei afirmații celebre a Vladimirescului. Da, patria, vom spune privindu-le, este norodul!

În Gorjul atîtor moderne înfăptuiri, în Gorjul care a deprins definitiv ritmurile dinamice ale construcției contemporane, casele vechi, podoabe ale arhitecturii populare, adunate laolaltă pe un piept de deal, la Curtișoara, devin un emoționant omagiu adus statornicei continuități, durabile colane ale demnității, un simbol concret al României nemuritoare.

NICOLAE DRAGOȘ ■

eroii

Vin întotdeauna eroii cu arătătoare de ceasuri în pumni.
Curg invalizii războaielor cu decorații de bronz.
Pace vouă, urmașilor, vouă celor mereu inocenți...
Simt inima plină de pulbere, roua mijindu-mi pe trup.
Plîns de părinții mei limpezi mă nasc dimineața visînd;
Chipul lor umple privirile mele cu nori de polen.
Numai fluturii vin să se-așeze pe pleoape de oameni în somn.
Pe luminile ochilor unde cerul încearcă mereu evadări.

Trec pelerin prin memoria mea ca prin stranii ruine și văd
Cum cresc fulgere-n săbii și cum se privesc în oglindă.
Bărbați și femei se țin strîns de pămînt să nu-i spulbere lava
Tîrziu în neant. Viața e clipa în care atingem un vis.
Și noi coborîm din luceferi durînd munții lumii plîngînd.
Sînt soldați printre noi care-n moarte-mplinesc peste treizeci de ani
Și nepoții lor mîngîie astăzi pe piaje gîtul suav,
Ondulat ca o liră, al cailor liberi în drum către mare.

A. DOHOTARU ■

în cinstea zilei de 23 august ne-am îndeplinit angajamentele la toți indicii de plan

flacăra anchetă economică

la întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale

pe toate lungimile de undă: calitate, integrare

Trenul s-a oprit în mijlocul cîmpiei. Cam după o oră de așteptare, mecanicul ne-a lămurit: «S-a rupt ceva... Un caz la un milion. A plecat ajutorul pe jos la prima stație să anunțe. Ei, dacă aveam un radiotelefon? Am auzit că o să se introducă și la noi.»

Se întîmpla într-o zi din vara anului 1970. În același an în care întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale (IEMI), nou înființată, **a produs primul radiotelefon românesc.** De atunci, în această întreprindere, o întreprindere pe drept cuvînt a cincinalului de patru ani și jumătate, ritmul producției a fost cel firesc întregii noastre economii. Un ritm accelerat pe parcursul căruia, din mers, s-au asimilat produse noi, a crescut indicele general al calității, a fost rotunjit procentul de integrare. Astăzi IEMI, pe lîngă aparate electronice de măsură și industriale, produce pentru prima oară în țară aparate profesionale pentru radiocomunicații. De pe banda de montaj a întreprinderii, ies strălucitoare, încasetate într-un corp de aluminiu silicos, radiotelefoane mobile, portabile și fixe, în 13 tipuri de fabricație, precum și accesoriile acestora. Un mijloc de comunicare instantaneu, eficace, care îndeplinește zilnic servicii în agricultură, dispecerate energetice de distribuire și întreținere, pompieri, salvare, miliție, ITB — pe taxiuri, la C.F.R., în special pe locomotive, în construcții pe șantiere — aici se întîlnesc în special aparate portabile care asigură o legătură permanentă între diferite puncte de lucru — etc. Un succes remarcabil al unei unități ce aparține unui domeniu de vîrf în dezvoltarea industrială. Ce a stat la baza succesului, după ce criteriu a fost jalonat acest drum ascendent? Acestor întrebări le-am dedicat rîndurile de față.

Unul dintre primii interlocutori a fost tovarășul Iulian Căpraru, inginer șef al întreprinderii

— Producerea pentru prima oară în țara noastră a acestei aparaturi de radioemisie-recepție, capabile să funcționeze ca un simplu telefon, evident fără fir, a presupus concentrarea tuturor forțelor colectivului nostru în cîteva direcții esențiale. Două dintre acestea au în continuare viză de primordialitate. Este vorba de integrarea privind componentele produsului și îmbunătățirea continuă a calității acestuia. Primul radiotelefon a fost realizat în întregime cu piese din străinătate. Astăzi gradul de integrare cu piese românești este, referindu-mă la valoarea totală a produsului, cu 3% mai mult față de prevederile planului. Potențialul de cercetare și proiectare al întreprinderii noastre — trebuie să adăugăm colaborarea cu Institutul de cercetări pentru componente electronice, I.P.R.S., și Institutul de cercetări electronice — a fost mobilizat pentru găsirea căilor celor mai eficace și operative privind înlocuirea materialelor din import. Pentru a cîștiga timp, s-a început firește cu ceea ce a fost mai la îndemînă, adică componentele mecanice ale aparaturii radio. Apoi s-a trecut la cele electrice. Aș menționa cîțiva oameni care au depus un efort eficient; o fac și în continuare: este vorba de inginerul Nicolae Delibaltov, șeful unui colectiv de proiectare, de inginera Elena Pușcuță de la atelierul constructorului șef și alții.

— Referiți-vă, vă rog, în continuare, la circulația ideilor din acest compartiment de muncă.

— Fără un schimb permanent de opinii, multe soluții ar fi rămas moarte, altele ar fi întîrziat în aplicarea lor. Specialiștii noștri proiectează componente ce trebuie integrate, dar fără a vedea ce produce industria, mai ales ce poate să producă, nu se pot adopta soluții foarte bune. Să vă dau cîteva exemple. Folosim miezuri de ferită: fabrica de la Urziceni produce și ea ferită, dar nu încă ceea ce ne trebuie nouă. Specialiștii noștri au fost acolo, s-au consultat cu specialiștii fabricii și împreună au găsit soluțiile tehnologice pentru miezurile de la frecvențele intermediare. La fel s-a procedat cînd a fost vorba de tranzistorii de joasă și înaltă frecvență. Mare parte dintre cei pe care-i folosim acum sînt de producție indigenă.

Totodată, în acțiunea de integrare au fost și sînt antrenați și cei care lucrează direct în benzile de montaj. Nu puține au fost ocaziile cînd maiștri, șefi de echipă sau simpli muncitori au venit cu soluții în acest domeniu. Spunînd acestea aș dori să mă refer de fapt la ceva esențial: în întreg colectivul nostru există, emulativ, o stare de spirit favorabilă procesului de integrare. Partidul ne-a îndemnat în repetate rînduri la o muncă stăruitoare pentru reducerea eforturilor valutare. Urmînd acest îndemn — în fapt, o sarcină de maximă importanță — realizăm un produs nou care, la beneficiar, elimină importul, dar despre ce eliminare ar fi fost vorba dacă aici în bucătăria noastră am fi continuat să folosim piese din import? Mutam cheltuiala dintr-un buzunar în celălalt.

— Ați vorbit pînă acum de o direcție a concentrării eforturilor. Care este următoarea direcție?

— Atingerea unui barem superior al calității a fost a doua preocupare esențială a colectivului nostru de muncă. A fi eficient, în acest domeniu, înseamnă să ai cît mai puține produse reclamate — și noi avem chiar sub limita standardului produsului similar realizat în străinătate —, înseamnă a avea o piață de desfacere, într-un cuvînt a fi rentabil. Am considerat în primul rînd că procesul tehnologic trebuie să fie organizat ireproșabil. Și noi aveam tocmai aici necazuri, strangulări de producție, neritmicitate. Am trecut la reorganizarea atelierului de producție echipament radio-comunicații profesionale, separîndu-l de celelalte. Pentru conducerea acestora, am ales două cadre cu pregătire superioară, tinerele inginere Florena Păun și Mihaela Diaconescu. Liniile de fabricație au fost reașezate în flux continuu, iar la capătul lor am instalat bancuri de probă și cabine speciale de reglaj și remedieri. Gestionarea aceasta pe un spațiu mai restrîns, cît și înzestrarea tehnică la un nivel mai înalt au permis saltul așteptat privind calitatea. Firește, saltul se datorează și ridicării calificării profesionale a oamenilor noștri. Pe cei mai mulți dintre ei i-am format și continuăm să-i formăm aici. Întreprinderea are circa 60% oameni sub 22 de ani. Există cursuri de calificare, de ridicare a calificării, de specializare, de reciclare. Dar dincolo de aceste măsuri tehnico-organizatorice, cuvîntul hotărîtor îl au înșiși oamenii. Îl are conștiința lor profesională, îl are disciplina.

În atelierele de producție ne-au fost confirmate afirmațiile inginerului șef. La locul de muncă, urmărind mișcările agere și grațioase ale mîinilor care montau, lipeau și acordau mile de componente, am aflat amănunte despre disciplină, voința de a te depăși, despre ordine și întrajutorare. Iată cîteva răspunsuri ale oamenilor cu care am stat de vorbă.

Steliana Grigore, electronist electrificator în atelierul condus de inginera Mihaela Diaconescu.

— În primul an, adică în 1970, am dat și cîteva piese cu defect, dar de atunci nu s-a mai întîmplat acest lucru. Totul este să-ți placă munca pe care o faci și astfel ajungi să o înțelegi cît mai bine. Acum caut să transmit experiența mea colegelor mai nou venite: Silvia Crăciunescu și Paulina Constantin.

Inginera Florena Păun, șefa atelierului vecin:

— M-ați întrebat ce este esențial în munca cu oamenii? Răspuns: totul. Și cum te porți tu, și ce le oferi, și ce le ceri. Pentru un colectiv sînt esențiale disciplina particulară, dar și cea colectivă. Spiritul colectiv de muncă, sentimentul responsabilității colective. Îi ajut să ridice pregătirea profesională, dar discut cu ei și probleme de interes personal, de viață. Toți am crescut aici și produsul de la capătul benzii poartă în el însemnele dragostei și dăruirii, oferă siguranță și încredere. Încrederea a sporit și spiritul de răspundere. O dată un cadru tehnic a produs o defecțiune în flux. Am convocat colectivul atelierului. Unii oameni au susținut la început că «mare lucru nu este, se poate întîmpla oricui». Am calculat în fața lor ce pierderi s-ar fi produs dacă defecțiunea nu era descoperită. Au rămas surprinși: «nu ne gîndisem». Și au început să se gîndească. La toate. La organizarea locului de muncă, la îmbunătățirea procesului tehnologic. Paul Rădulescu și-a confecționat singur pentru echipa sa diferite scule și dispozitive. Sticlaru Sergiu, un băiat foarte tînăr, a găsit o soluție tehnică mai bună la o fază de producție care nu-l privea direct. Vreau să spun că majoritatea oamenilor se simt responsabili de munca întregului atelier.

Nicolae Gătej, reglor la etajul final-emisie al emițătorului mobil:

— Lîngă mine lucrează Ion Cezărescu, îl ajut permanent să prindă tainele reglajului, dar atunci cînd nu este nimic de făcut aici, la masa cu aparate, plecăm amîndoi și ajutăm la montarea și lipirea pieselor. Cei din bandă socotesc gestul nostru firesc.

La capătul benzilor există mese și cabine de control. Cabinele sînt special amenajate, au o protecție electromagnetică, fiindcă radiotelefoanele sînt verificate în funcționare, adică în emisie. Aici am făcut cunoștință cu Aurel Dumitru, controlor de calitate, și E. Nicolae, depanator, amîndoi șefi de echipă.

Aurel Dumitru: — După cum vedeți, lucrez în cabină împreună cu șeful echipei de depanatori. Avem amîndoi o calificare superioară și ne înțelegem bine. Eu controlez ceea ce a ieșit din munca lui, dar dacă aș închide ochii cîteodată ar însemna că nu-i sînt prieten, ci, dimpotrivă, dușman.

E. Nicolae: colegul meu are dreptate în ceea ce spune, în acest punct se finalizează produsul acesta deosebit de complex, și a acorda cît de mici derogări în munca de control înseamnă a aduce prejudicii mari în exploatarea radiotelefonului, a umbri cinstea și obrazul fabricii. La rîndul meu procedez cu cei din banda de montaj așa cum procedează Dumitru cu mine.

•

În încheiere, din nou, cuvîntul inginerului șef care ne-a vorbit despre perspective, mai ales despre diversificarea produsului — operație legată nemijlocit de cele două direcții de concentrare a eforturilor colectivului de muncă, reintegrarea și calitatea produselor.

— În întrecerea desfășurată în cinstea zilei de 23 August ne-am îndeplinit angajamentele la toți indicii de plan. În ceea ce privește radiotelefoanele, pe semestrul I al acestui an am obținut o producție suplimentară de 10 la sută. Ne-am cîștigat un nume, beneficiarii ne cer tot mai mult. În 1978-79 vom produce noile generații de aparate profesionale pentru radiocomunicații. Vor fi tipuri de concepție nouă, pe alte frecvențe, de pildă de la 400 MHz în sus. Vom folosi circuitele integrate. Am și creat două colective de proiectare care se ocupă de aceste probleme. Beneficiind de o calificare din ce în ce mai bună, colectivul nostru va putea realiza și stații de retranslare care, deocamdată, mai sînt importate. Ne gîndim — și primele soluții practice au apărut — ca tot noi, fabrica producătoare, să ne ocupăm și de proiectarea rețelelor de radiocomunicații. Beneficiarul solicită, dar adesea nu știe să armonizeze eficient diversele tipuri de aparate într-o rețea. Îl vom ajuta.

Vedeți, sînt multe de făcut. Sîntem convinși că aparținem unei linii I de comandă și bătaie și munca noastră trebuie să păstreze ritmul înalt al industriei de vîrf.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

flacăra
actualitatea imediată

să vezi înviind pămîntul din forța propriilor tale idei, din munca ta pătimașă

Versantul pe care mă poartă inginerul Titus Neamțu, cercetător principal la Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului, Perieni, județul Vaslui, are aproape 600 de hectare. Reprezintă peste un sfert din suprafața totală a stațiunii. În 1965 era mai nimic pe el: cîteva vii sărace ale oamenilor. În rest, ogaşe şi ripe, pămînt dezgolit pînă la rocă, steril, alb aproape ca varul, spulberat de pe un deal pe altul, ori lunecînd la întîmplare spre văile cu mlaştini. Imaginea aceasta spectrală a pămîntului, pe care o mai păstrează azi cîteva diapozitive, imprima oamenilor de pe aici o tristeţe adîncă. N-a putut să le spulbere însă speranța înrădăcinată în suflete, că într-o zi şi el, acest pămînt, va rodi

— Prima acțiune a fost defrișarea și organizarea teritoriului. Greu. Pantele urcă aici pînă la 30 și chiar 40 la sută. Adică, la 100 metri, capătul orizontalei, pe care mergem, suie cu pînă la 40 metri. De multe ori cînd ar un deal din acesta mă gîndesc şi la copii. Am patru. Vreau să spun că toți lucrăm cu mare atenție. Te poți oricînd răsturna. Ca să evităm pericolul, înaintăm cu tractoarele cu spatele, pînă sus pe pantă. Semănătorile SPC 6 tot cu spatele le urcăm. Acum trei ani, cînd astupam ripele pe dealurile astea, șeful mecanic, Gheorghe Poiană, ținea cu mîna de roata tractorului să nu se răstoarne. Dar noi toate lucrările le executăm acum numai pe curba de nivel. Așa cum urci o cărare pe un munte (Vasile Ursache, mecanizator).

După nivelare şi organizarea teritoriului, cercetătorii au indicat să se execute fertilizarea solului cu pînă la 110 kilograme azot şi 90 kilograme fosfor substanță activă la un hectar. **«Apoi am semănat. Dar nu cu 6 rînduri la semănătoare, ci cu 4, pentru a asigura o stabilitate mai mare tractoarelor şi pentru a ieşi rîndurile drepte. Au urmat alte lucrări de întreținere. Acum, de pe aceste terenuri amenajate antierozional am ajuns să recoltăm producții care rivalizează cu cele obținute pe soluri foarte fertile: 4 000 kilograme grîu, 5 500 kilograme porumb boabe, 2 400 kilograme mazăre, 2 000 kilograme fasole, 2 000 kilograme în pentru ulei, 25 tone masă verde şi peste 11 tone struguri la hectar. Şi eu şi colegii mei am dori, pentru că sîntem în ajunul unei mari sărbători a țării noastre, să închinăm toate aceste realizări zilei de 23 August, momentului istoric de la care am devenit liberi şi putem obține asemenea înfăptuiri.»**

Victor Plastir, 30 ani, este şeful formației 1 de producție agricolă. Este absolvent al Şcolii medii tehnice agricole, iar în prezent este student în anul al doilea la Facultatea de contabilitate şi calcul economic în agricultură. Este căsătorit şi are un copil. Cum e organizată munca în formația pe care o conduce? **«Sîntem 4 muncitori şi cu mine 5. Avem în îngrijire 760 hectare de loturi semincere. Adică, de pe această suprafață asigurăm sămînță de cereale necesară județului Vaslui şi altor județe. Ne deservește sectorul mecanic, cu oameni, utilajele şi mașinile necesare. În formația mea sînt repartizați 12-13 mecanizatori, care lucrează în flux continuu. Încep cu pregătirea terenului, cu semănatul, termină cu recoltatul şi o iau de la început. Așa cred eu că trebuie să se facă o agricultură modernă. Marea noastră satisfacție a fost luna trecută, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a vizitat stațiunea. S-a oprit într-un lan cu porumb al formației noastre şi i-a plăcut. A spus atunci, şi mai tîrziu la Plenara din iulie, anul acesta, că așa trebuie să arate toate dealurile Moldovei, ale țării. Pe dealul care se întinde în fața noastră sînt 12 hectare.**

Fotografii de ELENA GHERA ■

Estimăm o producție de pînă la 14 000 kilograme de ştiuleți la hectar. Pe soia pe care ne aflăm, sperăm să depăşim 15 000 kilograme ştiuleți. Şi reținеți că terenul este neirigat! Cercetătorii ne-au recomandat însă un hibrid foarte bun, productiv: HD 220, care ajunge cam trei ştiuleți la un kilogram».

De pe o colină înaltă, situată la 300 de metri față de nivelul mării, se desfăşoară în fața privirilor întreaga suprafață a stațiunii, peste 2 000 de hectare, amenajată antierozional. Gîndindu-ne la ce a fost şi văzînd acum culturile bogate de porumb, de floarea-soarelui, de mazăre şi in, de pășuni artificiale sau plante graminee, care ajută la fixarea solului, viile formînd nişte impunătoare amfiteatre verzi, nu poți să nu constați că tot acest peisaj vital, optimist acum, se datorește oamenilor stațiunii, de la muncitor pînă la cercetător: muncii lor pline de răbdare şi de încredere în reuşită. Transformarea pămînturilor ste rile, bolnave, în terenuri fertile, capabile să producă din ce în ce mai mult, este grea, anevoioasă, solicită curaj şi voință tenace, pe măsura obiectivului cu care luptă: pămîntul. Inginerul Titus Neamțu aminte vorba unui profesor care susținea că pă

mîntului îi trebuie și o sută de ani să-și refacă un centimetru din grosimea stratului cu humus. Dar cercetătorii de la stațiunea din Perieni sînt convinși că îl pot reface mai repede.

Ajunși în punctul Gheltag, l-am rugat pe inginerul Valeriu Văsui, 27 ani, să ne vorbească despre metoda concepută și aplicată, despre rezultatele obținute în recuperarea terenurilor din această zonă, pe care, cu doi ani în urmă, nu erau decît ripe, izvoare și mlaștini. O porțiune de teren este păstrată ca mărturie. **«Am amplasat experiențele laboratoruiui de cercetare pentru pășuni și fînețe pe 6 hectare din cele 30 cîte sînt. Am nivelat, fertilizat și am însămînțat această pajiște cu un amestec de 60 la sută obsigă și 40 la sută sparcetă. În al doilea an am obținut o producție de masă verde de pînă la 30 tone la hectar. De zece ori mai mare decît înainte de refacerea solului».** Tot pe dealurile Gheltagului i-am întîlnit, aplicîndu-și rezultatele cercetării, și pe inginerii Costică Cîrlan, un bun specialist al laboratorului de îngrășăminte, pe tînărul pedolog Ion Ioniță, care studiază modificarea proprietăților solului pe terenuri amenajate antierozional, pe soții Doina și Dumitru Nistor, veniți de curînd de pe băncile facultății ieșene. Cu toții, niște inimoși tineri specialiști moldoveni, îndrăgostiți «pînă la viciu» de cercetare, dornici de a înnobila din nou dealurile natale, dar și pe ale țării, de a le reda forța germinativă.

— Există o asprime a acestei profesii? i-am întrebat.

— Dacă ne comparăm cu cercetătorii altor sectoare, poate fi. Lucrezi în condițiile de manifestare a tuturor factorilor naturali, independenți de tine. Adică, aici, trebuie să faci cercetare și cînd bate Austrul, și cînd viscolește și cînd arde soarele și-i secetă. Toate condițiile însă le-am acceptat conștienți, încă de la alegerea profesiei de inginer agronom. Cînd nu-ți place profesia simți și căldura și frigul și însingurarea. Cînd ai pasiune pentru ea, totul se topește într-o singură dorință: să-ți vezi concretizate rezultatele cercetării. Aici, asta înseamnă să vezi înviind pămîntul din forța propriilor tale idei, din munca ta pătimașă.»

În fond, a reda pămînturilor erodate, pierdute, vigoarea, capacitatea de rodire și a le lăsa urmașilor astfel, este și o înaltă îndatorire patriotică. Dar este și o mare rezervă dacă ne gîndim că mari suprafețe din fondul de teren agricol al țării este afectat de procesul de eroziune în diferite grade. Inginerul Stolan Gheorghe, directorul stațiunii, care și-a închinat întreaga sa viață acestui scop, ne ruga, spre sfîrșitul documentării noastre, să subliniem tocmai acest aspect, AL MARILOR REZERVE **pe care le constituie terenurile erodate și reînsănătoșirea lor!** Că această problemă se transformă tot mai mult într-o obligație fundamentală a fiecărui specialist. E nevoie chiar de o schimbare de optică, la unii tehnicieni, specialiști, care în loc să aplice metode științifice în lucrările solurilor colinare și-au însușit de multe ori metodele vechi, empirice, s-au lăsat cîștigați de modul de gîndire al unor mecanizatori care mai susțin că e bine ca aratul și celelalte lucrări să se facă din deal în vale, cum știu și cum îl fac dintotdeauna. O astfel de concepție a diminuat rolul unor specialiști din unitățile agricole, aceștia dispărînd aproape ca factori tehnici, ca animatori ai progresului. Or, se știe că în zonele colinare **obligatoriu este ca toate lucrările să se execute numai pe curba de nivel,** protejîndu-se astfel solurile. Această sarcină se desprinde din cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, care subliniază printre altele: **«Să trecem la generalizarea în întreaga țară a rezultatelor bune obținute de tovarășii de la stațiunea din județul Vaslui, și aceasta în maximum 2-3 ani de zile. Este o sarcină obligatorie pentru toate consiliile populare, pentru Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Trebuie să lichidăm mentalitatea — înrădăcinată și la conducerea ministerului — că este timp, că agricultura se face de mii de ani, că avem destulă vreme să îndreptăm lucrurile».**

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

23 AUGUST-SĂRBĂTOAR
SĂRBĂTOARE A MUNCII, SĂRBĂTOARE

MINERII DE LA VULCAN SI-AU RESPECTAT CUVÎNTUL DAT

indiferent dacă afară înverzesc pădurile,se scutură frunzele sau se aștern nămeții,în subteran rămîne un singur anotimp: cel al muncii

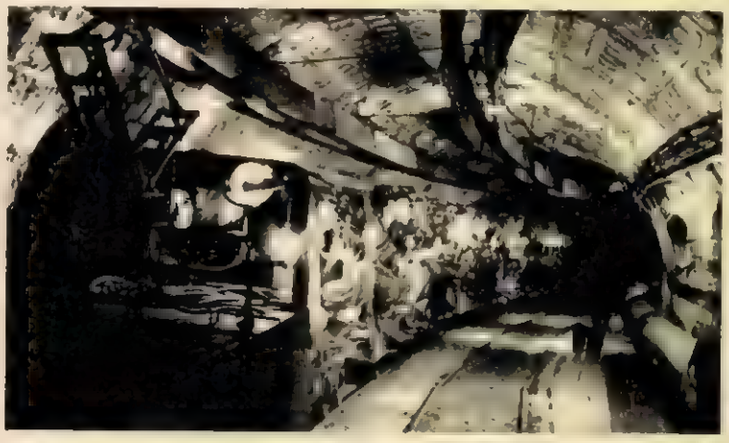

Mineri sînt în multe locuri din țară și totuși în fiecare loc în care îi întîlnești rămîi surprins, de parcă i-ai vedea pentru prima oară,și trăiești o experiență inedită, pe care n-o poți uita niciodată. De astă dată am fost într-o duminică ploioasă pe Valea Jiului, la Vulcan. Am discutat cu cîțiva mineri. Ne-am vorbit deschis, despre bucurii și tristeți. Mi-au plăcut minerii aceia pentru că nu s-au lăsat numai scrutați de mine, ci m-au cercetat la rîndul lor, mi-au pus întrebări și m-au hărțuit cu tot felul de probleme de-ale lor, de-ale mele. Mi-au plăcut și pentru că nu au vrut să răspundă placid la niște întrebări, ci au socotit de datoria lor să mă întrebe și ei cîte și mai cîte, convinși fiind, și convingîndu-mă și pe mine, că întîlnirea noastră nu trebuie să fie numai un prilej de a afla eu ceva despre ei pentru a scrie un articol, dar trebuie să fie și o modalitate de cunoaștere reciprocă.

În duminica de august care urma Zilei Minerului și preceda marea sărbătoare de la 23 August mă aflam în orașul Vulcan. Aflasem despre realizările minerilor din Valea Jiului în cinstea marii noastre sărbători. Aflasem despre realizarea peste prevederi — în cursul acestei luni — de către colectivele secțiilor de preparare Lupeni și Coroiești a 4500 tone de cărbune pentru cocs și 2100 tone cărbune pentru semicocs, sorturi deosebit de necesare siderurgiei. Aflasem despre evidențierea cîtorva brigăzi de la mina Uricani care își depășiseră propriile angajamente: brigăzile conduse de Traian Pop (plus 1040 tone de cărbune), Jenică Năstase (plus 750 tone), Ioan Ciobanu (plus 450 tone), Constantin Grădinaru (plus 560 metri cubi) și Aurel Șoșoi (plus 550 metri). Astfel de cifre erau mai multe, dar n-are rost să le înșir pe toate aici, deoarece nu ne interesează acuma să facem statistici exacte, ci e vorba să înțelegem starea de efervescență și emulație existentă printre minerii din Valea Jiului în săptămînile dinaintea zilei de 23 August, și faptul că oamenii de aici știu cum să întîmpine aniversarea celui mai mare eveniment din istoria țării. Totuși, am să mai dau cîteva cifre furnizate de către Gheorghe Săcăluș, secretarul Comitetului de partid de la Exploatarea minieră Vulcan: *«La începutul anului ne-am angajat să dăm 15 000 tone de cărbune peste plan. În cinstea lui 1 Mai ne-am sporit angajamentul la 25 000 tone. Acum, în cinstea zilei de 23 August, vrem să dăm 35 000 tone peste plan. În prezent, productivitatea muncii este depășită cu 60 kg pe post. Am realizat peste plan un beneficiu de 1 milion de lei. În privința lucrărilor de pregătire am dat 350 metri liniari în plus, iar în ceea ce privește lucrările de investiții — 150 metri liniari».*

Oamenii cu care am discutat își tulburaseră din pricina sosirii mele rînduiala zilei de duminică. Aveau parcă mișcările stîngace, sau poate era numai o părere a mea, dorind eu să cred că numai acolo, în subteran, la 400 de metri adîncime, se simt ei în largul lor, numai acolo pot arăta tot ce pot. Constantin Popa, Szabo Balaș, Adam Petre, Mihai Dudescu, Ilie Chiron, Doroftei Dumitru, Luncă Petcu îmi vorbeau despre depășirile de plan de ordinul zecilor și sutelor de tone de parcă ar fi fost vorba, la, acolo, de cîteva grame și am priceput din nou că pentru acești oameni nimic nu poate fi nerealizabil.

Constantin Popa are 28 de ani. Brigada sa și-a luat angajamentul ca pînă la 23 August să smulgă din stratul de cărbune cu 300 de tone mai mult decît se prevăzuse inițial. De fapt, această brigadă va ușura pînă la data respectivă cu 600 tone zăcămîntul negru. *«Noi spunem Noroc bun, dar nu mai credem atît în noroc cît credeau minerii de odinioară. Eu,personal, și nu sînt singurul, cred mai mult, atunci cînd intru în mină, în niște construcții de armătură trainic executate, în respectarea tuturor normelor de securitate a muncii. Cred mai mult în munca mea ajutată de utilaje bune, așa cum este combina 2K52, care face mai mult decît 50 de oameni cu lopeți. Cu ajutorul ei, într-o oră se încarcă 150 de vagoneți».*

«Eu sînt unul din cei cinci oameni mai vechi de la această mină, îmi spunea Adam Petre. *În 1949 aici era o mină inundată, pentru că în urmă cu vreo zece ani fusese închisă ca să se mențină ridicate prețurile la cărbune. Timp de un an și jumătate am evacuat apa cu 4 pompe și i-am dat drumul pe pîrîul Valea arsă. Au rămas galerii cu mîl. Am muncit din greu ca să le redăm starea normală. Cinstea și corectitudinea noastră față de muncă ne-au ajutat să devenim cu timpul mina fruntașă de azi, ne-au ajutat să fim decorați cu Ordinul Muncii clasa I, de care, de ce să nu recunoaștem, sîntem mîndri. Vom putea trece prin fața tribunelor la defilarea de 23 August cu fruntea sus, deoarece știm că ne-am făcut datoria și am dat țării mai mult cărbune și, totodată, muncind în subteran laolaltă am devenit mai buni, mai solidari între noi, mai solidari cu ceilalți oameni ai muncii din patria noastră dragă,așa cum cer vremurile de mare omenie pe care le trăim».*

GEORGE ARION ■

brăilenii despre ei înșiși, în pragul marii sărbători

Cunosc aproape bine fiecare întreprindere brăileană; pe mulți dintre cei care, opt ore din zi, alteori mai mult, trăiesc în fața mașinilor. Știu ce produc și cum produc. Unora le cunosc ambițiile. Cu ce vin ei, ce raportează la bilanțul Eliberării?

De 25 de ani lucrează la clește. Vreau să spun că este laminorist de categoria a V-a, care îl situează pe un loc plin de răspundere în laminor. La uzină vine pe jos. Mi-a mărturisit: *«O fac pentru că îmi place; pe urmă, pentru că, odată, am avut ceva la inimă. Mersul pe jos e recomandabil».* Cunoaște toate tainele laminorului. Cred că a laminat munți de țagle și de profile: pătrate, rotunde, late, periodice și hexagonale. A laminat și multe mărci de oțeluri aliate și înalt aliate. Pe toate cele 156 de mărci pe care le-au obținut specialiștii de la Uzina «Laminorul» din Brăila. Se folosesc în economie la autocamioane, autoturisme, tractoare și la fabricarea rulmenților. Nicolae Toader are 47 de ani și îmi vorbește despre realizările care i-au situat pe ei, laminoriștii brăileni, în fruntea industriei județului și chiar pe ramură. Îl ascult de o jumătate de oră, pentru că are ce spune, și uneori îl rog să sublinieze unele idei: *«Așa se face că noi am realizat planul pe întreg cincinalul încă de la 23 aprilie 1975, iar pînă la sfîrșitul anului vom obține cu siguranță o producție suplimentară de 690 milioane lei. Adică, egală cu toată producția anului 1970. S-ar putea crede și că planul a fost mic. Nu, voința laminoriștilor noștri a fost hotărîtoare. Dorința lor de a da oțel cît mai mult și mai bun țării. Aceasta a imprimat colectivului un interes deosebit pentru organizarea muncii fiecărui om, fiecărei echipe, secții, pentru folosirea rațională a capacităților. Un exemplu: mîine urma să intrăm în revizie. Dimineață însă, la controlul efectuat, oamenii lui Ionel Petre și Petrache Ciutacu au constatat că s-a slăbit motorul principal, care acționează masa basculantă. Am hotărît deci să intrăm în revizie de azi. Economisim circa 4 ore, timp în care se pot produce cam 45 tone laminate. Pe urmă, mai e vorba și de o autoexigență pe care ne-am imprimat-o cu timpul. Marin Andrei, laminorist de «a cincea», mă refer la categorie (a împlinit 20 de ani de cînd lucrează în laminor), e băiat bun, dar a îndrăznit o dată să vină băut în secție și dorea să lucreze la clește. Știți ce înseamnă? Grav. Colegii, printre care Gheorghe Leu, Vasile Dumitrache, Anton Mihăilă l-au luat și l-au trimis acasă. A doua zi am convocat oamenii din echipă și l-au judecat foarte aspru. Poate vă gîndiți de ce pomenesc de astfel de fapte, acum, în ajun de acest mare eveniment. Să ne bucurăm de realizări, dar să nu uităm*

A ELIBERĂRII, ÎMPLINIRILOR NOASTRE

nici abaterile pe care unii dintre noi le mai comit. Trebuie să fim exigenți, severi cu noi înșine. Că de modul cum ne facem datoria la locul de muncă depinde toată existența noastră. Uite, noi am economisit 422 tone de metal prin reducerea consumului, prin șutarea laminatelor la dimensiuni fixe. Laminorul de sîrmă este fruntaș în întrecerea socialistă cu o depășire de 2 500 tone laminate. Schimbul condus de maistrul Stelian Cociaș are și el o depășire de 1 700 tone. Toate au dus la mărirea beneficiilor, ne-au permis deci să construim, anul acesta, o cantină restaurant pe care nu o aveam, un bloc cu 300 de locuri pentru nefamiliști. Acum toți tinerii noștri dorm lîngă uzină și mănîncă tot lîngă uzină. Și cînd v-am pomenit de existență poate nu m-ați crezut, ori poate nu mi-ați prețuit cuvîntul. Dar, spuneți și dumneavoastră, nu așa trebuie să ne gîndim și să ne organizăm viața?»

■

Am rugat pe cineva să-mi spună unde îl pot găsi. «Dincolo, la fabrica de celofibră, mi-a spus; pe sub pasarelă drumul e mai scurt». Am ajuns după o jumătate de oră. Cițiva oameni schimbau ramele metalice de la ferestre. Mediul e puternic coroziv, ele ruginesc și trebuie înlocuite. Vor rugini și acestea. Ceea ce va dura totdeauna la Combinatul de fibre artificiale Brăila vor fi oamenii. Maistrul principal Tudose Simion lucrează în combinat de la început. «15 mai 1962». Citează data din memorie. A fost primul om înregistrat pe lista angajaților. Avea 34 de ani și venea de la «Hîrtie». Adică, de la combinatul vecin, de celuloză și hîrtie. Ca și ceilalți, venea să pună bazele unei noi ramuri a industriei: fibrele artificiale. Acum două duminici, într-o noapte, îar a sunat telefonul. L-a ridicat și l-a auzit pe Neacșu Răducanu, operator șef la mașina de filat, că nu-i mai merge uscătorul. «Ce să-i mai fac, măi tovarășe Simion?» S-a îmbrăcat încet. Copilul a scîncit, s-a întors pe o parte și a adormit din nou. S-a urcat la volanul mașinii și după un sfert de oră a oprit la combinat. N-a reușit singur. Vasile Goga, Iacob Ariton, Ionel Ion, Vasile Grigoriu, toți lăcătuși, au fost chemați și ei. Au lucrat 12 ore. Adică toată duminica. A fost evitată o pagubă de multe tone de celofibră. Cînd defecțiunile sînt mai ușoare, dă indicații prin telefon. Devine un fel de dispecerat secund, la domiciliu. Și asemenea cazuri sînt frecvente. Pentru că într-un mediu puternic coroziv mașinile... Numai oamenii trebuie să dureze.

— *La noi, punctul fierbinte îl reprezintă lupta pentru calitatea celofibrei de tip bumbac. Acum două luni realizam doar 40-50 la sută celofibră de calitatea I. Întîmpinam greutăți la prepararea vîscozei, se înregistrau abateri de la disciplina tehnologică. Măsura? O continuă muncă de educație a acestora. Apoi, am introdus, ca formă de plată, acordul global. O măsură echitabilă. Rezultatul? 81 la sută din totalul producției de celofibră tip bumbac este de calitatea I. Și rezerve încă mai sînt: în tehnologie, în folosirea mai rațională a mașinilor, instalațiilor, în voința oamenilor. Un mare sprijin ni-l oferă tovarășii de la atelierul mecanic central. Obligațiile lor se rezumau doar la reparații și întreținerea instalațiilor. Dar ei nu s-au rezumat doar la obligații. Au asimilat tot felul de piese și au realizat linii tehnologice complete, care, pînă nu demult, se importau. Linia nr 9 este un exemplu. Produce suplimentar peste 400 tone de celofibră pe an.*

Dar astăzi colectivul de la Combinatul de fibre artificiale se prezintă la marea Aniversare a Eliberării și cu alte realizări. De la tovarășul inginer Gheorghe Ursu, director comercial, am aflat că pe semestrul doi au redus fondurile valutare cu 8 milioane lei, prin reducerea consumurilor specifice, mai buna gospodărire a materiilor și materialelor. Aceleași importuri vor fi reduse cu încă 7 000 tone celuloză de fag, pe care o vor înlocui cu celuloză de fag din țară, produsă de Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila. Că s-a renunțat deja la 1 600 tone. Iar toate aceste eforturi au ajutat colectivul de la combinatul de fibre să realizeze cincinalul la producția marfă și export și să producă în plus 28 milioane lei prodcuție marfă. Și acestea sînt doar cîteva din realizările pe care oamenii muncii din județul Brăila le raportează la marea sărbătoare a Eliberării Patriei.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Și nu mai insist pentru că, orice s-ar putea crede, municipiul căruia localnicii îi spun «Piatra» apare la o revedere după cîțiva ani puțin schimbat, deși destule schimbări erau — iar asta se poate pune pe seama integrării totale a noilor edificii în peisajul urbanistic local, atît de specific, ca și a integrării eforturilor de muncă ale «pietrenilor» în străduința lor generală din ultimul deceniu, spațiu în care au reușit să ridice orașul lor printre cele mai frumoase din țară. Privit, deci, mai ales din exterior, orașul nu ar fi părut schimbat, dacă... Da, există și un *dacă*, chiar și acum, cînd urmările lui au dispărut cu totul; și acest moment șters acum din mintea «pietrenilor» s-a semnat acolo, în inima lor, în ziua de 7 iunie. «*Am fost primul oraș din țară asupra căruia s-au abătut inundațiile din această vară*, îmi spunea tovarășul Vasile Bălan, primarul municipiului și prim-secretar al Comitetului municipal al P.C.R. *Aici, în fața sediului nostru, apa ajunsese de peste un metru, iar în alte părți a trecut de doi. Prin oraș se plimbau butucii ca pe rîuri, apa a mutat garduri, mașini, a afectat 180 de case, dintre care 17 au trebuit apoi demolate. În cîteva zile însă am spălat jumătate din oraș cu furtunul, am asfaltat peste o sută de mii de metri pătrați de străzi și trotuare distruse, s-au refăcut cinci mii metri pătrați de spații cu flori și cinci hectare de gazon. Oamenii noștri au răspuns imediat, cu mic și mare, și acum puteți vedea și dumneavoastră: e ca înainte, ba poate chiar mai frumos!*»

Asta era, la urma urmei, surpriza — orașul era la fel, deși un timp existase în suferință, dar acum pare iarăși neschimbat. Ca un rezultat al mobilizării generale amintite, cele 40 de milioane de lei prevăzute în acțiuni de muncă patriotică pe un an întreg s-au transformat mai întîi în 70 de milioane realizate în cinstea zilei de 23 August și vor deveni probabil 100 de milioane pînă la sfîrșitul anului. Acum, privit mai ales din afară, orașul Piatra Neamț rămîne aceeași cetate a frumosului, pentru că florile sînt iarăși acolo unde trebuiau să fie, străzile se păstrează la fel de îngrijite și curate, oamenii au același zîmbet dintotdeauna pe buze, munca are aceeași certitudine zilnică a utilului și a folosinței. Iar cine n-a văzut cu ochii ce a fost în «Piatra» în acele zile de suferință și greu ale lui iulie, acum îi este pur și simplu imposibil să creadă, prea nu s-a schimbat nimic, mai exact s-a refăcut totul, fiecare fir de floare sau de gazon fiind exact la locul lor dinainte.

Schimbări, desigur, așa cum am mai amintit, există totuși în Piatra Neamț. Să nu uităm nici noul hotel turistic al orașului, pe nume «Central», o prezență urbanistică la fel de superbă ca și edificiile înconjurătoare, construcție inaugurată în cinstea lui 23 August, de fapt cu exact 105 zile înainte de termen.

Cu alte cuvinte, Piatra Neamț se schimbă, rămînînd totuși aceeași, un oraș în care frumosul citadin se împletește ideal numai cu faptele de muncă zilnice ale localnicilor. În asemenea condiții poate că n-ar mai trebui să surprindă pe nimeni că astfel de fapte au intrat de mult în obișnuința «pietrenilor», ele nu mai uimesc decît reporterul obligat să consemneze aproape tot ce poate deveni semnificativ. Astfel, mai multe unități, cum ar fi Întreprinderea mecanică, Combinatul de fibre sintetice, Întreprinderea de hîrtie și celuloză și cea de hîrtie și cartoane, Întreprinderea avicolă de stat, cea a berei și amidonului și încă multe altele nu numai că și-au realizat angajamentele anuale încă de pe acum, ci ele încearcă să dubleze, dacă nu chiar să tripleze producția, bineînțeles cu însemnate beneficii peste plan. La Săvinești, unitate aparținătoare și în același timp cea mai mare a industriei municipiului Piatra Neamț, chimiștii de la Combinatul de fire și fibre sintetice au înscris în graficul întrecerii socialiste o producție suplimentară de peste 220 tone melană, 100 tone rețele cord și alte importante cantități de produse. La atelierul de mecanică fină al combinatului se fac eforturi frumos încununate pentru înlocuirea unor utilaje și piese de schimb care pînă acum erau procurate numai din import. Formațiile de lucru conduse de maiștrii Andrei Alexandru și Vasile Ciobanu, de la Fabrica «Melana», și-au luat angajamentul să ridice proporția produselor de calitatea întîi cu 1 la sută față de angajamentul inițial — lucru care aduce întreprinderii un cîștig de aproape 30 de milioane de lei! Piatra Neamț se poate lăuda cu obținerea peste plan a peste 500 tone hîrtie, 180 tone cartoane, 100 mii metri pătrați țesături tip lînă, 2 000 hectolitri de bere, 150 tone de carne de pasăre etc. Forestierii de la IFET Piatra Neamț au îndeplinit cincinalul cu 5 luni înainte de termen, angajîndu-se ca pînă la sfîrșitul anului să realizeze o producție suplimentară de 365 milioane de lei. Fabrica de confecții a realizat planul cincinal încă din luna noiembrie a anului trecut...

Sînt cifre peste cifre, ferindu-mă cît am putut totuși de... cifre, dar unele dintre ele sar pur și simplu în evidența tuturor, mai ales acum, cînd ele exprimă realizări în cinstea zilei de 23 August. Iar acum, cînd sărbătoarea este atît de aproape, aproximativ jumătate din cei vreo 80 000 de locuitori ai municipiului se pregătesc, am aflat, să iasă la tradiționala demonstrație a oamenilor muncii. Demonstrație care, în treacăt fie spus, se va ține tocmai acolo unde acum vreo două luni apa trecea de un metru înălțime...

DUMITRU GRAUR ■

sîmbătă, la piatra neamț, aproape jumătate din populația orașului va defila acolo unde florile au renăscut din ape...

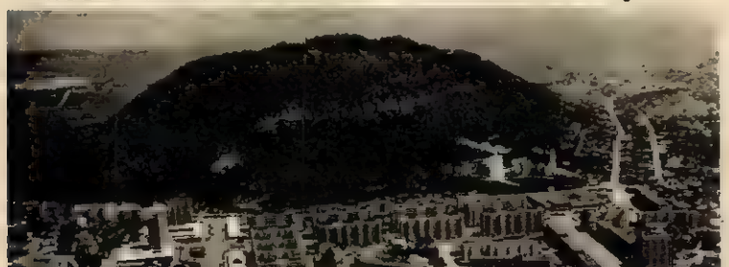

«Sigur, mai toată țara îi spune orașului nostru «Perla Moldovei» — noi însă nu! Și nu-i spunem așa pentru că dacă i-am spune n-am mai ști cum să botezăm orașul zilei de mîine, cel pe care-l construim azi, în fiecare zi, și-l visăm în fiecare noapte!» Omul care-mi vorbește astfel este inginerul Traian Dîrțu, șeful sectorului de gospodărire comunală și locativă al Consiliului popular al municipiului Piatra Neamț, și dînsul se străduiește să mă convingă că orașul *de azi*, deși izbutește să scoată exclamații zilnice de admirație din partea sutelor de turiști, este încă departe de orașul *de mîine*. Iau astfel cunoștință despre «Piatra» și «pietreni» în preajma zilei festive de 23 August, de străduința unui oraș care crește ca un copil cuminte, ba are chiar în intenție să-și creeze între Roznov și Săvinești un «oraș-satelit» sau cam așa ceva, proiect îndrăzneț care va deveni cunoscut încă în cursul acestui an. Nu e mai outin adevărat însă că și orașul de azi este destul de schimbat față de cel *de ieri*, chiar dacă acest ieri nu e mai departe de doi-trei ani. Numai pentru anul acesta schimbările se numesc: peste o mie de apartamente construite în blocuri din fondul statului, plus alte 450 proprietate personală; mai sînt și o serie de cămine pentru nefamiliști, totalizînd 400 de locuri, cîteva grădinițe noi, pentru că la Piatra Neamț învățămîntul preșcolar va fi generalizat încă din acest an, ca și spațiile comerciale sporite ca număr și dimensiuni; se mai vede cu ochiul liber și modernizarea Bulevardului Republicii, noua piață din fața hotelului «Central»; există de asemenea noi amenajări și extinderi de spații verzi, mai ales în cartierele Dărmănești, Precista, Mărăței, foarte tinere la rîndul lor, adică vreo 250 de mii de metri pătrați udați mai întîi de sudoarea oamenilor aflați la muncă patriotică; apoi mai există chiar și un «și așa mai departe», domeniu în care nu mai insist

ziua noastră națională

(urmare din pag. 1)

sub Mihai vodă Viteazul», ci și în alte articole ale sale, este extrem de importantă pentru că Actul de la 23 August 1944, conceput și pregătit în principal din inițiativa comuniștilor, este opera oamenilor înșiși, a întregii națiuni. Armata aceea care la primul semnal dat, de la generali patrioți pînă la ultimul soldat, sub imboldul și cu ajutorul forțelor celor mai înaintate ale națiunii, ale comuniștilor în primul rînd, s-a angajat în cea mai lucidă și mai sigură de izbîndă bătălie, nu întrucîhipa voința și acțiunea întregului popor, după cum s-a dovedit ceas cu ceas pe întreg frontul operațiunilor antihitleriste, inclusiv dincolo de granițele naționale eliberate? Fără îndoială că da!

Actul de la 23 August 1944 decurge atît de organic din întreaga istorie a noastră, își revendică atîtea ascendențe deopotrivă în gîndirea ca și în fapta eroică a altor momente cruciale, încît pentru orice cronicar fidel evenimentelor adevărul istoric se impune cu proeminență. Poeții, care chiar și în timpurile moderne își demonstrează vocația de a se prenumăra printre istorici, l-au deslușit și ei nu numai cu claritate, ci și într-o înlănțuire dialectică impresionantă. Fiindcă un 23 August 1944 definitoriu pentru o întreagă istorie este prezentat într-un tablou evocator de o rară pregnanță în mereu justificata «Insurecție» a lui Mihu Dragomir, scrisă în urmă cu 18 ani:

Ziua venea de departe, și de demult.
Din cîmpia Padeșului; și mai de demult.
Ziua venea de demult, și de departe.
Din pădurile Albacului, și mai de departe.
Și de aceea n-au mai sunat buciumele, pe drum,
Și n-au mai bătut, în toace de lemn, alarmele.
Partidul, țîșnind din străfunduri, a spus: Acum!
Și țara și-a luat, de mult pregătite, armele.

Este, deci, după cum atît de sugestiv și de exact din punct de vedere istoric o definește poetul, o zi împlinire de istorie, adică ZIUA NOASTRĂ NAȚIONALĂ, sărbătoare între sărbătorile națiunii.

ZILE DE AUGUST, ZILE DE NAȘTERE, DE BĂRBĂȚIE, DE EROISM

viața noastră e viața țării în care trăim și în care muncim

Să părăsim pentru cîteva ore problemele noastre imediate, mărunte, care uneori ne sparg în țăndări. Să luăm avionul, să ne rezervăm bilete de tren pe rute obișnuite sau neobișnuite, să ne programăm drumuri cu autobuzele în anumite localități, în anumite ore ale zilei și nopții, să ne folosim de propriile noastre picioare și să ne lansăm în cea mai obositoare, mai frenetică și mai dulce dintre călătoriile posibile în aceste zile de August 1975. O călătorie prin țară ca să trăim direct, la fața locului, fiecare eveniment demn de consemnat în biografia noastră de oameni ai faptului divers, de oameni ai faptului ieșit din comun. Avem de ales. E aproape imposibil să acoperim dintr-o dată țara prin cîteva știri de presă; deși, uneori, să recunoaștem, inima noastră lasă adeseori bătăile sale să se împrăștie circular, ca într-un cald balans de unde, pe întreg cuprinsul patriei pe care o respirăm. Și ne hrănim cu reverberațiile ei. Simțim pămîntul, îi auzim vibrațiile, ne imaginăm platourile fierbinți de lucru, radiografiem nopțile petrecute în schimburi de noapte, prin hale, prin oțelării, în preajma focurilor grave din cuptoarele Siemens Martin, pe cîmp. Viața noastră e viața țării în care trăim și în care, mai ales, muncim.

Să coborîm din tren, la orele patru dimineața, în Galați, să străbatem orașul trezit abia din somn călătorind pe scara unui autobuz aglomerat, spre Șantierul naval. Ați intrat vreodată dimineața pe Șantierul naval din Galați? Probabil că nu. E o experiență unică. Trăiești cu senzația că te afli într-o uriașă sală de concert, sau în interiorul Operei Scala din Milano și asiști la regruparea orchestrei, corului, soliștilor, pe rînd, de la cei dintîi violoniști care își acordează vioara pînă la dirijorul care loveste de cîteva ori ostentativ cu bagheta în aer și lezlantuie primele sunete coerente, primele armonii. Se ridică soarele la orizont, șantierul e umple de acorduri metalice, de pași, de voci, de foșnete, de exploziile calme ale sudurilor și, undeva, sus, iată, la 52 de metri înălțime, cîțiva bărbați ridică o grindă de metal de 75 metri lungime, cîntărind nu mai puțin de 400 tone! Ca un imens arătător de ceas pentru farurile mărilor și oceanelor lumii. E primul lingou pe care se va instala o macara uriașă destinată finisajelor la navele de mare tonaj. Operația aceasta se execută sub privirile tuturor — ca la un spectacol care întrece execuția oricărei simfonii, oricărui concert pentru pian și orchestră cu respirația întretăiată, sub tensiune arterială. Oamenii intră în rezonanță unii cu alții, participă sincronic la acest gest gigantic realizat prin nerăbdarea lor de a devansa lucrările cu 20 de zile mai devreme decît s-a planificat cîndva, într-un angajament.

Siluetele celorlalte nave în construcție se pregătesc de finisare. Așa cum se prepară acum, ultimele mișcări înainte de a fi lansată la apă, de a fi atinsă cu o sticlă de șampanie și expediată pe mările și oceanele lumii, în Șantierul naval de la Constanța, a doua navă românească de 55 000 tdw, «Bocșa», mineralier cu mecanisme automatizate după ultimele cuvinte ale tehnicii. (În timp ce prima navă de acest tip, «Tomis», se află în cursă de producție pe Brazilia și străbate drumurile lui Magellan). În ziua de 23 August, vasul acesta, se va profila la orizont cu toate luminile aprinse, făcînd o concurență tonică echipei de filmare care consumă kilometri de peliculă, pe falezele mării, transfigurînd romanul «Toate pînzele sus» de Radu Tudoran

Printr-o fermecătoare coincidență, în aceeași perioadă de timp, 280 de pionieri, constructori de navomodele și ambarcațiuni, se află pe pista de încercare și de concurs de pe lacul Brateș, remarcîndu-se cei cu modele telecomandate. Ei se anunță astfel foarte gravi, foarte serioși, ca viitori constructori de vase și navigatori ai anului 2000

Trecem în goană prin Dobrogea tulburătoare, prin arșița violentă, aproape nebună. Deficitele de umiditate din sol — paradoxal, tocmai în acest an plin de atentate cu ape și vînturi, de inundații catastrofale — ating în Dobrogea între 700 și 1400 m c apă la hectar. Și oamenii acestui pămînt devenit fertil prin înțelepciune, prin muncă de laborator și prin acțiune științifică, au acum insomnii. În valea Carasu se irigă ziua și noaptea, se pompează apă ca într-o transfuzie. Nu sînt suficiente aspersoarele! Cooperatori, bărbați, femei, copii, oameni în vîrstă, muncitori din industrie, funcționari, elevi, studenți, sapă, sapă canale prin care apa se scurge rapid în lanuri. Ca într-o lectură gravă a unui poem de Lucian Blaga: «Sapă frate, sapă, sapă,/ Pînă dai de stele-n apă». Nu există noapte întreagă pentru nimeni, nu numai în Dobrogea, nu numai în Bărăgan, nu numai în Bihor, ci pretutindeni unde se anunță grija febrilă pentru culturile de porumb, de fasole soia, de lucernă, de legume, de sfeclă-de-zahăr, unde se pregătesc însămînțările de toamnă. Tractoarele își reiau ciclic drumurile lor patetice prin cîmpie. Și numai tractoriștii cunosc cu adevărat singurătatea, monotonia și îndepărtarea eroică a muncii lor de veghe și de îndeminare. Tractoriști, pentru care constructorii de mașini brașoveni anunță că a ieșit de pe banda de montaj cel de al 450 000-lea tractor românesc. Printre acestea, spun ziarele, se află și cele 250 de tractoare realizate peste prevederi în cinstea zilei de 23 August! În aceleași condiții în care echipa de muncitori, tehnicieni, ingineri de la Întreprinderea de strunguri din Arad a asamblat, cu precizie de milimicroni, 285 de strunguri printr-un efort suplimentar, cu elemente de rezonanță pe mapamond. Pentru că, după cum se știe, atît tractoarele cît și strungurile românești sînt omologate și exportate pe mapamond. De fapt, iată, la Brașov, la Arad, ca și în altfel alte unități industriale, ca de pildă la cuptoarele din Tîrgoviște, unde s-au revărsat în tezaurul țării 1 200 tone oțel electric peste plan, la furnalele din Hunedoara, unde s-au economisit peste 30 milioane kWh energie electrică, circa 7 000 tone metal, aproape 90 000 tone combustibil convențional și importante cantități de benzină, oamenii spulberă pur și simplu toate recordurile de planificare și de muncă. Resursele par inepuizabile. Eforturile lor sînt uneori pline de dramatism. Ziua în care vor veni în fața tribunelor sărbătorești va fi ziua mîndriei lor simple, bărbătești, romantice. De oameni care și-au făcut datoria. De oameni care își dau seama foarte bine că timpul le cere noi sacrificii, noi acte de eroism.

Trecem prin unitățile agricole ale Consiliului intercooperatist Recea din județul Mehedinți, unde a început culesul floriî-soarelui. La această oră țara e plină de polen. Și de semințe

Cîndva, prin acest vast ținut umblam într-un gaz, gata să se desfacă în bucăți la fiecare zguduitură, cu praf pînă în dinți. De jur împrejur erau numai fundații și drumuri pline de basculante gonind nebunește prin colb. Acum, aici se află hala «laminorului de benzi la rece» de pe platforma siderurgică din Galați. Muncitorii, tehnicienii și inginerii din acest interior sa-

vant construit, policrom, cu aspect de peisaj dintr-o eră viitoare, au realizat al 2-lea milion de tone bandă lată laminată la rece de la intrarea în producție, au asimilat reperele de tablă destinată confecționării caroseriilor autoturismului Dacia 1300 și ARO, cu un plus de rezistență și de rafinament, și produce deja o gamă largă de benzi între 10 mm și 1 000 mm. Trebuie remarcat însă aici că între cele 20 de zile avans înregistrate de bărbații de pe șantierul naval care au ridicat bara de metal a uriașei macarale și între aceste performanțe în milimetri există o concordanță deplină în perimetrul muncii. Sînt exemple imediate, plastice, ale celor două acțiuni paralele de a zmulge timpului fiecare secundă și metalului fiecare milimetru. Economiile fiind de domeniul milioanelor de lei.

Nu. Nu se poate dormi. Trebuie să fim neapărat prezenți acum, la ora aceasta din noapte la străpungerea galeriei prin care actualul curs al Cernei va fi deviat în albia rîului Motru. Minerii lui Dumitru Boicluc, Nicolae Tăpuc, Nicolae Curaliuc mai au doar 50 de metri de săpat înăuntrul muntelui prin care curg izvoare, cad blocuri de piatră, se desprind șisturi, alunecă moloz... Au săpat pînă acum 4 590 metri. La 23 August vor vedea lumina din cealaltă parte a munților. Va fi neapărat, atunci, dimineață. Va răsări soarele prin gura tunelului, oamenii se vor îmbrățișa, vor respira aer curat, vor auzi foșnetul cetinilor, vor asculta păsările și vor bea, poate, o sticlă de șampanie în cinstea evenimentului de la Complexul hidrotehnic și energetic Cerna-Motru-Tismana. Căci ei se află de fapt cu 200 de zile în avans față de plan. Ar fi trebuit să se sărbătorească abia în anul viitor!

Într-o așezare, odinioară eșuată în anonimat — e vorba de Baiș — asistăm la punerea în funcțiune a fabricii de oxigen. Evenimentul ia proporții planetare. Iată cum, în contextul atîtor semnale de alarmă lansate de oamenii responsabili pe diverse meridiane, privind poluarea și degradarea mediului înconjurător, la noi, în plină cîmpie, se produce, nici mai mult nici mai puțin, oxigen! Dar, e adevărat, un oxigen cu un «caracter» special; se prevede ca în cinstea zilei de 23 August să se treacă la elaborarea a 500 m c oxigen lichid pe oră. Pentru larga respirație a industriei românești.

Ca semn că nicăieri, în aceste zile fierbinți, toride de august, nu e loc de repaus. Nici la Tîrgoviște, unde se fac ultimele probe la cald în halele forjelor de blocuri și bare de la Combinatul de oțeluri speciale (lucrări proiectate abia pentru finalul anului); nici la Rîmnicu Sărat unde au început lucrările de construcție la o instalație pentru distilare prin vid a uleiurilor minerale uzate, pentru epurarea apelor reziduale și reintegrarea lor în circuitul industrial; nici în orașul fantomatic al cărămidăriilor de altădată, Jimbolia, unde s-a trecut la realizarea unor cantități importante suplimentare de materiale de construcții, mobilă, încălțăminte, mase plastice, în valoare de 230 milioane lei!

Ați rămas vreodată mai multă vreme într-o termocentrală? În termocentrala de la Paroșeni, de pildă, de la Mintia, să auziți vuietul straniu, de violoncel, reprodus prin mii de amplificatoare, al energiei electrice, să vă încărcați de această energie electrică precum paratrăsnetele de pe clădirile înalte? Puterea lor, măsurată azi, 23 August, în 19 milioane kWh de energie electrică peste plan, vine din adîncurile minelor de la Vulcan, Petrila, Lonea, Lupeni, unde bărbații pîinii albe și surîsurilor fosforescente, minerii, au extras 90 000 tone de cărbune energetic și combustibil dincolo de limitele calculate dinainte de specialiști.

Pretutindeni se lucrează. Oamenii simt răspunderile care apasă pe umerii lor în virtutea marilor noastre planuri de viitor. Există o conștiință a eroismului, vecină, întotdeauna vecină, cu eroismul celor care au căzut în luptă acum 31 de ani, pe fronturile libertății. Conștiința eroismului este comună tuturor celor care muncesc. Ea este sărbătorită prin ziua de excepție cu nume de naștere, de stradă, de uzină, de destin al atîtor oameni și atîtor speranțe, care este 23 August.

O călătorie prin țară la această oră înseamnă o datorie de onoare.

A. DOHOTARU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

UNEORI, EI, TILIȘCANII, SE AFLĂ MAI SUS DECÎT SOARELE

În definitiv, am putea spune, ce ne pasă nouă că în Tilișca, una din comunele din «mărginimea Sibiului», există o femeie cu numele Nuța Iuga care citește în fiecare zi cîteva zeci sau sute de pagini, după cum o lasă treburile casei de care vede singură de la 34 de ani, de cînd a rămas singură, și pînă acum, la 74 de ani? Oameni sînt pretutindeni și mulți dintre ei citesc, și chiar și în Tilișca mulți zăbovesc deasupra paginilor celor 5 000 de volume aflate în biblioteca din comună. Dar pentru femeia asta pe care fotografiile din tinerețe o arată frumoasă ca un lujer de floare, cartea înseamnă ceva fără de care nu poate trăi. Și dacă în casa ei lumina se stinge mai tîrziu decît în alte case, e pentru că Nuța Iuga cunoaște acea nobilă, spaimă resimțită numai de spiritele cele mai alese, de a nu putea cuprinde totul, de a nu putea citi totul, fiindcă, oricît de mult ai veghea pînă noaptea tîrziu cu cîte un roman în mîini, durata vieții nu-ți îngăduie să te bucuri totuși decît de puține din scrierile izvodite de oameni. Teama de a nu cunoaște desăvîrșirea pe care ți-o pot da cărțile fac din femeia aceasta cu puține clase un om cum nu întîlnești în fiecare zi.

Prima carte citită de Nuța Iuga a fost *Doma cu camelii*. Învățătorul i-a împrumutat-o neavînd altceva la îndemînă, și cînd i-a întins-o s-a îndoit că face bine lăsînd un copil să parcurgă un roman nu tocmai pe înțelesul orișicui la o vîrstă fragedă. Dar teama lui că Nuța se va înstrăina de lectură în contact cu o carte destul de dificilă nu s-a adeverit. De atunci și pînă astăzi, Nuța Iuga a citit tot ce i-a căzut în mînă, cu patimă și cu încredere deplină în cuvîntul scris, pentru că nu degeaba a fost așternut el pe hîrtie. În orice carte găsești ceva bun pentru minte și inimă, spune ea, pentru că de aceea a și fost scrisă, ca să povățuiască și să aline. Dar chiar dacă rămînea zilnic ceasuri întregi cu cîte un roman în mîini, ascunsă prin vreun ungher al casei sau pe deal, la umbra copacilor, Nuța Iuga nu a devenit captiva paginilor întoarse cu grijă, nu a început să viseze la personaje învești mîntate în haine de preț sau la scene dintr-o lume străină de cea a tilișcanilor. Femeia aceasta, care ar fi putut ajunge, cu mai multă șansă, învățătoare sau, de ce nu, scriitoare, cu toate că iubește cu atîta patimă universul paginilor tipărite și-a păstrat concepția de țărancă, crezînd numai în lucrurile palpabile din preajma sa, îngrijindu-și casa ca oricare gospodină din sat, sporovăind cu vecinele fără a-și închipui vreo clipă că este mai presus decît ele. Din familie a moștenit dragostea de carte. De la tatăl ei. De la toți oamenii printre care a crescut și de la care a aflat cîte ceva, oricît de neimportant, a învățat omenia. În 1946 a înfiat un orfan de război. L-a îngrijit ani mulți, ca pe propriul ei copil, l-a îndrumat către carte («Mi-ai pus cartea în mînă, dar ai știut să mi-o pui în așa fel încît să n-o mai lepăd niciodată», va spune el mai tîrziu), astfel încît acesta a devenit un inginer apreciat. Plecat de pe locurile unde a copilărit, inginerul Nicolae Dumitrașcu îi scrie mamei sale adoptive: «Dorul care mă cuprinde la gîndul că undeva într-un colț de lume este un sătuc cu cei mai frumoși oameni, cei mai buni, cu locurile cele mai frumoase, cu obiceiurile neamului nostru, mă face să-mi amintesc de unde am pornit».

Nuța Iuga a avut la un moment dat o

bibliotecă de vreo mie cinci sute de volume. Care însă a ars, odată cu casa. Cînd a văzut focul, femeia nu s-a repezit mai întîi să scoată din văpaie straiele, mobilele, lucrurile mai de preț din gospodărie. S-a repezit la cărți. N-a scos prea multe din viitoarea fierbinte. Multe zile mai tîrziu, mergea pe uliță și găsea file de cărți, arse pe margini, pe care scria «Din cărțile mele — Nuța Iuga» și le aduna plîngînd. Cu timpul, și-a făcut din nou o bibliotecă și astăzi în casa ei sînt răspîndite din nou pretutindeni o sumedenie de cărți, de parcă stăpîna ar vrea ca în orice clipă să-și poată odihni pe coperta unui volum ochii obosiți de lucrul la o dantelă sau la un covor. «Romane vechi, de autori buni», dar și prozatori contemporani, încît, dacă e greu să deslușești preferințele de lectură ale bătrînei, pricepi totuși cu siguranță dragostea ce-o are pentru cărți.

În fond, cine sînt tilișcanii, dintre care se pot ridica oameni în stare să recite zile întregi din versurile lui Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Cîrlova, Goga, în stare să plîngă atunci cînd flăcările le devastează biblioteca, și cum sînt locurile unde viețuiesc ei?

«Așezarea cestui sat/ E de-un pitoresc minunat./ Prin mijloc trec două ape/ Pe margini dealuri înalte./ Vara pe dealuri și văi/ Numai cioboane de oi./ Printre fagi cei pletoși/ Tot ciobani de cei frumoși./ Casele multe-s mărunte/ Dar din curți ies fete mîndre./ Înalte, frumoase toate/ Cum nu sînt prin alte sate./ Le-a dus vestea peste mări/ Peste mări și-n alte țări./ Despre limba ce-o vorbesc/ Și portul tilișcănesc.»/ Așa sună o poezie compusă de Nuța Iuga despre meleagurile unde sînt statorniciți de veacuri tilișcanii.

Numele de Tilișca, după spusele localnicilor, ar veni de la un comandant al oștilor romane, Tillus. Rănit în luptele cu dacii, acesta s-ar fi retras și a murit aici. Urmele unei cetăți de pe timpul lui Burebista se află pe Cătăniș, unul dintre dealurile care străjuiesc satul. Printre ruine a fost descoperită o ștanță de bătut monezi, aflată acum în posesia muzeului Bruckenthal. Pe un alt deal din împrejurimi se află vestigiile unei cetăți feudale. Toate aceste embleme ale altor epoci reprezintă certificatul de vechime al locuitorilor de aici, înseamnă o recunoaștere a statorniciei cu care și-au apărat așezarea, obiceiurile.

Înghesuiți de dealuri «de un pitoresc minunat», tilișcanii nu au avut pentru vatra satului lor prea mult loc, dar pe cel existent l-au folosit cu chibzuință, la maximum. Ulițele sînt cam strîmte și cam întortocheate. Cele 559 de case cam vin unele în altele, dar aceasta este și un simbol al solidarității de care a trebuit să dea dovadă comunitatea pentru a rezista urgisirilor istoriei sau ale naturii. Porțile înalte ascund de ochii iscoditori forfota gospodăriei. Aspectul acesta de cetate al locuințelor din Tilișca nu semnifică o nevoie de însingurare, de izolare, ci vorbește despre pudoarea cu care tilișcanii trăiesc, organizîndu-și viața într-o intimitate unde pătrunzi cu greu. Aceeași grijă de a nu șoca pe privitori, dezvăluindu-și lor prea mult din suflet, se observă și în ornamentația austeră a porților sau în portul lipsit de toate acele înfloriturii întîlnite pe străzile oamenilor de pe alte meleaguri. Veșmintele tilișcanilor nu cunosc nici exuberanța coloristică, pentru ele fiind folosite numai albul și negrul, culori esențiale, din moment ce ele exprimă viața și neființa.

Maria Hânsa, de 84 de ani, și alte femei din sat, mai știu încă a face straie din acestea minunate, dar aceste veșminte sînt tot mai puține și tot mai scumpe, și sînt păstrate cu grijă în sipete, de unde nu sînt scoase decît de sărbători. Din aceeași pudoare de a nu se lăsa scrutați de oricine, tilișcanii răspund uneori în doi peri. La o întrebare ca «De unde vii?», cineva de pe aici îți poate foarte bine răspunde «la, de pe dealurile astea», deși el poate veni chiar și de la București. La sărbători, oamenii se veselesc cu măsură, jocurile lor nu au frenezia care merge pînă la uitare de sine, ci în fiecare moment ei se supraveghează să nu cadă în exces, să nu treacă de acea bună cuviință moștenită din străbuni, care interzice să depășești măsura, nefiind tu mai cu moț decît ceilalți.

Tilișca e o oază unde se păstrează nealterate portul, obiceiurile, jocurile, dintr-un respect față de tradiție, față de străbuni. Dacă strămoșii le-au păstrat și ni le-au încredințat să le ducem mai departe, înseamnă că așa e bine, spun ei. Nu putem pierde sau înstrăina niște lucruri pe care le-au gîndit generații întregi înaintea noastră ca fiind bune. De aceea, în primul rînd, tilișcanii nu uită că ocupația moștenită din tată în fiu e păstoritul, meserie care i-a ținut în viață, pe ei și așezarea lor.

— Am acum 54 de ani. La 90 voi fi bătrîn, îmi spune Ioan Cîmpeanu, în casa căruia am intrat pentru cîteva minute. Noi, crescătorii de animale, trăim foarte zbuciumat. Sîntem plecați în mai tot timpul anului. Între 1 octombrie și 1 mai nu avem ce căuta aici cu oile. Din moși strămoși știm că trebuie să plecăm, ca rîndunelele, către zonele mai calde ale țării. Ne-a intrat în sînge încît, atunci cînd vine vremea plecării, nu mai putem sta locului o clipă. Într-o vreme mergeam în Dobrogea. Acum, către Banat. Oriunde sînt pășuni întinse și climă mai blîndă. Trimitem scrisori pline de dor la neveste. Le trimitem și bani. Am putea sta și în sat iarna. Am avea furaje. Dar o astfel de furajare facem numai în caz de nevoie, pentru că astfel distrugem oile. În anul cînd rămînem cu oile aici, nu-i nici lînă, nici brînză, nu-s nici pielițe. Pierde și familia noastră și pierde și statul. La 12 ani am plecat prima oară. Doar în cîțiva ani am rămas în sat iarna. Altfel, tot pe drumuri. Am distrus sute de încălțări. Opinci, cizme. Mergem pe lîngă șosele, ocolim orașele. Acolo sînt alte rosturi pe care poate nu le știm atît de bine. Am ieșit odată în șosea pentru că altfel aș fi intrat în recoltă cu oile. Numai o jumătate de kilometru. Imediat amendă. E greu cînd nu găsim înțelegere. Pe mîna noastră e o bogăție a țării pe care trebuie s-o păstrăm ca pe ochii din cap. Ne sacrificăm pentru ea. Știm că ar fi mai ușor să stăm pe lîngă căminul nostru, să avem program de opt ore, să stăm noaptea lîngă nevestele noastre. O fi gros cojocul pe care îl purtăm în spinare de ne cocirjăm, dar pămîntul tot trage cînd dormi pe el. Atîtea nopți dormite în plin cîmp, numai cu cîinii, oile, asinii, de parcă n-ar mai fi nimeni pe lume. Cînd ajungem la bătrînețe, ne lovește reumatismul. Stînd tot singuri pe coclauri, sîntem mai tăcuți decît alții. Oricît am colinda noi, ciobanii, prin lume, că știm o geografie de putem uimi și un profesor de specialitate, oricît am întîlni locuri frumoase sau oameni buni, rămînem cu gîndul tot la locul de unde am pornit. Dacă sîntem păstrători de tradiție, lucrul ăsta se explică și prin faptul că avem nevoie, atunci cînd ne reîntoarcem pe meleagurile noastre, să găsim totul așa cum a fost, cum am lăsat, ca să avem senzația că nu am plecat nicăieri, ci am stat mereu aici, cu copiii, cu nevasta, chiar dacă spunem în glumă că bărbatul e capul iar nevasta e gîtul, și gîtul poartă capul cum îl vrea. Femeile noastre spală lînă, țes covoare, duc la oraș diverse produse. Tot ce fac ele, tot ce facem noi, e pentru copii, ca ei să trăiască bine. Le facem haine, le facem case, îi căsătorim. La noi, fetele se mărită devreme. Și băieții. Un flăcău la 28 de ani, noi spunem că e bătrîn și trebuie să-și găsească grabnic o soție. Găsește. Și fete cu liceu. Pentru că la noi nu e o rușine ca o fată cu carte să ia un crescător de animale. Pe primii copii îi ținem pe lîngă casă. Îi facem gospodari. Pe ceilalți, dacă vor, îi lăsăm să zboare, să meargă la învățătură, mai departe. Astea sînt regulile noastre care ne-au ajutat pe noi, tilișcanii, să ne păstrăm rostul prin veacuri, în ciuda tuturor necazurilor. Tot ce-i românesc nu piere.

Maria Stanca, în vîrstă de 70 de ani, mamă a opt copii, mai trebuie să mai însoare doar un singur băiat, pe Toma:

— O nevastă ca să fie bună trebuie să fie harnică și econoamă. Să meargă la orice greu lîngă bărbat. Să nu umble după distracții și podoabe. Să aibă copii mulți și să-i învețe numai de bine. Cît o fi de necăjită, să nu lase să i se vadă necazul.

În aparență, în Tilișca, între bărbat și femeie există o inegalitate, o subordonare a femeii față de bărbat. Numai în aparență. Dacă scrutezi cu atenție, înțelegi că fiecare e stăpîn pe un anumit domeniu, că prin ani s-au statornicit atribuțiile, s-a făcut o repartizare a lor, o delimitare strictă care nu are nimic de-a face cu o subjugare.

— Ritmurile vieții noastre, îmi spune Mircea Banciu, la stîna căruia am poposit pentru o noapte sînt cele ale naturii. Ne sculăm odată cu răsăritul soarelui și ne culcăm odată cu apusul lui. De multe ori, pe colinele acestea pe care tot umblăm, uneori, noi, tilișcanii, sîntem mai sus decît soarele. Ne place iarna și ne place și vara, pentru că orice anotimp își are rostul lui. Întreaga fire ne dă vești. Stelele ne spun unde ne aflăm. Sau ne zic ce vreme va fi. Apa caldă la fîntînă dimineața e semn că plouă. Dacă e rece, e senin. Semnele din iarba călcată ne înștiințează dacă a trecut vreun lup sau vreun urs prin apropiere. Semne sînt multe. Dar tot mai puțini sînt cei care le deslușesc. Și ciobani buni sînt mai puțini ca altădată. Sînt doar cîțiva și cer mult. Bani, haine, hrană. Ne mai ajutăm cu copiii noștri. Tare mult ne-am bucurat cînd s-a luat hotărîrea ca în Tilișca școala să înceapă de la 1 octombrie și să țină pînă la 15 mai. Fără vacanțe. Așa, copiii pot să ne dea cîte o mînă de ajutor, în perioada în care ducem la păscut oile pe plaiurile noastre. Înlesnirea asta ce ni s-a acordat e o dovadă că nu sîntem uitați, că se știe de noi și ce însemnăm pentru economia țării.

Transhumanța își are legile ei aspre. Nici o clipă nu am avut impresia, cît am stat la Tilișca, sau cît am colindat dealurile din preajma ei, că oamenii de aici trăiesc în idilism. Peisajul o fi el bucolic, ca în pînzele cu ciobănași bucălați și oițe smerite, însă viața oamenilor nu e cîtuși de puțin patriarhală și de aceea un sprijin de nădejde al lor este tradiția. Tilișca însă nu-și rezumă viața doar la istorie, la doine și legende, la cîntece de fluier și la jocuri, la straie pitorești, ci trăiește în contemporaneitate tocmai pentru că are rădăcini adînci înfipte în trecut. N-are rost să fac aici enumerări de televizoare, aparate de radio, mașini aflate în posesia tilișcanilor. Acestea nu sînt decît semnele exterioare ale modernizării și ale conjugării cu ritmul de viață al întregii țări. Modul însă de gîndire profund românesc al tilișcanilor, dorința lor de a-și ridica satul fără a renunța la tot ce e mai bun din trecut, convingerea că oile pe care le stăpînesc, în număr de 14 000, sînt o parte din averea țării, îi prezintă pe tilișcani în deplină concordanță cu mersul înainte al vremurilor. Primarul comunei, Ion Hașegan, se zbate în fruntea obștii pe care o conduce să înfrumusețeze comuna, să asigure oamenilor condiții de trai din ce în ce mai bune. Secretarul consiliului popular din Tilișca, Vesa Constantin, îmi vorbește despre proiectele de modernizare a drumurilor, despre baia comunală care se va construi, despre cele două cabane turistice ce se vor înălța în curînd, precum și despre înființarea de noi magazine în comună. Se oprește apoi îndelung la proiectul de captare a rîurilor Tilișcuța și Riul Negru, prin realizarea căruia se va asigura comunei apa potabilă. Proiecte frumoase, îndrăznețe, care prin hărnicia și perseverența acestor oameni vor deveni curînd realitate. Pentru că istoria nu ocolește aceste meleaguri, ea se învață și se face în același timp în fiecare zi.

GEORGE ARION ■

flacăra
martor ocular

flacăra la dispoziția dumneavoastră

«Sînt *Ifrim Elena* din Slatina, am fost gestionară la A.S. Loto-Pronosport — sucursala jud. Olt, pînă la 9 noiembrie 1974, cînd mi s-a desfăcut contractul de muncă, disciplinar. Mă consider nedreptățită...». Din răspunsul Procuraturii județului Olt reiese că decizia de desfacere a contractului de muncă nu a avut temei, Ifrim Elena trebuind a fi repusă în drepturi, așa cum s-au pronunțat și instanțele de judecată locale. Și, totuși, A.S. Loto-Pronosport nu respectă această hotărîre. De ce?

*

Despre mineralierul «Tomis», mîndria constructorilor noștri de nave de mare tonaj s-a mai scris în ziare. Ar fi cazul acum să se scrie că «Tomis» și-a încheiat cu succes prima sa misiune, executînd comanda «mola ancora» în portul brazilian Rio de Janeiro unde încarcă minereu să-l aducă acasă. *(Viorel Tabacu* — Tulcea)

Parcurile — zic eu — au fost făcute pentru ca orășeanul să găsească aici un colț de natură mai liniștit, mai puțin tulburat de viața citadină. Veniți să vă plimbați și să găsiți relaxare pe aleile parcului mare din Cluj-Napoca. Numai fiți atenți să nu vă doboare vreun getax, sau camion, sau autodubă, sau alt neam de căruță cu motor că toate se vîntură în voie pe alei, de nimeni oprite S-a scris despre asta și în ziarul local «Făclia» De scris s-a scris, dar măsuri... Păcat. Parcul e tare frumos! *(Ovidiu Mareș* – Cluj-Napoca)

*

Din trei familii sucevene, una are telefon la domiciliu. Acesta este rezultatul unor ample lucrări de extindere a centralei telefonice municipale. Lucrările au fost terminate cu trei luni mai devreme de termenul prevăzut și asigură aproape o dublare a capacității centralei, beneficiari fiind mai ales locatarii noilor și modernelor cartiere ale străvechii cetăți de scaun moldave. *(Petru Bănică* — Suceava)

*

Locuitorii satelor care alcătuiesc mîndra așezare bănățeană, comuna Recaș, întîmpină ziua de 23 August cu frumoase împliniri. Amintesc doar trei dintre ele: un nou local de școală cu 24 săli de clasă, extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă «ca la oraș» și asfaltarea unei foste uliți, acum stradă tot «ca la oraș». Și totul cu contribuția în muncă și mijloace bănești a locuitorilor comunei. *(Fulvia Negrilă* — Timișoara)

*

În revista noastră (nr. 29 din 26 iulie) a apărut scrisoarea semnată de un *grup de mame* din Alba Iulia care reproșau autorităților municipale că o clădire inițial destinată unei creșe a fost ulterior afectată unei grădinițe. Din răspunsul primit de la Consiliul popular municipal Alba Iulia, reiese că schimbarea aceasta s-a făcut din cauza unor stricte necesități, cererile pentru locuri în grădinițe depășind mult pe acelea de locuri în creșe. În încheierea răspunsului se spune: «Întrucît grupul de mame semnatare ale scrisorii adresate redacției nu și-au dat numele și adresa, rugăm să ni le comunicați pentru a putea lua măsuri în cazul în care, numărul acestora fiind mare, să le putem ajuta».

Nota redacției. Sus-numitele mame nu și-au dat numele. Poate o vor face acum, în interesul lor.

*

Iuliana Marchis din Satu Mare înfățișa starea deplorabilă în care se află strada Lazărului din periferia municipiului Satu Mare. Iată și răspunsul Comitetului Executiv al Consiliului popular al acestui municipiu.

«...vă informăm că strada Lazărului are documentația făcută în vederea modernizării, urmînd a se ataca lucrarea după constituirea fondurilor din contribuția bănească a locuitorilor pe anul 1976. Racordarea străzii la rețeaua de apă a orașului se va executa în trimestrul IV a.c.»

*

Colectivul secției a II-a furnale de la Combinatul siderurgic Hunedoara — ne scrie *Aron Cătă* — a elaborat în întrecerea socialistă închinată lui 23 August cantitatea de 14 500 tone fontă peste prevederile sarcinilor de plan, în timp ce productivitatea muncii a crescut cu 101,2 la sută. S-au obținut economii la prețul de cost în sumă de un milion și jumătate de lei, iar economiile la consumul de cocs depășesc patru milioane de lei

*

Tot despre cinstirea zilei de 23 August ne scrie și Dumitru Păpușoiu din Tîrgu Frumos Anul trecut, locuitorii comunei Brăești din județul Iași și-au propus cîteva obiective care să ridice nivelul de viață din comună. Printre acestea: construirea unei Case a agronomului, lărgirea actualului spațiu de învățămînt cu încă două clase, restituirea pentru agricultură a unor terenuri defrișate. Asta a fost anul trecut. Acum, proiectele sînt fapte împlinite, și Casa agronomului, și cele două clase de școală, și 340 de hectare curățite de spini ierboși și lemnoși...

*

Numele meu este *Băghină Constantin*, locuiesc la Tg. Jiu și sînt profesor de matematică-fizică, absolvent al Institutului pedagogic de 3 ani. Potrivit Statutului personalului didactic, absolvenții institutelor pedagogice de 3 ani pot ocupa posturi de profesor în învățămîntul obligatoriu de cultură generală, clasele V-X, dar nu și în învățămîntul liceal (articolul 9, pct. e). Odată cu generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, clasele a IX-a și a X-a s-au creat la aproape toate școlile din țară, cu excepția cîtorva așezări rurale, puține la număr, dar unde, în perspectivă — așa cum stabilesc Directivele partidului — se vor înființa și clasele treptei I-a de liceu. Situația aceasta nouă are unele consecințe nedorite pentru absolvenții institutelor pedagogice, fie la repartiție, fie la transferuri. Fiindcă, absolvenții aceștia nu se numesc și nu se transferă în școli care au și treapta a I-a de liceu. Consider că este neapărată nevoie de o revizuire a textelor de lege și punerea lor de acord cu realitățile noi ale învățămîntului nostru, pentru ca să nu fie nedreptățită o categorie largă de slujitori ai școlii, cu o bună pregătire

*

Sînt Ioan Verdeș, maramureșean din satul Glod. Am absolvit liceul, iar luna trecută mi-am terminat stagiul militar. Aș dori să mă calific, la locul de muncă, într-o fabrică sau uzină, în meseria de frezor sau rectificator. Am încercat fără succes la întreprinderile industriale din Sighetu-Marmației unde aș dori să mă stabilesc. Aș încerca și în altă parte fiindcă doresc uzina. M-ar durea să mă despart de meleagurile mele maramureșene, dar și mai greu mi-ar fi fără muncă.

*

În cinstea zilei de 23 August, zece mii de orădeni au prestat muncă patriotică, participînd la lucrările de consolidare a digului din preajma fabricii de cărămidă. *(Daniel Micu* — Oradea)

*

Mă numesc *C. Iodirescu*, sînt de profesie maistru energetician și în prezent execut lucrări pe șantiere de electrificare în Dorohoi. În echipele pe care le conduc lucrează muncitori din diferite localități ale județului Botoșani care, în timpul lor liber, se duc pe la casele lor. Acești muncitori sînt *obligați*, la plata retribuțiilor, să cumpere cîte un bilet în sumă de 5 lei Biletele — cică — ar fi pentru baluri sau spectacole sportive Oamenii aceștia nu au timp nici de baluri, nici de meciuri. Trebuie totuși să cumpere niște hîrtii ștampilate, fără cotor măcar, pentru controlul difuzării biletelor. Credeți că este legal!?

*

Încă de la 4 august, cooperativa de consum zonală Bîrlad a început difuzarea manualelor didactice pe 1975-1976 în toate cele 18 comune aparținătoare. Acțiunea s-a terminat încă înainte de 21 august. Ca în zicală: omul gospodar face vara sanie și iarna car. *(Lupu Bucholtz* — Bîrlad)

*

În jurul blocurilor nou-construite din cartierul de vest al Ploieștiului, locatarii, cu un pronunțat «spirit de inițiativă» au împrejmuit, în dreptul apartamentelor, bordura de beton ce înconjură blocurile. Asemenea inițiative strică estetica locurilor. N-ar fi rău ca edilii municipiului să ia măsurile care se impun. *(Teofil Nițulescu* — Ploiești)

*

La ora cînd apare acest număr din Flacăra, piesa la care meșteresc montorii uzinei bucureștene «Energoreparații» nu se mai află la București ci, acolo unde-i șade bine, la Combinatul chimic Ocna Mureș. Grav avariată în timpul inundațiilor din iulie, turbina de

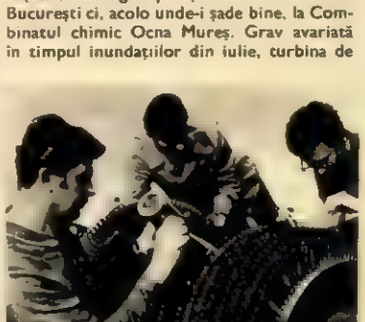

25 MW, fiindcă pe ea o vedem în fotografie, a fost rapid și bine refăcută și acum își face datoria la locul ei de muncă. *(Ștefan Bratoloveanu* — București)

*

Chioșcul pentru difuzarea presei de la intersecția străzilor Libertății — Ady Endre — Nicolae Bălcescu din Tg. Mureș a fost desființat de mai multă vreme, în paguba unor vădite interese ale consumatorului Mai ales că magazinul cu același profil situat la o distanță de 300 de metri, este aprovizionat cu totul nesatisfăcător. *(Balogh Ladislau* — Tg. Mureș)

*

Douăzeci de obiective au fost în plan, douăzeci s-au realizat, valoarea lor totală ridicîndu-se la un milion de lei: extinderi în rețeaua electrică, lucrări de îmbunătățire la dispensarul din Valea Screzii și căminul cultural din Tîrlești, o magazie de mărfuri la Valea Plopului și altele. *(Marin Serea* — Ploiești)

*

În zona gării Oravița din județul Caraș Severin s-au dat în folosință noi blocuri de locuințe încă de anul trecut. Și tot de atunci, locatarii acestora așteaptă terminarea și darea în exploatare a centralei termice. Se înțelege, o așteptare pe deplin justificată: oamenii au nevoie de apă caldă în orice sezon și de căldură în timpul iernii. Ceea ce nu înțeleg este ce așteaptă constructorul? Să mai treacă o iarnă? *(Pavel Nicolae* — Oravița)

*

Este condamnabilă fapta comisă de Vlad Constantin din comuna Bughea de Jos și Boteanu Dan din Bughea de Sus, județul Argeș, care, dornici de o recoltă nemaipomenită de pește au infestat, folosind carbid, cursul apei Strigoiul care curge din centrul satului Albești, printre dealurile Mălinului și Urencii, vărsîndu-se în rîul Bughea. De altfel, multe rîuri interioare din zona Muscelului sînt sărăcite de faună prin asemenea metode condamnate și de legi și de opinia publică. *(Ion Dobrescu* – Cîmpulung-Argeș)

*

«Ultimul Magellan» («Flacăra» nr. 31 din 9 august) a suscitat un viu interes în lumea tînără. Iată fragmente din trei scrisori primite la redacție:

● ...Am 17 ani, sînt dornică de viață și de întîmplări interesante. Mă consider o aliată a ideii elaborate de eroul anonim al articolului. Cred că deopotrivă mie mai sînt mulți tineri dornici de orizonturi largi, și nu numaidecît de «fapte mari»... *(Ionelia Gavrilă* — București).

● ...Păcat că în lumea noastră în care mai există tineri de o încăpățînată inerție, un «ultim Magellan», o încercare de evadare din închisoarea obișnuinței la care ne condamnă propria noastră lipsă de inițiativă, este o apariție solitară... *(Daniela Pleșa* — București).

● ...totul este posibil dacă ai un pic de voință... *(Nicolae Dragoș* — București).

*

Sora noastră, Dobrițescu Paraschiva, din satul Sașa, com. Dănești, județul Gorj, a murit în ziua de 18 iunie a.c. Sîntem nemulțumite de ancheta întreprinsă pentru stabilirea cauzei decesului. Ca întreg satul, credem că nu-i străin de cele întîmplate propriul ei soț, care în repetate rînduri o bătea, o maltrata, o izgonea de acasă. *(Simionescu Elena* și *Bican Eugenia)*

*

Gospodărirea plantelor medicinale din culturi sau din flora spontană a județului Botoșani cade în sarcina Întreprinderii de plante medicinale din acest județ. O întreprindere ca oricare alta, cu plan de producție, plan de export etc. Și pentru că a venit vorba de export, vă mai comunic faptul că, potrivit angajamentelor, întreprinderea botoșeneană va livra suplimentar, în sumă de două milioane de lei valută, mac în R.F.G., Israel, S.U.A., în farmaceutic în Italia și Elveția, arnică, gălbenele, valeriană în alte 11 țări. *(Marcel Grunfeld* — Botoșani)

*

Era trecut de ora 20. Mă aflam în gara Ciulnița și așteptam trenul spre Slobozia M-am urcat în tren și, împreună cu alți călători, ne-am trezit la... Fetești. De ce? Pentru că în această gară — Ciulnița — trenurile locale nu au tăblițe indicatoare privind ruta de circulație. *(Trandafir Stelian* — Slobozia)

POȘTA REDACȚIEI

Vasile Popa — Brăila. Cererea v-a fost rezolvată. Ați fost repartizat de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județul Brăila la I.U.G.-Progresul.

Anghel Colea — Giurgiu. Adresînd sesizarea dumneavoastră, spre rezolvare, forurilor competente locale, am fost informați că prin decizia nr. 9693 din 29 iulie 1975 vi s-a acordat gradația ce vi se cuvenea.

Natalia Rusu — București. Conform statutului C.A.P. numai tatălui dumneavoastră i se poate atribui lot de folosință. Mama, lucrînd la o cantină din Pașcani, nu mai poate lucra și la C.A.P.-ul din Valea Seacă, ca atare nu i se poate atribui lot de folosință

Constantin Clapa — Bacău. Întreprinderea de dezinfecție, deratizare și dezinsecție-București, căreia ne-am adresat, ne-a informat că s-au luat măsuri pentru compensarea orelor prestate peste program, precum și pentru preluarea gestiunii secției de către un alt retribuit. Cum însă I.D.D.D.B omite să ne precizeze în ce constau măsurile luate și data aplicării lor, comunicați-ne dumneavoastră modul de rezolvare.

Dumitru Ionescu — București. Deși semnalați unele aspecte interesante din activitatea unităților noastre comerciale, faptul că tratați la modul general nu este convingător. Reveniți cu exemple concrete.

Nicolae Cazacovski — Combinatul de celuloză și hîrtie Letea. «Unchiașul din poveste» este doar o realizare artistică în tehnica fotografică. Așteptăm fotografii cu conținut.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

flacăra
martor ocular

FRUCTELE DE PĂDURE ȘI CIUPERCILE DE PĂDURE — O ȘANSĂ NEEXPLOATATĂ SUFICIENT

Ne aflăm în plin sezon de recoltare a fructelor de pădure și a ciupercilor din flora spontană; adică zmeură, afine, mure, hrib, gălbior, porumbe, alune, vinețele, măcieșe, ghebe, crăite și multe, multe altele încă. Iată, am înșirat doar cîteva din roadele sau minunile care cresc în talnica și darnica poală a pădurilor. Poate că unii vor zîmbi cu îndulgență văzînd că ne-am propus un reportaj-anchetă cu un asemenea subiect care se arată a fi oarecum minor. Sincer vorbind, așa am crezut și noi la început, dar, la Ministerul Economiei Forestiere și al Materialelor de Construcție, în cadrul unei discuții de așa-zisă tatonare, l-am întrebat pe inginerul Traian Ionescu, șeful serviciului de recoltare, prelucrare și valorificare a produselor accesorii ale pădurii, dacă preocupările, realizările, posibilitățile și, în general, problematica serviciului pe care îl conduce pot constitui subiectul unui reportaj. Iată răspunsul dinsului:

— Sigur că da, serviciul nostru nu are date senzaționale, cum are cibernetica, sau mai știu eu care alt domeniu spectaculos și de ultimă oră. Vă asigur însă că o deplasare la fața locului, în județul Bihor de exemplu, v-ar convinge că și noi am avea cîte ceva de arătat. Pînă una-alta, să definim termenul de produse accesorii prin care noi înțelegem tot ceea ce oferă pădurea pe lîngă lemnul mare, lemnul de construcție sau industrie. Dintre aceste produse, pe un loc fruntaș se află fructele de pădure și ciupercile din flora spontană. Lor li se adaugă și plantele medicinale, sau nuielele pentru împletituri, albinăritul ocoalelor silvice, amenajarea și întreținerea păstrăvăriilor, confecționarea măturilor de mesteacăn, foarte solicitate și în cantități aproape nelimitate, sau chiar și vînatul. Dar să revenim la fructe și ciuperci, produse care, comercializate, mai ales în străinătate, aduc venituri substanțiale. M-ați întrebat dacă avem greutăți. Sigur că avem, în primul rînd rezolvăm foarte greu problema culegătorilor, deși plătim, mai ales din acest an, prețuri foarte bune, iar plata se face pe loc, fără prea multe formalități. Am putea vorbi și despre faptul că murele, zmeura, afinele și încă vreo cîteva alte fructe sînt puternic afectate de factorii meteorologici, fără ca noi să le putem ajuta. Și-ar mai fi vorba și de poluarea din ce în ce mai accentuată, cu deosebire în zonele industriale. Iată și cîteva cifre care, în genul lor concis, pot ilustra atît organizarea serviciului nostru, cît și dotarea pe care am reușit-o deocamdată în acest domeniu: dispunem de 2 500 de puncte de achiziție care preiau marfa și o trimit, după o sumară conservare cu bioxid de carbon, la cele 70 de centre de prelucrare și valorificare. Centrele sînt prevăzute cu camere frigorifice, iar la unele dintre ele, la cele mai mari, avem chiar și fabrici de gheață. Toate centrele sînt dotate cu prese, uscătorii, recipienți și tot felul de utilaje, astfel încît s-ar putea spune că sîntem o uriașă unitate industrială cu mici secții răspîndite în toată țara. Și ce altceva să mai spun decît că, fără să uzăm de o formulă des întîlnită, mai sînt multe de făcut pentru ca toate produsele accesorii să poată fi integral valorificate. Cred însă că, la un inspectorat silvic, cum ar fi Bihorul, puteți afla amănunte în plus despre tot ceea ce v-am spus.

Iată-ne deci la Oradea, de vorbă cu Gheorghe Belea, inginerul șef adjunct al inspectoratului.

— Principalele noastre preocupări sînt, desigur, împăduririle și lucrările de refacere a terenurilor degradate din fondul forestier. Dar, cu atenția cuvenită, ne ocupăm și de produsele accesorii care ne aduc venituri surprinzător de mari. Iată două cifre: 40 la sută din planul valoric al inspectoratului a fost realizat prin aceste produse, adică am vîndut în valoare de milioane lei valută. Fără să se creadă că ne lăudăm, poate ați aflat acest lucru și la Minister, față de celelalte județe, județul nostru stă cel mai bine. Avem 142 de puncte de achiziție repartizate în cele patru bazine, Aleșd, Marghita, Tinca și Beiuș; avem două mari centre de prelucrare, la Osorhei, unde sînt adunate și prelucrate pentru export toate ciupercile din țară, și la Aleșd, care dispune și de o fabrică de gheață, iar un al treilea centru se află în plină construcție, la Beiuș. Cine lucrează în aceste centre? Ingineri și tehnicieni silvici, maiștri mecanici, lăcătuși, electricieni, frigotehniști și muncitori calificați pentru prese, uscătorii, oameni care sînt însă și un fel de meșteșugari, adică ei știu să confecționeze, mai ales în timpul iernii, cînd activitatea este mai scăzută, tot felul de obiecte mici, dar foarte căutate, cum ar fi împleticurile de nuiele, măturile de mesteacăn, cozi de unelte, lăzi de ambalaje, dopuri de butoaie și multe altele încă.

În drum spre Oșorhei și Aleșd, despre cîteva probleme privind mine de lucru, culegătorii, și valorificarea produselor accesorii, de vorbă cu inginerul Ioan Curt, șeful serviciului producție.

— Nu știu exact cum stau celelalte județe, dar se pare că între noi și Bistrița-Năsăud, Maramureș, Harghita, Covasna, Neamț, Sălaj, Suceava, n-ar fi mari diferențe, adică și ei au rezultate foarte bune. Secretul ar fi unul singur, culegătorii. Prin noile prețuri, 10 lei pentru un kg de afine predate, 8 lei pentru zmeură, 6-7 lei ciupercile proaspete, 4 lei pentru mure, ca să vă dau doar cîteva exemple, cred că se va rezolva oarecum și această penurie de culegători. Din ceea ce ne raportează achizitorii, ar reieși că un culegător obișnuit, fără să depună prea mari eforturi, cîștigă pînă la 70-80 lei pe zi, iar un culegător cu dexteritate, și care trage chiar care, cîștigă pînă la 140 de lei, mai ales la afine sau la zmeură. Culegătorii noștri sînt în special bătrînii, dar sînt și tinerii, elevi aflați în vacanță, copii cu care părinții fac o treabă foarte bună, în primul rînd îi învață cu munca, în al doilea rînd îi învață prețul banului și în al treilea rînd îi țin în mijlocul naturii, ceea ce nu e deloc rău. Acestea au fost motivele pentru care am încercat și chiar am reușit să organizăm cu U.T.C.-ul și cu Casa pionierilor cîteva asemenea tabere la Aleșd, Sudrigiu, Vașcău și la Stîna de Vale. Iată o realizare: un oiandez a văzut că avem ghiocei foarte frumoși. Pe ei îi interesau bulbii, pe care probabil că ei, ca mari exportatori de bulbi, îi vîndeau la alții. Acești bulbi nu pot fi culeși decît în timpul cît au și floarea, că altfel nu-i mai găsești. Sînt scoși și plantați cu tot cu floare în locuri special amenajate. Apoi, după ce se usucă floarea, sînt scoși și uscați. Arată exact ca arpagicul. Au fost culeși 700 000 de bulbi, dintre care numai județul nostru a cules 400 000, iar dintre aceștia, 100 000 au fost culeși de către două clase, a X-a și a XI-a de la Liceul din Aleșd. Elevii au cîștigat bani frumoși, iar acum am auzit că sînt în excursie. După cum se vede, se pot obține rezultate foarte bune dacă se găsește o formulă adecvată de cointeresare. Dar să vă relatez un alt aspect care pe mine m-a descurajat foarte mult. În facultate am avut un curs de produse accesorii. N-am să-l uit niciodată pe profesorul Silviu Corlățeanu, șeful catedrei, un adevărat pasionat în această problemă. De la dînsul am învățat și am înțeles că produsele accesorii pot și trebuie să devină o avuție națională numai dacă sînt privite ca produs finit. La ora actuală noi exportăm materie primă și nu produse finite. Noi, pe plan local, am încercat să traducem în realitate ideea produsului finit. Am încercat cu ciupercile. Am realizat cîteva sortimente de conserve pe bază de ciuperci. Sortimentele au fost testate și analizate și au fost apreciate ca foarte bune, dar, cînd a fost vorba să trecem la producția propriu-zisă, ne-am împotmolit în tot felul de acte. Unul dintre sortimente, un pateu de porc cu ciuperci, a avut o căutare teribilă, atît în județul nostru, cît și în Mureș, unde am livrat cam 5 tone. Dar ne-am oprit și cu acest foarte căutat produs, pentru că n-am obținut nu știu ce fel de aprobare din partea Centralei de legume și fructe, deși comisiile care au omologat 12 asemenea sortimente erau alcătuite și din membri ai centralei.

O altă inițiativă a Inspectoratului silvic din județul Bihor de a valorifica produsul sub forma sa finită, dar care a eșuat tot din cauza unor atitudini cel puțin de neînțeles, ne este relatată de către inginerul Sătac Iosif, șeful centrului de prelucrare din Aleșd:

— La numai cîțiva kilometri, la motelul Piatra Craiului dinspre Cluj-Napoca, clienții sînt serviți cu sucuri din fructe de pădure. Sînt niște sucuri extraordinare, vitaminizate, naturale, cu aromă, ceva față de care limonadele, oranjadele și tot felul de citronade sînt niște sucuri de amatori. Am propus I.J.I.L.-ului Bihor, eu personal am fost la tovarășul Biro, directorul Direcției comerciale, cîteva mostre de sucuri. Dînsul ne-a trimis la laborator, la tovarășul Macavei, care nici măcar n-a catadixit să facă analizele respective, motivînd că au foarte multă marfă importată. Se pare că nimeni nu are curaj să facă măcar o încercare. Trebuie să mai spun că sucurile respective pot fi realizate cu instalații extrem de simple, instalații care se află în dotarea oricărei fabrici de conservare a legumelor și fructelor. Problema respectivă nu o văd rezolvată decît printr-un acord între Serviciul nostru ministerial și Centrala de legume și fructe. Aceeași rezolvare, între aceiași factori, o așteaptă și sortimentele de conserve pe bază de ciuperci, realizîndu-se astfel un lucru pe care sînt convins că mulți oameni îl așteaptă la ora actuală a organizării și dezvoltării acestei activități de recoltare, prelucrare și valorificare a produselor accesorii ale pădurii, un bun al nostru, al tuturor.

Concluziv deci, iată că, dincolo de existența la centrele de prelucrare și valorificare a fructelor și ciupercilor de pădure a unei baze tehnico-materiale în plină dezvoltare, există intense preocupări din partea unor inspectorate silvice, cum este cel din Oradea, există și frămîntări, oamenii caută și găsesc diverse modalități de rezolvare a problemei numărul unu, culegătorii, și, mai mult decît atît, vin cu soluții concrete pentru ca roadele pădurilor să ajungă cu adevărat și la îndemîna noastră. Despre această șansă pe care ne-o oferă pădurea, sperăm că într-un viitor număr al revistei, vom fi în măsură să publicăm și părerile unor factori direct răspunzători în atingerea acestui deziderat.

VICTOR NIȚĂ ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

flacăra evenimente mari•evenimente mici•evenimente mari

■ În cinstea zilei de 23 August, laminoriștii combinatului hunedorean au realizat și pus la dispoziția industriei constructoare de mașini o cantitate suplimentară de laminate finite echivalentă cu metalul necesar pentru fabricarea a peste 13 000 de tractoare. ■ În contextul eforturilor noastre pentru satisfacerea necesarului de combustibil industrial, rafinorii de pe Valea Trotușului au realizat dincolo de prevederile planificate, în cinstea apropiatei aniversări, 7 910 tone benzină, 2 600 tone petroluri diferite și 26 300 tone motorine, ridicînd la cîteva milioane lei valoarea producției suplimentare. ■ Chiar în aceste zile, la Chișineu Criș, în județul Arad, a intrat în funcțiune o nouă fabrică de lapte praf. ■ Fabrica de materiale ceramice de finisaj inaugurată de curînd în orașul Lugoj va produce anual 450 000 mp plăci de faianță și majolică. De remarcat e faptul că întregul flux tehnologic se desfășoară electronic. ■ În cinstea celei de a XXXI-a aniversări a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din August '44, facultatea de istorie a Universității — București a organizat de curînd o sesiune științifică la care au participat un număr impresionant de profesori și cercetători. ■ Pe malul drept al rîului Colentina, în cartierul Bucureștii Noi, au fost identificate de curînd urmele unei așezări rurale getice din a doua epocă a fierului (secolul II î.e.n.) — locuințe din lemn și lut, vetre de foc, gropi de cereale, fragmente ceramice, unelte. Noua așezare se adaugă celor peste 20 aparținînd aceleiași perioade depistate în perimetrul arheologic al Capitalei. ■ O premieră tehnico-medicală absolută la Craiova: prototipul unui aparat automat, fără contact, pentru măsurarea presiunii și rigidității oculare. Autori: proaspătul absolvent al Facultății de electrotehnică din localitate, ing. Florea Mladin, în colaborare cu dr. oftalmolog Dan Begu. ■ Frumoasele covoare românești țesute, cu cîtă migală?, de lucrătoarele din industria locală Zimnicea (județul Teleorman) sînt foarte mult apreciate în Marea Britanie, R.F. Germania, Franța, Austria, Italia, Elveția, Olanda. Ce nu știu admiratorii acestor covoare, și poate mulți dintre cititori, este faptul că pe un metru patrat de covor sînt «țesute» 100 000-200 000 de noduri! Și cînd te gîndești că sînt covoare de 40-50 de metri pătrați ■ Un bilanț deosebit a reușit în această lună colectivul uzinei cocsochimice de la Galați care a dublat depășirile medii zilnice de plan. Astfel, muncitorii gălățeni raportează realizarea unui surplus de 50 000 tone cocs metalurgic. ■ Grupul de șantiere construcții industriale Rîmnicu Vîlcea a îndeplinit prevederile cincinalului, avînd și o importantă depășire de plan la construcții montaj. Un detaliu al acestui fapt: realizarea planului a fost posibilă pentru că, între altele, în timpul inundațiilor din iulie constructorii au apărat, cu prețul unor mari eforturi, stațiile de balastiere ale Grupului. ■ Se apropie toamna. Atenție la căutătorii de țevi de sub asfaltul orașelor, care încep să sape așteptînd să vină... primăvara. ■ Pe Bulevardul Liviu Rebreanu din București, în stația Lacuri a tramvaiului 30, au avut loc recent două accidente de mașină. De astădată, vina nu aparține șoferilor, ci indicatoarelor de refugiu. Ce și unde indică ele, nici un șofer nu poate să știe, fiindcă nu sînt, cum s-ar cuveni să fie, luminoase. ■ Anecdota lunii: la începutul lui august, meteorologul principal Mira Șelaru din Constanța aprecia că vom avea o lună fără ploi, cu temperaturi între 24-30 grade ziua etc., etc. Ce părere vor fi avut meteorologii secundari, nu știm. ■ Motelul «Malu» de pe autostrada București-Constanța arată duminica precum orice bufet sătesc. De prin împrejurimi, lumea vine să petreacă în acompaniament de viori, țambale, acordeoane și chelneri. Alte curiozități ale elegantului motel «Malu»: garnitura la fripturi e pe jumătate dar costă prețul întreg, berea autohtonă — fără capac, fără etichetă — se vinde, adesea, la preț de bere de import. Recomandăm tovarășilor inspectori comerciali să se abată pe la «Malu» nu cu mașina și sub formă de inspectori, ci deghizați în simpli cetățeni. ■ De 10 milioane lei farmec în plus! Aceasta este producția de cosmetice peste plan la care se angajează întreprinderea Farmec din Cluj-Napoca. În numele tuturor bărbaților, ne exprimăm simpatia față de inițiativele întreprinderii Farmec. ■ Teatrul Național din Capitală, tot așteptînd să fie finisat și în exterior, a cam început să-și piardă plăcile montate pe frontispiciu. ■ Cu 50 de kilometri de linie ferată, Odorheiul Secuiesc ar fi legat de Miercurea Ciuc și, prin aceasta, de restul țării (cu drum de fier, bineînțeles). ■ Cînd se va amenaja oare cealaltă jumătate a parcului I.O.R din zona Balta Albă? Jumătate care, trebuie s-o recunoaștem, nu e la vedere ■ Firma suedeză «Volvo», producătoare de autoturisme, mulțumește întreprinderii I.V. Călan pentru calitatea pieselor achiziționate de aici. Direcția întreprinderii mulțumește echipei de turnători, condusă de Andrei Stig și maistrul Ioan Nicolaie, pentru calitatea muncii lor. ■ Nicolae Iorga aprecia că anul construcției bisericii din Streisîngeorgiu, județul Hunedoara, ar fi 1408. Cu prilejul unor săpături recente, s-a stabilit că acest monument istoric funcționa ca lăcaș încă din secolul XII. Mai mult, la ridicarea fundațiilor au fost folosite blocuri de piatră de la edificii de pe vremea romanilor. ■ La tîrgul săptămînal din Vața de Jos, în preajma Devei, multe tarabe cu pînzeturi imprimate, gata de pus pe pereții gospodăriilor: «Nu e trandafiri fără spini», «Păsările ciripesc eu pe tine te iubesc». Cum texte asemănătoare apar și în unele magazine din Deva, presupunem că e vorba de produsele unei cooperative cu aspirații artistice ■ Numai într-o singură zi, farmacia nr. 63 din București eliberează gratuit pentru copii medicamente în valoare de 5 000 lei. ■ Luni, 11 august. Cursa de orele 11 a autobuzului de pe traseul Cluj-Napoca—Cojocna (41 de locuri pe scaune) a transportat, cu bilete în regulă, eliberate de autogara Cluj-Napoca, 105 călători. Cu o zi înainte, aceeași cursă bătuse recordul absolut al transportului în comun: 141 călători într-un singur autobuz! Ne întrebăm dacă tovarășul director al autogării Cluj-Napoca a avut vreodată plăcerea să facă un drum pînă la Cojocna cu unul din autobuzele straniului record. ■ Asociația economică intercooperatistă de creștere a păsărilor din Giroc, județul Timiș, a livrat, peste plan, 1 116 000 ouă. ■ Gheorghe P., din Capitală, expediază lui R.I., tot din Capitală, 36 lei. Responsabila oficiului P.T.T.R. 7 crede că este vorba de o datorie de onoare. ■ Din cei 29 de absolvenți ai Liceului industrial din Cisnădie care au dat examen de admitere la Facultatea de industrie ușoară a Institutului Politehnic din Iași au reușit 24. Un sincer bravo liceului din Cisnădie! ■ Un sătean din Gurahonț, județul Arad, a improvizat o instalație electrică de pescuit, utilizînd curentul unei rețele de înaltă tensiune. Nu toate invențiile dau roade, nu toți inventatorii scapă. ■ La Craiova, s-au căsătorit recent Constantin Stîrcu, lăcătuș, cu Elena Ghercea, studentă, Marin Forțan, operator chimist, cu Mioara Anuță, vînzătoare, Ion Rădulescu, student, cu Lucia Maria Dîrmon, studentă. ■ În piața centrală a Bacăului există un chioșc de desfacere a păsărilor vii. În ultima vreme își fac apariția aici tot felul de «șefi» și «inspectori», persoane care se dau ceea ce nu sînt și, probabil, n-or să fie niciodată, obținînd astfel marfă pe alese. Cele două vînzătoare nu știu pe cine să servească mai întîi: pe «șefii» de ocazie sau oameni care stau cuminte la rînd. Nu ajunge oare o singură găinărie în piața Bacăului?

■ S-a născut al 12-lea copil al lui Ion Bălăreanu din satul Coșoaia, oraș Videle, județul Teleorman. Un bălat. ■ Tot despre nou-născuți: în primele 6 luni ale anului la Sibiu au venit pe lume mai mulți băieți decît fete: 1 203 băieți și 1 064 fete. ■ Se semnalează frecventa tendință a unor lucrători din domeniul serviciilor publice de a refuza să dea, la cererea clienților, condicile de «Sesizări și reclamații». ■ Un veritabil performer, cel care găsește o cameră de hotel vara la Timișoara. ■ Casa de cultură a Sectorului 1 București, din strada Slătineanu nr. 16, anunță deschiderea cursului de autoapărare, ce cuprinde procedee tehnice, între care karate, aikido, judo. Problema e cum și-ar putea realiza bugetul Casa DE CULTURĂ altfel decît prin Cursuri de autoapărare? ■ Întreprinderea «Metalul roșu» din Cluj-Napoca împlinește în această vară 50 de ani de la înființare. În primul an, aici se fabricau: mașini de tocat carne și altele asemănătoare. Astăzi complexitatea produselor sale a crescut considerabil: mașini de tricotat rectilinii, mașini de vopsit textile, felurite instalații ■ Ilie Ciortuz, din satul Gîrbovat, județul Caraș Severin, a plantat pe ulițele satului său mai mult de 20 soiuri de trandafiri. Copiii, mai ales, care nu-l știu de Ciortuz îi zic «nea Trandafir». ■ Constanța face pe alocuri o impresie destul de neplăcută cu zecile de cotoare de porumb care zac aruncate către seară în jurul coșurilor de gunoi pline. Cine vinde porumb fiert, în ce condiții e preparat și la ce preț?, iată trei lucruri care ar trebui să intereseze municipalitatea Constanței. ■ Se construiește o stație meteo la Gurahonț. Să sperăm că timpul va deveni astfel din ce în ce mai puțin probabil. ■ Lîngă podul Băneasa din București, pălăriile de floarea soarelui ameliorate de inventatorul horticol Gheorghe Grosu Măcin umplu străzile cu parfum. Zece și chiar douăzeci de capitule pe o singură tulpină, așediate pur și simplu de albine, sămînță pentru cultivarea multor hectare. Cu toate acestea, extinderea culturii ameliorate, despre care revista noastră a scris în urmă cu aproape un an, întîrzie. De ce oare? ■ Dacă ai o problemă de discutat la întreprinderile de transporturi, apă-canal sau salubritate din Mangalia ești îndreptat către conducerile unităților respective, aflate la... Constanța! ■ Un recidivist pe nume Stoenescu a intrat, noaptea, în casa inginerului Constantin Stăncescu din București, furînd mai multe obiecte. Datorită promptitudinii organelor de miliție, el a fost prins și pagubele recuperate în mare măsură. Neputîndu-se stabili exact data infracțiunii, s-a apelat la memoria hoțului. Acesta s-a adresat inginerului cu candoare: întrebați-o pe soție în ce zi a făcut ciulama de pui. Am mîncat și eu o porție din frigider, deși ciulamaua era cam rece. ■ La Întreprinderea «Ardeleana» din Alba Iulia au intrat zilele acestea în Fabricație 15 modele noi de încălțăminte pentru bărbați și femei. ■ La Oradea, pe o arteră foarte circulată, Splaiul Crișului, pe o distanță de cinci sute de metri ard noaptea numai... două becuri!! Oamenii au sesizat. Ei au sesizat, ei au auzit. ■ Privind din trenul spre Constanța. Dincolo de Bogdana, pe stînga, pe lanurile de floarea-soarelui, invazie de ciori. Cine le gonește, dacă nici șuieratul locomotivei nu reușește s-o facă? ■ Anunț în parcul Herăstrău, debarcaderul central: «Nu servim bărci la cei în stare de ebrietate». ■ La magazinul «Albnegru» din Capitală se vînd confecții «pentru ocazii deosebite». Într-o lună, cam 50 rochii de mireasă și 20 costume de ginere. ■ Întreprinderea de confecții din Brăila, binecunoscută în țară, binecunoscută pe piața externă, împlinește 25 de ani de existență. Ați băgat de seamă că pe gulerele cămășilor dumneavoastră scrie «Confecții Brăila»? Dacă nu, încercați cu acest prilej și dacă sînteți mulțumiți de calitatea cămășilor, mulțumiți miilor de croitorese brăilence. ■ Pe linia de cale ferată Piatra Olt-Rîmnicu Vîlcea-Lotru circulă un tren cu arcurile amortizoare demne de reformă. Mergi cu trenul și ai impresia că umbli în căruță pe un drum pietros de munte. ■ Începînd cu luna februarie a acestui an, în municipiul Timișoara a fost dată în folosință a doua agenție de voiaj C.F.R., plasată pe strada Circumvoluțiunii. Respectiva agenție dispune de toate cele, mai puțin o ștampilă pentru efectuarea operației numită viză de întrerupere. ■ Vineri, 15 august, orele 14, în fața celor două ghișee de la care se eliberau bilete pentru accceleratul 241 cu plecarea la ora 16,16 din Gara de Nord. Două cozi imense care așteptau vînzarea biletelor. La ghișeul numărul 1, un bărbat vindea biletele. La ghișeul numărul 4, după o întîrziere oarecare, cam de 15 minute, o femeie eliberează primele două bilete, apoi stop. Vorbește la telefon, dispare, reapare, dispare, iar la biroul cu numărul 9, cel cu informațiile, ni se spune că «așteptați, că vine ea!». Dar respectiva nu mai venea. ■ Cunoașteți media zilnică a covrigilor ce se consumă în orașul Bacău? O statistică a serviciului plan-normare al Fabricii de morărit și panificație precizează: 19 000 de bucăți și aproape 300 kg covrigi liliput preambalați! ■ Pe terasa acoperită a restaurantului «Parc» din Mamaia plouă ca sub cerul liber. Mirarea îi cuprinde numai pe turiști, pentru că gazdele... ■ D. Cojocaru, C. Mișa, C. Mărculescu, I. Nazif, D. Alexandrescu, I. Voicu, V. Dragomir, C. Mugur și V. Șerban lucrează la «Salvamar» Neptun. Numai în această vară au salvat 50 de vieți omenești! ■ Cineva a avut curiozitatea de a calcula că un autoturism de 1 000 kg la o viteză moderată, de numai 40 km/oră, învește un pieton cu 2 960 kg forță. Ușor de zis. Mai greu de calculat pe propria piele! ■ În primele șapte luni ale acestui an, investițiile social-culturale — beneficiar sectorul tehnic de investiții Vaslui — au 2,9 milioane lei restanțe. Povestea lui «Lasă»... ■ Datorită unei mai eficiente organizări a locurilor de muncă și prin valorificarea la maximum a rezervelor de creștere a productivității, lucrătorii întreprinderii «Arădeanca» au realizat în primele șapte luni ale anului un spor de 413 mii lei la producția globală și 322 mii lei la producția marfă. În echivalent fizic, aceste valori înseamnă tot atîtea... bucurii pentru copiii noștri, adică realizarea peste prevederi a patruzeci de mii de păpuși, principalul produs al întreprinderii ■ Zilele trecute a ancorat în rada portului Constanța prima navă sub pavilionul R.P.D. Coreene. «World Finance», acesta este numele navei, a adus bîumuri de fontă ■ Colectivul întreprinderii de unelte și scule din Brașov a depus eforturi susținute în vederea folosirii integrale a resurselor materiale și umane interne. În acest context, sînt demne de semnalat îndeplinirea și depășirea angajamentelor — în întîmpinarea marii sărbători a Eliberării — cu 1,9 milioane lei la producția globală și 2,6 milioane lei la producția-marfă. ■ Prin folosirea integrală a capacităților de producție și prin intensificarea eforturilor pentru atingerea tuturor parametrilor proiectați la noile obiective, colectivul Întreprinderii de scule din Rîșnov raportează că angajamentul producției globale — luat în cinstea marii sărbători — a fost realizat și depășit cu 2,1 milioane lei. ■ Eforturile intense pentru reducerea consumurilor specifice s-au materializat la Întreprinderea de spume poliuretanice din Timișoara în economii de materii prime cifrate, numai în intervalul primului semestru al anului, la 15 tone. Analizînd cu luciditate posibilitățile existente, colectivul s-a angajat ca pînă la sfîrșitul anului să realizeze la capitolul economii alte 60 de tone de materii prime.

despre participarea intelectualilor

Cultura contemporană românească asimilează și valorifică în mod creator imensul patrimoniu spiritual al omenirii, pe al cărui viguros trunchi milenar grefează mlădițele cele mai noi ale modalităților apte să exprime estetic structurile și esențele epocii în care trăim cu atîta intensitate.

Rezolvarea complexelor probleme pe care le ridică dezvoltarea continuă a artei și literaturii, formarea noului univers, moral și spiritual, al oamenilor contemporani constituie o vastă operă care concentrează cunoștințele, energia și pasiunea celor mai valoroși intelectuali. Pornind de la ideea primordială că în zilele noastre cultura și știința influențează covîrșitor întreaga societate, iar cerințele lumii și trăirii prezente adîncesc necesitatea dezvoltării lor pe toate dimensiunile, intelectualii au fost chemați să *participe*, nu numai la crearea culturii, ci și la difuzarea ei, în cadrul tuturor organismelor și organizațiilor care își propun și realizează această nobilă finalitate, în fiecare colț al țării, în mijlocul maselor, căutînd satisfacerea superioară a setei lor de frumos, contribuind la formarea și educarea gustului estetic, la îmbogățirea universului spiritual. În avîntul însumării tuturor energiilor creatoare ale poporului, în tumultoasa viață a patriei socialiste, intelectualii sînt prezenți cu eforturile intense ale participării lor, căutînd să exprime specific, prin culoare sau verb, filtrat prin prisma poliedrică a individualității creatoare, portretul complex al omului contemporan dimensionat de un nou univers. Participarea intelectuală își are punctul ferm de plecare în platforma ideologică unică, în viziunea nouă despre lume, care determină o înțelegere superior umanistă a raporturilor dintre individ și colectivitate.

Participarea intelectualilor la uriașul proces de construcție, în diverse sectoare ale activității social-economice, prezența lor în mijlocul diferitelor categorii de oameni ai muncii, în activitatea și viața lor cotidiană, le dau posibilitatea să cunoască îndeaproape esența unor fenomene, asupra cărora sînt chemați să mediteze în procesul transfigurării artistice.

În România socialistă oamenii de cultură, prin intensa lor participare la social, sînt germenii unei mișcări și efervescențe continui și nu se consideră niște «aleși», ci unde componente ale imensului fluviu uman care traversează harta istoriei. Ei își pun în slujba colectivității umane întreaga lor energie, ardoarea de a înțelege și de a crea. Ei afirmă prin întreaga lor activitate esența socială și etică a culturii, exaltînd sentimentul de solidaritate umană care este substanța societății, baza vieții și a creației. Intelectualii României contemporane sînt participanți activi la viața unanimă a patriei socialiste.

ALEXANDRU BALACI ■

dă-mi sufletul...

Dă-mi sufletul ce-l are-n sînu-i brazda-
Veciilor de noi trăite, gazda
Acestor plaiuri încercate, rupte
De crîncene și sîngeroase lupte.

Dă-mi sufletul ce-l țin în miez de munte
Ca o comoară culmile cărunte,
Pe cînd le biciuiește zloata, vîntul
Și cuceresc omături mari pămîntul.

Dă-mi sufletul ce-l coc în rădăcină
Dumbrăvile-nsetate de lumină,
Dospind subpămîntean în toată țara
Plămadă, să revină primăvara.

Dă-mi sufletul bătrînelor balade,
Cînd mii se-nalță dacă unul cade,
Iar peste-mpărății și oseminte
Noi știm un drum, același: Înainte!

Dă-mi sufletul, tu, Duh străbun al vetrei,
Din pieptul tău cu trăinicia pietrei,
Să cînt, celor care trudesc, un cînt,
De-a fi stăpînii ei pe-acest pământ.

MIHAI BENIUC ■

flacăra literară

un eveniment editorial

Comicologia este o carte singulară la noi, prima încercare de sinteză amplă (aș zice completă) despre comic și toate manifestările acestuia. Perspectiva critică înglobează de la început esteticul în pragmatic, fără a încurca totuși valorile și nuanțele. Marian Popa ni se pare foarte aproape de realizarea unei critici totale. Nu doar prin obiect și metodă, ci îndeosebi prin talent și putere de cuprindere. La el vocația teoretică se alătură celei critice și culturologice. Ca atare, eseul literar ia în posesie și domenii limitrofe, atît cît este posibil: filozofia, psihanaliza, logistica, teoria informației.

În prim plan, lucrarea dezvăluie concentric teorii și idei deja existente, trecute prin filieră proprie. Interesează însă la fel de bine și aspectul aplicativ. Nimic din universul artei (comice) nu e minimalizat de critic; indiferent că e vorba de antichitate, de celelalte epoci literare, de avangardă sau chiar de ultimele producții: kitsch, pop etc. De la totalitatea literaturii se trece bineînțeles la totalitatea vieții. Analiza devine aproape insesisabil comentariul sociologic și existențial (de nuanță moralistă). Comicul e aici temă de meditație general umană și subiect de incitație epică.

Dealtfel, criticul însuși se manifestă deopotrivă ca spirit enciclopedic și creator. Comicologia pare la suprafață un enorm inventar de nume și fișe; unele în stare brută. Aceasta din dorința de a informa exact și rapid. Erudiția este însă cu totul relativă și prezintă interes numai ca punct de plecare. Marian Popa citează, dar (am mai sugerat) în interpretare personală. Oricum, ideile (cele în care se regăsește) sînt formulate din nou, în maniera foarte originală a autorului. După cum dialogul congener, cu tot ce s-a afirmat pînă acum în sfera de teoretizare a comicului, justifică o concepție fenomenologică despre creație. Reducția la esențe refface mereu aceeași cale, dezvăluie aceleași adevăruri. Altfel, cum am putea interpreta afirmații ca acestea: «Cartea de față a fost mai întîi redactată folosindu-se numai speculații personale. După aceea au fost citite lucrările altora, descoperindu-se că tot ceea ce părea reflecție proprie exista mai de mult. Exact pentru acest motiv ideile altora sînt ideile proprii, folosite ca material de construcție!».

Aspirația către universal ni se pare organică la Marian Popa. Cantitatea imensă de informație utilizată aici își are temeiul. Aspectul monumental din operă ține de un anume elan heliadesc și romantic, reprimat însă la timp. Percepția fenomenalului ideatic, atitudinea modernă obligă la o severă autocenzurare. Totuși, spiritul neliniștit și orgolios al criticului îndeamnă la găsirea cadrului ideal, cel mai larg posibil, singurul pe măsura totalizării teoretice către care tinde. Analiza e subordonată deci sintezei.

Ajuns în punctul maxim de altitudine și detașare, criticul tratează cu oarecare lejeritate, de sus, problemele în discuție. De unde impresia de obiectivitate rece. E o simplă impresie însă. Observații subtile, inteligente, la obiect, animă în cel mai înalt grad intelectual textul. Tonul e ferm, nu concede nimic prolixității. Discursul se compune mai mult din propoziții axiomatice, nuanțarea producîndu-se prin acumulări masive de invarianți. Criticul definește și clasifică în termenii gîndirii substanțiale. Logica afectivă (cu alte cuvinte stilul) ține de context și mai ales de subtext.

Trebuie să mai recunoaștem criticului «efortul original de formalizare și modelare». Amintim descrierea sociometrică a situației comice sau cele trei tipuri de scheme situaționale modelate pe figuri geometrice, cum ar fi lanțul, rețeaua, poliedrul. Rezultatele sînt interesante și încurajatoare. Poate că o mai mare încredere în limbajul matematic și temperarea, cînd e cazul, a excesului de inteligență și paradox ar oferi șanse în plus acestor preocupări (pe care critica curentă, din păcate, le ignoră).

Totul pledează în cartea lui Marian Popa pentru seriozitate și rigoare. Ceea ce nu împiedică însă ca organizarea propriu-zisă a materiei să fie mai degrabă dialectică decît rigid sistematică. Ideea de comic e dedusă din principiul contrastivității. În sprijinul demonstrației, deloc aridă, autorul desfășoară serii întregi de atribute grupate dual sau ternar: «realitate-irealitate»; «succesivitate-descendență» etc. Procedeul e în esență structuralizant. Ar putea fi acuzat de comoditate. Mai mult, deducțiile simetrice conțin o prea mare doză de schematism. Marian Popa corectează metoda prin vervă, prin ineditul și strălucirea asociațiilor, prin ostentația savantă.

În raport cu relația subiect-obiect au loc motivațiile de bază ale comicului. Cu analiza mecanismului psiho-fiziologic («motivația prin receptor»), se încheie de-abia o primă etapă; de fapt, cea mai generală. Modurile comice: satiric, parodic, grotesc, ironic, umoristic particularizează modelul conceptual, cu aplicații pe teren literar și sociouman. Se conturează mai bine și dimensiunea istorică a faptelor. Cîteva capitole alcătuiesc o veritabilă poetică a genului: comicul de limbaj și comicul factual; procedee lingvistico-logice ale comicului; modularea și modelarea materiei comice. Ciclul fenomenologic al ideii de comic se încheie cu manifestările ei de context: poezia, proza, teatrul (cu toate variantele intermediare). Evaluarea perspectivelor comicului, în final, se face în raport cu istoria umanității. Reveria metafizică la pentru moment locul raționării lucide. Criticul se regăsește însă prin autoironizare: «Evoluția ar putea urma chiar schema comicului și a oricărui fenomen sau proces cunoscut în univers: este schema kantiană a tensiunii rezolvate în gol. Istoria ar fi o imensă glumă terminată în neant, printr-un rîs final care nu s-ar deosebi de un urlet sau un geamăt. După care ar urma nimicul. Hegel a prevăzut această ultimă situare a omului și a răului.

Dar toate acestea sînt simple ipoteze dezvoltate de la romantici încoace, susceptibile să devină ele însele obiecte ale comicului».

CORNEL MORARU ■

filmul și zilele lungi ale istoriei

Solidaritatea pe frontul eliberării (filmul «Evadarea», realizat de tînărul cineast Ștefan Traian Roman)

Greu de jurat, cu mîna pe inimă, că purtarea cinematografului față de istorie a fost, mereu, una dintre cele mai ploase sau mai dezinteresate. Pe de altă parte însă este imposibil de imaginat biografia filmului, de-a lungul celor 80 de ani ai săi, fără capodoperele născute din privirea scrutătoare a aparatului de filmat peste depunerile de timp. «Crucișătorul Potemkin», «Nevski», «Iluzia cea mare», «Faraonul», «Mihai Viteazul», sînt titluri care aparțin peliculei, dar tot ea, pelicula, este aceea care, nu o dată, acordîndu-i-se dreptul de a trăi pe seama istoriei, a transformat prilejul într-unul de mărunte și facile speculații (să ne amintim doar cum au arătat Cartaginele mai mult sau mai puțin în flăcări, de pe ecrane, ori Elenele ce se vroiau neapărat din Troia). Oricum, chiar dacă în relațiile sale cu obiectul mai sus-numit, istoria, cinematograful s-a dovedit a fi oscilant (uneori din oportunism, alteori dintr-o dureroasă neputință de a-i face față), chiar dacă a fost uneori înger iar alteori demon, dincolo de toate acestea, cauzele drepte și generoase ale epocilor au aflat, în cea de a 7-a artă, un transmițător sensibil și de nădejde. Fără a stabili nici un fel de competiții între film și alte arte, trebuie să spunem însă că marile încleștări dramatice ale secolului nostru, răspîntiile acestui veac, destinul opțiunilor fundamentale ale omenirii și-au găsit în cinematograf o răsfrîngere directă; evenimentele au fost captate de la înălțimea conștiinței, a propriilor angajamente în fața acestor evenimente, și nu de la distanță — oricum, aducătoare de mai multă liniște — pe care o implică trecerea timpului.

Explozia filmului politic din ultimii ani nu este o chestiune de modă, ci o expresie a raporturilor fidele dintre această artă și timpul său. «Timp în care, după cum s-a adeverit, «politica a devenit forma contemporană a destinului». Atașamentul nestrămutat al filmului față de acele momente ale istoriei care au marcat soarta intrinsecă a unor întregi popoare, care le-a redat acestora identitatea însăși, este unul din argumentele care ne vor determina să nu ne îndoim niciodată de noblețea și vocația militantă a filmului. Nu de mult încheiatul Festival al filmului de la Volgograd, închinat în mod special, **Temei eliberării** așa cum a fost ea tratată pe ecran, a subliniat generoasa, fertila deschidere a filmului către acest subiect ale cărui porți sînt mereu deschise, căci el nu este unul printre altele, ci însuși începutul unei noi istorii. Pentru cîteva popoare a existat o zi, sau o noapte, «cea mai lungă zi», sau «cea mai lungă noapte», la capătul cărora oamenii au căpătat certitudinea că altă le va fi calea, altul le va fi destinul. Pentru școlile de film socialiste acele zile și acele nopți au constituit continue surse de meditație, căci dăruirea, uriașele sacrificii umane cu prețul cărora s-au înscris actele insurecționale armate și ale eliberării — convertite în teme ale artei — nu pot fi niciodată considerate închise, epuizate, absorbite în anumite limite de ani.

Pentru cinematograful românesc, 23 August, momentul răsturnării dictaturii fasciste, pregătirea lui, izbînda, consolidarea victoriei, au însemnat un permanent centru vital de inspirație, sursă nesecată a unor semnificații politice și umane care autentifică însuși modul nostru, al românilor, de a exista în lume.

Cu 18 ani în urmă, Liviu Ciulei lua un premiu la Karlovy Vary cu «Valurile Dunării», după scenariul lui Titus Popovici și Francisc Munteanu — acel prim film, de o remarcabilă ținută, ce depunea mărturie despre intensitatea cu care au fost trăite zilele în care apele se alegeau de uscat. Acum cîteva zile, a avut loc premiera celei mai proaspete producții închinate eroismului anonim de pe frontul eliberării: «Evadarea», semnat de un tînăr sobru cineast, Ștefan Traian Roman. Între acestea două s-au așezat, de parcursul a aproape douăzeci de ani de activitate cinematografică, creații cu încărcătură artistică diferită, de la epicitatea acuzată a filmului lui Francisc Munteanu «La patru pași de infinit» ori al lui Iulian Mihu «Soseaua Nordului», la lucida disecție psihologică întreprinsă de Malvina Urșianu în «Serata», de la unda de poezie a filmului «La porțile albastre ale orașului» (realizat de Mircea Mureșan după scenariul lui Marin Preda), la dramatismul sfrunit al debutului lui Doru Năstase din «Pe aici nu se trece». Sînt pelicule care, pe scara producției naționale, aparțin, prin intenții ca și prin realizare, unor vîrste diferite, dar dincolo de orice deosebire, ele se întîlnesc pe platforma adevărurilor istoriei noastre, care a certificat eroismul lui August 1944 ca prețul însuși al libertății.

MAGDA MIHĂILESCU ■

CURIER

Cornelia DRAGOMIR — Drobeta-Turnu Severin: «Cenaclul Flacăra promovează și popularizează literatura nouă și muzica pur românească, această muzică folk admirabilă. **Dulce România, Cosma Răcoare, Doina Oltului, 14 000 cone aur** și multe altele sînt cîntecele noastre, izvorîte din noi, sînt... ale tuturor. Le-am ascultat împreună cu alți tineri din orașul meu, le-am îndrăgit și tot oftăm după ele. **Silviu ZIMEL — București:** Am reținut unele dintre observațiile dumneavoastră cu privire la desfășurarea ședințelor cenaclului — o sonorizare mai bună, programe de sală mai complete, drămuirea timpului afectat fiecărui interpret ș.a. — și vom încerca, pe măsura posibilităților noastre, să ținem cont de ele. **Nuță CONSTANTIN — Săcele, Brașov:** «Observînd că Ion Dolănescu spune în interviuri ași că-i oltean, ași că-i buzoian aș vrea să știu care este adevărul? Deși eu țin că-i oltean.» Cînd l-am auzit cîntînd cu atîta patos cîntecul acela **Bălălău**, eu, sincer să vă spun, m-am îndoit c-ar fi oltean. Rămîne ca buzoienii să ia și ei atitudine. **Cristina STAMATE — Brașov:** Lui Dan Chebac îi puteți scrie pe adresa revistei Flacăra. Același răspuns pentru toți corespondenții care ne-au cerut adresele unor membri ai Cenaclului Flacăra. **Mihaela CRISTEA — București:** Foarte, foarte frumoasă scrisoarea dumneavoastră! Și conține multe adevăruri. Da, mai există, din păcate, atîția oameni, tineri ori vîrstnici, care se ridică împotriva muzicii folk, din necunoașterea fenomenului, din comoditate ori condusi de prejudecăți. Pentru toți acestia transcriu aici, în acest colț de pagină, sfatul dumneavoastră: «...ia-ți omule prietenii, colegii, lasă-ți prejudecățile acasă și vino într-o luni seara la un cenaclu sau Festival Flacăra, ascultă acolo ore în șir fericitul marș al muzicii cu poezia și apoi om mai vorbi despre folk!» **Viorica BITĂ — Mihăilești, Buzău:** Nu nu trimitem fotografii de actori ori cîntăreți preferați. Aviz tuturor amatorilor care ne-au scris în sensul acesta. **Crinu HOLLINGER-Bechet:** Data reluării Cenaclului Flacăra o vom anunța din vreme în paginile revistei.

M.T ■

acolo, la început de august, timp de trei zile, se întind hore, răsună cîntecele oltului

Pe șoseaua spre Sibiu, vechi drum al imperatului Traian, între Rîmnicu Vîlcea și mănăstirea Cozia, cale de vreo 25 de kilometri, străbătînd splendida așezare a Călimăneștiului și a Căciulatei, acolo unde oamenii își caută alinarea lîngă binefăcătoarele izvoare minerale și termale, acolo unde Oltul, după ce străbate unul dintre cele mai frumoase defilee, odată scăpat din strînsoarea munților, se așterne liniștit spre dealurile de Drăgășani, acolo, la început de august, timp de trei zile, fluturá steaguri, se întind hore, răsună «Cîntecele Oltului».

Festival folcloric **sui-generis**, adică manifestare exclusivă a spiritului artistic al țăranului român, ori sas, ori ungur, ori german, sălășluind pe malurile bătrînului rîu românesc, «Cîntecele Oltului» are marele merit, care-i individualizează între multe alte festivaluri asemanatoare, de a-și fi cîștigat un specific anume, stipulat dealtfel în regulamentul de funcționare și pe care formațiile folclorice participante trebuie sau ar trebui să-l respecte întocmai: **festival al ansamblurilor aparținînd integral unei vetre folclorice de pe valea Oltului, reprezentativ totodată pentru zona folclorică străbătută de Olt și care în transpunerea scenică a folclorului vor adopta formula spectacolului tematic.** O altă calitate a acestui festival ni se pare a fi tocmai această îmbinare dintre formula tematică și specificul autentic al creației necontrafăcute. Căci în fiecare spectacol «tema» se intemeiază pe un obicei, de preferință un obicei de muncă, sau ceremonial legat de viața omului, fiecare ansamblu avînd libertatea de a-și alege tema sau motivul tabloului folcloric, cu condiția să îndeplinească următoarele cerințe: repertoriul să fie specific zonei reprezentate, interpretarea autentică și costumația veritabil populară, evitîndu-se orice prelucrare care ar putea duce la denaturarea materialului folcloric original. În același timp, concepția de elaborare a scenariului și formula de montare a spectacolului trebuie să fie cît mai apropiate de izvoarele creației populare fără a o altera în forma și conținutul său.

Gheorghe Diaconu, directorul Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de amatori: «Actuala ediție a constituit un pas înainte pe linia cristalizării profilului festivalului, fiind vădită opțiunea fundamentală pentru spectacolul tematic, într-o multitudine de modalități. S-au prezentat la această a VII-a ediție a Festivalului «Cîntecele Oltului» ansambluri folclorice din județele străbătute de Olt (Harghita, Covasna, Brașov, Sibiu, Vîlcea, Olt) și cele mai multe au prezentat spectacole de transpunere a unor obiceiuri sau programe de cîntece și dansuri axate pe genuri: colindă, doină, baladă. A pierdut foarte mult teren forma spectacolului concert, a acelui amestec de cîntece și dansuri în stilul marilor ansambluri profesioniste din Capitală. Desigur, au fost județe care nu s-au încadrat întru totul în profilul festivalului, dar credem că de

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

CRONICA DISCULUI

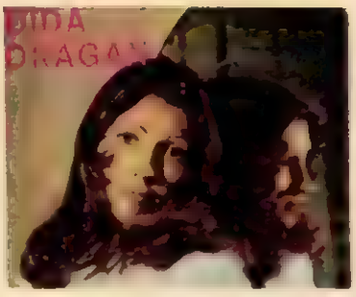

Dida Drăgan face din nou dovada incontestabilă a marelui său talent cu acest ultim disc editat de Electrecord (45-STM-EDC 10444) în care este prezentă cu două noi cîntece ale compozitorului Petre Magdin, acompaniată de formația Sfinx.

Glas de păduri (text de Eugen Patriche) degajă o acută nostalgie a naturii, sentiment care la Petre Magdin se resimte încă de la una din primele sale compoziții, **Pădurea**, în cunoscuta interpretare a Modern Grupului. Și în **Glas de păduri** tema se impune printr-o realizare muzicală de o modernitate fără ostentație, prin prelucrarea unui motiv dintr-un «joc de doi» din Banat, de fapt o «bătută», motiv distribuit egal între solistă și orchestră și tratat mai întîi printr-un fel de **osstinato** (formula A) și apoi într-un rock tipic antrenant (formula B). Nu este însă vorba aici de rockul clasic, nici de **rock and blues**, ci de un rock foarte modern prin ratinamentul **sound-ului**, în care intervenția de o excelentă calitate a chitaristului Dan Aldea ar fi putut să fie mai pronunțat ritmică, dacă tocmai această aparentă aritmicitate nu ar conferi o notă aparte sonorităților. Poate că basul — față de celelalte instrumente — iese mai mult în relief, în fond chestiune de gust a maestrului de sunet; poate că vocea, la fel, acoperă citeodată orchestra, dar iarăși este vorba de distribuirea «electrică» a fluxului sonor, căci ascultat la un alt aparat, stereo, discul relevă de astă dată în mod egal orchestra și aportul solistei.

Dida Drăgan realizează în această piesă tipică de șlagăr o interpretare aproape lejeră, fără să fac uz de toate posibilitățile ei dar îi conferă cu întotdeauna personalitate, unicitate. Mai întîi prin talentul ei artistic remarcabil, ardent, și mai apoi din punct de vedere tehnic. Piesa are un ambitus elastic Pornind de la nota cea mai gravă a tonalității cu care începe melodia și ajungînd pînă la nota cea mai acută a celei de-a doua modulații, solista oferă o imagine concludentă a posibilităților ei vocale recunoscute, realizînd un ambitus remarcabil care, să recunoaștem, nu e la îndemîna multor cîntărețe și nu este totuși tot ce poate oferi în această privință Dida Drăgan.

Trepte de lumină (text Dragomir Magdin) apare ca o piesă tematică, un imn închinat aspirației umane spre desăvîrșire, un imbold al continuei deveniri. Muzical tratată în aceeași manieră obstinată a primei părți, dar diferită de formula celuilalt cîntec, de pe prima față, **Trepte de lumină** este o piesă mai obsedantă, relevînd cu insistență o idee muzicală care subliniază ideea textului. Se realizează în consecință o fericită simbioză text-muzică.

Se resimt apoi în această a doua piesă influențele muzicii **pop** și **soul**, dar ceea ce mi s-a părut demn de relevat este prezența aceluiași element autohton, de sorginte folclorică în linia melodică, în tratarea armonică Muzica așa-zisă «**pop**» românească, avînd deja peste zece ani vechime, și-a cîștigat personalitatea nu prin transpunerea ad litteram a faptului folcloric nativ cum, din păcate, o formație ca Sincron propunea acum cîțiva ani și cum se manifestă astăzi alte formații, ci prin recrearea lui, prin tratarea lui după toate regulile artei contrapunctului. Folkul și «pop»-ul românesc, în creațiile lor cele mai valoroase, sînt bunuri spiritual dobîndite peste care însemnele specificului național și-au așternut de mult amprenta în conținutul și nu în forma lor. Revenind la disc să remarcăm și aici solo-ul lui Aldea, care rămîne cel mai bun chitarist al nostru, precum și simbioza perfectă dintre grup și solistă, despre care mărturisim sincer că am avut la început rezerve. Dar la Mamaia, ca și cu ocazia unui recent turneu, Dida Drăgan și formația «pop» Sfinx au confirmat o sudură perfectă. Fapt pe care primul disc de manieră rock al unei cîntărețe de muzică ușoară de la noi îl demonstrează cu prisosință.

Cu aceste piese intensiv ritmice și deci foarte potrivite pentru dans, dar care își capătă, grație valențelor artistice, dreptul la ascultare din partea melomanilor de toate vîrstele, Dida Drăgan confirmă metafora inspirată a unui poet care a denumit-o «flacăra care cîntă».

D. TECU ■

fabuloasa nevoie de spectacol

De ce merg oamenii la teatru? Se poate imagina o lume fără teatru? Va fi posibil să trecem cîndva peste expresia shackespeariană: lumea e un teatru, teatrul e o lume? Mulți preferă postura de spectatori ai evenimentelor mari și mici ale Planetei. Unii chiar se mulțumesc cu ideea că sînt spectatori de elită ai vieții. Dar, iată că viața, evoluția istoriei, te obligă să participi direct la acest spectacol, să intervii, să pui în scenă reprezentația, să construiești decorul unui oraș, al unor străzi, al unor interioare de familie pentru azi, pentru mîine, pentru poimîine, să scrii scenariul unui timp care vine, să-i joci în fața istoriei, a umanității. Iată-ne în faza teatrului total! A teatrului care se confundă cu viața, care e chiar viața dată de ce teatrul propriu-zis, clădirea teatrului, scena, sala, accesoriile devin un fel de teatru în teatru. Și oamenii vin la acest teatru de mii de ani. Cu o nevoie extraordinară de a revedea reprezentate, la altă scară, gesturile lor de fiecare zi, gesturile lor care compun marea feerie a existenței. Despre toate acestea s-a vorbit și s-a scris enorm Dar subiectele sînt inepuizabile.

Oamenii se trezesc în primele ore cu ziarele în mîini, se informează, se plasează pe ei înșiși în decorul schimbător al lumii, își reglează punctul de vedere în existent. Apoi, muncesc în hale, în birouri, în săli de proiectare, în laboratoare, în cabinete medicale, pe șantiere, pe cîmp. Se întorc acasă și reiau legăturile de familie. Scena se mută în interioare de familie. Se confruntă psihologii, vîrste, educații, opinii despre viață, despre idealuri, despre visuri etc. Și iată, vine seara. Oamenii se pregătesc de spectacol. Ritualul acestor pregătiri e paralel cu al actorilor care interpretează rolurile principale și secundare. Aproape ca în viață. Și tot ei, oamenii, se ascund în întunericul din sală, creîndu-și un fel de singurătate artificială, ca în marile biblioteci universitare. Se izolează de restul lumii ca să se verifice pe sine în raport cu cei de pe scenă. Ca și cum ar intra într-un fel de vis și, din cînd în cînd, s-ar trezi la realitate pindind dacă lumea din jur nu a dispărut între timp, nu s-a dizolvat, nu s-a volatilizat. Ca și cum oamenii aceia de pe scenă joacă anume pentru ei, sînt proiectați acolo, la rampă, anume ca să le facă jocul, ca să dea viață vieții, urmînd să se retragă apoi în culise și să se demachieze pentru restul serii. Pentru restul serii cînd devin indivizi oarecare, cu o aureolă de celebritate pe care o poartă oarecum nemeritat. Căci ei nu sînt cu nimic mai presus decît cei din sală, decît actorii vieții noastre de fiecare zi, cu grijile, cu erorile, cu bucuriile, cu decepțiile obișnuite.

Dar cînd teatrele se află în relax și actorii își uită rolurile? Ce se întîmplă cu publicul? Cu acest public care a ajuns, efectiv, la 3 miliarde și jumătate de indivizi? Atunci, oamenii își regizează mai ales singuri spectacolul, cu o voluptate de copii în fața cuburilor colorate; vacanța devine scena unui spectacol popular de o diversitate halucinantă. Și totuși, spectacole au loc și acum pe scene improvizate, în aer liber, pe faleze. Nevoia de spectacol e practic inepuizabilă pe stradă, în magazine, în tramvaie, în cofetării, în restaurante, în pasaje publice, în holuri, în gări, pe stadioane, pretutindeni unde trăiesc și visează oameni.

Poate că Pirandello a înțeles cel mai bine nevoia fabuloasă a oamenilor de spectacol, începînd cu acele «Șase personaje în căutarea unui autor», piesă de la a cărei premieră se împlinesc, iată, cîteva zeci de ani.

O curiozitate firească ne-a îndemnat însă, în căutarea argumentelor care definesc sintetic acest flux al oamenilor spre teatru în perimetrul vieții culturale artistice românești, să programăm în calculator numărul de spectacole și numărul de spectatori începînd cu anul 1948 (anul primelor statistici centralizate după eliberare) pînă astăzi. Cifrele sînt impresionante: 280 593 000 spectatori au frecventat 705 554 reprezentații. Adică prin sălile de spectacol s-a perindat de 14 ori întreaga populație actuală a României. Puține țări pot consemna asemenea elemente determinante care să exprime nevoia de cultură a oamenilor prin teatru.

A. DOHOTARU ■

acum s-a înțeles pe deplin necesitatea abandonării formulei de suită în favoarea unui spectacol integral, fie el tematic, fie pe gen. «Cîntecele Oltului» au mai însemnat un progres în ceea ce privește pluralitatea și funcționalitatea manifestărilor de dincolo de scenă, perfecționarea metodologiei de transpunere scenică a creației populare precum și afirmarea unor cadre artistice polivalente, capabile deopotrivă să interpreteze și să realizeze spectacole folclorice. S-a angajat astfel un dialog mai constructiv între folcloriști și specialiștii scenei și, în concluzie, pot spune că Festivalul «Cîntecele Oltului» și-a consacrat anul acesta menirea oferind timp de trei zile numerosului public aflat la odihnă în Călimănești și Căciulata, turiștilor străini, spectacole deosebit de interesante, care s-au bucurat în același timp de aprecierea specialiștilor prezenți aici. Ne-a fost de un real folos ajutorul primit în organizarea și popularizarea festivalului din partea Comitetelor de cultură și educație socialistă ale județelor participante, din partea postului teritorial de radio Craiova, precum și din partea presei centrale, revista «Flacăra» constituind una dintre publicațiile ce acordă un interes major problemelor legate de valorificarea scenică a folclorului».

Confirmînd spusele organizatorilor, festivalul s-a dovedit într-adevăr o sărbătoare a cîntecului și a dansului, a costumului popular și a obiceiurilor de pe Olt, «Cîntecele Oltului» reunind spiritual șase județe prezente pe scenele din Călimănești și Govora, cu programe artistice complexe. Brașovul și Vîlcea s-au remarcat prin autenticitatea spectacolelor tematice cuprinzînd obiceiuri din cadrul ceremonialului de nuntă, iar Oltul și Sibiul cu spectacole unitare, masive, relevînd frumusețea și unicitatea unor dansuri specifice oltenești sau săsești. Am admirat, dealtfel, la spectacolul ansamblului «Garofița» din Vitomirești-Olt, ansamblu tînăr, cu nici un an vechime, forța expresivă a unor dansuri străvechi din zonă, cum ar fi Ciuleandra, deși unele aranjamente amintesc de stilul profesionist și nu sporesc cu nimic valoarea spectacolului. Alte puncte de atracție le-au constituit expoziția de artă populară, gala de filme folclorice realizate de Studioul Alexandru Sahia, ziua folclorică a Oltului (3 august), cu petreceri în stil popular, tîrgul de artă populară, concursul «frumoasa Oltului» (cîștigătoare **Ana Bugaci** din Mădărași-Harghita) și suita de recitaluri între care cel al călușarului **Alexandru Drăghici** din Osica-Olt a fost foarte aplaudat. Apropo de călușari, am remarcat în rîndul celor din Vitomirești un tînăr dansator, mai scund decît ceilalți, dar cu o detentă remarcabilă, dovedind o energie și o inventivitate ieșite din comun. La sfîrșitul spectacolului călușarul și-a scos frumos căciula și s-a dovedit a fi călușăreasă!? Am mai văzut în București, dealtfel, o dansatoare profesionistă, Rodica David, profesoară în același timp la Liceul de coregrafie, dansînd cu mare talent Călușul. E într-adevăr pitoresc, interesant. Dar nu contravine oare acest lucru adevăratului spirit folcloric al acestui dans atît de particular, al cărui farmec și mister sînt date nu numai de evoluția spectacular-coregrafică, dar și de interzicerea oricărei imixtiuni feminine în organizarea și desfășurarea unui joc exclusiv și eminamente bărbătesc? Specialiștii își vor spune cu siguranță cuvîntul și așa cum anul acesta la Călimănești colocviul folcloric a avut ca temă nunta românească (plină de interes comunicarea cercetătorului Ion Moanță: «Structura ceremonialului nunții tradiționale la români») la ediția viitoare am propune ca subiect de discuție «Ceremonialul Călușarilor în viața socială a țăranului român».

NICOLAE SPIRESCU ■

PANORAMIC

TURNEE. Sfîrșitul lui august prilejuiește publicului întîlnirea, de-a lungul unor turnee întreprinse în țara noastră, cu unele formații de muzică ușoară din străinătate, care, chiar dacă nu se anunță ca niște evenimente remarcabile, se impun totuși prin profesionalismul lor — ne asigură serviciul de presă al **ARIA-ei** ● Între 17-25 august, susține concerte la **Galați, Brăila, Tulcea, Constanța, Medgidia, Eforie Nord, Neptun, Techirghiol** și **București**, formația de muzică ușoară **Dönusüm** din Turcia, care ne-a mai vizitat dealtfel țara în urmă cu un an. Soliștii acestei formații, care vor face cunoscute melomanilor români cîntece de muzică ușoară din repertoriul turc, dar și șlagăre internaționale, sînt **Fatoș Balkir** și **Halid Kakinc**, conducerea muzicală fiind asigurată de **Faruk Kakinc** ● **«Veronica Fischer și formația ei»** — sub această titulatură se prezintă în fața publicului nostru una dintre recentele vedete ale muzicii ușoare din R.D.G. Repertoriul solistei — absolventă a clasei de canto de la școala «Karl Maria von Weber» — și al grupului său acompaniator de tip chitară solo — bas — orgă — baterie se anunță extrem de diversificat: muzică **rock, jazz, soul** și... **lied.** Cine este Veronica Fischer? După imprimarea a două **single**-uri și a unui **LP** (Casa **Amigo**), care deține recordul vînzărilor pe 1973 în topul Radiodifuziunii din R.D.G., tînăra cîntăreață e propulsată în primul eșalon al muzicii ușoare din țara sa, își alcătuiește propriul grup acompaniator și începe să acapareze primele locuri în diverse clasamente. Startul în cariera internațională are loc la 24 august 1974, pe **Kisstadion** din Budapesta, cîntînd în prima parte a concertului formației **Omega.** Un ioc întîi la primul festival rock din R.D.G., la Jena și, iată, acum, un turneu în România Itinerarul turneului: **București — Brașov, — Tg. Mureș — Cluj-Napoca — Arad — Timișoara — Craiova — Ploiești.** Concertul din Capitală va avea loc duminică, 24 august, la Arenele Romane ● O veste bună și pentru admiratorii Thaliei și, în special, ai tragediei antice grecești: turneul teatrului **Elsa Vergi** din Atena. Cunoscută animatoare a vieții teatrale din Grecia, Elsa Vergi, în fruntea unui grup restrîns de 9 actori și actrițe, va susține la **Constanța, Galați, București** (10 septembrie, Sala mică a Teatrului Național) și **Timișoara** spectacole extraordinare: «Personaje din tragediile antice grecești». Vor prinde viață în interpretări originale **Medeea, Perseu, Agamemnon, Electra... DISCURI.** ● Electrecordul anunță noutățile sale în materie de discuri pe lunile august și septembrie. Vom putea asculta astfel **24 capricii pentru vioară solo** (integrala capriciilor) de Paganini, în interpretarea violonistei **Cornelia Vasile** și, tot la capitolul muzică de cameră, două dintre opusurile lui Constantin Silvestri: **Cvartetul de coarde numărul 2** și **Suita nr. 3 pentru pian solo** ● Un veritabil eveniment discografic îl constituie discul S.T.M. — E.C.E. 01081 pe care sînt imprimate **Cvartetul de coarde numărul 16 în mi bemol major** («Al harpelor») și **Cvartetul de coarde numărul 11 în fa minor** («Serioso») de Beethoven, interpretate de cvartetul de coarde **Academica** ● **Muzica ușoară** va fi prezentă cu cîteva discuri dintre care se detașează primul **LP** intitulat **Lume albă** al formației **Sfinx,** reapariția **Marcelei Saftiuc** cu noi compoziții de muzică **folk,** debutul a doi tineri soliști, **Mariana Caroli** și **Cezar Tătaru,** precum și o selecție dintre succesele compozitorului **Marcel Dragomir,** în interpretarea soliștilor **Angela Similea, Olimpia Panciu** și **Cornel Constantiniu** ● Amatorii de **muzică populară** au ocazia luna aceasta să-și procure discuri cu **Marin Cotoanță** — cobză, **Nicolae Pîrvu** — nai, **Maria Cornescu, Nelu Bălășoiu, Ana Boboc-Ioni** și **Alexandru Grozuță** — voce.

N.S. ■

flacăra sport

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

viorica viscopoleanu

Adio emoționant unei activități prodigioase. În imagine, două celebrități ale atletismului mondial: Viorica Viscopoleanu și Lia Manoliu.

— Știu că momentul retragerii din sport nu este cel mai potrivit pentru un interviu, dar ce să fac?, aceasta este situația. Acum, că v-ați șters lacrimile, aș vrea să-mi răspundeți la o întrebare aiurea: cum vă simțiți?

— Pierdută. Dacă n-ar fi alături de mine soțul meu, care mi-a fost antrenor în ultimii ani, nu știu ce m-aș face. E adevărat că nu sînt o fire slabă, dar la fel de adevărat e că nu mi-este ușor

— La ce vîrstă vă retrageți?

— La o zi după ce am împlinit treizeci și șase de ani. Așa că, vedeți, a căzut bine festivitatea de astăzi, despre care v-aș ruga să nu mai vorbim

— Să ne întoarcem atunci în timp și să aflăm cînd a început acest frumos drum care se încheie acum.

— De la un cros la care am participat prin '56 și de la care am ajuns la Asociația Spartac, sub îndrumarea primului antrenor din cariera mea, Ion Vințilă, cărua îi păstrez o amintire plăcută. Au urmat, ca să evit o întrebare, Elias Baruch, Ioan Söter și, cum vă spuneam, Octavian Viscopoleanu

— Exceptîndu-l pe soțul dumneavoastră, cu care dintre antrenorii amintiți v-ați împăcat cel mai bine?

— Nouă din cele treisprezece titluri de campioană a țării la lungime le-am dobîndit cu Elias Baruch, campioană olimpică am devenit pe vremea lui Söter, iar în pregătirea soțului meu am sărit, chiar anul trecut, 6,44 m în sală, performanță cotată ca fiind a șasea din Europa.

— Ce-a urmat după acel 6,44 care vă dădea unele șanse chiar pentru Montreal?

— Un lung șir de accidentări și... festivitatea de astăzi.

— Viorica Viscopoleanu, descoperindu-vă modestia, sînt convins că nu voi smulge de la dumneavoastră evocarea unui palmares admirabil, descrierea unei cariere dintre cele mai frumoase în sportul românesc. De aceea mă văd obligat să amintesc eu că Viorica Viscopoleanu a fost campioană olimpică în Mexic, cu 6,82, nou record al lumii, de opt ori campioană balcanică, de treisprezece ori națională și o dată, în 1970, la Viena, campioană a Europei indoor, cu 6,56 m. Care dintre aceste titluri v-a fost cel mai drag?

— Visul meu de sportivă a fost să ajung campioană olimpică. Prin multă muncă și multă perseverență am ajuns, așa că, dacă stau bine și cîntăresc, n-am de ce să fiu nemulțumită. Plec din sport cu fruntea sus.

— V-aș fi foarte recunoscător dacă m-ați ajuta să-mi explic, eu și toți iubitorii sportului, o realitate puțin comună: cum se face că mai bine de un sfert din toate medaliile olimpice de aur dobîndite pînă acum de sportul românesc, mai exact 5 din 19, au fost cucerite de cele patru «mari» din atletism: Iolanda Balaș, Mihaela Penеș, Lia Manoliu și dumneavoastră. Există, oare, un secret?

— Poate e prea mult spus, dar o dăruire extraordinară pentru sport a existat. Să nu crezi dumneata că e foarte ușor să faci haltere aproape douăzeci de ani și să bei limonadă cînd alții beau vin. Noi toate ne-am dedicat sportului cu trup și suflet, acceptînd de la bun început ideea că atletismul presupune nu numai bucurii și succese, ci și necazuri și sacrificii.

— Astă seară s-a încheiat pentru dumneavoastră, vrînd-nevrînd, o etapă de viață. Ce va urma?

— Pe pista de sărituri las în urma mea o întreagă pleiadă de fete tinere și foarte tinere, capabile oricînd de marea performanță. Unele sînt mai dotate, altele mai muncitoare. Judecînd după succesele mele, aș zice că ultimele au mai multe șanse să izbutească. Nu e cazul, însă, să le dau eu sfaturi într-o pagină de revistă. În orice caz, Alina Gheorghiu, Dorina Cătineanu sau Gina Panait, ca să spun cîteva nume, au înainte o promițătoare carieră de săritoare. Personal, le urez succes și le țin pumnii strînși. Cît despre ceea ce voi face în continuare, probabil că voi deveni antrenoare la clubul Steaua, față de care am multe obligații

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

LOVITURĂ LIBERĂ

un trist obicei a devenit metodă

Eram obișnuiți cu tristul obicei al federației de fotbal de a nu respecta calendarul competițional intern — amînînd sau modificînd date ale etapelor de campionat sau de Cupă — pe la mijlocul sau spre sfîrșitul sezonului. Deși opinia publică și presa au luat de fiecare dată atitudine împotriva acestor derogări care dovedesc lipsă de respect pentru numeroșii iubitori ai fotbalului din țara noastră și prejudiciază activitatea fotbalistică internă și pregătirea jucătorilor, metoda — căci a ajuns o nefericită metodă! — este departe de a fi abandonată, ea manifestîndu-se cu o nebănuită recrudescență încă de la începutul actualului sezon fotbalistic.

Acceptînd absența echipei Steaua în cadrul competiției «Cupa Municipiului București» — fără îndoială, din lipsă de considerație pentru această competiție — F.R. Fotbal acceptă și dispune, spre stupefacția și adînca nemulțumire a iubitorilor de fotbal, și amînarea derby-ului Dinamo-Sportul studențesc «pentru o dată care se va anunța ulterior».

Ce înseamnă, de fapt, această amînare?

1) Înseamnă ratarea primului cuplaj interbucureștean și pierderea a 30-40 000 de spectatori, duminică, pe stadionul 23 August.

2) Înseamnă perturbarea desfășurării normale, logice și obligatorii a unui campionat care trebuie respectat.

3) Înseamnă lipsă de atenție, de grijă pentru pregătirea campioanei, — tocmai a ei! —, prima ambasadoare a fotbalului românesc în Cupele europene, echipă care va avea și așa destule dificultăți prin suspendarea cîtorva jucători de-ai săi în Cupa campionilor, echipă care a început campionatul insuficient pregătită, șchiopătînd, suferind un eșec usturător (1-3 cu C.F.R. Cluj-Napoca) în fața unei formații modeste, echipă care trebuie ajutată să se pregătească și să-și refacă din mers forțele, nu să și le risipească și pe cele cîte le are în turnee obositoare și — culmea — tocmai acum după începerea campionatului.

Oricît am căuta să înțelegem această ultimă măsură a federației, nu reușim. Acest organism are menirea să întărească fotbalul nostru, să lupte pentru afirmarea lui, or, măsurile de genul celei recent luate sînt evident de natură să-l submineze.

Pretindem federației noastre de fotbal respectul față de mișcarea noastră fotbalistică, respectul față de iubitorii de fotbal.

MARIUS POPESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

vă mulțumesc pentru atenție

Ion O. Popescu, B.N.R., București. Vă mulțumesc pentru ilustrata trimisă din Piatra Neamț. Ce mai face echipa aceea cu nume frumos și impunător: «Ceahlăul»? Tot furnizoare de «piese fine» pentru S.C. Bacău? **Gh. Buiurea, Dănești, Gorj.** Din scrisoarea dv. reținem un gînd isteț ca un proverb: «Cînd un arbitru închide ochii măcar o clipă în timpul unui meci, înseamnă că, oricît va încerca el pe urmă să-i deschidă, întreaga partidă o va fluiera tot în întuneric» **Ioan Iustin Purza, str. Odobescu nr. 11, Arad.** Conform promisiunii de săptămîna trecută, vă publicăm micul poem în proză intitulat «Veverița de crin» și dedicat performanțelor gimnastei Nadia Comăneci: «Urmărind-o pe Nadia Comăneci, ai sentimentul frumuseții benefic rănite de eternul dor al perfecțiunii» În «corola de minuni» a exercițiilor ei intri ca într-o florărie în care calele se vînd pentru nunțile căluților de mare. Și-ți spui că această veveriță de crin vine parcă din «După melci», poemul lui Ion Barbu; că această Scufiță Roșie a gimnasticii mondiale vine din poveștile unui Perrault al sportului/ Zborurile ei suave, pierdute-n suspin de floare albastră (...) sînt ca un triumf asupra gravitației, iar fiecare aterizare este o șansă fericită a zăpezii de a se întoarce în floarea de cireș (...)/ Zborurile ei suspendate sînt trandafiri înfloriți anume pentru Micul Prinț al lui Exupéry.» Nu-mi vei lua, sper, în nume de rău faptul că am pus cîte «trei puncte-n parantează» acolo unde dumneata ți aveai inscrișii pe Degas, Ravel și Rembrandt, ba chiar și pe Platon. Ce nevoie ai să convoci atîta lume simandicoasă, ca să-ți argumenteze demersul liric, cînd treaba asta o faci de unul singur destul de bine! Și, pe urmă, nu crezi că e cam incomod să înghesui atîția «greu» într-un spațiu de nici 20 de rînduri? E ca și cum ai vrea să aduci la stadion lotul de rugby, înghesuindu-l într-un... «Trabant». **Ștefan Păunescu, Centrala CEC, București.** «Deși ați invitat cititorii la un amestic, pînă după primele partide internaționale oficiale, eu cred că nu deranjăm cu nimic tihna de pregătire a echipelor dacă vă rog să-mi răspundeți care este părerea dv. personală despre: 1. Finala Cupei; 2. Cazul Mlicoș; 3. Recentele transferuri». Prea bine, dar să nu vă pară rău... Părerea mea **personală** în legătură cu evenimentele amintite este următoarea: 1. **În finala Cupei, Universitatea Craiova mi-a lăsat impresia unei echipe care face totul ca să piardă respectiva partidă, dar în așa fel încît nici să nu se «dea» mai slabă decît adversarul, nici să nu se observe că vrea să piardă meciul. Treabă de regie inteligentă și de actorie mare, care, în caz că nu izbutește, nu se poate termina decît cum s-a terminat: cu fluierături și în stal și la galerie... Nu vreau să încețoșez nici un grăunte de orgoliu de rapidist și nici să amărăsc în plus pe olteni, dar, amintind de niște zvonuri care circulau în acea perioadă în legătură cu trecerea unui fundaș giuleștean la Craiova, nu fac decît să aduc un argument în sprijinul presupunerii mele, presupunere, subliniez, strict personală și supusă erorii ca tot ce nu poate fi probat concret. În plus, amintiți-vă de cele două goluri — perfect parabile — pe care Purcaru le-a recepționat cu nonșalanță cu care ar fi încasat un premiu, de, să zicem, «colaborare prin neparticipare». Este acesta un portar care să ia, cum zic fotbaliștii, «goluri printre ochi»? Eu unul nu cred. Cît privește arbitrul, după părerea mea, el a fluierat strict regulamentar, adică exact, **ce, cît și cum** i-a oferit jocul. La golul anulat craiovenilor a fost o asemenea învălmășeală încît ori acorzi punctul, ori nu-l acorzi, tot te alegi cu înjurăturile unei jumătăți de tribună. Cred deci că arbitrul a fost foarte convins că golul acela nu este valabil și a fluierat ca atare. După părerea mea, «Raineа» acelui meci s-a numit Purcaru, Deselnicu, Berneanu și chiar Crișan. Vina lui Rainea — pentru care, pe drept, cred, a fost sancționat de forurile competente — a constat în teatralul gesturilor, în lipsa de calm și autoritate, lacune care, s-o spunem omenește, au la origine teama... Dar ce-a fost, a fost. Acum două sînt primejdiile pe care le poate genera acest de pomină meci. El poate constitui pentru echipa craioveană un început de destrămare, de declin, iar pentru rapidiști poate fi izvor de supraapreciere a propriei valori. Și cine are nevoie în țara asta ca unor echipe românești să li se întîmple așa ceva!... 2. **Cazul Mlicoș.** După părerea mea, acest stimabil arbitru a procedat, în partida respectivă, ca un pieton, nu ca o persoană oficială, ca principal apărător al unor prevederi regulamentare, cărora îndeobște i se reproșează cel mai mult tocmai încălcarea regulamentului. Sub raport sentimental, «civil», Mlicoș are dreptate. Sub raport regulamentar însă el a greșit și o nepedepsire a măsurii dictate de el ar fi creat un primejdios precedent. Imaginați-vă că orice arbitru incorect (sigur, la noi nu există așa ceva, dar să zicem) și-ar putea îngădui să întrerupă o partidă — atunci cînd întreruperea ar fi convenabilă aranjamentelor lui — și nu mai este nevoie, cred, de nici un argument în favoarea tezei mele. Cît despre **aspectul colăiait** al gestului lui Mlicoș — jos pălăria!... 3. **Recentele transferuri** nu mi se par deloc «senzaționale». (De Răducanu se știa de mult, încă de la Mexic, cît îl îndrăgește pe Angelo Niculescu. Iar refuzul lui Dănilă de a veni la Dinamo mi se pare perfect justificat: cum să joace el într-o formație slabă ca Dinamo, pe care Politehnica lași a învins-o chiar la București! Rămîne omul acolo unde e valoarea). Principial vorbind, cred că «politica transferurilor» ar trebui să aibă, ca obiectiv esențial, grija ca nici o valoare fotbalistică reală să nu stea pe tușă. Cui a folosit sezonul inactiv al lui Dobrin? Nu s-ar fi putut găsi un mijloc de înțelegere între cele două cluburi, în direcția unui aranjament temporar?... Cui folosește ca un Țegean să rămînă inactiv (indiferent, din punctul meu de vedere, unde joacă)?. Cred deci că regulamentul în vigoare este rezonabil. Rămîne însă de revizuit atitudinea cluburilor — și a jucătorilor — față de această problemă. Dincolo de orice interese, înguste-locale, trebuie pornit totdeauna de la întrebarea: Cui folosește faptul că jucători de valoare stau pe tușă?

...În încheiere, rog redacția și cititorii să-mi acorde — cum au mai făcut-o — o pauză de respirație de cîteva săptămîni. Nu de alta, dar vreau să mă duc și eu la stadion liber de gîndul la scrisori. Vă mulțumesc.

PETRE DRAGU ■

Două nume care fac cinste sportului nostru: **Mariana Suman, învingătoare în cursa de 800 m, și Natalia Andrei, medaliată cu argint la 1 500 m — performerele atletismului românesc în finala «Cupei Europei — Bruno Zauli».**

Fotografii de S. BAKCSY ■

în trafic în circulație

șoferi, răspundeți de pasageri și în timpul... haltelor!

Șoferii poartă o serioasă răspundere pentru pasagerii transportați nu numai în procesul deplasării, ci și în timpul opririlor, haltelor.

Asistăm deseori la periculosul spectacol al imprăștierii pe partea carosabilă a călătorilor coborîți din autocarele și autoturismele oprite pe locurile de refugiu.

Deseori șoferii autovehiculelor opresc în dreptul locurilor unde s-au întîmplat accidente, nu pentru a acorda ajutor persoanelor rănite (deoarece aceasta s-a făcut deja), ci pentru a-și satisface curiozitatea sau pe cea a pasagerilor. Aceștia din urmă se răspîndesc pe partea carosabilă nemanifestînd nici urmă de atenție și prudență față de șuvoiul de mașini a căror deplasare o stînjenesc și nu rareori o blochează. În acest timp șoferii privesc și ei curioși la mașinile ciocnite, nepăsîndu-le că cei ale căror vieți și integritate corporală li s-a încredințat se expun accidentelor, împiedică deplasarea mașinilor și nu rareori activitatea echipelor care efectuează cercetarea accidentelor respective. Alteori, pasagerii coboară dezordonat din mașini, traversînd apoi drumul fără a se asigura, pentru a culege flori, a bea apă de la izvorul de pe marginea căii rutiere, a cumpăra obiecte de artizanat, dulciuri, țigări de la chioșcurile din apropierea campingurilor, motelurilor etc

In asemenea circumstanțe, în fiecare sezon estival au avut loc pe țară între 200-280 accidente soldate cu 50-60 morți și peste 100 de răniți. Au fost și cazuri cînd grupuri de pasageri formate din 3-4 persoane, după ce au trecut prin fața sau prin spatele autobuzelor și autocarelor din care coboriseră au apărut inopinat la mică distanță înaintea autoturismelor și au fost acroșate de acestea. Astfel, excursii dorite și visate poate luni de-a rîndul s-au terminat în mod tragic, vina purtînd-o șoferii, în primul rînd, care nu au instruit pasagerii și nu au vegheat la securitatea lor după oprirea autovehiculelor, precum și ghizii sau organizatorii excursiilor care nu pot fi exonerați de răspundere (dacă nu penală sau administrativă, cel puțin morală) pentru modul de comportare a pasagerilor în timpul haltelor și popasurilor

S-au înregistrat și cazuri cînd, pentru a evita accidentarea persoanelor care au ieșit sau au sărit imprudent din vehicule (uneori și sătenii au dăunătorul obicei de a sări din căruțe, după oprirea acestora, în partea stîngă, drept în fața autovehiculelor care circulă într-un sens sau altul), unele mașini au părăsit partea carosabilă, răsturnîndu-se, intrînd în pomi sau lovind alte vehicule etc

Aceeași ordine care trebuie să existe la coborîrea din vehicule e necesară și la urcare. Se observă foarte adesea imprudențe la urcarea în autovehicule. Persoanele care intenționează să se îmbarce în autovehicule traversează nu rareori artera rutieră fără să se asigure, în fugă, și intră în mașini prin ușa dinspre partea carosabilă, iar șoferii privesc impasibili acest spectacol periculos fără a mustra măcar pe ocupantul imprudent (scăpat teafăr deseori ca prin minune) pentru ca observația să-i servească cel puțin ca învățătură pentru viitor

Colonel VICTOR BEDA ■

de ce ne furați timpul, tovarăși de la ita?

În imediata vecinătate a podului Băneasa se află autogara ITA, loc de popas obligatoriu pentru toate mașinile aparținînd acestei întreprinderi, plecate din autogara Filaret și care urmează să străbată șoseaua București-Ploiești.

Localul este total necorespunzător, lăsînd mai mult impresia unei barăci părăsite decît a unui local din zilele noastre. Peste tot murdărie, neglijență și indiferență. Pasagerii sînt într-o veșnică agitație deoarece nu există nici un fel de tabele indicatoare care să faciliteze găsirea mașinii căutate. Peste acest vacarm se suprapune zgomotul infernal produs de eșapamentele autobuzelor parcate pe o stradă mult prea îngustă pentru gabaritul lor și traficul intens. Trebuie să recunoaștem că a lucra opt ore în această autogară este o performanță. Și totuși oamenii sînt disciplinați, amabili și binevoitori. Răbdarea lor este pusă nu o dată la grea încercare, trebuind să facă față greutăților inerente muncii, prestate în condiții necorespunzătoare, cît și celor cauzate de unii colegi care nu înțeleg să-și facă datoria. Duminică 17 august, ca în toate duminicile, lume multă. Soare, praf, zgomot. Mașina cu numărul 9573 cu destinația București-Ploiești, care trebuia să aibă plecarea din autogara Băneasa la orele 12,20 fix, s-a îndreptat spre Ploiești fără a mai trece — așa cum era obligată — prin autogara Băneasa. Această gravă abatere a șoferului a creat o stare de tensiune în plus, căruia cu greu impiegatul de serviciu, Radu Vlad, a putut să-i facă față. Casierița Maria Clopot, mai slabă de înger, a început să plîngă, deoarece această indisciplină i-a creat niște probleme în plus care trebuiau rezolvate de urgență în dauna cozii din fața ghișeului care creștea, creștea... Am plecat spre Ploiești cu mașina următoare, puțin cam burdușită, dar asta a fost situația.

Dar pentru că orice început trebuie să aibă un sfîrșit, iată-ne în aceeași zi, pușI în fața unei situații aproape de necrezut. De data aceasta locul acțiunii a fost autogara din Ploiești. Aici m-am aflat în fața unei situații similare în ceea ce privește nemulțumirea publicului. Ce se întîmplase? București-ul din motive necunoscute a suspendat cursele de la orele 21,15 și 21,45. Casierița, de data aceasta pe nume Constanța Stanciu, nu plînge, dar e disperată. N-are ce replica pasagerilor.

— Am mai avut asemenea situații, ne declară tovarășa Stanciu, însă niciodată n-au fost suprimate două curse consecutive, mai ales în zi de duminică. Pasagerii au dreptate, dar nu putem face nimic

Sigur că pasagerii au dreptate. Noi am luat trenul spre București, dar ne întrebam tot timpul cum își vor fi rezolvat situația cei care trebuiau să rămînă undeva pe șoseaua Ploiești-București, pe unde calea ferată nu trece. Ne putem oare juca cu atîta ușurință cu timpul unor oameni veniți în Ploiești pentru diverse interese, și care contau pe un orar precis emis de o întreprindere cu pretenții. Cînd am luat trenul spre București și am constatat exactitatea cu care a intrat în gară, ne-am gîndit că poate un schimb de experiență nu i-ar prinde rău Întreprinderii de Transporturi Rutiere cu sediul în București

DAN BÎRLĂDEANU ■

care este ultima noutate pe care v-au spus-o copiii dumneavoastră?

Răspunsurile cuprinse în această pagină sînt selectate din discuții cu mai bine de o sută de persoane. Am urmărit medii cît mai diverse, oprindu-ne la observațiile unor copii sub 12 ani. Pentru că «noutate», poate, pînă la urmă, să însemne orice, am nuanțat adesea întrebarea, orientînd atenția interlocutorilor noștri către acele situații ori idei care lămuresc felul de a vedea cotidianul al copilului din 1975 — copil deschis la noutățile lumii, spontan și plin de inițiativă. O seamă de răspunsuri, pe care le transcriem aici, sînt semnificative pentru modul adesea naiv, grăbit sau indiferent cu care noi, părinții, primim aceste lucruri, grave sau amuzante, mărunte sau importante, timide sau indiscrete, dar așteptînd întotdeauna un ecou. «Noutăți?, se miră cineva, păi noutăți aduce zilnic. Cine are vreme să le asculte?». «Ați sta mai bine de vorbă cu maică-sa, precizează un tată, ea se pricepe să discute cu ăsta mic». Unii părinți, indiferent cum formulezi întrebarea, chiar dacă sapi la rădăcina cuvintului «noutate» ca după apă în deșert, au un singur răspuns: «Copilul meu e deștept, copilul meu e cuminte și o ascultă pe mămica». Cazul e frecvent. Citeva discuții au o desfășurare surprinzătoare. Părinții sînt complet surprinși de întrebare, chiar dezorientați. Unul din băieți, atent la dialog, încearcă să-i ajute: «Nu tii minte, tăticule, cînd ți-am povestit cutare fapt?». «Da, da, ai dreptate, face tatăl, și eu ce ți-am zis?» Mama unei fetițe de 8 ani este, evident, dominată de copil: «Fata mea vrea asta, fata mea vrea ailaltă. Așa-s copiii! Cine să li se împotrivească?»

Nu am notat nici unul din răspunsurile unor părinți cu totul fascinați de spiritul copiilor proprii. De regulă, răspunsuri lipsite de interes.

Elena Marinescu, secretară:
În doi ani, de cînd e la grădiniță, am reușit să ne facem o idee despre felul de a fi al părinților colegilor lui Dragoș — 6 ani — numai din spusele lui. De exemplu: tatăl lui Sandu umblă cu haina descusută la buzunare.

Ana Neculăiță, stenografă:
Magdalena — 10 ani — își iubește enorm profesoara de engleză. Mamă, zice, tovarășa a avut azi unghiile vopsite în culori culoare, purta o rochie modelul cutare. Și, mă rog, alte lucruri.

Aneta Matache, contabil:
Mihaela a reușit la A.S.E., Cristian — 8 ani — a cîștigat cincizeci de lei la loz în plic. Ne-a întrebat, în eventualitatea că va cîștiga o mașină — conform ultimelor sale presimțiri, — dacă putem să-i construim rapid un garaj.

Clara Balogh, proiectant:
Tibi — 4 ani — a văzut o locomotivă și mi-a explicat foarte serios că locomotivele cu aburi merg ori cu aburi, ori cu electricitate.

Crina Ardeleanu, chimist:
Marius — 3 ani — a văzut grădina zoologică. La întoarcere ne-a spus că animalele îi plac, dar că nu sînt ca în poze fiindcă stau în cuști.

Stefan Gheorghe, profesor:
Am plecat cu Bogdan — 8 ani — într-una din zilele trecute la pescuit pe lacurile Cozieni și Pitească. Cînd a băgat mîinile în apă să se spele, le-a scos verzi-albastre. M-am speriat, dar el mi-a spus să nu-mi fac griji, fiindcă e vorba de niște chimicale de la o fabrică. A discutat cu prietenii lui, care știau că nu sînt periculoase chimicalele astea, dacă nu mai aruncă și altceva. M-am interesat: era sulfat de cupru. Bogdan mai știe că mulți copii renunță la pescuit în lacurile din Titan pentru că unii pești au gust rău.

Petre Păscuț, strungar:
Ultima noutate în familie e că Andrei — 6 ani — vrea să se facă șofer. Asta fiindcă a stat la noi o săptămînă un cumnat, șofer pe TIR. Numai în luna iulie a vrut să fie: cosmonaut, tenismen, militar, tractorist și, cu oarecari insistențe din partea mea, și strungar

Simion Luca, tehnician electronist:
În timpul inundațiilor am fost trimis urgent în Cringași. Luminița și Liviu — 10 și 4 ani — se aflau singuri acasă, la podul Șerban Vodă. Mergeau din oră în oră prin vecini după știri și-mi telefonau cum stau lucrurile pe acolo. La întoarcere, copiii se luptau să scoată apa din subsol. Tu aveai treabă, a zis Luminița, n-am vrut să mai ai o grijă și cu noi.

Mitică Răducanu, ofiter:
Se uită și Simona — 6 ani — la emisiunile de muzică ușoară de la televizor, ca toți copiii. Spune că-i place Mirabela Dauer, fiindcă a fost colegă de școală cu maică sa, iar Angela Similea pentru că are glas frumos

Doina Pantazi, funcționară:
Raluca noastră — 7 ani — a fost pentru prima oară într-o tabără. Despărțită de familie mai multă vreme, vreau să spun. O noutate pentru noi a fost prima scrisoare. A dansat ca solistă într-un dans indian în jurul focului, ne-a scris și alte lucruri frumoase, dar a încheiat tot ca în abecedar: «Cu bine, Raluca».

Margareta Badiu, asistentă medicală:
Mădălina — 3 ani și 7 luni — îmi spune că-i plac rochiile lungi. E de părere că «se poartă»

Andrei Ștefan, tehnician textilist:
Citește «Sportul» curent, suferă pentru capriciile lui Dobrin, privește meciurile de handbal cu sufletul la gură. Așa e Lucia — 12 ani. Recent mi-a mărturisit că termină de citit cea de-a 25-a carte polițistă: «Ultimul pahar». A început-o dimineața și pînă seara a dat-o gata.

Ionel Duță, matriter:
Pe George — 5 ani — îl duc la socrii mei dimineața, la șapte fără un sfert, și-l iau acasă la patru. Asta de la doi ani. Cînd plecăm spre tramvai, zice: «La serviciu, tăticule, să nu întîrzieți!» Îmi cunoaște colegii, mă întreabă o mulțime de lucruri despre munca mea.

Lucian Cioată, pictor:
Trebuie să spun că am fost cam surprins cînd Nicolae — 9 ani — ne-a zis că din toate emisiunile tv preferă «Teleglobul».

Niculina Rotărelu, planificator:
Adevărul e că stau mai puțin decît s-ar cuveni cu Dana — 11 ani. Serviciu, facultate la seral, treburile casei. Azi, iată, ne plimbăm împreună. Ieri mi-a spus: «Ce-ar fi să-ți faci o oră liberă și pentru mine?»

Georgeta Anghelescu, economistă:
Înainte de anunțarea premiilor de sfîrșit de an, Mihnea — 9 ani — mi-a spus: «Am făcut toate calculele și reiese că trebuie să iau premiul I. Ar fi însă și posibilitatea să-i iasă Simonei o medie egală cu a mea. Fiind fată, sînt sigur că o s-o aleagă pe ea.» Cum lucrurile s-au petrecut chiar așa, Mihnea n-a fost supărat. «Principalul, a zis, e că am apreciat corect situația.»

Elena Copoi, muncitoare:
Petruț a stat pînă la capăt la un film pentru oameni mari, «Dragostea lui Serafim Frolov». La 12 ani gîndeam că are filmele lui. «Îți place filmul?», i-am întrebat. «Deloc. Mă enervează Serafim ăsta că nu prea știe ce vrea»

Tudor Nîrcă, muncitor:
Gabriel — 7 ani și jumătate — a fost șef de clasă și responsabil cu «Crucea roșie». «Măi, am zis, n-oi fi prea mic pentru atîtea șefii?» «Nu, tăticule, fiindcă aproape toți copiii sînt șefi la cîte ceva»

Elena Chelaru, asistentă medicală:
După ce s-a întors dintr-o vacanță la o mătușă, la Pucioasa, fetița mea Corina — 7 ani — a ținut să-mi povestească, pe drumul de la gară spre casă, cum se sapă cartofii și cum trebuie udate roșiile. A lucrat cu cei mari la grădina de zarzavat și din asta concluzia că la Pucioasa roșiile și cartofii... au alt gust

Mircea Iampolski, inginer:
Nu știu cine i-a băgat în cap lui Marcel — 11 ani — că ar exista o enciclopedie pentru elevi unde află tot ce-l interesează. I-am făcut rost de un «Dicționar enciclopedic», dar nu a părut entuziasmat. «E ceva, a spus, dar aici nu scrie tot». O tine isztrura cu «tot»

Ilie Florea, profesor de educație fizică:
Sănducu — 12 ani — a avut o serie de accidente tare nefericite. Într-un an și-a fracturat o mînă, în celălalt, alta. Ce-i mai neplăcut e că el urmează un program de antrenamente.

destul de serios, la tenis de cîmp. «Lasă, tăticule, am citit eu că marii campioni au avut toți cîte ceva, mi-a spus, și totuși au ieșit campioni».

Alexandru Mitrică, proiectant:
Ca toți băieții, Radu — 10 ani — are o pasiune: colecționează timbre. Schimbă, cumpără. Banii îi ia, de obicei, de la maică-sa. Într-o zi mi-a cerut și mie ceva, nu prea mulți, și atunci i-am zis să văd și eu ce ispravă face. Ei bine, la asta nu mă așteptam! Cred că are o mie, două de timbre, frumos clasificate și numai picturi. La uimirea mea, a zis: «Ce, nu știai că așa se face?»

Ana Roată, profesoară:
Ultima noutate venind de la Răzvan — 7 ani — e că recunoaște toate mărcile de mașini. Atît de bine, că ar putea să cîștige și pariuri.

Constantin Coandă, casier:
Nu e de mirare că pe Mădălina — 5 ani — o interesează florile. Ce ma mira e că de la un timp vorbește despre ele ca despre oameni. O floare e bună, alta e rea, alta e dușmănoasă, alta veselă ca mămica.

Gheorghe Tene, contabil:
Am să vă spun despre ce-am discutat azi cu Ștefania — 3 ani și 7 luni. S-a uitat la televizor și mi-a comunicat: «Delegația americană a plecat cu avionul». I-am răspuns că știu. «Bine, dar știi de ce a venit?» A trebuit să-i explic ce este o delegație guvernamentală

Georgeta Pavelescu, casnică:
Antonio — 9 ani — a urmărit absolut toate transmisiile din spațiul cosmic încă de pe timpul cînd avea 4 ani. La ultima din ele l-am întrebat ce vede, ev avînd treabă. «E ceva nou, a zis. Un satelit îl fugărește pe altul, ca-n filme, și îl prinde».

Pavel Nită, formator:
Cei doi băieți ai mei — Iliuță de 6 ani și Gheorghiță, de 10 — au participat la un concurs pentru corespondenți. La «Cutezătorii», pare-mi-se. Scrisorile le scrie, bineînțeles, Gheorghiță, dar documentarea, ca să zic așa, au făcut-o împreună. Au scris despre un colegă de-al celui mare pe care taică-său îl ia în piață, să-l ajute la vîndut zarzavaturi, în loc să-l îndemne să urmeze regulat la școală. Înainte de-a trece la lucru, mi-au povestit ce-au de gînd să facă și am fost de acord.

TUDOR OCTAVIAN ■

REȚEAUA DE POLIȚIE
A LUMII MODERNE (3)

lupte în jungla de cactuși

De-a lungul «frontierelor vii» din sudul statelor federale California, Arizona, Noul Mexic și Texas, pe suprafață de mii de kilometri pătrați, se așternă dune de nisip auriu și fierbinte, presărate cu pîlcuri de cactus, desișuri primejdioase, în a căror umbră rară se pitulează scorpioni și șerpi. Oricît ar fi de osteniți, fugarii, singurii călători prin pustiurile acestea veninoase, nu îndrăznesc să se oprească din mers, nici să guste apa sălcie, cleioasă, a piraielor ce mor în mlaștini. Își urmează, nebunește, marșul prin deșert, în căutarea fermelor părăsite, a vreunui «saloon» din care au rămas doar pereți sau, în cea mai fericită dintre întîmplări, scheletul unui sat de preerie, decor lunatic făcut de regizorii de la Hollywood pentru cele mai proaste filme despre Far West.

Foarte puțini sînt șoferii care îndrăznesc să se aventureze pe pistele din văile de nisip. Și mai puține sînt automobilele care pot să străbată cei trei-patru sute de kilometri ai pustiului, pe drumurile către nord, sau cele două-trei mii de kilometri de la Pacific spre Mississippi, pe văile și canioanele paralele cu frontiera mexicană. Totuși, înfruntînd aceste piedici naturale, trecînd fără să privească pe lîngă nenumăratele morminte din canioane, contrabandiștii au cărat, în sus și în jos, de la inventarea automobilului, un incalculabil număr de tone, o amețitoare cantitate de mărfuri, de la armele și munițiile fără marcă de fabrică pînă la sacii cu marihuana și pungile cu opiu. Au transportat, de asemenea, mii de infractori urmăriți de poliție și mii de femei spre destinații enigmatice. Traficul era știut de autorități, traseele cunoscute, dar supravegherea lor cerea o armată întreagă de șerifi bine motorizați și înarmați. Contrabandiștii nu ezitau să alerge pe nisip cu pneuri anume pregătite, ca pentru zăpadă, și nici să tragă cu mitralierele ușoare, din echipamentul «casei» al fostelor unități din Coreea și Vietnam.

Încercările de a se pune capăt acestui trafic nebunesc, de a se bara drumul din sud, «drumul fierbinte», au dat rezultate mediocre. Sau, tragice: aproape tot atîtea victime în rîndurile polițiștilor căzute în rîndurile gangsterilor. Prin 1960, șerifii din Noul Mexic au ajuns la concluzia că singura soluție înțeleaptă era să presare cuie și bucăți de sîrmă ghimpată, cu țepi bine ascuțiți, de-a lungul și de-a latul pistelor de printre cactuși. Rezultatul a fost bun, în sensul că a fost teribil de crud pentru «fugitivi». În doi-trei ani, pînă cînd «trucul» a fost în întregime descoperit și ocolit, contrabandiștii au pierdut mult mai mult de cinci sute de oameni, în mare majoritate țărani mexicani din lungul frontierei, care ar fi făcut orice pentru 10-15 dolari — iar pentru o sută se băteau cu pumnalele care să placă primul la drum, deși știau că au toate șansele de a muri în pustiu.

După 1963 au apărut, peste jungla de cactuși, primii contrabandiști «zburători», piloți disperați, la bordul unor aparate ușoare, vopsite în nuanța nisipului și a cerului prăfuit, în grabă, foarte maniabile, modificate pentru a putea zbura pe distanțe de aproape o mie de kilometri la cea mai mică înălțime posibilă, la virful pîlcurilor de cactuși ori chiar printre tufișuri. De regulă, un singur om, un acrobat inconștient, aproape nebun, ținea manșa înfundată pentru zborul razant și nu vedea decît la cîteva zeci de metri înaintea norului de praf pe care-l stîrnea. În cartinga, două femei înghemuite, leșinate de spaimă, un colet cu marihuana și — în majoritatea cazurilor — un gangster, trăgător de elită, care supraveghea încărcătura. În cazul aterizărilor forțate, lupta, la nevoie, cu polițiștii prea îndrăzneți sau cu gangsterii rivali, pe aerodromurile improvizate din Valea Morții sau printre fostele puțuri de petrol, din Texas, astăzi abandonate.

Contrabanda peste dune costa sute de milioane de dolari — din punctul de vedere al autorităților vamale — dar banii aceștia nu însemnau nimic pe lîngă hecatomba din rîndurile tineretului. Numărul cazurilor mortale provocate de intoxicația cu opiu, cocaină, heroină, marihuana se apropia de numărul morților din al doilea război mondial, întrecea de o sută de ori numărul victimelor accidentelor de circulație, de o mie de ori pe al cazurilor de omucidere. Ministrul de justiție Robert Kennedy, un om lucid, tată a opt copii, avînd și o duzină de nepoți, a socotit că este sarcina lui socială și umană de a lua comanda luptei pentru închiderea «frontierei de sud» și pentru lichidarea sau cel puțin limitarea ofensivei dezlănțuite de gangsteri pe toată întinderea Statelor Unite

Lui Bob Kennedy i s-a propus, de către un polițist din Los Angeles, crearea unei rețele ultramoderne de interceptie, imaginată cel puțin pe măsura «societăților» de gangsteri. De la San Diego prin El Paso pînă la San Antonio și Houston au fost implantate «antifilierele» poliției, nodurile unei rețele care aveau automobile amfibii, mici care blindate și — ultima expresie a dotării moderne — avioane, apte să survoleze «jungla de cactuși». Comanda întregii acțiuni a și fost dată unui «zburător», pilotul de vînătoare colonel Frank Gerard. Deasupra văilor pustii, care, în fapt, s-au dovedit a fi extraordinar de frecventate, au avut loc veritabile lupte aeriene, s-au dezlănțuit vijelii de gloanțe — aparatele ușoare ale gangsterilor n-au putut rezista atacurilor date de poliția federală în alianță cu serifii localităților direct interesate în acțiunea «anticrimă»

În 1965 s-a și publicat într-un ziar din San Francisco știrea «senzațională» că valul criminalității din vestul și sudul Statelor Unite este pe terminate! Ziarul, «The Frisco Street Journal», o publicație din categoria «underground», a simțit tentația de a publica lista celor 90 de polițiști care aveau misiunile principale în urmărirea gangsterilor și a filierelor de stupefiante. Este adevărat că și pînă atunci «rețeaua de poliție din sud» nu era perfectă, nici n-ar fi putut fi, avea «găuri» mari prin care infractorii se strecurau ușor. Este însă incontestabil că publicarea listei din «The Frisco Street Journal» a dăunat rețelei mai mult decît orice altă acțiune. Ziarul «underground» dădea numele și adresele polițiștilor, numerele lor secrete de telefon și programul serviciilor de... gardă. A izbucnit un scandal din cele mai zgomotoase. Comisarul principal din San Francisco, colegii săi din Los Angeles, San Diego, Las Vegas și aproape toți cei 90 de polițiști ale căror nume și adrese erau divulgate au dat ziarul în judecată, pe temeiul unei jurisprudențe mai vechi. Curtea federală din Washington hotărîse, printr-o decizie din 1922 — după un proces intentat de Attorney General (primul procuror al statului) în cazul gangsterului-caid Al Capone, că ziarele nu pot publica numele polițiștilor decît cu consimțămîntul clar exprimat al acestora. Motivarea deciziei era primejdia în care se aflau polițiștii și mai ales familiile lor, soțiile și copiii, de a fi răpiți sau uciși de criminali, ca represalii

Din aceste motive, acum zece-cincisprezece ani polițiștii americani se prezentau, dacă trebuia neapărat să se prezinte, cu nume false, cu pseudonime profesionale, obicei pe care-l adoptaseră de la autorii romanelor de aventuri. În Anglia puteau fi întîlniți un număr important de comisari, detectivi și de simpli agenți, sau mai popular «**bobbyes**», care se numeau Holmes și unii chiar Sherlock Holmes, după modelul patronimic al celebrului personaj din povestirile lui Conan Doyle. În Franța, polițiștii sînt numiți, oarecum familiar, Maigret, după numele popularului erou din romanele lui Georges Simenon. Altora li se spune **San-Antonio**, nume pe care-l poartă, în romane, un polițist «dur», un erou de aventuri neverosimile dar pasionante.

În Statele Unite, unde poliția este descentralizată, eroii se formează mai greu, au dimensiuni locale. Totuși, de o anumită reputație republicană se bucură polițiștii care lucrează pentru F.B.I. **(Federal Bureau of Investigation)**. Competența lor trece de frontierele administrative ale statelor federale, dar numai în anumite cazuri, în crimele săvîrșite de asasini asociați în bande, cu vizuini în mai multe localități, cu informatori și complici aflați la mari distanțe sau anume împrăștiați pentru a deruta cercetările polițiilor municipale. Altfel, pentru așa zisele infracțiuni de importanță locală, polițiile municipale sînt foarte geloase, nu permit intervenția agenților F.B.I. decît dacă sînt legitimați de autoritățile orășenești. De multe ori, autorii unor infracțiuni grave, cum ar fi furturile prin spargerea ușilor sau ferestrelor, furturile din magazii și magazine, furturile de automobile, încearcă, pornind în adevărate curse de viteză, să treacă dincolo de limitele administrative ale statului în care au comis fapta penală, încercînd să scape din cleștele urmăririi. În ultimii ani însă un fel de convenție tacită a polițiștilor spulberă iluziile infractorilor, care pot fi arestați oriunde, la simpla «rugăminte» telefonică a unui inspector sau a unui șerif, apoi «extrădați» în termen mai scurt de 24 de ore. De o foarte mare însemnătate în vînătoarea de gangsteri sînt emisiunile de t.v. și, în special, «portretele» robot făcute după semnalmentele comunicate de unul sau de mai mulți martori ai infracțiunii. Semnalmentele pot fi aproximative, chiar nepotrivite între ele, prin anumite detalii. Un «portret-robot» util va cuprinde, însă, în majoritatea cazurilor, două-trei trăsături esențiale: infractorul căutat va fi mai ușor de identificat dacă publicului i se oferă un «model». Așa cum spunea Ors Wilson, poliția se va afla în fața a cel puțin o sută de persoane care «seamănă» cu «portretul-robot» — fără ca printre ele să se afle individul căutat. Se va produce totuși un efect «prin ricoșeu». Infractorul, complicii sau șefii lui vor face, neapărat, comparația și vor lua anumite dispoziții în consecință, vor fi mai temători, se vor ascunde, vor dispărea în cazul unui portret asemănător. Experții urmăririlor polițienești afirmă că orice modificare, fie numai nuanțată, în comportamentul unui individ, chiar al unui criminal profesionist, îl va duce, invariabil, la o greșeală, la o imprudență, în urma căreia va putea fi identificat și capturat.

În ultimii cinci ani multiplicarea mijloacelor de telecomunicații și, în special, imensa difuzare posibilă prin micile ecrane de televiziune a produs o schimbare în mentalitatea șefilor de poliție. Rețelele polițienești nu mai sînt considerate «top-secret». Dimpotrivă, li se dă o anumită publicitate, care contribuie la succesul acțiunilor anti-crimă. Serialele polițiste pe care le vedem la televiziune fac parte din noul stil de propaganda criminalistică. Ele familiarizează publicul cu procedeele polițiștilor — nu numai cu partea romantică, eroică, a luptei lor, ci și cu eroriile și cu mizeriile și riscurile profesiunii. Nu mai este un secret pentru nimeni faptul că «șeriful la New-York» și «Kojak», deși personaje imaginare, sînt fidel copiate după anumiți polițiști de la New York, iar birourile lui Kojak, din filme, sînt întocmai așa cum arată una din secțiile centrale de poliție de la New York

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (3)

o țigară pentru un condamnat la moarte

Printr-o coincidență, în timp ce la Medgidia lui Vasile Iscru i se citește sentința, în clipele dureroase cînd procurorul militar rostește cu o solemnitate macabră condamnarea sa la moarte, în București, pe aleile din fața palatului regal, alunecă pe rînd limuzinele negre ale mareșalului Antonescu, ale primului ministru Mihai Antonescu și ale celorlalți demnitari fasciști. În timp ce tînărul din boxa acuzaților răscolește cu privirea figurile bîntuite de insomnii ale acuzatorilor cu uniforme șifonate prin adăposturi, la București, în palatul regal, regele schimbă ultimele cuvinte cu mareșalul cauzelor pierdute, Ion Antonescu, și așteaptă intervenția gărzii pentru a proceda la arestarea sa. La Medgidia, în sala de clasă a școlii în care s-a improvizat tribunalul militar e cald, insuportabil de cald. Vasile Iscru ține minte că în jurul asistenței roiau muștele ca deasupra mormanelor de resturi și gunoaie, că procurorilor le curgea transpirația pe frunte, pe nas, pe bărbie, că aveau ochelarii aburiți. Gardienii îl ridică din scaunul în care s-a așezat ca să-și revină și îl scot din sala de ședințe Procurorii își fac vînt cu chipiele și se întorc unii spre alții ca să schimbe cîteva cuvinte pînă la introducerea în instanță a următorului condamnat la neant.

În acest timp Antonescu e condus în încăperea blindată în care va fi sechestrat temporar. În București e cald, insuportabil de cald; rarii trecători din piața palatului nici nu bănuiesc ce se întîmplă la cîțiva pași de ei, pe culoare reci, de marmură, nici nu bănuiesc că în aceste momente lîngă ei se consumă actul hotărîtor al eliberării noastre, că inițiatorii evenimentului îndelung așteptat, cu ample rezonanțe în viața internațională, în desfășurarea războiului, sînt comuniștii!

Călătorind în tren înapoi spre penitenciarul din Constanța într-o cușetă fără lumină, fără aerisire, Vasile Iscru își ține capul în mîini și oftează mereu și adînc. Se vede tot mai des, în imaginație, în fața plutonului de execuție. Nu are de unde să știe că întîmplările petrecute în cel mai strict secret în București înseamnă prăbușirea eșafodajului de acuzații care l-a adus și, de fapt, achitarea sa. Gardienii care îl păzesc joacă zaruri și din cînd în cînd îl privesc ca pe un om de pe altă lume. Și Vasile Iscru nu are dreptul nici măcar acum să privească pe fereastră, să se umple de durerea scumpă a cerului și a pămîntului încins, să respire chiar și colbul măcinat de vînt al Bărăganului. Cînd și cînd se strecoară în vagon o boare subțire și fierbinte de vînt ca respirația bărbaților în uniforme, cu armele la ochi, pregătiți să tragă ultima salvă, undeva, în curtea penitenciarului din Constanța. Nu-și poate aminti aproape nimic deși depune eforturi care îl fac să geamă ca să se concentreze asupra primelor imagini conștiente de copil rătăcit sub cetinile molizilor de lîngă Padeș. Figurile cunoscuților și necunoscuților se învălmășesc în memorie ca la un trist carnaval; lacrimile îl fac să se înece și să tușească adînc, cavernos, ca o grenadă care explodează în tranșee. Prin urmare, viața lui s-a sfîrșit. Știe că frunturile s-au rupt, își dă seama că armatele germane se află într-o retragere forțată. Dar mai știe că orele lui sînt numărate, că, eventual, zilele sale au termen redus.

Undeva, în București, se lucrează la ora asta la redactarea declarației de armistițiu care urmează să fie citită la posturile de radio. Ambasadorul german în România, von Killinger, se află la vila sa din Snagov. Petrece cîteva ore de liniște și de repaus împreună cu o secretară blondă. Curînd va suna telefonul și i se vor comunica vești importante Dar pînă atunci... Condamnatul la moarte din cușeta unui tren oarecare de marfă simte, după zgomotul roților de traverse, că dedesubt se află Dunărea. Prin urmare, convoiul interminabil de vagoane pline de deținuți trece podul de la Cernavodă. Mai e puțin și soarele va cobori la orizont, în agonia unei zile sufocante de vară. Acum, lui Vasile Iscru i se pare o mare binefacere întoarcerea în celula penitenciarului cu ferestrele spre mare. Ar putea să încerce totuși o evadare. Ca meseriaș la Malaxa știe aproape pe de rost cum se demontează un vagon de cale ferată. Dar e prea bine păzit. Și trenul oprește brusc în cîmp. I se spune că linia ferată a fost bombardată. Mai tîrziu, cînd trenul își reia mersul, sînt atacați de un avion de vînătoare. Lui însă nu i se permite să iasă din vagon, să se adăpostească. Apoi, totul reintră în normal, zgomotul roților de tren se reia ca o tortură pregătită parcă dinainte cu o fantezie diabolică.

La București sînt arestați și anihilați ultimii reprezentanți înverșunați ai fascismului. Telefoanele ambasadei germane sînt blocate. Nu se mai poate comunica în afară... Vasile Iscru e închis în aceeași celulă cu fereastra spre mare. În ce zi sîntem azi? E pentru prima oară de la intrarea sa în detenție cînd poate răspunde exact la această întrebare! Jură să țină minte toată viața ziua aceasta. Și, iată, toată mearsea! 23 August. În ce an? În ce secol? E înfiorător. E într-adevăr înfiorător să ai 27 de ani și să îți se spună, așa, dintr-odată, în această zi, că nu mai ai dreptul la viață... E seară tîrziu, gardianul care-l păzește, poate cel mai feroce exemplar uman întîlnit vreodată, îi rînjește satisfăcut prin vizorul din ușa de fier a celulei.

În acest moment o echipă de comuniști îi scot din palat pe membrii cabinetului antonescian, îi urcă într-o mașină închisă și-i conduc, pentru evitarea oricăror surprize, la o adresă ce va rămîne multă vreme strict secretă. Baronul von Killinger, precipitat, arogant, amenințător, își încheie audiența la rege. Din această clipă, el știe foarte bine, sentința sa e semnată în fața istoriei. Se va sinucide mai tîrziu cu un revolver.

Vasile Iscru aude țipetele domestice ale pescărușilor. Privește cerul. Parcă niciodată stelele nu au fost mai aproape de pămînt. Santinela de gardă pe faleză în noaptea de 23 spre 24 august este o cunoștință dintr-o comună învecinată cu Tismana; îl cheamă Șalapa. — «Măi, Șalapa, m-au condamnat la moarte.» Omul încremenește cu spatele la celulă și cu fața spre mare. Apoi, scoate dintr-un buzunar un pachet de țigări și o cutie de chibrite, spionează împrejurimile și i le aruncă în celulă. Care condamnat la moarte nu-și pune, printre cele din urmă dorințe, o țigară? Să tragă fumul albastru și cald în plămîni, să respire adînc și să se simtă solidar, la ora aceasta din noapte, cu toți bărbații și femeile din lume care, într-o clipă de răgaz, între bombardamente, se strîng în brațe și, tîrziu, fumează o țigară.

Și dintr-odată faleza se umple de soldați. Pe coridoare se aud pași precipitați, voci exaltate. Șalapa vine la fereastra celulei: «Vasile, Vasile, bucură-te, s-a încheiat armistițiul!».

(«Nu-mi venea să cred — coboară glasul astăzi Vasile Iscru. Era dincolo de puterile mele să accept vestea asta minunată. Și totuși îi aveam în fața mea pe cei de pe faleză care se bucurau ca niște copii, aproape nebunește, îi auzeam pe deținuții din celelalte celule urlînd, rizînd, bătînd cu pumnii în ziduri Bine, bine, îmi spuneam, e armistițiu, dar noi, noi, cei condamnați la moarte, avem dreptul la acest armistițiu?»)

Și în timp ce la București și în alte zone ale țării au loc primele schimburi de focuri cu trupele fasciste care nu înțeleg să respecte armistițiul, în timp ce aparatele de radio din toată lumea preiau știrea despre armistițiul din România ca pe o victorie a strategiei, a rațiunii, a curajului, a eroismului, a

demnității. În penitenciarul din Constanța un condamnat la moarte e scos din celulă. Pentru prima oară după lunga epopee petrecută în întuneric, se trîntește ușor în nisipul umed și se tîrăște pe brînci pînă acolo unde valurile îl rostogolesc ca în spuma unui ocean de șampanie. Și așa, beat de fericire, ud pînă la piele de lună, rămîne multă vreme cu ochii larg deschiși, privind cerul de deasupra. În timp ce marea își vede mai departe de treburile ei.

A. DOHOTARU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (2)

de la argeșul trecut iarna înot la „memorialul gento"...

— Nu m-a învățat nimeni fotbal. Am învățat singur. Asta ca să răspund, o dată pentru totdeauna, celor care-mi pun zeci de întrebări «biografice» despre primii antrenori, despre cei care m-a descoperit, despre tehnicienii care m-au format. Fără falsă modestie, credeți-mă, nu fac pe nebunu', eu m-am format. Adică «Maracana» noastră pîteșteană, adică mingea pe care o băteam zi de zi, de dimineața pînă seara, ele m-au format

— Și totuși, ce-ai învățat de la antrenori?

— Am învățat și de la ei unele lucruri. Am învățat ce înseamnă un fotbalist adevărat, ce viață trebuie să ducă pentru a nu se termina repede. Am primit, bineînțeles, și sfaturi tactice la meciuri. Mingea însă am învățat-o singur. De-aia m-ascultă. Dealtfel, oricît s-ar spune, eu cred că fotbalul îl învață fiecare. Antrenorul învață echipa cum să joace, nu învață fotbalistul să joace fotbal!

— Ce spui cu pare o concepție de antrenor la Internazzionale, Ajax sau C.F. Barcelona ..

— Ar trebui să fie și la noi. N-am mai întîlni în divizia A jucători care dau cu stingu' în dreptu'. Marea chestie a fotbalului — uite, o spun acum, cînd peste cîteva zile împlinesc 28 de ani și peste cîteva ore încep cei de-al 15-lea campionat al vieții mele...

— ...mulți ani și multe campionate înainte, Dobrin!...

— ...mulțumesc. Toată filozofia asta a fotbalului, cum spuneam, e copilăria. Fotbaliștii se fac cînd sînt copii. După aia, degeaba. Vor, dar nu mai pot.

— Adică? Fii mai clar.

— Sînt foarte clar: fotbalul înseamnă dragoste! O mare dragoste! Pe care numai copilul o are. Cel care o are, bineînțeles, pentru că mai există destule alte atracții: tenis, Năstase și cîte și mai cîte

— Dobrine, vorbești frumos,ca un bătrîn educator!! N-o să ne creadă lumea, zău așa, că-s cuvintele tale. Sau o să zică uite, pînă și Dobrin face teorii...

— Știu eu ce să zic? S-o luăm atunci așa cum a fost. Ce am trăit eu o să creadă toată lumea. Am și martori...

Jucam, cum am spus, zi de zi fotbal. De dimineața pînă seara

— Zi de zi, pe ploaie, pe vînt, pe zăpadă?

— Așa cum vă spun. Pe malul Argeșului. Vara desculț iarna cu ghetele de-acasă. Într-o iarnă, n-o să uit cît trăiesc, pe Maracana noastră se făcuse un teren de volei, cu zgură, de pe care paznicul ne gonea de cîte ori ne vedea. El ne gonea, noi apăream din nou. Într-o zi a venit cu cîinii după noi. Ne-am speriat și am luat-o prin Argeș, înot, să nu ne prindă dulăii. Și era iarnă și zăpadă și apa ca gheața...

— Cîți ani aveai pe atunci?

— Vreo zece ani și ceva.

— Și nu te-ai îmbolnăvit?

— N-am avut nimic. Acasă, mi-am stors hainele, mi-am golit ghetele de apă și le-am pus pe sobа.

— Și ce-a urmat?

— Ce să urmeze? A doua zi eram din nou cu băieții pe malul Argeșului!!!

— Așa ai ajuns ce ești astăzi...

— Păi, da. Așa am ajuns să joc cu Eusebio în echipă la «Memorialul Gento», de mă striga Perla neagră «Do-bren», ca francezii, «bravo, Do-bren!», iar stadionul Bernabeux striga «Ole!» cînd ascundeam mingea și se duceau apărătorii ca pe sanie... pe lîngă mine.

— A fost frumos la Madrid, ți-a plăcut mult, nu-i așa?

— A fost. Uite, coață povestea de-acolo o spun săptămîna viitoare, pentru că azi m-așteaptă Broșovschi și băieții lui de la U.T.A. și nu vreau să ratăm primul pas în noul campionat.

— Deci, simbăta viitoare, Madridul.

— S-a făcut. Madridul, Eusebio, și bineînțeles Gento, motocicleta spaniolă.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

contractul cu eternitatea

Era un proces de paternitate, părțile fiind o tînără ingineră și un la fel de tînăr inginer, pe care îi știam din anii studenției lor. Reclamanta fusese cea mai frumoasă fată din grupa lor, poate chiar din întreg anul, conștiincioasă, simpatică, îngrijită, întotdeauna cu zîmbetul pe buze. Și zîmbea plăcut, sincer, vesel. El era ceea ce numim un student excelent, foarte serios, activ, sărîtor, dar cam tăcut, cam visător. Idila dintre ei s-a înfiripat cam din anul patru, cînd ea s-a mutat cu el în bancă, și de cînd au fost văzuți mereu împreună, la spectacole, la excursii, de braț pe stradă, la dans. În anul cinci, cînd întrebările despre planurile lor de căsătorie începuseră să se pună în mod firesc, ea rîdea, evitînd răspunsul, iar el ridica din umeri indispus.

Iată-i în această penibilă postură de a se judeca pentru stabilirea paternității copilului. Nu mă așteptam din partea lui la așa ceva, tocmai fiindcă fusese un model de comportare în timpul facultății. Dar, parcă poți ști ce zace în fiecare om? De la cîți nu am avut surprize? Și totuși, nu mă așteptam de la acest băiat care, văzîndu-mă în scaunul de procuror, m-a salutat înclinînd din cap și privindu-mă deschis, fără pic de rușine. Ea stătea cu capul plecat, între mama și avocatul ei, care din cînd în cînd îi șopteau cîte ceva la ureche, desigur încurajînd-o. Slăbise, era palidă, nu mai avea acel zîmbet destins, era parcă îmbătrînită. Dacă ar fi privit spre mine aș fi salutat-o, dar nu a ridicat capul.

A urmat interogatoriul lui: «Recunoști că în perioada... ai fost văzut mereu cu reclamanta?» «Da.» «Recunoști că i-ai scris aceste bilețele prin care i-ai fixat întîlniri?» «Da, le recunosc, eu le-am scris.» «Recunoști că ați plecat împreună în excursia care a durat două săptămîni în perioada...» «Da, recunosc »

Văzînd cum răspunde de senin la toate întrebările formulate de avocatul reclamantei, confirmîndu-le, mă întrebam de ce naiba se mai judecă? Să o pună pe reclamantă în postura aceasta penibilă? Sau spera că el nu va apela la justiție de rușine? Totuși, și mai ciudat, la ultima întrebare: «Recunoști că ești tatăl copilului?», a răspuns «Nu!», cu aceeași voce calmă și același zîmbet discret. Ba mai mult, cînd judecătorul îi face semn să își ia locul în sală, trecînd prin dreptul meu mă privește în ochi senin, calm, așa cum mă privea după fiecare din răspunsurile lui la seminar, care îmi făceau atîta plăcere și pentru care îl lăudam

Avocatul lui a cerut aprobarea unei expertize la institutul de specialitate din București și instanța a aprobat, fixînd termen pentru prezentarea părților și un termen mai depărtat pentru o nouă ședință de judecată.

La această a doua ședință s-a constatat însă o situație ciudată. S-a constatat că reclamanta cu copilul nu s-a prezentat la ziua fixată pentru expertiză, dar nu se prezentase nici pîrîtul. Înainte ca să se discute motivele acestei neprezentări, pîrîtul s-a ridicat și, făcînd un semn avocatului său, a spus că dorește să facă o declarație care să fie consemnată la procesul verbal și, nici mai mult nici mai puțin, a spus că procesul nu mai are rost fiindcă dînsul recunoaște că este tatăl copilului. A fost momentul în care s-a produs o adevărată lovitură de teatru, fiindcă a cerut cuvîntul avocatul reclamantei și după ce a precizat că se află într-o situație cum nu a mai întîlnit în cariera sa a depus pe masa judecătorului o declarație a reclamantei prin care aceasta își retrăgea acțiunea, renunțînd deci la proces. Surprins de o asemenea situație cu totul ieșită din comun, judecătorul a întors privirile spre mine, ca și cum ar fi dorit să iau cuvîntul, să propun ceva. Dar, ce era să spun? Într-o fracțiune de secundă mi-a trecut prin minte că în cartea mea referitoare la rolul procurorului în procesul civil, la capitolul despre acțiunile pe care procurorul nu le poate intenta substituindu-se dreptului titularului firesc, amintisem și de acțiunea în stabilirea paternității pe care deși nu o exercită titularul ei, adică copilul, ci mama lui, ca reprezentantă a acestura, totuși, scriam acolo, nimeni în afară de mamă nu poate aprecia asupra unei asemenea acțiuni. Și, totuși, discutînd ipoteza, parcă am scris că procurorul poate continua o asemenea acțiune intentată de mamă în interesul copilului, dacă mama nu mai poate continua ea însăși procesul. Desigur, mă gîndeam la situația de forță majoră, cînd mama e bolnavă, cînd e plecată, dar acum, cînd procesul era gata cîștigat, mama pur și simplu nu mai voia să continue procesul. Aveam dreptul să încerc să preiau în numele procuraturii acest proces, argumentînd că ceea ce trebuie să primeze este interesul copilului de a se stabili filiația sa și de a nu rămîne, ca urmare a desistării mamei, poate din rușine, poate din silă, cu statutul de bastard? Aveam oare acest drept? «Uite, îmi spuneam, e mai ușor să discuți diversele ipoteze teoretic decît să hotărăști în cazuri concrete!» Ca să ies din încurcătură, am cerut judecătorului un termen scurt, ca să examinez situația, înainte de a îmi spune părerea,și acesta a găsit ideea mea foarte potrivită. Am folosit acel răstimp pentru a-l chema la mine pe pîrît. Părea mihnit

— Nu te înțeleg !, i-am spus. Toată facultatea vă știa împreună. Idila voastră era notorie. Mă rog, nu te-ai căsătorit cu ea, deși așa s-ar fi cuvenit, mă rog, ai procedat cum ai crezut, dar de ce ai pus-o în situația asta rușinoasă pentru o femeie de a te acționa în justiție pentru paternitate? De ce ai recunoscut atît de tîrziu copilul?!

M-a privit liniștit, calm, senin.

— În facultate nu m-ați certat niciodată și acum, cînd sînt om matur, mă certați și greșiți.

— Nu cred să greșesc. Sincer să fiu, m-ai dezamăgit ca om, deși am aflat că la serviciul tău ești foarte apreciat

— Greșiți!... Cum greșesc toți cei care mă judecă... Procesul acesta l-a intentat împotriva mea mama Luciei și avocatul lor. Nu ea, înțelegeți, nu ea, care știe adevărul.

— Și care este adevărul? Parcă Mihai îți spuneam în facultate. Care este adevărul?

— Adevărul este că am iubit-o pe Luci... Am iubit-o mult și am suferit și mai mult... Într-o zi, cînd am ieșit cu ea, a apărut în preajma noastră și Tony, băiatul acela care a rămas repetent.

— Derbedeul acela cu plete lungi și minte de găină?

— Da, derbedeul acela care îmi este vecin, pe care părinții Luciei nici nu voiau să-l vadă, dar pe care Luci îl iubea. Acesta e tristul meu adevăr, că ea l-a iubit pe Tony. După ce părinții ei i-au interzis ferm să se mai vadă cu el, ea a început să apeleze la serviciile mele. Așa au apărut la dosar bilețelele scrise de mine prin care îi fixam întîlniri, dar, în realitate, cel care se întîlnea cu ea era Tony. La excursie am plecat împreună, dar la cabana unde am poposit o aștepta Tony...

— Ai acceptat un rol de paravan?

— Numiți cum vreți rolul meu, dar a fost foarte ingrat. Cred că vă imaginați ce simțeam eu, eu care o iubeam, știind-o în brațele lui, în timp ce mă plimbam prin singurătatea munților, așteptînd să treacă zilele și nopțile ca să se termine excursia «noastră», cînd, despărțindu-se greu de el, ea mă lua de braț ca pe un simplu punct de sprijin, ca pe un coleg sau prieten bun, spre a o duce spre casă... Ea mai păstra încă în suflet căldura iubirii față de Tony, mai vibra încă la amintirile ei dragi cînd coboram spre casă, era atît de obsedată de amintirea lui încît de multe ori nici nu înțelegea ce îi spuneam, fiind cu gîndurile rămase la el...

— Deci, vrei să spui că nu este al tău copilul?

— Asta voiam să spun... Dacă nu mă credeți, vă rog să citiți această scrisoare a ei, prin care își cere iertare. Mă roagă să o iert că nu a avut curajul să spună părinților ei adevărul, că a permis ca acțiunea să fie intentată împotriva mea (dealtfel, ea era atunci la maternitate), dar, totodată, mă asigură că pînă la urmă va găsi tăria să facă ceea ce trebuie făcut, ce îi dicta conștiința ei.

— De aceea a depus avocatul ei astăzi declarația de renunțare la acțiune?... Ciudată situație... După ce ai suferit în rolul de paravan, te-ai mai văzut și dat în judecată pe nedrept... Poate ai meritat asta... A fost plata pentru rolul pe care nu trebuia să-l accepți... Dar, ia stai puțin?! Acum chiar că nu mai înțeleg nimic! Dacă asta e situația, ce te-ai apucat astăzi să recunoști că ești tatăl copilului!?

— Asta e poate mai greu de explicat. Am primit scrisoarea ei prin care îmi cerea iertare. Vedeți, aici, în aceste pagini îmi scrie tot ce a simțit, tot ce a trăit ea... Se pare că abia acum și-a dat seama cît de greu a trebuit să fie rolul meu... A impresionat-o și faptul că nu am spus în proces nimic despre Tony. Și ea știa de ce... Aveam doar o scrisoare disperată a ei, prin care îmi cerea să îi mediez o întîlnire cu el... Știa doar foarte bine că am fost de față cînd ea, îmbujorată, emoționată, fericită, i-a spus că așteaptă de la el un copil... Cînd acel Tony s-a posomorît și apoi a îndemnat-o să scape de sarcină... Ca apoi, văzînd surprinderea ei, faptul că dorește copilul, să îi spună că un copil înseamnă o teribilă bătaie de cap, o servitute care va greva toată viața lor, care le va răpi libertatea și altele de acest gen... Ea știa doar foarte bine că s-a rezemat de umărul meu și a plîns, în timp ce Tony îi arunca tot felul de cuvinte aspre și apoi a plecat... Poate am recunoscut copilul și pentru faptul că ea s-a dovedit capabilă să retragă acțiunea intentată de părinții ei.

— Bine, omule, dar îți dai seama că faci totul într-o pornire sentimentală? Înțeleg că vrei să o scuteți pe ea de rușine, să dai un tată copilului ei, dar înțelegi ce faci? Înțelegi că astfel lipsește acel copil de stabilirea legăturii cu tatăl său adevărat? Că vei fi pentru el doar un tată «juridic», de formă?

— M-am gîndit și la asta... Am văzut copilul în brațele ei la maternitate... Tony nu este capabil să iubească pe nimeni în viață... Nici pe propriul său copil, de care s-a lepădat. Eu am iubit-o pe ea, o mai iubesc..

După cîteva clipe de tăcere, l-am întrebat, privindu-l în ochi:

— Nu cumva, recunoscînd copilul, vrei să îi dai ei o supremă dovadă de iubire și de generozitate? Nu cumva prin această recunoaștere formulezi și o cerere în căsătorie față de ea?... O cerere care poate fi acceptată, sau poate fi respinsă, fiindcă sentimentele nu pot fi comandate, nu pot fi dirijate logic, sau, a treia ipoteză, cea mai rea, ea va fi recunoscătoare pentru gestul tău și se va căsători cu tine fără să te iubească?

M-a privit din nou, în felul lui, deschis, sincer.

— Ați pus degetul pe rană... Nu mă tem decît de cea de a treia ipoteză... În prima, dacă mă va iubi și se va căsători cu mine, voi fi fericit și în loc de pedeapsă pentru rolul meu de paravan înseamnă că viața mi-a rezervat o răscumpărare. Dacă nu mă va iubi și nu se va căsători cu mine, îmi va rămîne iubirea copilului. Sper că mă va înțelege bine și nu se va opune recunoașterii mele. O iubesc prea mult ca să mă pot gîndi la o altă căsătorie, la un alt copil... Or, eu consider că un copil înseamnă contractul nostru cu eternitatea... Modul nostru omenesc de a înfrînge sau de a înșela statutul nostru de trecători, de călători printre luminile și umbrele a ceea ce numim viață... Unii încheie acest contract cu eternitatea firesc, fericit, simplu... Mie mi-a fost dat altfel...

EMIL POENARU ■

flacăra
seriale

COPERTA NOASTRĂ:
MIRABILUL AUGUST, picură de SABIN BĂLAȘA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 72. cf. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

e zadarnic, zice pictorul, să creezi alte lumi pentru alte emoții

Într-o vreme cînd se dau atîtea bătălii pentru transformarea imaginii picturale, cînd contestarea aruncă în uitarea muzeelor curente ilustre, Călin Alupi e un soldat solitar și liniștit al picturii care nu contestă nimic. El mai crede în puterea miraculoasă a naturii de a crea forme și culori, pe care pictorul trebuie doar să le descopere, forme și culori aflate pretutindeni și pe care emoțiile le pot revela. E zadarnic, zice în felul său pictorul, să inventezi alte lumi pentru alte emoții, cînd aici lîngă tine ai plaiul și pădurile, apele și ulițele de sat, casele și oamenii, lumina zăpezilor sau mărul din grădină. Pentru artist revoluțiile picturii s-au stins de mult, odată cu post-impresionismul căruia i-a rămas credincios și ale cărei tehnici de construcție a imaginii le cultivă cu aplicație și măiestrie. Astfel, n-ar fi chiar neadevărat să ni-l închipuim pe artist urcînd pe un deal, ca să picteze un sat cuprins de toropeala duminicii ori pîndind prima zăpadă într-o zi de noiembrie sau rătăcind prin lașul de ieri în căutarea unui colț cu amintiri. Dar poate nu e important dacă artistul își notează emoțiile în fața naturii, în plin peisaj, sau le poartă cu sine ca pe niște obsesii dintr-o săptămînă frumoasă, păstrîndu-le în memorie pînă cînd, în liniștea atelierului, le transcrie pe pînză, amintiri despre lumină într-un anumit anotimp sau despre nuanța unei culori într-o anumită zi. Importantă mi se pare la Alupi sensibilitatea pentru momentul liric al peisajului, pentru acea clipă cînd un loc se revelează prin culorile sale cele mai tainice, rare și prețioase, dacă nu chiar efemere, culori care povestesc, desigur, ceva despre înfățișarea locului, dar mai ales despre poezia lui. Poate nu ar trebui să acordăm toate virtuțile numai peisajului și momentului său de incantație, condamnînd artistul la resemnările unui grefier al naturii. Ar fi chiar nedrept dacă nu am observa preocuparea pictorului pentru un punct de vedere al său în receptarea și transcrierea imaginii naturii, adică acea distribuție muzicală a culorilor, ritmica nuanțelor și contrapunctele tonale, însumări cromatice care se desfășoară pe pînză într-un andante odihnitor. Pentru că în peisajele lui Alupi natura nu se zbuciumă, nu se manifestă în momentele sale de tensiune. Nici pictorul nu caută ore dramatice. Pe ecran anotimpurile curg calme, viața se desfășoară molcom și totul e frumos și îndeamnă la contemplare.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 34 (1055) — 30 AUGUST 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

Acolo unde siderurgiștii toarnă din fontă piese de peste 40 de tone

Apele noastre puse în valoare devin adevărate făcătoare de minuni

MURISE PĂMÎNTUL. OAMENII L-AU ÎNVIAT

Impresii despre viața artistică a litoralului

INDUSTRIE ȘI ARTĂ

Cînd spunem industrie grea, avem o sumă de reprezentări monumentale: hale uriașe, turnătorii înalte, spații vaste. Industria grea produce lucruri monumentale: turbine, motoare gigantice, excavatoare. Toate aceste lucruri mari înseamnă oțel, înseamnă foc, zgomot, fum. Munca grea e o treabă de oameni sănătoși, plini de vigoare, oameni de luptă. Ei luptă cu oțelul, cu zgomotele teribile ale forjelor, luptă cu focul și fumul topitorilor. Ar putea munca grea să fie și altfel? Ar putea muncitorul să vină la lucru pe alei între fiori, să lupte cu oțelul în hale fără negrul fumului, să vadă imagini care să-i facă munca mai ușoară și spiritul mai sprinten? Nu e nevoie de prea multe ca să schimbi munca. O haină industrială gîndită în culoare, cu panouri care vizualizează idei și sentimente face munca mai ușoară și schimbă și muncitorul, adesea chiar din bine în mai bine. Munca grea nu trebuie să se petrecă neapărat în locuri cenușii, între ziduri monotone. Munca grea, munca — în general — are nevoie de un cadru atent gîndit de psiholog și de artist. Aceasta este ideea. Iată acum faptul: o echipă de opt graficieni cunoscuți se angajează, în urma unei înțelegeri intervenite între Uniunea artiștilor plastici și Întreprinderea de mașini grele-București, să revadă întreg ambientul în care se realizează producția de bază a întreprinderii. Scopul acțiunii e numai cît se poate de limpede: echipa trebuie să propună și să transpună în fapt idei pentru ca munca pe care o numim grea să fie mai ușoară, mai productivă, mai aproape de chipul de efort uman unde și opera artistului și cea a forjorului, bunăoară, se aseamănă, fiindcă spiritul lucrează mai bine decît brațele. Măreția unui aisberg, zice un scriitor, constă în aceea că noi vedem numai o mică parte din masa lui. Măreția faptului despre care scriem e că va naște fapt. Contacte între artiștii plastici și mediile muncitorești au mai avut loc: expoziții în uzine, pliante publicitare, unele acțiuni comune, ca niște lecții deschise de estetică. Contacte încă întîmplătoare și care, indiferent de gradul de bunăvoință reciprocă, nu ajung întotdeauna la miezul problemei. Acest miez al problemei nu înseamnă realizarea unor obiecte care să orneze spațiul uzinal, ci revizuirea întregului ambient, sensibilizarea cu artă a locului unde se produc bunurile materiale.

TUDOR OCTAVIAN ■

BUCURIA ÎNTÎLNIRII NAȚIUNII CU EA ÎNSĂȘI, BUCURIA ÎNTÎLNIRII NAȚIUNII CU PREȘEDINTELE SĂU

Firește, 23 August — zi de mare sărbătoare națională — înseamnă, la prima vedere, o explozie de bucurie, înseamnă steaguri, înseamnă haine sărbătorești (precizînd că în concepția noastră de constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate și de oameni liberi și hotărîți să ne apărăm libertatea, tot haine sărbătorești sînt și salopeta de lucru și uniforma de gardă muncitorească), înseamnă flori, înseamnă panouri vesel colorate, înseamnă copii purtați pe umeri, înseamnă trîmbițele, dar mai ales puritatea solemnă a pionierilor, înseamnă demonstrațiile de virtuozitate ale sportivilor, înseamnă entuziasm, înseamnă o imensă mulțime de oameni care țin să-și manifeste loialitatea față de partid, solidaritatea națională și, pur și simplu, veselia de a trăi așa cum cred și vor, ei toți, sub conducerea comuniștilor, și mai înseamnă clipa aceea de absolut unison sentimental și de conștiință națională și politică în care o imensă mulțime intonează un cîntec simplu și adevărat, un cîntec care începe cu vorbe de crez și jurămînt: «Trei culori cunosc pe lume...»

Dar, dincolo de exprimarea în sine a sărbătorii, a zilei de sărbătoare, dincolo de formele sărbătorii, mai există și rădăcinile ei și miezul ei. Or, miezul sărbătorii — izvorul ei, al exploziei bucuriei noastre — îl constituie însăși fantastica, prin proporții, dar reala, concreta, directa întîlnire a noastră, cei peste douăzeci de milioane de oameni care alcătuim națiunea, cu noi înșine, precum și cu bărbatul pe care-l prețuim ca omul, comunistul, și românul cel mai bun, cel mai adevărat dintre noi: președintele țării, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

*

Ne-am întîlnit cu noi înșine, pentru că la marea sărbătoare nu am venit doar cu sufletul vesel și zîmbetul pe buze, ci am venit și cu dreptul de a avea sufletul vesel și zîmbetul pe buze. Și am avut și vom avea acest drept pentru că la demonstrația de 23 August am participat însoțiți de faptele noastre:

Fapta oamenilor muncii din municipiul București de a fi îndeplinit planul cincinal la 25 iunie, a celor din județul Suceava la 28 iunie, din județul Covasna la 30 iunie, din județul Botoșani la 11 iulie, din județul Satu Mare la 7 august, din județul Maramureș la 17 august, a celor care muncesc în unitățile Ministerului Industriei Ușoare la 22 iulie.

Fapta de a fi obținut în patru ani și jumătate — față de limita maximă prevăzută în mai mult calendaristic actualul cincinal — o producție globală industrială suplimentară care însumează circa 82 miliarde lei, ceea ce echivalează cu întreaga producție din 1959 a României.

Fapta de a fi imprimat, în cincinalul '71-'75, un asemenea ritm creșterii produsului social încît, față de creșterea de 10,1% prevăzută inițial, am realizat o creștere de 11,5%.

Fapta de a fi muncit în așa fel încît, tot în acest cincinal de patru ani și jumătate, să reușim să realizăm o creștere a venitului național de 12,6% față de cea planificată care era de 11-12%, sau, cu alte cuvinte, să fi reușit o accelerare a ritmului creșterii venitului național care să-i aducă statului nostru fonduri suplimentare pentru investiții, în sumă de circa 17 miliarde lei.

Fapta de a fi muncit cu asemenea dăruire încît, în acest cincinal, am putut realiza pentru noi înșine: o creștere a numărului locurilor de muncă în întreprinderi și instituții de 1 300 000 față de milionul prevăzut; o retribuție reală — în '75 față de '70 — de 122% față de 120 cît prevăzusem; o retribuție tarifară minimă de 1 200 lei față de cea de numai 1 100 lei cît o preconizasem; o creștere, de-a lungul cincinalului, a veniturilor reale ale țărănimii de 35%, față de 22— 30% cît prevăzusem, investiții pentru locuințe și gospodărie comunală de 125%, față de sută la sută cît prestabilisem; investiții pentru învățămînt de 120 la sută, față de sută la sută; investiții pentru ocrotirea sănătății de 117% față de sută la sută cît ne planificasem la începutul cincinalului.

În sfîrșit, și de pildă, trecînd de la general la special, pur și simplu pentru că la 19 august, ora 11,35, după 628 zile de muncă, brigada venind dinspre Cerna spre Scărișoara, brigadă condusă de Dumitru Boiciuc și brigada venind dinspre Motru, brigadă condusă de Nicolae Țapuc, au străpuns complet și cu aproape trei luni mai devreme galeria de 4 646 metri care leagă lacurile de acumulare Cerna și Motru.

*

Ne-am întîlnit, de asemeni, la sărbătoarea de la 23 August, acolo, în fața tribunei, ne-am întîlnit noi — mulți dintre cei care alcătuim națiunea — cu Președintele nostru. Și-am spus, chiar de la început, că și această întîlnire aparține miezului și izvorului marii noastre bucurii din dimineața zilei de 23 August pentru că, asemeni întregului popor, și omul pe care îl prețuim cel mai mult a venit, simplu și firesc, însoțit de faptele sale pentru România și pentru noi. Însoțit de fapte pe care, în chiar ziua sărbătorii și apoi imediat în aceste cîteva zile care au trecut de la sărbătoare, le-a continuat cu o consecvență care spune limpede de ce tovarășul Nicolae Ceaușescu este socotit de către părintele-popor ca fiind fiul cel mai bun al său.

Și fiindcă aceste pagini ale revistei se vor a fi și pagini de cronică, să recapitulăm succint doar cîteva din faptele din agenda curentă de lucru a președintelui:

— vineri, 22 august: tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, participă la Adunarea festivă consacrată celei de-a 31-a aniversări a eliberării patriei de sub dominația fascistă;

— vineri, 22 august: președintele Nicolae Ceaușescu primește scrisorile de acreditare ale ambasadorului Republicii Indonezia, Sukahar, și ale ambasadorului Republicii Populare Congo, Joseph Gampouo;

— vineri, 22 august: tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul transporturilor al Republicii Arabe Egipt, Mohammad Gamal Ed-Din Sidki;

— simbătă, 23 august: tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, participă la marea demonstrație a oamenilor muncii din Capitală;

— duminică, 24 august, zilele următoare precum și cele anterioare: ziarele publică zeci și zeci de telegrame de felicitare de la reprezentanți a zeci și zeci de popoare, de la personalități ilustre contemporane, mesaje care dovedesc că peste hotare România are prieteni care ne stimează, fapt care se datorează într-o imensă măsură inițiativelor și muncii președintelui Nicolae Ceaușescu;

— luni, 25 august: tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe reprezentantul Partidului Laburist din Marea Britanie, Ian Mikardo;

— marți, 26 august: sub înaltul patronaj al președintelui Nicolae Ceaușescu începe lucrările celui de-al III-lea Congres internațional de cibernetică și sisteme; iar la emoționantul mesaj pe care președintele țării noastre l-a adresat participanților la Congres, directorul general al Organizației mondiale de sisteme generale și cibernetică, John Rose, răspunde și cu următoarea frază:

«Pentru mine, președintele Republicii Socialiste România este un om de mare curaj, de o energie neobosită, plin de inițiativă și spirit întreprinzător.»

*

Cronica acestor zile de august sărbătoresc și harnic trebuie să se oprească cu insistență la un fapt în esența lui tot de muncă, însă de o importanță cu totul deosebită

pentru noi toți: ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ședință care a avut loc marți, 26 august.

Comitetul Politic Executiv, apreciind rezultatele obținute pînă acum în campania agricolă de vară, a stabilit, totodată, o serie de măsuri — remarcabile prin concretețea lor de nuanță — în scopul desfășurării în continuare în bune condiții a lucrărilor agricole, pentru strîngerea rapidă și fără pierderi a întregii recolte și realizarea integrală a planului de livrări la fondul de stat, pentru însămînțarea culturilor de toamnă și executarea la timp și de calitate a pregătirilor pentru producția anului viitor. Măsurile vizează constituirea de comandamente pentru o mai bună organizare a muncii, vizează participarea la muncile agricole a tuturor cetățenilor satelor, vizează introducerea ordinii și disciplinei în cooperativele agricole de producție și creșterea răspunderii colective în executarea lucrărilor agricole.

În aceeași ședință, Comitetul Politic Executiv a abordat și probleme privind politica externă a țării noastre.

Astfel, s-a discutat și aprobat mandatul delegației române la cea de-a VII-a Sesiune extraordinară a Organizației Națiunilor Unite, care va avea loc la începutul lunii septembrie, precum și a delegației țării noastre la Adunarea generală ordinară a O.N.U. Cu acest prilej, a fost subliniată din nou necesitatea imperioasă a instaurării «unei noi ordini economice internaționale de natură să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor popoarelor, un climat de înțelegere și colaborare, de cooperare fructuoasă, în interesul fiecărui stat și popor, al păcii și prosperității generale». Iar în acest scop, România se pronunță ferm pentru un militantism concret și eficient, însumînd măsuri precise din partea tuturor statelor lumii.

De asemenea, constatîndu-se cu satisfacție că în urma hotăririi Conferinței ministeriale a țărilor nealiniate, care are loc la Lima, țara noastră a fost invitată la lucrările acestei Conferințe, se reafirmă dorința României «de a acționa ca și pînă acum în direcția dezvoltării relațiilor și întăririi colaborării cu țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii, cu statele nealiniate, care sînt interesate în instaurarea unor noi relații în viața internațională, bazate pe principiile egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale». Există în această afirmație o exprimare a solidarității țării noastre cu țările în curs de dezvoltare, în lupta pentru edificarea unei noi ordini politice și economice mondiale, însă mai există și exprimarea unui alt adevăr: acela al principialității și consecvenței politicii Partidului Comunist Român.

NELU IONESCU ■

flacăra
actualitatea imediată

murise pămîntul. oamenii l-au înviat

Pare să fie aproape. Vreo cîteva sute de metri. Dar sînt cîțiva kilometri buni pînă acolo, mi se spune. În fața noastră trunchiurile uriașe ale unor arbori de ciment, cu coroanele decapitate: «coșurile de răcire», cinci; «coșurile de fum», trei. Turnuri la castelul unui uriaș. Rogojelu, termocentrala. Acolo se duce cărbunele. Cărbunele despre care, oricît am spune că se află la suprafață, deasupra lui tot pămînt este, iar pămîntul ăsta trebuie dat la o parte. Operația se numește descopertare.

— Pămîntul era pus într-o haldă exterioară, apoi rămînea al nimănui. Era o depunere haotică, nu sistematică. Asta s-a întîmplat începînd cu 1955. Ceva mai tîrziu, dacă nu mult mai tîrziu, în 1972, s-a înființat Centrul de amenajare și refertilizare a terenurilor nivelate din cariere-Gorj, întreprinderea noastră.

— Care e rostul întreprinderii, se vede din chiar numele ei. Cum arăta pămîntul acesta cînd ați venit aici?

— Erau terenuri sterpe. Abia mai creșteau, ici-colo, mărăcinii, ierburile pitice. Dacă stau și mă gîndesc, parcă nici mie nu-mi vine să cred ce este, după ce era!

— Ce era, totuși? O descriere...

— Ați văzut filmul «Planeta giganților»? Ei bine, la o proporție asemănătoare ni se arăta și nouă, totul, aici. Pămîntul era întors, răvășit, de fapt era pur și simplu desființat. Jur-împrejur vedeam depuneri, grămezi de pămînt înalte de zeci de metri, de cîte 30, de 40 de metri, pe care noi am venit și le-am nivelat, le-am taluzat și au ieșit minunile astea.

Mai întîi, oamenii. Vreo două sute de oameni. Apoi: excavatoare, bascule, tractoare cu remorci, buldozere, screpere, draglina, nivelatoare. Cam din acestea se compune «Centrul». În același an în care se înființa întreprinderea, unică în țară, inginerul agronom Popescu Ion termina facultatea la Timișoara și cerea să fie repartizat aici, la 18 kilometri de comuna Dobrița, de unde e de fel. Este destul de sincer pentru a recunoaște că, în primele zile, i-a părut rău că a venit aici, cînd ar fi putut să se ducă să-și facă meseria oriunde, pe pămînt «normal». N-a făcut-o. Și n-a făcut-o nu pentru că de data aceasta, după trei ani, să se considere și să lase să fie considerat un erou, ci pur și simplu pentru că n-a uitat vorba aceea potrivit căreia tot răul este spre bine. Aici, asta s-ar traduce așa: o aerație mai puternică a solului. O afînare ce a permis microorganismelor să activeze mai bine. O «desfundare», recomandabilă mai ales culturilor de vie și pomi.

Praf de cărbune. Înnegrit, parcă afumat, pămîntul pare trecut prin flacăra unei făclii gigantice. Cariera Girla: un defileu, o trecătoare săpată în plin șes. Pe fundul acestei gropi, o schelă metalică amintind prin profil conturul unui dinozaur. Excavatorul cu rotor. Mi se spune că o asemenea mașinărie, una dintre cele mari, are o lungime de 200 de metri, o înălțime egală cu aceea a unui bloc cu 16 etaje și lucrează cu o viteză de 2 400 metri cubi pe oră. Cărbune. Lignit.

Urcăm printre munții de pămînt, de steril, un fel de serpentină pe parcursul căreia Ion Segărceanu, șofer, mărturisește că încurcă el însuși cîteodată drumurile pe aici. Nici nu-i de mirare. Apar, peste noapte, întotdeauna altele. Acesta se termină brusc, la marginea unui platou cu viță-de-vie. Un cline mare, ciobănesc, se zvîrcolește într-un lanț, în umbra unei barăci de scînduri. Nu ajunge la ușă înăuntru, un pat, și el de scînduri, învelit cu o manta veche, ostășească. O masă, o găleată cu apă, o cană de alamă și cam atît. Afară, vine încet, printre șirurile de vie, stăpînul Paznicul Dumitru Dimoiu, 65 de ani. A lucrat o vreme la mină. Pe urmă, după ce a ieșit la pensie, zice că s-a specializat în viticultură.

— Adică de păzit?..

— Nu numai asta. De tăiat, de stropit, de legat.

Oricum, zilele, săptămînile astea, n-a mai rămas decît s-o păzească. Trebuie păzită via, pentru că vin alții și o culeg pe ascuns.

— Chiar așa?

— Chiar. Vin, dă-i dracu', și fură. Perlă, Regina viilor, Cardinal...

— Nu cer?

— Puțini. La ăia le dau eu.

Moș Dumitru știe să vorbească sugestiv despre pămîntul «lăsat vraiște», despre pămîntul făcut «mormane» și părăsit. Pentru că părăsit, lăsat în paragină, a fost, pînă într-un timp. Acum e bine că «pămîntul a fost făcut producție». Lumea se bucură pentru asta. Se-ntîmplă, zice moș Dumitru, că pe aici mai toată lumea e angajată, lucrează oamenii ba la termocentrală, la întreprinderea de utilaj minier sau în cariere. Peste tot. La el, în satul Poiana, spune, «numai unul a fost, care a murit acum o săptămînă, și el nu s-a angajat nicăieri. N-a vrut. A muncit doar pămîntul». Dar faptul că țăranii s-au încadrat în întreprinderile de pe platformă, că au devenit muncitori, nu înseamnă că pămîntul le-a devenit indiferent. Nicidecum nu poate să însemne așa ceva. Tocmai de aceea privesc, s-ar zice, cu adevărat cu satisfacție, că pămîntul acesta se însănătoșește. Ca moș Dumitru, paznicul, care-mi spunea:

— Putea să nu se mai facă nimic cu pămîntul ăsta. Dar uite că se face!

Pe locul unde se află acum sediul întreprinderii s-a deschis în urmă cu aproape 20 de ani prima carieră din bazinul Rovinarilor: «Balta Unchiașului». Înainte de a se deschide cariera, își amintește topograful Victor Bălăcescu, și el dintr-o comună apropiată, pe aici creștea numai porumb. Și chiar pe locul acesta se ridicau niște plute mari, niște plopi, «plutele lui Cioringaru», așa le rămăsese numele. Oamenii rămîneau la lucru pînă noaptea tîrziu, iar porumbul era atît de voinic încît țăranii, deși cunoșteau locul ca-n palmă, se puteau rătăci. S-au întîmplat într-adevăr cazuri cînd, înotînd prin marea aceea de porumb, fără un punct de reper, au ajuns în vreun sat vecin. Tocmai de aceea, se spune, cînd sătenii veneau de la muncă noaptea, din plutele acelea foarte înalte li se făcea semn, li se deschidea drumul: urca acolo, sus, cineva cu un felinar aprins, iar oamenii știau pe unde s-o apuce. O vreme, aici, a dispărut nu numai porumbul în care se pierdeau cai și călăreț, dar și pămîntul însuși. A aparut astfel, dezgropat dintr-un somn de mai multe milioane de ani, cărbunele. Pe urma după ce cărbunele a fost extras, pămîntul a fost pus la loc. Ca o ușă care a fost deschisă atît cît a fost nevoie, pentru a se lua ceva dintr-o încăpere, apoi s-a închis.

Pretutindeni, aici, pe platforma Rovinari, pămîntul a fost bun. De fapt, se zice, a fost cel mai bun pămînt din Gorj. Aici este, doar, lunca Jiului. Pămînt roditor, pămînt gras, «de pus pe pîine». Despre calitatea lui de acum pot să vorbească, chiar și necomentate, cîteva cifre: grîu, 3 200 kg la hectar; porumb, 4 200 kg; cartofi, 15 000 kg; culturi neirigate. Un pămînt, se zice, tot la fel de bun, dacă nu chiar mai bun decît cel dinainte. Deși încă se caută, se tatonează, în jur s-a ridicat deja un murmur admirativ: «la uite, adică nu facem noi la C.A.P. și fac ăștia care se chinuie atît?!»

30 000-40 000 metri cubi. Atît pămînt se deplasează pentru nivelarea unui hectar. Din aceștia, cam 3 000 sînt pămînt fertil, stratul de 30-40 de centimetri care se întinde deasupra, aidoma unui bandaj. (De înmulțit cifrele acestea cu cele 268 de hectare refertilizate pînă acum: carierele Girla, Cicani, Tismana, Bălăcești). Nu demult, centrul a trecut în subordinea întreprinderii de construcții cariere-mine Oltenia. Nu mai aparține Direcției agricole județene. Și asta nu numai pentru că pămîntul trebuie restituit, reașezat și nivelat agriculturii, ci e obligatoriu să fie și fertil. Iei o palmă de pămînt cu grîu, dai o palmă de pămînt cu grîu. Nu pur și simplu o palmă de pămînt oricum, la întîmplare, „stearpă". Într-un cuvînt, o condiție a acceptării de către agricultură a acestor terenuri este fertilitatea.

— Cum se procedează, tovarășe inginer Zaharia Motea?

— Mie îmi faci halda, s-o văd nivelată. În funcție de asta, și în funcție de analizele chimice ale solului, făcute de laboratorul nostru de agrochimie, încep refertilizarea. Semăn, să zic, mazăre. Nu mă lăcomesc, nici nu dau voie altora să se lăcomească: nu recoltez. La înflorire, planta se bagă sub brazdă. Al doilea an, la fel. Pun borceag, îl bag și pe el sub brazdă. Tot așa și-n al treilea an, cînd pot să cultiv secară. Sub brazdă, toate astea se transformă în humus. Paralel, vin cu îngrășămintele. Nu există o rețetă fixă, rețeta se stabilește în funcție de analizele repetate ale solului. Cantitatea diferă, substanțele rămîn cam aceleași: superfosfat, sare potasică, azotat de amoniu.

— Se pare că n-ați făcut așa la început. Întreprinderea a fost înființată acum trei ani, iar eu am văzut deja viță-de-vie și livezi de pruni și meri pe rod!

— Nu. Am plantat direct. Și totuși, rezultatele, doar ați văzut, sînt cît se poate de bune. Atît la pomi cît și la vie am pus în gropi un strat de pămînt fertil. Asta a ajutat foarte mult. Trebuia să facem așa, trebuia să ne dovedim grabnic rentabilitatea. Acum putem să lucrăm mai în tihnă, mai după «carte».

— Dumneavoastră, ca inginer, cum vă convine această muncă mai ingrată, oricum, decît aceea, să zic, din cadrul unui C.A.P.?

— Am citit într-un raport F.A.O. că 400 de milioane de oameni suferă de foame. Așa e lumea. Arunci o pîine, și fug zece după ea. Iar noi...

— Noi?!

— Ne băteam joc. Asta e. Mai bine-zis, asta a fost!

Exploatarea lignitului la suprafață în Gorj va scoate din circuit peste 22 000 de hectare. Toate însă vor fi redate agriculturii. Cei care au început deja această acțiune au meserii obișnuite: ingineri agronomi, buldoeriști, tractoriști. Cu toate acestea, multă lume îi numește pe drept «cei care repară pămîntul», atribuindu-le, generic, o meserie fabuloasă. La urma urmei, pe drept cuvînt.

DUMITRU ELIADE ■

O hală cu zece mașini de produs forme și miezuri pentru turnare. Zece mașini care, la drept vorbind, nu arată prea grozav. Meritul lor însă e mare: înlocuiesc munca a 60 de oameni. Și încă un merit, nu mai puțin important: fiind realizate prin autodotare, nu e nevoie să fie importate.

marile probleme ale unui robinet mic

Dacă raporturile noastre, zilnice ori periodice, cu obiectele și mașinile mari sau de o anume complexitate tehnică sînt adesea ceremonioase, sentimentale, încordate, camaraderești, există o seamă de lucruri față de care nu ne simțim îndatorați cu nici o umbră de sentiment. Un mecanic de cale ferată urcă pe o locomotivă diesel și are sentimente față de mașina lui. Pe o astfel de locomotivă se găsesc, între alte mărunțișuri, și cîteva zeci de robinete, de toate dimensiunile. Unui robinet îi ceri să funcționeze. Nu oricum, ci bine. Un robinet, indiferent dacă se află pe un diesel, pe un tractor, într-o uzină sau într-un apartament, trebuie să funcționeze bine și atît. Ca să vă faceți o imagine mai clară a ceea ce înseamnă lucrul mic, produs cu defecte, neglijent, încercați să vă gîndiți ce pierderi ar avea economia și de cîți nervi am avea parte dacă din milioanele și sutele de milioane de robinete instalate pretutindeni, modeste, anonime, cu rostul de a fi numai utile s-ar defecta deodată cîteva sute de mii.

Puțini știu că există o industrie specializată în producția de robinete. Cei care știu că această industrie trebuie să fie dotată cam la nivelul la care e dotată, bunăoară, o industrie de automobile, sînt și mai puțini.

•

Întreprinderea care fabrică robinete pentru instalații interioare se numește **«Armătura»** și se află la Cluj-Napoca. Are o productivitate foarte înaltă și acest fapt o situează în frunte, nu doar în fruntea întreprinderilor comparabile ca mărime, ci și în competiția pentru productivitate a cincinalului.

În manualele de economie, termenul are o accepție limpede. O uzină productivă e aceea care reușește, cu același număr de oameni și cu aceleași utilaje, o producție mai mare, în aceeași unitate de timp. «Armătura» livrează zilnic cam 35 000 robinete. Unul dintre ele se numește «Robinet cu sertar din familia 4111» și cîntărește 480 grame. La o producție de 100 000 bucăți, greutatea totală este de 48 tone. Să presupunem că, acționînd pe toate pîrghiile creșterii productivității, așa cum spun manualele de economie, obținem în luna următoare o producție dublă, adică 200 000 bucăți. Un calcul simplu zice că întreprinderea e gata să livreze în a doua lună 96 tone marfă. Un calcul simplu, dar absolut greșit fiindcă, urmărind numai cantitatea, sîntem, de fapt, în pierdere. Nu am inclus în socoteli gîndirea tehnică, de pildă. **Robinetul în chestiune, care în 1970 cîntărea 480 grame, în 1975 e greu de numai 360 grame.**

Foarte bine, întreabă cititorul, dar cum îl privesc toate acestea pe el? De ce trebuie să știe «contribuabilul» că a scăzut greutatea medie a robinetelor? Sînt doar atîtea lucruri mai importante pe lume.

«Noi, cei care fabricăm bunuri tehnice, spune inginerul Ioan Pop, directorul întreprinderii, nu împărțim niciodată lucrurile în mari și mici, importante și neimportante. Pe noi ne interesează ca produsele noastre să fie mai sigure și să coste mai puțin.

«Contribuabilul» trebuie să știe cum ajungem la asta, pe ce căi, fiindcă nu-i este indiferent dacă o locomotivă e mai ieftină sau dacă apartamentul lui e mai ieftin, fie chiar și numai cu cîțiva lei, adică reducerea de preț practicată pe seama creșterii productivității la «Armătura». Să facem împreună încă vreo două calcule. Veți vedea că sînt pasionante. Indirect, ele privesc bunăstarea tuturor. **Am reușit să reducem recent prețul de cost al tijelor pe care se montează roata de manevră cu 2 bani. Reducerea se face prin reducerea timpului de bază al fabricației. Trebuie să știți că la unele piese timpul acesta se măsoară în secunde. Ca să ieftinim tija cu 2 bani, am scurtat durata de fasonare cu mai puțin de o zecime de secundă. Probabil că amănuntul încă nu vă spune nimic. Dar să înmulțim cifrele de mai sus, care vă fac poate să zîmbiți, cu 1 milion, cu 5 milioane, cu 10 milioane de piese și veți vedea cum toată demonstrația capătă preț, cum capătă preț zecimea de secundă.** Timpul de fabricație se reduce, între altele, și datorită faptului că a crescut calificarea muncitorilor. Apreciem că numai datorită îmbunătățirii indicelui de calificare, productivitatea a crescut cu 35%. Încă un exemplu: ne-am gîndit să înlocuim fonta din roțile de manevră cu un material, în principiu, mai puțin costisitor, ca de pildă pulberile de fier. La dotarea întreprinderii noastre și la calificarea muncitorilor noștri, roțile de fontă costau cam 40 de bani. Dar iată că uzina cu care tratam contractul ne comunică prețul roților de pulberi aglomerate: 70 de bani. La 1,2 milioane piese, cît intenționam să comandăm, am fi avut o pierdere de 500 000 lei. Uzina aceasta nu stăpînea încă bine tehnologia, timpii erau prea mari, procesul de fabricație greoi. Dacă vrei să știi cum lucrează o uzină, nu privi lucrurile în mare. Socotind totul în general, s-ar putea să crezi că treaba merge strună. Cercetează amănuntul, vezi ce preț are bănuțul și secunda și dintr-o dată totul devine clar și convingător.»

Într-o hală a întreprinderii se găsesc cîteva mașini cu o înfățișare care contrariază: pufăie, prind pe neașteptate să se răsucească, flăcări albastre și subțiri țîșnesc de pe aiurea. Genul de invenții care, pe la începutul secolului, puteau să pară niște veritabile îndrăzneli inginerești. Paradoxul e că între minunile de mașini cu care e înzestrată întreprinderea, construcțiile acestea bizare nu numai că sînt noi, dar practică o mică revoluție în meseria, veche de cînd omul prelucrează fierul, de formator. Discut despre productivitate cu inginerii mecanici Petru Ciot și Nicolae Min. Au amabilitatea să-mi arate în halele întreprinderii punctele-cheie ale noului. Turnătoria de fontă cu topitorii prin curenți de inducție reprezintă procedeul și cel mai eficace dar și cel mai sensibil la îmbunătățiri. Prin autodotare s-a construit o linie de conveiere astfel că turnătorul, dezlegat mult de efortul fizic, are și vreme și cum să gîndească la meseria lui. Singurul lucru vechi aici e că o parte din miezuri se formează tot manual. Fete tinere, mîini iuți, un soi de dexteritate care fascinează. Oricît interes stîrnește însă munca formatorului, nu poți să nu te întrebi dacă munca asta n-ar face-o mai bine o mașină. Și iată, în hala de care aminteam mai sus, mașinile de format. Ca orice scule abia create, nu sînt prea arătoase: pufăie, se răsucesc imprevizibil, fac zgomot. Înlocuiesc însă munca a 60 de persoane, un fapt care tot productivitate se cheamă.

Trei sferturi din producția noastră o dăm cu mașini speciale, de înaltă productivitate. Una din ele e unică în toată Europa și a fost proiectată special pentru «Armătura». O tijă, de exemplu, nu e deloc o piesă greu de executat. Orice strungar o face. Dar pentru cîteva milioane de tije anual, perfect identice, îți trebuie mașini de prima mînă. Cît sînt de productive o spune și faptul că am generalizat munca în trei schimburi. Dacă o mașină de mare randament lucrează numai un schimb, atunci mai bine n-o cumperi. Productivitatea mașinii ne-a obligat să schimbăm complet munca de la montaj. Am construit, tot prin autodotare, cîteva benzi, vom mai construi cîteva. Pentru o serie de 74 produse, cu ajutorul benzii de montaj, am redus numărul muncitorilor cu 35. Teoretic, nu e greu să vezi cam ce-ar putea să fie o uzină perfectă cu un indice de productivitate maxim. Orice cadru tehnic știe să spună, teoretic, cum stau lucrurile. Dar practic e că trebuie să dai maximum de producție cu un minimum de investiții, cu oamenii pe care îi ai, cu oamenii pe care îi formezi ca să-i ai.» La atelierul de proiectare, șeful grupei de prelucrări la cald, inginerul Gheorghe Topan, încheie demonstrația a ceea ce s-ar numi căile de creștere a productivității nu după manuale, ci la o întreprindere anume, la «Armătura» din Cluj-Napoca: **«Din 1970 am trecut hotărît la reproiectarea tuturor produselor. Reproiectări am făcut și înainte, numai că acum am procedat, cum spuneam, foarte-foarte hotărît.** Am urmărit ca să avem cît mai multe repere comune la cît mai multe ansamble, o încercare de tipizare, care ne dă posibilitatea să dăm producție de masă, la un nivel tehnic superior. S-a înlocuit turnarea manuală a alamei în forme de nisip prin turnarea în cochile sau sub presiune. Productivitatea a crescut de 3 ori. Prin reproiectare am renunțat la o seamă de materiale tradiționale, scumpe ori greu de procurat. S-au redus substanțial greutățile robinetelor. Practic, 98% din piesele turnate se produc pe linia automată de conveiere. În cincinalul următor vom reproiecta, în indici și parametri noi, întreaga producție de azi. În cinci ani prin urmare un produs nou devine vechi, chiar și într-o industrie în aparență tradițională ca a noastră.»

Să recapitulăm: un robinet e un lucru mărunt, față de care avem o singură pretenție — să funcționeze bine. Dacă ne gîndim că pe lîngă «Armătura» există alte cîteva sute de industrii mici, producătoare de obiecte față de care avem doar această unică și nevinovată pretenție — să funcționeze — trebuie să înmulțim mica și inocenta pretenție cu zeci, cu sute de milioane de situații, de bănuți, de secunde și vom înțelege în ce fel creșterea productivității la «Armătura» devine o chestiune de natură să intereseze pe tot cetățeanul.

TUDOR OCTAVIAN ■

flacara
actualitatea imediată

LA CĂL

AN

acolo unde siderurgiștii toarnă din fontă piese de peste 40 de tone

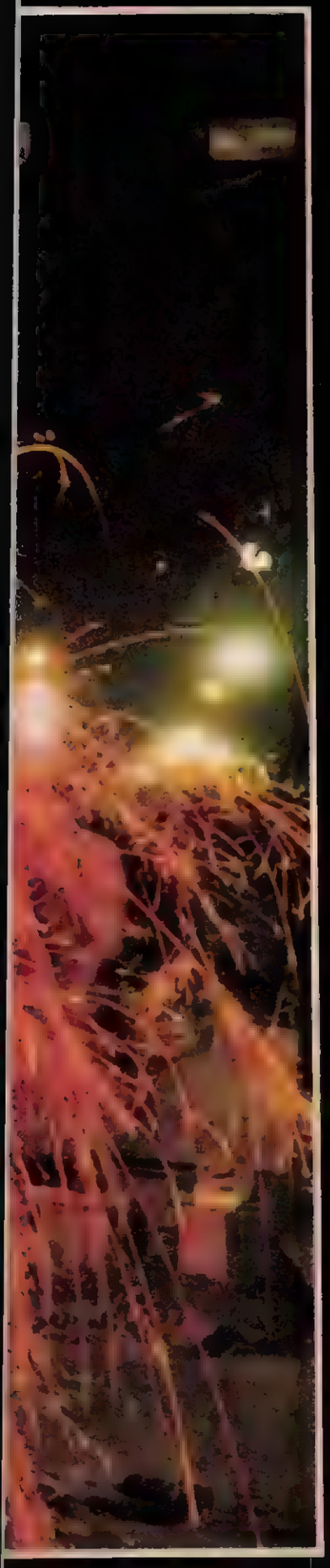

Două sînt motivele care m-au determinat să scriu despre siderurgiștii din Călan, această Hunedoară mică, metaforă aproape exactă, întrucît între Călan și Hunedoara nu sînt decît 7-8 kilometri. Primul motiv ar fi fost acela că despre topitorii și turnătorii întreprinderii «Victoria» din Călan auzisem de curînd cîteva lucrări demne de substanța unui reportaj. Al doilea motiv, de natură subiectivă, ar fi faptul că, atras de eroica Vale a Jiului, sau de tumultul colosului din Hunedoara, simțeam nevoia să scriu și despre acești oameni pe care îi cunosc de multă vreme.

Însoțit de Ferdinand Herțeg, secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere, mă îndrept spre turnătoria numărul 1. Pe drum, tînărul secretar îmi «telegrafiază»: s-a obținut o producție suplimentară de 14 milioane lei în cinstea zilei de 23 August. Angajamentul de strîngere a fierului vechi, angajament asumat în cinstea sărbătorii, a fost depășit cu 110 la sută, adică a fost strîns fier vechi în valoare de 250 000 lei. La aceeași acțiune, anul trecut, tinerii noștri au ocupat locul I pe județ. Anul trecut, turnătorul-formator Ion Beraru a ocupat locul I pe țară la concursul «Cel mai bun turnător», iar cocsarii Iohan Stumer și Adorjan Levente au ocupat locurile I și II. La Olimpiada strungarilor și frezorilor, locul I pe județ a fost ocupat tot de un călîneanț de-al nostru, Isidor Drăgoiescu. Fără pe țară încă nu s-a ținut. O realizare deosebită ar putea fi considerată turnarea uriașei cochilii de 40 de tone pentru cilindrii laminoarelor din Reșița. Autorii acestei performanțe, Ion Beraru și echipa sa. Dar de ce să nu scrieți și despre faptul că am trimis în Suedia, la celebra firmă Volvo, 500 de contragreutăți turnate aici, la noi? Tot la noi se lucrează în prezent o piesă de 100 de tone, o comandă specială pentru export. Sîntem la ora actuală cea mai bună turnătorie din țară și avem, cred eu, oamenii cei mai pricepuți. Turnăm aproape tot materialul de turnare al oțelăriilor, platformele de lingotiere. Sîntem pe cale să realizăm cilindri de toate tipurile pentru majoritatea laminoarelor din țară. În ceea ce privește viitorul orașului nostru, vă pot spune că au fost aprobate investițiile pentru construirea a noi obiective.

Dionisie Munteanu, președintele comitetului sindical de la secția turnătorie 1, ne spune că ponderea cea mai mare o au totuși furnaliștii, dar cele mai interesante aspecte pot fi întîlnite aici, la turnătorie. De ce? Pentru că turnătoriile din Călan sînt oarecum unice din punctul de vedere al procedeului în care este pregătită fonta în cubilouri. «La alte turnătorii este folosit procedeul inducției în cubilouri, pe cînd vreme la noi se folosește procedeul numit elaborarea fontelor prin modificarea structurii cu modificatori complecși, direct în cubilou. În esență, noi sîntem altfel de topitori decît cei din Reșița, Aiud, Mija, Galați, București, Brașov, și așa mai departe. Noi primim fonta, numai fontă cenușie, de la prima fuziune din furnalele noastre, din Hunedoara sau din Vlahița. Primim fonta sub formă de calupuri de cîte 18-25 kilograme. Alcătuim o rețetă precisă, pentru că știm ce fel de piese vom face din respectiva fontă. O pregătim pentru radiatoare de încălzire centrală, pentru batiurile strungurilor, pentru axe, pentru maselote sau pentru lingotiere. În funcție de piesă, fonta trebuie să aibă diferite calități privind duritatea, elasticitatea, rezistența la tracțiune. Cu alte cuvinte, luptăm pentru un cît mai mic procent de pierderi. Ei bine, prin metoda noastră realizăm un fel de-a doua șarjă, ca la furnale, fapt care cere o perfecțională pregătire profesională, deoarece, folosind un astfel de procedeu, nu prea mai putem interveni, ca la cuptoarele cu inducție, unde, pe baza multiplelor analize de laborator, se mai adaugă siliciu, sau mangan, sau crom sau alt element. La noi totul merge dintr-o bucată. Să vorbesc despre cîțiva oameni anume? Îmi vine foarte greu, pentru că peste 90 la sută dintre oamenii noștri nu au renunțat de aproape doi ani de zile. Și trebuie să știți că în meseriile astea de topitor sau turnător, renunțul poate să apară la orice pas, adică sînt o mulțime de factori care pot fi ținuți în frîu numai dacă ești cu adevărat stăpîn pe meserie. Deși avem mulți oameni buni, eu aș propune să scrieți despre Petru Dobrescu, Ion Ungureanu și Ion Beraru. Toți trei sînt foști colegi de școală profesională, prieteni la cataramă, parcă ar fi frați».

Scund și îndesat, foarte vioi și bun vorbitor, cu un patos și o sinceritate cuceritoare, Ion Beraru spune că patru sînt lucrurile pe care le-a realizat deocamdată: s-a căsătorit, a terminat liceul (asta numai datorită fostului său maistru, pensionarul Aurel Cîmpeanu, un om și jumătate), a cîștigat concursul pe țară la meseria lui și a terminat cu bine, într-un timp record, numai o săptămînă, cochilia pentru turnarea cilindrilor necesari la laminoarele din Reșița.

— Din astea patru doar căsătoria este, ce să zic așa, realizarea mea personală. Celelalte sînt și rodul ajutorului primit și al interesului pe care mi l-au arătat oamenii. La cochilie, de exemplu, cea mai teribilă piesă turnată la noi, este vorba de abnegația și ambiția întregii echipe pe care o conduc, dar și de aportul maistrului Ion Nicolae sau al inginerului Leontin Mateșoiu, șeful secției. Cît despre prietenii mei, cei doi olteni de gradul doi, Dobrescu și Ungureanu, ce să zic, ei îmi sînt ca și frați, deatfel între noi chiar și există un fel de asemenea legămînt, să ne avem ca frații, încă de pe cînd veniserăm noi aici, la Călan, fiecare din altă parte a țării, să fim tot timpul împreună să ne ajutăm, să ne sfătuim, atît pe timpul școlii, cît și mai tîrziu. Și iată că așa s-au și întîmplat lucrurile. Ei m-au cununat pe mine, eu pe ei, și toți ne-am căsătorit cu fete de pe aici, devenind pe jumătate călîneanți, motiv pentru care eu, fiind din Bistrița-Năsăud, tot ardelean am rămas, dar ei, din olteni pursînge, unul fiind din Tîrgu Jiu, celălalt din Caracal, au devenit olteni de gradul doi». Prietenia noastră, despre care, dacă stau să mă gîndesc bine, s-ar putea scrie chiar și o carte adevărată, l-a ajutat pe fiecare în parte: ne cunoaștem meseria, sîntem apreciați și am devenit oameni de nădejde, așa cum ne propuseserăm noi mai de demult. Și pentru că mă întrebați dacă îmi place și mă simt bine în orașul Călan, eu vă răspund că da, numai că trebuie neapărat să scrieți că tare greu se mai găsește pe aici un serviciu pentru o femeie, plus faptul că nu s-a prea făcut mare lucru pentru depoluarea orașului nostru, o pacoste mare cît o suferință lungă. Și dacă așa stau lucrurile acum, apoi în viitorul Călan, care va fi de două ori mai mare decît cel de azi asta întîmplîndu-se în următorii cinci ani, conform investițiilor deja aprobate, noi spunem că ar trebui luate de pe acum măsurile necesare, construirea unei fabricuțe pentru soțiile colegilor mei de acum și din viitorul apropiat, și un aer mai curat pentru copiii noștri. În rest, să n-aibă nimeni nici o grijă, nu sîntem noi așa de mari ca Hunedoara, dar n-o să ne fie niciodată rușine de felul cum muncim aici, pe malul Streiului.

VICTOR NIȚĂ ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

apele noastre puse în valoare devin adevărate făcătoare de minuni

flacăra
martor ocular

Putem face prinsoare că peste 90 la sută dintre suferinzii de reumatism nu au auzit despre băile de la Gighera și Ionele, două localități din județul Dolj. Și sîntem absolut siguri că vom cîștiga prinsoarea pentru că în primul rînd nu se cunoaște cu exactitate numărul total al bolnavilor de reumatism, număr aflat în creștere — dovadă afluența tot mai mare înregistrată la renumitele stațiuni balneoclimaterice, precum și numărul tot mai mare de pacienți care așteaptă în fața aglomeratelor cabinete de reumatologie și balneologie. Dar mai ales am cîștiga prinsoarea pentru faptul că băile de la Gighera, care ar fi putut deveni (și încă mai au această șansă!) băi de nivelul celor de la Herculane, Felix, Govora sau Techirghiol, sau proaspăt comentatele băi de la Ocnele Sibiului, sînt la ora actuală doar o legendă. Despre faptul că am aflat — în decursul documentării noastre — că în viitorul cincinal sînt prevăzute substanțiale investiții pentru a transforma legenda în realitate, vom vorbi la timpul potrivit. În ceea ce privește băile de la Ionele, aici am găsit totuși cîteva amenajări, dar, față de valoarea apelor și de numărul bolnavilor care ar putea să vină aici, mai ales cei din raza județului, respectivele amenajări aș zice să sînt o nimica toată. Trebuie să remarcăm totuși faptul că realizate la nivelul și posibilitățile unui consiliu comunal, ele au reușit să atragă atenția unui număr respectabil de oameni interesați care, anul trecut, de exemplu, au intrat de 17 000 de ori în incinta băilor.

Iată și opiniile cîtorva oameni întîlniți la Ionele în ziua documentării noastre: «Mă tratez de un reumatism poliarticular, anchilozarea tălpii piciorului stîng. Am venit aici la indicația doctorului Moise, balneolog la serviciul de fizioterapie din Craiova. Cinci ani la rînd am fost la Techirghiol. Aici, unde vin pentru prima dată, după numai opt zile mă simt excelent, mai bine chiar decît după tratamentele de la Techirghiol. Sînt craiovean, lucrez ca tehnician la Spitalul clinic numărul 1 din Craiova, și-mi pare rău că n-am știut mai din timp de existența acestor ape. Voi veni mai des, și la anul, aș veni chiar și iarna, dar lipsesc condițiile unui tratament cu apă încălzită. Cred că totodată ar fi necesară și prezența unui medic de specialitate, plus încă vreo cîteva lucruri, adică niște adevărate amenajări și nu pseudosoluțiile care îmi dau sentimentul unei teribile improvizații.» (Ion Cotoșmanu) «Sînt șofer, lucrez la Autobaza numărul 5 din Craiova, am fost aici împreună cu șeful meu, tovarășul Florian Constantinescu. Dînsul s-a făcut bine și a plecat. Eu nu mă puteam îndoi de spate, dar după două zile parcă mi-a luat cineva durerile cu mîna. Fac cîte două băi pe zi și o împachetare cu nămol. Fac și eu după capul meu, așa cum făceam la Herculane, unde m-am tratat trei ani de zile la rînd. Am fost trimis aici de un coleg de-al meu, tot reumatic și el, asta fiind boala noastră, a șoferilor. Colegul se numește Gică Ivan. Tot el i-a trimis și pe alții, Petrică Andrei, Aristică Lungulescu.» (Constantin Vulpe) «N-am mai fost nicăieri, dar aveam niște dureri care încep din spate și urcă așa, pînă sub ceafă, apoi mă doare îngrozitor capul. Nu mai știam ce să fac, cînd doctorul de interne de la Spitalul numărul 2 din Craiova m-a îndemnat să vin aici. Am ajuns acum două zile, am făcut baie și două împachetări pe zi, noaptea nici nu puteam dormi de transpirație și temperatură, m-am și speriat, mă gîndeam că mi se întîmplă cine știe ce, dar iată că de azi nu mă mai doare capul. Aș face împachetări cu nămol și la cap, dar parcă mi-e teamă. Bine ar fi să existe aici un doctor care să ne dea cîteva explicații. Despre cazare, ce să spun, dorm și eu într-o căsuță de asta, cu 10 lei pe noapte, și am abonament la cantina-restaurant, dau 20 de lei pentru trei mese pe zi, mese pe care eu le consider bune.» (Florica Zămîrcă) «Mă numesc Dumitru Zamfir, sînt din Siliștea Crucii, am 74 de ani, am fost 8 ani la rînd la băile din Buziaș, apoi alți 3 la Herculane, și de 5 ani vin numai aici, unde îmi ameliorez foarte mult reumatismul poliarticular acut de care sufăr. Apele de aici ar putea tămădui multă lume, dar lumea nu știe de ele, sau poate că știe dar nu vine pentru că nu sînt adevărate condiții de tratament.» «Ceea ce vedeți că s-a făcut, deși s-a făcut foarte puțin, este rodul preocupărilor și posibilităților noastre. V-aș mai spune că apele noastre au fost cercetate de către Institutul de balneologie și fizioterapie din București și au avut analize foarte bune, adică sînt indicate pentru tratarea reumatismelor. Alt lucru îmbucurător este acela că în viitorul cincinal vor fi prevăzute sume importante pentru transformarea acestui loc într-o adevărată stațiune. La ora actuală avem 10 căsuțe care sînt ale Cooperației de consum, iar în centrul comunei Urzicuța există alte 5 căsuțe, din care 3 au cîte 12 paturi, iar celelalte 2 cîte 24 de paturi. Am construit un sediu pentru un eventual medic de specialitate, am îmbunătățit drumul pentru autobuzele care aduc oamenii din gara C.F.R.-Afumați, aflată la 7 kilometri de noi. În esență, aș vrea să spun că, dacă apele noastre sînt puse în valoare, ele devin adevărate făcătoare de minuni.» (Gheorghe Jianu, secretarul Consiliului comunal din Urzicuța) «De trei ani mă aflu aici, sînt responsabilul cantinei și restaurantului, și am văzut numeroase cazuri de vindecare, dar îmi pare rău că nu le-am notat, pentru că, dacă ne dați la revistă, acum ar fi fost bune de povestit. Îmi aduc aminte de unul, Goanță, era el de prin satul Padea, comuna Drănic. L-au dat jos din autobuz ca pe un trunchi, nu se putea mișca. A plecat de aici pe picioarele lui. Sau îmi aduc aminte de o femeie, Ioana Matei, din Craiova, care a venit tot așa, anchilozată, și după 10 zile a plecat cu sănătate. Dar cîte asemenea cazuri n-au fost! În ceea ce ne privește, noi facem față cu mîncarea, cred că oamenii sînt mulțumiți, avem și căsuțele astea în care încape destulă lume, dar față de cerințe, că vin foarte mulți, ar trebui să se mai facă niște căsuțe de astea. Poate de la anul începînd, așa am auzit și eu, ni se vor acorda niște ajutoare adevărate, se va construi aici un adevărat palat cu toate cele necesare pentru alinarea și tămăduirea oamenilor.» (Cristea Ristea)

Și dacă în linii mari cam asta e situația la Ionele, unde nu a existat nici un fel de tradiție, motiv pentru care oamenii au și improvizat cîteva amenajări care, de bine, de rău, îi mai îndeamnă pe suferinzi să vină și să încerce puterea de vindecare a acestor ape, reușind astfel să atragă atenția și să fie cuprinși în planul unor viitoare și sigure investiții, ei bine, Gighera este de multă vreme cunoscută, primele analize ale apelor fiind făcute încă din anul 1882, iar cîțiva ani mai tîrziu localitatea devenise destul de cunoscută. În 1923, din inițiativă locală, se construiesc 14 cabine, sînt cumpărate 19 căzi de fontă, și, cu ajutorul unei locomobile, se încălzește apa. În acel an au venit aproape 600 de curanți din toată țara, chiar și străini din Bulgaria, Grecia și Turcia. Atît de cunoscute deveniseră apele de la Gighera, încît încă din 1945 încep construcții masive, se toarnă temelia cîtorva uriașe pavilioane, se înalță pînă la acoperiș o clădire impozantă, dar lucrările încetează în 1950. Începînd cu anul 1967 se execută lucrări de prospectare și de analiză a apelor de la Gighera. Rezultatele sînt excepționale, apele asemănîndu-se cu cele de la Căciulata. Din analizele Institutului de balneologie și fizioterapie din București, cele două sonde, avînd un debit total de 65 de vagoane în 24 de ore, conțin ape minerale sulfuroase, clorurate, iodurate, bromurate, slab bicarbonate, sodice, hipotonice și hipotermale. Apele respective pot fi folosite pentru cură internă, la buvetă, sau pentru cură externă, reci sau încălzite pînă la 37-40 de grade.

Din relatările secretarului Consiliului comunal Gighera, Ilie Păceană, aflăm că au mai fost săpate alte două sonde care au un debit și mai mare și care conțin ape diferite față de primele.

«Avîndu-se în vedere faptul că dispunem de o asemenea bogăție și că sîntem printre cele 7 comune care vor păși pe calea urbanizării, conducerea județului nostru ne-a acordat atenția cuvenită, astfel încît pentru noul cincinal ne vor fi alocate milioane de lei. Cu acești bani vom construi un pavilion de tratamente, un ștrand, vestiare, un pavilion de ape minerale, o centrală termică, rețele termice, un pavilion de garsoniere, drumuri, alei, canalizare și multe altele încă. Și cum noi știam că se va porni o acțiune serioasă, la nivel de județ, nu am mai făcut nici un fel de amenajări, motiv pentru care aș spune că lumea știe acum mai multe despre Ionele, dar între ceea ce se va face acolo și ceea ce se va face aici este o mare diferență, noi urmînd să confirmăm nu numai o tradiție, dar și perspectiva de a deveni o stațiune cum e Ocna Sibiului. Pînă atunci trebuie să recunoaștem că la Ionele s-a făcut cîte ceva, dar la noi, nu. Însă, cum să vă spun, oamenii din comuna noastră au trecut de mult prin această etapă a improvizațiilor și au văzut că nu asta este calea cea bună și avantajoasă, ci valorificarea acestor resurse la nivelul actual de confort și tratament întîlnit în marile stațiuni!»

Aceasta este dealtfel și preocuparea conducerii județului Dolj, care, pe lîngă cele două viitoare stațiuni, intenționează să construiască la Hanul Doctorului o a treia stațiune care va folosi apa rezultată din tratarea zăcămintelor de petrol de la Ghercești, Coțofeni, Simnic, Circea, Malul Mare, Brădești, ape similare celor din Lacul Sărat al Brăilei, sau celor de la Ocnele Mari din Vîlcea. Avem astfel, din acest punct de vedere, imaginea de ansamblu a unui județ care este hotărît să-și valorifice superior apele curative de care dispune.

VICTOR NIȚĂ ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

■ Cisternele românești produse de către «Automecanica»-Mediaș vor fi de acum înainte fabricate dintr-o combinație de rășini sintetice și fibre de sticlă, o inițiativă a specialiștilor medieșeni care vor aduce cu sine importante economii de metal. ■ Pe rîul Bistrița se va da în exploatare prima stație de epurare biologică a apelor uzate din zonă. ■ Beneficiind din plin de intrarea gratuită, peste 800 000 de vizitatori trec anual prin Grădina Botanică din București. ■ În mai fiecare dimineață, la orele 6,14 precis, Acceleratul nr. 722 pleacă din Brăila spre București lăsînd pe peron o mulțime de oameni petrecîndu-l, din păcate, doar cu ochii. Dacă în loc de una ar funcționa mai multe case de bilete, lucru la care se pare că nu s-a gîndit pînă acum nimeni, s-ar evita în mod sigur obișnuita îmbulzeală și nici oamenii n-ar mai privi probabil în urma trenului! ■ Domiciliat în București, strada Călărașilor numărul 319, Roman Ioan Doctor este de profesie doctor în medicină. Astăzi pensionar, doctorul Doctor a fost un renumit specialist în O.R.L. al clinicilor universitare clujene. ■ Sîntem informați că se apropie sezonul... gogoșilor. «Vara, mărturisea gestionarul Gogoșeriei nr. 3, cu sediul pe Calea Griviței 198, oamenii se gîndesc mai mult la răcoritoare; cam începînd din luna septembrie producția noastră crește, ajungînd și la peste o mie de gogoși calde pe zi». Am reprodus desigur numai vorbe adevărate... ■ Georgeta Văcaru, telefonistă la Informații speciale, 051: «Ne sună tot felul de lume. Marea majoritate pun întrebări la locul lor, dar alții se țin de glume sau greșesc adresa. Ieri, o femeie m-a rugat să-i spun cum se gătește o musaca. Astăzi, cineva m-a întrebat dacă să spele albiturile cu Deval !» ■ A părăsit Șantierul naval — Galați, plecînd în probe de marș pe Marea Neagră, a șaptea navă de 18 000 tdw destinată exportului. ■ Copiii minerilor din bazinul carbonifer Motru vor primi în curînd un dar: o creșă și o grădiniță cu 340 de locuri. ■ Locuitorii municipiului Craiova sînt îngrijorați: gradul mare de poluare al lacului din frumosul Parc al Poporului distruge flora și fauna acvatică. Cel mai mult sînt regretați fascinanții nuferi albi și galbeni. ■ Intense și rodnice cercetări arheologice se desfășoară în aceste zile la castrul roman de la Bologa, județul Cluj-Napoca. Semnalăm participarea la săpături a grupului de elevi de la Liceul din Huedin, conduși de profesorul de istorie N. Șteiu. ■ Prevederile cincinalului la export au fost îndeplinite în 4 ani, 7 luni și 9 zile — raportează muncitorii, inginerii și tehnicienii din întreprinderile județului Bistrița-Năsăud. ■ Apropo de... limbă: „Cooperativa «Deservirea», din București, oferă posibilitatea (...) să utilizați modalitatea lingvofonică (?) pentru a învăța ușor și agreabil să purtați o conversație în orice limbă străină (...) fără să aveți un moment impresia că depuneți un efort». Într-adevăr, efortul nu se vede. ■ O realizare valoroasă, privind reducerea importurilor, aparține lui Ștefan Iordache, turnător-formator la Uzina «Progresul» din Brăila. El a reușit să realizeze, după o concepție proprie, un material de lipit forme și miezuri care înlocuiește excelent «plasticolul» importat pînă acum din Franța. ■ Într-una din zile, autoturismul nr. 4—B—8676 a fost parcat lejer pe spațiul verde din fața blocului O—S-4, din cartierul «Drumul Taberei». Se spune că posesorul autoturismului nu a participat niciodată la acțiuni patriotice în cartier. ■ Consiliul județean al sindicatelor Teleorman va organiza marți, 2 septembrie, orele 10, în sala Casei de cultură a sindicatelor din Alexandria, un concurs pentru ocuparea posturilor vacante în orchestra populară «Alunelul»: 1 post de dirijor orchestră, 4 posturi soliști vocali, 4 posturi instrumentiști vioară. ■ Prin economii de materii prime, carburanți, materiale și lubrifianți — 12 000 000 lei; prin muncă patriotică în sprijinul producției — 18 000 000 lei; prin muncă patriotică nefinanțată — 32 000 000 lei. Toate aceste valori au fost realizate de tineri elevi și studenți din municipiul Cluj-Napoca. ■ La îngrășătoria de taurine din C.A.P.-Ulmu, Brăila există numai 700 de animale, în loc de 1 200 cît permite spațiul de cazare. Cele 500 de locuri neocupate înseamnă 150 de tone carne mai puțin. ■ Minerii prahoveni, mai exact spus brigăzile conduse de Nelu Popescu, de la exploatarea Ceptura, și Ion Vlăsceanu, de la exploatarea Roșioara, au scos la ziuă, în luna iulie, 2 086 și respectiv 2 038 tone de cărbune peste plan. ■ Au început zilele culturii gorjene. ■ O noutate numită oarecum cifrat «SMGC»: este vorba de o inovație care aparține unui grup de trei specialiști ieșeni — inginerii Mihai Sînpetru, Gherasim Crusos și asistentul P. Cojocaru. Inovația constă într-un scurgător de must gravitațional continuu. Cum struguri sînt în pîrgă, inovația lor a venit la timpul potrivit. ■ La I.T.B. au fost puse la dispoziția tinerilor nefamiliști 3 cămine noi. Încă 3 sînt în curs de finisare. Cu acestea numărul locurilor se va ridica la 3 000. E o cifră! ■ Miercuri, 20 august, la sediul filialei București a Asociației Române de Marketing (AROMAR), din Calea Victoriei nr. 91—93, a avut loc vernisajul unei expoziții specializate — «Electronica în folosul nostru». Doritorii o pot vedea. ■ Din magazinul «Cleo», strada Șelari, cumpărătorii au fost evacuați într-o zi pentru următorul motiv: «Primim marfă». Legea interzice astfel de practici. ■ «Note la zi, între 1933 și 1951, fără nici o valoare literară, care nu vor fi deschise înainte de a se împlini 20 de ani de la moartea mea». Semnat — Thomas Mann. La 12 august 1975, la Zürich, cele 4 pachete au fost desfăcute. S-a dovedit că de două ori marele scriitor distrusese părți importante din jurnalul său. Însemnările sînt de mare valoare pentru specialiști. ■ 5 000 000 lei producție industrială. Cu această cifră și-a depășit angajamentele colectivul întreprinderii «Automatica», București. ■ Liceul de coregrafie din București organizează între 1 și 6 septembrie a.c. un concurs de admitere pentru clasele a IV și a V-a, anul școlar 1975—1976. Probele pentru concurs sînt: aspectul fizic, aptitudinile fizice și muzicalitatea. ■ Biroul Executiv al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport a aprobat, cu data de 1 august 1975, înființarea la Brăila a unui club de performanță specializat pe fotbal, Fotbal Club-Brăila. Speranțele suporterilor brăileni au sporit. ■ Săptămîna care a trecut a fost declarată la Uzina «Vulcan» «săptămînă a producției record». Cele mai bune rezultate le-au obținut muncitorii din secțiile forjă, mecanică grea, mecanică reductoare și turnătorie de fontă. ■ Cel de-al XV-lea Festival internațional al cîntecului de la Sopot s-a desfășurat anul acesta între 20 și 23 august. ■ Minerii de la Baia Nouă, județul Mehedinți, și-au depășit angajamentul luat în cinstea zilei de 23 August, cu aproape 3 000 tone huilă. ■ Vi s-a întîmplat vreodată să veniți cu un minut mai tîrziu la magazinul «Unic»? Oricît de imperioasă v-ar fi cumpărătura, veți fi categoric refuzați de responsabil (aflat în spatele ușii închise), ori de vînzătorul pus special să păzească orarul. Același responsabil — l-am văzut noi — se va ruga însă de șoferul de pe mașina 35 să-i deschidă ușa cînd legea circulației interzice aceasta. ■ Cooperatorii din Spineni, județul Iași, au terminat arăturile de vară pe întreaga suprafață de 550 hectare care fusese cultivată cu grîu. ■ În piața «Mihai Viteazul» din Cluj-Napoca funcționează bufetul «Gospodina». Spre deosebire de alte bufete, aici, pe fiecare masă, se află o vază cu flori. Cînd nu mai au flori în grădinile de acasă, fetele, care deservesc magazinul, le cumpără de la florărie. ■ La întreprinderea de stat «Avicola», județul Brăila, sînt găini foarte harnice: ele au ouat și... livrat la fondul pieței nu mai puțin de 23 000 000 ouă, cu peste 3,3 milioane mai multe decît prevedea planul pe 7 luni. ■ Nicolae Coman, zidar, și un alt Nicolae Coman, șofer, au fost confundați de o funcționară din cadrul Consiliului popular Deva. De aici, o mulțime de neplăceri, mai ales pentru cel din urmă. Boală grea, birocrație! ■ În municipiul Suceava fiecare a treia familie are telefon. ■ Alexandru Fulga din Craiova și-a încredințat mașina, o «Dacie 1100», unității de «Autoservice» din Bariera Vîlcii. A achitat jumătate din costul lucrării și a așteptat. Lucrarea a durat 4 luni, dar a lipsit cu desăvîrșire. Întrucît mașina a fost restituită fără nici o reparație. ■ Păuna Gheorghe, pensionar din Brașov, are o pasiune: crește păsări exotice. Are peste 100 de specii: papagali Peruși, Nimfe, Agapori, păsări Bamfing, pescărușii japonezi etc. Participînd la numeroase concursuri și expoziții naționale, el a cîștigat pînă acum 10 diplome de onoare, 11 medalii de aur, o medalie de argint, numeroase cupe, plachete și insigne. ■ Anul acesta, studenții bucureșteni vor beneficia, în cadrul Casei de cultură «Grigore Preoteasa», de o sală de festivități renovată și modernizată. Tot aici se lucrează la înlocuirea pardoselii Student-Clubului cu dale de marmură. ■ La frizeria complexului cooperatist din Făget copiii nu sînt primiți la tuns sîmbăta, chiar dacă vin de la mulți kilometri depărtare. Pe frizerii respectivi cine îi tunde oare? ■ Maria Ciordaș din Bîrsău a devenit pentru a 14-a oară mamă. O adevărată mamă eroină, căreia «Flacăra» îi transmite sincere felicitări. ■ Blocurile de locuințe din întorsura Buzăului se înalță cu încetinitorul: Constructor — Șantierul nr. 4 al I.J.C.M. — Sfîntu Gheorghe. ■ Alexandru Drăghia, 78 ani, a străbătut cu bicicleta, începînd din anul 1969, foarte multe țări din Europa. Îi dorim în continuare să-l ținã... roțile. ■ În curtea atelierului foto din strada Petru Groza, Deva, se află un robinet. Fotografii îl lasă zile întregi deschis, iar locatarii se plîng că nu au apă. Cine îi invită pe fotografi la o lecție despre economii? ■ Peste 100 de copii-muzicieni au participat la cea de-a IV-a ediție a concursului muzical de interpretare instrumentală «Ciprian Porumbescu», care s-a desfășurat la Suceava. ■ În satul Castranova, din județul Dolj, un tată și o fiică au sărbătorit același eveniment: trecerea cu brio a examenului de admitere la facultate. Ilie Diaconu, 41 ani, președintele cooperativei de producție din localitate, a optat pentru agronomie; fiica sa, Dorina, 19 ani, a ales cibernetica economică și statistică. ■ La întreprinderea de mecanică fină din Sinaia, valoarea unor importante utilaje, realizate prin autoutilare, depășește 3,8 milioane lei. ■ Din contribuția bănească a cetățenilor din județul Iași s-a hotărît construirea, în anul 1976, a 191 săli de clasă, 17 grădinițe, unsprezece dispensare și patru ateliere școlare. ■ O situație de excepție s-a ivit la sonda 5 122 a Schelei de foraj din județul Dolj: defecțiune neprevăzută amenință instalațiile tehnice. Sondorii din brigada lui Ion Tufă, ajutați de alți specialiști, au lucrat 48 de ore fără întrerupere și pericolul a fost înlăturat. Forajul a reînceput. ■ Noua clinică universitară aflată în construcție în incinta Institutului medico-farmaceutic din București va avea 1 540 de paturi și va fi una dintre cele mai mari, de acest tip, din Europa. ■ Arhitectul Liviu Niculiu, din Sibiu, a fost primul client al noului hotel turistic «Central», din Piatra Neamț, care a fost dat în folosință cu 105 zile mai devreme. Conform tradiției, arhitectul Liviu Niculiu a primit o sticlă cu șampanie. ■ Urcîndu-se într-o zi în avion, Ileana Iacob s-a trezit la Cluj-Napoca fără bagaj. După scuzele de rigoare, pe care i le-au oferit lucrătorii de la TAROM, i s-a promis că va primi bagajele cu prima cursă. Numai că prima cursă a fost abia a treia. ■ Dacă drumul vă poartă spre complexul turistic «Cetate», din Rîșnov, nu vă speriați de eventualele țipete auzite în miez de noapte. Ele aparțin responsabilului Romeo Rădulescu, care, între alte activități, își pălmuiește subalternii și se rățoiește la toată lumea. Cine va îndepărta poluarea sonoră și deprinderile pătimașe ale iresponsabilului? ■ Colectivul fabricii de mobilă a întreprinderii județene de industrie locală Neamț a depășit planul la export pe luna august, cu 250 000 lei-valută. ■ Între 8 și 15 august, lucrătorii Direcției circulației din Inspectoratul general al miliției au efectuat un control la 25 de unități și capete de linii I.T.B. Au fost verificate 729 autovehicule și 251 prezentau defecțiuni tehnice. Urmările? 227 de șoferi și 9 factori de răspundere au fost sancționați pe loc; 76 de certificate de înmatriculare au fost reținute, iar 3 permise de conducere au fost suspendate. ■ La restaurantul «Ardealul» din Făgăraș, una dintre cele mai de seamă unități ale orașului, nu există, de luni de zile, nici un fel de răcoritoare. Țuică e din belșug. Socoteala, spun cei de la aprovizionare, e simplă: amatorii de răcoritoare să se răcorească sus pe munte; la aer curat! ■ În urmă cu cîteva zile, din cauza neatenției mecanicilor din cabina locomotivei, Accleratul 226, care venea de la Brașov, a depășit cu zece metri semnalul de oprire de la Chitila. Deși nu s-a întîmplat nimic, cei în culpă au fost drastic sancționați. La C.F.R. nu e loc pentru nici un... centimetru de greșeală. ■ Anul acesta va fi dat în folosință la Mangalia un liceu industrial de construcții navale cu 24 săli de clasă. O mie de elevi vor învăța în noul local. ■ 150 de tone de utilaje și piese de schimb. Aceasta este producția suplimentară pe care au raportat-o, pe cincinalul în curs, oamenii muncii de la Fabrica de utilaje, piese de schimb și transporturi — București. ■ La Panciu s-a inaugurat primul muzeu viticol din țară. Sînt expuse instalații și tehnică de vinificații, documente și fotografii care ilustrează dezvoltarea acestei vechi îndeletniciri la noi în țară. ■ Cercetătorul Eugen Holban, din Galați, a descoperit un covor popular făcut din anul 1848. ■ De la începutul anului și pînă în prezent, în sectorul 8 al Capitalei au participat la diferite acțiuni de muncă patriotică 865 000 de cetățeni. Valoarea lucrărilor efectuate se ridică la 47 milioane lei. ■ Un colectiv al ansamblului «Rapsodia Română» efectuează, între 22 august și 5 septembrie, un turneu în Grecia. ■ Colectivul uzinei de țevi din Roman a raportat îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe întreg cincinalul. Pînă la sfîrșitul anului el va realiza o producție suplimentară în valoare de 800 milioane. ■ La Tulcea, în zona cetății Aegyssus, a fost înființată o nouă secție a Muzeului «Delta Dunării». Într-un pavilion de 700 metri pătrați se vor expune prețioase materiale arheologice. Alte 50 de capiteluri sînt expuse în aer liber. ■ În județul Bihor s-au suspendat 600 de permise de conducere de la începutul anului și pînă acum. ■ Premiile umorului acordate de Uniunea artiștilor plastici au fost decernate caricaturiștilor C. Ciosu, D. Anton și M. Dinulescu. ■ La salonul internațional de invenții de la Bruxelles, medalia de aur a fost obținută de doi specialiști români: inginerul Adrian Năstase și dr. inginer Ion Zîrnă. Invenția lor se numește «Procedeu de obținere a uleiurilor de motoare cu caracteristici îmbunătățite».

Fotografii de ELENA GHERA ■

flacăra
martor ocular

un fir de grîu și statuile

Cîți dintre noi, mai puțin cunoscători ai lungului drum pe care-l parcurge o statuie pînă să devină statuie, ne vom fi gîndit că în umbra gloriei oricărui sculptor se află și truda, ba chiar și talentul acelor simpli și modești oameni care sînt cioplitorii în piatră, turnătorii în bronz.

Iată-ne deci pornind de la această întrebare la Combinatul Fondului plastic despre care aflăm că înainte vreme, adică în urmă cu numai patru ani, secțiile și atelierele sale erau răspîndite prin aproape tot Bucureștiul, fapt care influența negativ, uneori chiar și esențial, bunul mers al lucrurilor. Dar, ce-a fost a fost, am amintit acest amănunt doar pentru izbitorul contrast pe care îl reprezintă, față de acea epocă de acum patru ani, actuala clădire a Combinatului ridicat în spatele Casei Scînteii, lîngă linia ferată care duce spre Constanța, combinat care merge din plin, adică produce tot mai multe opere de artă între care, bineînțeles, statui și monumente. Și dacă am folosit alăturate cuvîntul artă și cuvîntul produce, ultimul fiind poate mult prea tehnic, asta nu înseamnă că termenul ar fi impropriu. Este exact cuvîntul pe care l-a rostit Nicolae Păduraru, inginerul șef al combinatului, care spunea că la dînșii arta și tehnica își dau realmente mîna.

Pînă să mă întîlnesc cu cioplitorii și bronzarii, Nicolae Păduraru ține să-mi spună că dacă n-am să scriu chiar despre toate cele 45 de secții și tehnologii distincte ale combinatului, măcar să amintesc despre cîteva dintre ele, cum ar fi recenta tipografie unde pot fi trase, adică tipărite, afișele celor mai pretențioși graficieni, tipografie condusă de un pasionat al meseriei, Alexandru Benko, tipografie care și-a dat examenul de calitate prin tipărirea afișului pentru recenta expoziție a maestrului Pacea. Sau de ce n-aș scrie și despre sticlărie, unde Vereș Francisc sau Gheorghe Matei știu despre sticlă tot atît de multe cît vestiții artizani din Pădurea Neagră de lîngă Oradea? Ba, spunea inginerul Păduraru, se poate și chiar se cere să scrieți și despre nea Radu Stan, unul dintre cei mai pricepuți boiangii din țară, sau despre maistrul Tamaș Zoltan, fără de care secția de imprimeuri textile ar pierde mult din calitatea produselor ei. Și ar trebui, în același timp, să vorbiți și despre secția meșterului Gheorghe Stănescu de la prepararea culorilor. Culori despre care se spune că nu sînt cu nimic mai prejos decît celebrele Falens sau Le franc bourgeois.

Sau trebuie neapărat să vorbiți despre meșterul ipsosar Hans Gundisch, specialist în secționări. Va ieși în curînd la pensie, dar locul său îl ia un alt specialist crescut chiar de Gundisch, Radu Rădulescu.

Și în timp ce ni se vorbea despre acești oameni despre care notam o sumedenie de lucruri, și în timp ce eram purtați așa, într-un val-vîrtej, prin secțiile acestor oameni, spre a-i cunoaște, inginerul Păduraru îmi vorbea și despre «peisajul nostru care nu cred că poate fi întîlnit oriunde».

Era vorba, într-adevăr, de un peisaj inedit. Mirosind parcă a daltă încinsă, un uriaș complex monumental, «Palia de la Orăștie», aparținînd sculptorului Ion Adam, se afla deocamdată risipit prin toată curtea, fie lîngă un model în ipsos intitulat «Frații Buzești» și semnat Boris Caragea, fie lîngă un alt ipsos, un Eminescu semnat de Ovidiu Maitec, sau lîngă o impunătoare statuie ecvestră a lui Ștefan cel Mare, în lut deocamdată, aparținînd sculptorului Mircea Ștefănescu. Apoi, mai într-o parte, turnați în bronz, se aflau Dimitrie Cantemir, Dosoftei, un splendid Triumf semnat de Oscar Han, sau tocmai se descărcau fragmentele în ipsos secționat al unui Decebal aparținînd maestrului Jalea. Nu mai vorbesc de o sumedenie de fragmente, mîini, picioare, capete, busturi, aripi, cai, vreau să spun bucăți de viitoare statui despre care bineînțeles că notam cu sîrguință, plăcere și interes, constatînd că metafora inginerului Păduraru «nu cred să vă ajungă acest carnet pentru a nota tot și despre toate» avea totală acoperire, mai ales că încă nu-i întîlnisem pe cioplitori sau bronzari.

Cînd, în sfîrșit, l-am întîlnit pe Dumitru Liritis, șeful atelierului de cioplitorie în piatră, eram, ca să zic așa, puțin obosit, dar doldora de impresii și date, așa că întrebăm și notăm direct, fără ocolișuri. Dumitru Liritis cioplește piatra de cînd se știe. Bunicul său a fost cioplitor, la fel unchiul său care, pare-se, este chiar și autorul cîtorva monumente («există în Piatra Neamț un monument istoric, o marmură superbă, mă refer la calitatea marmurei, semnată Dumitru Liritis, un unchi de-al meu; am descoperit-o împreună cu maestrul Irimescu»).

— Toți din familia noastră ne-am ocupat cu cioplitoria, numai tata a fost atras de pictură, dar, din păcate, imediat după primul război mondial a abandonat pictura și arta în general. Cam asta ar fi de spus despre mine.

Sesizăm că omul vorbește despre sine cam telegrafic, așa că, din una în alta, mai consemnăm că Liritis, împreună cu Dumitru Teodorescu, Constantin Scînteie, Miron Niță, Aurel Chevereșan, sau Heteny Francisc (ultimii doi, pensionari acum) au muncit la absolut toate monumentele ridicate în ultimii 30 de ani. Pînă și ornamentele Casei Scînteii au fost lucrate de acești oameni care, paradoxal, n-au asistat niciodată la dezvelirea unui monument.

— Noi făceam postamentul, montam statuia, și plecam. Ne așteptau alte statui. Acum, dacă stau să mă gîndesc cîtă piatră am cioplit, aproape că nu-mi vine să cred, vreau să spun că mi se pare imposibil ca o mînă de oameni să fi făcut atîtea și atîtea lucruri (Dumitru Scînteie).

— Două ultime lucrări m-au încîntat cu deosebire. Am restaurat Poarta sărutului din Tîrgu Jiu, și cred că am făcut o treabă bună, deși nimeni n-are s-o vadă, pentru că am îmbunătățit, adică am rezolvat, scurgerea apei de pe acoperișul Porții. Apa, înghețurile și toate celelalte deteriorară serios de tot acest splendid monument. Am făcut o scafă, am pus o placă de plumb, am făcut două gîrguiuri de scurs apa și am legat totul bine, pentru veșnicie. Al doilea lucru este această marmură, «Palia de la Orăștie» care, cînd l-am văzut ipsosul, mă cam dezamăgise, dar pe măsură ce lucram mi-am îndrăgostit de frumusețea și linia maiestuoasă a acestui monument și, dacă se poate, țin să îl felicit pe tînărul sculptor Ion Adam (Dumitru Liritis).

— Mă întrebați dacă noi, cioplitorii, am putea fi și sculptori? Nu. Nu putem fi. Noi sîntem meseriași, noi n-avem un stil propriu. Noi facem așa cum cere sculptorul, adică încercăm să-i respectăm toate indicațiile și să știți că în general problemele sînt destul de complicate cînd e vorba să scoți din piatră o statuie. Dar ca să nu credeți că sînt prea modest, mă grozăvesc și vă spun că, la rîndul lor, nici sculptorii nu se pot lipsi de noi decît la piese mici pe care, sigur că da, și le execută singuri (Miron Niță).

Și pentru că primul nostru însoțitor, inginerul Păduraru, a fost chemat urgent la alte treburi (ne simțim datori să reproducem una din mărturisirile sale: «regret foarte mult că nu mă ocup de treaba asta decît de cinci ani, adică tare mult mi-ar fi plăcut să spun că fac asta de cînd mă știu, așa cum spune Liritis, sau Miron, sau Scînteie, așa cum o spun mulți oameni de aici», mărturisire care echivalează cu o destăinuire de dragoste făcută muncii puse în slujba artei), am fost preluați de către inginera Tatiana Brenner, șefa Serviciului producție. Dînsa, în drum spre turnătoria de bronz, ne spune că, «într-adevăr, are dreptate Păduraru, același lucru l-aș spune și eu, este o mare plăcere să lucrezi în acest combinat și asta nu pentru că participăm și noi la făurirea unor opere de artă, cît pentru faptul că, de la director și pînă la muncitor, sîntem o familie unită, fiecare realizare ne bucură pe toți în aceeași măsură, fapt care, cum să vă spun, contează foarte mult.»

Și pînă să ajungem noi la turnătoria de bronz, consemnăm și spusele sculptorului Mircea Ștefănescu, pe care l-am întîlnit cizelînd și întreținînd lutul statuii sale, acel Ștefan cel Mare despre care am scris mai sus.

— Sînt acești oameni niște meseriași cărora noi le datorăm foarte mult, extrem de mult, mai ales bronzarilor, pentru că munca cioplitorilor, într-o oarecare măsură, să zicem că am putea-o face și noi, irosind

însă foarte mult timp, dar fără bronzari nu cred că am putea face mare lucru. Să zicem că eu aș putea lucra la cizelură, dar și acolo cu greu aș putea face față la ceea ce mi s-ar cere de către un alt artist. Noi avem fiecare felul nostru de a ataca materialul, de a ne exprima, ca să zic așa, plastic. Or, ei, cizelorii de meserie, au această capacitate teribilă de a se acomoda cu diverse stiluri, cu diverse comenzi. Eu, personal, încîntat și ajutat de munca lor, țin să le mulțumesc și, dacă vreți, vă spun că reportajul dumneavoastră are să-i bucure pe acești oameni despre care s-a scris foarte puțin și care, de ce să n-o spunem, aproape că sînt coautori la operele noastre. Și chiar dacă am exagerat, cred că orice sculptor ar subscrie nu la această idee, ci la acest sentiment.

Ștefan Dragomir, șeful atelierului de turnătorie în bronz, surîde și crede că aprecierile sculptorului Ștefănescu vor aduce o bucurie în sufletul oamenilor săi, oameni care muncesc mult și greu și cu o mare pasiune.

— În mare parte meseria noastră se aseamănă cu munca din orice turnătorie metalurgică. O statuie, mare sau mică, se toarnă greu și cere multă muncă, multă grijă, multă îndemînare. Există, mai întîi, macheta — sau proiectul — pe care sculptorul o ridică din pămînt, adică din lut, exact la forma sa finală. De pe acest lut luăm negativul în ipsos, apoi se face pozitivul, tot din ipsos, care se șticluiește, adică se secționează, și fiecare parte se toarnă separat. Părțile turnate sînt reunite și se obține astfel statuia respectivă. Pare simplu, dar tehnic vorbind e destul de greu și se cer multe cunoștințe, plus îndemînarea și talentul cizelorilor care, cu dalta sau cu discurile abrazive prevăzute chiar și cu diamant, înlătură diverse defecțiuni de turnare. Despre acești cizelori s-ar putea spune că munca lor seamănă cu aceea a dentiștilor. Un asemenea cizelor este Haralambie Stanciu. Sau Dragomir R. Ștefan, tizul meu, dar pot vorbi și despre niște turnători în bronz ca Ion Parpalici, care a fost trimis pentru perfecționare în Italia, unde a studiat turnarea în ceară, o tehnologie mai complicată, cunoscută și la noi de către unii meșteri mai bătrîni cum este Vasile Mereuță, acum pensionar, care l-a ajutat pe maestrul Corcescu, împreună cu care a turnat un «Oțelar», după acest procedeu. Eu, personal, nu cred că turnatul în ceară este cine știe ce mare filozofie. E vorba de încercări, căutări, perseverențe, dar mai ales e vorba de timp, plus faptul că sculptorii agrează mai mult un bronz frămîntat, aspru și dramatic, parcă mai plin de viață.

Apoi aflăm că maistrul Ștefan Dragomir ar turna cu mare plăcere un basorelief care să reprezinte bărbătească încleștare a rugbiului. De ce? Și pentru că multă vreme a jucat rugbi în prima divizie a țării!

Să zicem că am fost surprinși de acest amănunt despre Ștefan Dragomir. Să zicem că am fost surprinși aflînd că și Dumitru Liritis este una și aceeași persoană cu ciclistul de performanță, component al echipei noastre naționale, îndrumător și apoi coleg cu Gabriel Moiceanu. Să zicem că am fost surprinși aflînd că și inginera Brenner a jucat multă vreme în primul nostru eșalon de volei, cunoscută sub numele de fată, Petrescu. Și dacă, dincolo de aceste date de culoare, care ne-au făcut să ne simțim la un moment dat reporteri ai unei redacții sportive, am fi încheiat acest reportaj cu gîndul că, aflați în preajma unui monument, ne vom lăsa cuprinși de o caldă simțire și pentru acești oameni, făuritorii acelor cîntece de piatră sau bronz, vom termina, deși mai sînt încă multe de spus, adăugînd încă un amănunt care, prin ineditul lui, aduce nu doar o undă de poezie. Este vorba despre taina și uimirea de fiecare zi a inginerei Brenner: un fir de grîu răsărit chiar de lîngă șaua, deocamdată în lut, a statuii lui Ștefan cel Mare, un fir de grîu apărat parcă de paloșul marelui domnitor, un fir de grîu lîngă inima lui Ștefan, poate firul de grîu, simbolic vorbind, pentru care s-a ridicat paloșul tuturor fiilor acestui pămînt, pămînt din care se alcătuiesc astăzi statuile, întîi în inima și în gîndul artiștilor, apoi în inima și în gîndul, cu truda și talentul acestor meseriași ai artei, oameni care se numesc Ștefan Dragomir, Haralambie Stanciu, Ștefan R. Dragomir, Constantin Scînteie, Dumitru Liritis, Miron Niță, Ion Parpalici, Dumitru Teodorescu și cîți alții încă mai sînt și vor mai fi.

VICTOR NIȚĂ ■

ÎN ÎNTÎMPINAREA CLOPOȚELULUI

Deși mai sînt destule zile pînă la 15 septembrie, ziua în care se deschide anul școlar, este bine să se știe că pentru unii ziua aceasta a venit mai demult, încă de la începutul anului, iar vacanța pentru ei nu înseamnă nicidecum odihnă, ci muncă, muncă multă pentru darea în folosință la timp a noilor spații de învățămînt. Ceea ce trebuie spus de la bun început este că, spre deosebire de alți ani, în anul acesta, alături de constructori, muncesc și elevii și părinții, înțelegînd prin asta gestul firesc al acelora care vor și reușesc să fie cu adevărat «acasă» la școală, să simtă că a avea nu înseamnă numai a stăpîni, ci și a te îngriji de ceea ce ai și vrei să mai ai. Așa se explică faptul că prin contribuție voluntară, numai în acest an, copiii noștri vor avea încă 1 500 săli de clasă, 7 500 de locuri la grădinițe, 5 000 de locuri de muncă în ateliere, din peste 3 000 săli de clasă, 26 000 locuri în grădinițe și 12 000 locuri de muncă în ateliere. Aceste cifre exprimă, fiecare, atît setea de cultură, de educație, fără precedent în România, sete care face din fiecare cetățean al acestei țări un om gata să pună temelia unei noi școli, cît și atenția, grija conducerii de partid și de stat pentru generațiile viitorului.

A acoperi aproape o **sută de mii de metri pătrați, într-un singur an, cu săli de clasă, laboratoare, ateliere și grădinițe**, este expresia vie, reală, a voinței de iluminare a acestui popor care, pînă nu demult, pînă acum cîteva decenii, în proporții zguduitoare, se semna cu degetul.

A învăța astăzi carte este însăși condiția unei existențe demne, utile societății și nicidecum un lux, un privilegiu al cine știe cui. A avea unde să înveți carte este una dintre cele mai mari realizări ale noastre din ultimii 30 de ani.

Aceste realizări se datoresc unei din ce în ce mai bune pregătiri a lucrărilor (asigurarea documentațiilor, contractarea și admiterea la finanțare din timp) și grijii deosebite pe care unele consilii populare județene (Cluj, Ialomița, Iași, Olt, Vaslui, în total peste 20 de județe) au acordat-o acestor lucrări.

— În general, îmi spune tovarășul Ion Costescu, inginer principal la Direcția finanțe și investiții din Ministerul Educației și Învățămîntului, anul acesta s-a muncit mai mult decît în 1974 pentru terminarea școlilor înainte de începerea anului școlar. Dorința noastră, a tuturora, ar fi ca orice lucrare din școli să fie încheiată înaintea primului clopoțel.

Numai în București, în aceste zile în care totuși elevii sînt încă în vacanță, neînmatriculați, **constructorii au deschis aproape 70 de șantiere de învățămînt elementar, gimnazial și liceal.** Cei mai harnici sînt pe sfîrșite, finisează noile clădiri, alții însă au rămas în urmă sau chiar nici nu s-au apucat de treabă. Parte din vina lor, parte din vina altora. Unii — să-i numim pe cei din Șoseaua Viilor 38, care ar trebui să realizeze un foarte frumos Grup școlar al Ministerului Comerțului Interior — au luat bani mulți, dar au făcut foarte puțin. Cu alte cuvinte, nu banii le-au lipsit, ci tragerea de inimă, înțelegerea că unui efort de investiție trebuie să-i răspunzi cît mai repede, prin realizări care degrevează fondurile, nu prin stagnări care le «îngheață». Alții — Complexul școlar profesional I.T.B. și Școala profesională Electromagnetica — tot așa, au luat banii, dar... nici măcar nu au săpat fundațiile, pentru că, după aproape 8 luni, nu s-au stabilit amplasamentele! Desigur că ocuparea unui teren, mai ales astăzi, cînd sistematizarea atît a satelor, cît și cea a orașelor este o certitudine a viitorului imediat, este un lucru care trebuie bine chibzuit, numai că se poate chibzui ceva mai repede și mai bine și oricum înaintea acordării unor fonduri de milioane, care acum, în așteptare, nu folosesc la nimic. În privința aceasta, cei care au uitat nu numai că anul școlar începe la 15 septembrie, ci chiar că anul în general se sfîrșește totuși la 31 decembrie, i-ar putea întreba pe cei care, depășind greutățile inerente unui șantier, au reușit să-și realizeze ceea ce și-au propus (Grupul școlar al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Liceul 39, Liceul «Dimitrie Bolintineanu», Liceul de arhitectură etc.). Și aici, în felul în care școlile noi sau în extindere sînt gata să-și întîmpine elevii, există o notă între **premiant și repetent** pentru constructori, și aici, directorii, profesorii în primul rînd, elevii, părinții lor, sînt datori să înțeleagă că ei sînt primii beneficiari ai acestor acte de înaltă cultură, greu de închipuit acolo unde altădată ridicarea frunții deasupra slovelor era în primul rînd o cutezanță.

IULIAN NEACȘU ■
Fotografii de
ELENA GHERA ■

ACTORI PENTRU TOATE ANOTIMPURILE
TOMA CARAGIU — actorul inteligenței sale.

ce ne facem cînd unii spectatori traversează scena în timpul reprezentației?

Vă mai amintiți?

E seară. În hol, atmosferă de seră. Pretutindeni plutește o rumoare calmă; trăim într-un dulce extaz lingvistic, cu glas scăzut, cu o politețe savantă. Sîntem invitați o dată, de două ori în sala de spectacole. Ne ocupăm locurile grăbiți ca nu cumva ultimul gong să ne surprindă într-un jenant dezechilibru. Întîrziații ridică precipitați în picioare rînduri întregi de spectatori. Și cînd totul pare pregătit și miroase tulburător a fond de ten și a decor de teatru, cînd reflectoarele fixează cadrul primei scene din actul II al piesei «A douăsprezecea noapte» de William Shakespeare, cînd actorii se concentrează pentru a intra în rol și Florian Pittiș rostește o replică de labirint... se produce un eveniment nemaivăzut! Un grup de femei robuste, dantelate, guralive traversează scena printre actori ca să-și ocupe locurile uitate în biletele din poșetă. Cum scena de la Grădina Icoanei a Teatrului «Lucia Sturdza Bulandra» e proiectată în mijlocul sălii, în miopia lor, zvăpăiatele spectatoare s-au gîndit că mai bine deranjează actorii de pe scenă decît să se retragă politicos în fotoliile rămase libere chiar lîngă intrarea principală. Florian Pittiș pare o clipă descumpănit, trezindu-se cu «figurantele» improvizate alături de el în scenă... Femeile însă continuă să gesticuleze și chiar să apostrofeze persoanele care din întîmplare s-au așezat în locurile rămase libere. E reclamată și plasatoarea! Spectatorii se impacientează. Actorii încearcă să se stăpînească, să se detașeze de acest incident. Dar, paradoxal, întîrzîatele devin vehemente, cer evacuarea «intrușilor» care le-au ocupat fotoliile și care pînă la urmă, binecrescuți, se fac nevăzuți. Acum începe însă foiala voluptoasă a așezării în fotolii. În tot acest timp Florian Pittiș a așteptat, a întors privirea ostentativ spre locul acțiunii, deplasat întîmplător în stal și a rămas așa, timp de cîteva minute, în speranța că spiritele se vor potoli pentru reintrarea în spectacol. Apoi, cu nervii scurtcircuitați, încercînd să-și păstreze calmul și să fie politicos, s-a adresat sălii: «Cerem scuze tuturor spectatorilor civilizați pentru acest intermezzo neplăcut». După care reprezentația s-a desfășurat mai departe ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

S-a discutat multă vreme despre acest incident. Unii, înclină să creadă că actorul, orice s-ar întîmpla în sală, nu are dreptul să iasă din rol și să se adreseze publicului în afara textului, că, mai ales, nu are dreptul să aducă reproșuri spectatorilor. Pentru că, spun unii, actorul e pe scenă precum căpitanul de vas de pe Titanic. Dacă teatrul se scufundă, dacă teatrul arde, el trebuie să-și continue jocul pînă la sfîrșit. O interpretare cam eroică, dar și ridicolă, desigur. Alții, dimpotrivă, plecînd de la ideea că spectacolul e un dialog continuu cu publicul, că actorul are datoria de a face acolo, sus, pe scenă și muncă de educație, e obligat să intervină și să ceară, evident, în limitele urbanității, liniște și respect pentru lăcașul de cultură în care se află. Convenția nu poate fi dusă pînă la paroxism! De unde atîta ipocrizie? Să taci și să rabzi la infinit unii spectatori care terorizează o sală întreagă?! După părerea noastră, Pittiș a procedat justificat.

Faptul s-a consumat. Chestiunea e să nu devină o practică curentă acest gen de dialog cu publicul sau cu actorii și să ieșim din sfera artisticului.

Dar dacă spectatorii sînt nemulțumiți de jocul actorilor, de calitatea dramaturgiei? Au ei oare dreptul să-i apostrofeze pe cei de pe scenă, să arunce de pildă cu ouă clocite, cu mere putrede sau cu zarzavaturi, cum se obișnuia odinioară? Tot așa cum, de pildă, entuziasmați de unele interpretări actoricești se înhămau la trăsura idolilor și-i purtau în triumf pe străzile orașului?

În loc de orice concluzii moralizatoare să ne amintim de un dialog care a avut loc cu multă vreme în urmă într-o sală de spectacol și care a spart regulile bunului-simț din colțul opus scenei... Un mare actor care-l interpreta pe Richard al III-lea, ajuns la celebra exclamație: «Dau un regat pentru un cal!», a fost întrerupt de un spectator de la balcon cu o replică deconcertantă: «Dar un măgar nu ți-e de ajuns?!» Actorul, cu prezența sa de spirit recunoscută, a reacționat prompt: «Ba da. Poftiți pe scenă!»

A. DOHOTARU ■

filmul, pădurea și copacii

Cerem, pe bună dreptate, filmului nostru, să nu privească realitatea peste umărul vecinului, ci să se confrunte cu ea direct, deschis, curajos. Îi mai cerem, de asemeni, să-și cinstească spectatorii nu purtîndu-i către limanuri liniștite, confortabile, nebîntuite de idei, ci să aibă forța de a se insinua în viața lor, de a-și prelungi întrebările și după — cum se spune — stingerea luminii în sală. În general, ori de cîte ori evocăm relația public-cinematograf, ori de cîte ori amintim — cu mîndrie dar și cu o ușoară îngrijorare — marele impact al filmului asupra contemporaneității, aducem în discuție motivul «temelor majore», al «datoriilor majore», al «ideilor majore». Uităm, uneori, «starea minorului», uităm că filmul nu lucrează doar cu artileria grea, că pe ecran își încearcă puterile și armele mai ușoare, dar deloc lipsite de urmări. Un erou cufundat pînă peste cap în probleme majore dar care trînteste, falnic, pe ecran, o replică concurînd între trivialitate «șlagărul» «Băilău» riscă să rămînă în amintirea unor spectatori exact prin ceea ce spune, nu prin ceea ce face. O eroină evidențiată în ședința de grupă sindicală dar care, la balul de sîmbătă seara, este îmbrăcată de către maestra de costume în stilul paparudă, are unele șanse de a lansa o nedorită și aberantă vestimentație și chiar un simbol neavenit.

Arhiva dosarelor incriminatorii, de care nu duce lipsă istoria filmului, este plină de acuzații al căror numitor comun sună astfel: «am văzut în film», «ca la cinema», «leit ca pe ecrane» etc. Și nu este vorba aici de marile procese ale violenței, ale pornografiei, vechi plăgi ale filmului occidental, ci de păcatele «mici», nestrigătoare la cer, în aparență inofensive, dar care, odată instalate pe ecran, pot căpăta forța bulgărelui de zăpadă lăsat să se rostogolească. Vorba nesocotită a colțului de stradă, gluma ieftină, bulevardieră, extravaganțele verbale ori de comportament, nevinovatele amănunte pot fi tot atîtea prilejuri de a spori, fie și numai pentru cîteva minute, șansele prostului-gust, în necesara ofensivă pe care i-o opune bunul-gust (înțeles nu ca un moft legiferat, ci ca o armonie profundă a multelor date ce susțin ființa umană).

Filmul cultivă — ca să folosim frumoasele cuvinte ale unui filozof — «*darurile imediate ale conștiinței*», dar tot el are și cumplita forță de a lansa totul, fără discernămînt (idei generoase ca și idei nocive, mode luminoase, dar și unele jalnice), de a stîrni, mai ales la vîrstele neconsolidate, apetitul imitației. A lupta împotriva forței în sine a filmului de a propune, de a scoate totul la vînzare, este tot una cu nesăbuința de a biciui marea. Importantă este interzicerea accesului, pe rampa de lansare, a nocivităților trase în ciocolată. S-a rîs, e drept, la serialul «B.D.», dar cu ce preț? Cu prețul sporirii conspectelor la nedorita lecție a acelor gusturi cărora, nu știm de ce, unii le spun îndoielnice, cînd, de fapt, ele sînt, în mod ferm, sfidătoare de decență. S-au urmărit, poate chiar cu oarecare palpitații, pe alocuri, aventurile lui Ion Dichiseanu și ale Rekăi Nagy în «Sfînta Tereza și diavolii», dar, din nou, cu ce preț? Cu prețul eventualei însușiri a unor ifose verbale ce jucau ping-pong — și încă în cîștig — cu cîteva idei simple, calde. A iubi cu adevărat filmul, destinul și rostul său, înseamnă a ne obișnui cu efortul de a iubi, deopotrivă, pădurea și copacii ei.

MAGDA MIHĂILESCU ■

CRONICA DISCULUI

cîntece pentru copiii noștri

«Păpușile harnice în grădină» se intitulează discul microsion editat de Electrecord ca supliment la cartea de versuri pentru copii, cu același titlu, semnată și ilustrată de Lena Constante (Editura Ion Creangă), carte care va putea fi găsită în curînd în librării. Discul cuprinzînd 13 cîntece pentru copii, aparținînd compozitorului Hari Brauner, reprezintă o revelație în literatura genului, atît prin inspirația de factură populară, de o deosebită originalitate, cu o linie melodică simplă, în care cîntatul folcloric se înscrie organic alături de recrearea în stil folcloric, cît mai ales prin punerea sa în pagină. La acestea concură versurile Lenei Constante, comunicînd pe un ton cînd ironic, jucăuș, cînd serios, dar niciodată didactic, adevăruri simple, marcate de un înțeles adînc, despre natură și viață. Orchestrația ingenioasă utilizează cu efecte unice, remarcabile, fluierul și țambalul și pune cu acuitate în valoare interpretarea inedită a cunoscutei soliste de muzică populară Ionela Prodan. Ea relevă cu acest prilej o frumoasă voce de soprană, care va constitui pentru ascultători o surpriză, prin puritatea ei aproape desăvîrșită, transpusă într-un registru de maximă sensibilitate și emoție. Hari Brauner, cunoscător atît de profund al spiritului folclorului nostru, are aici intuiția utilizării a două instrumente specific populare, fluierul și țambalul, care capătă sonorități nebănuite, în interpretarea lui Dumitru Zamfira și, respectiv, Leonard Iordache.

SAVU NICOLAE ■

chemam în gînd salubritatea

Copilașul ăsta de vreo cincisprezece ani, înalt de doi metri, cu ochi candizi și bicepși gata să-i crape de entuziasm, dar și să crape fălcile altora care l-ar contrazice eventual, răspunzînd la numele Radu Sfetcu, de profesie — (mai mult n-am putut reține în vacarmul produs în bezna sălii cinematografului «Luceafărul» la spectacolul din seara zilei de 25 august a.c.), m-a făcut să mă gîndesc — pentru a cîta oară?! — la acea elementară condiție a spectatorului de pretutindeni de «a ști să privească» un film. Am încercat să reconstitui motivele ieșirii sale din acea seară: se așezase pe intervalul în pantă dintre rîndurile de scaune, a șezut blînd cîtva timp, apoi a început să bombăne, apoi să strige cu voce care — stîrnind, firește, reacția promptă a sălii — blestemînd la propriu că **«a luat plasă cu porcăria asta, de ce i s-a făcut o astfel de reclamă, de ce a dat el 10 lei la intrare** — filmul era panoramic, n.n. — **dacă nici măcar pistoale nu sînt?!**

Filmul în cauză se numea «A fost odată un Hollywood».

...A fost scos afară — fără tandrețe. Lumea s-a potolit. L-am regăsit la ieșire, mîzgălind vitrina cinematografului cu un ambalaj încă mînjit de înghețată; făcea asta cu o furie doar aparentă, zîmbea dealtfel și părea mîndru de gest — se răzbuna, chipurile, pe toți aceia care-i «zăpăciseră pofta» de a vedea un film cu gloanțe și aventuri și îi oferiseră pînă la urmă muzică, dans și cîteva apariții de mari actori în cîteva mari filme trecute.

Reacția sa însă, atît cea din sală, cît și cea din afara ei era nu atît revoltătoare, cît amarnic de tristă. Similară cu tristețea ce ți se strecoară în suflet întotdeauna cînd asiști la asemenea murdării afișate de cei a căror vîrstă ar trebui să te trimită cu gîndul numai la curățenie, la **puritate**. În acele momente **chemam în gînd salubritatea.**

HORIA PĂTRAȘCU ■

ANDA CĂLUGĂREANU, o artistă care are curajul de a se întrece mereu pe sine.

Fotografie de AUREL MIHAILOPOL ■

vremea „loviturilor exterioare" în teatru a trecut

«Urmăresc cu un interes explicabil programul companiilor teatrale care dețin un rol însemnat în mișcarea artistică universală și constat descreșterea vertiginoasă a curiozității publice pentru acele piese și spectacole născute din spirit de frondă. Cutezanțele sortite să intrige și să scandalizeze, invențiile pur tehnice, preocuparea exclusivă de a sparge obișnuințele și-au diminuat simțitor forța de atracție.»

Am extras un citat din «Bloc-notes»-ul semnat de Radu Beligan în Caietul program (26) al Teatrului Național, pentru acuitatea și actualitatea observațiilor conținute. Într-adevăr, cine frecventează mai des sălile de spectacol (și e destul să ne gîndim la «Paradisul» lui Horia Lovinescu de la Teatrul C.I. Nottara, la «Slugă la doi stăpîni» pus în scenă acum cîțiva ani la Teatrul Mic, sau chiar la «Macbeth»-ul realizat de Liviu Ciulei la Teatrul «L.S. Bulandra»), ajunge să se satureze de exhibiții și de experimente pe seama spectatorului venit la teatru să se înnobileze prin artă. Nu e necesar să participi neapărat la festivaluri internaționale de teatru ca să-ți dai seama că evadații din lumea firească a scenei se grăbesc să se afirme în primul rînd pe ei înșiși și abia în al doilea rînd să spună ceva publicului. Metoda șocului, într-un secol care oferă destule stress-uri omului modern, devine adeseori pe scenă un moft artistic lamentabil.

Desigur, teatrul universal și-a însușit experiențele de geniu ale lui Beckett, Dürrenmatt, Albee, care s-au născut uneori din frondă față de un anume mod de a trăi și gîndi teatrul; publicul și-a însușit lecția de teatru pe care au propus-o reformatorii ei puși în slujba unui mesaj umanist. Dar oamenii simt nevoia să se întoarcă la teatrul faptului de viață cotidian. După cum teatrul, ca să nu-și piardă spectatorii, simte nevoia să vină în întîmpinarea lor prezentîndu-le pe scenă momente autentice de viață. Ceea ce nu înseamnă că asistăm la o «revoluție conservatoare» sau la o renunțare dogmatică la diversitatea de stiluri promovată prin artă. Însă, în condițiile în care literatura document, filmul ce preia evenimente imediate din cronica socială și politică se află în atenția publicului mai mult ca oricînd, este firesc ca teatrul să apeleze la mijloacele directe, clasice, de dialog cu publicul, să aprofundeze mai atent destinele omului contemporan, iar spectacolul să sublinieze prin dezbatere, mai sobru, mai convingător, mai cald, mai uman, marile și micile probleme care ne frămîntă.

«Vremea «loviturilor exterioare» a trecut; sîntem din nou în fața lucrurilor «banale» și durabile chemate să ne întovărășească trecerea prin viață și prin scenă», încheie Radu Beligan.

Iată cîteva cuvinte care ar trebui să-i pună pe gînduri pe autorii dramatici și pe regizorii noștri.

■

Trecînd în revistă lista, deocamdată incompletă, a premierelor dramaturgiei originale românești pentru stagiunea care urmează, constatăm: revenirea în atenția opiniei publice, cu texte noi, a dramaturgilor de calibru greu — Paul Everac, Horia Lovinescu, Aurel Baranga, D.R. Popescu, Marin Sorescu. După cum sîntem informați, titlurile unora din piesele aflate în lucru direct cu teatrele, nu au fost definitivate, dar colaborarea se dovedește de bun augur. (Păcat că a dispărut inițiativa cenaclurilor de pe lîngă unele teatre de prestigiu care ar fi putut oferi o atmosferă de creație rodnică mai ales tinerilor dramaturgi sau scriitori tentați de experiența scenei. Ne referim în special la cenaclul de pe lîngă Teatrul «L.S. Bulandra» sau de pe lîngă Teatrul «C.I. Nottara».) Dintre titlurile cu un coeficient de certitudine mai aproape de afiș, cităm: «Viața unei femei» de Aurel Baranga (Teatrul de comedie), «Ce vrea femeia?» de Ecaterina Oproiu (Teatrul Mic) — să nu uităm că ne aflăm în Anul Internațional al Femeii, n.n. — «Răceala» de Marin Sorescu (Teatrul «L.S. Bulandra»), «Nici Robinson nu mai e singur» de I.D. Șerban (Teatrul Național-București), «Nu sîntem îngeri» de Paul Ioachim (Teatrul Mic) — încă un actor convertit la dramaturgie pe lîngă actița deveniți peste noapte regizori; să sperăm că Paul Ioachim va da lovitura cea mare! — «Divorțul» de Al. Sever (Teatrul Evreiesc), «Dilema» de Radu F. Alexandru (Teatrul Nottara) etc. Evident, lista e incompletă.

Să vedem însă cum vom alege piesele repertoriului contemporan universal. Problema rămîne deschisă!

A.VLAD ■

impresii despre viața artistică a litoralului

Remarcam cu prilejul unei anchete anterioare privind arta și divertismentul pe litoral preponderența ori chiar exclusivitatea spectacolelor muzicale de divertisment în dauna unor concerte simfonice, a recitalurilor de canto și balet, ori a spectacolelor de operă greșit socotite de organizatori ca inadecvate specificului estival, turistic. Și dacă în ultima vreme Opera română nu a mai programat nici un turneu pe litoral, lăsînd tot greul reprezentațiilor de gen pe seama Teatrului liric constănțean, în schimb iată că după cinci ani de întrerupere putem nota din nou cîteva concerte simfonice «la mare». Mai întîi concertul Filarmonicii din Ploiești, cu un program de valsuri, avînd un caracter mai mult de promenadă. Apoi, Filarmonica din Botoșani, care a susținut în absolut toate stațiunile o serie de concerte cuprinzînd valsuri, arii și duete din operete celebre, semnate de Strauss, Kalman, Gherase Dendrino ș.a., cu soliștii Constanța Cîmpeanu, Mihaela Mija și George Hazgan. O altă serie de concerte simfonice, sui-generis de astă dată, a aceleiași filarmonici a cuprins **Rapsodia a II-a** de Enescu, **Concertul pentru vioară** de Ceaikovski și **Simfonia nr. 40** de Mozart și l-a avut ca solist pe Ștefan Ruha. Calitatea intrinsec muzicală a concertelor a fost la un înalt nivel, atît orchestra, solistul Ștefan Ruha, cît și dirijorul Victor Dumănescu de la Opera din Iași bucurîndu-se de o caldă apreciere din partea publicului. Am mai remarcat, cu acest prilej, acompaniamentul mai mult decît corect pe care l-a asigurat orchestra în **Concertul pentru vioară** al lui Ceaikovski, precum și evoluția dirijorului copil Radu Postăvaru.

Aceste concerte acreditează, alături de numeroasele spectacole teatrale, revuistice ori folclorice ideea unei stagiuni estivale destul de echilibrate, variate, pentru care filiala A.R.I.A. de pe litoral a obținut concursul a peste 30 de instituții artistice din București și din țară.

«În programul artistic al lunii iunie s-a înscris ca un punct de maximă atractivitate — ne-a asigurat directorul A.R.I.A.-Litoral, Sebastian Tașcă — **turneul Festivalului Flacăra pe litoral. A fost una dintre manifestările de memorabil succes, grație valențelor artistice incandescente, turneu pe care l-am dori repetat acum la începutul lunii septembrie».**

■

De foarte mult interes se bucură la mare programele artistice din baruri, care au deja pe litoral o tradiție. Și anul acesta Barul Melody din Mamaia propune vizitatorilor săi un program masiv, bine alcătuit, cu o costumație frumoasă, dar care păcătuiește prin lipsa de discernămînt în alegerea și interpretarea unor dansuri precum și prin compoziția eteroclită a corpului de balet, alcătuit din dansatoare profesioniste dar și din amatoare cu evoluții mult sub nivelul spectacular-coregrafic, situație întîlnită dealtfel la mai toate reprezentațiile de bar. Dansuri așa-zis orientale, în care specificul local este confundat cu anumite gesturi frivole, pot fi «admirate» seară de seară la barul «Orient» din Mamaia, pentru ca la «Hanul piraților» să asistăm la un program prolix, fără sare și piper, pueril, dezlînat, în care, bineînțeles, ni se oferă obișnuita prelucrare penibilă de folclor în care băieții și fetele în pantaloni peticiți ori crăpați de sus pînă jos, pantaloni de «pirați», dansează o sîrbă de... cabaret! Începînd de la prezentator — «pirat cu barbă» — și pînă la orchestra submediocră, spectacolul de la «Hanul piraților» face un deosebit rabat prostului-gust. Nu am putut nota aici decît 2-3 numere mai «curate»: dansul Tatianei Botez, profesionistă experimentată, duetul «țigan» Maria Gherasim — Victor Vlase și cascadorii.

Un program de un bun-gust relevabil, în acest context, ni se oferă la barul Cazino din Constanța, în care iese în evidență mai ales calitatea dansurilor semnate de coregraful Iacob Tiberiu, numărul acrobatic semnat de Trio Astral și acompaniamentul formației vocal-instrumentale Universal Grup care realizează la un moment dat împreună cu compozitorul trompetist Valențiu Grigorescu un moment **jazz**-istic de cea mai bună calitate. În schimb, barul Acapulco din Eforie Nord găzduiește cu multă reclamă, cu mult prea multă și penibilă reclamă, un spectacol cosmopolit, completat de mediocritatea coregrafică a dansurilor semnate de Cornel Patrichi. Trupa **Patrichi Girls** (?!), cum e trecută pe sutele de afișe, nu convinge pe nimeni, în schimb formația **Mondial** cîntă bine, dar prea tare pentru spațiul mic al barului.

Cît privește discotecile, răsărite ca ciupercile aproape lîngă fiecare hotel, trebuie remarcat că ele oferă în general audiții de calitate, în care muzica românească bună își află din cînd în cînd locul cuvenit după cum e dispoziția **disc-jockey**-ului.

La discoteca «western» — **Intim** — din Eforie Nord atmosfera e absolut irespirabilă. S-ar cuveni de aceea, ca A.T.M. și A.R.I.A., dar mai ales Comitetul de cultură și educație socialistă-Constanța, să vegheze cu mai multă atenție asupra programelor din baruri și din discoteci, care fac uneori notă discordantă în raport cu exigențele pe care le impune actul artistic în orice împrejurare s-ar manifesta.

Cît privește restaurantele litoralului, locul unde și-a făcut ucenicia **pop**-ul românesc putem nota anul acesta cu satisfacție stoparea ofensivei chitarelor electrice, a formațiilor submediocre angajate cu scop comercial de directorii de restaurante. Au apărut localuri în care poți merge să mănînci liniștit, fără pericolul de a ieși cu timpanele sparte. Dintre orchestrele românești care cîntă aici se remarcă prin calitatea artistică a repertoriilor, a interpretării, **Sfinx**-ul și formația condusă de Horia Moculescu, tot așa cum orchestra Phoenix din R.D.G. demonstrează un profesionalism de calitate.

•

În ansamblu, după cum reieșit și din ancheta noastră, viața artistică a litoralului oferă zecilor de mii de oameni ai muncii veniți la odihnă sau tratament, vizitatorilor străini, o suită de manifestări interesante, variate, spectacole teatrale, muzicale, de divertisment — care răspund atît necesităților de recreare cît și sarcinilor educative.

Nu se face însă destul pentru propaganda lor, care ar trebui mai bine concertată în ansamblul turuor manifestărilor de turism și de agrement. Apoi ar trebui aduse pe litoral exclusiv spectacole teatrale de cea mai bună calitate, **spectacole eveniment** în care să apară cei mai mari actori ai noștri, cei mai buni cîntăreți de operă și operetă, de muzică ușoară și populară, cele mai valoroase orchestre simfonice împreună cu soliștii noștri de renume mondial. Pentru că mai sînt din păcate destule instituții de artă care vin... «la mare», cu spectacole mai usurele, prezentate în grabă, fără a manifesta aici exigențele de la sediu! Pe de altă parte, programele de bar se dovedesc iarăși în cea mai mare parte a lor de o calitate îndoielnică, cu improvizații uneori penibile. Trebuie avut în vedere că litoralul reprezintă nu cadrul favorabil «șușanelelor», improvizațiilor de orice fel, veleităților cine știe cărui coregraf submediocru sau al vreunei cîntărețe de bar care nu mai are de mult voce, ci o imensă scenă — cu mii de spectatori — unde trebuie să se manifeste spiritul artistic autentic românesc. **NICOLAE SPIRESCU** ■

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Făt Frumos** *(Mirceo Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
2. **Cîntec între apele țării** *(Doru Stănculescu — Constantin Sănătreanu)* — Doru Stănculescu
3. **Două cîntece semiîlăutărești** *(folclor)* — Mircea Draconu și «tarafu» său
4. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu
5. **Un și o** *(Tudor Gheorghe — Al. O. Depărățeanu)* — Tudor Gheorghe
6. **Vasilescul și Aspida** *(Iosif Kappl — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
7. **Rar** *(Dan Chebac — George Bacovia)* — Dan Chebac
8. **Postaționul** *(Nicu Alifantis — Radu Stanca)* — Nicu Alifantis
9. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian.
10. [illegible] — Adrian Ivanițchi
11. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
12. **Minecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.
13. **Cunoașteți voi** *(Paul Tenchea — Adrian Fărțală)* — Grup «Columna».

CRONICA LITERARĂ

junimismul și junimea

Ultima carte a lui Z. Ornea reia un studiu anterior, considerat (în prefață) «juvenil» și respins ca atare. Saltul este considerabil; aproape de neconceput pe distanța de numai un deceniu. Mai ales că intenția rămîne oarecum aceeași ca în 1966: valorificarea din unghi marxist a unei etape (contradictorii) din cultura noastră. Nu punem neapărat sub semnul întrebării autenticitatea unei asemenea performanțe.

Undeva autorul își amintește de un studiu al lui Paul Georgescu și afirmă (pe bună dreptate) că sînt **dezvăluite** aici multe adevăruri despre Titu Maiorescu. Exact același lucru vrea să facă Z. Ornea acum. Numai că între timp au fost reeditați Lovinescu, Vianu, Vl. Streinu s.a. A apărut și cartea lui Nicolae Manolescu. Dimensiunile cercetării mai cu seamă mi se par exagerate. Simpla depășire a punctului de vedere dogmatic nu mai e de actualitate, din moment ce enormitățile spuse cîndva despre **Junimea** nu mai au trecere nici măcar în fața opiniei curente.

Autorul are „desigur, pasiunea teoretizării. Chiar și în opera literară el «vede» tot principii: junimiste, pașoptiste etc. Rezultatul e mai degrabă ridicol. Dă impresia unei lecturi inadecvate, prin extrapolarea ideologiei în domeniul artei. Avem în vedere capitolul **Junimismul în viața literară.** Ar trebui serios restructurat. Titlul însuși se dovedește, pînă la urmă, confuz. Sînt de preferat deducțiile mai vechi ale lui Ibrăileanu.

Metoda criticului e de un relativism exagerat. Ne așteptam la o concepție mai fermă, neconciliantă. Nuanțarea doar de dragul de a nuanța n-are sens cînd scrii despre **Junimea.** Am avut mereu impresia că esențialul a fost ocolit (în ciuda poziției ideologice juste). De asemenea, nu l-am putea acuza pe autor că dă prea multă informație. Și totuși, numeroase pagini au caracter net bilanțier. Ne întrebăm dacă mai are vreun rost să scrii încă o carte, doar fiindcă ai citit alte cîteva zeci de volume înainte. În absența spiritului selectiv, sinteza (singura care ar putea justifica în cel mai înalt grad monografia) nu se realizează.

Surprinde așezarea (teoretică, bineînțeles) a junimismului alături de pașoptism, sămănătorism, poporanism — în cuvîntul preliminar. E o modalitate cam simplistă (dacă nu speculativă) de a trata faptele culturale, imposibil de inseriat. Un astfel de procedeu justifică mai apăsat curentul (junimist), exact în măsura în care-l minimalizează și-l scoate din ordinea lui firească.

Sîntem de acord cu respingerea exclusivismului estetic. Junimismul e, așa cum spune autorul, un curent deschis mai multor tendințe și preocupat să încegreze toate valorile în creații organice. În schimb, spiritul critic junimist (întemeiat pe «disocierea valorilor») rămîne la noi cu totul singular. Or, Z. Ornea pare dispus să-i atenueze tocmai originalitatea și îndrăzneala. E drept că după 1871 junimiștii se mai cumințesc. În politică acceptă și compromisul. Programul nu se modifică însă. Oricum, nu putem admite că la 1867 **Junimea** afirma o ideologie retrogradă (opunînd-o abstract pașoptismului, care-și încheiase deja misiunea).

Mai antrenante sînt părțile de rezistență documentar-istorică. Excepțăm, se înțelege, lungimile nemotivate și alunecările descriptive, în defavoarea preocupării de analiză și interpretare. Se insistă, credem, exagerat asupra degringoladei junimiste. N-am înțeles prea bine din ce motive: pentru a se vorbi mai mult despre junimism decît despre **Junimea** sau pentru că autorul a avut acces la jurnalul, nepublicat deocamdată, al lui Maiorescu.

Pentru a justifica teza autonomiei esteticului, Z. Ornea îl invocă pe Lukács. E un exces, desigur. Toată admirația pentru cunoscutul estetician marxist. Însă principiul maiorescian e adevărat în sine și numai în contextul culturii noastre de atunci. Nu argumentări sofistice trebuie aduse. A susține preeminența esteticului (în opera de artă) exact în epoca ce i-a dat pe Eminescu, Creangă sau Caragiale nu ni se pare a fi în deplină concordanță cu mersul istoriei.

Disocierea valorilor (expresie lovinesciană) reprezintă cheia succesului junimist. Cînd Maiorescu exclude din sfera artei adevărul teoretic, produs al științei (și cu aceasta politicul, patriotismul **ad hoc** etc.), el folosește noțiunile în sens restrictiv. Nu vedem aici nici o distincție forțată, ilogică. Demonstrația se menține mereu la nivelul evidențelor (e deci o falsă demonstrație), pe critic preocupîndu-l aceste idei mai mult ca principii de luptă.

Masiva lucrare a lui Z. Ornea ridică și alte obiecții. Ne oprim deocamdată aici. Nu înainte însă de a atrage atenția asupra scrupulului. Autorul se chinuie să facă proză. Pe alocuri îi reușește (cînd nu e retoric: «crimata flecăreală grandiloventă»; «cu un sadism pasional» etc., etc.) Din cînd în cînd însă expresia devine rudimentară și agramată. Spațiul nu ne permite să și exemplificăm.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE

● Presa literară comemorează cincizeci de ani de la moartea clasicului Ioan Slavici. Ca întotdeauna în astfel de ocazii sînt publicate o seamă de articole mai mult sau mai puțin festive, mai mult sau mai puțin de circumstanță. Consemnăm totuși o excepție, cea a revistei «Luceafărul» (nr. 33/1973), unde se pot citi două interesante eseuri, semnate de Pompiliu Marcea («Destinul operei») și Gheorghe Suciu («Modernitatea scriitorului»). La polul opus se situează articolul Corinei Cristea («Pădureanca») confuz în idei și prețios în expresie. Pentru a ne lămuri «definitiv» asupra caracterului prozei lui Slavici, autoarea recurge la următoarele floricele stilistice: «Așa se întîmplă faptele, cum simte autorul că se întîmplă, așa cum ni le povestește: **De auditu, De facto, De jure, De te fabula narratur, De visu, Dicitur, Distingo, Dixi,** un fel de **Dura necessitas** la care Slavici, urmaș al Școlii Ardelene, a vibrat întotdeauna cu simțire și elocvență». Mai clar nici că se putea. Sau, cum ar spune Corina Cristea, într-unul din fericitele ei momente de inspirație critică în limba latină «Quod erat demonstrandum»! ● G. Dimisianu insistă, într-un articol-program din «România literară» (nr. 33/1975) «Datoria criticii» asupra necesității de a transforma critica într-un instrument capabil «de triere și ierarhizare, de așezare a creației autentice în contextele de care are dreptul să beneficieze». ● În revista clujeană «Tribuna» (nr. 32, 7 august 1975) semnalăm considerațiile exacte, judicioase ale lui Constantin Hârlav, referitoare la statutul cronicarului și al cronicii literare. Din sumarul acestui număr remarcăm eseistica lui Mircea Zaciu «Lecturi și zile» (XXVII), avînd de astă dată drept subiect jurnalul lui Camil Petrescu și «cronica literară» susținută cu competență și rigoare de distinsul profesor Ion Vlad. ● Citățm dintr-un masiv grupaj de versuri aparținînd poetului sau cronicarului sportiv, nu știm exact, Al. Căprariu. Transcriem din poezia «Cîntec de vacanță»: Ala bala portocala/ Iar am terminat cu școala/ Dar citim și mai departe/ Din albastra mării carte/ Despre lupte cu corăbii/ Și pirați proptiți în săbii/ Care-au tras mereu cu tunu/ Pînă n-a rămas nici unu» ● Revista «Cronica» (nr. 33/1975) publică în cadrul «Biografii posibile» un interviu cu Ioan Alexandru, intervvu realizat de Ileana Corbea. Remarcăm o frumoasă definiție a poeziei, dată de autorul «Imnelor bucuriei»: «Poezia este o chemare și o slăvire. Ea ține de iubire. Fruct al bucuriei iubirii este poezia, o stare de har și sărbătoare chiar în suferință». ● Poezia este, și nu întîmplător, mai elocvent reprezentată în «Amfiteatru» (nr. 7/1975), unde consemnăm nume precum Constanța Buzea, «Sarea ruderii și veghea o sute de mii», Doru Pătru «România» sau Mircea Florin Sandru «Noi nu șezum» Poezia patriotică își dovedește astfel încă o dată virtuțile artistice. ● Pe lîngă celelalte rubrici ale revistei timișorene «Orizont» (nr. 33/1975) putem menționa de astă dată un remarcabil eseu al lui Marcel Pop-Corniș despre cunoscutul scriitor american Kurt Wonnegut, autor de utopii și romane științifico-fantastice cu un pronunțat caracter satiric-social. ● Pentru că în ultimul timp se manifestă un interes tot mai mare față de rolul și funcția criticii în momentul actual, semnalăm articolul din «România liberă» (18 august 1975), aparținînd lui Ion Dodu Bălan, purtînd un titlu sugestiv «A fi arhitect de cultură». Iată sensul unui demers și al unei profesiuni de credință spre care trebuie să tindă oricine critic. ● Splendid eseul «Fauni și mașini» semnat de Eugen Simion în „Luceafărul" de sîmbăta trecută. Pornind de la o dispută universitară în care se exprima îngrijorarea față de abundența elementelor rurale, mitice în poezia unor tineri în dauna elementelor care exprimă civilizația noastră tehnotronică, Eugen Simion comentează cu ironie subțire exagerările într-un sens sau în altul. Criticul afirmă «că prezența unor date obiective nu constituie ipso facto un indiciu pentru orientarea și profunzimea unei literaturi». Esențial este adică spiritul care o animă, atitudinea estetică, filozofică față de lumea obiectivă și care «fac opera să se înscrie în sensul evoluției generale a unei literaturi sau să i se opună». ● Regretăm absența sau rara apariție în presa literară a unor scriitori și gazetari cu țîmpla fierbinte, care au traversat acest secol arzind prin coloanele publicațiilor vremii: Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Geo Dumitrescu...

PAUL DUGNEANU ■

trecînd prin galaxia gutenberg

Anonimatul în care apar și dispar unele cărți din librării este uneori revoltător pentru omul preocupat de lectură, dar ocupat, pînă peste cap, cu îndatoririle profesionale. Sînt cărți care dispar în cîteva ore, în cîteva minute chiar. De ce? Evident, pentru că sînt probabil cărți așteptate de marele public, cărți semnate de autori preferați. Ce se mai întîmplă însă? Unele librării, aflate chiar la intersecțiile drumurilor noastre de fiecare zi, primesc puține exemplare din aceste cărți. Să facem un inventar prin cîteva librării din București. Cartea lui Cezar Ivănescu, «Rod III», tipărită în 1 000 exemplare și intrată în librării în luna iulie, s-a epuizat imediat. Dar în rafturile Librăriei «I.L. Caragiale» au intrat abia 3, la «Ion Creangă» abia 2, la Librăria noastră doar 5 exemplare, iar la «Miron Costin» 4. Corneliu Ștefanache, autorul romanului «Miezul și coaja», apărut într-un tiraj de 14 000 exemplare, a ajuns în cele patru librării citate mai sus doar cu 48 de volume care, evident, s-au vîndut.

Mai dificilă a fost se pare difuzarea romanului «O singură vîrstă» de Radu Petrescu, scos din teascurile tipografiei în 3 600 exemplare, pătruns în librăriile citate în număr de 33 și rămînînd pe tejghea cu 18 volume la data de 26 august. Poetului Dorin Tudoran i-au fost etalate la standurile aceleași librării doar 10 cărți din cele 650 tipărite. Au rămas doar 2. Laurențiu Fulga cu nuvelele sale din volumul «Straniul paradis», culese în 10 500 exemplare și difuzate în număr de 17, se poate declara mulțumit. Volumele s-au epuizat.

Este evident că după numărul exemplarelor expediate pe adresa librăriilor nu se poate face nici măcar un top al celor mai vîndute cărți.

Apoi, în altă ordine de idei, prea puțini autori au fost prezentați în ultima vreme în librării cititorilor. Din cauza timpului oscilant al acestei veri capricioase?

În fața situației transcrise trăim cel puțin două sentimente contradictorii: printr-unul regretăm biblioteca de la Ninive; prin cel de-al doilea ne gîndim cu emoție la timpurile minunate premeditate de Marshall Mc Luhan în cartea sa «Galaxia Gutenberg» (iarăși epuizată, miraculos, în cîteva minute), cînd cărțile se vor turna pe plăci (chiar stereofonice), pe benzi de magnetofon sau vor fi servite «consumatorilor» gata ecranizate.

A. DOHOTARU ■

atitudini

o delimitare necesară

Cînd e vorba de starea actuală a poeziei, toată lumea e de acord că există o parte, deloc neglijabilă, a liricii noastre caracterizate de verbalism, facilitate și vid de idei. Luările de poziții în fața acestui fenomen inflaționist nu o dată le întîlnim în cronici, interviuri, anchete și în orice dezbateri asupra compoziției în versuri. Numai că aceste luări de poziții făcîndu-se, cu rare excepții, la modul general, fără exemplificări, sînt fără eficiență practică: editurile continuă să azvîrle în vitrinele librăriilor cărticelele unor autori fără viagă, ajunși, mulți dintre ei, la chiar o jumătate de duzină (sau aproape) de apariții editoriale, iar paginile revistelor continuă și ele a da girul unor producții lirice de indiscutabilă submediocritate. Fără a crede în oarba fatalitate nu putem să nu constatăm totuși proliferarea nestingherită în lirică a unor confecții rebarbative și necomestibile. Deci, cum nu prea întrevedem semnele concrete ale unei acțiuni ofensive împotriva unor asemenea excrescențe, ne vom opri sumar doar la unul dintre efectele lor nedorite. E vorba de confuzia valorilor pe care o disemnează. Și la această confuzie contribuie din plin o bună parte din critica noastră. Vedeți dumneavoastră, nu puțini sînt criticii care își aplică uniformizantul lor limbaj în aprecierea unor cărți de poezie total diferențiate ca valoare. Calificativul judecăților de valoare este folosit egalizator, fie că se discută un autor ce-și menține existența doar în virtutea inerției, fie că e luat în considerație un poet de vîrf al mișcării lirice actuale. Face ravagii, pentru a ne opri la un singur exemplu, «universul poetic» pe care criticul îl caută și îl afirmă în ambele cazuri. Credem că pentru a afirma existența unui **univers poetic** într-o suită de biete însăilări mai mult sau mai puțin versificate, e de domeniul absurdului.

Dar există altceva și mai grav. Asistăm, din cînd în cînd, la discutarea unor valoroase opere poetice dintr-un unghi de vedere nejustificat de sever, adică la «execuțarea» lor. Aceasta, cînd simultan se discută iarăși nejustificat de tolerant anemica activitate a unor mereu neinspirați autori. Nu demult, un prestigios critic anula, expeditiv, originala și viguroasa poezie a lui Ion Gheorghe. Și tot nu demult s-a găsit sub focurile unor critici deplasat de intolerante, universul poetic — aici, da, se poate folosi expresia — al poetului de personală inteligență artistică, Marin Sorescu.

Și prin aceasta am sugerat o cale de oprire a confuziei: să discutăm, în adevărata lor lumină, personalitățile noastre poetice. Apreciindu-le corect, le delimităm astfel de valul nonvalorilor.

TRAIAN STOICA ■

flacăra literară

flacăra
omul potrivit la locul potrivit

cîteodată specialistul este nevoit să lucreze cu mîinile altora

La Bivolari, comună din județul Iași, inginerul Nichifor Goroch obține, începînd cu anul 1971, cea mai mare producție de pește din țară — peste 2 500 de kilograme la hectar. Anual, peștele obținut aduce C.A.P.-ului beneficii de 700 000-800 000 lei, ceea ce, desigur, înseamnă foarte mult. Scriam la început că este vorba de o comună din județul Iași, nu din Tulcea, deci trebuie să prețuim cu adevărat și să înțelegem foarte bine aportul său real la dezvoltarea comunei, ca și faptul că, obținînd asemenea rezultate Nichifor Goroch a învins destul de multe false mentalități. Cea mai importantă, adică aceea profund dăunătoare, potrivit căreia nu Moldova este locul potrivit obținerii unor recolte superioare la pește, ci Transilvania. Încă în lucrarea de diplomă «Amenajarea iazului Sulițoaia» el afirma că în Moldova există condiții de toate soiurile pentru creșterea peștelui, că aici trebuie investite pasiune și talent. «Trebuie să știți, afirmă, că eu nu fac lucruri pe care alții nu le știu. Nu. Însă ceea ce știu și fac. Aceasta este cred deosebirea esențială între mine și alți ingineri piscicoli. După cum cunoașteți, pe pămînt a apărut întîi peștele și apoi porumbul. Adică? Tendința peștelui este aceea de a mînca hrană naturală, chiar dacă el este crescut în mod artificial. Așa că în crescătoria de care mă ocup acord doar o atenție limitată furajării. În schimb, introduc în apă îngrășăminte chimice și organice care favorizează apariția hranei naturale. În aceste condiții, peștele se înmulțește ușor iar gustul său este cel normal. Ar fi o primă explicație. Apoi aici, la Bivolari, am realizat un sistem de heleșteie și iazuri. Nu poți obține producții mari crescînd peștele numai în heleșteie sau numai în iaz. Chestiune elementară, aș zice. Pe lîngă pepiniera proprie de crap, aducem anual de la Nucet-Dîmbovița, cu elicopterul, puiet de fitofag. Odată adus nu-i dau drumul în apă oricum, ci cu infinită grijă și nu în orice apă, ci într-una pregătită să-l primească. Aud pe alții spunînd că le-au murit cei mai mulți dintre fitofagi, le spun că au greșit neștiind cum să-i ocrotească și ei se supără. După cum se supără cînd mă aud afirmînd că un adevărat specialist trebuie să lucreze cu mîinile sale, nu cu ale altora. Căci se mai întîmplă și așa». Deși are un apartament în chiar centrul orașului Iași, inginerul Nichifor Goroch nu se sfiește să stea în Bivolari săptămîni întregi, motiv pentru care, desigur, soția sa mi-l reclamă mai în glumă, mai în serios. Unde cele spuse de soția sa nu se referă la creșterea peștelui, nici nu-i răspunde... Îmi răspunde mie la o întrebare legată de sprijinul sau lipsa de sprijin a autorităților din Bivolari. «Sprijinul lor este extraordinar. Să vă dau un exemplu, cumva vesel! Anul trecut, în vară, a fost mare secetă. În heleșteie și iazuri apa scăzuse. Mă vede Constantin Șalaru, președintele C.A.P.-ului și-mi zice: Ce facem, tovarășe inginer, cu lipsa asta de apă? Îi răspund: ce să facem? Cărăm apă cu butoaiele. Zice: o facem, n-avem încotro. Eu de fapt glumisem: cum să bag într-un heleșteu apă cu butoaiele?

— Ce vă deranjează cel mai mult în viață, tovarășe inginer Goroch?

— Acei oameni care cer mereu și din toate părțile sprijin. Să vă povestesc altă întîmplare, tot veselă. Și destul de recentă. Mă vede un tovarăș venit în control în comună și-mi spune: Pe la dumneata n-au crescut apele? Ai probleme? Îi răspund într-o doară: Și încă probleme mari. Nu se mai vede peștele din cauza apei. Extraordinar, exclamă, trebuie să te sprijin. Mi-a trebuit mult timp să-l conving că el, avînd o altă specialitate decît a mea, nu mă poate sprijini sub nici o formă. După părerea mea, în județul Iași avem toate condițiile să creștem în fiecare comună pește mult, să dăm pe piață un aliment atît de căutat, să încasăm bani, dovedindu-ne utilitatea existenței. Nu pot deci să cer sprijinul altuia pentru a deveni mai deștept sau mai harnic. Voi fi fericit în ziua în care voi vedea că toți specialiștii lucrează cu mîinile lor, nu cu ale altora».

Cum se vede, celebra formulare «Omul sfințește locul» este plină de adevăr și nicidecum ea nu a devenit un loc comun. Pentru Bivolari, prezența și munca lui Nichifor Goroch înseamnă un mare cîștig și lumea se poartă ca atare. Îl stimează și îl înțelege. Dealtfel, pentru meritele sale a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a iar presa scrisă, televiziunea și radioul nu l-au ocolit.

Spre plecare, cînd gheața s-a mai spart, Nichifor Goroch mi-a spus un lucru de esență, cred. Acela că pînă în 1971 a fost șeful inspectoratului piscicol pe județele Iași, Botoșani, Suceava. Cînd acesta s-a desființat, putea foarte bine să lucreze în Iași, sau chiar în București. S-a dus la Bivolari, deoarece teza sa de doctorat era intitulată «Amenajarea piscicolă integrală a văii Traian și aspectele economice în folosirea complexă a acesteia de către C.A.P. Bivolari, județul Iași». S-a dus deci la locul potrivit și s-a dus bine pregătit pentru profesiune și pentru viață și acolo, muncind, a învins, cum spuneam, și condiții care nu păreau prielnice și false mentalități.

EUGEN SECELEANU ■
Fotografie de
ELENA GHERA ■

LUMEA DE MÎINE

starea sanitară mondială în anul 2000

În ziua de 7 aprilie 1975, în cursul unei ședințe a **Organizației mondiale a sănătății** (O.M.S.), s-a anunțat că pînă la sfîrșitul anului de față se va înregistra una din marile izbînzi de ordin sanitar de la începutul istoriei umane: dispariția **definitivă** a variolei, boală care, în cursul secolelor, a secerat numeroase vieți! Faptul este semnificativ pentru viitorul omenirii, însemnînd unul din succesele luptei omului împotriva bolilor infecțioase. Previziunea făcută cu patruzeci de ani în urmă de către un epidemiolog francez, care afirmase că aceste boli nu vor fi «eradicate» decît în răstimp de 200 de ani, poate fi socotită, în prezent, ca inexactă. Progresele medicale, care coincid cu datele de ordin economic și social ale populațiilor globului, vor crea în curînd omenirii noi condiții de viață, privind starea sanitară, eficiența muncii și longevitatea.

Condițiile igienice ale populațiilor sînt în legătură strînsă cu numărul medicilor și, mai ales, cu densitatea acestora în diferite continente. În această privință, O.M.S., în unul din organele sale (**Caietele de sociologie și demografie medicală**, iulie-decembrie 1974), arată existența de mari diferențe între regiunile globului: în timp ce în Africa densitatea medicală în anul 1970 era de 1,36 la 10 000 locuitori, în Asia aceasta era de 2,83, în America: 10,63, Europa: 14,75, Oceania: 11,00. (Progresia acestei densități a evoluat repede, în ultimele decenii. În anul 1929, de pildă, la începutul activității mele medicale, eram singurul medic de plasă rurală la 20 000 locuitori. Dăm această cifră, ca simplă dată de orientare.)

Concluzia O.M.S. este precisă: în anul 2000 numărul medicilor va trebuie să fie îndoit sau chiar triplat, în raport cu situația actuală; va trebui, în același timp, ca densitatea repartiției medicilor pe continente să fie mai armonios desăvîrșită, mai cu deosebire pentru Africa.

Rezultatele acestei stări vor fi, deopotrivă, creșterea potențialului vital al indivizilor, a capacității lor de muncă și a longevității. În această ultimă privință statisticile sînt concludente. În studiul tovarășului Manea Mănescu asupra **Prezentului și viitorului social al României** se arată că, în țara noastră, longevitatea medie a populației, care în perioada antebelică era de 42 de ani, ajunge acum la 69 de ani.

Care va fi situația în anul 2000? La această întrebare, O.M.S., în raportul statisticilor sanitare mondiale (vol. 27, nr. 10, 1974, **Le Monde**, 5 martie 1975), arată că speranța de viață a oamenilor în anul 2000 va fi cuprinsă între 75 și 80 de ani!

Din nefericire, repartiția longevității nu este uniformă: 35 de țări (31% din populația globală) n-au decît o speranță de viață situată între 45 și 54 ani, iar alte 40 națiuni (7% din populație) au o speranță inferioară vîrstei de 45 de ani...

Intervine, de asemenea, în populația globului, o diferențiere în privința cauzelor mortalității în populațiile țărilor dezvoltate predomină accidentele care covîrșesc, ca număr, cancerul și maladiile cardiovasculare, iar în țările nedezvoltate intervin bolile infecțioase și gastroenteritele. Statistica O.M.S. arată «că în Africa mortalitatea copiilor înainte de vîrsta de un an reprezintă proporția de 1 copil din 7, în Asia 1 copil din 10, în America Latină de 1 din 15, în Europa și America de Nord 1 copil din 40.

Dacă ni se îngăduie citarea unei statistici proprii voi adăuga faptul că în 1930, făcînd pentru orientarea mea personală o statistică a mortalității populației circumscripției Negoiul, județul Dolj, am aflat că, pe o perioadă de mai mulți ani în urmă, mortalitatea copiilor de la 0 la 5 ani era cam de 50%, o bună parte din copii murind încă din primele zile din cauza obiceiului nefast, răspîndit în regiune, de a se lega cordonul ombilical la naștere cu pămînt... ceea ce determina un mare număr de cazuri de tetanos.

„Aceste stări, rod al superstiției, ignoranței și lipsei de igienă, aparțin însă trecutului. Medicina anului 2000 nu le va cunoaște, după cum nu va cunoaște nici paludismul (de care scriitorul acestor rînduri a suferit în tinerețe) și nici numeroase alte boli, cu deosebire cele contagioase, ce vor fi dispărut între timp.

În schimb, anul 2000 va cunoaște tehnici medicale inedite, asupra cărora ne vom opri într-un viitor articol. **ION BIBERI** ■

flacăra
așa da!

mi-a spus așa, ca să mă pună pe gînduri...

10 000 000 cămăși bărbătești pe an. A mai socotit o dată și a spus: «da, e bine». Admițind că din cele 20 000 000, 10 000 000 de persoane sînt de parte bărbătească, înseamnă că fiecărula dintre noi, bărbații, ne revine cîte o cămașă. Și cifra reprezintă doar o parte din produsele pe care le fabrică cele peste 3 200 de angajate ale Întreprinderii de confecții-Brăila.

— De cînd confecționați cămăși?

— De la 2 octombrie 1950, anul în care a luat ființă întreprinderea noastră. Luna asta am sărbătorit 25 de ani de la înființare. Din cei 219 muncitori cîți eram la început, mai sîntem doar 23. Unul dintre noi, tovarășul Aurel Anghel, de 20 de ani e director alci. Și nu m-am plictisit niciodată de migala acestei munci, pentru că pretențiile totdeauna au fost altele. Am primit modele noi, utilaje noi — numai anul acesta atelierele au fost dotate cu 256 mașini de cusut simple, de cusut și surfilat — și tot timpul am învățat. Eu cel puțin învăț și acum.

— Ce vi se pare durabil în întreprindere?

— Un obicei bun: faptul că de 10 ani schimbul 1 de la atelierul 1, din care fac și eu parte, condus de maiștrii Gheorghe Gheorghe și Andronache Bobocea, se menține în fruntea întrecerii socialiste. Într-o singură lună, în ianuarie, schimbul doi, condus de maistorița Ana Butafca, l-a luat-o înainte.

Atunci, maiștrii, șefii de echipe, printre care și Victorița Constantinescu, s-au privit îndelung și reciproc. Nu pentru că celălalt schimb nu ar fi fost în stare să cucerească locul în dispută. Ci pentru că se infirma o tradiție. Însemna că un mic angrenaj al acestei colectivități nu mai funcționa. Era un simptom al oboselii? Au vrut să afle: s-a discutat în special cu angajatele mai tinere, care nu-și realizau normele, întîrziau la program, nu respectau pauzele. Ne spuneți numele cîtorva dintre ele?, am întrebat-o. «Parcă n-aș vrea; acum nu se mai întîmplă». Am aflat că le-au luat în primire colegele mai vechi, nădejdea sectorului. Poate ni le pomeniți pe acestea?, am întrebat-o din nou. «Puteți să le notați». Notez: Steliana Gherman, Neaga Ioonaru, Veta Andrei, Georgeta Pitulice, Dumitra Cristea și cîte nu mai sînt! În luna următoare schimbul I a revenit pe locul I în întrecerea socialistă. Și tot așa de 10 ani. Înțeleasă și desfășurată astfel, întrecerea socialistă de la Întreprinderea de confecții a devenit unul dintre mijloacele cele mai eficiente care au condus la realizarea planului cincinal, încă din luna mai 1975, iar producția globală a fost realizată încă din noiembrie anul trecut. 80 la sută din această producție se exportă în peste 20 de țări. «Noi am ajuns să fim preferați de partenerii externi tocmai pentru că ne respectăm contractele. Chiar și atunci cînd furnizorii noștri nu ne livrează la timp materialele: în luna iulie, de pildă, trebuia să livrăm 10 000 de cămăși în Iordania. Mai aveam 3 zile și nu ne sosise materialul. Practic, nu mai puteam face nimic decît printr-o răsturnare de ture. Adică, să înțelegeți dumneavoastră, am hotărît să lucrăm cîte 16 ore din 24 și ne-am onorat contractul la timp. În perioada inundațiilor am luat hotărîrea să ne suplimentăm angajamentele Am lucrat cîte 3 duminici de fiecare muncitor și ne-am realizat și planul și angajamentele».

La urmă mi-a spus așa, ca să mă pună pe gînduri. «Fetele noastre, care sînt și soții și mame, sînt foarte harnice. Sînt, dacă vreți, ca niște pîrîiașe iuți, care formează un mare fluviu.» La 23 August aceste iuți pîrîiașe se aflau în marele fluviu al demonstranților, și au raportat unele dintre cele mai frumoase realizări din toată industria județului: realizarea integrală a cincinalului.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

În abecedare, copiii mai învață că «ciznarul croiește pantofi frumoși de piele iar croitorul coase haine groase de lînă». Dacă, în ce privește frumusețea pantofilor sau grosimea stofelor din care croitorul ne coase haine, lucrurile stau cam în felul în care vorbesc abecedarele, pielea aceasta nu mai e de mult piele și lîna nu mai e lînă. «Rezervele de piele în lume sînt limitate, spune inginerul Gheorghe Neciu, directorul fabricii de înlocuitori de piele și accesorii din cadrul Combinatului de încălțăminte «Clujeana». Cam 90% din talpa pe care fabricile o folosesc pentru pantofi e artificială. La început a fost duroflex-ul, care a convins lumea de avantajele materialelor plastice în producția de încălțăminte, azi e polipropilenul translucid și de 3 ori mai rezistent decît duroflex-ul. Mîine vom avea, cu siguranță, o talpă din plastic mai moale, mai ușoară, mai rezistentă, mai ușor de prelucrat. Chestiunea care se ivește odată cu apariția unor noi înlocuitori e următoarea: clientului nu-i pasă din ce e făcut pantoful dacă el arată ca și cum ar fi croit din piele. Între ciudățeniile pe care le naște secolul nostru e și aceasta: omul știe că tehnica «îl minte», dar vrea să fie mințit într-un fel anume, să i se dea iluzia că există lucruri stabile, greu de schimbat, că tradiția e puternică chiar și în meseria de pantofar. Cum se știe, «Clujeana» lucrează mult și cu folos pentru export. Avem clienți din toată lumea, cererea e mare, gustul cumpărătorului se schimbă adesea de la lună la lună

decît să fabrici o sută de mii de pantofi buni, mai bine fabrici un milion foarte buni

Anul trecut, combinatul a livrat încălțăminte în cîteva mii de tipuri și sortimente. Cu cît se diversifică cererea, cu atît ar urma să se diversifice și producția. Această extraordinară varietate ne pune în situația de a fi la zi cu toate noutățile în materie. Piața este aceea care ne presează să producem așa și nu altfel. Clientul american, de exemplu, preferă încălțămintea cu tocuri de material plastic. Plastic însă care trebuie să semene cu lemnul, cu pluta și chiar cu pielea. În general vorbind, materialele plastice ne ajută enorm. Imaginați-vă ce înseamnă să faci un calapod de lemn. Mai țineți cont, după aceea, că lemnul se usucă și se deformează. Cu numai două mașini care fasonează prin copiere după model calapoade de plastic am rezolvat una din cele mai dificile probleme ale industriei de încălțăminte. Un alt fapt în premieră la noi e producția tocurilor turnate din plastic, din polipropilen. Tradițional, un toc de talpă se obține prin lipirea mai multor foi. Forma brută astfel obținută se prelucrează, se vopsește, apoi i se adaugă flecul. Tocul turnat, avînd imprimat exact modelul «pielea» sau «pluta», reduce dintr-o dată cîteva din operațiunile producției unui pantof. La fel stau lucrurile și în ce privește talpa. O mașină de turnat la cald tălpi și tocuri costă. E o investiție, în aparență, scumpă. Dar pe noi, la «Clujeana», experiența și succesul pe piața internațională ne-au învățat că cele mai ieftine investiții sînt tocmai cele scumpe. Fiindcă, decît să fabrici o sută de mii de pantofi buni, mai bine fabrici un milion foarte buni».

Laboratorul uzinal de la «Clujeana» — condus de inginera Rodica Sîrbu — e cel mai mare laborator uzinal în branșă. Tot ce livrează acum ca «noutate» fabrica de înlocuitori se descoperă mai întîi aici. Sigur, nu e cazul să explic care sînt treburile curente ale cercetării. Un lucru însă trebuie discutat: laboratorul «Clujeneii» reușește să dovedească ceea ce în multe industrii pare o utopie și anume că nimic din materialul care intră pe poarta combinatului nu se pierde, nimic nu se aruncă Pielea e un material prețios, tocmai pentru că se obține greu. Un material cu proprietăți neglijate, cu unele calități încă nedescoperite Unul din sortimentele cele mai ieftine, din care se căptușesc de obicei pantofii, se cheamă spalt. Prea multe lucruri nu poți să faci din spalt. Și totuși un element surpriză pe piața internațională l-au constituit pantofii cu fețe de spalt imprimate, în culori vii și cu desene ca orice imprimeu de bumbac sau mătase încă o himeră a modei care devine fapt: pantofi avînd același imprimeu cu al rochiei. Din resturile de piele lăcuită sau care au suferit tratamente speciale se studiază în laborator posibilitatea realizării pielii sintetice. Pielea sintetică nu este, firește, o noutate. Dar piele din ce aruncă azi toate fabricile de încălțăminte, din deșeurile socotite de nerecuperat, da.

TUDOR OCTAVIAN ■

flacăra
așa nu!

douăzeci de anvelope pline cu... opt călători grăbiți

Nu trebuie să mă uit în Mersul trenurilor ca să-l verific pe Ionel Sitea, întrucît tînărul sibian pare să fie, din nevoi imediate, bine informat. De la patru după-amiaza la zece seara, zice, nu există nici o legătură pe calea ferată între Brașov și Sibiu, așa că cea mai bună idee ar fi să ne încercăm șansa cu autostopul. Poate avem noroc...

Întrucît cele afirmate de sibian au valabilitate și simbăta seara, la o oră la care plutește în aer o bănuială de șerif ce va să împartă pumni și dreptate la New York, iată-ne o jumătate de ceas mai tîrziu postați pe strada Aurel Vlaicu din Brașov, în așteptarea unei ocazii și a șansei. Se circulă mult și cu viteză, dar nimeni nu pare să aibă drum pentru noi. Ne surîde șansa abia peste vreo două ceasuri, înmatriculată sub numărul 21 SB 2589, o furgonetă TV condusă de tînărul Ion Bădilă, pe care Sitea și alți cîțiva sibieni aflați în «stație», îl identifică drept un băiat simpatic, care a făcut o școală de frezori și care s-a lăsat de meserie, părîndu-i-se prea grea și prea obositoare. Șoferul ne invită în mașină, dar mașina este plină ochi cu anvelope, vreo douăzeci, pe care le-a încărcat la prînz de la Danubiana. Ni se explică, metodic, că altă ieșire n-avem decît să ne înghesuim care cum vom putea, o să ajungem repede la destinație, «mă grăbesc să nu mă prindă noaptea pe drum», și, date fiind condițiile, contra unei plăți mai mici decît de obicei.

Lăsînd locul din cabină unei profesoare de franceză care se întoarce acasă din practică sau așa ceva, opt bărbați ne îmbarcăm în furgonetă, claie peste grămadă, care călare pe cauciucuri, care adîncit printre ele, ca într-un butoi, care... pe unde nimerește!! Ca să fie mai sigur, cum zice, adică mai sigur că miliția n-o să observe și nici n-o să coborîm fără să plătim, Ion Bădilă încuie ușa cu cheia și se așterne la drum. În spate atmosfera devine repede irespirabilă. Motorul încălzește peste măsură, cauciucurile alunecă printre și peste noi, se face fum și înnăbușală, dar asta nu înseamnă nimic pe lîngă eventualitatea, pe care o exprimă unul dintre pasageri, că s-ar putea întîmpla ceva neplăcuc, vreun accident sau vreun incendiu, iar noi am rămîne închiși în furgonetă ca niște șoareci. Între timp, după cum răzbat vocile din cabină, reușim să aflăm multe amănunte din viața personală a șoferului, care nu se simte obosit, deși, la ducere, a avut de înlocuit un cauciuc spart înainte de Ploiești. Se grăbește spre casă, întrucît îl așteaptă fata sa, adică logodnica, pe nume Ana, pe care n-a văzut-o de două săptămîni, date fiind drumurile astea tot mai frecvente, dar căreia i-a pregătit un cadou, pentru că este drăguță și pentru că i-a confecționat șase trandafiri de burete, pe care noi nu-i vedem, dar despre care înțelegem că sînt atîrnați la parbriz.

Nemaiputînd îndura calvarul, cîțiva dintre chinuiții pasageri coborîm la Făgăraș, lăsîndu-ne păgubași. La auzul bătăilor noastre, Ion Bădilă, pe care îl recomandă și mîna dreaptă, pe care și-a tatuat numele, coboară mirat, deschide ușa și ne ajută, mai trăgîndu-ne de un picior, mai luînd o sacoșă, să ne sustragem din furgonetă.

Achităm fiecare cîte cincisprezece lei, «după tarifa», în vreme ce șoferul, fost frezor căruia nu i-a plăcut meseria, fredonează în surdină un cîntec care devine cam așa «Cine mînă boii rău/ Treacă pe la Făgădău/ Cine n-are mîndră dragă/ Treacă la noi să-și aleagă».

Lăsînd deoparte latura comică a situației, dacă va fi fost vreuna, este cazul să atragem atenția alci, celor în subordinea cărora stă supravegherea acestor conducători auto «buni la inimă și dornici la buzunar», că asemenea cazuri de transporturi ilicite se înmulțesc tot mai mult în vremea din urmă, un astfel de autostop cum este cel practicat de noi sîmbăta trecută fiind nu numai o sursă de cîștiguri nemuncite pentru șoferi, ci și, eventual, o sursă de accidente, capabile să pericliteze viața celor ferecați în mașini

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

afaceriști amăriți

În zona Vașcăului, județul Bihor, au apărut cam de multă vreme, ca niște ciuperci otrăvitoare, așa-zisele varnițe, niște gropi săpate în malul riurilor, zidite după o anume știință, adică un fel de vechi meșteșug pe care doar oamenii în vîrstă îl mai cunosc. Spuneam că ele sînt ca niște ciuperci otrăvitoare Și iată de ce: piatra de var care trebuie să fie arsă în aceste varnițe este arsă folosindu-se cauciucuri uzate. Așa se face că, într-o zonă de o rară frumusețe și ferită de poluare, cu rîuri limpezi ca lacrima, au început să apară nori grei de funingine. Cine sînt cei care construiesc varnițele și ard varul? Mister aproape total. Se zice că sînt un fel de particulari care cumpără piatra de la consiliile populare ale comunelor, angajează oameni de prin partea locului și vînd apoi varul astfel fabricat. De la Oficiul de gospodărire a apelor, județul Bihor, ne parvine știrea că oamenii aceștia sînt niște oameni amăriți și necăjiți care n-au alte surse de cîștig, dar noi aflăm că respectivii necăjiți, la 800-1 000 lei investiții în cumpărarea pietrei de var, cîștigă pe puțin 10 000 la două varnițe. Dar cum proprietarii, adică particularii care avansează banii pentru cumpărarea pietrei de var și care cumpără și cauciucurile uzate și plătesc oamenii care întrețin arderea cauciucurilor la varnițe, deschid cîte două-trei perechi de asemenea varnițe, se înțelege de la sine, că nu este vorba de niște oameni amăriți și necăjiți, ci despre niște afaceriști care, culmea, mai susțin și faptul că ei dezvoltă industria locală, dar pentru care nu există decît un singur interes, cîștigul personal înainte de toate, afaceriști care au buzunarele doldora de bani și cu o sumedenie de relații, motiv pentru care cel puțin trei întrebări se pun: 1) Nu știu primarii consiliilor populare care le vînd piatra de var cît de grav sînt afectate împrejurimile în care sînt plasate aceste varnițe? 2) Nu știu misterioșii furnizori de cauciucuri uzate la ce anume sînt folosite aceste cauciucuri? 3) Nu știu cumpărătorii acestui var, printre care chiar și unități de stat (după cum spun necăjiții și amăriții afaceriști), de unde provine și cum a fost fabricat acest var?

VICTOR NIȚĂ ■

anonime, anonime, dar să le semneze

Dacă cumperi o pereche de ciorapi nu te uiți la data de fabricație, te interesează culoarea, mărimea etc. La o ciocolată vrei însă să știi cînd a fost fabricată și termenul de garanție, din motive lesne de înțeles. Și dacă la primul produs există foarte adesea data fabricației, la celălalt, tot foarte adesea, această dată nu există. Sau, dacă are dată, nu are termen de garanție. Cîteva exemple «Cibo», bomboane fine de ciocolată, prezintă cumpărătorului doar data fabricației. Bomboanele produse la Fabrica «București», ambalate în cutie rotundă de plastic, oferă pe o etichetă doar termenul de garanție.

Am fi nedrepți să vorbim doar despre ciocolată. O vizită într-un magazin cu mărfuri alimentare oferă date semnificative privind constatarea de mai sus. La un raion de conserve se pot remarca numeroase etichete care nu-ți lasă șansa de a ști că produsul respectiv mai este sau nu bun de consumat. De pildă, Institutul de studii și cercetări horticole, stația-pilot «Griviță», pune în vînzare asemenea produse pe care — culmea! — le supraintitulează: «NOU». Cît privește conservele din carne, industria ne propune de mai multă vreme un mister aproape total. Cutii din metal în care se află, de pildă, «Carne de porc în suc propriu»-Pitești; «Papricaș din carne de vită»-H (oare ce fabrică poartă sublima firmă H?); Pateé din carne de pasăre-Fragus; «Pastă din carne de porc»-Salconserv etc., au drept dată de fabricație, sau poate termen de garanție, imprimate cîteva cifre și litere. Ceva cam în acest gen: 13D4165F. Cum pot fi traduse exact aceste inscripții, nici vînzătorii nu te pot lămuri.

Data fabricației și termenul de garanție reprezintă semnături ce atestă calitatea, semnături extrem de necesare în cazul mărfurilor comestibile. DE CE oare stimații producători nu-și onorează produsele și trimit spre vînzare unele mărfuri anonime din punct de vedere al viabilității? Să spunem și noi, parafrazînd un personaj al lui Caragiale: anonime, dar să le semneze.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

cum devin țăranii bucureșteni

La început au fost cîțiva: Gruianu Ion, Ioniță Măican, Zamfir Ion. Ei au fost «deschizătorii de drum», «pionierii». S-au învîrtit pe aici, au cercetat dacă poate fi un loc de muncă, un rost de viață, și au rămas. Au devenit orășeni, bucureșteni. Asta se întîmpla în urmă cu 10-15 ani.

Acum sînt mulți. Primarul Vasile Petre vorbește despre ei cu afecțiune. Oameni de ispravă, chibzuiți și corecți și, în același timp, cu spirit de inițiativă și cu tenacitatea necesară de a duce la capăt un lucru odată început. Din cei peste 8 000 de locuitori ai comunei, o pondere deloc neînsemnată o au nou-veniții. Chiajna nu a făcut excepție de la regimul comunelor suburbane de a fi un teritoriu de tranzit, un «dormitor» al orașului. Fiind așezată în partea de apus a Bucureștiului, în imediata vecinătate a cartierului Militari, comuna a primit mai ales țăranii din județele Ilfov și din Teleorman. Oameni din Roata, Cartojani, Gratia, Sîrbeni. Cei mai mulți sînt din Sîrbeni-Teleorman. Cum treci canalul Argeș, spre satul Roșu, intri în «cartierul» lor. Au alcătuit, într-adevăr, un cartier. Bulevardul 1864, de pildă, nu exista. Ei l-au făcut. La fel strada Gura Leului sau Gălbenelelor...

La secția S.M.A. vorbesc cu Radoi Marin, mecanizator, stabilit în Chiajna în urmă cu cinci ani.

— Fiecare dintre noi începuse să lucreze aici. Ședeam însă rău, plăteam chirii prea mari, așa că am făcut o socoteală și-am văzut că noi, cu banii pe care-i dădeam, am fi putut să ne încropim un cuib de casă. Asta am și făcut.

— Cred că a fost greu. Trebuia să luați totul de la început...

— Asta așa e. Dar ne-am văzut de meserie, cei mai mulți dintre noi eram tractoriști și șoferi, așa că a muncit fiecare cu putere acolo, în ramura lui. Vă dați seama, nu puteam să vin aici să mă fac inginer cînd în Sîrbeni eram tractorist. Așa am devenit noi. Totodată, ne-am făcut ca o familie.

— Cum?

— Păi, uite, la început, între toate casele astea ale noastre n-au fost decît două fîntîni. Luam apă de-acolo, în devălmășie, pînă ne-am făcut fiecare fîntîna lui, dar n-a fost între timp ceartă și supărare cum am auzit că se mai iscă între oameni chiar și de la lucruri din astea. Așa am fost și sîntem, ca o familie. Și-apoi, cum să vă spun, dacă eu am luat leafa azi, le dau și la alții care n-au luat-o. Mi-i dau ei, la ziua sorocită. Noi nu ne înșelăm, oameni am fost și sîntem!

Au rămas uniți. Nu s-a întîmplat ca, odată ajunși la bariera orașului, să se despartă, să se înstrăineze, să-și ureze noroc și atîta tot. Au rămas împreună, fiind aici poate chiar mai uniți, mai legați decît în satul lor. Împrejurările i-au făcut să rămînă așa, și instinctul de conservare care l-a împiedicat să se «răzlețească» printre «străini». De fapt, mulți dintre ei sînt rude. S-au adus aici unii pe alții. A fost mult pînă a apărut unul. Pe urma lui au venit frații, verii, cumnații. Răsăreau casele, în satul Roșu, peste noapte. Așa cum este chiar casa lui Marin Rădoi care, după cum spune el, în zece zile a fost ridicată și învelită. Obiceiul vechi al satului, «clăca», întrajutorarea, n-a dispărut, după cum se vede, chiar dacă oamenii s-au așezat aici, în coasta orașului.

Trebuiau să rămînă un singur trup. Pentru a-și face casele, pentru a-și orîndui mai bine gospodăriile și viața. Dar și pentru a ieși repede, cu fruntea sus, din încurcăturile în care-i antrenaseră unii de prin partea locului.

— În afara celor care au căutat să profite, cum v-au primit localnicii?

— Bine. Ei ne cunosc pe noi mai puțin, noi îi cunoaștem pe ei mai mult. Altfel, o vreme am fost ai tuturor și-ai nimănui. Tocmai de aceea ne spuneam că om fi noi țărani, dar pentru asta am venit aici, să cunoaștem și altă lume. Ne-am rugat, de exemplu, să ne repare și nouă strada, că avem copii care trebuie să umble la școală și nu pot trece prin lacuri. Să ne fi ajutat cu ceva materiale, în rest puneam noi mîna de lucru. Pînă la urmă am făcut eu o potecă, din pietre pe care le-am adus cu tractorul, cu remorca. Ce să zic: primarul dinainte, orice dorință aveai la Consiliul popular, spunea: du-te de unde-ai venit. Parcă asta era o vorbă! Era respingător, ce mai! Dar acum s-au schimbat lucrurile.

Cînd au fost inundațiile, spune Marin Preda, militarii mergeau înainte iar ei, cu tractorul, în urmă. Era primejdie mare. Umbla cu ferestrele deschise, dacă-i trăgea apa în lături și se-ntîmpla să i se răstoarne tractorul, să aibă măcar pe unde ieși. Zilele acelea au trecut. În urma lor, la o ședință de partid, a fost «evidențiat pentru că și-a dat concursul». O spune acum, mîndru, pentru propriu-i orgoliu, dar și pentru cei aproape două sute de consăteni al căror prestigiu a crescut, nu încape îndoială, în urma acestei evidențieri. Au împărțit și rău, cît a fost, dar, după cum se vede, împart și bine. Pentru că oamenii aceștia — și se poate spune: fără excepție — nu s-au mulțumit cu dobîndirea calității de orășeni — mai precis de locuitori ai comunei suburbane Chiajna — printr-o simplă mutație de domiciliu înscrisă în buletinul de identitate, ci sînt autori de fapte. Adevărate, exemplare. Care atestă integrarea lor în viața comunei adoptive. Și nu trebuiau să vină inundațiile ca să se vadă acest lucru. Mai dăduseră și pînă atunci asemenea dovezi: «Plopii ăștia noi i-am pus. Noi, cei din Sîrbeni, pentru că la noi satul e plin de pomi și așa trebuie să fie și aici, la oraș. Altfel e pustiu și e urît».

Mulți lucrează pe platforma industrială a Militarilor. Alții, chiar în comună. La S.M.A., la C.A.P. Au meseriî bune, solide și bănoase. Toți și-au luat însă și pămînt, și-l muncesc, iar femeile lucrează și ele pri la cîmp ori acasă, în cadrul cooperației meșteșugărești. Se pricep, mai ales, la tricotaje. N-au uitat să facă nici costume naționale.

Un grup, o colectivitate. Veștile și noutățile trec dintr-o familie și dintr-o casă în alta cu aceeași ușurință cu care se răspîndeau și în sat, «acasă», la Sîrbeni. Nu se feresc unii de alții, pentru că n-au ce să ascundă și pentru că nu le-a plăcut și nu le place singurătatea. După cum zice Mehedințu Cristea, ei nu pot fi dintre aceia care să renunțe la privilegiul de a-și cunoaște, cel puțin, vecinii. Zice că, altfel, s-ar simți «morți și cu pămîntul peste ei». Se vizitează, se destăinuie unii altora și — dacă vreți — se și judecă între ei, «gura satului» nefiind un lucru de domeniul trecutului. În partea ei bună, de expresie a conștiinței, demnității, puterii morale a unui organism social sănătos, care se «autoregleză» din mers.

În ciuda faptului, recunoscut, că nu-și mai botează fetele Gherghina, ci Doina, orășenii din Sîrbeni-2 nu s-au rupt de sat. Mai au acolo încă rude, și de cîteva ori pe an le vizitează. Nu s-ar spune deci că nu-i mai interesează ce au lăsat în urmă. În Sîrbeni «a murit cutare, a născut cutare». Știu aceste lucruri, cu toate că s-au stabilit aici, unde au case mari, de zid, case frumoase. La Sîrbeni le aveau cu podină, aici le au cu «tavan». Acolo le aveau cu prispă, aici le au cu «marchiză»...

DUMITRU ELIADE
Fotografie de ION PREDOȘANU

flacăra
martor ocular

flacăra

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

În «Flacăra» nr. 27 (12 iulie a.c.) a apărut, în această pagină, scrisoarea lui **Ion Alexandru** din Craiova, care critica unele întîrzieri în realizarea unor construcții social-culturale în cartierul Craiovița Nouă, datorate — susținea autorul scrisorii — Trustului de construcții-Dolj. Din răspunsul primit de la acest trust, reiese însă că scrisoarea «induce în eroare opinia publică și denigrează activitatea constructorilor acestui mare șantier care și-au realizat planul în prima parte a anului în proporție de 106,38%». În continuare se arată că nu este vorba de nici o întîrziere în realizarea obiectivelor, ci de defalcarea acestora, conform prevederilor planului, ale cărui etape au fost riguros respectate.

A apărut «Mersul autobuzelor», editat de Centrala de transporturi auto, valabil de la 1 VI 1975 pînă la 29.VI 1976 pentru județele Alba, Hunedoara și Sibiu. Nu pentru a-i face reclamă vă scriu aceasta, ci, dimpotrivă. În cuprinsul broșurii există o seamă de scheme care — chipurile — ar trebui să înlesnească informația, dar numerele traseelor indicate în scheme nu corespund celor din graficele orare, și de aici o harabură întreagă. De pildă traseul Hațeg-Riu de Mori are numărul 6621 în schemă și numărul 6612 în grafic, traseul Hațeg-Clinic figurează în schemă cu nr. 6635, iar în grafic apare cu nr. 6600. Exemplele pot continua, dar eu mă opresc. Bine ar fi ca și greșelile să se oprească aici, fără a mai continua în edițiile viitoare. **(Nicu Sbuchea** — Hațeg)

Maricica Ațurcăniței, șignită de vocabularul grosolan și de lipsa de politețe a unor lucrători din comerțul nesean, ne scrie: M-am născut și am crescut la țară și vă poftesc la magazinul nostru din Dorobanți (județul Botoșani — n.n.) nu pentru a-i admira grandoarea și nici aprovizionarea, lucruri oricînd, ci pentru a avea plăcerea să fiți servit de gestionarul Constantin Condurache, un exemplu de bun-simț, politețe, respect pentru cumpărători.

Sînt inginer horticol, șeful unei ferme pe profil, aparținînd C.A.P.-«Unirea» din Crușeț-Gorj. Ferma este încadrată la categoria a IV-a, evident eronat. Am cerut lămuriri și s-a recunoscut greșeala și la minister, și la nivel de județ, dar schimbarea în scripte nu s-a operat, iar eu sînt mai departe nedreptățit la retribuție. Întreb din nou: 1) care este încadrarea corectă a fermei pe care o conduc? 2) dacă este de gradul II — așa cum s-a stabilit verbal — de ce nu se trece și în acte? 3) cine este vinovat că nu se respectă legea? **(Ing. Drutu Ion** — Crușeț-Gorj)

Declarîndu-se de acord cu unele aspecte pozitive cuprinse în articolul «Uzina de sănătate — în dosare și loco fabrică» (Flacăra nr. 31 din 9 august 1975) **Lelia Deac** din Rîmnicu Vîlcea ne sesizează unele aspecte din stațiunea Căciulata unde «...există un local vechi, cu trei încăperi, cuprinzînd, de-a valma, o alimentară în care diversele produse, inclusiv pîinea, își împrumută reciproc mirosurile, un bazar ciudat în care sînt expuse lozinci-reclamă la adresa unor obiecte de cvasi-intimitate... Clădirea se află chiar în fața impunătorului Complex U.G.S.R.».

În legătură cu articolul «S.O.S. apele minerale», apărut în revista «Flacăra» nr. 30, fac și eu o propunere, ca să nu se mai spargă otitea sticle în timpul transportului, apa minerală să fie ambalată în butelii dintr-un material plastic transparent, ușor, incasabil, ieftin, așa cum am văzut că se procedează în multe țări avansate — Franța, R.F.G. etc. Cred că industria locală ar putea rezolva această problemă cu o dotare tehnică minimă. **(Traian Blaga** — București)

Tot despre apele minerale, acest «medicament oferit gratuit de către natură» — cum se exprimă corespondentul nostru — ne scrie și **Ion Dobrescu** din Cîmpulung-Argeș. În zona Muscelului, numai 15% pînă la 20% din izvoare sînt valorificate. Uneori, «valorificată» este un fel de a vorbi, fiindcă, de pildă, transportul apei din valea Romaneților este o afacere particulară, pentru care un anume ins încasează taxe de la suferinzi. Din totalul izvoarelor din zona Bughea de Sus, opt la număr, numai trei sînt amenajate, celelalte se duc pe apa Bughii. Mai sînt multe de făcut în această direcție, propunerile cetățenilor nu lipsesc, din păcate inerția pune stavilă unor posibile acțiuni energice, de mare interes public.

Cusurgioaică nu sînt, și nici de reclamații nu mă țin. Ca dovadă, despre medicul Constantin Iorga și asistenta sa Elena Sandu, din stațiunea Slănic Moldova, nu am decît cuvinte de laudă. Din păcate, tot în această stațiune m-am întîlnit cu un adevărat lanț al slăbiciunilor administrativ-gospodărești: comportarea birocratică a directorului stațiunii, mîncare proastă, săli de mese neaerisite, un singur chiosc de ziare pentru toată stațiunea, un parc frumos dar cu prea puține bănci pentru odihnă, lipsa unui aparat de televiziune. Sînt numai cîteva din inconvenientele din această admirabilă stațiune. **(Mihaela Pascu** — Timișoara)

Mă numesc **Nicolae Toteanu**, am 18 ani, sînt de profesie electrician C.S.R. la Electromontaj-București. Eu și mai mulți tovarăși de muncă vrem să ne înscriem în clasa a IX-a la învățămîntul seral, dar nu putem. Nu pentru că am fi incapabili să învățăm, ci doar pentru că întreprinderea refuză categoric să ne elibereze adeverințele necesare la înscriere.

Pe șoseaua transfăgărășeană te întîlnești la tot pasul cu fel de fel de senzații tari. Bunăoară cu ursul. Precum se știe, ursul e omnivor. Am verificat însă, personal, că omnivor nu înseamnă neapărat că mănîncă oameni. **(Dieter Moyrer** — Sighișoara)

«Treceți probele în cadrul Complexului G.M.A.» — sună o lozincă de la arena de popice «Constructorul» din Oradea. Ce spui, nene? Păi, dacă e așa, am văzut eu pe pereții unor peșteri niște inscripții și mai vechi. Dar, lăsînd gluma la o parte, nu credeți, tovarăși, că lozinca asta nu prea are pe cine să mobilizeze? **(Velicu Tadeu** — Oradea)

Pe piețele din Finlanda, Danemarca, Suedia și R.F.G. gospodinele vor cumpăra zilele acestea faimoasele prune «Tuleu Gras», produse de ferma pomicolă Vedea a I.A.S.-Pitești. Cantitatea totală de fructe exportate: 130 000 tone. **(Tudor Melinte** — Pitești)

Teren există, bunăvoința cetățenilor — gata să presteze ore de muncă patriotică — există, necesitatea — ce să mai vorbim — există! Ar fi cazul ca lucrurile să se urnească din loc și să se înceapă construcția promisului complex comercial la Magoaoaia, care să înlocuiască cele 8 unități comerciale existente, plasate în localuri insalubre și urîte. Încă un argument de necesitate: locul cu pricina se află în imediata apropiere a străndului și parcului, a Muzeului de artă brîncovenească și a Casei de creație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, unde vin mulți oaspeți și de peste hotare. **(Ion Finică** — București)

Un proiect năstrușnic, întocmit de I.P.T.A.N.A., aflat în execuția întreprinderii de drumuri și poduri-Craiova, prevede construirea unui podeț pe D.N. 67 Tg. Jiu-Baia de Aramă, care va bloca pur și simplu intrarea în localitatea mea, expunînd-o și unor reale primejdii în ipoteza unor abateri din curbă a autovehiculelor ce se deplasează pe șosea. Executantul e de părere că da, există posibilitatea rectificării proiectului, dar că asta e treaba proiectantului, proiectantul e de părere că da, proiectul poate fi modificat, dar asta e treaba executantului. Și eu, pe unde să ies și să intru din și în casa mea? **(Maria Ploscaru** — satul Bratilovu, Baia de Aramă)

La bufetul sătesc din Tisa Nouă, din suburbia Aradului, nu se vinde bere fără mîncare. Just, așa și trebuie! Numai că singurele mîncăruri oferite aici sînt biscuiții. Fie și biscuiți! Dar data lor de fabricație — scrie negru pe alb — este 6 mai 1974. Sînt mucegăiți, adică buni de aruncat, dar nu la cîini că e păcat de ei (de cîini, nu de biscuiți). Pe la Tisa Nouă nu se poartă controlori și controale? **(Ovidiu Suciu** — Arad)

Vă trimit o fotografie, realizată de mine, înfățișînd o parte din noul centru al orașului Lugoj, mai exact înfățișînd grija edililor de aici în a îmbina fericit nou și moderna arhitectură, cu specificul local — vechile clădiri ale vechiului, și la fel de dragului nostru Corso. Nu greșesc

afirmînd că, în ultimii ani, în Lugoj se simte o înprospătare, o efervescență creatoare atît în domeniul construcțiilor (și vă invit cu această ocazie să vizitați și noile noastre întreprinderi), cît și în ceea ce privește preocupările localnicilor pentru o schimba în nou înfățișarea orașului. Casa de cultură. În fotografie, reprezintă numai o mostră în acest sens. **(Matula Iosif** — Lugoj)

Mă numesc **Andrei Constantina**, sînt văduvă, pensionară a C.A.P. din Lipănești, Prahova. Aveam și eu o văcuță, mă ajutam binișor cu ea, și acum n-o mai am. A murit, biata, electrocutată la un stîlp al întreprinderii de electricitate-Cîmpina. Despăgubiri nu mi se dau că, zic dumnealor, pe stîlp ar fi fost scris că e interzis să te apropii de el. Dar văcuța, chiar dacă știu carte, tot nu putea citi ce-i scris pe stîlp, fiindcă literele au fost de mult șterse de ploi.

Mă numesc **Vulpe Constantin**, lucrez la Preparația cărbunelui-Coroiești Vulcan, județul Hunedoara. Pentru că nu am primit drepturile bănești ce mi se cuveneau pentru munca prestată în zile de repaus, am dat în judecată întreprinderea și pe cîștigat, dar anumiți funcționari din birouri nu sînt de acord cu hotărîrea și refuză să-mi plătească drepturile. Ilegalitatea comisă de acești tovarăși este cu atît mai mare, cu cît în situația mea mai sînt și alți muncitori și tehnicieni.

Se arată într-o recentă statistică locală la Țicleni (Gorj), vulpile își însușesc pe nedrept din gospodăriile oamenilor cam cîte 150 de orătănii — găini, găște, rațe, curci — pe lună. Un alt punct al aceleiași statistici: la Țicleni există 20 de vînători, valabil înscriși la filiala de vînătoare, cu plata cotizației la zi. Un fel de pseudo-kineghetikos, fals tratat de vînătoare. **(Petrea Vasilică** — Tg. Jiu)

La grădina de vară a restaurantului din Hațeg (categoria I), aparținînd de cooperația de consum, Pepsi Cola sau alte băuturi răcoritoare nu se găsesc decît pe afișele de reclamă. Ospătarii oferă «în loc» coniac, votcă, șampanie dezodorizată sau alte asemenea băuturi **(S. Nivu** — Hațeg)

Veniți pe la noi, prin Arpașul de Jos din județul Sibiu — ne invită **Valeriu Borodea** — să vedeți cu ce s-a înnoit comuna: cu o sală de sport cu 500 de locuri și cu o cantină frumoasă unde prînzesc mecanizatorii și alți specialiști din comună. Dar dacă nu veți veni degrabă, veți găsi terminate și alte lucrări și în primul rînd noul cămin cultural, cu o capacitate de 300 de locuri, bibliotecă, sală de lectură și altele. Cui i se cuvin laude? Eu aș spune că, în primul rînd, chiar locuitorilor comunei pentru vrednicia cu care au prestat multe ore de muncă patriotică.

Răspunzînd sesizării trimise prin intermediul revistei noastre de către **Gh. Vădășan** din Timișoara, care aducea critici modului parcimonios în care se distribuie apa potabilă în cartierul său, Consiliul popular al municipiului Timișoara arată că dezvoltarea din ultimii ani a orașului a creat probleme serioase aprovizionării cu apă a gospodăriilor, industriei etc. În răspuns se arată și ce măsuri concrete s-au luat pentru mărirea debitului de apă pentru necesitățile urbane. Aceste măsuri vor face ca problema să fie în linii mari rezolvată la sfîrșitul anului viitor.

Amintesc (poate unii nici nu știu) că primul muzeu în aer liber de pe teritoriul țării noastre este cel al secției de la Hoia a Muzeului de etnografie din Cluj-Napoca. Interesantă mi se pare nouo achiziție a muzeului, așa-numitul complex țărănesc din Mărișelu, județul nostru, alcătuit din moară, pivă, viltoare, teasc, joagăr — toate acționate, foarte ingenios, de apa destul de săracă a unui riușor. **(David Cercel** — Cluj-Napoca)

Răspunzînd plîngerii unei asociații de locatari din cartierul bucureștean Drumul Taberei, plîngere determinată de dezafectarea unui spațiu de joc pentru copii în vederea construirii unui sediu pentru o instituție de stat, Consiliul popular al Municipiului București ne arată, în răspunsul său, că prin extinderea unui spațiu de joc din apropiere, cererea justă a asociației de locatari a fost satisfăcută.

Cui nu-i place strugurele de masă din soiul denumit Cardinal? Dacă-mi îngăduiți o glumă, aș spune că asemenea Cardinal e pe placul chiar și al ateilor. La fermele viticole ale I.A.S.-Dealul Viilor din județul Mehedinți, culesul strugurelui Cardinal se desfășoară acum din plin. Din cantitatea de recoltă planificată, 800 de tone vor pleca peste hotare pentru a onora contractele de export. La cules își dau hamic concursul și elevii Liceului «Ștefan Plavăț» din Orșova. **(Marcela Chiriac** — Drobeta-Turnu Severin)

În comuna Mihăești, din județul Olt, grădiniței de copii i s-a găsit un sediu cum nu se poate mai nepotrivit: subsolul dispensarului comunal. Nu știm nici cît timp s-a căutat soluția, și nici cine a găsit-o. Sigur este că alta era soluția. Copiii noștri trebuie crescuți în aer mult, lumină și soare. Cine a hotărît altfel, n-a gîndit bine și în nici un caz cu drogoste pentru copii **(Ileana Mihai** — Slatina)

Sînt un pasionat al călătoriilor folosind biletele circuit pe calea ferată. Aș dori să vă sesizez unele aspecte cu totul de neînțeles, remarcate — printre altele — în orașele Cluj-Napoca și Timișoara: aici s-au pus în vînzare tichete de călătorie (la prețuri între 0,25 lei și 0,50 — dar nu asta reprezintă lucrul cel mai important), intenționînd a simplifica transportul pe autobuze sau tramvai, acolo unde este cazul. Cine este străin însă de aceste orașe, riscă a fi luat în primire încă de la începutul călătoriei neavînd acele tichete, este obligat a face călătoria pe gratis sau să coboare la prima stație. Înțeleg, metoda poate fi considerată o condiție civilizată — dar de ce totuși pentru un nou venit nu se poate procura un bilet măcar, de la conducătorul mașinii sau tramvaiului, respectiv? **(Ioachim Burdele** — Bistrița-Năsăud)

POȘTA REDACȚIEI

Alexandru Ciucă—Bacău. Durata concediilor de odihnă suplimentare se stabilește pentru fiecare persoană în parte în funcție de timpul lucrat în condiții speciale în perioada celor 12 luni dinaintea acordării concediului. Privitor la retribuirea pentru munca desfășurată în condiții deosebite, ea se acordă în anul 197 Snumai la locurile de muncă stabilite prin regulamentele elaborate de ministerele tutelare în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 73/975. Deci, unitatea unde lucrați este în măsură să precizeze dacă aveți dreptul la spor pentru munca în condiții deosebite potrivit hotărîrii sus-menționate.

Ion Bucur—Moinești. Informații detaliate cu privire la condițiile de admitere la liceul de coreografie puteți obține adresîndu-vă secretariatului școlii, București, str. Lt. Lemnea nr. 9.

Văsile Leca—com. Bîrsănești. U.J.C.A.P.-Bacău ne-a informat că dumneavoastră nu ați lucrat în C.A.P. — chiar dacă sînteți pensionar de stat — deci nu aveți drept la lot de folosință. Totuși, consiliul de conducere al C.A.P., ținînd seamă că soția vă este bolnavă, inapt de muncă, a hotărît să vă lase 15 ari, ca lot de folosință. Pentru ceea ce ați obținut de pe lotul pe care l-ați avut în plus, veți fi recompensat, prin normarea muncii depuse și restituirea semințelor folosite.

Tinca Stancu—com. Malaia. Dovada că sînteți despărțită în fapt de soț o puteți face probînd cu acte (adeverințe eliberate de la autorități).

Nicolae Guță—Cobadin. Ne cereți să vă trimitem (și pe cît posibil repede) nici mai mulți, nici mai puțini decît 9 artiști. Nu-i avem în redacție pe cei enumerați și nici pe alții neenumerați. Dacă v-ați referit la fotografiile lor, acestea le puteți cumpăra din comerț.

MARGA NEDELEA ■

la oboga, lucrul autentic cu pămîntul nu se va desființa niciodată

În luna februarie a acestui an Ion A. Răducanu, șeful complexului de ceramică din comuna Oboga, județul Olt, și-a cumpărat o «Dacie 1300» și apoi a dat examen de conducător auto. În timpul probelor, examinatorii au remarcat o neobișnuită precizie a mișcărilor, agilitatea mîinilor și mai ales dexteritatea folosirii picioarelor la accelerat, la utilizarea ambreiajului, și firește la frînat. La sfîrșit, a fost întrebat cu ce te ocupi? A răspuns: sînt olar din Oboga. Sînt unul din continuatorii artei bătrînului meșter olar Ciungulescu. La Oboga deci se folosește în continuare roata olarului, mîinile sînt atente la fiecare mișcare a reproducerii liniilor care au făcut vestită ceramica aici produsă, iar imaginația omului se străduiește să nu o depășească pe aceea a pămîntului. Fără îndoială că obiectele de aici pot figura oricînd la rubrica «Civilizația ochiului», fără îndoială că se poate vorbi despre estetica lucrurilor și aceea a oamenilor, dar la Oboga în aceste zile mai importantă mi se pare de descris etica oamenilor. Pînă în urmă cu cîteva luni, aproape fiecare bărbat și femeie, pe baza autorizațiilor de liber producător, confecționa vase și le vindea pe la diverse tîrguri. S-ar putea spune că totul era în regulă, dar nu era. Oamenii începuseră să producă ceea ce am numit în această revistă acte de poluare a folclorului, să facă tot soiul de concesii prostului-gust, piețele fiind invadate de farfurii sau ulcioare avînd aceleași flori și păsărele.

Tovarășul Gheorghe Constantin, secretar cu propaganda al Comitetului județean Olt al P.C.R. îmi explică în acest fel necesitatea ridicării autorizațiilor de liber producător. Nu trebuie crezut că la Oboga, teritoriu-al frumuseții și purității, luarea unei măsuri de acest gen a fost primită cu urale, sau că întreaga suflare a satului, întrunită în ședință extraordinară, ar fi concluzionat: da, măsura aceasta ne mai trebuia! Nu. Stana Tudor, aflat în fața mea, acum modelator la complex, îmi spune că a făcut memorii, dar nu va mai face. La meserie nu poate renunța, la viață civilizată și sigură are dreptul. S-a întîmplat deci un lucru destul de obișnuit: o măsură aparent împotriva oamenilor, s-a dovedit în favoarea lor. În momentul de față complexul lucrează pentru Austria 6 000 ulcioare și 450 servicii pentru cafea. Apoi, spune Ion A. Răducanu, intrăm în Japonia cu farfurii de pus pe perete, căni de apă și de vin și în R.F. Germania cu 150 servicii pentru țuică. Deci grație unei asemenea măsuri Oboga, loc al istoricei noastre prețuiri pentru pămîntul apărat, a pătruns pe piața mondială cu tot ceea ce înseamnă asta. Adică putere economică, șanse serioase pentru a deveni oraș. Peste opt luni primii lucrători ai complexului vor pleca în concedii plătite la mare sau la munte.

Acum, la fel ca și înainte, dimineața, o echipă de oameni se duce pe malul Oltețului și din locuri doar de ei știute scot lutul ce parcă abia așteaptă viitoarea îmbrățișare a mîinilor născute aici pentru a ne dovedi că pămîntul și nu altceva reprezintă eterna frumusețe, eterna aspirație spre viață. Ajuns la complex el este împărțit în rații și așezat lîngă fiecare olar. Roata se învîrtește de picioarele oamenilor, lutul se centrează cu forța și precizia ambelor mîini și, cumva miraculos, apar ude și tremurînde cești, farfurii, ulcioare, servicii pentru țuică și cafea. Urmează ceea ce localnicii numesc scăldatul culorilor, adică aplicarea vopselei pe vas. În spiritul păstrării tradiției, se aplică doar culorile maro, verde și galben, într-un sistem atît de complicat și subtil încît te poți gîndi că strămoșii celor din Oboga parcă s-au prea grăbit să moară. Nu le-ar fi stat deloc rău să lucreze alături de urmașii lor, să-i mustre niței pentru momentul de șovăială avut atunci cînd au uitat că sînt din Oboga și nu din alte părți. Dar, cum spuneam, vremea abdicării de la specific a trecut. Complexul creat, păstrător sever al tradițiilor înaintașilor, reprezintă deja o putere economică, un bun cîștigat, o garanție a unui viitor propriu și sigur. Într-un fel ferm și inteligent, conducerea județului Olt a înțeles că apropierea satului Oboga de orașul Slatina, să zicem, trebuie să se facă rapid și nu oricum, ci prin păstrarea acelor fapte de muncă specifice locurilor. Noua și puternica unitate economică înseamnă ceramică autentică de Oboga, înseamnă că oamenii satului vor avea la bătrînețe siguranța pensiei, și mai înseamnă că doar pe hîrtie progresul se naște fără obișnuitele dureri ale facerii. Nici un fel de pericol nu mai amenință puritatea ceramicii aici produse, și mai devreme sau mai tîrziu o vom pomeni la «Civilizația ochiului». Nașterea unor puternice centre ale viitorului, lucru complicat și pe alocuri dureros ține, fără îndoială, tot de civilizație și datoria noastră este s-o înțelegem și s-o iubim.

EUGEN BECELEANU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

flacăra sport

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

...titus ozon

— Titus Ozon, cum se face că dumneata, fost jucător de clasă și fost antrenor al echipei naționale, ai rămas fără angajament?

— Uite că se poate. Aceasta pare să fie soarta antrenorilor care nu acceptă să facă prea multe compromisuri.

— De ce-ai plecat de la Jiul în plin campionat?

— Din același motiv, și pentru că unii oameni din conducere având de ales între un antrenor exigent și cîțiva jucători puși pe rele, în frunte cu Tonca, au ales... capul antrenorului! Este o practică veche în fotbalul românesc, după opinia mea, una din frînele sale.

— Se zice despre dumneata că ești un antrenor incomod. Chiar rău de gură. Cea mai bună dovadă este aceea că federația te-a propus la opt cluburi și că nici unul nu s-a oprit asupra numelui dumitale. Ce părere ai?

— Cu siguranță că sînt un antrenor incomod, dar numai pentru jucătorii lipsiți de pasiune. Și mai am un cusur. Că fost fotbalist, care a jucat și de douăzeci și două de ori în echipa națională, mă las greu păcălit de jucători. Ca antrenor îmi place să plec de la ideea că fiecare jucător este conștiincios și pasionat pentru fotbal, așa cum a fost generația mea, dar cînd constat că mă înșel nu ezit să sacrific interesele jucătorului respectiv pentru interesul echipei.

— Care ar trebui să fie, după dumneata, relația ideală antrenor-jucător?

— Cea bazată pe respectul obligatoriu și pe cunoașterea interesului fotbalului care, oricum, este comun, căci nu e o vorbă goală aceea că numai jucătorii fac mare un antrenor

— Care este acest raport acum, în fotbalul nostru?

— Sînt tentat să cred că antrenorii și conducătorii de cluburi sînt prea mult la cheremul jucătorilor. Asta deteriorează serios atmosfera care, în condițiile fotbalului de astăzi, atîrnă foarte greu în afirmarea unei echipe. Atmosfera decide tot mai mult. Latura psihologică și pedagogică a fotbalului.

— Titus Ozon, ce-ar fi să discutăm despre ceva mai plăcut? Dumneata continui să fii golgeterul absolut al fotbalului românesc, dar recordul ți-e tot mai amenințat. Cine bănuiești că-l va doborî?

— Oblemenco sau Adam într-o primă etapă. Apoi Dudu Georgescu, dacă va ști să găsească mai mult nerv și mai multă forță. Decența lui este unică și fără rival, dar mie continuă să mi se pară că Dudu Georgescu este mai mult un mijlocaș decît un vîrf percutant, un Dumitrache de acum cîțiva ani. S-ar putea însă să mă înșel.

— N-aș vrea să scap ocazia acestei discuții fără să te întreb cine crezi că va cîștiga campionatul?

— Patru echipe par cele mai calificate să se bată pentru titlu: Dinamo, Steaua, «U»-Craiova și A.S.A. Sper să nu mă întrebi și cine va retrograda?! Și-așa am destule belele...

— Nu, asta nu. Spune-mi însă cine va promova în divizia A?

— Logic ar fi să promoveze Galațiul sau Ploieștiul, în prima serie, Progresul, în cea secundă și Sibiul, în seria a treia. Dar te întreb, ce mai e logic în fotbalul de astăzi?!

— Logic ar fi și ca Titus Ozon să-și găsească o echipă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CĂTRE REVISTA FLACĂRA

Întrucît în ultima vreme au fost publicate în presă, note și comentarii privind «cazul» fotbalistului ieșean Dănilă, Clubul «Politehnica»-Iași se simte dator să ofere publicului interesat detaliile care, din nefericire, n-au fost cunoscute de autorii materialelor în cauză

Mihai Dănilă — născut la Iași, component al echipei de copii, juniori, tineret și divizionare A «Politehnica», student la Facultatea ieșeană de educație fizică, a regretat de la bun început semnătura depusă (în circumstanțe pe care nu ne propunem să le comentăm aici) pe cererea de transfer adresată Clubului bucureștean «Dinamo». În acest sens, Mihai Dănilă a trimis Clubului «Dinamo» și F.R.F. două memorii prin care anunța că nu mai poate părăsi lașul, rugînd ca cererea de transfer să-i fie anulată. Menționăm că memoriul adresat Clubului «Dinamo» poartă data de 15 iunie 1975, deci **înăuntrul perioadei legale de transferări;** *în același timp, se cuvine precizat că, din punct de vedere juridic, pînă la autentificarea și validarea actului, ultima semnătură este cea valabilă. Dincolo de toate acestea însă, «cazul Dănilă» intră sub incidența legilor nescrise ale omenei, eticii, responsabilității față de familie.* **Un eveniment nefericit petrecut în această vară — decesul tatălui — ca și faptul că mama fotbalistului ieșean, în vîrstă și bolnavă, nu are acum pe nimeni altcineva alături decît pe unicul fiu, Mihai Dănilă, au făcut transferul absolut imposibil.** *După opinia noastră, atitudinea jucătorului ieșean se cuvine nu blamată, ci, dimpotrivă, apreciată. Fotbaliștii sînt — și trebuie să rămînă — în primul rînd oameni, iar a pune interesele unui club mai presus decît obligațiile morale pe care un fiu le are față de o mamă singură și suferindă, nu ni se pare a fi de natură să contribuie la educarea sportivilor în spiritul principiilor pe care societatea noastră le promovează.*

Mulțumind revistei Flacăra pentru amabilitatea cu care a găzduit scrisoarea noastră, ne exprimăm convingerea că ieșeanul Dănilă va fi lăsat să joace la echipa sa — lucru din care fotbalul nostru n-ar avea decît de cîștigat.

Conducerea Clubului «Politehnica»-Iași

LOVITURĂ LIBERĂ

JUCĂM DIN NOU PIESA GREIERULUI

În timp ce Dinamo și Sportul studențesc s-au întors din pleziriștele lor turnee din Spania cu o căruță de goluri, **Dinamo Dresda** (3-1 cu Rot Weiss Erfurt), **Steaua roșie Belgrad** (3-0 cu Radnicki Niș) și **S.C.Anderlecht** (2-2 cu Cercle Bruges) își văd serios de campionatele lor, de pregătirea pentru Cupele europene.

Noi jucăm din nou piesa greierului — înainte — și s-ar putea să ne trezim, ca de obicei, furnici moraliste (și ridicole) — după.

ARBITRII, PERSOANE INTANGIBILE?

Spre mirarea iubitorilor de fotbal din țara noastră, prestațiile duminicale ale arbitrilor partidelor divizionare A nu mai capătă nici un calificativ, bun-rău, astfel că un arbitraj cum a fost duminică cel de la Constanța — **care a influențat direct rezultatul meciului,** anulînd, după părerea cronicarului la fața locului, un gol perfect valabil, la scorul de 0-0, oaspeților — trece nesancționat (firește, nu din vina redactorului), ca gîsca prin apă, iar cavalerul fluierului A. Münich e bine mersi, nu l-a pișcat nici măcar un țînțar.

ȚARĂLUNGĂ ESTE ȘI AZI FOARTE BUN ȘI MARCHEAZĂ GOLURI

A surprins mult **darea** lui Țarălungă, de către Universitatea Craiova, divizionarei B Dinamo Slatina. În criză cunoscută de efectiv, ex-campioana și actuala participantă la Cupa U.E.F.A. și-a permis o «mutare» șocantă prin multilaterala ei lipsă de logică: a) întîi, pentru că este absolut de neînțeles să dai un jucător de care ai nevoie atunci cînd tu ești în criză — numerică, valorică — de fotbaliști; b) apoi, cum este posibil ca un jucător care are oricînd loc în orice formație fruntașă de la noi (începînd cu echipele bucureștene Dinamo, Steaua, Rapid și Sportul studențesc) să ajungă într-o echipă oarecare de divizia B? Ce temei poate avea această risipă de valoare? Fără îndoială, Universitatea Craiova poate să aibă calculele ei, greu de priceput de alții, rămîn însă faptele care «vorbesc» limpede: 1) echipa craioveană n-are la ora actuală un lot complet; 2) duminică, la ora la care echipa craioveană se căznea, fără succes, să marcheze măcar un singur gol, fostul ei jucător Țarălungă înscria două goluri formației brașovene Steagul roșu. Fără alte comentarii.

A.S.A. TG. MUREȘ = (LA ORA ACTUALĂ) UN EXEMPLU

O impresie plăcută ne-a produs startul energic al unei echipe demne de toată stima iubitorilor de fotbal din țara noastră. Viitoare competitoare în Cupa U.E.F.A., vicecampioana țării și-a luat rolul absolut în serios. Învingînd detașat la Petroșani, acolo unde, de regulă, smulgerea unui punct este sinonimă cu o minune, și surclasînd pe propriul teren una din cele mai puternice formații ale campionatului, F.C.M. Reșița. Așa cum altă dată am avut accente critice față de echipa mureșeană (vizavi de fenomene de indisciplină, de jocul său uneori dur etc), astăzi ni se pare potrivit să subliniem exemplul pozitiv pe care-l oferă «11»-le antrenat de Tiberiu Bone.

MARIUS POPESCU ■

PERFORMANȚA SĂPTĂMÎNII

În țară

Dobîndirea a două noi titluri de campion național la sărituri în apă, de la trambulină și de la platformă, de către sportivul sibian **Ion Ganea.** Proaspăt profesor de educație fizică și tată a trei copii, Ion Ganea trece astfel granița celor treizeci de titluri de campion al țării!

În lume

Noul record mondial stabilit de înotătorul american **Jim Montgomery.** În cadrul campionatelor de înot ale Statelor Unite, la Kansas City, Montgomery a acoperit 100 metri liber în 50,59 sec., doborînd o nouă barieră a sportului.

ILIE NĂSTASE REVINE PE PRIMUL PLAN

După o eclipsă de formă — și, firește, de rezultate — marele nostru campion Ilie Năstase revine pe primul plan al tenisului mondial, urcînd pe locul 3 în clasamentul marelui premiu F.I.L.T., după Vilas și Orantes.

jucătorii — să joace!

La 13 august, chemat fiind în fața organelor federale, jucătorul de fotbal Zoltan Crișan, în vîrstă de numai 20 de ani, dar deja titular al echipei reprezentative, scria și semna o declarație din care spicuim: «**Țin să subliniez că odată cu plecarea mea din Baia Mare părinții mei suportă toate consecințele, neplăcute, și le vor suporta în continuare atîta vreme cît eu nu voi fi acolo ... Deoarece clubul craiovean nu mă lasă să părăsesc echipa Universitatea, atunci, stimate tovarășe președinte, mă întorc la Craiova pentru un an de zile...**»

Sînt numai două fraze, de fapt cheie, de fapt revelatoare pentru întreaga stare a lucrurilor. Din ele oricine poate înțelege clar că tînărul jucător numit Crișan, o speranță a soccerului nostru, se află în clipa de față între lunțre și punte. Oare poate face diferența între ce e **bine** și ce e mai **rău** în această clipă, cînd e asaltat din toate părțile de tot felul de «binevoitori» cu vorba și mai puțin cu fapta? E greu de răspuns. Ceea ce este sigur e că Zoltan Crișan — și nu numai el, de fapt toți jucătorii aflați în situația sa — riscă o suspendare deplin regulamentară, o interdicție de a mai apărea timp de doi ani pe terenurile de fotbal! Cu atît mai mult cu cît Crișan, odată declarația scrisă și semnată, a luat din nou drumul orașului Baia Mare neprezentîndu-se nici de data aceasta la echipa pentru care este bun legitimat.

Desigur, motive și mai ales motivări există — fie obiective, fie subiective, depinde din ce unghi privești! Părinții lui Crișan îi interzic acestuia să plece din oraș, tocmai acum cînd clubul craiovean are cu adevărat nevoie de el; ieșeanului **Dănilă** i-a murit tatăl, iar mama, al cărei singur susținător este, e bolnavă; clujeanul **Țegean** nu a apucat să se consulte cu soția decît după ce semnase pentru Universitatea Craiova, iar acum, între două alternative drastice, se pare că preferă să renunțe la transfer și poate chiar la fotbal... Elevul sibian **Popescu,** care este legitimat la echipa Șoimii din localitate, s-a antrenat în această vară la Sportul studențesc — de unde până unde și de ce la Sportul studențesc, de ce a fost acceptat să se antreneze la această echipă? — deși știa, și clubul bucureștean știa și el, că fără acordul clubului sibian nu poate fi transferat.

F.R. Fotbal a ascultat «părțile», a stat de vorbă cu jucătorii, le-a pus în vedere sancțiunile la care se expun. Opinia publică așteaptă însă o rezolvare în interesul, în primul rînd, al fotbalului și al iubitorilor fotbalului. Este un nonsens ca jucătorii buni (și așa nu prea mulți) pe care-i avem să stea. Jucătorii — **să joace! Să joace respectîndu-se regulamentul în vigoare!** Există un singur regulament și acela este valabil și obligatoriu pentru toți. În afara cazului jucătorului ieșean Dănilă, ale cărui implicații depășesc sfera pur sportivă prin problemele sale umanitare, rezolvarea tuturor celorlalte situații este una singură: aplicarea legii!

DUMITRU GRAUR ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. (71)

în interes de serviciu

Transcriu aproape stenografic o discuție pe care am auzit-o în Piața Universității, în timp ce așteptam troleibuzul 84.

—Unde e Titi? Nu l-am văzut deloc pe căldurile astea.

—Păi cum să-l vezi dacă e la mare! Grozav trebuie să arate el, cu ochii lui albaștri, bronzat.

—Nu sînt ranchiunos, însă îl invidiez că și-a luat concediu în iulie.

—Titi, concediu? Cred că nu și-a luat concediu de cinci ani de zile. E foarte capabil și foarte ocupat. A plecat în interes de serviciu.

—Cît stă?

—Ei, nu știi cum e la mare? Stai cîți bani ai. O serie tot stă el, fiindcă îi place să rezolve lucrurile pînă în cel mai mic amănunt.

—E și soția în delegație?

—Nu. Ea, sărăcuța, a trebuit să-și ia concediu. Și ea e în felul ei o capacitate.

—...Tu nu pleci la munte?

—Pe banii mei nu are nici un rost... Dacă nu am o treabă, răcoarea brazilor mă lasă indiferent. Gelu, tu îl cunoști pe Gelu, el m-a caracterizat foarte bine... Aștept ca birocrații ăia de la Sinaia să mă cheme într-un schimb de experiență, zic că n-au locuri acum, de-abia în septembrie. În septembrie e frig.

—Pe mine ăia de la Băile Herculane mă cheamă întotdeauna în august să-mi tragă o săpunealî bună, le-am reparat ceva și mereu au obiecții. Merge și soția, și ea suferă de reumatism.

Ascultam fascinat această discuție, granița dintre interesele de serviciu și plăcerile vacanței dispăruse fără urmă. Din valurile mării se întorceau bronzați în birouri, și din birouri plecau să guste răcoarea munților, interesul de serviciu avea și el farmecul și liniștea unei stațiuni climaterice.

TEODOR MAZILU ■

ANTON DRAGOȘ

UMOR INVOLUNTAR

—Civil 21. S-a stabilit paternitatea?

—Onorat tribunal, bărbații au tot felul de idei fixe. Acesta, de exemplu, susține că nu e el tatăl copilului.

●

—Cînd am pus piciorul pe grebla pe care piritul, aici de față, o pusese înadins cu dinții-n sus, aceasta m-a lovit în cap.

—Și ce ceri dumneata?

—...

—Ce ceri dumneata?

—Eu nu cer nimic, vreau doar să reclam.

●

—Pirit, i-ați spart sau nu televizorul reclamantei?

—Nici măcar nu l-am atins...

—Minte. N-am știut ce vrea să facă, aș fi luat un martor.

●

—Tovarășe președinte, întrucît avem procură cazul e de competența Procuraturii.

●

—Martor, ce aveți de declarat?

—Tovarășe președinte, degeaba-i tovarășa contestatară. Eu i-am cunoscut pe amîndoi, fiind concubini.

●

—Numitul Mexic Lucian, este adevărat că ați numit-o pe prietena dumneavoastră șomeroaică?

—Este adevărat. Dar și ea mi-a adresat cuvinte pornografice.

(Culese de la judecătoria sectorului 6)

EUGEN ȘERBĂNESCU ■

TEXT USOR REALIZAT PRIN METODA (LIRLI)DADA, DIN CICLUL „LIRISMUL ÎN MUZICA LIRLIDĂ", FOLOSIND BROȘURILE „DA, CÎNTECUL, DA, PREFERAT".

Moto:
«Se poate și-altfel.
Dar merge și-așa...»
B. Brecht — «Opera de trei parale»

Largurile dimineții... azur...
Eu de tine nu mă tem, soare!
Zburdă ciocîrlie!...
Ne plimbam...
Să te comporți așa, floare?
Știu, te văd fierbinte-n aprinsul zorilor;
N-ai tu o frunză? Vino iar...
Și-o să sperăm năframe la rînd,
Meleag cîntînd,
Jar,
Gherghef «Măr rotat»...
Noi vom ști fierbinte slovă: aur!
U-hu-hu, ei da, ești tu, ești tu!
Refren: Nu, nu, nu!
Lirlida
Lai, lai, lai
Lirlida
Hei! hei! Hei! hei, lui, lui!
Lirlida
Triki, triki, triki
Lirlida

Mangalia, orișicum, eternitate...
Nenchipuită taină — amfora.
Splendoare orișiunde.
Viața e clocotul.
Te văd hai-hui? Hei!
Vino-n lumea viselor*,
Vom vedea stele pe cer,
Vis ca să măsori.
Cro-cio-san, vînt de-a dura
Mă urmăreau...
Nici chiar o zi?...

Dragostea e pașii mei înalți.
De ogoare
Sărutare
Altădat'.
De ce picioase comori se-nalță-n
Mireasma dorului din senin?
Mîine, explodînd, nu credeam:
Gîndul e granit la vin de Odobești.
Haine cețuri bosumflate cer soare.
Inimăăăăă..

** În original, în limba engleză — dancing.*

FLORIAN PITTIȘ ■

Ridendo

NEPOTRIVIRE DE CARACTER

Nelu și Mimi nu se mai potrivesc la caracter. La această concluzie au ajuns împreună, brusc, într-o seară, în timp ce beau o bere nu tocmai rece la un bufet mărginaș, slujit de un ospătar murdar și adormit. Cu o seară înainte avuseseră o discuție violentă, în cadrul căreia se folosiseră vorbe grele, spuse din rărunchi, înjurături de rude apropiate și chiar cîteva palme concrete și zgomotoase. Acum, evocînd cauzele și împrejurările care duseseră la scandalul cu pricina (scandal care a avut ca urmare venirea comitetului de bloc, la fața locului, pentru a protesta, și a Miliției, pentru a-i amenda), cei doi deveniseră melancolici și meditativi. Ce s-o fi întîmplînd cu ei de nu se mai înțeleg deloc de la un timp, de ce unul o fi trăgînd hăis și altul cea, ce blestem o fi la mijloc, pentru că la început se iubiseră realmente și păreau a se potrivi ca două picături de cico...

— Dragă — zice Mimi, trăgînd aprig din «Kent»-ul lung de-o șchioapă — eu cred că ne-a blestemat cineva, altfel nu se explică faptul că ne-am denaturat noi menajul atît de brusc și de fără motive. Știi bine că eu nu aveam ce să-ți reproșez mai nimic niciodată, nu mă supăram că veneai aproape în fiecare noapte după miezul nopții sau chiar în zori, știind ce multă treabă ai tu la local, ca ospătar, pînă cînd faceți borderourile, pînă cînd puneți de o parte ce-i al vostru și ce-i al șefului. Lucrez și eu în comerț și știu foarte bine ce răspundere ai atunci cînd manipulezi marfă și bani lichizi. Mai ales că în timpul concediului erai tot timpul cu mine, mă distrai nemaipomenit, mă duceai la baruri, în plimbări cu mașina și chiar în plimbări peste hotare. Și atunci ce s-a întîmplat cu noi?

— Nu știu — zice Nelu, învăluindu-și chipul gînditor în fumul de «Marlboro» — nu înțeleg nici eu ce s-a întîmplat cu noi. N-are ce să fie la mijloc decît un blestem, vorba ta, și mă întreb cine a putut să ne blesteme în așa hal, pentru că noi n-am avut niciodată nimic cu nimeni. Adevărul e că și eu am fost destul de mulțumit de tine, mai ales că ne-am luat din dragoste sinceră, ne-am întemeiat în cîțiva ani un cămin cu tot ce trebuie, pornind doar de la lingură și furculiță. Adică mi-a plăcut mult la tine faptul cînd mi-ai spus că nu dorești copii, vrei doar să avem de toate în casa noastră, să nu ne lipsească nimic și să ne distrăm, ceea ce și eu am gîndit la fel. De ce să mă chinui să cresc un copil, care mai tîrziu, cînd o fi el mare și eu bătrîn, să se poarte cu mine ca o japiță, fir-ar mama lui a dracului să fie, adică să nu pot scoate de la el nici jumătate din banii pe care i-am cheltuit cu creșterea lui? Prefer mai bine să mă distrez și să nu duc lipsă de nimic, să nu am nici o grijă și să fac ce vreau. Deci e clar că nu din cauza copilului ne-am luat noi la ceartă în ultimul timp. Atunci poate din cauza serviciului tău?

— Păi cu ce te-a putut deranja pe tine serviciul meu, căci știi foarte bine că eu nu am avut niciodată probleme cu chiojcul meu de răcoritoare, care a mers ca pe apă și că sufrageria de-acolo a provenit, plus frigiderul, plus covoarele, plus ghiulurile, că te-ai mirat și tu cîte se pot face dintr-un sirop de zmeură.

— N-ai înțelas ce-am vrut să spun. Am vrut să spun că, dimpotrivă, te-ai lăcomit prea mult, aveai plusuri prea mari și zilnice și din cauza asta ți-o luai în cap. Adică uneori îmi făceai reproșul că eu aduc prea puțin și tu prea mult, ceea ce a dus la discuția aceea în contradictoriu de acum o lună, cînd ți-am îmbrăcat bustul în pumni, iar tu te-ai enervat și ai început să arunci cu diferite obiecte pe fereastră, cum ar fi argintărie, aurărie, rufărie, magnetofoane și altele, de s-au sesizat unii vecini față de cît belșug am reușit să adunăm noi doi, atît de tineri și doar în cîțiva ani de căsnicie. În plus, ai mai avut tu un defect care m-a supărat foarte mult: ai fost lacomă. De ce a trebuit să cumperi trei magnetofoane într-o zi, cine poate asculta trei benzi deodată fără să se astenizeze? Le-ai cumpărat, le-ai pus pe toate trei în funcțiune și uite că vecinii s-au sesizat. Plus covoarele alea scumpe și vechi de pe vremea otomană. Ce ne trebuia nouă colecție de covoare, că doar nu sîntem muzeu național? Deci, recunoaște și tu, ăsta e defectul tău de bază, care ne-a dus în pragul despărțirii: lăcomia.

— Da, dar am fost lacomă pentru binele nostru comun și pentru menajul nostru personal. Dar tu? Tu, care arunci cu banii pe fereastră și faci pe marele mahăr, de parcă ai fi proprietar pe din două pe comoara lui Monte Cristo?! De ce, atunci cînd am făcut noi voiajul acela pe litoral, ai intrat în cazinou ca un prinț dintre cele două războaie și ai cerut șampanie străină și icre negre, iar dacă le mîncai tu sau eu, n-aș fi zis nimic, dar tu ai început să hrănești cu icre negre cățelul acelei individe îmbrăcate în roșu și dacă nu eram eu gata să mă reped cu ghearele în peruca ei brunetă nu te potoleai. Bineînțeles, cine a trebuit să te cunoască, te-a cunoscut, a informat unde trebuie și s-a ales praful. A trebuit să dăm statului o groază de bani, munca noastră de trei ani, eu ziua și tu noaptea. A trebuit să vindem mașina, mobila, covoarele... Noroc c-am mai rămas cu ceva bijuterii. Ca pe urmă, după ce-am pățit ce-am pățit să faci tu, Nelule, figura cu judecătorul, care niciodată nu m-aș fi așteptat de la tine să fii atît de imprudent. Adică, după ce i-ai propus zece mii spagă, de ce te-ai dus chiar tu personal să-i înmînezi, știind bine că în astfel de ocazii se procedează prin mandatar? Ca să te demaște cu Miliția de față și să iei și doi ani? Asta-ți trebuie ție acum?

— Mimi, dragă — zice Nelu, îngîndurat — nu-i nimic, am greșit și eu, ai greșit și tu, nu ne-am potrivit, eu am un anumit caracter, tu ai un anumit caracter, e prea tîrziu ca să mai reparăm lucrurile. Eu mă duc să-mi ispășesc pedeapsa, tu rămîi și ocupă-te de formele de divorț că sper că n-ai tupeul să-mi spui că vei fi în stare să oftezi doi ani după mine, superficială și ordinară cum ești, că doar știi bine că te-am luat de la fostul tău bărbat exact în perioada cînd era înăuntru. Așa că vezi ce faci cu divorțul, ca atunci cînd ies să fie totul în regulă, să pot începe și eu o viață nouă, evident, tot în cadrul comerțului de stat. Îmi pare rău că mă despart de tine, să mor dacă nu regret sufletește, pentru că am realizat lucruri frumoase împreună, păcat că le-am pierdut. Ei, asta e viața, hai că-nchide localul...

Plătind consumația, cei doi au ieșit în stradă, după care, la o răscruce, s-au despărțit definitiv, fiecare apucînd-o pe drumul său, el îngîndurat, ea îngîndurată.

Vîntul rece și tăios dădea acestei scene stropul de tragism care-i lipsea...

ION BĂIEȘU ■

flacăra

seriale

RETEAUA DE POLIȚIE
A LUMII MODERNE (4)

cele zece amănunte

În dorința de a face cît mai verosimil scenariul filmelor polițiste, regizorii de pe coasta de est a continentului american au construit, în studiourile din vecinătatea marii metropole, copii perfecte ale secțiilor de poliție din New York. Odăile — cam ponosite, înghesuite și aglomerate — în care Kojak realizează o bună parte din anchetele sale «fulgerătoare» sînt absolut identice cu odăile comisariatului din Brooklin. În ce privește chipurile polițiștilor, acestea nu reușesc întotdeauna să fie asemănătoare cu ale polițiștilor veritabili. Dimpotrivă, Kojak seamănă ca două picături de apă cu unul din cei mai periculoși gangsteri din Chicago, Paul Ricca, supranumit «necruțătorul». Pe cînd se afla în vîrful mizerabilei sale glorii de «caid», în 1968, Ricca a fost lichidat de propriii săi complici, din motive necunoscute.

Un actor de seriale care a reușit o mască perfectă pare a fi șeful șerifului de la New York», căpitanul Clifford. Reporterii din redacția cotidianului «The World Telegram» afirmă că el este «dublura» perfectă a lui Wallace La Prade, comandantul Departamentului din New York al organizației F.B.I. Din această asemănare au și rezultat anumite confuzii, Wallace La Prade, un polițist foarte serios, chiar aspru, fiind luat drept dublura lui de pe micul ecran, care mai mult are încurcături decît succese.

Comparațiile posibile și asemănările dintre poliția veritabilă și reproducerea ei pentru televiziune și filme se termină aici. Fantezia, împotriva tuturor așteptărilor, este cu mult întrecută de realitate. În viața de toate zilele intervine, cu precădere, **ÎNTÎMPLAREA,** neprevăzutul, factori pe care scenaristul, fie cel mai talentat, nu-i poate cuprinde, oricît «suspense» ar presăra el într-o acțiune imaginară. Pe de altă parte, viața are regulile ei, naturale, de la care cu greu se pot depărta infractorii. Aproape fără excepție, criminalii nu reușesc să înfrîngă «logica normală» a relațiilor dintre oameni și, din această cauză, majoritatea covîrșitoare a crimelor, a infracțiunilor sînt descoperite și sancționate: pentru că se abat de la linia firească a raporturilor umane și sociale!

Este imposibil, afirmă criminalistul Ors Wilson, ca un infractor să nu lase urme — și anume urmele **specifice lui însuși,** nu niște urme «abstracte». După cum nu există două amprente digitale identice, tot așa nu există două **procedee** identice. Oricît ar vrea să rămînă anonim, necunoscut, fiecare criminal își semnează crima, de cele mai multe ori cu litere mari, vizibile. Crezîndu-se foarte deștept, un criminal din Chicago — informat asupra metodelor de investigație ale poliției — intră în apartamentul victimelor sale cu mănuși de gumă, cu capul acoperit de o glugă formată dintr-un ciorap, se îmbrăca într-o salopetă de nailon gri-închis, iar pantofii și-i agață în jurul gîtului cu un șiret elastic. A dat, astfel, două «lovituri» — însă imediat după a treia ispravă a fost arestat și scos din activitate».

Ce erori făcuse banditul, din punct de vedere criminalistic? Așa cum nici un infractor din lume nu poate comite o «crimă perfectă», gangsterul de la Chicago, deși prudent ca o vulpe și felin ca o panteră, nu și-a dat seama, n-a știut, că ciorapii de mătase pe care-i încălța îi vor trăda, vor lăsa pe mozaicul dintr-un vestibul urme perfecte, precise, din cauza **transpirației** pe care infractorul nu și-o poate opri, care este mai abundentă în cazul unei acțiuni periculoase decît în starea normală a individului. Polițiștii au obținut în laboratorul de antropometrie, cu ajutorul chimiștilor și al desenatorilor, urmele exacte ale criminalului precum și cîteva amănunte asupra stării sale fiziologice, din care au dedus că era trecut de tinerețe, că era mic de statură și foarte slab, că nu cîntărea mai mult de 60 de kilograme. Și, spre deosebire de bărbații obișnuiți, purta șosete scurte de mătase, «tălpici», încălțăminte specific feminină.

Polițiștii au cerut ajutorul vînzătoarelor de ciorapi din aproape tot orașul Chicago. Erau cîteva sute. Nu toate știau minte clienții și nu toate erau de acord să coopereze cu poliția. Așa încît cercetarea n-a fost deloc ușoară. Dar după vreo zece zile de stăruitoare anchetă, efectuată de două polițiste din «woman-team», obrigada de femei», o vînzătoare și-a amintit că a vîndut șosete de damă unui bărbat mărunt și slab, care locuia, probabil, în apropierea magazinului. Vînzătoarea îl cunoștea din vedere. Polițiștele l-au identificat, fusese, într-adevăr, locatarul unei pensiuni modeste din vecinătate — dar așa cum venise de cine știe unde, dispăruse dînd o adresă falsă.

«Woman-team»-ul nu s-a lăsat păcălit de manevra acestui. Infractorii pleacă de la locuința lor dînd adrese depărtate — și se instalează în imediata apropiere, acolo unde cunosc străzile, cartierul, mijloacele de transport și, în special — din vedere — pe polițiști. Așa că, femeile-polițiste au început investigațiile în blocurile din vecinătate și au avut șansa de partea lor. Un bărbat slăbuț, cochet, curățel și zîmbitor se mutase, de cîteva zile, în apartamentul unei văduve care trăia din îngrijirile acordate locatarilor ei, oameni «eminamente pașnici». Numai că urmele lăsate de talpa picioarelor noului locatar erau exact urmele lăsate de infractorul căutat. N-a fost nevoie de altă «probă materială». Arestat prin surprindere, pe cînd venea «acasă», gangsterul cu șosete n-a putut tăgădui nimic. Una din victimele atacurilor lui murise de cîteva zile, la spital, așa că «subțirelul» ar fi avut loc rezervat pe scaunul electric, dacă tribunalele americane n-ar fi practicat comutarea pedepsei capitale în temniță pe viață.

Alt criminal, arestat la San Francisco, după denunțul unui fost complice, a negat cu toată încăpățînarea posibilă că ar fi comis crima de care era acuzat. Nu avea nici un alibi convingător, se încurca în amănunte asupra felului cum și-a întrebuințat timpul și asupra locului unde se afla în momentul crimei — însă nu putea fi pus sub acuzare dacă, în sprijinul denunțului, polițiștii nu aduceau o «**dovadă materială**». În cele din urmă au reușit să aducă această dovadă. Pe ghetele gangsterului suspect erau urme de var, cîteva firișoare uscate, lipite între talpă și cocuri. Acelașii firișoare au fost găsite și pe podeaua unde se comisese crima. Neglijat la primele cercetări, varul a furnizat proba materială cerută de legea penală. Criminalul a mărturisit, la locul crimei, cînd i s-au pus sub ochi, cu ajutorul unei lupe puternic măritoare, urmele — altfel invizibile — pe care le lăsase fără să știe.

Cel mai puternic «arsenal» de care se folosesc polițiile nu este armamentul. Se poate spune, cu suficientă exactitate, că armele de foc, la care gangsterii urmăriți recurg fără vreo ezitare, sînt ultimele «argumente» și «mijloace de convingere» ale polițiștilor. Un bandit ucis, se spune în criminalistică, înseamnă o pistă distrusă. De aceea, grija brigăzilor de urmărire este să captureze gangsterii... intacți, să-i intimideze, să-i oblige, prin frică sau prin trucuri abile, la mărturisiri. Foarte rar crimele, infracțiunile importante, jafurile, sînt săvîrșite de criminali izolați. Anchetele criminaliștilor au stabilit că în majoritatea covîrșitoare a cazurilor criminalii, infractorii periculoși și înveterați sînt nevoiți «represibilă» de a căuta complici, de a se destăinui cuiva, fie de teamă, fie dintr-un orgoliu demențial, fie în căutare de sprijin sau de informații, de ascunzători sau de indicii pentru o nouă lovitură. Gangsterii «la pensie» sau «pocăiți» există numai în romanele polițiste care vor să fie mai originale.

«Profesionalismul» este unul din mijloacele hotărîtoare în «acțiunea anti-crimă». Polițiștii de profesie care au, în urma lor, ani de studii și de experiență, preferă să urmărească infractori «de profesie» — ale căror procedee sînt, în majoritatea cazurilor, cunoscute și clasificate. Imense arhive penale, acumulate în polițiile din lumea întreagă, constituie «arma de hîrtie» sau, mai bine-zis, «arma neagră» împotriva gangsterilor. Amprente, fotografii, filme, benzi de magnetofon, analize chimice și spectrografice acumulează, mereu urme și probe împotriva criminalilor. Rapiditatea mijloacelor actuale de telecomunicare fac arhivele penale accesibile tuturor polițiilor, la scară planetară.

Ar fi de ajuns, spunea Ors Wilson la lecțiile sale din California, să cercetăm, atent, serios, nu **urmele** lăsate pe teren de gangsteri, ci cursurile de criminalistică. Urmele propriu zise pot rămînea departe de infractor, pot fi ascunse ori camuflate, pot duce pe drumuri greșite, complicînd ancheta. În timp ce un bun criminalist, care nu va neglija ajutorul laboratoarelor, al instrumentelor, al cursei de anchetă penală» va ajunge fără greș la identificarea și imobilizarea criminalilor.

Cercetarea infracțiunilor poate fi comparată cu jocul de șah — afirma același Ors Wilson. Și iată cum: în orice caz criminal sînt cîteva elemente sau amănunte, de regulă zece, pe care le putem compara cu piesele jocului de șah. Există, de asemenea, un teren de cercetare comparabil cu tabla de șah. Din mutarea corectă (nu neapărat «genială», ci numai «corectă») a pieselor pe tablă, se poate ajunge la dezlegarea «misterului», la cunoașterea exactă a «scenariului» crimei, a «profilului» social și individual al infractorului. Aceste «piese de șah» sînt, în cazul anchetei criminalistice, următoarele zece:

1) clasificarea faptei (în termeni legali, în termeni criminalistici, în termeni statistici)
2) «semnătura» infractorului (amprentele)
3) mijloacele puse în mișcare de infractor (instrumentele utilizate, mijloacele naturale, complicitățile forțuite sau pasive)
4) scopul infracțiunii, al crimei (cîștig, răzbunare, patimă, etc.)
5) timpul (cînd a fost săvîrșită crima, durata execuției infracționale)
6) «stilul» infracțiunii (se poate afirma, fără glumă, că în domeniul, din nenorocire vast, complex, al criminalisticii, își găsește o foarte insolită dar utilă confirmare celebra propoziție a lui Buffon «le style c'est l'homme même»; aici nu-i vorba, firește, de stilul scrierii și gîndirii unui om, ci de întregul lui comportament personal)
7) relatarea faptului (poate că ați observat că polițistul Kojak, copiind procedeele unui polițist veritabil, cere să i se povestească de două și chiar de trei ori fiecare întîmplare legată de anchetele sale; vom putea vedea, mai departe, cît este de important felul cum este relatat un fapt)
8) complicii (conștienți, involuntari, întîmplători)
9) modul de transport al infractorului (către și de la locul crimei)
10) «marca fabricii» (pe lîngă «stil» există și o «marcă» profesională a infracțiunii).

Așezate pe «tabla de șah» a unei anchete, cele 10 elemente sau amănunte de mai sus pot fi combinate și puse în mișcare, apropiate, depărtate sau scoase din joc. Oricum, fără nici o îndoială, ele vor duce ancheta pe drumul către succes.

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (4)

zile de convalescență și de luptă

Și totuși, ceasul eliberării lui Vasile Iscru din penitenciar nu a sunat încă. Ultimii gardieni opriți la posturi, derutați de evenimente, încearcă să-și cîștige «prietenii» printre deținuți. Împart merinde, împart țigări, devin galanți și se surprind chiar rîzînd. Istoria le-a jucat o farsă sinistră! «Prin urmare — își spune Vasile Iscru — totuși, detenția mea rămîne în vigoare».

Pretutindeni se aud zgomote de lupte.

Abia în ziua de 28 august, în pragul celulei sale apare un bărbat care îi întinde mîna și se prezintă: comunistul Victor Dușa. I se aduce la cunoștință că începînd de azi înainte e liber, condamnarea la moarte și sentința de muncă silnică pe viață sînt anulate!

Războiul încă nu a luat sfîrșit. Vasile Iscru străbate țara cu arma în mînă, participă la eliberarea Budapestei, ajunge plînă în Munții Tatra, trăind tot timpul cu spectrul morții înaintea ochilor, sub tirul aviației, artileriei și mitralierelor inamice. Își aduce aminte că odată, undeva, într-un sat din pusta maghiară a ascultat pentru prima oară pe cineva cîntînd într-un templu la orgă. E singurul moment de liniște trăit de el pe frontul de vest.

La 19 aprilie 1945 se reîntoarce în țară. Mai sînt cîteva zile pînă la actul final al războiului. Victoria de la 9 mai îl prinde în București. În ziua aceasta umblă bezmetic pe străzi, vorbind singur, nereușind să-și stăpînească bucuria. («Îmi venea să rîd mereu, ca atunci cînd ești beat sau aproape beat și rîsul vine dinăuntrul tău. Nu e nimic de rîs. Dar mie îmi dădeau lacrimile de rîs. Eram fericit. Scăpasem. Eram viu») Se întoarce în uzină. Mulți din tovarășii lui de muncă sînt morți pe fronturi. Totul e aproape neverosimil. Nu-i vine să creadă că a încetat alarmele, bombardamentele, deplasările de trupe. Uneori visează prin somn plutoane de execuție trăgînd salve repetate înspre el. Alteori, Vasile Iscru își spune, trezit, așa, din somn: «E minunată viața asta a noastră, dar dacă noi doar o visăm? Nu cumva trupul meu a rămas undeva pe taleză, acolo, ciuruit de gloanțe și eu, cel care m-am ridicat, sînt de fapt visul meu despre mine? Evident, nu. Exist, aud ceasul bătînd, zgomotele din stradă, pașii oamenilor, vorbele lor și mă bucur, mă bucur de milioane de ori că exist.»

Urmează zile și nopți de convalescență. Rănile războiului sînt dureroase. Bucureștiul e un oraș în mare parte distrus. Pretutindeni ruine, străzi și case cu pereții surpați, ziduri prin ferestrele cărora se vede cerul. Și nimic nu poate fi mai deprimant decît să vezi cerul prin ferestrele de altădată.

Vasile Iscru locuiește undeva, într-o cămăruță cu pămînt pe jos. Tovarășii de muncă din uzină îl cooptează în celula de partid. Atmosfera politică e confuză. Partidele istorice se agită. Vreme de ani de zile principalii politicieni ai țării rămîneseră închiși în case, în palate, cu storurile trase și pactizaseră fățiș sau subteran cu regimul antonescian. Și acum, iată-i revendicînd drepturi la o libertate și la o democrație demagogică. Dar revendicările lor sînt impuse cu violență. Țara e bîntuită de organizații liberale, țărăniste, legionare care încearcă să-și impună politica folosind recuzita de război părăsită de trupele germane în retragere. Se înșirue pe străzi bande de criminali, și de gansteri, care se ciomăgesc și se decimează cu mitraliere. Nu scapă nici pietonii aflați întîmplător pe trotuare. Se țin întruniri reacționare prin sediile cinematografelor, prin cluburi, prin restaurante.

Comuniștii își string rîndurile. Sînt zile în care coloane imense de muncitori înaintează ca fluviile pe străzile Bucureștiului, pînă în Calea Victoriei, pînă în Piața Palatului, scandînd cu demnitate lozincile speranței într-o viață mai bună, demonstrînd uriașa lor forță politică.

Cel puțin două nopți pe săptămînă Vasile Iscru e de gardă la sediul organizației Partidului Comunist de la uzina Malaxa. Sediul se află încă într-un grup de barăci rămase de pe vremea nemților, cam pe locul intrării principale în Stadionul 23 August de astăzi. Sediul e atacat uneori cu armele.

Bulevardul Muncii e plin de gropi, de noroi, străjuit de case mizerabile, de cocioabe insalubre, cu cișmele prin care apa curge adeseori infectată, fără lumină electrică, fără lemne. Muncitorii străbat pînă la uzină distanțe de kilometri dimineața și după-amiaza, pe jos. Autobuzele, obosite și ruginite, nu pot pătrunde în cartier. Uzina pune la dispoziția muncitorilor camioane cu remorci care sînt pur și simplu luate cu asalt. Mor oameni sub roțile mașinilor. Se mănîncă la o cantină tristă. Vasile Iscru e ocupat zi și noapte. Într-o seară e trimis la o întrunire a țărăniștilor de la fostul restaurant «Fereaa». Trebuie să ia cuvîntul și să spulbere punct cu punct programul nerealist, ilogic, reacționar al reprezentanților lui Maniu și Mihalache. Oamenii vorbesc înfierbîntați la tribună și agită ziarul «Dreptatea», oficiosul țărăniști, ca pe un drapel cu cerneală de tipar care-și murdărește degetele. Vasile Iscru vrea să ia cuvîntul în numele muncitorilor. E dibuit și scos afară în pumni.

Cînd să mai aibă timp de viața personală? Cînd să te mai duci la un film? La un teatru? Cînd să dansezi la un bal de simbătă seara cu «antren, surprize și cotillon»? Din economii își cumpără o motocicletă «Zundapp» rămasă de la nemți și bubuită pe toate drumurile. O meșterește singur și iese din cînd în cînd afară din oraș să bea aerul bun al pădurilor din preajma Bucureștiului. Rar. Foarte rar.

În anul alegerilor din noiembrie 1946 reprezintă Partidul Comunist la o secție de votare din Colentina. Atmosfera creată de agenții reacționari e infernală. Oamenii sînt amenințați cu bătaia dacă nu votează pentru țărăniști, pentru liberali. Legionarii trag cu arma în urnele de vot. «Aveam sarcina să păstrăm ordinea — spune Vasile Iscru — să-i lăsăm pe oameni să aleagă în deplină cunoștință de cauză viitorul lor. Și oamenii erau încă tulburați de atmosfera de o apăsătoare incertitudine, de o foamete dureroasă, de o vorbărie deșănțată, de amenințări, de provocări. Cu toate acestea, alegătorii au optat în mare parte pentru F.N.D. Mi-am dat încă o dată seama că noi, comuniștii, gîndeam bine soarta lumii, a istoriei și că oamenii erau de partea noastră».

Bucureștiul trăiește încă rupt în două. Unui muncitor îi e adeseori greu să ajungă pînă în cartierele centrale. Luminate intens, afișînd un lux artificial, ca un surîs crispat. Zeci de întreprinderi și de magazine dau faliment. Străzile sînt pline de limuzine hodorogite dar și de mașini strălucitoare (Dodge, Crysller, Chevrolet, Buick) în fotoliile cărora protipendada își trăiește ultimele zile ca într-un bal de somnambuli.

Venirea la putere a guvernului condus de Dr. Petru Groza creează un climat de certitudine, de stabilitate.

Vasile Iscru, lucrează în schimbul de noapte. Nu mai are timp să doarmă. Uneori îl fură somnul noaptea rezemat de perete, în picioare, cu țigara între buze. Alteori adoarme, trîntit pe o masă, în sediu. De cîte ori nu uită să mănînce? Nu are timp să mănînce. Uzina cere o muncă titanică. Inginerii sînt de coloraturi politice bizare. Mulți lucrează însă cu comuniștii. Dar e nevoie de specialiști prieenuți. Și Vasile Iscru, tehnician de prima clasă, e supraslicitat. Așa se și explică poate de ce se îndrăgostește tîrziu, de o fată care lucrează alături de el, la Centrala termică. A trecut zile și nopți pe lîngă ea fără să o ia în seamă. Și, dintr-o dată, a deschis în fața ei ochii lui mari, gravi, bîntuiți de neliniști. Se căsătorește. E seară de decembrie. Nu-și aduce aminte să fi nins. În camera strîmbă, cu pămînt pe jos, se string încă două familii. Se mănîncă și se bea în sărăcie. Se urează mulți ani, fericiți tinerilor căsătoriți. În sfîrșit, oamenii au timp să rîdă. Și, dintr-o dată, cineva deschide ușa camerei lor, jumătate dezbrăcat, parcă abia trezit din somn, și din prag strigă cu fața luminată de o mare bucurie: «Frații lor, ați auzit? A abdicat regele! Sîntem republică!»

Ne aflăm în seara zilei de 30 decembrie 1947.

A. DOHOTARU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (3)

„Lasă-l, bre, nu vezi că a legat mingea de gheată"

— Stimate Leonte Ianovschi, v-ați ocupat de copilul-fotbalist Dobrin. La ultima mea discuție cu el, îmi spunea fără nici o reținere: «Nu m-a învățat nimeni fotbal. Am învățat singur!» Dumneavoastră...

— Așta-i adevărul! Vă așteptați, poate, să mă simt cumva lezat; n-aș avea de ce. Așa a fost să fie: am avut, cum să vă spun, în păstrare, în grijă, un talent extraordinar. Atît. Cu mine sau fără mine, tot ieșea la suprafață. Nu putea să nu ajungă mare fotbalist un copil cu calitățile lui. Am lucrat în viața mea cu mii de copii, am fost prin toată țara și am avut ocazia să cunosc mulți băieți foarte dotați, dintre care unii au și ajuns fotbaliști cunoscuți, dar un asemenea element ca Dobrin, atît de excepțional înzestrat, nu mi-a fost dat să întîlnesc. Era uimitor, credeți-mă, și pot să vă asigur că încă de la o vîrstă foarte fragedă, de la 10-11 ani, lăsa mulți cunoscători de fotbal cu gura căscată. Pentru că făcea cu mingea adevărate lucruri de virtuos. Am în cap multe asemenea exemple și primul care-mi vine în minte acum este un meci la Corabia. Eram antrenorul echipei de juniori și jucam acolo în deschidere la o partidă de divizia B. La un moment dat, Dobrin, care nu împlinise pe vremea aceea 11 ani — era însă voinic ca unul de 14, așa că nu-ți dădeai seama că e de departe prim la echipei — Dobrin, zic, ia o minge de la centrul terenului. Driblează tot ce-i iese în cale, intră în careu, driblează și portarul, îi apar doi fundași în față, altul îl faultează ușor de la spate, Dobrin pleacă în dribling pînă la fanionul de corner, de acolo se întoarce la poartă — driblînd iarăși în șir toți adversarii care-l atacă — dar nici atunci nu șutează la poartă,îi ieșeau în cale prea mulți adversari, și o ia spre celălalt fanion de corner, de pe partea opusă a terenului! În clipa aceea, exasperat, sar de pe banca rezervelor și strig la el. De lîngă mine însă Gyuri Băcuț — fostul nostru internațional, pe atunci antrenor la o echipă de divizia B care tocmai urma să joace după meciul juniorilor — mă apucă de mînă, mă trage înapoi pe bancă și-mi spune: «Lasă-l, bre, că e păcat, nu vezi că a legat mingea de gheată, eu nu am mai pomenit așa ceva!!!...

— Și ce-ați făcut?

— Ce să fac? L-am lăsat. Avea dreptate Băcuț. Trebuia să-i cultiv darurile, calitățile, nu să-i rup jocul, să-l oblig să respecte cu orice preț o schemă sau alta.

— Care erau calitățile lui Dobrin?

— Cele de astăzi. Driblingul, pasa înșelătoare, fenta. De mic fenta ameștitor. Nu făcea o mișcare în teren fără fentă. Băieții spuneau că și pe stradă, mergînd, fentează. Glumă, desigur, dar nu departe de adevăr. N-am degete la mîini să vă spun pe cîți adversari de-ai lui Dobrin i-am văzut aruncați și culcați la pămînt de fentele lui. Tin minte că odată juniorii noștri jucau cu Torpedo Pitești, o echipă de seniori din campionatul orășenesc. Dobrin era extremă și avea în față lui un rupător, unul Mișu Preoțescu, un fundaș extrem de dur, care băgase spaima în toți atacanții care jucaseră împotriva lui. «Nu ți-e frică de el?—i-am întrebat pe Dobrin, care era, oricum, un copil pe vremea aia. Vrei să te mut pe partea cealaltă?» «Nu mi-e frică, nea Lenci—mi-a răspuns—mie îmi plac ăștia care vin ca torpila și te atacă orbește.» Cum a fost jocul, cum s-au petrecut lucrurile cu Dobrin și cu fundașul rupător? L-a aruncat Dobrin de vreo șapte ori în tușe, de rîdea lumea ca la urs, iar Mișu, care turba să-l ia cu fulgi cu tot pe mucosul care-l ridiculizase, a ieșit la pauză într-un picior, șchiopătînd, făcuse o întindere, și n-a mai intrat în repriza a doua. Ca să nu mai spun că în meciul acela Dobrin a marcat două goluri, unul mai frumos ca celălalt.

. . . . . .

— Dobrin: Eusebio, Madrid, «Memorialul Gento». Data trecută, cînd începusem să vorbim de meciul de adio al «motocicletei spaniole» — cum o botezaseră miile de iubitori ai lui Gento pe cea mai celebră extremă iberică din toate timpurile — nu știu dacă am pomenit de faptul că drumul meu spre seara aceea de carnaval fotbalistic de la Madrid a început cu 4 ani în urmă, la Lisabona. Era în ziua primului nostru meci în grupa preliminară pentru campionatul mondial din Mexic, meci care a coincis cu o bătaie zdravănă (0-3), de pe urma căruia eu m-am ales totuși cu ceva. Cu prietenia «perlei Mozambicului», a lui Eusebio. Îți aduci aminte, după meci ne-am întîlnit la vestiare, Ioni Dumitrescu, vicepreședintele federației pe atunci, pufăia nervos un trabuc uriaș pe care nu reușea să-l aprindă, Ciogli baci (n.n. — E. Vogl) era mai negru ca de obicei, Angelo Niculescu tăcea ca o statuie iar noi, jucătorii, eram morți de ciudă, descurajați după o înfrîngere atît de usturătoare și convinși că vom vedea Mexicul doar la televizor. Îmi aduc aminte, la un moment dat, Coman, care primise primul gol de la peste 40 de metri, a încercat să-mi explice, încet, la ureche, cum îl derutase traiectoria balonului, care prinsese în aer un efect nemaipomenit, el ieșise să-l culeagă în fața careului de 6 metri și mingea îl înșelase întrînd sub bară, spre uluirea noastră care nu mai văzuserăm o asemenea boabă. Eu tăceam, nimeni nu îndrăznea să scoată vreun cuvînt, și deodată a apărut în fața vestiarului Eusebio. A zîmbit, a făcut un semn cu mîna spre mine, sau cel puțin așa am crezut eu, și am ieșit în curte, în curtea aceea interioară a lui Estadio Nacional. Zîmbea, m-am gîndit că vrea să glumească, să mă ia puțin în zeflemea, el, marea vedetă continentală, și eram hotărît să-i zic una scurtă pe românește. Dar n-a spus nimic. S-a uitat lung la mine, a citit necazul din ochii mei, și m-a luat de umeri ca un vechi prieten. «Așta-i fotbalul, a încercat el să-mi explice, la Lisabona am învins noi, și a ridicat degetul mare în sus, la București...» și și-a îndreptat degetul mare în jos, în sensul că va veni rîndul nostru să cîștigăm. Mi-a mai spus cîteva cuvinte pe care nu le-am înțeles, a zis «dribling» și a ridicat din nou degetul mare în sus, așa că am priceput că i-a plăcut driblingul meu, m-a bătut pe umeri și a plecat, nu înainte de a-mi striga, în clipa în care tocmai îi ieșiseră în cale Simoes și Torres, «la revedere, la București».

...Ne-am revăzut pe Stadionul 23 August, un an mai tîrziu. La intrarea pe teren ne-am strîns mîinile, Eusebio zîmbea cu toți dinții, părea foarte liniștit și senin, în timp ce eu îmi mușcam bucele de nervos ce eram. Nouă ne trebuia neapărat victoria, iar lor, portughezilor, le era suficient un singur punct ca să aibă drumul deschis spre Mexic.

Cred că am făcut una din cele mai bune partide din viața mea. Mi-a ieșit aproape totul, am marcat și singurul gol al meciului și am fost la un pas de a-l înscrie și pe al doilea, scăpasem singur în careu, dar șutul meu a trecut la cîțiva centimetri de stîlpul din stînga al porții. La gol, e adevărat, Mopsu' (n.n. — Dumitrache) a sucit doi fundași lîngă linia de corner, a virat-o în fața porții și plină să șuteze el cu stîngul am venit eu din fugă și am tras, sec, cu dreptul în bară, de unde mingea a ricoșat în plasă. Și asta a fost. Am învins.

La ieșirea de pe teren, a venit rîndul meu să-l iau de umeri pe Eusebio și să-i arăt, cum mă învățase pe Estadio Nacional, degetul mare în sus. «Ai avut dreptate la Lisabona, i-am zis, la București a venit vremea noastră». A zîmbit cu dinții lui albi, făcuți parcă pentru reclama vreunei paste renumite, și a zis doar atît: «Bravo, Dobrin.»

Trei ani mai tîrziu, cînd ne-am reîntîlnit la Madrid, m-a îmbrățișat și m-a întîmpinat cu aceleași cuvinte: «Bravo, Dobrin.» Ne-am bucurat de revedere ca doi vechi prieteni. Nu-i vorbă că și în timpul jocului-memorial majoritatea paselor mele l-au căutat pe el, chestie pe care a observat-o și de fiecare dată îmi mulțumea ducîndu-și mîna la gură.

— Cum a fost jocul? Cum a fost la Madrid?

— Cum a fost o să vedem data viitoare, că-i poveste lungă, sînt multe de spus și ne apucă noaptea...

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

frumoasele vaporașe luminate

Parapetul de ciment pe care s-a așezat era cald încă. Și nisipul îl simțea cald sub tălpi.

Și-a aprins pipa privind peste plajă, dincolo de linia țărmului, unde din întunericul depărtării se deslușeau venind crestele albe ale valurilor, ca franjurii unor covoare aruncate spre a se desfășura spre țărm, de departe, din spațiul de vis al vaporașelor sclipind din luminițele aprinse. De la o vreme, privind spre acele vaporașe luminate, care îi aduceau aminte de serile și bucuriile copilăriei, de o lume feerică de basm rămasă undeva pierdută în depărtarea anilor, și-a spus, ca într-un joc de copil, că dacă va observa că acele vaporașe se apropie înseamnă că răspunsul la întrebarea care o așteptă va fi afirmativ; dacă vaporașele se îndepărtează înseamnă că...

Și-a amintit apoi de prima lui soție. Cît de tînăr era atunci cînd au petrecut primul lor concediu la mare. Și ea era frumoasă, chiar foarte frumoasă. Au locuit într-un hotel eleganc, cu vedere spre faleză, iar el ieșea în fiecare dimineață pe balcon spre a spune: «Bună dimineața soare, bună dimineața mare, te salută doi îndrăgostiți...» A zîmbit la această amintire.

S-a gîndit de zeci, de sute de ori, la motivele care au dus la despărțirea lor, s-a gîndit multe nopți la rînd, rememorînd fiecare fapt, fiecare gest, fiecare cuvînt care a putut să îi înstrăineze, să îi ducă la despărțirea pe care nu ar fi putut-o întrezări nici în ruptul capului, mai ales după ce au avut copilul, și acum accepta concluzia că necazul a survenit din faptul că în căsnicia lor fiecare a venit cu un plus de iluzii, cu un plus de speranțe, și cum viața,ei înșiși s-au dovedit a fi oarecum alt fel decît au visat, aceste iluzii au căzut, s-au veștejit, au devenit deziluzii, dezamăgirile care treptat otrăvesc sentimentele. Poate, își spunea, ea a crezut că o voi duce în fiecare dimineață la școala ei cu mașina, dar, ce să fac, eu plecam în zori, cu o oră, două înainte de a se trezi ea; poate spera că în fiecare zi voi veni acasă bine dispus, în buzunar cu bilete la spectacole sau concerte, dar ce știa ea despre încordarea și efortul pe care le presupun conducerea unui mare șantier de construcții, de unde ora firesc cu uneori să mă întorc obosit, istovit, nervos; poate și eu am așteptat prea multă înțelegere din partea ei; poate și eu speram a fi la fel de tandră și de atașată de casa noastră cum a fost în primul an, și, Doamne, și-a spus, Doamne cum se mai poate schimba o femeie tînără, cum își poate modifica obiceiurile, felul de viață și mai ales pretențiile, cînd ajunge soția «inginerului șef».

Poate a fost o cumulare de fapte mărunte, de nimicuri în fond, care l-au înstrăinat de ea, dar cu toate acestea nu-i putea da prin gînd că nu vor trece toate, că iubirea lor nu va izbîndi peste toate aceste mărunte nemulțumiri, pînă în ziua în care a aflat că ea și-a găsit pe un altul. Nu i-a venit să creadă vorbelor, șușotelilor, pînă cînd ea nu i-a comunicat că a hotărît să se mute de la el, fiindcă este încă tînără, are nevoie de afecțiune, de atenție, de iubire, or, el nici acasă nu se desparte de planșele lui... A introdus acțiunea de divorț.

Ciudat, înainte de ultima dezbatere, ea a venit la el și i-a spus că regretă ceea ce a făcut și, cumva, cu cuvinte ocolite, îi cerea să o ierte. «Oare de ce nu am fost capabil de acest gest?», se întreba acum. «Poate pentru faptul că niciodată nu sîntem atît de buni și de înțelepți pe cît am vrea să ne știm... Poate». Își amintea că ea i-a spus că și-a găsit pe acel tip ca să îl facă gelos, ca să îl determine să îi dea mai multă atenție, ca să vadă că are o soție tînără și frumoasă care merită mai mult din partea lui, iar el a privit-o în ochi și i-a spus sincer, deschis, ceea ce simțea și gîndea, și anume că este un om incapabil de sentimentul numit gelozie, că atunci cînd a văzut-o cu acel om în sufletul lui s-a produs o veștejire, o moarte, au murit adică sentimentele lui pentru ea, s-a stins iubirea care era rațiunea căsniciei lor și că fără această temelie de sentimente reciproce nu mai are rost... «Nu este vorba de iertare, i-a spus, ci de iubire... Adică despre ceea ce ne poate despărți sau apropia din nou...»

Judecătorii au apreciat că,dat fiind vîrsta mică a fetiței, trebuie încredințată spre creștere mamei și el a socotit hotărîrea ca firească. Nu își putea imagina că fosta lui soție își va arăta o față pe care nu i-a cunoscut-o și anume aceea a răutății și răzbunării. A început să facă totul ca el să nu își mai poată vedea copila. A fost nevoit să recurgă la tribunal, s-a hotărît ca în fiecare duminică să o poată vedea și să o aibă cu el în concediu, dar hotărîrea a rămas pe hîrtie, fiindcă în fiecare duminică ea pleca în altă localitate cu copila, sau, pur și simplu, îi ținea ușa încuiată și nu era să meargă de fiecare dată cu executorul judecătoresc. O dată a făcut asta și s-a iscat un asemenea scandal cu plînsete și țipete isterice, încît numai duminică nu a mai fost ziua aceea... A rămas tată doar pentru a trimite cu regularitate banii de întreținere și diverse cadouri pentru fiica sa.

Atunci a hotărît să se înscrie printre cei care urmau să lucreze la construcția unei uzine într-o țară îndepărtată. Cum a primit răspunderea pentru întreaga lucrare — grea și importantă — s-a cufundat în munca sa ca într-o uitare. Din scrisorile primite din țară a dedus că ceva nu e bine, dar nu și-a putut închipui că fosta lui soție să decadă într-atît încît într-o zi să primească o scrisoare prin care era anunțat că s-au luat măsuri pentru lipsirea mamei de atribuțiile părintești și încredințarea copilei unui cămin. Era cald în țara aceea, teribil de cald și de uscat aerul, dar, citind scrisoarea, i s-a făcut și mai cald și aerul pe care îl respira a devenit și mai uscat. După recepția lucrării pe care a condus-o, a plecat spre țară cu primul avion și s-a dus direct la acea casă a copilului încă înainte de a trece pe acasă. «Sînteți tatăl Claudiei?», l-a întrebat directoarea, invitîndu-l să ședă, apoi i-a pus în față dosarul cu actele privind motivele decăderii mamei din drepturile părintești, dosar pe care cîtindu-l s-a întristat și i s-a făcut teribil de dor, mai dor ca niciodată de fetița lui. A început să se enerveze că tot întîrzîau să i-o aducă. Apoi a venit o funcționară care din nou l-a întrebat dacă e tatăl Claudiei, el a ridicat tonul, spunînd că vrea să o vadă, să o ia acasă, fiindcă e tatăl ei, a repetat cuvîntul silabisit «t-a-t-ă-l» ei, și funcționara, cam încurcîndu-se, a început să îi povestească despre o prietenă a ei, asistentă medicală, o fată singură, care știe că din motive medicale nu va putea avea copii și care s-a împrietenit cu Claudia, s-a atașat și fetița de ea și, de aceea, de la o vreme, i s-a dat aprobarea să locuiască la aceasta. Mai mult, fiindcă știa că mama ei oricum a abandonat-o, bănuia că va putea face formele de înfiere pentru Claudia, bineînțeles cu consimțămîntul său... Simțea că biroul acela începe să se învîrtească cu el. «Adresa!, a strigat. Adresa acelei asistente medicale, unde e fetița mea!»

I-a deschis o fată simpatică, subțirică, înaltă, cu ochi mari, scuzîndu-se că e în halat și precizînd: «Tocmai am făcut baie». Încrîncl, a văzut-o pe Claudia într-un halat de copil, ocupîndu-se să șteargă părul unei păpuși, care se pare că făcuse și ea baie, fiindcă arăta cam murată. I s-a oprit respirația în răstimpul secundelor cînd fetița l-a privit lung, părînd că nu îl recunoaște, ca apoi să se îmbujoreze cînd i-a sărit în brațe. Îi venea să fugă acasă așa, cu ea în brațe, cum era în halat de baie, dar fetița a început să îi spună fericită lui Nani — așa se pare că o chema pe asistentă — că e tăticul ei, că uite, a venit, că e tăticul despre care ea îi povestea că va veni și îi va aduce o păpușă mare. Și-a amintit de păpușile pe care le avea în geamantane, tocmai în clipa în care fata aceea căreia Claudia îi spunea Nani căuta să salveze situația explicîndu-i că are destule păpuși. A spus ceva neclar, a fugit la mașină, a scos toate jucăriile din portbagaj și s-a reîntors cu brațele pline. Ar fi vrut să discute cu fata aceea, să îi mulțumească pentru ce a făcut pentru fiica lui, dar să îi explice că din moment ce s-a reîntors în țară dorește să o ia acasă, dar Claudia, în culmea fericirii, ținea să îi demonstreze lui Nani ce grozavă e fiecare jucărie și, privindu-le cum discutau și cum se jucau după ce pentru cîteva clipe a avut senzația că Nani se bucură și ea de jucării ca un copil, a înțeles că nu are rost să explice ceva, de fapt, ea se bucura de fericirea Claudiei și îi venea tot mai greu să înceapă discuția. În fine, cînd fata l-a servit cu o cafea, a deschis discuția despre intenția aceasteia de înfiere pe care a aflat-o la casa copilului, i-a mulțumit și cînd a vrut să îi explice ea anticipase spunînd că înțelege foarte bine și știe ce vrea să îi spună și că este firesc... Cînd i-a spus însă Claudiei că vrea să o ducă acasă, aceasta i-a răspuns că numai dacă vine și Nani cu ei, numai atunci se duce, și la insistențele lui s-a cuibărit în brațele fetei. «Cred că trebuie să aveți răbdare», i-a spus aceasta, iar el a observat că i s-au umezit ochii, că face eforturi să nu plîngă, poate la gîndul că, la capătul acelei perioade în care el trebuie să aibă răbdare, o va despărți de Claudia. A plecat tulburat.

Nu a mai încercat să le despartă și l-a durut de cîteva ori cînd Nani s-a scuzat că nu poate veni cu ei, cînd adică a observat că, discret, ea încearcă să se retragă din viața lor, pe măsură ce Claudia se atașa de el. De aceea a fost foarte fericit cînd ea a acceptat să vină la mare împreună. S-a întîmplat însă că atunci cînd s-au prezentat la hotel cu bilete în regulă pentru două camere plătite, în loc de camere să li se ofere bani înapoi. El a vrut să facă scandal, dar ea l-a oprit, spunînd că e foarte bine că au luat cortul cu ei, ea cu Claudia vor dormi în cort,unde va fi grozav de interesant, iar el în mașină. Așa au ajuns aici, în campingul improvizat de lîngă discoteca «Vraja mării».

Azi, pe plajă, cînd în genunchi construia un castel de nisip împreună cu Claudia, a înțeles că o iubește teribil pe Nani. Și, cînd mai tîrziu, după ce Claudia a venit să îi arate o scoică grozavă și apoi a venit și ea să îi arate o scoică frumoasă, privind-o în lumina soarelui care se filtra prin părul ei despletit, a apropiat-o și a întrebat-o dacă nu vrea să fie soția lui. S-a fîstîcit, nu i-a răspuns nimic, doar ochii i-au sclipit pentru o clipă și a fugit spre mare.

Nu a mai îndrăznit să repete întrebarea mai tîrziu. Acum, ea e în cort, adormind-o pe Claudia, iar el, fumîndu-și pipa, privește spre întunericul mării care se întîlnește cu al cerului, acolo, departe, unde plutesc vaporașe cu lumînițe care sclipesc amintind de visele frumoase, de sufletul copilăriei... Și nu a auzit-o apropiindu-se desculță de spatele lui, pînă ce i-a cuprins cu palmele ochii strengărește, întrebîndu-l: «Ghici, cine-i?». El i-a răspuns ,optît: «Soția mea... Viitoarea mea soție», iar ea și-a apropiat buzele de urechea lui: «Doamne, cît sînt de fericită.»

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
«Primăvara», pictură de Mihai Rusu. La Uzinele «Grivița roșie» se produce utilaj chimic. (Fotografia din dreapta)

FLĂCĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 92. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1706, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

Reproduceri de V. MÎNECAN ■

CARPETELE ELISABETEI ȘTEFĂNIȚĂ

flacăra
arta naivă

Deși naivii se manifestă frecvent, ca pictori și sculptori gravorii, creatorii de obiecte ori de tapiserii, decoratorii merită, cînd apar, un interes special. Dacă cei dintîi caută cu vremea să-și compare opera cu a profesioniștilor — pentru că au și cum și unde s-o facă — ceilalți află mult mai greu termeni de comparație. Aceștia trebuie să se mulțumească, de obicei, doar cu spectacolul producției proprii. În expoziții, opera lor pare ciudată, în afara tradiției, aberantă. Un ceh — Jan Kotulka — împletește din sîrme colorate, în genul cămășilor de zale medievale, figuri de voievozi. Polonezul Adam Zegadlo compune, aglomerînd tot felul de lucruri, sculpturi din cele care pot fi întîlnite în creația acumulativă a unor triburi africane. Metoda e mai veche. Nouă este, de fiecare dată, reacția publicului. Pictorul manierist Arcimboldo făcea portretul unui grădinar, bunăoară, îngrămădind ingenios, pe trăsăturile chipului omenesc, legume și fructe. Canadianul Dan Petterson a adus la una din Trienalele naivilor de la Bratislava o construcție din cutii de conserve, înaltă de cîțiva metri. La Cîmpulung Muscel, Elisabeta Ștefăniță coase cu acul carpete cu scene istorice ori sărbători. Nu sînt tapiserii, fiindcă întreaga lor concepție ține mai mult de pictură. Un tip bizar de pictură, cu acul și ață, inspirată, ingenuă, foarte colorată, foarte proaspătă ca impresie. Din ce pricini se complică ea astfel, e greu de spus.

Am cunoscut-o la Pitești, la vernisajul unei selecții republicane de artă naivă. O femeie îmbătrînită mai mult de griji și suferințe decît de vreme. Erau acolo artiști și critici, volubili, bine dispuși, dornici să fie luați în seamă. Elisabeta Ștefăniță, îmbrăcată modest în gri și negru, a stat deoparte tot timpul, abstrasă, ca o statuă a tăcerii și a distanței. M-am gîndit că numai o astfel de persoană, adînc cufundată în gîndurile sale, poate să întîrzie zile și luni pe cadrul de țesut pentru un petic de culoare, lipind cu migală fir lîngă fir, în ritmul potolit și veșnic al secundelor. Mi-am imaginat-o lucrînd către seară, în reveria unor ore singuratice, urmînd cu vîrful acului mersul unor vise colorate. «Își țese pe pînză vederea și așteptarea», zice un cîntec de iume. Așa ar urma să fie, numai că, ciudat, obiectele acestea au o mare sprinteneală a tonurilor, o veselie cum nu au adesea nici picturile artiștilor cu firea deschisă și petrecăreață. Sînt povestirile de primăvară ale unei femei în vîrstă, îndrăznind să spună acum ce lumină și bucurie află citeodată veghea unui om singur. OCTAV TEODORESCU ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV-NR. 35 (1056)- 6 SEPTEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, [illegible] de frontul unității socialiste

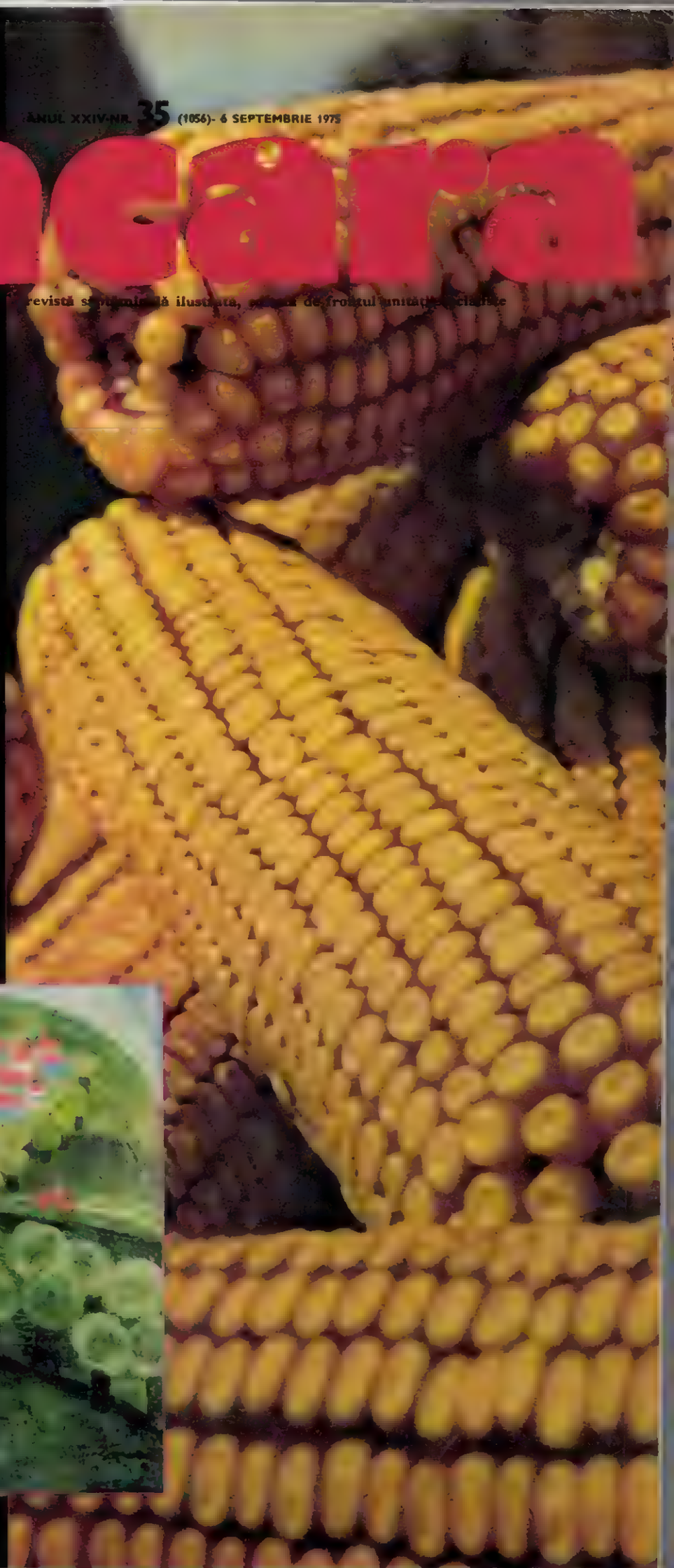

laudă limbii române

Lasă-mă, în patria de cuvinte,
Acum să colind,
În patria de cînturi, de soapte, de murmure...
Într-o rostire de gînd
Cerul și pămîntul,
Cu brîu de aur dulce, să le cuprind,
Înțelesuri din veac,
Și de-acum,
Pe crestele albite-ale timpului,
Neostenite, să drumure.

Lasă-mă, dragostei mele de tine,
De țară, de mumă, de frate, de abor să-i zic dor...
Lasă-mă, răzimat în ușile graiului,
Să plutesc ca pe-un nor,
Dealuri de sunete să urc, să cobor,
Din gura pădurii,
Pînă la gura cîmpului, muntelui, raiului.

Lasă-mă, focul ideii
Pe plaiul acesta-nstelat să-l ridic spre cuprindere,
Necuprinsului margini să-i fac,
Cuprinsului nemărginire și martor să-i fiu!
O, cît de bogat, cît de sărac
Este sufletul meu în învăpăiata aprindere...
Ce aproape — adevărul din lumea vorbită, ce viu!

Piară munții, piară cîmpiile,
Piară stejarii și apele...
Piară, de vor, ele însele, pietrele!
Nimic încă, de-ar fi,
Sub privire să nu ne rămînă,
Ne-am înălțe, iarăși, turnuri spre soare — vetrele,
Din puterea aceasta, pururea nouă stăpînă,
Prea curata, biruitoarea-ntru cîntec,
Patria din laptele mumei — limba română.

PETRE GHELMEZ ■

PENTRU PARTICIPAREA TUTUROR NAȚ
O ERĂ NOUĂ ÎN VIAȚA POLITICĂ
UN CLIMAT DE ÎNȚELEGERE, BUNĂ

Moment important în istoria relațiilor de prietenie româno-turce, semnarea Declarației Solemne de către președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Suleyman Demirel.

Întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Nicolas Chaoul, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Libanez.

În conformitate cu politica generală a României de dezvoltare a colaborării cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut, în săptămîna ce s-a scurs, o serie de întrevederi cu personalități ale vieții internaționale în legătură cu dezvoltarea colaborării bilaterale și realizarea unei păci trainice în lume. În discursul ținut după semnarea documentelor cu privire la dezvoltarea relațiilor economice și în alte domenii dintre Republica Socialistă România și Republica Turcia și a Declarației Comune, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidenția că «De fapt tocmai progresele realizate în cooperarea dintre statele noastre, dintre alte state ale continentului european, destinderea care s-a manifestat pe plan internațional, ca rezultat al marilor schimbări ce s-au produs în lume, au făcut posibilă Conferința pentru securitate europeană». Pe de altă parte, se poate aprecia că dialogul româno-turc de la București, documentele ce au fost semnate reflectă întru totul spiritul Actului final de la Helsinki, reprezintă un fapt concret o dovadă elocventă a înțelegerii constructive în ce privește traducerea în viață a prevederilor acestui document, constituie o manifestare a dorinței și voinței celor două țări de a contribui la traducerea în viață a principiilor asumate prin semnarea lui, exprimă un răspuns la cerințele dezvoltării relațiilor de înțelegere și cooperare, potrivit necesităților continuității procesului de edificare a securității pe continent. Declarația solemnă comună, semnată de președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Suleyman Demirel, este primul instrument diplomatic de acest fel după reuniunea de la Helsinki care proclamă voința a două țări europene de a acționa pentru transpunerea în viață a prevederilor Actului final.

Hotărîrea țării noastre de a nu precupeți nici un efort pentru îmbunătățirea climatului european, pentru neîncetata extindere a legăturilor pe care le întreține cu statele ce compun harta politică a continentului, a fost de asemenea ilustrată și evidențiată în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a doamnei Margaret Thatcher, liderul Partidului Conservator din Marea Britanie, care a întreprins o vizită în țara noastră la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Procedîndu-se la o trecere în revistă a evoluției relațiilor româno-britanice și evidențîndu-se cu satisfacție interesul ambelor părți pentru dezvoltarea lor multilaterală, a fost de asemenea subliniată, în spiritul Conferinței de la Helsinki, importanța realizării unor măsuri concrete de destindere militară și dezarmare, un rol important revenind în această privință popoarelor, opiniei publice, forțelor politice din fiecare țară chemate să abordeze într-un spirit nou aspectele militare ale securității, să militeze pentru progresul continuu pe calea edificării unor noi relații de egalitate și echitate.

Consecvența și perseverența României în transpunerea în viață a crezului său politic într-o Europă a păcii și destinderii sînt conjugate cu aceeași consecvență și perseverență cu acțiunile de solidaritate militantă față de partidele comuniste și muncitorești, de forțele progresiste din lumea întreagă. Săptămîna aceasta — la interval

IUNILOR LA EFORTUL DE A INAUGURA INTERNAȚIONALĂ, DE A INSTAURA VECINĂTATE ȘI COOPERARE ÎN LUME

de cîteva zile — tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu tovarășul Nicolas Chaoui, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Libanez, și cu tovarășa Laura Allende, membru al Comisiei Politice a C.C. al Partidului Socialist din Chile, sora fostului președinte al Republicii Chile.

Recunoașterea meritelor pe care președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le are în promovarea unor relații internaționale menite să contribuie la instaurarea unei noi ordini economice și politice în lume în interesul tuturor popoarelor, al păcii și securității internaționale, a devenit de mult un fapt de notorietate politică mondială. Iată, în acest sens, doar una dintre declarațiile din această săptămînă: «Trebuie să spun — a arătat dr. John Rose, participant la Congresul internațional de cibernetică și sisteme, cu prilejul primirii la președintele țării a unui grup de participanți — că sîntem încîntați de faptul că dumneavoastră, domnule președinte, ați acceptat ca România să găzduiască congresul nostru, că ați manifestat un mare interes personal față de această acțiune de cooperare internațională. După cum se știe, lumea de azi simte o mare nevoie de cooperare, iar dumneavoastră personal vă străduiți de mulți ani să promovați această cooperare internațională și mulți oameni, multe țări vă admiră tocmai pentru aceasta. Au venit aici oameni din 38 de țări ale lumii, ceea ce reprezintă într-adevăr un omagiu pentru viziunea dumneavoastră». În aceeași zi, cu prilejul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu, Jacques Petrel, directorul Institutului de înalte sinteze din Nisa, înmînînd președintelui României Medalia de aur pentru anul 1975 a Institutului, arăta că înalta distincție reprezintă o expresie a prețuirii și admirației față de personalitatea ilustră a președintelui Nicolae Ceaușescu, a prestigiului de care șeful statului român se bucură în rîndul poporului francez, a înaltei aprecieri pe care savanții francezi o dau neobositei sale activități în fruntea României, contribuției deosebite la cauza păcii și cooperării internaționale.

Raporturile multilaterale dintre România și Cehoslovacia au înregistrat în această săptămînă un nou act diplomatic menit să contribuie la amplificarea cooperării bilaterale, la cauza întăririi colaborării și unității țărilor socialiste. Vizita în România a președintelui guvernului Republicii Socialiste Cehoslovacia, Lubomir Strougal, se înscrie în procesul general al adîncirii raporturilor româno-cehoslovace, ale cărui momente foarte importante au fost înscrise de întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak, momente de deosebită semnificație, conferind noi dimensiuni legăturilor de colaborare dintre cele două partide, popoare și țări. În cadrul schimbului de vederi care a avut loc cu prilejul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu a premierului cehoslovac, a fost reafirmată hotărîrea României și Cehoslovaciei de a milita cu hotărîre pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, în spiritul Conferinței de la Helsinki, de a acționa consecvent pentru adîncirea continuă a prieteniei frățești, a colaborării și solidarității cu țările socialiste.

NICOLAE CRISTACHE ■

Primirea la președintele României a doamnei Margaret Thatcher, liderul Partidului Conservator din Marea Britanie.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Lubomir Strougal, președintele Guvernului Republicii Socialiste Cehoslovace.

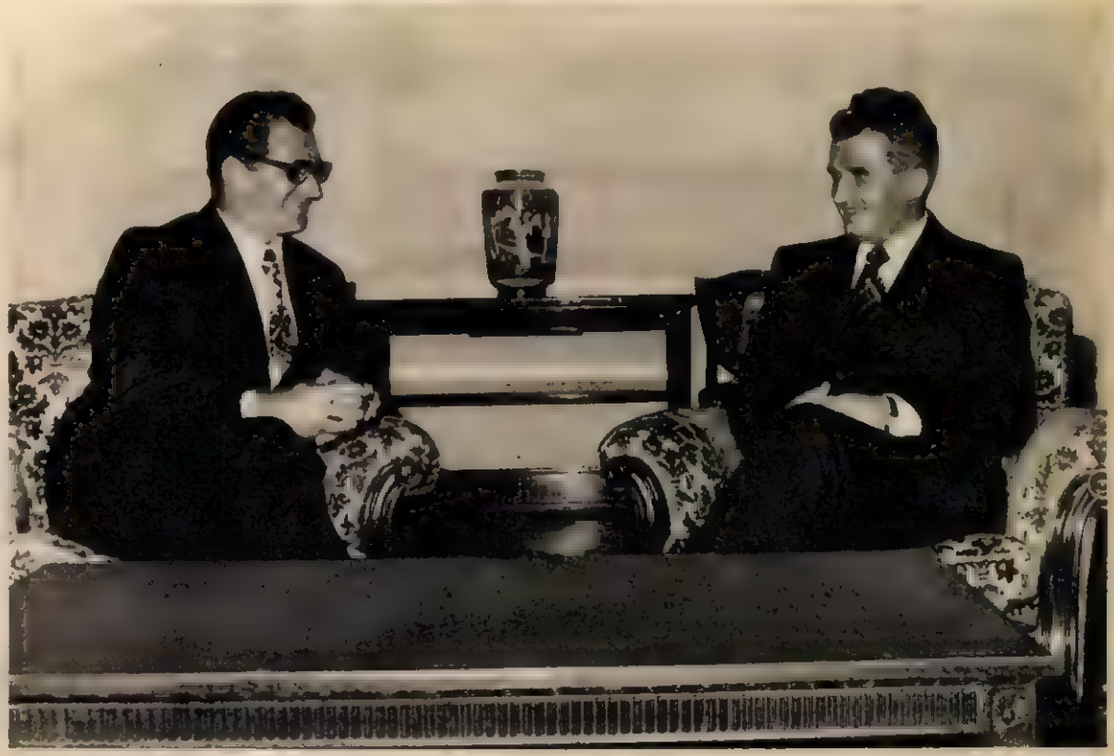

Ce înseamnă calificare înaltă? Răspunsul e destul de lung. Pentru astfel de produse trebuie să ai neapărat înaltă calificare.

Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

330 MW — socul de creștere al industriei de mașini electrice

flacăra actualitatea imediată

Ce se înțelege, în proiectare și fabricație, prin asimilarea unui produs nou? Cît de nouă e noutatea într-o industrie cu mari performanțe tehnice? Ce implicații are asupra procesului de producție asimilarea masivă a unor produse și, legat de aceasta, a unor tehnologii de ultimă oră? Ce implicații are în întreaga noastră industrie grea asimilarea rapidă a unor produse de cea mai înaltă tehnicitate? Ce se întîmplă cu oamenii angajați în operațiunile de asimilare? Ce înseamnă, în fond, «a asimila» un produs?

În dicționare, spune inginerul Tiberiu Ciubotaru, termenul are o listă întreagă de înțelesuri, foarte apropiate între ele. Cînd asimilarea unui produs sau a unei tehnologii de fabricație se face în condiții speciale — repede, masiv, urmînd un program prioritar — apar cîteva înțelesuri noi. În întreprinderea noastră, în atelierul nostru cel puțin, prin asimilare azi înțelegem, pur și simplu, proiectarea unor produse, într-o concepție românească, pornind de la condițiile pe care le avem în întreprindere, de la oamenii pe care-i avem, de la experiența, nu prea mare, pe care am căpătat-o în urma unor asimilări «veritabile», adică în accepția comună a termenului, prin preluarea unei licențe străine. Să discutăm, de exemplu, despre turbogeneratoarele de 330 MW, pe care le lucrăm pentru termocentralele de la Craiova și Rogojelu. Proiectanții au tradus în românește licența importată, noi — tehnologii — am pus la punct tehnologia de fabricație, întreprinderea a livrat unul, două și acum e gata să livreze al treilea turbogenerator gigant. Cum? Ce a adus după sine toate acestea? Ce urmează să fie? Iată o întreagă istorie.

*

Inginerul Ciubotaru este șeful atelierului proiectări tehnologice pentru alternatoare din cadrul Întreprinderii de mașini grele București. A terminat facultatea în urmă cu 25 de ani, 11 ani a lucrat la Electroputere, la proiectarea transformatoarelor de mare putere, pornind cît se poate de logic — ca inginer tînăr într-o industrie foarte tînără — de la transformatori mici ori de importanță medie, alți cîțiva ani în Capitală, într-un institut de proiectări. După o vizită la I.M.G.B., cere transferul aici și, pentru că nu i se aprobă, vine prin demisie. Cauza demisiei e destul de curioasă, dar dacă o cercetăm cu mintea și inima, deopotrivă, nu mai e deloc curioasă. Se cheamă «dragoste la prima vedere». Inginerul Ciubotaru a vrut, cu orice preț, să lucreze la I.M.G.B., la producția, în premieră, a turbogeneratoarelor de 330 MW. «Discuția cu privire la asimilarea de produse noi am deschis-o cu o serie de întrebări, spune inginerul Ciubotaru. **Există cîteva răspunsuri: tot ce nu asimilăm, importăm. Ca să nu mai importăm, trebuie să producem noi. Și nu oricum, ci bine, ieftin, competitiv pe piața mondială. Ușor de zis, greu de realizat. Am spus greu, dar n-am spus imposibil. Fiindcă nu e imposibil, producem.** Poți importa unul ori chiar mai multe turbogeneratoare, dar la foamea de energie ieftină a întregii noastre industrii este mult mai util să înveți să produci. În 1969, pe locul unde se află azi secția de asamblare, creștea porumbul. Sigur, nu sîntem unica industrie tînără. Una e însă un turbogenerator de 330 ori 650 MW și alta, să zicem, o fabrică a industriei ușoare.

E tendința generală în lume. Aceste mașini mari vor fi antrenate cu aburii produși de reactoare atomice. În U.R.S.S. sînt în funcțiune mașini electrice de 1 200 MW, Elveția construiește de 1 350 MW, R.F.G. anunță premiera unor mașini de 1 500 MW. Între 330 MW și 1 500 ar părea să existe o diferență apreciabilă. În fapt, lucrurile se pun astfel: produci sau nu turbogeneratoare de mare putere. Iar 330 MW înseamnă mare putere. **Noi am urmat o cale — în aparență — ocolită, în sensul că după ce am învățat să facem mașini de 330 MW, abia acum — gîndindu-ne la altele mai mari — începem să diversificăm producția mașinilor de puteri mai mici, cu mult sub giganții de 330 MW.** Poți să te întrebi: de ce așa și nu altfel? Există un răspuns: în construcția de mașini electrice de mare putere nu avem o tradiție. Or, dacă nu e posibil să sări niște etape și nici să le «scurtcircuitezi», atunci înveți construind la cel mai înalt indice de tehnicitate. Produci după o licență bună, învățînd lecția repede și corect, apoi aplici ce ai învățat, lărgind gama de produse. Cînd am primit proiectul pentru care trebuia să întocmesc tehnologia de fabricație — în 1970 — mărturisesc că am avut cîteva zile de teamă, în cel mai curat înțeles al cuvîntului. Am studiat proiectul atent, l-am învățat practic pe de rost și mi-am pus următoarea întrebare: dacă eu, care am douăzeci de ani meserie, nu îndrăznesc să-l fac, cine ar putea oare să-l facă? Am răspuns: nimeni!, chiar dacă dubiul ființei mele, adică acel glas care mă obligă întotdeauna să procedez cu prudență, științific, inginerește, îmi spunea că nu sînt singurul în stare de asta. Chestiunea era însă foarte simplă: ori, ori. Nu numai în ce mă privea, ci și pentru cei mai mulți din oamenii întreprinderii. Nu ai prea des în viață șansa să te ocupi de asemenea lucruri».

Mașinile-unelte de la I.M.G.B. sînt mari și, mai ales, puternice, capabile să prelucreze piese de zeci de tone. Unele sînt specializate — pentru prelucrarea axului rotorului, bunăoară — altele execută programe diverse, pentru mașinile electrice ale sistemului energetic, dar și pentru fabricile de ciment. Cum rebutarea unei piese de asemenea dimensiuni înseamnă sute de mii dacă nu chiar milioane de lei, muncitorii au o calificare înaltă.

«Ne-am temut, la producerea primului turbogenerator de 330 MW — continuă inginerul Ciubotaru — că muncitorii vor întîmpina greutăți la producerea pieselor grele — rotoare, carcase, palete — care, în ciuda dimensiunilor, cer o prelucrare extrem de precisă, de ordinul micronilor. Surprinzător, emoționant chiar, treaba a mers ca la carte. Greutăți am avut însă, și nu dintre cele obișnuite, ci legate de lipsa experienței. Cumperi licența, cumperi și tehnologia, dar cel care vinde nu-ți dă și meseria. Se poate întîmpla ca proiectul să fie perfect, tehnologia exactă, iar lucrul să iasă prost. Într-un timp aveam niște complicații cu izolațiile. Montam totul cu grijă, dar la probe izolația era străpunsă. Am văzut, după cîteva eșecuri, muncitori în vîrstă plîngînd. Era în joc întreaga lor meserie. Nimeni nu mai avea curajul să repete, s-o ia de la capăt, eu însumi eram atît de surescitat încît mă temeam să mă apropii de mașină. E greu să înțelegi asta dacă n-ai trăit-o: să ai sentimentul că ai lucrat hipercorect, să spui «acum e imposibil să nu meargă» și cînd faci proba să se aleagă praful de tot. Cauza era ridicol de simplă: fiindcă strîngeam ceva mai mult decît era nevoie niște șuruburi, acestea apăsau carcasa pe izolație și-i modificau condițiile de lucru. Astfel de detalii, care se numără cu sutele la realizarea primului produs după o licență, nu le cumperi de nicăieri. La al doilea și al treilea generator, cu îmbunătățirile de tehnologie pe care ni le-au sugerat muncitorii și maiștrii noștri, lucrurile s-au desfășurat mai mult decît mulțumitor. Cu oamenii care acum patru ani aveau o calificare mediocră ne încumetăm azi la asimilarea unor produse și tehnologii noi. Dau, în sfîrșit, răspunsul la una din primele întrebări: «a asimila» înseamnă, în ce ne privește, «a proiecta în pas cu tot ce e mai bun în tehnica mondială». Nu spun «mai nou» pentru că noutăți intervin de la o zi la alta. Mă simt însă obligat să spun «mai ieftin». Aflîndu-mă într-un timp în Elveția, discutam cu doi tineri ingineri dintr-un birou de proiectare. Subliniez: tineri ingineri. I-am întrebat la ce lucrează. În loc să-mi răspundă la întrebare, mi-au explicat că încearcă să ajungă la o soluție ca piesa pe care o aveau în schițe pe planșetă să fie mai ieftină. Prețul de cost era elementul care le modela întreg efortul de concepție. **Aceasta e cheia: prețul de cost. Dacă mie mi s-ar cere o idee pentru îmbunătățirea învățămîntului tehnic superior, aș cere ca, ori de cîte ori profesorul vorbește de noutate tehnică, să pună și problema prețului. Inginerul proiectant trebuie să gîndească egal și asupra calității și asupra prețului.** Cînd o mașină-unealtă de la I.M.G.B. stă o oră fără lucru, la mașina aceea se pierd între 2 000 și 4 000 lei. Scrie chiar pe mașină. Și aș mai avea o propunere: să fie alcătuit un program anume pentru toți profesorii care se ocupă de mașini-unelte, astfel ca să treacă de cîteva ori prin Întreprinderea de mașini grele-București, să vadă cum se realizează în fapt un turbogenerator gigant. Noi sîntem o întreprindere foarte vizitată. E păcat că nu ne vizitează și cei care pregătesc cadrele de mîine ale industriei de mașini electrice.

Sînt observații care privesc esența problemei: zece ani de acum înainte vom produce aceste turbogeneratoare fiindcă soluțiile tehnice actuale ne permit să construim mașini pînă la 2 500 MW. Începînd cu cincinalul următor, directivele de partid prevăd acoperirea necesarului de energie electrică într-o proporție categorică prin mașini electrice fabricate în țară. Pentru asta e nevoie de cadre pregătite să producă turbogeneratoare de 330 MW, în principal, și să **asimileze**, adică să proiecteze și să fabrice o mare varietate de mașini electrice mici precum și, în funcție de necesități, mașini din ce în ce mai mari.

În industria mașinilor electrice mari am avut de depășit un adevărat «șoc de creștere» și șocul a fost tocmai acest «330 MW». El dă locul geometric al ingineriei noastre, școala și certificatul profesional al unui mare număr de oameni».

TUDOR OCTAVIAN ■

flacăra
actualitatea imediată

REPORTAJE ÎN SCHIMBUL III

ce am aflat într-o noapte, pe o macara plutitoare

A trecut de miezul nopții și eu continuu să stau în cabina macaralei plutitoare GATZ NR 318. Inginerul Ovidiu Constantinescu vădește semne de oboseală: cască motivul. Ne aflăm la kilometrul 170, pe malul stîng al Dunării. Mai precis, în docurile portului Brăila, punct cu activitate neîntreruptă. Zi și noapte se încarcă sau se descarcă aici zeci, sute de nave maritime și fluviale. Vasile Coman, 43 ani, macaragiu, stă de 12 ore prins de scaunul macaralei. Se răzbună pe două manete; le obligă să-i asculte comenzile, să determine un mastodont metalic de 45 tone să scoată dintr-un șlep sub pavilion cehoslovac cîteva zeci de mii de tone de laminate. De cînd s-a așezat în scaun a manipulat 1 000 tone de mărfuri: minereuri, laminate, lemn de construcție rurală, balastru etc. Despre Dunăre are o părere: «Nu e neagră, tovarășe reporter; o privesc de aici de 20 de ani și e albastră. Albastră cum e cerul». Am înțeles că Vasile Coman știe multe despre Dunăre. I-a și plăcut. A fost macaragiu la «uscat», a lucrat la Buzău, în orașul lui, la Brașov, Ploiești și Bicaz. Nu s-a liniștit pînă nu a ajuns la Dunăre. O cunoaște bine. A lucrat la Măcin, Tulcea, Hîrșova și un an la podul de la Vadul Oii. Munți de balastru a descărcat la pod. Zice: «Era în februarie. Încărcam laminate într-un șlep. S-a stîrnit o furtună. Pe asemenea timp nu se prea lucrează. Noi trebuia să terminăm. S-a produs o suprasolicitare în cabluri și s-au rupt parîmele care mă ancorau de mal. M-au furat valurile și mă depărtam tot mai mult de șlep. Era noapte și am dat alarma. A sărit tot echipajul, m-a ancorat din nou și am continuat să încarc. A doua zi convoiul a plecat».

— Cum e meseria?

— Pentru cine o privește, e grea. Mie, după 20 de ani, mi se pare și frumoasă.

*

26 de echipe a 14 muncitori. Și ar mai trebui. Forța de muncă nu e suficientă în port. Un muncitor docher manipulează într-o zi și 900 de saci cu ciment sau alte mărfuri. Îi ia din vagon, îi pune în remorcă, tractoristul Constantin Moldoveanu îi transportă pe vas și docherii iar îi descarcă în magazie. Sacii devin caric. Adică încărcătură. Cimentul de multe ori frige. E foame mare de ciment. N-are timp să se răcească de la Fieni pînă la Brăila-port. Iar oamenii de multe ori își frig mîinile cu ciment. Cu toate acestea, în noaptea de vineri, 29 spre 30 august, în portul Brăila docherii au manipulat 10 188 tone mărfuri, dintre care foarte mult ciment. Planul prevedea doar 6 500 tone. Au mai manipulat: grîu, minereuri, fosfat, fier beton, balast și nisip, lingouri de aluminiu și fontă, berbecuți etc. Dacă vrei să știi cît de bogată e o țară, du-te într-un port. Vei afla. Munca e aspră, tenace. Docherii au o voință și o dragoste pentru port și mai tenace. Iosif Bălănică, 50 ani, șef de echipă. Din '44 numai în port. De 31 de ani încarcă și descarcă vapoare, care pleacă în toată lumea. Tatăl său, Neagu Bălănică, a plecat la pensie tot de aici. Azi au tras pînă la miezul nopții și numai aud că strigă oamenilor: «Mola, băieți!» Înseamnă că lasă lucrul și se odihnesc 5-8 minute. Pe urmă strigă iar: «Vira, fraților!» Și frații lui Bălănică, înțelegeți că e vorba de oamenii din echipa pe care o conduce, încep iar munca. Dar cel mai vechi în port nu e Bălănică, ci Marinache Cioran. «Aveam 17 ani cînd am luat primul sac în spate și am trecut schela. Dacă tot n-am amețit, am rămas. Și au trecut 37 de ani. Sînt niteluș, nu»? E șef de echipă, are doi copii, luna trecută a cîștigat 3 016 lei. În ordinea vechimii, urmează Nicolae Dumitriu, Haralambie Samoilă, Petrică Saghinov, Nicolae Mitrea, Ilie Drăgan, Constantin Mereoru și alții.

— Cîte vapoare ai încărcat la viața dumitale, nea Ciorane?

— Hi, hi; dar ce, crezi că le-ar mai încăpea Dunărea?

*

Paralel, dar termen, înseamnă rotirea echipelor de docheri de la o muncă mai grea, de la ciment de pildă, la alta mai ușoară, și invers; pentru a se echilibra atît efortul oamenilor, cît și veniturile bănești. Nimeni nu se supără. E legea cea mai echitabilă a portului. În port la Brăila munca este organizată în două schimburi de bază și al treilea e pe cale să se generalizeze. Secția de exploatare portuară este ajutată de celelalte secții: de producție, navigație și mecanizare. Întreprinderea (Grupul de exploatare flotă și porturi, Brăila) și-a realizat planul cincinal din luna iulie. Portul, deși încă insuficient dotat tehnic, ar putea — susține inginerul Ovidiu Constantinescu — să preia o activitate mai mare. Ar trebui însă ca navele să fie dirijate în port cu o oarecare ritmicitate. S-ar elimina uneori contrastaliile.

— De ce intră navele în contrastalii?

— Noi încasăm «disphech», adică niște recompense bănești, cuvenite pentru navele operate înainte de termen. Deci, pentru reducerea timpului de staționare.

— Nu ne-ați răspuns totuși la întrebare.

— Da, sînt și situații cînd navele depășesc termenul de staționare și statul plătește penalizări (contrastalii — n.n.).

În portul Brăila, ne relatează în continuare interlocutorul nostru, această situație e mai puțin întîlnită decît în celelalte porturi românești. Cauzele? Naviosirea (contractarea — n.n.) unor nave necorespunzătoare, depășirea uneori a capacității portuare din lipsa posturilor de lucru, a utilajelor sau chiar a forței de muncă în perioadele de vîrf de trafic. Alteori din cauză că furnizorii nu livrează la timp marfa: exemplul unor fabrici de ciment. În noaptea documentării noastre, trei nave așteptau de cîteva zile în contrastalii, măcar din una din aceste cauze. Un exemplu: vasul românesc «Bega» a staționat 17 zile, încărcat doar cu 1 050 tone bumbac. În două zile putea fi descărcat. De ce n-a fost? Stația CFR Brăila nu a pus la dispoziție NAVROM-ului vagoanele necesare. Și să reținem că de toate aceste unități economice în conflict — CFR, NAVROM — răspunde unul și același minister: al transporturilor. Cum și-o fi explicînd?

A trecut de mult de miezul nopții. Îmi stăruie în minte vorbele docherilor: «Tovarășe reporter, poate ne ajutați; scrieți acolo că fabricile de ciment au obligația, prin lege, să ne trimită cimentul paletizat». Cum vine asta? «Lăsați că știu ei cum. Frige al dracului. Ia uitați brațele».

Celălalt mai nu se vede din întuneric. Aș fi vrut să-l văd, acolo am copilărit. Dar nu-i văd! Îl intuiesc cu ușurință la numai cîteva sute de metri. Și, între maluri, drumul cel mare al Europei, Dunărea, umblă ca un bivol negru. Adică lenea. Dar macaragiul Vasile Coman tot nu cade de acord. El tot albastră o vede.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

drumul cel mai scurt către o nouă zi

Întreprinderea de mașini casnice «23 August», generic stimulativ, înscris în arc de cerc deasupra porților mari. Întreprinderea nu se deosebește de altele la fel, căutînd-o, decît prin apropierea de gara din Satu-Mare.

Spre miezul nopții, o parte a vieții orașului se concentrează și se continuă aici; schimbul trei este de fapt schimbul unu, schimbul ce pregătește trecerea într-o nouă zi. Schimbul trei, sau unu cum l-am numit, aflu, este și expresia sentimentului de solidaritate umană ce-i însuflețește în muncă pe lucrătorii sătmăreni. «După cum e cunoscut, declară maistrul Gheorghe Mare, orașul nostru în acest an n-a mai fost lovit de calamitate, dar știm ce înseamnă ea din 1970, și sarcinile pe care ni le-am luat suplimentar nu le putem realiza decît în trei schimburi egale pentru toți lucrătorii întreprinderii. Mie, de pildă, în 1970, apele mi-au luat casa și au dus-o undeva unde n-am mai găsit-o. Un marinar din Constanța, fără să mă cunoască și fără să-l cunosc, și-a luat concediul de odihnă și de bunăvoie și nesilit de nimeni a venit să-mi ajute; s-a prezentat la județ adică și de-acolo a fost îndrumat către mine. Două săptămîni încheiate îl auzeam dimineața de dimineață, în curte, strigîndu-mi încurajator: «Școală, frate Ghiță, școală, copiii stau în cort». Nu m-a lăsat deloc și mi-a fost, îmi este și-o să-mi fie pînă la moarte ca un frate. Anul următor, în 1971 deci, a venit din nou, tot în concediu, de data asta pur și simplu să mă vadă și să mai schimbăm o vorbă; se întorsese tocmai dintr-o lungă călătorie și firește mi-a adus și un cadou. Anul acesta, împreună cu soția, ne-am dus noi la el; ne-au întîmpinat ca pe niște rude bune femeia lui și copiii pe care nu-i cunoșteam decît din fotografii; el era plecat în Japonia unde, desigur, gîndindu-se la noi, ne credea la Satu Mare, nicidecum în ograda lui de lîngă mare unde ne-am simțit atît de bine încît soția mea, cu toate că n-are voie la mare, nu și-a adus aminte de asta decît la înapoiere... Prietenia noastră, zicea, n-are nevoie de aplauze, și e bine să ne ferim s-o facem publică, adică prin intermediul ziarelor, și s-a opus ziariștilor care au încercat să scrie despre fapta lui...

Fără îndoială, introducerea schimbului trei la montaj, unde sînt maiștru, a urmat o nevoie economică în primul rînd și, cu toate că la vîrsta mea ordinea este un semn de bătrînețe, am putut observa totuși că succesiunea schimburilor ne apropie mai repede de rigoarea pe care trebuie s-o aibă un adevărat bărbat; cunoașterea de sine, a mecanismului care este omul, devine o condiție de lucru, o forță de lucru, cum se zice uneori; învățăm să ne odihnim cu adevărat, să cunoaștem avantajele unei odihne chibzuite, adică tocmai ceea ce deosebește maturitatea muncii de tinerețea ei... Schimbul trei este mai dificil și, ceea ce este ciudat, nu pentru noi, oamenii maturi, în primul rînd, ci pentru tineret; randamentul este mai mic, nu cu mult mai mic, dar mai mic; apoi, vreau să mai spun că schimbul acesta este greu și, fiind astfel, nu datorită nouă, înțelegînd cu alte cuvinte că trăim vremuri ale căror nevoi trebuie deprinse, chiar dacă uneori organismul însuși încearcă să li se opună, asta înseamnă disciplinare, ceea ce după mine e ca o întărire a omului ca răspuns la ce-l așteaptă... Înainte de a merge la mare am fost — din cauza soției, căreia i s-a recomandat aer curat — la Sinaia, la cota 2000 tocmai erau veniți niște norișori mici și albi, foarte frumoși, pe care i-am privit, cum se spune, i-am admirat pînă ce s-au dus; și asta e o parte din viața noastră; la recomandarea medicului; dar la mare n-a mai fost medic, dimpotrivă, ne-am dus împotriva voinței lui și fiindcă nu cunoșteam locurile luam autobuzul. În fiecare zi în altă direcție, pînă la capăt; de-acolo ne întorceam pe jos; n-aveam bani prea mulți, nu ne-am avîntat în restaurante, am mîncat la autoservire, descoperind că poți cheltui puțin chiar la mare și mai ales că mîncarea de la acest gen de magazine este gustoasă și la fel peste tot... Soția mea, care este o femeie de treabă și a crescut doi copii în mai multe schimburi decît mine, zicea că asta înseamnă să cunoști treptat viața, și să i te supui, ceea ce fără s-o spună, am înțeles că după ea înțelepciunea înseamnă să cauți, și nu numai atît, chiar să găsești, drumul cel mai scurt și cel mai simplu, ca să revenim la schimbul trei, la noi în întreprindere, de pildă, s-a rezolvat ceea ce nu se gîndea nimeni că se poate, tocmai datorită lui, adică el ne-a obligat să ne gîndim la drumul cel mai scurt și cel mai simplu; este vorba de problema transportului; cînd se lucra într-un singur schimb, mai mergea să faci cinci ore pe drum, asta corespundea într-un fel programului de muncă de la țară; odată cu schimbul trei lucrurile s-au schimbat, adică n-au mai mers; n-au mai mers pînă-ntr-atît încît a înțeles pînă și regionala C.F.R. Cluj-Napoca; acum oamenii ies din schimburi și se urcă direct în tren, după ce-și fac și unele cumpărături. Schimbul trei mai înseamnă lucrul pe bandă: schimbul unu pregătește schimbul doi, cel de-al doilea pe al treilea și așa mai departe; fără să vrei te gîndești la cel ce urmează după tine, ca la rîndu-i să se gîndească la cel de după el și așa mai departe; iarăși la tine și la toți conducerea întreprinderii care a dispus ca bufetul să funcționeze și el fără întrerupere, la fel dispensarul și cabinetul dentar; preocuparea de bază a devenit munca și în interesul ei nevoia de odihnă ne poate simplifica mult viața.

Înainte de a merge la culcare, în jurul orei 8 dimineața Gheorghe Mare era în piața orașului după cumpărături, conform diviziunii familiale a muncii; era ușor de presupus că interlocutorul meu nu se gîndea în urmă la discuția noastră, ci înainte, spre masa de prînz.

«Dacă munca în trei schimburi nu mă face să mă gîndesc la eventualitatea mutării mele mai aproape de întreprindere, adică la oraș?...» «Nu, afirmă Ion Moldovan, strungar la secția sculărie. Nu simt această nevoie și eu dacă n-o simt nu mă mut. Fac trei ore în plus, dar nu mă mut. Mai înainte făceam cinci și acum mi se pare ușor. Uneori am obiceiul să gîndesc și ultima oară, socotind cum e mai bine sau mai rău, nu mi-a fost greu să-mi dau seama că un orășean pierde la piață sau în alte lucruri pe care la țară eu nu sînt obligat să le fac, cum ar fi de pildă deplasarea cu tramvaiul pentru plata luminii sau a telefonului, chiar și pentru vizitarea prietenilor, mai mult de trei ore. Fiindcă sînt tînăr și mi-am făcut casă, n-am televizor, dar e primul obiect programat pe lista de cumpărături, și, după cum probabil vi se întîmplă și dumneavoastră, dacă sînteți însurat, asta-i baza distracției. Cînd vor crește copiii mari, dacă nu-mi iau mașină, mă voi gîndi și la oraș, dar n-au crescut și nici mașină n-am. Dacă îți cunoști interesul, și munca te obligă să ți-l cunoști, înveți și să te odihnești după fiecare schimb cum se cuvine; iar pe lîngă curtea mea nu trec deocamdată nici tramvaie, nici automobile și nici matinee nu există. Dorm bine ziua, încît uneori mi se întîmplă chiar și în primul schimb. Dacă îți place să lucrezi în primul schimb, îți place și în schimbul trei și chiar dacă judec după mine, asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Poate că la noi, la țară, noaptea e mai răcoare și diminețile mai lungi, ceea ce nu mă-mpiedică să înțeleg că atunci cînd cineva afirmă că altfel nu se poate și că așa e bine, cu toate că diminețile rămîn la fel de lungi și nopțile de răcoroase. Probabil țineți cu vreo echipă din București, eu țin cu Olimpia, care nu e o echipă cine știe ce și tocmai de aceea meciul de mîine cu Dinamo mă neliniștește pînă la a vrea să plîrdă dar să se termine o dată... Și cu toate astea n-o să mă duc la meci, îl voi asculta la radio, deși în urmă cu un an, aș fi neglijat orice efort și aș fi fost pe stadion chiar dacă în continuare ar fi însemnat să pierd patru ore degeaba pînă la schimbul trei și să ajung acasă, a doua zi abia, frînt de o oboseală pe care n-aș mai fi avut cînd s-o recuperez. Schimbul ăsta, trei, mă face să-mi calculez efortul la fel ca bunicu-meu care, în perioada secerișului nu se-mbăta niciodată, ca să se poată scula a doua zi cu noaptea în cap. Dar nici nu-și lua concediu în perioada culesului viilor, cum voi face eu în acest an și în ceilalți care urmează...»

NICOLAE CRISTACHE ■

flacara

martor ocular

telcoriman,
între ceasul torid de
grâu,
și cel al porumbului

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

A fost și aici, în Teleorman, ca pretutindeni, un an agricol dificil.

Trec printre lanurile de porumb țesute strins și înalt pe toate zările. Uneori, ele sînt nepătrunse ca și o junglă și, ca și ea, debordînd de viață. Viață secretă, fierbinte, copleșitoare, care te învăluie și te amețește de pretutindeni. Viața rodului copt, debordînd de putere. Viața rodului care se frînge sub mîna omului. Uneori, culegătorii ar trebui, îți zici, să-și croiască drum prin gigantica vegetație ca și în junglă, cu săbiile. E porumb frumos. E porumb bogat. Mărturisirea celor ce l-au făcut e însă, în acest anotimp, alta decît în altele. E mai puțin liniară decît o rezumă eternul: «Am arat, am însămînțat, am prășit, am cules». În acest ciclu etern, cu tiparele înghețate, netulburat în simetriile-i legiuite de cînd se știe, a intervenit, pe neașteptate, ceva. Au intervenit, pe neașteptate, în vara aceasta, apele.

S-au revărsat și aici, în iulie, ape mari. Au bîltit pe mii și mii de hectare. A plouat torențial. Au căzut într-o singură lună, în iulie, peste 200 de milimetri de apă pe metru pătrat (aproape jumătate din cît, de regulă, cade de-a lungul unui an întreg). Au căzut, în acest bărăgan al Teleormanului, pe această cîmpie a soarelui, cele mai multe, ca intensitate în timp, ploi din țară. Polul ploilor, în vara aceasta, s-a mutat aici. Din 2 000 de hectare cu grîu, îmi spune la I.A.S. Zimnicele directorul Eugen Matei, 500 au suferit de exces de umiditate iar 600 au fost înecate, acoperite literalmente de apă, pînă la spic. Recolta culeasă: 3 200 kg la hectar. E mult, e puțin? E puțin, față de anii trecuți. E bine, dacă intră în socoteli și apele. Dar I.A.S. Zimnicele nu-i, poate, cel mai sugestiv exemplu. În registrele grîului, Zimnicele nu este în primele rînduri, pe prima pagină, ci undeva mai jos și mai departe. Cooperative agricole de producție precum cele din Furculești, Purani, Moșteni sau «Dunărea» din Zimnicea au cules, fiecare, peste 4 000 de kilograme de grîu la hectar. Cele mai mari recolte ale cincinalului, cu 21 la sută peste media celor patru ani anteriori. C.A.P.-urile au scos, de pe hectarul cu grîu, cu peste 600 de kilograme mai mult ca în vara trecută. La porumb se așteaptă (se așteptă, la ora vizitei mele aici, în ultimele zile de august) cam 3 400-3 500 kg la hectar.

Și totuși, și aici, în Teleorman, ca pretutindeni, a fost un an agricol dificil.

Anul agricol, munca agricolă, nu sînt, o știm, niciodată ușoare.

Sînt, în acest județ sau bărăgan al Teleormanului, vaste, extrem de vaste întinderi unde domină, mai mult ca în alte locuri, această mare civilizație — a grîului, a porumbului. 130 000 hectare cu grîu, în anul agricol pe care l-am străbătut. 16 500 de hectare cu porumb în C.A.P.-uri, 20 000 în .A.S.-uri. O grandioasă civilizație a pămîntului, dar, în același timp, civilizația unor plante care, de fapt, își dăruiesc splendoarea doar o singură dată, într-un singur sezon. Apoi mirișțile sînt păscute cu vitele, arse, întoarse cu plugul tractorului. Pe cealaltă față a țărînei se scrie cu sămînță nouă. Apoi iar, într-o aspră înverșunare de a învesnici nimicul, fiindcă, lăsat o singură dată de capul lui, scăpat o singură dată din mîini, pămîntul dă doar spini și bălării. Plantele nu rămîn nici în amintiri. Pînă și rădăcinile lor se resorb. Ele n-au constanța pietrei și durata bronzului. Pentru a construi un etaj vegetal deasupra țărînei — grîu pînă la brîu, porumb pînă la creștet — trebuie să muncești cumplit, să închipui lanurile, să le zidești, să le dobori tu însuți cu brațul, apoi să nu mai ții nimic, apoi s-o iei de la capăt. Numai în artă, observa cineva, zădărnicia e atît de sublimă. Dar această zădărnicie — această aparentă zădărnicie — înseamnă plinea. Această arhitectură efemeră a vegetalelor — care sînt însuși efemerul — înseamnă plinea și viața țării. Iar în această arhitectură, în acest an, mai mult ca în alții, au intervenit niște date noi. Au intervenit niște puncte de temelie, de certitudine, care, sfidînd efemerul, au făcut ca această civilizație a pămîntului, aici, în Teleorman, să se construiască cu o știință și cu o artă unice.

Anul acesta, îmi spune inginerul Boncotă, director adjunct al Direcției județene a agriculturii și industriei alimentare, dacă ploile mai zăboveau cîteva zile, atît cît să se poată culege grîul, recolta ar fi fost cu 5-600 de kg/ha mai mare. Fiindcă anul acesta, mai mult ca în alții, s-a făcut din problema grîului o problemă: cu tehnologii stabilite precis, diferențiate pe zone (Teleormanul avînd, la acest capitol, un spectru larg și divers de soluri, deci o bătaie de cap mai mare: de la cernoziomul șocolatiu la cel degradat, de la nisipuri lutoase la soluri reci), cu o mai bună amplasare a culturilor, cu o mai bună structură a solurilor, cu o mai bună echilibrare a fosforului și a azotului îngrășămintelor, cu o mai bună pregătire și instruire a oamenilor, cu o mai bună organizare a lor.

Ce înseamnă aceasta?

Înseamnă, îmi spune un ceas mai tîrziu Marin Nedea, directorul S.M.A.-ului din Purani și președintele C.A.P.-ului din aceeași comună, Erou al Muncii Socialiste și unul dintre campionii grîului (recolta cooperativei: 4 220 kg la hectar), înseamnă, de pildă, că nea Ion Trifu sau nea Petre Rădulescu, sau oricare dintre mecanizatorii stațiunii, ca și oricare dintre țăranii cooperativei, și-au avut partea strictă, la toți bogată, de pregătire și instruire, partea strictă, exactă, de sarcini, pe număr de ari, pe zile și ceasuri. Și-a avut și el, în primul rînd el, ca președinte și ca director, partea lui (întinsă pe zile, uneori și pe nopți) de instruire științifică, tehnică, tehnologică, organizatorică, mobilizatoare, critică... Partea lui și părțile celorlalți s-au împletit, s-au întregit, astfel ca toți, în campania grîului, «să țină de un singur băț, să vorbească o singură limbă».

Discutăm despre grîu într-un lan de porumb. Nea Marin Nedea e un om micuț, nu știu dacă are 50 de kilograme și, dacă se depărtează de mine un pas, îl pierd. Marea adîncă de verde îl înghite într-o clipă. Lîngă noi, pe un front larg de cîteva zeci de metri, oameni și combine, rînduiți în lanțuri ritmice de luptători, cu respirația măsurată de bătăile crude ale unor tobe îndepărtate (sînt paiele de vînt ce vin dinspre Dunăre), înaintează, ca o gigantică oaste a defrișării. Soarele arde.

După încă un ceas, în amurg, sînt din nou la I.A.S. Zimnicele, în compania directorului Eugen Matei (înalt, 45 de ani, dar cu părul alb, deși e director aici de numai 5 ani...), cu care străbat, la fel, lanuri bogate, de la care se așteaptă pe puțin 7-8 000 de kilograme la hectar.

O noutate a acestui an, la Zimnicele: prima producție de «porumb pastă», concentrat cu calități nutritive superioare, pe o suprafață de vreo 400 de hectare. Agronom de profesie, dar zootehnist pasionat («sînt, cum să zic, zootehnist de inimă albastră»...), directorul, fericit, mînglie realmente cu privirea lanurile. «O să asigurăm necesarul de concentrate din producție proprie, o să creștem niște viței, o să vedeți»...

De fapt, noutatea cea mare, noutatea numărul unu a anului, la Zimnicele ca și la Purani, ca și în toate satele cîmpiei teleormănene, au fost, mi se spune, țăranii.

Da, țăranii.

«Am avut la grîu, îmi spune directorul Eugen Matei, la hectarele alea înecate pînă la spic, ajutoare mari, au venit militari, au venit orășeni... Dar am avut și țărani. Au venit niște cosași din Izvoarele, vreo sută de inși. Au muncit ce nu s-a pomenit. N-am mai văzut niciodată niște cosași ca ăștia. Munceau, n-o să mă credeți, de săreau scîntei din apă, cînd dădeau cu secerile»... La I.A.S. Zimnicele au fost o sută, la Purani și în celelalte comune au fost zeci de mii. Zeci de mii de țărani, satele înseși, de la mic la mare, cu coase, cu seceri și mai ales cu ceea ce, fără să ezităm la cuvinte, vom numi dăruire, vom numi pasiune.

Se zice uneori că satul, în lumea de astăzi, a devenit un fel de paradox social. Se mai zice că oamenii satului — ei înșiși! — i-au cam întors, de la o vreme, spatele. Se mai zice cîte o dată sau se subînțelege — că oamenii satului și-au cam uitat pămîntul. Se zice — în această epocă a industriei, deci a orașului, în care exodul satului spre oraș a căpătat proporții de fluviu — că țăranul și-a cam uitat țărănia, deci începuturile, deci pămîntul.

Da, toate acestea se zic... Dar ei, țăranii — ei ce zic?

Cuvîntul lor a fost spus. În anul acesta, mai mult ca oricînd, aci, în Teleorman — și nu numai în Teleorman — trofeul grîului și al porumbului sînt opera lor, opera muncii și a pasiunii lor. Toată suflarea satelor, în ceasul torid al grîului, a fost mobilizată pe cîmp. Toată suflarea, în acest ceas la fel de torid al toamnei, la fel de intens în chemările muncii, este mobilizată aici, lîngă pămînt.

«Pentru țăranul nostru, scria cîndva Rebreanu, pămîntul nu e un obiect de exploatare, ci o ființă vie... El se simte zămislit și născut din acest pămînt ca o plantă fermecată care nu se poate stîrpi în veci vecilor. De aceea pămîntul e însuși rostul lui de a fi. Pămîntul nostru are un glas pe care țăranul îl aude și-l înțelege. E «sfîntul pămînt inspirator» care ne-a modelat trupul și sufletul»... Dar oare mai este așa și astăzi?

Am meditat la vorbele lui Rebreanu nu într-o bibliotecă, ci într-un sat din cîmpia teleormăneană, stînd de vorbă cu niște țărani.

La Dideși, ca peste tot, porumbul e frumos și bogat. A ieșit bine, în vară, și grîul, deși «a plouat virtos, a inundat, ziceai că nu mai e lan de grîu, ziceai că grîul e orezărie»... Mi-o spune un om al locului, nea Radu Tache. Sîntem în lanul de porumb, între sutele de culegători ai C.A.P.-ului. Îi cam încurc pe nea Tache cu vorbele mele, cu întrebările mele, îl cam țin din treabă; omul se mișcă grăbit printre tujerii încărcați, vorbele se pierd în troznetul știuleților ce se rup, în foșnetul surd al vîntului, în vorbele și strigătele celorlalți. Muncește din zori, acum e amiază, fața îi lucește de transpirație, cămașa descheiată la piept e leoarcă. El, zice, acum e bine, cu grîul a fost altceva... S-a secerat în apă pînă la genunchi. El, mai întîi, n-a fost la seceră, a dat ajutor la salvarea vitelor. Nu s-a dus deci de la-nceput la seceră, nu că n-ar fi vrut sau că ar fi uitat să secere (deși, dacă e s-o luăm pe-așa, putea să și uite, sînt ani buni de cînd în sat nu se mai secerâ, grîul se recoltează de mult cu combinele; ei, glumește, cum să uiți să seceri? Nimeni nu uită ce-i asa secerâ, dacă a ținut-o vreodată în mînă). Deci întîi a ajutat la salvarea vitelor, apoi, ca toți ceilalți, a secerat. A secerat prin apă. Dacă-i trecea cumva prin gînd că o să vină apele? Da, și el, și ceilalți, le așteptau, erau pregătiți, știau că vin.

Curm discuția, ca să-i las totuși să și muncească. Mă gîndesc (și după o clipă i-o și spun) că această așteptare a apelor, a ploilor, a puhoaielor, este mai mult decît o spaimă ancestrală, rămasă în ei din strămoși. Mă gîndesc (și după altă clipă i-o și spun) că această așteptare a apelor, a puhoaielor, e, într-un fel, un sentiment istoric. Deci și ei, și ceilalți, știau că vor veni, știau că nu se pot ascunde, că nu se pot feri din calea lor, știau că trebuie să lupte, să se bată. Dă din cap: e adevărat. Și-l tot aflt de adevărat, adaugă, că «evenimentul» din vara asta, dacă s-ar fi întîmplat altădată, n-ar fi pus oamenii pe atîta foc. Fiindcă niciodată, ca acum, oamenii n-au avut atît de multe, sub valuri sau deasupra valurilor. Fiindcă niciodată satul n-a avut bogății mai mari, în recolte și vite, în tot ce înseamnă viața și casa omului, ca acum.

A vorbit mult, se pare împotriva obiceiului lui... Pare el însuși uimit de cîte a spus și de cele ce-a spus, fiindcă pe față i-a apărut ceva ca o tulburare. Poate că este chiar tulburat, emoționat. Profit de clipă și-i arunc direct:

— Dumneata iubești pămîntul ăsta... nu-i așa?

— Așa-i... zice încet.

Și o pornește mai departe, drept și neobosit, prin lan.

Da, viața cere și asemenea dovezi... A fost nevoie de o încercare dramatică, a fost nevoie de o încercare dramatică, pentru ca o iubire crezută stinsă să reapară cu o flacără nouă.

Acum, în marea luptă a recoltei, ceea ce a fost dramatic și greu, nespus de greu, a rămas în urmă. Acum, peisajul cîmpului — pînă mai ieri răvășit de ape — e pictat frumos, e idilic chiar. Porumbul e superb, văzduhul e înalt, albastru, de un albastru pregnant, ca și zeama chimică împroșcată pe frunzele de viță. Peste cîteva zile, înainte ca frunzele să se îngălbenească, aerul parfumat și răscopt va filtra culoarea, convertind-o într-o nuanță de pastel.

Măsurile stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din 26 august a.c. mobilizează, în aceste zile, la ritmuri noi, la o organizare mai strînsă, la o mai amplă desfășurare de forțe, de energie, de disciplină, de ordine. Ceasornicul cîmpului se reglează, din nou, sub comanda clipei, sub imperativele ei fierbinți. Zilele, parcă, s-au scurtat, lucrările se aglomerează, azi sînt mai multe ca ieri, mîine vor fi mai multe ca azi, se lucrează din zori și pînă noaptea, se lucrează și duminicile, se lucrează la strînsul porumbului, al florii soarelui, al soiei, al sfeclei-de-zahăr, se lucrează pentru pregătirea arăturilor; este, de fapt, un mare asalt, decisiv pentru rodul acestei toamne, pe care oamenii îl întreprind cu o înaltă conștiință a datoriei.

Trec, pe toate drumurile, pe șosele și printre lanuri, camioanele care-i duc pe culegători. Se întorc, seara, cu munți de porumb, cu oamenii cocoțați deasupra ca pe niște căpițe de lumină.

Se pierd în zări. Dar oamenii se văd — îi văd — încă multă vreme, acolo sus, într-un punct aerian marcat de căpițele de lumină pe care stau, ca un echilibru între pămînt și cer. Omul domină. Omul, acest om al cîmpiei, al Bărăganului, găsește — a dovedit-o — superioritatea de a privi, mereu și mereu, mai sus. De a privi dincolo de clipă, spre viitorul care este al lui și al țării lui. De a scruta, de acolo, de sus, din înălțimea unei iubiri milenare a acestui pămînt, a acestei țări, celălalt orizont, infinit, spre care se duce. Un orizont mai larg, mai luminos ca niciodată, în care oamenii vor avea — ca niciodată — mai mult.

În Teleorman, la ceasul înalt și fierbinte dintre două mari victorii ale pămîntului, ale civilizației sale — dintre trofeul grîului și cel al porumbului — cîmpul întreg are ceva din intimitatea unui interior de țară. E un interior românesc. E un spațiu uman, încălzit și înviat de respirația omului, care îl domină, în armonie cu el.

Sînt locuri care au dat, în această vară, peste 4 000 kg de grîu la hectar. Sînt locuri care, la această oră, dau deja cîte 8-10 000 kg de porumb la hectar.

Recolta înseamnă, astăzi, niște cifre. Este o operație statistică, rece ca și un bilanț de cooperativă. A dispărut de mult fatalitatea lui «cît o da Dl de sus», așa cum, de pe cîmpuri, au dispărut «românii» în ițari și cămăși cu pui, înlocuiți de insul în salopetă de pe tractor, combină sau camion, care refuză idila arcadiană cu poezia arhaică, fabricînd recolta în ritmul unei melodii emanate de tehnică. Cîmpul, azi, e geometric ca o foaie de calc, iar recolta, spuneam, e statistică. Culegem, deci, de pe acest pămînt, niște cifre, pe care le raportăm la producțiile anului 1980, la sarcinile cuprinse în Directivele Congresului al XI-lea al partidului. Cifrele culese aici, în Teleorman, sînt bune. Ar fi putut să fie și mai bune. De ce, de pildă, într-o mare comună precum Izlazul, două cooperative agricole cu același sol, cu aceleași condiții, au dat, la grîu, recolte sensibil diferite, cu diferențe de cîteva sute kg la hectar? Și exemplul acesta nu e singurul.

Cifrele recoltei pot fi mai mari.

Iubirea despre care am vorbit — și da — poate fi mai adîncă, mai mare.

Împreună — doar împreună — aceste cifre și această iubire pot deschide mai larg acel orizont de lumină spre care înaintăm, spre care trebuie să înaintăm mereu.

ILIE PURCARU ■

A III-A CONFERINȚĂ GENERALĂ A SOCIETĂȚII EUROPENE DE FIZICĂ, BUCUREȘTI 9-12 SEPTEMBRIE 1975

În perioada 9-12 septembrie 1975 va avea loc la Centrul Național de Fizică de la Măgurele-București cea de-a III-a Conferință Generală a Societății Europene de Fizică (S.E.F.), organizată împreună cu Comitetul de Stat pentru Energia nucleară și Comitetul Național Român de Fizică. În acest an, lucrările Conferinței sînt onorate de înaltul patronaj al Președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

România a fost aleasă ca gazdă a acestei reuniuni de prestigiu, datorită aprecierii de care se bucură fizica românească, activitatea internațională a fizicienilor români în cadrul Societății Europene de Fizică, în contextul creșterii necontenite a prestigiului general al țării noastre. Menționăm că Societatea Europeană de Fizică este o organizație neguvernamentală, care reunește societățile de fizică din toate țările europene și un număr de aproape 3 000 membri individuali, fizicieni sau ingineri, care lucrează în probleme legate de fizică în țări europene sau în alte țări ale lumii.

România, prin Comitetul Național de Fizică, este unul din membrii fondatori ai acestei Societăți și a participat intens la diferite activități pe care această societate le desfășoară, cum ar fi dezbateri pe diferite probleme privind rolul fizicii în viața socială și economică, legătura fizicii cu aplicațiile și industria, organizarea de conferințe și școli de vară.

În semn de recunoaștere a acestei contribuții, academicianul profesor Ioan Ursu a fost ales, în primăvara anului 1974, vicepreședinte al Societății Europene de Fizică și președintele comitetului internațional de organizare a conferinței.

Conferințele generale ale Societății Europene de Fizică au dezbătut probleme de mare actualitate științifică, rolul și implicațiile fizicii în viața economică și socială. Prima Conferință generală, care a fost totodată conferința de constituire a Societății Europene de Fizică, s-a ținut în primăvara anului 1969 la Florența și a avut ca subiect «Noi tendințe în fizica mondială». Cea de a doua Conferință generală a avut loc la Wiesbaden în octombrie 1972 și a avut ca temă «Probleme actuale ale fizicii».

Conferința de la București este consacrată problemelor legate de «Fizică și energie». Ea este concepută să răspundă unor cerințe extrem de actuale legate de punerea în valoare a noi surse de energie, de politica energetică mondială. Cu acest prilej vor fi dezbătute în ședințe plenare probleme privind producerea, conservarea, transportul energiei.

Împreună cu colegul meu, doctorul Valentin Ceaușescu, ca secretar științific al Comitetului internațional de programe care a reunit mari specialiști din țară și străinătate, pot afirma că programul științific a fost astfel conceput încît să răspundă unor variate deziderate de ordin științific pentru subiectele propuse, de o largă reprezentare pe țări, de o mare actualitate. Astfel, la lucrările Conferinței vor fi prezente personalități prestigioase ale fizicii, care vor prezenta expuneri privind: «Fizica și energia» (P.L. Kapitza, U.R.S.S.); «Strategia energiei» (W. Haefele, R.F.G.); «Maturitatea energiei nucleare» (A. Weinberg, S.U.A.); «Energia, gravitația și cosmologia» (A. Trautman, R.P. Polonă); «Folosirea energiei solare» (P. Aigrain, Franța); «Energia în fizica particulelor elementare» (I. Baldin, U.R.S.S.) «Fuziunea și laserii» (A.M. Prohorov, U.R.S.S.); «Situația energiei astăzi, noi țeluri și preocupări în fizică» (I. Ursu, România); «Aspecte fotochimice ale conversiei energiei solare» (M. Archer, Anglia); «Procese energetice în biologie» (H.T. Witt, Berlinul occidental); «Stadiul cercetărilor termonucleare» (C.M. Braams, Olanda); «Energia și disiparea ei» (G. Nicolis, Belgia); «Transportul și stocarea energiei» (C. Marchetti, Italia); «Politica actuală a energiei nucleare» (S. Eklund, directorul Agenției Internaționale de Energie Atomică, Viena).

În încheierea lucrărilor Conferinței, academicianul H.B.G. Casimir, Președintele Societății Europene de Fizică, va analiza, din perspectiva fizicii, conceptul de energie.

De asemenea, vor avea loc sesiuni paralele pe diferite probleme, în cadrul cărora se vor prezenta lecții, dezbateri pe specialități, mese rotunde etc., de către aproape 80 personalități științifice de prestigiu. Sesiunile paralele vor fi profilate pe următoarele subiecte:

— fizica particulelor elementare;
— fizica nucleară;
— fizica sistemelor de mai multe corpuri:
  — ireversibilitate;
  — tranziții de fază și tehnici ale grupului de renormalizare
— transportul și stocarea energiei;
— energia în astrofizică;
— folosirea energiei solare;
— materiale pentru producerea și distribuirea energiei;
— studii privind strategia energiei;
— geofizică;
— probleme de învățămînt și educație.

Cu ocazia Conferinței generale se vor organiza și alte acțiuni dintre care se menționează:

— o lecție a laureatului Premiului Nobel V. Weisskopf (S.U.A.) în onoarea memoriei omului de știință C. Powell (S.U.A.);

— decernarea premiilor Societății Europene de Fizică, în probleme de fizica stărilor condensate (Premiul Hewlett-Packard);

— Adunarea generală a Societății Europene de Fizică;

— organizarea unor discuții generale privind fizica și societatea.

Pot spune că fizicienii români au dat o mare atenție pregătirii în bune condiții a acestei conferințe generale a Societății Europene de Fizică, pentru a crea cele mai bune condiții pentru un climat științific înalt, pentru ca oaspeții străini să se poată simți cît mai bine și să existe un contact strîns științific între ei și specialiștii români.

Mai amintim că în zilele premergătoare Conferinței generale se vor ține sesiuni ale Comitetului Executiv al Societății Europene de Fizică și ale Consiliului de conducere al acestei societăți, ale unor comisii pe probleme și ale birourilor de conducere ale unor divizii științifice.

La Conferința Generală și-au anunțat prezența aproape 600 de oameni de știință străini din țări europene și de pe alte continente și peste 200 de fizicieni români

Prof. A. CORCEOVEI ■
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

ROMÂNIA NEMURITOARE

pămîntul patriei

Pe scena lumii-n care ninge
cu totemuri false, în care moartea
cere cu insistență statut de icoană —

o singură catedrală certă,
pămîntul patriei, prieteni.

Văile noastre, în care cîndva
s-au oprit latinii
să privească bobul de grîu
de o greutate nemaiîntîlnită
și tot privindu-l uimiți
au început să fie strigați români,
ploile noastre care seamănă
cu niște case țărănești albe și curate,
primăverile cu semințele izbucnind din
adîncuri aidoma unor vulcani teribili,
luptele și sacrificiul nostru:
ieși pe cîmp și vezi cutremurat
că fiecare arbore are chip
de bărbat sau de femeie...

Cînd sînt bolnav, cînd sînt părăsit,
cînd rănile mă copleșesc și stau
pe trupul meu ca niște războinici care
nu mai au cu cine să se bată,
cînd vîntul îmi preface pieptul
într-un salon pentru banchetul său nebun,
atunci mă gîndesc la pămîntul acesta,
la părinți, mă gîndesc că dacă m-aș stinge
aș avea unde să fiu îngropat — păsările
m-ar regreta, brazda m-ar primi —
și gîndindu-mă astfel
grumazul meu deodată devine o stîncă
de care orice secure s-ar frînge.

GABRIEL CHIFU ■

o comună care-și merită numele: rotunda

O comună oarecare din Olt, așezată la o aruncătură de băț de Caracal, Rotunda după numele ei, împlinește mîine patru sute de ani de atestare documentară, prilej sărbătoresc de a-și aduna la căpătîiul ei și în vatra părintească fiii, plecați fiecare pe unde i-a răspîndit viața, meseria și, desigur, un dram de întîmplare.

Cunoscînd-o dintr-o trecere fugară, consumată în urmă cu un an și jumătate, scriu aceste cuvinte despre Rotunda, dar gîndul și condeiul mă împing mai departe, la celelalte așezări românești obișnuite, de unde pînă la urmă ne tragem fiecare și unde am deprins căldura și omenia, patriotismul și demnitatea, curajul și spiritul de dreptate, calități cu care oamenii acestui pămînt și-au însoțit întotdeauna viețile. Dacă stau și mă gîndesc bine, Rotunda, sat mîndru de cîmpie, nu s-a distins prin fapte și evenimente ieșite din comun, dar oamenii ei, rămași acasă sau plecați departe, s-au dovedit întotdeauna demni de numele comunei lor, care și-a făcut cu prisosință datoria, învățîndu-și copiii să se poarte toată viața cu omenie și dragoste de muncă.

Întorcîndu-se mîine pe bucata de pămînt pe care au văzut lumina zilei, mulți dintre cei ce vor fi prezenți la festivitate se reîntorc, ca un simbol al revenirii spre origine, și ca o dovadă că, din existența unui om, copilăria rămîne primul prilej de a învăța cele necesare vieții. Se vor întîlni acolo, în locul în care șoseaua de Caracal se bifurcă spre Bucinișu și Vlădila, bărbați în toată firea, de meserii și temperamente diferite, se vor așeza în jurul aceleiași mese și vor închina pentru trecutul, prezentul și viitorul comunei din care mulți au plecat, dar unde fiecare a lăsat o părticică din sufletul și biografia sa. Scriind aceste rînduri, îmi vin în minte vorbele pe care mi le-a încredințat cîndva nepotul lui Marin Pîrcălăbescu, deputat țăran în Divanul ad-hoc, cetățean vestit al așezării: «Parcă-l aud pe bietul tata: Măi, Mitule, ai grijă de tine și de casa ta, că noi sîntem oameni cu scaun la cap, și să fii cinstit și drept, să nu ne faci neamul de rușine, că moșul meu a fost om mare. Odată oltean și de două ori român.»

Rotunda, o comună care-și merită pe deplin numele.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Centrul Național de Fizică — Măgurele

flacăra
evenimente mari evenimente mici

● «Petroals», realizat din deșeuri de cauciuc, sulfură de aluminiu și alte cîteva substanțe fără prea mare «greutate», este cel mai nou produs al inteligenței specialiștilor de la Institutul de cercetări marine din Constanța. Are proprietatea de a neutraliza așa-zisa «maree neagră» — creată prin scurgerea țițeiului din petrolierele avariate sau, pur și simplu, prin deversarea reziduurilor direct în mare ● O muncitoare de la întreprinderea «Ferometal» din Ploiești, pe nume Aurelia Guguran, s-a închipuit peste noapte medic-obstretician. În schimbul unor sume de bani, A.G. a întrerupt, desigur prin metode empirice, sarcina normală a mai multor femei ● 117 călători au plătit cîte patru lei fiecare pentru a-și asigura un loc în trenul accelerat numărul 244, care pleacă din Deva spre București și Mangalia. Călătorii au cumpărat tichetele din Simeria pentru vagonul 7 bis, dar odată urcați în tren au constatat inexistența unui vagon astfel numerotat ● A 14 carte a profesorului dr. docent Constantin N. Arseni, numită «Semiologie neurochirurgicală», va intra în curînd sub tipar. Lucrarea, care cuprinde simptomele neurologice privite din unghiul importanței și semnificației lor pentru un neurochirurg, este prima de acest gen în lume ● În noaptea de 30 spre 31 august, doi studenți din Cluj-Napoca, astronomi amatori, au observat în constelația *Lebăda* un astru nou; alertat, Observatorul astronomic din localitate a confirmat că este vorba de o nouă *novă*; ulterior, s-a anunțat că un tînăr amator japonez a descoperit același lucru ● S-a mai scris despre arhaica stație de îmbuteliere a berei de la Hunedoara, care folosește aer comprimat în loc de bioxid de carbon, berea alterată consumată făcînd din fiecare doritor de-o bere rece un posibil pacient de spital. Pînă acum însă nu s-a luat nici o măsură, stația îmbuteliază în aceleași condiții, iar «berea locală» rămîne la fel de periculoasă ● Comunele Lazarea (județul Harghita), Letea (Bacău), Arcuș (Covasna) și Dohovăț (Iași) sînt doar cîteva dintre localitățile în care Uniunea artiștilor plastici, în colaborare cu forurile de resort județene, au organizat în această vară tabere de creație, încheigîndu-se astfel primul nucleu al unor viitoare muzee ● La Timișoara a fost realizat un calculator de tip didactic, care poate fi folosit chiar de școlarii din clasele primare ● Aflăm că la Fabrica de morărit și panificație «Spicul» din Capitală ponderea producției (aproximativ 60-70 la sută din totalul livrărilor) o formează pîinea albă cu cartofi — spre deosebire de anul trecut, cînd bucureștenii cumpărau mai ales pîine intermediară ● În cei șapte ani de activitate, constructorii de autoturisme Dacia de la I.A.P. au fabricat aproape 220 000 de mașini, între care circa 62 000 au fost livrate unor beneficiari străini. Puse cap la cap, autoturismele românești ar alcătui un lanț de peste 800 de kilometri — sau ar acoperi întreaga distanță dintre orașele Mangalia și Oradea ● Un minut de muncă din producția județului Timiș valorează astăzi exact 8 271 000 de lei. În numai 22 de zile se realizează cît în tot anul 1950! ● Șase mii de bucureșteni se trezesc, zilnic, între orele 5 și 7 dimineața, cu ajutorul abonamentelor telefonice de apel ● După cum ne comunică Elena Brateș, directorul tehnic al Centralei industrializării laptelui, în momentul de față se urgentează lucrările pentru punerea în funcțiune a liniei tehnologice care va fabrica lapte vegetal pe bază de soia, produs dietetic pentru sugari pe nume «Caseolact». Prima tranșă de serie a noului produs se va găsi în magazine în luna decembrie ● Eugen Bordeianu, din Piatra Neamț, de meserie contabil, s-a «împrumutat» din fondul comun de ajutor reciproc al lucrătorilor de la fabrica «Ozana» de 25 000 de lei ● Fabrica de tricotaje pentru copii «1 Iunie» — o firmă purtată în țări ca R.F. Germania, Franța, Austria, Italia, Finlanda, Danemarca, Olanda, Suedia, Iordania, Kuweit etc. ● Lucrătorii de la «Avicola» Găiești sînt convinși că pînă la finele anului găinile de care au grijă vor face, suplimentar față de prevederile planului cincinal, peste 30 de milioane de ouă ● O rețetă pentru gospodine: adăugați o linguriță de ulei în apa cu sare în care fierbeți pastele făinoase. Macaroanele preparate în acest fel își păstrează mai bine forma, nu se lipesc între ele și nici de vasul în care fierb, își măresc volumul de cel puțin patru-cinci ori și, în general, devin foarte apetisante ● Media de viață a locuitorilor județului Timiș este de 71 de ani! ● La Clinica de terapie dentară a Institutului medico-farmaceutic a fost realizat, prin colaborare cu mecanicienii de la Universitatea București, un nou model de dinți, bazat pe fotoelasticitate, care pune mai bine în evidență traiectoria și mărimea tensiunilor mecanice în timpul solicitărilor de masticație ● Pionierii municipiului Timișoara se mîndresc cu cele șapte unități și 350 de detașamente fără nici un corigent ● Peste cîțiva ani, cînd vom avea drum înspre comuna Maglavit din județul Dolj, vom spune că mergem la orașul Maglavit! ● Aurelia Dumitrescu din București ne-a sunat la redacție și a insistat ca gestul meseriașului B. Petre, care ține un mic atelier de vopsit articole din piele pe strada Dudești, la numărul 74, să nu rămînă cunoscut numai de ea. Dînsa a predat pentru vopsit o haină de piele, iar cînd s-a întors să o ia înapoi a primit haina și... cele două verighete de aur pe care le uitase într-unul din buzunarele ei! ● În institutele de învățămînt superior ale Timișoarei studiază tineri străini veniți din 50 de țări ale Europei, Africii, Asiei și Americii Latine ● A apărut de cîtăva vreme în librării ediția a II-a, revăzută, a «Delirului» de Marin Preda. De asemenea, editura Cartea Românească a dispus suplimentarea cu încă 21 000 de exemplare a volumului «Într-o casă străină», de Teodor Mazilu, tipărit inițial în numai 7 000 de exemplare ● Numai de la Centrul de recoltare și prelucrare a fructelor de pădure din Dărmănești-Bacău au fost expediate pînă acum beneficiarilor externi 88 tone de cireșe, 111 tone de vișine, 220 tone cătină, zeci de tone de zmeură, coacăze negre, nuci verzi ● În zilele de 23 și 24 august, la Săcalu de Pădure (jud. Mureș) a avut loc o întîlnire cu fiii satului ● S-a dat dispoziție mecanicilor de locomotivă care execută manevre prin gara orașului Mangalia și pe liniile secundare să nu mai tragă semnale sonore. Somn ușor turiștilor Mangaliei! ● 40 de cooperatori fruntași membri ai C.A.P. «Înainte» din comuna Poiana Mare (jud. Dolj) au efectuat o excursie în grup pe traseul Craiova—Scornicești—Pitești—Bacău—Piatra Neamț—Cluj-Napoca—Salonta ● O statistică «la zi» alcătuită de către organele de miliție din județul Mehedinți arată că 104 camioane porniseră «în gol» la drum, fără nici o justificare, 451 de mașini au fost depistate circulînd pe diverse trasee fără forme legale, alte 654 erau parcate la domiciliile unor șefi de unități sau șoferi, în fine, 365 circulau pe rute ocolite, nemenționate în foile de parcurs, dar cu mențiuni în buzunarele șoferilor... ● În județul Vîlcea există 468 de școli cu 2 053 săli de clasă, 139 ateliere școlare și 44 săli de gimnastică. Sînt cuprinși în activitatea instructiv-educativă peste 80 000 de elevi, aproape de trei ori mai mult decît în anul 1938 ● Cîștigătorul concursului profesional al lăcătușilor pe anul 1974 este doljeanul Constantin Dăncău, lucrător la fabrica de butanol a Combinatului chimic Craiova ● Situația cazării în primitorul municipiu București, miercuri, orele 18: hotelurile Lido, Athénée Palace, Intercontinental — ocupate complet cu grupuri organizate de turiști străini; Ambasador — «vă recomandăm să reveniți după ora 20, poate rămîne ceva de la ONT!»; hotelul Carpați se află în renovare, la Bucegi telefonul sună fără răspuns; la Dîmbovița ni se spune să încercăm la Regie, la căminele studențești; la Muntenia, Cerna, Cișmigiu, Dunărea și Oltenia sîntem sfătuiți să sunăm la Dispeceratul Capitalei, număr de telefon 13 27 00; la Negoiu, Tranzit, Union și Victoria sîntem asigurați că vom putea dormi la hotelul Dorobanți sau hotelul Parc; la Nord ni se oferă un apartament pentru o noapte; în fine, la Dorobanți și apoi la Parc sîntem anunțați că am ratat de puțin ultimul tren, camere au fost dar s-au terminat! ● Deși nu a împlinit încă un an de producție, întreprinderea ieșeană «Tehnotron» a fabricat pînă acum peste 400 000 de aparate de radio ● Pe cele o mie de hectare cultivate în acest an cu grîu, întreprinderea agricolă de stat din comuna Variaș (jud. Timiș) a realizat o recoltă de 4 750 kilograme la hectar, 4 750 tone de grîne în total ● Întreprinderea de piese turnate din Băilești, al cărei termen de punere în funcțiune se apropie vertiginos, așteaptă încă din luna iunie livrarea celor două cuptoare de topit fontă de 6,3 tone promise de «Independența» Sibiu ● La Craiova a fost recepționat al 1 500-lea apartament construit de la începutul anului. Alte 900 vor fi gata pînă la 30 Decembrie ● La întreprinderea pentru creșterea și îngrășarea porcilor din Codlea, cu o capacitate de 60 000 de porci pe an, dejecțiile se deversează într-un canal deschis, poluînd tot ce întîlnesc în cale. Există aici și o stație de epurare a apelor reziduale, care a costat aproape 12 milioane de lei, dar stația nu funcționează! ● Mașinile și instalațiile realizate prin autoutilare în actualul cincinal la Combinatul de prelucrare a lemnului Tîrgu Jiu valorează peste 17 milioane de lei ● Clubul ceferiștilor clujeni publică un anunț în ziar: «...Anunțăm, de asemenea, pe acei tovarăși și tovarășe care doresc să devină membri ai corului C.F.R., **indiferent unde sînt încadrați în muncă** (subl. ns.), să se prezinte la sediul Clubului C.F.R. în cel mai scurt timp» ● Ioan Neagoe, electrician de întreținere la «Tractorul» Brașov, a ascuns o bobină de 1 236 lei într-o... pîine! L-a văzut portarul întreprinderii și și-a pierdut pîinea ● Pentru că Direcția generală a agriculturii Brașov nu rezervă o suprafață mai mare pentru cultura mentei, peste 90 la sută din uleiul de mentă folosit de întreprinderea «Nivea» este adus din import, cu bani grei. Vrem noi să mirosim frumos, dar nici chiar așa! ● Cerere de serviciu la «Drapelul roșu» din Timișoara: «Caut bătrîni pentru întreținere. Timișoara III, str. Letea 25». Știam pînă acum că bătrînii se caută pentru sfaturile și experiența pe care o pot transmite ● În comuna Sulița, județul Botoșani, croitoria locală a rămas fără... croitori. Unde s-or fi dus? ● 1 kg de praz la Craiova costă maximum 1,50 lei. La Constanța nu se găsește! ● 27 de unități economice din județul Mureș și-au depășit sarcinile la export cu peste 25 de milioane de lei valută. Și pînă la sfîrșitul anului mai este! ● Printre gălățenii cîștigători de autoturisme «Dacia 1 300», la tragerea la sorți pentru trimestrul II al anului în curs a libretelor de economii cu dobîndă și cîștiguri care au consimțit să fie popularizați se află și Mîță Andreia, de profesie copil. Pînă își ia carnet, conduce tăticul ● Pe ușa unui magazin din București cu dever mare — magazinul de articole electrotehnice, aparate de radio, TV, etc din Calea Victoriei, colț cu strada Amzei — cunoscutul bilețel «închis. Concediu de odihnă». Propunem un microstudiu economic cu tema: cît costă un asemenea concediu și cum se contabilizează? ● Combinatul de prelucrare a lemnului din Tg. Jiu a îndeplinit prevederile cincinalului la producția marfă. Producția suplimentară pînă la sfîrșitul anului va fi de 100 milioane lei ● În județul Vaslui, cele 250 de unități de producție și prestatoare de servicii pentru populație realizează 13 modele confecții și tricotaje, 60 modele de încălțăminte și numeroase produse din ramura prelucrării lemnului. ● În vederea reducerii importului la Întreprinderea de articole metalice pentru mobilier și binale din Arad, există studii pentru asimilarea foliei de aluminiu gofrată și lăcuită, cu grosimi și lățimi diferite, necesare executării profilelor extrudate. ● La Combinatul de celuloză și hîrtie din Suceava s-au consumat în plus 3 787 tone combustibil convențional și 3,4 milioane kWh. Se vede că aici se depune multă energie pentru risipirea energiei ● Într-o singură zi, în comuna Fălciu din județul Vaslui au ieșit la culesul porumbului și florii-soarelui peste 3 000 de oameni ● La sala Ateneului Român este găzduită în aceste zile expoziția «Tineretul — puternică forță socială, viitorul însuși al națiunii noastre socialiste». Se cere remarcată, credem noi, lucrarea clujeanului Nicolae Maniu intitulată «Zece tineri au mutat valea pe deal» ● Cenaclul Mihai Eminescu din orașul Huși a împlinit 25 de ani de existență ● În urma unei reușite operații executate de un colectiv condus de medicul Ecaterina Pralea de la spitalul municipal Galați, Gherasim Grecu din comuna Scînteiești și-a recăpătat vederea ● Alexandru Ghibu, Mircea Catană și Alexandru Dragomir, toți din Galați, s-au dus la pescuit nu cu bicicleta, nu cu trenul, nu cu autoturismul, nu pe jos, ci cu autobuzele întreprinderilor unde lucrează ● Dacă ai școala generală absolvită și stagiul militar satisfăcut, dacă nu ai depășit 32 de ani și accepți scoaterea din producție, într-un timp destul de scurt, urmînd niște cursuri, poți deveni marinar fluvial. Informații suplimentare la C.F.F. Galați — Navrom ● Tarafui liceului pedagogic din Turnu Măgurele, dirijat de Daniel Mocanu, a obținut premiul I și titlul de laureat la faza republicană a concursului «România socialistă, țara mea de glorie», desfășurat în orașul Năvodari ● La căminul cultural din comuna Rosetti, județul Ialomița, a avut loc simpozionul «Prevenirea și combaterea bolilor infecțioase», susținut de Napoleon Săvescu. Un simpozion susținut de un singur om — iată o performanță remarcabilă ● În chiar centrul orașului Slobozia, una din țintele unei barăci de tir sportiv, înfățișînd un mire și mireasă, se intitulează Nunta Zamfirei ● Au intrat în probele de aprindere arzătoarele primului cazan de 1 035 tone abur/oră, necesar blocului de 330 MW. Cu alte cuvinte, proba de foc a celui mai mare cazan din țară ● Dezbrăcîndu-și halatele albe, medicii din județul Gorj au executat într-o singură zi 4 000 de ore de muncă patriotică ● În orașul Tîrgu Jiu este deschisă o expoziție cu acuarelele lui Ion Murariu. După cum se știe, lucrările artistului au figurat și în expoziții organizate la New York, Moscova, Philadelphia, Sydney, Tel Aviv, Havana ● Promoțiile 1944-1945 ale gimnaziului mixt particular și 1948-1949 liceu teoretic se revăd prima oară la Buhuși în chiar această zi ● Un succes de prestigiu al Întreprinderii «Tractorul» Brașov: de la începutul anului pînă în prezent s-au realizat suplimentar — față de planul în zi — 250 de tractoare ● Clubul Întreprinderii «Alumina» din Oradea a fost gazda unui concurs: «Cel mai bun metalurgist cîștigă». Cîștigători? Firește, toți cei ce își onorează profesia! ● Liceul «Mircea cel Bătrîn» din Constanța, fondat în anul 1896, întinerește: în noul an școlar, vechii clădiri i se adaugă 8 săli de clasă, o sală cu multiple întrebuințări (sport, spectacole, întruniri) ● Semnalăm o expoziție documentară demnă de toată atenția: «Ioan Slavici și Familia» găzduită de Muzeul memorial «Iosif Vulcan» din Oradea ● Ana Vanica din Poiana Sibiului avea la 21 august, patru copii — patru băieți, din care doi gemeni. Acum are șapte copii — patru băieți și trei fetițe, gustrele gemene ● Vasile Budașu, Vasile Chicuruș și Mîndița Alexandru, toți trei de prin părțile Bacăului, se ocupau în timpul liber cu furturi din magazinele alimentare. Nu furau însă orice. Furau numai șampanie și rom Havana Club. La penitenciar însă toți vor bea o singură băutură: apă ● În acest început de septembrie, litoralul găzduiește cîteva spectacole susținute de ansamblul «Ciprian Porumbescu» din Suceava ● 82 000 de consultații a acordat de la începutul anului pînă acum personalul medical din Direcția Sanitară regională C.F.R. Craiova ● Centrul județean de librării Constanța a vîndut în acest sezon 6 000 000 de cărți poștale ilustrate ● «Floarea omeniei» se intitulează distincția onorifică pe care Consiliul Popular orășenesc Călan, județul Hunedoara, o atribuie periodic cetățenilor fruntași în activități de gospodărire și înfrumusețare a orașului ● Pentru muncitorii întreprinderii Unio din Satu Mare a fost dat în folosință un nou cămin de nefamiliști ● «Grupul de șantiere construcții-montaj și reparații pentru industria chimică-Ploiești» poate vi se pare un nume prea lung. Încercați atunci să pronunțați titulatura prescurtată: G.S.C.M.R.I.C.P.! ● Cozile ce se formează adesea la ghișeul informații al Agenției de voiaj C.F.R. din Cluj-Napoca ar fi mai scurte dacă la respectiva agenție ar fi afișate prețurile biletelor de tren spre toate (sau măcar principalele) gări din țară. Așa cum, dealtfel, se face cam la toate agențiile și stațiile C.F.R. ● Aproape în fiecare noapte, spectacol în fața hotelului «Traian» din Brăila. Se produc — cu cîntece și încăierări — cheflii care ies din restaurantele orașului, destul de numeroase dealtfel în această zonă a orașului. Unii clienți ai hotelului susțin că nu pot să doarmă — cheflii susțin că nici nu e cazul. Cine ia o hotărîre? ● Splendidă stațiunea «Izvoarele» de lîngă Baia Mare. La peisajul fabulos, serpentine care se răsucesc prin munți, poiana expusă soarelui în care sînt construite vile moderne, cu stilizări maramureșene, trebuie adăugate solicitudinea personalului din stațiune și serviciul ireproșabil de la cantina-restaurant. Singurul neajuns este că se ajunge greu pînă acolo, sus, la peste 1 000 de metri altitudine, din pricina faptului că nu există curse regulate de autobuze ● Frumos obicei de a se fixa un monument la hotarele dintre județe, pe șosea. Unele dintre aceste monumente sînt însă de un prost gust evident. Turnate din beton, garnisite cu mozaicuri bălțate, ele atrag, e adevărat, atenția, dar te și îndeamnă imediat să apeși pe accelerator (vezi, între altele, monumentul de la intrarea de pe pe Feleac în municipiul Cluj-Napoca). Cei mai inspirați au fost, se pare, în acest sens maramureșenii și sălăjenii, care au așezat între ei o poartă de lemn încrustată cu mare meșteșug de artiștii lor renumiți pe toate meleagurile țării ● De la etajul al V-lea al noului magazin universal «Oltul» din Slatina se poate vede foarte bine chiar Oltul ● Rudolf Wolf, în vîrstă de 32 de ani, de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Tg. Mureș, este cîștigătorul Concursului național al tîmplarilor. Pe locurile următoare s-au clasat reprezentanții județelor Iași și Suceava

flacăra

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis și nu uitați să vă localizați.

la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Silvia Stoica,** *absolventă a liceului economic din Craiova, secția contabilitate-planificare. Pentru că la absolvire nu mi s-a asigurat loc de muncă, am cerut Direcției comerciale județene-Dolj un post de calculatoare, dar mi s-a răspuns că nu sînt locuri. După numai o săptămînă s-a găsit un loc de calculator, dar nu pentru mine, ci pentru un absolvent al unui liceu industrial de chimie.*

«Am 76 de ani, mă numesc **Anghelache Ioan** *și sînt din Botoșani. Locuiesc cu fiul meu, Anghelache Constantin. Firesc ar fi ca bătrînețea să-mi fie liniștită, dar fiul meu îmi face viața amară. Mă înjură, mă bate și asta numai pentru că vrea să părăsesc casa...» Răspunsul Comitetului județean Botoșani al P.C.R confirmă ca adevărate cele sesizate. Pentru aplanarea conflictului dintre tată și fiu (fiu, care și el este tată de copii), organele de resort se străduiesc să găsească fiului o locuință.*

***N.R.** Aceasta ar fi o rezolvare, dar în relația tată-fiu considerăm că nu este o soluție de lăudat.*

Circulînd în ziua de 18 august, în jurul orei 12, cu autobuzul 31-OT-1544, pe ruta Caracal – Celaru, am fost neplăcut surprinși atunci cînd șoferul cursei a încasat bani la mai mulți pasageri (oprind chiar în locuri nemarcate drept stații) fără a le da biletele de călătorie necesare. Dintre cei 45 de călători ai acestei curse, cel puțin 15 au călătorit astfel, banii respectivi intrînd direct în buzunarul șoferului. (În numele unui grup. **David Viorel,** *comuna Celaru, județul Dolj)*

Vă amintesc că eu sînt **Gheorghe Frățilă** *din satul Birtin, comuna Vața de Jos, județul Hunedoara, semnatarul unei scrisori apărute în Flacăra nr. 10, în care arătam că satul nostru este luminat doar de trei becuri, pe cînd în centrul comunei se face risipă de lumină. De atunci nu s-a schimbat nimic. Ba, ca să nu mint, ceva tot s-a schimbat: acum nici cele trei becuri nu mai ard. Și s-a mai schimbat ceva. Supărat că l-am «deranjat», primarul comunei (care, în treacăt fie spus, locuiește la Brad, unde lumină e destulă), mă amenință de atunci cu tot felul de amenzi. Eu însă de la partid am învățat critica și atitudinea combativă pentru înlăturarea lipsurilor.*

I.C.V.L.-București ne pretinde suma de 151 814 lei pentru executarea unui canal termic și pentru devierea unei conducte de apă. Construcția canalului termic este o lucrare cu totul inutilă și normal este să o suporte acei care au gîndit-o și executat-o. Cît privește conducta de apă, ea nici nu a fost executată, și atunci de ce să plătim? (Semnează **Asociația civilă a proprietarilor din bulevardul Dimitrie Cantemir nr. 21 A)**

De cînd carosabilul de pe o porțiune din strada Dealul Spirii din Craiova a fost spart și s-a construit un canal pentru scurgerea apelor pluviale au trecut șase ani. Tristă aniversare! Dintr-o stradă cu trotuare, pomi și flori, strada noastră a ajuns un drum de șantier, impracticabil pentru autovehicule și periculos pentru circulația cetățenilor, în special a copiilor. Ne-am oferit, noi, cetățenii, să suportăm costul remedierilor prin contribuție bănească. Nimic! Nici deputatul ales de noi nu ne sprijină. **(Dumitru Alexandrescu,** *Craiova)*

O nouă și frumoasă construcție rețeană, afectată activităților sportive, stă fără vreo tăbliță care să informeze despre rosturile ei — reiese dintr-o scrisoare semnată de **Mihai Vieru** *din Iași, publicată în Flacăra nr. 29. Primim din partea Administrației bazelor sportive Iași: «...vă* **comunicăm că au fost luate măsuri pentru a apărea cît mai curînd o firmă în acest sens».**

Nu pricep de ce în satul Valea Ursului, comuna Timna, județul Mehedinți, aprovizionarea populației cu butelii de aragaz pline, în schimbul celor goale, este lăsată la voia întîmplării. Sau, mai bine-zis, la voia șoferilor celor trei-patru autocamioane cu butelii ce trec zilnic prin sat. Și cînd te gîndești cît de simplă ar fi organizarea schimbului de butelii, la o dată fixă, la magazinul universal sau în parcajul din vecinătate. (Semnează **profesor Sever Căpățînă** *și cîteva zeci de locuitori ai satului)*

Manșonul pentru cilindrul de presiune Acotex, tubul de aspirație a scamelor, tubul-perie pentru laminor... Poate că această terminologie tehnică nu vă spune mare lucru. Mare lucru este însă că piesele cu denumirile de mai sus, larg utilizate în industria textilă și care se importau — plătite fireste în valută — acum sînt produse de către o unitate a industriei locale constănțene. **(Mehmed Ali,** *Constanța)*

Casa de copii nr. 2 din Birlad va serba în curînd 50 de ani de existență. O existență meritorie, cu multe împliniri în realizarea nobilei ei misiuni. În ultimii ani, sprijinită de întreprinderile industriale din municipiu, această casă de copii a devenit o adevărată pepinieră de admirabili muncitori și muncitoare în industria de rulmenți, confecții etc. Alți copii, crescuți și educați în această instituție, care le ține loc și de familie, dovedind aptitudini și seriozitate la învățătură, au fost ajutați să îmbrățișeze profesiunile de înaltă calificare la care aspirau: ingineri, medici, profesori. **(Lupu Bucholtz,** *Bîrlad)*

Dacă vreți să plecați cu un autobuz din autogara I.T.A.-Tîrgu Frumos, întrebați politicos pe cineva la ce oră pleacă cutare sau cutare mașină. În orice caz, nu vă luați după ce scrie pe tablele cu sosiri și plecări: sînt din 1973 și se potrivesc cu actualul grafic precum nuca în perete. **(Dumitru Păpușoiu,** *Tîrgu Frumos)*

Desigur, în stațiunea Slănic Prahova ar mai fi destule de făcut din punct de vedere al gospodăririi orașului și pentru ca vizitatorii stațiunii să se simtă bine: lărgirea spațiului de cazare, îmbunătățirea aprovizionării, un club activ și altele. Eu însă vreau să vă scriu, cu mare plăcere, că la Slănic Prahova se găsește un artizan mai rar întîlnit prin alte stațiuni pe unde am umblat: polițetea. Polițetea, buna-cuviință de adevărată gazdă față de musafiri le găsești mai pretutindeni, fiindcă pleacă de la însuși directorul stațiunii, le-a contaminat pe responsabila cantinei (pavilionul Salina) și pe ospătărițe, pe responsabila și casiera de la cazare, personalul auxiliar de îngrijitoare, cu un cuvînt pe toți cei al căror rost, atît de puțin înțeles în alte părți, este de a face ca vacanța să fie vacanță. **(Beatrice-Dorina Golea,** *București)*

Mă numesc **Haralambie Lisenschi,** *iar adresa mea, pe care vă rog să o transcrieți exact, este Botoșani, Parcul Tineretului, bloc 11, ap. 12, et. II. În zilele premergătoare lui 23 August 1944 eram militar, conducător auto și mă aflam în apropierea frontului. Am trecut atunci prin momente grele și prin mari primejdii. În mașină se afla și maiorul Alexandru Rădulescu, comandantul unui batalion din regimentul 4 Pionieri, de care mă leagă amintiri profunde. Din păcate, de atunci nu mai știu ce s-a întîmplat cu omul acesta și de aceea v-aș ruga frumos să publicați aceste rînduri, poate le citește și poate își mai amintește de mine, dîndu-mi de știre. Multă bucurie mi-ar face!*

În aglomerațiile obișnuite plajelor de pe litoralul nostru în plin sezon, unii copii se rătăcesc de însoțitorii lor și atunci postul «Radio vacanța» își aduce un aport pertinent în... reintegrarea familiilor. N-ar fi rău ca măsura aceasta să fie completată cu înființarea unui loc anume amenajat pe plajă în care copiii să fie aduși la întîlnirea cu cei ce-i caută, iar pînă la sosirea acestora să li se ofere posibilitatea să se joace, să se amuze, pentru a simți cît mai puțin șocul aventurii lor **(Ing. Gh. Chița,** *Cîmpulung-Argeș)*

În ziua de 16 august, trenul personal nr. 4002, plecat cu o întîrziere de cîteva minute din stația Ploiești Vest, a ajuns la București cu o întîrziere de 150 de minute, adică 2 ore și jumătate! Numai în gara Buftea a staționat, inexplicabil pentru călători, mai mult de două ore. Fără îndoială, o întîrziere în graficul unui tren poate fi oricînd explicată prin neprevăzute dereglări de ordin tehnic și nu v-aș fi scris despre acest caz dacă abaterile trenurilor de persoane de la graficele de parcurs n-ar fi atît de frecvente, cel puțin pentru zona Ploiești Sud și Ploiești Vest, încît să merite o minuțioasă cercetare din partea organelor superioare C.F. **(Gheorghe Macavei,** *Măneciu-Ungureni)*

În 1954, cu sprijinul Ministerului Apărării Naționale, a fost amenajată și transformată în parc fosta groapă aflată pe Calea Plevnei, vizavi de căminul studențesc al Institutului Politehnic. Parcul a devenit «ulterior» Centrul de antrenament al Federației române de călărie și dispunea de două terenuri de antrenament, un teren foarte bun de concurs și de auxiliarele corespunzătoare pentru îngrijirea cailor. Parcul acesta, îndrăgit de foarte mulți bucureșteni, în chiar centrul Capitalei, a suferit în ultimii zece ani o metamorfoză cel puțin ciudată. Îmi este cunoscut faptul că pentru acest loc municipalitatea a gîndit mai multe proiecte, dintre care nu s-a realizat decît unul singur: grajdurile au fost desființate, iar caii, pe care cu toții îi iubim nu numai ca animale de tracțiune sau de concurs, au fost mutați la C.A.P.-Dudești, unde recent i-am văzut trăind într-o stare de nepermisă promiscuitate. Îmi mai este cunoscut de asemenea faptul că anul viitor țării noastre îi revine dreptul de a organiza balcaniada de călărie. Unde? Hipodromul din Ploiești nu este adecvat pentru astfel de concursuri din mai multe motive pe care n-are rost să le amintesc aici. N-are de asemenea nici un rost să enumăr variantele pe care le-am auzit în legătură cu viitorul loc de amenajare a unui astfel de Centru de antrenament existent în toate capitalele importante ale lumii. Ceea ce știu sigur este că în planul Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport nu există nici un capitol privind acest lucru. Ar putea oare cineva, Consiliul popular al Capitalei sau C.N.E.F.S., răspunde la această întrebare firească a unui cetățean îngrijorat de soarta acestui parc și a Centrului de călărie: Capitala noastră va avea sau nu ceea ce au toate capitalele mari, un Centru de călărie, și cînd? **(Cristofor Petrescu,** *București)*

Uneori o cifră spune totul. Nu vreau să filozofez, ci doar să fac și altora cunoscut că, prin muncă patriotică, concetățenii mei dorohoieni au realizat lucrări de larg interes, evaluate la nu mai puțin de 31 milioane lei. Printre acestea, un lac de agrement și trei kilometri de diguri pe Jijia. **(Niculai Amăriuței,** *Dorohoi)*

În seara zilei de 20 august — mai exact pe la orele 18,30 — circulînd cu mașina în interes de serviciu pe șoseaua națională E 94, am oprit, împreună cu șoferul, la motelul «Porțile de Fier», situat între Gura Văii și Drobeta-T. Severin. Solicitînd o cameră pentru a înnopta, tovarășa de la recepție ne-a propus să așteptăm la ora 20 cînd, conform promisiunii dînsei, ni se va repartiza camera respectivă. Am rămas, așadar, în așteptare, la ora 20 însă era o altă tovarășă care ne-a expediat, pur și simplu, spunîndu-ne, arogant, că nu există camere încă de dimineață. La insistențele noastre, justificate consider, ne-a repezit de-a dreptul, refuzînd chiar să-și decline numele atît al ei, cît și al colegei. **(Dumitru Cărbunescu,** *București)*

În excursiile pe care le fac — și fac destule pentru că sînt ghid turistic O.N.T. — întîlnesc nu numai frumuseți ale naturii, ci și oameni interesanți. Vi-l prezint, așadar, pe baciul Neculai

Podea din Valea Rea de la poalele Moldoveanului. Are 75 de ani și de jumătate de veac este cioban aici, în Făgăraș. Acum — glumește el — are muncă de noapte. Că, de cîtva timp, ursul dă tîrcoale stînei, iar moș Podea, care la vîrsta sa nu mai suie coastele cu turmele de oi, mai are destulă putere să vegheze noaptea și să împiedice apropierea fiarelor. **(Petre Grigore,** *proiectant I.F.A.-București)*

Mă numesc **Elena Dumitru,** *muncitoare la Fabrica de confecții și tricotaje-București. Sînt despărțită de soțul meu și, potrivit hotărîrii instanței de judecată, copilul minor mi-a fost încredințat mie. Ca să pot primi indemnizația de la întreprinderea unde lucrez am nevoie de o adeverință, o simplă adeverință de la întreprinderea unde lucrează fostul meu soț, O.P.T.-Timișoara. Este de necrezut, dar mi se refuză această adeverință. Mai mult, întreprinderea fiind obligată să rețină și să-mi trimită banii reprezentînd obligațiile tatălui față de minor, pe luna iulie în loc de 250 lei, cît mi se cuvenea, o trimite, parcă în bătaie de joc, doar 32 de lei. Cum să-mi explic atîta lipsă de oameni la niște funcționari care sînt, poate, și ei părinți și știu cît de greu se cresc copiii?*

Sînt femeie în vîrstă, am muncit toată viața mea. La C.A.P.-Brateșul Vechi, lîngă Făurei, județul Brăila, am lucrat vreo 8 ani pînă am împlinit vîrsta de 60 ani și m-au lăsat puterile. Acum, eu socot că mi se cuvine și mie pensia aceea ce se dă bătrînilor, că doar și lor ajutător mi-au dat, e drept că după cam multe tîrguieli. Nici acum nu-mi spun că nu mi se cuvine pensie, ci mă lămuresc cam așa: «Lasă, babo, că ești bătrînă, ce-ți mai trebuie bani?» Asta nu cred că e un răspuns după dreptate. Legea e lege pentru toată lumea, iar pe cei bătrîni îi ocrotește. **(Maria Popovici,** *Brateșul Vechi, județul Brăila)*

Există acum în farmacii și în magazine speciale destule plante medicinale folositoare în tratarea unor boli. Sînt o femeie suferindă și utilizez unele din aceste medicamente dăruite de natură. Cred însă că pe lîngă plantele medicinale mai este nevoie și de o literatură care să informeze și să lămurească oamenii în legătură cu folosirea acestora. Poate că editura CERES va lua în considerare această propunere. **(Șerbu Elena,** *București)*

Cineva a avut curiozitatea (sau poate că nu curiozitatea, ci dorința, să se documenteze în vederea întocmirii unei monografii) să totalizeze ce au dobîndit țăranii cooperatori din Pietroșani-Prahova de cînd au intrat în cooperativă. Iată cîteva cifre (cu profunda lor semnificație) din statistica întocmită: 500 de case noi sau renovate, 810 garnituri de mobilă, 363 receptoare T.V., 850 mașini de gătat cu gaze lichefiate, 55 autoturisme **(Adrian Cosma,** *Ploiești)*

POȘTA REDACȚIEI

Grup de asistenți principali chimie — București. Am fost informați de către Ministerul Educației și Învățămîntului că: 1) asistenții medicali se pot înscrie la concursul de admitere pentru facultățile de medicină și farmacie; 2) titlul de asistent medical principal nu se poate echivala cu cel de medic specialist în hematologie sau bacteorologie pentru că gradul acesta se obține prin cursuri postuniversitare cu durata de 3 ani.

Gheorghe Ion — Ploiești. Sesizînd Direcția Generală a Vămilor s-a făcut o nouă verificare în urma căreia a rezultat o eroare în fixarea taxelor. Ca urmare, vi se va expedia suma de 593 lei prin mandat poștal.

Florica Fechete — comuna Nehoiu. Credem că la apariția rîndurilor de față dumneavoastră sînteți în plină activitate, pentru ca am fost încunoștințați că prin adresa nr. 75 944 din 1 august a.c. ați fost repartizată la Întreprinderea de construcții forestiere-șantier Nehoiu, ca muncitoare necalificată, pînă la redresarea situației de la I.F.E.T.

Cornel Machedon — București. ...să mă ajutați să mă înscriu la concursul de admitere din toamnă la Conservatorul din Cluj-Napoca. Nu înțelegem de ce noi? O puteați face și singur.

Grup de muncitori — TMUCB — șantier Brăila. Ne-ați trimis o scrisoare într-o copie ilizibilă și ați omis esențialul: din cine este format grupul?

Dr. ing. Ioan Curtu — Brașov. Am reținut invitația dumneavoastră de a participa la întîlnirea colegială prilejuită de împlinirea a 10 ani de la absolvirea facultății. Dacă va fi posibil vom spune și noi prezent. Vă mulțumim.

Ion Badea — București. S-a luat legătura, de către cei în drept, cu ICRAL-Berceni pentru urgentarea reparațiilor necesare locuinței dumneavoastră.

MARGA NEDELEA ■

fiindcă așa-s ei, devotați și sentimentali

— Cum ți-ai făcut concediul?

Primul — fiu de țărani, ajuns lector universitar, căsătorit din mare dragoste, fiindcă așa-i ei, sentimental, și iubindu-și foarte cei doi copii, tot fiindcă așa-i el, sentimental — mi-a răspuns cam așa:

— La mare, dragă, la mare. Trei săptămîni numai la mare. Știi, copiii sînt la vîrsta cînd soarele, marea, talazoterapia și aerul de coastă influențează, în bine desigur, procesul creșterii. I-am spus soției: dăm totul deoparte și, pentru ei, nu ne mișcăm întreg concediul de pe litoral.

Al doilea, fiu al unui bărbat care la viața lui a fost muncitor *chefer*ist și al unei femei care nu mai există, inginer superexpert cu multă muncă în deplasare și soț drept și moral care-și iubește onest și principial soția — mi-a explicat:

— Concediul nostru a fost activ, poate chiar obositor, dar a fost, socotesc eu, și rațional. Am judecat așa: eu, datorită specificului muncii mele, colind țara și văd tot ce s-a făcut și se face; iar nevastă-mea e legată de planșeta ei de la institutul de proiectare. Crede-mă, nu fac demagogie, dar am zis că ar fi nedrept pentru ea să nu vadă Transfăgărășanul, sistemele de la Porțile de Fier, de pe Lotru și Someș, clădirile politico-administrative de la Baia Mare, Bistrița-Năsăud, Tulcea, Vaslui, explozia urbană și industrială de pretutindeni, magazinele universale cu etaj de la sate, și atîtea, și atîtea. Avem mașină, încît am pregătit-o din timp și... călătorului îi șade bine cu drumul. Ne-am întors frînți de oboseală dar mai îndrăgostiți de țara noastră. Pot spune că ne-am întors mai romîni.

Deci, o întrebare și două răspunsuri aparent diferite. O întrebare care, trebuie să recunosc, a avut în ea ceva sămînță de vicienie, pentru că abia a doua întrebare pe care le-am pus-o celor patru a fost frontală, abruptă, deschisă:

— Dar în concediul acesta, din zilele multe, puține cîte le-ați avut în deplina voastră stăpînire, măcar una, două, le-ați pus deoparte pentru părinții voștri? Mai precis: ați trecut măcar să-i vedeți, dar *mai ales* să vă vadă?

Fie că mi s-a răspuns cu o tăcere arhiîncărcată de uluială, fie cu un potop de vorbe justificative, fie cu o interjecție nedefinită, ba chiar neaparținătoare graiului uman, fie cu un «nu», scurt, net și sincer — adevărul e că la întrebarea aceasta a doua n-am primit, în esență, decît un singur răspuns.

Anul ăsta, la 1 decembrie, sînt exact șapte ani, am plecat de-acasă. Ceva foarte-foarte obișnuit pentru aceste timpuri în care omul are o viață intens dialectică pînă și teritorial, geografic, spațial.

Iată de ce — după ce am avut discuțiile cu cei doi amici care, implicit, cred că s-a înțeles, sînt tot *niște plecați de-acasă* — am avut și eu, nu spun clipele mele de adevăr pentru că ar suna pretențios, ci clipele mele de întrebări:

Nimeni nu poate spune că oamenii aceștia nu-și iubesc nevasta, copiii, deci mica familie, precum și țara, și ceea ce se face acum pe pămîntul românesc. Nimeni nu poate spune că-s amorali. Nimeni nu poate spune că dreptul la concediu nu și l-au cîștigat nu numai cu muncă, ci și cu o dăruire mult mai complexă decît respectarea disciplinată a programului de lucru. În paranteză fie spus, de aceea am și evitat să le spun pe nume.

Dar!

Oare în ce măsură, în limitele căror coeficienți este știrbită, trădată, dragostea de oameni atunci cînd îi uităm pe părinții noștri? Cînd îi lăsăm singuri, de parcă n-ar fi născut și crescut oameni? De parcă n-ar fi uitat ani și ani de-a rîndul, nu doar de niște vacanțe, ci și de foarte multe duminici, și de mii, sute de mii de ore de după-amiază și, ore chiar de noapte ale vieții dumneavoastră? Vacanțe, duminici, zile, nopți, ceasuri care puteau fi numai ale lor, ale odihnei și dreptului de a zburda, însă pe care le-au transformat — fără ezitări — în timp de muncă, grijă și ocrotire pentru noi?

În ce măsură conștiința noastră, uitînd de rădăcinile noastre, ale fiecăruia dintre noi ca parte, nu rămîne ea însăși fără rădăcini?

I-am spus istorioara de mai sus unui anume prieten al meu. Un prieten care de cînd ne cunoaștem, a fost atît de sincer cu mine încît s-au petrecut exact două fenomene: pe de o parte, mi-e profund antipatic, iar pe de altă parte, știu, sînt convins, că atît cît voi trăi nu mă voi putea despărți de nevoia prezenței lui, a gîndirii și replicilor lui. Iar el mi-a răspuns prompt, de parcă tot ce-i spusesem eu apăruse de-acum, de vreo săptămînă, publicat în toate publicațiile centrale și locale ale țării:

— Știi prea bine că industrializarea, modernizarea vieții în toate colțurile țării, creșterea rețelei de drumuri și toate celelalte au pus zdravăn în mișcare lumea. Procesul are cauze obiective, finalități progresiste, iar sociologii au scris și scriu tomuri substanțiale despre el. Mai știi că familia tinde să existe, să viețuiască, așa, cotidian, nu în cadrul unui arbore genealogic adunat neclintit și nestirbit decît de furtunile biologice, ci restrînsă la binomul soți-copii, și aceia iar spart, în două, în clipa în care copiii își fac o situație profesională și familială autonomă. Pe de altă parte, și eu știu că tu — exact ca un răzeș de pe vremea lui Ștefan Vodă cel Mare — crezi că fărîmițarea, împrăștierea familiilor poate dăuna însăși trăiniciei cetății, națiunii. N-ai dreptate, decît poate sentimental, pentru că și-n ultimii ani, ba și-n vara asta, am avut grele încercări în timpul cărora s-a tot făcut proba că avem — chiar așa răspîndiți, moldovenii la minele Văii Jiului, oltenii la furnalele Galațiului, muntenii la izvoarele Someșului, dobrogenii în port la Turnu, maramureșenii în Bărăgan, chiar așa oricum ne-am fi noi în arborele nostru — proba că avem, spun, familii puternice, închegate, care fac, alcătuiesc, zidirea unei națiuni de neclintit. E adevărat, tu mi-ai dat și niște exemple concrete care-ți justifică serios concluziile și temerile. Dar, înainte de a hotărî definitiv, socotește că mi-ai pus și mie întrebarea aia a doua a ta și lasă-mă să-ți dau și eu răspunsul meu!

Știam că n-o să-mi spună ceva deloc, deloc plăcut, știam că după ce-i voi asculta antipatia mea pentru el va crește, dar l-am ascultat. Și, precum ceilalți doi mi-a dat și el un răspuns. Un răspuns amar.

— Ca ei, ca tine și ca zeci de mii de oameni, cam între 14 și 50 de ani, sînt și eu un plecat de-acasă. Spre deosebire de cei doi ai tăi, eu am simțit nevoia sufletească, și-am crezut adînc și de-adevăratelea că fac bine ca întregul concediu să mă duc, nu să-l fac, ci să-l petrec, așa ca o sărbătoare, acasă. Am socotit că le dau o bucată de timp de bucurie și sărbătoare celor doi agățîrși, albiți dar tot drepți, ai mei. Așa am crezut că va fi și așa am pornit să fac. Iar două zile, primele, am fost fericiți toți trei. Apoi, oboseala adunată în mine într-un an de viață a început să-și facă de cap cu nervii mei. Am început să devin deștept, să fac observații la cutare sau cutare amănunt din felul de organizare a gospodăriei și a vieții lor; am început eu să cred că experiența mea de viață e mai vastă decît a lor și vederile mele, chipurile moderne, mai înțelepte decît ale lor, drept care am dat și unele sfaturi, deosebit, dar cu totul deosebit de stupide și meschine; am avut hachițe, în loc să fiu înțelegător, vesel și tandru; și-n general — așa ca un mare prost — mi-am refăcut forțele pentru încă un an de muncă, deschizînd acolo, sub acoperișul lor și în fața sufletelor lor, supapa aceea blestemată prin care, din întreaga mea rețea nervoasă, s-au scurs toate micile și marile supărări din «cantări», toate neînțelegerile mele de la întreprindere, de pe stradă și de acasă, toată zgura ciocnirilor mele cu oamenii de proastă calitate omenească, într-un cuvînt modern — toate stress-urile de care, planificat, trebuie să ne eliberăm în concedii. Iar în ultima săptămînă, chiar arătam calm, prosper, bine dispus, amabil și optimist. Eu! Ai mei însă, dimpotrivă, erau obosiți, speriați, și — mai cumplit decît orice — convinși că fiul lor, de cînd a plecat de-acasă, *s-a schimbat!* Adică s-a schimbat caracterul acela pentru care ei au făcut totul ca să fie inteligent, drept și — mai ales — generos. E adevărat, ultima săptămînă a concediului meu a fost pașnică, frumoasă, caldă, tandră, cu bun-simț, așa cum crezusem, la început, că vor fi toate, însă n-am convingerea că *întoarcerea* mea le-a adus *lor* bucuria pe care *am vrut*, crede-mă, am vrut să le-o aduc!

Ca întotdeauna, prietenul acesta special al meu a plecat, m-a lăsat singur, fără să-l intereseze dacă eu mai aveam ceva de spus, în replică. S-a dus pentru că, știindu-mă, cunoscîndu-mă atît de bine, știa că, și de data asta, eu mă voi mira ca nătărăul, făcînd, de plidă, o descoperire veche, de felul ăsteia.

Stimați tovarăși, ce ușor e să fii critic și ce ușor e să fii autocritic, și cît de greu este să găsești adevărul: adică să fii nu numai drept, ci și, mereu, fără șonticăieli, stăpînit de ce-i drept.

NELU IONESCU ■

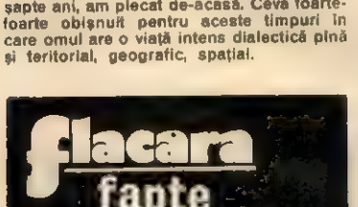

CENACLUL FLACĂRA ȘI REIA ACTIVITATEA!

În zilele de 22, 23, 24, 25, 26, 27 septembrie vă avea loc, în prima sa ediție,

festivalul de vară — flacăra 1975

Spectacolele se vor desfășura, în fiecare seară, în sala Teatrului Ion Creangă — teatru al tineretului bucureștean — cu sediul în Piața Amzei, începînd de la orele 19,30, după cum urmează:

— luni, 22 septembrie — recitaluri DUMITRU FĂRCAȘ, GRUPUL REFLEX-FLACĂRA, DORU STĂNCULESCU;
— marți, 23 septembrie — recitaluri VALERIU STERIAN, GEORGE MIHĂIȚĂ, TUDOR GHEORGHE;
— miercuri, 24 septembrie — recitaluri IONELA COPACIU, DAN TUFARU, MIRCEA VINTILĂ;
— joi, 25 septembrie — recitaluri EVANDRO ROSSETTI, GELU NIȚU, DAN CHEBAC;
— vineri, 26 septembrie — recitaluri ROMEO GHIUR, FLORIAN PITTIȘ, NICU ALIFANTIS;
— sîmbătă, 27 septembrie — recitaluri ADRIAN IVANITCHI, MIHAI STAN, ANDA CĂLUGĂREANU.

Biletele pentru fiecare seară se vor procura de la casele de bilete ale teatrelor din Capitală, de la Casa de bilete de la Ateneul Român, începînd de luni 15 septembrie.

Deci, nu uitați: între zilele de 22 și 27 septembrie 1975 aveți ocazia să participați la o gală a recitalurilor susținute de membrii cei mai reprezentativi ai Cenaclului Flacăra.

LUMEA DE MÎINE

orbii vor citi

Statisticile ultimilor ani asupra înapoiaților mentali și a diferitelor inadaptări sociale, prezentate și discutate în congrese științifice sau revelate de personalitățile autorizate ale ministerelor sănătății din diferite țări, arată în populația lumii o mare proporție de infirmi ai inteligenței, fapt cu importante repercusiuni asupra întregii structuri economico-sociale. În adevăr, statistica O.N.U. din 1973 arată că 1,5% din populația omenirii suferă de înapoiere mintală. Situația din unele țări este și mai gravă: René Lenoir, director al acțiunii sociale din ministerul sănătății publice și securității sociale din Franța, arăta, într-o carte publicată anul trecut, că un francez din zece prezintă o inadaptabilitate socială, situație care devine și mai preocupantă, ajungînd la proporția de un francez din cinci, prezentînd în același timp debilitate fizică și mentală (vezi *Le Monde* din 29.1.1974).

Este această stare de lucruri efectul unui proces ireversibil și fatal, privind destinul biologic al omenirii?

Rezultatele congreselor științifice care au luat în ultimii ani în discuție problema arată că, în fapt, starea actuală este rodul complex al ignoranței și apatiei oamenilor, al sărăciei și subnutriției unor populații, al serviciilor sociale neîndestulătoare în unele țări. În această privință, la Congresul de la Haga (septembrie, 1973), întrunind 1 500 de medici, s-a arătat că, deși starea actuală a cunoștințelor medicale nu cuprinde încă procesele în toate implicațiile acestora, sîntem încă de pe acum în posesia unor cunoștințe teoretice și tehnice practice în măsură să combată această situație. S-a subliniat, cu deosebire, în acest congres, importanța nutriției mamei în timpul sarcinei, ca și a noilor născuți, sau a diagnosticului prenatal al diferitelor tulburări genetice, prin puncția lichidului amniotic, în combaterea infirmităților mentale.

S-a tras, prin urmare, un semnal de alarmă; s-au arătat cauzele majore ale infirmităților mentale; s-au indicat mijloacele pentru depistarea la timp a acestora; s-au statornicit principii pentru înlăturarea lor.

Orientarea astfel definită își va afla împlinire în cercetările științifice în curs, ce vor conduce într-un viitor apropiat la diminuarea efectivă a tuturor acestor infirmități.

Dealtminteri, progresele împlinite încă de pe acum sînt încurajatoare. Cu cîteva decenii în urmă numărul infirmilor observați pe străzi, avînd picior de lemn sau atitudini vicioase ale membrelor, era foarte mare. Protezele și propășirea chirurgiei au suprimat acest spectacol. Infirmitățile vizibile au avut însă și un corolar practic, de mare însemnătate socială: au îngăduit multor infirmi — accidentați, surdomuți sau infirmi de război — să poată lucra și să contribuie la propășirea socială.

Un exemplu îl oferă și aparatele electrice, îngăduind orbilor să poată citi, experimentate în laboratoarele Mavch din Dayton Ohio: cu ajutorul unor aparate înzestrate cu celule fotoelectrice orbii vor putea transforma literele unui text în impulsuri electrice și apoi în sunete, putînd citi cu viteza de 35 pînă la 50 de cuvinte pe minut. Se experimentează și un aparat perfecționat, numit Cognodictor, care ridică acest rezultat la 100 cuvinte pe minut!

ION BIBERI ■

prea lunga așteptare a doctorului ODOBLEJA

La mai bine de cincisprezece luni de la publicarea de către revista noastră a articolului «Cu zece ani înaintea lui Norbert Wiener un român fundamentează legile cibernetici și preconizează construcția creierelor electronice», l-am revăzut, deunăzi, pe doctorul în medicină Ștefan Odobleja, despre care reportajul amintit nota că a anticipat realizarea computerelor și elaborat legi și principii ale cibernetici, publicînd la Paris, în 1938, lucrarea intitulată «Psychologie consonantiste», Librairie Maloine, 858 pagini, 300 figuri, carte care a precedat cu zece ani «Cibernetica» savantului american Wiener, socotit astăzi drept părintele disciplinei respective.

Reîntorcîndu-ne acum la personalitatea și lucrările doctorului severinean Ștefan Odobleja, nu ne propunem, așa cum nu ne-am propus nici prima oară, să luăm în discuție paternitatea ideilor cuprinse în «Cibernetica», ci ne propunem numai să readucem în actualitate numele și munca mediculul român, convinși că — precursor sau nu al lui Wiener — Ștefan Odobleja merită oricum din partea noastră, a contemporanilor săi, mai multă atenție și interes.

L-am reîntîlnit pe doctorul pensionar, astăzi în vîrstă de 73 de ani, păstrați bine și cu demnitate, la București, unde a sosit ca invitat la cel de-al treilea Congres internațional de cibernetică și sisteme, reuniune de mare prestigiu științific în cadrul căreia a susținut o comunicare, la Secțiunea a 7-a a congresului, desfășurată sub președinția cunoscutului savant italian A. Masturzo. Deși foarte scurtă, comunicarea, la care am avut cinstea de a asista, a suscitat un deosebit interes, invitînd la discuții și controverse, ideea de bază a expunerii, preluarea de către Wiener a mai multor concepte din «Psihologia consonantistă», găsind aderiunea pe alocuri reținută a auditoriului. Această atitudine i se pare doctorului Odobleja firească. Scepticismul oamenilor de știință, spune dînsul, provine dintr-un legitim sentiment de prudență, dar aceasta nu mă împiedică să cred și să-mi propun să demonstrez că dreptatea este de partea mea.

Lăsînd deoparte dificila problemă a surprinzătoarelor și evidentelor similitudini dintre cele două cărți, asupra cărora vom reveni către finalul acestui articol, să vedem ce s-a întîmplat cu lucrarea doctorului român după apariția îndemnului despre care aminteam în încheierea reportajului tipărit la 23 martie 1974, îndemn adresat specialiștilor cu competență și drept la opinie. Au existat, desigur, păreri contradictorii, dar mulți oameni de știință români, de cunoștințele și probitatea profesională ale cărora nu avem nici un motiv să ne îndoim, s-au pronunțat favorabil, socotindu-l pe necunoscutul — pînă la 23 martie 1974 — Ștefan Odobleja drept unul dintre pionierii cibernetici mondiale, specialist care a limpezit multe poteci în disciplina respectivă, precursor teoretic al unei etape din civilizația umană apreciată astăzi ca tulburătoare prin orizonturile pe care le deschide. Pentru a nu lungi vorba, permiteți-ne să citîm cîteva opinii referitoare la contribuția recunoscută doctorului Odobleja în domeniul fundamentării legilor cibernetici:

> «Apoi am găsit (n.n. — în «Psihologia consonantistă») ...o serie de idei și principii care sînt astăzi fundamentale în cibernetica sistemului nervos... De asemenea lucrarea utilizează pe larg metoda modelării, deși la epoca respectivă era sporadic folosită și nu era încă fundamentată de o teorie.» (Dr. C. Bălăceanu)

> «Din cele relatate sumar în prezentarea de față ...reiese limpede contribuția teoretică a psihologiei consonantiste la apariția cibernetici, atît prin afirmarea principiului și legii circularității integrale, considerată sub toate aspectele, aplicată în toate domeniile, în știință și tehnică, mai ales în tehnica viitoarelor mașini de gîndire, a căror apariție și realizare a fost întrevăzută și preconizată de creatorul consonantismului.» (Dr. Al. Olaru)

> «Opera lui Șt. Odobleja este, indiscutabil, cea mai voluminoasă și mai originală lucrare de psihologie care a fost scrisă pînă astăzi de un român.» (Prof. dr. doc. V. Săhleanu)

Așa stînd lucrurile, este clar ca lumina zilei că specialiștii cei mai autorizați privesc cu respect lucrarea doctorului Odobleja, tipărită la Lugoj și publicată la Paris, pe care numai momentul neprielnic al apariției, în prag de război, a împiedicat-o să capete acea recunoaștere internațională pe care o merita, judecînd după noutatea extraordinară a conținutului și după vastitatea expunerii. «Psihologia consonantistă» încheindu-se cu menționarea a peste 700 de poziții bibliografice, ceea ce-i conferă, după cum ne declara profesorul Victor Săhleanu, caracterul unei adevărate enciclopedii. Chiar dacă oamenii de știință chemați să-și spună părerea au manifestat unele rezerve în ceea ce privește directa primordialitate a teoriilor lui Ștefan Odobleja în raport cu cibernetica lui Wiener, atitudine izvorîtă din prudența de care amintea medicul severinean, aceiași specialiști au căzut de acord că «Psihologia consonantistă» este o lucrare de excepțională importanță, un tratat care merită o soartă mult mai bună, în ideea popularizării lui și a unei răspîndiri pe măsura deosebitelor contribuții pe care le aduce prin el însuși, prin noutatea informației și universalitatea gîndirii, renunțînd chiar la orice vanitate de comparație cu părintele ciberneticii.

Cu toate acestea, deși citatele găzduite mai sus sînt culese din lucrări publice și deși Academia a dedicat o ședință specială personalității doctorului în medicină Ștefan Odobleja, la 24 aprilie 1975, în cadrul Secției de istorie a științei și filozofiei, acordînd prețuirea datorată de un for științific și de un popor unui eminent deschizător de drumuri, interesul în jurul «Psihologiei consonantiste» nu pare încă reactivat corespunzător. Reevaluarea activității și meritelor științifice ale medicului severinean, modest și prea puțin cunoscut precursor al cibernetici, se impune ca o întreprindere pe care o justifică deopotrivă studiile sale cît și opiniile publicate în chiar această pagină, păreri autorizate care pun într-o altă lumină contribuția compatriotului nostru la fundamentarea legilor cibernetici sau, luînd în considerație punctele de vedere mai sceptice, la întocmirea celui mai amplu tratat de psihologie scris vreodată de un român. Cartea publicată la Paris, în urmă cu 37 de ani, este insuficient răspîndită în aria culturii românești, ea fiind puțin sau deloc cunoscută de psihologi, după cum ne declara, cu o doză firească de tristețe, profesorul Săhleanu. **Traducerea ei în limba maternă a autorului întîrzie din rațiuni pe care nu le înțelegem.**

După cum spuneam, zilele trecute ne-am întîlnit cu doctorul Odobleja. Deși ajuns la o vîrstă respectabilă, tinerețea lui spirituală îl face să nutrească proiecte îndrăznețe. Se pregătește să înainteze unei edituri manuscrisul de vreo 600 de pagini al unei lucrări, prin intermediul căreia speră să convingă lumea științei de primordialitatea ideilor sale în privința fundamentării legilor cibernetici cu zece ani înainte de Norbert Wiener. «Va fi un studiu, mărturisește, pe care vreau să-l las ca moștenire neamului românesc, ca o dovadă că un medic din Severin a putut să procedă o descoperire științifică de extraordinară importanță.» De asemenea, lucrează la un al doilea volum, un fel de completare a «Psihologiei» pe linie de logică, o aprofundare pe care speră s-o tipărească cît mai curînd, în măsura în care forțele sale, tot mai împuținate de vîrstă, vor primi ajutorul altora.

Așa cum am procedat și în încheierea primului reportaj dedicat lui Ștefan Odobleja, vom găzdui în finalul acestui articol cîteva texte comparate din «Psihologia consonantistă» și «Cibernetica» lui Wiener, texte inedite, puse la dispoziție de autorul primei lucrări, comparații pe care le supunem atenției specialiștilor, cei mai în măsură să se pronunțe și să facă lumină:

Fotografie de ELENA GHERA ■

«Psihologia a debutat de mai mult timp, ca doctrină generală... Ea se reducea la a studia relațiile dintre senzații și excitanți: ea era fizica aplicată — teoretic și experimental — la periferia psihicului. Sub inspirația acestei doctrine s-au realizat în secolul trecut mari progrese în fiziologie și în psihofiziologia simțurilor. Însă, dacă psihologia periferiei psihicului evolua spre energetism, aceea a centrului — aceea a adevăratului psihic — rămînea mecanicistă și înapoiată în raport cu progresul, așa cum ea este și azi». (Odobleja, 1938 — 9,3).

«O bună parte din vechea psihologie s-a dovedit, în realitate a nu fi altceva decît fiziologia organelor de simț, dar ideile introduse de cibernetică în psihologie se referă în mod direct și la fiziologia și anatomia regiunilor corticale cu o înaltă specializare, legate de aceste organe de simț.» (Wiener, 1948 — 2,26)

«Fenomenele psihice se învîrtesc în cerc vicios: ele sînt roți învîrtitoare angrenîndu-se ca roțile unui ceas. Mișcările psihice sînt mișcări jumătate circulare, jumătate în linie dreaptă. Marca lor distinctivă este reversibilitatea. Ele fac parte din seria ciclică.» (Odobleja, 1938 — 9,134 fig. 96).

«Împreună cu d-l Bigelow am ajuns la concluzia că un factor excepțional de important în activitatea conștientă este fenomenul care în tehnică a căpătat denumirea de conexiune inversă», (Wiener, 1948 — 2,12).

«Astfel am găsit o confirmare extrem de semnificativă a ipotezei noastre cu privire la natura activității conștiente sau, în orice caz, a unor tipuri ale acestei activități» (Wiener, 1948 — 2,14)

«Unele activități dintre cele mai caracteristice ale sistemului nervos sînt explicabile numai ca procese ciclice (subl. n.)... Trebuie menționat că acest punct de vedere merge mult mai departe decît punctul de vedere obișnuit, răspîndit printre neurofiziologi... De aceea am socotit să scriem și să publicăm un articol în care să expunem acest nou punct de vedere.» (Wiener, 1948 — 2,14 sau 3,30).

«Fără îndoială, mașina de inventat încă nu a fost creată, dar noi putem să întrevedem crearea ei pe curînd. După mecanizarea simțurilor și observației prin aparatele detectoare și înregistratoare... i-a venit rîndul elaborării să fie și ea mecanizată. Mașinile de calcul (mecanice, n.n.) constituiesc deja un foarte onorabil început în acest sens. Așteptăm cu nerăbdare mașinile de filozofat, mașinile de inventat, mașinile de definit, mașinile de divizat etc.» (Odobleja, 1938 — 9,733).

«Dacă un inginer vrea să proiecteze un robot, aproximativ asemănător în comportament cu un organism viu, el nu va încerca să-l facă din proteine și alți coloizi. El îl va construi probabil din piese metalice, ceva dielectrice și multe tuburi cu vid. Mișcările robotului pot fi (făcute) cu ușurință mult mai iuți și mai puternice decît acelea ale organismului original. Totuși învățarea și memoria ar fi foarte rudimentare.» (Wiener, 1943 — 1,2).

Vorbind despre Leibnitz:

«De aceea nu este surprinzător că același impuls intelectual care a dus la dezvoltarea logicii matematice a dus, totodată, la mecanizarea ideală sau actuală a proceselor gîndirii.» (Wiener, 1948 — 2,19).

«Este o consecință a legii reversibilității care ne permite să mecanizăm gîndirea instrumentală, gîndirea tehnică sau tehnicizată, gîndirea artificială sau provocată. După materializarea psihicului static (memoriei) iată mijlocul de a materializa și de a fiziciza însuși procesul (psihicului dinamic, gîndirea și mecanismele sale intime), — grație reversibilității psihofizice noi putem să mecanizăm actul creației. Noi putem crea în mod instrumental și artificial.» (Odobleja, 1939 — 9,753).

«În realitate, Lee și cu mine am încercat — în 1935, în China, n.n — să mergem pe urmele lui Bush, pentru a construi o mașină de calcul analogic, dar astfel încît să funcționeze cu marea viteză a circuitelor electrice... Principiul era destul de judicios; de fapt, el a și fost realizat de alții mai tîrziu. Ceea ce ne lipsea nouă era o înțelegere deplină a problemelor de proiectare a unui aparat la care mișcarea de la ieșire să fie legată din nou de la începutul procesului, ca o nouă intrare. Acest fel de aparate sînt binecunoscute acum și le vom numi aci și de acum încolo mecanisme cu feedback (mecanisme cu conexiune inversă)» (Wiener, 1956 — 4,179).

Evident, terminologia este alta, dar cît ne putem da noi seama ideile sînt aceleași, o oarecare înrudire între cele două lucrări fiind ușor de detectat.

Este rîndul specialiștilor să se pronunțe, cu acea urgență pe care contribuția lui Ștefan Odobleja și vîrsta sa o justifică pînă la capăt. Este de neconceput, gîndim, ca într-o țară ca a noastră, care este a adevărurilor și a lucrurilor spuse răspicat, o lucrare de covîrșitoare importanță cum este [illegible] a medicului pensionar din Drobeta-Turnu Severin să aștepte la infinit dreptatea care — se pare — i se cuvine.

OVIDIU IOANITOAIA

«Tata m-a învățat să trăiesc modest, să nu port inele și să nu mă fardez, să nu fiu impulsivă — iar dacă va fi să mă bat vreodată, atunci să mă bat pentru țara asta — pentru că aici ne sînt rădăcinile!»

„dynamit-effekt" are astăzi un nume propriu:

COVALIT

...Pe la sfîrșitul anului 1963, pe strada Ion Creangă din Craiova s-au întîlnit două femei: Elena Ștefănescu, localnică, și Lucia Arghiriu, o farmacistă din București. Cunoscîndu-se mai de mult, și-au relatat firește ultimele noutăți; printre altele, Elena s-a interesat de sănătatea prietenei sale, știa că e suferindă și încă destul de grav, acum arăta însă surprinzător de bine:

— Am o doctoriță în București, care mă tratează, mă simt, într-adevăr, excelent — i-a explicat Lucia Arghiriu.

— Cum o cheamă? — s-a interesat Elena, într-o doară.

— Tina Covaliu.

— Asta-i bună! — a tresărit prima, luminîndu-se la chip. Păi, este... fiica mea!

La acea dată, foarte puțini oameni din țară știau că Lucia Arghiriu fusese **primul bolnav** căruia i se administrase un nou medicament românesc — un produs național, o «invenție» a unui medic român, ce urma să aibă un destin pe cît de complicat ca apariție în serie, pe atît de spectaculos ca eficiență și modalitate de administrare. Practic, «COVALIT»-ul **își făcuse apariția în lume!**

Despre Tina Covaliu, eminent medic și chimist, revista «Flacăra» a mai scris (vezi articolul «DYNAMIT-EFFEKT — sau ciudatul caz al unei invenții medicale românești: un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura curînd numai din... import!», publicat în nr. 14 din 30 martie 1974). Nu vom reveni asupra acelor aspecte — multe dintre ele fiind, astăzi, de tristă amintire, dar veritabile documente ale unei lupte de multe ori inegale între inițiativă și opacitate, între pasiune și plictis, între dorința de afirmare a inteligenței românești în acțiune și comoditatea unora (atît de nepermis de scumpă pentru noi!) de a prefera produsele străine, nu vom reveni, așadar, asupra acestor aspecte mai puțin plăcute ce au marcat veritabila «bătălie pentru Covalit». Intenția, astăzi, e aceea de a afla ce face, ce gîndește Tina Covaliu: cine este, la urma urmei, acest om?

...S-a născut în Craiova, aici a terminat și liceul, apoi a absolvit Facultatea de chimie din București («sîntem de patru generații chimiste, socotind-o și pe fiica mea, Gabi-Tina, studentă în anul IV de asemenea la chimie). Este repartizată ca preparator chimist medical la Spitalul Colțea, în 1951, la profesorul Hortolomei. O întîmplare face ca destinul Tinei Covaliu să se precipite pe neașteptate: mama sa este internată aici pentru un banuit icter. O comisie de medici stabilește diagnosticul de cancer hepatic; i se mai dau de trăit șase luni de zile, orice intervenție chirurgicală fiind imposibilă fără riscul ca pacienta să moară pe masa de operație. Tina Covaliu însă, în urma efectuării unor analize, se împotrivește: ea cere intervenția, convinsă fiind că mama sa suferă de... litiază biliară. Spre stupefacția tuturor, semnează și declarația respectivă cum că intervenția se va face **pe propria sa răspundere** (aflînd acest lucru, înnebunit de durere că mama sa nu e lăsată să-și trăiască măcar cele șase luni promise, fratele Tinei — Ionel Ștefănescu, astăzi filolog — îi trage acesteia două palme de toată frumusețea!). Operația este efectuată de chiar profesorul Hortolomei: Tina Covaliu, proaspăta absolventă de douăzeci și ceva de ani, avusese dreptate. Asistînd, atunci, la operația propriei sale mame, ea își amintește și acum replica lui Hortolomei, în timp ce-și scotea mănușile: «Fetițo, ai salvat-o!» (Mama Tinei a mai trăit, bine sănătoasă, încă douăzeci de ani)

...Din acest moment începe, propriu-zis, investigațiile Tinei Covaliu; boala asupra căreia își apleacă atenția spre a o distruge, spre a o desființa ca dramă umană (cca. 25% din populația globului, începînd cu copii de la un an și pînă la vîrstnici de nouăzeci, suferă — conștient sau nu — de așa ceva!), se numește «litiază» în termeni de specialitate, și mai popular «piatră» la rinichi, ficat etc. Introduce în cercetări studii mineralogice, făcînd o corelație între disciplinele paramedicale: chimie fizică, mineralogie, mecanică cuantică etc. («Mi-a folosit enorm școala de chimie a academicianului Ilie Murgulescu, căruia îi păstrez întreaga recunoștință pentru modul în care ne-a format ca specialiști: aproape toți elevii lui au devenit cadre universitare»). Începe să susțină comunicări științifice în țară și peste hotare — sîntem în anii '960 — participă la congrese internaționale în Franța, R.F.G., Ungaria, Bulgaria etc. Din 1962 — nemulțumită că operațiile erau urmate uneori de recidive — începe să caute a descoperi un medicament adecvat care să se adreseze atît cauzei, cît și efectului litiazei. Și ajunge astfel la concluzia că această litiază este rezultanta dezechilibrului hidroelectrolitic care favorizează formarea calculilor precum și a recidivelor multiple. Așadar: **«trebuia găsit altceva decît bisturiul, trebuia neapărat găsit altceva, care să înlocuiască bisturiul!»...**

După mii de experiențe de laborator, Tina Covaliu ajunge la concluzia că, în domeniul în care cerceta mereu mai asiduu, rășinile sintetice schimbătoare de ioni sînt extrem de eficiente. Conform unei tehnologii proprii, brevetate ulterior (și mereu îmbunătățite: primul brevet în acest sens datează din 13 decembrie 1971 — ultimul, din 20 iulie a.c.), în urma unor altor mii de experiențe efectuate pe animale, Tina Covaliu își vede visul împlinit: în urma întrunirii unei comisii a Academiei de Științe Medicale — ianuarie 1975 — comisie prezidată de prof. dr. docent Radu Păun, ministrul sănătății, produsul «Covalit» este omologat și introdus în serie în practica medicală.

O nouă dată se înscria în cartea de aur a medicinei românești.

«A fost greu, Tina Covaliu?»

«A fost, da». Și zîmbește. Ne aflăm într-o încăpere albă, destul de spațioasă, a Spitalului P.T.T. din București — aici funcționează «saloniul» actual al eminentului medic și inventator care este această femeie: o femeie modestă, care are o mare pasiune — cea a florilor — și o mare dorință: să vadă (nu a reușit încă, deși a călătorit foarte mult) să vadă deci cu ochii săi celebra «Pietà» a lui Michelangelo Buonarroti. Pînă atunci, timpul îi este drămuit la secundă. Abia a sosit de la Slănic-Moldova: a participat la o masă rotundă organizată de către O.J.T. Bacău — prin persoana directorului, Petrică Moldovanu — cu ocazia sosirii unei delegații de specialiști finlandezi, interesați de noul medicament (un amănunt nu lipsit de semnificații, în ceea ce privește rapiditatea cu care circulă, pe circuite internaționale, orice noutate: la Slănic, Tina Covaliu fusese în urmă cu două zile; ei bine, în chiar momentul înregistrării datelor necesare prezentului material, un telefon o anunță că o delegație din Danemarca, aflînd despre lucrările întîlnirii de la Slănic, își anunță sosirea pentru ziua următoare!). Se află în permanentă legătură cu Fabrica de medicamente («se pare că iar s-a împotmolit cineva în niște hîrtii!»), este profund afectată că — deși se simte o mare nevoie, personalul, destul de restrîns altfel, este suprasolicitat — «există patru posturi libere pe schemă, de ce? — avem mare nevoie de oameni de specialitate!»; se împarte în fel și chip pentru a mulțumi și pe unul, și pe altul: pe unul care a venit tocmai din nordul Maramureșului, pentru a scăpa de dureri, sau pe altul care nu înțelege de ce ea, doctor în științe, refuză — contra unei sume astronomice — să vîndă licența produsului în străinătate, în Japonia de pildă?!...

...A fost greu, da. Tina Covaliu nu uită — și mai ales rămîne recunoscătoare tuturor acelor factori umani sau organe de stat, care i-au susținut ideea, munca extenuantă — care i-au susținut dorința fierbinte de a da lumii întregi — tuturor suferinzilor lumii — un nou medicament românesc, a cărui eficiență este recunoscută, astăzi, stîrnind admirație și invidie totodată, pretutindeni. Nu-i uită, așadar pe: colonelul dr. Anton Marin, pe dr. Eugen Popescu de la spitalul Fundeni, pe dr. Sorin Schianu sau pe profesorul dr. farmaceolog din Iași, Sava Dumitrescu — **nu-i uită pe H. Coandă** (cel ce a avut un rol hotărîtor în afirmarea noului produs, atunci, în anii 1971-1972...); nu uită televiziunea română, nu uită — de ce ne-am ascunde?! — revista «Flacăra», ba chiar ne roagă să menționăm acest lucru. Nu-i uită pe toți aceia ce au susținut-o în a ajunge astăzi la impresionantul număr de cca. 8 000 de pacienți definitiv vindecați!

Mii de oameni redați vieții de toate zilele, mii de oameni scăpați de dureri îngrozitoare, de chinuri fantastice, evitîndu-se în extrem de multe dintre aceste cazuri spitalizarea, cu întreg convoiul de neplăceri pe care îl aduce după sine: suferințe post-operatorii, zeci de mii de ore-muncă pierdute, dereglări implacabile în producția unor întreprinderi etc., etc. O viață închinată unei idee — astăzi, o viață închinată punerii ei în practică. Aceasta ar fi cea mai scurtă, cea mai succintă biografie posibilă a doctoriței Tina Covaliu: femeia modestă și dîrză, care a îmbogățit firmamentul farmacopeei românești cu o nouă stea: COVALIT!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografiile autorului

«COVALIT» — capsule minuscule, înglobînd — pe lîngă chimicale — munca de o viață a unui om, oferite unei lumi întregi spre vindecare.

Ianuarie 1975: o dată memorabilă în cartea de aur a medicinei românești (facsimil din actul de omologare al noului produs).

Scrisoarea profesorului doctor Iosif Constantin Drăgan, prin care acesta solicită informații în legătură cu dorința sa de a fi tratat prin metoda doctoriței Tina Covaliu.

Două dintre nenumăratele firme din străinătate ce au propus oferte ferme pentru obținerea medicamentului «COVALIT».

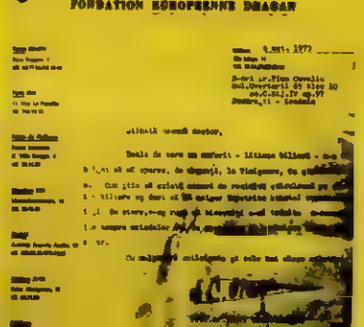

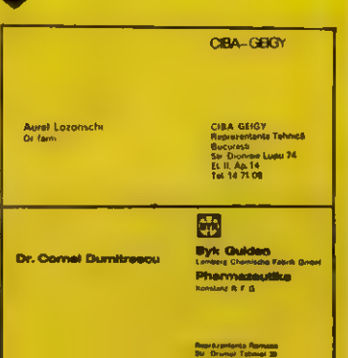

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. [illegible]

a trăi și a iubi prin viramant

Viramentul era pentru mine o noțiune abstractă, misterioasă, o putere financiară magică, îndepărtată, n-am crezut niciodată că el, temutul, divinul viramant, se poate converti în icre de Manciuria și Fetească de Tîrnave. Văzîndu-l într-o asemenea jalnică ipostază, la cheremul ospătarilor și al mîncărilor aflați în delegație, a scăzut enorm în ochii mei. Eu asociam temutul, divinul viramant cu banii necesari construirii de școli și de fabrici, îi dădeam scopuri înalte, dincolo de icre și vinuri bune.

Am avut nefericirea să surprind un viramant într-o situație dintre cele mai penibile, vai, săracul viramant, cum trăgeau toți de el, cum îl rontăiau și îl înfulecau. Vreo șaizeci de persoane, avînd în mijloc pe un străin subțirel, mare amator de brînză de vaci și apă minerală, înfulecau, beau, tropăiau, trosneau din degete, dîndu-le ospătarilor mereu alte comenzi. Erau și cîteva femei, majoritatea soții, unele, mai puține la număr, logodnice, și chiar și o veritabilă măcușă. Un ospătar mi-a explicat cu multă răbdare, într-o frumoasă limbă literară, cauzele acestei teribile bune dispoziții:

— Cum să nu se bucure de viață cînd totul, de la aperitiv pînă la șampanie, plătește statul. Nu costă nimic, totul se plătește prin viramant.

Altă dată am surprins un viramant într-o situație și mai ignicoare: am văzut un bărbaz cînăr însoțind într-un taxi femeia de care tocmai se îndrăgostise, duioșa cu care îi mîngîia părul mătăsos era o garanție a intențiilor lui serioase. La coborîre, spre uimirea mea, nu scoase ca să plătească taxiul bani gheață, ci îi înmînă șoferului un viramant. Să-ți plătești și șoaptele de amor prin viramant, asta mi se pare prea mult.

Atunci, temutul și divinul viramant mi-a apărut ca un biet copil orfan care trebuie apărat de lăcomia adulților.

TEODOR MAZILU ■

UMOR INVOLUNTAR

CULEGERE DE MOTOURI POSIBILE

Moto:
«Noaptea trecu.
Veni ziua».
M. Zevaco — «Cavalerul Pardaillan»

«Uită tot!
Hai să zîmbim un pic!»
Ciupi Rădulescu — «Amintește-ți mereu»
«Cine-i zîna mea cea bună
Din palatul cu minuni?»
H. Mălîneanu — «Ce banală ghicitoare»
«Mintea vede mai departe,
Inima nu știe carte!...»
Harry Negrin — «Mi-a venit mintea acasă»
«Numai tu nu știi, niciodată, nu,
Ce știu toți și nu știi tocmai tu...»
Aurel Storin — «Numai tu nu știi»
«În van încearcă poeții
Să-ți strunească lirele
Fiindcă-n fața frumuseții
Ce pot rimele?»
Sașa Georgescu — «Te-ai născut din spuma mării»
«Chiar mă-ntrebam cu teamă
De ce-ntr-o zi
Am scris atîtea poezii
Ce-o fi?»
Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu — «Și mă miram»
«Singur sînt
Însoțit de vînt»
Mircea Block — «Nu mi-e dor de nopți cu stele»
«Zic: întîi să ne iubim
Și pe urmă ne mai gîndim...»
Harry Negrin — «Mi-a venit mintea acasă»
«Înțeleg ce te-a făcut
Să te comporți așa.»
M. Dumbravă — «Încrederea»
«Mii și mii»
Aurel Felea — «Floarea prieteniei»
«Și orele, zborul,
Parcă și-a oprit...»
Versurile românești de Flavia Buref — «Doar eu»
(Poi, Poi)
«Imposibil e
Să ceri copiilor
Să nu mai plîngă»
Gh. E. Marian — «Imposibil»

Bibliografie: broșurile «Cîntecul preferat»

Colaj realizat de FLORIAN PITTIȘ

capodopere și nisip

Satul 2 Mai, situat la marginea de sud-est a țării, avînd, cîmp de trei anotimpuri, o populație de 2 000 de suflete, iar în toiul verii — ceva mai multe decît populația Buzăului (dacă nu cumva precaritatea vestimentației unora nu diminuează spectaculos cifra), fără a mai pune la socoteală pescari (călătorind pe valuri) și turiștii în tranzit (accelerînd pe șosea), satul 2 Mai, zic, aspiră de mulți ani la glorii artistice nevisate de alte stațiuni turistice mondene și culturale. Aici se pregătește și este gata să se producă în serie (și să se reproducă la dimensiuni naturale) cunoscute capodopere apărute risipit, divers și necoordonat aiurea, precum și magnifice istorii sentimentale, ce încă nu și-au aflat în alte părți rapsozii. Combinația chimică a apei și intensa acțiune a soarelui fertilizează fantezia, ceea ce confirmă ipoteza că viața și frumosul s-au născut în apă.

După realizarea proiectului Romeo și Julieta (autori: doi tineri, foarte tineri, din Cluj-Napoca), pe diferite prispe locale se trag copii multiple, extrem de fidele, ale balconului și jurămintelor, cu adaos de suspine folclorice sau pop și variații de vîrstă, ajungîndu-se la performanțe semicentenare. O izbîndă aproape deplină o constituie un alt Hamlet, ceva mai robust, ceva mai sigur de sine, plimbîndu-se pe noul dig, sub macarale și tetrapozi, tras în exemplare de buzunar (mulce) de alți Hamleți, identici dar oarecum mai mici, și ei economici, robuști și siguri de sine și ei, mai universali decît prototipul, imbatabili.

În vecinătatea arhipelagului grecesc, o Iliadă cu bile și popice era de dorit, perfect realizabilă, ușor de urmărit cu ochiul liber. A înscenat-o și a scris-o, după cîteva încercări nereușite și-o răpire izbutită de frumoase Elene pasagere pe plajă, un prieten al meu, «catindat» fără rețineri, cu stagiul militar recent încheiat, cu tehnică de asalt la centuronul blugilor. Opera e copleșitoare, licența în curs de omologare.

Curți cu dalii mari și circiumărese, cu rufărie colorată viu, cu mese zgomotoase și dispute pasionate, refac atmosfera Veronei, misterele veneției și zarva florentină. E suficient pentru a se naște aici, în 2 Maiul serilor limpezi, titani însuflețitori de pînze memorabile. Pînă la un inventar complet al patrimoniului — Pluta Meduzei, Venus în zare, Jupiter strigînd la orizont din toate orgile lui de neon, Olimpienii cu ghitarele lor electrice pe praguri de cort pitant, Cofruct în borcane ermetice, un fel de tragedie antică și marmeladă.

La 2 Mai trăiesc, respiră și lucrează în regim estival Balzac, Maupassant, Rodin, Schubert, Pascali, Sienkiewicz, Theodor Constantin, toți bine bronzați, gata de fapte mari, de renașteri și tiraje succesive, cu nisipul lipicios al gloriei pe piele, asaltați de modele și scene de neuitat, în plină vacanță activă, marini și marinari... O armată de căței de toate tipurile și modelele îi însoțesc pe plaje și faleze, cu stăpînii lor ținuți în lesă, docili, adulmecători de fapte artistice și amatori de frumos accesibil.

Apa e bună, nisipul e bun, soarele e bun. Cofructul e bun. Mediu de creație — infinit. Doar autobuzul de Mangalia circulă anapoda, telefonul automat funcționează cu capricii, apa minerală sosește rar, poșta merge greu... Dar care artist, în laboratorul său de creație, a avut nevoie vreodată de autobuz, de telefon, de apă minerală și Cofruct, de corespondență la zi?

Romeo, Julieta, Hamlet, Meduza se înfiripă la scară comunală, se produc și se reproduc în serie, ca acele de patefon, ca firele nisipului auriu, ca bețele de chibrit ce se rup prin partenogeneză. Cînd vor reveni pe continent, autorii vor purta în valize capodopere puzderie, vioaie și transparente, vibrînd subțil și universal, ca țînțarii...

MIRCEA HORIA SIMIONESCU ■

RIDENDO

prețul

Simbăta, dis-de-dimineață, am zi de primire. Oameni de diferite vîrste și convingeri filozofice vin să mi se destăinuie și să-mi ceară sprijinul, uneori e o asemenea coadă la poarta mea că trebuie oprită circulația pe stradă. Trecătorii se întreabă, curioși: ce se dă? ce se dă? Au fost zile cînd mi s-au rupt gardurile, mi s-a călcat grădina în picioare, pomii, vița-de-vie, zarzavaturile.

Săptămîna trecută vine la mine o femeie între două vîrste. După înfățișare părea mamă, ceea ce s-a adeverit pe loc.

— Tovarășe scriitor, zice, am un copil adorabil, o splendoare din toate punctele de vedere, sînt convinsă că v-ați îndrăgosti de el de la prima vedere, mai ales că și el vă apreciază și vă stimează nemaipomenit.

În următoarea jumătate de oră, respectiva mamă m-a convins că era vorba, într-adevăr, de un copil miraculos, înzestrat cu aptitudini native excepționale. Firește, și el, părinții, s-au ocupat de el încă de mic, în sensul că i-au dat o educație solidă și multilaterală, dar, oricum, aptitudinile lui au întrecut orice așteptări. La vîrsta de trei ani, de pildă, a început să învețe două limbi străine, franceza și engleza, pentru ca apoi să-l treacă puțin și prin germană, plus italiana pentru conversație, fără gramatică. Pe urmă, la patru ani, i-au trecut la pian, unde și-a uimit, firește, profesoara cu iuțeala lui de mînă, trecea peste clape ca fulgerul, ba, la un moment dat, cînta și cu picioarele, de-a trebuit să schimbe pianul de patru ori. Apoi a luat lecții insistente de vioară, pe care a posedat-o perfect în două luni, plîngeau vecinii cînd îl ascultau, apoi a abordat chitara, apoi contrabasul și violoncelul, nu se știe din ce motive făcuse pur și simplu o pasiune pentru instrumentele voluminoase și cu voce groasă. Paralel, i-au luat profesor de înot, profesor de patinaj, de trambulină, de box, lupte greco-romane, avea o dezvoltare fizică ieșită din comun, omoplații lui făceau senzație pe stradă, dovadă că l-au trecut imediat la jiu-jitsu, unde era fenomenal, și-a pus profesorul în brînci de la prima lecție, ca să nu mai vorbim de faptul că pe taică-su l-a aruncat în chip demonstrativ pe șifonier, iar pe maică-sa a trimis-o direct în frigider, cu plasa de cumpărături cu tot, bunică-sa scăpînd de demonstrație numai cu fuga, de-au rîs cu toții de s-au prăpădit. Drama care era? Miraculosul se plictisește de moarte la școală, a ajuns să-i facă de rușine pe profesori, îi corectează în timpul orelor cu glas tare, nu poate să se abțină de inteligent ce e, bineînțeles, profesorii se simt umiliți, se enervează, îl persecută, dar pe el îl doare în cot, el oricum nu mai are nimic de învățat de la ei.

Într-o zi ce i-a venit? Să compună un cîntec. L-a compus așa, fără note, numai din voce, oricum au dat fuga imediat cu el la Gică Petrescu să i-l cînte, maestrul nu vroia, pretindea că nu știe să interpreteze decît pe note, au încercat la varietăți, acolo aită gașcă, n-a putut pătrunde nici măcar la teatru scurt, deși copilul dovedise un talent cert la actorie, le făcuse lor acasă o scenă din Hamlet că maică-sa, care o interpreta pe Ofelia, a rămas pur și simplu plină de vînătăi, cînd i-a zis «du-te la mînăstire» a zburat-o direct pe balcon. Dar să vezi drăcie, să nu-ți vină să crezi. Într-o zi îl prinde taică-su cu pipa lui în gură, ceea ce l-a mirat foarte mult, întrucît prodigiosul nu obișnuia decît un Kent, două la cafea. Ei bine, ăl mic i-a anunțat cu acest prilej o chestie cu care i-a pus jos: vrea să se facă scriitor. De-aia și luase pipa în gură pentru că văzuse, naiba știe unde, că scriitorii nu fumează decît pipă și nu beau decît whisky, mai ales cînd sînt americani.

De fapt, pentru aceasta și venise, ca să mă consulte și, eventual să mă angajeze ca profesor de literatură al copilului. Adică să-i învăț să scrie literatură. Ce fel de literatură? Indiferent, nu contează, literatură să fie: povestiri, romane, piese, manuale, broșuri. Poezie? Nu, poezia nu-i interesează, s-a consultat și cu soțul ei, nici lui nu-i plac poeții, a aflat într-o zi la bufetul «Podgoria», coît cu Amzei, că ăștia cîștigă slăbuț, îl plătește la rimă.

Mama copilului miraculos nu mi-a dat răgaz de gîndire, vroia să știe cînd încep lecțiile și în cît timp îl pot face pe fiul ei scriitor.

— Să nu dureze prea mult, că am vrea să începă și ei să cîștige ceva, cu atîtea lecții și meditații am ajuns să ne strîmtorăm. Eventual să-i înscrieți în Uniunea scriitorilor, ce acte trebuie pentru asta, că vizita medicală o are.

— Păi, zic, să-l înscriem în Uniune înainte de a deveni scriitor?

— Păi, sigur. Nu e mai comod așa? Adică, în momentul cînd se apucă de scris să aibă deja o legitimație la mînă, un document, o leafă. ...Adică e greu pentru dumneata să-l înscrii acolo?

— Vai de mine, nu-l nici o problemă. Îi fac o recomandare imediat. Numai să vrea el...

— Cum să nu vrea?!

— Să nu se fi răzgîndit.

— Vai de mine, nici vorbă! Păi dacă nici acum nu se stabilește la o pasiune, îl pleznesc de nu se vede, cît îmi e el de drag. Cîte hatîruri să-i fac? Nu vreți să-l aduc chiar acum, ca să vorbiți cu el?

— Ba da.

— Bine, mă duc. Și începeți lecțiile imediat?

— Firește.

— Vai, vă mulțumesc. O să vă placă de el, o să-l iubiți. E dotat, e deștept, o să se descurce. Măcar de-ar ajunge ca dumneavoastră... Dar nu ne-ați zis cît ne costă...

— Tot.

— Cum tot?!

— Adică tot ce cîștigă îmi dă mie.

— Păi cum așa?!

— Îmi pare rău, ăsta e prețul...

Femeia se ridică brusc în picioare și se îndreaptă spre ușă.

— Tovarășe, îmi pare rău de deranj, dar pe strada noastră e un scriitor care la jumătate.

— Lucrează oficial?

— Nu, particular.

— Mă rog... Mergeți la el...

— Bună ziua.

ION BĂIEȘU ■

șaptesprezece suspecți de la sfîrșitul războiului

Știam doar atît: în primele zile după război s-a dat ordin să fie prinși și cercetați toți indivizii a căror asemănare cu Adolf Hitler este izbitoare.

Vă aduceți aminte?, vă imaginați?, drumurile desfundate ale bătrînului continent străbătute în toate sensurile de bărbați și femei eliberați din închisori, din lagăre, din deportări forțate, supraviețuitori ai unui coșmar de proporții planetare, cetățeni pașnici agonizînd înfometați printre ruine, rătăcind fără rost, vagabonzi, infractori de drept comun, criminali de război deghizați etc.? Vă mai amintiți? Multă vreme după război am rămas cu obsesiile alarmelor antiaeriene, ale exploziilor, ale împușcăturilor; multă vreme după război ne-am surprins urmărind cu o secretă și poate involuntară curiozitate și suspiciune pe acei bărbați care ni se păreau că seamănă cu sinistrul inchizitor al secolului 20. E adevărat că această psihoză era alimentată și de zvonurile contradictorii lansate prin subteranele opiniei publice, privind existența misterioasă a unui Hitler care a reușit să fugă de sub dărîmăturile Reichstagului și a dispărut undeva, mascat, pe planeta aceasta plină încă de confuzii.

Și iată, mi se oferă prilejul ciudat să-mi reamintesc toate aceste lucruri cu ocazia unei convorbiri întîmplătoare. Un bărbat în vîrstă din Tîrgu Mureș îmi declară că, imediat după război, a fost prins, reținut în detenție cîteva zile și nopți, cercetat și anchetat pentru...

...Sîntem în anul 1945. Cunoștința mea, N.L., se întoarce din lagărul de la Buchenwald, împreună cu un grup de oameni culeși de pe drum. Prind o căruță, înhamă doi cai descoperiți pe cîmp și se îndreaptă spre țară. Străbat așezări dezolante, orașe pustii sau aproape pustii în care abia acum se reîntorc oamenii, sate și comune cu ferestrele și ușile bătute în scînduri, cu cimitirele pline de cruci proaspete, bărbați, femei, copii flămînzi, soldați rătăciți de unitățile lor umblînd încă în tancuri și în camioane părăsite pe cîmpurile de luptă... Mulți bețivi. Cerșetori, femei de stradă, flașnetari, infirmi de război, surori de caritate, arierați mintali... O lume halucinantă. Și pretutindeni, totuși, bărbați, femei și copii bucurîndu-se că, în sfîrșit, e pace, țăranii muncind pămîntul, culegînd fructele din grădini, reconstruind case, dărîmînd statuile și însemnele regimului fascist

În apropiere de orășelul austriac W., la o intersecție de drumuri, o patrulă de soldați ai armatelor aliate oprește echipajul bizar din căruța care se îndreaptă spre Viena. Verifică legitimațiile și sînt priviți fiecare în parte cu luare aminte. Patrula se oprește în dreptul lui N.L., cu figura sa osoasă, cu mustața tăiată la întîmplare, nebărbierit, cu părul năclăit, în pantaloni soioși, cu o bluză zdrențuită de uniformă americană. E coborît din căruță. Tovarășii lui rămîn buimaci N.L. își dă brusc seama că se află în anticamera unui pericol. Nu se poate înțelege cu reprezentanții trupelor aliate. Nu cunoaște decît aproximativ limba germană. Ceilalți sînt convinși să urmeze cursul călătoriei lor. Mai mult, sînt asigurați că tovarășul lor de drum îl va ajunge din urmă. N.L. e urcat într-un jeep. E transportat în viteză la un castel unde se află comandamentul. Un castel cu trei aripi mari, în stil gotic, cu două etaje și ferestre înalte și intacte. Pretutindeni, soldați în diverse uniforme. Se vorbește în toate limbile. N.L. e coborît în subsolul castelului, într-o încăpere întunecoasă, nu mai mare decît o sală de recepții, cu tavanul jos și cu ferestre minuscule așezate la înălțime, ferestre prin care nu se poate strecura decît o geană de lumină.

În încăpere distinge, prin beznă, cîțiva bărbați care așteaptă așezați pe niște bănci lipite de pereți, unii culcați, alții doar rezemați, fumînd. Întreabă de ce au fost aduși aici. Nu-i răspunde nimeni. E privit chiar cu indiferență. Repetă întrebarea în limba germană. În sfîrșit, i se răspunde că nimeni nu știe nimic. Totuși, N.L. e liniștit Nu se simte vinovat. E convins că la mijloc s-a strecurat o eroare. O va dovedi, desigur. Regretă numai faptul că s-a pierdut de tovarășii săi. Băieți minunați, veseli, care știu glumi, știu cînta, știu aprinde un foc în mijlocul cîmpului și vîna un iepure ca să-și astîmpere foamea. Mahmureala din încăpere îl deprimă Mai cu seamă că e aproape seară și nu poate distinge figurile bărbaților de lîngă el. Se întoarce spre ușă E zăvorîtă. Bate. Nu i se deschide. Se îndreaptă spre fereastră. Se ridică în vîrful picioarelor și privește afară. Se văd, undeva, departe, soldați trîntiți în iarbă. Și cîteva sălcii. Se aud păsări. Și pretutindeni, aici, aproape, zgomote de pași, de motoare ambalate, voci înfundate și hohote de rîs Prin dreptul ferestrei trec mereu uniforme Ce stupid! Să se termine războiul, să fii în sfîrșit fericit că ai scăpat viu și să nimerești așa, dintr-o dată, într-un subsol. Închis

Cîteva ore mai tîrziu e introdus din nou în încăpere un bărbat. În pragul ușii, la lumina de pe scări, N.L. descoperă figura aproape cunoscută a unui om. Dar îi e imposibil să realizeze în ce împrejurări l-a mai văzut. Și nici nu are timp. Încearcă să explice celor de afară că a fost sechestrat din greșeală. E împins delicat, atent, înapoi, în încăperea prăbușită în întuneric

Tîrziu în noapte sînt chemați pe rînd afară. N.L. aude mereu pași pe scări. Vine și rîndul său. Se trezește într-un salon imens, cu oglinzi uriașe, cu fotolii de pluș în rame aurite, cu pereții tapetați cu cărți în fața sa, mai mulți bărbați în uniforme Un ofițer i se adresează chiar în limba lui Cum îl cheamă? Cîți ani are? Dacă e căsătorit. Dacă are copii Unde locuiesc soția, părinții, copiii? În ce oraș? Pe ce stradă? Cum a ajuns aici? Pe ce front a luptat? Din ce divizie a făcut parte? Ce comandanți a avut? Cum a căzut prizonier? Unde a fost deportat? În ce lagăr? Cît a stat acolo? Întrebările sînt puse calm, civilizat. Se simte bine. Vorbește mult. Dă o mulțime de detalii. E chiar fericit că oamenii îl ascultă cu atenție. Dar brusc, e anunțat că trebuie să se întoarcă în subsol. Atunci N.L. întreabă îngrijorat: De ce? I se răspunde evaziv. Pentru unele cercetări... Dar mai întîi e condus într-o încăpere alăturată unde e dezbrăcat la piele, măsurat, studiat cu minuțiozitate de o echipă de medici.

Interogatoriile se repetă obsedant în zilele și în nopțile următoare. Starea de incertitudine, de surescitare atinge paroxismul. Li se dă de mîncare din abundență, sînt conduși pe rînd să facă baie, să se bărbierească, să se tundă, dar de fiecare dată sînt obligați să se întoarcă acolo, jos, în întuneric, unde nu au nici măcar prilejul să se poată privi în ochi, să se cunoască.

Deși N.L. explică în cîteva rînduri celor care îl interoghează că nu a comis nici un delict de război, că nici măcar nu crede despre sine că a reușit performanța de a ucide cu arma un om, ritualul întrebărilor și răspunsurilor aproape stereotipe se repetă aproape ciclic.

Într-o zi sînt scoși afară împreună în curtea castelului și lăsați să se plimbe sub o supraveghere discretă. Abia acum N.L. are, înspăimîntat, revelația acestui vis urît. Oamenii se privesc unii pe alții și nu le vine să-și creadă ochilor. Ei, desigur, așa cum sînt îmbrăcați, seamănă, dar asemănarea lor e grotească, aproape rocambolescă. Și brusc, N.L. își amintește că în regiment era celebru pentru asemănarea sa cu Hitler. Fiind om cu umor și cunoscînd puțină germană, N.L. îl imita adeseori perfect pe sinistrul dictator ținînd discursuri, gesticulînd, salutînd în stilul său caracteristic, spre hazul delirant al camarazilor săi... Dar privindu-se uimiți unii pe alții, aici, în curtea castelului, urmăriți de la ferestre de personalul comandamentului, imaginea devine mai mult decît comică. Dacă nu tristă Unii oameni de la ferestre rid Cei mai mulți tac. Soldații din curtea castelului se string în jurul lor ca într-o grădină zoologică.

17 bărbați care seamănă mai mult sau mai puțin cu Hitler și care înțeleg motivul detenției lor aici, la castel, constrînși să trăiască atîtea zile și nopți în tensiune, își dau seama, dincolo de grotescul situației, că asupra lor plutește o imensă suspiciune Încep apoi să se suspecteze unii pe alții. Întrebarea pe care și-o pune probabil fiecare în aceste momente este: dacă totuși unul dintre noi e Hitler? (N.L. își aduce aminte că, la un moment dat, un prizonier polonez a afirmat că Hitler avea mai multe dubluri — fapt neconfirmat însă ulterior de documente). Oricum, tensiunea și decepția cresc.

Într-o zi se află că unul dintre prizonieri a recunoscut că este Adolf Hitler deși pînă atunci declarase că e profesor de limba germană la Köln. Întrebat de ce insistă și susține că e Adolf Hitler, el ar fi răspuns că trebuie să se sfîrșească într-un fel această farsă, că la urma urmei unul dintre cei prinși trebuie să recunoască odată că e Hitler, cel puțin ca să dea satisfacție opiniei publice... Se pare că atunci i s-a atras atenția că în felul acesta adevăratul Adolf Hitler ar putea scăpa.

Și falsul Adolf Hitler s-a reîntors în subsol, pradă unei crize de nervi.

În altă zi, în timpul unei plimbări, administratorul castelului pune mîna pe o mitralieră și trage cu disperare în cei 17 deținuți. Reușește să rănească ușor pe cineva și să facă țăndări cîteva din ferestrele de la parter. Imobilizat și interogat imediat, administratorul răspunde că îi e imposibil să mai suporte prezența acestor oameni, aici, la castel, că printre ei poate că se ascunde adevăratul Adolf Hitler și că, în sfîrșit, are de răzbunat bunicii, părinții, frații, surorile, unchii, mătușile, verii, copiii uciși în bombardamente, pe front și în lagăre.

Cîteva zile mai tîrziu, cei 17 suspecți sînt eliberați cu scuzele de rigoare și ajutați să se întoarcă la casele lor.

*

Pentru N.L. acest episod de viață a rămas ca o aventură dureroasă. Treptat, treptat, a înțeles însă că, într-adevăr, în acele zile tulburi de după război, cînd încă nu se știa nimic precis despre soarta lui Hitler și a celorlalți criminali naziști, oamenii trebuiau să-și ia toate măsurile de prevedere ca bestiile să nu scape de pedeapsa opiniei publice, a istoriei. Pînă la urmă însă, după cum se știe, adevărul despre moartea lui Hitler a fost descoperit și anunțat la timpul potrivit lumii întregi.

A. DOHOTARU ■

1,2,3...n accidente

Circula cu viteză normală, adică atît cît îi este permis unui autobuz I.T.B. în oraș Era un 31; intrase pe strada Roma cu direcția Piața Dorobanți Șoferul nu se gîndea la nimic rău, adică la ceasul rău cum se spune, fiind unul dintre acei oameni care au încredere în străzi și în legile de circulație. Se apropia cu repeziciune de intersecția Rozelor și era atent în față, drumul înscriindu-se cu o curbă. În mașină se auzeau voci obișnuite — a unei mame care-și dădăcea copilul, a unui bărbat care întreba, coborîți la prima?, de fapt nu-și mai amintește, sînt lucruri prea obișnuite. Și tocmai atunci, în dreptul Rozelor, a apărut năpasta. O umbră mare, laterală, și în fracțiunea următoare o izbitură. Un camion a lovit în plin autobuzul 31 cu numărul 34-B-338. Mașinile au fost proiectate care încotro dincolo de drum; smulși de pe băncile lor, călătorii au fost lansați unii peste alții, loviți, răniți. S-a blocat circulația, a venit Salvarea.

În ziua aceea, circulînd în sens invers cu autobuzul 31, în dreptul Rozelor m-am înclește cu mîinile de spătarul scaunului. În suflet mi s-a strecurat un fior de spaimă Apoi am uitat. Cam la o lună și ceva — trec aproape zilnic pe strada Roma — în același loc, urmele altui accident — o mașină mică, cu caroseria strivită, așezată nefiresc între doi pomi. Izbise, în condiții asemănătoare, un autobuz 31 și apoi ricosase N-a trecut mult timp și un turism ARO zăcea la fel de sfărîmat în aceeași intersecție. «A ieșit cu viteză de pe Rozelor», mi-a declarat un martor ocular.

Am fost la Miliția Capitalei și l-am vorbit tovarășului colonel Gh. Ștefăneasa, șeful serviciului de circulație, despre aceste accidente.

«S-au petrecut accidente asemănătoare și în alte intersecții. Cauza? Una singură. nerespectarea legilor circulației de către conducătorii auto. Pe Rozelor, în ambele direcții de trecere prin strada Roma, există indicatoare de prioritate, un panou pe care stă vopsit cu roșu cuvîntul stop. Conducătorii auto trebuie să oprească vehiculul, să se asigure, și abia apoi să pornească. Mulți nu opresc, ci doar încetinesc, se uită puțin și apoi demarează prin intersecție. Greșit. O greșeală care poate fi uneori — ați văzut! — fatală. Poate că un conducător auto a oprit de zece ori într-o asemenea intersecție și tot de zece ori din strada perpendiculară n-a apărut nici un vehicul. A 11-a oară a strîns din umeri, n-a mai oprit și a riscat. Și tocmai atunci... Chiar așa și declară, cînd sînt în anchetă, cei vinovați, și-i auzi pomenind de «ghinion». Nu există ghinion sau «ceasul rău». Ci numai o gravă și inconștientă nepăsare. *Într-un singur trimestru au avut loc 103 accidente — tamponări — pe străzi cu prioritate.* 103 accidente evitabile dacă toți conducătorii auto ar fi respectat legea. Probabil că ați constatat și singur, există un respect față de lege atunci cînd pe intersecție se află milițianul. Dar putem oare să plantăm peste tot milițieni? În București — de pildă — sînt circa 5-6 000 de străzi cu circa 15 000 de intersecții. Vedeți deci... Problema unei circulații normale, fără accidente, este, firește, una de ordin tehnic, dar și de conștiință».

La cele declarate de către șeful serviciului de circulație — observații reale, întemeiate — mai putem însă adăuga ceva:

Există, într-adevăr, tăbliță indicatoare. În acest anotimp pe strada Rozelor și Roma, ca pretutindeni, vegetația este însă foarte bogată, străzile sînt destul de înguste, oferind o mai mică vizibilitate în intersecție. Dacă ne gîndim și la frecvența accidentelor, socotim întemeiată sugestia unor șoferi ca locul să fie dotat cu mijloace de avertizare suplimentare chiar față de cele prevăzute în normative. De pildă, o oglindă și o lampă filatoare pentru avertizare în timpul nopții. După cum ne amintim, o asemenea lampă a existat în această intersecție Și era pe vremea cînd strada Roma nu suporta tot traficul I.T.B. deviat acum din Calea Dorobanți.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

flacăra

martor ocular

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

EI SÎNT ATÎT DE APROAPE DE PĂMÎNT, ÎNCÎT ATING ZONA CELESTĂ A SUBLIMULUI

Un reporter prieten de la ziarul «Orizont» din Rîmnicu Vîlcea, în primăvara acestui an:

«— Venind spre ferma dumneavoastră, tovarășă inginer Ana Rădulescu, am văzut primii caișI înfloriți. Iată, mi-am zis, este de-a binelea primăvară.

— Eu i-am văzut nu numai înfloriți, ci și înflorind, pentru că noi trăim și iarna și vara între ei... Copiii mi-i văd la o lună o dată, pentru că și eu și soțul meu locuim la fermă. Pomii îi vedem însă în fiecare zi»...

Subsemnatul, cîteva luni mai tîrziu, la cumpăna dintre vară și toamnă:

— Unde-s mămica și tăticu' vostru?

Doi copii, o fetiță de vreo doi-trei ani și un băiețel de vreo patru-cinci, bronzați, goi, numai în chiloți, singuri într-o curte largă cît o moșie, sub soarele care arde năucitor, mă privesc gînditori. Chiar, pe unde or fi mămica și tăticu'? Ne scoate din încurcătură o țărăncuță în rochie înflorată, improvizată în bonă («eu is neam cu Ana, cu mama lor. copiii sînt în grija mea»), venită în fugă din fundul curții.

— Păi, căutați-i peste apă, la pomi...

Las în urmă curtea cît o moșie, străjuită de o casă-cabană cu acoperiș țuguiat, balcon și, la parter, colonade de stîlpi de lemn, deasupra cărora atîrnă firma: «I.A.S.-Măldărești, ferma pomicolă Copacenii». O iau pe șoseaua nepietruită, printr-un sat pustiu, cu case albe, de un alb văros, sfărîmicios, bătrîne toate, vitriolate de soarele care arde tot mai intens. Fac cîțiva kilometri, ajung la apă, la rîu. Nu-i nici un pod. Pe undeva o fi el vreunul... Apare un tractor. Șoferul îmi face semn să urc. Trecem prin apa înaltă, care șterge podeaua cabinei, ajungem cu bine dincolo. De aici, îmi spune omul, vezi și dumneata, sînt numai pomi... Da, văd. Sînt numai pomi. Cît vezi cu ochii, vălurind pe loc pe toate dealurile din jur, pînă la cer. Pomi, mii de pomi, pustietate, liniște, nici o adiere de vînt, nici un cîntec de pasăre, soarele a alungat și păsările. Văzduh neclintit, transparent, cu uimitoare proprietăți de lentilă. Pe fundul lui, undeva, niște puncte vag-mișcătoare pe sticla albastră a cerului printre pomii minusculi ai unei culmi. Oameni?

Fac alți cîțiva kilometri și ajung pe culme. Da, sînt aici.

Mai mulți oameni, echipați ca niște scafandri, cu măști pe față, plutesc de colo-colo prin apa cerului. Se strîng în ceată, se desfac, se risipesc printre pomi, se strîng iar... Un balet de scafandri sau mai degrabă un dans cu măști, într-un ciudat carnaval al verii. Combat dăunătorii. Printre ei — maeștri de dans, comandînd mișcările — oamenii mei.

Inginer Ana Rădulescu: statură mijlocie, plinuță, față rotundă, oacheșă, ochi veseli, prieptănată ca o codană. Poartă o rochie ușoară de stambă, iar în picioare... Mă rog, în picioare n-are nimic, ceea ce vrea să spună că inginerul horticol Ana Rădulescu e, cel puțin în clipa de față, desculță. Sandalele zac undeva, pe iarbă, la cîțiva metri una de alta: par două cumetre certate, care și-au întors îmbufnate spatele. Inginer Ion Rădulescu: statură mijlocie, ceva mai slăbuț, înfățișare mai gravă (șeful fermei, de fapt, e el, ea este doar adjunctul lui), maiou, pantaloni de doc, sandale romane.

— Deci, stropiți pomii...,zic.

— Combatem dăunătorii...,zic ei, într-un glas.

Și deodată, izbucnesc în rîs.

Doi oameni tineri care rîd.

Doi oameni foarte tineri care muncesc. Biografii de o simplitate dezarmantă. Copii de țărani, școala primară în sat, liceul la fel, studii superioare la Craiova, căsătorie, repartizare la Vîlcea, copiii, ferma pomicolă

Copăceni a I.A.S.-Măldărești. S-au prezentat la post chiar în ziua repartizării. De atunci, adică de cîțiva ani, de prin 1971, umblă pe dealuri.

— Și copiii?

— Întîi au stat la bunici, pînă ne-am aranjat.

E mult de umblat, da, pe aceste dealuri de peste apă. Între apă și cer, cît vezi cu ochii, livezile. Livezile fermei cuprind vreo 320 de hectare. Livezi tinere, plantate în ultimii ani pe rîpi pustii. Acum, «pe rod». 209 hectare cu meri, lonatan și Parmen auriu 40 000 de meri. Griji mari, mai ales cu dăunătorii. Lupta cu ei a început din iarnă. S-a semnalat atacul unui dușman perfid, «Antonomus pomorum», adică gărgărița mugurilor de măr. Fiecare pom a trebuit îmbăiat într-o soluție protectoare. Mai au și caiși, mai au și pruni. Și căpșuni, vreo zece hectare. Și zmeur, pe cinci hectare de coastă, defrișate și plantate în toamnă. În primăvara asta au scos prima recoltă de zmeură. A fost bună, dar și mai bună a fost la căpșuni: 250 la sută față de plan. Tot peste plan — și la caise. Mai au și vreo două sute de stupi, nu numai pentru miere, sigur, și pentru miere, dar și pentru pomi, fiindcă albinele ajută polenizarea. Mai au de îngrășat și niște tăurași, o sută douăzeci de capete. Au pus borceag printre pomi și-i hrănesc cu ei. Ei, dac-ai sta să le numeri pe toate, sînt multe... Nu le faci față pînă noaptea, uneori te-apucă noaptea pe dealuri. «Mă, voi v-ați țărănizat de tot!», le-a spus un coleg din Rîmnic, care i-a vizitat duminica trecută

— Așa e, v-ați țărănizat?

— De fapt, ne-am retărănizat, zice tînărul, sec, pe un ton fără nici o expresie, dar total, înghețînd orice replică, atent la baletul burlesc al celor cu măști.

Copii de țărani. Au avut și părinții lor pomi și stupi. Ei lărgesc acum experiența părinților, care, se pare, le-au insuflat niște pasiuni, le-au sugerat niște direcții de viață, o lărgesc cu alt fel de instrumente, într-un alt cadru, pe un alt teritoriu, dar reintorcîndu-se, practic, la ceea ce de fapt au fost. Orașul, studiile, diploma n-au însemnat răsuciri de biografie, ci întregiri ale ei, pe o necurmată linie de sens

— De cînd n-ați mai fost la Rîmnic?

— Păi, cam de mult...

— Dar la Craiova?

— Și mai de mult.

Satisfacții?, «Antonomus pomorum» a fost lichidat, merele sînt frumoase, caișii și piersicii au dat peste plan, copiii s-au bronzat, tăurașii cresc bine, televizorul prinde. din cînd în cînd, chiar și programul doi Numai atît?

— Mașină nu vă cumpărați?

Pe fața Anei a trecut, sau mi se pare, o umbră.

— Să mai vedem, hotărăște scurt Ion. Ce să facem cu ea pe dealuri?

Tăcem, revenind la tabloul dealurilor. E amiază, soarele scade, umbrele oamenilor cu măști s-au depărtat, livezile văluresc abia sesizabil pe culmi, înecate în frunze și fum de nori. Primele mere, coapte de soare, cad cu bubuituri surde la picioarele noastre. Emană o aromă tare, de parfum concentrat, redistilat. Apoi iarăși liniștea, uriașă, grasă, încropită și opărită, coaptă parcă la temperatura încă ucigătoare a soarelui, liniște grea, totală, strivitoare, pictată pe întregul peisaj cu insistența unei culori. Culoarea dominantă a tabloului e liniștea. O culoare printre care se strecoară și celelalte, abia-abia... Da, e frumos. E frumos și plăcut să urci alci, să asculți liniștea, să rupi un măr... Și-apoi?

— Sincer: nu vă plictisiți niciodată?

— Sincer: ne plictisim uneori, zice Ion. Mai ales Ana.

— Mai ales tu! ripostează grăbit femeia. Și iarăși izbucnesc în rîs.

Coborîm spre vale. Iarăși rîul, de data asta un pod, apoi drumul prin satul pustiu, cu oameni plecați la muncă, niște cîini la porți, care cască și tac, apoi cabana cu acoperiș țuguiat, curtea cea largă, copiii în chiloți, băiatul e mînjit la gură, fetița s-a zdrelit la genunchi, țărăncuța-bonă e certată, odaia în care intrăm e răcoroasă, Ana pune repede pe masă o față curată, brodată cu flori albastre, Ion dispare și reapare cu haină și cu cravată, dăm drumul televizorului, e un meci de rugbi. copiii vin și ei, curați și gătiți frumos, băiețelul se cațără pe genunchii mamei, fetița se cațără pe genunchii tatălui, apar o farfurie cu prăjituri de casă și o cană cu vin, «da' nu e vin de-adevărat, e de afine», sorbim, nu prea merge, tăcem.

Eu, într-un tîrziu: — De ce trebuie să fie și tăurași la o fermă pomicolă?

El:— Trebuie să fie multe.

Eu: — De ce?

El: — E o lege fizică. Un organism complex găsește mai multe resurse de dezvoltare. În chiar el însuși, fără ajutorul altora.

Ea: — De ce nu explici ca lumea? (Către mine): E o chestie de bani, în primul rînd, de venituri pentru fermă... Asta, pe de o parte. Pe de alta, știți, e bine să ai mereu, nu numai în sezon, cîte o marfă de desfăcut, ca să ai bani. Noi muncim și cu «permanență», ăștia au leafă, nu-i chiar o problemă, banca plătește uneori chiar și la zilele stabilite, dar muncim mult și cu sezonieri, îi angajezi în campanie, pe cîte o săptămînă, pe cîte două, și dacă nu-i plătești matematic în ziua cînd termină sau în ziua în care ai convenit cu ei, dacă-i amîni,adio, n-o să-i mai vezi... De-aia am pus și zmeur, și stupi, de toate... Înțelegeți?

El: — Nu mai beți un pahar cu vin?

Eu: — Nu, mulțumesc.

Povestea celor doi sfîrșește — de fapt începe! — în acest «organism complex» care este o fermă a I.A.S. și care, ca și casa părinților, e, vrea să fie,o ispravă de gospodar, de «fermier», rotundă, închegată, teafără, deschisă la tot ceea ce poate grăbi sau atrage prosperitatea. În termenii de astăzi: rentabilitatea, eficiența. Ceea ce au făcut și au întreprins cei doi, fără să li se ceară de către nimeni, adică micul sector apicol, hectarele cu căpșuni sau defrișarea coastelor pentru zmeur, ca și multe altele (printre care prune pentru export, 350-400 tone de «pulpă de prune» anual), este ceea ce, în mod curent, numim, cu majuscule, Inițiativă. În accepția lor (transcriu acum din mai vechiul articol al prietenului meu de la «Orizont»), inițiativă înseamnă altceva: «adică să valorifici optim totul, asta ni se cere, asta și se cere ca specialist». Sau, într-un alt pasaj: «La noi, Inițiativa înseamnă ceva căruia nu știu dacă dumneavoastră îi ziceți tot așa. Înseamnă să prinzi momentul, matematic exact, cînd să faci o lucrare în livadă, cînd să faci o investiție, fie și numai de forță de muncă. Citeodată e riscant, firește. Mai ales că nu totdeauna părerea ta, a celui care privește de aproape ferma, e aceeași cu a altuia, care o privește din birou»... Un detaliu care umanizează articolul: reporterul a discutat doar cu Ana, Ion era bolnav, internat la spitalul din Rm. Vîlcea. Primăvara, în plină epocă de alergătură, de griji, cu Parmenul auriu vulnerat de «Antonomus pomorum», cu copiii abia sosiți de la bunici, cu sezonierii tocmindu-se și certîndu-se pentru fiecare para, Ana — mai multe zile — a fost singură. Atunci, zice ea, atunci, da, nu s-a plictisit deloc. Rîd iarăși amîndoi.

Copiii au ieșit de mult afară, aleargă și chiuie prin curte.

Povestea iese, prin detaliul acesta cu boala, din cadrul rutinei zilnice, înscriindu-se în sfera aventurii. Da, a fost chiar o aventură, au trebuit să meargă amîndoi la Rîmnic, Ana a trebuit să revină, să-l ia din spital și, în ziua aceea, au mers amîndoi la cinema, apoi la noul restaurant «Alutus», au băut bere, au ascultat orchestra, s-au simțit studenți, au dansat. În zori au fost acasă, la Copăceni, și au luat-o din nou pe dealuri. Da, o aventură! Vocația aventurii e ilustrată de mulți la vîrsta asta, inclusiv de colegi de-ai lor, care s-au aranjat la oraș sau prin apropiere, totuși nimeni n-a ilustrat-o, zice Ana, atît de strălucit ca ei doi, în ziua aceea. Ei aveau, dintre toți, gustul cel mai nepervertit, mai proaspăt și mai setos, pentru a se putea avînta pe ringul de dans, cu picioarele lor zdrelite prin ierburi.

— Ce planuri de viitor aveți?

Moment de cumpănă. Se uită unul la altul. Par iarăși gata să pufnească în rîs. Nu rîd. Dar nici nu sînt foarte gravi. Ion face un gest nedefinit cu mîna, o zvîcnire a palmei din teaca tare, nervoasă, a brațului, ca și cum mi-ar arunca în poală un măr. Un măr invizibil, pe care-l caut în zadar. Nu l-am găsit.

— O să mai vedem. Întîi să crească copiii. Întîi să isprăvim ce avem de isprăvit.

Doi tineri, doi ingineri horticoli, doi intelectuali, doi «retărănizați», doi copii ai pămîntului, în care copilul n-a murit. Adultul îl prelungește, lărgindu-i joaca cea veche de lîngă meri și stupi. Fabricînd mai departe fructe și miere, ca și părinții, dar cu altfel de instrumente, pe un teren ce urcă spre cer (320 de hectare pe dealuri), stăpîni pe un «organism complex», preocupați de planuri și de procente, de metode horticole moderne, de rentabilitate, de prețuri, de eficiență.

— Totuși, ce planuri de viitor aveți?

— Oricum, o să fim tot așa, pe lîngă pămînt...

Adică în sublim. **ILIE PURCARU** ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

o conștiință a cîntecului popular: benone sinulescu

O recentă emisiune de o aleasă ținută și de o tulburătoare rezonanță lirică, pentru care televiziunea noastră merită toate felicitările, mi-a reamintit, nu fără o umbră de reproș, că, în anii debutului său, m-am numărat printre comentatorii entuziaști ai lui Benone Sinulescu, aproape adolescent pe atunci, excelînd îndeosebi prin acel atît de proaspăt «La Lenuța sub cerdac». Zic nu fără o umbră de reproș pentru că, de ani îndelungați, considerînd că mi-am făcut un fel de datorie față de o incontestabilă revelație a interpretării cîntecului popular, n-am mai pus mîna pe condei să semnalez valorile noi pe care le-a cîștigat arta sa interpretativă. N-am făcut-o poate și pentru că realmente, spre bucuria mea, tot mai mulți au fost confrații, îndeosebi scriitorii, care, dînd expresie marii popularități de care s-a bucurat întotdeauna Benone Sinulescu, au ținut să consemneze în presă admirația lor pentru personalitatea acestui veritabil exponent al cîntecului nostru cel mai desăvîrșit. Mărturisesc însă că ezitarea mea avea și o oarecare motivare, e drept nu suficient întemeiată: am avut impresia în cîteva rînduri că și ei face uneori concesie gustului ieftin al unor spectatori dispuși să aplaude unele actualizări facile ale unor teme populare. Se pare că acestea n-au fost decît tentații de moment, tributare și ele unei anumite mode care, din păcate, e en vogue încă la unii cîntăreți, modă proliferată exclusiv în unele turnee peste hotare.

Opțiunea clară pentru cîntecul popular profund, convingerea că marea artă a interpretării lui stă în înțelegerea și dezvăluirea integrală a tuturor valorilor sale, de la cele filozofice la cele muzicale, certitudinea că popularitatea, dacă o meriți cu adevărat, vine singură, fără să recurgi la gesturi facile și la giumbușlucuri de clovn, o disciplină a travaliului artistic similară cu aceea a unui solist al scenei lirice, o permanentă grijă de a-și proteja vocea de tot felul de «intemperii» care au făcut ravagii la unii cîntăreți și actori, altfel foarte talentați, o viață de zi cu zi exemplară — iată numai cîteva din virtuțile esențiale ale personalității lui Benone Sinulescu, virtuți evidente încă în faza debutului, pe care însă el a știut să și le cultive cu tenacitate. Subliniem cu pregnanță aceste calități cu precădere de ordin etic, pentru că înalta profesionalitate a unui artist, cînd talentul e incontestabil, e îndeosebi o chestiune de etică a muncii. Iluzia că sînt suficiente vocea cu care l-a înzestrat natura și cele cîteva cîntece cu care au venit de acasă, de la brazdă, i-a pierdut pe o seamă de cîntăreți mult îndrăgiți la debutul lor. Nu-i mai puțin adevărat că e tot mai greu să te menții astăzi printre interpreții de marcă ai cîntecului popular și pentru faptul că numeroasele festivaluri și concursuri scot la iveală noi și noi talente, pun în circulație un repertoriu tot mai divers și tot mai atractiv pentru publicul larg. Cu trei cîntece, reluate la nesfîrșit ca de pe o placă uzată, nu te mai poți recomanda interpret de profesie al cîntecului popular. Regretabil, din acest punct de vedere, recidivează nu numai destui soliști ai unor ansambluri folclorice, ci și instituțiile ca atare prin încăpățînarea de a se prezenta în fața publicului cu aceleași figuri intrate în anonimat înainte de a se afirma.

Nu sînt amator de topuri — clasificații dealtfel neavenite cînd e vorba de interpretarea cîntecului popular — dar încerce cineva să treacă în revistă discoteca și fonoteca Benone Sinulescu și va fi uimit cît de întins repertoriu a putut să acumuleze acest cîntăreț într-un deceniu și jumătate de cînd a început să se vorbească de el! Sursele de selecție — dintre cele mai diverse, de la «izvorul pururea reîntineritor» al cîntecelor de acasă, înepuizabil ca Siriul natal, pînă la «bibliile» folclorului nostru — Anton Pann, Alecsandri, G. Dem Teodorescu, Tocilescu etc. Cine mai cînta pînă în urmă cu cîțiva ani străvechiul cîntec despre acel brav haiduc Radu al mamii? Dar de cînd nu s-a mai auzit interpretat, cu atîta pătrundere, mai recent relansatul «Foaie verde odoleană», de o adîncime filozofică rar atinsă chiar de poezia noastră populară? Oricît de dragi i-au fost unele cîntece, oricît de mult solicitate de public și aplaudate frenetic, Benone Sinulescu a avut întotdeauna tăria de a nu rămîne prizonier al lor, de a căuta în vastul tezaur folcloric noi și noi străluciri.

Mi-a fost dat altă dată să-l văd pe cîntăreț descifrînd litera și nota unor colecții folclorice binecunoscute sau să-i ascult, abia imprimate pe benzi și casete, piese populare încă fruste, amirosind a iarbă verde de acasă. Reascultate după aceea în interpretarea sa, mi-au apărut și mai autentice, mai încărcate de acea metafizică a logosului și melosului popular pe care numai un artist de vocație și de conștiință le sesizează. Ce este surprinzător din acest punct de vedere la Benone Sinulescu e disponibilitatea de a da expresie celor mai diferite stări ale sufletului românesc — de la indefinitul și infinitul dor la exuberanța trăirilor bucuroase, artistul rămînînd în permanență un liric desăvîrșit, de o indiscutabilă unicitate, cu toate că nu-i lipsesc discipolii, minunat slujit de vocea și expresivitatea feței sale, de puterea de interiorizare a interpretării. Recitalul de la televiziune care ne-a suscitat aceste cîteva considerații, tardive poate, a fost o adevărată demonstrație de virtuozitate, înfățișîndu-ne un Benone Sinulescu ajuns la maturitatea artei sale interpretative. Ascultîndu-l, gîndul ne-a dus la inegalabila Maria Tănase, a cărei lecție în înțelegerea și interpretarea cîntecului popular rămîne singurul drum care duce spre succes pentru orice talent apt de afirmare în acest gen de artă, numai aparent simplu, dar cît de dificil. Benone Sinulescu, fără a fi în vreun fel tributar genialei artiste, face dovezi că asimilează această desăvîrșită lecție. Iar dovada cea mai elocventă e aceea de a fi demn de arta și conștiința de sine a cîntecului popular.

NICULAE STOIAN ■

scenariul, la rău dar și la bine

Cu cîțiva ani în urmă, cele mai multe dintre discuțiile ce se purtau în jurul filmului românesc aveau, drept ax principal, spinoasa problemă a scenariului (căruța i se mai spunea și literar). El, scenariul, era calul de bătaie, mama tuturor relelor, piatra din casă, mărul discordiei, nodul gordian, nodul în papură și cîte și mai cîte. O dezbatere care nu începea de aici și nu se termina tot aici, se chema că nu și-a atins scopul.

Departe de noi gîndul de a susține că nu exista suficient temei în toată această întreprindere, că nu existau adevăruri capabile să justifice patima cu care scenariul — ca unitate a filmului — era zeificat, considerat alfa și omega, pentru ca apoi, de la această înălțime, să fie, în speță, mai abitir ponegrit. Se deslușea, dincolo de toate acestea, și o anumită nerăbdare (nu lipsită de o notă de candoare) de a ne vedea ajunși mai repede pe un teren cinematografic mai consolidat. Scenariul, cu existența sa de «negru pe alb», opusă aleatorismului filmului, este, realmente, un dătător de certitudini capabil să lase în urmă o carte de vizită regizorală (istoria cinematografului nu este scrisă, exclusiv, de către acei mari regizori în fața cărora nimănui nu-i trece prin cap să se întrebe «de la ce scenariu a pornit?». Există filme ale lui Bergman, ale lui Wajda, ale lui Fellini, nu un film de Fellini după un scenariu de...).

Dar a trecut vremea și nu a trecut degeaba nici pentru cei care fac filme și, iată, roadele unor ani de căutări, de trudă, de neliniște, de învățare din eșecuri, au căpătat numele tuturor acelor filme care au asigurat sporul de calitate al filmului românesc. Vorbim, astăzi, de un anumit dinamism al filmului nostru, de împlinirea unor personalități regizorale precum Manole Marcus, Sergiu Nicolaescu, Malvina Urșianu, Lucian Bratu, de afirmarea răspicată a tinerilor Dan Pița, Constantin Vaeni, Mircea Veroiu, Cristiana Nicolae, Andrei-Cătălin Băleanu, Mircea Moldovan. Discutăm acum filmul în întregul său, ceea ce este, fără doar și poate, un semn de maturizare nu numai al artei, în sine, ci și al conștiinței noastre estetice, al înțelegerii cu care ne apropiem de esențele acestei arte. Acum, la bine — sau, mai exact, în situația de a ne ști pe drumul către bine — acum contează filmul, ideile sale, impactul cu publicul; întrucît dialectice sînt toate pe lumea aceasta, mi se pare nedrept, într-un anumit fel, că la bine, cum spuneam, am început să ignorăm scenariul. Asta nu înseamnă că se fac filme după scenariile «din cap». El însă, alfa și omega de altă dată, a dispărut din discuții, nu mai interesează stadiile lui, singurul atrăgător fiind, se vede treaba, stadiul de ocară. Sînt salutați — pe bună dreptate, dealtfel — noii regizori, nu se scoate un cuvînt despre noii scenariști (sau sînt amintiți de complezență) care nici nu sînt prea mulți, ba chiar sînt îngrijorător de puțini. De fapt, nici asta nu prea am observat: încetineala cu care se primenește familia scenariștilor, reticența cu care se apropie de hotarele cinematografului tinerii prozatori de valoare, eșecurile unor scriitori încercați, înstrăinarea altora.

Paradoxală această plăcere a celor care scriu despre filme, care se ocupă de soarta lor, de a privi, uneori, cu mai multă sîrguință, norii de pe cerul cinematografului decît ochiurile de lumină.

MAGDA MIHĂILESCU ■

«Ilustrate cu flori de cîmp» a marcat debutul de autor total al lui Andrei Blaier.

ACTORI PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

ILEANA POPOVICI — sau farmecul unui surîs.

Fotografie de TRAIAN PROSAN ■

CRONICA DISCULUI

„rencontre avec la roumanie" — veritabil act de cultură

Printre multele discuri de muzică populară editate de Electrecord, poate cîteodată prea multe, dacă le-am raporta la criterii dintre cele mai exigente de autenticitate, stil ori valențe interpretative, seria «Rencontre avec la Roumanie» și-a cîștigat un binemeritat renume, grație unei selecții repertoriale dintre cele mai atente, reprezentînd cu adevărat specificul zonal al fiecărei regiuni prezentate, precum și datorită calității soliștilor și tarafurilor acompaniatoare. Interpreții sînt cei mai adesea neprofesioniști, în sensul strict al cuvîntului, iar maniera lor de a cînta, fie vocal, fie instrumental, e necontrafăcută și transmite acel parfum autentic specific interpretului popular, dar atît de rar întîlnit la cei mai mulți dintre cîntăreții «îndrăgiți de public» și solicitați la melodia preferată.

«Întîlnire cu România» este — astfel concepută — o serie antologică și se constituie într-un adas selectiv al cîntecului nostru popular, minunată carte de vizită a folclorului muzical românesc. Prezentarea grafică a machetelor, surprinzînd ceva din bogăția și varietatea costumului popular, ale unor obiceiuri ori peisaje, explicațiile bilingve, în franceză și engleză, sobre și la obiect, toate acestea adăugate la deosebita calitate a înregistrărilor, contribuie la punerea în valoare a pieselor incluse și se constituie împreună într-un veritabil act de cultură pe care casa noastră de discuri ni-l oferă cu intermitență în ultimii ani.

Ultimul disc apărut recent în cadrul seriei se intitulează «Valea Someșului» și cuprinde 14 piese reprezentative pentru extraordinara bogăție melodică și ritmică, pentru specificul arhaic deosebit de pregnant al cîntecelor din această vale, de la Rodna pînă la Reteg și de la Gilău pînă la Dej. Doine și jocuri bătrînești ori feciorești, bătuta, Bărbuncul și celelalte formează tezaurul inestimabil muzical-coregrafic al mirificului tărîm care este Năsăudul, cu sate de munte de un pitoresc neegalat decît de cîntecele și jocurile sale.

Cîntă aici, cu acompaniamentul orchestrei conduse de George Vancu — unul dintre dirijorii cei mai buni cunoscători ai adevăratului spirit al folclorului nostru muzical, profesionist serios și de o modestie exemplară — cîțiva soliști originari din Valea Someșului, foarte populari în toată Transilvania, ori în lumea specialiștilor și a «degustătorilor» de folclor autentic.

Ion Fărcaș, rapsod și constructor de instrumente folclorice, cîntă cu o mare virtuozitate la ocarină, fluier și caval melodii specifice satelor din valea Someșului Mare și a Gurghiului: Doina, Bătuta și mai ales Potocenească, un dans arhaic de la poalele Munților Rodnei. De o factură mai modernă e stilul fraților *Ion* și *Augustin Filip*, din Maia de lîngă Bobîlna; cele două cîntece de dragoste, în ritmuri binare, sînt interpretate de ei în duet, la unison, respectîndu-se specificul cîntecelor «de grup», caracteristice pentru toate zonele folclorice din nordul și centrul Ardealului. Un violonist de rară performanță, *Ion Sabadș*, a imprimat un microrecital (din cele peste 400 piese din repertoriu!!) de dansuri foarte vechi, acompaniate cu strigături, iar *Mia Dan*, laureată a concursului «Maria Tănase», posesoarea unei voci extraordinar de limpezi și proaspete, poate fi ascultată cu două cîntece din satul său natal, Dumbrăveni, județul Bistrița-Năsăud.

În sfîrșit, *Iosif Ghemant* ne face cunoscute cu vioara sa patru hore tipice «din Gherla», în succesiunea lor firească: Românescul, dansat de perechi, Ardeleana, în continuare dar mai repede, Bărbuncul, dansat exclusiv de flăcăi, cu mare spectaculozitate, și Învîrtita, în care se prinde toată colectivitatea, de la mic la mare.

«Valea Someșului» este un disc aflat zilele acestea în magazinele de specialitate, un disc care nu ar trebui să lipsească din discoteca nici unui meloman.

DUMITRU ȚECU ■

o vară ca o zi de luni

Inventarul spectacolelor onorate de teatrele din țară și din Capitală pe scenele în aer liber sau în sediile acoperite unde, e adevărat, uneori temperatura o dublează pe aceea de pe litoral din zilele cele mai fierbinți, este anemic. Știți ce se întîmplă? Cînd într-o întreprindere obișnuită, într-un institut sau chiar într-o instituție publică există un asemenea dezechilibru, un asemenea gol de producție (dar așa ceva nu există, evident), fenomenul seamănă cu un faliment. Factorii de răspundere sînt trași drastic la răspundere. Dar, cum e vorba de o biată *stagiune estivală*, cînd omului i se deschid atîtea perspective relaxante, cînd oamenii au unde trage la umbră și unde bea o bere, ce să ne mai facem probleme? Le dăm oamenilor, acolo, cîteva reprezentații răcoritoare, cîteva scheciuri, cîteva melodii, pepsi-cola, ci-go, bomboane fondante și ne facem că plouă. Oricum, putem invoca motivul că am avut într-adevăr o vară capricioasă.

Ei bine, vara asta, e adevărat, cu cîteva excepții la Teatrul Național, la Opera Română, la Teatrul de vară «Herăstău» și la Grădina Boema, bucureștenii s-au mulțumit cu lectura ziarului Informația Bucureștiului și cu buletinul meteorologic. De ce? De ce nu s-a programat din timp o stagiune estivală de înaltă ținută artistică, reprezentativă pentru nivelul profesional al instituțiilor de artă bucureștene? Și nu e vorba aici numai de orașul București, ci chiar de stagiunile programate pe litoral și mai ales în provincie, de unde primim informații că teatrele au venit în turnee de cele mai multe ori cu spectacole roz-bombon, cu piesuțe ușurele care să facă lumea să rîdă. Ca și cum prin *stagiune estivală* ar trebui să înțelegem o cascadă de hohote de rîs. Ceea ce, la urma urmei, nici nu ar fi prea rău; numai că textele jucate și interpretările au fost uneori lamentabile. Sîntem, de asemenea, informați că au fost cazuri cînd s-au suspendat unele spectacole din cauza sălilor goale. Dar, cine e vinovat? Publicul? Sau repertoriul ales pentru turneu?

Credem că această situație intolerabilă — pentru că nevoia de cultură și de artă a oamenilor nu intră niciodată în concediu — nu se va mai repeta. Responsabilii acestei situații și-au asumat riscuri neașteptate și prea mari. Adică și-au permis să lipsească peste două milioane de bucureșteni de o stagiune — în aer liber sau chiar în sediile unor instituții de artă — bogată, variată, cu premiere de ultimă oră, nu cu spectacole răsuflate (vezi «Un băiat de zahăr ars» al Teatrului Constantin Tănase), o stagiune susținută de cele mai valoroase ansambluri și de cei mai reprezentativi artiști ai țării!

În această vară am avut zilnic senzația că se repetă la nesfîrșit ziua de luni cînd de obicei în timpul stagiunii teatrale au relaș!

ALEXANDRU VLAD ■

de fapt, dem. rădulescu se pregătea de mult pentru svejk

Urmărind spectacolul improvizat într-un decor de iarmaroc ce trădează lamentabil atmosfera în care se desfășoară «peripețiile bravului soldat Svejk», ne-am trezit rîzînd cu crampe, oftînd ca în tren cînd mecanicul uită să oprească în stații și cînd îți vine să tragi semnalul de alarmă, să cobori undeva în cîmp, să te întinzi în iarbă și să respiri aer curat. Căci dacă «tîmpitul», «idiotul oficial» «țucălarul», ilogicul, sclipitorul, inteligentul de geniu, candidul, sublimul Svejk, și-a visat interpretul ideal, ei bine, nu se poate spune că nu și l-a găsit în neliniștitul, zvăpăiatul, deșuchiatul, inegalabilul și incorigibilul comic, bonomul multilateral, cupletistul, actorul, regizorul, profesorul de teatru Dem. Rădulescu.

De fapt, Dem. Rădulescu se pregătea de mult pentru Svejk. El era un fel de Svejk și pînă acum. Surpriza de a-l vedea pe scenă în acest rol e însă cu atît mai rece. Sîntem prea obișnuiți cu uneltele lui. Cu meșteșugul lui. Căci, iată, tot încercînd să-l interpreteze pe Svejk, Dem. Rădulescu și-a dat seama, între timp, că și Svejk vrea să-l interpreteze pe Dem. Rădulescu. Și acest lucru l-a reușit pînă la urmă într-un spectacol care putea fi montat de cineva probabil acum mai bine de treizeci, patruzeci de ani și, întîmplător, abia acum prezentat publicului; într-o reprezentație care se joacă, după cum spuneam, parcă în tren reproducînd chiar și viteza orară a trenurilor din vremea atentatului de la Sarajevo: 30-40 km pe oră), prin diverse compartimente unde au loc scene adeseori reprezentative din romanul lui Hasek, cu o distribuție servind mediocru. textul distribuției din care se detașează doar Matei Alexandru... chiar dacă printre interpreți se află multe alte nume de rezonanță.

În aceeași ordine de idei, atragem atenția actorului Dem. Rădulescu asupra deselor evadări din personaj, asupra unor excese de cabotinaj, scălîmbăieli și onomatopee împrumutate din recuzita cupletelor umoristice de pe scenele teatrelor de revistă. Efecte amendate cu hohote de rîs anemice și cu senzația că ni se face o concesie ieftină.

Acum, e adevărat că sîntem într-o vară prelungită, berăriile vuiesc de mușterii, că bravul soldat Svejk, acest bufon genial, boem, bonom și sarcastic trece printre ei ca un duh cu halba de bere în mînă stîrnind o bună dispoziție tonică numai la aducerea aminte a replicilor sale pline de haz, cu întortochere de limbaj de o savoare pantagruelică. E adevărat că oamenii simt nevoia să rîdă cu poftă și că e destul să li se ofere un prilej cît de cît amabil pentru a se amuza. Știind că la Teatrul Național se joacă «Svejk» cu mult tam-tam și bum-bum, mulți se îngrămădesc buluc la casa de bilete. Tot așa cum la Praga sau la Ceske-Budejoviče sînt frecventate, cu umor, cafenelele prin care a trecut Svejk, berăriile prin care cheiner surizători îți șoptesc aproape conspirativ că la o masă oarecare a stat cîndva Hasek. Asemenea prilejuri devin uneori delicii turistice.

În final, adică după căderea cortinei, în stația de troleibuz cineva declara: «Spectacolul ăsta prea a fost înjurat de toată lumea. La urma urmei nici nu e chiar așa de rău...»

Perfect adevărat! I-a lipsit însă în primul rînd dramaturgul și în al doilea rînd regizorul. Restul, a mers de la sine. Bum! Bum!

A. DOHOTARU ■

MIRCEA ALBULESCU, actor a cărui prezență pe ecrane înseamnă un reînnoit prilej de a ne spori încrederea în destinul filmelor noastre.

prezența scenică a cîntărețului de muzică ușoară față în față cu exigențele publicului

Iată-l și pe el, cîntărețul consacrat (vedeta), sigur și dezinvolt, zîmbind prietenos tuturor. Pentru el microfonul e tot atît de familiar ca... poșeta unei cucoane. Lumina nu-l incomodează — îi pune în valoare frizura, ultima frizură, linia sacoului, ultima linie în materie de sacouri. Înainte de a începe să cînte, el spune cîteva cuvinte publicului, ce-a făcut aseară, cu ce regizor celebru s-a întîlnit, ce anecdotă mondenă i-a spus acesta. (O anecdotă pe care, eventual, Corina Chiriac o împărtășește conspirativ publicului.) La un moment dat, cînd atmosfera cîntecului o permite, starul vine și se așază în colțul scenei extrem de modest, extrem de concentrat ori extrem de degajat, oricum extrem de poetic! Suferă împreună cu noi. Se bucură împreună cu noi. Atunci bucuria lui cea mai mare e să sară de pe un picior pe altul, să arunce microfonul dintr-o mînă în alta, să-l pună jos, și, așa, fără microfon, să se așeze într-o mînă și să se învîrtă în jurul ei, cum numai Cristian Popescu reușește, la sala «174», de pe Calea Victoriei. Se ridică apoi și cu energie sporită — nu respiră în microfon pentru ca, doamne păzește, nu cumva să simtă publicul că a obosit; oboseala e rezervată pentru mai tîrziu, în culise — bate ritmic din palme pînă ce toți spectatorii sau, cei mai adesea, numai o parte dintre ei, bat cu ei la unison «bucuriile dragostei» sau ritmul șlagărului rezervat pentru finalul «show»-ului.

Între emoțiile debutantului și dezinvoltura studiată a vedetei ar trebui să fie profesionalismul cîntărețului de muzică ușoară. Prezența sa scenică, începînd de la apariție și pînă la mulțumirile adresate publicului, orice mișcare abia achitată avînd rolul de a pune în valoare cîntecul «ușor», care mai mult decît orice ait gen are nevoie de acest paleativ: mișcarea scenică. Un cîntăreț de operă în recital țopăind și geticulînd e ridicol; un cîntăreț de muzică populară — penibil. La rigoare, el poate juca, desigur, discret, «ca pe la noi». Un violonist are o anume prezență scenică de maximă sobrietate. Numai solistul de operetă seamănă întrucîtva pe scenă cu vedeta de muzică ușoară. Pentru amîndoi atmosfera cîntecului se cere trădusă prin gesturi, priviri, dans, prin costumație. Sînt soliști care se îmbracă la modă deși modelul respectiv nu-i avantajează ori contravine conținutului emoțional de idei al cîntecului. O spectatoare se mira că poate să ne placă Aura Urziceanu cînd se apleacă pe spate cu microfonul în mînă și «face 45 de grade cu podeaua». E altceva. În acest caz trebuie să ținem seama mai întîi de muzică, de tensiunea fantastică pe care o dezvoltă și o transmite Aura Urziceanu, arderea ei, dăruirea totală a unui artist în slujba artei sale, comandament care justifică anumite gesturi ce descarcă surplusul de tensiune, gesturi ce pot apărea unora excese, atunci cînd nu pătrund în universul incandescent al muzicii ei.

Există apoi la cîntăreții noștri o anume imposibilitate de a-și depăși imaginea princeps, impusă încă de la lansare publicului, în fond imaginea pe care și-au făcut-o despre sine ei înșiși. Margareta Pîslaru a fost mulți ani copilul cu ochi mari și codițe. Între timp, Margareta s-a maturizat, mijloacele sale de expresie sînt aitele, dar adeseori imaginea copilului mirat revine, neconvingătoare, fără nici o altă justificare decît măgulirea memoriei afective a publicului. Mihai Constantinescu și Olimpia Panciu au și ei pe scenă această pasiune a infantilismului care n-o ocolește citeodată nici pe Marina Voica, solistă experimentată, aflată la apogeul carierei sale. Adrian Romcescu, tînăr cîntăreț cu valențe neexploatate încă, se încăpățînează a imita imaginea consacrată a altui cîntăreț de «voce» și «linie», imitația fiind, din păcate pentru unii dintre cîntăreții noștri o cale ușoară către succes.

În muzica pop mulți ani a fost la modă atitudinea blazată, un modus vivendi «beat», rău înțeles «underground». Băieții țineau chitarele «în silă», rezemați de amplificatoare, cu priviri albe, inexpresive, imitînd binecunoscuta imagine a muzicanților din dancing-urile occidentale. Și astăzi sînt unele formații pop care cultivă o condiție scenică exagerată, începînd de la mustața pe oală, pletele pe umeri, ori strînse coc, îmbrăcămintea stridentă, țipătoare. Elemente cu totul străine autenticului gust artistic al publicului nostru. Revine uneori în memoria noastră chipul de bronz care plînge al «reginei fadou»-ului, Amalia Rodriguez, suverană în același timp a scenei și a condiției sale pe scenă. Revine, mai nou, figura atît de familiară a unui băiat înalt, visător, strîngîndu-și la piept sfios chitara, privind cu ochii albaștri, pe jumătate închiși, într-un colț neștiut al sălii, tărîm minunat, mioritic, acolo unde «paște mielul» și se «întrupează Făt Frumos». Alături de Mircea Vintilă, cîntării noștri folk impun o nouă și totuși atît de veche și de sublimă imagine scenică a cîntărețului trubadur în jurul căruia ne strîngem spre a lăsa muzica și poezia să ne pătrundă sufletele.

NICOLAE SPIRESCU ■

CURIER MUZICAL

E. and P. — Ploiești: După cum ați putut constata și dumneavoastră, rubricile Panoramic și Curier muzical au reapărut. În plus la Cronica discului se recenzează în egală măsură discurile de muzică pop și folk valoroase. În ceea ce privește «acele discuții privitoare la muzica folclorică, corală, clasică și de cameră», pe care dumneavoastră le vedeți inutile în paginile noastre, am impresia că ar trebui clarificate cîteva noțiuni. Mai întîi muzica tînără nu înseamnă delimitare de gen ori de vîrstă a acelora care compun și interpretează muzica, ci o titulatură care se adresează cu precădere valorilor perene, veșnic tinere ale muzicii indiferent de gen — simfonică, vocală, camerală, folclorică, ușoară ș.a.m.d. — fără nici o deosebire! Ea refuză doar producțiile muzicale submediocre ori chiar mediocre. Fie că aparțin muzicii pop ori folk, fie celorlalte genuri muzicale care au și ele dreptul la popularizare și la critică în paginile M.T.-ului.

Cătălin NUCA — Focșani: «Aș vrea să vă împărtășesc cîteva opinii despre recent încheiatul festival de la Mamaia. Deși textier mult submediocru, «croitor» de versuri a căror menire e doar să sune din coadă, să se așeze docil în tiparul melodiei și să fie ridicole. Mihai Dumbravă scrie la ediția a X-a, jubiliară, a Festivalului de la Mamaia, nici mai mult, nici mai puțin decît 8 texte, aproape o treime din numărul total și ocupînd locul I într-un clasament al cantităților. Iată cîteva mostre din textul melodiei sale premiate: **«Toată ziua, bună-ziua/ Mă gîndesc la tine/ Să văd ochii tăi prea deș/ Cred că nu e bine»**. Apoi **«Mersul se transformă-n zbor/ Dau binețe tuturor/ Crede-mă, te rog, că nu-i ușor»**. Și **«Toată ziua, bună ziua/ Vrei să-mi ieși în cale/ Nici nu știu cum m-au cuprins/ Farmecele tale»**. Autorul descoperă apoi cu stupoare **«Și comic e/ Că nu știu cum te cheamă»**. (Într-adevăr, mare comicărie!). Următoarele versuri sfîrșesc piesa: **«Dar acum că te-am oprit/ Vreau să-ți spun ce m-am gîndit: Ori rămîi, frumoasă stea/ Ori dispari din viața mea/ Luminează-mi dragostea»** Scurt și cuprinzător! Oare nu spune acest text destul? Ce nevoie mai avea și de o melodie ca piesa să ocupe ultimul loc nu din cele 30 selecționate pentru finală, ci chiar din cele 328 prezentate? Iată un alt exemplu, de data aceasta pe o piesă de Ion Cristinoiu: **«Cînd vine primăvara»**. La început ne este descrisă cu lux de amănunte cît de grea poate fi o iarnă: **«Pe cer murea vrabia-n zbor»** (brrrr!) dar **«Totul a trecut așa ușor»** (Slavă domnului!) după cum aflăm, nici mai mult, nici mai puțin că, atunci **«Cînd vine primăvara/ Zăpada n-are rost»** etc., etc. Se vor oare aceste perle semnate tot de Mihai Dumbravă niște argumente fără replică la afirmația «Tot românu-i născut poet»? Și din nou îmi vine în minte, obsesiv, chinuitoarea întrebare: cum a putut fi premiat la Mamaia un «Toată ziua, bună ziua» fără sens, fără logică, fără justificare, mai ales cînd nici muzica sa nu e mai acătării?» Observația dv. este justificată în parte, adică în ceea ce privește textele incriminate, dar, în ansamblu, Festivalul de la Mamaia nu poate fi comentat la acest ton.

M.T. ■

● Apropiate premiere cinematografice românești: «Elixirul tinereții», comedie de Gheorghe Nagy, după un scenariu cu triplă semnătură: Alexandru Andrițoiu, Nicolae Ștefănescu, Beno Merovici; cele două serii ale evocării istorice «Cantemir» și «Mușchetarul român», realizate de Gheorghe Vitanidis, după scrierile lui Mihnea Gheorghiu; filmul de actualitate «Orașul văzut de sus», pe al cărui generic întîlnim numele regizorului Lucian Bratu, al scenariștilor Marcel Păruș și Dumitru Solomon.

● Au intrat în producție: Mircea Moldovan cu «Pintea» (scenariul — Vasile Chiriță și Dumitru Mureșan), Dinu Cocea cu o nouă dezbatere de ordin etic, intitulată «Instanța amînă pronunțarea» (scenariul — Mihai Opriș, în colaborare cu Dinu Cocea și G.I. Ciuzbaian)

● În curînd vom întîlni pe ecrane o Craiovă inedită, «Craiova văzută din car» și, mai mult decît atît, văzută de Titus Mesaroș și Marin Sorescu (scurtmetraj al studioului Alexandru Sahia).

flacăra
martor ocular al săptămînii fotbalistice

● Fostul internațional Stere Adamache, unul dintre cei mai buni portari din fotbalul românesc, apără din acest sezon poarta divizionarei B Metrom Brașov. ● În fotbalul românesc, unele echipe apar și dispar ca niște meteoriți, în funcție de «necesități» mai mult sau mai puțin justificate. Știința Bacău a dispărut, locul ei în prima serie a diviziei secunde fiind repartizat C.S.M.-ului Borzești! În seria a patra a diviziei C locul Științei Constanța a fost cedat Unirii Eforie Nord, și așa mai departe. ● Semnalăm comentariul făcut la televiziune de ziaristul Radu Urziceanu la meciul Sportul studențesc-Universitatea Craiova. Remarcabilă, de asemenea, intervenția din studio care a permis reluarea fazei din finalul partidei, reluare care a arătat clar că lumina zilei că golul craiovean a fost perfect valabil. ● Se anunță deschiderea unei noi măcelării la Arad, unde vor fi expuse în galantare oasele fotbaliștilor sparte de un oarecare Bermozer, în prezent fundaș central al echipei locale Rapid Din aceeași echipă, două remarcări de data aceasta pozitive, tinerii Tisa și Leac, jucători cărora li se prevede o frumoasă carieră. ● Ziarul «Sportul» a publicat un interesant articol pe tema prestației mijlocașilor semnat de Ioan Chirilă. ● Spre deosebire de «suratele» ei din Brașov și Rîmnicu Vîlcea, F.C. Galați pare să se acomodeze foarte bine cu divizia secundă, anunțîndu-se drept mare candidată la revenirea în A. Munca și seriozitatea antrenorului Gheorghe Nuțescu par să constituie o garanție. ● Jocul «de-a juniorul» continuă să stîrnească hazul tribunelor și necazul antrenorilor în cadrul diviziei secunde. Totul nu reprezintă decît o tristă formalitate și o frînă în calea progresului fotbalului nostru. Sugerăm federației să mai reflecteze asupra unei decizii pripite și birocratice. Juniorii talentați să se impună prin joc, nu prin... regulament!! ● Ținînd mereu parte echipelor bucureștene, cînd este cazul și cînd nu este, confratele Dan Pătrașcu de la «Informația» se face că nu vede și nu aude în privința golului marcat de Strîmbeanu în poarta lui Suciu În loc să spună negru pe alb ce-a văzut, sus-numitul cere opinii de la alții, strecurînd un oarecare dubiu. Fotbalul românesc n-are nevoie de politica struțului ● **SATU MARE** Sătmărenii au învins o echipă tristă, Dinamo, cum sînt probabil mai toate echipele în deplasare, unde nu le însuflețesc decît huiduielile, pe nedrept firește, iar tăcerea le ucide ● Helvei: «Un Dinamo care prin schimburile de pase, de locuri și întreaga mișcare din teren ne-a amețit pînă cînd, uneori, n-am mai știut de noi». ● Antrenorul Gh. Ola: «Juca de fapt echipa națională cu echipa unui oraș cu 70 000 de locuitori». ● Înaltul Dinu, clt o statuie dintre cele prăfuite și oboșite, și-a dominat coechipierii cu vraja unei prejudecăți. Nunweiller, despre care, cu ani în urmă, se spunea că este un mare talent, ceea ce era adevărat, a jucat onest, dăruit trup și suflet culorilor echipei sale; în același fel a strălucit Lucescu, în gîlcevile sale cu lumea și arbitrii, principial ca un om bătrîn. ● Antrenorul Gh. Ola: «Nu ne putem permite să atacăm campioana țării, măcar fiindcă și ea se așteptă la asta». A atacat Dinamo, metodic, organizat, fără strălucire, lăsîndu-și partea de teren liberă desfășurării pline de strălucire a unui triunghi, nu cel mai tehnic, nici cel mai eficace, ci cel mai elegant triunghi de jucători pe care l-am urmărit în ultima vreme, Kaizer (10), Both (11), Helvei (14). Ceea ce au făcut pe teren Kaizer, Both și Helvei nu se poate descrie, cum nu se poate povesti un lied. **(Nicolae Cristache)** ● **CONSTANȚA** A fost un adevărat festin, șapte goluri cu totul, patru înscrise prin lovituri de cap și trei cu piciorul, unul mai frumos decît altul. ● Și totuși, ridicînd ștacheta de control a calității la un nivel la care spectatorul obișnuit nu e de obicei dispus să o facă, nu putem neglija aspectul defensivei ambelor echipe, capitol la care acestea au rămas datoare. ● A fost ca o partidă de «foot-ball» disputată pe vremea WM-ului, cu goluri multe în fața unor apărări slabe. ● La F.C. Constanța numai Antonescu și oarecum Mustafa pot primi calificative de trecere, iar la U.T.A. singurul care a dovedit clasă a fost Pojoni. Ceea ce este, desigur, surprinzător, căci în poarta echipei arădene se află, și de această dată, internaționalul Iorgulescu care, deși a reușit și unele lucruri bune, a încasat patru «boabe» aproape fără să clipească. **(Dumitru Graur)** ● **BACĂU** La capătul unui meci pe care Sport Club l-a cîștigat în dauna Jiului pe merit, două au fost fazele controversate, care au născut prelungi discuții și confuzie la cabine, ducînd pînă la solicitarea, de către antrenorul oaspeților, a unei... fiole pentru controlul unui eventual consum alcoolic. ● Vizat — tușierul E. Călbăjos pe care cinci jucători ai Jiului se jurau că l-au simțit mirosind a tescovină!! ● Cele două ofsaiduri au însemnat un gol validat pentru Sport Club și un gol anulat pentru oaspeți. ● Observatorul federal, Corneliu Simionescu, s-a mulțumit să ne lămurească după cum urmează: *«din locul în care m-am aflat, n-am putut să disting mare lucru»*. ● După meci, arbitrul de centru I. Cîmpeanu recunoștea că și la golul marcat de Pană (2-0 pentru Bacău) și la cel înscris de Roznai (anulat la același scor) ar fi sesizat poziții de **ofsaid pasiv** la alți atacanți decît la cei care au trimis mingea în gol, hotărîrile sale fiind decise numai de atitudinea celor doi tușieri, adică de nesemnalizarea lui Călbăjos și de semnalizarea lui Ioan Rus. ● Ofsaidul pasiv al Bacăului n-a fost socotit atît de «periculos» că să dicteze anularea unui gol al gazdelor, pe cînd cel consemnat la poarta lui Coman a justificat anularea golului marcat de Roznai. ● Nimic mai fals. În ambele cazuri, fluierul lui Ion Cîmpeanu ar fi trebuit să tacă, dar să recunoaștem că pentru mulți dintre arbitrii noștri, una e să fie ofsaid pasiv la atacul gazdelor și alta la atacul oaspeților! O mențiune specială pentru ex-dinamovistul Moldovan, cel mai bun jucător de pe teren. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **TÎRGU MUREȘ** Echipa locală a ratat șansa de-a se instala singură în fruntea clasamentului, mai ales datorită faptului că Steaua a dispus de o extremă stîngă impetuoasă, inteligentă și inspirată. L-am numit și caracterizat pe Zamfir, care și-a depășit cu regularitate adversarul, pe aprigul Gligore, acesta fiind parcă hipnotizat de driblingul și zvîcnirile surprinzătoare, ca direcție, ale atacantului stelist. ● Evitînd întîlnirea directă cu Gligore, folosind spațiul liber din stînga acestuia, Zamfir a centrat repetat extrem de periculos, dar Troi și Năstase au ratat de fiecare dată, iar Stoica, aflat de trei ori nemarcat în careu, a tras slab, sau n-a avut curajul să tragă motiv pentru care a fost înlocuit cu Marcel Răducanu ● La numai un minut de la această schimbare a urmat o cursă a aceluiași Zamfir, care i-a driblat pe Gligore și Pintea, exact pe linia de fund de unde i-a pasat lui Răducanu, care după o înșurubare scurtă a tras năpraznic sub bară, egalînd ● Jenantă de-a dreptul transmisiunea crainicului radiodifuziunii (Mateescu), după spusele căruia steliștii treceau de linia de centru, cînd în realitate aceștia se aflau de mult în careul advers, sau confuzia între o lovitură directă și o banală repunere a balonului de la margine. Adică una se întîmpla pe teren, și alta spunea dumnealui. **(Victor Nițâ)** ● **CLUJ-NAPOCA** Victorie la scor, «U» surclasînd Politehnica din Timișoara ● Cu toate acestea, prima repriză a unui meci destul de curios n-a lăsat loc să se întrevadă un deznodămînt atît de tragic pentru studenții timișoreni. Jocul a fost la început echilibrat, chiar dacă «U» a apărut mult schimbată în bine, noul antrenor, Paul Popescu, reușind să dea o altă față echipei, deprinzîndu-i pe jucători cu lecția pasei și a demarcării. ● A doua jumătate a meciului a adus catastrofa, dar trebuie să subliniem că balanța a fost aplecată spre gazde mai mult de. greutatea erorilor de arbitraj comise într-o singură direcție! ● Primele trei goluri au fost cu cîntec: la primul, tușierul Roșoga a semnalizat ofsaid sau hent, însă «centralul» Constantin Petrea a lăsat jocul să continue. ● La al doilea, ofsaidul a fost vizibil și de pe... stradă, dar a rămas de asemenea nesancționat! ● În fine, la al treilea, tușierul a ridicat din nou steagul, dar C. Petrea n-a băgat de seamă! ● Desigur, Universitatea merita victoria, a doua sa repriză a fost cu adevărat bună, dar modul în care a obținut-o suportă discuții și interpretări. ● Neînțelegerile dintre C. Petrea și tușierul Roșoga (petrecute, repetăm, într-un singur sens, în avantajul gazdelor!) au dus la înregistrarea unui rezultat fals, de proporții exagerate, care a lăsat o senzație de penibil chiar și celor mai pătimași suporteri ai «șepcilor roșii». **(Dorin Pavel)** ● **PITEȘTI.** A fost o zi norocoasă pentru orădeni, F.C. Argeș a jucat atît de mlăștinos, încît însuși «Prințul de Trivale», Dobrin, n-a putut să facă altceva decît să se ferească de colegii lui, mai ales de Jercan. Un «șaisprezece» bătut însă de el, ca și pasele de gol irosite de «necalificații» din atacul piteștean au mai luminat terenul în care Doru Popescu, atletul în tricou de fotbalist, se împiedica în propria-i umbră. ● În rest a fost o luptă aspră, pe alocuri dură, cu mingea dată în călușei în fața porții, cîștig de cauză avînd orădenii, băieți ambițioși, înfipți, care nu și-au pierdut încă obișnuința de a juca bine cu o echipă de A în zi de B. ● Ex-steliștii Iovănescu, Sătmăreanu și Naom au jucat aproape fără greșeală, confirmînd astfel, dacă mai e nevoie, tradiția echipei militare de a se dispensa inoportun de jucătorii ei buni ● Clt despre arbitri, R. Stîncan a arbitrat bine pînă spre sfîrșit, cînd a întîrziat cam mult cu ochii pe ceas, iar cel de tușă s-au remarcat, unul printr-o căzătură spectaculoasă, celălalt prin faptul că vorbea tot timpul singur **(Iulian Neacșu)** ● **REȘIȚA.** Ploaia, minute în șir torențială, părea că va «arunca» meciul de la Reșița în anonimat Nu de puține ori un joc de fotbal disputat în asemenea condiții devine anost, ca și motivațiile care-i urmează, gen: terenul a fost prea alunecos, mingea prea grea, ploaia i-a incomodat vădit pe jucători, care, neputîndu-și desfășura gama posibilităților tehnico-tactice etc. ● Iată, totuși, că duminică, deși a plouat pe stadionul din Valea Domanului, F.C.M. Reșița a făcut un joc de zile mari. Pase lungi, căutînd drumul cel mai scurt spre poarta adversă, șuturi multe și puternice, mai ales din afara careului de 16 metri. ● Cîțiva jucători în zi mare — Bojin, Căprioru, Hergane, Ologeanu, Gabel, Atodiresei — au acționat ca un piston în jumătatea de teren a oaspeților. ● Scorul de 4-0 nu trebuie să mire pe nimeni, după cum nu trebuie să ne mire faptul că entuziaștii susținători ai echipei resițene — peste 10 000 — nu au părăsit tribunele stadionului nici cînd ploaia a devenit torențială. **(Decebal Țoca)** ● **BUCUREȘTI.** Cel mai ticsit stadion european, duminica trecută a fost, bănuim, potcoava giuleșteană. Spectatorii ajunși în tribune se simțeau ca scrumbiile în conserve, spre deosebire de cei care s-au înălțat în plopii din vecinătate, atenți în fiecare moment să nu se... înalțe cu totul. ● Aflăm, lăsînd gluma deoparte, că s-ar fi dărîmat, cu ocazia meciului, o magazie supraaglomerată cu spectatori. În caz de accidente, premise există, fiecare o să dea vina pe altul, dar cineva tot o să plătească. ● Cei mai buni jucători ai meciului, rapidiștii Neagu (ai cărui al doilea gol amintea de Jalisco), Manea și juniorul Peccu, croit, se zice, din stofa ex-rapidistului Dumitru. ● După-amiază, pe «Republicii». Joc mediocru, luminat pe alocuri de scînteile lui Marcu, scos din teren de neînțelegerea jocului și a interesului echipei craiovene, neînțelegere care s-a exprimat și prin introducerea mult întîrziată a foarte promițătorului atacant Nedelcu II. ● «U» a venit — neinspirat — să se apere, cu o armată de mijlocași, altfel ar fi cîștigat cu siguranță în fața Sportului studențesc, echipă palidă, topită parcă de soarele de Cordoba, unde și-a săvîrșit recenta excursie fotbalistică. ● Culmea e că așa cum a jucat, Universitatea Craiova a cîștigat totuși în teren (nu și pe tabela de marcaj). Strîmbeanu marcînd dintr-un unghi dificil, Suciu a plonjat cam o jumătate de metru dincolo de linia porții — gol clar, gol la patrat, gol la cub!!! — toată lumea a văzut gol, cu excepția arbitrului orădean Iacob. ● El n-a văzut un gol pe care l-a văzut toată România, noi nu mai vrem să-l vedem pe el pe un teren de fotbal. Nu de alta, dar o să ajungem să facem din arbitrii noștri atacanți foarte periculoși, singurii cu adevărat periculoși, care o să învingă în orice partidă. ● Cum au învins în semifinala și în finala Cupei de anul acesta! ● Abuzul arbitrului orădean întrece însă orice limită. Toți spun că da, a fost gol, dar Universitatea Craiova pierde pentru singurul «nu» dintr-o întreagă țară, al cetățeanului Iacob. Ne întrebăm: este, oare, inapelabil scorul stabilit absolut arbitrar de un singur om? **(Marius Popescu)** ● **APROPO DE ARBITRII MECIURILOR DE DUMINICĂ ȘI DE CALITATEA PRESTAȚIILOR LOR**

A.S.A. — Steaua: N. Rainea (Bîrlad) 9, ajutat de **M. Vasiliu** (Ploiești) 8 și **T. Andrei** (Sibiu) 8 ● **F.C. Olimpia — Dinamo: M. Moraru** (Ploiești) 10, ajutat de **Al. Ene** (Craiova) 8 și **P. Mărășescu** (Iași) 8 ● **Sportul studențesc — Universitatea Craiova: V. Iacob** (Oradea) 2, ajutat de **T. Vass** (Oradea) 8 și **I. Chilibar** (Pitești) 9 ● **F.C.M. Reșița — Politehnica Iași: M. Buzea** (București) 9, ajutat de **V. Roșu** (București) 7 și **C. Szilaghi** (Baia Mare) 7 ● **S.C. Bacău — Jiul: I. Cîmpeanu** (Cluj) 7, ajutat de E. Călbăjos (Cluj) 4 și I. Rus (Tg. Mureș) 4 ● **Rapid — C.F.R.: R. Șerban** (Craiova) 9, ajutat de **I. Hönig** (Arad) 5 și **V. Ciocîlteu** (Craiova) 8 ● **F.C. Constanța — U.T.A.: C. Dinulescu** (București) 9, ajutat de **D. Ghețu** (București) 9 și **I. Dinescu** (Rm. Vîlcea) 4 ● **F.C. Argeș — F.C. Bihor: R. Stîncan** (București) 8, ajutat de **I. Ciolan** (Iași) 8 și **G. Dragomir** (București) 8 ● **«U» Cluj-Napoca — «Poli» Timișoara: C. Petrea** (București) 4, ajutat de **C. Bărbulescu** (București) 8 și **I. Roșoga** (București) 4 ● Cele mai multe turnee de vară le-a efectuat Dinamo. Turnee de pe urma cărora au folosit mai ales C.F.R. Cluj-Napoca, Olimpia Satu Mare și Sportul studențesc, învingătoarele campioanei noastre, greu de recunoscut în acest debut de sezon ● Și cînd te gîndești că unica victorie obținută pînă acum de dinamoviști se datorează într-o bună măsură arbitrajului din meciul cu A.S.A. Tg. Mureș, arbitraj care n-a vrut să vadă ofsaidul golului trei dinamovist, pînă la urmă golul victoriei ● Deși a ratat în «stilul lui Dobrin» — nefericită această ambiție a unor jucători, de obicei valoroși, de a dribla și portarul, ca și cum după o asemenea performanță golul ar fi mai cu moț — «minunea blondă», cum l-au botezat numeroșii săi suporteri pe Sandu Mircea, a îngenuncheat, o dată în plus, tradiționala sa victimă, echipa din șoseaua Ștefan cel Mare.

SIBIU Meci frumos între «Șoimii» Sibiu și «Sticlă» Turda Echipa antrenată de Laur Munteanu joacă strict și numai bună condiție fizică și ideile tactice ale antrenorului Teașcă înclină rapid balanța victoriei spre echipa din Sibiu. ● Arbitrul Anton Mînich, ajutat de doi tușieri atenți, a condus excelent un meci în care Fanea, Lazăr, Schwartz și Turlea au legat bine atacul sibian, în care Oprea a înscris două goluri ce pot concura la «golurile anului», dar în care Trandafilon a jucat șters, imbecil, lenes ● Ocazii clt într-un campionat întreg, o atmosferă foarte caldă și o gafă epocală a portarului Liebhardt care, alunecînd pe gazonul umed, și-a aruncat mingea în vinciu, spre stupoarea tuturor. Faza nu scuză însă atitudinea unor spectatori care au uitat în acele momente că de ani și ani de zile acest portar, căpitanul echipei «Șoimii», ține pur și simplu zăvorîtă de multe ori poarta echipei sale. ● Atmosferă de muncă și angajare la Sibiu, 10 000 de oameni umplînd un stadion neîncăpător și, colac peste pupăză, pozitivă, mai tîrziu, în această zi, a treia oară, de data aceasta de muzică, formația «Phoenix», umple același stadion pînă noaptea tîrziu. ● Un lucru îi lipsește clar lui Constantin Teașcă la «Șoimii», un mijlocaș de vînă și viteziune ca Ovidiu Lipan — bateristul Țăndărică de la Phoenix. (I. Predoșanu). ● **MEDIAȘ.** Arbitrul Sevar Drăgulici despre meciul pe care l-a arbitrat în orașul Mediaș, între echipele «Gaz Metan» din localitate și F.C. Baia Mare: echipa din Baia Mare o bună, serioasă, vrea ceva. A fost un meci foarte sportiv, surprinzător de sportiv, jucătorii gazdă nu s-au plîns de nimic, nu s-au supărat prea tare cînd au primit gol, a fost o atmosferă foarte civilizată și amicală. Să tot conduci un asemenea meci. ...Și noi, care credeam că a început campionatul! (I. Panici) ● **TECUCI.** Dacă primul pas al noului club de fotbal în campionat a fost cu dreptul, al doilea a urmat cu stîngul, ca la mersul obișnuit! Numai că echipa brăileană, o aspirantă la promovarea în prima divizie, a fost învinsă de o echipă aflată printr-o «scamatorie» în prima serie a diviziei secunde: dispariția echipei «Constructorul» Galați, fostă finalistă a Cupei României, și preluarea locului de o anonimă formație din Tecuci, pînă anul acesta participantă în campionatul județean! (N. Georgescu) ● **BUZĂU.** O altă candidată la divizia A învinsă, neașteptat, chiar pe terenul propriu. Din minutul 34, cînd Kramer a înscris pentru oaspeți, pînă la sfîrșitul meciului jocul a avut o singură direcție: spre poarta gălățenilor. Dar și o singură șoartă: înfrîngerea gazdelor! (V. Oprea) ● **BUCUREȘTI.** Aceeași echipă (mai puțin Dragnea, plecat la Dinamo) ca în campionatul trecut la «bancari». Cinci jucători noi (între care craiovenii Țarălungă, Mincioagă, Oprea și Niculescu) la Dinamo Slatina, care se pare că are anul acesta ginduri mari. Echipa lui Mateianu a fost însă din nou mai bună. Poate și la Progresul sînt gînduri mari... (D.G.) ● **BRAȘOV.** Un singur punct după două etape pentru echipa brașoveană, pe care toată lumea a plîns-o în vara aceasta. Oaspeții de abia au promovat din divizia a treia, dar — ambițioși nevoie mare — au izbutit să smulgă un punct neașteptat. Steagul roșu a condus cu 2-1 pînă aproape în ultimul minut de joc, a mai avut cîteva ocazii de gol, ratate însă, după care un anume Feher le-a tăiat picioarele și respirația jucătorilor și spectatorilor brașoveni. (Al. Drăgan).

CLASAMENTUL DIVIZIEI A

1 — 2.	A.S.A. Tîrgu Mureș	4	2	1	1	10 —	6	5
1 — 2.	Universitatea Craiova	4	2	1	1	6 —	2	5
3.	F. C. Argeș	4	2	1	1	5 —	2	5
4.	S. C. Bacău	4	2	1	1	5 —	3	5
5.	F. C. Olimpia Satu Mare	4	1	3	0	4 —	3	5
6 — 8.	C.F.R. Cluj-Napoca	4	2	1	1	6 —	6	5
6 — 8.	F. C. Bihor	4	2	1	1	5 —	5	5
6 — 8.	Sportul studențesc	4	2	1	1	3 —	3	5
9.	«U» Cluj-Napoca	4	2	0	2	8 —	4	4
10.	F. C. Constanța	4	2	0	2	7 —	7	4
11 — 12.	Steaua	4	1	2	1	4 —	4	4
11 — 12.	Rapid	4	1	2	1	3 —	3	4
13 — 14.	F.C.M. Reșița	4	2	0	2	6 —	7	4
13 — 14.	Politehnica Iași	4	2	0	2	6 —	7	4
15.	Jiul Petroșani	4	1	1	2	6 —	8	3
16.	U.T. Arad	4	1	0	3	6 —	7	2
17.	Dinamo	4	1	0	3	5 —	8	2
18.	«Poli» Timișoara	4	0	1	3	2 —	12	1

Cavalerul fluierului V. Iacob, mare favorit în concursul (vai, real !) «cel mai lamentabil arbitru al anului»

„subtilul dar de a demola"

Să mai spunem încă o dată că poezia, înainte ca autorul său să fi devenit persoană unică, identificabilă, a avut menirea de a exprima sentimente fundamentale ale omului, născute în momente de mare împlinire ori de grea cumpănă. Poezia a fost pentru popor un al doilea mod de a trăi, un argument în sprijinul credinței în continuitate. Altfel, ce rațiuni ar fi avut doina de jale ori de bucurie, bocetul sau cîntecul de dragoste! O aspirație legitimă spre comunicare, credința că bucuria sau durerea pot deveni în exprimare memorabilă, de reală frumusețe,«bunuri spirituale» ale colectivității, cred a se afla la originile cîntecului popular. El poate fi asemuit cu cîntecul păsărilor prin frumusețea-i neasemuită, dar spre deosebire de acesta s-a născut întotdeauna nu numai dintr-un prea plin sentiment, ci și din dorința de a fi de sprijin și de folos altora. Cîntecul popular nu avea nevoie de comentarii. Își era suficient sieși. Fiecare lua din el atît cît se pricepea să ia, ori — poate — atît cît îi trebuia. Dar datorită generozității sentimentelor sale, simplității geniale cu care erau exprimate, nimeni nu putea rămîne mut în fața cîntecului. Indiferența nu era posibilă. Este o lecție posibilă aceasta, pentru poetul contemporan care,dăruit sincer travaliului liric, ar uita, fie și numai pentru o clipă, rațiunea muncii sale nobile. Poezia nu poate fi doar rodul orgoliului, al voinței de a te situa în frunte într-un efemer clasament al gloriilor. Ea este mai întîi o formă specială de a trăi viața pentru poetul însuși. Și totodată o modalitate de a exprima ceea ce consideră că nu-i aparține numai sieși, că poate deveni un bun al mai multora. N-am crezut și nu voi crede niciînd, datorită unor asemenea convingeri, pe vreun autor care ar nega cu megalomanie jalnică cititorul, s-ar arăta indiferent la ecoul versului său. Posteritatea unei opere începe în prezentul ei, chiar dacă receptarea este uneori mai anevoioasă.

Am reluat nu demult lectura poeziei culte românești de început. Frumusețea simplă și candoarea generoasă ale acesteia nu vor fi străine privirii și auzului pure. În acele vremuri cînd se năștea poezia cultă, deloc indiferentă la sugestiile liricii populare, comentariul critic, analiza «la obiect» nu se născuseră încă. Bucuria creatorului e de aflat în ecoul operei, fie ea oricît de modestă. Și în conștiința de cititor. Nu doar impulsul exprimării lirice pentru sine stă la originea darurilor făcute de înaintașii noștri întru vers. Ci credința că începutul va avea urmare. Ei împlineau un fel de testament, căruia — pentru a înlătura echivocul — unul i-a și numit astfel, versificîndu-l. Iar cînd, mai tîrziu, s-a născut critica scrisă (una orală va fi însoțit în permanență poezia) aceasta nu s-a aplecat, exclusivistă, doar asupra artei imagistice, ci a urmărit să pună în lumină ideile, atitudinile, credințele ce erau îmbrăcate în hlamida de aur a versurilor.

Îmi pare a observa în unele comentarii ale cărții de poezie o pierdere din vedere a acestui adevăr. Cîte un critic,obosit pare-se de atîtea secole de poezie, se îndeletnicește doar cu descoperirea detaliului. Neîndoios important în arhitectura întregului dar, luat în sine,incapabil să sugereze aspirațiile de fond ale autorului, voința sa de comunicare gravă, profundă,cu cititorul. Citesc cu uimire cum se poate uimi un comentator în fraze ample de «zborul fluturelui» care este, ni se spune, o obsesie superioară a unui autor. Dar același se arată insensibil, de o snoabă insensibilitate, la cărți care năzuiesc să se implice în realități de esență ale epocii, să propună întrebări grave în legătură cu existența, cu istoria. Sigur, nu voi rămîne insensibil la harul unui critic de a traduce în comentariul în proză zborul diafan al fluturelui, de a se uimi în fața acestuia. Universul poeziei este infinit. Dar voi încerca un sentiment de nedumerire cînd voi constata că din multele cărți de poezie care, prin conținutul lor, aspiră la depășirea unor exerciții de simplă virtuozitate, năzuind să se înnobilieze cu ideile generoase ale iubirii de patrie și de semeni, cu meditații cuprinzătoare asupra vieții, criticul le alege doar pe cele mai puțin izbutite, pentru a-și exersa subtilul dar demolatoriu! Într-o cultură nu-i niciînd suficient să negi. Credința că principala îndatorire a criticii este aceea de a afirma, de a opta,nu poate fi una între altele. Ea se cere a fi fundamentală.

NICOLAE DRAGOȘ ■

OPINII

a sunat ceasul unei prejudecăți

Cititorii de azi, care deseori se plîng că poezia nu ține seama de așteptările lor, determină, mai mult decît își închipuie, fenomenul liric. Dacă romanticii, în momentele lor de emfază sublimă, se adresau posterității, iar simboliștii, plictisiți sau exasperați, scriau pentru ei înșiși, poeții din epoca noastră vorbesc exclusiv publicului contemporan. El sînt extrem de sensibili la reacțiile pe care le provoacă și nimic nu îi înspăimîntă mai mult decît eventualitatea unui zîmbet ironic. Pentru a-l preveni își iau în derădere propriul sentimentalism, evită sau șarjează cuvintele mari, coboară în mijlocul mulțimii și improvizează versurile în văzul tuturor. Puțini sînt cei care inaugurează teme sau atitudini. Cei mai mulți, convinși că totul s-a spus, reiau partiturile celebre în registre proprii, accentuînd și pe această cale senzația că poezia nu mai e o afirmație absolută, ci o versiune posibilă. Termenul «oficiere», de care critica literară abuzează, este cel mai puțin potrivit pentru a defini noul statut al lirismului. Poeții de azi nu oficiază, ci discută, întreabă, parodiază și, cel mult, fac retorică, adică laicizează revelația. Ei recurg la cele mai ingenioase mijloace pentru a menaja susceptibilitatea antidogmaticului public modern.

S-a explicat îndeajuns că prin marii ei reprezentanți dinaintea războiului poezia noastră a ajuns la conștiință de sine, însă din cauza unilateralității argumentelor — reflexivitatea actului liric, transformarea poeziei în propria ei temă de meditație — s-ar putea înțelege că acest stadiu, ca și consecințele lui, al căror martori sîntem, s-ar înscrie în sfera sterilizantă a narcisismului. Nimic mai departe de adevăr. Poezia actuală nu mai e, ca în secolul al XIX-lea, o parafrazare a realității, ci, în diferite forme, o parafrazare a poeziei, dar aceasta nu înseamnă că a devenit suficientă sieși Luciditatea sa derivă, dimpotrivă, dintr-un tot mai acut sentiment al prezenței interlocutorilor. Poeții nu mai sînt doar poeți, ci și cititori ai propriei lor poezii, pentru că adresîndu-se direct celor din jur simt nevoia să se obiectiveze, să se privească din afară. El își modifică în fiecare moment atitudinea în funcție de reacțiile pe care cu promptitudine le prevăd. În modul acesta, mentalitatea publicului intră ca parte integrantă în conștiința poetică a epocii.

Situația este fără precedent. Desigur, întotdeauna a existat o racordare la sensibilitatea contemporanilor, însă niciodată realizată cu atîta mobilitate. Poezia tradițională se caracteriza prin obsesia spectacolului perfect, pregătit în taină și, din momentul «premierei», nemodificabil. Poezia de azi e o repetiție cu public, în timpul căreia spectatorii intervin și reprezentația urmează un curs imprevizibil.

Evoluția aceasta de la o perfecțiune mută la o imperfecțiune elocventă, de la «aristocratism» la «democratism» s-a înconjurat de multă neînțelegere fiindcă l-a luat prin surprindere chiar și pe cei care o doreau. Este ca și cum nava visată de Robinson ar fi sosit înainte ca el s-o aștepte într-atît încît să se considere îndreptățit s-o vadă ivindu-se. Momentul contrarierii se lungește însă prea mult. Trebuie să renunțăm la politețea bîlguită — «ermetism», «inițiere», «sacerdoțiu» etc. — cu care mai mult refuzăm decît primim darul ce ni se oferă, trebuie să ne recunoaștem, fără complexe, în poezia de azi, cu singura condiție ca aceasta să fie *poezie*.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

flacăra literară

CRONICA LITERARĂ

sinceritate și grație

Cezar Ivănescu văzut de Viorel Constantinescu.

Rod III își intitulează Cezar Ivănescu ultimul volum de versuri. Prilej de a consemna că poezia lui se stabilizează de pe acum în cadrele (ce-i drept, foarte largi) ale unei concepții și formule mature. Poetul se revendică, nu fără orgoliu, de la un sistem de simboluri și constante lirice proprii. Titlurile se repetă cu ostentație: **Rod, Jeu d'amour, Turn** etc. Evident, stările nu sînt identice, iar consecvența aici sporește nota criptică a discursului.

O sensibilitate mai complicată (poate și mai complexă) face ca lirica lui Cezar Ivănescu să devină, la limită, ritual de mîntuire și uitare. Cu alte cuvinte, poezia vindecă de moarte. Un indiciu ar fi și absența ironiei. Erudiția, subtilitățile verbale, retorica sau chiar o anumită (foarte studiată) punere în pagină sînt mai degrabă disimulări funcționale, organice, ale poeziei. Ele nu acoperă vocea interioară a «instinctului». Impresia e de adevăr divulgat ritualic, dar fără sfială.

Ordinea poemului e alta decît cea desprinsă din cotidian. De unde, grija deosebită față de ritm și formă. Pentru a simplifica emoția, poetul (aparent) complică jocul secund, al expresiei. Cezar Ivănescu e un primitiv îmblînzit de seducția cîntecului.

Energia cuvintelor presupune, la Cezar Ivănescu, o stare primară de absență și vid. Poemul izbucnește, de fiecare dată, dintr-o maximă comprimare a eului și, desigur, a vorbirii; adică din tăcere. «Profeția e un atribut al muților», insistă poetul. Condiția de oracol a poeziei se alătură celei purificatoare: «...ca un cal umplîndu-se de spumă/ am mîncat atît pîinea/ tăcerii am zăcut atît în tăcere/ că acum/ mă ridic prin forța/ îngerului care sparge trupul bestiei».

Nu pare să fie un sentimental; și totuși poetul nu-și ascunde durerea. Mai puternică e presimțirea morții. Intervine și un element de sublimare: tonul duios de elegie cîntată. Dar, cum se întîmplă, tristețea euforică degradează suferința. Romanța alină obsesia eroziunii. Citîm aproape la întîmplare: «Pe pămînt cresc maci/ Maci adormitori/ Mon amour./ Tu te-nveți să taci/ Eu mă-nvăț să mor/ Mon amour./ Macii care dorm/ Într-un cîmp enorm/ Mon amour/ Îmi spun neîncetat/ C-am fost înșelat/ Mon amour/ C-am fost înșelat/ Cînd la Baad/ Mon amour/ Mi s-a dat în schimb/ De-o viață, un timp/ Mon amour, Mon amour./ La pămînt mă-ntind/ Trupul suferind/ Mon amour».

Nici reflexia filozofică nu îndeamnă la relaxare. Neliniștea e doar atenuată. Un ciclu întreg se numește **Agamemnon.** Sentențios și imperativ peste măsură, poetul mai degrabă amenință. Se apără de semnele morții (conștient acum de ireversibila trecere): «Nu e peren gustul cărnii/ nici inima nu-i atît de/ gloriosă cît credeam: se/ domolește fără motiv; vorbim/ apoi de o moarte fizică oh ca/ și cum ar exista: prin ganguri/ igrasioase temple aurii lucitori ochii/ defuncților răsar: semințe/ zadarnice pentru un pămînt/ eliberat într-o chietudine/ metafizică!»

Într-un foarte frumos **Jeu d'amour** (cel dedicat lui Marin Preda), sub aparența cîntecului de lume, poetul comunică sentimente stranii: amestec de senzualitate și fior thanatic. Gravitatea suferinței amintește de erotica eminesciană: «Singele mă plînge-n sînge/ Fiindcă trupul meu mă strînge:/ Nu-s nici viu și nu-s nici mort/ dar mă strînge trupul tot/ Nu-s nici viu și nu-s nici mort/ Dar mă-nchide trupul tot» etc.

Genul preferat e balada lirică (de obicei, cu subiect erotic). Variațiile de ritm creează stări imprevizibile, în timp ce laitmotivul adîncește emoția. Într-o **Baladă,** mai apropiată de spiritul folcloric, fluxul narativ e întrerupt de bocetul și investigațiile mamei. Pare a fi o replică la **Miorița,** refuzînd (se înțelege) convenția transfigurării. Invocarea soarelui nu mai răspește de astă dată suferința. O altă baladă **(La nymphet)** preia secvențe prozaice. Dar intenția poetului e de a-și anticipa cu sublimitate (neafectată) sfîrșitul: «presimt cum va/ veni moartea...» Cele mai multe poeme sînt pretexte muzicale. Citeodată, Cezar Ivănescu e preocupat, ca simboliștii, de magia sonoră: «Azi am să-ți cînt doar murmurînd/ Azi am să-ți cînt doar murmurînd/ Lu li, lu la,lu li, lu la!/ Lu li, lu la, lu li, lu la!»

Relația cu muzica e una fundamentală. Nu e un poet neapărat «melodios» Cezar Ivănescu. De aceea nu-l vom clasa în specia trubadurilor. Muzicalitatea, la acesta, e mai puțin o convenție și mai mult esențializare a instinctelor. Ea transcende, într-un fel, simțurile, dar și cuvintele, sonurile,și spune infinit mai mult decît ceea ce putem noi spune.

Muzică și ritual e, în substanța ei, lirica lui Cezar Ivănescu. La care mai adăugăm: sinceritate, grație — altfel zis, cîntecul viril.

«O adevărată voce de mare poet» — scrie Marin Preda pe coperta volumului. Nu alta e și convingerea noastră. Cezar Ivănescu vine pe un teren pregătit de alte generații. Meritul său e că reafirmă lirismul, după ce mai înainte a fost discreditat. Și o face cu francheță și cutezanță. Atît îi cerem lui Cezar Ivănescu, ca și tuturor poeților adevărați de astăzi: un efort mai susținut spre clasicizare, spre simplitate.

CORNEL MORARU ■

POSTA LITERARĂ

Poetul zboară dacă vrea/ Între noroi și între stea

Mihai Vieru — Iași. Ne întrebați dacă puteți să publicați în revista noastră una sau mai multe poezii. Desigur. Ne mai întrebați și care sînt condițiile publicării. O singură condiție — valoarea.

Dan Venover — Timișoara. Unele versuri frumoase, piauri solitari printre crîmpeie lipsite de sens. Vorba dumneavoastră, «Poetul zboară dacă vrea/ Între noroi și între stea.» Reveniți cu pagini mai multe, pentru a ne putea forma o părere exactă asupra posibilităților dumneavoastră. Dar fără versuri în acest stil: «Nil neapă, nihil soare» pentru că zicem și noi: nihil.

Vasile Deteșanu — Brașov. Aveți dreptate: «Deci, nu dați așa în lume/ Orice scrisă pe hîrtie./ Nu v-aduc bani, nici nume/ Ci doar șușoteli o mie». Din păcate, nu vă țineți de cuvînt și dați în lume orice «scrisă» pe hîrtie, fără să chibzuiți mai adînc asupra a ceea ce însemnă să așterni pe o pagină un vers. Spuneți că de cinci ani de zile citiți mult. Nu se cunoaște. Deocamdată.

Traian Metaxa — Fălticeni. Ne putem pronunța: nu mai trimiteți. Decît după ce vă puneți la punct cu ortografia și mai puneți mîna pe o carte, două. Așa o să vă vindecați și de «fiorul prim al dragostei necoapte».

Marcela-Mariana Mîrmea — Calafat. Sînt semne bune: «caii de lemn se întorc în păduri, «iată grîul renvie în pîinile fierbinți», «strămoșii trec îmbrăcați în mormintele lor zdrențuite». Din păcate dumneavoastră nu știți să sfîrșiți la momentul potrivit un poem, ci continuați să înșirați vorbe care nu mai spun nimic. Vă așteptăm cu vești.

Ion Mingheuș — București, **Ion Izvor** — Arad, **Viorel Benea** — Cluj-Napoca: Nu.

Manuscrisele trimise la redacție nu se înapoiază. Rugăm pe corespondenți să-și însoțească scrisorile și de scurte prezentări biografice.

GEORGE ARION ■

flacăra

seriale

RETEAUA DE POLIȚIE
A LUMII MODERNE (5)

armă cu două tăișuri

Între cele zece «amănunte» din ancheta criminalistică («lista» lor am publicat-o în foiletonul anterior, vezi «Flacăra» din 30 august 1975) **«amănuntul numărul 3»** ne obligă la o revenire atentă. Este vorba de «mijloacele puse în acțiune» de infractor — instrumentele utilizate, mijloacele folosite pentru săvîrșirea infracțiunii, complicitățile pasive sau întîmplătoare și așa mai departe. Toți polițiștii de profesie și criminaliștii care îi ajută în identificarea, urmărirea și neutralizarea infractorilor de orice teapă au învățat, din practica ingrată a frumoasei lor profesiuni, că «arma crimei» arată, aproape în toate cazurile, drumul către criminal. E ca un deget acuzator îndreptat împotriva lui. Un indiciu «infailibil» care nu poate să arate decît un singur drum, către un singur individ. Totul este ca polițistul să-l poată vedea și în scopul acesta știința criminalistică îi dă, atunci cînd e vorba de «arma crimei», un ajutor extrem de prețios.

De fapt, «arma crimei» este cel mai nesigur complice al criminalilor, complice involuntar care în 3 din 4 cazuri denunță repede și fără greș pe asasin. În procesul penal se și spune că «arma crimei» este o dovadă mai puternică decît mărturisirea, o probă obiectivă, mută, oarbă, dar care îl ajută pe polițist să vadă, clipă cu clipă, cum și cînd a fost săvîrșită crima, iar infractorului îi deschide gura chiar fără să vrea, îl obligă la mărturisiri complete, în fața probelor obiective.

Termenul «arma crimei» nu trebuie luat, neapărat, în sensul lui propriu. Orice obiect care ajută pe criminal în comiterea faptei sale abjecte poate fi «arma crimei». Aerul viciat, fumul, gazele toxice, apa, lemnul, piatra, uneltele banale, instrumentele profesionale devin periculoase în mîinile unui dement, ale unui maniac al crimei. Aceste «arme» duc invariabil, rapid, la prinderea criminalului, poartă pe ele amprente, urme demascatoare, păr, substanțe organice. Unii autori de romane polițiste fac mare caz de armele pe care le inventează ei, cele mai multe recoltate din arheologie, din uneltele oamenilor așa-ziși «primitivi», din obiectele de cult ale religiilor străvechi, «uneltele vrăjitorilor» și misteroasele obiecte cu puteri magice, care sînt, în toate cazurile, simple șarlatanii.

Pentru polițiști, crimele săvîrșite cu astfel de «arme» sînt de două feluri: sau foarte ușor de urmărit, identitatea criminalilor fiind repede stabilită tocmai cu ajutorul «armelor» neobișnuite — sau imposibil de clarificat, din cauza infractorilor-dementi, paranoici, care trec dincolo de limitele gîndirii raționale și fac totul la întîmplare, inclusiv preluarea și utilizarea armei.

Acest procedeu «paralogic» nu mai poate să inducă în eroare birourile moderne de poliție. Un număr relativ mare de infractori și de criminali au învățat «să facă pe nebunii» — să procedeze cu o «savantă incoerență», care încearcă a deruta pe anchetatori, ei fac să se ducă pe «urme fără sfîrșit». Literatura de specialitate consemnează cazul unui criminal din Suedia, multă vreme nedescoperit, pentrucă proceda cu multă abilitate. Amesteca faptele logice, coerente, cu isprăvi de nebun. După ce comite cîteva spargeri fără să ia nimic, nici bani, nici obiecte, nici documente, deși se ostenea să forțeze uși, să deschisă case de bani cu instrumente fine — dădea o lovitură grea, tocmai cînd polițiștii din Stockholm erau convinși că e vorba de un maniac inofensiv. Odată, s-a ascuns în «odaia de lift» a unei mari bănci particulare. În timpul nopții a legat burduf pe un nenorocit de paznic bătrîn — care după vreo cîteva ore a încetat din viață — apoi, cu o abilitate extraordinară, a deschis o casă de bani aparată cu dispozitive electrice de siguranță — iar dintr-o casetă cu bijuterii a scos vreo două duzini de pietre prețioase, fără «montturile» de platină și de aur, care nu l-au interesat. N-a lăsat în urma lui nici o amprentă digitală, nici amprente ale încălțămintei.

Totuși, crima n-a fost «perfectă», din mai multe motive. «Procedeul» criminalului nu semăna cu nici unul din procedeele profesionale pe care le cunoștea și le avea înregistrate poliția suedeză. Era cumva un «debutant», un «novice»? Nu! Abilitatea spargerii trăda pe un «profesionist», iar asasinatul stupid, revoltător, al bătrînului paznic demonstra că, în timpul infracțiunii acît de bine «lucrate», criminalul și-a pierdut controlul nervilor, a procedat brutal, asfixiind, aproape fără să vrea, pe gardian. Arme ale crimei nu lăsase, nici instrumente nu uitase la fața locului, nici amprentele instrumentelor nu erau cunoscute (aproape toate «uneltele» au micile lor amprente «personale»).

Însăși perfecțiunea faptelor și procedeul impecabil au dus pe un inspector cu gîndul la «spargerile nebunului», care, de asemenea, dovedeau o mare atenție în mînuirea uneltelor și în ștergerea amprentelor. Spargerea de la bancă putea fi «încoronarea» practică a unei lungi repetiții. Așa era!

Inspectorul a dus raționamentul mai departe, a eliminat ideea că infractorul ar fi nebun, a înlocuit-o cu ideea că «face pe nebunul». Apoi, s-a întrebat cum de s-a priceput «maniacul dement» să aleagă pietrele scumpe și să le scoată, cu finețe și rapiditate, din montura și alveolele lor. Nu cumva era un «profesionist», un «giuvaergiu», un «bijutier» de meserie? Cercetările s-au îndreptat pe această «pistă fără urme», trasată din simple deducții și din argumente teoretice. Într-adevăr, inspectorul de poliție a descoperit pe criminal după ce a făcut o anchetă la marile magazine de bijuterii din Stockholm. Un director de magazin a căutat uneltele de fixat briliantele în diademe — și le-a găsit în altă parte decît la locul lor obișnuit. Un clește moale, un ciocănaș catifelat. Pe ele se aflau amprente digitale, multe, între altele ale unui specialist care, spunea directorul magazinului, s-a îmbolnăvit de nervi și a trebuit să se retragă din activitate. Acasă la acest «bolnav de nervi» s-au găsit, proaspăt zidite într-un unghi de perete, toate pietrele prețioase furate de la bancă, iar în sertarul unei mese, nici măcar ascunse, bancnotele, nu prea multe, pe care le luase noaptea din casieria băncii.

Orice armă a crimei, inclusiv armele psihologice, armele «imateriale», au totuși «două tăișuri». Uneori, naivitatea stupidă a infractorilor este derutantă. La New Scotland Yard, poliția din Londra, nu știa nimeni încotro să îndrepte ancheta unui caz ulucitor: o crimă comisă cu un instrument primitiv al vrăjitorilor sălbatici. Vrăjitori — dar din ce loc al lumii? Unde se mai știa de arma aceea teribilă și primitivă? Era un fel de laț care putea fi aruncat de la doi-trei metri și provoca, prin răsucire, strangularea mortală a victimei... Asasinul trebuia să aibă, neapărat, cunoștințe de antropologie, de etnografie, să fi călătorit prin Australia Centrală sau prin insulele din Pacific...

O îndelungă și amănunțită cercetare prin arhivele poliției de frontieră a dus la identificarea unui individ, vechi infractor, care revenea din Australia după vreo zece ani de ocnă. A fost căutat, operație nu prea ușoară prin «fauna criminală» a Londrei: în cele din urmă, găsit. Cînd inspectorul de la New Scotland Yard i-a spus, cu precizie, de unde provenea «arcanul morții», criminalul n-a mai putut nega. El venise cu «lațul» cumpărat foarte departe de Londra, de la vreo 25 de mii de kilometri, dar distanța n-a putut face să dispară «urmele» lăsate de arma exotică a crimei.

CELEBRA AUTOARE ENGLEZĂ DE ROMANE POLIȚISTE

Agatha Christie, supranumită și «inspectorul nemuritor» (pentru motive pe care le vom vedea mai departe) — și-a orientat «criminaliii» imaginați de ea către așa zisele «arme albe», instrumentele incisive a căror faimă tristă datează de mult, din istoria foarte veche a criminologiei. Pumnalele, săbiile, stiletele, cu nenumăratele lor variante occidentale, orientale, medievale și moderne sînt utilizate adesea de venerabila doamnă Agatha Christie (a împlinit de curînd 85 de ani) și de «criminalii» săi, în marea majoritate femei din «buna» societate britanică. Asasinii «bătrînei doamne» utilizează pentru crimele lor (imaginare) mai mult otrăvurile și «armele albe». Cînd trag, rareori, cu arma de foc, folosesc «revolverul cu butoi», «pistoletul-baston» sau arme de vînătoare cu care trag de la distanțe foarte mari și nimeresc întotdeauna — chiar dacă cele mai elementare reguli ale balisticii, adică ale științei care se ocupă de traiectoria proiectilelor, infirmă categoric performanțele descrise în romane.

Norocul scriitoarei Agatha Cristie, dacă noroc se poate numi, este că «detectivul» ei favorit, marele, inegalabilul Hercule Poirot, de naționalitate belgiană, a împlinit nu demult 115 ani. Într-adevăr, acest personaj a apărut pentru prima oară într-un roman publicat în anul 1920 cu titlul «Crima din Orient-Express».

În trenul în care călătorea de la Londra la Istanbul, Agatha Christie, o tînără ziaristă fără succes, a cunoscut un inspector al poliției belgiene, ajuns la pensie, mic de statură, slab, chel, dar cu o extraordinară pereche de mustăți «tip grenadir», adică groase, lungi și cu vîrfurile artistic răsucite. Pe acest tip de pensionar belgian, banal și ridicol, l-a ales Agatha — nu fără o doză de «umor britanic» — să rezolve misterul din Orient-Express, inventat firește, de la primul pînă la ultimul detaliu l-a dat numele în speță cam ridicol de Hercule, vrînd să facă un subtil amestec de macabru și de umor în relatarea «crimei» din vagonul de dormit al trenului de lux.

Spre surprinderea autoarei și a editorului, romanul acesta improvizat a avut un senzațional și inepuizabil succes, nu atît din cauza intrigii, cît a... detectivului. Acesta distrugea mitul lui Sherlock Holmes, — personaj serios, pedant, orgolios și flegmatic. Prin contrast, Hercule Poirot era un funcționar oarecare, vag inteligent, norocos, căruia autoarea îi oferea «mistere» bine confecționate, puse ca pe tabla de șah, gata de dezlegat. După primele succese de public, autoarea nu s-a mai putut despărți de eroul ei.

O cititoare fidelă i-a scris romancierei, făcînd o simplă socoteală, că dacă în anul 1920 Hercule Poirot era polițist... pensionar, înseamnă că număra cel puțin 60-65 de ani. Deci nu-i nici o greutate să aflăm cît are acum: între 115 și 120! Cam mult, pentru un detectiv... În plină activitate. Este adevărat — a răspuns Agatha Christie — dar m-am deprins cu el, am uitat să mai număr ani, iar acum nu mă pot despărți de el pentru nimic în lume! Nu pot să-l omor!

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

Agatha Christie își serbează unul din numeroasele-i succese.

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (5)

casa mult visată

În treizeci decembrie 1947, seara, cînd noul parlament alegea primul său președinte republican, Elena și Vasile Iscru își sărbătoreau nunta. Ca să încapă în camera de paranță de 3 pe 3 metri, fac din pat masă și întind pe pături bucatele și damigenele. Înăuntru miroase a cîrnați prăjiți în untură și a murături, a țuică și a vin, invitații ciocnesc paharele și își urează sănătate, sufocați de căldură, în cămașă, cu hainele puse pe spetezza scaunelor. E o rumoare dulce, o veselie sănătoasă, deși casa arată ca o ruină și pereții sînt goi. Dincolo, în centrul Bucureștiului, reporterii vremii consemnează întunericul văzut prin ferestrele înalte ale palatului, surprind agitația damelor de onoare ale reginei, a slujitorilor imediați ai curții, încărcați de bagaje, inventariind mobile, tablouri de valoare, bijuterii de preț, în timp ce vizavi, sub cupola Ateneului, George Georgescu împreună cu pianista Monique de la Bruchollerie acadă partea întîi, agitată, romantică, a Concertului nr. 1 pentru pian și orchestră de Ceaikovski... Trecătorii se întîlnesc, la început rari, pe străzi, se îmbrățișează și își string mîinile. O studentă scoate o eșarfă roșie de sub palton și înaintează cu ea prin mulțimea din piața Universității. Începe să se cearnă ușor o ninsoare fragilă de iarnă caldă, aproape mediteraneană. O ninsoare mai mult ca o ploaie de confetti. Ușile caselor din mahalaua în care își sărbătorește Vasile Iscru cununia civilă se deschid și se închid tot mai des. Oamenii ies pe balcoane și vorbesc ca niște oratori Toți se întreabă ce va urma? Ce înseamnă republică? Un profesor de liceu le aduce aminte de Comuna din Paris. Un muncitor de la Vulcan, care a fost prizonier de război, le vorbește despre marea revoluție socialistă din octombrie 1917. Și oamenii rămîn pe străzi, adunați ca la o manifestație spontană, ascultînd clopotele și privind pe cer cum cad fulgii rari de zăpadă, de parcă ar aștepta o cometă sau o aurora boreală.

«Am tras o iarnă de mizerie și de entuziasm — cum să mă exprim altfel? — că mizerie încă era. N-aveam cărbuni în sobă. Viscolul crăpa ușa, crăpa fereastra. Ne sfîchiuia frigul. Ne sculam dimineața înghețați, cu încheieturile bolnave. Nu mai puteam trăi în casa aia. Cînd mă gîndesc uneori cu cîte lucruri a plecat regele din țară, cu cîte lucruri i s-a îngăduit adică să plece, mie mi-ar fi fost de ajuns doar un timbru dintr-un clasor de timbre din colecția lui ca să-mi fac casă și să trăiesc civilizat, să trăiesc ca un om».

În primăvara anului 1948, primăvară grăbită după ani de secetă, Vasile Iscru vinde motocicleta Zundapp și din banii puși deoparte împreună cu tînăra lui soție își cumpără un petic de pămînt și cărămizi. Relația cu gazda sa din Pantelimon devenise insuportabilă. Omul, hapsîn, speculant, cere acum, pentru odaia insalubră în care Iscru se simte ca într-un sicriu, o chirie exorbitantă. Atunci, Vasile Iscru se apucă și ridică singur, în orele libere, o baracă. Locuință de vară, de liniște și de aer curat pe strada Hălmăgeanu, stradă care astăzi a dispărut, înghițită de blocurile moderne dintre bulevardul Muncii și Leontin Sălăjan. Aici miroase frumos a regina nopții. Dimineața și uneori noaptea Vasile Iscru, întors de la uzină, cioplește, dăltuiește, geluiește lemnul necesar cofrajelor, acoperișului și tîmplăriei ferestrelor, ușilor. Nu «acontează meseriașii» decît atunci cînd începe turnarea fundației și pereții de cărămidă. Muncește 16-17 ore pe zi. Și casa se ridică încet dar sigur sub soare. Cînd lucrează, Vasile Iscru fluieră, cîntă încet, ca pentru sine, o melodie interioară. E fericit, așa, cu mușchii încordați, transpirat în amurg, privind pereții de cărămidă ai casei, canaturile proaspete ale ferestrelor și ușilor mirosind cald a pădure și lemnul crud, aproape alb, al podului amintind șura de sub cetinile brazilor de lîngă Padeș. E o vară frumoasă, cu boare subțire, cu nopți prăvălite de stele, cu nori de polen, cu fluturi mulți și colorați ca niciodată așezîndu-se pe umeri, pe mîini, pe degete chiar, cînd lucrezi. Vasile Iscru n-a mai văzut de mult atîția fluturi în București ca în anul acela. Uneori toamna începe cam de cînd se simte cum gîlgîie seva în frunze. Unele frunze se ofilesc și cad prea devreme. Vine toamna și omul nu poate trăi în baracă împreună cu tînăra și frumoasa lui soție. Și Vasile Iscru lucrează ca un apucat, să nu-l prindă căderile repezi de frunze fără țigle pe acoperiș. Și — cine ar fi crezut? — pînă în 1958 casa de pe strada Hălmăgeanu se va completa cu o încăpere, cu o verandă. Nu din nevoia de a trece dintr-o cameră într-alta ca printr-un palat, ci din nevoia de a trăi civilizat, pe măsura muncii sale. Casă mică, încăperi albe, pereți curați, cu iederă și cu flori, cu doi copii, cu două fete coborîte pe pămînt ca din fulgii de zăpadă.

«Da, abia în '58 mi-a fost gata casa. Și n-aveam decît trei încăperi. Atît. Mi-au trebuit 10 ani ca s-o fac. Mă numiseră la uzină încă din '47 maistru la centrala de cazane și turbine. Știți ce înseamnă asta într-o uzină ca aceea în care lucram? Inima! Inima care pompează sîngele în organism. Adică energia electrică; pentru că, pe atunci, nu eram conectați la sistemul energetic național. Malaxa se alimenta cu surse energetice proprii. Postul meu era un post cheie. Un post de coșmar pentru un om cu nervii slabi. Și lucram de mama focului, și-mi făceam și casă să nu-mi plouă în suflet».

În 1949 cere să fie trimis la studii universitare. Vrea să devină inginer. Sînt trimiși sute de muncitori tineri, de tehnicieni, de maiștri. Nu i se aprobă! Vasile Iscru insistă; insistența lui e interpretată greșit. Se convoacă o adunare generală. «Îți dai seama, tovarășe Iscru, noi investim în dumneata atîta viitor și îți încredințăm sarcina de a veghea asupra bunului mers al întregii uzine și dumneata vrei să dezertezi, tocmai acum, de la post? Păi, tovarășe, știi dumneata cum se numește atitudinea asta? Carierism, arivism, spirit mic burghez. Înseamnă că dumneata, tovarășe Iscru, disprețuiești pe muncitori, vrei să te faci inginer, intelectual!» Și Vasile Iscru cedează. Rămîne pe post de maistru la centrala de cazane și turbine. Dar i se năruie un vis frumos, visul unui fecior din Tismana, de a ajunge inginer și de a proiecta și construi cazane și turbine așa cum își imaginează de cînd era copil.

«A fost o greșeală faptul că n-am insistat. Dar, nu-i nimic Mai bine să rămîn eu cu reproșurile în adîncul sufletului față de mine însumi în primul rînd. Pentru că tot restul vieții petrecute în uzină am fost mereu pe post de inginer și de super inginer, dacă vreți... Asta pentru că îmi plăcea meseria și munca și lucram, cum să vă spun, cu... din tot sufletul, cu mintea treaz, ascultînd părerile celorlalți, ascultîndu-i pe specialiști, luînd hotărîri îndelung chibzuite și acționînd operativ... Dar tot mai regret că am pierdut căruța atunci, în '49, și nu m-am dus la facultate»...

Instalațiile de la cazane și turbine rămase de pe vremea lui Malaxa trebuiau vegheate zi și noapte, ascultate atent, prevăzute avariile, intervențiile de urgență etc. Vă imaginați? În 1948 turbinele asigură numai 1 250 kWh pentru întreprinderile celebre în Balcani, trecute acum de sub numele lui Malaxa sub auspiciile unei date calendaristice de neuitat pentru Vasile Iscru, fostul condamnat la moarte: «23 August».

«În 1952 sînt chemat și însărcinat să preiau postul de șef de secție, încredințîndu-mi-se sub supraveghere și centrala de compresoare, stațiile de transformare și de distribuire a energiei, rețelele conductelor de transportare a apei, aerului, aburului, gazelor pe întreaga uzină. Am simțit că-mi vine

rău. Eu făcusem școala de arte și meserii din Baia de Aramă și mi se părea că toate responsabilitățile astea mă depășeau. Pînă la urmă, mi-am zis, nu există, băiete, nimic în stare să te pună în încurcătură pe plan tehnic! Și primul lucru pe care l-am făcut preluînd postul a fost să nu fac pe șeful».

Vasile Iscru e privit de unii, de alții, cu neîncredere, cu dispreț, apoi cu invidie, cu respect. Nu în niciodată singur decizii. Se consultă cu inginerii. Învață acolo, în uzină, montînd și demontînd instalații. Nu-și consideră niciodată munca încheiată la ora cînd sună sirena. Rămîne, ori de cîte ori este nevoie, pînă cînd se remediază orice avarie, pînă cînd se restabilește pulsul normal al întreprinderii. E grăbit Vasile Iscru. Vrea să devanseze termene, să pună instalațiile în funcțiune înainte de grafic. E prins de entuziasmul momentului. Dar nu întotdeauna intențiile și pretențiile se potrivesc cu știința și tehnica. Lecția asta o primește dur de la Moș Clofanda.

«Moș Clofanda ăsta mi-a atras atenția, așa, fără menajamente, și cam răutăcios, că un compresor venit din import care trebuia montat peste noapte (așa ne angajasem noi față de conducerea uzinei), e plin de defecțiuni. I-am atras atenția la rîndul meu că este absolut obligatoriu să-l punem mîine în funcțiune. El și-a scos ceasul din buzunar — era un specialist extraordinar, mirosea defecțiunile și punea diagnosticele doar privind un agregat — l-a consultat și mi-a spus: băi, puștiule, eu nu-l montez. E defect cel puțin un reductor. Dacă-i dai drumul, sare-n aer. Măi, nea Clofanda, n-au aer ăia de la secția de vagoane, nu-și fac planul, trebuie să-l facem să meargă! Clofanda și-a vîrît ceasul înapoi în buzunar, și cum tocmai suna sirena și-a luat la revedere și-a plecat acasă. Ei bine, o săptămînă am meșterit la compresor împreună cu Clofanda pînă l-am făcut să funcționeze. Și nu-mi aduc aminte să fi înregistrat vreo defecțiune. Am învățat atunci că nu e de ajuns să vrei cu orice preț să faci ceva și să spargi toate canoanele cu entuziasmul, că e bine să fii realist și mai ales bine documentat, și bine pregătit. Păi, dacă dădeam drumul compresorului după angajament, am fi avut necazuri cît pentru un an de zile! Clofanda asta ne dădea lecții de tehnică tuturor. Și a ieșit la pensie de la noi».

Vasile Iscru regretă că n-a fost lăsat să plece în 1949 la facultate, dar recunoaște că în uzină, pus în situația de a îndeplini sarcini care i se păreau dincolo de puterile sale, a făcut două sau poate chiar trei facultăți...

Și în aceste condiții directorul general al uzinei îl cheamă la el în 1953, la sfîrșitul anului, prin decembrie, și-i anunță solemn: «de la 1 ianuarie, tovarășe Iscru, preiei funcția de mecanic șef al Uzinei „23 August"». În condițiile în care chiar Uzina 23 August este considerată «mecanicul șef» al industriei românești!

«Doamne, am simțit că se învîrte cerul și pămîntul cu mine și că o iau razna. Nevastă-mea cînd a auzit a tăcut. Ca să-mi treacă, m-am apucat și-am tras toată noaptea la rindea niște scînduri pentru podelele camerei în care aveam să ne mutăm copiii».

A. DOHOTARU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (4)

la madrid, pe stradă, îmi făcea lumea cu mîna ca la pitești sau la craiova

— Am auzit că lui Ion Mureșanu, crainicul radio-ului, i-ar fi plăcut mult golul pe care l-am marcat din lovitură liberă în meciul cu «U» Cluj-Napoca. Mi-au spus ai mei, care au ascultat transmisiile meciurilor, că a zis că a fost formidabil... gol înscris cu măiestrie... o lovitură cum numai eu știu să execut... și alte cuvinte din astea frumoase. Firește, vorbele lui Mureșanu mi-au băgat, cum se spune, bucuria în casă și toată familia a fost veselă și bine dispusă în seara acelui meci. După cină însă, cînd i-am povestit nevesti-mi cum am marcat, ea, care a văzut multe și mai ales știe destule chestii pe care le-am făcut eu, s-a mirat: «Numai pentru atîta, Gicule?! Te-a lăudat atît pentru un singur gol!?» Sigur că eu i-am spus că despre un gol poți să vorbești și un an, sau să-l pomenești și după 10-20 de ani, dar în sinea mea m-am gîndit că, zău așa, crainicul m-a lăudat prea mult față de cîte am făcut altă dată...

Uite, ce-ar fi zis nea Mureșan ăsta, care e un băiat foarte drăguț și cred că mă iubește, dacă m-ar fi văzut marcînd penaltyuri cu călcîiul, s-a întîmplat numai de două ori, o spun și autocritic, eram pușt și făcusem prinsoare cu un portar divizionar că-i dau gol și așa; sau dacă s-ar fi găsit pe Maracana noastră în ziua cînd am luat o minge de la centrul terenului și am dus-o pe sus pînă în poartă?!?

— Cum adică pe sus?

— Pe sus, adică pe cap... Am jucat-o pe cap, am trecut printre vreo trei adversari, ultimului i-am aruncat mingea, cu piciorul, peste el și înainte ca să cadă pe pămînt am împușcat-o din volee sub bară. Și a fost gol. Și eram tot puști. Sigur, nu era teren regulamentar, dar am făcut destule și pe terenuri regulamentare. Și cu adversari serioși, adică fotbaliști în toată regula. Uite, n-am spus nimănui pînă acum de ce m-am hotărît — atunci cînd m-am hotărît — să mă duc la Dinamo Pitești să mă fac «fotbalist adevărat». Era într-o primăvară, noi făceam zi de zi pe Maracana noastră meciuri de pomină, meciuri cu pariuri, pariau oamenii pe noi, pe echipe — o să povestesc eu altă dată cum era și cu pariurile alea — cînd, într-o bună dimineață, sosesc printre noi Ieii Piteștiului. Ieii în carne și oase, Ieii — adică fotbaliștii primei echipe a orașului, Dinamo, pe atunci divizionară B, ulterior promovată în prima categorie a țării Nume mari, unu' și unu', Lovin, Halagian, Zgardan, Matache

Și i-am convins să joace cu noi.

Și au acceptat, așa, ca să ne distreze puțin.

Ei, echipați, cu ghete de fotbal.

Noi, în teniși sau desculți.

Și ne-au distrat...

I-am bătut cu 12-2!

Eu le-am marcat, cred, 6 goluri, dintre care la vreo două l-am trimis pe Matache într-o bară și i-am pus mingea lîngă bară aialtă.

În ziua aceea mi-am zis așa: dacă ăștia sînt fotbaliști adevărați, merită să mă fac și eu fotbalist. Și m-am dus la club. Nea Lenci (n.n. — antrenorul Leonte Ianovschi), care mă mai văzuse și mă credea mai în vîrstă, m-a trimis să aduc buletinul de populație. N-aveam, bineînțeles, buletin și i-am adus actul de naștere. Cînd a văzut că am abia 11 ani, s-a închinat. Din ziua aceea am devenit titular în echipa de juniori Dinamo Pitești.

...Chestii pe care o să le păstrez la fel de dragi în memorie ca și «Memorialul Gento», mai ales că le știu doar cîțiva, în timp ce la meciul de adio al lui Gento erau acolo, în tribună, 120 000 de oameni, mai era televiziunea, mai erau ziarele. Ce mai, nu exagerez, madrilenii știau și ce mănînc în fiecare zi.

— Dacă o să te mărginești să spui «nu exagerez», n-o să te creadă nimeni, mai ales că o asemenea informare despre viața ta personală aduce la prima vedere cu puțină exagerare fantezistă. Ce argumente ai?

— Am, în primul rînd, ziarele de atunci. Apoi am și alte argumente. Între cei patru jucători străini invitați la «Memorialul Gento» — portughezul Eusebio, iugoslavul Gesici, maghiarul Bene și cu mine — eu am avut, mi s-a spus, chiar dinaintea meciului, presa cea mai bună, cea mai zgomotoasă, pentru că eram anunțat drept un viitor jucător al Realului. Jucasem la Madrid cu o lună înainte meciul-retur din Cupa Campionilor, în care făcusem o partidă bună, ca și la Pitești dealtfel, iar conducătorii Clubului Real Madrid, în frunte cu domnul Santiago Bernabeu, mă considerau deja omul lor, gata transferat!?! Așa se face că în orice magazin intram, vînzătorii se îmbulzeau în jurul meu și-mi cereau să mă fotografiez cu ei, iar pe stradă îmi făcea lumea cu mîna ca la Pitești sau la Craiova.

Nu mai spun ce a fost după meci. Realul a jucat cu echipe portugheză Belenenses, pe atunci clasată pe locul doi în campionat, și a învins cu 2-1, ambele goluri fiind înscrise din pasele mele. Pe unul l-a marcat Gento, pe care l-am lansat în adîncime, iar el a preluat scurt și a tras violent, jos, lîngă bară, iar pe celălalt, Eusebio; am intrat în careu, m-au atacat doi fundași, am «călcat» mingea, adversarii n-au sesizat și a venit din spate Eusebio care a trimis o rachetă ce s-a oprit exact la vinclu, în așe...

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

reclamația de adulter

Căpitanul mi-a adus un dosar pe coperta căruia scria «infracțiune de adulter» și, cum îi era obiceiul, mi-l prezenta așa cum face persoana care asistă pe pianistul solist, pîndind momentul cînd să întoarcă filele partiturii.

— Ați văzut reclamația!, a insistat, întorcînd prima pagină și vrînd prin aceasta să îmi atragă atenția că nu a scăpat din vedere împrejurarea că în materie de adulter legea prevede că acțiunea penală poate fi pornită numai la plîngerea celui pe care legea îl numește «soțul inocent».

— Am citit...

— Acum, fiindcă în materie de adulter proba nu se poate face decît prin surprindere în flagrant sau dovezi scrise, uitați, aici avem probele scrise... Bilețelele acestea prin care soția își fixa întîlniri cu iubitul ei, uitați, folosește expresii intime, dar, mai clară ca probă este această scrisoare a ei, tot către iubit... Vedeți, aici, unde am subliniat e o recunoaștere a relațiilor ei adulterine.

— Bine, bine... O citez, pornesc procesul penal, fac punerea sub învinuire... E clar.

După modul în care căpitanul continua să țină deschis dosarul în fața mea înțelegeam că dorește să citesc scrisoarea femeii către iubitul ei, în continuare, adică și mai jos de pasajele subliniate. Și, în adevăr, merita:

«Poate e așa cum spui tu, scria femeia, că timpul nu are valoare în sine, că există timp care se scurge ca o apă moartă, neștiut, searbăd, ani la rînd, fără sens, cum există și clipe fierbinți, dense, de iubire adevărată, care valorează cît ani, cît o viață. Poate e așa, dar acestea din urmă poate sînt oarbe, sînt clipe nebune. Sînt oarbe și nebune fiindcă sînt clipe de uitare, în cazul meu, de vinovăție. Tu îmi vorbești despre iubire, despre dreptul nostru la fericire, dar eu trebuie să îți vorbesc de vinovăția uitării mele. Uite, m-am întors acasă, el e ca totdeauna, morocănos, are dureri, e așa cum îl știi, adică mă consideră doar o simplă anexă a sa, o totdeauna obligată față de el, și servitoare și infirmieră, el e așa cum îl știi și totuși încerc un sentiment de teribilă vinovăție... Poate așa îmi este dat, să fiu legată de el prin acest sentiment de vinovăție, care să mă macereze, să ardă ca un fier roșu toate celelalte sentimente ale mele. Poate e așa cum îmi spui tu, adică am greșit legîndu-mi viața de a lui, dar poate asta e crucea mea. Am simțit și eu că nu o mai pot duce, că e prea grea, că viața alături de el e un chin continuu, lipsit și măcar de cîte un cuvînt de mulțumire pentru tot ceea ce fac și chiar de aceea am căzut în uitarea care m-a făcut să petrec cu tine acele clipe mai mult decît fericite, mai mult decît fericite spun, fiindcă au fost clipe despre care am impresia că le-am trăit în vis, sau într-o altă viață, sau în afara vieții mele. Acum, perfect lucidă, înțeleg că viața mea este aici, lîngă el, lîngă omul meu cel ursuz, cel egoist și rău, aici e adevărata mea viață și nu în acele clipe de fericire ireală petrecute cu tine. Poate nu mă vei putea înțelege. Să știi că m-am gîndit mult la ceea ce mi-ai spus despre grădinarul care taie, ciuntește mereu ramurile unor arbori pentru a crește pitici, pentru a crește într-o formă nefirească, mutilată, pe care le-o dorește el. Da, poate același lucru l-a făcut și el cu mine, cu viața și personalitatea mea. Dar a făcut și face așta, mi-a retezat și îmi ciuntește mereu visurile și aspirațiile pentru un singur motiv: să rămîn a lui. Pentru asta nu pot să îl condamn. Trebuie însă să mă condamn pe mine pentru clipele vinovate, de uitare, petrecute cu tine, trebuie să mă condamn pentru clipele de fericire ireală, fiindcă păcatul meu rămîne același, indiferent de modul în care încerc să îl justific. În fine, cred că deduci din această scrisoare că totul s-a sfîrșit între noi...»

— Da, am citit, i-am spus colaboratorului meu... Fapta rămîne faptă, sau, vorba femeii, păcatul rămîne păcat... Ce nu îți place în acest dosar?

— Nu știu... Ceva mi se pare nedrept.

— Cred că te-a impresionat scrisoarea. Devii sentimental. În fine, om vedea. Să trecem la alt dosar.

Femeia s-a prezentat la data și ora scrisă pe citație. M-a privit speriată. Era înaltă, slabă, cu voce blîndă, coafată simplu și fără a încerca să își ascundă prin vopsea firele albe, cam prea multe pentru vîrsta ei. A refuzat să șadă, spunîndu-mi că e grăbită, dar apoi, cînd i-am spus pentru ce am citat-o și am trecut la îndeplinirea formalităților procedurale implicate de ceea ce legea numește «punerea sub învinuire», s-a așezat parcă sleită de puteri.

La un moment dat, citind și recitind reclamația soțului ei, de parcă nu putea înțelege cuvintele, a exclamat:

— Dar dacă eu voi fi pedepsită, voi face închisoare, așa cum mi-ați citit din lege, cine îl va îngriji? Nu s-a gîndit că nu va mai fi cine să îl îngrijească?

— Cum adică, cine să îl îngrijească? Doar nu e copil, nu e infirm.

— Ba da. E infirm.

Am privit-o surprins.

— Pot să vă povestesc totul?, m-a întrebat. Totul, fără să scrieți?

— Vă ascult. Declarația o veți scrie la urmă.

— Trebuie să încep de la o întîmplare nenorocită, fiindcă de acolo se leagă totul. El terminase facultatea și cum era fiul unor medici cu stare, părinții i-au cumpărat o mașină, sau i-au dat mașina lor, în fine, era un băiat elegant, curtenitor, iar eu o prostuță, care tocmai terminasem liceul, dar fără șanse de a urma vreo facultate, de aceea mă înclină peste măsură atenția lui, cu toate că știam că nu sînt singura căreia îi face curte. Știam că din cînd în cînd mai claxonează cu semnal o fată care locuia chiar pe strada mea. Într-o zi, cînd m-a luat la plimbare cu mașina i-am spus că mi-ar face plăcere să șofez. A rîs, apoi mi-a propus să țin eu de volan. Credeam că va ține și el mîinile alături de ale mele, dar s-a pornit să rîdă tare, și a lăsat volanul numai în mîinile mele. Eu am început să tremur de emoție, să îl implor să ia volanul fiindcă nu puteam ține direcția, dar el ținea mîinile ridicate, rîdea și accelera mereu. La o curbă ne-a apărut în față un camion. Atunci a smucit volanul, a evitat ciocnirea, dar mașina a ieșit din șosea și ne-am izbit într-un copac. Eu am leșinat. M-am trezit abia în spital, dar nu aveam nimic grav. Pe el însă l-am găsit culcat pe spate, împachetat în ghips în întregime, în așa fel încît nici capul nu și-l putea mișca. Avea coloana vertebrală fracturată. A stat în spital aproape un an, suportînd două operații grele. În fiecare zi, eu o schimbam pentru veghe la patul său pe mama lui Desigur, avea dureri mari, era imobilizat în poziția aceea incomodă, îl chinuia gîndul că va rămîne infirm pentru toată viața. Toate acestea erau motive pentru starea lui psihică; devenise nervos, răutăcios. Alintat fusese și înainte de accident, dar acum parcă descoperise o plăcere sadică de a-i necăji pe cei din jurul său. La început, prietenii și prietenele îl vizitau, apoi, cu trecerea săptămînilor și a lunilor, vizitele deveneau tot mai rare. După ce a ieșit din spital, fiind acasă, în cărucior, aproape că nu îl mai căuta nimeni, nici măcar la telefon. Mie îmi reproșa mereu că accidentul s-a întîmplat din cauza capriciului de a-i cere volanul. Chiar și fără aceste reproșuri ale lui, eram copleșită de sentimentul vinovăției, de coșmarul regretelor. Situația lui era hotărîtă definitiv; era condamnat să trăiască toată viața în cărucior, fără adică să se poată servi de propriile picioare. Ciudat, cu cît se purta mai răutăcios cu mine, cu atît devenea în mine mai certă hotărîrea de a îmi răscumpăra vina devenind soția și infirmiera lui... Nu, nu îl iubeam. Nu l-am iubit cu adevărat nici înainte de accident, iar după devenise atît de rău încît nimeni nu l-ar fi putut iubi. Mă gîndeam însă că eu sînt vinovată nu numai de infirmitatea lui fizică, ci și de infirmitatea psihică, acea stare de răutate pe care a dobîndit-o după aceea și care i-a alungat din preajma sa pînă și pe părinții lui. Așa m-am căsătorit cu el.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Ne-am căsătorit cam acum zece ani.

— Și cînd s-a întîmplat? ...Mă refer la relațiile dumneavoastră de adulter.

— Acum cîteva luni. Este vorba de un coleg de serviciu, de un om bun... Acesta a fost singurul lucru care m-a dus spre el ca orbită: faptul că îmi spunea numai cuvinte bune, că era un om de inimă. .

— Deci, e adevărat ceea ce scrie în reclamație soțul dumneavoastră.

— Da. . După aproape zece ani de plată pentru vina mea, am avut clipe de slăbiciune... Au fost pentru mine ani foarte grei, atît de grei cum nimeni nu își poate imagina... Mi-am ales o răscumpărare cumplită pentru vina mea.

Ceva totuși nu înțeleg... Ați păcătuit, ca să folosesc expresia dumneavoastră din scrisoarea adresată iubitului, ați păcătuit ca într-o evadare și totuși, în aceeași scrisoare, spuneți că regretați păcatul și că locul dumneavoastră este lîngă el, adică lîngă soț.

— E adevărat... și nu îmi voi strămuta hotărîrea de a rămîne lîngă el, chiar dacă a făcut și această reclamație, care, în fond, nu este decît una dintre răutățile lui, chiar dacă voi fi pedepsită, după executarea pedepsei tot la el mă voi întoarce... Nu pot să vă explic de ce... Poate pentru faptul că trăind alături de el, a fost grădinarul care mi-a retezat astfel ramurile sufletului încît să nu pot proceda altfel.

— Și eu care voiam să vă spun că ar fi fost mai bine să divorțați decît să îl înșelați și să ajungeți aici, în situația asta...

— Nu pot divorța. Am o datorie care trebuie plătită o viață întreagă.

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ: «Belșug» — pictură de GERMAINE STERIAN.

A sosit ora porumbului. Fotografie de ION PREDOSANU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Cămașa poștală 41 12, nr. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

gheorghe sturza, electrician pensionar, pictor peisagist

În felurite publicații asupra artei naive, numele artistului este, de regulă, urmat de numele meseriei sale, cel mai adesea al fostei sale meserii. Asta vrea să spună că persoana este sau a fost în primul rînd mecanic, țăran, contabil ori electrician și numai după aceea pictor sau sculptor. Gheorghe Sturza, electrician la pensie, pictează, în mod obișnuit, peisaje din orașul său și, citeodată, flori. E un bărbat de înălțime mijlocie, cu înfățișarea distinsă, ușor pedantă, a unui funcționar de modă veche. Poartă costume de culoare închisă, cravată asortată, ochelari de format sobru, mustață mică și căruntă, merge fără grabă, discută cumpătat, dar ferm pe punctul său de vedere, primește laudele cu distanță, ca omul de prins cu lauda. Am putea vorbi de o anume conștiință a valorii și, desigur, de valoare e vorba fiindcă Gheorghe Sturza știe că în orice discuție despre creația naivilor români numele lui vine, neapărat, printre primele. Artiști buni sînt mulți, foarte mulți, în țară, dar nu-i mai puțin adevărat că e un merit să figurezi în expozițiile care au deschis gustul publicului în acest gen de artă, la noi, să expui mai apoi, cu regularitate, în selecțiile care au reprezentat România peste hotare. Am putea spune că Gheorghe Sturza simte «instituționalizarea» numelui pe care-l poartă. De cînd a ieșit la pensie, mai cu seamă, se ocupă numai cu pictura. Se vorbește astăzi despre al doilea ciclu social, despre faptul că bătrînii reușesc, atunci cînd au condiții, să-și reformuleze personalitatea în domenii unde, din diferite motive, n-au avut acces în tinerețe. Gheorghe Sturza trăiește, în mod sigur, o a doua viață. De curînd, într-o expoziție, arăta amatorilor două cărți scoase în străinătate de către galeria elvețiană Pro Arte Kasper, una din ele de cunoscuta editură italiană Mondadori, cealaltă — unde se găseau și cîteva ilustrații color după opera sa. Se purta cu mult aplomb, gata să-și explice pictura, să converseze despre pictură, să stabilească relații. S-ar fi zis că statutul de pictor amator îl stingherea.

Nu e singurul cu care se petrece acest fenomen. De vină e piața artei, de vină e notorietatea. Noroc pentru Sturza și pentru pictură că în fața șevaletului devine cel dintotdeauna, un om sensibil la natură, un amator foarte înzestrat pentru compoziție. Îl interesează parcurile, malurile unui lac, vederile generale asupra unui sat, florile. Niște tablouri vesele, plăcute, în care aerul e întotdeauna pur și răcoros, cerul albastru, verdele verde și albul alb. Pasta e întinsă ușor, în straturi foarte subțiri, din a căror suprapunere și transparență ies efecte pline de surpriză. Parcă tablourile ar fi lucrate duminica dimineața, cînd străzile Botoșaniului sînt proaspăt stropite cu apă de gospodine, cînd lumea iese la plimbare, cu hainele frumos călcate și flori la butonieră. Nu sînt prea mulți naivii care să aibă darul unei picturi sonore, a unei tușe grațioase și fine, ca scrisul unui caligraf de odinioară.

TUDOR OCTAVIAN ■

Reproduceri de V. MÎNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIV – NR 37 (1058) – 20 SEPTEMBRIE 1975

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

Locul de muncă al președintelui — patria

Așadar, patria văzută mereu ca un loc de muncă! Un loc de muncă și, mai mult decît atît, forța de a stăpîni și de a face fertil acest loc de muncă.

Așadar, oamenii patriei văzuți toți ca niște oameni ai muncii, ca niște tovarăși de muncă și de aceea între popor și cîrmaci neinsinuîndu-se nici un traducător, pentru că o adevărată democrație nu are nevoie de traducători, ea fiind limbaj direct, dialog, participare.

Așadar, evocarea istoriei se desfășoară concomitent cu continuarea acelei istorii. Primul bărbat al țării evocă istoria trecută exact în clipele cînd, împreună cu națiunea sa, face istoria prezentă.

La Craiova președintele Ceaușescu s-a aflat din nou față în față cu oamenii. Președintele a vorbit însă oamenilor abia după ce aceștia i-au vorbit domniei-sale. A vorbit deci în cunoștință de cauză, în perfectă cunoștință de cauză. De aceea a vorbit atît de exact, de aceea cuvintele președintelui au primit girul imediat al conștiinței mulțimii.

Cine a fost lîngă secretarul general al partidului în toate momentele traseului a observat preocuparea prioritară pentru cîteva idei mari. Înainte de toate, tovarășul Ceaușescu s-a interesat de felul cum se mănîncă și ce iese din munca oamenilor din locurile pe unde trecea. În același moment nu îi scăpa viziunea asupra cheltuielilor necesitate de munca aceea.

În al doilea rînd, pe președinte îl interesa cum trăiesc oamenii. Nu întîmplător domnia-sa a cerut la unul din liceele industriale vizitate să vadă bucătăria, și a rugat pe cei aflați acolo să-i arate mîncărurile pe care le dau elevilor. Foștii interniști, care sîntem noi, știm ce important este ca, din cînd în cînd, cineva să mai intre prin bucătăria internatelor să cerceteze bucatele. Noi prin «cineva» însă înțelegeam pedagogul, directorul școlii, un inspector, nu ne închipuiam că însuși președintele țării se interesează atît de concret de situația unor elevi ca atîția alții. Așadar, cum trăiesc oamenii!

În al treilea rînd, grija pentru pămînt. Peste tot despre asta era vorba: faceți halele mai apropiate una de alta, nu risipiți terenul, aveți grijă de pămînt. Ca un mare conducător de oști, președintele României arunca în acel moment o sfidare tuturor imaginilor belicoase ale unor conducători din istorie, în sensul că nu avea de cucerit decît pămîntul propriei sale țări, pentru propria sa țară.

În al patrulea rînd, formarea oamenilor, așezarea tinerilor sub zodia mereu trează a spiritului revoluționar, îndrumarea lor spre muncă, mereu spre muncă, și îndemnul de a lupta împotriva rutinei și conservatorismului, pentru afirmarea noului, pentru propria lor afirmare.

Uneori *al patrulea rînd* s-a desfășurat *în primul rînd*, *al doilea rînd în al treilea rînd*, dar toate aceste idei s-au constituit în priorități, despre ele a fost vorba și la Craiova, ca și în alte părți pe acolo pe unde cu pașii săi iuți, cu atenția sa distributivă excepțională, părînd uneori obosit de atîta drum, dar reușind să se remonteze, să se odihnească pur și simplu prin contactul cu o realitate îmbucurătoare, pe acolo pe unde cu pașii săi iuți și cu gesturile sale decisive, cu inima sa susținută de inimile tuturor celor care-i iubesc și-i urmează — sperînd mereu și mereu tot mai mult de la primul bărbat al țării — pe acolo pe unde Nicolae Ceaușescu a trecut în acești ani ai istoriei noastre, ca să fie mai bine, ca să fie mai cald, ca să fie mai frumos.

ADRIAN PĂUNESCU ■

gaudeamus igitur!

Gaudeamus igitur! Cum oare
Ca-n orice toamnă, iar să nu exult,
Sub bolți de amfiteatre vuitoare,
Cu totul contopindu-mă-n tumult?

Învățăcel și dascăl totodată,
Spre Alma mater drumu-mi urcă-n sus,
Dar «post iucundam iuventutem», iată,
Că iuventutea, tot cîntînd, s-a dus.

Bătrînul Eliad, ivindu-și manta,
«Scrieți băieți...» — mă-ntîmpină din nou,
Da-n Cluj, la Clinici, sui agale panta
Și-abrupt îmi pare dealul la Copou.

Gaudeamus igitur! De-acumu-s
Student tomnatic, țin isonul greu,
Dar drept ecou în «iuvenes dum sumus»,
Se-aude-un glas puternic: Fiul meu.

NICULAE STOIAN ■

CONVORBIRI PE ÎNȚELESUL OAMENILOR DIN POPOR, CONVORBIRI POTRIVIT DORINȚELOR POPOARELOR

În urma invitației președintelui țării noastre, Nicolae Ceaușescu, precum și a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu, începînd de marți, 16 septembrie, poporul român a fost gazda unui oaspete de seamă: primul ministru al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Harold Wilson, care, împreună cu soția, doamna Mary Wilson, a făcut o vizită oficială în România. Chiar în aceeași zi, președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Harold Wilson au reluat dialogul purtat nu mai demult decît cu patru luni în urmă, la Londra.

Un dialog al bunelor, dar și al concretelor bune intenții; un dialog înțelept în care s-a dat prioritate «limbajului priorităților»; un dialog folositor atît colaborării dintre cele două țări cît și promovării noii gîndiri politice de care au nevoie Europa și lumea pentru o reală instaurare a păcii și conlucrării internaționale; mai precis, pentru destindere, securitate și cooperare, pentru stingerea focarelor de încordare și conflict, pentru reglementarea pe cale politică a chestiunilor litigioase existente, pentru democratizarea relațiilor interstatale, pentru reducerea decalajelor economice dintre state, pentru edificarea unei lumi a colaborării pașnice și egale între toate popoarele.

Dealtfel, semnificative pentru miezul și rodnicia acestui contact politic de lucru sînt înșeși primele concluzii pe care, ne îngăduim să spunem, omenește au simțit nevoia să le exprime atît președintele Nicolae Ceaușescu, cît și primul ministru Harold Wilson în chiar seara primei zile de convorbiri.

A spus președintele nostru:

«În convorbirile pe care le-am avut în după-amiaza acestei zile am ajuns la o serie de concluzii care deschid perspective minunate pentru colaborarea dintre țările noastre — în domenii economice, tehnico-științifice și culturale, precum și cu privire la o serie de probleme ale vieții internaționale». Pentru ca, mai apoi, să adauge: **«România se pronunță ferm și sprijină activ toate acțiunile privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să ducă la progresul mai rapid al țărilor subdezvoltate, la înfăptuirea unor relații noi, de egalitate, și care să permită făurirea unei economii bazate pe colaborare reciproc avantajoasă, pe stabilitate, să asigure bunăstarea tuturor națiunilor. Viața demonstrează că realizarea unei destinderi reale și a păcii nu se poate înfăptui atîta timp cît nu vor fi lichidate subdezvoltarea, împărțirea lumii în bogați și săraci.»**

Iată cuvinte care — cu toate că aparțin unor convorbiri diplomatice, care îndeobște implică un limbaj aproape specializat — sînt totuși cuvinte simple care, așa cum spun românii, merg fără ocolișuri la mintea și la inima omului.

Concluzii asemănătoare a exprimat și primul ministru britanic:

«...rareori mi s-a întîmplat, în numeroșii ani de contacte diplomatice pe care le-am avut, să am o discuție atît de importantă și să cunosc opinii atît de prețioase cum sînt cele ale dumneavoastră asupra numeroaselor chestiuni pe care le-am discutat împreună. Așa că, am o dată mai mult confirmarea părerii mele — și cred că am avut dreptate să le spun colegilor mei, după încheierea convorbirilor de astăzi după-amiază — că aș putea aminti numele doar a două-trei persoane în lume care posedă o asemenea viziune ca a dumneavoastră, o asemenea înțelegere a lucrurilor ca cea pe care ne-ați înfățișat-o în această seară». Și, după alte aprecieri, a mai relevat: **«Noi ne aflăm la poli opuși ai Europei, fiecare fiind, în felul nostru, un neam rezistent în sine, reprezentînd cele mai îndepărtate avanposturi ale acelei civilizații romane, căreia, în ciuda diferențelor dintre noi, ambele noastre popoare îi datorează mult din caracterul, tăria, cultura și limba. De mult am fost martorii plini de admirație ai modului în care conștiința națională românească s-a dezvoltat din aceste rădăcini adînci, înfruntînd adversitățile istoriei și transformîndu-se într-un trunchi robust, întinzînd ramurile unui copac puternic, la fel cum am făcut și noi în istoria noastră».**

Convorbiri sub semnul stimei și înțelegerii reciproce, convorbiri sub semnul prieteniei și al finalităților concrete. Președintele Nicolae Ceaușescu: «Doresc, în încheiere, să-mi exprim încă o dată convingerea că vizita pe care o faceți în România, domnule prim-ministru, convorbirile și înțelegerile la care vom ajunge vor marca un moment important în relațiile româno-engleze, în sporirea contribuției României și Marii Britanii la cauza securității în Europa, a păcii și colaborării în lume.»

Primul ministru Harold Wilson: «În ocazii cum este aceasta, se obișnuiește să se caute expresiile cele mai strălucitoare pentru calificarea relațiilor bilaterale dintre cele două țări respective. Dar, dacă aceste cuvinte sînt menite să aibă vreun sens, ele trebuie să se bazeze pe un anumit fond. Nu este nevoie în această seară de nici un asemenea artificiu pentru a descrie cursul actual al relațiilor anglo-române.»

(Din toasturile rostite în timpul dineului oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în onoarea primului ministru Harold Wilson și a doamnei Mary Wilson).

A fost graiul acestor convorbiri exact acela pe care popoarele, oamenii popoarelor îl așteaptă de la conducătorii politici, pentru că numai acest fel de cuvinte și acest fel de ton al discuțiilor corespund intereselor popoarelor, reprezintă speranța lor, atît de omenească, dar și voința lor, pe cît de limpede pe atît de categorică, reprezintă încrederea lor, care trebuie respectată, încrederea că viitorul — cel care începe chiar de mîine — va fi prezentul unei vieți demne, echitabile, îndestulată materialicește, drepte și libere pentru toți oamenii tuturor popoarelor.

NELU IONESCU ■

o zi frumoasă a patriei, o zi de muncă a președintelui Nicolae Ceaușescu

VOCAȚIA ȘI NEVOIA DE A EVOCA ISTORIA, FORȚA ȘI CURAJUL DE A FACE ISTORIA

Luni, 15 septembrie, la orele 8,30, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, sosește la Craiova pentru a lua parte la festivitățile consacrate unor emoționante aniversări: 1750 de ani de la prima mențiune documentară a mult străvechii așezări daco-getice Pelendava și 500 de ani de la cea dintîi atestare a numelui și existenței urbei Craiovei. Altă festivitate urmează să fie deschiderea anului de învățămînt. Cum știm, prezența președintelui României în mijlocul elevilor și studenților este un fapt tradițional, nu doar la 15 septembrie, ci de mai multe ori în fiecare an. Toamna, tînărul care învață are cinstea să primească lecția fundamentală a profesiunii sale de la cea mai înaltă catedră, de la primul cetățean al patriei. **«Am ales Craiova pentru deschiderea anului de învățămînt** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marea adunare populară care a urmat festivităților — **nu numai pentru că a coincis cu sărbătorirea a 1750 de ani de existență a acestei așezări; de fapt, am unit în mod voit această sărbătoare cu deschiderea anului de învățămînt pentru a sublinia realizarea unui deziderat foarte vechi al craiovenilor — de acum aproape 130 de ani — de a avea o universitate».**

De la ora 8,30 și pînă la ora 14,10, cînd în piața centrală a orașului peste 70 000 de oameni ai muncii — din municipiu și județ — militari și elevi, reprezentanți ai tuturor categoriilor de cetățeni au primit cu ovații prelungi, într-o atmosferă de clocotitor entuziasm, sosirea la tribuna oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a altor tovarăși din conducerea partidului și statului, a avut loc o fructuoasă vizită de lucru în întreprinderi industriale, agricole și unități de învățămînt. În cele aproape șase ore ale acestei vizite cu un pronunțat caracter de lucru — una din foarte frecventele întîlniri pe care secretarul general al partidului le are cu oamenii muncii, acolo unde se făuresc nemijlocit bunurile materiale, în industrie și agricultură acolo unde se constituie bunurile spirituale, în învățămînt, laboratoare, centre de cercetare — s-au purtat discuții rodnice, s-au stabilit pe loc măsuri de mare importanță în vederea sporirii eficienței muncii, pentru ca întreaga activitate de producție să vizeze indici de calitate superiori, competitivi pe plan mondial, în lumina hotărîrilor Congresului al XI-lea.

Prin ritmul ei înalt, prin densitatea ideilor pe care le-a cuprins, această dimineață însorită la Craiova este o lecție nu numai pentru elevi și studenți, ci pentru toți cei care s-au aflat în apropierea președintelui Nicolae Ceaușescu, iar mai apoi, prin intermediul presei și al televiziunii, pentru întreaga țară. **«Putem spune** — și aici citîm una din numeroasele fraze rostite în cuvîntare, fraze care au concizia și ascuțimea unor ziceri înțelepte ale poporului — **că, de fapt, deschiderea anului de învățămînt marchează și noul cincinal în care va începe să învețe promoția 1975-1976».**

Referindu-ne chiar la fraza mai sus-citată, amintindu-ne că vizita a avut în vedere obiective industriale de talia Întreprinderii de utilaj greu în construcție pe platforma «Electroputere» putem, la rîndul nostru, afirma că vizita de lucru a secretarului general al partidului a avut în vedere prezentul dar, mai cu seamă, viitorul Craiovei. Este suficient să aducem la aceasta argumentul unei singure cifre: în cincinalul care vine, județul Dolj va investi în industrie 15 miliarde lei. În sine, cifra nu exprimă întregul ei adevăr. Dacă adăugăm însă că ea este doar cu 2 miliarde mai mică decît investiția în cincinalele dintre 1966-1975, vom înțelege că Doljul, avînd și pînă azi un rol bun în industria națională, tinde să primească unul din rolurile principale. În 1980, platforma industrială est, pe ale cărei planuri și machete s-a discutat, pe 15 septembrie, dimineața, concret și în detaliu, mergînd pînă la problema amplasării unor viitoare cămine studențești, va fi, în cea mai mare parte, fapt. Un fapt de natură să intereseze pe tot românul, fiindcă tot ce se produce pe platforma Craiovei nu se mai importă, fiindcă orice produs asimilat echivalează cu o victorie a inteligenței tehnice românești.

*

În această vizită, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a fost însoțit de tovarășii Manea Mănescu, Ștefan Voitec, Cornel Burtică, Paul Niculescu, Angelo Miculescu, viceprim-miniștri ai guvernului, precum și de miniștrii Ioan Avram, Radu Păun și Teodor Coman, de Ion Traian Ștefănescu, prim secretar al C.C. al U.T.C. Au participat, de asemenea, primii secretari ai comitetelor județene de partid Gorj — Gheorghe Paloș, Mehedinți — Iulian Ploștinaru, Olt — Constantin Sandu și Vîlcea — Vasile Mușat, invitați la festivități.

Sosirea la Craiova a președintelui Nicolae Ceaușescu este marcată solemn prin intonarea imnului de stat al republicii, de onorul militar prezentat de o gardă alcătuită din ostași ai forțelor noastre armate, membri ai gărzilor patriotice și ai detașamentelor pentru apărarea patriei

(Continuare în pag. 6)

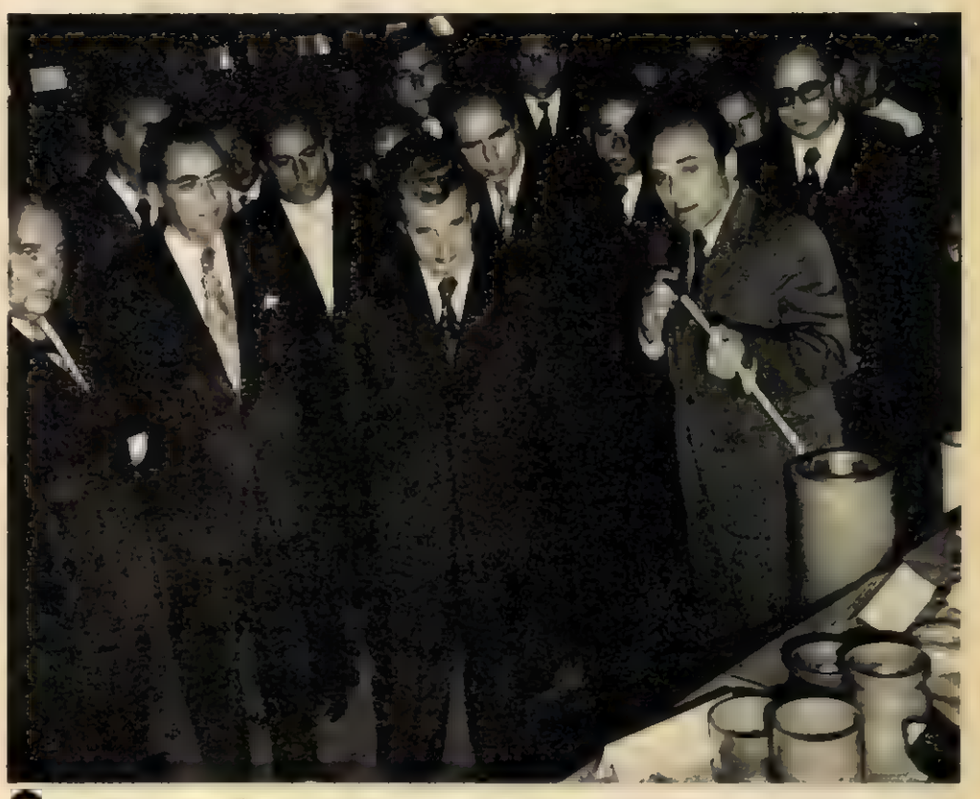

Tovarășul Nicolae Ceaușescu dă indicații prețioase pentru sporirea și diversificarea produselor întreprinderii «Electroputere».

Pe platforma industrială a Craiovei se înalță cel mai mare combinat al industriei constructoare de mașini.

o zi frumoasă a patriei, o zi de muncă a președintelui Nicolae Ceaușescu

VOCAȚIA ȘI NEVOIA DE A EVOCA ISTORIA,

▲ Cu pîine și sare, tradiționalul bun venit pe care oamenii Olteniei îl adresează președintelui Nicolae Ceaușescu.

▼ În piața centrală a Craiovei, zeci de mii de oameni aclamă prezența secretarului general al partidului la marea adunare populară.

Fotografii de ION PREDOȘANU

FORȚA ȘI CURAJUL DE A FACE ISTORIA

În întîmpinarea președintelui Republicii Socialiste România vine primul secretar al comitetului județean de partid Dolj, Gheorghe Petrescu care, în uralele miilor de cetățeni prezenți la aeroport adresează tovarășului Nicolae Ceaușescu un călduros «bun venit» în Craiova. Un moment deosebit al dimineții, emoționant, anticipînd semnificațiile deosebite ale evenimentelor care au urmat, se petrece atunci cînd, exprimînd voința și sentimentele tuturor cetățenilor municipiului, primul secretar al comitetului municipal al P.C.R., Vasile Bulucea, roagă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu să primească primul titlu de cetățean de onoare al orașului odată cu cheia de aur a porților sale, a inimilor locuitorilor săi.

Primul punct, din agenda foarte bogată a zilei, l-a constituit vizita la «Electroputere», ultimul, vizita în comuna Poiana Mare din Cîmpia Dunării. Dacă vom cerceta întreg programul de lucru — vizite la întreprinderea constructoare de mașini agricole «7 Noiembrie», întreprinderea de utilaj greu, Facultatea de electrotehnică a Universității, Liceul industrial nr. 1 și Liceul agroindustrial, Facultatea de medicină la care adăugăm, firește, unitățile citate mai înainte — îl vom găsi divers, echilibrat, cu un centru de greutate — platforma industrială est — cu obiective de interes local dar și de interes republican. E normal să fie astfel, zicem, dar trebuie să ne amintim că în 1970 din agenda aceasta ar fi lipsit Facultatea de medicină și întreprinderea de utilaj greu, că — mergînd în timp, într-un timp apropiat, într-unul ceva mai depărtat — lucrurile sînt din ce în ce mai altfel de cele pe care azi le numim normale, comune chiar. Cînd spunem, de pildă, că încă din primul an al acestui cincinal încheiat devreme, Craiova obține o producție de 76 ori mai mare decît producția industrială a Craiovei «prosperului an 1938», spunem adevărul — mai crud și mai clar — că, de fapt, înainte de 1944 orașul acesta nu are, în ce privește industria, un termen de comparație. Și nu-l are încă în multe domenii.

În cuvîntul său la deschiderea marii adunări populare, tovarășul Gheorghe Petrescu amintea celor prezenți — și prin asta aducea încă o dată istoria aproape de noi — cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la întrunirea publică din 26 iulie 1946, în Craiova nevoiașă, dar mîndră, de după război: **«Noi, comuniștii, dorim ca din Oltenia lui Tudor Vladimirescu, sărăcită și înapoiată pînă acum datorită jafului moșieresc, să facem o Oltenie bogată, cu o industrie și o agricultură puternice. Noi dorim ca din Craiova, «cetatea banului și a opresiunii», cum era în trecut, să facem o cetate a muncii, a culturii și științei în Oltenia.»**

Răspunsul Craiovei în 1975:

«Cum ați spus dumneavoastră în 1946 să fie Craiova noastră, tovarășe secretar general al partidului, astfel e azi orașul pe care îl vizitați».

«Astfel e azi orașul!» Astfel e un cuvînt care nu înseamnă doar concluzie asupra prezentului, pentru că ceea ce cu un an în urmă era **ideea** azi e **faptul**, ci o viziune a viitorului. Să ne gîndim la viitorul îndepărtat dar să ne gîndim și la viitorul anului ce vine. Întreprinderea de mașini agricole «7 Noiembrie» a primit în 1974 indicația de a trece la asimilarea unui tractor cu parametri tehnici și economici superiori. În 1975, pe data de 15 septembrie, unitatea prezintă materializarea indicației pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o dădea abia cu un an în urmă: tractorul industrial TIH 445. El poate fi dotat cu 10 echipamente de lucru și utilizat în toate muncile țăranului. În anii viitori, în cincinal, vor fi asimilate încă 8 tipuri de tractoare. Producția anului 1980 se estimează la 15 000 tractoare.

Pe parcursul vizitei am avut prilejul să notăm mai multe observații ale secretarului general al partidului cu valoare de indicație. Am notat că fiecare din aceste observații venea ca rod al cunoașterii foarte detaliate a problemelor producției. La «Electroputere», de exemplu, au fost luate în discuție unele chestiuni importante atît pentru uzină cît și pentru economia națională. La discuție au participat ministrul industriei construcțiilor de mașini, ingineri și tehnicieni ai întreprinderii. De jur împrejur, panouri cu situația la zi a producției, din care cîteva privind transformatoarele. «Asimilăm și ultimele tipuri de transformatoare care ne-au mai rămas», spune directorul întreprinderii. «Așa e bine, așa să faceți — răspunde tovarășul Nicolae Ceaușescu — dar nu numai la transformatoare. Dacă am reușit să ajungem să asimilăm toate tipurile de transformatoare de care avem nevoie, înseamnă că sîntem pe un drum bun și trebuie să facem la fel și cu celelalte produse. Să reducem importul la maximum!» La «Electroputere» tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în repetate rînduri. În urma unei vizite de lucru precedente, analizîndu-se foarte serios unele lipsuri ale întreprinderii, s-au dat și soluții pentru înlăturarea lor. De aceea, astăzi, cînd colectivul întreprinderii prelimină realizarea cincinalului în prima decadă a lui noiembrie, este extrem de util dialogul care cuprinde atît aprecierea efortului cît și idei de perspectivă.

În apropierea lui «Electroputere», pe platforma industrială est — și, am putea spune, fără să greșim, în întregime integrată cu producția — se înalță noua clădire a Facultății de electrotehnică. În 1976, Universitatea craioveană va împlini 10 ani. Are 8 800 de studenți și cadre didactice și 7 facultăți. În noul sediu inaugurat de secretarul general al partidului, Electrotehnica, dotată la cel mai înalt nivel didactic, la nivelul întreprinderii «Electroputere», va ști să preia cu finețe chiar și cerințele cotidiene ale procesului de producție. Într-unul din laboratoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu cercetează o mașină de curent continuu cu stator basculant, proiect și construcție a absolventului Jianu D. Ion. Este, în fapt, un sistem de motoare, cu trei autori, rezultat a trei proiecte de diplomă. «Cine a realizat mașinile acestea?» întreabă tovarășul Nicolae Ceaușescu. «Chiar studenții care le semnează». «Atunci, e foarte bine. Inginerul trebuie să știe și meserie. Nu de dragul meseriei, ci pentru a putea să intervină de urgență în depanarea unor mașini». Privind cîteva lucrări de diplomă, cu sute de pagini scrise, tovarășul Nicolae Ceaușescu apreciază că exact aceeași știință și noutate puteau fi cuprinse într-un număr redus de pagini.

Un moment extrem de important al vizitei are loc pe șantierul întreprinderii de utilaj greu. Aici se vor produce utilaje pentru industria hîrtiei și cauciucului — pînă azi încă importate — mașini unelte grele — strunguri paralele mari, freze și raboteze portal, mașini de danturat, mașini de ajustaj — precum și utilaj metalurgic ca, de exemplu, laminoare de bandă rece. La turnătoria de fontă vor putea fi turnate piese de fontă de 80 tone. Hala monobloc — cea mai mare de acest tip din țară — acoperă singură 11 ha și are latura de 340 m. În 1978 vor lucra aici 6 500 de muncitori. Un număr mare, la prima vedere, dar mic în raport cu valoarea investiției și a producției scontate. Este principalul obiectiv industrial al cincinalului în județ și unul din cele mai mari — pe profil — din țară. În total, platforma acoperă o suprafață de 160 ha. La asemenea desfășurare, fiecare metru pătrat cîștigat contează. Atît în economia internă a complexului, cît și în economia de spațiu a regiunii. În fața machetelor, secretarul general al partidului indică să se revadă amplasamentele astfel ca teritoriul să fie ocupat la maximum, mergînd pînă la 90-95%. Totodată, propune ca data intrării în funcțiune a primelor capacități de producție să fie devansată cu circa 6 luni; fapt posibil dacă o parte din producție e pregătită chiar de pe acum în halele existente pe platformă. Sînt discutate și unele aspecte ale sistematizării zonei, ale construcției de locuințe. Referindu-se la planul întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu spune: «Aveți o dotare foarte puternică și foarte elastică. Trebuie să fiți în stare să fabricați repede și mașini unicat, ca să nu mai fim nevoiți să recurgem la import.» Este pentru a treia oară pe parcursul vizitei cînd se subliniază necesitatea imperioasă a reducerii importurilor, a rezolvării problemelor prin forțe proprii. Vizita la Liceul industrial nr. 1, la Liceul agrozootehnic, precum și la Facultatea de medicină are în vedere condițiile de studiu și de viață ale elevilor și studenților, legătura cu producția, educația. Dealtfel, principalele idei expuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața unor standuri cu exponate din activitatea practică a elevilor, vor fi reluate în cuvîntarea la mare adunare populară. Sînt ideile Programului partidului, ale Codului eticii și echității comuniste, idei pe care secretarul general al partidului le promovează viguros în toate întîlnirile cu tinerii.

Ultimul obiectiv al vizitei de lucru a fost Cooperativa agricolă de producție din comuna Poiana Mare.

După ce survolează ogoarele cooperativei, elicopterul prezidențial aterizează lîngă un lan de porumb. Tovarășul Nicolae Ceaușescu discută cu țăranii despre recoltă, se interesează de rezultatele muncii în acord global. Și aici, ca și în alte unități agricole vizitate în ultima vreme, se recomandă sporirea dotării cu mașini agricole și găsirea unor soluții pentru a mări randamentul mașinilor de recoltat, necesitatea unei densități mai mari la hectar în lanurile de sfeclă, introducerea în cultură a hibrizilor de porumb cu productivitate ridicată, evitarea risipei de teren. Despre teren și folosirea lui, atît la țară cît și în oraș, tovarășul Nicolae Ceaușescu avea să se refere mai pe larg — și cu accente critice la adresa organelor de sistematizare — în Cuvîntarea la marea adunare populară din Craiova.

Ne-am referit în mai multe rînduri la această cuvîntare. Am vrea, în încheiere, să citîm un îndemn adresat tinerețului studios cu prilejul deschiderii anului de învățămînt: **«Societatea pe care o edificăm este o societate a muncii, a creației; în ea nu-și au și nu-și vor avea locul cei ce nu muncesc. Iată de ce învățămîntul trebuie să facă totul pentru a pregăti tineretul pentru muncă, pentru creație, pentru viață... Iată de ce învățămîntul nostru trebuie să fie revoluționar...»** Îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost primit cu aplauze prelungite, puternice, cu urale. Aceste urale însuflețite au răsunat în Craiova din zorii zilei și pînă la plecarea președintelui României spre București. Au fost semnul dragostei cetățenilor unui oraș de 230 000 locuitori pentru cel mai iubit cetățean și comunist al țării.

TUDOR OCTAVIAN ■

La Poiana Mare: recolta este bună, dar se poate realiza și mai mult.

Inaugurarea noului local al Facultății de electrotehnică.

La fabrica «7 Noiembrie», perspective certe pentru o producție de 15 000 de tractoare, în 1980.

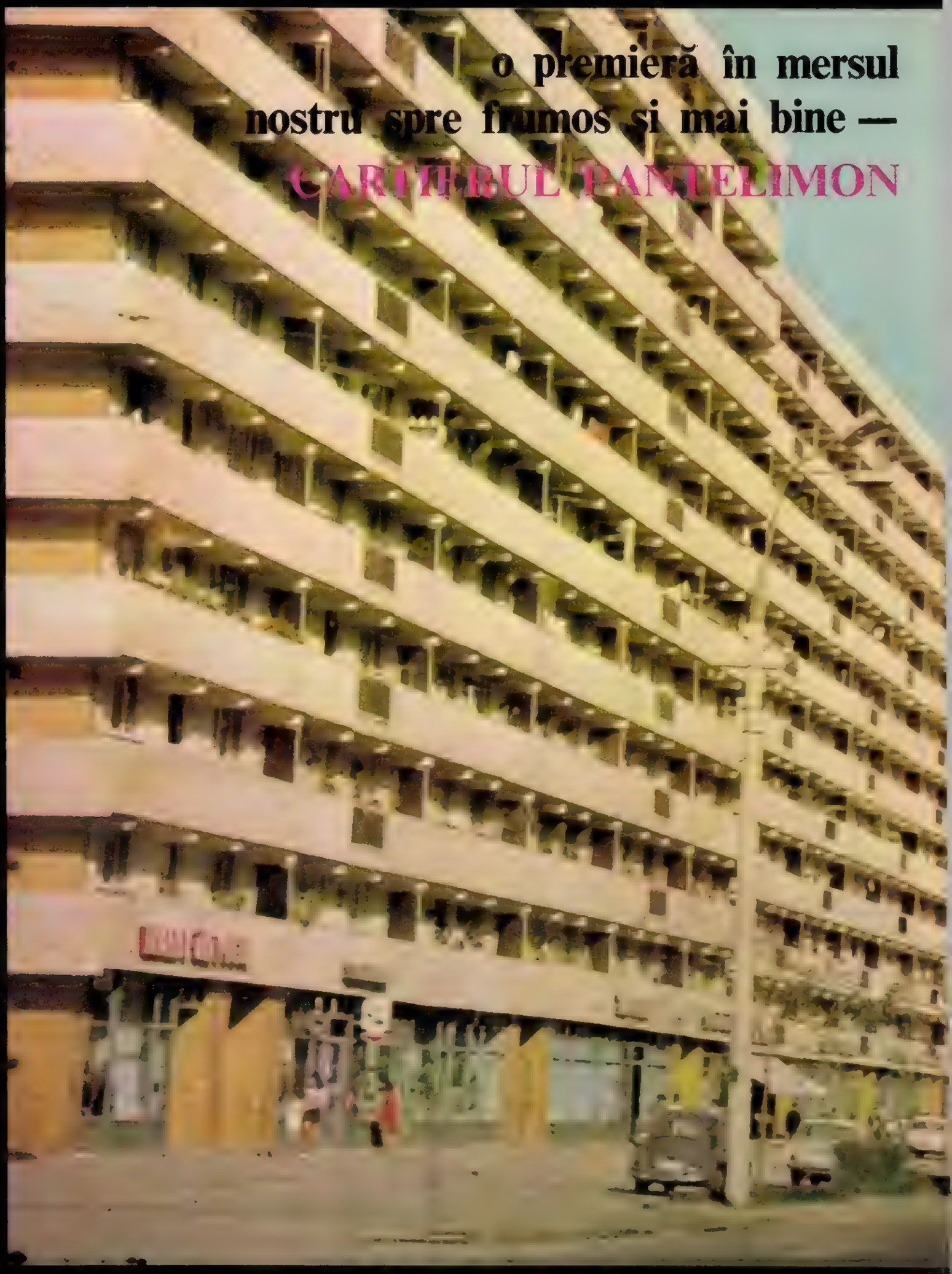

o premieră în mersul nostru spre frumos și mai bine —

CARTIERUL PANTELIMON

Oricît de mult ne-am iubi trecutul, putem uita fără scrupule fosta Şosea Pantelimon: lungă, plină de praf, avînd case mici şi pline, parcă, de oameni cenuşii, lungă cum spuneam, dar de fiecare dată aceeaşi, cuprinsă de acea tristeţe degajată de magazine cu firme şi oameni vechi, bombe cu băuturi ieftine şi pătrunzătoare, tramvaie ieşind odată cu zorile gata obosite din depou, scufundîndu-se zilnic într-un pămînt ce avea la suprafaţă un soi de şosea comunală. Am lucrat cîţiva ani într-o redacţie avîndu-şi sediul la mai puţin de o sută de metri de locul unde începea un trecut pe care azi îl numim la fel: Şoseaua Pantelimon. Pe acolo, cu mulţi ani în urmă, fiinţa o bombă în care, atît vara cît şi iarna, se discuta la nesfîrşit despre fostul «mijlociu» Lucian Popescu, despre gaz şi fireşte, despre copiii de acasă. Cînd seara se aprindeau becurile peste oamenii din cartier, prăbuşiţi între două jumătăţi de alcool ieftin la băut dar scump a doua zi cînd capul era parcă al altuia şi copiii ai lor totuşi, ei bine, în acele seri simţeam că numai într-un asemenea loc un om care vrea să-şi dăruiască viaţa vieţii trebuie să renunţe la băutură. Mă mai gîndeam totuşi că oamenii adevăraţi, aceia care nu-şi fac o glorie din a bea, se trezesc a doua zi şi plini de ruşine, dar şi cu acelaşi peisaj în faţa ochilor, practic în viaţa lor. Adică o şosea lungă, cu oameni trişti şi parcă la culoare cenuşii, cu ateliere în care puteai să-ţi umpli stiloul, dar fără locuri de unde puteai să-ţi cumperi unul nou. Un stilou solid cu ajutorul căruia să notezi într-un carneţel că uite, de azi voi începe o viaţă nouă.

Trecerea la o viaţă nouă nu se face uşor nici măcar într-un reportaj. Mă refer, firesc, la un reportaj autentic.

În casa lui Mircea Vlădoi, pensionat de la Tribunalul Suprem, aşezată în noul Pantelimon, casă în care un coleg rămas în activitate ajută la căratul mobilei, văd o cutie de chibrituri pe care stă scris şi «Preţul lei 4». Cu ochii pe ea, ferindu-mă să nu mă lovesc de frigiderul aşezat provizoriu în calea tuturor drumurilor care duc în bucătăria unde discutăm, înţeleg şi simt că lucrurile ce mi se spun au de partea lor forţa pe care numai adevărul o poate da: «Cutia la care vă uitaţi, veche desigur, o foloseam într-o singură împrejurare — dădeam foc frunzelor uscate din grădină. La început, casa mea, cu placă de beton deasupra şi posibilităţi de supraetajare, a avut pe ea un R. Adică rămîne. Altele aveau pe ele D. Adică vor fi demolate. Începînd cu 1971, Şoseaua Pantelimon a devenit o pădure plină cu D şi R.»

Cu D firesc nimeni nu s-a împăcat, deşi doar din două case de pe Şosea au fost mutate nu mai puţin de 36 de familii. Este vorba de acelea care aveau numerele 69 şi 71.

Construcţia noului cartier a fost hotărîtă într-o adunare generală a muncitorilor de la «23 August», la care a participat secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Ea a început şi continuă cu îndemînare şi cu pricepere. Pescarii autentici de rîu se duc la început pe vale în jos şi apoi urcă pe cursul apei. O fac pentru a nu speria peştele şi pentru a păstra perspectiva unor locuri bune la care n-a umblat nimeni. Cînd ajung în locul de unde şi-au dat drumul în jos, se uită în treistă, văd ce au făcut şi dacă sînt mulţumiţi pleacă. Dacă nu, rămîn şi mai dau acolo, dar numai acolo. Nu se mai întorc. De regulă însă, lucrul ţinînd de îndemînare şi pricepere cum spuneam, ajung la capăt mulţumiţi. Construcţiile în noul cartier au început de la locul unde vechea şosea lua sfîrşit dezolant într-un soi de autogară prevăzută cu maşini spre Cernica. Deci nu orgoliul ieftin — Priviţi ce lucrare am pornit noi — a călăuzit concepţia alcătuirii noului cartier, ci ambiţia şi inteligenţa unui lucru destinat să fie pentru oameni şi să rămînă pentru ei. Magazinele existente la parterul fiecărui bloc aşezat la şosea dovedesc că am învăţat totul din experienţa cartierelor vechi. Pe toată Şoseaua Giurgiului există 2 complexe comerciale, ceea ce înseamnă cozi pe care nu întotdeauna ai curajul să le ataci şi uneori imposibilitatea să cumperi de acolo. Atunci pleci în oraş şi numai cei care au stat sau continuă să stea în Berceni, Olteniţei, Ferentari înţeleg ce înseamnă să pleci în centru pentru o lamă de ras în timp ce acasă neamurile din partea nevestei, sosite de la Filiaşi se miră de nu mai poţi la ei dai fuga la colţ şi durează 8 minute, nu o oră şi jumătate ca la tine. Sau, dacă ţi-au venit părinţii, ochii lor îţi spun ceea ce ştim şi de la Eseninşi de la alţii: dacă ai fi rămas acasă oraş de mult primar, iar cît despre lame luai oricînd de la tata. Dacă se spune, şi nu fără temei că unii dintre noi sîntem navetişti în Bucureşti, atunci una dintre explicaţii trebuie căutată şi în existenţa complexelor comerciale de care vorbeam.

Noul cartier este locuit în cea mai mare parte de oameni care lucrează la «23 August», «Republica», «Granitul», deci la cîţiva paşi de casă. Apropierea de locul de muncă, s-a dovedit în acest fel, nu este de competenţa I.T.B.-ului, ci de inteligenţa noastră de a şti unde şi cum să ne construim locuinţele.

Lucrarea, executată de Întreprinderea de construcţii montaj nr. 5, are de partea ei inventivitate şi gust pentru frumos, dar mai are şi reclamaţii întemeiate din partea beneficiarilor. Secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 3 — pe raza căruia este Pantelimonul — tovarăşul Gheorghe Eremia îmi spune că numai anul trecut s-a executat în urma constructorului muncă patriotică în valoare de 10 milioane lei. S-a făcut pînă şi curăţenie în apartamentele predate la cheie. Firesc, altele sînt scopurile şi sensurile muncii patriotice. Şi despre predatul la cheie se pot spune lucruri departe de un calificativ mulţumitor-normal, doar în unele cazuri. Dar, cum omul îşi plăteşte casa, fiecare nemulţumire cere atenţie şi mai ales o rezolvare urgentă. La numărul 352, scara E, etaj I, ap. 61, locuieşte o numeroasă familie Georgescu de la care notez: «Întîi am cumpărat casa aceasta şi după aceea am văzut-o. Ca să ne dăm seama cum arată i-am vizitat pe acum vecinul nostru Cristache Mirică. Da, are un apartament la fel. Conducta de la baie era ca şi acum, adică spartă, linoleumul curbat şi una peste alta o mare murdărie. Constructorul a vrut şi a reuşit să ascundă adevărul.»

Trebuie să se înţeleagă că a lucra repede nu înseamnă şi superficial şi mai trebuie să se reflecteze serios la marile sensuri morale ale unei asemenea lucrări. Aici este vorba fără îndoială şi de blocuri şi de magazine, dar noul Pantelimon înseamnă, în primul rînd, o altă viaţă, o schimbare a conştiinţei celor care-i dau viaţă zilnic.

Căci viaţa, cu tot ceea ce înseamnă ea, pulsează în cel mai modern cartier al Capitalei. Copiii de 6 ani sînt aşezaţi în şcoli noi; necăsătoriţii nu simt nevoia «Micii publicităţi» la capitolul «Închirieri» în căminele în care serile scriu acasă; Petru Platon a şi avut timp să nu înapoieze bibliotecii «Barbu Lăzăreanu» cele 3 cărţi împrumutate, şi la o singură unitate se tund şi se coafează zilnic 650 de bărbaţi şi femei. La agenţia «Loto-Pronosport» 3-24 Maria Verban a cîştigat 20 000 lei, iar Aleea Vergului are mîndria de a fi dat un recent cîştigător al sumei de lei 30 000. Un telefon public a fost devastat ca-n vechiul Pantelimon, în apropierea florăriei nr. 6, unde zilnic se vînd 1 100 de garoafe. Viaţă, cum spuneam. Dovedim în cartierul Pantelimon că avem şi ştiinţa eforturilor şi înţelepciunea de a nu mai construi doar cu gîndul la azi, cel mult mîine. Avem şi putere de a nu ne lăsa copleşiţi de amintiri şi nici de a le opune un nou oarecare. Opunem acestora, dovadă cartierul Pantelimon, premiere spre frumos şi mai bine.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de ELENA GHERA

al patrulea brad, numărind de la poarta întreprinderii „progresul" spre șoseaua Cățelu

Hașcu Nicolae, șeful autogării «Filaret», este un om fericit. Clădirea, care a rămas cu titlul de glorie al primei gări românești, a fost restaurată și reamenajată. Călătorii par destinși, siguri pe ei, fără acel aer bizar de oameni înfrigurați și iscoditori, stînd la pîndă în așteptarea vreunui «moment prielnic». Există, aici, 15 peroane, unde autobuzele trag cu vreun sfert de oră înainte de a pleca. Timp suficient pentru îmbarcare. Direcții mai importante: Giurgiu, Oltenița. Dar și Voineasa, Tîrgu-Jiu, Tîrgu-Mureș. Sala de așteptare e destul de mare, preturindeni e curățenie. În fața celor patru case de bilete nu se rămîne prea mult, iar ghișeul de informații se află deschis în permanență. Oameni vin și oameni pleacă, fără larmă, fără înghesuială. Spațiul e civilizat, liniștit, nu pare deloc o vatră de încins nervii. Hașcu Nicolae are motive să se considere un om fericit.

Dar panourile cu sosiri și plecări sînt descompletate. Pe un rînd a rămas doar «Valea...» și orele de plecare. Care vale? Să fie sugestia pe care conducerea autogării o dă călătorilor de a-și lua valea la orele înscrise pe panou? În altă parte n-a mai rămas nici măcar o literă din numele localității de destinație. Se văd doar orele la care se poate pleca. Șeful autogării nu e de acord cu interpretarea noastră: conform căreia la orele acelea te poți urca într-o mașină pentru a merge în orice direcție vrei. Nu-și amintește însă nici despre ce curse este vorba. Zice, numai, că panoul o să fie revizuit.

În autogară nu lipsesc trandafirii, și asta e frumos, dar lipsesc gurile de canal pentru scurgerea apei care băltește la marginea peronului. Se mai întîmplă cîte unuia să-i scape piciorul în apă, cînd pășește de pe peron pe treapta mașinii! Alături, într-o cămăruță, un bufet. Mărfurile, bine aranjate. Nici nu-i greu: sînt foarte puține. În schimb, simandicoase. O țărancă ia, cu naivitate, un pachet de țigări «Multifilter» drept o cutie cu bomboane. Intuiește adevărul mai mult după preț decît după cu ce scrie pe pachetul pe care-l înapoiază, și ia o ciocolată, care constituie, oricum, o cumpărătură mai sigură. Se vinde și se cumpără printr-o fereastră. Se găsesc și crenvurști. Îi cumperi, dar n-ai unde să-i mănînci. Oamenii îi pun pe pervazul ferestrelor care se înșiruie către biroul șefului de autogară. «O să vină unul să-și pună crenvurștii pe fereastră și să se uite, mîncînd, în ochii dumneavoastră», zic. «Sînt 5-6 ferestre la mijloc, n-ajung ei la mine», îmi răspunde. Păpălău Constantin din Drăgănești-Vlașca ține crenvurștii în mînă, pe o bucățică de carton. Apucă să-nghită de două-trei ori și-i scapă pe jos. Se apleacă, bombănind, îl duce la un coș de gunoi, pe urmă se-ntoarce și stă la rînd pentru a cumpăra alții.

Zilnic au loc aici 600 de plecări și sosiri. După cum aflu, autogara «Filaret» aspiră să devină model. Are, pentru aceasta, toate compartimentele și serviciile necesare. Dotarea tehnică răspunde și ea unor exigențe destul de severe. Zestrea aceasta este însă uneori neglijată. Difuzoare sînt, dar funcționara de la informații e prea comodă pentru a folosi microfonul. La bănuiala mea că difuzoarele acestea n-ar funcționa, șeful stației mă roagă să aștept puțin, dispare după cîteva uși, și, pînă să se întoarcă, peste peroane se face deja auzită vocea limpede a crainicei anunțînd o cursă spre Gostinari. Așadar, se poate, iar calitatea de model a autogării n-ar depinde, în bună măsură, decît de bunăvoința personalului de a se elibera de o anume indolență, de respectarea obligației sale de a fi corect.

Dacă «Filaret» își permite luxul de a avea o dotare ce depășește necesitățile de prim ordin, la alt capăt al orașului, «Pantelimon» duce o aspră luptă pentru existență. Pleacă de aici curse spre Brănești, Cernica, Pustnicu, Fundulea, Drăgoiești. În ciuda firmei însă această autogară, una dintre cele șapte ale Bucureștiului, nu e decît o baracă. Una de felul acelora în care ai fi tentat să intri pentru a tîrgui mielței, eventual și o sticlă de bere. În ciuda, așadar, a firmei, cît și a anunțurilor care recomandă solemn respectarea regulilor de circulație, adevărul nu înșală pe nimeni. Nici pe șeful de coloană Neagu Gheorghe, care e de acord că sala de așteptare nu constă decît dintr-o singură bancă, și aceea aflată sub cerul liber, birou de informații nu există și, în general, locu-i murdar, învălmășit în praf și neorînduială.

Trotuarul din fața întreprinderii de încălțăminte «Progresul» a fost transformat în peron. Oamenii așteaptă acolo, în soare, în vînt, în ploaie. Nu există nici o tăbliță indicatoare pentru a ști, măcar, în ce loc să aștepte. Patrulează de sus în jos, cu bagajele în mînă. Ca niște arcuri încordate, gata în orice clipă să se destindă. La fiecare mașină tresar, se alarmează. «Dacă e asta?» Uneori fug după ea cîteva zeci de metri și văd că nu e. Singurul noroc al călătorului este ca mașina să se oprească lîngă el. Ca la ruletă, în dreptul unuia număr cîștigător. Dacă se-ntîmplă așa, și dacă mașina aceea este chiar cea așteptată, atunci călătorește acceptabil, poate chiar găsește un loc. Dacă nu, rămîne ori posibilitatea de a merge înghesuit și a ajunge cu hainele ferfenițită, ori aceea de a aștepta pe următoarea». Se poate spune că autogara «Pantelimon» își aduce, astfel, o contribuție prețioasă la dezvoltarea reflexelor, agilității, spiritului de observație al oamenilor. Bunea Maria, de pildă, a sesizat că mașina de Brănești obișnuiește să oprească lîngă al patrulea brad, numărat de la poarta întreprinderii «Progresul» spre șoseaua Cățelu. Nu vinde secretul acesta la nimeni, doar nouă înțelege să ni-l spună. Poate că are dreptate în felul ei. Descoperirea aceasta a costat-o, de cînd face naveta, destulă experiență și încordare de mușchi pe scările mașinilor. A ajuns, astfel, o «inițiată». Pe profani, adică pe cei care cad pradă «ruletei» din autogara «Pantelimon», îi privește cu compasiune...

Călătorii sînt nemulțumiți de personal, pentru că se complace într-o continuă improvizație. La rîndul său, personalul e nemulțumit de călători, mai ales de aceia de pe traseul Pitești și Cozieni, care taie tapițeriile mașinilor, le scrîșnește scaunele, le fură perdelele. Între călători și personal, neutre, mașinile. Pe dinăuntru nemăturate iar pe dinafară, unele dintre ele, cu praful de-un deget pe geamuri. Călătorești în autobuzele acestea ca și cum ai trece printr-un tunel. Păcat de ele, pentru că multe sînt noi. Păcat și de oameni, pentru că nu sînt orbi. Explicația privind lipsa mijloacelor de întreținere și a apei pare să nu fie întotdeauna justificată. Pulberea de pe ferestre se poate șterge și cu o cîrpă, nu numai cu furtunul cu apă. Inginerul Miroșcu Valentin, directorul întreprinderii de transporturi auto-Ilfov:

— După părerea mea, tot ce e organizat acolo, la «Pantelimon», e departe de ce trebuie.

— Ce ar trebui?

— O clădire corespunzătoare, un spațiu corespunzător. Așa cum am reușit la «Militari», «Rahova» și «Obor», și cum va fi, spre sfîrșitul anului, la «Băneasa» și «Griviței», unde în prezent sînt tot niște baracamente.

Zilnic, cele 1 200 de autobuze care deservesc peste 1 000 de localități rulează aproximativ 100 000 de kilometri. Mașini sînt suficiente. Șoferi, de asemeni. Călători, să nu mai vorbim. Cele trei condiții fiind îndeplinite, s-ar părea că totul trebuie să meargă strună. Nu merge însă. Din cauza birocrației personalului sedentar al unor autogări, care fie că se vaită că nu sînt condiții dar nu pun mîna pentru a folosi mai bine mult-puținul pe care-l au, fie, atunci cînd dispun de condiții destul de privilegiate, din comoditate și inerție nu le folosesc cu eficiență, cu spirit de organizare, cu necesarul respect și necesara înțelegere datorate călătorului. Ca un efect direct apar uneori îmbulzelile și aglomerația, haosul în care nimeni nu mai știe nimic și toată lumea e nemulțumită. Autogările devin, atunci, adevărate vetre de încins nervii. Iar starea aceasta se transmite mai departe, pe trasee. După cum arăta Mihuț Octavian, inspector cu legalitatea transporturilor, lipsa de disciplină se simte și pe parcursul călătoriilor. Pentru că e greu de înțeles să fi mers cineva tihnit în mașina lui Olteanu Lazăr, de exemplu, care în schimbul banilor dați de 16 călători nu a binevoit să le dea și bilete, ori în aceea a lui Oprea Marian, de la autogara «Pantelimon», găsit și el cu plus în gestiune. Exemple care arată că autogările nu înseamnă numai clădiri și spații, corespunzătoare sau nu, ci în primul rînd un domeniu al relațiilor cu publicul în care sînt de dorit clarificări.

DUMITRU ELIADE ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

flacăra

martor ocular

Ultimele bilete pentru Festivalul de toamnă Flacăra — 1973 se vor epuiza în cîteva ore de la apariția acestor rînduri.

Deci, grăbiți-vă la Teatrul «Ion Creangă» din Piața Amzei, unde va avea loc în zilele de 22, 23, 24, 25, 26 septembrie — începînd de la ora 19.30 — o gală a recitalurilor, după cum urmează:

— Luni, 22 septembrie — recitaluri DUMITRU FĂRCAȘU, RADU GHEORGHE, DORU STĂNCULESCU și [illegible] rerea publicului (epuizîndu-se biletele din seara de 24 septembrie), MIRCEA VINTILĂ

— Marți, 23 septembrie — recitaluri VALERIU STERIAN, ADRIANA AUSCH, GEORGE MIHĂITĂ, TUDOR GHEORGHE

— Miercuri, 24 septembrie — recitaluri IONELA COPACIU, EUGEN CRISTEA, DAN TUFARU, MIRCEA VINTILĂ

— Joi, 25 septembrie — recitaluri DAN CHEBAC, EVANDRO ROSSETTI, ADRIAN IVANITCHI, GELU MITU

— Vineri, 26 septembrie — recitaluri ROMEO GHIUR, FLORIAN PITTIȘ, NICU ALIFANTIS, MIHAI STAN, ANDA CĂLUGĂREANU și din nou DAN CHEBAC, EVANDRO ROSSETTI

Biletele pentru fiecare seară de spectacol se pot procura de la casele de bilete ale Teatrului «Ion Creangă» din Piața Amzei.

■ Bătrînul Iuliu Olah, din comuna Cubulcut, Bihor, a condus timp de 52 de ani formația de pompieri din localitate. Sincer, nu mai știe cîte focuri a stins. Și pentru că tot a împlinit el 75 de ani, iar formația (deținătoare a multor distincții) 119 ani de existență, noi le urăm amîndurora «La mulți ani!» ■ Țesătoarele de la «Independența» Craiova vor țese în plus pînă la sfîrșitul anului 700 000 metri pătrați de pînză. ■ Cu 440 apartamente a sporit zestrea locativă a orașului Gherla. Pînă la sfîrșitul anului gherlenii vor mai beneficia de circa 100 de apartamente. ■ Ansamblul folcloric al Casei de cultură din comuna Scornicești, «Călușul», a încheiat un strălucit turneu în mai multe orașe din Turcia. ■ 125 000 hectare se pot fertiliza cu îngrășămintele chimice care au fost obținute peste prevederile de plan de către chimiștii Combinatului de la Ișalnița. ■ Pe strada «Victoriei» în municipiul Brăila s-a dat în folosință, înainte de termen, o nouă clădire cu 16 săli de clasă destinate Liceului de marină. ■ La Tecuci s-a încheiat a 7-a ediție a concursului interjudețean de folclor — «Cîntă de răsună valea». ■ «Pentru aceeași reparație a unui stilou — ne scrie G.N., din cartierul «Pajura», vila 27 — am mers la trei ateliere. Mi s-au cerut trei prețuri diferite. Cel mai ieftin, mai bine și mai prompt am fost servit de maistrul Florența Kuperman, Unitatea nr. 13, stilouri.» ■ În județul Dolj, un nou punct muzeistic — cel recent deschis în satul Nedeia. Modest pentru început, el cuprinde o cameră țărănească, aranjată în stil local, un colț numismatic, obiecte arheologice ■ Dacă mai cumpărați conserve cu marca Întreprinderii «Avîntul» din Oradea, nu luați totdeauna drept exactă eticheta care menționează conținutul. S-ar putea să scrie «Gulaș de carne de vită» și să găsiți fasole cu cîrnați. ● 5 186 000 lei este valoarea producției globale obținute peste sarcinile de plan de colectivul Întreprinderii miniere-«Dobrogea» din județul Constanța. ■ Executarea prin autoutilare a unor utilaje complexe a adus colectivului «Tractorul» din Brașov, de la începutul anului și pînă acum, economii de peste 14 milioane lei valută. ■ Cei care încă nu și-au luat lemne pentru la iarnă se pot adresa fabricii de țigarete din Tg. Jiu, care le poate livra gata ambalate în țigări «Carpați». ■ La barul de zi din holul aerogării Băneasa există un anume zis Fane, după spusele unui alt angajat zis și Popa, gestionar sau vînzător fără ecuson — avînd însă aroganța unui adevărat patron. ■ În cadrul eforturilor pentru strîngerea integrală a recoltei, lucrătorii Întreprinderii «Poiana»-Cîmpina au muncit cu hărnicie pe 75 ha de porumb. Timp de zece zile, 150 de muncitori de la întreprinderea cîmpineană au trecut la munca cîmpului, unde au făcut o treabă la fel de bună. ■ Proprietarul autoturismului Wartburg nr. 2 Ph 2232 (numele lui îl cunosc, probabil, cei de la Miliția municipiului) s-a oferit să ne ducă din gara Ploiești-sud pînă în centrul orașului, adică drum de vreo doi kilometri, dar ne-a anunțat că ne costă 25 de lei efortul dînsului și al mașinii. «Dacă nu vă convine, zicea, luați taxiul!» Am refuzat, dar cum taxiuri nu se vedeau nicăieri s-au găsit imediat alți clienți. ■ La Cîmpina, în vecinătatea întreprinderii «Poiana», a gării și a altor cîtorva întreprinderi există o stație de autobuz foarte aglomerată, de fapt locul de îmbarcare a numeroșilor muncitori navetiști înspre comunele aflate în apropiere. «De vreo zece-doisprezece ani, ne spunea unul dintre ei, așteptăm ca stația I.T.A.-ei să fie acoperită cu o copertină, cu o tablă, ceva — dar se pare că nici unul dintre cei care pot lua o astfel de hotărîre nu a stat vreodată în ploaie sau ninsoare să aștepte autobuzul, să vadă cum e!» ■ Aflăm că șoferii de la Autobaza 4, Autobaza 1 marfă, de la T.C.I.F. Măxineni și I.J.E.C.O.O.P. (toate din județul Brăila) au pierdut următoarele foi de parcurs: 614915, 617319, 617331, 418398, 418399, 418400, 228397 și 656218. Că doar agenții de circulație, cu ziarul în mînă, vor ști că foile respective sînt declarate nule, nu-i așa?! ■ Dacă pînă mai zilele trecute nu v-ați înscris la cursurile de automoto, depanare radio-tv, limbi străine, foto și multe altele, gata, Casa de cultură din Constanța nu mai face înscrieri, adică ați mai ratat o șansă. ■ Într-al nu se știe cîtelea meci de fotbal dintre ziariștii și juriștii din Satu Mare, meci terminat tot la egalitate, ca toate celelalte meciuri dintre ei, o minge trimisă în aut s-a lovit de una dintre cele trei oi care păsteau liniștite cam pe tot terenul, dar arbitrul, în loc să dicteze minge de arbitru, a dispus repunerea mingii de la margine. Tot arbitrii!! ■ La Topleț, județul Caraș-Severin, se filmează «jocul cu moartea» după romanul lui Zaharia Stancu. ■ Așa cum s-a prevăzut, zilnic vor pleca spre fabrica de zahăr din Luduș 59 tone de sfeclă, cantitate ce va fi transportată cu ajutorul a 7 camioane pe care le-au angajat cooperatorii din comuna Tureni, județul Cluj, care au și recoltat 12 din cele 85 de hectare. ■ 40 de tineri de la întreprinderea minieră «Salina» din Tg. Ocna au împachetat și brichetat, în cadrul acțiunii de muncă voluntar-patriotică, o cantitate de 2 000 tone de sare. ■ La data de 2 septembrie a fost finalizat la Întreprinderea de vagoane din Arad vagonul cu numărul 5 000 din planul anual. ■ La 1 septembrie Comitetul județean Sibiu U.T.C. a raportat îndeplinirea planului anual de muncă patriotică. ■ Citim la Mica publicitate: «Urez soției mele «La mulți ani» cu ocazia împlinirii a 50 de ani. Nicu.» Ne asociem și noi felicitărilor de rigoare, deși, la drept vorbind, ni se pare puțintel insolită calea aleasă pentru a-ți congratula consoarta. ■ Dirijorul Ilarion Ionescu-Galați s-a înapoiat din Japonia, unde a dirijat concerte la Tokio, Osaka, Yokohama și Kyoto. ■ În cartierul constănțean Soveja a început construcția unui cămin pentru bătrîni, care va fi înzestrat, în afara cabinetelor medicale, cu o sală de club și cu spații speciale pentru exercitarea unor meserii. Bătrînețe activă. Inaugurarea în 1976. ■ «Pierdut în ziua de 5 septembrie, pe strada Gheorghe Doja, două bucăți de mină de uz stomatologic. Găsitorului bună recompensă.» Să înțelegem oare că distratul din Tîrgu Mureș și-a pierdut dinții pe stradă? ■ La restaurantul brașovean «Uranus» pungile de alune conțin jumătate alune, jumătate sare. Responsabilul explică: «La noi, din 5 kg de alune vindem 6.» Ca la ei la nimeni. ■ Acum, la început de an școlar, salutăm «Mercurul» ploieștean. Noul restaurant pensiune pentru elevi și studenți este în centrul orașului și foarte accesibil pecuniar. Deie Olimpul să rămînă cu această destinație în tot cursul anului. ■ 120 de tineri cu media de vîrstă sub 20 de ani au în răspundere, de peste cinci ani, o fabrică. Fabrica de catalizatori din cadrul Combinatului de îngrășăminte din Craiova, supranumită fabrica tineretului și, deseori, fabrica recordurilor. ■ Sfătuim pe pasionatele modei «en vogue» ca în această toamnă să nu mai asalteze merceriile. Căciulițele și pălăriile tricotate au fost detronate Revin pălăriile. Se poartă pălării din clasicul fetru negru, cu boruri mici și, mai ales, supereleganta tocă, rivalizînd doar cu turbanul. ■ Încă o ziaristă pictoriță. Tot de la «Informația Bucureștiului». După surpriza și uimirea pe care ni le-au produs pînzele Roxanei Costache, sîntem invitați să deliberăm asupra picturii Gabrielei Bucur din expoziția vernisată miercuri, 17 septembrie, la Casa ziariștilor. Ce vor spune oare criticii, acest violon d'Ingres este autentic? ■ La întreprinderea de elemente pentru automatizări (F.E.A.) au intrat în producție traducătoare electropneumatice cu performanțe sporite. De concepție românească, de concepție F.E.A. ■ Abstracta matematică tot mai mult în sprijinul producției concrete. Cercetătorii Institutului de cercetări și proiectări electronice au elaborat un model matematic pentru determinarea optimă a normelor de consum la cabluri și conductoare. ■ Întreprinderea metalurgică Bacău consemnează un record aparte: în luna august s-au acordat aici cele mai multe gradații și premii pentru inovații și pentru realizări deosebite. Acesta este, de fapt, un revers. Aversul: planul lunar al întreprinderii la producția globală a fost îndeplinit în proporție de 103,8%. ■ Societatea «Prietenii muzicii și ai teatrului», recent înființată la Rîmnicu Vîlcea, își propune un generos obiectiv: îmbogățirea vieții spirituale a municipiului, rădicarea manifestărilor cultural-artistice prezentate la nivelul exigențelor unui public tot mai numeros. ■ Francezii nu l-au uitat pe Panait Istrati. De curînd, locurile natale ale scriitorului (Brăila) au fost vizitate de către președintele asociației «Les amis de Panait Istrati», domnul Marcel Mermoz. ■ Oază de verdeață? Nenumărate sînt parcurile și scuarurile Capitalei. Din păcate, semnalăm edililor o oază de verdeață uitată, neîngrijită, cu aleile nemăturate, cu bănci distruse, fără flori, ca și părăsită: grădina publică din strada Luigi Cazzavillan, situată în inima orașului, la doi pași de Cișmigiu ■ Ploieștiul, oraș cu trecut bogat, va avea un nou și mare Muzeu județean de istorie. Muzeul va prezenta circa 15 000 de exponate privind prezența omului pe aceste meleaguri începînd încă din paleolitic. Alte zeci de mii — în depozit. Deci: multă istorie veche, istorie medie și contemporană. ■ Un număr de 1 600 de tineri de la «Griviția roșie» salută cel de-al X-lea Congres al U.T.C. printr-o lună — record în producție. Bilanțul lunii este foarte grăitor: 125 de tone metal economisit, 160 de tone oțel electric lichid turnat peste plan și — important — o reducere cu 40% a absențelor nemotivate. Întrecerea cu ei înșiși a acestor tineri de la Întreprinderea bucureșteană de utilaj chimic este demnă de laude. ■ Casele țărănești cu cerdac, precum și cu vechi elemente arhitectonice urbane, au dispărut de mult. Le-au luat locul altele. Iată însă că s-a găsit o casă veche de un secol pe care Direcția patrimoniului cultural național dorește s-o păstreze nealterată. Ea se află la intrarea Palatului de la Mogoșoaia. Restaurat și consolidat (șef de proiect: Florin Ciocas), obiectivul va mai rezista încă — cel puțin — 100 de ani, oferind viitoarelor generații de etnografi o sursă primară de studiu. ■ România în lume: Întreprinderea «1 Mai»-Ploiești exportă în prezent instalații petroliere în 24 de țări. A 25-a țară cu care s-au contractat recent furnizările diverselor utilaje de foraj este Republica Filipine. ■ După mobilă, televizoare, îmbrăcăminte, iată că se pot cumpăra în rate chiar și tablouri. Sub egida Fondului Plastic, 69 de pictori bucureșteni — consacrați sau mai puțin consacrați — expun tablouri cu vînzarea în rate. Expoziția este organizată permanent într-o sală adecvată din strada Șelari. Sînt expuse 250 de lucrări: naturi statice, peisaje ș.a. ■ «Plecat-am nouă din Vaslui,/ Și cu sergentul, zece/... Cine n-a recitat vreodată «Peneș Curcanul»? Iată că eroul de la Griviția ne-a lăsat și un suvenir: ceasornicul său de buzunar. Piesa se află acum expusă la Muzeul ceasului din Ploiești și continuă să rumege timpul. Ceasul a fost donat — ni se spune — de către prof. Elena Popovici-Cotovu, pensionară, din București, nepoata dorobanțului Constantin Țurcanu, eroul real care a servit drept model lui Alecsandri pentru crearea popularului său poem. ■ Două nave gemene de un tip cu totul nou se nasc în momentul de față la Șantierul naval din Brăila: sînt vasele care vor face legătura permanentă între litoral și viitoarele platforme de foraj marin. ■ Dragomir Marin, de la S.U.T. București, conducea, beat fiind, un tractor rutier pe străzile Giurgiului. În fața restaurantului «Potcoava», ce și-o fi zis? Ia să intru să mai iau un păhărel! Și a intrat... cu tractorul, pe terasă, accidentînd grav 4 oameni de la o masă. ■ Amatorii de frumos au acum prilejul de a se întîlni cu cîteva covoare admirabile, flamande și franțuzești, aparținînd colecției de covoare a Muzeului de istorie a orașului București. Este vorba despre piese deosebite de mari, provenind din secolele XVII-XVIII și redînd scene mitologice sau de vînătoare. Impresionează acuratețea desenului și — în ciuda trecerii timpului — prospețimea culorilor. ■ Se redeschid, în această toamnă, restaurantul și berăria «București» din Calea Victoriei. Aici a fost cîndva vestita «Capșa», cafeneaua literară de care nu uită să amintească toate condeiele de seamă ale începutului de secol. Restaurarea clădirii a început în urmă cu un an și ceva, dar încă nu se cunoaște cu certitudine ziua în care vom putea păși pragul localului în calitate de consumatori. ■ Floarea filateliei bucureștene a fost prezentă duminică, 14 septembrie, la solemnitatea deschiderii în holul Ateneului Român a expoziției bilaterale de filatelie România—Cehoslovacia. ■ Primele tractoare HC 445, destinate lucrărilor în vii, plantații pomicole și silvice și în alte domenii, realizate de colectivul întreprinderii mecanice din Codlea, au trecut cu succes probele la care au fost supuse. ■ La Obor: bufetul Halei de pește îmbie cu reclame frumos colorate să consumăm... ciorbă de burtă, tocitură, fripturi de vacă și de porc și alte asemenea preparate fără pește. Mai bine ar fi... dietetic! ■ Mica publicitate: «Pierdut legitimație antrenor, pe numele Caragea Sebastian. O declar nulă». Și pînă la sfîrșitul campionatului mai este! ■ Gara din Mangalia Sud, asaltată de turiști, în aceste zile ale lui septembrie, neobișnuit de frumoase, din păcate, este asaltată, deopotrivă, și de speculanții specializați în transportul călătorilor împovărați de bagaje, care așteaptă zadarnic un taxi sau o trăsură; și-au făcut, acești speculanți, o meserie din a scoate un autoturism pe care ți-l aduc la scară. În ziua de 2 septembrie, mașinile care efectuau astfel de transporturi purtau numerele 1 CT 1102, 1 CT 4308. ■ Între 16 și 18 septembrie, Casa filmului din București a găzduit **Gala filmului polonez**, în programul căreia au figurat trei dintre cele mai prestigioase creații din ultimul an ale cineaștilor polonezi: «Pămîntul făgăduinței», realizat de Wajda după cartea lui W. Reymont, «Rătăcire» de K. Zanussi și «O anchetă» de K. Kutz. Săptămîna viitoare, aceleași filme vor fi proiectate în orașele Bacău și Iași. ■ Gheorghe Băzgău din Hurezu Mare, județul Satu Mare, s-a gîndit să facă și el o poznă: tot mare. A telefonat miliției, susținînd că și-a omorît soția. N-o omorîse. Voia doar să le arate milițienilor dezordinea și lipsa de curățenie din locuința sa, de care s-ar fi făcut vinovată soția. Oricum, pozna asta l-a costat 1 000 lei amendă. ■ La I.V.I.V.-Vaslui a fost finalizat de curînd prototipul primului ventilator de tipul M.S.V.A. Mai pe înțelesul tuturor, e vorba despre un ventilator necesar utilajelor din agricultură: mașinilor de stropit vițe. ■ Florin Popescu din Brăila și-a părăsit familia tocmai cînd copilul începuse să-i spună «tată». Întrebat dacă nu-i este dor de copil, a răspuns: «îmi seamănă perfect, mă uit deci în oglindă și-mi trece dorul.» Tată!?!?! ■ Uneori, la căminul cultural din Dalboșeț-Caraș Severin singura activitate e... nunta. ■ Profesorul Florin Cojocaru de la Școala generală nr.12 din Craiova împreună cu elevii săi I. Lemeni și L. Stamatescu au reușit în sfîrșit marcarea traseului Lainici-Colții Babei-M. Cheafa-Piatra Argelei-M. Petriceaua-Vf. Reciul-Vf. Ciocîrliul Grivelor-Vf. Mîndra-Vf. Țapul-Vf. Mîndra-Vf. Paringul Mare. Ciobanii Gheorghe Danciu și Ion Burci i-au sprijinit cu multă căldură, deși comuna lor (Crasna) a scăpat nemarcată. ■ În județul Olt sînt vacante 20 de posturi de contabili șefi. ■ Dacă în Slatina vîntul bate din nord-vest, și cîteodată bate, atunci coșul microcentralei spitalului județean aruncă fumul în cartierul Crișan 11. Dacă nu, nu. ■ Geaca pe primul loc cu 45 de puncte; Dîbîca 44; Iclod 40. Pe ultimele locuri Gîrbou (17), Cluj-Napoca (17), Apahida (16), Căianu (14). Este situația realizării planului la arăturile de însămînțări (în procente față de suprafața planificată) pe consilii intercooperatiste în județul Cluj. ■ În holul hotelului «Delfin» din Mamaia a fost organizată din inițiativa directoarei acestui hotel, Carmen Răileanu, o interesantă expoziție de caricaturi semnate de copii din mai multe țări, care și-au petrecut vacanța pe litoralul românesc. ■ La restaurantul «Lacto» din bulevardul Magheru chiflele și pateurile stau pe mese nu numai la discreția clienților ci și a... muștelor! În schimb, sticlele de pepsi se servesc uneori cu praf și noroi pe ele. ■ Cantina restaurant «Clujana» are un contract cu un crescător de porci particular: cam 100 kg deșeuri pe zi, contra un porc de 100 kg la 2 luni. Cum cu respectivele deșeuri se pot hrăni vreo 20-30 animale pe an, contractul este foarte avantajos pentru unul dintre contractanți. Întîmplător, desigur, acesta este magazioner, încadrat la forul tutelar, IAFL Cluj-Napoca. ■ «Serviți băutură fără mîncare?» «Nu. Și ce aveți de mîncare?» «Nimic.» A doua afirmație era foarte adevărată. Nu și prima. Dialogul a avut loc luna trecută, la bîrtul de lîngă mina Praid. ■ Ieșit dintr-o izolare seculară, satul Alecuș (Alba) a trăit recent o bucurie pe care n-o poate înțelege cine n-a văzut drumuri practicabile doar cînd nu plouă, și atunci doar cu tractorul sau cu dublă tracțiune. Din această toamnă, copiii vor merge zilnic la școală cu autobuzul la Ocna Mureș. ■ Pomi care sparg norma: merii fermei nr. 1 Sînmiclăuș a IAS Jidvei. Planul pe coroană de pom era de 60 kg, iar ei au dat în medie 90 kg. Recordmărul livezii a dat 375 kg! Inginerul Emil Boancăș spunea că i se va da și un nume acestui «pom nonconformist». ■ Simbătă seara la Clubul tineretului din Blaj. Televizorul defect. În sala de bal 2 fete și 1 băiat ascultă o muzică asurzitoare. În sala «jocuri mecanice» se joacă «pietre». Circiuma de vizavi, plină de tineri, dintre care nici unul nu mănîncă. ■ Geologii spun că rezervele de sare ale României ar ajunge pentru consumul alimentar și industrial al întregii omeniri pe vreo 500 ani de acum încolo. Și încă ei nu știu chiar tot despre inventarul subteran al țării. Așadar, nici după anul 2000 lumea nu va fi mai nesărată. ■ Un afiș-reclamă în vitrina unei cofetării din București (Calea Victoriei nr. 108): «Servim cafea neagră 0,75 ml / 1,40 lei». Asta da, publicitate — subtilă, originală, elegantă pînă la rafinament... ■ Luni seara se redeschide «stagiunea» restaurantului Minion. Frații Chivu anunță premiere care se recomandă singure: calamar, scoici, raci, melci și alte specialități pe care le veți aprecia la fața locului. Sigur, asta dacă veți găsi locuri.

flacăra
evenimente mari
evenimente mici

flacăra

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis; și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Radu Mega** *și domiciliez în municipiul Giurgiu. Fiul meu, Claudiu, suferind de rinită alergică, a fost consultat de doctorul Mihai Iubu (despre care s-a scris și în revista dumneavoastră) și care a opinat să-l internez pe băiat în spitalul din Turda unde îl va opera și se va face bine. Din păcate, pentru a-l interna în acest spital, aveam nevoie de o aprobare pe care nu o capăt. Sub pretextul că «asistența medicală este teritorializată etc.», Direcția sanitară a județului Cluj refuză internarea. Cum este posibil? Doctorul Iubu este un specialist de care au nevoie nu numai cei din județul Cluj. Există o* **literă** *a legii, dar există și un* **spirit** *al legii, spirit pe care îl numim, îndeobște, umanism, grijă față de om. A ținut oare seama de acest spirit semnatarul adresei prin care se «respinge» vindecarea de o boală grea a unui băiat de 16 ani? Mă îndoiesc!*

Nota redacției. *Cazul semnalat și altele merită o cercetare atentă din partea forurilor de resort, iar rezolvarea ar trebui să fie una de* **principiu.** *Într-adevăr, unor specialiști remarcabili — și într-un fel unici — ca doctorul Iubu, ar fi cazul să li se creeze condiții de lucru nu potrivit unor discutabile criterii teritoriale, ci potrivit unor interese naționale ale sănătății.*

În urma unei sesizări apărute în revista Flacăra, Comitetul executiv al sectorului 8 împreună cu Cooperativa de consum Chitila au amenajat pe strada Păcii un chioșc model pentru distribuirea produselor loctate. Chioșcul este, într-adevăr, model, nu la fel însă și aprovizionarea. Întreprinderea pentru prelucrarea laptelui-Mihăiești trimite aici circa 500 sticle lapte — asta la cîteva zile o dată — pe cînd necesarul este de 200 de sticle zilnic. **(Ion Finică,** *București)*

Vă anexez acestor rînduri certificatul medico-legal, precum și numele și adresa exactă a cinci persoane care au fost martori la incidentul consumat în restaurantul «Argeș» din plin centrul orașului Pitești fiind suferind de stomac, neconsumînd băuturi alcoolice și nici alimente acidulate, am refuzat să plătesc în ziua de 27 august o notă de plată prin care eram încărcat, absolut abuziv, cu prețul unei salate. Solicitînd condica de sugestii și reclamații, am fost adement în curtea localului unde 7 ospătari — 3 bărbați și 4 femei — m-au imobilizat, începînd apoi să mă lovească cu brutalitate; la strigătele mele au intervenit cîțiva consumatori care m-au scos din mîinile lor. Publicînd rîndurile de față întreb pe cei în drept ce măsuri vor lua la astfel de comportări ale unor lucrători din comerț. **(Nae Tudor,** *comuna Merișani, județul Argeș)*

Octavian Inceanu, *din Bistrița, ne semnalează — la fel ca și alți cititori, dealtfel — prezența urșilor pe traseul Transfăgărășanului (vezi Flacăra nr. 34). Aspectul este amuzant, desigur, nostimele și — în alte condiții — periculoasele animale devenind acum tovarăși prietenoși de drumeție. Chestiunea se pune însă, credem, și altfel s-au luat și măsurile respective pentru ocrotirea acestor animale ce reprezintă una din frumusețile*

faunei naționale? (Tabele avertizoare, informații în presă etc. privind împrejurarea că urșii au fost aduși aici din rezervații, că sînt mai blînzi și mai neputincioși în fața pericolului etc.)

Prezența unui modest și deloc costisitor indicator plantat la intrarea în Parcul Ștefănescu din Cîmpulung Argeș, care să-i îndrume pe conducătorii auto spre restaurantul, cabana și campingul «Ciobănașul», i-ar scuti pe numeroșii turiști (români și străini) să rătăcească de colo-colo, ambalînd motoarele autoturismelor pe o pantă abruptă, ca să afle apoi că nu aceea e direcția cea bună. **(Dobrescu Ion,** *Cîmpulung Argeș)*

Cooperativa agricolă de producție din Filiași-Dolj se cheamă «Drumul belșugului». Cooperatorii țin mult la această denumire, pe care și-au însușit-o și ca îndemn mobilizator, poate că nu străină de ultima lor inițiativă corectarea acidității solului pe o suprafață de 650 hectare, prin aplicarea de îngrășăminte chimice. Cu alte cuvinte, prin mijloace științifice, pe drumul belșugului. **(Cornel Smarandache,** *Craiova)*

Mă numesc **Sandu Eugenia,** *cu domiciliul în București, strada Berveni, nr. 14, sector 8 și țin să vă aduc la cunoștință că la vîrsta de 73 de ani, din cauza generozității mele și a neînțelegerii de care au dat dovadă frățele și cumnata mea, pe nume Gheorghe și Filofteia Moldoveanu, domiciliați la aceeași adresă cu care am încheiat o convenție legală pentru ca în schimbul casei proprii pe care le-am oferit-o, să-mi asigure hrană și asistență medicală pînă la dispariția mea, convenție pe care n-au respectat-o, silindu-mă să-mi plătesc din puținul meu venit cele de mai sus și ajungînd să dorm într-a magazie de 2/2 care, altădată, folosea la adăpostirea lemnelor, am hotărît să-i dau în judecată pentru a-mi recăpăta drepturile asupra imobilului de la adresa de mai sus.*

Deși pînă acum au avut loc trei înfățișări, cei doi nu s-au prezentat niciodată, procesul amînîndu-se la nesfîrșit.

Vă aduc la cunoștință că sînt bolnavă de ateroscleroză și cer sprijinul revistei pentru ca acest exemplu cras de neomenie care durează de mai bine de 3 ani să fie curmat.

Procesul cu frățele și cumnata mea este înaintat direct la Tribunalul sectorului 8. **(Sandu Eugenia)**

Problema alimentării normale cu apă potabilă a blocurilor din zona de nord a municipiului Bîrlad rămîne încă nerezolvată. Presiunea apei este mereu sub nevoile de consum, iar cei ce locuiesc în blocuri, de la nivelurile III în sus, suferă din pricina lipsei de apă. Noi, cetățenii, înțelegem că problema nu e ușor de rezolvat. Ar trebui însă ca și edilii orașului să înțeleagă că fără apă nu se poate trăi civilizat. **(Ghioc Mitrea,** *Bîrlad)*

Căminul de nefamiliști al Fabricii de prefabricate-Progresul și-a cîștigat o tristă faimă: dincolo de faptul că peste tot aici domnește o murdărie de nedescris, traiul în comun devenind un veritabil haos, cei dornici de a viețui omenește sînt împiedicați de scandaluri, țipete, cîntece, ba chiar și de adevărate meciuri de fotbal disputate pe... coridorul blocului. În zilele de plată retribuțiilor cei certați cu legile civilizației și ale bunului-simț creează un adevărat vacarm — binecunoscut sectorului de miliție. Nimeni nu poate face nimic pentru a curma aceste fapte reprobabile? **(Ștefan Iordănoiu,** *București)*

Locuiesc într-un nou și frumos cartier al Capitalei, Berceni Sud V. În fiecare zi aici se mută noi locatari. Înțelegem că problema instalării de noi posturi telefonice la domiciliu necesită un anume timp. Am dori însă să putem beneficia de serviciile citorva telefoane publice în zona Bulevardului C. Brîncoveanu, de pildă, nu există nici unul, cel de la capătul troleibuzului 95, singur dealtfel este în permanență defect. **(Nicolae Tokacek,** *București)*

Sînt **Iancu Maria,** *pensionară din București, și vreau să vă aduc la cunoștință purtarea incalificabilă a diriginților oficiului poștal nr. 4 din Capitală. După ce, din vina acestui oficiu, am fost pusă pe drumuri pe motiv că nu se găsește talonul să-mi plătească pensia și m-am plimbat pe la diferite instituții, cînd am revenit cu adeverința pe care mi-au cerut-o, diriginții oficiului m-a insultat grav și m-a brutalizat. Nici pînă astăzi (scrisoarea a sosit la 4 august — N.R.) nu mi-am primit pensia.*

Mă numesc **Ganea Ștefan,** *iar adresa mea actuală este:* **Timișoara, str. V. Lucaci nr. 18, bl. B1, scara C, ap. 14, Zona Tipografilor.** *În anii 1943-1945, pe cînd eram în detașare de la Brașov la Caransebeș am legat o strînsă prietenie cu* **Gheorghiu Aurel,** *originar din Galați. Din anul 1945 nu mai știu nimic de el. Vă rog din toată inima să publicați aceste rînduri care, poate, vor mijloci o reîntîlnire cu bunul meu prieten și tovarăș de muncă. Vă mulțumesc!*

Despre activitatea Întreprinderii cinematografice Maramureș n-aș avea decît cuvinte de laudă. Dacă... De cîtăva vreme nu mai poți intra într-o sală de cinematograf din Baia Mare fără ca, odată cu biletul de intrare, să nu fii obligat să cumperi și un buletin de participare la nu știu ce concurs. Dacă într-o săptămînă, de exemplu, vrei să vezi trei filme, te pricopsești și cu trei buletine. Nostim(?!?) e că pe buletin scrie negru pe alb: la concurs nu se poate participa decît cu un singur formular. **(Teglaș S. Aug.,** *Baia Mare)*

Primim la redacție:

«Elenei Hrim *(gestionară Loto-Pronosport în Slatina) i s-a desfăcut contractul de muncă fără nici un temei, ea urmînd a fi reangajată, așa cum s-au pronunțat și instanțele de judecată locale...»** *(Procuratura județului Olt)*

«Elenei Ifrim, *fostă gestionară, i s-a desfăcut contractul de muncă pentru că a prezentat o lipsă în gestiune în valoare de 1 447 lei...»** *(Administrația de stat Loto-Pronosport, sucursala județeană Olt, Slatina)*

N.R. — Am putea crede, comparînd cele două răspunsuri ale unor instituții de stat, că avem de-a face cu o mostră de umor involuntar. Fiind însă vorba de soarta unui om...!?

Am rămas orfan de la vîrsta de șase ani. Am fost crescut într-o casă de copii unde am primit ocrotirea și educația necesară pentru a deveni un cetățean demn al țării. Apoi, cu ajutorul nemijlocit al statului am reușit să fac școala generală, liceul, apoi am intrat în producție pentru a mă putea întreține. În iunie 1974 am absolvit cursurile Facultății de istorie din București, fără frecvență, obținînd diploma de licență. M-am adresat tuturor inspectoratelor școlare județene din țară cerîndu-le sprijin pentru ocuparea unui post de profesor de istorie — profesie la care am ajuns după atîtea și atîtea greutăți. Peste tot am fost primit cu amabilitate, dar fără vreun rezultat concret. Pe de altă parte, Ministerul Educației și Învățămîntului, căruia m-am adresat în scris, îmi răspunde să mă adresez unui inspectorat județean. **(Oltean P.Vasile,** *București)*

M. Coman *din Galați ne-a semnalat o seamă de neajunsuri în activitatea comercială și de alimentație publică din Țiglinele Galoțului. Din răspunsul primit de la Consiliul Popular Municipal, căruia i-am remis sesizarea, reiese că ea este justă, în bună parte, și că s-au luat măsuri pentru înlăturarea lipsurilor existente și prevenirea altora*

Vinificatorii din Aliman ai Întreprinderii viei și vinului Constanța se pregătesc pentru premiera oenologică a acestor ani: struguri obținuți de pe noile plantații ale cooperativelor agricole din Aliman și Dunăreni, aflate în al treilea an, vor da posibilitatea obținerii unuia dintre cele mai prețioase soiuri de vin din cîte se cunosc. **Marlotul.** **(Iorgu V. Vasile,** *Constanța)*

Sîntem un grup de absolvenți ai Facultăților de construcții din București, Iași, Cluj, Timișoara, repartizați la întreprinderea de construcții și montaje siderurgice din Galați. Am fost primiți aici cu căldură, fiecare la locul său de muncă. Necazul nostru însă e acela că — pentru a locui — ni s-au pus la dispoziție oportunele unei scări a blocului C.2 din cartierul Țiglina II condițiile sînt, aici, sub orice critică — instalații sanitare defecte, materiale depozitate pe scări, geamuri sparte, șeancuri de lemele de parchet etc. **(Hîrtescu Gh.,** *în numele unui grup)*

Sesizez calitatea cu totul necorespunzătoare a pixurilor din plastic de producție autohtonă. Este un obiect minuscul, desigur, dar absolut necesar în diversele compartimente ale activității noastre. Oare acest pix din plastic merită a fi cumpărat de nenumărate ori într-un an, mulțumindu-ne doar cu explicația costului său scăzut? **(Viorel Ostafe,** *Dorohoi)*

Gestionarul magazinului alimentar nr. 1 din orașul Vînju Mare, jud. Mehedinți, își permite să încalce grav orarul de funcționare al unității și să sfideze zecile de cetățeni adunați la ușa magazinului în așteptarea începerii vînzării. Un exemplu în dimineața zilei de 2 septembrie, magazinul s-a deschis la ora 7.20 în loc de 6.30. **(Prof. Constantin Boroancă,** *Vînju Mare)*

În ultimul an, la întreprinderea «Metalurgica» din Iași s-au pus în funcțiune, concomitent, patru noi capacități de producție: trei linii pentru lamino-

oare (de 89, 114 și 220 milimetri) și una pentru profile. **(Eugen Oprea,** *directorul tehnic al întreprinderii)*

Mă numesc **Ștefan Buiculescu** *și locuiesc la Craiova. De mai mulți ani de zile îmi petrec concediul de odihnă în satul Coștui, comuna Rona de Sus, județul Maramureș. Dat fiind că aici există izvoare de apă cloruro-sodică iar așezarea pitorească a satului, clima și mai ales bunăvoința oamenilor oferă condiții minunate pentru odihnă și sănătate, aș propune ca, fără prea mari investiții, să se întreprindă unele lucrări strict necesare de amenajare, folosindu-se din plin larga inițiativă a localnicilor, hărnicia și dorința lor de a participa prin muncă patriotică la efectuarea lucrărilor necesare.*

Miliția județeană Suceava ne confirmă că sesizările făcute de cititorul nostru **Constantin Condrea** *privitoare la comportările gestionarului Serghei Ștefan de la chioșcul de legume-fructe din satul Benia, comuna Moldova Sulița, corespund, în bună măsură, realității. În prezent, numitul gestionar este în cercetarea organelor de miliție pentru tentativa de delapidare și abuz în serviciu, urmînd ca dosarul să fie înaintat Procuraturii locale cu propuneri corespunzătoare. Se confirmă de asemenea că Serghei Ștefan obișnuia să consume băuturi alcoolice în timpul programului și uneori să lipsească de la program.*

Cupoanele textile, fie ele și greu vandabile, nu trebuie disprețuite. Așa a hotărît conducerea Uniunii județene Mureș a cooperației meșteșugărești care a și contractat cu reprezentanții comerțului livrarea unei cantități de confecții realizate din cupoane, în valoare totală de peste patru milioane și jumătate de lei. **(Varody Peter** *— Tg. Mureș)*

M-am mutat de curînd în noul ansamblu de locuințe Aurel Vlaicu din Arad. Chiar dacă s-a mai scris, vreau să menționez și eu **originala** *și* **inventiva** *modalitate de a delimita blocurile (care și așa seamănă între ele) nou construite aici, spre exemplu există o serie de blocuri denumite 1 B1, 1 B 2, și... 2B 1, 2 B2, ori 1 A1, 1 A 2, 2 A1, 2 A2, și tot așa. Poștaș să fii, și tot nu cred că te-ai descurca ușor cu astfel de «adrese».* **(Flavian Jivu)** *Arad)*

POȘTA REDACȚIEI

Gheorghe Adam — Urziceni. Așa cum ne informează Consiliul Popular al orașului Urziceni, problema dumneavoastră și-a găsit rezolvarea. Azi fost încadrat la Întreprinderea de cultura și fermentarea tutunului ca primitor-distribuitor.

Stan Ioniță — comuna Miroși (Argeș). Direcția pentru probleme de muncă și ocroturi sociale ne-a informat că vi se va atribui un bilet de tratament. Prezentați-vă, la data fixată, cu actele necesare.

Grup cetățeni — Craiova. Scrisoarea dumneavoastră semnalează o serie de neglijențe grave. Dar cum le putem lua în considerare dacă nu nominalizați grupul?

Traian Dobrinescu — Pitești. În cazul dumneavoastră e vorba de autoritatea unui lucru definitiv judecat. Cu alte cuvinte, justiția și-a spus cuvîntul, iar noi nu mai avem nimic de adăugat.

Dan Gheorghe — Ploiești. Vrem să vă ajutăm, dar dați-ne de știre unde vă putem găsi.

MARGA MEDELEA

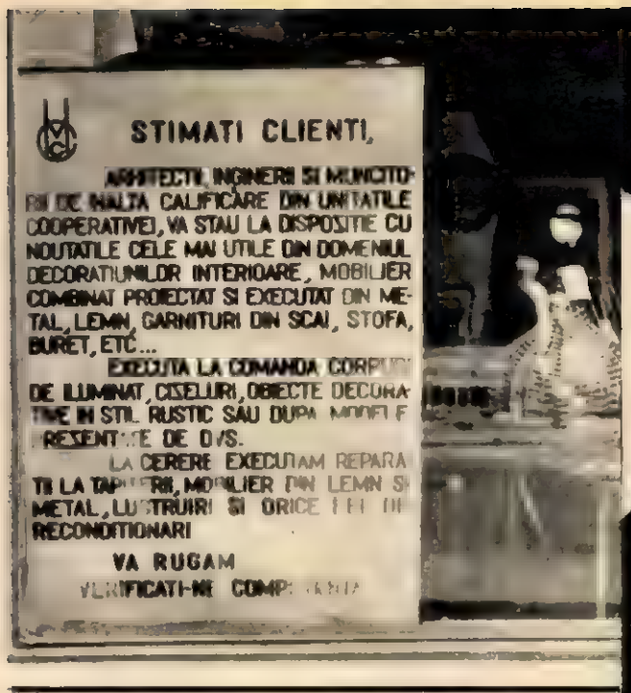

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

o profesie — în exclusivitate — a acestui secol

REGIZORUL DE FORME

Pe Calea Victoriei s-au deschis — nu de multă vreme — trei magazine ale Cooperativei «Metalo-casnica». Deși firmele indică o anume specializare a fiecăruia, magazinele se ocupă, în fond, de unul și același lucru: interiorul locuinței dumneavoastră. Pentru ca treburile să fie, din capul locului, foarte clare, precizăm că, atît mobilierul cît și feluritele produse de interes decorativ oferite cumpărătorului, aici, în centrul Capitalei, în fața Muzeului național de artă populară, intră — toate — în categoria cuprinzătoare a kitsch-ului. Cititorul, care are unele nelămuriri asupra înțelesului acestui termen, trebuie să știe că el desemnează prostul-gust artistic și prostul-gust, în general. Magazinele despre care scriem pun în circulație, în serii destul de mari, lampadare «moderne», «florentine», «empire» ș.a.m.d. — cu pretenția unui stil istoric, cum se poate vedea — replici oribile din plastic ale unor eroi de seriale televizate, o gamă variată de lucruri de fier forjat vopsit cu duco negru, fotolii din sîrmă și răchită în cele mai absurde forme, fel de fel de elemente de decorație a interiorului din tablă de aramă bătută, mobilier la comandă, imitînd cu un considerabil procent de vulgaritate modele din reviste străine de toată mîna. Vînzătorii informează cu amabilitate pe cei interesați că «Metalo-casnica» poate împlini, la comandă, orice fantezie în materie de decorațiuni interioare — de estetică a locuinței, s-ar zice — pe tipicul, firește, al celor prezentate în magazine. Producția cooperativei are girul președintelui său, inginerul Mihai Tănase — transferat din învățămînt — și pe acela al arhitectului Marius Ionescu.

Astfel de magazine sînt multe în București și în țară. Calitatea producției comercializate prin ele face o foarte bizară medie între gustul producătorului și al cumpărătorului. Că forma și funcțiunile obiectelor din magazine sînt avizate — între alții — de ingineri și arhitecți, este, pînă la un punct, firesc. Ce este nefiresc e faptul că în echipa care decide producția de serie a bunului de larg consum lipsește designerul. Un veritabil cerc vicios: lipsește pentru că lista de funcțiuni a cooperativei — și, în general, a oricărei întreprinderi — nu-l cuprinde; cooperativa nu cere un designer fiindcă nu știe la ce i-ar putea folosi și, mai cu seamă, fiindcă n-are de unde să-l ia. Învățămîntul nostru artistic superior — la care s-a alipit, de cîțiva ani, cam pripit secția de forme industriale — dă un număr neînsemnat de absolvenți (designeri) anual!

Orice discuție publică asupra situației designului se întemeiază pe Directivele de partid și de stat pentru dezvoltarea programată a României. Dacă la începutul acestui articol ne-am referit la unele obiecte de interes familial, am făcut-o pentru că tot cetățeanul e dispus să considere dezvoltarea unei industrii — a celei ușoare, de pildă — pornind de la interesele cotidiene. Designul însă nu e doar problema unui grup de specialiști. În seria de articole pe care o deschidem acum vom încerca să dovedim un adevăr al industriei moderne: importanța designului.

•

Persoana care trebuie să pună armonios în relație forma și funcțiunile unui produs este designerul, «un profesionist al proiectării formelor, care nu e nici pictor, nici arhitect, nici sculptor, nici inginer, nici economist, nici ergonomist, dar este cîte puțin — și puțin în chip esențial — din toate. Un creator ce seamănă mai degrabă cu dirijorul sau regizorul. El modelează elemente foarte disparate».

Am citat o definiție a prof. dr. arh. Paul Constantin, cadru didactic la Secția de forme industriale (design) a Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu» din București. Tovarășul profesor, cu experiența și competența-i recunoscute, discută — în cele ce urmează — cîteva din chestiunile fundamentale ale momentului în design.

«Designul acoperă o sferă de activitate foarte mare, ce tinde să cuprindă treptat ansamblul mediului nostru ambiental. În acest tot, industrial designul reprezintă doar o ramură; pe lîngă designul comunicațiilor vizuale, cel ambiental și arhitectural, cel al sistemelor ș.a.m.d. Dar chiar luînd în considerație numai industria, nu încape îndoială că rolul designerului în producția de serie este de prim ordin. Designerul contribuie în mod esențial la aceea ca produsul industrial nu numai să răspundă exigențelor unor pături sociale foarte largi, dar să și propună un standard de viață mai ridicat.

În Raportul la Congresul al XI-lea al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: «În centrul activității ministerelor, a celorlalte organe centrale, a unităților economice, a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru partid, va trebui să stea ridicarea nivelului tehnic și a calității produselor».

La îndeplinirea unor astfel de sarcini, hotărîtoare pentru viitoarea dezvoltare a țării noastre, trebuie neapărat să colaboreze și un foarte mare număr de designeri, temeinic pregătiți. Or, actualele secții de design de la Institutele de arte plastice din București și Cluj-Napoca sînt nu numai forme pedagogice tranzitorii pînă la crearea în viitor a unui institut independent de design; dar au și o capacitate foarte mică. Așa, de pildă, secției de la București, care a primit din 1969 pînă anul trecut între 12 și 15 studenți anual, i s-a redus anul acesta școlaritatea la 9 locuri în anul I. Nu încape îndoială că și numărul de 15 studenți anual e infim față de nevoile țării. Dar e curioasă tendința de a mai și scădea din acest număr atît de mic, inexplicabila neglijare a domeniului se manifestă și într-alt mod: anul acesta a absolvit a treia promoție. Absolvenții au primit o diplomă care atestă un tip de pregătire profesională — conform cu programa de învățămînt a secțiilor — dar profesia de designer nu există în nomenclatorul oficial de funcții. Ca urmare a acestei stări de fapt, tinerii specialiști nu-și pot exercita profesia la nivelul capacității, neavînd putere de decizie, fiind încadrați pe posturi cu alte obligații decît acelea pe care ei le pot onora. Sigur, asimilarea de produse noi în circuitul care vine reproiectările vor fi făcute cu actualele cadre din industrie, cu oamenii care — și pînă acum — au arătat remarcabile eforturi de conciliere între o pregătire îndeobște politehnică și cerințe care privesc direct estetica formelor industriale. Asta însă nu poate dura la infinit. Este nevoie de un învățămînt specializat, de cadre didactice pentru design — și, implicit, de un program de urgență pentru calificarea lor — de un număr mare de absolvenți.

În 1974 s-a desfășurat la București Seminarul național de design, organizat de Asociația română de marketing, în colaborare cu patru ministere, trei institute de învățămînt superior și o uniune de creație. Ar fi, cred, foarte utilă o anchetă care să prezinte opinia unor ministere și a conducătorilor unor mari întreprinderi industriale privind necesarul de cadre de tip designer».

TUDOR OCTAVIAN ■

dispoziții imaginare, oameni reali dar nepotriviți

Prin natura preocupărilor mele ajung destul de des pe plaiurile dobrogene. Sigur că da, zborul pescărușilor mă doare în continuare, cu alte cuvinte înțeleg peisajul, dar, nici oamenii, cum este și firesc, nu mă lasă indiferent. Discut cu muncitorii noului șantier naval, cu portarii, cu casierii, cu impiegatul de mișcare de la gară, și o fac convins că ei sînt aceia care concret, zi de zi adaugă peisajului edificii cît mai frumoase, muncindu-le cu mîinile lor și cu mintea. Nu pot deci rămîne indiferent la lucruri care alterează bunele noastre impresii despre un oraș și scurtcircuitează relația dintre cei veniți la odihnă sau tratament și personalul retribuit și deci obligat să-i servească. Nu le cerem de fiecare dată să se poarte exemplar, dar pretindem totuși o comportare în limitele legilor în vigoare. Acum cîteva zile am devenit posesorul unui tichet eliberat de către centrul de cazare «Saturn», aparținînd orașului Mangalia, care-mi dădea dreptul de a locui 7 zile în hotelul care poartă chiar numele localității, Hotel Mangalia, construcție complexă. Am stat trei zile în condiții civilizate și m-am putut ocupa de acele treburi de care te simți îndemnat atunci cînd ai în mînă un aparat de fotografiat și în conștiință o continuă chemare spre ceea ce este pur și autentic. Dar aceste frumoase zile au luat sfîrșit brutal și pe alocuri penibil. Ducîndu-mă în cameră, deci în a 4-a zi, fiind aproape de miezul nopții, mi-am găsit lucrurile împachetate într-un sol de boccea. Într-o cămașă de-a mea erau aruncate de-a valma peria de dinți peste biscuiți, aparatul de ras din fier brut în basculeți, «Ziua cea mai lungă» și «Pivnițele Vaticanului» fuseseră îngrămădite în punga cu zahăr de-o mînă care, se vede, că demult nu mai deschisese o carte, iar Ness-cafe-ul era răsturnat pe niște rolfilme expuse. Destul de neprețărit pentru asemenea împrejurări, am telefonat totuși (telefonul se afla încă la locul lui!) la recepție. De aici mi s-a spus: «Coborîți și vorbiți cu tovarășa directoare!» Am coborît și cu o voce absolut decentă am întrebat cărui fapt datorez strîngerea forțată a bagajului meu. Viorica Stănescu mi-a răspuns că trebuie să evacuez camera de urgență. Apreciind că sînt destul de evacuat, am susținut că am tichet pentru 7 zile și că îndeobște pasagerii unui hotel nu sînt scoși într-un asemenea mod. Spre stupefacția mea, mi s-a răspuns că acestea sînt dispozițiile și că orice fel de reclamație voi face și oriunde o voi adresa-o, ea se va opri aici. A bătut tare în masa de recepție și apoi mi-a arătat cu degetul sertarul biroului. Cei cîțiva asistenți la această veritabilă criză de grandomanie, care se aflau întîmplător în hol, m-au măsurat lung cu privirea, realizînd, deși cred că nu era cazul, că poți fi umilit și dacă ai păr alb, și dacă ai acte în regulă, și dacă vorbești politicos, și dacă taci. Totul depinde de omul cu care ai de-a face. Am urcat în cameră încuindu-mi ușa, așteptînd ivirea zorilor, cu neliniști de adolescent.

Dimineața am vorbit cu tovarășul Ștefan Manea, vicepreședinte al Consiliului Executiv al orașului Mangalia. Am aflat astfel că Viorica Stănescu a lucrat pînă la 28 mai 1974 la Cooperativa «Radiotehnica» din Constanța, avînd funcție de contabil, apoi, în niște împrejurări pe care nu le-am aflat, a fost numită directoarea celui mai impozant hotel din Mangalia. Nu a făcut nici o școală specială, nu a fost deci nici reciclată, iar atitudinea sa este departe de ceea ce se înțelege prin noțiunea de hotelier. Adică un ambasador al bunului-gust, al bunului-simț, un om care este obligat să te facă, printre altele, să pleci cu cele mai frumoase impresii dintr-o stațiune de asemenea proporții.

Cum spuneam, discut în peregrinările la care mă obligă profesiunea mea cu muncitori direct angajați în producție, cu portari, casieri, impiegați de mișcare, cu moașe comunale, dar cu oameni ca directoarea Viorica Stănescu nu mai simt nevoia să discut, convins fiind că într-un loc de muncă potrivit s-a cocoțat o persoană absolut nepotrivită, și de la înălțimea funcției sale sfidează, desconsideră, jignește, făcînd referiri la niște imaginare dispoziții.

A. MIHAILOPOL ■

ambițiile regizorilor de teatru și viața de fiecare zi

N-avem regizori? Au dispărut regizorii? Fals. Noi nu vom rămîne niciodată fără regizori. Să rememorăm acum, la început de stagiune, numele și calitățile regizorilor care dau contur vieții noastre teatrale de astăzi.

Liviu Ciulei, arhitectul unor spectacole baroce, clocotind de semnificații și de trimiteri în subtext, spectacole gîndite cu luciditate și cu un gust estetic ireproșabil, spectacole-sărbătoare la care publicul participă mai ales în planul conștiinței, eventual al rechizitoriilor intime; Lucian Pintilie, chirurgul care taie în carne vie, care privește întotdeauna dincolo de sensurile imediate ale textului și încearcă să smulgă tumoarea lumii investigate cu tentacule cu tot, cu ultimele rădăcini, ca într-o operație pe creier. Horea Popescu, directorul de scenă de înalt profesionalism, strategul meticulos în stare să manevreze un ansamblu complicat, ca Napoleon la Austerlitz; Dinu Cernescu, impulsiv și superior, artistul inegal și prodigios, cu minte de diamant și cultură polivalentă, trecînd prin toate registrele dramaturgiei cu o ușurință de comentator de presă. Valeriu Moisescu, omul de laborator, tentat de experimente sofisticate, dar cuminte și prudent în fața unor texte care reclamă o viziune strict realistă, autor de spectacole care nu l-au impus încă stilul; D.D. Neleanu, regizor comentat pe nedrept fără entuziasm, omul dramaturgiei de calibru greu, chemat de dramele sfîșietoare, de tragediile care se consumă în spații aparent închise, sufocante dar cu implicații sociale profunde; Dan Alexandrescu, aplecat cu inteligență asupra textului, poate uneori prea expeditiv, grăbit și itinerant; Gheorghe Harag, regizor de excepție, care știe să stimuleze actorii și să le dea senzația că-și inventează singuri interpretarea; Roland Taub, subtil, rafinat, cu montări reglate după un ceasornic elvețian; Mihail Raicu, inginerul pedant al montărilor de ținută intelectuală ireproșabilă; Dan Nasta, autorul unor spectacole contradictorii, narcisistic atunci cînd se distribuie în rolurile principale, profesor excelent de artă teatrală; Mihai Berechet, fost june-prim al Naționalului, regăsindu-se cu greu în postura de regizor, dar realizînd cîteva spectacole de serviciu bune și cîteva chiar de excepție.

Și, în sfîrșit, generația tînără prin Aureliu Manea, entuziast și fabulos, cu condiția să tempereze excesele calofile, servind mai adînc textul decît propriul său vis. Dan Micu, omul serios și grav, care vine sigur din urmă cu o cultură impresionantă, stilist desăvîrșit, repudiind eclectismul care îi amenință pe mulți din generația mai vîrstnică, gîndind spectacolul pînă în cele mai intime detalii; Alexa Visarion, matur și grav, cu suflu tragic; Cătălin Naum, un regizor ignorat de teatrele profesioniste și care a realizat lucruri de excepție la Teatrul laborator studențesc «Podul», cu actori amatori.

Evident că această enumerare e incompletă. Ne oprim aici pentru că ne e greu acum să răscolim statele de funcțiuni pe care figurează regizorii teatrului nostru. Ei se vor întîlni, dealtfel, după cum sîntem informați, într-un colocviu național care va dezbate desigur și problemele relației dintre autori și regizori, dintre actori și regizori, dintre spectatori și regizori etc. Pentru marele public această dezbatere va fi esențială cel puțin dintr-un punct de vedere: ca prin arta lor regizorii să servească atent dramaturgia, să le dea spectatorilor cheia înțelegerii subtilităților textului, să renunțe la excesele de improvizații care încifrează mesajul, pieselor, să absoarbă creator, sintetic, toate experimentele reușite ale teatrului contemporan, să nu renunțe la experiment dar să-l subordoneze convingător ideilor dramaturgiei. Avem nevoie de un teatru ancorat în problematica socială și politică. Avem nevoie de un teatru al actualității. Avem nevoie de un teatru care să facă educație estetică, să elimine excrescențele de natură «kitsch» care abundă uneori chiar în spectacole de ținută. Avem nevoie de un teatru viguros, sănătos, care să proiecteze la lumina rampei momentele ce le traversăm încercînd să trăim la nivelul idealurilor nobile despre om și omenie. Procesul formării omului visat nu s-a încheiat. Omul rămîne mereu perfectibil. Conflictele lui cu sine și cu cei din jurul său sînt adeseori acute, interiorizate, rezolvate prin curaj sau prin lașitate. Recreînd viața, regizorii trebuie să țină seama de aceste realități. În acest sens cerem regizorilor noștri să-și depășească atribuțiile și să participe la crearea unei dramaturgii originale cu valoare de document pentru generațiile care vin, să colaboreze cu dramaturgii, cu scriitorii în mod programatic. Noi încă nu am încheiat cu succes etapa unui teatru realist, adică a unui teatru al adevărului tranșat. Mai sînt încă multe de spus.

ALEXANDRU VLAD ■

virtuțile și servituțile unui cenaclu

A crescut mult în ultima vreme foamea de artă, mai ales în rîndurile tineretului. Sala de concerte a Radioteleviziunii a ajuns renumită nu numai prin calitatea audițiilor, ci și prin faptul că joi seara majoritatea absolută a publicului o formează tinerii melomani, elevi, studenți, muncitori ș.a. Mă duce gîndul în același timp la «joia tineretului», formulă compromisă de unele case de cultură care înțeleg birocratic să ofere tineretului invariabil aceeași seară de dans precedată de o conferință mai mult sau mai puțin interesantă. Tinerii preferă în vremea aceasta să citească o carte bună, să meargă la concerte, la operă chiar (în ultima stagiune s-a observat o afluență sporită a tinerilor la unele spectacole de operă și balet), alții sînt pasionați după teatru, sport și aproape toți după muzica tînără. Poezia militantă a ajuns la rîndul ei să fie căutată cu ardoare. E un truism să afirmi că **tineretul nostru, a cărui competență și putere de selecție în materie de artă sînt impresionante, preferă acele genuri artistice care răspund cel mai bine, în modul cel mai direct, aspirațiilor sale, frămîntărilor, problemelor majore care îl frămîntă.** De aici ignorarea unor formule birocratice de petrecere în comun a timpului liber, de aici slabul gir acordat muzicii ușoare de formulă îmbătrînită, scrisă fără suflu și talent, spectacolelor de divertisment minor, varietăților de orice fel, deci genului distractiv exclusiv.

În aceste condiții au apărut în toată țara, stimulate de experiență — dtă e — a **Cenaclului Flacăra**, multe alte cenacluri care își propun, cu idei călăuzitoare, a face educație prin cîntec și poezie. Unul dintre aceste cenacluri ființează la Brașov și se intitulează **Pro Flacăra**, într-o pornire de sinceră și totală aderiune față de programul estetic, social și politic al cenaclului revistei noastre. De-a lungul unui aproape un an de activitate, cenaclul literar artistic Pro Flacăra a ajuns să numere 20 de membri permanenți, elevi, muncitori, funcționari și studenți, unii recitatori, alții cîntăreți de muzică folk ori de muzică populară. Cu toții mari iubitori ai muzicii și poeziei tinere românești. Poeții lor preferați sînt Miron Radu Paraschivescu, Zaharia Stancu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu.

Am asistat la ședința acestui cenaclu din seara zilei de 10 septembrie a.c. Am rămas foarte plăcut impresionat de virtuțile artistice, de talentul și dăruirea cu care au compărut în fața colegilor lor Adriana Boreica, Pazsi Ildiko și Gheorghe Gheorghiu, cîntăreți folk, Florica Pleșa, Edith Flekhammer și Ștefan Nicolae, recitatori, Rodica Ganea și Nicolae Chifăr, cîntăreți de muzică populară. Mi-a plăcut mult atmosfera de maximă sobrietate, de intimă comuniune cu muzica și poezia. Tînărul muncitor Ioan Bădoi, conducătorul și inițiatorul cenaclului, poet și recitator amator, contribuie prin prezentarea sa la menținerea acestei atmosfere propice oficierii artei.

Dar... (se putea să nu existe și un dar !) membrii cenaclului **Pro Flacăra** au regretat nespus că nu au putut să prezinte spectacolul lor — închinat constructorilor de tractoare care sărbătoresc semicentenarul uzinei lor — în chiar incinta întreprinderii de tractoare, în mijlocul celor cărora le era dedicată manifestarea, deoarece secretarul Comitetului U.T.C. pe întreprindere, tovarășul Dumitru Bolat, a refuzat... Așa că spectacolul lor s-a desfășurat undeva într-o sală în care nu erau decît 50 de persoane, deși chiar și aici ar mai fi putut asista încă alte 50. Intrarea s-a făcut însă pe liste și bănuiesc că înscrierea pe o asemenea listă era destul de dificilă. În sfîrșit, s-au făcut și se mai fac diverse presiuni pentru schimbarea numelui cenaclului (?!) ori pentru includerea sau excluderea din programul recitărilor a unui poet sau altul, după cum e agreat sau nu de cîte un responsabil cu sarcini culturale.

Acum cenaclul **Pro Flacăra** a fost pus sub egida Casei științei și tehnicii pentru tineret, implicit a Comitetului județean U.T.C. Brașov. Avem toate motivele să credem de acum că acest cenaclu se va bucura de tot sprijinul întru împlinirea menirii sale de răspîndire a muzicii și poeziei de calitate în rîndurile tineretului brașovean.

Dar pentru aceasta este nevoie, pe de altă parte, ca și membrii cenaclului să tindă către o continuă perfecționare a mijloacelor de expresie, pentru că recitarea oricum sau «cîntarea» mediocră a unei poezii militante nu înseamnă implicit act artistic și de educație patriotică, tot așa cum se impune diversificarea repertoriului astfel ca ei să reflecte tot ce are mai valoros, la ora actuală, poezia și muzica noastră tînără.

NICOLAE SPIRESCU ■

Irina Petrescu, Liviu Ciulei, două nume pe care le-am întîlnit împreună, pentru prima dată, în filmul «Valurile Dunării». Le-am regăsit alături peste ani, în «Fecioara lumii», ecranizarea romanului lui Eugen Barbu, realizată de Vitanidis. Cinefilii se întreabă, pe bună dreptate, pe cînd un nou film cu Irina Petrescu și Liviu Ciulei, dar regizat poate chiar de Ciulei?

ACTORI PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

ION MARINESCU — un personaj frămîntat al secolului XX.

Fotografie de ELENA GHERA ■

...și totuși, frumos și trist mai sună valsul acela despre scufundarea Titanicului

Ce-ați fi vrut să facă Toma Caragiu din «Titanic vals» de Tudor Mușatescu? Un al doilea Waterloo al Teatrului «L. S. Bulandra»? Piesa depășește condiția teatrului de bulevard, scapără din Caragiale, din Alecsandri, e vecină imediată de epocă și de inspirație cu piesele lui Ciprian, Eftimiu, Kiriței, Sebastian. Actualitatea ei rezidă mai ales prin critica moravurilor de familie. Fără a mai pune la socoteală acea violentă actualitate care ține de critica directă a unor moravuri politice din trecut, prilej de permanentă ironie și de haz bulversant.

Piesa are un succes nebun chiar dacă spectacolul de la Bulandra e inodor, incolor și insipid. Toma Caragiu l-a distribuit în general bine pe actori în roluri, cu unele excepții despre care vom vorbi. A construit din amintiri și din regrete personale un spectacol bun pentru turnee prin orașele de provincie de odinioară. A vrut să se verifice pe sine și în calitate de regizor și n-a reușit. A împrumutat reprezentației un fast de carton, umflînd datele umile ale ambițiilor de familie transcrise chiar de autor. A vrut să fugă de ridicol, de șarjă și de cabotinaj, i-a temperat pe unii actori cît a putut, dar, probabil amuzat de inventivitatea lor debordantă, i-a lăsat adeseori să-și facă de cap. Cu oarecare tristețe. (Mărturisesc că am văzut «Titanic vals» în spectacole de amatori care nu sînt cu mult sub nivelul celui propus nouă de Toma Caragiu!).

Ileana Stana Ionescu interpretează «leoaica» neinduplecată, femeia aflurisită care plonjează în politică jonglînd cu milioanele moștenite prin naufragiul «unchiului Tache», punînd uneori accente de tragediană, alteori de comedie bufă de bulevard cu iz ieftin și vulgar. Tamara Buciuceanu Botez e admirabilă pînă la un punct în bătrîna «șefă de clan» — Chiriachita, dar se trezește adeseori, poate sub influența hohotelor de rîs din sală, șarjînd, exagerînd, împrumutînd grimase, onomatopee și interjecții din recuzita clovnilor de circ. Sarmisegetuza Mariellei Petrescu e exactă, e chiar surprinzătoare pentru posibilitățile de a-și depăși o anume stereotipie în jocul de scenă; actrița e bună interpretă de comedie, bine temperată, bine trucată. Florian Pittiș face din Traian un «mascalzone» care trece de la bărbieritul cu briciul în lighean la cravașa proprietarilor de cai de cursă într-un rol de serviciu îndeplinit cu profesionalism și cu aplomb. Marius Pepino e imens, e hohotitor în rolul lui Rădulescu—Nercea, dar nu are strălucire, nu are parfum și nici măcar entuziasm. Dan Damian în avocatul Procopiu are un licăr de speranță pentru rolurile de compoziție care vor veni de acum încolo. Dan Nuțu este complet picat din lună în rolul lui Dinu, joacă cu gîndul la Hamlet și cu sufletul la jocurile de copii. (Actorul acesta trece printr-o eclipsă de formă și din cauză că e distribuit aiurea.) Valeria Marian nu mai poate face nimic. Nu are putere de convingere. Nu are nici măcar farmec. E fadă.

Ei bine, Ștefan Bănică e absent în Spiridon Necșulescu îi lipsește greutatea necesară personajului. Rolul era pentru Caragiu! L-ar fi jucat admirabil, dar, e adevărat, acest lucru nu l-ar fi dat posibilitatea să se detașeze și să priveacă spectacolul ca regizor...Ștefan Bănică, în schimb, împrumută pînă și gesturile lui Toma Caragiu. Poate fiindcă Bănică are umor. Dar în orice caz se vede că personajul îi stă în gît. Surpriza cea mai mare o constituie Anca Verești în rolul doicei. De la «Un strugure în soare» pînă la acest spectacol nu e un drum prea vesel. Dar poate util.

Decorul «kitsch», aparținînd Floricăi Mălureanu, e bine gîndit!

Sigur că piesa putea fi interpretată altfel. Toma Caragiu e mai prudent aici decît în cupletele sale umoristice sau satirice sau... S-a mulțumit să pună în scenă piesa așa cum am apucat de la bunicii noștri fotografiați în «caietul-program» (dar fără strălucirea lor) și să se joace pe sine cu altă ocazie. În rest totuși frumos și plin de tristețe mai sună valsul acela despre scufundarea Titanicului...

A. DOHOTARU ■

ACTORI PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

VIOLETA ANDREI — o autentică prezență cinematografică. (În fotografie, o imagine din filmul «Alexandra și infernul»)

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

...arta lor există cu adevărat!

În cadrul celei mai mari tabere de tineret din lume — pentru cine nu știe, Năvodari — s-a desfășurat de curînd faza finală a Festivalului artistic al elevilor «România socialistă, țara mea de glorii», organizat de C.C. al U.T.C. S-au întrecut cele mai bune orchestre de muzică populară și ușoară, cei mai valoroși soliști și grupuri vocale etc., aproximativ 4 000 de elevi din învățămîntul liceal, teoretic și profesional, fără a socoti zecile, chiar sutele de mii de participanți la fazele preliminare. În mod normal, o asemenea desfășurare de forțe și talent ar fi cerut o publicitate pe măsură, dar aici s-a aflat principala lipsă a organizării, căreia i-am mai putea reproșa de asemeni slaba utilare a sonorizării: evident, n-ajung doar două microfoane la mulțimile care s-au perindat pe scenă. În rest, o organizare bună, urmărind în primul rînd (și realizînd chiar) crearea de condiții egale de concurs tuturor participanților. De menționat prezența în juriu a unor adevărate personalități ale vieții culturale, fapt care contribuie la întărirea prestigiului acestei tinere tradiții — nume ca Horea Popescu, Lucian Giurchescu sau Vasile Donose, Șerban Creangă, Șerban Cantacuzino constituind tot atîtea garanții pentru obiectivitatea și valoarea selecționării. În afară de relevarea unor talente reale din cele mai diverse genuri, festivalul acesta are marele merit de a pregăti spectatori avizați, atît din rîndurile actualului său public — elevi de toate vîrstele — cît și din cele ale participanților săi direcți, mulțimea aceea de artiști mai mari sau mai mici, care constituie un permanent imbold pentru colegii și care te conving imediat că arta lor există cu adevărat. Iată-i pe cîțiva dintre cei care s-au remarcat la această a IV-a ediție: **fanfara timișoreană**, cu un repertoriu variat și dificil; **grupul vocal al Liceului pedagogic Huedin (Cluj)**; **dansul tematic al formației Liceului din Fetești — Ialomița**, intitulat «O zi obișnuită». Dintre premianții ultimei serii amintim: **Ciuta Onița — județul Covasna**; **formația de muzică ușoară a Liceului «Mihai Viteazul» din Ploiești, bine dozată și acordată**; **«Licuricii» din Aleșd și în general toate dansurile județului Bihor**; splendida «Șezătoare maramureșeană» prezentată de liceul pedagogic Sighetu-Marmației; **«Călușul» Liceului pedagogic din Slatina**; **Matilda Pascal de la Liceul real-uman Negrești**; **orchestrele județului Ilfov**. În mod cert la ediția viitoare vom asista la o diversificare a genurilor premiate, astfel încît o folkistă de talia Mihaelei Popescu din Suceava — rivală excelentă, la cei 17 ani ai ei, pentru Marcela Saftiuc — să-și ocupe locul cuvenit la secția folk, nu locul II la muzică ușoară (!). (Dar despre muzica folk în școli, altădată). Prin cele 124 (o sută douăzeci și patru!) dintre care 80 în fața turiștilor străini de pe litoral, care au astfel prilejul să cunoască etc., etc.) de spectacole, Festivalul demonstrează adaptarea elevilor la acest moment artistic de efervescență politică, precum și faptul că arta se face în continuare cu sufletișu», după expresia unui membru al juriului; atunci cînd, pe lîngă talentul necesar, participanții au pus și suflet, chiar în condiții materiale mai modeste, rezultatele au depășit orice așteptări. Este cazul operei-pop prezentate de județul Mehedinți, un spectacol excelent, după opinia celor care l-au văzut. Desigur că au fost și cazuri de «bătrînețe» la elevi, unii (a se citi chiar «unele județe»)luînd mai puțin în serios acest concurs, achitîndu-se ca de o sarcină oarecare, dar nu acestea sînt reprezentative. Reprezentative sînt nota de angajare a artei, caracterul ei pregnant optimist, de sublimare a preocupărilor cotidiene și, mai ales, originalitatea momentelor prezentate (60 la sută după V. Donose). Această adevărată operație de investigație trebuie stimulată în continuare, pentru ca și pe viitor să se poată spune: «Am venit aici cu speranța de a vedea lucruri originale...» (regizorul Șerban Creangă), pe deplin motivat. Se impune însă îmbunătățirea bazei materiale a formațiilor de muzică ușoară la nivel județean (și, în finală, chiar la nivel central), formații care, față de bogăția ansamblului folcloric, par niște surori mai mici, vitrege și puținel sașii ale acestuia, deși am văzut destui tineri talentați și aici. De asemeni, ar fi util un fel de curs de perfecționare al îndrumătorilor culturali care pregătesc ansamblurile județene, mai ales din punct de vedere muzical, cu care ocazie s-ar putea face și o delicată preselecție a melodiilor ce vor fi prezentate, astfel încît — juriu și public — să nu mai fie nevoiți să asculte de zeci de ori aceleași piese...

Aș dori să închei felicitîndu-i pe participanții la spectacolul de gală și pe realizatorii săi. A fost o manifestare de un înalt nivel artistic, de o calitate care i-a surprins chiar și pe cei care au urmărit zi de zi această a patra finală. Pe cînd propusa finală a finalelor, la București?

CORNEL IONESCU ■

● Există ore cînd pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej aglomerația devine insuportabilă. Oamenii așteaptă să intre la cinematografe și să iasă din sălile îmbîcsite, prost aerisite, prost încălzite etc. (Dar despre toate acestea am mai scris). Într-o vreme era celebră exclamația cu nuanță de avertisment: «Ieșirea prin Sărindarilor». Acum, la unele cinematografe se iese însă tot prin bulevard. Iar vechiul Sărindari, după cum știți, și-a schimbat numele. Bulevardul însă se aglomerează de cetățeni insalubri,care proliferează în jurul cinematografelor; există o categorie de cinefili morți după filmele cu «capturi», cu «pistoale», cu mașini albe și lungi și blonde frapante... îi vezi roind cu bilete în plus, amețind trecătorii pașnici de pe bulevard, vînzînd la supraprețdreptul de a urmări în condiții aproape irespirabile un film. Se pare că împotriva acestei categorii de cinefili agresivi nu există deocamdată nici un remediu, după cum nu s-a găsit nici un remediu pentru «vînzătorii de balene», «ciunga», de flori furate de la cimitirul Bellu sau din grădinile publice, de negustori de verighete false etc... Totuși, ei strică fața orașului. Ce-ar fi să programăm pe bulevard numai filme care să întrețină curățenia, bunul-simț și să stimulăm aplicarea legii împotriva vagabondajului? De cîte ori trecem pe bulevardul cinematografelor ne gîndim la mașinile salubrității, la mașinile stropitoare, la «blindatele» pompierilor, la... ● Odată cu premiera comediei «Elixirul tinereții», spectatorii au crezut, pe bună dreptate, că asistă la redeschiderea stagiunii cinematografice românești. Așteptau ca, în săptămînile următoare, să fie invitați la premiera filmelor cărora li se face, de mai multă vreme, o insistentă reclamă: «Cantemir», «Mușchetarul român», «Orașul văzut de sus». Dar iată că trec săptămînile și... ● La unele cinematografe, la «Central» sau la «Lumina» de pildă, se face o reclamă penibilă, prin diapozitive, excursiilor organizate de O.N.T. Imagini, de cele mai multe ori de prost-gust, semănînd cu niște cărți poștale ilustrate, invită la turism în diverse țări. Reclamă mută, reclamă rece. Însoțită adeseori de acele nelipsite recomandări privind asigurarea la ADAS și asupra pericolului de incendiu în caz de neatenție cu focul. Decît asemenea reclame, mai bine închidem ochii și călătorim prin O.N.T. cu ajutorul imaginației, pe unde vrem și chiar mai bine ca-n... filme! ● Atenție la peliculele mediocre care invadează piața: Lanțuri, Omul din Laramie, Scufundare la mare adîncime, Alo, Taxi!, Strălucirea soarelui etc. Melodrame, sofisticate, melodrame lacrimogene, aventuri răsuflate, împușcături, urmăriri gratuite, suspense grotesc etc. Cu mai mult timp în urmă se hotărîse reprogramarea unor mari succese din istoria filmului, inițiativă salutată de toată lumea și a cărei respectare este așteptată în continuare. ● Cinematograful «Viitorul», despre care s-a discutat atît de mult în presă, rămîne un cinematograf de artă, un spațiu de proiecție destinat, în reluare, filmelor de rezonanță în conștiința publicului, filmelor cu înalt nivel artistic. În această săptămînă însă aici e programat filmul «Toamna bobocilor». De ce nu, de pildă, «Pădurea spînzuraților» sau «Atunci i-am condamnat pe toți la moarte»? etc. Ca să-i respectăm profilul? Nu e prima oară cînd acestui cinematograf i se retrage temporar profilul prin programări de filme care nu întrunesc exigențele promise. ● Abordîndu-l, în holul Teatrului Național, pe regizorul Horea Popescu, rugîndu-l să ne declare cîteva cuvinte despre intențiile sale privind montarea spectacolului «Richard al III-lea» de Shakespeare, acesta ne-a răspuns că «totul e prematur»... și ne-a invitat eventual, prin decembrie» la o repetiție generală cînd se vor contura aceste intenții pe scenă. În decembrie?! Atît de mult îi trebuie unui teatru să pună în scenă o piesă? Septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie? Patru luni? Că să nu mai vorbim de timpul petrecut în lectură la masă. În cîte luni a pus oare în scenă Alexandru Șahighian «Richard al III-lea», acel spectacol uluitor, cu George Vraca în rolul titular? Nu e totuși cam mult pentru pregătirea unei premiere? Desigur, pot exista zeci de scuze. La Teatrul Național se lucrează în paralel la foarte multe spectacole. Dar oare nu vom putea suprima prejudecata spectacolului mare, infailibil, care se tot pregătește, se tot repetă, pînă cînd răbdarea actorilor și a spectatorilor ajunge la paroxism. Ce fel de «productivitate» au, să zicem, teatrele în cazul în care se lucrează atît de mult la o piesă? Repetăm, nu e vorba aici numai de Teatrul Național! Ritmul premierelor e prea lent! Prea lent! Mai ales în orașele de provincie, unde există un singur teatru și unde se lucrează eventual 6-7 premiere pe an!? Ce fel de educație prin teatru se mai poate numi aceasta, cu pauze atît de mari între premiere, cu noutăți puține, dar în schimb cu o activitate de laborator și de culise vădit exagerată?

flacăra literară

OPINII

nu negăm „experimentul" critic, dar...

Ca orice cititor interesat de problemele literaturii, urmărim și noi atent diferitele dezbateri în legătură cu starea actuală a poeziei, prozei, dramaturgiei și criticii noastre, dezbateri ce au loc în mai toate revistele literare. De vreme ce se practică atît de frecvent, desigur că aceste dezbateri sînt și necesare. Numai că în foarte multe cazuri, participanții la aceste binevenite colocvii se mențin prea olimpian în sfera generalizărilor și a abstracțiunilor neutre, atemporale. E ceea ce se întîmplă, mai evident, cu discuțiile asupra criticii literare, care oricît s-ar vrea cît mai în pas cu unele modele în vogă în alte țări, nu trebuie, după părerea noastră, să ocolească problemele specifice ale momentului mișcării literare autohtone.

Vrem să fim bine înțeleși. Nu negăm «experimentul» critic și nici tentativa de înnoire a mijloacelor critice. Dar, credem că nu poate fi prea utilă o dezbatere asupra criticii fără a nu se lua în discuție chipul în care se analizează și se apreciază de către critici poezia, proza, dramaturgia.

Dacă în momentul de față avem critici, din toate generațiile, atenți la analiza adecvată a operei literare, nu putem eschiva faptul că sînt alții, nu puțini, care se rezumă doar la interminabile divagații, opera fiind în acest caz un simplu pretext pentru etalarea unor presupuse idei. Nu se poate afla din ascfel de consemnări ce a gîndit și ce a vrut să ne comunice autorul discutat. Se pot da numeroase exemple de recenzii și cronici în care găsim doar niște vagi impresii exprimate cît mai alambicat și năucitor. Cad citeodată în acest păcat și critici experimentați. Ne vom opri, din cauza spațiului, doar la un singur exemplu. E vorba de un critic valoros, de fine intenții și congruente considerații, pe care semnatarul acestor rînduri îl prețuiește în mod deosebit. Recent, criticul se oprește într-un număr al **României literare** asupra cărții de poezie **Apologii** de Gheorghe Grigurcu. Aprecierile criticului se mărginesc aproape în exclusivitate la capacitatea de exprimare a poetului. Spune criticul: **«Tot ce a gîndit și simțit participă, fără vreun rost dureros, la *FORMULARE*».** Ni se vorbește apoi de *«METODA* **poetului, o metodă care nu stînjenește emisia naturală a gîndirii lirice»** și așa mai departe fără a ni se spune ce gîndește și simte poetul și nici căror gînduri și simțiri servește enunțata metodă. Articolul se intitulează **Definiții lirice**; de prisos să mai precizăm că un poet se **definește** și prin ce exprimă, și nu numai cum exprimă.

Deci e bine, credem, ca în dezbaterile asupra criticii, să se discute, mai la obiect, și modul cum înțeleg reprezentanții acestei discipline să integreze opera în circuitul valoric al literaturii *necesare momentului*, dar investită și cu atributele perenității.

TRAIAN ȘTOICA ■

CONSEMNĂRI

fizionomia unui critic complet

Într-o lume în care ritmul informațiilor este imposibil de controlat, în care evoluția, progresul economic și social sînt extrem de rapide, criticului literar care își asumă judecăți de valoare asupra operelor ce exprimă timpul trăit direct, îi revin sarcini complexe de obiectivare, de exprimare, limpede, redînd încrederea în limbajul simplu, expresiv, convingător. Șerban Cioculescu, în eseul «Problemele criticii și menirea criticului», publicat în *România literară* (nr. 37), atrage atenția asupra polivalenței necesare criticului, om de vastă documentare livrească dar și perfect informat asupra seismelor lumii moderne, asupra transformărilor politice și sociale care, în urma urmei, constituie materia vie a operei literare. **«La stricta specializare se adaugă calitatea contemporaneității, sensibilitatea la nou, mobilitatea inteligenței și capacitatea de emoție estetică, pentru completarea fizionomiei unui critic complet».** Profesorul Șerban Cioculescu pledează splendid și în sentimentul tuturor cititorilor și oamenilor de bun-simț, pentru un artist cu o structură etică nedezmințită», bazată «pe o bună-credință și sinceritate deplină».

Pentru orice critic trebuie să existe un moment al adevărului cînd e necesar să-și facă propriile sale procese de conștiință în raport cu ceea ce profesează, în raport cu ceea ce afirmă în planul literaturii sau neagă. Vine momentul cînd trebuie să fie obiectiv față de el însuși ca să poată fi obiectiv față de opera literară. Deviza lui în interpretarea fenomenului literar rămîne, după părerea profesorului Cioculescu, aceeași cu a vechilor istorici: sine ira et studio.

DAN VLAD IONESCU ■

CAP LIMPEDE

● Între altele vom avea «plăcuta» surpriză să-l întîlnim, în revista «Vatra» și pe Mircea Iorgulescu cu un articol («Narativ și Dramatic») reluînd afirmații și idei din cronicile precedente, despre romanele lui D.R. Popescu. Prolificul critic, care deține rubrici permanente la trei reviste de primă importanță, «România literară», «Convorbiri literare» și «Luceafărul», în timp ce numeroși tineri talentați sînt publicați cu lingurița — publică din vasta sa activitate și la restul celorlalte publicații. Ghicim însă din fotografia criticului, apărută în «Convorbiri literare», o dramă interioară: nu există încă în țară suficiente reviste pentru capacitatea sa productivă.

● În revista «Familia», Ovidiu Cotruș a ajuns la episodul XX: din studiul dedicat operei lui Mateiu I. Caragiale. În acest din urmă eseu se discută despre tipologia și modul de construcție a personajului. De asemenea, merită a fi amintit articolul-dezbatere «Estetică, artă, frumos», aparținînd lui Radu Enescu. Cronica literară este susținută, în stilul său tradițional, adică năucitor, de Gheorghe Grigurcu. Este de mirare cum se pot amesteca la un critic considerații subtile, inteligente, cu tot atîtea locuri comune exprimate într-un limbaj pe lîngă care suprarealiștii par niște inocenți copii cu ochi albaștri și obraji bucălați. Iată o probă din aceste nefirești împerechieri, din cronica la «Simțul practic» de Al. Paleologu. „Energia sa intelectuală (a lui Al. P.) se consumă în «Actul originalității» (o anume exhibiție presupusă ca o compensație a *programaticei jugulări* a vieții interioare) într-o tensiune spectaculoasă a «efectului»" etc. A se observa sintagma «programatică jugulare» cu totul inedită în critica românească, de la origini pînă în prezent.

PAUL DUGNEANU ■

ATITUDINI

„gîlceavă" cu „înțelepții"

Rămîne de luat în seamă omul care urmărește din anonimat fenomenul literar. Opinia lui contează. El intră în «gîlceavă» cu «înțelepții». În cititorul conștient și nedelicat în opțiuni Poezia are un aliat și poate chiar mai mulți. El nu va judeca niciodată o carte, cum zicea cineva, în funcție de caligrafia autorului. De-înțeles, așadar, de ce acest cititor va merge numai alături de poetul cu care se simte contemporan printr-o solidaritate a sensibilității. Manufactura o respinge tăios. Producțiunile anoste, fie ele și drăgălașe, le respinge în virtutea acestui fenomen de resincronizare a mecanicii sentimentelor. A tot acorda indulgențe, cecuri în alb bunăvoinței și sinceității rău înțelese în artă e tot una cu a te complace în mediocritatea cea mai plată. Îi oferă oare harta poeziei actuale acestui cititor de vocație, sentimentul că e contemporanul ei nesimulat? **That is the question.** Ce zic criticii, «ocotiți pe drept cei mai distinși în materie, despre chipul în care scrie acum bunul poet român? Dacă e să ne referim la recentele discuții din presă pe această temă, e greu de tras concluzii senine. Căci iată ce spun negru pe alb oameni cărora tocmai receptivitatea nu li se poate contesta. Eugen Simion e de părere că «apar multe versuri ce suferă (...) de literatură», că «discursul poetic nu *ne spune nimic*», că se «mimează un tragism al existenței». La rîndu-i, Ov. S. Crohmălniceanu resimte «de la o vreme, un foarte răspîndit epigonism». Are convingerea că uneori «se scrie o mare cantitate de poezie publicabilă, dar puțină care să izbească prin noutate». Mai mult, după părerea sa «se face simțită o anumită tiranie a modelelor», iar o «parte a poeziei patriotice (...) are la origine un scăzut simț politic. Vrea să celebreze evenimentul dar, paradoxal, este lipsită tocmai de conștiința istoriei». Al. Piru depistează «un mod stereotip de a scrie» care, nefiind poezie, e doar «exercițiu, uneori pastișă». Pentru Lucian Raicu, «o întinsă parte a liricii de azi suferă (...) de lipsa plauzibilității». Constată că «slăbiciunea poeziei» trebuie căutată «la un nivel mai înalt, chiar și acela al originalității construite, neocolind nici «vîrfurile» (...) La originea insatisfacției e un tip de afectare «poetică», de abuz imagistic, de proliferare a limbajului poetic». După Dan Cristea, «există o monotonie reală, un manierism al expresiei lirice». Componentele unei anume poezii sînt «grandiloc vența, afectarea marilor trăiri, artificiul. (...). Cel mai supărător și prin rudimentaritatea gîndirii care îl declanșează este lirismul cavernos pseudoezoteric, pseudoexistențialist, pseudoexpresionist etc., înconjurat de tenebre și într-un total divorț cu lumea înconjurătoare. La fel de categoric, Laurențiu Ulici subliniază prezența unei poezii «care nu are legătură cu sensibilitatea epocii noastre, cu modul nostru de a înțelege patriotismul. (...) Nimic din conținutul contemporan al patriotismului (...) nu se poate citi (...) în asemenea compuneri».

Comunicarea poetului cu lumea nu e o bagatelă. Oricum ar fi privită, lirica depune mărturie despre un timp. I se cere chiar reacție la evenimente ca să-și asigure, nu e un paradox, dreptul la perenitate. În adeziunea liricii la realitate, știind cu fața la prezent, ca să împrumutăm o afirmație, rezidă și adeziunea cititorului de care aminteam mai sus. Poezia trebuie să fie contemporană cu acesta. A fi contemporan cu publicul nu e o vorbă oarecare, de spus la «pomeni academice», cum ar fi zis Camil Petrescu. Dar, oare în ce măsură critica trece dincolo de aceste constatări? În ce măsură contribuie direct, prin intervenții prompte și analize profunde la eradicarea unor fenomene ce l'agelează poezia adevărată a timpurilor pe care le trăim? Cum se aplică toate cele sesizate mai sus, în viața literară curentă, la actul poetic imediat, atît în presa literară cît și în cartea de poezie girată de edituri?

VLADIMIR UDRESCU ■

CRONICA LITERARĂ

romanul existenței poetice

Cartea prințului (1973) era succint rezumată în aceste cîteva memorabile versuri: «Și iarăși mi se pare că-nțelegi/ că mă retrag prin pulberea fierbinte/ cu iepurii mei șchiopi, cu foștii regi/ într-o orbită fină de cuvinte». Textul vorbește de la sine. Avem deja acum o idee despre întreg registrul liric al poeziei lui Florin Mugur, care ni se dezvăluie într-o statornică unitate de ton și figurație simbolică. Aparent cel puțin, artistul se închide cu multă discreție într-o lume iluzorie, a cărților sale, cu personaje fictive și ele, dar familiare, într-o stare de prelungită hipnoză lirică, dispoziția normală a celui ce nu mai percepe lucruri, ci doar cuvinte. Aceeași atmosferă, poate chiar același stil se repetă în *Roman*, ultimul volum. Pericolul e de a cădea în manieră (convingere ce rezultă mai mult din inevitabila dezintegrare a unei formule, cultivate metodic, pînă la saturație, și care se cere desigur înnoită). Resurse mai există, în orice caz. Poetul pare sedus de propriul său chip (interior), peste care așază masca prințului (grație și decadență). Se automistifică deci și nu fără subtilă ironie, acceptă regulile unui ceremonial mai degrabă livresc, rigid, în care poate nici nu mai crede.

În *Roman* poemele nu ritmează propriu-zis nici o acțiune. Evenimentele, cîte sînt, aparțin unui trecut imaginar și sînt configurate eliptic (mai puțin narativ). Numai în măsura în care cartea se substituie vieții (ca posibil «roman»), titlul accentuează și el convenția poetică. În erotică, Florin Mugur e un sentimental (de obicei) lucid. Mai puternică decît orice se dovedește atracția poeziei: «dar eu mai scriu un vers și încă unul/ (...) și verbele înfulecă grăbite/ zgomotul părului, băieții, pieptenul/ de tablă gri. Vreau s-o sărut, o las să vie// dar cineva-ntre gura mea și-a ei/ așează lent o foaie de hîrtie». În schimb, triumful erosului este celebrat în imagini ignice, temperate ușor (aluziv) prin reflecție: «Ea vine înmărmuritor de palidă/ cu gesturi iuți ca focul, risipite/ în toate părțile bibliotecă-n flăcări// și cărțile arzînd se smulg din rafturi/ frunți pilpîind se prăbușesc cu zgomot —/ sărut în aer plînsetul hîrtiei.» Altfel, impresia e întotdeauna de nesiguranță, de plutire incertă.

Mai există și alte ipostaze erotice și feminine în poemele din volum. Prezența femeii e oricum de neînlocuit. Absența iubitei are într-o poezie efecte catastrofice. Atunci mitul se destramă; dispare orice sens. Prințul (și odată cu el poetul) își pierde identitatea. Senzația e *de urît* (*urîtul* arghezian?) și de cădere morală: «Și totuși prea ar fi urît să nu revii./ Se-ntunecă în cărți (...)// ...Fără tine/ decade capul meu regal, cobor// trist, într-un vis penibil. Fără tine/ totul e tremur stins și dezonoare./ Redevin rău și asemănător». De la Baudelaire încoace marea lirică erotică e extrasă îndeosebi din complexul etic și distorsiunea simțurilor.

Solar nu e Florin Mugur nici cînd evocă peisajul sudic. Chiar o poezie dedicată soarelui anticipează sfîrșitul (nu numai cel cosmic): «Și cînd se va sfîrși, eu cui rămîn?/ Se face liniște, se face întuneric...» Tristă e și *țara inocenței*, iar lumii i se asociază, în intenția de-a o desacraliza, imaginea războiului: «(...) Noi singuri/ în fața nemișcării/ ei, în față/ apei sticlind pe care-o umilește/ sîrma ghimpată a războiului. Noi singuri/ și plînsul sîrmelor în jurul mării// și luna uriașă suind și coborînd/ și iar suind și coborînd/ și iar suind și neagră născîndu-se din marea/ cu zeii lîngă sîrme căzuți, morți și livizi.»

Melancolia poetului e fără leac. Mai adăugăm intuiția pervertirii ireversibile. Bucuria, cîntată într-un poem, nu e nici ea de domeniul prezentului. Tonul grav, nostalgic, trebuie delimitat oricum de convenția retorică și «muzicalia» de suprafață. Poza romantică (asimilată unei sensibilități și figurații incontestabil originale) înseamnă evadarea într-un timp ce nu mai aparține demult poetului: «Eram dintre toți cei mai tînăr pe atunci./ Purtam pelerină/ strigam printre lebede ave —// (...) Pe scara tramvaielor/ poeții spuneau povești. / O lună regească umplea strălucitul meu geam.// La granița-naltă a rozelor prinse de tremur/ ce nobilă șansă/ ce mit luminos apăram». Aceasta e în fond șansa poeziei (una din numeroasele ei șanse): aceea de a proiecta într-un mit luminos fața ascunsă și întunecată a existenței.

COSMEL MOHARU ■

POȘTA LITERARĂ

Traian D. Lungu — Rîmnicu-Vîlcea. Sînt versuri bune. Vom încerca să publicăm.

Nica Alexandru — Constanța. Sentimente generoase exprimate în versuri fără vibrație.

Badea Nicolae — comuna Chiselet, județul Ilfov. Cele două-trei poezii pe care susținep că ni le trimiteți sînt, la o numărătoare atentă, exact patru. Și toate patru în egală măsură lipsite de valoare artistică.

Dumitru Ciuparu — Ploiești. Desigur că merită să vă ocupați în timpul liber de poezie. Dar sînteți departe de rigorile publicării. Lectura **Covorului fermecat** nu ne-a fermecat deloc. Vă sfătuim ca, pentru o vreme, decît să scrieți, mai bine să citiți. O cultură temeinică v-ar putea ajuta să vă judecați cu mai multă asprime paginile pe care le compuneți.

Carmen Focșa — București. E prea puțin ca să ne putem face o părere, dar se pare că sînt semne bune. Reveniți.

Dorel Bratu — Pucioasa, jud. Dîmbovița. Ne-a bucurat vestea pe care ne-ați dat-o — aceea că lucrați în momentul de față la «un roman în proză» cu următorul subiect: «Un experiment unic în Europa, de a se învăța voleiul la o vîrstă fragedă». Nu ne-au bucurat în schimb versurile pe care ni le-ați trimis.

Romulus Ciprian — Slatina. Am reținut titlul uneia dintre poezii pentru bizareria lui: **Ton uscat de muzică udă.** Spuneți că ați făcut parte dintr-un cenaclu. Nu prea se cunoaște. Să vedem ce mai urmează totuși.

Ion Popa — Pitești. De fapt, și unii textieri de muzică ușoară scriu cam la fel cu d-voastră: «Ah! Unde ești, unde, unde/ În noaptea înstelată sub vișinu-nflorit/ Stăteam îndureraț și te simțeam venind/ Ah! Tu iubita mea cît de frumoasă ești.

GEORGE ARION

ODOBEȘTI:

Fotografii de ION PREDOSANU

flacăra
actualitatea imediată

la capătul unei zile de cules, la capătul unei zile - lumină

În urmă cu vreo 15 ani, după ce terminase facultatea, inginerului-șef Pogorevici Gheorghe i se deschisese, ispititoare, posibilitatea de a face «agricultură pe bulevard». Tocmai se căsătorise, iar socrii, oameni cu milă de copiii lor, promiseseră că vor aranja ei în așa fel încît tînărul agronom să nu se îndepărteze prea mult de București. N-a acceptat. Făcuse un liceu de specialitate în viticultură, urmaseră trei ani de armată, apoi alți cîțiva de studenție. Muncise din greu, nu întotdeauna ajutat, și se calificase într-o «branșă». De fel dintr-un sat de la izvoarele Milcovului, voia să se întoarcă aici, la Odobești, cît mai aproape de locurile de unde plecase. Și nu singur, ci cu soția. Așa a și fost.

Din dealul Șarba, podgoria se deschide ca o carte. În stînga, arată inginerul-șef, se întinde pînă la apa Putnei, dincolo de care se află Panciu. În dreapta, pînă la Milcov și chiar mai departe, pe malul drept al acestuia. În aceeași direcție sînt viile Cotești, care au crescut, ca și Panciu, din trupul podgoriei Odobești. Iar aceasta din urmă înaintează pînă departe, la cîțiva kilometri de marginea orașului Focșani. «Tot ce vedeți cu verde, e vie. Tot ce vedeți cu galben, e porumb».

Și aerul plutește deasupra pămîntului ca un nor de mireasmă. La Odobești, toamna aceasta bogată, palpitînd în privelișteа soarelui, este atît de frumoasă încît cuvintele rămîn undeva în urmă...

— Podgoria are 2 417 hectare, dintre care 2 283 pe rod. Condițiile de mediu sînt dintre cele mai bune: sol brun-roșcat de pădure, care s-a format prin înaintarea treptată a viei pînă sus, spre Măgura Odobeștilor, pe locul unor vechi masive de stejari. La piciorul pantelor e cernoziom degradat. Media precipitațiilor într-un an e de aproximativ 520 litri la metrul pătrat, iar bilanțul termic anual atinge 3 300 grade Celsius.

— Între celelalte podgorii, în ce constă faima Odobeștilor?

— I.A.S.-Odobești are cea mai mare suprafață viticolă din țară. Nicăieri în podgoria românească nu se obține o cantitate atît de mare de vin ca aici, și nicăieri media la hectar nu atinge o cifră atît de ridicată. Faima Odobeștilor, ca producător al vinului de masă destinat consumului păturilor largi ale populației, este neîntrecută...

Într-o monografie a acestei podgorii, istoricul Constantin C. Giurescu arată că prima mențiune documentară despre Odobești datează din vremea domniei lui Eustratie Dabija (1661-1665), cel numit și de Eminescu mare băutor de vin. Dar actul respectiv — un zapis de cumpărătură — s-a pierdut. Este amintit, doar, într-un document din 22 noiembrie 1817, care arată că o vie de «1 pogon, 1 ciovîrtă» a neamului Căpățan fusese cumpărată «de la Vlad și de la Maria, fata lui Tofan», iar acestora din urmă «le-au fost cumpărătură de la Ion Fintiuă și bătrînul Berbece, la dumbravă, în Ciulei, în zilele Dabija-voievod». Se pare însă că podgoria este mai veche, după cum putem bănui din relatarea unui episcop catolic, Bandini, care scria referitor la viile din Moldova: «Toată partea de miazăzi a acestei provincii produce vin atît de abundent încît în timpul culesului vadra se vinde cu patru parale iar în timpul iernii cu șase sau șapte».

Desigur, de atunci s-au schimbat și banii, s-a schimbat și prețul vinului, și nici chiar culesul viei nu se mai face cu fastul și zarva spectacolului de altădată. Iată ce-mi spunea Ciovîrtă Gheorghe, muncitor la I.A.S., de fel din satul Pădureni-Jaristea.

— Odinioară, în tot timpul zilei, pe dealurile astea de la poalele Măgurii Odobeștilor răsunau cîntecele fetelor, chiuiturile flăcăilor și strigătele mustuitorilor: «Hai la ciubăr!» Aceștia din urmă loveau cu bâtul în doagele hîrdăului gol, iar culegătorii răspundeau, în rîsetele tuturor: «Hodorogeala ciubărului în capul mustuitorului!» Așa era un obicei pe la noi, o vorbă moștenită. Ziua începea de dimineață, cînd nici nu se lua bruma, și oamenii făceau focuri, prin vii, ca să-și mai dezmorțească cîte cînd în cînd degetele. Dar seara era petrecere și joc. Mocanii care coborau în număr mare pe Putna și Milcov, la cules, nu uitau să aducă și cîte o scripcă sau o cozbă.

— Asta era mai demult. Dar acum?

— Și acum, ca și atunci, la noi tot cu via! Ori la C.A.P., ori la I.A.S., noi tot la vie muncim. Dar nu mai e distracție în fiecare zi, fiindcă e treabă prea multă. Nici nu se poate altfel, zice Ciovîrtă Gheorghe.

Siropul strugurilor i s-a întipărit în piele, abia mai poate să-și dezlipească degetele, și asta explică de ce în jurul mîinilor lui roiesc încontinuu albinele.

În ciuda aparențelor, nu s-au schimbat prea multe. Ce-i drept, altădată viile erau între sate. Acum satele sînt între vii: Broșteni, Căpătanu, Pituluța, Arva, Mera, Bolotești. Via a cotropit, într-adevăr, de pretutindeni pămîntul, dar nucii așternși acum peste tot pete mari, galbene, codrul de stejar îmbracă Măgura ca o cupolă de aramă, iar pe Șarba se clatină în lumină flăcările roșii, aprinse, ale cireșilor sălbatici. Timpul devine parcă material, iar clipele sînt lungi, odihnitoare, în ciuda ritmului de lucru: destul de viu: se culeg zilnic, aproximativ un milion de kilograme de struguri. În ziua în care am fost la Odobești, în cele 16 ferme ale I.A.S.-ului munceau aproape 3 000 de oameni. Din aceștia, numai 400 angajați permanenți. Restul, zilieri. Cei mai mulți, localnici, dar și «mocani» sau oameni veniți de departe, din nordul Moldovei. I-am întîlnit pretutindeni, grupuri de sute de oameni, la fermele Șarba, Jaristea, Castelul cu apă, Virteșoiu. La ultima, aflată pe malul drept al Milcovului, i-am văzut culegînd chiar în «colecția» I.A.S.-ului un fel de machetă a podgoriei. Sînt prezente aici aproape toate soiurile Odobeștilor: strugurii de masă (Chasla, Muscat de Hamburg, Muscat d'Adda), strugurii de vin albi (Riesling italian, Fetească albă, Sauvignon) și cei negri (Cabernet, Merlot, Pinot noir). O suprafață destul de mare a fost rezervată soiurilor iraniene Sultanina și Kiș-Miș, strugurii din care se fac stafidele. Bolți din plafonul cărora ciorchinii se întind spre pămînt într-o nedescrisă greutate. Pe un fond de lumină, boabele acestea fără semințe își pierd contururile și, translucide, par niște pete aurii. Aceștia sînt încă o raritate la noi. Din cele 5 hectare care există în țară, o jumătate de hectar se află aici, la Odobești. Faptul explică și graba cu care s-a făcut apariția paznicul. Un băiat tînăr, Copcea Vasile, de fel din Ștefănești-Botoșani. Era tractorist, spune, a avut un accident și i s-a suspendat carnetul. Acum muncește aici, încearcă să cîștige un ban. Cînd se va termina culesul viilor va merge acasă, pentru că între timp se va fi copt și acolo, în nord, porumbul, și va avea de lucru. Toată ziua umblă printre șirurile de viță-de-vie și din cînd în cînd urcă la coliba lui așezată pe terasa superioară a Milcovului. De acolo vede totul ca-n palmă. La nevoie, deși nu prea are ocazia să se grăbească, ar putea coborî în cîteva minute. A fost «dotat» cu un cîine pe care nici nu știe cum îl cheamă, dar care se dovedește, în schimb, foarte ascultător. El i-a zis Ursu, dar mai mult ca sigur că e botezat în fiecare an alt fel, de către alt paznic.

Strugurii culeși cu migală sînt adunați în bene, în niște cutii albe, metalice, fixate în remorci, iar basculările acestora se fac în cîteva clipe, așa cum am văzut la «Crama Gaicu», unul dintre cele 21 de centre de vinificație ale I.A.S.-ului. O masă vie, cărnoasă, fremătătoare — 4 500 de kilograme de struguri — a fost aruncată în buncăr, într-o cadă uriașă, de unde cîțiva oameni au împins-o cu lopeți late, de lemn, spre zdrobitor. O pompă aspiră mustul spre scurgător și presă, de unde ciorchinii și cojile boabelor, tescuite, sînt transportate cu coșurile pînă la o bandă transportoare, iar vinul, sortat încă din prima clipă în trei categorii, trece prin conducte spre «budane» — butoaie imense, avînd pînă la 15 000 de litri. Grija ca vasele acestea să fie curate și în număr suficient intră și ea, desigur, în pregătirea culesului viei. Joc au niște portițe pe unde intră oamenii să le curețe. De obicei, încră femeile. În beznă de dinăuntru aprind lumînări, le lipesc pe pereți groși, din lemn de stejar, și-i spală cu apă caldă și sodă, ori răzuiesc drojdia cu cioburi de sticlă. Pentru că nu e rușine mai mare decît aceea de a strica rodul pămîntului, îmi spune pivnicerul Gheorghe Lăbușcă. Să ai un vin bun și să-i strici gustul ținîndu-l într-un vas murdar și mucegăit, asta nici nu se poate concepe. Pămîntul îți dă, trebuie să știi să păstrezi.

Instalația de vinificație de aici poate prelucra, zilnic, 100 de vagoane. Pereții sînt placați în marmură, pe jos se întind mozaicuri savante închipuind scene mitologice. Basoreliefuri și frize de faianță pe care se lăfăie Bachus-Dionysos, cel devenit la Odobești «om de producție».

Pentru că viticultura este, aici, un mod superior de a face agricultură. O instituție. Care presupune nu numai veselia dezlănțuită a culesului, ci și uși capitonate, ședințe de plan sau radiotelefoane instalate pe mașini de teren, cum este cel de pe mașina inginerului Buleu Alexandru, directorul I.A.S.-ului. Pe drum, în răstimp de vreun sfert de oră, directorul luase legătura cu două ferme, stabilise numărul muncitorilor care aveau să lucreze acolo a doua zi și avusese timp să se și supere pe un pivnicer care, din comoditate, pentru a merge mai repede acasă, refuza să primească un ultim transport de struguri. În piața mare din Focșani, din fața Comitetului județean de partid, unde directorul trebuia să urce neîntîrziat la o ședință, aparatul acela modern, radiotelefonul, — avîndu-și și el locul, în felul lui, în străvechiul ritual al culesului viilor — dădea impresia unei perfecte organizări și discipline. Pe cînd în urmă, peste Măgura Odobeștilor și peste podgoria care va da în acest an aproximativ 21 milioane kilograme de struguri — deci unui pe cap de locuitor — soarele trimitea săgeți roșii în asfințit. La capătul unei zile de cules, la capătul unei zile-lumină.

DUMITRU ELIADE

flacăra

extemporal social

poftiți la ședință! la ședințe folositoare colectivității și individului! ședința trebuie să însemne timp valorificat în chip superior, nu hemoragie de timp!

În această pagină este din nou vorba de timp. De timpul pe care, de data aceasta, îl petrecem în ședințe. Am vrut să aflăm dacă oamenii îl cheltuiesc cu folos sau nu! Am dorit să știm:

— dacă aceste ședințe sînt prea multe sau prea puține?

— dacă sînt întotdeauna necesare?

— cum se desfășoară și cît de mult durează?

— dacă sînt eficiente?

Am făcut un sondaj printre oameni de vîrste și profesii diferite, pentru ca opiniile lor să acopere «un cîmp cît mai larg». Problema ședințelor îi interesează pe oameni, dovadă că au răspuns cu sinceritate, cu competență, semn al unei adevărate conștiințe civice și profesionale.

Iată răspunsurile lor.

Ioana Cramer, tehniciană, Întreprinderea de morărit și panificație-București.

— Fiind vicepreședintele de sindicat, particip și la zece ședințe într-o lună. Unele țin 15 minute, altele aproape două ore.

*

Gheorghe Ionescu, tehnician veterinar, Govora.

— Ședințele se desfășoară la trei nivele: la secția veterinară județeană, la dispensarul veterinar și la comună. Paralelismul acesta naște, după cum se poate bănui, niște suprapuneri în medie sînt cam două pe săptămînă și durează aproximativ cîte o oră.

*

D. Constantin, mașinist I.C.A.B.

— Sînt unii care nu vorbesc prea frumos la ședințe, nu știu să se exprime, dar îți dai seama că au ceva de spus. De aceea, îmi pare rău cînd sînt ironizați, încît se așază rușinați pe scaune.

*

Grigore Petcu, șofer I.T.B. Getax.

— Sînt utile ședințele, nimic de zis. Dar parcă sînt cam dese la 3-4 zile. Apoi, sînt organizate fără să se țină seama și de interesele noastre. În timpul programului, adică. Asta înseamnă că noi cîștigăm mai puțin, pentru că ieșim cu mașinile pe traseu chiar și cu două ore întîrziere.

*

Eugen Stoia, șeful unității Gambrinus.

— V-aș aduce aminte de versurile lui Maiakovski: «îmi mișcă un gînd, în zori zbuciumate/ Să convocăm odată o ședință!/ Și să stîrpim ședințele toate!» Desigur, am cădea în cealaltă extremă dacă am proceda așa. Dar a fost o vreme cînd la noi ședințele deveniseră o adevărată plagă. În cadrul trustului nostru eram convocați tot timpul la diverse ședințe, care mai de care mai plicticoasă.

*

Ion Dona, secretarul Comitetului P.C.R. al Întreprinderii de piele și încălțăminte «Dimbovița».

— E încă nevoie să-i învățăm pe oamenii noștri să vorbească la ședințe. Nu atît să vorbească frumos, cît scurt și la obiect.

*

Dumitru Stanciu, maistru mecanic la Întreprinderea de piele și încălțăminte «Dimbovița».

— Lucrez aici din 1954. Pe atunci o ședință de grupă sindicală dura cît durează acuma o ședință pe întreprindere în care se discută cifrele de plan. Era o mentalitate: dacă nu ții ședințe înseamnă că nu ai activitate. Mentalitatea aceasta a dispărut, deși, sincer vorbind, noi, cadrele de conducere, avem încă prea multe ședințe.

*

Victor Iliescu, directorul Liceului «Gheorghe Lazăr».

— În învățămînt nu ținem ședințe multe. Și asta pentru că, în ciuda oricăror aparențe, nu avem timp. Conform regulamentului școlar ținem așa-numitele «consilii profesorale». Nu sînt multe. Doar două, trimestrial. Un consiliu la început, altul la sfîrșitul trimestrului. Și nu sînt lungi: o oră și jumătate, maximum două ore. E suficient. Se face o succintă prezentare scrisă, și pentru că toți știu sau află atunci despre ce e vorba, se trece direct la propuneri. S-au schimbat, așadar, lucrurile. Cînd eram inspector școlar, în urmă cu vreo 15 ani, ședințele erau nu numai foarte multe, ci și dintre acelea care, vă rog să mă credeți, țineau o zi.

*

Nicolae Șerban, zugrav-vopsitor, ICRAL Giulești, Centrul nr. 1.

— Ținem ședințe. Rar, cam la o lună, la două. Acolo ne strîngem toți și vorbim despre treburile noastre, ne spunem necazurile. Sînt cam multe necazurile astea, pentru că nu avem materiale de ajuns, iar uneori sîntem nevoiți să stăm degeaba. În ședințe ne mai vărsăm focul! Dar se țin prea rar, cum v-am zis. N-ar strica să fie mai multe, poate s-ar mai îndrepta lucrurile.

*

Dadiloveanu Florica, muncitoare, Fabrica de biscuiți-Berceni.

— Aproape în fiecare zi avem ședință de producție, de plan. Durează cam o oră și se ține după ieșirea din schimb. Ce-i drept, la noi sînt aproape numai femei, dar cred că altul trebuie să fie totuși motivul pentru care ședințele noastre sînt cam lungi.

Ședințele sînt, în viața unei întreprinderi sau instituții, ceea ce reprezintă scurtele opriri, de căutare a nordului, pentru un marș. Ele sînt, pentru un colectiv, o foarte exactă expresie a ideii de control și autocontrol. Proprietatea esta, trebuie să fie, prima lor calitate.

Sînt necesare. Este părerea celor mai mulți dintre cei cu care am vorbit. Despre timp fiind, în ultimă instanță, vorba, ședințele trebuie să însemne folosirea la maximum a acestuia. Așa se și întîmplă de cele mai multe ori. Deși în unele cazuri oamenii sînt puși încă în situația de a se aduna și vorbi fără să aibă nimic important să-și spună.

Am fost la Fabrica de tricotaje «Crinul» și am citit cîteva referate prezentate la ședințe, am citit cîteva procese verbale. În general, lucrurile stau bine acolo. Dar am găsit unele referate cu care e greu de crezut că poți să-i interesezi pe oameni. Am găsit fraze care nu spuneau decît banalități, expresii tocite de atîta întrebuințare prin ședințe: «Rezultatele muncii noastre ar fi putut fi mai bune dacă din partea fiecăruia dintre noi ar fi fost un plus de preocupare. Să sperăm că pe viitor rezultatele muncii noastre vor fi mai bune decît cele arătate mai sus».

Ședințele sînt mai scurte decît altădată, mai puține, mai pline de conținut și mai eficiente. Depinde și de noutatea domeniului în care se lucrează, de profesiune — un medic are mai puține ședințe decît un constructor — de calitatea oamenilor. A tuturor. A celor care fac din ședințe prilej de nejustificată oratorie, a celor care nu sesizează necesitatea nici măcar de principiu a ședinței și spun «prefer să muncesc», precum și, hotărîtor, a celor mulți, serioși, profunzi, cinstiți, cărora nu le este indiferent nici timpul lor, nici al familiei și nici cel al întreprinderii sau instituției unde muncesc. Aceștia din urmă dau și trebuie să dea tonul ședințelor noastre.

GEORGE ARION ■
DUMITRU ELIADE ■

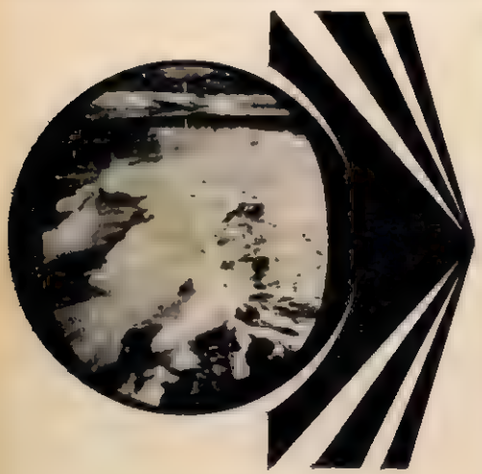

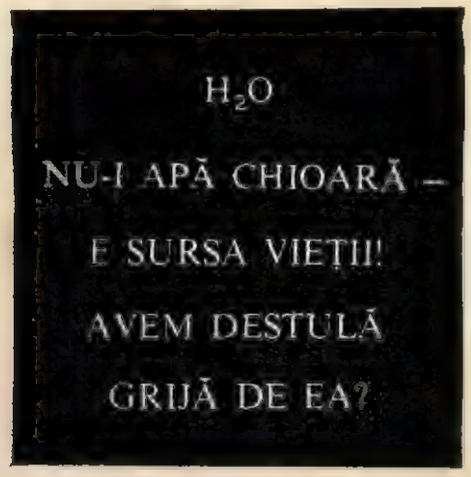

Mai întîi, vă invit să citiți un fel de ecuație, pentru a înțelege una dintre problemele majore pe care omenirea începe să o înfrunte din ce în ce mai aproape, prefațînd parcă o bătălie uriașă, cea a secolelor care urmează. Iat-o:

$$\frac{\text{Resurse de apă limitate}}{\text{Consumatori tot mai numeroși}} + \text{Poluare tot mai accentuată} = \text{CRIZA DE APĂ.}$$

Pînă la începuturile secolului al XX-lea, se poate desprinde din manuale, apa era considerată ca o bogăție inepuizabilă a naturii. Abia mai tîrziu s-a observat că din cei 1 455 000 000 kilometri cubi de apă pe care-i suportă globul pămîntesc, abia 1—2 la sută o formează apa dulce, și ea însă înmagazinată în cea mai mare parte în «nefuncționalele» calote glaciale ale celor doi poli. Acum două secole consumul zilnic pe cap de locuitor civilizat era în medie de numai cîțiva litri. Astăzi s-a ajuns ca, în metropole, să fie înregistrat un consum de 500 pînă la 800 de litri pe zi pentru folosința unui locuitor (apă de băut, de spălat, de îmbăiat, de udat etc.), iar peste cîteva decenii se crede că vor fi o mie de litri! Se cunoaște că Bucureștiul, ca o adevărată metropolă ce se află, depășește în zilele călduroase milionul de metri cubi consumați (exact 1 200 000 metri cubi), revenind adică 700 litri pe zi pentru fiecare bucureștean! Cum spre sfîrșitul secolului se estimează a fi în jur de 6 miliarde de oameni pe pămînt, folosința urbană a apei se va ridica probabil la circa 2 200 km cubi anual. Toate aceste cifre — pe cît de uimitoare și de neînțeles în fabulosul lor de un nespecialist — pălesc însă în fața trebuințelor de apă ale industriei și agriculturii. S-a calculat că, în medie, pentru o tonă de produse se folosesc 10 metri cubi de apă, dar uneori mult mai mult (un metru cub de alcool este echivalent cu consumul a 2 700 metri cubi de apă!)

Iar noi, pămîntenii, ființe ce ne vom descoperi în curînd legate nu numai de binefacerile aduse de industriile de toate felurile, ci chiar și de apă, de sursa vieții, ce facem? În general nu se poate spune că nu știm ce facem, dar totuși continuăm — adică aruncăm mereu în rîuri și fluvii, mări și lacuri tot felul de reziduuri industriale și de resturi ale activității și vieții umane. Există desigur un prag de *încărcare planificată* a apelor de suprafață, stabilit chiar prin litera legii. Prag care asigură folosințe ale apei înscrise între procese tehnologice și de siguranță pentru sănătatea omului. Acest prag este însă deseori depășit, dublat, triplat, multiplicat, e adevărat, uneori accidental: în Statele Unite specialiștii au luat o probă de apă din fluviul Missouri, în dreptul orașului Saint Louis, au diluat-o de zece ori cu apă curată, apoi au aruncat un pește în ea; peștele a murit în cîteva minute! Există în lume și rîuri complet poluate, ceea ce e deja un fapt cunoscut.

*

«Rîurile din țara noastră nu au decît pe porțiuni limitate un grad de impurificare îngrijorător — era de părere inginerul Dinu Ionescu, din cadrul Inspecției de stat a apelor. O altă problemă care se pune la noi este și cea a debitelor — rîurile noastre caracterizîndu-se printr-o neuniformitate de debit, ce nu mai face posibilă satisfacerea cerințelor de apă în regim natural în unele zone ale țării.» Nu, România nu este o țară foarte bogată în ape, e bine să ținem minte asta — revin în medie doar 1 750 m³ de apă pe locuitor anual, ceea ce este foarte puțin în comparație cu alte țări, bunăoară cu țările scandinave, care au 20 000—25 000 m³ de apă de locuitor! — iar consumurile se măresc spectaculos, odată cu creșterea nivelului de trai (sau de civilizație, dacă vreți), odată cu dezvoltarea cu pași uriași ai industriei naționale. Au fost numai 2,6 miliarde metri cubi de apă consumată în România în anul 1960, dar 5,07 miliarde în 1965, 10,1 în 1970, vor fi aproximativ 20 de miliarde în 1975 și 30 de miliarde de metri cubi în 1980! La sfîrșitul deceniului actual, fără a socoti volumele pentru folosință hidroenergetică, acei 30 de miliarde metri cubi de apă necesari spre consumul țării vor ajunge să echivaleze totalul volumului mediu anual al debitelor din toate rîurile noastre interioare!

Dezvoltarea demografică și economică impetuoasă a țării a dus implicit la folosirea unor cantități mult sporite de apă, dar și la creșterea debitelor de ape uzate. Volumul anual al apelor evacuate după folosire în cursurile de apă a crescut de la circa 1,25 miliarde metri cubi în anul 1960 la 5 miliarde în 1970, la aproximativ 8 miliarde în 1975 și va ajunge la peste 12 miliarde metri cubi în 1980. Prin apele evacuate zilnic se varsă în frumoasele și cristalinele noastre rîuri tone de suspensii minerale și organice, tone de substanțe organice (produse și reziduuri petroliere, substanțe fenolice etc.), cantități importante de cianuri, plumb, zinc, mercur, nitroderivați. De asemenea, bacterii patogene, virusuri și încă multe alte elemente nocive organismului uman.

Trebuie, bineînțeles, subliniat aici că organul central al gospodăririi de ape, Consiliul Național al Apelor, organ de concepție, sinteză, coordonare și control în acest domeniu, urmînd politica înțeleaptă a partidului și statului, nu a stat cu mîinile în sîn, ba chiar a acționat din ce în ce mai eficient, mai laborios și, uneori, mai drastic. Erau numai 630 de stații de epurare a apelor — adică de curățire a lor înainte de a fi aruncate în rîuri sau fluvii — în anul 1963, circa 1400 în 1970, dar există aproape 3 000 în prezent. În 1970 investițiile alocate de stat pentru domeniul gospodăririi apei au fost de peste 500 milioane lei, între timp ele au crescut la 700 de milioane anual și în curînd vor atinge miliardul.

«Sigur, ar fi perfect ca toată apa noastră să aibă limpezimea cristalului — spunea prof. dr. inginer Ioan Teodorescu, șeful Inspecției de stat a apelor. Așa ceva însă nu se mai poate, de mai multă vreme. Rîurile sînt încărcate conștient, bineînțeles, pînă la limita admisă — limită stabilită în funcție de categorie, de standardul 4706/1974. Există trei categorii, și anume: I, cea pentru apă potabilă, ștranduri, creșterea animalelor; a II-a, în special pentru amenajări piscicole; în fine a III-a, apa de folosință industrială și pentru irigații. Să ne înțelegem bine, nici una nu este

— plecat spre pîine și împlinire de la vîrsta de copilărie

flacăra
omul potrivit la locul potrivit

«Sînt bucureștean get-beget, născut în Rahova, cartier odinioară de cuțitari dar și de oameni buni. Dealtfel, înainte de război, punea mîna pe cuțit și cîte un om cinstit: trebuia să se apere. Nu, eu nu m-am bătut niciodată cu nimeni. M-am bătut, cum este și firesc, pentru a răzbi în viață, pentru a-mi întemeia un cămin fericit, m-am bătut împotriva unor lucruri care, cred eu, frînează mersul înainte al societății.»

În biroul în care discutăm intră posomorît un tînăr și, privind în jos, spune: «Mi-a rupt și a doua cerere, dar eu îmi menținînțelegerea. Ce am de făcut?» I se răspunde: «Du-te la locul de muncă și la 11 veniți amîndoi la mine». Tînărul salută și pleacă. Discuția continuă: «Un fel de exemplu l-ați avut în față. Băiatul care a ieșit s-a certat cu maistrul și vrea să plece din întreprindere. Sper să-l conving să rămînă, să fie alături de noi și la bucurii, dar și la necazuri. Maistrul a greșit grav: cum să rupă cererea unui om?» Și totuși a rupt-o, zic. «Asta pentru că, îmi răspunde, nu chiar de puține ori maistrul uită că trebuie să educe și oameni. Dar sîntem obligați să rezolvăm».

La 43 de ani, inginerul Florea Fistic conduce secția de sculărie a Întreprinderii «Autobuzul» din București. «La patron am intrat înainte de a avea 14 ani și am învățat meserie în mod onorabil. După Eliberare m-am angajat la «23 August» și la puțin timp, văzîndu-mă că îmi repar singur un motor, conducerea secției m-a numit strungar cu cea mai mare categorie de încadrare. Citeam multe cărți de specialitate, mă agitam în toate părțile, dar un maistru, Socolov se numea, mi-a spus: «Ca autodidact duci o luptă teribilă, dar mereu îți va lipsi experiența profesorului. Înscrie-te la liceul teoretic, la seral.» I-am urmat îndemnul, existau și există și alt fel de maiștri, și am absolvit cursurile cu media aproape 5. Așa se dădeau notele pe atunci.

La Institutul Politehnic din București, secția tehnologia construcțiilor de mașini, specialitatea mașini-unelte și scule nu l-a mai trimis maistrul Socolov, ci soția sa. I-a spus: «Dragă, văd că toată ziua citești, studiezi, ba ai ajuns să ai legături cu proiectanții. Trebuie să te faci inginer. Și încă la zi.»

Șeful secției sculărie a «Autobuzului» insistă asupra acestui «la zi» nu degeaba. «Soția mea a făcut mari sacrificii ca să țină un student, cu o singură retribuție și asta timp de 5 ani. Alcătuim o familie unită, anii aceia ne-au folosit. Un exemplu? Am un muncitor în secție care acum 6 ani a procedat la un lucru frumos și potrivit țării acesteia: și-a trimis soția la facultate, la Chimie industrială. A absolvit-o și l-a părăsit. Acum mă lupt eu cu el să devină inginer, să-i arate fostei soții că a greșit iar lui să-și dovedească că poate foarte multe.»

Ne aflăm, așadar, în fața unui om care și-a început viața la anii la care alții abia încetau să creadă în povești, în fața unui om de o sensibilitate dacă nu ieșită din comun, cel puțin, demnă de salutat. Căci ajutorul acordat unui subaltern în viața de familie ne duce cu gîndul la un comunist adevărat, căruia nimic din ceea ce se-ntîmplă-n jur nu-i este indiferent.

— De cînd ați venit la «Autobuzul»? Înțeleg că la «23 August» ați avut o viață bună, cu satisfacții de toate felurile.

— Era o uzină nouă și îmi era foame de așa ceva. Mă gîndeam că sînt multe de organizat și nu m-am înșelat. Poate nu mă exprim clar, dar există o voluptate a lucrului nou, pentru care mă simțeam făcut.

Inginerului Florea Fistic îi și vine să rîdă în cîte o zi cînd i se reproșează că nu știu care pleșă are abatere de un micron. Se gîndește atunci că au pornit-o de la precizii de ordinul sutimilor de milimetru.

Autobuze se fabrică doar aici în România și aceasta înseamnă enorm. De fiecare dată să știi pasul cu cerințele economiei naționale, să-ți însușești din mers noutățile pe plan mondial. Primul autobuz aici fabricat — sută la sută concepție românească — consuma 50 de litri benzină la o sută de kilometri, pentru un motor având doar 90 C P. În el încăpeau 28-30 de călători. Autobuzul de 12 metri, care în prezent se fabrică în serie, întrebuințează 20 litri motorină pe aceeași distanță, cu 120 pasageri la bord. Motorul are 192 C P. Grație inteligenței tehnice a oamenilor de la sculărie, în marea lor majoritate absolvenți ai liceului, matrițele de ambutizat de mare putere sînt tot mai puțin importate. Firește, nu zilnic, dar destul de des, se introduc în procesul de fabricație procedee noi, mare parte românești: prelucrarea prin electroeroziune la profilarea matrițelor de forjat, modele pentru turnarea elementelor de matriță cu materiale ieftine (plastic în loc de lemn, de pildă) și altele. An de an, întreprinderea își depășește indicatorii de plan și se menține printre cele de elită ale economiei naționale. Una dintre explicații este prezența unor oameni pentru care nici tehnica și nici viața nu mai au secrete, oameni plecați după pîine la vîrsta de copilărie și împlinindu-și destinul în anii de socialism. Un model de asemenea viață — șeful secției sculărie a întreprinderii «Autobuzul», inginerul Florea Fistic.

EUGEN SECELEANU ■

---

poluată, dar există și o anumită economie a investițiilor pe care o înțelegem și o aplicăm, nici nu e necesar ca toată apa să fie cristal, trebuie să spunem un *nu* hotărît banilor aruncați pe fereastră... Investițiile amintite formează însă o valoare absolut necesară, fără de care decalajul poluare-dezvoltare economică va deveni și mai pregnant, cu posibilități și mai grele de compensare».

Am mai aflat că o stație de epurare costă uneori 250 de milioane de lei! Suma este stabilită de natura reziduurilor ce trebuie reținute, dar grav este mai ales faptul că astfel de investiții uriașe se dovedesc uneori neeficiente, pentru că exploatarea lor este greșită sau capacitatea de epurare depășită. «Tehnicienii executanți ai stațiilor noastre de epurare nu sînt deosebit de specializați în astfel de lucrări, mai spunea inspectorul Dinu Ionescu. Greșelile care conduc, uneori, la deficiențe în funcționarea stațiilor sînt mai exact de trei feluri: de proiectare, de execuție și, de multe ori, de exploatare. Nu trebuie să ne speriem, procentul nu este foarte îngrijorător, dar asta nu înseamnă în nici un caz că nu trebuie să luăm măsuri, să tragem chiar un semnal — desigur, nu alarmist — dar, sigur, de alarmă!»

Plecînd de la ceea ce se cheamă «legea de bază», adică Legea nr. 8/1974, la care se adaugă și Hotărîrea nr. 2496/1969 a Consiliului de Miniștri, Consiliul Național al Apelor, mai exact împuternicitul său, pe nume Inspecția de stat a apelor (organ ce se ocupă, între altele, de constatarea și sancționarea contravențiilor din acest domeniu), aplică fără bucurie dar cu fermitate *amenzi de sute de mii de lei pe an*, sancționînd prompt impurificatorii industriali, orășenești sau zootehnici cu sume ce se pot ridica pînă la 3 000 de lei. Interesant este că legea prevede sancționarea nu a întreprinderii vinovate, în contextul ei global atotputernic și adesea nepăsător față de «micile cheltuieli», ci amendarea nominală a celui ce se face direct răspunzător de deversarea apelor poluate și neepurate: directorul întreprinderii, inginerul șef, responsabilul de buna funcționare a stației de epurare. Și totuși s-au încasat peste 300 000 de lei în amenzi pe anul 1974 numai de către organul central, fără a mai pune la socoteală pe cele aplicate de către oficiile județene de gospodărire a apelor! Cîteva nume, dacă nu cele ale responsabililor, măcar ale unor întreprinderi deja «recidiviste»: Schela petrolieră Găești, Întreprinderile miniere Căpeni și Bălan, Întreprinderea textilă — Pucioasa, Întreprinderile de spirt și amidon — Ozun, Mărgineni și Sînsimion, Combinatul de celuloză și hîrtie Drobeta-Turnu Severin, Colorom — Codlea, Întreprinderea inului și cînepei — Carei, «Avicola» Mintia, Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor de la Palota...

Legea pare severă — se prevăd și pedepse cu închisoarea, dar, după cum mărturisea profesorul Ioan Teodorescu, «n-a fost cazul pînă acum niciodată!» — articolul 14 al ei stipulînd, negru pe alb, următoarele: «În scopul asigurării protecției calității apelor, în producția planificată de bunuri materiale, *procesul epurării apelor uzate se integrează în procesul de producție;* indicii de calitate ai apelor epurate sînt indicatori de plan». (subl. ns.)

Se aplică ea însă cu strictețe? Se cunoaște că darea în exploatare a unor noi unități economice nu este permisă fără acordul organului de gospodărire a apelor, care verifică punerea concomitentă în funcțiune a stațiilor și instalațiilor de epurare. Dar, se întîmplă la fel în cazul dezvoltării, al măririi capacităților tehnologice ale unor întreprinderi deja producătoare? De multe ori corectarea capacității de epurare întîrzie nepermis, stațiile sînt suprasolicitate și poluanții se varsă în rîuri; astfel devin investițiile neeficiente.

•

De teamă ca articolul de față să nu fie repede inclus în categoria acelora care se ocupă numai de *probleme*, de discutarea lor, fără să se preocupe mai ales de *soluții*, am făcut și un drum pînă la Timișoara, acolo unde știam că-l voi găsi pe profesorul Vasile Cocheci, decanul Facultății de inginerie chimică din cadrul Institutului politehnic timișorean. Profesorul Cocheci e în același timp conducătorul unui colectiv de specialiști cu deosebite rezultate în domeniul epurării și tratării apelor (nota bene: *a epura* = acțiunea de limpezire a apelor uzate, de curățire a lor înainte de a fi deversate în cursurile rîurilor; *a trata* = totalitatea metodelor folosite pentru îmbunătățirea calitativă a unei ape, «prepararea» ei pentru consum potabil, industrial, agricol etc.), domeniu care formează, după cum mărturisește dînsul, «o dragoste mai veche de 25 de ani».

Trebuie remarcat că în ceea ce privește baza teoretică a chimiei și tehnologiei apei, după cum am aflat, cercetările nu au ajuns niciodată prea departe, și asta pentru că aproape toate eforturile au fost îndreptate spre dezvoltarea și perfecționarea procedeelor propriu-zise de tratare și epurare și prea puține spre latura științifică a problemei. «Este totuși extrem de necesară o bază largă teoretică, dublată desigur de solide studii experimentale — spunea profesorul Vasile Cocheci. Numai astfel se poate trece de la stadiul practicii uneori... după ureche la eficiența economică cît mai aproape de ideal. Sînt deci necesari pași mari înainte în această direcție, pentru a se ajunge la legi mai generale, care să permită elaborarea unor metode mai eficiente și cu un caracter de folosință mai larg.»

La Timișoara s-au efectuat în acest sens o serie de studii teoretice și practice cu privire la procesul de coagulare — adică al tratării apei cu agenți chimici în scopul eliminării particulelor fine și coloidale străine. S-au stabilit de către colectivul condus de profesorul Vasile Cocheci *relații matematice* între doza optimă de coagulant necesară și anumite caracteristici ale apelor tratate: oxidabilitate, turbiditate, conductibilitate electrică. Pînă nu demult, dozele se stabileau numai prin determinări experimentale, deci prin încercări repetate — pînă cînd rezultatele deveneau suficient de bune. Acum, cercetările specialiștilor timișoreni exclud metodele prin «dibuire», dar prevăd în același timp folosirea unor substanțe noi, mai eficiente decît așa-zișii «coagulanți clasici», adică sulfatul de aluminiu și sulfatul feros. «Se punea problema găsirii unor coagulanți cu sferă largă de aplicabilitate, eficiență ridicată dar preț de cost scăzut, alături de necesitatea existenței din belșug a materiei prime de fabricație. Noi am ajuns la concluzia că tuturor acestor necesități le răspund o serie de deșeuri industriale, din care, după o prelucrare destul de redusă, se obțin coagulanți anorganici complecși. Am brevetat pînă acum trei astfel de coagulanți, pe nume FERALTI, FERAL și FERIL — obținuți din nămolurile roșii rezultate de la fabricarea aluminiului, din zgura și cenușa termocentralelor și din cenușele de pirită din industria acidului sulfuric». Deci, numai deșeuri industriale, bune doar de aruncat pînă nu demult, pentru care se vor stabili în curînd însă prețuri de cost! S-au făcut teste toxicologice pentru noii coagulanți — toxicitatea e nulă, efectul de sterilizare ridicat. În curînd, va începe producția industrială. Dar cînd?

Trebuie căutate de asemenea, mi s-a accentuat, căi noi pentru micșorarea volumului și nocivității apelor uzate industriale, prin modificarea unor tehnologii, înlocuirea unor materii prime, reducerea consumurilor specifice și a pierderilor de apă. Trebuie să ne gîndim la o mai largă introducere a sistemelor de recirculare a apei, care permit atît o economisire a apei, cît și o mai economică folosire a ei. Bunăoară, prin amplasarea a cît mai multe instalații de epurare și de recirculare a apei, aceeași apă poate fi folosită de mai multe ori. Dar această recirculare ca și epurarea costă, iar întreprinderile nu o fac cu tragere de inimă. Stabilirea unui grad optim de recirculare a apei este o problemă pentru fiecare întreprindere, o problemă de bună gospodărire din păcate nerezolvată.

La modă în domeniul de care am vorbit pînă acum se află termenul de «tehnologie integrată», modă legată desigur de recomandările privitoare la folosința lui. Se cere ca aceste tehnologii — în fapt, metode de fabricație în care se consumă tot mai puțină apă, iar poluarea este minoră — să fie extinse și, acolo unde se poate, apa să fie înlocuită în procesul tehnologic, ca de exemplu în industria petrochimică, unde răcirile pot avea loc tot așa de bine și cu aer.

•

Este limpede, problemele ridicate de poluarea apelor sînt cu adevărat dificile; sînt chiar majore. La fel de sigur însă, pesimismul nu-și găsește loc în activitatea gospodarilor și a «medicilor» apei din România; există o amplă preocupare pe linie de partid și de stat, ca și o serie de indicații prețioase; se știe că oamenii de știință au fost în stare să găsească soluții pentru probleme din cele mai dificile și se speră că ei vor fi în măsură și de această dată să scoată omenirea din impas. Aș vrea să subliniez în încheiere că problemele ridicate astăzi de apele curgătoare naturale și de cele reziduale sînt foarte complexe și implică o serie de cercetări cu un caracter interdisciplinar pronunțat, care adesea nu se pot rezolva decît printr-o colaborare strînsă între specialiști din domenii foarte variate. Inginerii chimiști, specialiștii în ape, biologii, inginerii hidrotehnicieni și încă mulți alții trebuie să concure la reușita uneia din cele mai importante zbateri ale națiunii — o luptă pentru apa de băut, pentru sănătatea oamenilor, pentru procese industriale îmbunătățite, pentru existența noastră însăși. Semnificative sînt în acest sens cuvintele pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le rostea încă din anul 1970, cu prilejul discutării Programului național privind gospodărirea apelor: «*Se știe că asigurarea apei, îndeosebi a celei potabile, devine o problemă de prim ordin pentru existența societății moderne. În acest sens avem o înaltă răspundere față de viitorul națiunii noastre; tocmai această datorie ne impune să luăm din timp măsurile necesare bunei conservări și gospodăriri a apelor.*»

DUMITRU GRAUR ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

pentru a celebra o țară

În această țară grîul
e o ființă unitară, caldă,
cîmpie cu aripi tradusă în boabe
în care poemul, de îndată ce se naște,
ca o statuie, din cap pînă-n picioare,
se scaldă.

Un copil cu palmele deschise,
de crește din ele iarbă
e această țară în care
prenumele bărbaților
sînt fulgere ajunse la maturitate,
gata să compună orașe, ori în dulci aliaje
de polen (sinceră virtute a florii) să fiarbă.

Dimineață adevărată ca părinții, prolog la bărbăție
e această țară
la distanță de-o geană latinească
de alubitul soare ce bucuros știe
că numai cu literă mare, clătare
se scrie substantivul: România

DAN MUTAȘCU ■

LUMEA DE MÎINE

reciclarea materiilor prime

Era electronică în care omenirea a intrat în ultimele decenii presupune o schimbare fundamentală a întregii structuri social-economice a vechii societăți. Înmulțirea rapidă a populației lumii și mutația industrială a ultimilor ani, folosind mari cantități de materii prime și reclamînd noi izvoare de energie, au obligat pe cercetători să prevină din timp un eventual impas energetic. Soluțiile preconizate au fost multiple. Descoperirii de noi resurse terestre și cosmice i se adaugă procedeele de mare eficacitate și randament economic ale reciclării materiilor prime. Oamenii de știință constată că era abundenței și a risipei materiilor prime este încheiată definitiv. Folosirea pe scară întinsă a energiilor și materiilor prime devine un imperativ social și industrial. Lumea viitorului va trebui să pună în valoare materialele socotite astăzi ca deșeuri și care, prin acumulare, reprezintă primejdii de poluare a mediului.

Procedeele recuperării materiilor prime din materiale folosite sînt multiple și de randament mult superior extragerii directe. Astfel, s-a arătat că reciclarea oțelului prezintă o economie de energie de 75% față de procesele complexe ale extragerii din mină, transportului și prelucrării în fabrică a materiei prime! Recuperarea aluminiului este și mai economică, reclamînd de douăsprezece ori mai puțină energie decît ar fi fost nevoie pentru prepararea lui din bauxită!

Progresele științific-industriale din ultimii ani îngăduie o transformare economică ajungînd pînă la acoperirea nevoilor actuale pînă la proporția de 90%, mai cu deosebire din folosirea fierelor vechi, ocupînd inutil imense terenuri. Se citează, de asemenea, procedeul magnetic de separare a materiilor prime din diverse aliaje, ca și folosirea șisturilor bituminoase pentru extragerea petrolului, izvor de energie cu deosebire prețios, dat fiind importanța rezervelor mondiale estimate în prezent.

Reciclarea nu se limitează însă la materiile prime necesare industriei. Procedeul tinde să fie generalizat. Apele de scurgere, gazele de eșapament, uleiurile și cantitățile de căldură «degradate» vor putea fi purificate și folosite din nou prin numeroase procedee chimice. Ziarele și revistele aduc zilnic informații asupra acestor procedee științifice, destinate a recupera materialele folosite. Am arătat cu cîțiva ani mai înainte, în opusculul **Argonauții viitorului**, că tehnologul american Athelson Spilhaus preconiza construcția unor orașe în care materialele clădirilor ar putea fi folosite de mai multe ori, iar apa, fiind reciclată, ar rămîne, cantitativ, aproape aceeași, în rezervoare.

Reprezintă procedeul reciclărilor o soluție definitivă, putînd face față nevoilor crescînde ale unei omeniri în expansiune fără oprire? Răspunsul nu poate fi, fără îndoială, decît negativ. Reciclarea nu reprezintă decît unul din mijloacele de organizare sistematică și economică a lumii de mîine, care va trebui întregit cu numeroase alte metode de lucru, pe care ni le pune și ni le vor pune în viitor progresele științifice și tehnologice.

Dar, soluție provizorie, reciclarea reprezintă și o disciplină civică, invitînd pe oameni să oprească risipa și să folosească judicios rezervele existente ale planetei.

ION BIBERI ■

dom' șef

Trenul cremură din toate încheieturile, pe culoare se tropăie, cad valizele în plasele de bagaje ca peștii, lîngă locomotivă conductorii — ocoliți de admiratorii lor fără bilete — își împart vagoanele. Sus, la trei scări de pămînt, sînt schimbate primele impresii — închide geamul, e curent! Ăsta-i locul meu! Nu mă interesează ce face, dar s-aducă banii acasă — pe peron încă se mai aleargă, copiii se zvîrcolesc agățați ca niște bagaje de mamele lor bune, iar soacrele își îndrumă bărbățește captivii spre chioșcurile de răcoritoare. Dar deasupra tuturora, senin și impasibil, filozofic vorbind, zace cu coatele pe rama ferestrei un ins în uniforma «șefefeului». El este: însoțitorul vagonului de dormit, cel care știe limbi străine prescurtate — bide, bide, tanche, musiu vian coa, sanchiu — și de aceea are un aer demn față de băștinașii de la clasă cînd îi alungă cu mîna ca să nu-i bîzîie.

Și totuși se pleacă, trenul se smucește, chipuri călători zîmbesc cu cîmpiile pocnite de ramele ferestrelor, copiilor li se face sete, taților calcă în picioare alți tați alergînd după pepsi, cico și apă minerală.

— Bună seara, aveți...?, îl întrebi pe însoțitorul vagonului de dormit, care nu întîmplător este singurul om de care depinde setea copiilor din tren.

— Ai?

— Pepsi, apă minerală... îngaimi cu frică.

— Nu dau la clasă, țipă cu țîfnă, ori poate numai cu un dispreț de voie.

— Dar în tot trenul numai dumneata ai.

— De ce nu ți-ai luat de-acasă?

— Totuși...

— Auzi mă, dacă nu știi să-mi ceri frumos, cară-te!

— Dar cum să car? Eu v-am..

— Asta-i frumos la tine acasă, la mine, aici, zici așa: «Dom' șef, nu vă supărați pe mine, vă rog, dacă aveți pepsi, dați-mi și mie unul, două, trei, cîte or fi. Nu-mi zici cum te învăț, nu-ți dau!

Pleci alungat, hotărît ca altădată să-ți iei cușetă. Te dai la o parte din fața unei blonde și după puțin timp îți este dat să auzi vocea înmierată a lui dom' șef: Vai, domnică, avem, rece sau cald? Cît costă? Dați dumneavoastră și vă dau eu restul. Desfac eu sticla aici sau o luați la clasă? Etc.

IULIAN NEACȘU ■

P.S.: Orice asemănare cu «dom' șef» de la vagonul de dormit atașat în seara zilei de 25 august la accelerarul 844 Mangalia-Timișoara poate fi evitată

Fotografie de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

Totul a pornit dintr-o adunare a comuniștilor. Toți foarte tineri, dacă avem în vedere că media lor de vîrstă ajunge doar la 23 de ani. Cineva din conducerea uzinei, poate chiar directorul, a observat că există un plus de forță, de capacitate umană; că stă în puterea colectivului, spuneam foarte tînăr, să-și suplimenteze angajamentul. Adică în loc de patru milioane lei producție suplimentară să producă zece. Totuși nu era simplu. Mai ales că șapte din cele zece milioane trebuiau realizate încă din primul semestru al anului. Însemna că întreaga activitate a uzinei urma să se desfășoare în condiții mai bune decît se obișnuia. Adică, foarte bine sau excelent. Și atunci maistrul Liciu a vrut să încerce...

Ion Pricopie, 26 ani, Petrache Tulbureală, 23 ani, Adrian Dimofte, 28 ani, Constantin Ghețu, 22 ani. A mai fost și Ștefan Lungu.

— Ce zi era?

— Parcă 24 iulie, răspunde Pricopie.

— Ba nu, era precis 28 iulie, orele 15 și 30 de minute. Țin minte bine; maistrul Liciu discuta colo cu tovarășul director. Pe urmă a venit la noi și ne-a spus: „Măi băieți, trebuie să fabricăm singuri un al cincilea «CIF».“ Adică, o mașină de lipit plăcuțe pe suportul cuțitelor, cu ajutorul curenților de înaltă frecvență.

Așa își amintește Tulbureală.

— Și voi ce i-ați spus maistrului?

— I-am zis așa: tovarășe Liciu, noi credem că putem construi mașina, dar să ne faceți rost de piesele necesare. «Nu, a spus maistrul, o vom construi de la cea mai mică piuliță».

Fabricarea celui de-al cincilea «CIF», pentru prima dată în întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare (IDSMSA) Focșani, însemna și un act de curaj. Oamenii abia învățaseră să minuiască mașinile, darmite să le construiască din nou. Și totuși, tinerii ale căror nume și vîrste le-ați citit mai sus, conduși de maistrul Liciu, s-au apucat să fabrice. Au lucrat 7 zile a cîte 12 ore. Cînd au ajuns la instalarea circuitelor, treabă destul de delicată, Pricopie și Tulbureală au lucrat 30 de ore încontinuu. Mărturisesc: «Eram foarte concentrați și credem că asta ne-a făcut să rezistăm. Că pe urmă ne-am resimțit vreo două zile, n-a mai contat. Pentru că poți pleca pe un drum greșit cu un circuit, ajungi cine știe unde și pe urmă constați că nu funcționează schema. Și atunci chiar n-ai ce să mai faci și o iei de la capăt». Ei n-au greșit nici un drum. Ba, undeva au făcut chiar o restructurare de contacte. Adică, fie și parțial, au lucrat după propria lor schemă logică. I-au adus mașinii unele îmbunătățiri: au executat o interblocare pentru evitarea funcționării generatorului în gol; au modernizat schema de semnalizare optică; au introdus reglarea automată a parametrilor. Mașina trebuia să fie gata pe data de 15 august, dar pe 9 august era deja pusă în funcțiune. Producția de cuțite a sporit cu 70 000 de bucăți. A fost un prim rezultat excelent. Prinzînd curaj, aceiași tineri au mai modificat o mașină. Capacitatea a mai sporit cu 75 000 de bucăți de cuțite! Astfel, au dublat capacitatea de producție a uzinei. Pentru că orice proiect este doar un început. Rămîn nenumărate posibilități, care, folosite, pot duce la obținerea unor producții tot mai mari și de calitate.

Privesc mașinile. Pe una din ele citesc: «Made in Romania, fabricat IDSMSA, Focșani». Adică, acolo unde pînă nu demult, și acest «nu demult» înseamnă 17 septembrie 1973, oamenii știau numai să «toarcă strugurii». Cel puțin așa zice o vorbă, firește exagerată. La mașină lucrează operatorul Mircea Dîrdală. Are 25 de ani, își depășește zilnic norma cu peste 10 la sută. Înseamnă că mașina e foarte bună, dar mai înseamnă că Dîrdală este unul dintre cei mai buni muncitori de la atelierul de prelucrat scule, linia de cuțite brazate. Anul acesta s-a căsătorit cu o colegă din uzină, așteaptă un copil, iar maistrul principal Ștefan Mihalache, secretarul comitetului de partid, ne spune așa, ca să audă și Mircea Dîrdală, că în curînd îi se va repartiza un apartament din fondul locativ de stat.

— Poate o să spuneți că îi laud.

— Nu spun.

— Atunci priviți și dumneavoastră în raportul ăsta de tură. În ei sînt consemnate toate realizările noastre. Și, hai să luăm de pildă ziua de 19 august. Sau oricare altă zi doriți. Schimburile conduse de maiștrii Cezar Scutaru și Ion Baciu au realizat în ziua aceea 4 700 și, respectiv, 4 200 de cuțite brazate. Bună producție. Dar să vedeți ceva și mai bun: în noaptea aceleiași zile, deci în schimbul trei, cînd la noi se lucrează numai șapte ore, echipa lui Gheorghe Cotigă, din schimbul condus de maistrul Vasile Cristea, a realizat 6 217 burghie. M-am mirat și eu cînd am venit dimineața la uzină și am aflat. Mă veți întreba: cum? Eu cred că în primul rînd printr-o organizare foarte bună a fiecărui loc de muncă, prin pregătirea la fel de bună a fabricației care la noi, la producția de serie, contează foarte mult. Mai tîrziu am aflat că în noaptea aceea mai luaseră o hotărîre: au lucrat chiar și în pauza de masă.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

COBADIN: un oraș care se întrevede prin aburii pîinii

— Ideea e ceva mai veche, zice Nicolae Manolescu, vicepreședintele Consiliului popular al comunei. În măsura în care am adus-o «la ordinea zilei», putem spune că ne aparține. Sîntem, într-adevăr, pe lista comunelor propuse a fi declarate orașe. Așteptăm...

Goana după apă a satelor dobrogene a cunoscut-o și Cobadinul. În căutarea apei, comuna și-a schimbat vatra de cîteva ori. Asemenea unei piese de șah care-și găsește pînă la urmă, pe tabla de joc, locul cel mai potrivit. Întîmplarea a făcut însă că locul în care s-a întemeiat definitiv Cobadinul s-a dovedit norocos nu numai pentru belșugul de apă bună dar și pentru că s-a realizat, astfel, un punct de trecere dinspre Medgidia spre Negru Vodă și dinspre Constanța spre Ostrov, comuna fiind așezată chiar în mijlocul podișului Dobrogei de sud. Nepremeditat, dar cît se poate de nimerit, se înfăptuia un fel de simetrie în funcție de noua comună, aflată la distanțe aproximativ egale de localitățile pe care le lega între ele.

— Poziția aceasta privilegiată a fost o mare șansă pentru noi, continuă Nicolae Manolescu. Dacă n-ar fi existat, Cobadinul ar fi trebuit «inventat». Înființat. El are și ar putea să aibă un rol și mai însemnat în viața acestei zone. Dealtfel, viața «lucrează»...

— Îmi explicați?

— Medgidia, ca oraș, atrage oamenii din jur. În jos, spre sud, influența aceasta se simte pînă aproape de noi, cale de treizeci și ceva de kilometri. Chiar și nouă ne-a luat, de-a lungul anilor, niște oameni. Dacă ne îndreptăm, așadar, ochii la nord, spre Medgidia, sîntem mai slabi. Dar dacă privim spre sud, vedem că avem la rîndul nostru destulă putere. E o reacție în lanț, cam așa ceva. Pentru că și noi atragem pe cei din comunele învecinate, mai ales pe cei dinspre Negru Vodă.

În afara noilor veniți, comuna dispune de proprii ei resurse de forță de muncă. Ca localitate propusă a deveni oraș nu produce forță de muncă *brută*: oameni care trebuie să se deplaseze prin alte părți pentru a învăța o meserie. Cobadinul califică. Și o face temeinic, lotul, pe cît de numeros pe atît de competent, de profesioniști pe care i-a dat fiind o dovadă. La I.A.S. și S.M.A. țăranii învață să devină mecanizatori, tractoriști, șoferi, iar la liceul din localitate funcționează o clasă agricolă și alta de mecanică, ultima sub patronajul Liceului industrial din Medgidia. Egal, agricultură și industrie!

— Nici nu poate fi altfel, spune vicepreședintele Manolescu, doar n-o să ne dăm foc la pămînt de bucurie că vom fi oraș.

Nimic neașteptat, nimic brusc, nimic exagerat. După cum aflu, ideea «a plutit în aer». Un I.A.S. de performanță în materie de productivitate agricolă și un C.A.P. renumit nu numai în județ dar și în țară, condus de Sabri Emurla, Erou al Muncii Socialiste și cunoscut personaj al atîtor reportaje, au fost pivotul și condiția acestei idei. Azi, o casă nouă, mîine, asfaltarea unui drum, toate acestea s-au strîns și, treptat, au început să împună. Încet, orașul începea să fie bănuit, începea să se lase subînțeles. Dar pentru aceasta nu a fost nici o grabă, nu s-a întreprins nimic de mîntuială, nu s-a vorbit și nu s-a înfăptuit nimic de ochii lumii. Ci totul pentru că așa se cuvenea, ca oamenii să trăiască mai bine, comuna să arate mai frumos. Cobadin, orașul care este și care va fi întrevăzut în comuna aceasta bogată și îngrijită, s-a născut din necesitate, el s-a întrupat cu o sinceritate totală, cu o deplină absență a dorinței de a epata, de a fugi după «titlul» de oraș. Iată, spre exemplificare, două fapte. Unul legat de modul de lucru al conducerii comunei, altul de modul de a gîndi al oamenilor. Cînd au turnat trotuarele, s-au gîndit să le facă nu numai prin centru sau de-a lungul șoselelor asfaltate ci, în primul rînd, acolo unde nu era nici asfalt și nici piatră pe drum. Ca să aibă toți niște condiții de viață civilizată, să nu mai umble nimeni cu noroiul pînă la genunchi, să simtă fiecare că se face și pentru el ceva. Nu numai centrul conta ci starea generală, distribuirea înțeleaptă, echitabilă, corectă, nu numai financiar dar și omenește, a unor fonduri bănești. Pe de altă parte, oamenii înșiși nu acceptau decît ca pe ceva străin ideii de oraș absența unor inlesniri elementare. Cînd nu mai era un secret pentru nimeni faptul că și comuna lor a fost trecută pe «listă», cu ocazia întîlnirilor și discuțiilor care au avut loc pe marginea schiței de sistematizare, replica localnicilor a sunat limpede, de necontrazis: «oraș-oraș, dar fără apă și fără cămin cultural nu se poate!» Între timp, mi se spune, au fost forate puțuri cu debit corespunzător cerințelor industriale și edilitare ale așezării, iar pe primii șapte kilometri curge deja apa potabilă. În piața din centrul comunei se înalță, clădirea noului cămin cultural cu o sală, de data aceasta, destul de încăpătoare: 450 de locuri. Iată, așadar, că «orașul» n-a orbit pe nimeni. Cinstea era mare, toți o recunoșteau, dar în același timp toți se gîndeau că ea trebuie *meritată*

Atît cît se va mai număra printre comunele județului, Cobadin rămîne cea mai mare: are aproape 14 000 de locuitori. După cum aflu eu este, totodată, comuna cu cea mai bogată activitate culturală și sportivă din județ.

— Sînteți primii între comune. Dar cînd vă veți număra printre orașe e posibil să fiți, în rîndul acestora, ultimii...

— Asta poate să ni se întîmple, zice vicepreședintele Manolescu. O să mai fie și alte comune în situația noastră, adică alte orașe. Disproporția n-o să fie prea mare totuși. O să avem parteneri de întrecere din «divizia» noastră. Altfel, trebuie să știți că nici noi nu stăm pe loc. Doar asta și încercăm să facem: să ne «consacrăm»...

— Cum?

— Notați: avem o fabrică de cărămidă cu o producție globală de 5 milioane de lei, o unitate de morărit, un atelier de tîmplărie unde muncesc aproape 100 de oameni în două schimburi (facem și mobilă de export), o echipă de zidari-constructori, frizerie-coafură, atelier de tricotat, magazin universal, un magazin de confecții și încă unul de articole casnice, pentru băcănii, o alimentară cu autoservire, două restaurante cu mîncare caldă, două bufete, piață, complex intercooperatist de îngrășare a porcilor, PECO. Nu prea le-am luat în ordine. Să vă mai spun?

— Nu. Adică da...

— Un I.A.S. cu 7 700 de hectare și un grup social propriu, un C.A.P. cu 3 700 de hectare, un liceu de cultură generală cu 1 200 de elevi și vreo 70 de profesori, o sală de cinematograf neîncăpătoare cu 220 de locuri, un dispensar uman cu 6 medici și 16 cadre medii sanitare, două blocuri de cîte 20 de apartamente, farmacie, o unitate de termoficare pentru deservirea centrului civic.

— Continuați?

— Dacă trecem la viitor, da. Afară, la cîmp, sistemul de irigații Vederoasa, care va deservi Cobadinul plus alte cîteva comune, iar în sat — tot sat îi spun — o fabrică de lapte praf, un spital cu 100 de locuri, un cinematograf de vară...

În ciuda prejudecăților noastre care asociază orașului agitația și zgomotele mecanice, la Cobadin este multă liniște. Casele în marea lor majoritate sînt cu parter, iar dacă ici și colo au apărut etajele, aceasta nu înseamnă nici pe departe vreun orgoliu al înălțimii, ci tot evidenta, simpla și larg cuprinzătoarea necesitate. Tot așa cum, în orașul nedeclarat încă, nu este nici o contradicție între faptul că ei, cobadinenii, se vor numi orășeni, și aceia că și-au făcut grijă în vara aceasta cum să scape de o invazie de omizi de stepă ori spun cu regretul celui care cunoaște bine ce înseamnă pămîntul: «cum s-a-ntîmplat, anul ăsta a plouat întotdeauna cînd n-a trebuit!»

Au știut ce vor, au știut ce li se cere, iar perspectiva urbanizării au luat-o nu altfel decît la justa ei proporție și însemnătate. Știu cu toții: comuna lor va fi un oraș agricol. Și mai cunosc ei, din punct de vedere edilitar și civic, sau din cel al confortului și serviciilor, un oraș agricol este, pur și simplu, un oraș! Unul din mai multele moduri posibile de a fi ale unui oraș. Cum spuneam, cu dotare și zestre edilitară, Cobadinul are încă de pe acum ce-i trebuie, ce-i este neapărat necesar. Complexul de locuințe cu cîteva sute de apartamente care urmează să se construiască, adăugate investițiilor declanșate deja — de exemplu, casa de cultură — vor închega, deplin, imaginea orașului viitor. Orașul: aici va fi un telefon public, acolo ștrandul, dincolo o galerie de artă, un parc unde îndrăgostiții își vor da întîlnire. N-am cerut asemenea amănunte. Mi s-a părut mai important să aflu că în orașul acesta, care nu va fi săpat în piatră și nu va avea cerul ferăstruit de pereți de beton și sticlă, toamnele se vor vedea și se vor simți ca și acum ca un semn de bogăție și de belșug. Cobadinenii nu vor înălța aici un oraș, uitînd pămîntul deasupra căruia îl înalță. Nu-l vor sufoca, nu-l vor acoperi cu piatră și asfalt, ci îl vor semăna cu grîu...

Cobadin — un oraș care se ridică nu prin pîcla fumului de benzină arsă, ci prin aburii pîinii.

DUMITRU ELIADE ■

de ce nu „încap" mașinile pe drum!

Departe de a avea numai o semnificație tehnică, asfaltarea unui drum înseamnă pătrunderea unui important element de civilizație în zona respectivă. S-a terminat cu gropile, cu hîrtoapele, cu noroiul și băltoacele. Călătoria nu mai e un chin, iar timpul de parcurgere a unor trasee s-a redus prin asfaltare la jumătate.

Pe aceste căi rutiere, în majoritate drumuri județene, unde asfaltul este de dată relativ recentă — șosele mai depărtate de drumurile naționale importante — unii conducători au înțeles că pot circula cum îi «taie capul». Neregulile în circulație încep de la nerespectarea «A»-ului alfabetului rutier: mersul corect pe partea dreaptă a drumului. Deși ceva mai înguste decît șoselele naționale, drumurile județene oferă totuși destul spațiu pentru trecerea, unul pe lîngă altul, chiar a celor mai late autovehicule grele. În cazul nostru însă, celor două autovehicule, motocicletei cu ataș și autobuzului, «nu le-a ajuns» spațiul carosabil pentru a trece unul pe lîngă celălalt. Nu au «încăput» pe șosea fiindcă atît Ion Sîrbu, la volanul autobuzului nr. 33-B-5655, aparținînd Autobazei 3 Călători București, cît și Traian Paraschiv, la ghidonul motocicletei cu ataș nr. 46-TL-1196 (care se deplasa din sens invers), circulau pe mijlocul drumului, cum nu fac șoferii «cu cap» nici cînd sînt absolut singuri pe drum. Motociclistul a plătit cu viața sa și a pasagerului care ocupa șaua din spate, Florea Dumitru, imprudența comisă.

Accidentul a avut loc pe lumină, în împrejurări cînd cei doi conducători auto se puteau observa și evita reciproc în cele mai bune condiții. Acest eveniment rutier comis pe drumul județean ce străbate comuna Crevedia Mare, județul Ilfov, arată ce scump costă ignorarea unei reguli elementare, pe cît de cunoscute pe atît de... nerespectate de mulți dintre cei care folosesc drumurile.

Faptul că circulația pe partea dreaptă este un comandament de bază al traficului rutier nu este din păcate înțeles de mulți beneficiari ai drumurilor și străzilor. Nu se înțelege îndeosebi că a circula corect **nu înseamnă să te afli undeva în dreapta liniei mediane (de multe ori «mușcînd» cu roata stîngă marcajul), ci cît mai aproape de limita din dreapta a căii rutiere.**

Unii au prostul obicei să circule «călare» pe marcajul axial. În asemenea situații este afectată grav siguranța circulației și cursivitatea în ambele sensuri, deoarece cei ce se deplasează din sens opus sînt constrînși să reducă viteza și chiar să se replieze pe acostament pentru a evita o coliziune frontală, iar cei din spate care circulă în același sens stau la «coadă» neputînd depăși. Circulația cît mai pe dreapta este o dovadă de prudență, de spirit defensiv în traficul rutier.

Cele 500 de accidente soldate cu 115 morți și cîteva sute de răniți care au avut loc în ultimii 3 ani din cauza nerespectării «A»-ului alfabetului rutier trebuie să însemne un îndemn la reflecție pentru toți cei care conduc vehicule!

Colonel VICTOR BEDA ■

nunta abia acum începe

Sîmbătă, 6 septembrie, am plecat împreună cu un prieten cu mașina spre Cluj-Napoca. În jurul orei două noaptea ne aflam aproape de Sebeș. Amîndoi eram foarte obosiți și am hotărît să dormim cîteva ore și să ne reluăm drumul dimineața.

Pe partea stîngă a șoselei am zărit motelul «Dacia». Am lăsat mașina la parcare și ne-am dus la recepție. Întuneric, ușa închisă.

— Ce cauți aici, nu avem nici o cameră, mi-a spus paznicul apărut de undeva.

— Dar tovarășul de la recepție unde este?

— Ți-am spus că nu avem nici o cameră. Cel de la recepție este plecat la Sebeș la o nuntă. Nu auzi muzica? Acolo este. De obicei, cînd mai are o cameră liberă, îmi lasă mie cheia.

— Și noi ce facem?

— Nu știu, a ridicat din umeri paznicul și mi-a întors spatele.

L-am rugat totuși să trimită pe cineva să-i cheme pe recepționer. M-am întors la mașină și m-am culcat. După cîtva timp paznicul mi-a bătut în geam.

Tovarășul Rișteiu Valeriu, cu ochii împăienjeniți, își reluase locul la recepție.

— Unde ați fost pînă acum?

— Aici. Dormeam, mi-a răspuns, lăsînd în urma vorbelor un damf fin de alcool. Întrebați-l și pe paznic. Mai am doar trei [illegible]

— Da, era aici, dormea, mi-a răspuns prompt paznicul.

Mi-am dat seama că nu mai avea nici un rost să continuu discuția. Plecînd spre mașină mă gîndeam la mîile de oameni care în acea noapte munceau și la ce s-ar fi întîmplat dacă și aceștia și-ar fi părăsit serviciul pentru a se duce la vreo nuntă.

SORIN POSTOLACHE ■

flacăra
martor ocular al săptămînii fotbalistice

● **BUCUREȘTI.** Simbătă: Rapid-F.C. Bihor, echipe învinse cu o etapă înainte, prima la Arad, a doua la... Oradea. Ora de începere — 17,45 — era premeditat aceeași cu cea a meciului rapidiștilor cu Anderlecht. ● Datorită însă propriilor slăbiciuni, cît și ambiției orădenilor, ei nu prea au avut timp să se gîndească la el. ● Noroc cu linia de fund și mai ales cu Ionită («Ricuță», cum îl alintă Răducanu, prezent în tribune ca stagiar la «Munca»), care «au furat» mingea atacanților orădeni, încă nedeprinși să tragă la poartă. ● Și totuși s-au marcat două goluri după pauză, spre marea bucurie a versificatorilor din Grant și a instrumentiștilor cu tălăngi («Rapid, Rapid, ipopa (!!), avem victoria»). ● Două goluri date în dreapta jos, acolo unde portarului Albu părea că îi lipsește mîna. ● Rapidiștii rămîn și după primenirea echipei aceiași artiști romantici care, indiferent de adversari, se pot bate singuri, iar bihorenii (deși vorbărești în teren) încă nu și-au revenit după «show»-ul băcăuan. Asta este! ● Arbitrul jocului: Mihai Moraru 9, ajutat de N. Cursaru 7 și N. Morotanu 8, toți din Ploiești. ● Duminică: Sportul Studențesc-Politehnica Iași, meci frumos ca o vacanță la Costinești, în care studenții ieșeni, deși au jucat bine, au pierdut. ● E adevărat, la bucureșteni a jucat Sandu Mircea, de a cărui eficacitate nu se mai îndoiește decît el însuși cînd e singur cu portarul, iar de la ieșeni a lipsit Dănilă. ● Atacantul ieșean este în continuare victima unor triste împrejurări, neînțelese încă de clubul Dinamo, care îl deține legitimat ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Sau, cum bine remarca un coleg, «nu-ți moare de mai multe ori tatăl», iată ce nu înțeleg cei de la Dinamo, care lipsesc astfel campionatul, nu numai pe «Poli», de prezența unui înaintaș de excepție. ● Deci fără Dănilă, «Poli» a ratat exasperant, mai ales prin Simionaș, care, în ultimul minut, a bătut un penalty cu vîrful unghiei. ● Studenții bucureșteni, fără să strălucească în atac (dovadă că Grosu, o extremă fără strălucire, a marcat un gol și jumătate) și cu o apărare de ață (fragilul Suciu!) s-au mai pricopsit cu două puncte, bucurîndu-și galeria care, spre deosebire de cea ieșeană, abia își trage sufletul. ● Arbitrii jocului: V. Topan (Cluj-Napoca) 8, ajutat de T. Gaboș (Cluj-Napoca) 8 și T. Andrei (Sibiu) 8. **(Iulian Neacșu)** ● **SATU MARE.** O partidă cu șase bare împărțite egal, trei de o parte și trei de alta, nu poate fi apreciată altfel decît ca un meci plăcut și atractiv. ● Să adăugăm acestor succinte cifre și faptul că F.C. Olimpia și U.T.A. sînt considerate a fi două echipe tehnice, calitate confirmată și în confruntarea respectivă. ● O ciudățenie: au fost împărțite două cartonașe galbene pentru cîteva faulturi aproape inerente unui joc în viteză, faulturi cu o scăzută nuanță de intenție, dar n-au fost sancționați fundașii Bocșa (repetate intrări periculoase, dar și un jucător plin de dăruire pentru echipa sa) și Knoblau (acesta era cît pe aci să-l scoată definitiv din teren pe Broșovschi) sau mijlocașul arădean Bedea, care pînă la urmă a fost înlocuit. ● Cu aceste scăpări, plus altele de mai mică importanță, arbitrul bucureștean C. Petrea a condus mediocru și cu gesturi teatrale inutile un meci plăcut, în care spectatorii au urmărit o fază de-a dreptul electrizantă: într-un interval de cinci secunde au fost expediate pe spațiul porții lui Iorgulescu nu mai puțin de patru șuturi care au început printr-o bară a lui Gherine, a urmat un șut al lui Hațeganu, scos de Pojoni de pe linia porții, apoi un alt șut al lui Both, scos tot de pe linia porții de Bedea, și încă un șut, al lui Kaizer, scos de lîngă mucheia barei tot de Pojoni. În tot acest timp Iorgulescu era un fel de spectator uluit de ceea ce se întîmplă la poarta lui; a urmat o degajare în aut, o nouă fază de gol, dar același Pojoni își repune coechipierii pe contraatac, însă arbitrul de margine vede ceea ce nu vede nimeni, poziție de ofsaid la Sima. Sima vociferează și i se arată cartonașul galben. ● O remarcă specială pentru mijlocașul sătmărean Stelian Popescu, autorul primului gol, și pentru tînărul Gherine (introdus la pauză în locul lui Helvei), extrem de laborios, autorul barei din faza electrizantă și autorul altei bare în urma căreia Kukla trimite mingea în propria poartă. ● Aceeași remarcă și pentru Both, sufletul și creierul echipei din Satu Mare. ● Excelentă, plină de amănunte și pe fază transmisia lui Nicolae Soare. ● Două aspecte negustorești: o simplă coală de hîrtie, tipărită și pe față și pe dos, cu formațiile probabile și cîteva puncte din regulamentul de fotbal se vinde la prețul de 2 lei!, iar ciștva tinerei, purtînd ecusonul echipei locale, vînd în pahare de plastic o băutură care s-ar vrea cafea și pentru care oamenii dau 5 lei! Arbitrii jocului: C. Petrea 6, ajutat de N. Georgescu 7 și Em. Svitiec 7 — toți din București **(Victor Niță)** ● **TG. MUREȘ.** A.S.A.-Sport Club Bacău 2-0. La anunțarea garniturii băcăuane, lipsește ex-craioveanul Bădin. Explică singur această rămînere pe banca rezervelor: «am fost la București la niște examene și m-a sărit echipa». Rămîne de văzut pentru cît timp. ● Meciul începe odată cu ploaia și sub puternica presiune a gazdelor, dar cea mai mare ratare aparține băcăuanilor prin Băluță și Pană, ocazie mare cît roata carului. ● Pînă la pauză nimic de semnalat decît reflexele uimitoare ale lui Coman la șuturile lui Mureșan și Böllöni. După meci, antrenorul Constantin declara: **«Coman este cel mai în formă portar din țară, cred că ar trebui introdus imediat în echipa națională.»** ● La reluare, dominarea gazdelor se concretizează prin golul lui Böllöni. Șut năpraznic, cu stîngul. ● Un huligan încălțat în crampoane, l-am numit pe Gligore, îl lovește de două ori fără minge pe Băluță. Acesta ripostează la fel de huliganic și-l faultează pe cel mai periculos atacant mureșean, Fazecaș. Arbitrul Retezan, altfel amabil cu gazdele, fluieră și dictează lovitură liberă pentru... Bacău!! Sare și Pîslaru care sub ochii albaștri ai arbitrului își face dreptate singur, lungindu-l pe Băluță. Toată lumea vede, intervin antrenorii, se schimbă pumni zdraveni, dar arbitrul și-a «uitat» cartonașele la București!! ● Cu șase minute înainte de sfîrșit, conturile se încheie, 2-0 prin golul lui Fazecaș, dar mare parte din public reține steagul ridicat în prima fază de tușierul Ghețu: ofsaid la atacul mureșean. ● Victorie meritată, dar fără glorie. ● Ar mai fi de semnalat maniera în care tribuna l-a huiduit pe crainicul radioului, doctorul Dan Ștefănescu, care a menționat corect că ratarea lui Băluță n-a plecat din ofsaid, așa cum ceruse publicul și mereu nemulțumitul Böllöni. A condus Gheorghe Retezan 7, ajutat la linie de M. Buzea 8 și D. Ghețu 9 — toți din București. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **CONSTANȚA.** 14 000 de spectatori păstrează o tăcere penibilă la intrarea echipei locale în teren. Apare Dinamo și, tot penibil, de la tribuna a doua se fluieră, se aud invective. E drept, pe parcursul celor 90 de minute de joc — în compensație, oare? — au fost frecvente aplauzele prin care aceiași spectatori răsplăteau fazele de contraatac dinamovist. ● Celebrul canoist Ivan Patzaichin, aflat în tribune, ne declară la sfîrșitul meciului: **«Joc de 8. Fără vlagă. Cu pase imprecise. Alergătură multă și zadarnică. Rare, fazele de poartă care să încălzească tribunele.** ● **Nicolau Stavru,** fost arbitru divizionar A, despre cei trei cavaleri ai fluierului care au oficiat la Constanța: **«În prima repriză Rainea și cei doi tușieri au fost atenți, pe față. În cea de a doua s-au dat decizii în compensație, nu s-a aplicat corect legea avantajului. Arbitrii de linie au semnalizat cu exitări. Dealtfel, Rainea nici nu prea i-a mai văzut»** ● După meci, în vestiare, despre minutul 83 (cînd s-a accidentat portarul dinamovist). Ștefan: **«A fost fază de joc. Am ieșit la blocaj și... nu mai știu nimic».** Liță Cosma, președintele clubului Dinamo: **«A fost una din puținele faze de fotbal bun. Ștefan a blocat foarte curajos. Nu acuzăm pe nimeni, întrucît, s-a văzut clar, atacantul constănțean nu a intenționat să-și lovească adversarul»** ● Arbitrii meciului: N. Rainea (Birlad) 7, ajutat de C. Săndulescu (Vaslui) 7 și S. Drăgulici (Drobeta-T. Severin) 7. **(Decebal Țoca)** ● **PITEȘTI.** Acum, sigur că 2-2-ul reușit de F.C.M. Reșița în Trivale are în el o mare doză de noroc, pentru că echipa argeșeană a condus la un moment dat cu 2-0 — iar momentul respectiv a durat plină cu numai douăzeci de minute înainte de final ● Altfel, filmul meciului s-ar fi putut rezuma la o constantă și frumoasă presiune ofensivă a gazdelor, avînd în prim-plan evoluția din nou uimitoare a «dresorului» Dobrin, dispecer aflat în zi mare și prea puțin incomodat de marcajul foarte scrîntz al lui Munteanu. ● La doi la zero, meciul părea jucat, mai ales că piteștenii au ratat ceva în plus, gazdele așteptau doar finalul (antrenorul Reinhardt, după meci: «F.C. Argeș a căzut fizic în a doua repriză»), dar reușitenii găsesc în fine cheia străpungerii apărării adverse — acțiunile individuale, prin dribling. Căprioru driblează trei adversari pe extrema stîngă, apoi Filipescu se intercalează în aceeași zonă, tot în dribling, și centrările lor aduc egalarea ● Meciul se încinge, spectatorii reclamă două lovituri de penalty imaginare, dar tensiunea atinge cota maximă abia cînd Roșu, noul component al formației argeșene, îi aplică un formidabil cap în gură lui Filipescu, fără însă ca tușierul Gh. Nicolae, — care spre deosebire de arbitrul de centru observase perfect «faza» — să fie cît de cît impresionat.. ● La ieșirea spre cabine publicul huiduie, președintele clubului, I. Popescu, și antrenorul Halagian acuză brigada de arbitri de necinste ● Ce s-ar fi întîmplat oare dacă Atodiresei cel tute de picior ar fi marcat măcar una dintre cele două ocazii pe care și le-a creat, pe contraatac, în final? ● Așa, la 2 la 2, cei trei cavaleri ai fluierului au luat loc într-o mașină a miliției, nu prea comod, adică înghesuiți pe bancheta din spate, părăsind în mare grabă stadionul piteștean. ● Arbitrii jocului: Constantin Dinulescu 9, ajutat de C. Bărbulescu 7 și Gh. Nicolae 3 — toți din București. **(Dumitru Graur)** ● **DEVA.** Vreo zece mii de iubitori ai fotbalului au luat loc în tribunele stadionului din localitate, pe garduri, în plopi sau pe tabela de marcaj în speranța unui meci bun, de prima divizie, dar au constatat că Mureșul, reprezentanta orașului, joacă de multe ori mai bine decît «vedetele de A», deși se află cu o categorie mai jos. ● Mingea s-a plimbat cea mai mare parte din timp fără nici un rost de la un jucător la altul; s-au irosit totuși cîteva ocazii clare de gol la poarta dușenilor, mai ales de către petroșenenii Moldovan, Roznai și Mulțescu. ● Observatorul federal Coloman Braun-Bogdan s-a arătat nemulțumit de agitația în lungul tușei a «sufleurilor», care confundă de multe ori jucătorii de fotbal cu actorii de teatru. ● Un debut promițător în echipa minerilor l-a făcut Niculescu, fostul fundaș al Universității Craiova, transferat însă de curînd de la... Dinamo Slatina, pe unde a trecut, se pare, doar așa, de ochii lumii și ai regulamentului. ● Aproape de sfîrșit apărătorul clujean Lupu îl îmbrățișează în mod neprietenesc, în careu, pe Roznai și Mulțescu transformă lovitura de la 11 m. ● Pe banca antrenorilor, Ion Ionescu este foarte bucuros de victorie, dar nemulțumit de evoluția jucătorilor. «Moldovan este foarte bun, dar încă nu servește, cum ar trebui și cum așteptăm de la el, echipa. Nu ne regrupăm și nu avem deocamdată rapiditate în acțiuni» ● Arbitrii jocului: Alexandru Ene 8, ajutat de R. Șerban 9 și V. Ciocîltău 6 — toți din Craiova. **(Emanuel Tănjală)** ● **CRAIOVA.** În programul tipărit cu ocazia meciului dintre «U» Craiova și «Poli» Timișoara, M. Vlădoianu, din comisia de propagandă «U» Craiova, spunea despre oaspeți că sînt... «corigenți la fotbal», iar despre gazde că dovedesc «gîndire tactică». Pe teren s-a văzut invers, ba mai mult, «corigenții» au dat lecții. ● Craiovenii au jucat haotic în atac, iar mijlocul s-a sprijinit doar pe eforturile harnicului Scrimbeanu. ● Antrenorul Cernăianu, ignorînd adevărul elementar că de ziua lor jucătorii vor să se remarce, a început meciul fără Balaci și Ciupitu, care s-au făcut vinovați de a fi împlinit simbătă 19 și respectiv 27 de ani. Le dorim mulți ani în teren. ● După ce s-a antrenat o vară întreagă la volan alături de juna Rodica, junele Crișan a spulberat suspendarea de doi ani în numai o săptămînă, trezindu-se titular. El a reușit să atingă mingea abia în minutul 17, cînd a executat o aruncare de la margine. Întîlnirile lui cu balonul au fost însă absolut întîmplătoare și fără urmări grave pentru adversari. ● Timișorenii merită victoria, însă Mehedințu, «supărat» că l-a lovit mingea în cap, a trimis-o în propria poartă, oferind oltenilor un punct. ● Arbitrii jocului: N. Petricleanu 10, ajutat la linie de Gh. Vasilescu I 9 și Gh. Vasilescu II 9 — toți din București **(Ion Predoșanu)** ● **CLUJ-NAPOCA.** Singurele aplauze sincere și unanime ale zilei au fost în pauza meciului, cînd ASA Cluj-Napoca a prezentat o demonstrație de călărie în care a excelat în special Camelia Andrei pe calul Melinda. ● În rest, în fața unor tribune pe jumătate pline sau pe jumătate goale «U» părea că vrea să cîștige, iar Steaua că nu vrea să piardă. ● Galeria clujeană a explodat de bucurie în minutul 11, cînd mingea l-a lovit peste mînă pe Agiu. 11 metri — Batacliu — gol. Apoi mingea a continuat să se plimbe, mai mult fără rost, de la un cap la altul al terenului, deranjînd în drumul ei o mulțime de jucători și roșii, și albi. Pînă în minutul 37, cînd Agiu și-a răscumpărat hențul printr-un splendid șut de la distanță: mingea s-a lăsat strînsă în brațele lui Lăzăreanu doar o clipă, apoi a sărit peste el și a căzut ușurel în spatele lui, în poartă. ● Galeria clujeană a amuțit. A urmat golul marcat de Iordănescu din lovitură liberă (corect, peste zid) care a încremenit — la propriu și la figurat — tribunele. ● Arbitrii jocului: Constantin Ghiță 8, Gh. Ionescu 9, Gh Racz 9 (toți din Brașov). **(Mircea Fodoreanu)**

● **PLOIEȘTI.** Am spus și săptămîna trecută cuvinte frumoase despre noua promovată Prahova, care acum a zdrobit cu 5-0 pe S.C. Tulcea. La Ploiești toată lumea începe să se întrebe cine o fi acest Răut, care a înscris trei goluri în poarta tulcenilor, și dacă mai merită ca favorita lor să rămînă Petrolul — echipă surclasată în această duminică cu 4-0 la Brăila și aflată abia pe locul al zecelea în clasament. (H. Alexandrescu) ● **VASLUI.** Începută la Brăila, unde Viitorul a fost de negrecut învinsă mai întîi de către arbitrul Chilibar din Pitești (care s-a străduit să reducă pe cît posibil numărul jucătorilor oaspeți în teren) și apoi de către F.C. Brăila, drama inimoaselor antrenor Oaidă (acît de inimos încît la Brăila a făcut un prosfinct!) a continuat în următoarea etapă, cînd echipa sa a fost întrecută pe propriul teren de marea necunoscută a seriei întîi, C.S.M. Borzești, formație abia promovată, dar care ambițioasă. Elevii lui Oaidă au dominat 80 la sută din meci, dar rarele contraatacuri ale oaspeților au fost mai tăioase ca briciul. (I. Apostol) ● **BRAȘOV.** Cum Steagul roșu a început campionatul avînd parcă un picior amputat, culisele fotbalistice anunțau drept pretendentă din partea orașului de sub poalele Tîmpei la promovarea în prima divizie pe Tractorul! Dar, cum și aceasta a capotat, și încă foarte clar, pe teren propriu, duminică, în fața Voinței din București (scor 2-4, două dintre golurile oaspeților fiind înscrise de către fundași!), brașovenii stau și privesc acum cu neliniște la ascensiunea neașteptată și masivă a echipelor bucureștene în șefia seriei secunde a diviziei B. (P. Andrei) ● **TURNU MĂGURELE.** Victorie la scor a Progresului în fața Chimiei din localitate, o echipă bine intenționată, dar care a fost depășită clar, mai ales în mijlocul terenului, de clasa jucătorilor lui Viorel Mateianu. Bucureștenii au jucat bine organizat, cu regrupări rapide din atac în apărare și contraatacuri întotdeauna gîndite, cei mai buni jucători ai lor fiind Giron, D. Ștefan, Dragu și Turbatu (16 ani, deci junior), care este unul dintre titularii de drept și de fapt ai echipei — așa cum la prea puține formații din eșalonul secund se întîmplă! (D.Gr.) ● **CAREI.** Meci disputat (Victoria-Șticla Turda), dar destul de ccurat» pînă în minutul 76, cînd gazdele marchează al doilea gol dintr-un efsaid de vreo 3 metri! Cîteva minute mai tîrziu, unul dintre fundașii echipei oaspete ripostează la un fault intenționat asupra lui și se stîrnește o încăierare generală, la care participă în afara celor 22 de jucători și oamenii de ordine, spectatori — cam 30-40 de persoane cu totul! (Asta însemnînd depășirea copioasă a «baremului» cerut pentru suspendarea terenului) Antrenorul Scichei, Laurențiu Munteanu (de profesie medic-farmacist) se strecoară în cabină, unde îl urmează, rînd pe rînd, toți jucătorii săi. Arbitrul de centru Toma Moisescu (din Drobeta-Tr. Severin) apreciază gestul drept retragere de pe teren și fluieră sfîrșitul meciului. «Vina mea, zice L. Munteanu, a fost că în acele momente am uitat că sînt în primul rînd antrenor și, ca doctor, m-am apucat să-mi pansez rănițiii» (C. Anton) ● **SIBIU. Șoimii-Metalurgistul Cugir 1-1!! Meci de slabă factură tehnică.** ● Cu excepția lui Mihailă, a lui David și a lui Oprea, restul jucătorilor sibieni au jucat în dorul lelii, parcă împotriva... propriei echipe! ● După ce a marcat un gol, la o lovitură liberă trimisă în bară de Oprea, și s-a reaccidentat, la călcîi, Fanes Lazăr, care a jucat foarte slab, a fost înlocuit. ● Cugirul, o echipă care s-a agățat de fiecare minge, recalcitrantă și pusă pe harță, dar ieșind foarte bine pe contraatac. ● La o asemenea xvîcnire, Soos a egalat, împotriva cursului jocului, în plină dominare a gazdelor, dar atît de tîrziu, minutul 85, încît ieșeul final al Șoimilor n-a mai adus decît o bară. ● Se impune trimiterea pe tușă a voleiatrilor mofturoși și cocsitizori — Trandafilon și colaboratorii — care consideră fotbalul o trambulină pentru rezolvarea (uneori foarte fericită) a problemelor personale, și care nu dau nimic — nici muncă, nici talent — fotbalului, pe care-l păcălesc sistematic. Divizia B nu trebuie să se transforme într-un azil al Diviziei A! Zeci de tineri așteaptă în satele și-n orașele țării să vină cineva să-i învețe fotbal. Cîțiva dintre voleiatrii mofturoși de la Sibiu, ca și din alte părți, sînt așteptați în producția la locurile lor de muncă. Acolo nu merge cu păcăleala. (Ov I)

*

● Și o notă din afara fotbalului: considerată un adevărat festival al «sportului alb», cea de-a doua ediție a Cupei «Scînteii Tineretului» la tenis a însemnat un remarcabil succes de popularitate (au participat peste 200 000 de tineri și tinere) și de organizare. Calde felicitări inițiatorului acestei acțiuni — ziarul «Scînteia Tineretului».

*

● **PRIMUL PAS — BILANȚ DEZASTRUOS.** Am văzut sau am ascultat desfășurările partidelor-tur ale ambasadoarelor fotbalului nostru. Mărturisim că rezultatele ieșirii, în această toamnă, a echipelor noastre în Europa depășesc în rău gîndurile cele mai pesimiste pe care le-ar fi putut nutri cineva. ● Dacă Rapidul a trecut mangoș cu un 1—0 palid ca o luminare (e adevărat că Rînnită a avut 2-0 și poate calificarea în virful ghetei, gheață care s-a comportat ca o... cîzmă, ratînd o ocazie pe care n-ai vole s-o ratezi nici îmbrăcat în palton și cu căciula în cap), apoi A.S.A. și mai ales Universitatea Craiova ne-au supus unor adevărate dușuri scoțiene. ● A.S.A., splendidă în actualul campionat, s-a dovedit necoaptă, crudă, pentru arena internațională. ● Am dori mult ca echipa din Tg. Mureș să facă o partidă mare în retur, dar este greu de crezut că fotbaliștii din Dresda nu-și vor lua toate măsurile de siguranță. ● Echipa craioveană, trebuie să spunem, **ne-a oferit o tristă, dar absolut edificatoare și convingătoare demonstrație.** O formație cu 8-9 valori certe, care pot oricînd figura în loturi reprezentative, **a făcut o probă ecțiantă a ceea ce înseamnă lipsa unui creier de adevărat conducător tehnic.** Această — subliniem — foarte dotată echipă (avînd un lot comparabil cu Dinamo București) nu are cîrmaci! ● Componenții ei, s-a văzut în repetate rînduri, joacă exclusiv pe inspirația lor, iar marea majoritate a rezultatelor sînt obținute ca urmare a unor reușite individuale (Marcu, Oblemenco, Boc, Balaci, Crișan etc), **ansamblul neavînd nici o orientare tactică detectabilă.** ● Pierzînd acum 2 ani un campionat pe care nici o altă echipă cu o conducere tehnică acceptabilă nu l-ar fi pierdut (chiar și în condițiile unor, să zicem, încurcături regizate de alții), pierzînd anul acesta o finală de Cupă în care marile greșeli ale arbitrului Rainea au fost totuși mai mici decît ale antrenorului Cernăianu, **evoluînd tactic inverș** în repetate ocazii — este inadmisibil ca o echipă cu forța de atac a Universității Craiova să joace, frecvent, aproape exclusiv pe apărare, lepurește, cum a făcut-o recent și cu Sportul studențesc — ex-campioana țării pierde teren, pierde timp, nu-și valorifică marile potențe, joacă un rol din ce în ce mai modest, **croit de o conducere tehnică neînstare să înțeleagă ce poate realmente să producă această echipă viguroasă, de elan, combativă, făcută să joace pe atac, modern, eficace.** ● Iertată să ne fie comparația, dar echipa olteană are adeseori alura unei mașini superbe, cum a spus cineva, condusă exclusiv prin folosirea marșarierului. ● Și e păcat, e păcat pentru excelenții săi jucători, Craiova n-a avut niciclnd și nu știm cînd va mai avea un lot atît de talentat, de puternic. ● Cîteva cuvinte despre Dinamo. Am criticat în repetate rînduri această echipă pentru greșelile ei din teren și din afara lui. El bine, miercuri Dinamo a luptat cel mai bine dintre toate reprezentantele noastre, ne-a solidarizat sufletește pe toți cei care o urmăream pe micul ecran în încercarea sa cu o echipă de clasă, și fără cele două goluri primite — ca un blestem — din lovituri fixe, Dinamo ar fi fost astăzi marea noastră speranță pentru calificarea în turul II. ● Neatenția acordată tradiționalelor echipele noastre momentelor fixe (vezi drama întîlnirii cu Scoția) a tăiat însă miercuri aripile unei echipe pe care am admirat-o și pe care o aplaudăm pentru inima lui Lucescu, Dumitrache, Sandu Gabriel, Sătmăreanu, Cheran et comp. ● În fine, cele cuvinte federației, care s-a îngrijit — se vede — cum nu se putea mai rău de debutul internațional al ambasadoarelor fotbalului nostru. **(Marius Popescu)**

RIDENDO

bițu

— Tată, ce e galben?
— Galben e o culoare.
— Și ce e o culoare?

Bițu rămîne cu privirea proptită în tavan. Apoi se clatină o clipă, mintea i se întunecă. Numai de n-ar leșina. Oare cît are tensiunea? Dar pulsul? Probabil o sută. Deci, ce e culoarea galben? Va trebui să răspundă la întrebare. Copilul, această ființă minunată și candidă, așteaptă răspuns. Astăzi e rîndul lui să răspundă la întrebările copilului. Într-o zi răspunde soția, într-o zi soacră-sa și în cealaltă zi el. O dată la trei zile își petrece după-amiaza și seara cu copilul, iese cu el în parc, la cinema, la cofetărie, la televizor. În acest timp trebuie să răspundă la întrebările care i se pun. Acest copil pune în medie trei sute de întrebări pe zi. Oare toți copiii pun atît de multe întrebări? S-au interesat la un specialist și acesta le-a comunicat că un copil de patru ani pune circa patru sute de întrebări pe zi, faptul este confirmat chiar și de o statistică a O.N.U. Este bine, le-a spus specialistul, să răspundă la toate întrebările copilului, pentru că aceasta este vîrsta cînd el acumulează cele mai importante cunoștințe despre lume și viață. Sigur, copilul pune și multe întrebări naive și chiar stupide, dar el trebuie luat în serios întotdeauna și trebuie să primească răspunsuri clare și explicite la fiecare întrebare. Deci, acum, Bițu trebuia să răspundă la întrebarea privind culoarea galben. Simțea că din clipă-n clipă creierul îi va face explozie. Oare ce i-a trebuit lui copil, ce i-a trebuit lui căsătorie? Era un bărbat burlac, pașnic și taciturn, care-și iubea tabieturile și igiena, în garsoniera lui nu veneau prieteni și cunoștințe, nu se făceau chefuri sau partide de pocher, el era un angajat serios și harnic, în vîrstă de aproape patruzeci de ani, cînd, într-o zi, șeful l-a chemat și l-a întrebat de ce nu se căsătorește, ce motiv are de stă burlac, de ce nu și-a găsit pînă acum o soție? Bițu, care-și diviniza șeful (pe toți șefii i-a divinizat), s-a fîstîcit și a răspuns că încă nu și-a găsit femeia ideală, la care șeful a zis brusc: lasă că ți-am găsit-o eu. Era vorba de însăși secretara lui, o ființă prezentabilă și severă, despre care se zvonise o anumită chestiune pe baza căreia se făcuse chiar și o anchetă a organelor superioare, nu asta contează, contează că șeful a vrut ca Bițu să se căsătorească pe loc, fără nici un fel de cunoștință prealabilă, iar Bițu, care era în stare să-și taie chiar și o mînă pentru șeful lui, s-a căsătorit cu secretara, pentru ca secretara să-i nască nu la foarte multe luni distanță acest copil pe care însuși șeful i-l botezase cu numele de Alin. Viața lui înainte de căsătorie era un paradis, acum era un infern. Acum trebuia să răspundă la întrebările copilului. Bițu avea o oroare organică față de întrebări. În primii săi ani de activitate în cîmpul muncii fusese odată luat la întrebări, era o complicație nenorocită cu niște materiale lipsă în valoare de o sută de mii de lei, nu furase el, dar putea fi implicat pentru neglijență; timp de două săptămîni, pînă s-a terminat ancheta, a trebuit să dea zeci de declarații și să răspundă la zeci de întrebări, probabil de-atunci a rămas cu astenia asta nervoasă care l-a uscat de pe picioare. Ce e culoarea galben? Vai, ce idei diabolice le trec prin cap copiilor, ca plăcere monstruoasă au acești copii de a-și chinui părinții, oare nu se poate inventa un robot enciclopedic care să răspundă la aceste întrebări pe bază de fișe?

— Nu vrei să mă întrebi altceva, încercă Bițu să-l abată pe copil.
— Nu, asta vreau să te întreb. Ce e galben?

Bițu privi ființa din fața sa cu intensitatea unui hipnotizor. Oare era adevărat ce spuneau unii răuvoitori, în sensul că acest copil ar semăna la chip și inteligență cu șeful lui? De unde a putut el să moștenească patima asta pentru întrebări, pentru că el nu era curios, mama lui nu, bunica lui nu, rudele lui nu... Oare ce-ar putea face ca acest copil să nu mai pună întrebări? Să-i dea un pumn în față la fiecare întrebare? Sau să-l lege cu ceva la gură, cu o batistă? Sau să-l mituiască cu ceva, ca să tacă, cu bomboane, cu prăjituri, gumă de mestecat? Dar parcă n-a încercat? A încercat, nici un rezultat, infernalul copil clefăie guma și pune întrebări în același ritm. Ce e antimateria, ce e o axiomă, ce e iarba și de ce crește în sus, plus alte bazaconii, nici nu știi unde să te documentezi pentru un răspuns, dicționarele nu obișnuiesc să dea mură-n gură. De pildă, Larousse-ul. Nu spune nimic serios despre culoarea galben, deși costă o groază de bani. Sau micul nostru dicționar enciclopedic, care precizează că galbenul e o culoare situată între verde și portocaliu. Mersi! Îi spui asta copilului, te întreabă imediat ce e verdele și ce e portocaliul. Sau, de pildă, copilul întreabă ce e norocul. Îi răspunzi: norocul e o superstiție. Ce e o superstiție? O superstiție e o minciună. Ce e o minciună? O minciună este ceva care nu e conform cu adevărul. Ce e adevărul? Fără să vrei, te trezești în brațele unor filozofi, nu se poate răspunde la astfel de întrebări fără o anumită pregătire filozofică, fără lecturi intense. Or, el, Bițu, nu are chef de lecturi, nu are chef de filozofie, el e un om aproape bătrîn și aproape chel, pasiunea lui principală în timpul liber e să joace table și să bea bere. Ca șef al serviciului aprovizionare se descurcă foarte bine cu studiile lui medii și cu experiența pe care o are, e apreciat de șef, șeful îl iubește, șeful l-a căsătorit... Exact, șeful l-a căsătorit, el nu avea de gînd. De ce l-a căsătorit șeful cu secretara lui? De ce i-a botezat șeful copilul, de ce vine săptămînal să-l vadă și-i aduce tot felul de jucării, de ce în fața unor anumiți tovarăși Bițu a primit sugestia din partea șefului să spună cum că legăturile lui cu actuala soție datează de foarte multă vreme, deși el nu discutase cu ea pînă atunci mai mult de bună ziua? De unde i-a picat lui acest copil pe cap, acest copil blond care spune tată unui bărbat brunet (adică lui) și care pune aproximativ trei sute de întrebări pe zi? De ce-l întreabă acest copil tocmai pe el ce e firul de iarbă și ce e norocul?

E destul de tîrziu, soția nu a venit încă de la serviciu, probabil șeful are mult de lucru și a reținut-o. Copilul a ațipit pe canapea. Ce-ar fi, se gîndește Bițu, să-l desfiez? Ce motive și ce dovezi are? Din cauza întrebărilor. Pune prea multe întrebări, iar el e deja astenic, nu mai suportă, într-o zi ar putea să-l sugrume. Sau să fugă de-acasă, să-și ia lumea în cap... Și să se întoarcă mai tîrziu, cînd se face mai mare și știe să-și răspundă singur la întrebări... Sau...

Între timp Bițu ațipește și el pe canapea, alături de copil. Peste o jumătate de oră apare și secretara, mama copilului și soția lui Bițu. Șeful, care a însoțit-o pînă acasă, urcă și el o clipă, să vadă copilul. Intrînd încet, în vîrful picioarelor, ei descoperă această scenă de-a dreptul tandră: copilul dormind pe brațul lui Bițu, pe al cărui chip se descifrează o mare împăcare sufletească. Șeful strînge fugar brațul secretarei și amîndoi, cuprinși de duioșie, varsă o lacrimă. Pentru Bițu.

ION BĂIESU ■

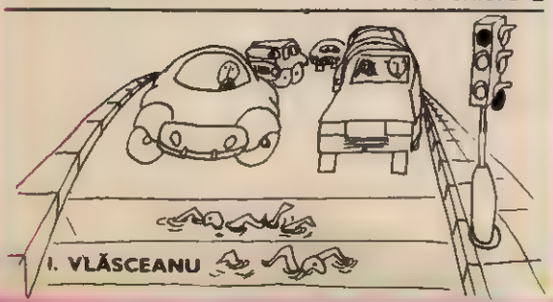

I. VLĂSCEANU

condica de sugestii și reclamații (II)

Am petrecut clipe de adîncă rezonanță spirituală în acest local cu logodnica, într-o ambianță plăcută, sub farmecul melodiei. Merci! Merci! Merci!

B. Ionov, zidrist

MĂSURI LUATE

La început tovarășu o fost nervos dar aducîndu-i-se micii sa calmat definitiv descriind în condică realitatea.

Vizitînd acest local după o perioadă de mare consumație am stat pînă la închidere pentru a afla numele persoanei care ne-a servit prin intermediul altei persoane niște vermut roșu. Și noi vrem să relatăm următoarele: am mîncat și am băut în sectorul tov. osp. Viorica (sau Carmen) care a făcut o impresie extraordinară din care rezultă că s-a întîlnit deseori cu o conștiință și o educație rară a societății noastre. Propun să se aibă în vedere la participarea anumitor prime. Deasemenea, tot personalul din mediul înconjurător a dat dovadă de o bună impresie și apreciază just clientul.

Radu Mircea, operator

Multe mulțumiri personalului restaurantului Titanic și mai în special tov. Berciu E. pentru înaltul nivel demonstrat în deservire, dovedind o înaltă grijă față de om, o atitudine profund umanistă și normală.

Pîrcioag Virgil, Oltenița

Nevoit de unele împrejurări a servi masa la acest restaurant am fost realmente zguduit de stilul arhitectonic investit. Fiind un bucureștean sincer, apreciez. Cred că acest rest poate face față în toate privințele, fiind la nivelul clădirilor celor mai celebre din provincie și din capitală. Am petrecut cîteva ore de adîncă înălțare sufletească pînă la ora închiderii.

Personalul de serviciu și șeful de sală au dovedit o bună cunoaștere a deservirii psihologice

ss indescifrabil

Subsemnatul Micșa C-tin, angajat la TRCL, am fost servit atît de elegant la data de 14 sect. 1972, anul curent, încît declar pe propria mea răspundere că voi reveni în nenumărate rînduri în incinta acestui local! Totuși este prea mare distanța între felul. Trebuie eliminat radical acest spațiu de timp.

ss indescifrabil

Fiind consumatori obișnuiți dar forțați de anumite împrejurări obiective de a întîrzia mai mult la Titanic (ploaia puternică de afară) am apelat în repetate rînduri la serviciile personalului prezentului restaurant. Constatăm astfel excepționala deservire, atît calitativ cît și cantitativ

Judecător Butoi Pompiliu
Avocat Popa Alexandru
Găină Otilia, elevă

MĂSURI LUATE

Se va populariza.

Resp.

Subsemnatul Miron Costache am de semnalat în acest local 2 racile: 1.) solicitînd scobitori, nu mi s-a dat. De ce? Fiindcă mi-a comunicat ospătarul șefă· «acest articol este strict interzis deoarece organele de control a amendat acest local fiindcă o avut și scobitorii». E real? Racila 2: la spălător «mizerie .» și fără șervețele sau hîrtie pentru menținerea igienei corporale.

Doresc să cunosc realitatea!

MĂSURI LUATE

Ptr. că era la ora 16 cînd vine mare apogeu de clienți tov. a avut dreptate că a găsit mizerie la veceu dar cu scobitorile nu. Pentru că i s-au adus scobitori pe-o farfurioară mică, fiind chiar rugat să se scobească în dinți cu acestea deoarece noi nu ținem scobitori la solniță deoarece Sanipidu amendează puternic personalu pe motiv că scobitorile de pe masă sunt scobitori cu care clienții se scobesc în repetate rînduri și se îmbolnăvesc'

Resp.

Fraților!!! nu mai scrieți la condica asta. Totuși degeaba' Știți mă cu cinei văr responsabilu loca

MĂSURI LUATE

Fiind în stare gravă tov a făcut huliganism și a fost extras absolut din local.

Resp.

Fiind în timpul liber am luat masa la data de 19 nov. în acest local. Pe la orele 16,30 a sosit în localul respectiv tov. Vice Ion Trotineanu cu soția Dumnealui. (Probabil tot în scopul de-a lua masa.) Dînșii au servit aici timp de circa 1 oră după care a plecat extrem de nemulțumiți zicînd asta-i porcărie. Am auzit cu urechile mele. Chemînd pe șeful de sală și exprimîndu-mă dacă știe pe cine a servit la masa de vizavi nu știa. Ce fel de educație se face în acest local nu știu.

Ing. Ion Berca, autor și inovator.

MĂSURI LUATE

S-a luat

Culese de AL. MONCIU-SUDINSCHI ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 74

o situație paradoxală

Un individ, pe care nu cred să-l fi văzut mai mult de două ori în viață, mi-a făcut o vizită protocolară și, ca să-și justifice prezența, mi-a spus că, deși nu mă cunoaște decît din vedere, mă apreciază foarte mult ca scriitor. Expresia lui degaja și multă modestie și multă suferință, părea un biet om asupra căruia se năpustise o mare nenorocire și acum cerea ajutorul tuturora.

— O duc prost cu banii..., suspină el cu vocea sfîșietoare a părintelui care nu are bani nici pentru rechizitele, nici pentru ghetuțele țîncilor.

Individul crăpa de sănătate. era evident apt pentru muncă, nu înțelegeam deloc de ce rechizitele și ghetuțele țîncilor sînt amenințate.

— Aveți greutăți?

— Numeroase — se grăbi el să-mi răspundă cu o suspectă și prematură recunoștință. Am o soție, trei copii și două pensii alimentare.

— E mult...

— E mult, e puțin, asta este. Ați putea să mă ajutați.

— Nu cred.

— Ba da — se încăpățînă vizitatorul. E foarte simplu, trebuie numai puțină umanitate. N-ați putea să aveți amabilitatea să mă lăsați să vă împrumut o sută de mii de lei?

Am ascultat îngrozit. Eu tot nu înțelegeam despre ce anume era vorba; atitudinea lui modestă, neajutorată, mă pusese în încurcătură. O sută de mii de lei? De unde atîția bani?

— N-am această sumă.

— Îi am eu — mă liniști nefericitul iritat de faptul că eu nu înțelegeam situația. Nu vă cer să-mi dați o sută de mii de lei, eu vreau să vă împrumut o sută de mii de lei, să scap de ei deocamdată.

— Nu, nu pot, sînt prea mulți bani — îi răspund eu convins nu știu de ce că banii pe care urmam să-i primesc trebuia să-i scot din buzunarul meu.

— Înțelegeți și situația mea disperată. Lăsați-mă să vă împrumut măcar cincizeci de mii de lei cu dobîndă mică.

Și în fața încăpățînării mele trecu iarăși în revistă greutățile lui familiale.

— Cum, domnule, nu lași să te împrumute cu cincizeci de mii de lei un om cu trei copii și două pensii alimentare?

Și plecă jignit ca un cerșetor care întinse zadarnic mîna.

TEODOR MAZILU ■

MIHAI BOACĂ

SALVATE DE LA COȘ

N. VIZITEU

flacăra

seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (7)

aventura criminologiei

Să facem, acum, un pas... înapoi pe urmele criminologiei. Nu pe urmele **«criminalisticii»**, știință contemporană, ale cărei procedee contribuie, cu mult succes, la acțiunile represive și preventive desfășurate de rețeaua de poliție a lumii moderne. Mai veche, legată de însăși istoria civilizației și de evoluția societății umane, **«criminologia»** nu insistă asupra tehnicii polițiste, ci se ocupă mai mult de «cazurile criminale», de autorii crimelor și de victime. Una dintre cele mai citite cărți din ultimii ani, «Aventura criminologiei», scrisă de un fost «detectiv-particular» din Hamburg, a atras atenția marelui public asupra unui aspect relativ inedit al istoriografiei: trecutul penalistic. Unde, când și cum s-au născut represiunile de natură polițienească, ce conținut social au avut în lungul istoriei, care erau mijloacele de investigație, de anchetă și de sancționare? Cum au încercat criminalii să se refugieze din fața legii și autorităților? Cum au ripostat polițiștii de demult?

Aproape toate etapele istorice ale societății omenești au cunoscut fărădelegile infractorilor și instituțiile organizate pentru represiune. Cu 4 000 de ani înaintea erei noastre, în orașul Ur de pe țărmul Golfului Persic exista o rețea de poliție bine organizată, a cărei misiune era să reprime evaziunile fiscale. Preoțimea sumeriană, care afirma că reprezintă niște zei severi și lacomi, pretindea să i se plătească punctual impozitele mari, grele, calculate în aur, în pietre scumpe, mai rar în bani de argint și de aramă. Negustorii erau bogați, dar tocmai din cauza acesta plăteau anevoie dările pretinse de preoțime. La începutul conflictului fiscal, popii cultelor primitive amenințau cu pedepsele pe care le va distribui zeul răului, Ahriman, pentru cei rău platnici și cu binefacerile acordate de zeul binelui, Ormuzd, pentru achitarea dărilor la termen. Încetul cu încetul, negustorii au băgat de seamă că zeii ori nu se țineau de cuvînt, ori încurcau pedepsele și răsplățile, așa că vistieria rămînea goală și îndatorată. Atunci, un preot mai mare a decretat că neplata birului este o crimă și că pînă o vor pedepsi divinitățile, cîteva grupe de oameni voinici, înarmați și antrenați, vor forma «garda lui Ormuzd», vor căuta pe infractori, îi vor pedepsi cu bătaia, îi vor sili să plătească datoriile — după care vor vedea ce-i de făcut cu ei. Așa cum se afirmă în tăblițele de lut ars rămase de la enigmatica și strălucita civilizație sumeriană, «corpul de gardă fiscală», prima «poliție» organizată, nu avea voie să ucidă pe infractori. Urmărirea șpagă se putea face cu toate mijloacele posibile: martori veritabili sau cumpărați, mărturisiri mai mult sau mai puțin exacte, aplicări severe de lovituri cu bîte lungi de lemn tare, masaje cu pietre colțuroase, repetate băi fierbinți, feratic la subsuori și la încheieturile picioarelor, amenințările cu șerpi veninoși — dar pedeapsa cu moartea era exclusă. O literatură întreagă ar putea descrie instrumentele și uneltele de anchetă penală practicate de poliția sumeriană și alte polații ale antichității.

În Egiptul antic, preoțimea faraonică nu avea altă preocupare decît organizarea și conducerea unităților de poliție. În intervalele dintre războaie, unitățile acestea urmăreau pe hoți și pe criminali, anume indicați de preoți pentru vinovății împotriva cultului religios și pentru neplata dărilor. Infractorii puteau fi îngropați în mîl pînă la talie, apoi, dacă nu consimțeau să mărturisească vina, reală sau imaginară, de care erau acuzați, îngropăciunea ajungea pînă la sîni, pînă la gît, pînă la gură. În cele din urmă deveneau morminte.

Cel dintîi «cod penal» din istorie a fost întocmit din porunca împăratului babilonian Hammurabi, prin secolele 18-17 înaintea erei noastre. Se afirmă că era un text plin de prudență și moderație în privința anchetei polițienești și a judecății penale. Nimeni nu putea fi condamnat pe bază de bănuieli în fața instanței judecătorești trebuiau să fie aduse dovezi materiale în susținerea acuzației. Ca urmare, judecătorii erau împărțiți în două categorii: investigatorii și pedepsitorii. Primii formau ceea ce s-ar putea numi poliția de mai tîrziu, cu deosebirea că aveau, prin însuși «codul» lui Hammurabi, puteri foarte mari de cercetare, de constrîngere și de punere sub acuzare. Articolele «codului» erau gravate în cristal de stîncă și autoritatea juridică a acestor prevederi se spunea că este «tare ca piatra». În unele comunități, retrase departe de lumea civilizată, prescripțiile acestui cod de cristal sînt respectate și chiar aplicate pînă în anii noștri, avînd o remarcabilă autoritate și servind ca bază pentru un fel de justiție tribală.

Dealtfel, istoria poliției se confundă cu istoria societății. Vreme îndelungată, organele de represiune erau în slujba șefilor religioși; mai tîrziu, în serviciul politicienilor, regi, împărați, care ocroteau exclusiv interesele lor de castă și clasă dominantă, exploatatoare. Numele de «poliție» vine de la grecescul «politeia» al cărui înțeles era administrarea unui grup urban, sarcină în primul rînd politică și numai prin extindere, polițienească. Oricum, cele dintîi «polații» grecești se aflau sub autoritatea municipală și erau, în principiu, controlate de adunarea cetățenilor, în spirit democratic. Acest mod de a privi relațiile poliției cu urbea a degenerat în cursul istoriei. Dictatorii, imperatorii și «clientela» lor au transformat poliția municipală în variate forme de «gărzi» imperiale. Unele operau pe față, cu brutalitate, reprimînd în special așa-zisele infracțiuni politice. Altele lucrau în cel mai adînc secret și erau cu atît mai primejdioase. Luptele politice se amestecau cu rivalitățile personale și cu certurile religioase. Între toate acestea, poliția devenise o meserie foarte primejdioasă. În Roma imperială polițiștii erau recrutați, cu predilecție, din legiunile străine.

În veacul al 6-lea al erei noastre s-a făcut o încercare de ordine în legislația și administrația penală, datorită «codului justinian», care este considerat, pînă azi, ca un important «monument juridic», în special de drept penal. Codul dădea cadrul legal al urmăririi și judecății penale, dar n-a influențat în bine comportamentul uman. Numărul crimelor vulgare, al jafurilor sîngeroase, al bătăilor, schingiuirilor, al violurilor și crimelor sadice a umplut tot evul mediu de groază și de lacrimi. Poliție preventivă aproape că nu exista, iar poliția represivă, sprijinită de confreriile religioase, se transforma, rapid, în cete tîlhărești, cu atît mai greu de urmărit și de pedepsit. Abia după curgerea unui mileniu de la codificarea ce poartă numele împăratului Justinian, adică spre sfîrșitul secolului al 16-lea al erei noastre, se consemnează publicarea unor codificări penale în Europa, și numai în 1813 apare în «Traité des poisons», întocmit de profesorul Mathieu Orfila, de la Universitatea din Paris. Acest «tratat despre otrăvuri» a rămas celebru pentru că era un adevărat «reportaj» al cazurilor de otrăviri care au îndoliat istoria regilor și reginelor Franței.

«Criminologia» modernă a găsit foarte multe elemente de studiu în activitatea «otrăvitoarelor» din aristocrația franceză. De soarta lor s-a ocupat o justiție specială, pe jumătate religioasă, mistică, pe jumătate laică și politică. Abuzurile comise de această «justiție» au fost, poate, mai sîngeroase, mai criminale decît faptele, rareori stabilite cu dovezi indiscutabile, de care erau acuzate «vrăjitoarele».

O primejdie socială importantă erau, acum 7-8 secole, atacurile bandițești «da drumul mare» și «jafurile cu omor». Împotriva acestor plăgi Philippe al VI-lea de Valois — rege aventurier și nefericit, din dragoste — a dat un decret prin care se înființa, pentru întîia oară în istoria modernă, un «corp special de poliție», format la Paris din oameni numiți «commissaires». Aceștia aveau obligația să apere locuitorii capitalei franceze de atacurile briganzilor și să lupte cu spada, cu halebarda și cu măciuci de fier împotriva cetelor de bandiți care amenințau, ziua și noaptea, viața și averea parizienilor. După trei decenii de la darea «decretului de poliție» s-a înființat pe temeiul experienței reușite a lui Philippe al VI-lea, și o poliție de cavaleri, adică de călăreți, care patrula pe șoselele din interiorul Franței și din jurul marilor orașe negustorești, pentru a proteja pe călătorii din poștalioane precum și caravanele de mărfuri. Călărești aceștia au fost numiți «brigade maréchaussée» și făceau parte din armată. După aproape 400 de ani, în 1720, călărești care apărau șoselele au fost transformați în «jandarmerie».

Se poate vorbi și despre alte forme de organizare polițienească în antichitate, în civilizații extraeuropene. Incași, a căror civilizație a lăsat urme monumentale pe continentul sud și central-american, practicau un sistem de «poliție familială» și anume încredințau paza și liniștea a 20 de familii unui polițist, «mayoc», bine înarmat. Acesta dormea ziua și patrula toată noaptea, regim pentru care i se zicea «omul cu ochii deschiși». Inscripțiile ne dau asigurarea că fiecare «mayoc» avea grijă de grupul său familial, infracțiunile de hoție și crimele fiind foarte rare, datorită acestui sistem de poliție.

Este interesant de remarcat că un sistem asemănător funcționa și în China medievală, la sate și orașe. Acolo, polițiștii aveau în grijă cîte o ulică, strada lungă și îngustă. Fiecare polițist patrula ziua și noaptea pe ulița și striga cît îl ținea gura amenințări la adresa eventualilor hoți și criminali. Dacă pe vreo ulită se comitea totuși o infracțiune ce nu era descoperită și sancționată prompt, polițistul suferea de... rușine, nu mai era salutat și respectat, în cele din urmă se retrăgea, abandonînd armele și hainele ceremoniale.

Același tip de organizare cetățenească a existat și în Roma regală și republicană, cu cîteva secole înaintea erei noastre. Regele Numa Pompilius a numit «edili» pe cetățenii romani care apărau, la nevoie cu forța armelor, ordinea și liniștea cetății. Ei arestau pe hoți și pe asasini, îi aduceau în judecată și aplicau pedepsele hotărîte de tribunale. În cazurile de crimă sentințele erau date de adunarea poporului. Edilii aveau sarcina de a le aduce la îndeplinire, tot în public, pentru a servi de exemplu infractorilor rămași nedescoperiți. Se pare că numărul acestor «nedescoperiți» era mare, de vreme ce împăratul August a organizat o poliție mai complicată, formată din 14 «curatoreș», un fel de comisari-magistrați, 424 de «stationarii», care aveau în grijă, fiecare, un pîlc de case ori o stradă — întocmai ca la chinezi. În plus, o forță de 1 000 de «vigiles», grupați în 7 cohorte, patrulau și interveneau ca... pompieri pentru stingerea deselor incendii care nimiceau, uneori, cartiere întregi.

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII (7)

vasile iscru, eroul muncii socialiste, nu locuiește întîmplător pe bulevardul muncii, numărul 192-198

Încep lungile insomnii. Cînd așteptă cîteva minute, cîteva ore, visează uzina, visează schele, macarale, visează forjă, visează turnătorie, visează fontă, oțel... Chipuri de oameni i se învălmășesc în memorie. Cînd sună ceasul i se pare că sună telefonul. Cînd se trîntește o ușă i se pare că explodează un agregat. Are nervii arși ca filamentele de wolfram.

«Noroc că în acele zile și în acele nopți soția mea, Elena, m-a înțeles. Nu mi-a pretins nici cinematograf, nici teatru, nici restaurant, nici baruri, nici plimbări. A înțeles că eu îmi trăiam acum un destin nesperat, nevisat, un destin, așa, năzdrăvan. Și nu știu cum să-i mulțumesc pentru tot ce a făcut pentru mine atunci și, de fapt, totdeauna. Și-ar fi putut găsi poate un bărbat mai comod, mai liber, care să o distreze, să-i facă viața mai dulce. Viața mea a fost aspră. Ea mi-a ținut capul în mîini cînd simțeam că voi face congestie cerebrală de oboseală, de grijă, de teama să nu se strecoare vreo eroare în ceea ce înfăptuiam. Pentru că, știți minte, în ziua în care eram numit mecanic șef, uzina era un sfert din ceea ce este astăzi. E ceva și din munca și din viața mea în acest rest de timp, în acest colos industrial. Dar eu nu valoram nimic, sau aproape nimic, în oceanul de oameni care lucrau pe șantiere».

Și dintr-o dată în hala 6 și 7 locomotive, mulțimea aceea calmă, așteptînd într-o limpede rumoare urcarea la tribună a prezidiului. Pluteșe în aer o atmosferă solemnă. Reporterii cinematografici și fotoreporterii aprind și sting reflectoarele înregistrînd evenimentul pe peliculă. Ne aflăm în ziua de 21 septembrie 1971. Uzina «23 August» împlinește 50 de ani. În prezidiu urcă tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului. Printre bărbați și femeile din prezidiu se află și Vasile Iscru. Cu această ocazie i se înmînează titlul de «Erou al Muncii Socialiste». Ani de speranță, de muncă, de necruțare, de frămîntare, de neliniște, de cerutudine se rezumă astfel în cîteva cuvinte transcrise pe diploma semnată și oferită în aplauzele mulțimii de către președintele republicii: **«Consiliul de stat conferă titlul de Erou al Muncii Socialiste tovarășului Vasile Iscru, mecanic șef la Uzina constructoare de mașini «23 August» din București, pentru merite deosebite în întreaga activitate desfășurată în anii construcției socialiste a țării și pentru contribuția personală adusă la dezvoltarea Uzinei constructoare de mașini «23 August», cu prilejul aniversării a 50 de ani de la înființarea uzinei. Decret nr. 327/21.IX.1971. Președinte al Consiliului de stat: Nicolae Ceaușescu».**

«Am luat și eu cuvîntul atunci. Cu mari emoții. Nu vorbisem niciodată în fața atîtor oameni. Știți, pe mine, care sînt din Tismana, de lîngă Padeș, de unde a pornit Tudor Vladimirescu și pandurii săi prin Țara Românească, istoria a fost ca o carte de căpătîi. Și fără să vreau, o clipă, o fracțiune de secundă poate, m-am gîndit că noi, toți muncitorii uzinei, strînși acolo, sîntem ca oastea lui Tudor Vladimirescu... Nu visasem niciodată la titlul de «Erou al Muncii Socialiste». Și pînă în ultimul moment nu mi-a șoptit nimeni nimic. Eram ocupat. Dar, mi-am spus atunci: dacă am fost ales din atîtea mii de muncitori buni ai uzinei pentru titlul de Erou al Muncii Socialiste, înseamnă că... eu, care era să fiu dus în fața plutonului de execuție tocmai cînd se elibera țara, n-am trăit degeaba, mi-am meritat dreptul la viață».

În toamna lui 1973, cînd lucrează împreună cu tovarășii săi la construirea unui strung de șutat lingouri pentru Fabrica de osii și boghiuri din Bals, Vasile Iscru se îmbolnăvește grav. Își aduce aminte... «Era o treabă de mare importanță strungul ăsta de 70 de tone, automatizat, pe care trebuia să-l facem. Altfel intra în impas producția fabricii din Bals. Importarea strungului ar fi costat enorm. Trebuia să-l fabricăm în România. Nu mai aveam timp de somn. Erau zile și nopți, apoi săptămîni în care nu dormeam deloc. Mă aflam într-o continuă stare de veghe. La un moment dat am avut chiar impresia că dacă mă uit pe întuneric în oglindă sînt de fosfor... Trăiam ca un somnambul, călcam ca pe lună, obosit, vlăguit. Pe deasupra, strungu nu prindea contur așa cum fusese proiectat. Și, într-o ședință de lucru, cu toți oamenii mei împrejur, nemulțumit, disperat aproape, cu niciodată în viață, am început să plîng. Plîngeam ca un copil. Și m-am prezentat la medic»

Hotărîrea medicilor, după îndelungi tratamente, după odihnă cîteva luni de zile, a fost: pensionarea.

«Aproape că mă împăcasem cu gîndul. Mă simțeam bine, îmi revenise somnul, și cu toate acestea, la sfatul medicilor am rămas acasă. Mă trezeam dimineața, după vechile obiceiuri la ora șase, chiar mai devreme, urmăream pregătirile soției, ale fiicelor pentru serviciu, mergeam după lapte, după cumpărături... Afară ningea... Tramvaiele erau încărcate de oameni care se grăbeau la uzină. Și am început să mă simt din nou rău. Am început să mă îmbolnăvesc de inactivitate. După prima lună de stat acasă, am rupt hîrtiile de pensionare și m-am întors la uzină. Sînt șeful biroului mecanicului șef pentru că între timp postul propriu-zis de mecanic șef s-a desființat. Dar am aceleași atribuții ca și pînă acum».

Face zilnic 10-12 km pe jos prin hale. Răspunde de buna funcționare a acestui organism complex care este Uzina constructoare de mașini «23 August».

Vasile Iscru, Eroul Muncii Socialiste, nu locuiește întîmplător chiar pe bulevardul Muncii nr. 192-198, într-un apartament de două camere. Nu are nici vilă, nici piscină. Ci un apartament simplu, modest de om al muncii, fără pretenții, fără surle și trîmbițe. Cînd iese seara pe balcon, uneori, răzbește de vizavi pînă la el mirosul îmbătător al piinii scoase din cuptoarele Fabricii de piine Titan.

«Singura mea neliniște este pensia. Va trebui totuși să ies la pensie. Mai am doi ani. Ce-o să mă fac atunci? După aproape 40 de ani de muncă. Mi-e teamă de timpul acela cînd nu va mai fi nevoie de munca mea... În rest, sînt fericit, mi-am măritat fetele, am gineri buni, nevasta nu mă prea lasă să fumez că am ulcer... Am o Dacie 1100 și o să umblăm prin țară pînă cînd ni se va șterge și nouă urma pe pămînt...»

Încheind serialul, i-am adresat lui Vasile Iscru cîteva întrebări:

— Aveți în jurul dumneavoastră foarte mulți tineri. Sînt printre ei veniți și din Padeș, de pe la Tismana?..

— Da.

— I-ați ajutat în mod special?

— Da. Pentru că îmi retrăiesc copilăria prin ei. Vreau să-i sfătuiesc de unele din experiențele mele nefericite din copilărie cînd trebuia să mă zbat ca să-mi fac loc în viață. Și îi învăț să trăiască.

— Cum?

— Muncind. Muncind nici nu-ți dai seama cum se așază toate lucrurile la locul lor, ți se împlinește și destinul de om, și ți se împlinesc și visurile. Muncind fără să te gîndești la bani, la glorie. Muncind pur și simplu ca să trăiești. Bucurîndu-te că muncești, te bucuri că trăiești. În viața asta principalul este să știi să trăiești. Aș fi un fariseu dacă aș spune că eu am trăit ca să muncesc. Munca nu mi-a fost un scop în sine. Ar fi trebuit să fiu nebun. Eu am muncit ca să ne dovedim noua ființe, nouă, românilor, că putem face industrie, că sîntem meseriași buni, de nivel mondial și că lucrurile care ies din mîna noastră pot umbla liniștite prin lume și garantate.

— Prin urmare, munca...

— Munca, de dimineață pînă seara, meșterind în timpul liber prin casă, ajutînd la aprovizionare, punînd mușchi, mă rog, toate cele.

— Dacă ar fi să vă trăiți încă o dată viața ați trăi-o la fel?

— Nu. Mai bine. Aș învăța mai mult.

— Și totuși, dumneavoastră n-aveți niciodată timp liber?

— Ba da. Cînd mă plimb cu mașina. E una din marile bucurii ale vieții mele, să umblu cu mașina pe șosele, să mă opresc undeva în munți, să privesc pădurea, să ascult păsările, să mă culc în iarbă și să mă uit de-a dreptul în cer pînă cînd se limpezește totul în mine de parcă aș fi trecut printr-un vis frumos. Apoi să mă urc iarăși la volan și să văd mînăstirile din nordul Moldovei,

și Maramureșul...

— Din cînd în cînd vă mai aduceți aminte de plutonul de execuție?

— Rar. Uneori mi se pare că povestea aceea parcă aparține unui alt om. Au trecut totuși 31 de ani... Dar momentul acela dureros din viață m-a învățat să trăiesc, să trăiesc cu folos. Și cred că am reușit.

Și fostul condamnat la moarte din ziua de 23 August 1944, aprinde totuși o țigară.

A. DOHOTARU ■

FOTBALUL E VIAȚA MEA (6)

„wilma rudolph, modelul disperării mele!"

— Am plecat deci la Băile Felix cu speranța ascunsă în suflet că o să mi se întîmple o minune. Un medic glumeț îmi spusese la București: «Dobrine, s-au văzut și minuni mai mari. La Lourdes veneau oameni în cîrje și plecau pe bicicletă. Tu, oricum, ești mai bine, n-ai nevoie de cîrje, mergi drept...»

Dar cum mergeam!?! Dacă mă aplecam un pic, în stînga sau în dreapta, parcă îmi băga cineva o sabie în spate. Dimineața, cînd mă trezeam, dacă făceam dintr-o dată o mișcare, altfel obișnuită, simțeam că mă rup în două și-mi mușcam perina să nu urlu de durere și să-i sperii pe ai mei.

Cu nevastă-mea a mers păcăleala, mă vedea încruntat și mă lăsa în pace, eu știind că uneori e mai bine să nu fiu deranjat din apele mele. Căsătorindu-ne foarte tineri, Gica mă cunoaște ca nimeni altul și știe că atunci cînd e vorba de ceva deosebit eu ori îi spun de la început totul, ori dacă e vorba de vreun necaz sau ceva foarte neplăcut nu-i spun nimic. Ca să nu-i fac și ei griji. În perioada aceea mai mult tăceam. Și ea nu mă întrebe nimic. I-am zis, bineînțeles, că am nevoie de o odihnă și de un fel de tratament la Băile Felix, dar atît. Nici vorbă să-i spun că s-a terminat — pentru mine — cu fotbalul.

Cu Dan, băiețelul meu, pe atunci avea vreo 4 ani, a fost mai greu. El a simțit ceva. Nu-i mai trăgeam la poartă în fața casei, nu-i mai marcam goluri din plonjon, cu capul, pe patul din dormitor. I-am și repezit de vreo două ori cînd a venit cu mingea la mine, încît copilul nu știa ce-i cu mine, nu știa ce să creadă. Eu să nu mă joc cu el cu mingea!!! Așa ceva nu se întîmplase niciînd, mingea era pasiunea noastră comună, după cum tot ea era instrumentul nostru de împăcare, cînd eram certați. De aceea am tăcut o clipă, descumpănit, cînd a venit într-o dimineață în pat la mine și mi-a spus încet, cu un aer grav: tacă, tu ești bolnav. Primele două cuvinte mi s-au oprit în gît, am tușit ca să nu simtă că sînt de emoționat și i-am răspuns în glumă: fii dom'ne serios, nu vezi ce solid îs?' Și am intrat imediat în baie să mă rad și să scap de ochii lui isciditori. Cu asta, cred, l-am convins definitiv că sînt într-adevăr bolnav, judecînd după reacțiile lui și după grija pe care mi-a purtat-o tot timpul cît am fost la Băile Felix. Acolo însă am ridicat definitiv cortina, am lăsat deoparte teatrul pe care-l făcusem și i-am spus limpede nevestii-mi cum stăm. Ce este și ce va fi viața noastră. «Gico, i-am zis, zi mai ești soția fotbalistului Dobrin, mîine însă vei fi soția fostului fotbalist Dobrin! Așa spun doctorii. S-a terminat cu mingea, s-a terminat cu stadioanele, cu antrenamentele, cu meciurile în deplasare. N-o să mai lipsesc sîmbetele și duminicile de acasă și dac-o fi să mă țin cu totul de vorba medicilor m-ai cîștigat pe post de motan la sobă, că sînt scutit și de efort. Adio laude, adio aplauze duminică seara în fața casei și adio scrisori din toată țara, de la admiratori și de la... admiratoare — așa că ai scăpat de o grijă — după cum am scăpat și eu de destule săgeți «prietenești», că-s circar nu fotbalist, că joc pentru mine nu pentru echipă și alte păreri din astea de la oameni care n-au înțeles niciodată sufletul fotbalului. Trecem la altă viață». Gica n-a zis nimic. Am văzut că-i tremură bărbia și-și mișcă ușor buzele, dar și-a încleștat gura și n-a scos un cuvînt. Tot eu am hotărît, pe loc, planul de bătaie. «Dacă tot am venit aici, să încercăm să mă repar cît o putea, că nici așa nu merge, să nu pot duce măcar o plasă cu mere în mînă, să mi-o care și pe aia Dănuț...»

Și-am început băile. Și tratamentele. Băi... Împachetări Raze... Injecții... Masaje... Băi... Împachetări... Raze... Injecții... Masaje...

O săptămînă, două, cinci...

Nu vroiam să mă gîndesc la fotbal. Aflam, auzeam prin stațiune, scorurile meciurilor și atît. Citeodată, duminica seara, ieșeam să fumez, singur, afară, o țigară. Mă plimbam și atunci, mă lovea un dor nebun de echipă și mă gîndeam la băieți, la ce-or fi făcînd ei în cearcănile acelea de după joc pe care eu le știam atît de bine. Cum ne întorceam la Pitești după o victorie sau chiar după un rezultat egal scos în deplasare. Ce mare și bărbătească bucurie, aproape ca de ostaș care a învins în luptă și se întoarce la casa și la familia lui. Mă mai gîndeam, desigur, și la echipa națională. Mă gîndeam adeseori la Dumitrache. Și el și eu fuseserăm greu omologați la lot și uite că tocmai cînd ajunseserăm și noi să ne înțelegem bine în teren — îl simțeam extraordinar, oriunde se afla în teren, și îl ghiceam nemaipomenite intențiile, așa că-l jucam întotdeauna cu o mutare înainte, adică îi pasam pentru faza care vine, «la întîlnire», iar Floricel venea întotdeauna la fix la întîlnire — tocmai cînd ajunseserăm deci să fim un cuplu foarte sudat, venise nenorocirea mea, mi se dezlipise nenorocita aia de vertebră.

Să nu-ți vină să înnebunești și să-ți iei cîmpii?!?

Într-o seară, cînd mă plimbam așa, singuratic, pe o alee, aud în spatele meu o voce bărbătească ce mi s-a părut cunoscută «îl vezi pe tînărul acesta? A fost cel mai talentat fotbalist pe care l-am văzut vreodată! — Cum a fost?, a răspuns o femeie. Văd că-i voinic și întreg. — E voinic, dar nu prea e întreg. Pentru el fotbalul s-a terminat. Are un bai la coloana vertebrală...»

N-am mai ascultat, am plecat grăbit din fața lor, ei desigur nu-și puteau închipui că-i auzisem; era un doctor din stațiune cu o tînără, o pereche care, fără să vrea, și fără să știe nici pînă astăzi, mi-a făcut un bine imens. Cei doi au declanșat în mine resortul hotărîrii aceleia unice născute din disperare. De atunci, din clipa aceea, m-am hotărît să lupt ca un cîine pentru a reveni la fotbal. În fond, de ce era exclus să mă refac și eu, cînd alți sportivi suferiseră mai mult ca mine și au ajuns ulterior celebri. Negresa aceea fantastică, Wilma Rudolph, nu devenise, oare, campioană olimpică, la vîrsta după ce în copilărie suferise de paralizie infantilă!?!? Și atîția alții... Eu, Dobrin, aveam cel puțin șansa pe care o avuseseră și ei. Eram condamnat cum fuseseră și ei, mai trebuia însă să joc — ca și ei — actul doi, actul suprem al vieții lor...

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

corigența

Holul — cu adevărat mare — care despărțea două corpuri de clădire, i se părea imens, cumva ciudat, poate pentru linia sa geometrică, sau pentru albul pereților, sau pentru acea latură a sa în întregime de sticlă și de aceea s-a oprit, privind în jur, ca și cum l-ar vedea prima dată. S-a gîndit că i se pare astfel, ciudat, ca un decor dintr-un film de anticipație, pentru că e aproape pustiu, în această zi de început de toamnă cînd doar corigenții au venit înainte de începerea cursurilor.

I s-a părut cu atît mai bizară această senzație cu cît acum, mai mult ca oricînd, ar fi trebuit să i se pară mai familiar, pentru că de acum, de cîteva clipe, de cînd promovase examenul restant, își putea spune cu drept cuvînt că este studentă în anul doi, că deci a trecut peste incertitudinea rămînerii ei în universitate, fiindcă nereușita ar fi însemnat exmatricularea, așa cum prevede regulamentul pentru anul întîi. Și totuși, i se părea că holul acesta imens, alb, plin de lumină, aparținea unui decor ireal sau — s-a gîndit o clipă — poate eu, cea care îl străbate acum, este alta...

Frecîndu-și degetele unul de celălalt, fiindcă le simțea murdare cu praf de cretă, a retrăit pentru o clipă emoțiile examenului și și-a amintit modul în care și-a dat seama că l-a promovat după felul în care privirea încordată cu care profesorul urmărea ecuațiile rezolvate de ea pe tablă s-a relaxat într-un zîmbet satisfăcut.

— Ce s-a întîmplat cu dumneata?, a întrebat-o și fiindcă nu i-a răspuns, în timp ce îi trecea nota în carnet, a reluat întrebarea mai explicit: ce a fost cu dumneata la examenul din sesiunea de vară?

Cum ar fi fost lipsit de politețe să nu îi răspundă nici de această dată, s-a rezumat la formula banală:

— Nu m-am putut pregăti...

Acum, străbătînd holul imens, regretă că nu a fost mai sinceră, mai limpede, dar cum ar fi putut să îi explice profesorului ce a însemnat pentru ea moartea surorii mai mici?... Cum ar fi putut să îi explice că pe ea, pe Liliana, pe care a plîmbat-o de mînă prin acest hol imediat după anunțarea rezultatelor examenului de admitere, ca să îi arate în ce școală mare va învăța de acum înainte, pe ea, pe Liliana, nu o va mai putea duce niciodată de mînă, nici prin acest hol, nici aiurea, așa cum nu o va putea trezi în diminețile cînd era somnoroasă, nu o va grăbi ca să nu întîrzie la școală, nu o va mai ajuta să-și încheie sandalele, nu îi va lega la spate cordonul șorțulețului albastru-deschis de ciclul unu; cum ar fi putut să îi explice profesorului că Liliana a plecat, poate așa cum ea deschide acum ușa înaltă de sticlă

Cum i-ar fi putut explica profesorului că, uite, chiar și acum, cînd coboară scările largi prin parcul mărginit de siluetele albe ale clădirilor cu sugestie de decor dintr-un film fantastic îi vine să plîngă, deși ar trebui să se bucure pentru luarea examenului; dar îi vine să plîngă amintindu-și că acasă, cînd se va reîntoarce în camera lor, în camera acum numai a ei, se va întîlni cu jucăriile Lilianei, cu măsuța ei, cu toate acele obiecte vesele, de copil, care acum îi par atît de stinghere și de triste, iar ea se simte în preajma lor atît de străină și de singură.

Avea senzația că și obiectele acelea o învinovățesc, așa cum au făcut și părinții ei. Dar despre învinovățirea lor nu și-a dat seama de la început. Credea că părinții ei s-au îndepărtat de ea din cauza durerii, a durerii morții Lilianei, pe care o trăia și ea cu toată ființa, la fel ca și ei. Apoi, de la un timp, și-a dat seama cu groază că e altceva, adică a înțeles că părinții ei o învinovățesc, considerînd-o vinovată de moartea Lilianei, că aceasta este explicația tăcerii lor, a gesturilor reci, reținute, a privirii lor. Odată cu această descoperire, la fel de dureroasă a înțeles pentru prima dată încă o realitate, și anume aceea că în timp ce sora ei cu peste zece ani mai mică era fiica amîndurora, adică a tatii și a mamei, ea, ea adevărat, era numai copilul tatălui, fiindcă pe mama ea adevărată nici nu o cunoscuse, iar soția tatălui ei începea să înțeleagă că nu era decît o femeie de treabă care ar fi dorit să se poarte ca o mamă bună, dar, acum, în fața durerii, străduința ei devenise forțată, falsă.

Atunci, cînd a deslușit reprosul, învinuirea mută a părinților ei, s-a întrebat dacă este cu adevărat vinovată. Totul s-a petrecut cît se poate de simplu. Mersese să o aștepte pe Liliana în fața școlii, așa cum făcea de cîte ori era liberă, fiindcă știa că micuța se bucura teribil cînd o vedea, că pe drum se agăța de bratul ei tot săltînd într-un picior, sporovăind și rîzînd S-a oprit în dreptul școlii pentru a sta de vorbă cu un coleg. La un moment dat a văzut-o pe Liliana trecînd strada în fugă spre ea. Nu a văzut mașina. A auzit doar scrîșnetul roților frînate violent, ca un țipăt teribil de groază, care parcă i-ar fi sfîrtecat întreaga ființă... De ce o pot oare considera vinovată?... Dintr-o dată un gînd a făcut să i se pară că îi apasă ceva pieptul, sufletul, oprindu-i răsuflarea. Era gîndul că de obicei o aștepta pe Liliana pe aceeași parte a străzii unde e clădirea școlii, adică pe același trotuar și Liliana putea fugi în întîmpinarea ei, fără pericol. De această dată, din cauza acelui coleg, s-a oprit peste drum. De fapt voia să traverseze spre locul obișnuit unde o aștepta, dar a întîrziat... Deci, accidentul s-a întîmplat pentru faptul că a întîrziat și nu a așteptat-o pe Liliana în locul obișnuit. La acest gînd a simțit că pereții camerei se apropie spre ea, voind să o strivească, i se părea că maimuțoiul de cîrpă al Lilianei s-a mărit teribil, că rînjește spre ea, bălăbănindu-și brațele hidos.

Și-a pus în gînd să fugă de acasă. O zi întreagă, și apoi pînă noaptea tîrziu, a străbătut străzile în neștire. Unde să fugă? Unde să ajungă?... Dacă învinuirea mută din privirile și gesturile părinților ei ar fi fost nedreaptă, așa cum i s-a părut la început, atunci, da, atunci avea dreptate să se răzvrătească pentru nedreptatea lor, să îi părăsească, să îi lase în singurătate, adică pentru ei să fie și ea ca și cum ar fi murit. Dar, acum, din moment ce e oarecum vinovată de moartea Lilianei, nu mai putea face asta. Trebuia să accepte înstrăinarea și reprosul părinților; trebuia să accepte amintirea obiectelor din cameră, trebuia să accepte totul ca o pedeapsă.

S-a întors acasă foarte tîrziu. Dacă s-ar fi întîmplat altă dată să lipsească atît de mult și să se reîntoarcă după miezul nopții, ar fi întrebat-o, ar fi certat-o, dar acum, în afară de mîncarea lăsată în bucătărie pe masă, nici un semn. În camera ei s-a trîntit pe pat și a plîns, a plîns mult, pînă spre dimineață, gîndindu-se că în trecut, cînd avea unele necazuri pe la școală, necazuri ce acum îi păreau atît de copilărești, se încuia aici, ca să poată plînge singură; acum nu a încuiat ușa și ar fi vrut să vină unul dintre părinți să o întrebe de ce plînge, sau măcar să deschidă ușa careva, să o privească o clipă... Își spunea plîngînd că măcar atît ar fi putut înțelege tatăl ei, sau femeia aceea care s-a străduit atîția ani să se poarte cu ea ca o mamă bună, că nu a vrut, că nu și-a putut da seama ce se va întîmpla datorită minutelor ei de întîrziere; măcar să o creadă că a iubit-o pe Liliana la fel ca și ei, că suferă la fel și, chiar dacă are o vină, e nedrept să nu o lase să împartă durerea cu ei...

Nu o întrebau unde sau de ce plecă, nu o întrebau de unde a venit, de ce a întîrziat, sau de ce rămîne în camera ei o zi întreagă. Se părea că pentru părinții ei nu mai existau decît amănuntele despre Liliana. Ea devenise un pasager, un străin în casa lor

În sesiunea de vară, după primul examen, cînd s-a întors acasă, veselă pentru nota luată, cînd le-a spus că a trecut, ei parcă nici nu ar fi auzit-o. Mama i-a servit mîncarea, gîndindu-se aiurea și fără să o privească. Apoi, la celelalte examene a luat note tot mai mici și la ultimul a căzut.

Cînd s-au făcut înscrierile pentru luna de practică de vară a declarat că dorește să efectueze practica în calitate de angajată și, mai ales, la o uzină din altă localitate. Așa a ajuns într-un oraș de pe malul Tîrnavei, angajată pentru o lună ca muncitoare. Desigur că i-a fost greu. Nu pentru că nu ar fi știut munci sau pentru că s-ar fi speriat de zgomotul din hală, de uleiurile cu care se murdărea. Puțin îi păsa de cei care rîdeau de degetele ei albe, de unghiile îngrijite. Vor vedea ei peste cîteva zile că nu îi pasă cum vor arăta. Ironiile unora le primea ca o provocare. Dacă ar fi știut ei — se gîndea — ce putere deține prin voința de a face ceva, de a se adînci în uitare. Necazul a fost însă că mereu o chinuiau gîndurile acelea iar, de aici, momente de neglijență, care însemnau greșeli în muncă. Atunci ar fi vrut ca meșterul să o certe și, mai ales, să nu îl audă pe inginer spunîndu-i clasă, nu-i nimic, tovarășă studentă, așa se întîmplă la început».

Cînd au venit apele mari, după clipele acelea de spaimă, a simțit că este străbătută întreaga ei ființă de un fel de val de tensiune interioară, că este copleșită de un sentiment pe care nu îl încercase pînă atunci. «Acesta să fie țăria?», se întrebe. A auzit și ea de navetiștii aceia care au plecat cu trenul spre satul lor, dar, auzind de viitură, cu toate că își știau casele în pericol, s-au întors spre uzină, înfruntînd apele revărsate, venind în lungul liniei ferate și parcă și-i imagina pe oamenii aceia unul după altul, înaintînd împotriva curentului, pe oamenii aceia pe care nimic nu îi putea opri venind spre fabrică și numărînd fiecare pas pe care îl făceau spre împlinirea datoriei lor. Din ziua aceea nu a mai îmbrăcat rochițele, dealtfel nici nu avea pentru ce să schimbe salopeta că nu mai părăsea uzina decît pentru somn. «Hei, băiete! Ce naiba faci? Tu nu mai ai casă?», a strigat cineva la ea. «Nu-s bănat...», i-a răspuns și i-a zîmbit. Pînă și inginerul acela burlac și elegant a scutit-o pentru un timp de acel «Tovarășă studentă», afectat și amabil. Dealtfel, în cizme de cauciuc și halat, acum parcă și inginerul era altul, cu mîinile murdare de ulei și de mîl, încordat, sever, prezent de dimineața pînă seara printre mașinile sale. De aceea a surprins-o cînd într-o zi i-a spus: «Te-aș invita să îmi faci o vizită acasă...» și s-a uitat urît la el, înainte ca acesta să termine, spunîndu-i: «Numai că am impresia că mai trebuie să țin gazul aprins în mijlocul camerelor cam o lună-două, pînă o să se usuce pereții, să înlocuiesc podelele... Deci, cum dorm în birou, iar soția mea doarme la niște rude, te rog să refuzi doar că aș fi vrut să te invit într-o zi să iei masa cu noi». «Vă mulțumesc, i-a răspuns. Vă rog să considerați că am acceptat invitația dumneavoastră la masă și că m-am simțit foarte bine.» «Crede-mă, nici eu și nimeni din secția asta nu își închipuia să fii atît de tare, să fii așa cum ești.» «Credeți că am devenit un om tare?», i-a întrebat fără să vrea și inginerul nu a înțeles sensul întrebării ei.

...Pe aleea care coboară de la colina universității spre oraș i s-a părut că în acest început de toamnă s-a făcut prea repede frig. Poate pentru faptul că peste oraș plutea un văl de ceață difuză, cu tot albastrul cerului. A tresărit în clipa cînd și-a dat seama că era să se izbească de un bărbat și, mai ales, cînd a văzut că cel care o aștepta era tatăl ei. «Ai trecut?», a întrebat-o. Cum de emoție nu îi putea răspunde, i-a întins carnetul. «Vino, i-a spus, mama a pregătit un cort ca să sărbătorim trecerea ta în anul doi...»

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

PLANȘA: Redacția, București, Piața Scînteii 1, sectorul 1, Cîsuța poștală 47-132, cod 33. Telefon: 17 60 10 int. 1707, 1611, 1706, 1606, 1618, 1744. Tipărită exclusiv la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

un vis despre natură

VIS

VACANȚĂ

Viorel Mărginean își închipuie că lumea-i un deal. Rezumînd astfel varietatea naturii, el ia în posesiune un motiv pictural asupra căruia revine mereu cu fidelitate. Aici, în acest perimetru geologic, își plasează de obicei evocările și evenimentele vizuale. Sînt aceste dealuri cu adevărat peisaje — descrieri ale unei naturi cunoscute pe care pictorul le transcrie în momentele sale de emoție sau le putem considera mai degrabă imagini-simbol? Nu dealurile cele adevărate le pictează Mărginean, cu toate că adeseori ele pot avea un nume, ci pe acelea din marele imperiu al memoriei și imaginației. El nu descrie natura, nu recuperează, pur și simplu, impresiile retinei, ci își asumă răspunderea de a crea o altă imagine a ei, în care să nu lipsească nici adevărul dar nici invențiile fanteziei.

Postat pe traiectoriile de zbor ale păsărilor, într-un punct spațial unde liniile de fugă ale perspectivelor au șansa deschiderilor largi, pictorul imaginează de fiecare dată ample panorame, care nu sînt decît arhitecturile raționale ale unui vis despre sublimul naturii. Din acest loc geometric înalt el urmărește cu detașare mersul anotimpurilor, zborul păsărilor, schimbările cromatice ale florei, evenimentele umane, adică întreaga dinamică a acestui spațiu prezumtiv pe care el îl inventează în sensul naturii. Analizate cu atenție vom observa că priveliștile au de fiecare dată cîte un «personaj» care polarizează atenția pictorului și în funcție de care se organizează întotdeauna imaginea: el poate fi exodul unor cupluri în aspirația lor spre înălțimi («Ritmuri», «Iarnă mică» etc.), jocul cartografic al suprafețelor («Ultima zi de vară»), ori caligrafia liniilor («Podgorii» etc.).

Compozițiile nu impun un efort de descifrare, dar poate cer o lectură de tip special. Ca și în cazul peisajelor extrem-orientale privitorul nu poate pătrunde în atmosfera tabloului dintr-o dată, ci el va trebui, ca un călător răbdător, să urmeze un drum inițiatic, să urce și să coboare pe potecile imaginare ale liniilor, să se strecoare prin văi, să poposească lîngă case, copaci ori clăi de fîn, adică să descifreze subtilul joc al reprezentării donatoare de sens, în care sînt implicate numeroase semne picturale supuse unor repetiții savante. Pentru că priveliștile lui Viorel Mărginean nu își dezvăluie întreaga lor taină la o primă privire, ele îți cer să te pierzi în natura lor, să le trăiești atmosfera, într-un cuvînt să le contempli.

CORNEL BOZBICI

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV–NR. 38 (1057)–
27 SEPTEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de Consiliul uniității socialiste

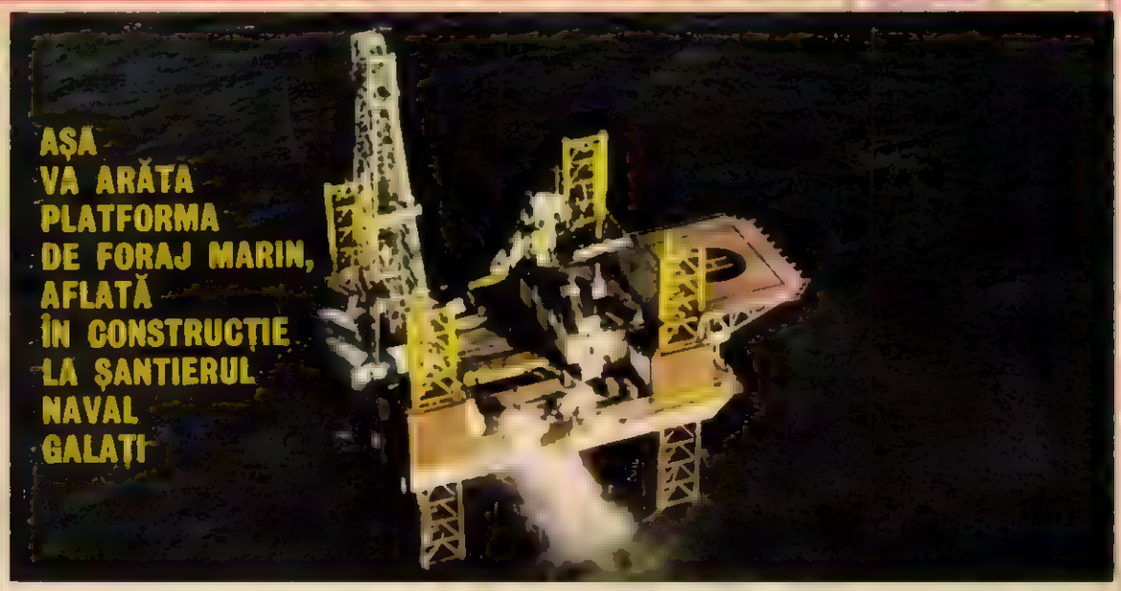

AȘA VA ARĂTA PLATFORMA DE FORAJ MARIN, AFLATĂ ÎN CONSTRUCȚIE LA ȘANTIERUL NAVAL GALAȚI

profesor universitar doctor docent victor ciobanu: «ÎNTR-UN TRATAT DE ETICĂ AȘ REZERVA UN CAPITOL SPECIAL RELAȚIEI MORALĂ–SĂNĂTATE FIZICĂ»

CÎNTECUL PÎINII

Eu port pe frunte pletele de grîu
Și împlinirea mea este sudoare
Tu cînd mă frîngi în limpezimi de rîu
Gîndește-te că gestul tău mă doare.

Gîndește-te că zorii mi-au aprins
Tot aurul din tîmple în privire
Și stelele din ape s-au prelins
Pe mîine-ntr-o fecundă bicuire

Gîndește-te la noapte și la ploaia
Ce mi-a redat iar setea de lumini
Și scuturat de vînturi, ca văpaia
M-am stins încet, și am căzut pe spini...

M-a ridicat un om cu gestul blînd
Sudorii lui de astăzi și de mîine
Închină-i puritatea unui gînd
Cînd gestul mîinii tale rupe pîine.

VICTOR IONESCU ■

Cenaclul „Flacăra" și-a reluat activitatea

cronica (84, 85)

După întreruperea de vară, **Cenaclul «Flacăra»** și-a reluat activitatea în seara zilei de 22 septembrie 1975 printr-un **Festival de toamnă**, în cadrul căruia s-a prezentat consecutiv, pe parcursul a cinci seri, o amplă gală de recitaluri de cîntec și poezie.

Ca un ecou al unui memorabil vers arghezian, putem spune că pentru cenaclul nostru — inițiat tot autumnal — niciodată, ca acum, n-a fost o toamnă atît de frumoasă. Nu e vorba numai de splendidul decor al acestei toamne de miere și îndelebile transparențe ci, mai ales, de fastele împrejurări în care s-a petrecut deschiderea. E, mai întîi, sentimentul unei libertăți responsabile în care se poate manifesta o artă frumoasă și de substanță. E, apoi, satisfacția de a vedea transformate în cîteva certitudini speranțele și eforturile noastre concretizate în creatori și interpreți șlefuiți de-a lungul evoluției cenaclului. Mai e, dar nu în ultimul rînd, bucuria de a constata neostoita foame de cenaclu a publicului care a epuizat, cu dimensiuni de record, biletele de la Teatrul «Ion Creangă» ce ne găzduiește atît de cordial.

În cele două seri de care dăm seama în aceste rînduri, chiar și cei mai

TRAIAN STOICA ■

(Continuare în pag 11)

DIN AGENDA DE LUCRU A PREȘEDINTELUI

Întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Unității Socialiste, și Charles Ferdinand Nothomb, președintele Partidului Social-Creștin (Valon) din Belgia.

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Partidului Comunist din Grecia (interior).

Și în săptămîna care a trecut tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu numeroși reprezentanți ai vieții politice internaționale cu care a purtat fructuoase discuții menite să contribuie la cauza generală a colaborării și păcii în lume, a instaurării unei noi ordini economice internaționale, care să stimuleze dezvoltarea economică și socială a tuturor popoarelor.

Joi, 18 septembrie, președintele Republicii Socialiste România a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Cipru la București, Nikos Kranidiotis. În cadrul întrevederii desfășurate într-o atmosferă cordială, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României cu privire la căile de rezolvare a situației din Cipru.

În aceeași zi președintele României l-a primit și pe Dato Hamzah bin Abu Samah, ministrul comerțului și industriei din Malayezia, cu care a avut o convorbire ce a decurs într-o atmosferă cordială, prietenească. Cu acest prilej s-au examinat posibilități de extindere și diversificare a schimburilor de mărfuri, a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre România și Malayezia, apreciindu-se cu satisfacție evoluția pozitivă din ultimii ani a relațiilor româno-malayeziene.

Tot în ziua de 18 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a mai primit și pe Charles E. Woodruff, prim-vicepreședinte, membru al consiliului de administrație al corporației «Manufacturers Hanover Trust Company» din New York. În timpul convorbirii care a avut loc s-au abordat o serie de probleme legate de dezvoltarea cooperării economice și financiar-bancare între organizațiile românești de resort și companiile americane, precum și căile de lărgire și diversificare a raporturilor economice dintre cele două țări.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Unității Socialiste, l-a primit vineri, 19 septembrie, pe Charles Ferdinand Nothomb, președintele Partidului Social-Creștin (Valon) din Belgia. Întrevederea a decurs într-o atmosferă caldă, cordială. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și Charles Ferdinand Nothomb s-au pronunțat pentru o conlucrare tot mai rodnică dintre Frontul Unității Socialiste și Partidul Social-Creștin, precum și pentru o mai strînsă colaborare dintre România și Belgia, țări cu orînduiri sociale diferite, dar interesate să-și aducă o contribuție cît mai eficientă la cauza cooperării și înțelegerii internaționale, pentru soluționarea problemelor complexe ce confruntă astăzi omenirea.

Simbătă, 20 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Mișcării Radicalilor de Stînga (M.R.S.) din Franța, alcătuită din Pierre Charles, membru al Biroului Național al M.R.S., deputat în Adunarea Națională, Daniel Ancellet și Yves Piriac, membri ai Comitetului Director al M.R.S.

După ce au discutat probleme legate de activitatea P.C.R. și M.R.S., tovarășul Nicolae Ceaușescu și Pierre Charles, Daniel Ancellet și Yves Piriac au subliniat că transpunerea în viață a documentelor adoptate de Conferința general-europeană presupune o mai largă colaborare pe plan național și internațional a tuturor forțelor de stînga, progresiste și democratice, a maselor populare. De asemenea, de ambele părți s-a manifestat dorința de a extinde și aprofunda legăturile tradiționale de prietenie dintre România și Franța.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit marți, 23 septembrie, delegația Partidului Comunist din Grecia (interior) condusă de tovarășul Haralambos Drakopoulos, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Grecia (interior). Din delegație au făcut parte tovarășii Dimitrios Partsalidis, membru al C.C. al P.C. din Grecia (interior) și Lefteris Voutsas, membru al C.C. al P.C. din Grecia (interior), director al ziarului Avghi. Cu prilejul acestei întrevederi s-a subliniat, printre altele, în spiritul Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, necesitatea extinderii relațiilor dintre România și Grecia, pe plan politic, economic, cultural și tehnico-științific, în interesul ambelor popoare, al păcii și colaborării în Balcani, pe continentul nostru și în întreaga lume.

•

Simbătă, 20 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu participanții la lucrările Consfătuirii miniștrilor culturii din țări socialiste.

Socialiste România,a examinat pe unul din loturile staţiunii experimentale a Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu» din Bucureşti o gamă largă de maşini şi echipamente destinate agriculturii. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întîlnit cu acest prilej cu factorii de răspundere, cu specialiştii din industria construcţiilor de maşini, din agricultură. Analiza care a avut loc s-a axat asupra sarcinilor ce revin ministerelor de resort, proiectanţilor şi constructorilor pe linia realizării unor sisteme de maşini şi utilaje care să modernizeze agricultura ţării noastre.

*

Marţi, 23 septembrie,a avut loc şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

La primul punct al ordinii de zi, Comitetul Politic Executiv a examinat Programul de măsuri privind conservarea şi dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976-2010

În continuare, Comitetul Politic Executiv a luat cunoştinţă de raportul delegaţiei române care a participat la lucrările Conferinţei ministeriale de la Lima a ţărilor nealiniate.

În cadrul şedinţei, Comitetul Politic Executiv a ascultat o informare cu privire la vizitele în ţara noastră şi convorbirile purtate cu primul ministru al Republicii Turcia, Suleyman Demirel, şi primul ministru al Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Harold Wilson. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor acestor convorbiri, remarcabile contribuţii la dezvoltarea relaţiilor României cu toate ţările, la cauza păcii şi înţelegerii între popoare.

În aceeaşi şedinţă au fost discutate şi alte probleme ale activităţii de partid şi de stat, din domeniile industriei, comerţului interior, culturii şi relaţiilor externe.

tele Comitetului pentru Artă şi Cultură din R.P. Bulgaria, Miroslav Valek, membru al C.C. al P.C.C., membru al Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Slovacia, ministrul culturii din R.S. Slovacă, Felix Sautié, vicepreşedinte al Consiliului Naţional al Culturii din Cuba, Hans-Joachim Hoffmann, ministrul culturii din R.D. Germană, Ţogtin Namsrai, membru supleant al C.C. al P.P.R.M., ministrul culturii din R.P. Mongolă, Jozef Tejchma, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., vicepreşedinte al Consiliului de miniştri, ministrul culturii şi artei al R.P. Polone, László Orbán, membru al C.C. al P.M S.U., ministrul culturii din R.P. Ungară, Piotr Demicev, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul culturii din U.R.S.S., şi Hoang Minh Giam, ministrul culturii din R.D. Vietnam.

În timpul întîlnirii s-a apreciat că în cadrul consfătuirii miniştrilor culturii a avut loc un dialog rodnic privind activitatea de educaţie socialistă a maselor prin intermediul culturii. Tovarăşul Nicolae Ceausescu a exprimat satisfacţia conducerii de partid pentru realizarea în cadrul consfătuirii a unui schimb de vederi asupra unor probleme de importanţă vitală pentru dezvoltarea artei şi culturii în ţările socialiste. Secretarul general al P.C.R. a relevat de asemenea cerinţele mereu sporite ce se pun în domeniul culturii şi artei socialiste, pentru formarea omului nou.

*

Tot miercuri, 24 septembrie, preşedintele Republicii Socialiste România a primit pe Milton Rosenthal, preşedintele Consiliului de Administraţie al Companiei Engelhardt Minerals and Chemical, preşedintele părţii americane în Consiliul economic româno-american. Cu acest prilej s-au discutat probleme ale colaborării şi cooperării economice româno-americane.

GEORGE ARION ■

Pe unul din loturile staţiunii experimentale a Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu» din Bucureşti, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a dat indicaţii preţioase pentru modernizarea şi dezvoltarea continuă a agriculturii noastre.

Analiza de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi specialiştii de resort a unor probleme de bază ale dezvoltării pomiculturii — o garanţie sigură că livezile noastre vor da producţii de fructe tot mai bogate şi de înaltă calitate.

Miercuri, 24 septembrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a vizitat ferma agricolă de stat Bălileşti şi Institutul de cercetări din Măracineni din judeţul Argeş. Cu acest prilej s-au analizat concret şi eficient unele probleme de bază ale pomiculturii, acest sector important al agriculturii noastre. Preţioasele indicaţii şi recomandări formulate cu ocazia acestei vizite de lucru de secretarul general al partidului vor constitui temelia programului naţional de dezvoltare viitoare a pomiculturii româneşti

*

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit, la 24 septembrie, pe participanţii la Consfătuirea miniştrilor culturii din ţări socialiste care şi-a desfăşurat lucrările la Bucureşti.

A luat parte Ludmila Jivkova, preşedin-

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Profesor universitar doctor docent VICTOR CIOBANU:

„Într-un tratat de etică aș rezerva un capitol special relației morală–sănătate fizică"

— La ora actuală toată lumea se pricepe la medicină. Vasta dumneavoastră experiență de profesor și medic vă obligă, cred, să-mi dați dreptate. Omul contemporan discută despre etiologie, terapie și medicație. Cu aceeași pasiune, pe care o consacră, să zicem, competițiilor sportive. A dispărut aproape cu desăvîrșire bolnavul docil, îndatorat cu religiozitate medicului, lăsînd loc pacientului îndărătnic și suspicios care înainte de a-și vedea de sănătate ascultă cu neîncredere zeci de prescripții doftoricești. Bănuiesc — și spun acest lucru deoarece îmi cunosc în primul rînd propriile-mi slăbiciuni de pacient — că sarcina dumneavoastră a devenit extrem de dificilă, că în general relația medic-public este astăzi mult mai încordată decît a fost vreodată.

— În țările cu asistență medicală gratuită, indocilitatea bolnavului se explică prin faptul că acesta are posibilitatea să consume la nesfîrșit sfaturi și tratamente medicale, situație ce duce la aglomerare și scăderea calității actului medical. Acolo unde însă consultațiile reclamă serioase eforturi financiare intervine o frînă psihologică. E adevărat, în general vorbind pacientul îți intră în cabinet pregătit nu numai să te asculte, ci uneori și adesea neîncrezător față de metodele terapeutice pe care i le propunem. Lucrul este perfect explicabil într-o lume în care dezvoltarea impetuoasă a civilizației, progresul tehnic galopant, urbanizarea excesivă, bombardamentul informațional — totul se repercutează în starea morală și fizică a semenilor noștri, și unde totul trebuie gîndit și din punct de vedere medical. Și încă ceva: s-au schimbat nu numai condițiile de viață și oamenii, ci și bolile. În vremea tinereții mele, o meningită tuberculoasă se transforma în numai cîteva săptămîni într-un act de deces. Azi e perfect curabilă. Pneumonia acută prezenta un tablou dramatic ce se încheia uneori prin moarte. În prezent, antibioticele curmă brusc boala. În același timp însă infarctul miocardic, atît de puțin întîlnit în trecut, constituie astăzi o cauză frecventă de deces și invalidități chiar la persoane sub 40 de ani. La fel, hipertensiunea arterială și cancerul bronhopulmonar. În mare expansiune se găsesc tulburările psihice, dezechilibrul mental fiind o consecință directă a condițiilor de viață rapid schimbate în fața cărora acomodarea omului se face lent și uneori în condiții dramatice. Iată deci tot atîtea cauze care au complicat relația medic-bolnav și care, mai cu seamă, reclamă din partea medicinei îndatoriri și sarcini enorme. Aș compara evoluția medicinei cu cea a unui arbore tînăr și viguros, tras de corzi din toate părțile, dar care tocmai de aceea rămîne în picioare și se înalță nestingherit spre cer. Confruntarea de opinii și păreri cea mai activă se duce la ora actuală mai cu seamă în problema ierarhizării obiectivelor medicinei: profilaxia, vindecarea bolnavului, menținerea sănătății? În același timp, medicul este obligat la unele opțiuni dureroase. problema economică a actului medical este o realitate, determinantă în selecționarea bolnavului. Toți bolnavii pot beneficia de asistența medicală, dar nu toți în aceeași măsură. Nici o țară din lume, de pildă, nu-și poate permite să-și trateze toți cetățenii bolnavi de uremie, înființînd zeci de centre pentru epurație extrarenală cronică. Dacă o țară ca Franța și-ar propune organizarea unei asemenea rețele ar trebui să folosească trei sferturi din bugetul țării! Un transplant de cord, care prelungește viața cu atît de puțin, costa 30 000 de dolari. În trecut, cei mai mulți bolnavi succombau acasă în grija familiei și a preotului, astăzi beneficiază cu toții de asistență medicală (mă refer la țările dezvoltate), ceea ce a complicat extrem de mult problema selecției și a tratamentului.

— Omul contemporan, atît de sensibil în fața progresului tehnico-științific, își leagă din ce în ce mai mult speranțele de aportul aparatelor mecanice și electronice pentru consult și tratament. Există chiar foarte mulți dintre confrații dumneavoastră de breaslă care condamnă sever metodele clasice folosite în diagnostic și nu concep, de pildă, citirea unei electrocardiograme decît prin solicitudinea computerului.

— Diagnosticul este primul act medical esențial. Cu foarte puțin timp în urmă cunoașterea teoretică a bolilor era sumară. Consultul cuprindea discuția cu bolnavul și un examen desfășurat în principal prin mijlocirea simțurilor. Rezulta o concluzie care de cele mai multe ori era rodul experienței, al unui «deja vu», al concluziilor acumulate prin zeci de cazuri. Au existat mari clinicieni, iar doi dintre aceștia au fost profesorii Lupu și Hașieganu, care intuiau într-un mod uimitor și într-un timp record boala existentă. Astăzi beneficiem de aparate complicate pentru precizarea dezordinilor din organism, folosind analize bacteriologice, hematologice, chimice, izotopi radioactivi, procedee endoscopice, electrice. Acestea lămuresc detaliat atît zona afectată cît și natura afecțiunii. Dar adevărul se află la mijloc. În diagnostic medicul modern este nevoit să folosească în continuare metodele clasice. Pentru evaluarea complexă și adîncă a maladiei are nevoie de o prelungire a simțurilor sale prin mijloacele de laborator, dar raționamentul său rămîne suveran. Medicina nu se va putea baza niciodată numai pe aparate de laborator, fetișizarea acestora este un lucru absurd, creierul omenesc nu poate fi suplinit de nici un computer.

— Ne întrebăm totuși dacă medicina nu va beneficia într-o zi de procedee în stare să revoluționeze metodele de diagnostic și tratament. Spun acest lucru gîndindu-mă că veacul nostru a produs salturi spectaculoase în toate compartimentele științei și tehnicii. Mijloacele moderne de comunicare, rapiditatea transporturilor, petrochimia, astronautica au săvîrșit minuni de neconceput chiar de către cele mai înaripate minți ale precursorilor noștri vizionari.

— Medicina a trăit și ea momente revoluționare. În secolul trecut descoperirile lui Pasteur și Claude Bernard au creat o nouă eră în științele medicale. În jurul anilor '50 din secolul nostru, s-au desfășurat primele investigații spectaculoase în domeniul biologiei moleculare. Astăzi decelăm modificările la nivel celular, putem cunoaște cu precizie chiar deficiențele unei enzime în hematii. Cunoaștem de asemenea substratul dezvoltării genetice grație cunoștințelor oferite de biochimia acizilor nucleici. Vor mai exista desigur și alte descoperiri senzaționale, vom ajunge să răpunem cele mai înfricoșătoare maladii, dar progresul neîntrerupt ne obligă să ne întoarcem ochii asupra propriei noastre dezvoltări. Nu putem progresa unilateral, neglijînd tocmai esențialul: sufletul omenesc, noua conștiință pe care trebuie să o avem despre natură și noi înșine. N-avem dreptul să adîncim discrepanța dintre maturitatea morală și spirituală a omului și forțele pe care el le stăpînește. Societatea l-a creat pe «homo technicus», dar după milenii în care a domnit «homo primitivus». A creat un om modern, dar al cărui suflet se grefează încă pe un fond de instinctualitate. Nu întîmplător apelăm din ce în ce mai mult la conștiința savanților, a cercetătorilor, la cei care sînt porniți din pasiune să schimbe fața planetei fără să se gîndească la consecințele implacabile, grave, ale unor invenții. Procesele de conștiință ale unui Oppenheimer sau Einstein sînt concludente. Concludent este tabloul dramatic al actelor de violență, cursa demenței a înarmărilor, stricarea echilibrului ecologic, alienarea și înstrăinarea omului de mediul său biologic primar. N-avem dreptul să descifrăm secretele naturii fără să evaluăm metodic și consecințele imediate sau viitoare. Iată de ce — ca să revenim la tema discuției noastre — medicina, împreună cu toate instituțiile și formele organizate, chemate să lupte pentru sănătatea fizică și morală a omului, are și ea datoria de a preîntîmpina șocul viitorului, prin potențarea umanismului în rîndul slujitorilor lui Esculap, condamnați în unele cazuri să devină niște simpli depozitari de cunoștințe sau veritabile anexe ale industriei de medicamente sau ale aparatelor electrice de analiză și tratament. Avem nevoie de medici care să tempereze cupiditatea, pasiunile oarbe, să intervină prompt în domeniul terapiei sociale. Voi explica ce cred în această privință.

— Sînt informat că vă preocupă în mod deosebit probleme de deontologie, că investiți mult timp și efort de gîndire pentru redactarea cursurilor și din acest punct de vedere.

— Am rămas și voi rămîne pînă la sfîrșitul vieții un mare admirator și un vesnic discipol al celui mai mare dascăl pe care l-a avut știința medicală românească: Francisc Rainer. M-am bucurat de privilegiul de a asista la cursurile sale. Îmi amintesc că în un curs profesorul Rainer a ținut să ne vorbească despre viața și opera lui Pasteur, cetățeanul și medicul modern al tuturor timpurilor. La sfîrșit ne-a mărturisit că redactarea unei prelegeri constituie pentru el, de fiecare dată, un examen extrem de sever deoarece se gîndește că printre cei prezenți în amfiteatru este posibil să existe un viitor Pasteur. Întîmplător, pe vremea cînd îi urmam cursurile, se afla în facultate și George Emil Palade, recentul laureat al premiului Nobel care a fost adînc înrîurit de Rainer, căruia i-a fost colaborator.

Despre Francisc Rainer, profesorul Victor Ciobanu a ținut să-mi vorbească pe larg, folosind fără economie spațiul rezervat colocviului nostru. Întîlnirea profesorului Rainer a însemnat pentru studentul Ciobanu unul dintre acele rare și fericite momente ale destinului care determină cristalizarea unei personalități creînd teren fertil pentru afirmarea deplină a predispozițiilor latente și a talentului virtual. Respectul și gratitudinea pe care medicul Ciobanu le datorează profesorului Rainer și ulterior profesorului Lupu nu sînt întîmplătoare. La baza largii comunități de idei au stat în permanență setea de cunoaștere, rigoarea instructiei dăruirea totală meseriei alese. La fel ca și marii săi învățători, elevul, studentul, medicul și profesorul Victor Ciobanu s-a impus de fiecare dată drept cel mai bun dintre cei buni. În 1940 absolvă liceul, clasificîndu-se întîiul între 126 de elevi și trecînd bacalaureatul cu media 9,39. Obține cea mai mare medie la absolvirea Facultății de medicină și calificativul «10 cu laudă» la teza de doctorat. Este admis la concursul de aspirantură, depășindu-și de la distanță toți concurenții. Susține toate examele de candidatură (1955-1956), dobîndind calificativul «foarte bine». La ora actuală vasta sa erudiție și profundul său umanism mi-l recomandă ca unul dintre cei mai străluciți profesori ai învățămîntului superior, prototipul perfect al omului de știință și al dascălului înconjurat cu evlavie de cei mai tineri, stimat și invidiat de colegii de breaslă, stăpîn absolut al amfiteatrului universitar, unde-și domină auditoriul prin acuratețea, precizia și eleganța frazei, prin farmecul modestiei și căldura gîndurilor transmise.

Un portret sumar, zămislit la temperatura unor impresii personale, dar la creionarea căruia m-am folosit în primul rînd de părerile și descripțiile unor studenți și confrați de breaslă ai profesorului Ciobanu. O conversație cu domnia-sa este totdeauna utilă și plăcută, iar pentru un reporter, înarmat cu un aparat cu benzi magnetice, o simplă operație de înregistrare și transcriere.

— Ne datorați deci un răspuns privind rolul medicului în stabilirea și restabilirea echilibrului psihosocial.

— Sînt multe lucruri de spus în această privință. Aș reproșa de pildă, învățămîntului nostru superior faptul că nu prezintă studenților o tehnică a abordării psihologice a bolnavilor. Cursanții sînt duși să vadă și să-și formeze o idee despre marii bolnavi psihici, paranoici schizofrenici etc., dar care nu constituie în fapt materialul uman prezent zi de zi în cabinetele medicale. Bolnavii cei mai dificili și dintre cei mai frecvenți sînt așa-numiții inși psihosomatici: oameni cu reprezentări greșite despre propria lor ființă sau stare de sănătate, la care medicul nu găsește anomalii obiective, dar care în fapt sînt tot niște bolnavi care reclamă un anumit tratament, iar acesta nu se găsește în manuale, ci doar în puterea de intuiție a medicului, facultate care poate fi potențată prin cursuri speciale. Am observat pe eșantioane largi asemenea anomalii psihosomatice, am văzut, ca să vă dau un simplu exemplu, că foarte multe femei se plîngeau de palpitații, de dureri de cap și ficat, deoarece — aflam eu prin prelungirea anamnezei (*conversația cu bolnavul* — n.n.) — duceau o viață strangulată de veșnice iritări, de conflicte cotidiene, toate din pricina bucătăriei și dependințelor comune. Putem face uneori gafe grave, uneori ireparabile, omițînd că mulți bolnavi au o susceptibilitate vie și suficiente informații despre natura unor boli grave. Destăinuirea unui simplu amănunt, răstălmăcit ulterior de bolnav, îl poate infecta pe acesta psihic, lovindu-i instinctul de conservare. Trebuie să știi ce să spui și cum să spui, pentru a nu-ți arunca pacientul în prăpastia deprimării. Medicina este apoi răspunzătoare de faptul că numeroși bolnavi și-au găsit refugiul îngurgitînd fără măsură pilule. Un drageu, un hap dizolvă o anxietate, redresează o depresiune, dar să nu uităm că bolnavul poate deveni dependent și victimă a drogurilor. Amfetaminele pe care le iau unii pentru a-și spori luciditatea la un examen sau performanța la o competiție, sau androgenii de sinteză utilizați de sportivi pentru mărirea masei musculare determină urmări tragice. Medicina face apoi foarte puțin pentru a zăgăzui intemperanța contemporanilor noștri. Abuzurile în alimentație, plăcerile fizice nestrunite, egolatria, stadii paroxistice ale slăbiciunilor omenești, reprezintă principalul teren otrăvit pentru apariția maladiilor curente. Invidia, ura adesea produc lent grave perturbații funcționale. Omul care se face palid brusc deoarece a auzit de succesul unui coleg de serviciu a suferit din punct de vedere funcțional o vărsare a adrenalinei în sînge și o constricție a vaselor sanguine. Din acest punct de vedere el nu se deosebește cu mult de o pisică ce se oripilează în clipa în care a văzut un cîine, din pricina adrenalinei vărsate în sînge. Personal consider — și voi susține acest lucru toată viața — că respectarea legii morale contribuie în mod nemijlocit la conservarea sănătății fizice și mintale.

— Dar există și foarte mulți indivizi venali, oameni răi, imorali și amorali și care trăiesc sănătoși pînă la adînci bătrînețe.

— Imoralitatea, cupiditatea, invidia, ura nu prelungesc viața. Există evident și excepții, corpul omenesc rezervă încă multe surprize și necunoscute. De ce să nu examinăm însă reversul problemei. Gandhi a fost, de pildă, cea mai concludentă imagine a fragilității corporale. A trăit 80 de ani datorită temperanței lui permanente, marelui său echilibru psihic. Dacă aș scrie un tratat de etică, aș rezerva un capitol special relației dintre morală și sănătatea fizică și mintală a semenilor noștri. Medicina și noi toți sîntem datori să facem eforturi deosebite pentru a recupera marile rămîneri în urmă ale științei despre noi înșine, pentru a crea un om pe măsura uriașelor sale înfăptuiri, un om modern dar cu mari și nobile disponibilități sufletești.

LIVIU TIMBUS ■

flacăra

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis și nu uitați să vă localizați.

la dispoziția dumneavoastră

Îmi este absolut necesară, pentru clarificarea situației mele școlare în vederea continuării studiilor, foaia matricolă de absolvire a clasei a V-a în anul 1953-1954 la o școală din Turnu-Măgurele. Am cerut actul la Consiliul popular al orașului, care mi-a răspuns că nu posedă arhiva școlii și că deci cererea mea a fost trimisă spre rezolvare arhivelor județene. De aici mi s-a răspuns că urmează să mă adresez liceului pedagogic Turnu-Măgurele. Am primit și de la acest liceu un răspuns (după cum se vede, toată lumea e politicoasă și răspunde!) că trebuie să mă adresez școlii din Slobozia Mîndra, unde am terminat primele patru clase. Bineînțeles că de aici mi s-a răspuns că întrucît nu am făcut și clasa V-a la această școală nu are de unde să-mi dea foaia matricolă și să mă adresez la... Turnu-Măgurele. Așadar, acum cercul s-a închis perfect. Atît de perfect, încît eu am rămas fără un act vital necesar carierei mele. **(Gavrilă Alexandru** — *Baia Mare)*

În sala de festivități a Casei orășenești de cultură din orașul Huși ne-am întîlnit 85 de învățători pensionari, dascăli cu părul albit la datorie, promoțiile anilor 1921-1928 inclusiv. Emoția noastră a fost cu atît mai mare, cu cît mulți dintre noi au revenit în orașul de baștină din toate colțurile țării, după multe decenii de despărțire. **(Victor Glinschi,** *Huși)*

Pe raza spitalului unificat din Tg. Frumos, județul Iași, oameni inimoși au donat, pentru salvarea semenilor lor aflați în grea suferință, 181,300 kilograme din sîngele lor. Admirabil mi se pare exemplul dat de însuși colectivul spitalului, care a contribuit cu 34.500 kilograme sînge la nobila colectă. **(Dumitru Păpușoiu,** *Tg. Frumos)*

Am trecut prin satul Lelești, județul Bihor, unde i-am cunoscut pe Terente Mortan și Nicolae Cotuna, cei mai vîrstnici olari de aici. Nu despre arta meșteșugului lor — recunoscută de altfel — vreau să vă scriu, ci despre faptul că în acest sat cu o frumoasă tradiție a modelării lutului, din cei peste o sută de olari cîți am aflat că existau acum 10-15 ani, astăzi doar vreo cinci familii se mai ocupă cu olăritul. Să fie vorba, oare, de o meserie ce se stinge? **(Dumitrescu Ioan,** *Lugoj)*

Locuiesc în microraionul VI din Tîrgoviște, unul dintre frumoasele cartiere ale orașului, amenajat de către noi, locatarii de aici, cu alei și ronduri cu flori. De cîtva timp, spre amuzamentul unora, dar și spre necazul nostru, cîțiva cai calcă în voie, și mai ales noaptea, peste aceste rînduri, stricînd astfel estetica locului. Nu avem nimic cu bietele făpturi, am avea însă cu proprietarul acestora, dacă am afla cine este. **(Șurupea Emilian,** *Tîrgoviște)*

Aproape 5 milioane lei — atît reprezintă economiile realizate de către colectivul de oameni ai muncii ai întreprinderii de utilaj minier Filipești de Pădure, prin folosirea cu maximă chibzuință a materiei prime și a materialelor. Este o cifră care vorbește, sîntem convinși, de la sine. **(Marin Georgescu,** *Ploiești)*

Potrivit unor știri publicate în «Flacăra» nr. 36 (Evenimente mari, evenimente mici), la un mare magazin alimentar din Capitală bîzîie muștele pe alimentele expuse la vînzare, iar la altul, din vecinătate, te doboară mirosurile urîte. Adaug la aceste triste știri încă două: la cofetăria «Athenée-Palace» (cea mai mare din București) vînzătoarea așază trufele în pachet cu mîna, iar la raionul de mezeluri al magazinului «Unic» (tot în inima Capitalei), în lipsa incredibilă a unei mașini de tăiat mezeluri, parizerul și se pune în hîrtie parcă spîntecat cu toporul. Dacă mă gîndesc bine, acestea nu mai sînt știri ci simptome. Neliniștitoare. **(Victoria Trandafir,** *Buzău)*

Primăria municipiului Bîrlad și-a făcut datoria și a amplasat, acolo unde era nevoie, containere pentru resturi menajere, hîrtii și alte lucruri netrebuincioase. Rămîne acum ca și cetățenii să-și facă o (elementară) datorie, aruncînd resturile în și nu pe lîngă containere. Că se mai întîmplă! **(Lupu Bucholtz,** *Bîrlad)*

În revista «Flacăra» s-a mai scris despre frumosul nostru cartier craiovean Craiovița Nouă, cu blocurile sale înalte, magazinele arătoase, spațiile verzi. Este într-adevăr minunat aici. Păcat că, precum o umbră a trecutului, au rămas autobuzele ce deservesc populația cartierului. Prost întreținute, murdare, urît mirositoare, aceste autobuze fac o neplăcută discordanță cu civilizația din jur. **(Mihai Stănescu,** *Craiova)*

Sînt **Ioan Homorodean,** *profesor la Școala generală din Burjuc, județul Hunedoara. În zilele de 18 august și respectiv 1 septembrie a.c. am însoțit un număr de 143 pionieri și elevi în tabăra școlară din Năsăud — atît la plecare, cît și la sosire. Anticipat, administrația taberelor școlare Deva reținuse, potrivit telegramei 1729, locurile necesare unui transport civilizat. La urcare însă am găsit locurile noastre ocupate, fiind nevoiți să așezăm cu chiu cu vai copiii pe banchete, cîte 10-12 într-un compartiment. Întoarcerea a fost, de asemenea, un adevărat calvar, copiii fiind nevoiți să se împrăștie în întreg trenul — accelerate 346 și respectiv 345/348 — șezînd pe coridoare, pe geamantane. Și toate acestea s-au petrecut noaptea!*

În august a.c. am plecat împreună cu trei prieteni să colindăm Retezatul. Totul a fost minunat, mai puțin inospitalitatea cu care am fost întîmpinați de personalul cabanei «Pietrele»: camere cu paturi aflate într-o stare de nedescris, geamuri sparte, paturi nespălate de luni de zile; nu ni s-au eliberat chitanțe pentru banii achitați drept găzduire; același fel de mîncare zilnic, nici un fel de băuturi răcoritoare sau apă minerală — în schimb, băuturi alcoolice la discreție! Cîțiva porci ai cabanierului se plimbă prin preajma cabanei, printre cutiile goale de conserve și tot felul de resturi de sticle și fiare vechi. Dezolantă imagine și dezolant mod de întreținere! **(Adrian Popa,** *București)*

Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor, primind din partea redacției noastre scrisoarea adresată de către **Costică Ionescu** *din București, care ne sesiza circulația defectuoasă a unor scrisori recomandate predate Oficiului P.T.T.R. București 1, ne încunoștințează că lipsurile constatate sînt reale, angajații vinovați de aceste fapte fiind sancționați conform Codului Muncii, luîndu-se totodată măsuri pentru ca pe viitor să nu se mai petreacă astfel de abateri.*

«Atenție, ies mașini urgente». Inscripția stîrnește cel puțin cîteva întrebări: pe unde ies mașinile urgente? Prin poartă nu, că e blocată.

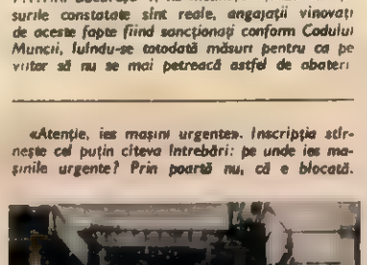

Pe sub poartă, iarăși nu, deoarece mașinile fiind urgente nu au timp să se tîrîie. Peste poartă tot nu se poate, fiindcă nu sînt avioane ci mașini urgente. Apropo: ce o fi însemnînd «mașini urgente»? **(Zamfir Constantin,** *Vaslui)*

Amara noastră experiență — a mea și a familiei mele, precum și a altor familii — a început în ziua de 7 septembrie, cînd ne-am prezentat, conform biletelor reținute din timp, contracost, la hotelul «Ileana» din stațiunea Venus. Aflînd că urmează să fim cazați **cîte trei familii în două camere,** *am fost nevoiți să luăm legătura cu «tovarășul Achim», reprezentantul U.G.S.R pe stațiune. L-am descoperit absolut întîmplător, întrucît se ferea, erau mai mulți în situația noastră. Împreună cu «tovarășa Matei», șefa hotelului Ileana, și după alergături cumplite, am primit o repartiție la Vilele Greaca — aici era imposibil de locuit, din pricina mirosului de mucegai și a umezelii. Am plecat în aceeași seară înapoi, acasă, la Bacău, pentru a afla a doua zi că... plecările noastre trebuiau decalate cu două zile! Se poate oare tolera o astfel de neglijență în coordonarea activității organelor pe care statul le plătește tocmai pentru a asigura servicii oamenilor muncii și nu pentru a-i pune pe drumuri aiurea?* **(Caloianu M.,** *inginer, Bacău)*

Întrucît în grădinițele de copii s-a introdus recent învățarea limbilor străine, printre care și franceza, propun ca asemenea «literatură» să nu se afle

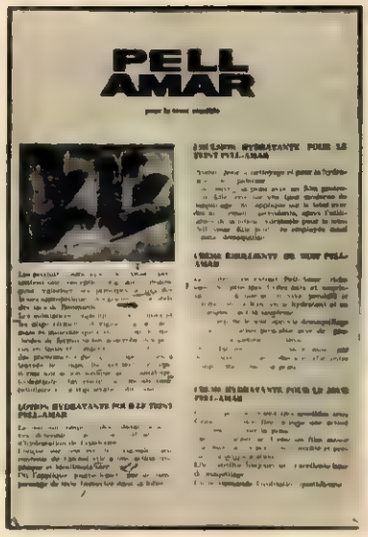

la îndemîna copiilor noștri, ca să nu învețe și ei limba franceză în halul în care este redactat prospectul reprodus. **(Liliana Popescu,** *București)*

Lîngă bustul lui Ion Creangă din Bacău, oameni certați cu civilizația au aruncat cîțiva saci cu gunoaie. Sau, cum ar spune marele povestitor: nu știu cum sînt alți bacauani, dar unii din ei nu pre sînt di treabă... **(Valentin Floroiu,** *Bacău)*

S-au împlinit șapte ani de cînd la restaurantul «Metropol» din municipiul Cluj-Napoca s-a înființat o pensiune pentru școlari. Mulți dintre copiii care au beneficiat din prima zi de această gospodărească inițiativă acum nu mai sînt copii, dar masa o iau tot la «Metropol», la secția de adulți, ca să spunem așa. Nici că se poate o reclamă mai convingătoare pentru excelentul restaurant clujean. **(Liviu Cociuban,** *Cluj-Napoca)*

Ion Vizdei *din Drobeta-T. Severin ne-a trimis o sesizare descriind în culori sumbre deranjul nocturn și mizeria provocate de activitatea unui anacronic chioșc pentru vînzarea băuturilor alcoolice. Comitetul județean Mehedinți al P.C.R., care a analizat situația, ne informează că sesizarea corespunde întru totul realității, iar măsurile luate sînt radicale: bufetul a fost închis, urmînd a fi reprofilat în unitate de desfacere a băuturilor răcoritoare și produselor gospodine.*

Aplaudăm din inimă inițiativa Comitetului femeilor din județul Ialomița; instituirea concursului «Cea mai îngrijită grădiniță de copii din mediul rural». Sînt convinsă că, avînd la bază criterii foarte precise, precum ținuta copiilor, aspectul localului, activitățile educative etc., concursul va avea ca rezultat nemijlocit ridicarea nivelului acestor instituții în care micuții fac cunoștință cu societatea. **(Lidia Timofte,** *Călărași)*

La rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» (numărul din 9 august) o apărut scrisoarea **Mariei Stabu** *din Moinești în care își exprima nemulțumirea cu privire la felul cum s-au stabilit premiile la sfîrșitul anului școlar la Școala generală nr. 1 Moinești.*

«Colectivul de conducere al Școlii generale nr. 1 Moinești, luînd în considerare cele sesizate și constatînd vinovăția în această privință a profesoarei Pintilie Elena, a hotărît sancționarea acesteia, pentru încălcarea sarcinilor ce-i revin, cu MUSTRARE. Inspectoratul școlar al județului Bacău își propune să dezvolte această inițiativă și să controleze mai des activitatea de la această școală» (Consiliul popular al județului Bacău, Inspectoratul școlar)

Matei Gheorghe *din Tîrgu Jiu ne comunică unele date strict indispensabile capitolului «perioada contemporană» a unei posibile monografii a comunei Padeș din județul Gorj:*

Comuna Padeș are opt sate, însumînd circa cinci mii de locuitori. Din populația aptă de muncă, opt sute de oameni lucrează nemijlocit în industrie și pe șantiere de construcție. În cele opt sate ale comunei funcționează opt școli generale, șapte grădinițe pentru preșcolari, două dispensare medicale, două cabinete stomatologice, zece unități ale cooperației meșteșugărești.

Restaurantul și campingul Pustnicul, aflate la numai 14 kilometri de București, într-una din cele mai frumoase zone din jurul Capitalei: pădure, lac etc. — își așteaptă vizitatorii pregătite cu toate cele necesare. Din păcate, două neajunsuri împiedică personalul de aici să-și desfacă în cele mai bune condiții delicioasele produse pe care le prepară: în primul rînd, lipsa mijloacelor de transport — autobuze — pînă la pădure, iar în al doilea rînd lipsa unui sistem de încălzire pe timpul iernii, deși există posibilități clare în acest sens. **(Spireanu Toma,** *Titu)*

«Stație desființată temporar»... Nu s-ar putea ca, măcar **temporar,** *informațiile oferite publicului să fie scrise cu respectul cuvenit ortografiei limbii române?* **(Petre Grigore,** *București)*

POȘTA REDACȚIEI

Iulian Muntean — sat Cegani, comuna Bordușani (Ialomița). Sesizînd Consiliul popular județean, am fost înștiințați că s-a luat legătura cu cooperativa zonală Fetești și s-a hotărît încadrarea dumneavoastră, deocamdată în funcția de casier, pînă la pensionarea actualului merceolog, funcție în care veți fi promovat.

Eugen Andreiu — Cluj-Napoca. Ne întrebați care este modalitatea de a ne trimite unele propuneri de economii în diverse domenii de activitate. Simplu, din punct de vedere al modalității: așterneți pe hîrtie propunerile și le expediați prin poștă, cu o condiție: să fie concrete, la obiect și argumentate. În ceea ce privește articolul «Consecințele nefaste ale fumatului», nu întrunește condițiile pentru a fi publicabil. Vă sfătuim să dați mai multă atenție la logica frazei și coerența stilului.

Dumitru Scintee — Videle. Pentru reintegrarea în muncă, solicitați sprijinul întreprinderii unde ați lucrat pînă la pensionarea temporară.

Lucreția Arsene — comuna Girleni. La solicitarea noastră, UJCAP-Bacău a verificat evidența timpului muncit de dumneavoastră în C.A.P., rezultînd că nu ați realizat, în cei puțin 5 ani, numărul de norme convenționale. În consecință, nu aveți drept la pensie C.A.P. Soțul dumneavoastră nu poate beneficia de loc în folosință pentru că nu lucrează în cooperativă; pentru dumneavoastră vi s-a lăsat o suprafață de 15 ari.

Aurel Bogdan — Drobeta-Turnu Severin. Vă mulțumim pentru frumoasele aprecieri și urările de bine pe care ni le adresați.

Viorica Smău — Iași. Vi s-a repartizat o garsonieră. Vă urăm să fie într-un ceas bun și mult noroc în casă nouă!

MARGA HEDELEA

PLATFORMA DE FORAJ

Fotografie de ION PREDOSANU

MARIN

Nu seamănă cu nimic din ceea ce se construiește de obicei pe un șantier naval și o poți socoti mai curînd o născocire ivită din lumea cărților lui Jules Verne, insolită și cu întrebuințări tainice. Te uiți la ea și dacă nu i-ai ști dinainte rostul ai crede, de pildă, că navaliștii gălățeni s-au amuzat și au meșterit o uriașă casă de metal pentru niște locuitori de dimensiuni impresionante. I se spune platformă de foraj marin «Gloria» și în aceste zile de toamnă fierbinte se găsește încă în Șantierul naval-Galați, acolo unde Dunărea numără 80 de mile de la locul în care își lasă apele să alunece în mare. Se mai află încă pe cala de lansare, înălțată pe niște suporți, dar nu peste multă vreme bătrînul fluviu va legăna pe valurile lui trupul acestui colos de oțel, aflat acum în vecinătatea unui carbonier de 18 500 tdw, în construcție, și a unui transcontainer de 8 500 tdw ce își așteaptă numai echipajul pentru a se avînta pe mările lumii.

Trebuie să o spunem răspicat, prima platformă de foraj marin românească, în curs de realizare la Galați, în parte după o licență străină, reprezintă o izbîndă de prestigiu a inginerilor, tehnicienilor, muncitorilor români, rod al cooperării dintre Șantierul naval-Galați și Întreprinderea de utilaj petrolier «1 Mai» din Ploiești, Întreprinderea «Electroputere»-Craiova, Întreprinderea de construcții de mașini «Reșița», Uzina de pompe-București și alte întreprinderi din țară. Ea este o dovadă elocventă a preocupărilor României de a asigura generațiilor viitoare noi zăcăminte de petrol și gaze, atît de necesare desfășurării normale a vieții moderne, cerințele în permanentă creștere depășind capacitatea zăcămintelor cunoscute în prezent, cum dealtfel se petrece în întreaga lume cu resursele energetice aflate de atîta vreme în exploatare.

Cum arată de fapt platforma de foraj marin?

Pare executată de un meșter care, din capriciu, a îmbinat laolaltă elemente din domenii fără nici o legătură unele cu altele. Ar aduce cu o navă, dar nu se deplasează singură, ci cu ajutorul a două remorchere speciale cu o putere de 2 500 CP, aflate în construcție la Brăila. Și totuși, ca pe orice vas, atunci cînd am vizitat-o împreună cu inginerul Mircea Paligora, am văzut o cabină de comandă, dormitoare, un club, magazii de provizii, magazii de utilaje, o sală a mașinilor. Dar la prova se află un heliport, iar la pupa se va monta o turlă de foraj piramidală, de 44 de metri înălțime, ceea ce dintr-o dată ne face să înțelegem că nu este vorba de o construcție navală obișnuită. În lungime, platforma aceasta are 72 de metri, în lățime 40 metri iar în înălțime 14 metri. Colosul acesta cîntărește 7 000 tone fără încărcătura utilă din timpul serviciului. Turla de foraj permite executarea a 9 găuri de foraj concomitent, pînă la o adîncime de 6 000 de metri. Cînd va ajunge în largul mării și va fi montată în poziția de lucru, platforma se va sprijini pe patru picioare metalice în formă de prismă triunghiulară în construcție zăbrelită, fiecare picior fiind constituit din nouă transoane cu o lungime totală de 122 metri și cîntărind 700 de tone. Cînd plutește, platforma seamănă cu o masă întoarsă cu picioarele în sus, așezată pe apă. Dealtfel, aceste picioare au o importanță deosebită, deoarece cu ajutorul unui sistem hidraulic, platforma alunecă de-a lungul lor, în sus și în jos, modificîndu-și poziția de lucru.

Maistrul Gheorghe Rață, de la atelierul de lăcătușărie a lucrat din 1945, cînd a intrat ca ucenic la Șantierul naval Galați, și pînă acum, la 300 de nave.

— Dar parcă la cîți una n-a fost așa de greu ca la platforma asta. Am construit numeroase nave, însă îmi era ușor să-mi închipui cum vor arăta, pentru că, indiferent de tip și mărime, un vapor seamănă totuși cu altul. Dar aici nu aveam în față decît un plan și, sincer să fiu, am avut destule probleme de rezolvat, fără a avea experiența necesară pentru aceasta. Am trecut prin destule momente dificile, ca de pildă atunci cînd am montat trecerile de ventilație, cînd, o singură decupare greșită în tabla aceea de 30 mm însemna să stricăm o punte întreagă.

Vasile Lăcătuș, inginerul șef al șantierului:

— Platforma de foraj marin este o construcție de o performanță tehnică foarte ridicată, reușită de puține state în lume. Unele părți ale sale s-au situat peste posibilitățile de execuție existente în șantier, astfel încît a trebuit să apelăm la soluții de fabricație inedite. De pildă, platforma a fost executată din două bucăți, lucrate separat și apoi îmbinate prin sudură, deoarece cu macaralele aflate pe șantier, cu o rază de acțiune redusă, nu ne-am fi putut descurca altfel. Apoi, trebuie arătat că termenul de dare în folosință al lucrării este un termen record, deși nu am avut experiența necesară. Dar datorită unei bune organizări, datorită unei concentrări fericite de forțe tehnice (proiectanți, constructori, experți ș.a.), a unei conlucrări exemplare între întreprinderi, am stabilit un ciclu de fabricație redus, comparabil cu performanțele pe plan mondial. Trebuie arătat că oamenii care au muncit la platformă, în număr de aproximativ 600, au fost cei mai buni, au fost aleși cu o deosebită grijă, prin examene foarte severe, astfel încît, de pildă, din trei sudori doar unul a fost admis pentru a lucra aici. Severitate dictată de condițiile speciale de lucru (poziții incomode în compartimentele foarte strîmte în care uneori au trebuit să sudeze cu ajutorul oglinzilor), precum și de faptul că oțelul de înaltă rezistență, înainte de prelucrare trebuie încălzit, iar pe tot timpul executării piesei trebuie menținută o temperatură constantă. În afară de probleme legate de însușirea unei noi tehnologii de lucru, platforma ne-a pus în fața și alte greutăți. Pentru prima oară noi, navaliștii, am avut de a face cu instalații petroliere. Poate n-ar fi lipsit de interes să închei cu cîteva cifre care oferă o imagine elocventă, cred eu, în legătură cu amploarea lucrării efectuate de noi. Voi spune că am folosit pentru ea 45 tone vopsele, 4 500 tone table și profile, iar la picioare 3 000 tone țeavă, table, profile.

Constantin Țigănuș, inginer de foraj, s-a născut într-o comună unde explorarea petrolului e cunoscută de multă vreme. În Păcureți, străbunii săi au scos țițeiul cu ajutorul butoaielor din puțuri special amenajate. La 45 de ani el are șansa de a fi unul dintre inginerii care vor lucra pe prima platformă de foraj marin din România, unul care va acționa manetele de comandă a sistemului hidraulic de ridicare a acestei insule de metal plutitoare. Constantin Țigănuș, ca și alți ingineri, tehnicieni, muncitori de la Întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale, care va executa forajele în Marea Neagră, a fost trimis la diverse platforme de foraj care funcționează în străinătate, pentru a-și însuși tehnologia de lucru, astfel încît acum, după ce a lucrat 16 luni pe o platformă în golful Persic, știe toate chițibușurile ce se pot ivi pe o instalație de acest gen. Acolo a muncit pe brînci, în niște condiții insuportabile, pentru că în zona respectivă erau și 50 de grade la umbră. Odată era să se prăbușească în timp ce ateriza cu un elicopter, însă toate acestea nu l-au descumpănit și nu l-au făcut să uite că se află acolo pentru a învăța. Acum știe cum să mențină platforma într-un punct fix, să-i controleze periodic echilibrul, pentru că orice înclinare mai mare decît cea admisă i-ar provoca răsturnarea și scufundarea, mai știe și cum trebuie să aibă grijă să controleze în permanență rezervele de apă potabilă, rezervele de apă de foraj, materialul tubular, sculele, chimicalele, noroiul de foraj. Mai știe, îmi spune, și cum trebuie să acționeze pe timp de furtună, deși, adaugă, mai vrea să aibă nevoie să-și dovedească priceperea în astfel de ipostaze. În primul rînd, va lua măsuri ca platforma, în cazul în care se află pe apă, să fie imediat ridicată pe propriile sale picioare la 12 metri deasupra nivelului mării, pentru ca talazurile să nu o atingă și să o răstoarne. În caz de furtună violentă personalul va fi evacuat cu elicopterele și pe platformă nu vor mai rămîne decît el și cei din echipa de siguranță, gata să intervină în orice clipă pentru a face față oricărui pericol.

Acum arde de nerăbdare ca platforma să fie gata, pentru a-și începe meseria la care atunci cînd a terminat facultatea nici nu visa: aceea de sondor pe mare, cu siguranță cea mai romantică meserie din lumea petrolului românesc. Mai îmi spune că, deși se vor afla la o bună bucată de țărm, îmbarcați într-un soi de casă care aduce a vapor, dacă vapor se poate numi orice plutește pe apă, cei 72 de locuitori ai ei nu se vor socoti marinari, ci se vor gîndi, așa cum e și firesc, tot la meseria lor, aceea de sondori, de căutători ai comorilor din adîncul pămîntului, chiar dacă problemele se vor pune altfel decît pe uscat, cu și mai multe necunoscute. Vor munci, fără îndoială, în condiții speciale, vor aștepta cu dor scrisorile de la cei dragi venite cu cele două nave ce fac legătura cu baza de pe țărm, vor asculta noaptea radioul în pustietatea aceea de valuri și vor urmări cum se pierd în zare luminile cine știe cărui vapor, iar ziua, dacă vor avea timp, vor merge cu barca la pescuit sau vor privi poate cum își înghebează păsările cuiburi, însuflețind și mai mult această schiță de oțel care e platforma.

Desigur, îmi zice Ion Drașovnanu, directorul Șantierului naval-Galați, platforma aceasta s-ar fi putut importa sau închiria din străinătate. Ar fi însemnat însă pentru țară un efort valutar extraordinar și nu s-ar fi cîștigat nici o experiență în domeniul construcției de platforme. Dar industria românească de azi își poate permite să abordeze fără complexe construcții de o tehnicitate uimitoare, cum e această platformă care peste cîteva zile va fi lansată la apă. I se va monta turle de foraj, i se vor pune cîteva din transoanele picioarelor apoi remorcherele, cu ajutorul unor parîme de 150 metri o vor duce pînă la baza special amenajată de la Constanța. Acolo i se va termina montarea picioarelor și după aceea va fi purtată spre larg. Va poposi într-o zonă dinainte stabilită de geologi, va fi fixată în poziția de lucru și instalația de foraj va fi pusă în funcțiune de către echipele de specialiști ai întreprinderii de foraj și lucrări geologice speciale. Se va deschide în ziua aceea o nouă etapă în istoria petrolului românesc, istorie plină de alte fel de transformări spectaculoase și de izbînzi de răsunet. Dar despre toate acestea vom vorbi într-un articol dintr-unul din numerele viitoare ale revistei.

GEORGE ARION ■

flacăra
realitatea românească

flacăra literară

echilibru și rafinament artistic

Poet de mare rafinament, traducător de prestigiu, Vasile Nicolescu se înfățișează în volumul **Starea lirică** și ca un remarcabil eseist. Cele trei compartimente ale cărții **(Constelația modernilor, Întemeierea ființei prin cuvînt, Condiția umanismului)** adună laolaltă prefețe scrise de autor la diverse volume traduse în românește, articole publicate în reviste pe parcursul mai multor ani și oferă imaginea complexă a unui artist care nu se mulțumește să compună versuri,ci meditează cu gravitate la condiția artei. Titlul volumului derutează la prima vedere, deoarece Vasile Nicolescu își consacră comentariile nu numai unor poeți,ci analizează și opera unor prozatori, critici literari, ba mult, abordează cu dezinvoltură și alte sfere ale artei: muzica, pictura. Starea lirică înseamnă însă, după cum observa cu îndreptățire un exeget, «acel prag de acumulări și de esențializare a trăirilor de la care începe creația».

Propriu-zis, Vasile Nicolescu nu este un critic literar, însetat să-și expună cît mai grabnic opiniile în legătură cu cele mai recente apariții editoriale. El este un cărturar care contemplă numai piscurile artei și devine ambasadorul celor mai autentice valori. De aceea, nu întîmplător primul articol din carte este închinat lui Eminescu. De asemenea, nu dintr-un hazard Vasile Nicolescu evoca personalitatea lui G. Călinescu într-o suită de articole, numindu-l în primul dintre ele «arhitect al spiritualității noastre», iar în ultimul, **Efigie călinesciană**, creionîndu-i un portret din care transpar apetența pentru cultură, puterea asociativă a reflecțiilor, aspirația spre universal, puterea de muncă extraordinară a celui care a scris **Bietul Ioanide**.

Cunoscător avizat al fenomenului liric românesc, Vasile Nicolescu schițează pe parcursul mai multor pagini cîteva din metamorfozele poeziei românești și remarcă pe bună dreptate: «Acuitatea simțirii și a ideii, rafinamentul limbajului, consonanța subtilă cu aspirațiile poeziei europene înscriu lirica românească de la sfîrșitul secolului trecut și din prima jumătate a acestuia printre cele mai originale manifestări ale spiritualității timpului.» (p. 59). Autorul analizează succint și în traze deseori memorabile universul poetic al lui Macedonski, Bacovia, Blaga, Ion Barbu, Arghezi, Vinea, Pillat, Philippide, Voiculescu, Jebeleanu.

De o mare frumusețe sînt eseurile despre Robert Desnos («Fantomele lucrurilor sînt mai puternice, mai cotropitoare decît lucrurile». Demiurg de fantome, Desnos le reconstruiește perpetuu, cu ingenuitatea celui care sculptează, cu mișcări rapide, siluete ale efemerului într-un abur.» — p. 141), Henri Michaux, Ezra Pound («Ezra Pound declamă cu discursivitatea poetului emoționat de a nu se ști ascultat, acceptat, înțeles și aplaudat.» — p. 175), Turner, Monet, care mărturisesc o familiarizare deplină cu opera acestor artiști.

Frazele scrise de Vasile Nicolescu au eleganță și muzicalitate, fără însă a crea impresia de artificialitate. Paginile sale sînt guvernate de grija permanentă ca erudiția autorului să nu devină ostentativă,ci doar să sugere jaloane în spațiul cultural. Avînd o încredere deplină în puterea cuvintelor de a comunica («Expuse în vitrină sau puse în gura sufletului, lustruite cu cotul sau cu inima, cuvintele sînt și vor rămîne mai departe materii incandescente și pure, alcătuitoare de cosmogonii sufletești, de lumi nevăzute și vii.» — p. 119) Vasile Nicolescu își expune fără arabescuri inutile opiniile. Acestea nu sînt simple reverii pe marginea cărților răsfoite, impresii de lectură ale unui literat bonom, uimit și satisfăcut el însuși de vastitatea cunoștințelor sale,ci se constituie ca niște crezuri artistice ale autorului, proclamate răspicat, adevărate mărturii despre cultură ale unei conștințe frămîntate, comunicate pe un ton ceremonios, grav. Autorul volumului **Starea lirică** are nostalgia operei echilibrate, în care tumulturile să se supună unor rigori bine precizate: «Dar a fetișiza dezordinea, elementaritatea expresiei, delirul verbal, cu sentimentul că aduci laude adevăratei poezii, e ca și cînd ai afirma că sfărîmăturile unei statui sînt mai interesante, mai grăitoare prin ele însele, mai dramatice, decît statuia însăși.» (p. 81). Cartea se este un elogiu adus echilibrului, rafinamentului artistic și exprimă oroarea de dezordine și primitivism. Ea creează senzația unui univers de valori estetice certe, în intimitatea căruia să pătrunzi în deplină siguranță. **Starea lirică** este, în ultimă instanță, o confesiune deghizată sub aspectul unor comentarii de opere artistice, dincolo de care ghicim idealul de viață al autorului, pledoaria sa vibrantă pentru umanism.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE

● În «Luceafărul» din 20 septembrie Eugen Simion anunță un serial critic dedicat lui Ion Vinea. Prima parte, în care autorul «Veninului de mai» este judecat, «sine ira et studio», dintr-un posibil unghi psihanalitic, se anunță promitătoare.

● Aceeași revistă deschide o pasionantă anchetă privind «Moralitatea criticului literar», subiect de care se arată deopotrivă de interesată și «Cronica», numărul 38, prin articolul lui **Dragoș Pop** intitulat chiar «Moralitatea în critică», ambițioasă încercare de a epuiza tema, de a-i trece în revistă pe Eugen Lovinescu și George Călinescu, pe Al. Piru și Nicolae Manolescu și de a aminti... televiziuni «funcția ei socială de mare utilitate»! Cam multe ținte pentru un singur foc!

● Întrebat de revista «Convorbiri literare», numărul 9, dacă «sînt multe și mari suferințele unui critic literar», **Nicolae Manolescu** răspunde modest: «Să nu exagerăm. Sînt normale. Fără îndoială că se cere mai mult unui critic literar, în sensul că trebuie să aibă mai multă răbdare, mai multă tenacitate, să nu se plictisească... Literatura pe care o vezi foarte de aproape îți obosește ochii, ți se pare că toate cărțile seamănă, dar toate acestea sînt răscumpărate, la urma urmelor, de măsura în care fiecare dintre noi, în funcție de posibilitățile obiective și subiective, contribuie la păstrarea unei decențe în literatura epocii, la stabilirea unor proporții, la impunerea cărților bune și la contestarea acelora proaste».

● Poetul **Alexandru Andrițoiu** patronează în revista «Familia», numărul 8, o pagină închinată lui Ion Barbu, «un om drag inimilor noastre, care acum cîtva timp ar fi împlinit opt decenii, o figură de mina întîi a scrisului românesc de totdeauna, intrat prin cristaline reverberații în conștiința acestui popor, atît de rațional, lucid și cu transparențe de simțire, ideoma lui Bălcescu, cel cîntat în amurgul vieții de către marele poet»

MAGDA M.■

poșta literară

Petru Muscel — Pitești. Citîm din **Acuarela 300**, cea mai frumoasă dintre cele cinci poezii pe care ni le-ați trimis: «La moară vremea aspră a ruginit pe grinzi/ Se macină în valuri un valet lung de roată/ A-ngălbenit fereastra de sare și de mit.»

Natalia Ion — București. Cred că aveți ceva de spus. Dar mai trebuie să vă disciplinați cuvintele care au tendința să se aglomereze mai multe decît trebuie pentru un singur poem!

Liliana Cristea — Galați. Paginile dv. sînt pline de sensibilitate. Dar ele par mai curînd foi desprinse dintr-un jurnal intim. Toți avem bucurii, drame, dar în literatură nu pătrund decît acei care reușesc să le comunice astfel încît să emoționeze și pe ceilalți. Sînteți foarte tînără. Chiar dacă nu veți ajunge poetă (deși, prin lecturi și perseverență aveți toate șansele), să nu uitați peste ani să păstrați acea sinceritate a confesiunii pe care o aveți astăzi. Mai scrieți-ne.

Vuici Ruja — comuna Șag (Timiș), **Vasile V. Dumitru** — comuna Aninoasa (Dîmbovița), **Liliana Nicolescu** — (București), **Constantin Cotor** — Felindia (Sălaj), **A. Sandu** — București, **Anaac Virgil** — Craiova. Compuneri modeste, fără însușiri literare. Să vedem totuși ce mai urmează.

G.A.

traducerile — un simplu succes de librărie?

Succesul adeseori previzibil al traducerilor ne dovedește că, pe de o parte, preferințele unei părți a publicului merg în continuare și spre cartea străină și că, pe de altă parte, cu toate că întreaga structură instituțională a culturii noastre se află, în principiu, de partea produsului original, acțiunea acesteia nu este întotdeauna destul de eficientă sau nu este ajutată de valoarea intrinsecă a produsului pe care trebuie să-l difuzeze (valoare a cărei constituire, la rîndul ei, este determinată de varii factori inhibitori sau activanți). Ar fi deci de cercetat, atunci cînd există cadre instituționale adecvate, mecanismele succesului literar pentru a trage cîteva concluzii operaționale în legătură cu *așteptările* publicului cititor (alt fel constituit decît chiar acum doua-trei decenii). Căci, în funcție de aceste așteptări, în funcție de «patul germinativ» care se constituie, o carte e cumpărată sau nu, e citită, colportată. Vom putea compara și explica succesul romanelor lui Radu Tudoran sau Theodor Constantin cu acela al celui mai recent roman de Marin Preda? Doar în măsura în care am observat anterior succesul lui Erik Segal (cu *Love Story*), sau imensul succes al lui Marquez, a cărui carte «Un secol de singurătate» a devenit un fel de etalon al romanului, nu numai pentru o parte a publicului, ci și pentru critici. Tirajele nu sînt însă nici măcar comparabile, așa cum nu vom putea compara tirajul unui roman polițist din colecția *Scorpionul* sau din *Enigma* (142 130 stă scris pe un volum recent) cu cele 100 000 de exemplare ale ediției a II-a «revăzută și adăugită» a *Delirului*. N-am dori să se creadă că încercăm să subminăm în vreun fel activitatea de traduceri sau încurajarea literaturii de aventuri românești. Ba mai mult, am pomenit doar în treacăt succesul acestora pentru a ne întoarce la chestiunea esențială, aceea a valorilor puse în circulație printr-o activitate de traducere înțeleaptă. Efectul prezenței acestora pe piața cărții din România este *pozitiv*. Presupunem că efectul acesta s-ar număi între altele și «*descurajarea impostorilor*». În toate domeniile (belestristică, estetică, filozofie etc.), alături de valorile românești consacrate, traducerile (atunci cînd sînt acte de cultură) realizează acel *nivel cultural* sub care orice lucrare își evidențiază limpede defectele (lipsa de originalitate, structură amorfă, superficialitatea, conservatorismul sau tezismul infantil).

Nu trebuie însă să uităm că traducerile au fost, într-o perioadă nu prea îndepărtată, instrumence de manipulare culturală și politică (producția «trustului» lui. Giurgea în perimetrul literar anglo-saxon,de pildă. O politică culturală echilibrată poate evita, și în general reușește să o facă, exclusivismele de orice fel. Cu condiția ca literatura tradusă să afirme tezele umanismului. Ceea ce, poate, mai este de făcut, ține de depășirea etapei de *recuperare* și de lărgirea orizontului traducerilor spre zonele încă insuficient cunoscute ale literaturilor constituite în condiții apropiate cu cea românească postbelică. Textul acesta dorește să fie, indirect, un elogiu adus editurilor și publicațiilor specializate, acțiunii lor sistematice a cărei valoare va putea fi estimată, cu adevărat, nu numai în prezent,ci mai ales în viitor, prin efectele ei. Coexistența în conștiințe și în bibliotecă a unor cărți românești sau străine ne îngăduie o lectură integratoare, fierbinte, de participare. Sîntem contemporani astfel cu Dante sau Procopius, cu Platon sau Croce, cu Vico sau Kant, cu Michelangelo sau Marquez, cu Tolstoi, Bulgakov sau Günther Grass, autori pe care îi confruntăm cu tot ce are mai bun cultura românească, eliberați de orice complex de inferioritate. Și dacă această confruntare este severă, severitatea ei este spre binele propriei noastre culturi.

DAN VLAD IONESCU ■

prostul-gust în acțiune

Ați observat probabil ce delicioase sînt tomatele împănate pe al căror ambalaj brâncușiana coloană infinită își prelungește romburile. Nu v-a scăpat desigur repeziciunea cu care se aprind bețele de chibrit din cutiile împodobite cu anemonele lui Luchian. Mai bănuim cotodată că ați băgat de seamă cît de tentante sînt conservele de fasole cu carne de porc așezate sub zodia bourului moldav. **Ei bine, astea-s nimicuri pe lîngă siropul sau frișca, fondantele ori înghețata de la cofetăria Eminescu de pe strada Galați din București!** Chiar așa se numește: E-mines-cu, nici mai mult, nici mai puțin. Fiindcă în clipa în care se dezlănțuie fantezia unora dintre cei ce diriguiesc titlurile și firmele, aceasta își ia un avînt ce nu cunoaște bariere. N-aveți idee ce fericire te inundă cînd poți să-i spui cuiva: «Hai să bem un suc la Eminescu!» Ce atracție să rontăi alune la cofetăria cu numele geniului național, pe care între altele îl poartă și un institut internațional și o catedră la universitatea bucureșteană. Grație acestei imaginații (sîntem pățiți, las' să știm noi!), ne-am putea aștepta ca bodega «La leul și cîmatul» să ne cheme «La bardul din Mîrceștii». Încă puțin și vom putea merge la crama «Omul din Lancrăm», deoarece aduce cu vinul «Lacrima Cristi» și amintește «pe undeva» de Lucian Blaga! Ș.a.m.d.!

Sperăm totuși că debordanta fantezie a unora care confundă cultura română cu taraba, uitînd că în fața Ateneului Român dalta lui Anghel a veșnicit figura Luceafărului, va găsi subiecte mai potrivite asupra cărora să se manifeste. Bunăoară, asupra actualelor firme ale sumedeniei de școli și licee bucureștene dintre care unele încă atît de strașnic individualizate prin numere de la unu la o sută și de-acolo mai în sus. Noblețea obligă...

RADU VLADIMIRESCU ■

demnitatea poeziei

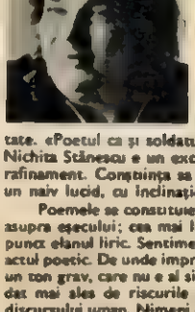

Starea poeziei, culegerea amplă din toate volumele anterioare, ni-l arată pe Nichita Stănescu în postură de «clasic»; ceea ce, trebuie să recunoaștem, era greu de anticipat cu vreun deceniu în urmă. Totuși poetul nu e mai puțin derutant ca înainte. Nici nu ni se pare încă fixat într-o formulă cristalizată, în ciuda umbrului extrem de original. Adică valoarea nu e întotdeauna pe deplin exprimată și mai depinde în oarecare măsură de impactul momentan cu critica și cititorii. Nu numai poet, Nichita Stănescu e un mit al poeziei tinere.

La fel ca alții din generația sa, Nichita Stănescu a descoperit mai întîi demnitatea poeziei. De aceea s-a descoperit (nu numai la început) mai greu pe sine. Încît poetul trebuie situat și în relație cu structurile unui lirism care transcende simpla originalitate. «Poetul ca și soldatul/ nu are viață personală» — sună niște versuri. În dialog cu sine ori cu marile modele, Nichita Stănescu e un excelent interpret de partituri dificile, pe care le asimilează într-o notă de prospețime și rafinament. Conștiința sa artistică (cu totul singulară în lirica de azi) face posibilă poezia ca stare. Poetul este un naiv lucid, cu înclinație (discret cultivată) către ironie și grotesc.

Poemele se consultuie de fiecare dată ca un protest, ca violentare a obișnuitului, dar și ca meditație (implicită) asupra eșecului; cea mai lucidă și cea mai sinceră din cîte cunoaștem. Certitudinea «trăirii» întreține pînă la un punct elanul liric. Sentimentul difuz al erozinuii, teama de durată (în fond, acestea pot fi ale tuturor) dramatizează actul poetic. De unde impresia că poetul se află mereu în criză de timp; cuvintele se înlănțuie impetuos, dinamic, pe un ton grav, care nu e al simplei verbozități (chiar cînd exersează suav jocul verbal pur și aparent fără sens). Obsedat mai ales de riscurile experienței lirice, își alege ca ideal perceperea absolutului și intensificarea la limită a discursului uman. Nimeni n-a îndrăznit mai mult ca Nichita Stănescu, în acest sens mergînd pînă la cosmicizarea cuvîntului. Poezia, în felul ei, culpabilizează și poetul se simte îndreptățit să spună: «Niciodată n-o să fiu sacru».

De ce «starea poeziei»? Ar putea fi la mijloc un compromis între aspirația la clasicitate (limpezire) și poetica necuvintelor. Dincolo de limitele gîndirii încep paradoxurile. Starea poeziei e întructîva echivalentul lor liric. Ca și Geo Dumitrescu, Nichita e poet extraordinar, fiindcă exprimă toate posibilitățile lirismului. Ceea ce nu vrea să însemne că poemele sale trebuie considerate altceva decît sînt în expresia lor directă. Pentru a ajunge la limbajul necuvintelor (evident, o metaforă) a fost necesară eliberarea succesivă de toate obstacolele care ameninau eul. Rezultatul? O poezie a transparenței (Eugen Simion), avînd în vedere totala opacitate și totala claritate a textului, absența aparentă a oricărei semnificații, dar și posibilitatea de a-i atribui, pe de altă parte, o infinitate de sensuri etc.

De la Amfion pînă la omul-fantă, personajul liric manifestă aceeași dispoziție (specific muntean?) de disimulare și locvacitate. Primele poeme erau dictate de ritm, de retorica cea mai ingenuă. Predomină într-adevăr metafora. Trupul se prelunge în toate regnurile (într-o generoasă și inocentă pierdere de sine). Dar cînd simțurile se încordau suficient, atunci se făcea tăcere în jurul «ființei»: «E o întîmplare a ființei mele» sau «Ce bine că ești, ce mirare că sînt». Poetul vede chiar de pe acum cuvintele (mai tîrziu: «cuvinte nisipoase și cosmice»), înzestrîndu-le cu puteri demiurgice.

În **Elegiile** propriu-zise e vizibilă încă lectura filozofică: îndeosebi Hegel și Plotin (acesta, evocat și în **Axios! Axios!**). Instinctul sigur al poetului nu cedează deloc în fața abstractelor. Metafizica sinelui a în fond o metafizică a simțurilor exasperate (în atingere cu absolutul) și a conștiinței paradoxale. Admirabilă este capacitatea de a verbalizra stările limită. Alternanța criză-contemplație indică criza existențială. Ceea ce la Heliade era bufonerie enormă și inscenare cosmologică la Nichita Stănescu e mult mai grav și mai spontan. Suferința, bunăoară, nu e teatralizată. Omul-fantă e desigur o mască a poetului, dar nu se detașează cîtuși de puțin de spectacolul «ființei», ci este ipostaza ei umanizată, extinsă doar senzorial la dimensiunile universului: «Omul-fantă moare/ ca să la cunoștință de moarte»; «Retina omului-fantă e lipită/ de retina lucrurilor» etc. Forța **Elegiilor** e dată de fantastica (la propriu) aglomerare de abstracții, imagini insolite (produse de o privire tot mai cerebrală), asociații surprinzătoare care pun la îndoială înseși tiparele (deci limitele) sensibilității comune; într-o mișcare energică de ritm și ton, care eliberează discursul de orice adaos inutil (inclusiv de materialitate și sens, anticipînd «necuvintele»). Sinele se identifică acum cu tot ce este în afară, își asumă (eroism sau parodie?) dificultatea, durerea faptului de a fi («lartă-mă, stau întins peste pietre și gem,/ organele-s sfărîmate, maestrul/ ah, e nebun cîci el suferă/ de întreg universul./ Mă doare că mărul e măr,/ sînt bolnav de simburi și de pietre...» Este imposibil de separat acum delirul simțurilor de cel al lucrurilor: «Camera se varsă prin ferestre/ și nu o mai pot reține cu ochii deschiși./ Război de îngeri albaștri, cu lănci curente,/ mi se petrece-n iris...

După cum s-a mai spus, poetul de azi înainte nu se va mai depăși. O remarcă specială pentru **Un pămînt numit România**. Nu putem rămîne indiferenți la poezia deschisă, angajată, fructificînd sursa folclorică. Nichita Stănescu se realizează și în acest gen, nu mai puțin dificil decît extaza necuvintelor.

Se disting, de asemenea, frumoasele reușite din **Laus Ptolemaei, Oul** și **sfera, În dulcele stil clasic** (din care regretăm absența unui întreg ciclu: poeme vizionare, ale deștărmării în special — ca **Moartea păsărilor**). În continuare, elanul cosmogonic va fi cu consecvență asociat presimțirilor escatologice. Impresia e de epuizare, de sfîrșeală. Cîteva poezii se încheie indecis, prin repetiția obsedantă a unui vers sau a unor fragmente de cuvinte; ca o placă stricată.

Dincolo de toate acestea, semnificativă e însăși apariția cărții. N-a trecut prea mult de cînd Nichita Stănescu ne-a făcut să redescoperim poezia. Acum el ne-a readus încrederea în ea. În demnitatea poeziei.

CORNEL MORARU ■

■ Începe să-și facă intrarea în lume calculatorul românesc «Felix C-512». Realizatorii săi, tineri din Timișoara, cred ca raportul dintre ei și computer este exprimat de următoarele versuri ale lui Eminescu: «Greșind cu tine chiar, iubesc greșeala». ■ Floarea-soarelui a fost culeasă în proporție de 88 la sută. Sperăm ca la viitoarea ediție a «Evenimentelor mari și mici» ea să fie de mult în bazele de recepție și de acolo mai departe ■ La C.A.P. Răhău s-a dovedit că sfaturile date din goana șaretei de către inginerul Ioan Teodorescu nu valorează nimic. ■ La Conțiu, în Munții Cibinului, se pregătește o exploatare minieră de suprafață, unică în țară: colectarea distenului, un minereu din grupa microșisturilor cristaline, cu proprietăți de material refractar de înaltă clasă. În acest fel, la anul, Tălmaciu va deveni un orășel minier. ■ De aproape un an în portul Brăila se află venite din țări străine, în schimbul valutei forte, subansamble de ventilare destinate Combinatului chimic din Arad. Întrebarea «Cu ce eficiență folosim utilajele din import?» este pur retorică. ■ S-a deschis magazinul universal din orașul Slatina. ■ Spre bucuria numeroșilor iubitori de carte din București, sînt semne că fosta librărie a Academiei își va deschide în curînd ușile, tot cu aceeași denumire și tot în același loc ■ De la Institutul pentru cultura cartofului și sfeclei-de-zahăr din Stupini: au fost obținuți hibrizi cu un conținut de amidon ridicat (24-27%) față de soiul «Ora» (20%). Pe unele parcele experimentale, producțiile de cartofi au depășit 40 000 kg. ■ Pentru a nu știu cîta oară, în unele ziare județene aflî că se vinde «dormitor Ludovic XV în perfectă stare». Oare chiar așa, nu mai găsești și unul niște uzat? ■ Ionel și Aurel Vijoli, doi tineri frați, se jucau nestingheriți în șura vecinului lor Nicolae Bociuc. Totul ar fi decurs normal dacă unuia dintre copii nu i-ar fi venit ideea să dea foc la niște paie pentru a vedea cum ard. A ars mai mult. ■ În acceleratul de vineri, 19 septembrie, plecat din Suceava și trecînd prin Piatra Neamț la ora 14 00, ospătarul Dumitru Marin, a se citi «șerifui ot Băilești», așa se credea dumnealui, n-a vrut să dea condica de reclamații pe care o cereau insistent doi onorabili călători care, spunea ospătarul, nu aveau dreptate, că dacă aveau, el, Marin, le-ar fi dat condica și n-aveau decît să-l bește lească, dar așa, de nedrept, nu, nu le-o dădea. ■ Animalele, adică vitele, trebuie să fie mai întîi hrănite și abia pe urmă se va vedea cît lapte dau. Această veche și nouă idee au aplicat-o cooperatorii din Petrești, județul Dîmbovița. Ei au constatat că vitele lor au dat pînă acum 2 100 litri lapte și pînă la sfîrșitul anului vor obține de la fiecare vacă furajată o cantitate de 2 700 litri de lapte ■ De 2 000 de ori a apărut pînă acum ziarul județean «Dîmbovița». ■ Cel mai tînăr cartier din Reghin se numește Iernuțeni. Cele mai urîte și mai proaste străzi din Reghin și din cartierul Iernuțeni se numesc străzile Pomilor și Unirii, neasfaltate, pline de gropi și noroaie, adică exact așa cum le-au lăsat constructorii cartierului și cum le lasă în continuare edilii orașului. ■ În acest an, la întreprinderea «Victoria» din Arad, locul de naștere al tuturor ceasurilor care prin zbîrnîitul lor ne scoală dimineața din dulcele nostru vis și dulcele nostru somn, au fost realizate 4 300 ceasuri în plus față de prevederi. Asta să însemne că vor fi 4 300 de întîrziați mai puțin?! ■ Celebrîndu-și respectabila vîrstă de 100 de ani, corul Hilaria din Oradea și-a început repetițiile pentru spectacolul de gală din 9 noiembrie. ■ Mai multe locuințe de pe strada Nicolae Bălcescu din Bacău au fost invadate nu numai de către șoareci dar și de către șobolani. ■ Se degradează din neglijență căminul cultural din satul Cireșeanu-Prahova. ■ La Ciorani-Prahova s-a introdus transportul în comun, deocamdată între gară și centru. Încă un pas al comunei spre urbanizare, desigur, dar stația «Gară» nu e decît o băltoacă plină cu apă chiar și pe vreme de secetă. ■ Filmul «Chitty, chitty — bang, bang» a rulat, ambele serii, și la Nucet-Bihor. De ce nu? ■ La Bacău nimeni nu repară stilouri, în schimb lucrătorii unor ateliere ale cooperativei «Tehnica» pun în vitrine anunțuri atît de îmbietoare încît aproape că-ți vine să-ți rupi stiloul pentru a avea plăcerea de a-l vedea reparat pe loc. ■ P. Marian, cititor al ziarului «Crișana» publică în 20 septembrie două distihuri tulburătoare: «Recidivistul» — Spre infracțiune are preferințe/ Iar prin tribunale are «cunoștințe» — și «La divorț» — Un fapt e nelămurit/ De ce v-ați căsătorit? ■ Recent apărutele volume «Scrisoare în sac» de Nicolae Dragoș și «Analogia suverană» de Ion Lotreanu au sosit în librării. Nu însă și în cele din Tîrgu Jiu Ce-avurăți cu ei fraților, că doar amîndoi scriitorii sînt gorjeni? ■ Cine o întîlnește pe Eugenia Rădoi, inginera-șefă a C.A.P Talpa județul Teleorman, să o informeze că și la Talpa a sosit toamna, și să-i mai spună că dacă vrea să știe cum merge cu recoltatul în cooperativa a cărei inginer-șefă este, să treacă pe acolo, că n-o mănîncă nimeni ■ «Cizmele fermecate» de la Unitatea «Venus» (Casa de mode) a **Cooperativei Igiena** sînt o instalație electrică în care picioarele obosite ale bucureștencelor simt în cîteva minute o uimitoare senzație de odihnă plăcută. Cine nu crede să încerce! ■ Responsabilul librăriei Șt.O. Iosif de pe strada Mihai Eminescu își ține clienții afară, în stradă, pentru că «înăuntru e prea cald, iar copiii fac galagie». ■ Un urs mare, puternic (peste 400 kg) își face de cap în apropiere de Cheile Bicazului. Printre altele, a sfîșiat vitele de la o stînă din comuna Dămuc (jud. Neamț) S-a hotărît împușcarea ursului, cu o singură condiție: să nu fie ucis decît surprins în flagrant delict, adică lîngă vitele pe care le sfîșie. ■ Al 72-lea tramvai silențios bucurește de mare capacitate (V. 3A) a intrat în circuit. Încă 16 tramvaie de același tip — ne informează **directorul general** al **I.T.B., tovarășul Stoian** — vor fi fabricate pînă la sfîrșitul anului. ■ În 1949, pe Valea Bistriței (Hangu, Borca, Broșteni) morbiditatea populației prin **distrofie endemică tireopată** (gușă endemică) era de la 60 pînă la 90%. Unii aveau o gușă atît de mare încît o purtau după umăr. Gușa gigant, ca și alte forme de gușă au dispărut de pe Valea Bistriței, declară doctorii **Stelian Popescu** și **Vladimir Stănescu** de la Direcția sanitară județeană Neamț. Ultima operație de gușă gigantică a avut loc în urmă cu patru ani. ■ Colocviu pedagogic cu public: Un elev a făcut, într-un autobuz 31, niște năzbîtii. Sancționarea pe loc: cineva l-a tras părinteșe de ureche. A făcut bine, a făcut rău? Iată dilema care a cuprins cca 30 de călători. Jumătate pentru, jumătate contra. Copilul s-a liniștit, în schimb adulții au continuat disputa preț de alte cîteva stații (s-a întîmplat la 15 septembrie în mașina cu nr 3 B 1517) ■ Recent s-a dat în folosință la Piatra Neamț noul hotel «Central»: 13 etaje, 140 camere, 280 locuri. ■ Peste 10 000 persoane au călcat pe urmele lui **Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Matei Basarab, Constantin Brîncoveanu.** Este vorba de bucureștenii sau de turiștii străini care au vizitat de la începutul anului și pînă acum Curtea Veche și Muzeul aflat în subteranele boltite ale Palatului. ■ La restaurantul «Lotca» din Brăila prețul unui delicios borș pescăresc (cap de morun sau de somn) nu-i decît 2,60 lei. În schimb 2 chifle care nu cîntăresc decît maximum 120 grame costă tot 2,60 lei. ■ La 18 septembrie, înainte de plecarea accceleratului nr. 541 în direcția Ploiești — Bacău — Bicaz, casa de bilete din Gara de nord a vîndut locurile pe care le vînduse cu o zi înainte și Agenția de voiaj din Calea Griviței. Astfel ca pasagerii vagonului nr 5 au avut despre ce vorbi pînă dincolo de Buzau! ■ Toți cei ce iubesc istoria și arta veche vor avea prilejul de a vizita, încă înainte de sfîrșitul anului, ultima ctitorie a lui Ștefan cel Mare: Mînăstirea Dobrovăț (12 km de Iași), acum în restaurare. Șef de proiect: **arhitect Nic. Diaconu** de la Direcția patrimoniului cultural național. Deoarece valoarea frescei interioare, artistică și istorică, este deosebită, acestei mînăstiri i se mai spune și Voronețul Iașului. ■ Maistrul Iosif Lisovchi, 67 de ani, din nou în actualitate. Cunoscutul inovator și inventator ploieștean a realizat o mașină de danturat roți dințate conice cu dantură curbă pentru fabricarea meselor de foraj. Cine n-are bătrîni, să-i inventeze. ■ **Constantin D. Stahi** (1844-1920), **Lascar Vlorel** (1879-1918) și **Aurel Băieșu** (1897-1928), toți trei pictori, legați prin nastere sau operă de Piatra Neamț, sînt prezenți în cadrul unei expoziții organizate de Muzeul din localitate. Cu același prilej sînt expuse tapiseriile **Aureliei Ghiață** (soția pictorului Ghiață), originara din Piatra Neamț ■ A crescut și a înflorit **iarba de pampas.** Nu-i vorba despre cea din preeriile Braziliei sau ale Argentinei, ci de exemplarele transplantate de curînd în Grădina botanică a Capitalei Acum, în septembrie, iarba **noastră** de pampas a crescut pînă la 3 m înălțime, oferindu-și florile ei neobișnuite privirilor intrigate ale vizitatorilor. ■ A dispărut din multe parfumerii, drogherii, debitc, clasicul creion de oprit sîngele după bărbierit. Gurile rele spun că produsul ar avea un rol deosebit în limpezirea vinului, și că de aceea se cumpără angro ■ Mult stuf, ulcele folclorice, bostani în formă de lampioane, iată cum arată frumoasa mustărie din centrul orașului Piatra Neamț. Must? Bere rece, dacă dorîți! ■ De curînd am descoperit o formulare inedită: «închis — lipsă gestionar». Oare avem de-a face cu o disimulată ofertă de serviciu? ■ Doi arheologi, **Sebastian Morinț** din București și **Done Șerbănescu** din Oltenița, continuînd săpăturile de la Radovanu (Ilfov), au descoperit noi urme de locuințe, ceramică, gropi de provizii etc. dintr-o așezare din epoca bronzului (sec. XIII-XII î.e.n.). Important: a fost dezgropat un tipar care atestă începuturile metalurgiei bronzului pe aceste locuri. ■ Țesătoria «Dacia» din București, prezentă la întîlnirea cu comerțul în vederea contractărilor pentru 1976, a oferit 189 de desene destinate viitoarelor materiale. Aprecieri unanime au obținut produsele textile «Galileea» și tercotul românesc «Cristi». ■ În municipiul Tîrgu Mureș a fost dat în folosință un magazin cu mobilă pentru copii. O bună treabă gospodărească. ■ Unor cetățeni care au întrebat de ce la Cluj-Napoca lipsește din magazine oțetul, direcția comercială le-a răspuns că furnizorul (nu se spune care) nu și-a onorat contractul de livrare a unei cantități de 20 000 litri de oțet. Cam multe ouă ar fi necesare pentru prepararea cunoscutei rețete de salată cuvenită furnizorului în defect. ■ La Craiova, o consfătuire pe tema creșterii viermilor de mătase, cu participarea reprezentantelor Comitetelor de femei din 12 județe. Rodnic schimb de vederi între știință și tradiție. ■ Pe firma magazinului sătesc din Tămașda-Bihor scrie «Cooperativa de consum raionul Criș». Spre știința celor ce nu au aflat încă: în țara noastră nu mai există raioane de 7 (șapte) ani. ■ Pînă anul acesta, de la I.A.S. Drăgășani luau calea străinătății cîte 50 de vagoane cu vin anual. Din anul acesta, numărul lor s-a dublat. Prosit! ■ Personalul ITA din Tîrgu Mureș se plînge că unii călători își lustruiesc ghetele cu perdelele autobuzelor. Merge, chiar dacă perdelele astea nu sînt de pluș. ■ Duminica trecută, Teatrul pentru copii și tineret din Iași și-a invitat spectatorii la premiera originalului spectacol «Povestea vorbii» de Anton Pann, pus în scenă de tînăra regizoare Anca Ovanez-Doroșenco. ■ Luni, 6 octombrie, se redeschide Cinemateca Română. Retrospectivele inaugurale: «80 de ani în 80 de filme», «Filmul serial», «Eroism, curaj, aventură». ■ Teatrul «Ion Vasilescu» își atrage onor publicul cu titluri de spectacole care mai de care mai căutate: «Bunica se mărită», «Un tînăr mult prea frumos?», «Haltă la porțile micului paradis», «Extravaganțe în Cosmos». Cam prea extravagant. ■ S-a deschis Tîrgul de toamnă, în cadrul căruia tarabele improvizate pe străzile Bucureștiului, inclusiv pe marile artere, desfac un bogat sortiment de îmbrăcăminte potrivită sezonului estival: tricouri, maiouri, bluze. ■ Pe ecranele bucureștene rulează filmul marelui cineast sovietic Andrei Mihalkov-Koncealovski «Romanță pentru îndrăgostiți» (premiat la Karlovy Vary), cu Innokenti Smoktunovski. ■ Începutul lunii octombrie marchează inaugurarea tradiționalei manifestări «Toamna muzicală clujeană». Semnalul de deschidere îl va da Filarmonica de stat din Cluj-Napoca, sărbătorită pentru cei 20 de ani de activitate ■ A fi student la Facultatea de electrotehnică din Craiova, aflată într-un nou sediu, înseamnă a avea la dispoziție 24 de laboratoare, 3 ateliere școală, 6 săli de curs, 8 săli pentru lecțiile de desen-proiectare, un amfiteatru cu o capacitate de 200 de locuri. ■ La întrebarea: «Ce vi se pare mai frumos în viață?» eleve de 14 ani din Oradea au dat următoarele răspunsuri: poezia, parcurile, creșterea florilor, arta (muzica sau o statuie frumoasă), prietenia, știința și tehnica, descoperirile pe Lună, păpușile, viața, școala, familia, sportul. ■ Aceleași eleve au dat aceste răspunsuri la întrebarea «Ce vă displace mai mult?»: exploatarea, traficul de droguri, șomajul, războiul (oricît ar fi de departe de țara noastră), rasismul, bomba atomică, bolile, nebunia celor care deteriorează arta (sau echilibrul în natură), răpirile, sărăcia, minciuna, egoismul, trîndăvia.

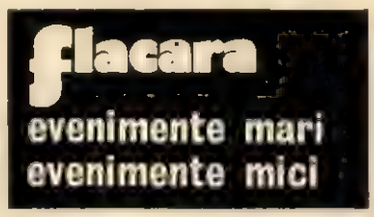

■ În salonul 21 al clinicii de boli infecțioase din Tîrgu Mureș se află un pacient în vîrstă de doi ani și jumătate, pe nume Laszlo Tibi. A ajuns aci după ce a fost îngrijit în mai multe spitale Tot ce se știe despre el este numele și că acum s-a înzdrăvenit și poate oricînd părăsi spitalul. Dar nu vine nimeni să-l ia. De trei luni de zile, de cînd zace bolnav, nici o rudă nu s-a interesat de el. ■ Elena Bec, barmană la braseria «Jiul» din Drobeta-Turnu Severin, a întreprins cercetări intense în domeniul transmutației materiei. Nu a avut nevoie, în acest scop, de betatron, ci doar de cîteva sticle: a luat «rom superior» și l-a turnat în sticle cu etichetă «rom special», la care deci special nu mai era decît prețul. Forurile în drept nu au apreciat cum se cuvine zelul ei științific și pînă la urmă operația s-a transmutat de la bar în altă parte. ■ Constantin Drăgoi din comuna Brezniță-Motru s-a gîndit, într-o bună zi, să-și împuște cîinele, care fugărea păsările din curte. Drept care s-a înființat la ocolul silvic Strehaia, la pădurarul Constantin Vișan: «Nea Costică, împrumută-mi pușca». Pădurarul, filotim, l-a satisfăcut ugămintea, deși persoana respectivă nu era autorizată să poarte armă. Apoi Drăgoi a deschis focul, ca să spunem așa, împușcînd, odată cu nefericitul cîine, și pe Constanța Hueraru, care se juca pe uliță. ■ Citim acest anunț de mică publicitate (este poate pentru prima oară în istoria presei cînd se oferă, la această rubrică, un obiect complet gratuit): «Oferim rumeguș gratuit, strada Academiei 7». Și cînd te gîndești că acest cetățean din Oradea Mare s-a obosit să ducă și anunțul la ziar. ■ Ștefan Merck, de 28 ani, tehnician proiectant la întreprinderea «Viitorul», a făcut o surpriză colegilor săi: începînd din această toamnă a devenit student la Conservatorul clujean «Gheorghe Dima», secția Canto. Anul întîi, ziua întîi. După cum se vede, Merck agreează **Allegro vivace.** ■ Cineclubul Casei de cultură din Marghita, județul Bihor, are la activul său o serie de filme apreciate de specialiști ca și de public, între care și «Simfonia mîinilor», închinat poeziei muncii. Actualmente, își propune să realizeze un film anchetă «ciné verité», despre comportarea tinerilor la locul de muncă, pe stradă, în localuri. Printre membrii cineclubului cităm pe profesorul Mihai Maghiar, medicul Valeriu Babi, inspectorul Băncii agricole Virgil Bălăban. ■ Satul Costești, comuna Balta, județul Mehedinți, a găzduit recent o întîlnire cu «fiii satului». Reveniți pe plaiurile natale, din toate colțurile țării, ei au discutat ce au discutat, apoi s-au prins într-o horă de pomină. ■ Pentru tinerii muncitori din Brăila în acest an se vor da în folosință noi cămine de nefamiliști cu peste 1 500 de locuri. Primii beneficiari, lucrătorii de la întreprinderea «Laminorul» și cei de la Schela de foraj-extracție. ■ În orașul Carei din județul Satu Mare s-a inaugurat recent un nou edificiu social, policlinica orășenească. La peste două milioane lei se cifrează valoarea aparaturii medicale cu care au fost dotate cele 110 cabinete și săli de tratamente ale acestei moderne policlinici. ■ Locuitorii Vasluiului admiră de cîteva zile vitrinele magazinelor, care au îmbrăcat haina nouă. Autori: vitrinerii-decoratori din județele Bacău, Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, București și, firește, Vaslui, reuniți într-un concurs al măiestriei profesionale. ■ 70 de tineri de la Combinatul Siderurgic Hunedoara au răspuns prezent la apelul lansat de spitalul din localitate, donînd sînge pentru salvarea unui coleg de muncă. ■ Specialiștii din comuna Galicea Mare, din județul Dolj, se vor muta în casă nouă. Pentru ei se construiește un bloc cu patru apartamente. ■ Capacitatea flotei noastre maritime a depășit 1 200 000 tdw. Numărul cargourilor, petrolierelor și mineralierelor flotei comerciale a ajuns la 95. Ultimele nave care au fost construite la șantierele navale din țară poartă numele «Căciulata» și «Tîrnăveni». ■ 47 pensiuni pentru elevi, dintre care 11 chiar în licee, vor funcționa în acest an școlar în Capitală. La mesele lor vor lua loc zilnic 3 500 băieți și fete. ■ Lipită de una dintre clădirile Universității din Cluj-Napoca, o cofetărie, zisă «Sala 30», și-a schimbat porecla în renume. Apreciată fiind pentru cadrul civilizat — fără fum și fără alcool — pe care îl oferă întîlnirilor tinerești, toți clujenii (minus mai-marii comerțului municipal!) au adoptat numele dat de studenți. ■ «Femeia de 40 de ani», de **Olga Tuduri,** (Editura «Ceres») este o carte care se adresează în primul rînd fetelor de 19 ani, arătîndu-le ce au de făcut pentru a ajunge cu bine la 40. ■ Tot în acest început de toamnă (adevărat răsfăț editorial, deși nu sîntem în martie), femeile vor găsi în librării «Enciclopedia căminului», apărută sub girul cunoscutei publiciste **Ecaterina Oproiu.** ■ Farse la telefon fac uneori chiar «Telefoanele»: numărul **15.05.54,** care a aparținut ani de zile solicitatei Farmacii nr. 6 (medicamente de import), a fost atribuit de curînd unei case particulare. De atunci, în respectiva casă e un adevărat coșmar. Din 5 în 5 minute, de dimineața pînă seara, «alo. Farmacia nr. 6?»

a birocratiza – birocratizare

«Birocratismul sau atitudinea birocratică — zice dicționarul — este un mod de a rezolva problemele în spirit formalist, cu complicații inutile, care aduc întîrzieri păgubitoare». Birocrat e tot cetățeanul care, din cale afară de grijuliu cu formele, pierde din vedere fondul cauzei. Cel mai mult îi lipsește birocratului voința de a decide. Birocrația nu vine din vocație. Ea «se ia» în procesul muncii, ca să zicem așa, sau se însușește, ca urmare a unui mod de a vedea lucrurile. Nu e nevoie deci de un talent anume ca să fii birocrat. Oameni normali pot să devină, într-o bună zi, birocrați. Povestea durează o zi, o lună sau o viață. Unii devin iarăși normali, ajutați de propria conștiință, ajutați de colectiv, alții nu. Formele primare de birocratism se perfecționează, devin subtile, atinge, fără să ne dăm seama, cauza cauzei lucrurilor. Există un birocratism grosolan și unul subtil, unul solemn și altul jovial. Birocratul zice «din partea mea, tot concursul» sau zice «pe mine nu contați, am făcut exact cum scrie la carte». Birocrații au ochi, nas, gură, funcție, telefon, program, ștampile, sertare, sentimente, ceas, dosare, pauze pentru luarea deciziei, discuții profesionale și, cel mai adesea, se confundă cu nebirocrații. Criza de birocratism are loc atunci cînd în mintea unui om se inversează ordinea intereselor: cele personale trec în fața celor colective, cele mici înaintea celor mari. E posibil ca omul să fie convins că nimic nu s-a schimbat, că totul e ca înainte. Acolo unde lucrurile sînt statuate și de mult clare, iată că vine birocratul care spune «sînt de părere că...», și clarul cel mai clar e cețos. Omul picat în birocrație mănîncă hîrtie pe pîine. El iubește hîrtia cum alții iubesc acțiunea. În biroul (masa sau camera) persoanei birocratizate, hîrtiile nu vin ca să plece urgent mai departe. Ele vin să stea, să se coacă, să facă pui. Omul birocrat e în stare să rătăcească o hîrtie într-o cameră atît de goală, încît nu poți să-ți rătăcești în ea nici măcar gîndurile. Ciudat rămîne faptul că deși avem deseori prilejul să ne poticnim în pragul ușii birocratului, nu vedem că dumnealui e un birocrat sadea. De aici și dificultățile unui test pe tema, veche de cînd lumea, a birocrației. (Interesant de notat că dicționarele citează și forme arhaice, precum «biurocrație»). Am dat unui număr de subiecți următoarea problemă: Relatați cea mai recentă manifestare birocratică pe care ați cunoscut-o în profesiune sau în viața de toate zilele. Cum ați reacționat? Cum ați încercat să interveniți? *Persoanele antrenate în discuție intră greu în temă. Omul știe, de exemplu, că nu poate să cumpere decît două scaune la garnitura de mobilă de bucătărie, dar unde anume e momentul de birocratism — în proiectare? în comerț? — asta n-o știe. Reacția lui, de aceea, e fără eficiență. Zice o vorbă vînzătorului, uneori șefului magazinului, și atît. Am considerat, de aceea, necesar să ne adresăm nu numai cetățeanului de pe stradă, ci și unor oameni de decizie, preocupați permanent de buna organizare a lucrurilor: ingineri și proiectanți de la Institutul de proiectări pentru industria ușoară și analiști de la Centrul de informatică și organizare.*

Antoniu Nedelcovici, analist la CINOR: Înființarea caselor de comerț pentru produsele alimentare e un fapt care trebuie salutat. Aceste case de comenzi au un număr de telefon la care răspund solicitărilor; rareori două numere. Nu știu dacă au un singur telefon pentru că pot răspunde numai cererilor sosite la acest număr sau pentru că pur și simplu, nu s-au gîndit că un telefon nu rezolvă, de fapt, problema. Eu, pentru o comandă, formez de cîteva zeci de ori numărul casei de comenzi Titan. La început asta mă amuza, acum renunț după primele încercări.

Elizabeta Suciu, muncitoare la Întreprinderea de confecții-București: De la o vreme, unele magazine desfac bere pentru acasă. Am fost la Alimentara din Piața Amzei cu gînd să cumpăr cîteva sticle, dar vînzătorul și, mai apoi, responsabilul mi-au spus că trebuie să dau sticle în schimb. Sînt în trecere prin Amzei, am zis, locuiesc în Berceni. «Asta-i situația, a conchis responsabilul ridicînd din umeri. Avem dispoziție de sus». Vreau să adaug că berea stătea fără cumpărători, vînzătorul stătea cu brațele încrucișate și totul era în regulă fiindcă «aveau dispoziție». Oare așa se face comerț?

Mihail Voicescu, matematician: Angajații care au primit locuințe din fondul locativ de stat plătesc chiria în momentul cînd iau retribuția. Întreprinderile trebuie astfel să trimită liste de chirii la I.C.R.A.L.-uri. Am calculat că circulă astfel cam 16 000 adrese lunar, cînd mai logic ar fi fost ca exemplarele adreselor pentru chirii să devină un singur exemplar trimis spre un singur I.C.R.A.L., adică spre serviciul care, de fapt, există și adună, după toată plimbarea hîrtiilor, chiriile pe un tabel unic. Am explicat șefului acestui serviciu că cele 16 000 adrese s-ar putea reduce la 2 000. «Bine, bine, mi-a răspuns, dar atunci I.C.R.A.L.-urile ce să mai facă?»

Emil Păscuț, rectificator, Întreprinderea de pompe: Am cinci copii și de mai multe ori pe an îmi trebuie unele copii după certificatele de naștere. Trebuie să alerg mereu la birourile de dactilografiat, apoi la notariate să le pună timbrul și ștampila. De ce notariatele nu tipăresc exemplare tip pentru toate aceste copii ca să nu mai fim puși pe drumuri? Birocratism înseamnă nu numai să pui în circulație hîrtii oficiale dar și să nu pui atunci cînd e cazul.

Gabriela Stănescu, casnică: Soțul meu, care lucrează la dispeceratul Întreprinderii de transport, îmi vorbește de un coleg care nu spune niciodată «nu fac asta, pentru că nu e datoria mea» sau «pentru că nu e bine». El zice: «da, s-a făcut, tovarășe șef!», dar cînd vine ziua să arate ce-a muncit, dă niște hîrtii fără valoare. Bărbatul meu e mai colțos, însă tot ce lucrează e temeinic. Cu-mea, că despre colegul lui șefii vorbesc de bine: «nu prea se pricepe el, săracu', dar e foarte inimos». Vedeți dară că birocrația e în fel și chip.

Mioara Cercel, proiectant principal I.P.I.U. Normativele P.C.I. nr. 6647/1962 prevăd ce tipuri de uși anticorosive trebuie folosite în construcții, dar nu dau nici analize de preț, nici nu indică furnizorii. Un caz tipic de normativ formal. De fiecare dată trebuie ca proiectantul, de comun acord cu beneficiarul, să întocmească o minută de stabilire a unui preț și să se execute aceste uși la cooperative meșteșugărești. Cooperativele cer preț ca pentru unicate, deși fac producție de serie mică, uneori chiar de serie mai mare. Toată lumea capătă de lucru, însă ușile ajung să coste cu o treime mai mult. Cînd punem astfel problema Comandamentului Pompierilor ni se răspunde «Există normative».

Inginer **Silviu Șuteu,** director adjunct tehnic la CINOR: Sistemele informatice necesită deseori formulare speciale. Pentru tipărirea acestora este nevoie de aprobare. De multe ori obținerea aprobării durează cît însăși realizarea sistemului informatic, dacă nu și mai bine. Ca să putem totuși lucra sîntem obligați să obținem formulare prin tehnici de 3-4 ori mai costisitoare decît tipărirea.

Aurel Costinescu, tehnician: Am fost să cumpăr două scaune de bucătărie de la magazinul de mobilă cel nou, deschis pe Șoseaua Pantelimon, spre capătul tramvaiului 14. Mi s-a spus că nu se vînd decît garnituri de patru scaune. Așa e dispoziția! Bine, am zis, iau garnitura. Nu se poate, mi-a spus șeful magazinului, fiindcă la garnitura de bucătărie nu se fabrică decît două scaune la fiecare set de mobilă. Și dacă are omul nevoie de un scaun, de unul singur, ce trebuie să facă? Cine proiectează mobilierul nu se gîndește cît de rare sînt familiile de numai două persoane? **TUDOR OCTAVIAN** ■

flacăra
extemporal social

RUMÂNIA NEMURITOARE

Bălcescu tînărul

Dacă vreodată nu ne amintim îndeajuns
cît a murit Bălcescu de vizionar și de sărac
și cum a fost într-un mormînt comun
însingurarea lui de fără leac,
dacă vreodată nu ne amintim îndeajuns
cît l-a iubit pe «Sunt», Bălcescu, cărvunarul
și l-a-mbrăcat ca pe-o hlamidă curgătoare
și s-a lăsat de mir istoric uns
ca logothet de dor peste izvoare
în triptolemic spic, pur lumii, cu temei,
într-un tărîm unde ningea cu jerbe
rostite în dactili și în trohei
ca dintr-un ochi gravid de viitături și neascuns,
dacă vreodată ni se pare că se-aud lătrînd,
căzuți ca dintr-o filă, tocmai pe-un chei de zare,
clinele cel mare al melancoliei,
precum și clinele ei mic lar munții
sînt doar exagerări ale naturii-n depărtare
și cînd la vreun poligon de nor
nu vor să mai înnebunească (meteorologic) cocoare
și cerul e un spectator încărunțit
într-o duminică asemenea unei frontiere de sare,
atunci e bine să ne spunem, că, murind, Bălcescu
plutește printre lacrimi, corpuri mișcătoare
și vînturi nelnsurate, ca pe un nor de aur,
peste păduri îl poartă, atoatevorbitoare,
atunci e bine să îl auzim cum strigă
că tații noștri-s descendenți din Revoluții, fiecare
iar moartea lui de la Palermo
e-o veșnică-nviere prin nimicoare

DAN MUTAȘCU ■

Fotografie de **EUGEN BĂTRÎNU** - Bacău

flacăra
cenaclul

(Urmare din pag. 1)

asidui frecventatori ai cenaclului au încercat șocul unor surprize. Am crezut cu toții că-l cunoaștem pe Tudor Gheorghe, că știm pentru ce-i iubim arta, că, lucizi și încîntați totodată, sîntem în posesia criteriilor prin care ne lăsăm seduși de el. Dar iată că **în seara de 23 septembrie 1975 Tudor Gheorghe a fost excepțional chiar în raport cu admirabila lui carieră artistică.** A cîntat pe versuri de Al. Macedonski, Tudor Arghezi, Ioan Nenițescu, Al. O. Teodoreanu, Mihai Beniuc, Ion Bănuță, Ion Horea, Cezar Ivănescu, Ion Nicolescu, Adrian Păunescu. A fost copleșitor. De fapt, Tudor Gheorghe nu «cîntă», ci comentează muzical textul poetic, sugerîndu-i ideea și frumusețile. Apariția lui Tudor Gheorghe pe scenă înseamnă de fiecare dată o antologie sui-generis a poeziei noastre culte și populare. În persoana acestui preasupus și entuziast, nobil serv al versului românesc, poezia și-a găsit un fascinant și original propagator.

Dar surprizele ne-au întîmpinat destul de frecvent în gala recitalurilor. Dumitru Fărcaș, acompaniat la acordeon de Gheorghe Mureșan, s-a insinuat în sufletele noastre prin tonul atît de dulce și răscolitor al taragotului său. Doru Stănculescu a fost ascultat cu emoție pentru arta sa de adîncimi și penetrantă, înfățișînd un repertoriu constituit, aproape integral, din piese proprii de sugestivă muzicalitate și puternic mesaj. Sorin Minghiat, la flaut, l-a acompaniat cu grație și precizie. Mai tînărul Radu Gheorghe ne-a convins de posibilitățile sale interpretative, mai ales prin umana compoziție **Balada lui Fărămiță Lambru.** Recitalul lui Valeriu Sterian demonstrează că interpretul se află în posesia sigură a mijloacelor sale artistice, stăpînind deopotrivă lirismul unei alese sensibilități și subtilitatea ironiei. E de relevat ascensiunea itinerarului artistic al lui Valeriu Sterian spre un cîntec de virtuți cetățenești și patriotic. E acompaniat de Iulian Constantinescu (percuție). Adriana Ausch impresionează prin timbrul discret al unei voci expresive, prin puritatea liniei melodice. Actorul George Mihăiță se prezintă cu un repertoriu ce-i dă prilejul să-și arate — spre maxima încîntare a publicului — strălucitoarele fațete ale unui talent mereu în erupție. Recitalul său a cuprins fragmente din scrisorile lui Mihai Eminescu către tatăl său și Veronica Micle, poeme de Eugen Jebeleanu, Marin Sorescu, Mircea Micu, Claudiu Iordache, Adrian Păunescu.

Dar programul celor două seri a fost «încălcat» și de prezența altor interpreți. Tînărul poet maramureșan Ion Zubașcu cîntă cu autenticitate cîteva piese din ținutul natal. Debutează pe scena festivalului Nicolae Ion (destul de promițător) și Gheorghe Gheorghiu (convingător). Ionela Prodan, în afară de melodii populare, cîntă împreună cu băiețașul Leonard Iordache (țambal) și Zancă Mircea cîteva compoziții pentru copii de Hari Brauner, pe texte de Lena Constante. Eugen Cristea, Mircea Vintilă prezintă cîteva fragmente ca avanpremieră a recitalurilor din următoarele seri. Adrian Păunescu împreună cu întreaga sală recită **Da, mai avem.** La ora încheierii acestor rînduri, festivalul continuă.

Fotografii de ELENA GHERA ■

1

2

3

4

5

6

7

1 Tînărul poet Ion Zubașcu cîntă cu autenticitate cîteva piese maramureșene.
2 Tudor Gheorghe, acest preasupus și entuziast, nobil serv al versului românesc.
3 Adriana Ausch, impresionantă prin puritatea liniei melodice.
4 Doru Stănculescu a fost ascultat cu intensă emoție.
5 Dumitru Fărcaș, cu răscolitorul său taragot. La acordeon, Gheorghe Mureșan.
6 Același public entuziast și receptiv.
7 George Mihăiță, talentul în erupție.
8 Un debut convingător pe scena festivalului: Gheorghe Gheorghiu.
9 Radu Gheorghe ne-a convins de posibilitățile sale interpretative actoricești și muzicale.
10 Valeriu Sterian își trăiește cu sinceritate arta.

8

9

10

Talentul se ocrotește prin muncă

Braț la braț cu întrebarea ultimativă «unde sînt scenariile pe care le așteaptă regizorii noștri?» întrebare devenită un adevărat tic profesional al criticii de pînă mai ieri, se afla o altă somație: «unde sînt rolurile demne de talentul marilor noștri interpreți?». Nu spunem că neliniștea sau nerăbdarea celor care iubesc filmul nu era îndreptățită, că nu era întemeiată tristețea noastră de a-i vedea pe actorii îndrăgiți îmbrăcînd hainele umile ale unui factor de compensație (...«filmul este prost dar X este formidabil»...). Se pierdea însă din vedere adevărul esențial că numai o cinematografie hotărîtă să-și reconsidere cu luciditate structurile, să descopere adevăratele surse ale vitalității, numai ea poate constitui chezășia unei demne valorificări a energiei actoricești. Hrana de toate zilele a unui interpret nu este mierea și ambrozia făgăduințelor sau a consolărilor, ci însești adevărurile de viață ale eroilor încredințați. Condiția actorului reflectă, într-o primă și ultimă instanță, însăși starea unei cinematografii, gradul ei de sănătate și de responsabilitate. Dovezile concrete nu lipsesc; filme precum «Puterea» și «Adevărul», «Drum în penumbră», «Felix și Otilia», «Trecătoarele iubirii», «Actorul și sălbaticii», «Filip cel bun» au prilejuit creații tulburătoare unor actori ca Mircea Albulescu, Amza Pellea, Margareta Pogonat, Gheorghe Dinică, Toma Caragiu, Mircea Diaconu, George Motoi, Gina Patrichi.

Se pare că în privința actorilor noștri cu statut consolidat nu se mai comit acte de uitare strigătoare la cer și nici gafe de neiertat. În spațiul destinat însă tinerilor interpreți se mai simte nesiguranța, urma gestului făcut sub semnul întîmplării. Tînărul de talent, căruia i s-a urcat în spate un personaj de mucava, mai are, chipurile, timp berechet să-și spele păcatele; penibilul momentelor prin care au trecut un Vladimir Găitan în «Săgeata căpitanului Ion», un Peter Paulhoffer în «Sfînta Tereza»... a fost dat uitării. După cum, repede ne-am consolat și atunci cînd ne-am trezit, pe ecrane, cu nevinovate prezențe neprofesioniste, mai ales feminine, alese după criterii ce se situează în afara zonei artei. Adriana Ionescu («Pădurea pierdută»), Dana Crișan («Aventuri la Marea Neagră») au încercat zadarnic să ne convingă că își merită investitura, că justifică alergătura febrilă după noutăți cu orice preț, atîta timp cît destule actrițe tinere nu s-au întîlnit cu anii cu aparatul de filmat. Se înțelege că este dreptul cinematografului, al regizorilor, să-și recruteze talentele de oriunde s-ar afla ele, în troleibuz sau la un curs de limbi străine, toată istoria filmului este dublată de o istorie a descoperirilor și a lansărilor, important este însă cui încredințăm certificatul de liberă trecere în lumea filmului? La ora de față, s-au impus (mai ales în filmele tinerilor cineaști), nume de debutanți dăruiți cu o sensibilitate aparte, cu o inteligență artistică dătătoare de certitudini: Gabriel Oseciuc (Zidul), Carmen Berbecaru («Actorul și sălbaticii»), Romeo Pop («De bună voie și nesilit de nimeni»), Mihaela Marinescu («Întoarcerea lui Magellan»), Horațiu Mălăele («Munțele ascuns»), Elena Albu («Ilustrate cu flori de cîmp»). Rămîne de văzut în ce măsură talentul lor va fi ocrotit, adică pus cît mai mult la treabă, cît și cum vor ști ei să întoarcă spatele compromisurilor.

MAGDA MIHĂILESCU ■

«Mara» lui Slavici va avea chipul Leopoldinei Bălănuță

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

despre cabotinaj

Cabotinii! Nu sînt actori fără talent, bintuiți permanent, obsesiv, de nevoia de a se da în spectacol, abuzînd de mijloace ieftine și smulgînd publicului aplauzele cu orice preț. Sînt, dimpotrivă, actori de talent. Chiar de mare talent. Aici facem o derogare de la definiția de rînd dată cabotinilor după pedanteriile academice. N-am găsit totuși alt termen, altă noțiune pentru a-i avertiza asupra pericolelor ce amendează uneori evoluția lor în public. Cabotin e și actorul care ne asediază cu prezența sa pe toate lungimile de undă, peste care dăm, inoportun, în tot felul de spectacole, de muzicaluri și de reviste improvizate. Ne referim, de pildă, din nou la Dem Rădulescu, a cărui goană după succese facile, după rețete ieftine este pur și simplu terorizantă. Ajungi să te curentezi cînd răsucești butonul la radio în căutarea unui post duminică dimineața cu emisiuni de varietăți. Glasul lui cu o notă de falset, imitînd adeseori tipul omului timp, uimit în fața întîmplărilor obișnuite care pentru el primesc destin de catastrofă, verva lui cu despicări gramaticale derutante, cu virgule puse unde nu trebuie pentru a stîrni hazul, comicul lui debordant care se consumă uneori pe texte culese parcă dintr-o carte de bucate, ajung, la un moment dat,să obosească. E păcat că acest actor uluitor, cu o putere de muncă impresionantă, actor care și-a creat un anumit tip de personaj pe care îl joacă savuros și cu o imaginație fabuloasă, uită că trebuie să se cenzureze, să-și dozeze aparițiile în public ca să nu se cheltuiască precar, să nu se demonetizeze, să nu se descalifice. Mai ales cînd nu e bine «dresat» de directorii de scenă, curățat de cascadele de gaguri care-i vin într-un ritm impresionant. Dem Rădulescu abuzează de dragul nostru, al publicului, e adevărat. Aici e candoarea sa. Dar și de dragul lui!

Apoi, nu mai departe decît acest actor ca o jucărie mecanică deregiată, cînd replicile înainte ca partenerul de cuplet să fi avut pregătit «alibiul» pentru replica sa, agitat, nervos, zăpăcit, cu o memorie de flașneta sau de colivie cu sticleți, acest actor despre care toți spun că ar fi putut fi un artist de geniu, un fel de Louis de Funès, și care a rămas prizonierul teatrului de revistă. De ce? Pentru că la marele talent, la figura compusă cu o uimitoare intuiție, care nu seamănă cu nimic altceva înaintea sa, repezit, bîlbîit, scîlciat, n-a putut adăuga propria sa inteligență, propria sa cultură, și n-a găsit nici un regizor sau un pedagog răbdător... E vorba de Puiu Călinescul Puiu Călinescu, acela care face uneori pe scenă lucruri indigeste, de pildă în «băiatul de zahăr ars» de la teatrul C. Tănase.

Pe de altă parte, desigur, cabotin poate fi în unele momente și Ștefan Bănică, mult mai rafinat și cu ironia necesară, detașat de propriile sale manevreală turăride text, făcînd concesii din vîrful degetului sau din vîrful pantofului. Cabotin poate fi și Toma Caragiu, fenomenalul actor care este Toma Caragiu și pe care îl simți uneori trăgînd la public, făcîndu-și-l complice de succes sigur (riscînd din păcate, mai ales în comedii, să se repete și să-și aducă aminte de cupletele de moravuri de pe ecranele TV).

E rău că uneori actorii într-un spectacol își bat spectatorii pe umăr, sau îi iau deoparte și le șoptesc o vorbă de duh care îl face să rîdă cu lacrimi? Uneori deturnarea aceasta a sensurilor spectacolului pare firească, plauzibilă. Depinde și de felul cum e construit spectacolul, dar și de text. Alteori, cînd concesia se face de dragul publicului, din generozitate, din ultragenerozitate chiar, dar și din vanitatea frivolă a actorului, gestul, replica ies din stilul montării și cad prost la stomac, nu numai criticului din sală, dar și publicului. Acestea sînt momentele kitsch ale teatrului. Momentele care seamănă cu tablourile expuse în unele vitrine, în rame pompoase de aur, și care reproduc țigănci cu pipă și zulufi negri, cu ochi melancolici,vizînd portretul posibil al unei eroine din opereta «Voievodul țiganilor». Și fiindcă veni vorba de operetă, aici cabotinajul e în floare, e uneori aproape inclus în indicațiile de regie. Ca să nu mai vorbim de operă, unde cîntăreții lasă de obicei pe planul doi ipostaza de actori și cîntă ca pentru o înregistrare pe disc, atenți mai mult la felul în care le sună glasul decît la ceea ce trebuie să comunice pe scenă. Exemplele aici sînt prea ușor de cules și le lăsăm în seama cititorului ca să se amuze singur.

Nu toți cei care țin cu orice preț să ne facă să rîdem sînt cabotini. La urma urmei ei ne dau posibilitatea, atît de rară, să ne descărcăm de propriile noastre hohote de rîs ca de niște fulgere și trăsnete purtate înăuntrul nostru, uneori în mare secret și cu morgă de oameni foarte gravi și severi... Sîntem poate prea cruzi în aceste aprecieri. Cruzi chiar cu noi înșine pentru că, vă asigurăm, toți acești actori (și am pomenit foarte puțini dintre ei) sînt oameni care se bucură de toată stima, de toată admirația noastră pentru activitatea lor extraordinară de oameni de teatru, pentru momentele de fuziune cu personajele interpretate, atîtea seri, atîția ani, pentru că ne joacă pe noi înșine pe scenă sau pentru că joacă ipostazele noastre eroice refulate și bine mascate în viața de toate zilele. La urma urmei noi, oamenii, sîntem uneori cabotini chiar în această viață de toate zilele. Ne place și nouă să ne dăm în spectacol și uneori jucăm prost. De ce nu le-am ierta atunci actorilor noștri aceste abateri de la profesionalism?

Pentru că ei trebuie să ne învețe de pe scenă arta de a fi noi înșine!

A. DOHOTARU ■

LAURENȚIU PROFETA:
„iubesc muzica tînără"

Ne-am adresat maestrului **Laurențiu Profeta** în dubla sa ipostază de compozitor și de secretar al Uniunii Compozitorilor. Pe compozitorul Laurențiu Profeta i-am întrebat dacă îi place muzica folk și ce anume crede domnia-sa despre folk în general și despre folkul românesc în special (1), iar pe secretarul Uniunii de breaslă a muzicienilor noștri i-am invitat să ne vorbească despre atitudinea pe care înțelege să o la Uniunea Compozitorilor față de acest gen muzical, agreat de tineri cu atîta ardoare (2).

1) Îmi place muzica folk și o apreciez ca pe un fenomen artistic semnificativ: folkul reprezintă un refugiu de liniște și visare poetică în metropola atît de zgomotoasă a muzicii contemporane (principial, n-am nimic împotriva decibelilor dezlănțuiți, cu condiție de a nu fi... mult zgomot pentru nimic).

În acest sens, virtuțile poetice muzicale ale folkului sînt de netăgăduit și aș releva la noi, realizările unor artiști ca Mircea Florian, Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu. Dacă țăria folkului stă în primatul poeziei, slăbiciunea sa stă tot în primatul — de data asta absolut — al unei poezii care ignoră drepturile legitime ale muzicii: reînviind vechea artă poetică a trubadurilor, folkul readuce poezia în prim plan, dar, din păcate, noii trubaduri sînt, atunci cînd sînt, excelenți poeți și cîntăreți, nu însă întotdeauna și autentici compozitori. Tandemul muzică — poezie e «călărit» cu dezinvoltură, dar de fapt se pedalează numai pe poezie, cealaltă pedală se învîrte uneori în gol... Acest fenomen al recitării cu pretext ritmic — muzical lipsit de valoare s-ar putea să fie într-un fel «răzbunarea» poeziei pentru textele proaste vehiculate de muzica ușoară!

Această critică nu trebuie însă înțeleasă ca un refuz al folkului, ci mai degrabă ca o relevare a limitelor sale pe planul componistic muzical. În fond și despre Brassens s-a spus că este un poet de geniu dublat de un compozitor mediocru... Eu unul refuz să-i cîntăresc virtuțile pe două cîntare, dar trebuie să recunosc că îl prefer pe Brel, care îmi apare ca excepțional pe ambele planuri: muzical și poetic.

2) Uniunea Compozitorilor se străduiește în permanență să stringă legăturile dintre compozitori și masele de tineret printr-un dialog susținut. Sînt încurajate toate talentele și toate genurile muzicale iubite de tineri. Personal mă feresc de etichete și îngustări artificiale și cred că tot ceea ce iubesc tinerii din imensul univers al muzicii reprezintă muzică tînără fie că ea este simfonică sau ușoară, folclor sau muzică de dans, pop, folk. Aș putea da multe exemple de muzică folk în creația compozitorilor noștri profesioniști chiar dacă aceștia nu-și etichetează compozițiile ca atare. Aș aminti splendida **Baladă** a lui Radu Șerban și Aurel Storin, recent prezentată la Mamaia, una din cele mai frumoase realizări ale muzicii ușoare românești din ultimii ani, aș mai aminti de colaborarea fructuoasă a unor compozitori ca H. Mălineanu și George Grigoriu cu formația Sfinx sau, în ordinea cîntecului poetic, aș releva creația lui Florin Bogardo sau Alex. Mandy. Recenta primire în Uniunea Compozitorilor a lui Marius Țeicu, Johny Răducanu, Horia Moculescu, Marcel Dragomir cred că ilustrează această preocupare de a încuraja talentele creatoare viguroase care și-au însușit dificila meserie de compozitor.

Singura grijă pe care cred că trebuie să o avem este aceea de a înlocui un anumit spirit de «group» cu spiritul de discernămînt profesional, avizat, al valorilor autentice; căci este de neînțeles cum pot coexista atît de pașnic valori excepționale alături de subproduse de o banalitate înspăimîntătoare: ascultați așa numitele «topuri internaționale» și vă veți convinge! Iubesc muzica tînără și tocmai pentru că o iubesc cred că e bine să apăr marea tradiție de muzică bună care începe cu **Beatles**-ii și care tinde să fie compromisă de epigonii zgomotoși și superficiali ai acelorași **Beatles**-i.

NICOLAE SPIRESCU ■

P.S. Am respectat dorința compozitorului Laurențiu Profeta, de a transcrie întocmai cuvînt cu cuvînt, răspunsurile domniei sale. Nu vedem însă nici un impediment de a face publică replica sa verbală la obiecția noastră privind slabul interes pe care-l manifestă Uniunea Compozitorilor față de acest fenomen social-artistic denumit uneori impropriu folk, în lipsa unei alte denumiri mai cuprinzătoare, care să acopere toată aria semantică a termenului. Laurențiu Profeta ne-a obiectat, pe bună dreptate, că Uniunea Compozitorilor este o uniune de creație, în preocupările căreia intră exclusiv creația **compozitorilor profesioniști**, și nu a amatorilor, cît e, oricît de populară ar deveni ea la un moment dat. «Să facă acești cîntăreți folk — ne-a spus secretarul Uniunii Compozitorilor — cereri de primire în Uniunea noastră și noi le vom discuta de la caz la caz, conform normelor legale. Dar pentru asta ei trebuie să știe, fiecare, să transcrie pe note melodiile, să aibă solide cunoștințe de armonie, contrapunct și celelalte care formează pregătirea teoretică, absolut necesară, a unui compozitor». Bun. Dar, pe de altă parte, putem obiecta la rîndul nostru, mai mult decît slabul interes, ignorarea totală a acestui fenomen artistic, a promotorilor lui, mai ales cînd unele dintre creațiile lor, cele mai reușite, în afara valorii artistico-muzicale de netăgăduit, probată de entuziasmul unui public cel mai adesea exigent și aproape întotdeauna informat, vehiculează un conținut militant, în spiritul celor mai bune tradiții umaniste ale artei noastre. Folkul nu mai poate fi lăsat la periferia sau în afara normelor de profesionalism, de critică, în afara îndrumărilor necesare pe care e îndreptățit să le acorde forul Uniunii Compozitorilor.

N.S. ■

La aparat, acolo unde de obicei se află operatorul, veghează, de data aceasta, regizorul Mircea Veroiu. Lîngă el, Călin Ghibu, operatorul filmului.

așteptarea și speranța

Paralizantele pauze, întinse uneori pe parcursul unor ani și ani, ucigătoarele așteptări care au marcat activitatea regizorilor noștri de vîrstă mijlocie par să nu mai fie cunoscute de reprezentanții tinerei generații, mulți dintre ei chemați la treabă imediat după primele lor filme. Aflăm că se pregătesc să intre în producție Maria Callas-Dinescu (amintim debutul — «De bună voie și nesilit de nimeni») cu un scenariu de Petre Sălcudeanu, «Delincvenții minori», Andrei-Călin Băleanu cu o comedie, «Gloria nu cîntă» (scenariul — D. Solomon), Constantin Vaeni cu un impunător proiect inspirat de epoca lui Mihai Viteazul, «Buzduganul cu trei peceți» (autorul scenariului — Eugen Mandric). Sînt în plină filmare Mircea Veroiu cu a sa adaptare după «Marea lui Slavici, botezată pe ecran «Dincolo de pod», Mircea Moldovan cu un aventuros «Pinteea», și tocmai terminată «Zodia leului» Dan Pița. În același timp, își pregătesc debutul tinerii Alexandru Tatos care va semna, împreună cu Ion Băieșu, filmul «Mere roșii», Petre Bokor, ecranizator al «Tufei de Veneție»; colegul lor, Mircea Daneliuc așteaptă premiera primului său film, «Cursa». Pe platourile noastre, tinerii nu mai sînt păsări rare și, în semn de omagiu, nu-i vom numi, cum se obișnuiește în limbajul criticii de film, «al doilea val», «al treilea val» etc., ci pur și simplu, «speranța noastră».

M.M. ■

„suflu nou, idei noi, ieșire din lîncezeală"

Premiera operei **HAMLET** de Pascal Bentoiu la Opera Română, punere în scenă așteptată cu mult interes de toți iubitorii teatrului liric, se anunță de pe acum a fi capul de afiș al stagiunii ce se va deschide peste cîteva zile. **Dirijorul Paul Popescu:** «Este o noutate absolută pentru Opera Română. Mă refer la muzică, la concentrarea expresiei muzicale. Punerea în scenă marchează o cotitură cvasitotală, în ceea ce privește maniera regizorală. E vorba realmente de spargerea gheții, de o primă abordare adecvată a genului modern». **Tenorul Florin Diaconescu:** «Interpretarea rolului titular al acestei opere pe care am mai cîntat-o în concert îmi pune cîteva probleme, dar este cu totul și cu totul altceva decît belcanto-ul și pentru un cîntăreț de operă o asemenea experiență se dovedește pasionantă». **Soprana Emilia Petrescu:** «Revin la operă abordînd acest rol minunat al Ofeliei care se va înscrie cu siguranță în galeria celebrelor personaje feminine ale genului». **Baritonul Octav Enigărescu:** «Interpretez un rol mic, Osrik, într-o operă mare care marchează un punct definitoriu în destinele teatrului liric românesc. Suflu nou, idei noi, ieșire din lîncezeală. Regret că au trecut atîția ani pentru ca **Hamlet** să vadă lumina rampei și la noi în țară. Dar mai bine acum...»

RADU ONICESCU ■

CRONICA DISCULUI

Ionela Prodan se află săptămîna aceasta, cu al cincilea său disc personal (al treilea L.P.) **Uite dorul, trece dealul,** în fruntea preferințelor ascultătorilor de muzică populară. Cîntecul **Ascultați, tineri, la mine** ocupă locuri fruntașe în topurile de specialitate, astfel că se poate spune, pe drept cuvînt, că în numai trei ani de la debut — răstimp în care a cîștigat penultima ediție a Festivalului «Maria Tănase», precum și trofeul «Steaua fără nume» — Ionela Prodan a urcat toate treptele consacrării. Poate prea rapid, vor zice unii, poate are prea multe discuri, vor zice alții. Cert este că Ionela Prodan este foarte agreată de îndrăgostiții folclorului muzical mai ales pentru maniera sa personală, frustă în cea mai mare parte, autentică, de a cînta, precum și pentru repertoriul său inedit, fructificînd multiplele culegeri personale pe care tînăra cîntăreață le-a făcut cu intermitențe în ultimii ani. **Uite dorul, trece dealul** se dovedește a fi un disc unitar sub aspectul stilistic, atît din punctul de vedere al interpretării solistei și tarafului condus de Paraschiv Oprea, cît și din acela al repertoriului inclus cuprinzînd hore, sîrbe și balade din sudul Olteniei, regiunea de baștină a cîntăreței, regiune cu un specific folcloric pregnant, foarte bine cunoscut de pasionații folclorului muzical. Cîteva piese de mare virtuozitate cum sînt: «Ascultați, tineri, la mine» sau balada «De-aș ști că mănînc pămînt» se impun ca piesele de rezistență ale discului.

DUMITRU TECU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

cronica vieții
pentru toți

Stă în puterea fotografiei bune posibilitatea de a deveni o veritabilă cronică a vieții noastre, iar atunci cînd reușește ea se numește fotografie artistică, este reprodusă în reviste ilustrate sau prezentată în saloane de fotografie, căci fotografia este o artă chiar dacă e așezată în coada altor arte, pe undeva după artele plastice (grafica). Nu vom intra în considerații pretențioase pentru a arăta ce caută o cronică la cel de-al X-lea Salon internațional de artă fotografică al României într-o pagină de cinema și amintim doar că o suită de fotografii instantanee luate în diferite faze succesive și reproduse cu aceeași cadență pe un ecran este deja «cinema».

Timp de o lună de zile sala Dalles a atras zilnic 2 000 de vizitatori și acest record nu mai miră pe nimeni astăzi cînd analfabeți sînt considerați și cei care nu știu să realizeze sau să citească o fotografie — creație capabilă să ne facă martori oculari ai omeniei sau ai lipsei de modestie. Și asta pentru că fotografia este accesibilă oricui, pentru că este capabilă să exprime și să transmită idei și sentimente, fiind un limbaj universal de comunicare între oameni, între popoare. Este meritul artei de a scrie cu lumină că își recrutează pe toate meridianele lumii exponenți capabili să facă sau să aprecieze ei înșiși o «Frumusețe africană», un «Surîs cubanez», sau un «Efort» românesc, contribuind astfel la o mai bună cunoaștere a oamenilor, a vieții lor, la mai buna lor înțelegere.

În principiu, orice subiect merită să fie fotografiat atunci cînd acest subiect spune ceva, iar artistul îl simte și reușește să-i transmită. Dar de aici și pînă la a ne îndrepta atenția spre obiecte și detalii banale, lipsite de însemnătate, dar chipurile cu sensuri și semnificații noi, e o cale lungă. Se spune că acestea sînt căutări. Juriul, așa cum a fost și cazul celui de la Salonul de la sala Dalles, mai crede în căutări și în consecință nu lipsesc din expoziție: naturi moarte, ciulini, lucrări fără titlu și fără idei.

Cei conștienți de faptul că fotografia redă mai bine viața decît oricare altă artă grafică, părăsesc laboratorul și căutările și trec la o documentare socială inspirîndu-se din viață. Dintotdeauna omul și preocupările sale creatoare, ridurile de pe față sau bătăturile din palmă au spus mai mult decît scoarța unui copac sau decît un ceas banal oprit la ora 13 și 19 minute. Nu întîmplător cel mai bine reprezentat în expoziție este portretul, care, împreună cu diapozitivele color pline de viață, lasă în umbră lucrările realizate prin procedee tehnice, la granița dintre fotografie și tehnică, negăsindu-se arta fotografică, ci manierismul. Nici un procedeu tehnic n-a dus vreodată de la o fotografie slabă la o lucrare bună.

Păcat că membrii juriului (oameni cu preocupări diverse) au ținut ca salonul acesta să fie cît mai reprezentativ prin număr de participanți și lucrări admise și nu prin valoarea celor expuse. Cu mai mult discernămînt se putea evita aglomerarea ca într-un hangar și prezentarea tip căzută din pod. Sînt minusurile unui salon de prestigiu pe continent care și așa are meritul de a capta atenția multor iubitori de frumos, prezentîndu-le viața, evenimentele, unind oamenii și culturile, adică oferindu-ne o cronică a vieții în limbaj universal.

ION PREDOȘANU ■

orele cele mai lungi ale unor invenții

Limbile ceasului arătau că în curînd va fi miezul nopții. Mașina care făcea legătura între stația aceea din cîmp, situată la cinci sau șase kilometri, și municipiul Bacău, întîrzia să apară. Cele două femei tot mai așteptau. «Emilia, taci dragă! Nu se poate să nu vină pînă la urmă. Iar dacă nu, o să mergem pe jos». Cealaltă femeie îngînă ceva printre sughițuri și continuă să plîngă. Pînă la urmă autobuzul sosi...

Ne aflăm în laboratorul de protecție anticorosivă al Institutului de cercetări și proiectări pentru tehnologia construcțiilor de mașini București. Stăm de vorbă cu Liana Roman, una din cele două pasagere ale acelei «curse tîrzii». S-a născut la Abrud, într-o familie de moți. Are 31 de ani, este absolventă a Facultății de chimie din București și mamă a doi copii. Colega ei se numește Emilia Bay, căsătorită, doctorandă. Spune: «Munca de cercetare te obligă uneori să părăsești laboratorul și să pleci în teren. Adică într-o întreprindere. Și acolo stai o lună, două sau trei; stai cît este nevoie. Cu familia începi să vorbești la telefon, iar copiii te întreabă pe rînd «cînd vii acasă mămico?» Asta e partea sentimentală. Partea de cercetare aplicativă e mai dificilă. Dificilă pentru că totdeauna trebuie să învingi ceea ce e perimat, iar uneori scepticismul unor oameni. Atunci la Bacău am stat trei luni încheiate. Am făcut experiențe în laboratorul unei întreprinderi din apropierea orașului. Ziua nu puteam experimenta; am fi perturbat procesul de producție. Noaptea era altceva: de la orele 22 în sus nu se mai lucra în laborator și ne puteam desfășura în tihnă experiențele. Ziua aceea, în care v-am spus că Emilia plîngea, fusese foarte grea. Noaptea fusese la fel. Reușisem însă să obținem niște agenți de luciu pentru nichelare, pe care pînă atunci îi importam în totalitate. Adică, am conceput și pus la punct, pentru prima dată în țară, tehnologia de fabricație a acoperirilor de nichelare lucioasă și procedeul de fabricare a agenților de luciu». Este un crîmpei din drumul parcurs, de cele două tinere cercetătoare, pînă la prima lor invenție care se numește: «Electrolit pentru obținerea depunerilor lucioase de nichel». Autori: inginerele Liana Roman și Emilia Bay.

De fapt, la această primă invenție agentul de luciu era constituit din mai multe substanțe, dintre care două încă se mai importau. Neîndoios, realizarea era importantă, dar scopul final nu fusese încă atins. Trebuia să se obțină un agent de luciu din substanțe în totalitate indigene. Cu alte cuvinte să nu mai apelăm la nimeni din afară, ci doar la forța inteligenței noastre. Problema, destul de importantă pentru economie, a atras noi simpatizanți, colaboratori. Celor două cercetătoare le-au venit în ajutor inginerii Aurel Rădoi, șeful atelierului, Liliana Georgescu Kőnig, Gheorghe Andonianț și alții. A urmat un an întreg de alte experiențe. «Dar cele mai lungi zile ale celei de a doua invenții ni s-au părut că le-am trăit la Brașov, la secția de galvanizare a Uzinei «Tractorul». Acolo ne-am angajat să probăm, direct pe piesele uzinei, noul nostru procedeu de nichelare cu agenți proprii românești. Emoțiile ne erau legate de mai multe motive. În primul rînd de «corectarea băii». Pentru că o substanță chimică se poate comporta destul de ciudat: ea poate fi un agent de luciu, dar în baie își poate dezminți proprietățile, adică se degradează. Pe urmă ne gîndeam că dacă nu vom reuși, nu rebutăm numai produsele noastre ci și pe ale uzinei. Din fericire am reușit atît în faza semiindustrială cît și în faza industrială. Produsele noastre nichelate au trecut prin controlul tehnic de calitate cu brio». Sumar, cam așa s-a născut cea de a doua invenție a colectivului de cercetători de la laboratorul de protecție anticorosivă. Titlul ei? «Electrolit pentru obținerea depunerilor lucioase de nichel și procedeu de preparare a acestuia», invenție românească de prestigiu care nu înseamnă numai o noutate tehnică ci și un produs nou obținut.

— Tovarășe inginer Aurel Rădoi, spuneți-ne dacă noua dumneavoastră invenție, a colectivului, se aplică undeva în practică și cu ce eficiență economică?

— Procedeul de preparare a agentului de luciu, tehnologia deci, a fost predat întreprinderii de industrie locală «Victoria» București, care a început să-l producă în cantități industriale și să-l furnizeze beneficiarilor. Știm însă că și alte întreprinderi din țară au preluat tehnologia de fabricație a noului produs și sînt în măsură să-l obțină în cantitățile dorite.

Demn de remarcat ni se pare faptul că invenția acestui vrednic colectiv atinge anual o eficiență economică de circa un milion lei valută. Și este doar un început.

Dar viitorul? Viitorul pulsează în eprubetele cercetătorilor de aici, noi și îndrăznețe descoperiri, din care unele sînt pe cale de definitivare. Dar, deocamdată, să le mai păstrăm încă taina.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

DIALOG PSEUDO-CINEMATOGRAFIC:

nostalgia comediei de actualitate

— Uite, pe scurt: un sătean de pe lîngă Arad găsește o mînză; mînza asta...

— Mai pe scurt!

— ...ăăă, cetățeanul crește mînza, o îngrijește, o hrănește și toate celelalte, împlinește mînza trei ani: vine primăria și, întrucît proprietarul mînzei nu se prezentase la apel, îi propune omului nostru să-i preia mînza — contra fin — în folosul C.A.P.-ului...

— Și mai scurt!

— Omul nu vrea însă fin, vrea bani. Vrea prețul mînzei, ce să facă cu finul dacă nu mai are mînza?

— Just.

— Nu e just, pentru că primarul îl obligă să...

— Asta spun și eu: este just să predea mînza către primărie.

— Măi, frate, aici este vorba de necazul omului! Lăsînd la o parte că primăria îl împinge la o afacere neintemeiată — înțelegi, omul nostru s-a atașat de mînză, dacă tot trebuie să o predea către stat, măcar să beneficieze de o recompensă pentru anii în care a crescut-o, poate că vrea să-și cumpere alta, ce să facă cu finul?! Nu ți se pare ăsta un admirabil subiect de film comic?

— Adică...?!

— Un admirabil prilej de a face, cinematografic, o analiză a unor mentalități, a unor...

— Scuză-mă: pe baza unei mînze?!

— Omule, pretextul, doar, îl reprezintă mînza! Gîndește-te că o astfel de situație poate duce la un comic nebun: un sat întreg, ambalat în rezolvarea problemei unui țăran cam năuc, încurcat în niște rețele, sau rețete, cum vrei să le spui, birocratice! Sau un alt caz, la fel de autentic: într-o altă comună, de pe lîngă Reșița, un bătrîn rămas singur cuc, beneficiind de o pensie modestă, întărîtat de cîțiva prieteni de pahar cumpără un bilet la LOTO...

— Așa, și...?!

— Cîștigă o «Dacia 1 300».

— Și, mda...!? Adică, stai! Ce face cu ea?!

— !!!...Ce face?! În prima noapte o bagă în grajdul vechi, să nu o plouă...! Nici nu-ți poți imagina ce necazuri a avut de pătimit bietul om de pe urma mașinii! S-au trezit sătenii cu tot felul de rude ale moșului din București, ADAS-ul l-a pus să plătească asigurarea, primăria...

— Stai, stai... Unde e comicul?! Astea sînt aspecte cel puțin triste! Unde e actualitatea?! (Lăsînd de o parte, firește, faptul că o «Dacia 1300» reprezintă, prin ea însăși, o chestiune de actualitate, mă rog...).

— Dar înțelege, omule: eu îți vorbesc doar de niște **pretexte** pentru niște viitoare comedii posibile! De unde pînă unde mentalitatea asta că o comedie pleacă în primul rînd de la **impunerea** hohotului de rîs, și nu de la un fapt de viață care, aparent, nu e deloc comic — dar poate stîrni o cascadă de hohote autentice? De ce oare ne ferim să recunoaștem că în cele mai multe dintre comediile noastre (ele fiind foarte puține, dealtfel!), comicul este de suprafață, impus, și nu se naște dintr-o situație cît de cît veridică?

— Stai, stai că abia acum te-am înțeles: vrei să mă determini pe mine, producător, să risc trei milioane într-un film pornind de la o... asta, o mînză, sau un bilet de LOTO?!

— Am spus eu așa ceva?!?

— N-ai spus, dar ai strecurat în context. Vino altădată cu niște subiecte mai acătării, știu și eu, ceva cu iluziști, furturi de mașini (uite, comedie polițistă! și de actualitate!), vino cu ospătari, frizeri, directori incapabili, medici impostori — și, observi?, ți-am înșirat numai cîteva admirabile puncte de plecare.

— Bine, dar...

— Nici un dar! Du-te o săptămînă la «Cumpătul», relaxează-te, și vino cu ceva concret. Pînă una alta, spune-mi, te rog: ce e aia «mînză»?!

HORIA PĂTRAȘCU ■

DOI INGINERI ROMÂNI SÎNT PE CALE SĂ PRODUCĂ O REVOLUȚIE ÎN CONSTRUCȚIA MOTOARELOR CU ARDERE INTERNĂ!

● Premiera mondială a motorului cu capacitate cilindrică variabilă.

● Cîteva piese așa-zis «indispensabile» ale motorului clasic — între care și arborele cotit! — sînt eliminate...

Două uși metalice, grele, întîi se crapă puțin și abia mai apoi se deschid cu totul («știți, sînt abia cîteva zile de cînd invenția a fost scoasă de sub secret!») și pătrund în fine într-un mic atelier al întreprinderii ploiești S.U.T., ținut o vreme la dispoziția unor tovarăși ale căror nume — inginer Gheorghe Teodorescu, inginer Aurel Popa, maistru Vișan, mecanic-motorist Crețișteanu — nu spun, cel puțin deocamdată, mare lucru. Fiind atelier de muncă, desigur că aici mai întîi se muncește — se trage chiar și la bomfaier! — dar dacă ar fi numai atît desigur că n-aș mai fi eu însumi de față. În fapt, personajul principal prezent în micul atelier al S.U.T. este un motor (era să spun «motoraș», pentru că mi se pare oricum mai mic decît altele, cele obișnuite), însă un motor foarte deosebit de tot ce am văzut pînă acum. Mai exact, fără a mă feri de mărimea cuvîntului, motorul respectiv, creație a inginerului Gheorghe Teodorescu, în colaborare cu inginerul Aurel Popa, este, acum e aproape sigur, în măsură să producă o *revoluție* în construcțiile atît de bine cunoscute (deci, cu prea puține schimbări importante așteptate) ale motoarelor cu ardere internă pentru folosința autovehiculelor. Esențial pentru orice tip de mașină este randamentul de transformare a unei energii în alta, cu imperativul de a se ceda cît mai puțin dar a se scoate cît mai mult. Este aici și motivația principală a inventatorului Gheorghe Teodorescu, în capul căruia a existat mai întîi motorul cu pricina.

«Se știe că un motor cu ardere internă, care echipează majoritatea mijloacelor de transport, este numai rareori solicitat la puterea maximă — îmi spune Gheorghe Teodorescu. De obicei acest lucru se întîmplă la pornirea în cursă, cu sarcina maximă de încărcare, sau la urcarea unor pante cu înclinație de peste 8 la sută. Variația consumului de carburant este însă extrem de mică față de variația sarcinii motorului — datorită principiului clasic de construcție care păstrează constantă cursa pistoanelor și, implicit, cilindreea; cu alte cuvinte motorul merge cea mai mare parte din timp aproape în gol!» Pentru convingerea necredincioșilor, Gheorghe Teodorescu a efectuat mai întîi un experiment — adică a plimbat un autocamion «Bucegi» cale de o sută de kilometri, avînd în spate sarcina maximă de 5 tone (consum 33,5 litri de benzină), apoi a făcut aceeași distanță cu mașina fără nici o încărcătură, chiar pe același traseu. Benzina consumată de astă dată a fost de 31,3 litri — adică într-adevăr o variație nu numai cu totul nesemnificativă, ci chiar foarte semnificativă... pentru ceea ce era de demonstrat. Explicația constă în faptul că pistoanele motorului clasic cu ardere internă efectuează o cursă constantă, indiferent de sarcina care trebuie învinsă pentru deplasare — și deci consumul de carburant variază foarte puțin. La motorul autoturismului IMS de exemplu, această cursă este de 85 milimetri. Dar dacă — s-a gîndit inginerul Teodorescu — am reuși să nu mai păstrăm constantă cursa pistoanelor, ci să o facem să varieze și ea, în funcție tocmai de sarcina care se opune, mai exact de valoarea presiunii gazelor pe fețele pistoanelor? Păstrînd motorul de IMS (de referință pentru toate experimentele noului motor), să facem mărimea cursei variabilă, de exemplu cu un ecart de aproape 40 milimetri — în funcție bineînțeles de necesitățile de putere și desigur cu reducerea corespunzătoare a consumului de carburanți... De gîndit însă, și chiar de spus, e destul de ușor.

«Ideea mă frămîntă cam de cînd mă aflam în ultimul an al Facultății de mecanică, zice inginerul Teodorescu. De ce să consume un motor mai mult decît îi trebuie, mă întrebam adesea. A fost, cum să spun, mai mult o dorință la început, decît o idee, o ambiție de a stăpîni cu totul mașina, poate. Abia mai apoi a venit ideea, înlocuirea întregului lanț cinematic al motorului, prin renunțarea în primul rînd la arborele cotit, la vilbrochen, cum se mai cheamă el. Există acum în lume încă vreo două-trei soluții «teoretice» pentru variabilitatea cursei pistoanelor, între care și un brevet francez, dar cu păstrarea vilbrochenului și folosința unei scheme cinematice de variație a brațului manetonului, piesă componentă a arborelui cotit; ele sînt însă atît de complicate încît practic, constructiv adică, sînt imposibil de realizat. Motorul nostru a fost de-acuma construit, el merge, și încă foarte bine.»

Nu a fost nici pe departe atît de simplu. Chiar acum, astăzi, cînd motorul zumzăie molcom pe bancul de probă în ultimele teste la stand, Gheorghe Teodorescu are experiența unor lungi pledoarii în favoarea ideii sale, cu explicații amănunțite — după care însă omul din fața sa, și nu un oarecare, ci un specialist în materie, rostea aproape cu siguranță: «Așa ceva nu se poate!» Cu toate acestea, inginerul Teodorescu recunoaște că s-a bucurat pe tot timpul căutărilor și a confecționării primului prototip de o mare înțelegere (adică ajutor și încredere). La uzina «Poiana» din Cîmpina, de exemplu, unde — de reținut — primul motor a fost realizat prin mijloacele de care poate dispune o întreprindere de reparații de motoare auto, deci nu de către o unitate constructivă — Gheorghe Teodorescu a fost primit cu brațele deschise, deși nu reprezenta la urma urmei decît o bătaie de cap în plus, ajutat, înțeles. De la directorul general Chivu, inginerul șef Horjea și pînă la maistrul Vișan sau mecanicul Drăguțin, ca și vreo cîțiva muncitori de la mașini-unelte, toată lumea a fost cucerită de încercarea lui Teodorescu și s-a străduit să contribuie cu la o idee comună. Aici, dealtfel, Gheorghe Teodorescu îl întîlnește pe inginerul Aurel Popa, din atelierul de proiectare autodotări al întreprinderii. «Popa este un proiectant excepțional, zice acum Gh. Teodorescu. E pasionat și el după toate noutățile, destul de sigur pe sine — dar niciodată n-a ținut cu opinia lui să fie cea aleasă, cum nici eu n-am ținut; împreună am ales-o pe cea mai bună. Înainte de toate este însă un om excepțional, și m-am înțeles de minune cu el, chiar de la început. Ne-am și împrietenit, acum este coautor al invenției — da, pot să spun că împreună cu el am realizat totul!» Era într-o frumoasă după-amiază de simbătă, în mai anul trecut, cînd la «Poiana» a fost gata primul prototip al motorului (realizat prin mijloace modeste, puțin turnat, puțin sudat, puțin ciocănit).

— Cum a fost, tovarășe inginer — vă mai amintiți?

— Bineînțeles. Era după program, dar cred că aproape jumătate din secția SDV, acolo unde lucram și noi, a rămas să asiste la premiera. Cînd motorul a pornit, a fost — cum să vă spun — ca la marcarea unui gol pe un stadion, dar numai la intensitatea acustică a 40 de oameni... Ne-am și îmbrățișat, apoi am plecat acasă pentru că mă simțeam teribil de obosit; munciserm într-adevăr mult. De fapt, mi-aduc aminte că o senzație asemănătoare n-am mai avut decît în 1955, cînd ieșeam din Politehnică cu examenul de stat luat — a fost așa, ca o teribilă oboseală implinită!

Motorul mergea, dar mai erau încă multe de făcut. Deși momentul cuplului motor avea o valoare bună, turația sa nu depășea 2 200-2 500 turații pe minut, în vreme ce motorul de referință are 3 800. Cei doi inventatori și ajutoarele lor și-au dat însă în curînd seama că lipsa de putere de care suferea motorul este o consecință a greutății prea mari a unor piese aflate în mișcare. Reducînd aceste greutăți (inelul de echilibru avea să ajungă de la 28 kg la numai 12), efectul cinematic și dinamic a fost însă menținut. Este momentul să se treacă la încercări pe un stand mult mai bine utilat — în speță cel de la S.U.T. Ploiești. Aici încep probele parametrilor funcționali. Prin simularea unui regim mediu de exploatare a mijlocului de transport, se constată că motorul face o economie de carburant de aproximativ 18-20 la sută față de motorul de referință. «Atunci, într-adevăr m-am convins că am reușit — adică nu numai pe hîrtie, ci practic am dovedit că am avut dreptate, spune cu îndreptățită mîndrie Gheorghe Teodorescu. După părerea mea însă, odată cu creșterea cilindreei și economia de carburant crește: un autocamion «Bucegi» echipat cu un astfel de motor ar reuși probabil o economie de 23-25 la sută față de consumul actual.»

Deocamdată, Gheorghe Teodorescu este sigur că a reușit. Într-adevăr, motorul său nu consumă decît atît cît îi trebuie pentru a învinge efortul rezistent. Raportul de compresie rămîne neschimbat, cu toate că pistoanele efectuează curse modificate în funcție de sarcină. Există însă un element care reglează automat mărimea cursei după sarcina roților, deci a motorului. Sînt aici cîteva date tehnice spuse cu nonșalanță, dar care pot uimi orice specialist care... n-a văzut cu ochii săi! Ce se va întîmpla însă mai departe? «Am stabilit prin calcule și teste că numărul impar de cilindri determină o creștere a domeniului de acțiune a cuplului motor — spune inginerul Teodorescu. Plecînd de la această constatare, e clar că motorul permite micșorarea numărului de trepte în cutia de viteze. Este etapa a doua de cercetare pe care mi-am fixat-o. Sînt sigur că se poate trece foarte ușor la o cutie automată de viteze, probabil cu numai două trepte!»

Cu alte cuvinte, lucrurile stau cam așa: motorul Teodorescu-Popa, brevetat și tutelat părinteștе de INCREST, este mai ușor, mai ieftin, mai ușor de construit, are o putere mai mare dar consumă mai puțin — și, în plus, oferă posibilitatea de a fi cuplat cu o cutie de viteze în numai două trepte! Sigur, despre motorul pe care l-am numit deja *revoluționar* vom mai avea prilejul să vorbim. Deocamdată reținem că în luna octombrie vor începe probele de drum cu automobilul ARO, iar în primăvara anului viitor se scontează pe producerea primelor capete de serie din noul motor. Bineînțeles tot pentru încercări.

Cu alte cuvinte, este destul de posibil ca nu chiar peste așa de multă vreme cele mai multe din autovehiculele produse în România (și poate nu numai ele) să fie echipate cu noul motor, numit cu capacitate cilindrică variabilă.

DUMITRU GRAUR ■

Se fac ultimele probe la stand. În fața motorului care zumzăie molcom, inginerul Gheorghe Teodorescu (mijloc) și cîteva dintre prețioasele sale ajutoare.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

● Inginerul Gheorghe Teodorescu, director adjunct al Trustului de construcții-instalații în petrol din Ploiești, s-a născut acum 44 de ani, la Tintea (județul Prahova). În 1954 a absolvit Facultatea de mecanică a Institutului politehnic din București.

● Prima sa invenție — un «excavator de șanț», care păstra verticalitatea săpăturii indiferent de planul în care se afla utilajul — a fost realizată în 1960 și a adus multe milioane de lei economii. Au urmat alte cîteva invenții, «mai mărunte» după spusele inginerului Teodorescu și, în 1968, brevetarea lui «Voinic 3» — un mijloc de transport cu [redacted] încărcarea sarcinii pe ambele punți, prin care se elimina folosința pînă atunci obligatorie a automacaralelor de încărcare-descărcare. În următorii ani, «Voinic 3» a fost brevetat în Statele Unite, Franța, Suedia, R.F.G., Iugoslavia și R.D.G.

● Primele schițe ale motorului cu capacitate cilindrică variabilă, Gheorghe Teodorescu le-a făcut prin 1958. În anul 1972, cînd inginerul Teodorescu avea peste 20 de variante ale motorului pe hîrtie, s-a aprobat finanțarea execuției în cadrul Trustului ploieștean la care lucrează (director Andrei Ene) din planul de... inovații al întreprinderii. Începe construcția primului motor (varianta care va fi îmbunătățită substanțial în continuare) la Uzina «Poiana» din Cîmpina. Aici, Gheorghe Teodorescu îl cunoaște pe inginerul Aurel Popa, care devine în scurt timp un prieten și coautor al invenției.

● La 18 mai 1974, motorul inginerilor Gh. Teodorescu și A. Popa este pus pentru prima dată în funcțiune. În iarna anului curent, motorul și oamenii care-l creează se mută într-un atelier din cadrul Stației de utilaj de transport din Ploiești, unde există standuri de probă mai bine utilate, cu echipament modern.

● INCREST București, titularul brevetului, care reprezintă și apără interesele inventatorilor Teodorescu și Popa, obține în august 1975 brevetul OSIM-ului pentru motorul cu capacitate cilindrică variabilă.

● Luna următoare se încheie testele la stand: motorul va fi montat pe un autoturism ARO 240, care va începe probele de drum. Un al doilea autoturism, dar cu motorul neschimbat, îi va ține drept element de referință pe toate drumurile care vor fi bătute de-a lungul și de-a latul țării...

***● Motorul cu ardere internă avînd capacitate cilindrică variabilă** este un motor cu 5 cilindri dispuși în cerc, în cadrul unui tambur. Lipsa unor repere socotite umanum ca indispensabile pînă acum — arborele cotit, axul cu came etc. — face ca greutatea unui motor să fie de numai 180 kilograme, față de 230 kg cît cîntărește motorul luat drept referință. În acest fel, prețul de cost al unui astfel de motor se reduce cu peste 20 la sută!*

● Iată o comparație între performanțele unui motor «clasic» de aceeași cilindree și amatorul Teodorescu-Popa»: 3 800 turații pe minut la cel «clasic», dar 4 200 la noul motor; 70 cai putere — 81 c.p., de asemenea, o reducere de carburant importantă, în jur de 18-20 la sută din consumul motorului de referință, dar cu posibilități încă de scădere, odată cu creșterea capacității cilindrice a noilor motoare care vor fi construite după noul sistem.

● Randamentul mecanic superior este asigurat de marea noutate a motorului: variabilitatea cursei pistoanelor în funcție de efortul arborelui motor. Spre deosebire de motorul clasic cu ardere internă, cel imaginat de inginerul Gh. Teodorescu are mărimea cursei pistoanelor automat variabilă, în concordanță cu sarcina care trebuie învinsă.

flacăra
așa da!

paznicii focului

I-am văzut într-o seară târziu, în Oradea, la întreprinderea de aluminiu, veghind focurile cu temperaturi de 1 700 grade și reacțiile la presiuni înalte din autoclavele ermetizate. Urcînd scări metalice spre o platformă suspendată, aproape am întovărășit mișcarea circulară a unui cuptor asemănător cu un coș de fabrică așezat orizontal. La capătul cuptorului unde un injector se dezlănțuia ca turbina unui avion cu reacție, cocătorul și șeful de echipă Vasile Maxim privea cu atenție printr-o sticlă tratată cu cobalt metamorfoza repetabilă a hidroxidului de aluminiu. Nu era nimic spectaculos în ceea ce făcea și nici mai târziu nu a devenit. Controlarea unor aparate, apăsarea unor butoane — gesturi calme; ba la un moment dat a căutat prin buzunare după niște chibrituri. Mi-a explicat cu puțină încîntare la nedumerirea mea:

— Nu pare prea greu și nici nu este: în schimbul de noapte faci o muncă asemănătoare celei din timpul zilei — supraveghezi. Principalele operațiuni sînt automatizate. Noi trebuie doar să hotărîm cum să fie focul, sîntem un fel de paznici ai lui. Ca la oțelărie avem aici foc continuu și trebuie să hotărîm mai în fiecare minut cum trebuie să fie el.

— Dar în momentul preluării schimbului cine decide asupra focului?

— Ați atins o problemă cheie: schimbul III se pregătește și începe de fapt din schimbul II. Sîntem legați unii de ceilalți; uneori o dereglare în procesul tehnologic într-un schimb se poate resimți abia în schimbul următor.

Pe Antonie Aurel de la instalația de evaporare, l-am cunoscut în cabina de comandă a instalației — o încăpere plină cu aparate. Tocmai adunase în jurul său cîțiva membri din echipa pe care o conduce și le vorbea:

— Avem mai puțin material încărcat pe linia de îngroșare. Dacă vom preda în situația asta schimbul oamenilor lui Tiberiu Bimbo poate nu vor observa sau poate da. Principalul e că vor scoate mult mai puțină producție. Ne furăm singuri căciula.

Și fiindcă i se adresase în special lui Țarniță Ion l-am întrebat pe acesta cum înțelege cuvintele șefului de echipă.

— Simplu: are dreptate. Judecați și dumneavoastră: am 23 de ani. Am terminat profesionala de curînd, dar am deja o experiență bună în muncă. Se vede și din cîștigul meu care depășește totdeauna o mie cinci sute de lei. M-au ajutat toți tovarășii de muncă, cum se spune, pas cu pas. Pot fi eu unul care să nu-mi pese de munca celorlalți?

Gînduri simple, logice, care explică o atitudine logică. Gînduri care înnobilează munca și care oferă perspective. Și pentru mulți dintre cei cu care am stat de vorbă asemenea gînduri reprezintă puncte de referință pentru o cotitură îndrăzneață în viață.

— Înainte de anul 1964 lucram în învățămînt, funcționar, și munca de documentare bibliografică îmi era apropiată. Așa se face că despre posibilitatea construirii unei unități industriale care să prelucreze bauxita otțsem într-un dicționar enciclopedic și chiar mă întrebasem dacă uzina nu cumva o să apară chiar la Oradea. Așa s-au și petrecut lucrurile. Am venit la noua întreprindere mai mult din curiozitate, dar am rămas definitiv. M-a atras forța pe care o bănuiam în uriașele instalații. Asta-i o muncă pentru bărbați, mi-am zis atunci. Au trecut 10 ani și iată-mă aici, deja vechi în meserie și mîndru că o am. Băieților mei le doresc tot o asemenea muncă bărbătească prin care vor simți că sînt folositori societății.

Pe fostul funcționar, operatorul chimist Emil Crenci, l-am cunoscut în secția I, la instalația de leșiere, unde în autoclave cu pereți groși se petrece o parte din miraculoasa aventură a nașterii aluminiului. Iar pe Gavril Scurtu, fostul constructor metalurg, dispecerul metalurg din ziua, de fapt din noaptea aceea, l-am găsit în fața cabloului general de supraveghere a tuturor instalațiilor.

— Dacă eu cunosc bine întreprinderea? Sînt mai mulți kilometri de conducte prin care circulă continuu, în înfățișări diferite, cîteva zeci de milioane de litri de material tehnologic. Cunosc bine fiecare ventil, fiecare cot, fiecare țeavă. Toți le cunoaștem. Altfel n-am putea să lucrăm, să ne bizuim unii pe alții. De fapt, sîntem ca o adevărată familie.

Am reținut aceste cuvinte fiindcă ele reprezintă un crez, o linie de conduită. Focul continuu are slujitori harnici și devotați; oamenii și instalațiile aluminei alcătuiesc, simbiotic, o familie. Odrasla ei, produsul acela valoros pentru diferite industrii, poartă cu el, în chip de energie potențială, temperatura cuptoarelor și a inimilor celor care s-au devotat muncii.

...Dimineața, lîngă trenul care avea să mă aducă la București, se afla o garnitură cu 35 de vagoane încărcate cu pulbere albă numită alumină. Un tren marșrut cu direcția Slatina. O călătorie spre împlinirea unui destin economic pe una din marele magistrale industriale ale cincinalului

VICTOR CONSTANTINESCU ■

pantofi românești pe trotuarele londrei

Cum a ajuns Combinatul de pielărie și încălțăminte «Clujana» la performanța de a produce, practic, numai marfă de export, adică de cea *mai bună calitate*, e o poveste întreagă. O poveste adevărată, pe care încerc să o aflu vizitînd fabricile ce alcătuiesc combinatul (mai bine-zis cîteva secții și ateliere, pentru toate nu mi-ar ajunge nici o săptămînă) și stînd de vorbă cu cîțiva din oamenii ei: directorul comercial, economist *Nicolae Contol*; maistrul *Vasile Motei*, la 15 ani ucenic aici, și acum, la 39 ani, șeful atelierului de încălțăminte VIII; inginerul *Gheorghe Baciu*, de la protecția muncii, care cunoaște bine tot combinatul, dovedindu-se o excelentă și amabilă călăuză; inginer *Dumitru Moraru*, șeful atelierului de creație, obligat prin funcția lui să îmbine tehnologia cu arta și negustoria; *Ștefan Frenko*, șeful secției accesorii, prezent, de la naționalizare, «la aceeași masă» deși de stat la o masă nu prea poate fi vorba în munca lui, el făcînd zilnic kilometri întregi prin combinat și anual sute de kilometri prin țară, în problema acelor zeci de mărunțișuri atît de importante, numite accesorii.

Povestea ar putea începe și acum 3 ani, cînd exportul ajungea la jumătate din producția combinatului. Cu eforturi multe, de un anumit fel, specifice începuturilor de drum, «Clujana» a ajuns în 1973 să exporte 45-50% din producția de încălțăminte. Sigur, acest «fifty-fifty» e un prag la care te poți opri în mod onorabil. Dar poate fi și depășit. Oricum, merită măcar să încerci. Rezultatul hotărîrii lor de a urca în continuare: 70% în anul următor. Apoi, după încă un an, adică în 1975, *nouăzeci la sută export*. Clienții «Clujenei» sînt din 20 țări europene, africane și nord-americane

Ce simplu pare totul cînd recurgi la cifre și cuvinte-cheie, dar cîtă muncă încordată, tenace, se ascunde în spatele unui procent, în spatele unui cuvînt: calitate. Doar *nu-i* vorba de 2-3 meșteri, migălind într-un atelier de prototipuri, ci de producția citorva mii de oameni din ale căror mîini ies milioane de perechi de pantofi, ghete, cizme, sandale etc. Puse cap la cap, aceste perechi ar forma într-un an o salbă urieșă, mai lungă decît frontiera de stat a României, cu cei 3153 kilometri ai ei. Să nu uităm nici că mai bine de jumătate dintre acești oameni au învățat meseria abia în ultimii cîțiva ani, bună parte chiar aici, la «Clujana». I-am văzut la lucru — cosînd, lipind, netezind și lustruind (la mașini, desigur, la benzile rulante) cu o precizie și cu o iuțeală care, cînd stai și te uiți, te pune pe gînduri. Fiece muncitor controlează minuțios tot ce s-a făcut pînă la el la fiecare obiect în parte și elimină din flux rebuturile (rare, dealtfel). Așa se explică de ce controlul final, deși atît de exigent, respinge puține încălțări (mici retușuri, de obicei) și mai ales de ce nu sînt returnări de marfă de la importatorii străini și nici măcar reclamații.

Cea mai stabilă piață de desfacere a combinatului este poate tradiționalista Englitera, încît trotuarele Londrei sînt călcate de foarte mulți pantofi românești, mai ales în orele de aglomerație ale dimineții și ale după-amiezii, cînd oamenii se duc sau se întorc de la lucru. E vorba de acei pantofi preferați de englezul de mijloc (neapărat negri, solizi, buni de purtare și nu prea scumpi), pentru care confortul contează mai mult decît extravaganțele modei. Schimbul condus de Vasile Matei, în întregime, nici nu produce altceva de vreo 2 ani, zi de zi.

MIRCEA FODOREANU ■

cumpănă dreaptă între grîu și pîine

Cea mai căutată pîine de către bucureșteni se numește «Dimbovița», iar cea mai bună pîine «Dimbovița» este cea care se face la întreprinderea de morărit și panificație «București». Este foarte adevărat însă că exemplarul cel mai bun din acest sortiment nu l-a mîncat nici un bucureștean, întrucît el s-a oprit de curînd pe masa unui juriu ce l-a desemnat cîștigător al concursului «Pîinea de cea mai bună calitate» pe Mînciună A. Petre, șef de formație la secția 4 franzelărie. Acesta e de fel din satul Dobridor, comuna Moștiștei, județul Dolj, și face pîine de 40 de ani. De la 11 ani, de cînd a terminat școala primară. «Fiind noi 5 frați și situația fiind așa critică din cauza sărăciei, că îl bătrîn lucra pe moșia lui Lungulescu dar nu se alegea cu mare lucru, a vorbit el cu un prieten care lucra în comuna Cetate, la Dunăre, și m-a băgat ucenic la brutăria unuia Ștefan Năvîrlie. Punctul lui bătrînu, de vedere, era că la brutărie oricum mănînci o pîine. Îmbrăcat, mîncat, dormit, asta era chenzina mea. Peste trei ani am vrut să vin la Craiova, să mă specializez, avînd acolo o soră. Am intrat la fabrica Schmidt după o noapte de pomină în care am fost supus de către un maistru la tot felul de probe. Înțelegînd el totuși că la Cetate nu lucrasem nici cu cuptoare «Dampf» și nici cu malaxoare, ci toată pîinea pe care o făcusem o făcusem cu mîinile. Aveam un prietan care avea un frate la București și am venit aici, gîndind că dacă n-oi face nimic o să am cel puțin unde să trag. Am luat Calea Văcărești în lung și m-am angajat la brutăria Papinian. Era în 1939, era o zăpadă nemaipomenită și eu am fost mulțumit să găsesc un cuib de căldură. N-a fost chiar rău acolo, mi se dăduse salariu de iangargiu — azi se zice modelator — și o pîine tain pe zi, dar în 1943 am avut o ciocnire cu grecul, începînd să am și eu unele pretenții, neputînd să mai fac chiar totul în brutăria aceea. M-am angajat în alta, în comuna Roșu, la Nicolae T. Nicolae, unde am muncit trei ani, iar din 1946 pînă la 1 decembrie 1948 am fost în armată. Fusese naționalizarea, iar cînd m-am întors am găsit director pe unul Iepure, care a zis: «acest om n-are drept să lucreze aici, pentru că a lucrat la patron». S-a dovedit că după un an de zile omul ăsta a făcut și pîrnaie, lucrînd el acolo la o fraudă de ce durea capul! Noroc a fost atunci cu sindicatul, că mi-a dat să mănînc, și cu unul Vîlcu, de la noi din sat, care ajunsese director la brutăria fostă Scrip, devenită nr. 26, în piața Matache. El a chemat pe un maistru, Rafail, care a murit apoi de diabet și cu picioarele tăiate, un om cumsecade: nea Rafaile, omului ăstuia să-i dai să facă pîine, fiindcă știe s-o facă și fiindcă țara are nevoie de ea».

De atunci Mînciună A. Petre a făcut pîine pentru oameni, adică pentru țară. O face cu dragoste pentru meseria sa, al cărei drum, după cum se vede, n-a fost chiar atît de drept. Putea de zeci de ori s-o părăsească, să facă alta, poate mai ușoară, poate mai bănoasă. Dacă n-a făcut-o, este dintr-o seriozitate de țăran, pe care și-o recunoaște, de a nu o lua mereu de capăt, de a face ceea ce știi, de a duce mai departe ceea ce ai început. A și gîndit meseria, nu numai că a făcut-o. Un fel de a spune că și-a gîndit viața, nu și-a trăit-o oricum. Are o aniversare a lui, pe care n-o știe nimeni, afară doar de familie și de cîțiva prieteni, în zilele cînd își amintește ce i s-a spus atunci cînd a intrat ucenic: «Mă tată, dacă nouă ne spune Mînciună, viața ta să nu fie o mînciună». Vorbele astea, zice, și le-a însușit, le-a aplicat. Acum are 51 de ani. Face pîine, atîta tot, dar face pîine bună, și o condiție a acestei meserii i se pare și aceea că s-a ferit întotdeauna să aibă de-a face cu procuratura sau cu miliția. I se pare absurd, o imposibilitate, de a fi hoț, mincinos sau huligan și de a face totuși pîine bună. Mai mult decît oriunde, la făcutul pîinii trebuie să ai, și nu numai la modul propriu, mîinile curate, conștiința împăcată. Asta este și credința lui Mînciună A. Petre, care nu a meritat cu nimic și a rămas adînc mîhnit de faptul că fata sa Pop Mariana a fost părăsită, cu un copil, de către soț, și spune că dacă ar ști că mai mult de jumătate din oamenii care mănîncă pîinea făcută de el fură sau înșală, și-ar da pe loc demisia. Cum așa ceva nu este însă posibil, se străduiește să facă o pîine cît mai bună, pentru că oamenii o merită, și o merită pentru că o muncesc din plin. El însuși își muncește din greu pîinea.

Se spune că noi, românii, mîncăm multă pîine, o spunem noi înșine, și nu e acesta decît un mod de a ne reaminti că țara aceasta a fost și este o țară bogată. Firește că nu putem mînca mai multe portocale sau mai mult orez decît pîine, și o masă lipsită de pîine ni se pare o masă săracă și lipsită de ceea ce e mai important, ni se pare — ca să amintim o vorbă cunoscută — asemeni unui ceas cu cuc, fără cuc. Ea ne implică și în același timp ne depășește, este ea însăși și în același timp totul. Și mai înseamnă și un fel de tăcere, aceea care îmbracă toate lucrurile simple și fundamentale, cum am văzut și aici, la această fabrică unde lucrează peste 1 000 de oameni în trei schimburi, care pot să facă în funcție de cerere pînă la cîteva sute de tone de pîine pe zi. Cuvele în care se cerne făina pentru a doua oară, malaxoarele în care se adaugă apa, drojdia și sarea, cuptoarele «tunel», totul atît de simplu și fără proporții încît inginera Manoliu Magdalena, absolventă a facultății de industrie alimentară din Galați și repartizată aici cu șase ani în urmă, îmi spune că și acum credința unora dintre muncitori, puțini, este că putem face pîine foarte bună și fără ingineri. Firește, asta e o exagerare, și cei veniți de la țară pot gîndi așa uitînd că aici e vorba de a satisface cerința și pretențiile unui mare oraș. Altfel este un adevăr că în meseria de brutar, lucrînd încă destui oameni vîrstnici pe cale de a ieși la pensie, iar în locul lor, oarecum inexplicabil, nehotărîndu-se să vină prea mulți tineri, pîinea o facem tot cu țărani. Cu țărani între două vîrste, cărora li se pare prea tîrziu a mai intra la vreo școală dar care nu consideră timpul pierdut a învăța totuși, văzînd și făcînd, o meserie. Aceștia sînt și aici, la cea mai mare fabrică de pîine din București, cei mai mulți. Industria alimentară a pîinii, cu toată tehnologia ei, nu-i intimidează deloc, o simt familiară, totul e ca acasă, numai că la proporții mai mari. Unii se întorc specialiști în brutăriile de se înființează prin satele lor, alții rămîn aici, în cumpăna dreaptă între grîu și pîinea propriu-zisă. Așa cum e Tănase Paulică, de fel din Necșești-Teleorman, unde, de 2 ani, continuă să facă naveta o dată la o lună. Lucrează duminicile și își ia în compensație «libertele» atunci cînd merge acasă, unde nu face altceva decît tot să muncească, împreună cu soția sa, Stana, la C.A.P. Anul acesta, zice, la Necșești s-a făcut grîu bun, aproape 3 000 de kilograme la hectar, și a fost curat, pe acolo nefiind inundații. Aici ia cam 1 700 de lei lunar, pentru că muncește în acord, cînd nu este în schimb se odihnește, așa cum l-am găsit eu în fața dormitorului din incinta întreprinderii, neclintit, gîndind parcă departe, cu coatele sprijinite de genunchi, arse de căldură și soare, galbene ca lemnul de salcîm tînăr, iar cînd are vreme trebăluiește la bucătăria unde gătesc muncitorii, își face de obicei cartofi prăjiți și fără să-i pese de cît amidon au aceștia mîncă uneori, după cum s-ar zice, pîine cu pîine. Are o fată, Bădița, laborantă la «Policolor», și cîteodată se întîlnesc în oraș și-i dă o prăjitură. Merită, zice, fiindcă dacă el la 48 de ani nu mai are curajul să se apuce de multă învățătură, cel puțin fata e bună la carte, fiind acum în anul patru, seral, la liceul de pe lîngă întreprindere. Desigur, atunci cînd se întîlnesc nu vorbesc neapărat despre ceea ce face el, despre pîine, și asta pentru bunul motiv că pîinea face parte dintre acele lucruri despre care vorbești mai ales atunci cînd nu le ai decît atunci cînd le ai și ți se par firești și de la sine înțeles. Altfel nu numai că îi place, dar chiar se simte și îndreptățit să audă și să citească cuvinte frumoase și adevărate despre pîine, decoarece militar fiind, în urmă cu 25 de ani, a lucrat și el la ridicarea «Casei Scinteii». Acum, ca muncitor la întreprinderea de morărit și panificație «București», se consideră totuși unul dintre miile de țărani care fac pîinea orașului.

Așa cum pămîntul naște grîul, iar cea mai bună pîine — spun brutari cu vechi state de serviciu — tot într-un cuptor de pămînt se face, țăranii muncesc grîul și — parcă cu gîndul de a duce la capăt un lucru început — tot ei fac, așadar, PÎINEA

DUMITRU ELIADE ■

POLUAREA OMULUI

de la „avansați înainte" la „fiți civilizați, vă rugăm"

Este adevărat că întreprinderea de transporturi-București mai are multe de făcut, că deocamdată mersul tramvaielor 12, 17, 7 sau al autobuzului 75 nu este de natură să impresioneze pe cineva. Unele lucruri gîndite de I.T.B. pot fi explicate doar de autorii romanelor polițiste, cred. De pildă, din Gara de Nord în centru (perimetrul cuprins între Bulevardul Ana Ipătescu și magazinul «Eva») merg 3 tramvaie, 4 sau chiar mai multe autobuze, 3 troleibuze, pe cînd spre Bellu — loc de unde începi nu mai puțin de trei principale cartiere ale orașului, adică Oltenița, Giurgiului, Ferentari — circulă cu mult mai puține.

Dar numai o judecată superficială sau răuvoitoare aruncă totul doar pe seama I.T.B.-ului. Busculadele din tramvaie, autobuze sau troleibuze, atmosfera grea, sufocantă, limbajul periferic, glumele grosolane au autori pe aceia care sînt călători, aceia care își mai fac o tristă glorie din a specula la infinit două cuvinte spuse cîteodată de o taxatoare obosită: «Avansați înainte». I.T.B.-ul, cea mai mare întreprindere din țară, are de luptat nu numai cu dorința noastră de confort, ci și cu greutăți reale cum ar fi cuprinderea unui oraș într-o expansiune impresionantă, personal fără calificare, în mare parte venit de la țară, lipsa, uneori, a mijloacelor de care simte nevoia. Vezi nu de puține ori cete de tineri bine făcuți și bine hrăniți agățați de scări pentru a nu lua un bilet de 25 de bani dar avînd în buzunar «Kent» sau «Marlboro», bărbați cu părul lucios puși pe glume cu personalul sau atitea și atîtea femei înțepenite în fixative și pantaloni mereu din pachet vorbind arogant cu «tu» și cerînd să li se vorbească de la «dumneavoastră» în sus. Vreau să spun că lipsa de educație a unor călători face ca tramvaiul să pară de două ori mai plin și atmosfera imposibilă. Cîți dintre aceștia au observat una din amabilitățile I.T.B.-ului, un mod original și trist, după părerea mea, de a cinsti cum se cuvine faptul că tramvaiul are două clase? La clasa întîi, unde călătorul plătește cu 5 bani mai mult, sînt taxatoare tinere, plăcute la vedere, iar la a doua femei îmbătrînite în serviciu și nicidecum în «Avansați înainte». Să dăm deci I.T.B.-ului ce-i al său: stimă și respect. Nimeni n-o să ne blameze dacă în mijloacele de transport în comun o să ne purtăm decent și civilizat, chiar și la clasa a doua, sau mai ales acolo.

EUGEN SECELEANU ■

flacăra așa nu!

„peștii nu iubesc berea de ciclova"

30 iulie, 1975, dimineața. Copiii intraseră pînă în mijlocul riului și culegeau sutele de pești care pluteau cu burta în sus, fără să se întrebe dacă mai sînt buni de mîncare. Ce se întîmplase? Se întîmplase că în ziua precedentă la fabrica de bere fuseseră spălate, curățate de piatră, cîteva cazane uriașe numite tancuri. Adevărul este că pentru curățatul acestor tancuri nu există o altă posibilitate decît o soluție de sodă caustică. Au fost folosite, așadar, 50 de kilograme de sodă caustică. Noaptea, spre dimineața zilei de 30 iulie, ziua în care ou adevărat au murit peștii, apa și soda au fost deversate în riul Călugăra, la intrarea sa în satul Ciclova Montană. Cu o seară înainte de acest trist și revoltător eveniment, pensionarul Silviu Mărășescu era teribil de supărat și îngrijorat, deși nu știa nimic despre dezastrul care avea să vină. Era supărat și îngrijorat pentru că toate fîntînile și izvoarele de lîngă albia riului aveau o apă albicioasă, murdară și urît mirositoare, o apă care, spunea dînsul, te îmbolnăvește văzînd cu ochii. Umpluse două sticle cu apă pentru a merge a doua zi cu ele la Sanepidul din Oravița, la analiză. Mai trebuie spus că prin mijlocul satului, un sat vestit pentru frumusețea și curățenia sa, trece un canal, o derivație din riul Călugăra, un canal prin care altădată curgea o apă limpede și rece, dar acum, adică de numai două luni, pe fundul său a apărut un nămol cenușiu în care mișună tot felul de viermi albi și roșii.

Și toate astea de numai două luni, de cînd a fost redeschisă fabrica de bere din Ciclova Montană. Este cazul să spunem că peste trei ani fabrica va sărbători respectabila vîrstă de 250 de ani, ea fiind, ca vechime, a doua fabrică de bere din țară, cu numai 10 ani mai tînără decît cea din Timișoara. Interesant este faptul că berea de Ciclova era cîndva cea mai renumită marcă de bere, motiv pentru care, în condițiile unei aprige lupte de concurență, fabrica din Timișoara reușește să o înlăture de pe piață în anul 1933. Dar iată că, tutelată de fosta sa rivală, devenită astăzi marea întreprindere de bere «Timișoreana», Ciclova renaște. Numai că nu despre istoria, desigur interesantă, a berei de Ciclova intenționăm noi să scriem deocamdată.

Întristat, supărat, dezamăgit și chiar revoltat, inginerul Ionel Iștan, șeful acestei unități ne spune: «Sigur că da, acum, că s-a întîmplat ce s-a întîmplat, aproape că nu mai are nici o importanță faptul că, luptînd cu tot felul de greutăți pe care ni le-au creat constructorii, adică Șantierul 103 Oravița, am produs și producem o bere despre care consumatorii spun că ar fi la fel de bună ca vechea bere de Ciclova. Cu alte cuvinte este pătată munca a zeci de oameni care n-au precupețit nimic pentru a se ridica la înălțimea sarcinilor asumate. Sincer vă spun că și pe noi ne afectează moartea peștilor, infectarea riului și a canalului. Dar să încercăm să punem punctul pe i, fără să credă cineva că fugim de răspundere. Stația noastră de tratare și epurare a apei nu merge. Există un proces verbal de recepție încheiat acum două luni în care, pe lîngă alte deficiențe, a fost consemnat și acest imens neajuns. După semnarea procesului verbal, constructorul a mai venit pe aici, dar numai așa, de formă, fără să remedieze absolut nimic. A mai trecut o lună și, printr-un nou document, constructorul s-a angajat ca pînă la 15 august să facă remedierile necesare, atît la stație, cît și în alte puncte. Dacă în alte puncte probabil că se vor ține de cuvînt, stația, după cum îi văd eu că muncesc, nu va fi rezolvată nici în luna septembrie. Vă pot spune că maistrul instalator Ion Țopan, din partea șantierului, n-a mai venit pe aici de aproape o săptămînă. Iar cînd a fost aici ultima oară, s-a certat cu inginerul Gheorghe Popa, venit special pentru această stație chiar de la Centrala spirtului, amidonului și berei. Dînsul, tovarășul Popa, ne-a întrebat dacă a fost făcută proba stației cu apă potabilă. Dar maistrul Țopan, că era de datoria lui să o facă, a spus atunci, la predare, că stația merge și așa, fără probă.

Și iată că stația nu merge, are însemnate scurgeri, se cer executate noi hidroizolații, plus o serie întreagă de lucruri care n-au fost făcute așa cum prevedea proiectul, ci cum le-a venit lor mai la îndemînă. Bani aruncați, timp pierdut și... moartea peștilor, infectarea riului și a canalului.»

Fără să considerăm spusele inginerului Iștan drept o scuză din partea fabricii de bere, mai consemnăm că nici la ora actuală, adică la sfîrșitul lunii septembrie, stația încă nu funcționează.

VICTOR NIȚĂ ■

monografia presiunilor sau „monografia unei monografii"

«Tovarășe redactor șef, vă rog a interveni locului în drept pentru a ne sprijini în tipărirea monografiei comunei, care zace de doi ani, în formă definitivă, la Consiliul popular Domnești, fiind redactată de un grup de patru profesori entuziaști, care au crezut că redactarea (a monografiei — n. r.) ei e mai grea decît tipărirea. Locurile noastre clocotesc de istorie. Aici sînt ruinele caselor domnești ale lui Negru Vodă, o fortificație a lui...» (etc., etc).

...Rîndurile de mai sus reprezintă începutul scrisorii adresate redacției noastre de către profesorul pensionar Luca I. Ionescu din localitatea Domnești-Argeș, înregistrată cu nr. 3074 la data de 8 august a.c. Ne-ar fi fost peste putință să anticipăm atunci la ce reacții — la descoperirea citor mentalități învechite — la ce pseudo-dispute, amenințări și retractări deopotrivă va duce expedierea acelei scrisori! Iată faptele:

În numărul 32 al revistei «Flacăra» (16 august a.c.), la pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» inserăm — pentru a încerca astfel să venim în ajutorul celor dornici să facă publică monografia în cauză (sprijinind deci o inițiativă *locală* a unui *colectiv*) — următorul text pe care îl redăm întocmai:

> «Un grup de patru profesori, animați de spirit patriotic, au redactat o monografie a comunei Domnești-Argeș, pe al cărei teritoriu se întîlnesc valoroase urme ale istoriei patriei noastre: casele domnești ale lui Negru Vodă, o fortificație de pe vremea lui Seneslau, piatra Doamnei, biserica din piatră și altele. De doi ani de zile manuscrisul monografiei noastre, trimis pentru tipărire, zace în sertarele Consiliului popular comunal. Și noi, naivii, care credeam că mai greu e cu documentarea și scrisul decît cu tipăritul! **(Prof. Luca Ionescu — Domnești-Argeș).**

Și iată, acum, rezultatul: la 21 august a.c. primim la redacție o nouă scrisoare a profesorului Luca I. Ionescu, din care redăm:

> «Subsemnatul etc... vă rog a trimite pe cineva în comună pentru a cerceta dacă cele scrise de mine revistei Flacăra, publicate în nr., etc.,... sînt adevărate, fiindcă tovarășul primar G. Vasile s-a supărat și în ședința Comitetului comunal de partid, convocată în ziua de 18. VIII. 1975, adică a doua zi de la apariția sesizării în Flacăra — m-a făcut *calomniator* și *m-a amenințat* că va reclama organelor *județene* (?! — n.r.). Pe loc mi-a fost restituită monografia cu necorespunzătoare...

(În continuare, tovarășul Luca I. Ionescu argumenta, cu firească durere și cu mult bun-simț, cum s-a ajuns la alcătuirea acestei monografii și cum însuși «îndrumătorul culturii» atrage atenția organelor locale asupra sprijinului de care se fac datoare pentru ca astfel de lucrări să devină cunoscute public.)

> «... Sînt decorat cu ordinul Steaua Republicii pentru merite militare. Acum, în preajma marii sărbători de la 23 August, cînd așteptam o recunoaștere a meritelor și pe tărîm cultural — am devenit «calomniator»! Sînt foarte îndurerat că *un fost elev al meu, azi primar* (sublinierea noastră) se poartă în felul acesta. De acum *urmează persecuția* (subl. autorului), am mai fost în situația asta. Vă rog foarte mult să veniți să mă apărați... Eu am cerut un ajutor revistei «Flacăra», nu a fost o critică. Cu stimă etc.» (scrisoarea nr. 3280 din 21 august a.c.).

Am rămas stupefiați! Cu atît mai stupefiați cu cît — la interval de numai o săptămînă — primim o *a treia* scrisoare din partea aceluiași profesor Luca I. Ionescu (nr. 3326 din 26 august). O reproducem în întregime:

> «... Subsemnatul etc.,... vă comunic următoarele în legătură cu scrisoarea mea, aparută *în alți termeni* (sublinierea noastră) și cu alt sens (?! — n.r.) în revista «Flacăra» nr. 32. În nota trimisă întrebam redacția cine se ocupă cu tipărirea monografiilor comunale deoarece aveam și noi una, care stă de mult timp la Consiliul popular. Din conținutul scrisorii apărute în Flacăra, rezultă că are vină acesta. De aceea vă rog foarte mult să reveniți cu o notă în revistă, arătînd cine se ocupă cu tipărirea monografiilor și *menționînd că Consiliul popular nu are nici o vină în legătură cu aceasta* (subl. noastră), scrisoarea trimisă nefiind, poate, destul de clară. Aș vrea să știu dacă există vreo editură în București care poate tipări monografia cu banii noștri. Cu stimă,... etc.»

. . . . . .

Considerăm comentariile a fi de prisos; nu le fel însă considerăm a fi de prisos să atragem atenția cititorilor noștri, oricare ar fi aceștia, că a folosi un organ de presă în scopul mușamalizării unor conflicte locale (a căror sursă ne este necunoscută), este un act pe cît de intristător, pe atît de neavenit. Tovarășe profesor Luca I. Ionescu, tovarășe primar G. Vasile, fost elev al celui dintîi, tovarăși care sînteți interesați în a face publice mărturiile de istorie și viață a localității dumneavoastră! Iertați-ne îndrăzneala, dar vă sfătuim să lăsați la o parte dușmănii sau amenințări reciproce; ne răpiți inutil din timp, interpretați, se pare, în mod cu totul personal — și cel puțin ciudat! — sarcinile presei noastre.

HORIA PĂTRAȘCU ■

ultimele 45 de minute

S-a întîmplat în noaptea de 22 spre 23 iulie 1975.

— Soțul meu a fost în noaptea aceea în schimbul trei, îmi spune Maria Aoncioaie. E maistru la Combinatul petrochimic Brazi. A plecat la serviciu cu mașina la orele 22 și 30 minute. La cîteva minute după plecarea lui m-am culcat. Eram obosită, a doua zi dimineața mă duceam la lucru. Am adormit imediat. Deodată, sună telefonul. Cine să fie la ora asta? Buimacă de somn, aprind lumina, mă uit în treacăt la ceas și văd că e 23 și 30 de minute și mă duc la telefon.

— Alo? Doamna Măriuța? întreabă cu o voce stinsă un bărbat.

— Aici nu-i nici o Măriuță, zic eu și pun furioasă receptorul în furcă.

Peste cîteva clipe, din nou telefonul. De data aceasta, aud în receptor o voce mai timbrată. Tot de bărbat.

— Alo! De ce închideți? E ceva foarte important. Nu sînteți d-voastră doamna Măriuța, tricoteza de la cooperativa «Textila»?

— Sînt tricoteză și lucrez la cooperativa «Textila» dar pe mine mă cheamă Maria.

— Mă rog. Trebuie să vă dau o veste proastă. Soțul d-voastră n-a ajuns la schimb. A avut un accident cu mașina. E în stare foarte gravă. Îl puteți găsi la spitalul «Petrolub» în salonul 8. Nu se știe dacă mai scapă.

Și necunoscutul închide telefonul.

Am simțit că se rotește camera cu mine. Am început să țip, m-am îmbrăcat în grabă cu ce am găsit la îndemînă, l-am sculat pe frățele meu care dormea la noi, s-a îmbrăcat și el și am ieșit în stradă. Am început să facem semne cu mîna la mașinile care treceau. N-a oprit nici una. Am fugit la stația de taxiuri, ne-am urcat într-un taxi. Plîngeam. Frățele meu căuta să mă liniștească. Am ajuns la spitalul «Petrolub». Portarul de-acolo, după ce s-a lămurit despre ce e vorba, mi-a spus că în noaptea aceea nu a fost adus aici nici un accidentat. Dar poate că e la spitalul județean. Din nou, fuga cu taxiul. Acolo, aceeași poveste. Nimeni nu știa nimic. Între timp îmi venisem în fire. Și de-abia atunci mi-a dat prin minte să fac ceea ce ar fi trebuit să fac de la bun început, dacă nu mi-aș fi pierdut cumpătul: am telefonat la combinat. Mi-a răspuns o fată. Am întrebat-o de soțul meu. Mi-a zis să aștept. Peste cîteva clipe, i-am auzit glasul. Tu ești, Costele, am strigat eu, nevenindu-mi să cred că e vocea lui, și am izbucnit în plîns, dar de data asta de bucurie plîngeam, eliberîndu-mă de tot chinul ce îl avusesem în mine în ultimele 45 de minute.

— Pe la ora 0 și 15 minute am fost chemat la telefon, spune Constantin Aoncioaie. Am recunoscut vocea soției mele. Tu ești, Costele? m-a întrebat ea și am înțeles că plînge.

— Eram chiar lîngă maistru, îmi zice operatorul Ion Ionescu. L-am văzut cum se schimbă la față.

— Ce-i cu tine? am întrebat-o pe soția mea, continuă Constantin Aoncioaie. Și ea mi-a spus plîngînd tot ce s-a întîmplat. Am încercat să fiu cît mai calm, i-am spus să se liniștească, să se ducă să se culce, că n-a fost decît gluma de prost gust a unui individ fără inimă.

— M-am dus acasă, dar în noaptea aceea n-am mai putut să adorm, spune Maria Aoncioaie. Și azi cînd aud cuvîntul accident tresar speriată.

— După ce a pus receptorul în furcă, maistrul ne-a povestit ce i s-a întîmplat soției lui, zice Ion Ionescu. Ne-am strîns în jurul lui, toți indignați, și am încercat să ghicim cine a fost. Bineînțeles, n-am reușit. Toate s-au terminat cu bine, dar stau și acum și mă gîndesc ce s-ar fi întîmplat cu femeia aceea dacă ar fi fost mai puțin tare, dacă ar fi fost suferindă.

Nu este acesta singurul caz din municipiul Ploiești, în care oameni fără judecată folosesc telefonul pentru a face farse sinistre, unele cu urmări grave. Multe persoane din Ploiești solicită ca postul lor telefonic să fie ferit prin mijloacele existente, sau plătesc taxe suplimentare pentru ca numărul lor să nu figureze în cartea de telefon. Evident, pentru a evita să fie victimele unor asemenea glume. Promitem ca în unul din numerele următoare ale revistei să revenim mai pe larg asupra acestei stări de lucruri.

GEORGE ARION ■

4 219 la intersecție cu 1 487 și prietenul ionel de la telefon 79.58.78.

4 219 și 1 487 sînt numerele unor vehicule aparținînd întreprinderii de transport București. Mai precis numerele unui fost troleibuz de pe traseul 85 și respectiv al unui autobuz 68 rapid.

Marți, 16 septembrie orele 23.30. Troleibuzul 85 turul 25, condus de Scînteie Gheorghe, plecă din stația din spatele Operei Române, cu viteză mare. În intersecție lovește mașina 68 rapid ce mergea cu viteză și ea spre Piața Romană. Zgomot de metal torsionat și de geamuri sparte. Luminile mașinilor se întrerup și totul ia aspectul unor epave. Cîteva clipe de liniște, apoi ușa troleibuzului se deschide și o voce sparge liniștea străzii:

— Salvarea!

Cîteva mașini se opresc. Altele, cu șoferi grăbiți, ocolesc accidentul, strecurîndu-se pe străzile laterale. Cîțiva oameni plini de sînge sînt urcați în mașini și transportați la spitalul de urgență.

Urc în troleibuz. Cîteva genți lăsate pe scaune, cîteva haine aruncate pe jos. O femeie de 47 de ani, Letiția Radu, își caută cu disperare ochelarii. Taxatoarea Maria Cuvale, depășindu-și situația disperată, își culege mărunțișul împrăștiat printre cioburile de sticlă. La lumina brichetei găsesc un buletin de identitate: Nică Stelian născut în 1951. Am recunoscut în fotografia din buletin pe un tînăr care coborîse cu cîteva minute mai înainte din troleibuz. L-am zărit stînd întins pe iarbă. Își scoasese haina, cumpărată cu cîteva zile în urmă, cînd începuse pesemne școala serală, strîngea la piept o sacoșă de plastic cu o reclamă cam ștearsă, lăsînd să se vadă cîteva caiete, cărți și ziare. S-a ridicat puțin, mi-a mulțumit pentru buletin. Tremura.

— Mă dor picioarele și capul. Nu vreau să merg la spital. Lăsați-mă să mă liniștesc puțin. Trebuie să ajung acasă.

Un șofer de taxi amabil s-a apropiat de mine și mi-a spus:

— Sînt aici cu mașina. Trebuie dus neapărat la spitalul de urgență. O fi suferit un șoc.

L-am urcat în taxi și în cîteva clipe sîntem la spitalul de urgență. La intrare, un doctor tînăr.

— Sînteți de la accidentul din Plevnei? Repede, a doua ușă la dreapta. Ce noapte îngrozitoare. Numai de la accidentul ăsta au venit pînă acum vreo opt răniți.

N-am putut să aflu numărul exact al răniților din noaptea aceea, dar am văzut o mașină a salvării umplută «cochii» cu destinația spitalul central pentru intervenții chirurgicale. Am stat mult lîngă Nică Stelian. Îmi încredințase haina și punga de plastic. Aveam să aflu că avea tensiunea mică, vreo cîteva leziuni pe picioare și în continuare spunea că îl doare îngrozitor capul. La urcare în mașina salvării, a strigat și mi-a spus:

— Vă rog dați un telefon la 79 58 78... La Ionel... E prietenul meu... Spuneți-i că nu mă pot duce mîine la serviciu. Vă rog să nu uitați să dați telefon. Vă mulțumesc.

În jurul spitalului de urgență, la ora unu noaptea, cu greu poți să dai un telefon. Cele de vizavi nu funcționează, iar cele de lîngă stadionul Dinamo își făcuseră norma din timpul zilei. Aproape de stația Tunari am găsit un telefon care chiar funcționa la ora aceea și am format numărul. La capătul celălalt, o voce somnoroasă de bărbat între două vîrste își aduce aminte cu greu de un prieten cu numele Nică Stelian. Refuză chiar să-i numească prieten, nu-și aduce aminte de cînd nu l-a mai văzut, cu toate că se cunosc de foarte mult timp. Știe că lucrează la «Inox», nu se arată prea curios de soarta prietenului, și chiar îi scapă cîteva cuvinte nu prea politicoase. Mă asigură că totuși va încerca să comunice celor de la serviciu de accident, și poate, dacă va avea timp, și familiei. Nu crede că se va duce a doua zi la spital, aceasta fiindu-i peste mînă. Îmi închide brusc telefonul.

Simbătă, 20 septembrie, orele 19. Găsesc în bloc-notes telefonul lui Ionel și îmi aduc aminte de Nică Stelian. Consider că e o oră potrivită pentru o convorbire telefonică și formez numărul. La capătul celălalt al firului aceeași voce. După ce mă recomand, cerîndu-mi scuze pentru telefonul din noaptea de marți, îl întreb dacă știe ce face prietenul lui.

— Dar cine sînteți de mă deranjați mereu, ce, îi sînteți prieten? Ce, mă cunoașteți? Nu am avut timp să mă duc la spital și nici la el acasă. Nu știu unde stă. Nu-i cunosc adresa. Undeva lîngă podul Grant. La stradă parcă-i spune Copșa Mică. Du-te matale dacă timpul te dă afară din casă și mai lasă-mă în pace. Am fost plecat din București. Acum m-am întors.

Și telefonul s-a închis brusc.

SORIN POSTOLACHE ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

pe strada lizeanu colț cu ștefan cel mare

E dimineață. Pe Șoseaua Ștefan cel Mare plonjează limuzinele și autobuzele, alunecă tramvaiele. Se circulă în viteză, trotuarele sînt aglomerate de pietoni. Intersecțiile devin periculoase. Și în haosul acesta de tramvaie și mașini contradictorii, brusc în imagine, prin fereastra panoramică a tramvaiului 24, o întîmplare sumbră. Am avut chiar senzația că niște cineaști, urcați pe acoperișul unei clădiri, filmează o secvență dintr-un film polițist cu busculade, lovituri brutale, pumni, picioare, sticle de ulei, de sifon, piase cu pîine, umbrele etc. Un bărbat elegant, scos ca din cutie, bărbierit și tuns proaspăt, cu cravată asortată la costum, se răsucea printre oameni și, din cînd în cînd, izbutea să lovească sadic, ținînd pumnul încleștat, într-o femeie cu un copil în brațe. Pumnul agoniza deasupra mulțimii o clipă, părea că se destinde, că redevine o mînă obișnuită de om care știe să strîngă altă mînă, să mîngîie și să șteargă o lacrimă. Dar se încleștă iar, zbura deasupra capetelor și izbea în copilul scăldat în lacrimi din brațele femeii. Oamenii încercau să-l prindă de mîini, să-l imobilizeze, eventual să-l scuture, să-l trezească la realitate din coșmar, din beție. Bărbatul urla și izbea cu o violență criminală. Ochii lui aveau lăcomia ucigașului dinainte de a întrerupe viața cuiva. Fără să fi fost din cale afară de voinic, dar cu mîini mari, vînjoase, ale căror vene se umflaseră monstruos, bărbatul știa să se desfacă din strînsoarea bărbătească a celorlalți oameni, îi ciocnea unii de alții, îi împiedica, îi lovea cu picioarele, îi mutila în pumni, și era aproape imposibil de calmat. La un moment dat, lovit în față, cu buza sfîșiată, un alt bărbat și-a pierdut controlul și l-a croit pe huligan cu umbrela ca pe un sac de nisip. Nici un efect. Ba, îndrăznețul, s-a ales cu o nouă avalanșă de pumni care l-au aruncat într-o sincopă. Vă imaginați ce panică s-a stîrnit în intersecția din dreptul cinematografului Melodia. Trecătorii alergau spre locul unde se desfășura busculada, revoltați, hotărîți să intervină și să smulgă femeia și copilul din mîinile dezlănțuite ale brutei. Mulți s-au închipuit o clipă eroi modești dar siguri în fața lui, mulți s-au simțit lezați, jigniți, cu demnitatea călcată în picioare doar asistînd la dezlănțuirile animalice ale bărbatului elegant, ieșit în stradă parcă de la o nuntă sau de la o petrecere, duhnind a alcool și înjurînd pestilențial — dacă se poate spune așa. În cîteva minute s-a oprit circulația. Oameni generoși au sărit din autobuze, din tramvaie să pună capăt acestui atentat la viața unui copil, a unei femei, a unor oameni, a noastră a tuturor. Și asta în condițiile în care sînt încă lăsați să circule, în deplină... nesiguranță și în calm dezechilibru, bețivi notorii sau mai puțin notorii, care ar trebui pedepsiți exemplar, conform unei legi recente.

În sfîrșit, reușesc să conving un reprezentant al ordinii publice. În trecere prin intersecție ca orice pieton, să-și părăsească treburile și să intervină.

Bărbatul, care voia moartea copilului și a femeii, nici nu l-a luat în seamă. Ba a mai și apucat să-l bruscheze. Văzînd că se îngroașe gluma, un prieten de-al «descreieratului», cu o sticlă de vin ieftin în mînă, beat și el, dar, oricum, mai treaz decît mașina de pumni de alături, a încercat să-l potolească. A fost constrîns să se retragă în magazinul de încălțăminte. Spre groaza vînzătoarelor care uitaseră, absolut întîmplător, acolo, pe o tejghea, un cuțit. Mușteriul l-a văzut și a încercat să se repeadă spre vitrina de sticlă de unde îl pîndeau figurile acelea revoltate de oameni care participaseră la busculadă, figuri de oameni opriți cîteva minute din drum ca să salveze femeia și copilul.

Dar cine era femeia și cine era copilul? Femeia era mama care-l crescuse pe huligan iar copilul din brațele ei, fetița huliganului. Căci huliganul, deși declara că avea zi liberă, în loc să fi rămas acasă cu copilul în timp ce soția sa se afla la fabrică, o luase de dimineață sau de peste noapte, cine mai știe, cu alcoolul. Și își băuse mințile pînă la nebunie. Fără îndoială avea simptoamele unui descreierat.

«Fugi, domnule, de-aici, e un băiat plinea lui Dumnezeu cînd nu bea. Cum bea, s-antors pe dos. Dar toată lumea îl știe de băiat cumsecade, manierat, binecrescut...» Ei bine, el avea de fapt să-i plătească mamei sale o «poliță, mai veche». Și lovea cu pumnii în fetiță, revoltat pe faptul că a îndrăznit să stea în brațele femeii, că acceptă la vîrsta de un an și cîteva luni, poate doi, să fie îngrijită de propria sa bunică!?

Cine era, în sfîrșit, bruta spilcuită din dimineața zilei de 1 septembrie care pe Șoseaua Ștefan cel Mare, colț cu str. Lizeanu, era gata să-și omoare fetița în bătaie: *Ioan Avram, brancardier la Spitalul Cantacuzino.*

A. DOHOTARU ■

un autovehicul agabaritic luat cu „asalt"!

Drumurile învăluite de întunericul nopții pot ascunde multe capcane, multe surprize neplăcute. Chiar pentru șoferii buni, precauți, conducerea în timpul nopții reprezintă uneori un lucru dificil. Automobiliștilor imprudenți, predispuși să trateze circulația ca o joacă, întunericul le poate însă deveni un inamic extrem de periculos. Dovadă concludentă pentru susținerea afirmației de mai sus o constituie accidentele la care mă voi referi în continuare.

Deplasîndu-se la volanul autoturismului său Dacia 1300 cu viteză excesivă și neatent, Mihail Gavriliă nu se mai poate înscrie într-o curbă și, în apropierea localității Șomcuța Mare, intră în plin în partea din față a autoremorcherului nr. 32-B-347, proprietatea întreprinderii de lucrări hidrotehnice speciale din București, la volanul căruia se află șoferul Gheorghe Covrig. Ca urmare a violenței impactului, șoferul autoturismului și pasagera care ocupa locul din față sînt omoriți pe loc, iar autovehiculul este avariat grav. Acul vitezometrului mașinii este găsit înțepenit în dreptul cifrei 110. În timp ce G.C. coboară repede din mașină cu intenția de a salva ocupanții autoturismului, aude o izbitură puternică, de data aceasta în spatele platformei remorcherului pe care se afla un excavator de 20 tone. Cu prilejul cercetărilor se stabilește că o altă Dacia 1300, condusă neatent de Ioan Odesteanu, intrase în colțul din stînga spate al platformei remorcherului, după ce a lăsat pe asfalt urme ușoare de frînare pe o porțiune de 20 m. Acest al doilea accident, întîmplat la interval de cîteva secunde față de primul, se soldează, de asemenea, cu doi morți, ambii ocupanți ai locurilor din spate. Tiberiu Vargosky moare pe loc, iar Teodor Birle decedează la spital ca urmare a unui stop cardiac. Șoferul și o pasageră sînt internați în stare deosebit de gravă.

O sumă de încălcări grave ale normelor rutiere au cauzat aceste accidente, adevărat «asalt» prin față și prin spate al autovehiculului agabaritic: 1. **Excesul de viteză:** 110 km la oră, cu cît circula M.C., reprezintă depășirea cu 30 km la oră a vitezei maxime admise pentru autoturismele de această capacitate în afara localităților. Și 80 km pe oră reprezenta o viteză mare, chiar dacă deplasarea ar fi avut loc pe timp de zi, ținînd seama de configurația șoselei. 2. **Conducerea în stare de ebrietate:** Dacă buletinele de analiză pentru G.C. și I.O. arată zero, pentru M.G., se indică o îmbibație alcoolică de 1,9 la mie. 3. **Neatenția la volan:** Ambii șoferi care au «asaltat» autovehiculul greu nu au manifestat atenția cuvenită în conducerea mașinilor respective. La aceste trei cauze (care, vă rog să rețineți, provoacă aproape 40 la sută din accidentele din vina șoferilor) s-a mai adăugat actul grav de indisciplină al șoferului Gheorghe Covrig, care se deplasa cu un mijloc de locomoție agabaritic pe timp de noapte în pofida prevederii din autorizația eliberată de Direcția drumurilor din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor care îi interzicea expres acest lucru.

Dacă un asemenea obstacol nu se afla pe drum, primul accident nu s-ar fi soldat probabil cu consecințe atît de grave, iar al doilea nu ar fi avut loc. Iată ce se întîmplă cînd imprudențele se conjugă, iar normele legale sînt ignorate!

Colonel VICTOR BEDA ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

oameni de azi

Ard rugurile viilor la Drăgășani, soarele lui septembrie se scaldă în lumina lor roșiatică, la mijlocul zilei Oltul trece beat pe sub dealurile cu coarnă și razachie, noaptea, sub lună, boabele strugurilor visează mustul care va fierbe curînd, în zori borangicul ceturilor se țese albastru peste urbea lui Gib Mihăescu rămasă din ce în ce mai mult în amintirile pensionarilor și în paginile acestui nefericit care a scris poate cel mai frumos roman de dragoste din literatura română.

Trec rar, prea rar, prin vestitele podgorii, mereu rob al aducerilor aminte și visez mereu o toamnă cînd să mă pierd singur, uitat și de mine, pe culmile prăbușite sub belșugul gorganelor brumate. Mi-a promis întîlnirea cu toamna sub zodia viilor un bărbat față de care interesul meu gazetăresc s-a unit cu o vie și nedisimulată admirație și deși eu iarăși n-am să mă pot ține de cuvînt și toamna se va petrece iarăși fără mine colindînd, cum aș fi vrut, cu pușca, dealurile domoale, măcar această datorie să-mi fac și să însemn despre el cuvenita mărturie a stimei pentru un om de azi în toată puterea cuvîntului.

Orașul de ieri se ridică din praful amintirilor, ceea ce odinioară și încă nu prea demult se potrivea cu paginile triste ale lui Gib Mihăescu, urbe de izbelișteregustoreasca și de judecătorie de ocol cu pricini nesfîrșite pentru mejdini ale sărăciei, azi se înfățișează ambițios ca un autentic șantier al revoluției arhitectonice și al integrării rapide în circuitul civilizației industriale. Despre ce au fost Drăgășanii și despre ce vor fi ei, foarte curînd, vorbește azi cu un farmec pe care nu pot să nu-l invidiez, un om cu o înfățișare de profesor universitar de filozofie, căutîndu-și cuvintele cu o grijă pedantă și construind discursul cu o vocație rară a pătrunderii adevărului, un bărbat înalt și distins, tot timpul al sentimentul că a coborît atunci după o viață de profesorat de elită, de la catedră, pentru tine, hainele stau pe el ca și cînd de cînd lumea a purtat numai fracul, măsura judecății lui te cheamă mereu cu gîndul la ideea de echilibru și pondere savantă, ochii lui se aprind doar atunci cînd îți istorisește cum s-au învins greutățile și prejudecățile, niciodată nu te vei putea îndoi de cumpăna adevărului său, iar el a fost, neam de neamul lui, muncitor, a bătut cu ciocanul și a strîns cu cheia, a răbdat de foame și a mîncat bătaie de la jupîn, a învățat la universitățile vieții de toate zilele pînă nu prea demult cînd a devenit, cu adevărat, student, în pragul unei aniversări cînd alții se gîndesc la pensie. Acest om de astăzi, a cărui biografie, de cîțiva ani buni, se confundă cu biografia de prefaceri a orașului trăind la poalele viilor *împlinește*, nu îndeplinește, voința concetățenilor săi de a le fi primar și, într-o dimineață din mijlocul verii de care ne-am despărțit prea repede, mi-a descris Dragașanii de mîine pornind de la temeliile abia turnate în fier beton ale unei construcții de care el lega, semnificativ, viitorul industrial al așezării ce înceta, astfel, să mai fie numai a nostalgiilor și a melancoliei viticole. Lîngă el, nedespărțit, dar de un temperament absolut contrastant, un ciocot de energie și de încredere pătimașă, contagios în entuziasm și stăpînit de un demon al optimismului contagios, locțiitorul secretarului de partid *Rașoagă*, de douăzeci și cinci de ani activist de partid, amintindu-mi mereu, cînd tinerețea lui mă umilea că vine din U.T.C., «noi așa am rămas, tineri, și pe urmă e și un timp cînd nu ai răgaz să îmbătrînești, cînd dracu să îmbătrînesc, în ziua de azi, și abia acum intinerești Drăgășanii!»

Liță, primarul, îl confirmă meditativ:

— «Nu știu dacă o să avem timpul sau răbdarea să devenim vreodată pensionarii acestui oraș, așa încît sîntem datori să rămînem tineri».

Frumoasă datorie, frumoasă lume, nobilă condiție umană.

DINU SĂRARU ■

cîmpia se grăbește

Nu putem greși despre toamnă, nici măcar cu-o secundă,
strugurii pătrund ca o victorie-n cetate
convinși că istoria va trebui să răspundă
pentru toate rănile pe care omului i le-a făcut pentru eternitate

Sînt supuse la-ncercare toate credințele din brațe omenești,
ieșiți din șiruri guri, în numele grăbitei cîmpii,
văd că spațiul dintre oameni e infinit, nu mai să-l cîntărești,
și că morții au dreptul la viață, la fel ca și cei vii

Poziția lumii, față de noi, e frontală, și pe bună dreptate,
învață-mă, strugure, cum să fiu mai uman, să nu mă-ncovoi
sub greutatea fizică a vieții, care este și-această greutate
a cosiului cu struguri pe care, oameni, pe umeri îl duc către voi

Donăm sînge pentru cîmpie, pentru oraș, pentru idei
și stăm în răsuflarea vieii adînciți pîn-la brîu,
pentru că singura lume a oamenilor, e lumea din ei,
cum nu te scalzi de două ori în apele-aceluiași rîu.

Viață! Tu nu vătămezi pe nimeni? Zilele sînt neatente
cu noi, pînă cînd, deasupra lumii, spinările noastre sînt bolți,
și-am vrea să-nsămînțăm cîmpia cu sentimente
căci roadele astea sînt făcute pentru istorie, și ne justifică pe toți.

M.N. FLORIAN ■

un profesor de matematică, și nu numai atît!

Deși am pornit în viață din comune învecinate și amintirile copilăriei ne sînt în bună măsură populate de același univers — fîntîna cu cumpănă din hotar la care părinții aflați la lucrul cîmpului ne trimiteau cu ulciorul de pe cînd eram de-o șchioapă după apă, în arșița verii, stejarul multisecular din marginea vechiului Codru al Vlăsiei la care îmbuluceam vitele la orele amiezii, aceleași istorii fabuloase ale împrejurimilor de care luasem cunoștință prin același sistem tradițional de inițiere — deci, cu toate că aveam destule motive să păstrăm legătură, cum se zice, pe profesorul Dumitru Costică, de la Liceul teoretic din Slobozia, l-am întîlnit poate mult mai sporadic decît pe unii eroi ai investigațiilor mele publicistice din Maramureș sau Bucovina.

Fiind în trecere zilele trecute prin orașul în plină expansiune industrială, edilitară și spirituală din mijlocul Bărăganului și putînd să fac un popas de cîteva ore aici, m-am gîndit că n-ar fi rău să-i dau un semn. Cum deopotrivă și adresa și telefonul pe care mi le dăduse tot într-o întrevedere fugitivă nu le aveam la îndemînă, m-am gîndit să-mi încerc norocul la serviciul de informații al telefoanelor, cu toate că nici măcar numele străzii pe care locuia nu mi-l mai aminteam. Nu mică mi-a fost mirarea primind de îndată nu numai numărul de telefon, ci și adresa exactă, inclusiv indicațiile necesare pentru a mă descurca într-un oraș în care, chiar dacă ai zăbovit de multe ori pe cînd mai era comună încă, greu mai poți găsi vreun reper. Oficianta de la telefoane a ținut să adauge cu mîndrie, explicîndu-mi astfel cum de este atît de bine informată în legătură cu un oarecare abonat telefonic cu un nume destul de comun, din care cu greu distingi care e numele de familie și care prenumele:

— Cine nu-l cunoaște pe profesorul de *matematică* Dumitru Costică în Slobozia?! Numele disciplinei pe care o predă l-a pronunțat subliniat, vrînd parcă să-mi atragă atenția că reputația sa se datorește unei îndeletniciri dintre cele mai riguroase și mai stimate de către localnici.

Evident, nu numai ca vecini ce ne aflam prin locurile de naștere, dar mai ales ca om pe care-l cunoscusem chiar imediat după debutul de catedră, în urmă cu un deceniu, nu puteam decît să mă simt și eu ușor măgulit, parcă de un succes care ar fi fost al meu. De fapt, fiind mult mai tînăr decît mine, abia aici, la Slobozia, aveam să ne descoperim mai bine descendența dintru același locuri, cu prilejul unei ședințări literare la care fusesem invitat împreună cu încă un confrate acum vreun deceniu. Profesorul, mic de stat cum era, și atît de tînăr, ca-n primii ani de după absolvire, aproape că nu se distingea dintre elevi. Locuia dealtfel, ca mulți dintre aceștia, la un internat improvizat. Entuziasmul nostalgic pentru marii profesori care-i avusese la facultate — Grigore C. Moisil, Miron Nicolescu sau Gh. Mihoc — era, poate, singurul motiv care-l făcea să regrete despărțirea de Capitală, pe care o părăsise pentru această localitate, punct geometric al Bărăganului, care nici măcar nu visa pe atunci să ajungă reședință de județ și unul din orașele cu cea mai rapidă dezvoltare. Evoluția acestei localități, o vreme centru de raion după vechea împărțire administrativă, nu fusese prea spectaculoasă chiar în comparație cu perioada în care la numele său «Enciclopedia României» din 1938 consemna: 5 821 locuitori, trei fabrici de luminări, două mori, un «depozit de armăsari» al statului, gimnaziul «Sf. Gheorghe», două școli primare.

Cartea de vizită a Sloboziei de azi reține, fie și selectiv, cîteva date impresionante, care definesc amploarea dezvoltării sale, îndeosebi în acest cincinal: 21 630 locuitori, mai multe întreprinderi industriale — între care Combinatul de îngrășăminte chimice, Filatura de bumbac, Întreprinderea de industrializarea laptelui, Fabrica de ulei — un spital cu 600 de locuri, o casă de cultură ultramodernă, trei licee — teoretic, pedagogic, industrial — mai multe școli generale, 30 000 apartamente nou construite la care se adaugă în acest an peste 1 000, un hotel cu șapte niveluri etc.

Deși deloc expansiv, gata să se destăinuie la primul schimb de cuvinte, n-am putut să nu remarc încă de la acea întîlnire o mare ambiție, mai bine-zis o tenacitate demnă, la profesorul nou nu numai în meserie, ci și în această localitate cu care nu avusese comun înainte decît orizontul nesfîrșit al aceleiași cîmpii străjuite de străvechiul Codru al Vlăsiei, la poalele căruia se născuse, într-o comună pe atunci cu nume de tristă faimă, Moara Săracă, și într-o familie care nu făcea decît să întărească un asemenea toponimic astăzi preschimbat în Moara Vlăsiei. Dincolo de activitatea la catedră, profesorul se zbătea să invite, la întîlnirile cu elevii și tinerii din Slobozia, prestigioși oameni de cultură, printre care, bineînțeles, și pe foștii săi profesori.

Aflu acum, cînd profesorul Dumitru Costică e un nume de rezonanță în acest oraș, fiind stimat unanim pentru știința lui de matematică și capacitatea de a o transmite cu măiestrie, ca și pentru activitatea și ținuta morală exemplare de comunist — virtuți care i-au și determinat pe tovarășii săi să-l aleagă în fruntea organizației de partid din liceu — că din rîndurile foștilor săi elevi, chiar de la primele promoții, s-au și afirmat deja intrînd în facultăți, sub zodia tutelară a matematicii, un număr însemnat de specialiști: profesori, electroniști, automaticieni, economiști etc. Dar — semnificativ lucru — și un foarte talentat poet, ale cărui prime «ecuații» lirice avea să le dezlege în anii liceului tînărul profesor de matematică. E vorba de Mircea Dinescu. Dealtfel, cine are prilejul să arunce o privire în biblioteca profesorului Costică, din apartamentul nou ce i s-a dat ca oricărui specialist care și-a făcut un ideal de-o viață din slujirea oamenilor din această vatră fierbinte de civilizație nouă, nu poate să nu remarce alături de enigmaticele tratate de matematică sau voluminoasele monografii din domeniul biologiei — disciplina pe care o predă soția sa — o bogată selecție de opere literare, filozofice, științifice, albume de artă. Cum, de asemenea, armonia în care trăiesc tinerii profesori și în care își cresc copilul, de pe acum școlar, nu este un simplu complement, ca să folosim o expresie în accepțiunea ei matematică, la unghiul atît de luminos din care profesorul este privit în orașul său de adopțiune.

Rememorînd acum, în fața paginii, drumul ascendent parcurs în numai un deceniu și ceva de vrednicul profesor, nu o dată cu prețul unor renunțări și sacrificii la care n-ar fi fost constrîns dacă dădea curs unor solicitări avantajoase datorate solidei sale profesionalități, mă gîndesc cu minunate și fundamentale adevăruri sînt cuvintele pe care le adresa recent tinerilor tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndemnîndu-i să intre în viață și în profesie pe poarta principală:

„Știu, dragi prieteni, că drumul acesta nu este ușor, că el cere eforturi, chiar sacrificii. Dar nu există satisfacție mai mare pentru un tînăr decît aceea de a ști că este stăpîn pe tot ce a creat mai bun civilizația națională și universală, că poate privi demn, atît la colegii lui, la tînăra generație, cît și la înaintașii săi spunînd: «Da, m-am pregătit; am făcut totul ca să folosesc condițiile create de partid, de stat și sînt gata, în orice moment, la orice loc de muncă să-mi servesc patria, poporul, partidul!»"

Oare, chiar în cea mai intimă modestie a sa, nu e îndreptățit tînărul profesor să-și rostească această profesiune de credință?

NICULAE STOIAN ■

să trăiesc liberă între ziduri

Maria Cosma nu este autoarea vreunui extraordinar fapt de viață. Dar poate că viața ei conține totuși un asemenea element, pentru că viața ei s-a început și s-a petrecut și încă se mai petrece (fără să fie asta o metaforă) între zidurile bătrînului castel din Hunedoara.

Îmi spune că tatăl său a fost un om norocos pentru că l-ar fi avut coleg de școală primară pe viitorul mare doctor Iuliu Hațieganu. Amîndoi erau din Dîrja, o comună de lîngă Cluj. Atunci, în tinerețea lor, doctorul Hațieganu l-a ajutat pe Vasile Cosma să devină îngrijitorul castelului din Hunedoara. Ak personal nu mai era, așa că el, Vasile Cosma și soția sa, doi oameni simpli, cu numai o brumă de carte, trebuiau să le facă pe toate. Țărani fiind, le era la îndemînă să aibă grijă de fînețele și grădinile părăginite din jurul castelului, să țină castelul curat ca un ou, să-l păzească zi și noapte, dar să învețe istoria și legendele și stilurile arhitectonice și o sumedenie de alte lucruri pe care să le poată spune tuturor vizitatorilor, asta era o treabă ceva mai complicată. Dar Vasile Cosma nu se sperie, cum nu se sperie nici de faptul că nu va primi nici un fel de leafă. În orice caz, mare trebuie că le-a fost mirarea, poate că și spaima, cînd, din țărani-țărani, s-au văzut, peste noapte, singurii locatari ai singuraticului castel, pentru că, trebuie spus, li s-a dat voie să locuiască în chiar incinta lui.

— Așa s-au «instăpînit» părinții mei peste castel. Peste 16 ani aveam să mă nasc și eu. Adică prin 1930, deși asta n-ar trebui să o spun chiar așa, public, să o știe toată lumea. În afară de mine s-au mai născut aici trei băieți și încă o fată, frații mei. Doi dintre aceștia, deveniți ingineri, sînt plecați, unul la Reșița și altul la Timișoara, unul a rămas aici, e pensionar, cum voi fi și eu nu peste multă vreme, iar sora a devenit soacră, dar a rămas tot aici, pentru că fata ei, adică nepoata mea, a plecat cu soțul ei, inginerul Gheorghe Rădulescu, la Slatina. Cu adevărat însă, aici în castel, să trăiesc liberă între ziduri, am rămas numai eu. Am continuat munca și ocupația tatălui meu, transformîn-d-o în meserie, pentru că, între timp, am terminat Facultatea de istorie la Cluj. Propriu-zis castelul, în care m-am născut și am copilărit și în care, de cînd mă știu, muncesc, l-am părăsit acum șapte-opt ani, cînd m-am mutat într-un apartament din Orașul Nou. Spuneam că am terminat o facultate de istorie și filologie, la Cluj. Da, dar, cum să spun, istoria castelului, așa cum o doresc vizitatorii, mai puțin științific, cu legende și povești și amănunte de tot felul, o știam de pe la cinci-șase ani, de cînd, reușind să-l pronunț pe r, tata m-a făcut ajutorul lui direct. Eram teribil de mîndră că eu, un copil numai, conduceam grupurile de vizitatori și le spuneam tot ceea ce îl auzisem eu pe tata că spune despre fiecare colț al castelului. Nu aveam nici un fel de reținere, spuneam tot ce știam. Cînd m-am făcut mai mare, vreau să spun, așa, spre adolescență, vorbeam foarte puțin și-i lăsam pe oameni să creadă că trebuie să existe cîteva mari taine pe care eu nu le știam. Adevărul este că le știam, dar eram sfioasă și nu-mi venea să vorbesc despre domnițe, și cavaleri, și aventuri de dragoste, și așa mai departe. Grupurile pe care le-am îndrăgit cel mai mult au fost și sînt grupurile de copii și de bătrîni, sau grupurile de istorici, dar asta ceva mai tîrziu, cînd devenisem și eu o studioasă. În fine, ca să pun oarecum punct, cred că de atunci, de pe cînd eram copii, și pînă azi, cînd mîine-poimîine mă pensionez, cred că am spus chiar și de un milion de ori legenda familiei Corvineștilor, a corbului cu inel în cioc, a fîntînii săpate în piatră, legenda Barbarei Bălașa, legendele lanculul de Hunedoara și ale fiului său, Matei.

Cum s-ar spune, viața Mariei Cosma n-a fost decît repetarea aceleași și aceleași cuvinte, chiar și de 10 000 de ori pe an, cifra medie a vizitatorilor veniți în grupuri fiind de 130 000 pe an. Am întrebat-o cum arăta castelul atunci, pe vremea copilăriei sale. A tăcut. S-a gîndit mult. A vrut să știe dacă am întrebat-o despre castelul văzut de ochii ei, castelul acela de suflet și de gînduri, legendele și zidurile acelea care alcătuiau universul copilăriei ei, sau despre castelul propriu-zis. Nu m-am gîndit că Maria Cosma va nuanța. Eu credeam că întrebasem așa, simplu, și numai în legătură cu aspectul exterior și interior al castelului, ca arhitectură, și nicidecum din acel punct de vedere, al vieții trăite între aceste ziduri.

— Ținînd cont că ultima mare restaurare a avut loc pe la începutul acestui secol și că de atunci au avut loc foarte puține modificări, castelul arată și astăzi cam cum arăta pe timpul marelui său stăpîn, Iancu de Hunedoara. Cel puțin exteriorul este exact același. În interior au mai apărut cîteva adăugiri, dar complet neesențiale. Pentru că pînă mai acum doi ani, cînd a început să se încropească ideea și profilul unui muzeu, care la ora actuală se poate numi chiar muzeu, deci pentru că într-o perioadă destul de lungă castelul n-a avut nici un fel de obiecte sau mobilier, aș spune că trebuie să remarcăm o schimbare care se datorește în mare măsură inițiativei energice și susținute a actualului director, profesorul Ioachim Lazăr, cu care eu la început nu m-am înțeles, ba chiar încă mă mai cert cu el, că se poartă, cred eu, prea aspru cu unii dintre noi, dar care este, mi-am dat seama de asta, un om bun și hotărît să ducă pînă la capăt ideea unui muzeu al Corvineștilor, al meleagurilor hunedorene, al folclorului și meșteșugului din Țara Pădurenilor, ținut din care se trăgea însuși Iancu. Deci, castelul nu mai arată cum arăta, adică s-a îmbogățit, este mai interesant și o nouă vizită la castel înseamnă a te întîlni cu o altă față a sa, necunoscută pînă acum.

Cît despre castelul său personal, acela al gîndurilor și sentimentelor ei, îmi spune că nu s-a schimbat deloc, aceeași liniște o resimte în Sala Dietei, aceeași taină de neînțeles în Bastionul Pustiu, cel mai vechi și mai modificat loc al castelului, o adevărată carte de arhitectură, același vuiet în preajma celui mai frumos și mai singuratic turn, Turnul Neboisa, aceeași pace cînd lumina de amiază cuprinde curtea largă și pavată cu vechi pietre rotunde, parcă spălate de apele unui rîu. Același sentiment de somptuos și măreț în Sala Cavalerilor, aceeași neliniște în chilia zidirului de viu călugăr (pentru că ar fi fost descoperit ca spion al iezuiților) Capestrano. Toate sînt aceleași, chiar și stolurile de porumbei care au luat în stăpînire podurile înaltelor turnuri. Nou este un vînturel, un fel de vulturaș venit tocmai de prin Indii (așa i-a spus un specialist într-ale ornitologiei), stabilit sub streașina Neboisei, unde își crește puii veșnic flămînzi și foarte scandaloși, apoi pleacă și revine de-abia primăvara, cînd alți pui, înfometați de viață, țipă lacomi dintr-un turn aproape mort, pentru că Turnul Neboisa este, datorită scării putrezite, încuiat cu un lacăt mare cît toate zilele. La fel de nou (pentru că a terminat facultatea de istorie?) este și sentimentul tot mai acut de-a poposi ceva mai îndelung prin preajma unor încîlcite tuneluri sau catacombe despre care se spune că ar fi construite încă din timpurile cînd o garnizoană de soldați romani se stabilise aici, pe acest vîrf de colină care domină întreaga Hunedoară de acum, Hunedoară pe care, din Bastionul Buzduganului (turnul cu cavaler în vîrf) a urmărit-o în toată uriașa ei creștere.

VICTOR NIȚĂ ■

flacăra sport

CLASAMENTUL LA ZI

1. A.S.A.	6	4	1	1	14— 6	9
2. Univ. Craiova	6	3	2	1	10— 4	8
3. F.C. Argeș	6	2	3	1	8— 5	7
4. S. C. Bacău	6	3	1	2	8— 6	7
5. Sportul studențesc	6	3	1	2	7— 6	7
6—7. Steaua	6	2	3	1	7— 6	7
6—7. F. C. Olimpia S. M.	6	2	3	1	7— 6	7
8. F.C.M. Reșița	6	3	1	2	9— 9	7
9. Dinamo	6	3	0	3	11— 8	6
10. Rapid	6	2	2	2	5— 5	6
11. Politehnica Iași	6	3	0	3	9—11	6
12. C.F.R. Cluj-Napoca	6	2	1	3	6— 9	5
13. F. C. Bihor Oradea	6	2	1	3	6—10	5
14. Jiul Petroșani	6	2	1	3	7—13	5
15. «U» Cluj-Napoca	6	2	0	4	10— 8	4
16. U.T.A.	6	2	0	4	8— 9	4
17. F. C. Constanța	6	2	0	4	7— 9	4
18. «Poli» Timișoara	6	1	2	3	5—14	4

fotbalul îl fac fotbaliștii

Pornind de la adevărul elementar, uitat uneori, că orice s-ar spune, oricît și orice s-ar argumenta, fotbalul îl fac jucătorii, să ne întoarcem de la efect la cauză, de la calitatea generală a fotbalului practicat pe stadioanele noastre la calitatea fotbalului jucat de fotbaliștii primului nostru campionat divizionar.

Cum au evoluat în această toamnă jucătorii activînd în Divizia A? Iată media notelor acordate de redactorii revistei noastre prezenți la partidele primelor șase etape:

1) A.S.A. TG. MUREȘ: Nagel 8 — Gligore 8, Pintea 7, Ispir 8, Onuțan 7 — Varodi 8, Bölöni 9, Pislaru 8 — Fazekas 10, Mureșan 6, Hajnal 8.

2) UNIVERSITATEA CRAIOVA: Purcaru 8 — Purima 7, Boc 8, Deselnicu 7, Berneanu 7 — Strîmbeanu 8, Ciupitu 7 (Ștefănescu 7) — Cămătaru 7, Nedelcu II 8, Oblemenco 8, Marcu 9.

3) F.C. ARGEȘ: Ariciu 7 — Moisescu 8, Dumitrescu 7, Cîrstea 6, Ivan 7 — Toma 7, Iovănescu 7, Dobrin 10 — D. Popescu 7, Radu II 8, Jercan 7.

4) S.C. BACĂU: Coman 8 — Lunca 7, Catargiu 8, Volmer 7, Margasoiu 6 — Sinăuceanu 6, Cîrpuci 7 (Aelenei 7), Soșu 6 — Chitaru 7, Pană 8, Bălută 8.

5) SPORTUL STUDENȚESC: Suciu (fără notă, pentru abdicarea de la fair-play în meciul cu «U» Craiova, în ultimul minut de joc, la faza mistificării unui gol văzut de 10 milioane de oameni) — Tănăsescu 7, Cazan 6, Ciugarin 6, Manea 7 — Rădulescu 8, Chihaia 7, Kassai 7 — Grosu 7, M. Sandu 9, Marica 6.

6) STEAUA: Moraru 8 — Anghelini 6, Agiu 8, Vigu 8, Zahiu 5 — Stoica 7, Dumitru 6, Iordănescu 6 — Troi 5, Năstase 5, Zamfir 8.

7) F.C. OLIMPIA SATU MARE: Puszta 7 — Filip 6, Bereș 6, Knoblau 7, Bocșa 7 — Popescu 8, Keizer 8, Both 7 — Mureșan 7, Hațeganu 6, Helvei 5.

8) F.C.M. REȘIȚA: Constantin 6 — Pigulea 6, Ologeanu 6, Hergane 7, Filipescu 8 — Gabel 7, Munteanu 7. Căprioru 6 — Atodiresei 7, Bojin 8, Florea 7.

9) DINAMO: Constantinescu 7 — Cheran 7, G. Sandu 7, Sătmăreanu II 7, Lucuță 5 — Dinu 6, Custov 6, D. Georgescu 6 — R. Nunweiller 7, Dumitrache 7, Lucescu 8.

10) RAPID: Ioniță 8 — Pop 7, Grigoraș 7, Fl. Marin 8, Iordan 5 — Angelescu 7 (Rișniță 6), M. Stelian 6, Savu 6 — Leșeanu 5, Neagu 6, Manea 7.

11) POLITEHNICA IAȘI: Costaș 6 — Anton 6, Unchiaș 6, Dinu 6, Ciocîrlan 6 — Romilă II 8, Ciobanu 7 Simionaș 7 — D. Ionescu 7, Nemțeanu 6, Costea 7.

12) C.F.R. CLUJ-NAPOCA: Moldovan 7 — Lupu 6, Ciocan 8, Vișan 7, Roman 6 — Bilă 6, Szőke 7, Boca 6 — Gostilean 7, Adam 6, Moga 6.

13) F.C. BIHOR: Albu 5 — P. Nicolae 5, E. Naghi 6, Sătmăreanu I 7, Popovici 7 — A. Naghi 7, Naom 7, Ghergheli 6 — Suciu 6, Florescu 5, Georgescu 5.

14) JIUL PETROȘANI: Homan 7 — Nițu 5, Stoica 5, Stocker 6, Leca 5 — G. Stan 5, Multescu 6, Moldovan 9 — Covaci 5, Roznai 7, Stoichiță 5.

15) «U» CLUJ-NAPOCA: Lăzăreanu 5 — Poratchi 7, Pexa 7, Vasiliu 6, Ciocan 6 — Anca 6, Bichescu 5, Cîmpeanu II 7 — Coca 6, Vaczi 7, Batacliu 8.

16) U.T.A.: Iorgulescu 7 — Birău 5, Kukla 5, Pojoni 7, Schepp 5 — Domide 7, Broșovschi 7, Bedea 7 — Axente 8, Colnic 6, Sima 6.

17) F.C. CONSTANȚA: Ștefănescu 5 — Mustafa 5, Antonescu 7, Doboș 5, Nistor 5 — Constantinescu 6, M. Popescu 5 — Sălceanu 6, Peniu 6, Mărculescu 7, Turcu 5.

18) POLITEHNICA TIMIȘOARA: Jivan 5 — Mioc 5, Păltinișan 5, Arnăut 5, Maier 5 — Cringașu 6, Dembrovschi 7, Giuchici 6 — Anghel 5, Istrătescu 5, Petrescu 6.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ

fotbalul în divizia b

■ PLOIEȘTI. Avînd în componență patru foști jucători ai echipei Steaua București (N. Ionescu, Pantea, Fl. Dumitrescu și mai tînărul Greaca), F.C. Petrolul a izbutit de data aceasta un joc mai aproape de așteptările spectatorilor săi, învingînd la limită Metalul din Plopeni. Unicul gol al partidei a fost marcat de jucătorul Florea, care a jucat pînă în campionatul trecut la Metalul Plopeni! Aspiranțiile de promovare ale petroliștilor sînt însă încă departe de a fi confirmate prin joc și rezultate. **(M. Alexandrescu)** ■ GALAȚI. Echipa gălățeană se profilează de pe acum în principala pretendentă la promovarea în prima divizie, pînă acum nelăsînd adversarelor nici un punct. ■ Este un team sobru, omogen, și are o excelentă pregătire fizică. ■ Linia de mijloc n-ar face de rușine nici o echipă de A, avînd în cei trei «ași» (Burcea, Balaban, Bezman) atît creatori (Balaban), cît și realizatori (Burcea — un gol, Bezman — două goluri). ■ Scorul a rămas 3-0, pentru că s-a ratat mult, și pentru că poarta Victoriei a fost apărată de talentatul Șerbănoiu, cel din finala de cupă Chimia Rm. Vîlcea-Constructorul Galați (actuala Victoria!!). **(Ion Predoșanu).** ■ BUCUREȘTI. 10 000 de iubitori ai fotbalului au luat duminică dimineață drumul stadionului Dinamo, pentru a asista la cuplajul echipelor bucureștene din divizia B. «Deschiderea» au semnat-o echipele Voința și Metalul, care însă au terminat așa cum au început, cu 0-0 pe tabela de marcaj, în urma unui joc foarte slab din toate punctele de vedere. La centru, arbitrul Petriceanu (elogiat de către presa elenă după meciul P.A.O.K.-C.F. Barcelona) ne-a făcut să regretăm faptul de a nu-l fi văzut la Salonic, unde probabil că a condus fără greșeală, lucru care însă nu s-a mai repetat la meciul dintre echipa Cooperației meșteșugărești și aceea a Uzinei Republica. La fel de adevărat este însă și că cei doi tușieri (în special Max. Popescu) mai mult l-au încurcat. Demne de o soarcă mai bună mi s-au părut a fi numai jucătorii Sebe, Mihalache, Moraru și oarecum Georgescu (care se apropie vertiginos de frumoasa vîrstă de 40 de ani?!) de la Metalul și doar fostul fundaș Jurcă, acum de fapt cel mai periculos atacant al echipei, de la Voința. ■ În «vedetă» s-au înscris Progresul și Autobuzul, adică ocupantele locurilor 1 și 2 pînă la meciul respectiv în seria a doua. Cu 2-0 în numai 15 minute și 3-0 pînă la pauză, meciul a scăzut imens în interes, publicul a început să se plictisească de pe urma lipsei totale de acțiune, de dramatism, de necunoscute dacă vreți — lucruri care fac în cele din urmă sarea și piperul oricărui meci de fotbal. Autobuzul a reușit de-a lungul partidei o serie de atacuri bine concepute, periculoase, dar în general mingea a stat prea puțin pe la jucătorii săi, somul în plus al Progresului făcîndu-se vizibil în toate fazele jocului. Echipa din strada dr. Staicovici practică la ora actuală un joc bazat pe o tactică proprie, într-un sistem cifrat 1-3-3-4, adică portar-trei fundași-trei mijlocași-patru atacanți!! **«De cu ne-am apăra cu patru oameni** (ca majoritatea echipelor astăzi — n.n.), spunea acum cîtăva vreme antrenorul Mateianu, **cînd, de fapt, adversarii atacă de obicei în trei, rareori în patru»...** Cheia acestei tactici o deține jucătorul Dumitru Ștefan, fundaș central în «schemă», dar de fapt al treilea mijlocaș, care urcă și coboară mereu în funcție de fazele jocului, pendulînd practic între cele două careuri. El este omul în plus, cel care face legătura atît de bine între pasele fiecărei acțiuni ofensive. Progresul mai are încă alți jucători excelenți (Badea, Dragu, I. Sandu, Tevi, Apostol, chiar juniorul Turbatu), dar a doua «cheie» a succeselor echipei lui Viorel Mateianu se numește... Dumitriu II, jucătorul capabil, la cei aproape 33 de ani ai săi, să dea culoare și precizie jocului de atac, punîndu-și adeseori mai tinerii coechipieri în situații excelente. Se pare, totuși, așa cum spuneau oamenii mai apropiați de echipă, că Progresul n-a făcut împotriva Autobuzului (scor, totuși, 5-0!) unul dintre meciurile sale cele mai bune. În prima parte a reprizei a doua jocul a lîncezit, se apropia chiar de nivelul unei partide din... prima divizie, jucătorii Autobuzului fiind chiar lipsiți de șansă de cîteva ori în fața golului. Spre final, Progresul a mai apăsat de două ori pe accelerator, marcînd de fiecare dată, în fața unei apărări, e drept, extrem de slabe. **(Dumitru Graur)** ■ BRAȘOV. Derbyul local între fosta divizionară A Steagul roșu și Tractorul s-a încheiat la egalitate 2-2, deși «tegarii», impulsionați mereu de căpitanul de echipă Pescaru, au condus de fiecare dată pe tabela de marcaj. Contraatacurile Tractorului — în chiar pînă dominare a «tegarilor», care au și ratat nepermis majorarea scorului — au adus de fiecare dată egalarea, prin golurile semnate de Gheorghe. Este a doua oară în actualul campionat (în numai 5 etape) cînd Steagul roșu se vede egalat, pe teren propriu, în chiar ultimul minut de joc, scăpînd, cum se spune, printre degete o victorie ca și asigurată! La meciul cu Tractorul însă, ultimul gol primit reprezintă și contribuția portarului Szalad, care a scăpat copilărește balonul din mînă! Amintim conducătorilor clubului Steagul roșu că un anume Adamache apără cu destul succes încă poarta echipei Metrom, transferat fiind chiar în această vară de la... Steagul roșu. **(Gh. Apostol)** ■ BAIA MARE. O nouă victorie la scor a clubului de fotbal din localitate, 3-0 cu Minerul Moldova Nouă — care face ca seria victoriilor consecutive să se ridice la cinci! E de remarcat mai ales compartimentul defensiv al bămărenilor, care nu a primit nici un gol timp de 450 de minute! Deocamdată, F.C. Baia Mare se plimbă în pas de voie în seria a treia a diviziei secunde, fiind știință oarecum doar de echipa Corvinul Hunedoara și, mai la distanță, de F.C. Șoimii din Sibiu. Startul echipei antrenate de profesorul Victor Stănculescu este — alături de cel reușit de formația gălățeană — printre cele mai bune din ultimii ani în fotbalul nostru. Nu-i mai puțin adevărat că pînă la sfîrșitul actualului campionat mai sînt încă 29 de etape de disputat. Un prim examen mai dificil pentru echipa bămăreană îl constituie probabil chiar etapa care urmează, cînd F.C.-ul din Baia Mare va juca la Arad, contra Rapidului «mic», cum îi zic localnicii (cel «mare» rămîne totuși cel din București...). Așa, cu condiția ca meciul să se joace, să se dispute — să nu fie numai de comis un simplu act de prezență, cu învingătorul dinainte stabilit... **(C. Anton)** ■ MEDIAȘ. Departe de a fi un derby județean, meciul Gaz Metan Mediaș-Șoimii Sibiu a scos încă din primele minute scîntei, de puteu să sară Mediașul în aer dacă se găsea vreo țeavă cu gaz deschisă. O animozitate inexplicabilă împotriva fotbaliștilor din Sibiu îi domină pe mulți spectatori și pe fotbaliștii din Mediaș. La Gaz Metan activează jucători talentați ca Zotincă, Moraru, Jiga. Cu toate acestea, echipa este rudimentară și pare stăpînită de un complex ciudat. F.C. Șoimii a jucat foarte bine în prima repriză cînd, în ciuda terenului asemănător mai mult cu o pășune comunală decît cu o arenă de fotbal, sibienii au realizat faze de fotbal adevărat, fundașul central Mihăilă jucînd excepțional din nou, ceea ce ne face să atragem atenția asupra lui și dirijorilor loturilor reprezentative. Bine a jucat din nou David, iar Turlea, un talent autentic și un băiat muncitor, a marcat un gol de toată frumusețea. Mai slabă este înaintarea echipei Șoimii, în care ispășește cine știe ce păcate un anume Trandafilon, în stare să trezească mila, de nu ar fi în realitate foarte obraznic și pretențios. Mai slab ca de obicei, fanion Lazăr, mai vioi fundașii Virlan și Soarcă. De asemeni buni, juniorii Bordi de la Mediaș și Popa de la Șoimii. Arbitrajul cîrgumureșanului Ion Rus ar merita nota 4, dacă nu s-ar întîmpla să mărite nota 2. E curios cum un arbitru experimentat în toate privințele poate să strice un meci în felul cum a făcut-o Rus. Este drept că la asta și-a dat un important aport arbitrul de tușă Barna, domiciliat la Tîrnăveni — 20 km de orașul Mediaș — și animat de sentimente bune față de gazde. Însă dacă tot trebuiau niște oameni milogi, de ce nu au fost luați direct din Mediaș? **(D. Tudor)**

lovitură liberă

● Într-un semianonimat întristător, dar nelipsit de explicații, au început, s-au desfășurat și s-au încheiat campionatele naționale de tenis. A cîștigat, fără mari eforturi, Toma Ovici; a cîștigat și Virginia Ruzici, ceva mai greu, în fața puternicei sale rivale, Mariana Simionescu. Și totuși, acestor campionate le-a lipsit un element esențial: publicul. Au fost zile cînd jucătorii erau mai mulți ca spectatorii ● 5 minute stupefiante pe micul ecran! Am văzut duminică seara cu ochii noștri (mersi T.V.!) dărîmarea mitului Ajax, echipa considerată pînă nu demult o adevărată «uzină fotbalistică». Autorul dezastrului, suedezul Edstrom, jucător la P.S.V. Eindhoven, atacant care a înscris celebrului team din Amsterdam nu mai puțin de 5 goluri (scor: 6-2) cu dezinvoltura unui patinator artistic ● Un tradițional derby Rapid-Dinamo, petrecut de data aceasta în apă, la Cluj-Napoca, în campionatul de polo, a luat sfîrșit cu o severă victorie a rapidiștilor (scor 6-3) ● Judecînd după rezultatele ce leînregistrează, rugbyul ni se pare sportul românesc cu cele mai spectaculoase progrese din ultima vreme. Victorios în campionatul european, autor al unui remarcabil turneu în țara vestitilor all-blacks, rugbyul nostru bate insistent la poarta turneului celor 5 națiuni, care are mari șanse să ajungă al celor... 6 națiuni. ● Din transmisia de la Salonic am înțeles că Dumitru a jucat din nou foarte bine — așa cum obișnuiește la echipa reprezentativă și cum nu prea obișnuiește la echipa sa de club — marcînd și un gol splendid. ● Am mai înțeles că apărarea noastră a evoluat bine și a dus greul jocului. ● Ne-au lipsit numai 8 minute pentru a obține victoria, dar ne-a lipsit și un adevărat vîrf de atac, în stare să marcheze goluri, un Sandu Mircea de exemplu.

MARIUS POPESCU ■

Reamintim cititorilor noștri că răspunsurile la ancheta Flăcării:

«CINE CREDEȚI CĂ ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ULTIMILOR 10 ANI?»

se primesc la redacție pînă în ziua de 1 decembrie 1975.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 75

e bine să fie în casă

Cînd mi-am exprimat nedumerirea față de beția aprovizionării de care fusese cuprins, mi-a dat un răspuns foarte limpede.

— E bine să fie în casă.

Cînd l-am întrebat de ce are nevoie de două frigidere, am fost admonestat cu același spirit de prevedere.

— E bine să fie în casă.

Cu cît are mai mult, cu atît se simte mai strîmtorat, mai nedreptățit și mai îngrijorat. Obsesia lui nu este strictul necesar, ci numai surplusul, numai rezervele. Ceea ce are într-un singur exemplar îi inspiră panică, dacă se strică un televizor nu trebuie să aibă altul? Dacă se uzează o mașină, nu trebuie să aibă alta, de rezervă?

Grija pentru ziua de mîine și disprețul față de ziua de astăzi se manifestă și pe plan sufletesc. O singură iubire nu îi e suficientă; dacă, să zicem, Stela îl părăsește, nu trebuie să aibă prompt în apropiere o altă femeie care să-l aprecieze și să-l îmbrățișeze? Dacă un prieten vechi n-o să mai fie bine văzut, nu trebuie să se îngrijească de altul care are toate perspectivele?...

Obișnuit să se ocupe numai de surplus, de rezerve, se ghiftuiește rămînînd flămînd. Obsedat de viitor, lasă prezentul în paragină. N-are nevoie decît de ceea ce îi prisosește. Strictul necesar a ajuns să nu-l mai intereseze. să socoată tot ce nu e în dublu exemplar ca pe o prevestire rea, ca pe o insultă personală. «Surplusul» îi dă sentimentul că s-a realizat, că e un individ ieșit din comun. Nici o nenorocire nu-l poate lua prin surprindere, cînd o femeie îl trădează, are întotdeauna în rezervă una credincioasă, cînd un frigider i se strică, are la dispoziție altul care merge perfect. Și uite așa își duce viața, răstignit între obiecte de uz casnic în dublu exemplar.

TEODOR MAZILU ■

pluta meduzei

— Apă, apă, apă!... Omul era atît de însetat, încît ar fi putut servi drept model și lui Géricault, pentru unul din naufragiații de pe celebra sa «*Plută a Meduzei*». Da, cald, soare, autobuz, duminică, alune, meci pierdut de echipa favorită etc... deci... apă. apă.

— Puțină apă. Un pahar!

— Aveți cumva *litiază biliară?*

— Nu, dar mi-e sete!...

— Dar *sindrom dispeptic hipertonic?*

— Nu... nu știu! Apă!

— Faceți radiografie! Poate aveți și ceva *sechele după o hepatită!*

— Gălbenare adică? N-am avut. Un pahar de apă!

— Dar *boala ulceroasă!*

— Ferească sfîntul!

— Atunci, zadarnic! Ce vreți să faceți cu apa?

— Dacă se poate, știți, eu nu sînt băutor, dar într-o zi de repaos, un sfert de Odobești cu...

— *Gută*, nimic? *Stări de graviditate*... Scuzați, nu e cazul, tovarășe... Atunci o *stare precirotică?* Ați fost la doctor?

— Mă duceți, după ce o să leșin de sete... Sirop aveți?... Sirop cu apă...

— Vorbiți cam răgușit. Poate aveți *o traheobronșită!*...

— Apă , strigă omul și devenea tot mai mult asemeni unui naufragiat de pe pluta Meduzei. Apă ...

— Răbdare... Deci *diskinezie* n-ai, nici *diabet zaharat*, nici *pancreatită!*...

— Nu, nici *obezitate*. nici *psihoză maniacodepresivă!*

— Atunci... nu ne mai țineți de vorbă! Stă lumea la coadă! Omul scoate un strigăt disperat: «am turbare... M-a apucat turbarea care e o *boală infecto contagioasă virotică acută*. Ați auzit de Pasteur? Atunci dați-mi un pahar cu apă minerală să mă răcoresc.

— Toți nebunii vin la apă minerală, oftă vînzătorul. L-am întrebat frumos ce boală are pentru apele minerale pe care le avem din belșug. Căciulata, Malnaș, Slănic și mai ales Hebe. Asta e cea mai mirositoare, dar avea pe vremuri și o poezie, reclama «dacă bei din apa Hebe, te faci tînăr ca un bebe»... Să spule omul boala, și îl servim... Dar omul leșinase și, pe spate, făcea pluta visînd izvoarele Borsecului șerpuind printre pietre și ierburi...

ALECU POPOVICI ■

Fotografie de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

condica de sugestii și reclamații (III)

În seara zilei de 19 noiembrie 1972 am comandat la restaurantul TITANIC următoarele alimente pentru a le servi imediat: 4 porții de ficat în sînge, 4 porții de creier și 18 mici la platou. Separat de aceasta am comandat 4 sticle de vinu casei și 100 grame țuică. Văzînd că sînt numai o singură persoană ospătaru Mirtică Ilie a refuzat să-mi satisfacă dorința zicînd mai întîi arată banii. Jignirea produsă m-a silit să ridic tonul dar el a alergat prin tot localul pînă cînd s-a baricadat în bucătărie. Acolo a instigat 8 ospătari care la pătrunderea mea înăuntru mi-au provocat lovituri și grave rupturi de haine. Reclam acest huliganism care dacă nu se află cine a fost pun imediat în stare de funcționare. Procuratura.

Hîrșu Grigore, mecanic turbosolist

MĂSURI LUATE

Clientul s-a purtat necuviincios. Tov. ospătari va suporta reparația hainelor uzate dar numai în urma plătirii reparației tobe mari cu care tov. Hîrșu a aruncat în ușa bucătăriei conform cu procesu verbal.

Resp.

Culese de
ALEXANDRU MONCIU-SUDINSCHI ■

culmile penibilului

„păi dacă-i vorba de iubire, să sufere și el... puțin!"

Un zeu al amorului, poznaș și răutăcios, ba chiar înrăit, numai cînd e vorba de femei, din moment ce-i menajează pe bărbați, adică nu-i săgetează, e rugat stăruitor de o fiică a Evei să-i străpungă inima (bărbatului, bineînțeles) și sfătuit prietenește să nu-și facă probleme cu femeile(!?); cel puțin să fie judicios și să-i «lovească» pe amîndoi, adică și pe Ea și pe El, exact ca în cîntecul lui Florentin Delmar publicat în suplimentul la revista «Muzica» a Uniunii Compozitorilor:

Cupidon răutăcios!... (boogie-rock)
Versuri și muzica — Florentin Delmar

Refren I

Cupidon Răutăcios
Oprește-ți săgețile
Hai, nu fii capricios,
Nu-mi răscoli zilele!
Cupidon, zeu din povești
De ce pe «El» l-ai uitat!
Nu te cert... dar, vezi cum ești?
Îl menajezi că-i bărbat!

— Păi dacă-i vorba de iubire,
Să sufere și el... puțin!
Ascultă ruga mea:
Străpunge-i inima!
Să fim egali în fericire!

— Cupidon răutăcios,
Îți faci probleme cu noi!
Fii măcar judicios:
Lovește-ne pe amîndoi!...

Ritornello
Săgeata iubirii
Nu-i doar pentru femei
Bărbații adesea
Sînt victime și ei

— Împarte dreptatea
Eu doar atît îți cer
Și sper că la nuntă
Ne vei fi... cavaler

. . . . . .

La, la, la, la.

Refren II
Același ca refren I

MELOMAN ■

RIDENDO

nervi

Soțul și soția stau în fața televizorului. E seară. O seară obișnuită. Calmă. De toamnă. Program neutru: balet. Un balerin și o balerină zboară prin văzduh ca niște păsări albe, cu aripi golașe.

Soțul fumează. Soția fumează.

— Splendid, spune soțul.

— Ce e splendid? întreabă soția.

— Duetul.

— Care duet?

— Duetul... De la televizor...

Femeia se uită lung spre soț și tace cîteva minute.

— Despre care duet vorbești tu?

— Despre dansul acesta. Nu e un duet?

— Cum o să fie duet?! Duet e cînd se cîntă. Cînd cîntă doi inși în același timp.

— Dar cînd dansează doi inși în același timp nu e duet?

— Nu.

— Dar ce e?

— E balet.

Soțul își stinge țigara și se întoarce către soție.

— Ascultă, tu de ce nu obișnuiești să judeci înainte de a spune ceva? De ce nu te obișnuiești să gîndești logic? Cînd doi inși fac ceva împreună — ține minte asta de la mine — înseamnă că e vorba de un duet.

— Chiar dacă taie lemne împreună?

— Da, chiar dacă taie lemne!

— Deci noi, dacă luăm acum un fierăstrău și tăiem un buștean, se cheamă că facem un duet?

— Bineînțeles.

— Ascultă, de ce nu te duci tu la un doctor?

— De ce să mă duc la un doctor?

— Pentru că te plîngeai de astenie.

— Și ce legătură are asta cu ce vorbim noi? Care-i logica?

— Te rog să reții că nu primesc lecții de logică de la tine. Și nici altfel de lecții. În douăzeci de ani, de cînd sîntem împreună, puteai să fi înțeles asta.

Tăcere. Baletul continuă. Balerinul și balerina sînt două virtejuri albe care se îndepărtează, se întîlnesc, se contopesc, înaripate de acordurile divine ale muzicii.

— Splendid. Splendid duet.

Soția se ridică și se apropie de fotoliul în care se află soțul ei.

— Ascultă, tu vrei să mă înnebunești? Vrei să mă înnebunești?

— De ce?

— Cum de ce?

— Păi da. Te întreb de ce.

— Te rog doar atît: să taci.

— De ce să tac! Nu pot să vorbesc în casa mea?

— Poți să vorbești, dar nu cu mine. Vorbește singur.

— Bine, vorbesc singur. Doamne, ce duet minunat!

Soția se ridică, se duce alături, deschide un sertar, ia un carbaxin, ia apă din frigider și-l înghite.

— Doamne, ce due...

Soția scoate un urlet de fiară:

— Dar taci odată!

Soțul îi răspunde calm:

— Dar nu vorbesc cu tine. Vorbesc singur.

Soția începe să plîngă.

— Mi-a spus mie după logodnă vărul tău că ești un sadic, și nu l-am crezut.

— Care văr?

— Un văr cu care ai copilărit. «Fii atentă, mi-a spus, e un băiat bun, dar are porniri sadice. O-moară vrăbii și broaște». A avut dreptate.

— Dar cînd m-ai văzut tu pe mine omorînd vrăbii și broaște?

— Acuma nu mai omori, dar ai omorît în copilărie. Acum sadismul tău se manifestă față de mine. Nu e zi în care să nu mă contrazici. Nu e zi! De fiecare dată găsești ceva ca să mă contrazici. Numai ca să-mi distrugi nervii. Să știi că într-o zi nu mai răspund de mine. Deși te iubesc și țin la tine, mă aduci în stare să-ți fac un rău. Nu te juca cu nervii mei! Nu mă mai contrazice!

— Pe cuvîntul meu dacă tu nu ești într-o ureche! Cine a început în seara asta cu contrazisul? N-ai început tu?

— Eu am început?

— Bineînțeles. Eu am zis: uite ce duet grozav, și ție ți-a sărit țandăra.

— Păi cum să nu-mi sară țandăra dacă spui tîmpenii?

— Care tîmpenii?

— Chestia cu duetul.

— Aia e o tîmpenie?

— Bineînțeles.

— Ascultă, cu tine omul n-o poate duce la capăt. Pleacă de-aici!

— De ce să plec eu și să nu pleci tu?

— Unde vrei să plec? În stradă? Casa, după cîte știu, e pe numele meu.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Exact ce-ai auzit.

Soția se ridică în picioare, palidă.

— Va să zică mă dai afară din casă?!

— N-am spus că te dau afară din casă, am spus că această casă e pe numele meu.

— Și mobila e pe numele tău?

— Nu e pe-al meu, dar nici pe-al tău. În orice caz, nu tu ai dat banii pe ea.

— Dar ce-am făcut eu cu banii mei? Cu leafa mea? I-am băut?

— Nu știu. Ți-ai ajutat nepoții... I-ai luat maică-ti loc de veci. Eu la ai mei nu le-am pus nici măcar o cruce de lemn... La înmormîntarea lor tu n-ai catadicsit să vii. Te-a lovit tocmai atunci gripa... La pomenirea de trei luni îți ieșea măseaua de minte...

— Auzi?

— Aud.

— Ce-ar fi să-ți aduc aminte ce-ai făcut tu în seara cînd mama trăgea să moară chiar în camera în care te afli acum?

— Ce-am făcut?

— Te-ai îmbătat ca un porc.

— De durere. Sufeream.

— Tu?! Care-o blestemai de față cu mine s-o calce tramvaiul.

— Și? A călcat-o?

— Nu, dar ai fi vrut. Ai un suflet de cîine. De bestie.

— Te rog să-ți măsori cuvintele. S-ar putea să mă enervezi.

— Și?!

Pauză. Soțul își aprinde o țigară. Soția își aprinde și ea o țigară și-și șterge o lacrimă din colțul ochiului stîng. Apoi se duce în bucătărie și face două cafele: una pentru ea, una pentru el.

— Mersi, spune soțul.

— Cu plăcere, spune soția.

Baletul de pe micul ecran continuă. Balerina și balerinul zboară pe scenă ca printr-un văzduh de spume și stele.

— Doamne, zice soțul, ce duet superb!

— Termină! urlă soția. Termină, că nu știu ce-ți fac!

A doua zi mi se pare că unul dintre ei a intentat divorț. Dar nu sînt sigur.

ION BĂIEȘU ■

flacăra

seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (8)

„redingota" lui sherlock holmes

Promenada rapidă pe care am făcut-o în lungul a 7-8 milenii de istorie a civilizației ne-a ajutat să descoperim, pretutindeni, urmele crimei și, în același timp, prezența viguroasă a rețelelor de poliție. De cele mai multe ori, aceste rețele erau puse, din nenorocire, în serviciul confreriilor mistico-religioase, nu sprijineau ci, dimpotrivă, reprimau curentele de idei înaintate amestecînd ideea de justiție cu politica represivă și, din această cauză, lăsînd să scape printre degete pe criminali și pe iefuitori. Nici întîiul mileniu din era noastră nu a fost mai îmbpede. N-a existat o rețea organizată de poliție, întemeiată pe o concepție lucidă, despre bine și rău.

Se socotește că prima lucrare penalistică din lumea modernă ar fi «Tratatul despre otrăvuri» al profesorului parizian Mathieu Orfila. Acel mare toxicolog, medic și chimist, a scris despre crimele prin otrăvire numai din punct de vedere științific. El a încercat să explice în special faptul, pentru noi de o mare claritate, că otrăvirea nu se poate face decît cu... otrăvuri, nu cu vrăji și blesteme, cum se admitea în evul mediu de către oamenii bigoți și de mulți «judecători» din «tribunalele» moștenite de la Inchiziție. O lucrare de veritabil penalist este opera unui anume Johannes Bohn din Leipzig. Acesta a scris, la jumătatea secolului al 17-lea, despre posibilitatea de a ști dacă o rană este făcută «ante» sau «post» mortem, precizare foarte importantă pentru justiția penală, pînă în zilele noastre.

Prima poliție, în sensul actual al termenului, care a fost organizată minuțios și precis, a fost poliția municipală întemeiată în 1829 la Londra. Apariția «corpului de polițiști» a fost pregătită timp de cîteva luni. Opinia publică era rugată să înțeleagă că o poliție organizată, înarmată, auxiliar al justiției penale, era necesară pentru păstrarea ordinii publice și apărarea locuitorilor de asasinatele și furturile din ce în ce mai dese. Ziarele acelor timpuri au discutat «problema» amănunțit, au adus argumente și pentru și împotriva acestei «poliții». În cele din urmă hotărîrea municipalității londoneze a fost acceptată de public, cu condiția ca polițiștii să nu fie înarmați decît noaptea. Ziua să umble numai cu bastoane de lemn, care au fost, mai tîrziu, schimbate cu bastoanele scurte de cauciuc.

Pe lîngă polițiștii însărcinați cu paza, la Londra a fost organizată și o «brigadă specială de detectivi». Aceștia nu aveau nici un fel de uniformă, nici un semn exterior al profesiunii lor, anume pentru a nu fi cunoscuți. S-a întîmplat însă că «detectiviii», avînd o foarte bună părere despre funcția lor, s-au îmbrăcat după cea mai «selectă» modă, cu un fel de jachetă neagră, lungă, avînd o tăietură specială a reverelor, numită «redingotă». Pe cap, «detectivii» și-au pus, de asemenea, o pălărie... originală, de forma unei jumătăți de pepene, care se numea, din cauza aceasta, «melon» (pepene, pe franțuzește). Nu mai era locuitor în Londra care să nu știe că «domnii» cu redingotă și melon erau de la poliția «confidențială». Cu toate că bieții «detectivi» londonezi erau bine pregătiți pentru combaterea crimei, misiunea lor n-a avut nici un succes.

Ba, propriu vorbind, un succes a obținut, dar nu în viață, ci în literatură. Vestitul Sherlock Holmes, creat de romancierul Conan Doyle, purta de obicei «redingotă și melon», ca niște atribute ale profesiunii de detectiv-particular. Publicul însă nu mai putea lua în serios pe «detectivii». Îi prefera pe cei inventați de scriitori care, dealtfel, aveau succese extraordinare.

După un sfert de veac de activitate anti-criminală poliția din Londra ajunsese atît de vestită, încît ziarele pariziene au pornit o campanie de presă prin care cereau și pentru Paris o instituție asemănătoare cu poliția londoneză «instalată în clădirea din scuarul Scotland Yard». Pînă atunci, poliția franceză, «poliția lui Napoleon și a lui Fouché», era o unitate politică. Abia în anul 1849 sugestia dată de ziare a fost însușită de prefectul Parisului, care a înființat un corp de «gardieni publici» cu organizare militară, cu uniforme și bastoane de lemn. Noaptea, gardienii aveau arme de vînătoare cu alice mari și revolvere lungi, foarte grele, pe care le purtau agățate la șold, într-o cutie de lemn.

Tot după modelul britanic, francezii au înființat o școală de poliție la care profesori penaliști predau cursuri despre «organizarea», procedeele și comportamentul infractorilor, despre așa-numitul «modus operandi» al criminalilor, felul în care «operau» spărgătorii, asasinii, otrăvitorii, falsificatorii și foarte numeroșii autori de crime pasionale. Poliția pariziană, profitînd de experiența colegilor de pe Tamisa, s-a organizat pe secții speciale, unele cu competență «arială», adică limitată la anumite cartiere sau străzi, altele cu competență «criminală», însărcinate cu urmărirea și arestarea infractorilor, oriunde ar fi «operați». Cu toate că afinitățile de limbă ar fi trebuit să-i îndrumeze către Londra, primii organizatori ai poliției municipale americane s-au dus la Paris să ia modelul care le trebuia. Americanii au spus, pe atunci, că poliția pariziană este «mai populară», în contrast cu poliția britanică, socotită o «maimuțăreală a lorzilor îngîmfați».

Astăzi nouă ni s-ar părea că «problema uniformei» nu este cea mai importantă, dar în a doua jumătate a secolului al 19-lea uniforma polițiștilor a fost obiectul unor discuții publice dintre cele mai aprinse, la Londra, la Paris și la Berlin. Una din ideile principale era ca uniforma polițiștilor să nu semene cu a militarilor. Așa s-a și hotărît — dar o anumită asemănare n-a putut fi evitată. Polițiștii britanici, care se cred cei mai eleganți din lume, au împrumutat «căciula pătroasă» din imitație de blană de urs purtată de regimentul de gardă scoțiană care păzește palatul Buckingham din Londra. În rest, uniforma lor este simplă, sobră, dintr-o stofă de culoare albastru-închisă, aproape neagră. Poliția franceză a împrumutat chipiul cilindric de la ofițerii armatei de uscat, au păstrat tunicile simple ale gardienilor publici dar au cerut, cu multă stăruință — și li s-a acordat — o pelerină cu falduri elegante, peste uniformă, ca un fel de apărătoare împotriva intemperiilor. Încetul cu încetul, polițiștii francezi, aflați în concurență cu englezii în materie de cochetărie, și-au scurtat pelerinele, le-au transformat într-un fel de «cape» care nu mai apără decît umerii, însă îmbracă foarte frumos tinerii ce se consacră meseriei de apărător al ordinii și liniștii publice.

Aproape toate celelalte polații din lume preferă uniformele discrete, simple, comode — iar unele optează, din ce în ce mai mult, pentru costume care se apropie de așa-zisele «haine civile». Rămîn, bineînțeles, și polițiile cu caracter tradițional, cum sînt șerifii din sudul și vestul Statelor Unite, care nu vor în ruptul capului să renunțe la pălăria lor cu boruri largi și la cămașa lor, renumitul «shirt» kaki, de care agață «steaua de tinichea», ornament temut aproape cît o armă.

Polițiile de astăzi preferă îmbrăcămintea funcțională, simplă, ușoară, adaptată anotimpurilor sau climei locale. Două detalii sînt foarte importante: **încălțămintea,** care trebuie să fie dură însă nu prea grea, să nu împiedice mișcările rapide și, eventual, să dea lovituri puternice (în Japonia și alte țări vîrful bocancilor este «blindat» cu plăcuțe de fier); al doilea detaliu foarte important este **casca,** protectoare a capului. Poliția niponă a comandat căști din material plastic foarte dur și în același timp ușor, pentru a nu frîna mișcările de apărare. De la un timp, la cască se adugă o vizieră de protecție, transparentă, lungă, pentru a putea să apere fața întreagă și gîtul de orice lovitură. Conform unei tradiții, care are partea ei bună de omenie și legalitate, echipamentul polițiștilor trebuie să fie defensiv, protector — ca o replică demnă și eficace împotriva agresivității infractorilor.

În acest spirit s-a studiat și se studiază și armamentul folosit de polițiile moderne. Armele ucigătoare nu sînt utilizate decît în cazuri extreme, în «legitimă apărare», ca ripostă la un atac armat dat de bandiți. Polițiștii «someză» în prealabil, adică înștiințează cu glas puternic pe criminali că vor face uz de arme dacă infractorii nu se predau fără luptă. În fine, ei ripostează, avînd grijă, așa cum sînt deprinși prin lungi și amănunțite antrenamente, să încerce a evita rănile mortale. Această prevedere decurge din necesitatea rețelelor de poliție de a căuta și anihila nu numai un infractor izolat, ci banda din care ar putea să facă parte acesta sau «caidul» care-i plătește pentru «crime la comandă».

În ultima vreme, ca o consecință a tendinței în favoarea armamentului defensiv al polițiștilor, au fost omologate, în cîteva orașe din Statele Unite, începînd cu fosta «citadelă a crimei», Chicago, **«armele chimice».** De multă vreme erau cunoscute «aruncătoarele de gaze lacrimogene», o moștenire din războaie. Dar această «armă represivă» are dezavantajul că poate fi «cu două tăișuri». În mod practic, o armă de «masă» are efect asupra unui grup numeros sau în acțiunile din imobile, subsoluri, case izolate. Nu de puține ori gazele lacrimogene au lovit mult pe urmăritori decît pe agresori.

În 1972, poliția nord-americană împreună cu poliția mexicană au omologat o nouă «armă chimică defensivă», numită «Chemical Mace», adică măciuca, sau bîta, chimică. Este vorba de un fel de revolver cu țeava retezată foarte scurt, care aruncă la distanță de 5 pînă la 15 metri o «rază lichidă», un «jet» dintr-o soluție de substanță iritantă și cloroform. Efectul acestei arme chimice defensive este foarte puternic asupra vederii, are urmări rapide asupra respirației, reducînd ori chiar anulînd forța oricărui agresor. Simpla stropire a feței duce la pierderea vederii pe cel puțin cinci minute, la usturimi puternice ale epidermei, pentru 20—30 de minute, la respirație grea, încetinită, în același interval de timp. Evident, orice agresor poate fi dezarmat și imobilizat, ca urmare a efectului provocat de «bîta chimică».

Arma în sine este un aparat simplu și ușor, care poate fi ținut în buzunar. Poliția americană păstrează însă cu strășnicie secretul «cartușelor», al «patroanelor», cum li se zice în armurărie. Acestea sînt niște tuburi de fontă, mici cam cît un deget de copil, încărcate cu o soluție chimică sub presiune. Un cartuș poate fi utilizat pentru cinci pînă la zece «trageri» cu efect. Introdusă în armamentul rețelei de poliție de numai doi ani, «Chemical Mace» a dat rezultate bune. Unele ziare americane au propus ca «bîta chimică» să fie fabricată și într-un format mai mic, cu un cartuș utilizabil o singură dată sau cel mult de două ori, ca instrument defensiv pentru femei, pentru copii, împotriva oricărei agresiuni posibile, pe străzile nesigure ale unor orașe. Deocamdată, sugestia aceasta nu a fost acceptată de autorități, «Chemical Mace», rămînînd o prețioasă unealtă a rețelei de poliție.

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

eu n-am vrut să trec prin viață ca geamantanul prin gară (1)

Primul război mondial, «războiul popoarelor» cum îi ziceau bunicii noștri, se sfîrșise, mareșalul Joffre (din ce în ce mai cunoscut) încă își savura partea sa de succes, în timp ce Kaiser-ul, ajuns Wilhelm pur și simplu, umbla îmbrăcat în civil, fără coif. Armatele, învingătoare și învinse, după ce își schimbaseră prizonierii, se destrămau, iar acum cei dați pierduți pe front se întorceau și ei, săracii, ca să-și smulgă crucile din cimitire, aviatorii, cei care își făceau adio cu mîna înainte de a apăsa pe trăgaci, redeveneau pămînteni, iar țăranii începeau să-și peticească uniformele militare tăvălite la cîmp în anii de pace.

Tot în acești ani, săturîndu-se să tot umble cu trenul între casa lui din Cucuieții de lîngă Oltenița și Gara de Est, acarul Ioniță F. Tudor își lua nevasta și doi băieți, cumpăra un petic de pămînt între Colentina și Pantelimon și își făcea o căsuță cu marchiză, ajungînd astfel bucureștean. Aici deschide ochii și privește lumea în ziua de 15 aprilie anul 1930 băiatul lui cel mai mic, prislea de atunci, astăzi de 45 de ani, strungar, Erou al Muncii Socialiste, Ioniță T. Marin. «Am fost cinci frați, patru mai trăiesc, cel dinaintea mea a murit elev, în '43. Cel mai mare, Ștefan, din pricina sărăciei, a fost dat copil de trupă, azi e pensionar militar cu gradul de colonel. Al doilea, Dan, a lucrat mulți ani aici, la «Aversa», ca lăcătuș, acum e la I.O.R. Sora, Eugenia, e muncitoare la mase plastice, iar al patrulea, cum am spus, a murit de meningită pentru că s-a băgat sub cișmea încins de fotbal, și atunci meningita... Eu sînt șef de brigadă, la strungurile cu comandă numerică și comandă program, aici, la întreprinderea de pompe». Șase guri hrănea acarul Ioniță din leafa lui subțire în căsuța din mahalaua Delinele, le-au transformat lumina ferestrele, iar vara vișinele atîrnau de urechile copiilor cînd nu băteau mingea de cîrpe strînse într-un ciorap pe malul gîrlei, pînă se întuneca și-i apuca foamea. «Eu jucam portar. Cît am jucat, numai în poartă am stat și deodată ce vedeam pe cîte unul care venea singur cu mingea cum începe să șchioapete și cum se așază să-și scoată ciulinii din talpă, după care iar pornea spre mine. Ce mai rîdeam!» Rîdea, deși nu greutățile lipseau din pragul casei, copilăria, cît de scurtă i-a fost, îi pare și azi, cum ne pare tuturora după o vîrstă, fericită, cu desele sale alergături între gîrlă, maidan și stadionul «Unirii Tricolor», unde putea să-l vadă pe Sony Niculescu lovind mingea cu ceafa. Învață la «Matei Basarab», pe o stradă care a fost, Eufrosin Poteca, aproape de stadion, casă și fabrică, în aprilie 1944 termină 7 clase, are note bune, dar nu poate urma mai departe din pricina sărăciei și războiului. «Peste cîteva zile, în 4 aprilie cred, la prînz, a fost primul bombardament. Eram cu alți copii la cantina de la Obor. N-am știut ce este pînă cînd ne-au luat pompierii și ne-au băgat în adăpost. La ai doilea eram acasă, cu părinții, seara, iar la al treilea pe un drum de țară, cînd bomba a căzut aproape de noi pe un șopron plin de oameni». Războiul s-a terminat atunci, dar umbrele lui sinistre încă îi mai întunecă ochii, altfel căprui și veseli. În familia acarului Ioniță muncea acesta și băiatul mijlociu, lăcătuș la fabrica din apropiere. «Dumitru Voinea», cum se numea după proprietar. «La făbricuța asta munceau majoritatea celor din cartier. În afară de Dan, mai aveam aici doi veri, unul frezor, celălalt strungar, le aduceam mîncarea la prînz și ei mă băgau prin ateliere. Aveam și un vecin, maistru, Ion Gheorghe îl chema, și acesta îi spunea tatii, bă, ca-ntre vecini, bă, Tudore, bagă băiatu la meserie, să cîștige, zi-i să vină la mine. Ceilalți la fel, hai, mă. M-am dus singur». 5 decembrie 1944. Ioniță T. Marin avea 14 ani, arăta firav. Încă ar fi vrut să învețe și să bată mingea, dar acolo, în cartierul Eliade, copiii nu puteau fi ținuți acasă multă vreme, trebuiau să muncească pe haine și hrană. L-a așteptat la poartă pe maistrul Ion Gheorghe trei ore. Acesta a venit, în sfîrșit, l-a dus la personal, unde, după ce a fost întrebat ce e tata, a fost înscris ca ucenic strungar. De atunci, de 31 de ani, n-a mai plecat din fabrică. Nici la armată, pentru că își rupsese piciorul la fotbal și a fost scutit. Anii de ucenicie, patru, au fost grei, cu atît mai grei cu atît au fost făcuți într-o vreme bîntuită de foame. Fiind cel mai mic, Ioniță T. Marin era protejat de ceilalți ioniță, mîncînd din cînd în cînd o felie de pîine unsă cu magiun. Se scula la ora 5 dimineața, astfel ca la 6 să curețe mașinile, să le spele și să le șteargă bine, iar pe urmă să care șpanul cu spatele. Iarna, cînd troienea zăpada atelierul, se uda fleașcă, sfîrșind prin a se îmbolnăvi de reumatism. Și mai venea cîte un lucrător dimineața, se uita la mașină să vadă dacă era ștearsă și băga degetul dedesubt, acolo unde știa el. «Da aici ce e bă, întreba, fluturîndu-și degetele, negre, ia apleacă-te să vezi!» Și cînd se apleca uita să se mai ridice, lovit cu piciorul sau cu palma. «Noroc că intervenea maistrul, care, deși fire închisă, era foarte corect, dacă îți vedeai de treabă; cînd greșeai, chiar el te ardea. Și mai era un maistru, la strungărie grea, Iulius Malzanek, nea Calman îi spuneam noi, meseriaș foarte bun, corect, cinstit, nu lăsa pe nimeni să-și bată joc de ucenici. Am lucrat și cu el cîțiva ani, acum e pensionar aici, în Colentina și cînd mă vede zice: «Ce faci tu mă, Ioniță, n-ai mai îmbătrînit deloc!» În primul an făceam numai curățenie...» În al doilea an de ucenicie Ioniță T. Marin a început «să fure» meseria de strungar, atunci cînd lucrătorii fumau sau stăteau de vorbă și-l lăsau la mașină. A furat meseria, n-a învățat-o, era ambițios, îi pîndea tot timpul pe cei mai buni meseriași ca să facă și el la fel, repede și bine. «Că-mi spune și tata, mă, tu ai fost cel mai ambițios copil al meu, cînd îți bagi cu ceva în cap e greu să ți-l mai scoată cineva, nu se mai înțelege omul cu tine. Așa este! Ca să nu pierd timpul de pomană, să nu treacă anii și să mă trezesc că am trecut prin viață, cum se zice, ca geamantanul prin gară. Să faci totul cu suflet și cu inimă».

Și suflet și inimă avea băiatul de 15 ani care după ce termina lucrul seara la 6 mergea la cursurile profesionale de unde venea acasă prin aproape de miezul nopții. Fabrica era veche, avea trei magherițe cărora patronul le spunea hale și pe scările ei înguste de lemn cădeau ucenicii cu lăzile de șpan în cap. Cît despre mașini n-are rost să vorbim, ele erau așa cum cu greu și-ar putea închipui muncitorii tineri. «Aveam un motor mare, care făcea să funcționeze cele 20 de mașini cu o curea de transmisie, și fiecare din noi dădeam cu palma peste cripștangă» ca să începem lucrul. Ei bine, luni de zile după naționalizare, deși utilajul vechi era înlocuit, dădeam așa, degeaba, cu palma prin aer și rîdeam unul de altul. Nu scăpam de reflexul ăsta!» Ca ucenic, își amintește cu bună-credință, a avut și bucurii. A învățat să cînte la trompetă, intrînd în fanfara uzinei cu care mergea în fruntea coloanei la manifestații. Vecinul, același maistru, Gheorghe, îl punea din cînd în cînd să-i cînte valsuri, îi plăceau foarte mult valsurile. Uneori fanfara cînta și la botezurile, nunțile și înmormîntările colegilor, ba chiar și la cantină, cînd se lua masa. Păcat însă că în 1947 instrumentele au fost vîndute și fanfara desființată. De atunci n-a mai cîntat la trompetă.

IULIAN NEACSU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (7)

am început să mă antrenez singur, noaptea, cînd nu mă vedea nimeni

— Vorbeam săptămîna trecută de hotărîtorul start moral pe care mi l-au dat vorbele unei perechi ce se plimba într-o seară la Băile Felix. Mă întreb uneori, și poate se vor întreba

și cititorii acestor rînduri, cum și de ce au putut cîteva cuvinte să mă bage în clocot după ce se stinsese în mine aproape orice fir de speranță? N-am putut să-mi răspund niciodată, nu pot să-mi răspund nici astăzi, e o chestiune pe care o trăiești și o simți numai trăind-o. După ce unul, doi, cinci, șapte doctori, o comisie de doctori, două comisii de doctori îți spun că s-a terminat, spui și tu că s-a terminat. Mai ales că nu e numai pe crezute. E pe simțite. Te doare cînd te apleci, cînd te îndoi, cînd urci sau cobori scara, cînd te scoli din pat sau cînd te urci în pat. Uiți o clipă de durere, dar ea nu te uită și-ți aduce aminte de ea cînd nu te aștepți, la masă sau cînd îți mîngîi copilul pe cap. Și atunci îți zici în gînd: au avut dreptate doctorii! S-a terminat! Și după ce crezi că te-ai împăcat cu gîndul că s-a terminat și crezi că te-ai împăcat și cu gîndul că-ți vei începe o altă viață, vine o întîmplare și-ți înfige un cui de jar în suflet. Vine un om care spune: băiatul ăsta a fost un mare fotbalist!

— Și băiatul ăsta ești tu, dar te conjugi cu ea fost»...

— Și te simți așa cum m-am simțit eu: un mort viu! Așa și era: Dobrin nu mai exista. Adică nu mai exista ceea ce însemna pînă atunci Dobrin. Deoarece pentru toți care mă știau, eu eram atît: fotbalistul Dobrin. E adevărat, pentru copilul meu, eram tăticu; pentru nevastă-mea eram soțul ei, pentru părinții mei eram mai departe fiul lor, dar toți aceștia erau doar cîțiva, pe cînd în lumea în care trăiam eu eram atît: f-o-t-b-a-l-i-s-t-u-l Dobrin!

În seara aceea, la Băile Felix, cînd mi-am zis că nu se poate să fiu — atît de cînăr — un trecut, m-am întors la hotel, am încercat să dorm, dar n-am putut, am stat cu ochii în tavan toată noaptea. M-am gîndit, am făcut planuri. Fără să știe nimeni, nici doctorii, nici nevastă-mea, de a doua zi am început să mă antrenez singur. Deși durerile erau departe de a mă fi părăsit. Să mă antrenez e, desigur, un fel de a spune. Așa-i ziceam eu, antrenament, dar de fapt mă mișcam ceva mai mult, ba chiar alergam puțin, cîte 15-20 de metri.

La început, vreo două zile, alergam puțin seara, după cină, fugeam pînă la debit, să-mi iau — așa-i spuneam nevesti-mi — țigări. Dar nu mergea, mă deranjau privirile curioase ale oamenilor, apoi eram și îmbrăcat și mă deranja la mișcări. M-am gîndit să ies noaptea. După vreo cîteva zile mă culcam, și de pe la 11 și jumătate, 12, în sus, cînd nu se mai auzea nici o mișcare și era întuneric, ieșeam singur pe alee. În pijama. Toată lumea era culcată, nevastă-mea și Dănuț dormeau duși, așa că nu aveam treabă cu nimeni. Noapte de noapte făceam alergări cîte un sfert de oră, apoi progresiv mai mult. Mă întorceam tiptil în cameră, îmi puneam un maiou gros pe mine și intram în pat. O seară, cinci, zece. Într-o noapte însă, surpriză. Cînd mă întorc, pe la vreo 1 și jumătate, la hotel, pe cine văd în capul scărilor? Pe nevastă-mea!!! Plînă, furioasă, gata să mă foarfece.

— Gicule, tu ai pe cineva aici! Unde ai fost și de unde vii la ora asta?

— Stai, dragă, că nu-i ce crezi tu...

— Ce să stau. Îmi iau copilul și mîine dimineață am plecat la mama!

O noapte întreagă mi-a trebuit s-o conving că n-aveam nici o vină și că mă antrenez, așa, singur, de nebun. M-a crezut, nu m-a crezut, fapt e că de-a doua seară a venit cu mine. Stătea cu ceasul în mînă, iar la întoarcere îmi făcea un masaj, mă înfofolea, mă lega la gît cu un prosop și mă băga în pat. «Asistența» ei mi-a prins, fără îndoială, bine, de vreme ce în ultima săptămînă puteam să merg legănat, așa cum merg eu de obicei, să alerg, puteam și să sar puțin în sus, toate fără durere. De un singur lucru mi-era frică: să fac flotări. Mi-era o frică teribilă să nu mă rup! Să nu plesnească tot ce se legase pînă atunci prin zeci de băi și sute de tratamente.

M-am întors la Pitești.

Firește, toată lumea mă întreba cînd mă duc la antrenament.

Și m-am dus! Într-o bună zi am spus că mă duc la un film și m-am dus la antrenament. Mi-am luat ghetele din cui, băieții se uitau la mine ca la o minune, m-am echipat și am ieșit pe teren. Și am făcut antrenament cu toți ceilalți. Ușurel, fără să mă aplec prea mult, dar am făcut antrenament, și a mers. Noaptea, în noaptea aceea, am strigat prin somn, nici eu nu știu ce-oi fi visat, știu doar că a venit nevastă-mea la mine cu un pahar cu apă, am băut și am dormit mai departe.

De-a doua zi eram din nou eu: fotbalistul Dobrin. Așa credeam, așa își închipuia lumea, care aflase că mă apucasem din nou de antrenamente. În realitate însă, medicii și oamenii din fotbal mă considerau același fotbalist pierdut. Se așteptau la alte crize, care m-ar fi pus, firește, definitiv la pămînt. Nimeni însă nu se încumeta să mi-o spună. Toți mă menajau, discutau cu mine ca și cu... sora lor, eu simțeam că e ceva tulbure, dar nu-mi dădeam seama ce anume și-mi vedeam mai departe de treabă. Cel mai mult însă mă intriga atitudinea lui Halagian, antrenorul nostru și fostul meu coechipier, băiat dintr-o bucată care nu se sfia, la o adică, să-ți spună un adevăr chiar și atunci cînd îți cădea ca sarea pe rană; ei bine, Halagian se învîrtea în jurul meu ca găina în jurul oului, mă măsura, dădea din cap, clipea mai des ca de obicei și nu-mi spunea nimic. A venit vremea să mergem în pregătirea de iarnă, la Herculane. Au fost două săptămîni minunate. Vreme splendidă, soare, m-am simțit minunat. Nu făceam pregătirea cot la cot cu ceilalți, dar mă țineam și eu după ei și la sfîrșitul stagiului am făcut chiar vreo două crosuri. Întors la Pitești, am intrat în regimul de antrenamente tari dinaintea returului, antrenamente zilnice, meciuri amicale și oficiale. N-a fost întotdeauna ușor, dar asta nu mai contează, a fost frumos. A venit și prima partidă a returului. Cu U.T.A., acasă, la noi. Am bătut cu 2-0, iar ziarele au scris a doua zi că am fost cel mai bun jucător de pe teren. Cea mai mare surpriză mi-a făcut-o însă imediat după joc antrenorul Halagian. A venit la mine, m-a îmbrățișat, mi-a mulțumit pentru efortul depus în acel meci și mi-a făcut următoarea mărturisire: «Gică, acum pot să-ți spun tot adevărul. După ce-ai venit de la Băile Felix, toți mă sfătuiau să nu te mai amăgesc și să-ți spun, pe ocolite, să te mai odihnești cîteva luni, un an și să revii pe urmă la fotbal. N-am putut. Știam că ai fi înțeles ce se ascundea în spatele unor asemenea vorbe. Mi s-a spus de asemenea să nu te iau la Herculane, la pregătiri, deplasarea ta neavînd nici un rost. N-am putut să nu te iau! Părea nebun după minge! N-am putut, și azi mă felicit.»

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

premiantul

Părăsind atelierul școală printre ultimii, Dan a aruncat o privire spre toate aparatele, desigur inutilă, fiindcă asistentul tocmai verifica toate prizele și contactele.

— Vii, Dane?...

Colega care încetinise pasul așteptîndu-l se pare că avea speranța că o va conduce. Nu îi putea răspunde: «Nu vin», fiindcă tot spre cantină urma să coboare și el, așa că s-a mulțumit cu un gest care putea fi transpus cam în sensul: «Mergi în pace, fără mine». Și ca totul să fie și mai clar s-a așezat pe o bordură, aprinzîndu-și o țigară și privind cum se aprind luminile serii jos, în oraș.

Luminițele acelea, marcînd prin șirurile lor străzile, i-au amintit de luminițele care marchează activitatea calculatorului. Nu știa de ce dar astăzi, calculatorul acela i s-a părut mai fascinant ca prima dată cînd l-a văzut și a făcut primele programări de lucru. Și atunci, prima dată, a avut parcă un sentiment de emoție și respect ciudat față de puterea de lucru a lui, față de rapiditatea lui, față de impecabila lui corectitudine în calcule, dar astăzi parcă l-a simțit cu totul altfel, astăzi l-a simțit «al său», adică înzecind sau mai exact înmiind puterea de calcul a minții sale, poate așa cum un meseriaș simte în palme unealta care dă o altă forță mîinii sale, sau un violonist instrumentul care îi permite să exprime melodiile pe care vocea sa nu ar fi capabilă niciodată să le emită. Se gîndea cît este de minunat că omul care a supus energiile pentru a-și potența forța fizică este acum capabil să își înmulțească puterea minții și, mai ales, se gîndea cît este de minunat că el, studentul modest din anul unu, care nu a intrat în facultate ca acel «boboc» pe care la festivitatea de început de an din această toamnă rectorul l-a felicitat pentru media de zece de la admitere, că el a simțit an de an o tot mai frumoasă pasiune pentru ceea ce face și poate de aceea, acum, a devenit student de media zece, fără ca să urmărească acest rezultat, ci doar mînat de dorința de a se număra printre oamenii dedicați acestui atît de nobil țel al potențării minții omenești prin aceste noi și minunate unelte.

O frunză care s-a desprins din copacul apropiat i-a atins fața, plutind. Și-a amintit că e ultima toamnă a studenției sale. Și din nou și-a amintit de calculator. Bine programat, știa că poate răspunde la orice întrebare. Mai mult, știa că prin acțiunea sa instaurează și un climat de corectitudine. Își amintea că la uzina unde făcuse practica și apoi a fost angajat peste vară au existat unii care nu l-au dorit. Recurgeau la tot felul de manevre ca să întîrzie introducerea în calculator a unor sisteme de date și a unor programări. Apoi a înțeles ce îi doare pe unii de la aprovizionare, și anume că în rațiunea de lucru a calculatorului nu puteau intra grijile lor pentru stocuri «tampon», pentru unele aglomerări de materiale ce le erau atît de dragi, la fel cum pe cei de la plan îi întrista faptul că în raport cu stilul de lucru al mașinii nu se mai puteau face mici manevre de cître.

Da, se gîndea, calculatorul este și un instrument de instaurare a disciplinei și corectitudinii. Păcat că nu poate da răspunsuri și la alt gen de întrebări omenești... Cum ar fi, de pildă, întrebarea care îi frămîntă pe el.

Erau mai multe fete drăguțe în biroul acela unde intra din cînd în cînd ca să preia unele date pentru lucrările de programare ale calculatorului. Datorită ecusoanelor pe care le aveau prinse la piept, le putea afla ușor și numele. Desigur, cea mai frumoasă era bruneta aceea așezată la biroul de lîngă ușă, înaltă, suplă, care știa ea bine de ce se îmbrăca cu bluze strînse și cu fuste scurte. Cu toate acestea, deși bruneta bronzată îi zîmbea, privirile i se opreau asupra blondei aceleia care îi răspundea amabil, dar simplu și scurt, cu voce atît de plăcută. Poate o atrăgea spre ea tocmai felul ei de a fi, retras, discret. Avea ochi mari, cu gene lungi și un ten atît de alb de parcă niciodată nu a atins-o soarele. Se gîndea că s-a simțit atras de ea fiindcă e în firea bărbaților să se apropie cu afecțiune de ființele pe care le presimt slabe, pe care le bănuiesc delicate, pe care le presupun că au nevoie de sprijinul și ocrotirea lor... Poate. Cert este că nici nu și-a dat seama cînd s-a îndrăgostit cu adevărat. Așteptînd-o la poarta uzinei a reușit să o conducă de cîteva ori pînă acasă în cartierul ei, dar amabilitatea ei era distantă.

Terminînd luna în care a efectuat practica în calitate de angajat al uzinei a renunțat la biletul de trimitere în tabăra studențească de la Costinești și s-a angajat în continuare încă pentru o lună. Își motiva această hotărîre prin aceea că îi va prinde bine încă o leafă, dar, cu adevărat a rămas din cauza ei. Poate că l-a zăpăcit modul în care îl privea cu ochii ei mari, frumoși, de parcă ar fi vrut să îi spună: «Te rog... Te rog frumos, nu te mai ocupa de mine... Nu vezi că sînt o biată fată care a căzut la examenul de admitere și nu mai are curajul să încerce din nou... De ce vrei să îmi tulburi liniștea?... Ce vrei de la mine?... De ce vrei să intri în viața mea?...» Cîțiva ingineri tineri cu care s-a împrietenit și care au observat ce se petrece cu el, i-au spus despre Ioana — așa se numea fata, Ioana — că e o ființă exagerat de retrasă, că are o viață numai a ei. De trei ani, de cînd e aici, în uzină, bineînțeles că au încercat mulți să intre în vorbă cu ea, dar fiindcă nimeni nu a reușit, acum nimeni nici nu mai încearcă.

În ziua aceea, la terminarea serviciului, așteptînd-o în zadar la poartă, și-a dat seama că Ioana a făcut ce a făcut și a plecat fără ca el să o observe. S-a simțit foarte amărît și de aceea a plecat pe jos, astfel că atunci cînd a ajuns în cartierul ei, în fața blocului ei, era aproape seară. Ea se juca în parculețul dintre blocuri cu un grup de copii. S-a așezat pe o bancă să o privească, iar cînd l-a văzut s-a îmbujorat. A avut senzația că pentru o clipă se bucură că îl vede și s-a așezat lîngă el. Nu au putut discuta nici cinci minute că a venit un băiețaș de vreo trei ani, frățiorul ei, care o tot trăgea de mînă să vină la joc cu el și fiindcă ea a vrut să rămînă pe bancă a început să țipe, pînă cînd la un geam s-a auzit o voce de femeie foarte aspră. «Iartă-mă, i-a spus ea, ne strigă mama» și a fugit cu băiețelul în brațe. A rămas mult timp pe bancă aceea, sperînd că ea va reveni, fiindcă ceva îl făcea să creadă că ea dorește să revină la el, dar nu s-a întîmplat așa. Parcă auzea mereu vocea aspră a mamei sale care a strigat-o. S-a gîndit că poate este vorba de o familie cu mentalități severe, de o mamă care nu îi permite să discute cu băieți. Poate asta e explicația, își spunea, și a hotărît să se conformeze, adică să se poarte ca atare, fiindcă, în fond, își spunea, nu doresc o aventură cu fata asta, ci cu totul altceva...

A doua zi, la ora 18 fix, a sunat la ușa apartamentului ei, îmbrăcat de sărbătoare și cu un buchet mare de flori în mînă. Își dorea în gînd să îi deschidă fata, dar, cum răul se așază totdeauna înainte, i-a deschis o femeie slabă, uscățivă, cu voce aspră. «Mama ei, și-a spus în gînd. Dacă va fi să se împlinească să îmi fie soacră, trebuie să cer să fiu repartizat într-un capăt al țării, cît mai departe posibil». Gîndind acest lucru tocmai s-a aplecat să îi sărute mîna protocolar și să întrebe dacă o poate vedea pe Ioana. În loc să îi răspundă, femeia părea că vrea să îl cîntărească din priviri, iar el s-a simțit penibil cu buchetul acela mare de flori, în legătură cu care nu știa dacă trebuie să i-l ofere ei sau nu.

În fine, a venit Ioana, i-a dat florile, a văzut-o cum se fistichește, a fost invitat în casă, și părea că totul va decurge bine, fiindcă mama s-a retras, iar Ioana trăia o emoție pe care nu și-o putea ascunde. «Ce naiba de aparat de fiert fulger o fi având?!» și-a spus cînd a văzut-o pe mama Ioanei intrînd cu tava cu cafele gata fierte și dulcețuri, mai ales că observase cîte trei cești și cîte trei farfurioare. Și, ca totul să fie și mai pe dos, în afară de faptul că bătrîna a rămas cu ei începînd cu el un fel de interogatoriu discret, despre ce face, ce muncă are, cum o duce, a mai venit și copilul, pe care Ioana a vrut să îl scoată în bucătărie, dar mama s-a opus și l-a luat în brațe. Ioana, de tulburată ce era, nu știa ce să facă sau ce să spună, așa că el a întreținut conversația cu mama ei, preocupată ba a-i răspunde, ba a-i da cu lingurița dulceață în gura copilului. Asta pînă cînd copilul acela răzgîiat a început să își facă de lucru cu el, să îi ceară să se așeze în patru labe ca el să îl călărească, și degeaba încerca Ioana să îl potolească, fiindcă mama ei se distra de toate răutățile lui, pînă cînd a reușit să îl tragă de mînecă astfel încît să verse cafeaua pe pantaloni. Ioana i-a oferit un șervet rușinată, a vrut din nou să evacueze copilul, dar mama ei l-a luat în brațe și l-a scuzat sărutîndu-l zgomotos. A profitat de acest moment ca să se ridice pentru plecare și, așa cum a sperat, să fie condus numai de Ioana. I-a spus că ar vrea să o mai vadă, că o roagă să accepte o invitație la teatru și i-ar mai fi spus cîte ceva, dacă nu ar fi auzit din camera cealaltă vocea mamei ei, care suna ca un fel de trompetă de alarmă. A mai avut timp doar ca să o privească în ochi, să aștepte o clipă un cuvînt al ei, măcar ceva în sensul «Mai poftește pe la noi», dar ea și-a acoperit privirea cu genele ei lungi.

Apoi, a doua zi a găsit pe pupitrul la care lucra, scrisoarea ei. S-a ridicat, s-a apropiat de un lampadar și a scos-o din buzunar ca să o recitească, cu toate că o știa pe de rost și cu toate că s-a gîndit la conținutul ei în fiecare zi, mai bine de o lună, de cînd a primit-o.

«Trebuie să îți scriu și simt că înainte de a te ruga ceea ce vreau, îți sînt datoare cu o explicație.

Nu sînt ceea ce crezi despre mine, adică o fată retrasă și naivă. Poate par astfel, deși nu vreau. La hotărîrea părinților mei am ajuns în acest oraș acum trei ani. Și am ajuns aici, adică ei s-au mutat împreună cu mine din orașul lor de baștină ca să mă scape pe mine de rușine, de condamnarea publică. Eram elevă în ultimul an cînd m-am îndrăgostit de profesorul de sport. Am greșit. Am devenit amanta lui. Amantă de o singură noapte, cînd mi-am pierdut capul. Sau poate nu am greșit că am cedat omului pe care îl iubeam... Poate nu a greșit nici el, fiindcă și el m-a iubit. Era doar un om slab, un om cu minte foarte puțină, care nu s-a gîndit înainte de a face ceva, nu s-a gîndit adică la răul pe care mi-l face din moment ce nu avea de gînd să se căsătorească cu mine... Am rămas gravidă. De aceea m-au adus părinții în acest oraș în care nu ne cunoaște nimeni, de aceea am terminat ultima clasă de liceu la fără frecvență, de aceea viața mea pare ciudată. Adevărul pe care nu îl știe nimeni și pe care trebuie să îl-l spun ție este că «frățiorul acela al meu care te-a făcut să verși cafeaua pe tine nu îmi este frate. Este copilul meu pe care mama mea l-a înfiat imediat după naștere. Eu nu am vrut asta, dar părinții mei au insistat, amenințîndu-mă chiar cu alungarea din casă dacă nu accept. De aici a început noua mea viață de retrasă, de ființă care poartă cu sine stigmatul unei greșeli, disprețuită de propriii părinți. Poate ca să se răzbune pe ceea ce am făcut, mama mă îndepărtează de copilul meu, îl alintă exagerat, îl crește rău, iar mie îmi amintește prin fiecare cuvînt și prin fiecare gest că nu am alt drept decît acela al regretului pentru ceea ce am făcut. În plus, aranjează pentru mine tot felul de combinații de căsătorie, care de care mai stupidă și pe care, deocamdată, am reușit să le evit. Îți mărturisesc și a doua mare taină a mea. Eu trăiesc pentru un singur scop. Acela ca la un moment dat, cînd voi avea posibilitățile materiale și puterea să fac acest pas, să plec, mai exact să fug de acasă împreună cu copilul meu, ca să îl pot crește altfel decît face mama mea. Acum, după ce ai aflat toate acestea, te rog foarte mult să faci așa fel încît să nu ne mai întîlnim. Cred că înțelegi că de acum înainte mi-ar fi teribil de rușine să te mai întîlnesc. Ești un băiat bun și doresc din tot sufletul să întîlnești fata care să merite sentimentele tale.»

În lumina lămpii a văzut plutind în cădere cîteva frunze galbene și a avut senzația că trăiește o amintire a fulgilor. A pornit să coboare aleea colinei universității. De la data primirii scrisorii a evitat-o. Poate mai întîi pentru faptul că nu a vrut ca ea să se simtă prost, dar poate și pentru faptul că avea nevoie de un anumit timp ca să stea de vorbă cu sine însuși, să își verifice propriile sentimente. Înainte de primirea scrisorii visa că după primirea repartiției va pleca cu Ioana de mînă spre un oraș îndepărtat, unde el va pune în acțiune un calculator electronic, va dovedi tuturor cît de minunată este o asemenea mașinărie, iar ea, Ioana, va fi fericită pentru munca lui importantă, va lucra într-un birou apropiat de al lui, vor merge și vor pleca împreună de la uzină... Acum, cît de complicate sînt toate. Nu îi pasa de ceea ce Ioana numea greșeala ei. Își spunea că e un om modern. Va avea însă cărți să se subordoneze idealului de viață al Ioanei, adică să îi propună să se căsătorească și să plece spre uzina aceea care are nevoie de un calculator nou și de un om ca el, în trei, adică împreună cu copilul ei? Iată el, care a ajuns să rezolve cu rapiditate uimitoare orice problemă, să manevreze calculatorul făcînd calcule fantastice, să găsească astfel răspuns la orice problemă, acum, nu putea găsi un răspuns la întrebarea lui. Oare ce i-ar răspunde calculatorul dacă l-ar programa pentru întrebarea lui?... A zîmbit... Poate i-ar răspunde că sufletul omenesc trebuie să rămînă mai frumos chiar și decît logica matematică.

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Profesor universitar doctor docent Victor Ciobanu (fotografie de Emanuel Tănjală); peisaj de toamnă (fotografie de Erdely László), autorul poeziei Cîntecul pîinii este elev din Cîmpulung-Moldovenesc; aspect de la «UNIO» Satu-Mare (fotografie de Emanuel Tănjală).

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. cf. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

flacara arta naivă

un miniaturist: haralambie simionescu

«Prin anii 1930 — zice Haralambie Simionescu — mergeam în gazdă la Iași, la un anume Cerbu, un om corpolent, filotim de felul lui. Vrînd să-i cinstesc omenia — fiindcă bani aveam doar cît să-i termin înainte de a-i începe — i-am pictat un cerb. Mi-am dat tot interesul să nu uit nimic din ce-i al cerbului, inclusiv pădurea cu toți copacii și copacii cu toate frunzele. Să convenim că era pictura unui tînăr cu mare vocație de contabil. Numai că tînărul nu era hotărît nici într-o direcție, nici în cealaltă. Pe Cerbu, tabloul meu l-a zăpăcit complet. S-a interesat cine e cel mai mare pictor al românilor și pentru că Tonitza tocmai se găsea la Iași, a aflat de la ieșeni că cel mai mare e Tonitza. Acum știu că proprietarul era copleșit de stăruința cu care număram frunzele cu pensula, dar iată că și meșterul a găsit ceva în cartonul acela. M-a chemat la dînsul. L-a cercetat în tăcere, cu mine alături, și mi-a spus să vin student la clasa lui, fără să mai dau examen de admitere. I-am ascultat sfatul două luni, apoi m-am înscris — cu examen — la Academia comercială. Ca orice băiat sărac, gîndeam astfel: pictura dă, e drept, diplomă, dar Academia dă pe deasupra și o slujbă».

Intr-o exprimare foarte distinsă, se poate spune că aici se încheie «prima etapă» în formația artistică a lui Haralambie Simionescu. Intră economist la Ministerul Transporturilor și, ani buni mai tîrziu, într-o călătorie în interes profesional, pictează din nou. Pictează mici peisaje, spre satisfacția și uimirea colegilor de birou. «A doua etapă» însă durează numai cîteva zile. Poate că «a treia» n-ar mai fi fost niciodată dacă prietenii lui nu i-ar fi cerut aceste peisaje, să le pună în ramă. În 1970, ieșit de-acum la pensie, află de existența unui cerc de artă plastică pentru vîrstnici și-l frecventează, încurajat de lauda îndrumătorului acestui cerc.

E tot ce-ar fi de scris despre «formația» lui Haralambie Simionescu. L-am întrebat dacă poate să reia o lucrare. «Pot, mi-a răspuns, dar durează, fiindcă trebuie să prind momentul cînd simt ce-am simțit atunci». Din sutele de amatori întru artă, cîțiva doar au motive să stea cu fruntea sus în expoziții. Numai cîțiva pictează simțind ordinea lucrurilor și a culorilor în natură și, deopotrivă, pe ecranele creierului. Să nu ne amăgim cu ideea că naivii nu-și meditează opera. Ei au, ca orice pictor, lucrarea pe retină, chiar și atunci cînd încearcă, precum Simionescu, să lucreze după motiv. Dar au, în plus, curajul candid să procedeze original, să caute o rezolvare personală la toate problemele desenului și ale compoziției. Simionescu interpretează realitatea ca un miniaturist, frapat de energia luminoasă a elementelor, nenumărate, care-o sicăsesc. Un astronom vede cerul ca un întreg, ca un sistem de goluri și plinuri, ca un imens fagure de forțe cosmice. Omul visător privește bolta și e amețit de spuză, de sticlirea tremurată a stelelor. «Cerul e un covor de stele» se spune. Pentru un om cu gustul miniaturii, lumea e un covor de încîntate aparențe.

TUDOR OCTAVIAN ■

Reproduceri color de V. MĂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU